İSTANBUL'UN UZUN DÖRT YILI (1785-1789)

Taylesanizâde Hâfiz Abdullah Efendi Tarihi

H a z ı r l a y a n

Feridun M. EMECEN

İstanbul 2003

TARİH VE TABİAT VAKFI

TATAV YAYINLARI

TARİH SERİSİ, NO: 19

Tarih Kaynakları, No: 4

Dizgi-Mizanpaj
TATAV Ltd. Şti.

Baskı-Cilt
Altan Matbaacılık

Kapak Tasarım
Kırmızı Reklam

ISBN 975-6596-17-1

Kapak Resmi:
Louis-Nicolas de L'Espinasse (1788-1792), İsveç Güzel Sanatlar Müzesi, NMH. nr. 236/1919.

İsteme Adresi:
Tarih ve Tabiat Vakfı
. Eski Belediye Önü Sk. No: 23
Doğancılar/Üsküdar

Tel: (0216) 492 62 86
Faks: (0216) 492 62 87
WEB: http://www.tarihtabiatvakfi.org
e-mail: info@tarihtabiatvakfi.org

TATAV
İstanbul 2003

Rahmetli hocalarım Prof. Dr. Şehabeddin Tekindağ, Prof. Dr. Münir Aktepe ve Prof. Dr. Bekir Kütükoğlu'nun aziz hatıralarına

İçindekiler

*

ÖNSÖZ .... IX-XI
GİRİŞ 1-16
1. Yazar: Hayatı ve Muhiti 6
2. Eser: Özellikleri ve Muhtevası 11

İSTANBUL'UN UZUN DÖRT YILI: OLAYLAR VE İNSANLAR 17-56

METİN 57-431

1198 [1784] **Yılı Olayları**
Receb 57

1199 [1785] **Yılı Olayları**
Şa'bân 74
Ramazân 80
Şevvâl 84
Zilkade 95
Zilhicce 104

1200 [4 Kasım 1785-23 Ekim 1786] **Yılı Olayları**
Muharrem 109
Safer 116
Rebî'ülevvel 121
Rebî'ülâhır 127
Cumâdelûlâ 134
Cumâdelâhır 140
Receb 145
Şa'bân 151
Ramazân 154
Şevvâl 155
Zilkade 165
Zilhicce 169

1201 [24 Ekim 1786-12 Ekim 1787] **Yılı Olayları**
Muharrem 173
Safer 178
Rebî'ülevvel 181
Rebî'ülâhır 185
Cumâdelûlâ 191
Cumâdelâhır 193
Receb 198
Şa'bân 202
Ramazân 206
Şevvâl 207
Zilkade 214
Zilhicce 221
1202 [13 Ekim 1787-1 Ekim 1788] **Yılı Olayları**
Muharrem 231
Safer 238
Rebî'ülevvel 245
Rebî'ülâhır 250
Cumâdelûlâ 256
Cumâdelâhır 264
Receb 287
Şa'bân 293
Ramazân 296
Şevvâl 296
Zilkade 298
Zilhicce 302
1203 [2 Ekim 1788-20 Eylül 1789] **Yılı Olayları**
Muharrem 311
Safer 320
Rebî'ülevvel 324
Rebî'ülâhır 332
Cumâdelûlâ 339
Cumâdelâhır 342

Receb 356
Şa'bân 372
Ramazân 387
Şevvâl 393
Zilkade 402
Zilhicce 408

1204 [1789] **Yılı Olayları**

Muharrem 417
Safer 421
Rebî'ülevvel 431

**

Dizin 1-89
Tıpkıbasım 91-222

ÖNSÖZ

Bu kitap esas itibarıyla bir Osmanlı kadısı olan Taylesanizâde Hâfız Abdullah Efendi'nin kaleme aldığı I. Abdülhamid'in son yılları ile III. Selim'in ilk sekiz ayını içine alan bir zaman diliminin tarihine dayanır. Hâfız Abdullah Efendi'nin anlatımına düzenli olarak 1785 yılı olaylarıyla başladığı ve bir günlük tarzında düzenlediği eseri, siyasi olayların ağırlık kazandığı, kuru bir dille yazılmış tarih kroniği olmaktan çok günlük olayları, İstanbul'da meydana gelen hadiseleri magazin yanı ağır basan yönleriyle toplayan bir nevi hatırat özelliği taşır. Ancak bu hatırat yazarının gözlemlerinden oluşur, içerisinde bir-iki olay dışında kendisi yoktur, dışarıdan bir görgü şahidinin üslubu esere hakim durumdadır. İstanbul'da devrinin entelektüel ve ilim çevrelerinde tanınmış bir şahıs olduğu anlaşılan Abdullah Efendi, yaşadığı eski parlak günlerinden çok şey kaybetmiş imparatorluk başkentinin 1780'li yıllardaki son derece kritik bir dönemini, değişik bir üslup ve yaklaşım tarzıyla ortaya koyar. Esas olarak dört buçuk yıllık çok kısa bir zamanı ihtiva etmekle birlikte eser oldukça hacimlidir ve bu dönemi bütün ayrıntılarıyla aktarma gayretinin ürünüdür. Avrupa Fransız ihtilalinin sancılarını çekerken, Abdullah Efendi dünya tarihinin önemli bir dönüm noktası olan 1789 yılının Nisan ayındaki İstanbul olayları ile eserine son verir. Muhtevası itibarıyla oldukça değişik tarzda ele alınan ve farklı tonlar taşıyan bu eser tek nüsha halinde bugüne ulaşmış olup Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi kitapları kısmı nr. 2158'de kayıtlıdır.

Kütüphane kataloglarına ve ilgili literatüre yanlış olarak "Lebiba Tarihi" adıyla geçen eser ile ilk tanışmamız, tez hocam Mücteba İlgürel'in nezaretinde yarıya yakın kısmını hazırladığım mezuniyet yıllarına yani bundan yirmi dört yıl öncesine rastlar. Tezi tamamlayıp mezun olduktan sonra akademik hayatımın başladığı ilk yıllarda eser üzerinde incelemelerimi devam ettirerek yazarın kimliğini ortaya çıkarmış ve eser hakkında da tanıtıcı mahiyette bir araştırma yapıp yayımlamış, müteakip yıllarda ise metin tesisiyle ilgili çalışmalarımı sürdürmüştüm. Ancak yoğun akademik çalışma ortamı metin tesisi işinin uzun bir zamana yayılmasına yol açtı, sonunda da elinizdeki bu kitap ortaya çıkmış oldu.

Kitabı hazırlarken giriş ve metin çeviri yazısı olmak üzere iki ana kısım halinde düzenledim. Giriş kısmında, eserin benzerleri arasındaki yeri ve önemi, yazarın kimliği, hayatı ve muhiti ile eserin muhteva özelliklerini ele aldım. Bu kısmı hazırlarken temel olarak daha önce kaleme aldığım araştırmayı kullandım, ancak buradaki bilgileri aynen tekrarlamayıp daha farklı bir yaklaşım ve değerlendirmelerle bu kısımları yeniden yazdım, bu arada yeni bilgilerle konuyu takviye etme imkanı da bulmuş oldum. Ayrıca giriş kısmının sonuna doğrudan sadece İstanbul'u ilgilendiren bazıları magazin özelliği taşıyan olayları, İstanbul tarihine ilgi duyan ancak bu gibi metinlerin diline aşina olmayan okuyucuları düşünerek elinizdeki kitabın da adını oluşturan "İstanbul'un Uzun Dört Yılı" başlığı altında kronolojik anlatım sırasına göre bir araya getirdim ve yazarın üslubuna sadık kalarak bir günlük şeklinde düzenleyip bugünkü konuşma dilimize aktardım. İkinci kısımda yer alan metnin çeviri yazısını hazırlarken mutedil bir teknik kullandım. Metni transkripsiyon işaretleriyle boğmamaya çalıştım. Ancak yazarın kelimeleri yazış şekillerini aynen muhafaza ettim. Bazen anlatım sebebiyle anlaşılmaz görünen ifade eksikliklerine de yine metinde müdahalede bulunmadım. Kısaca yazarın kelimeleri yazış şekillerini ve ifadelerini olduğu gibi aktardım. Onun bazen ısrarla farklı şekillerde -mesela mevlûd gibi- yazdığı kelimelerin imlasını aynen verdim; bunları, eksik bırakılan kelimeleri tamamlama dışında, değiştirmedim. Bundan dolayı metinde bazen değişik bir imla ile yazıldığı görülebilecek kelimeler tamamıyla yazarın yazış şeklini koruma gayretinin ürünüdür. Öte yandan herkesin çok iyi bildiği alışılmış makam, mevki ve görev adlarını transkripsiyon işaretleriyle okunmasını zorlaştıracak raddelerde tanınmayacak bir hale getirmekten de kaçındım. Mümkün olduğu kadar sade bir işaretleme tekniği kullanarak yazarın ağdalı olmayan döneminin konuşma dili ile yazılmış metnini rahat okunur bir hale getirmeye çalıştım.

Şüphesiz ki bu tür metinlerin neşri bir ekip çalışmasının ürünü olduğu ölçülerde sıhhat kazanır. Bu çalışmayı yaparken pek çok meslekdaşımın yardım ve katkıları oldu. Onların bu yardımları olmasaydı bu metin herhalde bu ölçüde ortaya çıkmazdı. Çalışmanın bütün sevablarını büyük bir memnuniyet ile onlarla paylaşırken vaki hataların tamamının istisnasız şahsıma ait olduğunu belirtmek isterim. Nihayet, metni hazırlarken karşılaştırmalarda yardımını gördüğüm ve birlikte zevkle çalıştığım Fikret Sarıcaoğlu'na özellikle teşekkür ederim. Metnin şiirlerini daha mezuniyet tezi olarak hazırladı-

ğım yıllarda okuyan ve düzelten Mertol Tulum'a ve metin hazır hale geldikten sonra diğerleriyle birlikte bunları yeniden gözden geçiren Yekta Saraç'a, metindeki meselelerle ile ilgili sık sık kendilerine danıştığım Kemal Beydilli ve Mehmet İpşirli'ye, metindeki arapça ibareleri büyük bir yetki ile çözen Yaşar Koçak ve Mehmet Yavuz'a, metnin tashih ve indeks işlerini ustalıkla halleden Recep Ahıshalı'ya, basım işleriyle yakından ilgilenen Ali Ahmetbeyoğlu ve Adnan Baycar'a şükran borçluyum. Ayrıca metni bilgisayara aktaran İlknur Yılmaz ile en iyi şekilde basılmasını sağlayan başta Veli Şirin ve Hikmet Ülker olmak üzere vakıf yetkililerine ve çalışanlarına da teşekkür ederim.

Nisan 2003- Bakırköy

GİRİŞ

Osmanlı tarih yazıcılığı XV. asırdan itibaren edebî literatüre önemli katkılar sağlayacak ölçüde verimli bir seyir takip etmiş gözükmektedir. İlk Osmanlı tarihleri hanedan temelli olmakla beraber resmi bir nitelik taşımamış, daha çok mesaj verdikleri muhitin ruhiyâtına uygun bir anlayış içerisinde kaleme alınmışlardır. İslam tarihçiliğinin ilmî ve edebî tarih ekolleri, Osmanlı tarih yazarlarınca belirli bir olgunlukla karşılanmıştır. Osmanlı tarihleri genel olarak bu ekollerin imtizacıyla şekillenmiş bir yapı arz ederler, ancak kendilerine has bir takım özelliklere sahip oldukları da söylenebilir. İlk Osmanlı tarihlerinin menkıbevî yönleri, tarihi olayları destanî tarzda takdim etme meyilleri bunun tipik bir misalidir[1]. Bunların yanı sıra edebî üslup endişesiyle yazılmış –bir bölümü manzum, hatta bunu daha iyi yansıtmak amacıyla farsça- eserler ve kronolojik sıralamayı ön plana çıkaran tarihi kayıtların (Takvimler) biraz daha ayrıntılı hale getirilmesiyle oluşan "ruznâme" türü tarihler giderek ağırlık kazanmaya başlamıştır. Bunlar bazen belirli bir devreyi ele alma bazen de genel bir dünya tarihi olma vasıflarıyla muhteva bakımından ayrıca kategorileştirilebilecek bir çeşitlilik de göstermiştir. XVI. yüzyıl, değişik gayelerle kaleme alınmış bir çok tarih telifâtıyla dikkati çeker ve bu dönemde ortaya çıkan eserler, daha sonraki yıllarda örnek alınan bir literatüre esas teşkil ederler, bir bakıma "klasikleşirler". Nitekim bu tür klasikler, kendilerinden sonraki tarihçiler tarafından temel alınıp ya özetlenerek ve bırakılan yerden başlanarak ya da bunlara doğrudan ekler/zeyller yapılarak adeta nesiller boyu yaşatılmışlardır. Bu oluşan tarih külliyâtında en dikkati çekici husus, kronolojik bir düzen içerisinde olayların aktarılması keyfiyetidir.

Osmanlı tarihçiliğinde kronolojik sıralama dahilinde olayların yazılmasına dayanan ruznâme türü eserlerin ilk örnekleri daha XVI. yüzyıl başlarında görülür. Bunlar daha çok resmî sefer günlükleri şeklinde kısa bilgiler ihtiva ederler ve menzilnâme adıyla zikredilirler[2]. Bunların biraz daha

---

1 Bunlarla ilgili olarak bk. F. M. Emecen, *İlk Osmanlılar ve Batı Anadolu Beylikler Dünyası*, İstanbul 2003, s. 1-12.

2 Bu ilk menzilnameler Feridun Bey, *Münşeatü's-selâtin* içinde yayımlanmıştır. Yavuz Sultan Selim'in Çaldıran ve Mısır seferleriyle Kanuni'nin ilk seferlerine dair menzilname metinleri burada yer alır (I, 396, 407, 505-515, 529, 556).

geliştirilmiş şekilleri ruznâme özelliği kazanır. Mesela I. Selim zamanında bürokraside görevli Haydar Çelebi'nin kaleme aldığı ve ağırlığını I. Selim dönemi olaylarının oluşturduğu eser bunun ilk ciddî örnekleri arasında yer alır[3]. Genellikle bürokraside görevli katip zümresinin kaleminden çıkan bu tarz, giderek daha geniş zaman dilimini içine alacak ölçüde gelişme göstermiş ve vekayinâme denilen tarihler ortaya çıkmıştır. Vak'anüvisliğin yani resmî Osmanlı tarihçiliğinin XVIII. yüzyıl başlarında ihdasıyla da tarihî literatür açısından oldukça verimli bir döneme girilmiştir[4]. Bu türe giren eserler kendi aralarında yazarın anlayışına bağlı olarak bir takım farklılaşmalar göstermiştir. Mesela muhteva açısından adeta yazarının günlük gözlemlerini bir araya getiren türün hem resmî hem de özel nitelikte olmak üzere bilhassa XVIII. yüzyıldan itibaren yaygınlık kazandığı dikkati çekmektedir.

Söz konusu ruznâmeler arasında resmî nitelik taşıyanlar, doğrudan padişahın yakınındaki bir görevli tarafından onun gündelik olarak hareketlerinin takip edilip yazıya geçirilmesiyle oluşurken[5] özel niteliktekiler bir bakıma yazarın günlük gözlemleriyle sınırlı kalmıştır. Bu sonuncuları devletin iç işleyiş ve siyaseti ile ilgili olarak resmî görevliler kadar ayrıntılı bilgilere ulaşamamakla birlikte, şahidi oldukları, duydukları gündelik olayları titizlikle aktarmaya çalışmaları bakımından önemlidirler. Onların bu saf gözlemleri toplum hayatının unsurlarını yansıtmaları ve olan bitenlerden toplumun nasıl etkilenmiş olduğunu ihsas ettirecek bilgileri sağlamaları açılarından dikkat çekicidir ve üstelik tarihi kaynak olarak farklı bir yönelimin mevcudiyetini ortaya koyar. Bir çoğu İstanbul merkezli olaylara ağırlık vermeleri ve payitahtta vuku bulan hadiseleri bir araya getirmekte olmaları sebebiyle ayrı bir değeri haiz bulunmaktadır. Geniş ölçüde de gündelik ve sosyal olaylar hakkında fakir olan resmî nitelikteki tarihlerin boşluklarını doldurabilecek bilgileri kapsarlar. Ancak İstanbul dışından gelişen hadiselere çok az yer verilmesi, duyulanların herhangi bir kritiğe tabi tutulmaksızın nakledilmesi gibi zayıf yönlerini vurgulamak gerekir. Yine de dönemin adeta gaze-

[3] Haydar Çelebi *Ruznâme*'si de *Münşeatü's-selâtin* içinde bulunmaktadır (I, 458-511).

[4] B. Kütükoğlu, "Vekayinüvis", *İA*, XIII, 271-287.

[5] Mesela I. Mahmud, III. Mustafa, I. Abdülhamid ve III. Selim'in sır katipleri tarafından tutulan ruznâmeler mevcuttur. Bunlar hakkında bk. F. Sarıcaoğlu, *Kendi Kaleminden Bir Padişahın Portresi. Sultan I.Abdülhamid 1774-1789*, İstanbul 2001, s. 274.

tesi vasfını taşımaları itibarıyla Osmanlı edebî literatüründe az olan bir tarzın ilginç örnekleri olarak ayrı bir öneme sahip bulunduklarına şüphe yoktur.

Burada ele aldığımız ve metnini sunduğumuz Taylesanizâde Abdullah Efendi'nin kaleminden şekillenen dört yıllık olaylar silsilesi, yukarıda bahsedilen türün tipik bir örneği olması bakımından önemlidir. İleride hakkından bahsedeceğimiz Abdullah Efendi bir ilmiye mensubu olarak kendi yönelimleri doğrultusunda katı bir kronolojik sıralama dahilinde gündelik olayları toplamaya çalışmış ve bunu yaparken de herhangi bir beklenti içerisinde olmamış, siyasi bir amaç taşımamıştır. Onun görgü şahidi olarak kaleme aldığı olaylar 25 Receb 1198 – 5 Rebiülevvel 1204 (15 Haziran 1784-24 Kasım 1789) dönemini içine alır. Ancak 1198/1784 senesine ait bir-iki olaya yer verilip ertesi yıla geçilir. Böylece eser kesintisiz şekilde dört yıllık zaman dilimini ihtiva eder. Bu zaman dilimi I. Abdülhamid'in son yıllarıyla yeni padişah III. Selim'in ilk sekiz ayına rastlar; geniş ölçüde 1787 savaşının gölgesinde ve çerçevesinde olaylar yer alır. 1768-1774 savaşındaki başarısızlıklarının etkisinin derinden hissedildiği müteakip 13 yıllık bir fasılanın ardından Avusturya ve Rusya'ya karşı iki cepheli olarak başlayan yeni bir savaş ortamı sebebiyle eser, toplum hayatının böylesine kritik bir zamandaki durumunu ortaya koymak bakımından dikkat çekici ip uçları sağlar. Eser bu yıllara ait olmak üzere resmî vak'anüvislerin hem bilgi aktarımını tamamlar hem de onların ele almadıkları konuları nakleder. Dönemin vak'anüvislerinden Ahmed Vasıf Efendi, eserine 1196/1782'de başlayıp 1201 Şaban (Mayıs 1787) ayında bitirir. Yeniden vak'anüvis olduğunda ise 1203 yılı Receb (Nisan 1789) ayından itibaren olayları kaleme almıştır, böylece 1201-1203 yılları arasında boşluk bırakmıştır[6]. Buna karşılık onun yerine tayin olunan Sadullah Enveri *Tarih*'inin III. cildini Receb 1201'den başlatmışsa da sonradan sefere gönderilip ordudaki vukuatı yazması istendiğinden İstanbul hadiselerini gereği gibi ele alamamıştır[7]. Onun sefere gitmesi üzerine İstanbul olaylarını yazmakla Edib Efendi görevlendirilmiştir. Edib Efendi *Tarih*'ini Cumadelahır 1201'den itibaren yazmaya başlamıştır[8]. Anlaşılacağı

---

[6] Vasıf'ın eserinin 1196-1201 yıllarını içine alan kısmı neşredilmiştir (*Mehâsinü'l-âsâr ve Hakāikü'l-ahbâr*, yay. Mücteba İlgürel, İstanbul 1978.

[7] bk. B. Kütükoğlu, "Vekayinüvis", *İA*, XIII, 278.

[8] Edib'in eseri doktora tezi olarak hazırlanmıştır: *Mehmed Emin Edib Efendi'nin Hayatı ve Tarihi*, haz. Ali Osman Çınar, MÜ. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 1999.

üzere Abdullah Efendi'nin kayda geçirdiği yıllar, vak'anüvislerce bir bütün dahilinde değil parça parça ele alınmıştır. Başka bir ifadeyle bu zor ve uzun yıllar, kesintisiz halde Abdullah Efendi'nin kalemiyle şekillenmiş olmaktadır.

Vak'anüvisler dışında söz konusu dönemi bütünüyle kapsayan bir başka ruznâmenin varlığı dikkati çeker. Rûzmerre nitelemesiyle tanımlanan[9] müellifi meçhul eser 1187-1205 (1774-1791) yıllarını içine alır ve kronolojik sıra dahilinde fazla ayrıntıya girmeksizin olayları aktarır[10]. Müellifinin bürokrat kökenli olması kuvvetle muhtemel olan bu eserdeki kronoloji çoğu defa Abdullah Efendi'nin eserine uymakta ise de olayların çeşitliliği ve ele alınış şekilleri itibarıyla önemli farklılıklar mevcuttur. Öte yandan I. Abdülhamid'in sır katiblerince tutulan ve 1 Muharrem 1197-9 Receb 1203 (Aralık 1782-Nisan 1789) yıllarını içine alan *Ruznâme* ise sadece padişahın hareketleriyle sınırlı olaylar zincirini ayrıntısız olarak ihtiva eder[11]. Bunların dışında bu döneme ait belirli hadiseleri ele alan döneminde yazılmış telifâtın varlığına da temas etmek gerekir. Zaimzade Mehmed Sadık'ın *Vak'a-i Hamidiye* (İstanbul 1298) adlı eseri aslında 1787 savaşıyla ilgilidir, Abdullah Efendi'nin eseriyle karşılaştırılabilecek bir vasıfta ve ayarda değildir. Keza yine 1787 harbine dair *Sefernâme-i Serdar-ı ekrem Yusuf Paşa* (İ.Ü. Ktb., TY. nr. 3254), *Gazavat-ı Yusuf Paşa* (Millet Ktb. Emiri, Tarih nr. 205), *Nemçe Seferi* (İ.Ü.Ktb. TY.nr.3229) gibi eserler de bu kategoriye dahildir. Düzgün bir kronoloji takip etmeyen ancak yer yer I. Abdülhamid ve III.

---

9 Eserin özel bir adı bulunmamakta olup ruzmerre tanımlaması ve bu adla kullanılışı, ruzmerre tabirini günlük vekayi notları olarak gösteren B. Kütükoğlu'ndan ilhamla F. Sarıcaoğlu'na ait bir tasarruftur (*Sultan I. Abdülhamid*, s. XXIII-XXV). Aslında B. Kütükoğlu'nun açıklaması vak'anüvislerin eserleri için toplanan günlük vekayi notlarıyla ilgili olup (*İA*, XIII, 275) müellifi belirsiz olan bu esere pek uymamakta ise de daha önce bu şekilde kullanılmış olmasından hareketle aynı tanımlama tercih edilmiştir. Öte yandan doğrudan bu adla anılan eserlerin varlığı da bilinmektedir (Mesela Mevkufati, *Vâkıât-ı Rûzmerre*, Süleymaniye-Esad Efendi Ktp. nr. 2437).

10 Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi, nr. Y.1001. İlk defa İ. H. Uzunçarşılı tarafından kullanılan bu kaynaktan Şahin Giray üzerine yaptığım incelemede istifade etmiştim. ("Son Kırım Hanı Şahin Giray'ın İdamı Mes'elesi ve Buna Dair Vesikalar", *Tarih Dergisi*, sy. 34, 1984, s.316) Eser daha sonra geniş ölçüde F. Sarıcaoğlu tarafından da kullanılmış olup yayına hazır hale getirilmiş bulunmaktadır. Gerek bu eserle ve gerekse I. Abdülhamid'e ait ruznâme ile burada yaptığım karşılaştırmalarda F. Sarıcaoğlu'nun hazırladığı metinleri kullandım. Kendisine teşekkür ederim .

11 Ruznâme için bk. F. Sarıcaoğlu, *Sultan I.Abdülhamid*, s. XXIV.

Selim dönemlerinde vuku bulan bir takım olaylara değinen Soğanağa Cami imamının tuttuğu özel nitelikteki *Ceride*[12] ise Abdullah Efendi'nin eseriyle karşılaştırıldığında olayların bütünlüğü açısından oldukça zayıf kalır.

Abdullah Efendi'nin Tarihi yukarıda sözü edilen çağdaş müverrih ve vak'anüvislerin eserleriyle karşılaştırıldığında onlara nispetle daha farklı konulara dikkat edildiği ve bu eserlerin boşluklarının geniş ölçüde doldurulduğu anlaşılacaktır. Eserin tek nüsha halinde elde bulunması ve bunun da temize çekilmiş ama yarım kalmış durumda olması, yer verilen olayların sıhhatinin anlaşılması bakımından dönemin çağdaş eserleriyle yapılacak mukayeseye ihtiyaç hissettirmektedir. Bundan dolayı yukarıda temas ettiğimiz eserlerden Vasıf, Edib gibi vak'anüvislerin yazdıklarıyla karşılaştırmalarda bulunarak bunları metin kısmında dip notlarda gösterdik[13]. Aynı şekilde *Ruzmerre* ile de karşılaştırıp aynı nitelikteki bu iki eserin durumunu ortaya koymaya çalıştık. Yine I. Abdülhamid'e ait *Ruznâme*'ye de başvurduk.

Müderrislik ve kadılık yapan tarikat ehli olduğu anlaşılan Abdullah Efendi'nin böyle bir günlüğü yazmasının altında yatan sebepler, eserde herhangi bir mukaddime/giriş olmadığından belirtilmemiştir. Fakat genel olarak ele aldığı olaylar sırasındaki ifadeleri, yaşadığı oldukça çalkantılı dönemi bütün açıklığıyla gelecek nesillere taşıma ve hatırlatma gayesini düşündürmektedir. Eserine Hz. Peygamber'e ait olduğu iddiasıyla İstanbul'a getirilen ayak izi ile ilgili olayla başlaması bu hususta küçük de olsa bir ip ucu sağlar. Böylelikle Abdullah Efendi manevi değeri çok büyük olan ve saray çevresinde de büyük bir tazimle karşılanan bu "mübarek olay" vesilesiyle ileride daha hayırlı günlerin geleceğinin bir ümidi olarak hadiseleri yazmaya ve gelecek nesillere aktarmaya kalkışmış olmalıdır. Muhtevası ve şekli ile Abdullah Efendi'nin tarihi dönemin benzeri tarih eserleri içerisinde Şemdanizâde Süleyman Efendi'nin *Mür'i't-tevârih*'i ile benzerlik gösterir[14]. Bu benzerlik özellikle başlık atma şeklinde ve eserin tertip tarzında görülür.

---

[12] Bu Ceride yayımlanmıştır (K. Beydilli, *Osmanlı Devrinde İmamlar ve Bir İmamın Günlüğü*, İstanbul 2001). Burada Abdullah Efendi Tarihi ile benzerlik gösteren 1199 ve 1200 yıllarına ait iki yangın haberi, 1201 seferi, mahalle sakinleri arasında yer alan bazı yüksek düzeyli bürokratların tayin, azil veya idamları, I. Abdülhamid'in ölüp yerine III. Selim'in geçmesi gibi beş altı olay mevcuttur (bk. s. 177, 205, 206, 208).

[13] Vâsıf'ın eseri ile yaptığımız karşılaştırmada M. İlgürel neşrini (İstanbul 1978), Edib'in eseri ile karşılaştırma yaparken de Ali Osman Çınar'ın hazırladığı metni kullandık.

[14] Bu eser M. Aktepe tarafından yayımlanmıştır (I-III, İstanbul 1976-1981)

Abdullah Efendi kendisi gibi kadı olan Şemdanizâde'nin eserini görmüş ve ondan etkilenmiş olabilir.

Nihayet dönemi için önemli bir kaynak olan bu eser, bazı araştırmacıların da ilgisini çekmiş ve kaynak olarak kullanılmıştır. Ancak bunlarda eserin mahiyet ve yazarı hakkında herhangi bir bilgi aramak muhaldir. Eser hakkında ilk geniş kapsamlı çalışma tarafımdan yapılmış olup müellifin kimliği tesbit edilmiş ve eserin önemi vurgulanmıştır[15]. İleride ele alacağımız yazar ve eser ile ilgili bilgilere bu makale esas teşkil etmiş olmakla birlikte aradan geçen süre zarfında ulaşılan yeni bilgilerle, yazarın dünyası ve eserin özelliği daha farklı şekilde tekrar ele alınmıştır.

1. Yazar: Hayatı ve Muhiti

Eserin yazarı Abdullah Efendi'nin kimliğini tesbite yarayacak ilk bilgiler, bizzat kendi ifadeleriyle eserinde yer almaktadır. Aslında yazma nüshanın kütüphane kataloglarındaki yazar adı "Atazâde, Attarzâde Lebiba" olarak kaydedilmiştir. Bu yüzden eser Lebiba Tarihi adıyla yaygınlık kazanmış ve araştırmacılar tarafından bu ad ile kullanılmıştır. Kataloglarda geçen bu yazar adı, yazmanın fihrist kısmının tahrif edilmiş başlığına dayanmaktadır. Buradaki isim yeri kazınarak Atazâde kaydının yazılmış olduğu görülmektedir. Öte yandan kitabın açılır kısmının yan kalınlığında ise "Şeyh Lebiba" yazısı vardır. Böylece Süleymaniye kütüphanesinin Esad Efendi kısmının en eski kataloğunda yazar adı "Atazâde Lebiba" şekline dönüşmüş, bilahıre eserin tanıtımını yapan *İstanbul Kütüphaneleri Tarih ve Coğrafya Yazmaları Kataloğu*'nda[16] bu ad yanlışlıkla Attarzâde Lebiba olarak belirtilmiştir. Halbuki metin içerisinde kendisinden iki defa bahseden yazar, bunlardan birinde

---

[15] "Tarih-i Lebiba'ya Dair", *Tarih Dergisi*, sy. 33 (İstanbul 1982), s. 237-257. Eser genellikle araştırmalarda Lebiba Tarihi adıyla kullanılmıştır. Bu konu üzerinde ileride durulacaktır. Eseri kullananlar hakkında bk. F. M. Emecen, "Aynı Makale", s. 238, not.1. Ayrıca bu makalede belirtilenlere ilave olarak eser F. Sarıcaoğlu (*Sultan I. Abdülhamid*, s. 19, 34, 36, 41, 57, 74, 113, 151, 153, 181, 217, 218, 224, 244, 251), Atıf Kahraman (*Osmanlı Devleti'nde Spor*, Ankara 1995, s. 62, 82, 95, 304, 330, 332-334,337-338, 370, 403, 494, 526, 546-548. Burada yazar adı Attarzade Lebib Efendi, eser Lebib Efendi'nin tuttuğu ruzname şeklinde belirtilir), C. Finkel (*The Seismicity of Turkey and Adjacent Areas. A Historical Review 1500-1800*, İstanbul 1995, s. 154-164), M. Şakiroğlu ("Çukurova Tarihinden Sayfalar I. Payas Ayanı Küçük Ali Oğulları", *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XV/26, 1991, s. 114, 115, 116) tarafından da kullanılmıştır.

[16] İstanbul 1943, s. 168.

adını çok açık şekilde "Taylesanizâde Hâfız Elhâc Abdullah" olarak verir. Bu kayıtta Balçık (Varna civarında) kasabası kadılığı için kadı tayin defterine kaydedildiğini belirterek mesleği hakkında da önemli bir ipucu sağlamıştır. Söz konusu ip uçlarından hareketle İstanbul Müftülüğü Şer'iyye Sicilleri Arşivi'nde bulunan ve kadı tayinlerini gösteren *Kazasker Ruznamçeleri* üzerinde yaptığımız araştırma sonrasında Abdullah Efendi'nin resmî hayatının safhalarını takip edebilmek mümkün olmuştur. Özel hayatını ilgilendiren bilgilere ise eserindeki ifadelerinden hareketle kısmen de olsa ulaşılabilmiştir.

Abdullah Efendi bir şeyh ailesine mensuptur. Nitekim babasının adı kadılık tayin listelerinde "Şeyh Taylesani Mustafa" olarak belirtilir. Şeyh Mustafa'nın kimliği hususunda tatminkar bilgiler elde edememekle beraber onun Molla Gürani semtinde Fenaî mahallesindeki Şerbetdar Şeyh Mehmed Efendi hankahının ikinci şeyhi olarak görülen Seyyid Mustafa Efendi olması muhtemeldir. İstanbul tekkelerinin ve şeyhlerinin listelerini veren *Mecmu'a-i Takaya* yazarı Zâkir Şükri Efendi bu zatın vefat tarihini kaydetmemekte, ondan sonra yerini oğlu Şeyh Abdullah'ın aldığını, onun 1209'da (1794-95) vefatı üzerine yerine oğlu Süleyman Elvanî (v.1249/1833-34)'nin geçtiğini belirtilmektedir[17]. Hem Abdullah Efendi hem de oğlu Süleyman Efendi, Mustafa Efendi gibi Halveti değil Rıfai nisbesi ile anılmışlardır. Eğer buradaki bilgileri yazarımız Abdullah Efendi'nin hayatına tatbik edecek olursak, onun kadılık görevi yanında şeyhliğinden de bahsetmek gerekecektir. Bununla beraber söz konusu kayıtların yazarımız ile ilgisini kanıtlayacak daha kuvvetli delillere ve başka bilgilere rastlayamadığımızı da belirtmeliyiz. Kitabın açılır yan sayfa kalınlığında görülen "Şeyh Lebiba"nın ise Zâkir Şükri Efendi'nin listelerinde geçen ve 1227/1812'de vefat ettiği anlaşılan Şeyh Hüseyin Lebiba ile ilgisi olabilir[18]. Bu zat Sultan Selim Cami yakınlarındaki Tarakçı Tekkesi şeyhlerinden olup baba adı kaydedilmemiştir. Kendisinden önceki şeyh ise tekkenin ikinci banisi olarak zikredilen Halvetiyeden Saçlı Şeyh Mustafa Efendi olup vefat tarihi 1173 (1759-60)'dür. Bu son derece nahif bilgileri bir araya getirdiğimizde her iki Mustafa Efendi'nin aynı şahıs olabileceği, "Saçlı" lekabının bir tür sarığın ucundan aşağıya doğru bırakılan

---

[17] Nşr. M. S. Tayşi, Freiburg 1980, s. 34.

[18] *Mecmu'a-i Takaya*, s. 7.

kuyruğu anlamına gelen "Taylesan" ile benzerliğinden hareketle Abdullah Efendi'nin babasının Halveti şeyhi olarak iki tekkenin ihyasını sağladığı ve şeyhliklerini aile efradının sürdürdüğü düşünülebilir. Bu ihtimali biraz daha ileri götürürsek yazarımız Abdullah Efendi ile Şeyh Lebiba'nın aralarında -ya baba-oğul ya da kardeş olma gibi- bir akrabalık bağı bulunduğunu da söyleyebiliriz. Nitekim Şeyh Lebiba da tıpkı Şeyh Abdullah gibi Rıfai şeyhidir. Bu durumda Abdullah Efendi'nin kaleme aldığı bu eserin Şeyh Lebiba'nın eline geçip onun tarafından korunduğu, hatta kendisine ait nüsha olduğuna işaret etmek üzere de kitabın kalınlığına adını yazdığı şimdilik akla yakın bir izah şekli olarak görünmektedir. Atazâde kaydı hakkında ise bir şey söylemek mümkün değildir.

Babasının Taylesani Şeyh Mustafa olması dışındaki bütün bu zayıf bilgilerden sarfı nazar edersek, Hâfız Abdullah Efendi'nin hayatı hakkında şu tesbitler yapılabilir[19]. Abdullah Efendi babasının şeyhliği sebebiyle dini ilimlerde daha küçük yaşta iyi bir eğitim almış olmalıdır. "Hâfız" unvanı da onun Kur'an'ı iyi bir şekilde hıfzettiğinin ve güzel bir sese sahip bulunduğunun delilidir. Nitekim ileride bahsedileceği üzere Şeyhülislam imamlığı görevi bu konuda belirleyici bir bilgidir. Medrese tahsilinden sonra Cedid Nuruosmaniye medresesi müderrisi İbrahim Efendi'nin muidi yani ders yardımcılığını yaparken 1760 yılı Mart ayında Şeyhülislam Veliyüddin Efendi tarafından mülazemete (müderris adaylığı) kabul edilmiştir. Bu bilgiler onun –mülazemete kabul edildiğinde 20 yaşlarında olduğu farz edilirse– 1740'lı yıllarda doğmuş ve medrese tahsilini de Cedid Nuruosmaniye medresesinde yapmış olma ihtimalini ortaya koyar. Müderrisliğe geçişte önemli bir basamak olan mülazemeti sonunda girdiği imtihanları başarıyla vererek ilk resmi görevi olan Şeyh Necib Medresesi müderrisliğine tayin edilmiştir (Şubat-Mart 1768). Bu arada kemankeşliğe yani ok atıcılığına merak sardığı ve 1763'te Halil Hasib Efendi'nin okçuluğa dair meşhur eseri *Tuhfetü'l-Hasib*'i eklemeler yaparak istinsah ettiği anlaşılmaktadır. Gerek mülazemeti gerekse ilk göreve tayini ile ilgili kayıtlarda Veliyüddin Efendi'nin iltimasından bahsedilmesi, onun bu şeyhülislam ailesi ile bir tanışıklığının bulunduğunu

---

[19] Yazarın hayatı hakkında bu kısımda verilen bilgiler, daha önce tarafımdan yapılan araştırmaya dayanmaktadır (bk. F. M. Emecen, "Tarih-i Lebiba'ya Dair", s. 238-243). Tekrardan kaçınmak için kaynakların gösterilmesinden sarfı nazar edilmiş olup ilgili kaynaklar adı geçen makalede görülebilir.

düşündürmektedir. Nitekim Abdullah Efendi yine Veliyüddin Efendi'nin ikinci şeyhülislamlığı sırasında kadılık görevine geçmiştir. Veliyüddin Efendi ile olan bu irtibatında önce kazasker sonra da 1190-1192 (1776-1778) yıllarında şeyhülislamlık yapan Vassafzâde Mehmed Es'ad Efendi'nin rolü olduğu anlaşılmaktadır. Abdullah Efendi'nin imamlığını yaptığı şeyhülislam da yine Es'ad Efendi'dir. Hatta Veliyüddin Efendi'nin şeyhülislamlığı döneminde ilk kadılık görevine getirildiği sırada, Rumeli yakasındaki kadıların tayini işiyle ilgilenen Rumeli kazaskeri Es'ad Efendi idi. Böylece onun bu iki şeyhülislam ailesi muhitinde bulunduğu açıktır. Esad Efendi ailesi ile yakınlığı o derecedir ki, şeyhülislamın varislerinin 1203 (1788) yılında yaptırdıkları evlerden birine Abdullah Efendi taşınmıştır. Bu iki aileyle olan bağında babası Şeyh Mustafa'nın payı olduğu da düşünülebilir.

İlk müderrislik vazifesinden sonra kadılığa geçmek isteyen Abdullah Efendi 56 aylık bir beklemeden sonra Rumeli kazaskeri Es'ad Efendi sayesinde Tepedelen kazası kadılığına atandı (Mart-Nisan 1773). Fakat bu makama tayini kadılık listesine yazılmaktan ibaret kaldı, fiili görev için kendisine sıra gelmeyeceği anlaşıldığından iki ay sonra görev yeri maaş derecesi de yükseltilerek yine Rumeli yakasında Gölhisar kazası olarak değiştirildi. İlk fiili kadılığını burada icra etti (Şubat-Mart 1776). Bir yıl sonra Hurpişte kazasına nakl olundu (Mayıs 1777). Fakat muhtemelen bu görev yerine gitmeyip naibleri vasıtasıyla işlerini yürüttü. Zira bu sırada Aralık 1776'da şeyhülislamlığa atanan Es'ad Efendi'nin imamlığını yapmakta idi. İki aylık Hurpişte kadılığının ardından beş ay kadar herhangi bir kadılık görevine tayin edilmedi. Aralık 1777'de Prizren ve Suva Reka kazaları için listeye adı yazıldı ve fiili görev bekledi. Fiili olarak kadılık sırası kendisine gelmeden bekleme süresini doldurduğu için azledildi ve bundan sonra 48 ay boyunca başka bir kadılığa kaydını yaptıramadı. Eserinin başladığı tarih bu ikinci uzun bekleme yıllarına rastlar. Sonunda kendisinin de eserinde belirttiği üzere Kasım 1786'da üç yüz akçe günlük maaş kapasitesi olan kadılıklardan Balçık kadılığı listesine yazıldı. Ağustos-Eylül 1788'de sırası geldiği için fiili olarak Balçık kadısı oldu. Eylül-Ekim 1790'a kadar bu kadılıkta bulundu. Süresini tamamlaması üzerine görevden alındı. Bundan sonraki resmi görevleri hakkında herhangi bir bilgiye ulaşılamamaktadır. Muhtemelen geri kalan ömrünü eserine ait notlarını toplamakla geçirdi. Daha önce sözünü ettiğimiz Şeyh Abdullah Efendi ile aynı şahıs olma ihtimalini yeniden düşünürsek, 1209 (1794-95) yılında vefatına kadar tekkesinde bulunduğu

ileri sürülebilir. Bu arada kendisini tanıtırken kullandığı Elhac unvanı, onun Hac farizasını yerine getirmiş olduğuna işaret eder. Bu farizayı Balçık kadılığı öncesinde gerçekleştirmiş olma ihtimali büyüktür. Yine eserinden anlaşıldığına göre Abdullah Efendi ve ailesi uzun yıllar Üsküdar'da ikamet etmişlerdir. Yeni bir yere taşınmalarının yukarıda da değinildiği üzere Şeyhülislam Es'ad Efendi'nin varislerinin yanmış olan bir konak arsasına yaptırdıkları evlerden birini ona vermeleri ile 1788'de gerçekleşmiş olduğu anlaşılmaktadır. Burasının neresi olduğu ve yazarın hangi semte taşındığı konusunda herhangi bir açıklık yoktur[20]. Yazar Üsküdarlı olması sebebiyle bu semtte olup bitenleri son derece ayrıntılı olarak anlatmıştır. Yine eserde 1787 savaşı sırasında orduyla birlikte sefere gitmiş olma ihtimalini çağrıştıracak ifadelere yer vermiştir. Ancak 1787 seferinde ordunun harekatıyla ilgili bilgi verdiği bu kısmı bir başkasının ağzından nakletmiş olması da mümkündür.

Hayatı hakkında ulaşılabilen bu bilgiler yanında eserde olayları ele alış şekli onun muhiti ve yakın çevresi için belirleyici olabilecek özelliktedir. Kendi mesleği doğrultusunda ulema ile alakalı konularda ayrıntıya girmesi, bu kesim arasındaki ilişki ağını ihsas eden anekdotlara yer vermesi, ayrıca tekke şeyhleri ile ilgili bilgilerin fazlalığı, onun bu çevrelerin tanınmış bir siması olabileceğini hatıra getirmektedir. Resmî kayıtları kullanması, özellikle ulema tayinleri ile bürokrasideki atamaların tam listelerini verme gayreti, onun idarecilerle olan bağının bir göstergesi olmalıdır. Abdullah Efendi'nin sadece ulema değil bürokrat muhitinde de önemli tanıdıkları olduğu açıktır. Bunlar hakkında kendisi sarih bir ifadede bulunmaz, fakat ele aldığı konular, hem I. Abdülhamid'in hem de III. Selim'in yakın çevresinde olmakla edinilebilecek türdendir. Padişahların kıyafet değiştirerek yaptıkları gezilerde olup bitenleri dahi haber almakta ve eserinde bunlara yer vermektedir. Başka bir ifadeyle verdiği bilgiler, İstanbul'da görev bekleyen basit bir "kadı"nın ulaşabileceğinden çok daha ayrıntılıdır. Bunda yukarıda da temas edildiği üzere şeyhülislam ailesine yakınlığı, hâfız ve imam olarak saray çevreleriyle bağlantısı olma, nihayet tarikat ehli olarak bürokrat müntesiblerinin mevcut bulunma ihtimalleri de hesaba katılabilir.

---

[20] Şeyhülislamlıktan azledildikten sonra Vassafzâde Es'ad Efendi önce Boğaziçi'nde Neşetabad sarayı yakınındaki yalıya, ardından da babasına ait Emirgan'daki yalıya taşınmış ve ömrünün sonuna kadar burada yaşamıştı (M. Aktepe, "Es'ad Efendi", *İA*, IV, 362). Sözü edilen yanmış arsanın bunlardan biri olma ihtimali varsa da bu konu hakkında kesin bir şey söylemek mümkün değildir.

2. Eser: Özellikleri ve Muhtevası

Abdullah Efendi'nin dört yıllık olayları içine alan *Tarih*'i tek nüsha olarak Süleymaniye- Esad Efendi Ktb. nr.2158'de bulunmaktadır. Nüshanın baş tarafında bir fihrist yer alırsa da bu noksandır ve ancak 101b varağına kadar gelen konu başlıkları mevcuttur. İlk altı varağı oluşturan fihrist kısmından itibaren 18 varaklık bir boşluğu takiben 18b varağında Faiz Efendi adlı bir şaire ait olduğu anlaşılan *Miraciyye* vardır. Kitabın varaklarının numaralandırılması da buradan başlar. Bu tertibe göre 1a-5a varaklarında zikredilen şiir, bunu müteakip 131a'ya kadar gelen kısımda asıl metin yer alır. Metnin başladığı 5a varağında Hz. Peygamber'e ait olduğu gerekçesiyle büyük törenlerle İstanbul'a getirilen ayak izleri (kadem-i nebi) ile alakalı Tevfik Efendi'ye ait bir şiire yer verilmiştir. Metnin yazısı oldukça küçük ve bozuk olup nesih ile talik arasındadır. Bu metnin genel havası itibarıyla bir müsvedde nüsha olmayıp temize çekilmiş/tebyiz edilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Hatta bu temize çekme işleminin de bitirilemediği görülmektedir. Bu tebyiz ameliyesinin kim tarafından yapıldığı hakkında bir ip ucu yoktur. Bununla beraber metinde rastlanan yazım hataları, kelimeleri eksik bırakma gibi zuhuller, müellifin dışında başka bir kalemin marifetini düşündürmektedir. Ancak yer yer metnin kenarlarında ifadeleri tamamlayıcı notlara rastlanmış olması, en azından bu nüshanın müellifi tarafından dikkatsiz bir şekilde de olsa gözden geçirildiğine işaret eder. Nüshanın konu başlıkları, sene ay başlıkları, isimler ve satırbaşını belirten "ve yine" şeklindeki bağlantı cümlesi kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Sene ay başlıkları metin içinde, konu başlıkları kenarda yer alır. Bu düzeniyle nüsha kolay okunur bir şekle sokulmak istenmiştir. Fakat yazısının zaman zaman iyice küçülmesi ve kötüleşmesi bu düzeni bozucu bir etki yapmaktadır. Ayrıca eserin tamamında bu düzen uygulanmamış, son kısımlarda başlıklar atılmamış, bazı ibarelerin yerleri sonradan kırmızı kalemle yazılmak üzere boş bırakılmış ve esere ansızın son verilmiştir.Yani son kısımda herhangi bir hatime ve ketebe kaydı bulunmamaktadır. Belki de yazar olayları yazmayı sürdürme düşüncesiyle bu kısımda kalmış, ancak sonra bitirmeye fırsat bulamamıştır.

Abdullah Efendi'nin *Tarih*'inin kronolojik düzeni incelendiğinde bazı özellikler dikkati çeker. Her ne kadar eser 1198 (1784) yılında başlamış görünse de bu yıla ait Receb, Şaban ve Ramazan aylarında meydana gelen birkaç olaya temas edilip 1199(1785) yılına geçilir. Bu yıla ait olaylar ise Rebiülahır ayından itibaren başlar, Cumadelula, Cumadelahır, Receb ayları olayları tarihi belirten bir başlık altında verilmez. Metin içindeki ilk tarihi gösteren başlık aynı yılın Şaban ayına (Haziran1785) aittir ve bundan sonra düzenli olarak ay ay başlıklar devam eder. Yani asıl kronolojik sistemde günlük olarak olayların düzenli bir şekilde aktarımına 1199 Şaban ayından itibaren başlanmıştır. 1200 (başlangıcı Kasım 1785) - 1203 (başlangıcı Ekim 1788) yılı olayları tam olarak aylarda atlama olmaksızın verilmiştir. Muhtemelen 1203'ün son ayından (Ağustos-Eylül 1789) 1205 (1790) senesine kadar kadılık görevinde bulunduğundan 1204 (1789) yılına ait Muharrem, Safer ayları tam ama bilgi yönünden daha fakir, Rebiülevvel ayı ise sadece beş günlük olaylarıyla kaydedebilmiştir. Böylece eserin 1198-1204 (1784-1789) yılları esas alınırsa altı senelik, ancak hadiselerin anlatıldığı aylar dikkate alınırsa dört yıl üç aylık yani toplam 51 aylık olaylar silsilesinden oluştuğu ortaya çıkar.

Abdullah Efendi eserini adeta günlük şeklinde kronolojik sıralamaya dikkat ederek oluşturmaya çalışırken o sıralarda tesbit edemediği bazı gün ve şahıs adlarını belki de sonradan yazabilmek ümidiyle boş bırakmaktadır. Ancak bunlardan bazılarını tamamlama fırsatı bulamadığı anlaşılmaktadır. Metinde boşluk bırakılan yerler tarafımızdan [...] şeklinde, metinde belirtilmiştir. Onun olayları anlatırkenki ifadeleri günlük konuşma dilini aksettirmektedir. Yer yer cümle düşüklüklerinin mevcudiyeti, temize çekme işleminden kaynaklanmış olabilir. İmla hatalarının pek de az olmadığı eserde, yazarın entelektüel ilgisi doğrultusundaki olaylara geniş ölçüde yer verdiği dikkati çeker. Ulema sınıfına mensubiyeti, "ehl-i tarik" geçmişi, onun bu vadideki hadiselere özel bir önem vermesine yol açmış olmalıdır. Tayin listelerine varıncaya kadar ulema sınıfıyla ilgili konuları anlatmaya büyük dikkat göstermiştir. Olayları anlatış tarzı, ilgi sahasına giren veya doğrudan kulağına gelen olaylarda canlanmakta, yazar bunlardan bir bakıma ibret çıkarma amacını belirten cümlelere yer vermektedir. Bazen haber aldığı olayın nasıl gerçekleştiği konusunda küçük çaplı bir araştırma dahi yapıp bunu

muhtelif kesimlere onaylattıktan sonra yazdığını belirtmesi dikkat çekicidir. Mesela Venedik'e ait Korfu adasının merkezinde meydana gelen bir infilak sonucu şehrin bütünüyle yanışı hadisesini, Ahmed Paşa'nın tatar ağasından öğrendiğini, Venedikliler'den de haberin doğruluğunu işittiğini ve "gereği gibi ma'lum oldukda" şükran ifadeleriyle eserine kaydettiğini belirtmektedir. Ancak olaylar hakkında çoğu defa bir hükme varmaktan kaçınmaktadır. Bununla beraber bazen dayanamayıp objektifliğini yitirdiği yerler de vardır. Özellikle hoşlanmadığı veya hakkında olumsuz dedikoduların yapıldığı bazı kişilerin bir şekilde başlarına gelen herhangi bir kötü olay vesilesiyle onların bunu hakkettiğini belirten ifadelere yer vermekten kendini alamadığı dikkati çeker. Kullandığı üslup benzeri ruznâmeler gibi yeknesak ve sıkıcı olmaktan uzaktır. Olayları nispeten renklendirerek anlatma temayülündedir. Bu temayül özellikle magazin haberi niteliği taşıyan olayları anlatma biçiminde kendisini gösterir. Özellikle cinayet, kavga, yangın, idam, baskın vb. gibi hadiseleri ele alış şekli bu minvaldedir.

Bütün bu hususiyetlerine karşılık Abdullah Efendi'nin eserinin belki de en zayıf yanı siyasi olayların gerçek oluş sebeblerine inememiş olması veya bunları belirtmekten özellikle kaçınmış bulunmasıdır. Saray çevresinden kaynakları olmakla birlikte, devletin merkezinde önemli olaylar dolayısıyla yapılan görüşmeler ve burada alınan kararlar, büyük devlet ricalinin azil ya da katillerinin gerçek sebebleri, onun ulaşamadığı konuları oluşturur. Bazen ise canını iyice sıkan olaylardan söz ederken bu hususta bahsedecek çok tafsilatın bulunduğunu söyleyip sözü uzatmamak için bundan kaçındığını ifade eder. Bilhassa savaş meydanındaki başarısızlıklar karşısındaki tavrı buna tipik misaldir. Yenilgilerin sebeblerini ve müsebbib olanları bildiğini hissettirip bu konuda çok şey söylemek arzusunda bulunduğunu, ama bunun gereksizliğine karar verip olayı sathi olarak anlattığını vurgulamaktan da geri kalmaz.

Eserde kronolojik sırayla verilen olaylar incelendiğinde özellikle diğer tarihi eserlerde olduğu üzere İstanbul ile ilgili olayların yoğunluk kazandığı dikkati çeker. Aynı dönemi ele alan *Ruzmerre*'deki bilgilerle karşılaştırıldığında ona nispetle İstanbul hadiselerinde yer yer oldukça ayrıntıya girildiği ve ayrıca ondan çok daha fazla olaya yer verildiği görülür. Onun eseri dö-

nemin vak'anüvislerinin yazdıkları resmi tarihlerden çok daha farklı özellik taşır. Eserde yer verilen olaylarla vak'anüvislerin önemli görüp tarihlerine aldıkları hadiseler arasında ciddi farklılıklar mevcuttur. Hatta zikredilen bazı benzer sosyal olaylarda dahi Abdullah Efendi'nin yazdıkları daha tafsilatlıdır. Onun vak'anüvislere göre zayıf tarafı şüphesiz yukarıda da belirtildiği gibi siyasi olaylar ile diplomatik ilişkiler ve devletin iç kararlarıyla ilgili haberlerde toplanabilir. Ancak yazar mesela gelen elçilerin diplomatik misyonları üzerinde durmayıp doğrudan şahidi olduğu karşılama törenlerini uzun uzadıya anlatır. Özellikle Hindistan'da Tipu Sultanının gönderdiği elçilik heyetinin gelişi münasebetiyle yapılan tören çok geniş şekilde anlatılmış olup buradaki tafsilat dönemin başka bir eserinde yer almamaktadır. Devleti ve bürokrasiyi ilgilendiren tayinler ve aziller yazarın dikkat ettiği konular içinde yer almakla birlikte söz konusu bilgileri düzenli bir şekilde verememiştir. Ancak bürokrasideki mutad Şevval ayı tevcihatı uzun listeler halinde eserde bulunur. Bu listeleri ele geçirebilmiş olması herhalde özel ilişkilerinin bir sonucudur. Fakat sebepler onu fazla ilgilendirmez, gerektiği hallerde dedikodu kabilinden bilgileri eklemekten de kaçınmaz. Bilhassa ilmiyeden olan müderris ve kadı tayinleri son derece titiz bir şekilde atananların dereceleriyle beraber ihmal edilmeksizin eserde yer bulabilmiştir. Bu dereceleri her şahsın ilk müderris oluş tarihini vererek "hârici" (yani mülazemet sonrası ilk medrese derecesi olan basamak) şeklinde belirtir. Hatta mülazemet imtihanları, çıkan sorular, imtihan yapan hocaların adları, başarılı olanlar ve bunların başarı dereceleri, talebe kavgaları, imtihanlara yapılan itirazlar dahi titizlikle aktarılır. İstanbul'un asayiş meseleleri yazarı yakından ilgilendiren bir diğer olaylar zincirini oluşturur. İstanbul'daki yeniçeri, kalyoncu gibi askeri sınıfların yol açtıkları karışıklıklar, kavgalar, esnafa, halka yönelik saldırıları, kadınları taciz etmeleri gibi olaylar yine canlı bir ifadeyle anlatılır, yazar bu olayları dikkatle takip eder. Şüphesiz tabii olaylar, yangınlar, hava durumu da yazarın özel ilgisinden kaçmayan konulardır. Yangınları hassasiyetle izleyip bir ev bile yanmış olsa bunu belirtir. Kar yağması, sel, fırtına, yıldırım düşmesi gibi hava hareketleri yine yazarın önemsiz addetmediği olaylardır. Yazın gelişini ise çoğu defa kirazın piyasaya çıkıp satılması haberi ile karşılar. Kıtlık veya yiyecek bolluğu, ek-

meğin kalitesi, bu konularda devlet yetkililerin, hatta bizzat padişahın yaptığı teftişler hassasiyetle belirtilir.

Abdullah Efendi'nin anlatmaktan usanmadığı konuların arasında çeşitli vesilelerle yapılan merasimler, padişahın Cuma selamlıkları, gezintileri (biniş), düzenlenen şenlikler başta gelir. 1787 seferine giden alaylar, düzenlenen resmi geçitler, yürüyen askerlerin kıyafetleri, donanmanın Tersaneden çıkışı veya girişi uzun uzadıya anlatılır. Okçuluğa karşı olan merakını giderebileceği ortamı, III. Selim'in tahta çıkışı ile bulmuş gözükmektedir. Nitekim yeni padişah okçuluğa ve atıcılığa çok büyük bir ilgi duymaktadır ve neredeyse her gün Okmeydanı'na gidip atış yarışmaları yaptırmakta, hatta bizzat kendisi de bunlara katılmaktadır. Abdullah Efendi padişahın yaptırttığı yarışmaları dikkatle izler ve buradaki olayları meraklı biri ve belki de usta bir ok atıcısı gözüyle geniş olarak anlatır. Padişahın Okmeydanı'ndaki Okçular tekkesi şeyhi Fethizade Efendi ile olan ve şehzadelik yıllarına dayanan münasebetlerini dahi nakleder. Bu sıralarda cepheden İstanbul'a ulaşan kötü haberler onu oldukça rahatsız eder, ancak bunları zikretmekten kaçınmaz. Zaferler ve yenilgi haberleri, bunlara uygun cümlelerle ve temennilerle aktarılır. Onun ilgisi İstanbul ve cepheden gelen haberlerle de sınırlı kalmaz. Taşrada vuku bulan olayları bazen tafsilata girerek nakleder. Mısır'da, Suriye'de, Bosna'da, Anadolu'da meydana gelen ve İstanbul'a ulaşan hadiseleri mümkün olduğunca nakletmeye özen gösterir. Mesela Harput, Çemişkezek hattında meydana gelen zelzele ve uğranılan kayıplardan söz eder. İsyan hareketleri, hacıların durumu onun ilgilendiği haberlerin başında gelir. Yine çeşitli konularla ilgili umuma hitap eden fermanlar ve ilanlar bazen mealen bazen aynen eserde yer almıştır. Nihayet hayli renkli olaylar zincirini içine alan bu eser, özellikle İstanbul'un bu dört uzun yılı için, gazetelerin olmadığı, diğer günlüklerin de zayıf kaldığı bir dönemde, son derece değerli bir kaynaktır.

Eserde İstanbul'da meydana gelen sosyal olayların ağırlık kazandığı zikredilmişti. Bunlar yayınladığımız metinde kronolojik sıra dahilinde diğer olaylar ile birlikte yer almaktadır. Burada İstanbul merkezli olaylar zincirini metnin diline aşina olmayan okuyucu için kolaylık olmak üzere metinden seçerek ve bugünün ifadeleriyle yeniden düzenleyerek kronolojik sıraya

göre, aylık paragraflar halinde ve yazarın anlatımına uygun bir dille vermeyi uygun gördük. Böylece İstanbul tarihinin dört yıllık bir dilimini ilgilendirmekle beraber bu muazzam tarihi şehrin zamanımızdan iki yüz yıl önceki bir kesitini daha geniş bir okuyucu kitlesinin ilgisine sunmak istedik.

1198 yılı Recebinin 25'inde (14 Haziran 1784) İstanbul'a Hz. Peygamber'in ayak izleri geldi. Rivayete göre Hz. Peygamber ticaret için Şam'a gittiğinde Busra adlı bir yerde inip ilk ayak bastıkları taş üzerinde ayak izleri bırakmış. Şam ahalisi buna çok önem vermekte imişler. Şam valisi Azmzâde Mehmed Paşa bu ayak izlerini bulunduğu yerden gizlice aldırıp kendi sarayına getirtip burayı bir ziyaret yerine çevirmiş. Sonra onun ölümü üzerine mallarının sayımı için giden memurlar bu ayak izlerini görmüşler ve durumu derhal padişahımız I. Abdülhamid'e haber vermişler. O da bunun derhal İstanbul'a getirtilmesini emretmiş. Emir üzerine ayak izleri yeşil atlasa sarılı bir muhafaza içine alınmış, kıymetli taşlarla süslenmiş ve bir tahtırevana konulup baş şehre yollanmış. İşte bu ayak izi önce Üsküdar'da Yemişçibaşı bahçesi önüne indirildi. Herkes akın akın ziyaretine geldi. Sonra Cuma günü sandalla karşıya geçirildi. Önce Beşiktaş sarayının haremi iskelesine çıkartıldı. Padişah bizzat gelip bunu ziyaret etti. Ardından yine sandala konulup Bahçekapısı'nda Vezir iskelesinde karaya çıkarılıp oradan tahtırevan ile ve büyük törenlerle padişahın kendi yaptırttığı türbelerine yerleştirildi. Aynı yılın Şaban ayının 30. günü (18 Temmuz) olan Cumartesi günü Sultan Selim Camii imamı Kundakcızade Elhac Abdullah Efendi Üsküdar'da Ayazma'daki sahilhanesinde vefat etti. Cenazenin yıkanması sırasında görevli memurlar gelip mallarını gözetim altına aldılar ve mühürlediler. Ertesi günü maliye memurlarından başbaki kulu ile miri katibi ve diğerleri gelip eşyalarının sayımını yaparlarken Hüdai Tekkesi şeyhi Ruşen Efendi bu sayımı engellemek istedi. Bunun üzerine tutulup sürgüne yollanması kararı çıktı. Tekkede akşam zikri icra edilirken yakalanıp bütün aile efradı dahil Tekkeden çıkartıldı. Hepsi bir gemiye konularak Mudanya'ya sürüldü. Adı geçen Ruşen Efendi Sultan Ahmed Han merhumun camiinde görevli iken Ayasofya camii şeyhi olmuş, bu sırada Hüdai tekkesi şeyhi olup yirmi dokuz sene asaleten şeyhlikte bulunan Mustafa Efendi ölünce onun yerine atanmıştı. Ancak etrafa karşı olan sert tavrı ile çok kimseyi rahatsız etmişti. Onun yukarıda bahsedilen Sultan Selim camii imamı ile de yakın dostluğu vardı. İmam Efendi'nin vefatı nimeti oldu, çünkü aziz Hüdai hazretlerinin

türbesine gömüldü ve böylece Hüdai hazretleri onu yanına almış oldu. Fakat Ruşen Efendi sürgüne yollandı. Büyük zatlar hakkında bunun gibi durumlara sık rastlanır. Yine aynı yılın Ramazan ayı içinde (19 Ramazan/6 Ağustos) Fethiye cami yakınındaki Yalnız Bakkal civarında kadılardan birinin evinde yangın çıktı. Her tarafa yayıldı, bir yönden Fenerkapısı'na ve Kuyudibi camiine ulaştı, Hoca Esseyyid Abdülhalim Efendi konağını, Selim Efendi konağını, eski şeyhülislamlardan İbrahim Efendi konağını, Murad Efendi konağını, tekkesini ve etrafındaki yerleri, bütün Kiremit mahallesini, Sultan Selim camii etrafını, Çukur mahallenin yarısını, Mehmed Ağa camii ve etrafını Draman cami yöresini, Çarşamba pazarı ve Nişancı camii etrafını, Zincirlikuyu, Mesih Ali Paşa civarı, Koğacı Dede camii etrafını, medreseleri, camileri, hamamları dükkanları yaktı, yıktı.

1199 senesi Rebiülahır ayının 11. (21 Şubat 1785) Pazartesi günü padişahın şehzadelerinden Murad'ın vefatı vuku buldu. O gün lodos ve sakin olup saf bir hava hakimdi, fakat sonra cenaze kabre konurken büyük bir fırtına çıktı. Evlerin kiremitleri uçtu, tahta çıkmaları rüzgara kapılıp savruldu, denizdeki gemi, kayıklar birbirine girdi, çoğu battı. Birkaç bin kişi denize gark oldu. Sarayburnu'ndan Samatya iskelesine kadar 169 balıkçı kayığı içindeki adamlar suya döküldü. Denizden Yedikule açıklarında çıkan ceset adedinin 3000'e ulaştığı belirlendi. Boğaziçi, Haydarpaşa, İzmit körfezine varıncaya kadar hesaba gelmez kayıklar battı, sanki kıyametten bir nişane idi.

1199 senesi Cumadelahırının 20. (30 Nisan 1785) Pazar günü Cidde valiliğine getirildiği halde görevi kabul etmediği haber alınan eski sadrazam Halil Hamid Paşa Bozcaada'ya sürüldü, fakat ardından gönderilen Karakethüda oğlu Ahmed Ağa ve Haseki Ağa ona yetişip idam etti, kesik başı sarayda Ortakapı önünde malum taşın üzerine konuldu ve üzerine de yafta bırakılarak idam sebebi izah edildi. Aynı ayın 29. (9 Mayıs) Pazartesi günü Sadrazam Şahin Ali Paşa İstanbul'a geldi, önce Eyüb'de Bahariye yalısında onun için ziyafet düzenlendi. Şeyhülislam ve bütün diğer ulema ile devlet ileri gelenleri karşılama merasiminde hazır bulundu. Çeşitli kaftanlar, hediyeler dağıtıldı. Sonra sandala binilip Yalı köşküne çıkıldı ve padişahın huzuruna girildi. Ali Paşa burada sadrazamlık mührünü aldı, Paşakapısı'na geldi. Yanında ona refakat eden şeyhülislamı uğurladı, ikindi namazını Bayezid camiinde, akşamı Sultan Ahmed camiinde kıldı ve sarayına girdi.

1199 senesi Receb ayının 12'sinde (21 Mayıs) Hicaz'a yollanan surre alayı için tören yapıldı. Toplanan paralar surre emini Pankadoz oğlu Ali'ye teslim ve törenlerle saraydan çıkarılıp tekbir ve dualarla Bahçekapısı'na indirildi. Oradan Üsküdar yakasına geçilirken esen sert rüzgar sebebiyle denizde dalgalar fazlalaştı ve Tophane önünde demir atıldı. Ertesi günü güçlükle Üsküdar'a geçilebildi. Ayın 17'sinde de Üsküdar'dan yola çıkarıldı. Bu arada daha önce İstanbul'a gelmiş olan Buhara elçisi yola çıkan bu hacı kafilesine katılarak memleketine döndü. Bundan önce ayın 7'sinde (16 Mayıs) padişah Beşiktaş sarayına gitmişti, 10. (19 Mayıs) günü rikab toplantısı oldu ve aynı gün vezir kethudası Nazif Efendi'nin babası Selim Ağa'nın büyük bir sünnet töreni düzenlettiği haberi geldi. Bu sünnet töreni bir hafta sürdü, çeşitli eğlenceler, oyunlar, gösteriler yapıldı ve 200 çocuk sünnet edildi, baştan aşağı giydirildi, bunlara aynı gün Boğaz gezisi yaptırıldı. Sünnet alayı Beşiktaş sarayı önüne geldiğinde bunları seyreden padişah kendilerine çeşitli hediyeler yolladı. Ayın 23'ü (1 Haziran) Salıyı Çarşambaya bağlayan gece Otlukçu yokuşu yukarısında Kanlıfırın değirmeni ve üzerinde olan evler ve karşısında Nuri Molla oğlu Hidayet Molla'nın konağı eşyalarıyla birlikte yandı. Ayrıca civardaki üç ev daha zarar gördü. 24. (9 Haziran) Perşembe günü Tersane'de hazırlanan 45 zira (yaklaşık 34 m.) boyundaki bir kalyon denize indirildi, bu münasebetle gemiyi inşa eden mühendise hediyeler verildi.

1199 senesi Şaban ayının ilk günü (9 Haziran 1785) olan Çarşamba günü Kesriyelizade Ebubekir Efendi'nin oğlunu müderris Ahmed Beyefendi derse başlattı ve bu münasebetle büyük bir tören düzenlendi. Sıbyan mektebi çocukları ilahiler ve dualar söyleyip alayla yürüdüler. Hüdai tekkesi şeyhi Dülgerzâde Efendi bu çocuklara ilk okuma dersini bizzat verdi ve bunları derse başlatmış oldu. Ayın 23. (1 Temmuz) Perşembe günü Mudanya'ya sürülmüş olan Ruşen Efendi, yeni şeyhülislam Ataullah Efendi tarafından affedilip dönmesi için çıkarılan ferman uyarınca gönderilen dört çifte kayık ile İstanbul'a gelip şeyhülislamın huzuruna çıktı. Sonra Ayasofya'daki tekkesine gitti, ardından da kendisine eski tekkesi olan Hüdai tekkesi şeyhliği tekrar ihsan olundu. Bu tayin ile ilgili fermanı Ruşen Efendi'ye şeyhülislamın oğlu Abdullah Ebubekir Molla götürmüştü. Hüdai şeyhi Dülgerzâde Efendi ise tekkeden ayrıldı, eşyalarını toplayıp Beşiktaş'a geçti. Padişah kendisinin hatırını sorup hediyeler verdi. Sadrazam, silahdar ağa ve sadaret

kethudası da ona türlü hediyeler verip gönlünü aldılar. Ruşen Efendi de bu sırada şeyhülislamın oğullarının sakal uzatma dualarını yapıp, 26. Pazar günü eski tekkesine gidip şeyhliğine başladı. Ayın 24. (2 Temmuz) Cuma günü Tersane'de Gazi Hasan Paşa'nın yaptırttığı Kalyoncu kışlalarında inşa ettirdiği camiye padişah selamlık töreni için gitti ve Cuma namazını burada kıldı. Aynı gün Mısır ve Hicaz taraflarındaki kıtlık sebebiyle bu bölgelere üç kalyon ile buğday yollandı. Yine aynı gün Şeyhülislam Ahmed Ataullah Efendi ile kardeşi olan Anadolu kazaskeri Sadık Molla Efendi arasında on yıldan fazla süren dargınlık sona erdi. Bu süre zarfında iki kardeş birbirleriyle hiç konuşmamış, hatta karşı karşıya bile gelmemişlerdi. Şimdi Sadrazam Ali Paşa'nın aracılığı ile barıştırıldılar ve birbirleriyle üç saat görüşüp hasret giderdiler, bu münasebetle bir tören bile düzenlendi, ziyafetler çekildi.

1199 senesi Ramazan ayının ilk günü (8 Temmuz) olmakla Perşembeyi Cumaya bağlayan gece kandiller yandı ve teravih namazları kılındı. Ertesi Cuma günü oruca başlandı. Teravih kılınırken Kasımpaşa'da Kulaksız mahallesinde yangın çıktı, ancak birkaç haneyi yaktıktan sonra söndürülebildi. Ramazanın 5'inde (12 Temmuz) Pazartesiyi Salıya bağlayan gece mutad üzere sadrazam tarafından iftar daveti yapıldı. Önce şeyhler, ertesi gece şeyhülislam iftara geldi, davet sırasında törenler yapıldı, misafirlere saatler hediye edildi. Daha önce şeyhülislamlar iftar daveti yapmazlardı. Şeyhülislam Tophaneli Salihzade'nin döneminde sadrazamın iftarına giden ulemanın ertesi akşam da şeyhülislamın iftarına davet edilmeleri adeti konulmuştu. Şimdiki şeyhülislam Ataullah Efendi ise şeyh efendilerin sadrazamın davetinden sonra şeyhülislamın iftarına çağrılmaları âdetini ihdas etti. Böylece Sadrazamın iftarına önce şeyh efendiler, ertesi gece şeyhülislam, bir sonraki gece de kazaskerler gittiğinden, şeyhülislam şeyh efendileri kazaskerlerin sadrazam davetinde oldukları gece iftara aldı. İftar sonrası davet edilen 14 şeyhe on birer guruş ihsan edildi. Ayın 13'ünde (20 Temmuz) Çarşamba günü padişahın Mahmud adı verilen bir şehzadesi doğdu. Bu münasebetle üç gün top şenliği yapıldı, bayram sonrası ise denizde donanma şenliği yapılması için emir verildi. Tebrik için sadrazam ve şeyhülislam kazaskerler huzura çıktı. Padişah kendilerine kürkler hediye etti. Şeyhülislam da hediye olarak eski şeyhülislamlardan Molla Beyefendi'den satın aldığı sahilhanenin senedini padişaha takdim etti. 15. (22 Temmuz) Perşembe günü Ayasofya'da kılınan öğle namazından sonra ulema ve devlet ricali

saraya geldiler. Burada bir tören düzenlendi ve Hz. Peygamber'in hırka-i şerifleri ziyaret edildi, öpüldü. Bu törende önce İstanbul kadısı sonra sırasıyla şeyhler, yeniçeri ağası ve sairleri seramonide bulunurlarken bu defa buna uyulmadı. Şeyhler yeniçeri ağası ve sair yüksek dereceli memurların arkasında yer aldı. Bu protokol hatası aslında şeyh efendilerin kendi kusurlarından kaynaklandı. Tören bitince askere tepsilerle baklava dağıtıldı. 27. günü (3 Ağustos) sadrazamın iftar davetleri oldu, bürokratlar ile şeyhülislam bu davette bulundu.

1199 senesi Şevval ayının ilk günü (7 Ağustos) olan Cumartesi günü sarayda bayramlaşma merasimi yapıldı ve bayram namazı Sultan Ahmed camiinde kılındı. Bayram şenlikleri icra edildi, çeşitli gösteriler seyredildi. Padişah Pazartesi günü Küçüksu taraflarına gezintiye çıktı. Ayın 7. (13 Ağustos) Cuma günü namaz için padişah Üsküdar'da Sultan Mustafa camiine gitmek istedi. Bu cami inşaat işiyle görevli Gümrükçü İshak Ağa tarafından tamamlanmıştı. Açılışı sırasında fırtına ve yoğun kar yağışı olduğundan Sultan Mustafa bu törene katılamamıştı. Sadece o dönemin sadrazamı Koca Ragıb Paşa ve Şeyhülislam Veliyüddin Efendi gelebilmişti. Bundan sonra da hem Sultan Mustafa hem de padişahımız ne zaman buraya selamlık için gelmek isteseler bir mani ortaya çıkmıştı. Bu defa padişahımız bu camiye gelip cumayı burada kıldı. Dönüş sırasında Şemsi Paşa sarayı önünden bir filikaya binip saraya giderken ansızın fırtına patladı, karaya ayak bastıklarında fırtına daha da şiddetlendi, yağmur yağdı, kayıklar, sandallar birbirine girdi. O gün Sultan Mehmed camii imamı Boğaziçi'ne gezmeye gidip Beylerbeyi'nde Cuma namazını kıldıktan sonra Üsküdar önündeki meydanın yüksekçe bir seti üzerine çıkarak fırtına dolayısıyla kabaran dalgaları seyrederken kasırganın şiddetinde bulunduğu yerdeki ağacın dalı kırılıp üstüne düştü. Başı ve vücudunu bazı yerlerinden ağır yaralandı ve vefat etti. Ayın 12. (18 Ağustos) Çarşamba günü padişah Çırağan yalısına gezmeye gitti, bu arada Mevlevihane'de Mevlevi ayinini izledi, şeyhlere ve dervişlere bahşişler verdi. 18. günü (24 Ağustos) Şeyhülislam Arabzâde Ataullah Efendi Pazartesiyi Salıya bağlayan gece vefat etti. Yerine Dürrizade Mehmed Arif Efendi getirildi. Merhum şeyhülislam görev başında vefat ettiğinden cenaze namazı için verilecek salâsı herhangi bir fermana ihtiyaç duyulmaksızın Sultan Mehmed camiinde okundu. Bütün görevliler ve ulemaya cenazeye katılmaları için davet çıkarıldı. Namazı Ayasofya camii

şeyhi Hacı Sırrı Efendi kıldırdı. Sonra cenaze Sedefçiler içinde Sinan Paşa türbesinde babasının yanına defnolundu. Ayın 20'si (26 Ağustos) Çarşambayı Perşembeye bağlayan gece Ramazan ayı içinde doğan Şehzade Mahmud için denizde donanma şenliği yapılması gerçekleştirildi. Cephane ocağına ait sallar Beşiktaş sarayı önüne demir atıp burada çeşitli gösteriler yaptılar, fişekler attılar, çeşitli mehtaplar fırlattılar, çarkıfelekler yanarak havai fişekleri ateşledi, ejder şeklinde ve su melikesi şeklinde süslemeler, dev kuklalar hazırlandı, toplar ateşlendi. Top atışları sonucu patlamaların şiddeti padişahın hoşuna gitmedi, fişekçi başı görevden alındı. Şenlikler Perşembe gecesi de sürdü. Yine havai fişekler fırlatıldı, çeşitli tasvirler hazırlandı ve oyunlar oynandı. Özellikle hazırlanan dev kuklalar içinde bir tarafı erkek yüzü diğer tarafı kadın yüzü şeklinde bir acayip "yaban adamı" çok ilgi çekti. Fişekler havada türlü şekiller çizerek patlıyor ve denize düşüyordu. Hazırlanan oyuncaklardan biri de dev timsah idi, suda kanatlarını açıp geziyordu. Cumartesi günü de Tersane'de şenlikler sürdü, oyunlar oynandı, mehterler çaldı, ip cambazları gösteriler sundu. Sandallar süslendi. Kaptanıderya Gazi Hasan Paşa filika içinde ayakta salların düzenini sağlıyordu. Hazırlanan baştarda, kethuda çektirmesi, dört kırlangıç tipi gemi ve üç kalyon donatılıp rengarenk süslenerek padişah huzurundan alay düzeninde geçtiler. İçlerinde mehterler çalıyordu, bayraklar dalgalanıyordu. Bunlar burada bir savaş oyunu sundular. Deniz üzerinde hazırlanan bir kale üzerine toplar atıp surlarına isabet ettirdiler ve burayı ateşe verip denize yıktılar. O gün kuşluk vaktinde Kasımpaşa'da Kulaksız'da bir yangın çıkmış, bir değirmen ve 15 ev yanmıştı. Ayın 25'inde (31 Ağustos) Beykoz'da bir düğün esnasında şenlik yapılıp çengiler oynarlarken süratçi topçu ocağına mensup bir kısım neferler düğüne gelerek oynayan tavşan oğlanlarına sataştılar ve başlarındaki beyaz feslerini alıp gittiler. Bunun üzerine yörenin ahalisi, yeniçeri ve bostancı muhafızları onlarla büyük bir kavgaya tutuştu. Birkaç kişi yaralandı. Yirmi kadar topçu neferi yakalandı, diğerleri kaçtı. Bu olay üzerine Topçubaşı görevden alındı. Ertesi Çarşamba günü Üsküdar'da Öküz limanında Hurşid Ağa'nın yalısıyla merhum şeyhülislam Ataullah Efendi yalısı arasında yangın çıktı. Gündoğusu rüzgarıyla şiddetlenen yangın bu yalı ile Öküz limanında Giridli Ahmed Efendi yalısı arasındaki yedi büyük yalıyı yaktı. Yangında otlar, servi ağaçları tutuşup ateş parçaları rüzgarla birlikte Üsküdar içinde Şemsi Paşa semtine kadar savruldu. Perşembe günü

padişah Okmeydanı'na bir gezinti yaptı, burada ok atışları icra edildi. Ayın son günü olan Çarşamba günü Küçükpazar'da bostan bekçisi Ömer Ağa'nın evinde yangın çıktı. Yangın büyüyerek kollara ayrıldı, akşam ezan vaktinde ancak söndürülebildi. Yanan konaklardan biri duhan gümrüğü sandık emini olan Selanikli Memiş Ağa'ya aitti. Bu zat konağını iki senede özenerek yaptırmış, oymalarla, nakışlarla süslemişti. Yangın çıkmadan on beş gün öncede bu yeni konağına taşınmıştı. İşte böylesine büyük masraflarla iki senede yaptırılan konak bir saat içinde kül oldu. Bunun hikmeti halk arasında adı geçen şahsın görevlendirildiği Medine'deki tamir işinde gösterdiği tavra yoruldu. Buna göre bu zat tamir için gerekli olan taşları çok iyi bir şekilde imal eden taşçıları değiştirip bu işi başkasına vermiş imiş. Bu hareketinin cezasını dünyada gördü, ahirette ne olacağını Allah bilir. Yangından miras paylaşımı görevlilerinden biri olan kassam katibinin evi de etkilendi. Bu adamın da daha önce beş kere evi yanmıştı. Yine bu ay içinde Eyüb'te İslam Bey mahallesinde Çeşmeli odalar semtinde Ermeni cemaatinin sıbyan mektebi olarak yaptırıp sonra kilise haline getirdikleri bina, şeriata aykırı görülerek yıktırıldı. Burası bazı görevlilere verilen rüşvetlerle uzun süre dikkatlerden uzak kalmıştı. Halbuki yeni kilise inşa etmek islami kurallara aykırı idi. Ancak eski bir kilise mevcut ve harap olmuşsa tamirine izin verilirdi. Buna rağmen mektep olarak inşa edilip gizlice kilise haline getirildiği ve ayin düzenlendiği haberi ilgililere ulaşınca, sadrazamın müdahalesiyle çıkan ferman gereği Eyüb kadısı başkanlığında bir heyet buraya gelip yıkım işini gerçekleştirdi ve enkazı başka yere nakl edildi.

1199 senesi Zilkade ayının 4. (8 Eylül) Perşembe günü padişah Beşiktaş sarayına gitti. Cumayı Cumartesiye bağlayan gece Bayezit'te Parmakkapı'da Tahtahan'da yangın çıktı. Yine kollara ayrılan yangında pek çok iş yeri ve konak yandı. Kapalıçarşı boşaltıldı, buradaki birkaç dükkan zarar gördü. Bu yangın söndürüldüğü sırada bu defa Kasımpaşa'da bir yenisi çıktı. Tulumbacılar bizzat kaptanpaşanın gözetiminde yangını söndürdü. O gün seri halde Tahtakale'de Tomruk sokağında, Koca Mustafa Paşa'da ve sair yerlerde yangınlar meydana geldi. Bunun sebebinin kundaklama olduğu anlaşıldı. O gün on-on beş yere kundak bırakıldığı tesbit edilmişti. Önceki gün de yirmibeş mahalleye kundak konduğu ihbarı ulaşmıştı. Hepsi Allah'ın izniyle söndürüldü. Ayın 8. (12 Eylül) günü Mora valisi Yusuf Paşa, Kaptanıderya Gazi Hasan Paşa'nın yalısından bir karavela tipi gemiye binip

tuğlarını dikerek ve bayraklarını açarak, ardında adamları diğer gemilerde olmak üzere sanki donanma sefere gider gibi büyük gösterilerle veda mehterlerini çalıp hareket etti. Üsküdar önünde ve Sarayburnu önünde tekrar toplar atarak görev yerine gitmek üzere denize açıldı. Bunun benzeri bir olay daha önce hiç olmamıştı. Ayın 24. (28 Eylül) Çarşamba günü ise Karadeniz'den büyük bir gemi ile birkaç yüz kişilik Çerkez gurubu İstanbul'a geldi ve sadrazamın huzurunda bunlardan yirmi beşi müslüman oldu. Onları diğerleri izledi, bu bir hayır alametidir. 27. (1 Ekim) cumartesi günü Kasımpaşa'da Aynalı çeşme civarında Çatma Mescit mahallesinde yangın çıktı, birkaç hane yandı.

1199 Zilhicce ayının ilk günü (5 Ekim) Dağıstan tarafından gelen Lezgi elçisine iki tuğ ile beylerbeyilik payesi verildi, adamlarına da türlü hediyeler takdim edildi. Ertesi Perşembe günü memleketlerine yollandı. Cuma günü ise padişah Beşiktaş'daki saraya gitti. 7. (11 Ekim) Salı günü İstanbul'a kurbanlık koyun getirildi. Cuma günü de Kurban Bayramı başladı. Bu sene gelen koyun adedi diğer senelere nispetle oldukça fazla idi. Tutulan kayıtlara göre Karaman, Kıvırcık, Mihaliç ve Dobruca cinsi koyun sayısı 142.000'e ulaşmıştı. 18. (22 Ekim) Cumartesi günü Şehzade Mehmed çiçek hastalığı sebebiyle vefat etti. Yapılan hiçbir ilaç faydalı olmamıştı. Aynı gün bir fırtına vuku buldu. Bir çok kayık battı, Karadeniz ve Akdeniz'de çok sayıda gemi, kömür taşıyan mavnanın battığı haberleri geldi. 25. (29 Ekim) gününün önceki gecesi olan Cumayı Cumartesiye bağlayan gece Üsküdar'da Toptaşı mevkiinde ekmekçi fırınında yangın çıktı. Altı saat süren yangında yaklaşık 200 kadar ev, dükkan değirmen yandı.

1200 senesi Muharremi yıl başı (4 Kasım 1785) dolayısıyla yeni senenin tebriki için reisülküttab efendi, şeyhülislam ve sadrazamı ziyaret etti. Sonra hep birlikte padişahın huzuruna çıktılar, etek öptüler. Yeni yılın girişi sebebiyle birçok tarih düşürüldü. Ayın 3. (6 Kasım) Pazar günü padişahın kızı Fatma Sultan vefat etti, kalabalık bir cemaatle cenaze namazı kılındı, defin töreni bittikten sonra, Muharrem ayı dolayısıyla Sarayda aşure pişirildi ve dağıtıldı. Ayın 12. (15 Kasım) Salı günü bazı mahallelerde evlerin altında dükkan açılmasına göz yumduğu için Mimarbaşı Hafız Efendi görevden alındı. Bu arada ay başında medreselerde genel imtihanlar için başvuru yapılmış ve 199 kişinin müracaatta bulunduğu tesbit edilmişti. İmtihan heyeti Köprülü Halil Efendi, Hamidizade Efendi, Çorumlu Bekir Efendi,

Gelenbeli İsmail Efendi, Münib Efendi, Kuyucaklı Abdurrahman Efendi, Karacahisari Ömer Efendi ve Tarakçızade Efendi ile Fetva emini efendiden oluşuyordu. İmtihan heyeti Şeyhülislam dairesinde Cuma namazı sonrası toplandı ve başvuran talebeler üç kısma ayrılıp her birine imtihan olunacakları konular dağıtıldıktan sonra odalara kapatıldı. Bir hafta süren imtihan Cuma günü tamamlandı. Cuma namazı sonrası dereceye girip imtihanı kazananlar belli oldu. En yüksek dereceyi üç kişi paylaştı. Fakat bu arada imtihanda başarılı olamayan Akkavuk adlı talebe imtihan sonrası yüksek derecede imtihanı başardığını söyleyip sonuçlara itiraz etti, sadrazama ve şeyhülislama arzuhaller yolladı. Yapılan incelemede başarısız olduğu tekrar kendisine belirtildi. Bunun üzerine imtihan heyetine bir takım suçlamalarda bulundu, hatta işi daha da büyütüp padişah katına da arzuhal gönderdi. Bu durum hoş karşılanmadı, kendisinin daha önce de bazı sahtecilik olaylarına karıştığı anlaşıldı ve Sakız adasına sürülmesine karar verildi. Ayın 27. (30 Kasım) günü Sarayda Topkapı adlı kısımda yeni bazı binaların yapımı ve padişaha mahsus bir dairenin inşası tamamlandı.

1200 senesi Safer ayının ilk günü (4 Aralık) Cumartesiye rastladı. Bu yıl çiçek hastalığı salgını pek çok kimsenin yatağa düşmesine yol açtı. Bir çok kimse hayatını kaybetti, bazıları ise kurtulabildi. Padişahın çocukları ve dairesindeki harem halkı içerisinde de çiçek hastalığına yakalananlar oldu. Çok sıkıntı çekildi, şehzadelerden hastalığa yakalananlar bu Safer ayının ilk günü iyileşti. Bu münasebetle hekimbaşı Hayrullah Efendi'ye hediyeler verildi. Ayın 17. (20 Aralık) gününün önceki gecesi yani Pazarı Pazartesiye bağlayan gece Tophane'de Hendekbaşı'nda topçubaşı ağanın konağı yakınında yangın çıktı. On kadar ev yandı. O gece Ayvansaray yakınında Kıptiler mahallesindeki maymun oynatıcıların odalarından birkaçı da yandı. Aksaray semtinde de bazı yerlere kundak bırakılmıştı. Bunlar tesbit edilip çabucak söndürüldü. Ayın 21. (24 Aralık) günü İstanbul'a daha önce gelmiş olan Azerbaycan hanının elçisi Üsküdar'dan törenle memleketine uğurlandı. Aynı gece Sultan odaları mevkiinde birkaç hanenin yandığı işitildi. Bu arada Gürcistan'da Açıkbaş ülkesinin idarecisi Salomon'un civar beylerin topraklarına el koyarken yakalayıp gözlerine mil çekerek kör ettiği Gürcü beylerinden iki kardeş İstanbul'a gelerek müslüman olmuş, bunların birine Eyüb'de diğerine Üsküdar'da konak tahsis edilmişti. Salomon katl edilince bunlardan biri ülkesine yeniden hakim olmak üzere gönderildiyse de başarısız olmuştu.

Bunun üzerine Üsküdar'da oturan ve âmâ oluşu sebebiyle halk arasında Kör Bey diye adlandırılan diğer kardeşi mihmandar olmak üzere Ahıska valisi Süleyman Paşa'nın yanına yollandı. Bu günlerde Eyüb camii baş imamı Abdullah Efendi Bozcaada'ya sürgüne gönderilmiş ve yerine Hafız Hasan Efendi vekaleten tayin edilmişti. Bu Hasan Efendi imamın odasında otururken tütün içmiş, sonra tütün çubuğunu bırakıp odadan çıkmış, çubuğun lülesinden düşen kıvılcım odada yangına sebebiyet vermiş, dışarı yayılmak üzere iken de fark edilerek güçlükle söndürülmüştü. Bunu haber alan padişah hemen Eyüb'e gidip türbenin durumunu inceledi. Yanan pencere kanatlarının tunçtan yapılmasını emretti, oda yeniden düzenlendi, bu arada diğer odalar da elden geçirildi, tavanları boyandı ve buralarda gece yatılması, tütün içilmesi, ateş yakılması kesinlikle yasaklandı.

1200 senesi Rebiülevvel ayının ilk günü (2 Ocak 1786) Pazartesi idi. 4. (5 Ocak) günü hava bozdu, sulu sepken ve kar yağdı, büyük fırtına oldu. Fırtına ertesi gün de devam etti, denizde kayıklar işlemedi. Hatta hacıların selamet haberlerini getiren müjdeci güçlükle bulabildiği sekiz kürekli bir kayıkla büyük zorluk çekerek karşı yakaya geçebilmişti. 8. (9 Ocak) günü bir önceki gece, Üsküdar'da Ayazma'da Sultan Selim camii imamının yalısında çıkan yangın bütün konağı yaktı, yanındaki bir ev de hasar gördü. Mutad olarak bu ayın 12. (13 Ocak) günü Hz. Peygamberin doğumu münasebetiyle mevlit okunması lazım gelirken o gün Cuma gününe rastladığından mevlit ertesi güne ertelendi. Mevlit Sultan Ahmed camiinde okunacaktı. Bir gün öncesinden yeniçeri ağasına gerekli talimat verilip mevlit sırasında ve şeker, şerbet dağıtımında herhangi bir karışıklığa ve kavgaya meydan verilmemesi istenmişti. O da mumcu yeniçerileri düzeni sağlamakla görevlendirmişti. Bu sebeble camide çok sıkı tedbirler alındı, hatta üç vakit namaz bile kılınamadı, kapılar erkenden kapatıldı, sadece bir kapı açık bırakıldı. Fakat bütün bunlara rağmen camiye büyük bir kalabalık birikti, şeker ve şerbet dağıtılırken karışıklık çıktı, şeker almak isteyenler arasında kavga oldu, kavgacılar birbirlerine ağır küfürler ettiler. Bu arbedede cam pencereleri kırıldı, halılar kirletildi. Ayın 18. (19 Ocak) Perşembe günü Şehzade Süleyman vefat etti. Cenaze hazırlıkları yapılırken Galata tarafından tüfek sesleri işitildi ve kavga çıktığı anlaşıldı. Kaptanıderya Hasan Paşa cenaze merasiminden ayrılarak derhal Galata'ya gitti. Geldiğinde kavga sona ermişti. Ölüler kaldırıldı, buradaki kahveler kapatıldı, yeniçeri ağası bütün asker ortalarının zabitlerini

getirtip birbirine kefil yaptı. 23. (24 Ocak) Salı günü de Sadrazam Ali Paşa görevden alındı. Padişah onun hatırını gözetip ikramda bulundu, mallarını müsadere ettirmedi.

1200 senesi Rebiülahır ayının ilk gününde (1 Şubat) sadrazam yerine işleri görmek için kaymakam tayin olunan Kaptanıderya Hasan Paşa, Sur içi İstanbul, Üsküdar, Galata, Eyüb kadılarını arz odasına davet etti. İstanbul kadısı rahatsızlığı sebebiyle özür beyan edip gelmedi. Diğer kadılar davete katıldılar. Hasan Paşa toplantı sırasında koynundan bir tomar çıkararak onlara gösterdi. Bunun bir Kur'an olduğunu, bu değerli kitabın bir İngiliz kaptana ait olup onun da bunu Hindistan'dan elde ettiğini, o ölünce Kur'an'ın İngiliz elçisinin eline geçtiğini, kendisinin de elçiden bunu aldığını söyledi. Herkes bu mushafın güzelliğine hayran kaldı. Altın bir muhafaza içine alındı. 10. (10 Şubat) Perşembe günü Hekimbaşı Hayrullah Efendi azl edilip Gelibolu'ya sürgüne yollandı. Gözü daima yukarıda olan bir kimseydi, hak etmediği halde bir takım yüksek payeler almıştı. Ayın 24. (24 Şubat) günü yeni sadrazam Yusuf Paşa Mora'dan İstanbul'a geldi. Önce Davudpaşa'ya ardından Eyüb'e gidip türbeyi ziyaret etti. Karşılama töreni tamamlandı, sadrazam ikametgahında bir süre dinlenip oradan padişahın huzuruna çıkmak üzere saraya gitti. Çok kimseye bahşişler dağıttı. Bu arada hava karlı idi. Bu yüzden sadrazamın karşılama törenlerinde büyük zahmet çekildi. Ayın 28. (28 Şubat) günü padişahın kızı Alemşah Sultan vefat etti.

1200 senesi Cumadelulanın ilk günü (2 Mart) Perşembeye rastladı. O gün şehzade Mustafa'nın Kur'an'ı hatm etmesi sebebiyle tören yapıldı. Hatim duası bütün önemli ricalin katılımıyla gerçekleşti. Şeyhülislam, sadrazam ve diğer devlet ricali şehzadeye hediyeler verdi. Ertesi günü Şimşirlik'te kazanlar ile pilav ve zerde pişirilip bütün asker ocaklarına dağıtıldı. 11. (12 Mart) günü mülazemet için medreselerde imtihan yapıldı. İmtihana 373 talebe katıldı. En iyi dereceyi iki kişi aldı. Bu ayın 19. (20 Mart) Salı günü nevruz idi.

1200 senesi Cumadelahırının ilk günü (1 Nisan) olan Cuma günü donanmaya ait 12 kalyon ve diğer gemiler Tersane'ye girdi. 5. (5 Nisan) Salı günü ise divan oldu ve Venedik elçisi huzura kabul edildi. 11. (11 Nisan) Pazartesi günü sadrazam ile şeyhülislam birlikte kayıkhaneye gelip padişah için yapılan sandalın denize indirilmesi ve diğer bir filikanın da Tersane'den

denize indirilmesi törenine katıldı. 19. (19 Nisan) Salı günü yine galebe divanı yapıldı ve Eflak voyvodasına tayin dolayısıyla "kuka" denilen bir başlık giydirildi. Bu sırada eski voyvoda ile bağı olan Darphane sarrafı Bedros idam edildi. Bedros'da bu hıyanet eden eski voyvodaya ait bazı mektuplar bulunmuştu. Darphane'deki suistimali de anlaşıldığında hemen yakalanıp Yedikule'ye kapatılmıştı. Malları müsadere edilmiş, yapılan tesbitler sonucu Tarabya'daki yalısında birçok değerli eşyası, mücevherleri açığa çıkarılmış, yalı çevresindeki 1500 zira genişlikteki bir araziye kanuna aykırı olarak yeni bir kilise yaptırmış olduğu, içinde halis altından, pırlanta, elmas, zümrüt, yakut ile süslü haçlar, ikonalar bulunduğu görülmüş, kilise yıkılmış ve ziynet eşyalarına el konulmuştu. Hatta yalısında 42 kadar Gürcü cariyesi bulunduğu, bunların dördünün de müslüman olduğu işitilmiştir. Bu ayın 23'ünde (23 Nisan) donanmanın Tersane'den çıkarılması kararlaştırılınca padişah Yalı köşküne geldi. Gazi Hasan Paşa donanmayı çıkarıp toplar atarak Vezir iskelesi önünde durdu ve diğer kaptanlar ile karaya çıkıp huzura kabul edildi, burada her birlerine kaftanlar verildi. Sadrazam, şeyhülislam, kaptanıderya ile gemiye bindiler. Mehterler çaldı ve büyük bir alayla padişahı selamlayıp tüfekler, toplar atarak Tophane önüne gelindi. Şeyhülislam ve sadrazam burada gemilerden inip filika ile Dolmabahçe iskelesinde karaya çıktı. Donanma ayın son günü Beşiktaş önünden mehterhane çalıp toplar atarak hareket etti, Kumkapı önlerine geldi ve Mısır tarafına yelken açtı. Kumkapı'da iken kalyonculara karaya çıkma izni verilmemişti. Çünkü bunlar daha önce karaya çıktıklarında bir çok uygunsuz hareketlerde bulunmuşlardı. Hatta Üsküdar'da hamamları basıp kadınları çıkararak taciz etmişler, esnafın mallarını yağmalamışlardı.

1200 senesi Receb ayının 8. (7 Mayıs) gününün önceki Cumayı Cumartesiye bağlayan gecesi Hekimbaşı Hayrullah Efendi'nin konağında yangın çıktı, konak ve etrafındaki beş konak, birkaç ev yandı. 19. (18 Mayıs) günün yine bir önceki Pazarı Pazartesiye bağlayan gece Galata'da Arap cami civarında çıkan yangından on beş hane etkilendi. Sadrazam Yusuf Paşa yangının söndürülmesine nezaret etmek amacıyla yangın mahalline geldi. Bir konağa girip içerideki bir kişiyi kurtarmaları için tulumbacı ve yeniçeriler ile ocaklıları teşvik ederken konak yıkıldı. Sadrazam yıkıntı sırasında kaçarken düştü ve kolu yaralandı, dişi kırıldı. Bu beladan canını herhalde verdiği bahşişlerin ve ihsanların sayesinde kurtardı. Yangını söndürmeye

çalışanlardan ise yirmiden fazla kişi enkaz altında kalıp hayatını kaybetti, kırktan fazlası da yaralandı.

1200 senesi Şaban ayının ilk gününün (30 Mayıs) hangi güne rastladığının tesbitinde bir karışıklık oldu. Zira önceki Receb ayının ilk günü takvimlere göre Cumartesiye denk düşüyordu. Fakat Trabzon tarafından gelen bazı gemi reisleri Çarşambayı Perşembeye bağlayan gece Receb ayının girişini belirleyen ilk hilali gördüklerini İstanbul kadısına beyan ettiler. Böylece ilk günün Perşembeden başladığına karar verildi. Buna göre Receb ayı tamamlandığında Şaban ayının ilk günü Cumartesi oluyordu. Halbuki takvimlerde Şaban ayının ilk günü pazartesi olarak gösterilmişti. Bu arada Üsküdar kadısı Kebirizade Esseyyid İsmail Efendi, ahaliyle olan uyumsuzluğu, kendi başına bazı işlere kalkışması, mahkemede görevlileri aşağılayıcı davranması ve nihayet İstavroz'da ölen bir beratlı tüccarın eşyalarının Anadolu kazaskerliğince tesbit işleminin yapılmasını kabul etmeyip mührü söküp atması, ardından da bu malları saymakla görevli katibi zor kullanarak uzaklaştırması hatta dövmesi ve tuttuğu deftere el koyması, sonra da bu işi tahkik için şeyhülislamın yolladığı müderrislerden Mekki Beyefendi geldiğinde üç gün mahkemeyi kapatması gibi hareketleri yüzünden görevden alınıp Bursa'ya sürüldü. Ayın 13. (11 Haziran) Perşembe günü askerin ihtiyacı için peksimet pişirilip toplanmasıyla görevli kapıcıbaşılardan Aydos mübayaacısı Abdulgaffar Ağa İstanbul'a getirildi ve hazırlattığı peksimetlerin yenmeyecek ölçüde simsiyah ve bozuk olduğu gerekçesiyle idam edildi. Bedeninin üzerine idam sebebini belirten bir yazı ile imal ettirdiği bozuk peksimetlerden birkaç örnek konuldu.

1200 senesi Ramazan ayı (28 Haziran) pazartesi günü başladı. Pazar gecesinden minarelerde kandiller yakıldı, teravih kılındı. 5. (2 Temmuz) Cuma gecesi (Perşembe gecesi) sadrazam kapısında iftar daveti verildi. Önce şeyh efendiler, ertesi gece şeyhülislam sonra da diğerleri davet edildi. Bu sene geçen yılkinin aksine şeyh efendiler şeyhülislam tarafından iftara çağrılmadılar. Bunun kusuru tamamıyla bunların reisleri durumunda olan Ayasofya şeyhi Sırrı Efendi'nindir. 15. (12 Temmuz) Pazar günü Hırka-i şerif ziyareti gerçekleşti ve askerlere baklava dağıtımı yapıldı. Padişah kadir gecesi namazı Ayasofya'da kıldı, Cumartesi günü sadrazam ve şeyhülislam iftar verdi, muayede yapıldı. Ertesi günü şeyhülislam bayramlaşmaya gitti. Bu arada Ramazan'ın 7. (4 Temmuz) günü sabah saat altıda yoğun bir şekilde

yağmur yağmış, şimşek çakmış ve Padişahın Beylerbeyi'nde yaptırttığı camiin minaresine yıldırım düşmüş, camları kırılmış, mahfilin direk ve kürsüsü parçalanmıştı.

1200 senesi Şevval ayının ilk günü (28 Temmuz) olan Çarşamba günü bir önceki gece saraya gelen sadrazam, şeyhülislam ve diğer rical ve ulema sabah namazını kıldıktan sonra bayramlaştılar ve padişah ile birlikte bayram namazını kılmak için Sultan Ahmed camiine gittiler. Namazdan sonra padişah Yalı köşkünü teşrif etti. Ertesi Perşembe günü Dolmabahçe'de İftariye köşküne gidildi. O gün şenlik yapıldı, cambazlar, pehlivanlar gösteriler sundu. Bu arada Bayram gecesi Kartal'a bağlı Pendik köyüne sabahleyin iki eşkıya kayığı gelip muhafızların bayram namazı için Kartal'da bulunmalarından istifade ile köyü ateşe vermişlerdi. Ahali yangını söndürmeye çalışırken bunların üzerlerine kurşun attılar, birçok kişiyi yaraladılar. Bütün dükkanlar ve deniz kıyısındaki kayıkhane ve şerbethane, 500 kadar evi yaktılar. Geride zarar görmeyen sadece bir köşede bir ev ve karşısında bir han ile bir yağ imalathanesi kalmıştı. Ayın 7. (3 Ağustos) gününün önceki Pazartesiyi Salıya bağlayan gecesi Rüstem Paşa cami yakınında nalbur dükkanlarından birinde kundak bırakılması yüzünde yangın çıktı ve yirmiden fazla dükkan yandı. O gün dükkanları yanan esnaf toplanıp kundakçının Kırkıncı bölüğün baş eskisi ile neferlerinden iki kişi olduğunu bildirdiler. Bunlar derhal tutulup cezaları yeniçeri ağası tarafından verildi. Aynı gün Fas sultanının elçisi büyük "İstanbul kalyonu" ile şehre geldi. Kendisine Divanyolu'nda Hatice Sultan Sarayı tahsis edildi. 9. (5 Ağustos) günün önceki Çarşambayı Perşembeye bağlayan gecesi, Tersane emininin vekilharcının evinde yangın çıktı. Burası daha önceki büyük yangında da tamamen yanmıştı ve sonradan yeniden inşa edilmişti. Yandığında sahibi içine taşınalı henüz üç gün olmamıştı. Bu evin kül olmasına karşılık bitişiğindeki evlere hiçbir zarar gelmedi, hatta bunların tahtaları bile kararmadı. Aynı gün Üsküdar ahalilerinden Beygirci Yakub Beşe adlı bir şahıs mezarlıktan geçerken kulağına bir çocuk ağlaması sesi gelmiş. Merakla araştırdığında ağlayanın terkedilmiş iki günlük bir erkek bebek olduğunu, göbeğinin bile henüz kesilmemiş bulunduğunu görmüş. Hemen bebeği alıp bezlere sararak Üsküdar mahkemesine getirmiş, mahkemede çocuğa 20 akçe nafaka bağlanmış, bebeğe Yakub adı konulmuş ve bebeği bulan Yakub Beşe bunu evlatlığa kabul etmiş. Ayın 12. (8 Ağustos) Perşembe günü Galata'da Çukurcuma

mahallesinde ortaya çıkan yangında 500 kadar ev yandı. Hasköy'de de yangın çıktı, bazı yerlere kundak bırakıldı. 17. (13 Ağustos) Cuma günü Üsküdar'da yağan yağmur sele yol açtı, pazarcıların meyvelerini tablalarını alıp denize döktü. 26. (22 Ağustos) Pazar günü padişah maiyyetiyle Çamlıca'ya gezintiye çıktı.

1200 yılı Zilkadesinin 7. (1 Eylül) Cuma günü Üsküdar'da oturan ulemadan Ebubekir Efendi 107 yaşında vefat etti. Daha önce Şevval ayının 24. (20 Ağustos) günü Brandenburg (Prusya) kralı Fredrik'in ölüp yerine kardeşi oğlunun geçtiği haberi bu ayın 25.'nde (19 Eylül) ulaştı. Ayın 28'inde (22 Eylül) Küçükpazar'da bir Çörekçi fırınının talaşı tutuşup büyük bir yangına sebep oldu. 50'den fazla ev, dükkan yandı.

1200 yılı Zilhiccesinin ilk günü (25 Eylül) olan Pazar günü, daha önce harap hale gelmiş olan Üsküdar'daki İskelebaşı'nda Sultan Ahmed'in yaptırttığı çeşmenin tamiri tamamlandı. Etrafındaki kasap dükkanları, kesim yerleri, kayıkçı salaş haneleri tamamen yıkıldı. Hatta bir kömür mahzeni, Bektaşi tekkesi ve mahzenleri ile caminin civarındaki berber dükkanı da yıkımdan nasibini aldı. Bir büyük dut ağacı dahi kestirildi.

1201 senesinin Muharrem aynını ilk günü (24 Ekim) Pazartesi olup bu gün padişah Beşiktaş yalısından saraya döndü, Salı günü poyraz rüzgarı ile İstanbul'dan kalkan ve Mısır'a hareket eden bir tüccar kalyonu Lapseki açıklarında rüzgarın şiddeti yüzünden demir attıysa da direkleri kırıldı ve su almaya başladı. Gemide epeyi hasar oldu. 10. (2 Kasım) Perşembe günü sarayda aşure pişirildi ve dağıtıldı. Aynı gün Anadolu valisi Seyyid Ahmed Paşa ile III. Mustafa'nın kızı Hatice Sultan'ın nikahı kıyıldı. 17. (9 Kasım) günü çeyiz alayı, yedi büyük nahıl ile düzenlendi. Perşembeyi Cumaya bağlayan gece zifaf oldu. Padişah bu alayı seyretmek için Sultan Ahmed camii imamı Ahmed Efendi'nin evine gitti. Hatta Ahmed Efendi bu münasebetle oğlunu istediği medreseye müderris tayin ettirmek için arzuhalde bulundu ve bu tayin ertesi Cuma günü arzuhalinin kabulünden sonra gerçekleşti. Ayın 25. gününün önceki Perşembeyi Cumaya bağlayan gecesi hava bozulup yağmur yağmaya başladı, şimşekler çaktı. Süleymaniye camiinin Eskisaray tarafında olan üç şerefeli minaresinin külahına yıldırım düştü. Külah yandıysa da minareye zarar isabet etmedi. Daha önce ayın 10. günü Rumeli kesimindeki kazaların kadılıkları için isteklilerin kaydı ve görev

tashihi yapılması kararlaştırıldığından kadılar toplanıp bekleşirken bu kaydı tutacak olan matlabcı Osman Efendi'nin evinde yangın çıktı, bir iki odası yandı. Sonra kadılar yeniden kazasker dairesinde toplandı. Bunların durumları incelendi, pek çok kimse göreve atanmak üzere listelere yazıldı. Hatta bu satırların yazarı ve bu kayıtları toplayan ben Taylesanizade Elhac Hafız Abdullah dahi Balçık kadılığına kayd oldum.

1201 senesi Saferinin ilk günü (23 Kasım) Perşembe gününe rastladı. 6. (28 Kasım) günü güneş doğduğu sırada padişahın Saliha Sultan adı verilen bir kızı doğdu. 17. (9 Aralık) gününün önceki gecesi olan Cumayı Cumartesiye bağlayan gece Eyüb'te mahkeme karşısında Kurukavak adlı yerde üç hanede yangın çıktı. 22. (14 Aralık) Perşembe günü donanma İstanbul'a geldi. Ertesi günü de hacı kafilelerinin durumu hakkında haber getiren haberci Üsküdar'a geldi, iyi haberleri ulaştırdı. Bu arada donanma askerlerinden bazıları Üsküdar tarafına geçip işret alemine başladılar, yanlarında bazı fahişeler olduğu halde çeşitli fesatlıklar çıkardılar. Hatta silahlarıyla sokaklarda, pazarlarda dolaşıp haseki neferleriyle Yeniçeşme önünde büyük bir kavgaya giriştiler. İşe ahali de karıştı ve bunlardan dördünü yaraladı. Sonra bazı bostancıları da onlar yaraladı, büyük karışıklıklar çıktı. Bunun üzerine Üsküdar'da bir kalyoncu karakolu kuruldu ve buraya muhafızlar yerleştirildi

1201 Rebiülevvel ayının 13. (3 Ocak 1787) Çarşamba günü mevlit okunması Sultan Ahmed camiinde gerçekleştirildi. Mevlide büyük bir kalabalık katıldı. Hatta Fas elçisi de davet edildi, gelip müezzin mahfiline oturdu. Ayın 14. (4 Ocak) gününün bir önceki gecesi, Çarşambayı Perşembeye bağlayan gece ay tutuldu. 18. (8 Ocak) Pazartesi günü yoğun kar yağışı oldu. Tipiden göz gözü görmedi. İki gün Üsküdar'dan İstanbul yakasına kayık geçmedi. Ancak kar iki günde tamamen eridi. Rumeli kesiminde çok kar yağdığı, hatta Silivri civarında İstanbul'a gelen koyun celeblerinin 16.000 koyununun çobanlarıyla, eşek ve köpekleriyle kar altında kalıp donduklari haberi işitildi. Ayın 20. (10 Ocak) Çarşamba günü batakçı denilen bir seri katil yakalanıp Parmakkapı'da idam edildi. Bu adam Silivrikapı'da oturan Mehmed Ağa olup mahallenin müezzini ile birlikte hareket ederek ve kendi nikahlı karısının da yardımıyla bazı kadınları nikahına alıyor bir-iki ay ara ile hasta oldu öldü diyor sonra bir başkasıyla nikahlanıyor, cenazeleri anlaştığı müezzinin hanımı yıkıyor ve bunların cinayete kurban gittikleri

açığa çıkmıyordu. Daha sonra öldürdükleri kadınların eşyalarını ve mallarını paylaşıyorlardı. Bu adamın bu şekilde bir çok kadını öldürdüğü ortaya çıktı ve derhal katledildi. Ayın 29. (19 Ocak) günü bazı talebe gurupları kendi temsilcilerinin seçimi sırasında kavgaya tutuştular. Kemerbaşı denilen bu temsilcilerin seçimi sırasındaki kavga Sultan Selim camii ile Sultan Mehmed camii havlusunda oldu. İki gurup birbirlerine bıçak, tabanca ve sair kesici aletler ile saldırdı. Birçokları yaralandı. Kaçanlar ve kavgaya karışanlar daha sonra yakalandı, bazı teşvikçiler cezalandırıldı, bazıları sürgüne yollandı. Bu arada üç-dört talebe Hasırlı Berber denilen adamın oğlunu ayartıp kaçırdılar ve İzmit tarafına götürdüler, bunlar sonra yakalanıp Cezayir taraflarına sürüldüler. Ayın son gecesi ise İstavroz köyünde Osman Paşazade İzzet Bey'in bağ köşkünde bazı kimselerin kadın oynatıp işret yaparken köşkü tutuşturup yangına yol açtıkları işitildi.

1201 senesi Rebiülahır ayının 9. (29 Ocak) pazartesi günü yoğun kar yağışı görüldü. Birkaç gün süren yağış zaman zaman tipi ve sulu sepkene dönüştü, kar her tarafı doldurdu. Anadolu ve Rumeli'de de çok kar yağdığı işitildi, berekettir. 19. (9 Şubat) günün önceki gecesi olan Çarşambayı Perşembeye bağlayan gece Galata içinde yangın çıktı. Akşam olmadan önce de Yirmibeşinci bölüğün kahvesi önünde kavga meydana gelmiş ve birkaç kişi ölmüş, bazıları ise yaralanmıştı. Hemen bu hadisenin ardından Francala fırını karşısındaki bu kahvede çıkan yangın caddedeki dükkanların yanmasına, oradan Tophane'ye kadar müslüman evlerinin, cami, hamam, ayakkabıcı ve keresteci dükkanlarının, iki kilisenin, meyhanelerin, hıristiyan evlerinin tutuşmasına yol açtı. Yangında birkaç bin ev ve dükkan harap oldu. Bu arada Rus çarı tarafından gönderilmiş olan elçi birçok teklifte bulunmuş ve bu hareketleri barışın bozulması olarak anlaşılmıştı. Bu konuda birçok defa müşavere yapıldı ve sefer açmaktan başka çare görülmedi. Sefer hazırlıklarına başlandı, eski sadrazam Şahin Ali Paşa serasker tayin edilip seferin sevk ve idaresini üstlendi. Her tarafa fermanlar yollandı ve askerin Hıdırellezde kuzeyde İsmail adlı kale civarında toplanması emredildi.

1201 senesi Cumadelulasının ilk günü (19 Şubat) pazartesi idi. Ertesi günü askere maaşları için emir çıktı. Ayrıca bu sırada Kemer'de (Edremit'teki) yapılan iki adet karavele tipi gemi Tersane'ye geldi. Sadrazam Yusuf Paşa bu gemilerin iyi yapılmadığını görünce inşa eden mühendisi getirtip geminin direğine astırdı. Bu arada Rum ahaliden biri Emin kara-

koluna tabanca attığı için tutulup Tatavla'da idam edildi. Ayın 4. (23 Şubat) gününün önceki gecesi Çarşambayı Perşembeye bağlayan gece Üsküdar semalarında yangın kızıllığına benzer bir görüntü oluştu, hatta İstanbul tarafındaki tulumbacılar yangın çıktığını zannederek hemen Üsküdar'a geçtiler. Ancak bunun yangın olmayıp gökteki olağan dışı bir kızıllıktan kaynaklandığı anlaşıldı. Bundan sonra iki cemre arasında çok kar yağdı, devamlı fırtına oldu. Ayın 24. (14 Mart) Çarşamba günü akşama yakın Tophane'de Hendekbaşı'nda yangın çıktı, 5-10 ev yandı.

1201 senesi Cumadelahırının 2. ve 3. (22-23 Mart) günü çok kar yağdı. İkinci günü üçüncüye bağlayan Perşembe gecesi Üsküdar'da Tabutçular sokağında Bostancı kahvesinde yangın zuhur etti. 40-50 ev ile Saçlı Hüseyin Efendi tekkesi yandı. Bu arada Özü tarafına gitmek için hareket eden bir kısım askerler Boğaz'da gemilere binerken bir Rus kalyonuna rastlamışlar, kalyonun Rus kaptanı güvertede içki içmekte imiş. Bunlar kayıkla geminin yanından geçerlerken kaptan kadehini kaldırıp "onunuzun şerefine" diye seslenip içkisini yudumlamış. Sonra tekrar kadeh kaldırıp geçenlere "bu da beşinize" deyip içmiş. Bunu gören askerlerden biri dayanamayıp tüfeğini doğrultarak kaptana nişanlamış ve "bu kurşun da yirminize" diye bağırarak ateşlemiş. Kurşun kaptanın başına isabet ederek ölümüne yol açmış. Bunun üzerine gemiden askerlerin bulunduğu kayıklara top ateşi açılmışsa da isabet etmemiş. Bu olay duyulunca derhal duruma müdahele edildi ve kalyon çekilip Kurşunlumahzen önüne bağlandı. Yine bu ayda ulemadan Musullu Mehmed Efendi Fas padişahına elçi olarak yollandı. Yanında hediye olarak bir mushaf, bir mücevher hançer vardı. Bundan sonra bürokratlardan da bir elçi gönderildi.

1201 Receb ayının 2. (24 Nisan) günü yoğun şekilde Nisan yağmuru yağdı, fırtına oldu. 16. (4 Mayıs) günü hıdırellez idi, bu sene çok yağmur ve kar yağdığından çayırlar henüz gereği gibi uzamadığı için saray ahırındaki atların dışarı çıkarılıp çayıra salınması izni birkaç gün tehir edildi. 21. (9Mayıs) Çarşamba günü atlar çayıra otlamak üzere salındı. Bir gün önce Eyüb'de Nişancı mahallesinde yangın çıkmıştı. 22 (10 Mayıs) Perşembe günü surre emini İsmail Ağa çadırları toplayıp hareket etmeye hazırlanırken dualar okuyan şeyhlere hiç bahşiş vermedi. Belki de bu hasisliği yüzünden yolda atla giderken birkaç defa attan düştü. 24. (12 Mayıs) Cumartesi günü donanma törenle Karadeniz'e hareket etti.

1201 Şaban ayının 4'ünde (22 Mayıs) padişah Beşiktaş sarayına gitti. 7. (25 Mayıs) günü Cuma selamlığı Eyüb'de oldu. 11. (29 Mayıs) pazartesi günü Kavak'a gezintiye çıktı. Padişah için Serviburnu mevkiinde otak kuruldu. 13. (31 Mayıs) Çarşamba günü Tersane'de Fransa kralı tarafından gönderilen mühendisin (Le Roi) inşa ettiği geminin denize indirilme töreni yapıldı. Padişah, sadrazam, şeyhülislam geminin denize indirilmesinde hazır bulundu. Tersane görevlileri bu geminin denize indirilemeyeceği kanaatindeydi. Sonunda dualarla gemi denize kaydırıldı, fakat kızaklardan kurtulunca halatlarını kırıp kontrolsüz bir şekilde seyrederek Ayakapısı ile Cibali arasındaki bir yalıya çarpıp durdu. Gemiye bir şey olmadı, yalının ise bir bölümü yıkıldı. Meşhur sözdür: "İnmez inmez değil öte tarafına bile geçer". Hakikaten de böyle olmuştur. Geminin mühendisine ustalarına hediyeler verildi kaftan giydirildi. Ayın 18. (5 Haziran) Pazartesi günü padişahın kızı Saliha Sultan vefat etti. 25. (12 Haziran) günü Mahmud Paşa tarafından savaş alanından gönderilen kelleler ve esirler İstanbul'a geldi, esirler gemilerde küreğe konuldu.

1201 Ramazan ayının ilk günü (17 Haziran) Pazar gününe rastladı. Cumartesiyi Pazara bağlayan gece camilerde kandiller yandı. Ramazan ayı boyunca alışılmış iftar davetleri verildi. Bundan önce Laleli camii Cuma şeyhi olan Mardinî Efendi sarayda vaaz ederken bazı hoşa gitmeyen sözler söylediği için bütün tahsisatına el konulup memleketi olan Mardin'e sürgüne yollanmıştı. Şimdi aradan geçen on senenin ardından sadrazam ile olan yakınlığı sebebiyle sürgün cezası kaldırıldı ve İstanbul'a dönüşüne izin verildi. 15. (1 Temmuz) günü sarayda Hırka-i şerifdeki merasimde hazır bulundu. Sonra kendisine boşalacak olan bir şeyhliğin verileceği bildirildi. 29. (15 Temmuz) günün önceki gecesi Cumayı Cumartesiye bağlayan gece teravih namazından sonra gökte Ortaköy'den Dolmabahçe'ye kadar olan kesimde garip izler görüldü, gökyüzü karardı, bazı yerler çizgi çizgi kızıllaştı, hatta bekçiler Boğaziçi'nde yangın çıktığını sandı. Bu garip işaretler ve izler uzun süre kaybolmadı, Allah sonunu hayırlı etsin.

1201 senesi Şevval ayının ilk günü (17 Temmuz) sarayda bayramlaşma yapıldı, Yalı köşkünde türlü oyunlar düzenlendi. Gün doğusunda büyük bir fırtına esti. 3. (19 Temmuz) Çarşamba günü padişah Dolmabahçe'de idi. 5. (21 Temmuz) Cuma günü selamlık Sultan Mehmed camiinde yapıldı. 13. (29 Temmuz) Cumartesi günü Boğaziçi'nde yeniden tamir gören kalelere gezin-

tiye çıkıldı. Padişah önce Büyükdere'ye gitti, orada yemekler yendi, sonra kaleler teker teker teftiş edildi. Akşam yine Büyükdere'de namaz kılındı ve mehtap seyredildi. Bu arada birkaç tane kalyon, birgandi ve şalope tipi gemilerin inşasına esas olacak çizim taslakları ve resimleri hazırlanıp bütün iskele ve tersanelere gönderildi. Gemilerin bu yollanan planlara göre yapılması istendi. Ayrıca bu yapılırken şayka, çekdirme, çekeleve gibi küçük tipte gemilerin inşası durduruldu ve yasaklandı.

1201 senesi Zilkade ayının 2. (16 Ağustos) Perşembe günü Rusya'nın İstanbul'daki elçisi, sadrazam dairesinde yapılan ve önde gelen rical ile ulemanın hazır bulunduğu genel görüşme sonrasında savaştan başka çare görülmediğinden, savaş kararı dolayısıyla tutulup Yedikule'ye hapsedildi. Rusya'ya ait 20 gemi Tersane'ye çekildi, diğer iskelelerde olan Rus temsilcilerinin de ülkeden çıkarılması için fermanlar yollandı. Aynı gün Çerkez ülkesinden Çerkez hanı Muhammed Han gemiyle İstanbul'a geldi, kendisine Tophane'de konak tahsis edildi. Yolda gelirken üç Rus kalyonunun saldırısına uğradıkları, ama bir zarar görmeden kurtuldukları işitildi. 17. (31 Ağustos) günü Ukrayna kazak guruplarından biri olan Potkali kazaklarından bir gurup İstanbul'a geldi. Bunların reislerine bağlılık alameti olarak kaftan, tuğ ve bir topuz verildi. Ruslara karşı mücadele edeceklerini ifade eden bu Potkali kazaklarının hepsi sakallı idi. Bunlar denizde, Tuna nehrinde ve sair sularda balık avlayarak geçimlerini temin ederler, hatta İstanbul'a bile balık getirip satarlardı. 23. (6 Eylül) günü padişah yeniden binaları yaptırılan Aynalıkavak'taki Tersanebahçesi'ne ikamet etmek üzere gitti. Fakat göç esnasında fırtına yüzünden eşya taşıyan kayıklar battı, Enderuna ait eşyalar suya döküldü. Bazı hizmetliler de suya düşüp boğuldu. Padişahın burada ikameti sırasında düzenlenen toplantıda Kuban hanının oğlu Şahbaz Giray'a samur kürk, kalpak ve tirkeş ihsan olundu ve Kuban seraskeri tayin edildi.

1201 Zilhicce ayının 5. (18 Eylül) günü Bağdat yoluyla İstanbul'a gelen ve Üsküdar'da Havuz kapısı mevkiinde bekleyen Deken/Maysor Sultanı Feth Ali Tipu'nun gönderdiği Hint elçisi İstanbul yakasına geçti. Bunlar Üsküdar'da ikametleri sırasında, beş vakit namazlarını Hanefi mezhebi erkanında cemaatle düzenli olarak kılarlar, her gün cenk talimi yaparlardı. İstanbul'da Bahçekapısına ulaştıklarında önlerine 20 çavuş katıldı ve törenlerle geçit resmi yapıldı. Atmeydanı'na gelindiğinde elçi toplanan halka selam verip bahşişler dağıttırdı ve konağına gitti. Padişah bunların geçişini Alay

köşkünden seyretti. Sonra aynı gün bayramlaşma gerçekleşti. 10. (23) Pazar günü sarayda muayede yapıldı ve o gece çok yağmur yağdı. Bu sırada Trabzon ahalisinden ve yeniçeri birinci bölüğüne mensup Kömürcüoğlu Mehmed Reis, on adamı ve küçük bir gemi ile ticaret için Karadeniz'de seyrederken 10 kadar Rus gemisine rastladı. Bunlara esir düştü, kendisinin bindirildiği kalyon Özü'ye giderken bir fırtına patladı, geminin direkleri kırıldı, geminin kaptanı telaşlandı, nerede demir atacaklarını bilemedikleri için Mehmed Reis'den yardım istedi. O da İstanbul tarafından başka uygun bir yer olmadığını söyledi. Eğer etraftaki yerlere çıkılacak olursa kıyıdaki askerler tarafından öldürülebileceklerini, ama İstanbul'a giderlerse esir alınıp hiç olmazsa canlarını kurtarabileceklerini ve savaş bitince de geri dönme şansları olacağını ifade ederek Rusları İstanbul'a gitmeye razı etti. Geminin dümeni Mehmed Reis'e verildi, o da pusulaya bakıp gemiyi boğaza getirdi. Boğaz girişindeki kaleler önüne ulaşıldığında buralardan toplar atıldı ve gemi durduruldu. Kalelerden gelen askerler gemilerdekileri yakalayıp sadrazam kapısına götürdüler. O gün Yusuf Paşa ve Şeyhülislam Kağıthane'de Padişahla birlikteydi. Bunları sadrazam kethüdasının yanına çıkardılar. Mehmed Reis macerayı ona anlattı. Gemi derhal gönderilen filikalarla çekilip Tersane'ye bağlandı. Şimdi bu kalyonu tavsif edelim: bu iryale tipi gemidir. Kaptanı İngiliz idi. İçindeki asker sayısı 496'ya ulaşıyordu. Yetmiş iki parça top çeker ve 13 lumbar kapak kaldırır; topları çıktıkta manevra imkanına sahiptir, toplar atıldıktan sonra alttan kumbaralar çıkar, toplar doldurulurken de bu kumbaralar atılır. İçinde cephanesi ve aletleri mükemmel derecede idi. Fırtına sırasında direkleri kırıldığında içindeki mürettebatın yüz kadarı ya denize düşmüş, ya da direk altında kalıp ölmüştü.

Zilhiccenin 14. (27) Perşembe günü kışlalarından sefer için çıkan askerleri padişah seyretti. Askerlerin ekseri hamal, kayıkçı ve yerli kulları idi, bunların bazıları fırsat bulup fesadlık yaptılar, odalarına beşer-onar fahişe kadın aldılar, türlü rezilliklerde bulundular, sabaha dek tüfek atıp ortalığı karıştırdılar, İstanbul'da ve Üsküdar'da halkı çok rahatsız ettiler. Grup grup asker cepheye giderken 23. (6 Ekim) Cumartesi günü devlet ricalinin ve görev sahiplerinin sefere gidecek olanları tespit edildi, yerlerine vekil olacaklar çağrıldı. Aynı gün Üsküdar'da Ayrılık Ağacı yakınında İbrahim Ağa köyünde Ağa konağı bağı bitişiğinde Darüssaade ağası tarafından yaptırılan kasra padişah şehzadeleriyle geldi ve burada eğlenilip dinlenildi.

1202 senesi Muharreminin 15. (27 Ekim) Pazartesi günü sadrazam Yusuf Paşa Hind elçisine ziyafet düzenledi. Ziyafet Kağıdhane'de Sadabad köşkünde yapıldı. Her taraf süslendi, elçinin adamları Bahçekapı'dan Sadabad'a yollandı. Ardından elçi iskeleden yedi çifteli ve trabzanlı kayığa bindirilip Karaağaç'a ulaştı; sadrazam şeyhülislamla birlikte Yalı köşkünden sandala binerek elçinin bulunduğu Karaağaç önünden alay gösterip Mirahur köşküne geldi. Burada biraz durup kahveler, şerbetler içtiler. Sadrazam ve şeyhülislam atla Sadabad'a gitti, elçi karşılandı, toplar atıldı, şenlikler yapıldı, sazlar çaldı, şarkılar söylendi. Yemek sonrası kemankeşler ok atışı yarışmasında bulundu. Sonra Hint elçisinin adamları ceng talimi ile hünerlerini gösterdiler. Yeniçeriler kılıç kalkan talimi yaptılar, silahşörler mızrak attılar. Hatta kumbara atıp patlattılar. Bu yapılırken bazıları lüzumsuz bir cesaret örneği gösterip atılan kumbaralar patlamadan fitillerini söndürmek istedi. Fakat fitili söndürmeye fırsat bulamayan iki kişi patlama sonucu hayatını kaybetti. Bu arada padişah kıyafet değiştirip kendini saklayarak gelip bu merasimi, yarışmaları ve gösterileri izledi. Ayın 16. (28 Ekim) Pazar günü yoğun yağmur yağdı. O gün padişah Aynalıkavak'tan saraya göç etti. 19. (31 Ekim) Perşembe gecesi (Çarşamba) Rumeli tarafında bir kızıllık peyda oldu. Bazı yerler direk şeklindeydi, sabaha kadar bu izler sürdü. 25. (6 Kasım) Salı günü askere maaş tevzi edildi ve bu sırada Hint elçisiyle buluşuldu, elçi padişahın eteğini öptü, kendisine hilatler verildi ve maaş dağıtım töreni izlettirildi. Yine o gün "ruz-ı kasım" yani kış ayları başlangıcı idi. Hava güzeldi, fakat iki gün yoğun sis görüldü. Bu sırada Kırım tarafında Kılburun kalesi önünde büyük bir çarpışma olduğu, bir-kaç bin askerin hayatını kaybettiği, filo komutanı Cezayirli Hasan Bey'in yardım etmediği, yaralılarını alıp cenk yerinden uzaklaştığı ve bütün donanma ile İstanbul'a döndüğü haberi alındı. Gemiler boğaza girdiğinde olay araştırıldı. Başarısızlıkta Hasan Bey'in ihmali olduğu kanaatine varıldı ve kendisi azl edilip hapse atıldı. Sonra Sinop'a sürülmek için Boğaz'a gönderildi. Gitmek üzereyken de şeyhülislam affını rica etti. Safer ayının ilk günü (12 Kasım) hapisten tahliye olduğu bildirilip Boğaz'da bulunduğu yerden çıkarıldı, Tersane'ye getirilip kapı arasında iple boğuldu. Cesedi zindanın önüne atıldı. Sonra adamları tarafından kaldırılıp namazı kılınarak konağı civarındaki mezarlığa gömüldü. Ayın 2. (13 Kasım) günü de şeyhülislamın azli gerçekleşti. İstanbul'daki sahilhanesine oturmaya mecbur bırakıldı. Bu arada Kılburun cenginde yaralanan askerleri ziyaret eden sadrazam Yusuf Paşa,

onlara cerrahlar göndermiş, bahşiş verip gönüllerini almış, tavuk çorbasına varıncaya kadar mükemmel yemekler tahsis ettirmişti. Ayın 6. (17 Kasım) Cumartesi günü Mısır tarafında olan Kaptanıderya Gazi Hasan Paşa İstanbul'a geldi. Padişah'ın huzuruna çıktı, sonra sadrazamla buluştu ve kendisine Karadeniz seraskerliği tevcih edildi.

1202 yılı Rebiülevvelinin ilk günü (11 Aralık) daha önceki büyük yangından zarar gören Fethiye camiinin tamiri tamamlanmıştı. Yine aynı yangında yanan Zeyrek yokuşu altındaki ekmekçi fırını ve değirmen arsası satın alınıp buraya padişahın altıncı kadın efendisi Şeb-i safa Fatma Sultan bir camii ve mektep yaptırttı. Ayın 10. (20 Ardalık) Perşembe günü bu yeni camide ilk namaz kılındı. Ayın 18. (28 Aralık) Perşembe günü yeniçerilere çuha dağıtımı yapıldı. O gün sadrazam sabah namazını Sultan Bayezid camiinde kıldıktan sonra Atmeydanı'nda çuha ambarına geldi ve çuha dağıtımını seyretti. Ardından Kumkapı'dan kayığa binip Üsküdar'a geçti, öğle namazını Mihrimah camiinde eda etti, bir ara Üsküdar sakinlerinden Şeyh Hüseyin Efendi'nin yanına oturup onunla sohbet etti. Sonra karşıya geçip Paşakapısına dönerken onu yanında götürdü, hediyeler, kürkler verip Üsküdar'daki evine geri yolladı. 26. (5 Ocak 1788) Cumartesi günü padişahın Amine Sultan adı verilen bir kızı dünyaya geldi. Doğum dolayısıyla şenlik yapıldı, tebrik töreni icra edildi, ikinci günü oyunlar oynandı.

1202 yılı Rebiülahirinin 17. Cumartesi (26 Ocak 1788) günü kadıların kapı kethüdası Kasım Efendi'nin konağında yangın çıktı ve konak tamamen yandı, yangın başka yerlere de sirayet etti. Bu arada sadrazam Yusuf Paşa'nın teklifi ile şeyhülislam Mehmed Mekkî Efendi talebelerden bir kısmını cepheye gönderip buralardaki askeri dinî bakımdan teşyî etmek ve dualarla vaazlarla onları şevke getirmek üzere görevlendirdi. 300 kişi içinden 99 kişi imtihanla seçilip görev yerlerine gittiler. Ayın 20. (29 Ocak) Salı günü İstanbul'daki ekmekçilerden bazılarının pişirdiği ekmeğin gayet siyah ve kötü olduğu tespit edildi. Bu hususta ihmal ve kabahati olan Arnavut ekmekçilerden birkaçı boğuldu, Darphanebaşı'ndaki ekmekçilerin düzeni ile görevli usta bir gün koltuklarından ertesi gün belinden asılıp ibret için katl edildi. Ekmekçibaşı da azl olunup sürgüne yollandı. Aynı gün Aksaray'da Kızıl musluk adlı mahallede bakkallık yapan İspir adlı bir gayr-i müslimin kadın ayartmakla şöhret bulduğu mahalle halkı tarafından sadrazama haber verildiğinden asılarak öldürüldü. Bu kişiye bazı kadınlar bohçalar vermişler

ve bir de kafes içinde kanarya hediye etmişler, o da kafesi dükkanının önüne asmıştı. Olay duyulunca kadınlar güruh güruh bu kanaryayı görmeye gelmişlerdi. Bu durum ve bakkal İspir'in hali ve tavırları mahalle halkını çok rahatsız ediyordu. Hadise sadrazama iletilince Yusuf Paşa bizzat kıyafet değiştirip bakkal dükkanına gelerek kanaryayı gördü ve İspir'i sorguya çekti. Sorgulamada İspir hakkında söylenenlerin doğru olduğunu itiraf edince, kanaryayı indirip İspir'i onu yerine astırdı. Bu arada daha önce belirttiğimiz Moskov kralının gemisi olan kalyon Tersane'ye bağlandığında geminin kaptanının Papa'nın evlatlarından olduğu anlaşılmıştı. Papa onu Moskova kralına göndermiş, kral da donanmasının başına getirmişti. Esir olan bu adamın hapisten çıkarılması için bütün Batılı devletlerin elçileri ricada bulundular. Yusuf Paşa bu elçilere oyalayıcı cevaplar verdi ve misafir olup savaş sona erdiğinde ülkesine gönderileceğini söyledi. Fakat İspanyollar Kaptanıderya Hasan Paşa'ya ricada bulundular, o da sadrazama haber vermeksizin esiri serbest bıraktı. Elçiler bunu duyunca kırıldılar ve sadrazama "İspanyollar kim ki onların hatırı gözetilir de bizimki gözetilmez, isteğimiz kabul olmaz" diye serzenişte bulundular. Yusuf Paşa zor duruma düştü ve derhal serbest bırakılan generali sınırdan geçmeden yakaladılar ve Tersane'ye getirdiler. Bunu duyan Batılı devletlerin elçileri sadrazama teşekkür ettiler. Bu konuda ayrıntı çoktur, biz bu kadarını söylemiş olalım.

1202 yılı Cumadelulasının 5. günü (12 Şubat 1788) Avusturya elçisi sadrazam dairesine çağrılıp, Ruslarla olan ittifakları soruldu ve elçi de savaşta olduklarını söyledi. Bunun üzerine Yedikule'ye kapatılması kararlaştırıldı ise de sonra kendisine üç gün mühlet verildi, gerekli hazırlıklarını yapıp İstanbul'u derhal terk etmesi istendi. O da gemiye binip Akdeniz yoluyla memleketine döndü. 7. (17 Şubat) günü sarayda genel görüşme yapıldı ve sefer kararı alındı. Ertesi gün yoğun şekilde kar yağdı. Ayın 13. (20 Şubat) Çarşamba günü sabah namazı vaktinde Fethiye yakınlarında Şeyh Osman Efendi'nin evinde yangın çıktı, bir hane yandı, iki ev yıkıldı. 26. Salı günü (4 Mart) sandal ve filika indirmek için sadrazam Yusuf Paşa ve yeni şeyhülislam Kamil Efendi kayıkhaneye gittiler. Sonra Tersane'ye uğradılar ve bu sırada 11 kalyon ve 30 şalope tipi gemi top atarak çıkıp Dolmabahçe önüne demir attı. Eflak tarafına zahire temini için giden Kapıcıbaşı Nimetî Bey Eflak halkından iki genci hizmet için alıp İstanbul'a getirdi ve bunları Moskov casusu diye esirciye satmaya kalktı. Fakat bunların Osmanlı tebaası olduğu anlaşılınca duruma el konuldu, Kapıcıbaşı Midilli'ye sürüldü. 29.

Cuma günü (7 Mart) padişah selamlık merasimi için Eyüp'e gitti, türbeyi ziyaret etti. Türbede dua için Cuma vaizi Yahyazâde Efendi'yi çağırttı. Padişah hazır bulunduğu halde dua ve senalarda bulunuldu. Ardından o gece padişahın rüyasında Hz. Peygamberi gördüğü, onun "muzaffer ve mansur" olacağını söylediği işitildi. Hatta padişahın bunu şeyhin dualarının etkisine yorduğu anlaşıldı. Yahyazâde'ye çeşitli hediyeler gönderildi.

1202 Cumadelahiresinin ilk günü olan Pazar günü (9 Mart) Tophaneden gülleli toplar atıldı. Ayın üçünde (11 Mart) bütün asker ocaklarının sefere gidiş töreni yapıldı. Yeniçeri ağası, cephane, tophane arabacı gibi asker ocaklarının tuğları sadrazam kapısına geldi ve büyük bir alay ile tuğlar dualar ile Davutpaşa sahrasına getirildi. Çadırlar da buraya gönderildi. Ardından top arabaları sevk edildi, onları büyük bir esnaf alayı izledi. Yeniçeri ocağının gidişini padişah alay köşkünde seyretti. Alaylar geçerken Yedikule yakınlarında Hacı Evhad mahallesinde yangın çıktı, beş hane yandı. Sefer için düzenlenen alaya katılmak üzere nakibüleşrafa emirler gönderildi, bürokratlara da yine nasıl gidecekleri yolunda talimat verildi. Onları kapıcıbaşılar, müderrisler, kadılar izledi. 9. (17 Mart) Pazartesi günü padişah, sadrazama peygamber sancağını teslim etti, sancak alayı düzenlendi. Sancak saraydan şöyle çıkarıldı: sabah namazından sonra sancak Hırka-i saadet odasından alınıp yedi defa feth suresi okundu, ardından baş imam, saray hocalarından kütüphane hocası, Haremeyn müfettişi dualar etti, sancağı padişah aldı ve tekbirlerle Babüssaade'ye gelen sadrazam Yusuf Paşa'ya teslim etti, öne geçip yürüyerek Kubbealtı hizasına geldi. Şeyhülislam, kazaskerler, mazul kazaskerler, İstanbul kadısı buradaydı. Padişah yine sancağı aldı, tekrar orada sadrazama verdi ve vedalaştı. Ulema da hareket etti, orta kapıya girdiklerinde sancakdara teslim olundu. 10. (18 Mart) Salı günü Hind elçisi bir tüccar gemisine binerek ülkesine gitti. Elçi Üsküdar'da Feyzullah Efendi konağında kalmıştı ve İstanbul'da kaldığı süre içinde 150'den fazla adamı vefat etmişti. Bu sırada Rodos'ta Kırım Hanı Şahin Giray'ın idamını sağlayan Rodos kadısı şair Sünbülzâde Vehbi Efendi, ordu kadısı naibi oldu. Vehbi Efendi, Şahin Giray'ın nasıl idam edildiğini, isyanını ve mürted olduğunu şiir olarak kaleme alıp padişaha takdim etmiş, padişah bu şiirden çok hoşlanarak, ona Silistre kazasını da vermiş ve kadılık derecesini yükseltmişti. Ayın 17. (15 Mart) Salı günü sancağın Davudpaşa sahrasından cepheye yollanması kararlaştırılmıştı. Padişah sabah erkenden deniz yoluyla Eyüp'e geldi, burada bir tören düzenlendi. Sonra İncirli adlı

yerde sadrazam sancağı önüne alıp cepheye hareket etti, padişah onu ağlayarak uğurladı. Ordu Davudpaşa sahrasında toplandıktan sonra bazı asker kıyafetindeki kimseler ev basma, soygun ve katl olaylarına karıştı. Kalyoncular da Galata'da birbirleriyle kavga ettiler, bazı kişiler öldü bazıları da yaralandı. Bunun üzerine padişah kaymakam Gazi Hasan Paşa'ya bir ferman gönderdi ve duruma el koymasını istedi. Hasan Paşa yanında birkaç yüz tüfekli adamla Galata'ya gelip kahveleri bastı, kalyoncu gruplarını dağıtıp silahlarını topladı, muhafızlar koydu. 19. (27 Mart) Perşembe (Çarşamba) gecesi Boğaziçi'nde Kuruçeşme'de eski Boğdan Beyi'nin yalısında yangın çıktı, 25. gecesi (2 Nisan) ise Silivrikapı'da Lalezâr mahallesinde çıkan yangın söndürülememişken iki saat sonra Beşiktaş'ta Kılıç Ali mahallesinde bekçinin evi içinde iki küçük çocuğu, kayınvalidesi olduğu halde yandı. Karısı başka yerde olduğundan, bekçi de mahallede gezdiğinden yangına yetişememişlerdi. Ayın 28. (5 Nisan) Cumartesi günü donanmanın Tersane'den çıkması kararlaştırıldığından padişah Yalı köşküne gidip gemilerin hareketini izledi, kaymakam ve kaptanıderya Hasan Paşa'ya hilatler verdi. Donanma Büyükdere açıklarına demirledi. Bundan bir gün önce yazın belirtisi olmak üzere ilk kiraz pazarlarda görüldü, özellikle çocuklar çok sevindi.

1202 senesi Recep ayının ilk günü (7 Nisan) takvime göre Salı idi. Fakat Recep ayı hilali Pazartesinden görülmüştü. O gün divan yapılmıştı, hava soğuk ve çisintiliydi. 11. (17 Nisan) Perşembe günü surre alayı hacılarla birlikte İstanbul'dan hareket etti. Aynı gün Bolu voyvodası Çalıkoğlu'nun üç bin askeri Üsküdar'dan geçip cepheye gitti. Yine ertesi gün İshaklı köyü müderrisi talebeleriyle Üsküdar'a geldi, önlerinde büyük, üstünde ayetler yazılı bayrak vardı. Üç talebe hazin seda ile *Muhammediye* okuyordu, bunlar gaza için cepheye gittiler. 7. (13 Nisan) Pazartesi günü, Fas'a gönderilen Musullu Mehmed Efendi ile Azmî Efendi yanlarında Fas Sultanı elçisi ve hediyeleri olmak üzere gemi ile İstanbul'a geldiler. Elçi padişah huzuruna çıkıp mektup ve hediyeleri takdim etti. Padişah 23. (29 Nisan) Salı günü Aynalıkavak'ta Tersane bahçesine nakl etti. O gün hava bozdu, yağmur yağdı. 25. Perşembe günü (1 Mayıs) Eğrikapı yakınında Yatağan çeşmesinde türbedarın evinde yangın çıktı. İçindeki validesi hayatını kaybetti. Civardaki birkaç ev ve bakkal dükkanı yandı. 28. (4 Mayıs) Pazar günü donanma Büyükdere'den hareket etti, Boğaz'dan çıkıp pupa yelken giderken hava bozdu, fırtına çıktı, dalgalar gemilerin bazılarının direklerini kırdı. Bunun üzerine Boğaz'a geri dönüldü, yeniden Büyükdere'de demir atıldı. Ancak

donanmadaki yeni bir tarzda yapılmış olan sal Riva önlerinde kayalara çarpıp parçalandı, içindeki üç yüz nefer denize düştü, dalgalarla boğuşa boğuşa bazıları canlarını kurtardı, 169'u şehit oldu. Bu haberi getiren adamın beyanının sonra doğru olmadığı sadece 3 kişinin kurtulmuş olduğu haberi saraya ulaştı. Diğer gemilere pek bir şey olmamıştı, o gün bazı zahire ve odun gemileri de zarar gördü, hatta Kurşunlumahzen önünde 15 adam denize gark oldu. Ayın son günü (6 Mayıs) elçi kabul töreni gerçekleşti, Fas elçisi geldi. Hızır günlerinin bu üçüncü günü hava soğuktu ve kar yağdı. Bu sırada Büyükdere'ye dönmek zorunda kalan donanmanın bazı kalyoncuları hemen Galata'ya gelip içki içmeye ve türlü fesadlıklara başladılar, birbirleriyle kavgaya tutuştular. Ayrıca o gün bazı fahişe kadınları da odalarına aldılar, gece işret alemi yaptıktan sonra sızıp kaldılar, işte bu sırada bunların bulundukları odada yangın çıktı, üç han, iki değirmen, bir fırın, pusulacı dükkanları, kalpakçı, tabancacı dükkanları yandı. 35 fahişe kadın ve bazı adamlar dahi yangın sebebiyle öldü. 50 kadın çırılçıplak sokaklara kaçıştı diye duyduk. Allah bunları ıslah etsin.

1202 yılı Şabanının 3. Cuma günü de (9 Mayıs) Cuma namazı sonrası Yeni hamam karşısından Cağaloğlu yakınında yangın çıktı.

1202 Ramazan ayının ilk günü (5 Haziran) Cuma olması lazım gelirken hilalin Perşembe gecesi (Çarşamba) görüldüğü İstanbul kadısının huzurunda ispat edildi. Minarelerde kandiller yandı, bazı camiler de teravih kılındı, ertesi Perşembe günü oruç başladı. Bazılarının bundan haberi olmadığından oruçlarını fesada vermişlerdir. Yine bu ay mutad iftar ziyaretleri yapılmıştır. 15. (19 Haziran) günü Hırka-i şerif ziyaret edildi ve askere baklava dağıtıldı.

1202 yılı Şevvalinin ilk günü (5 Temmuz) Cumartesi idi ve o gün bayramlaşma oldu.

1202 yılı Zilkadesinin 11. (13 Ağustos) Çarşamba günü Esma Sultan vefat etti, bütün rical ve önde gelenler, şeyhülislam ve sairleri tabutu Yalı köşkünden sandala koyup namazı Eyüp'te kıldılar. Sonra zevci Muhsinzâde Mehmed Paşa türbesine defnettiler. Esma Sultan'ın sarayı mühürlendi. Malları ve eşyası sorgulandı, hazinesinden sorumlu Osman Efendi hapse atıldı. Yine sarrafı Dimitri de haps oldu. Osman Efendi Bozcaada'ya sürüldü, yolda denize düşüp ölmüş diye haber geldi. Sarraf Dimitri de katl edildi. Kardeşi hapse atıldı.

1202 yılı Zilhiccesinin ilk günü (2 Eylül) Salı olup bu sene Anadolu'dan Karaman koyunu ve Revan koyunu kurban bayramından 5-10 gün önce gelmiş ve Üsküdar'da otlamaya salınmışlardı. İstanbul ahalisi koyunları üçer dörder beşer kuruşa ucuz ucuz aldı. Rumeli'den gelen kıvırcık koyunu celepleri Karaman koyununun ucuz olduğunu görünce koyunları şehre sokmayıp arife günü iki kuruşluk koyunu beş altı kuruşa sattılar, tutanın elinde kaldı, çok kimse kurban kesemedi. Ayın sekizinde cepheden gelen fetih haberleri dolayısıyla top atışı ve şenlikler yapıldı. 11. (12 Eylül) Cuma günü sarayda bayramlaşma oldu ve kurbanlar kesildi, Yalı köşkünde şenlik yapıldı. Cepheden gönderilen Avusturya ordusuna ait toplar, sekiz araba, iki yüzden fazla esir padişahın huzurundan alay ile geçirildi, toplar tophaneye, esirler tersane zindanına konuldu.

1203 yılı Muharrem ayının ilk günü (2 Ekim) Çarşamba idi. Yeni sene dolayısıyla tarihler düşürüldü. Bu sırada cephedeki başarılar ve bir çok kalenin fetih haberi geldiğinden şeyhülislamın fetvasıyla padişahın gazi olduğu ilan edildi, hutbelerde gazi olarak anılması için her tarafa fermanlar yollandı. Ayın 3. (4 Ekim) Cuma günü selamlık merasimi Eyüp'te icra olundu. Buradaki hutbede gazi sıfatı okundu, bunun üzerine şehzadeler, padişahı tebrik etti, sonra silahdar, çuhadar ağa, Hamidizâde, Darüssaade ağası, hazinedar ağa ve diğer ağalar padişahın eteğini öptüler, gaza tebrikinde bulundular. Bu sırada İsveçlilerin Moskova donanmasıyla çarpışıp onları yendikleri 72 parça gemisini ele geçirdikleri, 24 parça gemi ile 4 kalyonu batırdıkları bazı kalelerini aldıkları haberi İsveç kralının elçisi tarafından bildirildi. Bu haber sevinçle karşılandı ve kralın elçisine 7.500 guruş kıymetli bir çelenk, krala ise bir elmas hançer ve bir kutu ihsan olundu. 6. (7 Ekim) Pazartesi günü Hasan Paşa hazırlıklarını tamamladı, padişah kendisine 2.000 altın ihsan etti. O da mehterhanesini çalarak cepheye hareket etti. 20. (21 Ekim) Pazartesi günü padişah Tersane bahçesinden saraya nakletti. O gün hava bozdu ve yağmur yağdı. 28. (29 Ekim) günü Fındıklı'da yangın çıktı, yedi sekiz ev yandı. Bu arada sadrazam Yusuf Paşa'nın kitapçısı Moralı Mahmud Efendi sadrazamla birlikte seferde iken bazı vazifesi olmayan işlere karıştığı, içki içtiği gerekçesiyle Mora'ya sürüldü. İsmi ulema defterinden silindi, görevli olduğu medreseye başkası tayin oldu. Yine bu sırada cephedeki askere izin verildiği için bunlar başlarında başarı alameti olarak kendilerine verilmiş çelengler ile İstanbul ve Üsküdar'a doluştular. Bu kadar çeleng fazlalığı bir tarihte görülmedi.

1203 yılı Saferinin ilk günü (1 Kasım) Cuma olup ertesi gece Arnavutköy'de yangın çıktı, birçok yalı yandı. 9. (9 Kasım) günü Özü tarafındaki Potkali kazakları Ruslarla yaptıkları muharebe sonucu ele geçirdikleri 25 esiri İstanbul'a gönderdi, bunlar Tersane'ye konuldu. 22.(22 Kasım) Cuma günü Karadeniz'den donanmanın geri kalan kısmı Boğaz'a girdi. Kaptanıderya Hasan Paşa'da bu donanma ile geldi. Büyükdere önüne demir attı. Bu esnada hava bozdu, fırtına çıktı, üç kalyon Boğaz'ı bulamayıp dışarıda Hınzırderesi önünde demirledi, fakat karaya oturup üçü de parçalandı. Birkaç yüz mürettebatı denizde kayboldu. Büyükdere'deki donanma gemileri de sırayla Tersane'ye girdiler. 27. (27 Kasım) Çarşamba gecesi (Salı) Hırka-i şerif civarında yangın çıktı, üç hane yandı. Ertesi gün de Tahtakale'de Kutucular hanında bir oda yandı, diğerlerine sirayet etmedi. 29. (29 Kasım) Cuma günü selamlık Mahmud Paşa camiinde oldu. O gün Numan Bey cepheden yanında Avusturya esirleri, toplar, mühimmat olduğu halde Topkapı'dan büyük bir alay ile İstanbul'a girdi.

1203 Rebiülevvelinin 12. günü (11 Aralık) Çarşamba ve ertesi Perşembe günü mutad üzere Sultan Ahmed camiinde mevlid okundu. O gün Kabataş'ta köprü üzerinde yaptırılan çeşmenin haznesine bal şerbeti konulup dualarla musluğu açıldı. 16. (15 Aralık) Pazartesi günü lodos fırtınası patladı, denizde büyük dalgalar peyda oldu üç günden fazla Boğaz'da kayık işlemedi, çektirme denilen gemilerle Üsküdar'dan İstanbul'a ve oradan Üsküdar'a beş altı saatte zor geçildi. Bütün iskeleleri su bastı, kale kapılarına yakın yerlerde iskeleden kadın-erkek, hamalların sırtında geçebildiler. Ahırkapı, Kumkapı ve Yenikapı'daki kayıkhaneler yıkıldı, tomruklar, tahtalar deniz üzerinde gezip çarptıkları kayıkları parçaladı. Boğaziçi'nde de bir çok yalı, köşk ve Dolmabahçe sarayı hasar gördü. 21. (20 Aralık) Cuma gecesi (Perşembe) kar yağmaya başladı. Bundan önce de 19. (18 Aralık) Çarşamba (Salı) gecesi Eyüp'te Müzevvir mahallesinde yangın çıktı, birkaç ev harap oldu. 23. (22 Aralık) Pazar günü lodos poyraza döndü, büyük fırtına oldu. Aynı gün Anadolu'dan cepheye asker yazıp sevk etmekle görevli Urfa valisi Firuz Mustafa Paşa, dokuz ayda Üsküdar'a dahil oldu, buradaki bir konağa yerleşti, fakat peşinden birçok şikayetçisi İstanbul'a gelip ondan ve askerlerinden şikayette bulundular, çok zulüm yaptığını, adamlarının kızlara tecavüz ettiklerini bildirdiler. Bunun üzerine Firuz Paşa kaymakamlığa davet edildi, nezaret altında Ahırkapı'ya geçti. Korkup aman dilemeye başladı. Gönderilen çavuş marifetiyle Yedikule'ye kapatıldı, ardından da Midilli'ye

sürgün edildi. 24. (23 Aralık) Pazartesi (Pazar) gecesi sadrazam dairelerinin bulunduğu Paşakapısı'nda kethuda kâtibi kahve ocağında yangın çıktı. İçindeki bazı odalar yandı, söndürmek için harem tarafından bir miktar yıkıldı, dışarıya da yayılan yangından birkaç ev ve dükkan da etkilendi. Ertesi günü tamirine başlandı. Harem tarafına ateş isabet etmediğinden onarım tamamlanıncaya kadar bürokratik işlemler burada görüldü.

1203 yılı Rebiülahirinin ilk günü (30 Aralık) Pazartesine rastladı. O gece akşam üzeri şimşek çaktı, gök gürüldedi, sert bir lodos peyda oldu, yağmur yağdı, gece yarısı hava poyraza döndü. 10. (8 Ocak 1789) Çarşamba gecesi (Salı) Galata'da Kürkçü kapısı haricinde bir helvacı dükkanında çıkan yangın, yelkenci, halatçı, abacı vesair dükkanları, kahveleri, bekâr odalarını, iskele başında çeşme meydanındaki tulumbacı ve makaracıların bazılarını yaktı. Hatta Kürkçü kapısı önündeki kalafat yerinde bağlı bulunan tüccar gemileri ve diğer gemilerin halatları, yangından etkilenmemek için kesildi ve denize salındı. Tam bu sırada büyük bir fırtına vardı, bu işle uğraşan görevliler çok sıkıntı çekti, hatta bunlardan bostancıların bindikleri kayık ateş aldı, bu sebeple denize atlayanların çoğu boğuldu. 12. (10 Ocak) günü Kaptanıderya Hasan Paşa bir şikayet üzerine Üsküdar'a geçip sabah namazını kıldıktan sonra daha önce burada oluşturulan karakola geldi ve Üsküdar'ın zabıta işiyle görevli olan yeniçeri ustasını çağırttı. Üsküdar mahkemesinde görülen bir dava sonucu çilingirlik yapan bir gayr-i müslimden 35 kuruş alınması kararı üzerine Üsküdar ustası olan Frenk Osman Ağa bu parayı alıp davacıya vermiş, adı geçen çilingir de haksızlık yapıldı gerekçesiyle ustayı kaptanpaşaya şikayet etmişti. Kaptanpaşa bu konuyu açıp ustayı sert sözlerle azarladı, ustanın tahsil ettiği 35 kuruşu aldı ve ardından da Bostancıbaşı'ya emrederek yeni birinin buraya tayin edilmesini istedi. Bostancıbaşı böyle bir tayinin kendi elinde olmadığını, padişahın emri gerektiğini bildirip itirazda bulundu. Durum padişaha iletildiğinde Üsküdar ustasına ve kadısına bir ferman yollandı. Usta görevde kaldı. Fermanda Üsküdar'ın Balaban iskelesinde ve Dereağzı'nda olan kalyoncu odalarının kaldırılması, diğer değişik yerlerde ikâmet eden kalyoncuların çıkarılıp Tersane'ye nakledilmesi emrediliyordu. Emrin gereği derhal yerine getirildi. Yine bu sırada ekmeklerin yenmeyecek kadar kötü olması sebebiyle, ekmekçileri kontrole muvaffak olamadığı anlaşılan ekmekçibaşı Üsküdarî İsmail Ağa Bursa'ya sürgün edildi. Ayın 17. (15 Ocak) günü Üsküdar'daki hanemizden eski şeyhülislam Vassafzâde Esad Efendi'nin çocuklarının, yeniden yaptırttıkları

evlere taşındık. 25. (22 Ocak) günü gümüş yasağı ile ilgili hüküm çıktı. Fazla gümüşlerin toplanıp darphaneye teslimi istendi. Rum cemaatinden 5.000 okka, Ermenilerden 4.000 okka, Yahudilerden 3.000 okka gümüş toplandı. Bedesten'den ve kuyumculardan gümüş eşyalar darphaneye teslim edildi. Bunun karşılığı dirhemine 10 para alım ücreti ödendi bu gümüşlerle darphanede ikilik denilen para basıldı, altmışlık[21] basılması yasaklandı.

1203 yılı Cumadelulasının ilk günü (28 Ocak 1789) Salı olup 4. (31 Ocak) Cuma günü çok kar yağdı. 8. (4 Şubat) Salı günü sabah Kadıköy'de bir konak ve birkaç hane yandı. Ertesi günü de Şengül hamamı karşısında birçok hane yangından zarar gördü. Yangından kurtulmak için damlara çıkıp aşağı atlayanların çoğu sakatlandı. Ayın 12. (8 Şubat) Cumartesi günü cepheden gelen silahdar ağa Davudpaşa'da karşılandı. O gün Özü kalesinin istilası ve düştüğü haberi yayıldı, herkes buna çok üzüldü. 19. (15 Şubat) Cumartesi günü yoğun kar yağışı oldu, soğuğun şiddetinden ve karın yoğunluğundan duvarlar, bazı yalılar çöktü, sokaklar taşlarla doldu, bazı yerler tamir gördüyse de yine donup yıkıldı, bu kadar çok duvar çökmesi bu ana kadar görülmemiştir. 22. (18 Şubat) Salı günü elçi karşılama töreni yapıldı, Venedik elçisi gelip huzura kabul edildi.

1203 yılı Cumadelahiresinin 3. (27 Şubat) Cumartesi günü Tersane'den sancak gemileri ve diğer donanma gemileri hareket etti. 15-20 kadar gemi Boğaz'dan çıkıp Karadeniz'e açıldı. 8. (6 Mart) Perşembe günü padişahın bir kızı dünyaya geldi, adını Hibetullah koydular, bu münasebetle toplar atıldı, şenlikler yapıldı. Ertesi Cuma günü Ayasofya'da selamlık töreni oldu, halk ekmeğin kıtlığından ve bulunanların da çok kötü olduğundan şikayetçiydi, padişaha Cuma namazı çıkışı kadın-erkek feryatlarla seslerini duyurup arzuhaller verdi. Padişah saraya dönünce yapılan şenlikleri ve top atışlarını yasakladı oyunları durdurdu. 23. (28 Mart) Cuma günü nevruz kutlaması oldu, ertesi günü yoğun şekilde yağmur yağdı, cepheye alelacele 5.000 kişi sevk edilmişti, zorlukla Topkapı'dan çıkıp Küçükçekmece'ye vardılar, fakat o gece bunlara ekmek yetiştirilemediğinden hanları ve mahkeme binasını yakıp tahrip ettiler.

1203 yılı Recebinin ilk günü (28 Mart) Cumartesi olup o gün sancak kalyonları ve diğer gemiler Tersane'den çıktı, o gün padişah 30 okka sırma

---

[21] III. Mustafa zamanında 60 para kıymetinde sikke.

ile işlemeli, çeşitli çiçekler ile süslü bir mavi sancağı kaptanpaşa gemisinin orta direğine çekilmek üzere gönderdi. Ayın 3. (30 Mart) Pazartesi günü de daha önce yangından zarar görüp tamire alınan Sadrazam konağı/Paşakapısı binalarının onarımı bitti, bütün büroların reisleri ve memurları yerlerinde görevlerine başladı. 6. (2 Nisan) Perşembe günü padişah kıyafet değiştirerek Eyüp'ü ziyaret etti. Aynı gece padişah yatsı namazı sonrası Hırka-i saadet odasında Kur'an okuttu, dualar yapıldı. Duayı Bolulu Mustafa Efendi gerçekleştirdi, padişah ona bir bohça içinde kendi elbiselerinden hediye etti. Ayın 7. (3 Nisan) Cuma günü selamlık Eyüp'te yapıldı, namaz sonrası padişah türbeye girip dua etti, dönüş sırasında Aynalıkavak'ta biraz dinlendi, Tersane önünden geçerken yapılan baştarda tipi gemiyi gördü ve sabaha denize indirilmesini emretti. Bunun üzerine Kaptanıderya Hasan Paşa işçileri gece de çalıştırdı, meşale ışığı altında büyük gayretle kızaklar yağlandı ve ertesi günü çok büyük zahmetlerle denize indirilme işlemi yapıldı. 9. (5 Nisan) Pazar günü padişah saraya şeyhülislamı davet etti. Reisülküttab Râşid Efendi sadrazam kapısına gelip buradan grup halinde şeyhülislam, kaymakam Salih Paşa saraya girdiler. Görüşmeden sonra ziyafet verildi. 10. (6 Nisan) Pazar günü surre çıkarılırken padişah, hatip, imam ve şeyhleri davet edip dua etmelerini istedi, her birine dualar sipariş olundu, sanki herkesle vedalaştı. O gün ikindi namazının ardından padişah hastalandı, inme indi, giderek de ağırlaştı, hekimbaşı Gevrekzâde Efendi ve diğer tabipler toplanıp, pehlivan yakısı koyma kararı aldılar. Birkaç defa enselerine yakı vurulduysa da kâr etmedi. O gece sabah namazı vakti sonrası ruhunu teslim etti.

Padişahın vefatı üzerine Sultan Selim Han eşref saatte Osmanlı tahtına oturdu. Bütün ricâl huzura çıkıp bağlılık bildirdi, etek öptü. Hayır dualarıyla toplar atıldı. Biat töreni için hazır bulunan ulemâdan önce nakibüleşrâf ardından şeyhülislam, sadrazam kaymakamı, kaptanıderya, reisülulemâ ve diğerleri huzura çıktılar. Merhum padişahın cenaze töreni kalabalık bir toplulukla yapıldı, namazı sarayda kılındı, sonra yaptırttığı türbesine defnedildi. Defnin ardından ricâl, vezir ve ulemânın hepsi Paşakapısı'na geldiler, burada kaftanlar dağıtıldı. 12. (8 Nisan) Çarşamba günü Kasımpaşa'da Tabakhane meydanı karşısında yangın çıktı, pek çok ev, dükkan yandı, hatta yeni padişah da yangın mahalline gelip nezaret etti, tulumbacılara ve diğer söndürme çalışması yapanlara altınlar dağıttı. 13. (9 Nisan) Perşembe günü sarayda toplantı oldu, Tersane'den bir bomba gemisi denize indirildi. Ertesi gün yeni padişahın sakal uzatma töreni yapıldı, dualar okundu. Törene katı-

lan hocalara kürkler dağıtıldı. 15. (11 Nisan) Cumartesi günü valide sultan Eskisaray'dan ayrılıp saraya göç etti. Bu nakil sırasında törenler yapıldı. 17. (13 Nisan) Pazartesi günü ise kılıç alayı düzenlendi. Bu münasebetle geçit töreni ile alaylar halinde asker, ocaklı, ulemâ sıra sıra yürüdü. Padişah Eyüp'te Hz. Ömer'in kılıcını taktı. Büyük şenlikler ve top atışı oldu. İlk selamlık ayın 21. (17 Nisan) Cuma günü Laleli camiinde yapıldı. Namaz sonrası padişah, babası III. Mustafa'nın türbesini ziyaret etti. Türbedarlara çıkınlar ile bahşiş verirken bunların içinde misafir olarak bulunan bir adama da türbedar zannı ile aynı çıkından ihsan etti. Bunun üzerine içlerinden birinin bu adamın türbedar olmadığını ve ona bir şey verilmemesi gerektiğini belirtmesi üzerine tekrar bu misafire dönen padişah, bir çıkın daha ihsanda bulundu. 24. (20 Nisan) Pazartesi günü ilk gezinti/biniş Eyüp tarafına Bahariye yönüne oldu, padişah buraya geldiğinde saz çalan ve şarkı söyleyenleri, oyuncuları uzaklaştırdı ve bunların yerine ok atılıp tüfek talimi yapılmasını emretti. Okçular havaya ok atarlarken okun biri duvardan dışarı aşıp deniz kenarındaki kayıkçılardan birinin uyluk tarafına isabet etti. Görevliler okla bir kayıkçının yaralandığını haber alınca hemen oraya gittiler. Biri oku tutup çıkarmak istediyse de ok kırıldı bir buçuk karış kadar kısmı içeride kaldı. Padişah haberi işitince derhal çıkarılması için emir verdi. Saray cerrahlarından Molla Mustafa gelip oku çıkarmak istediğinde yara yerinin şişmiş olduğunu ve okun görünmediğini tespit etti. Yaranın yarılması için izin istedi, padişah derhal yarılıp okun çıkarılmasını emretti. Bu sırada kayıkçıya bir çıkı içinde 80 guruş kadar para ihsan etti. Cerrah bir miktar kadar yarıp okun ucunu görünce kerpeten ile tutup çıkardı. Ok parçasını ve kerpeteni gören padişah oku eline alıp inceledi, sonra da kayıkçıya 10 altın daha verdi. Cerraha da her ne zaman binişe çıksa daima yanına bulunmasını emretti ve 80 altın bağışladı. Aynı gün Kaptanıderya Hasan Paşa azledildi, Özü muhafızlığına getirildi. Kaptanlık Giritli Hüseyin Paşa'ya tevcih edildi

1203 yılı Şabanının ilk günü (27 Nisan) Pazartesi olup padişah okçular tekkesini açtırdı ve öğleden sonra Okmeydanı'na hedef tahtaları dikildi ve dualarla ok atışları ve yarışmaları başladı. Aynı gün okçular tekkesinin yıkılıp yeniden inşası kararlaştırıldı. Dolmabahçe'deki Küçük Levent çiftliği denen köşkler de yıktırıldı ve enkazı Okmeydanı'na taşındı, bunların Tekke inşasında kullanılması istendi. 8. (4 Mayıs) Pazartesi günü Hızır günü başladı, kuzu kesme yasağı kalktı, kuzu eti için 10 para narh verildi. 800 kuzu kesildi, bu durum kasaplar arasında kavgalara yol açtı. Çok kimse kuzu ala-

madı, kuzular kaçak olarak satıldı, hatta Galata'da okkası 20-25 paraya yükseldi. Neden böyle olduğu sorulunca da kışın uzun ve ağır geçmesi sebebiyle hayvanların telef olduğu bahanesi ileri sürülüyordu. Bu şekilde tartışma ve karışıklık sürerken Kasapbaşı gözetim altına alınıp azledildi. Aynı gün atlar sürüler halinde çayıra salındı. 14. (10 Mayıs) Pazar günü donanma Tersane'den çıktı. Şabanın 15. (11 Mayıs) Pazartesi (Pazar) gecesi berat kandili olup bütün minarelerde kandiller yakıldı. O gün padişah kıyafet değiştirip Davudpaşa sahrasını gezdikten sonra ikindi üzeri Tersane'ye geldi. Burada yapılan kalyonun içine girerek Tersane emini olan Selim Ağa'yı liman reisinin odasından çağırttı. Selim Ağa geldiğinde hemen idam edilmesi emrini verdi. Cellat Mahmut, Selim Ağa'nın kavuğunu çıkarıp arkasından kaput ve elbisesini sıyırıp, elini arkaya çevirip başını keserek koltuğunun altına koydu. Üzerindeki elmaslı hançer, yüzükler ve koynundaki kıymetli mücevher alındı ve bir mendil içine konulup mühürlendi. Padişah cesedi seyredip saraya döndü. Tersane'ye yeni bir emin getirildi. Selim Ağa'nın cesedi üç gün üç gece meydanda kaldı. Sonra bir hizmetkârı kaldırıp Üsküdar'a nakletti ve yaptırdığı kütüphaneye bıraktı. Kütüphane kitapçısı yıkayıp buraya defnetti. Selim Ağa'nın bütün eşyası saraya nakledildi. Konağı mühürlendiğinde içinde bulunan hayvanlar çıkarılamamıştı, sonra konak açıldığında bunların tamamının açlık ve susuzluktan helak olduğu görüldü. Kokularından durulmaz oldu. Maktulün fesadı hayvanlara bile sirayet etti. 17. (13 Mayıs) Çarşamba günü padişah Üsküdar'da Kavak sarayında Leylak bahçesine gezintiye çıktı ve harap olan Mehmed Paşa köşkünün yeniden inşasını emretti. 20. (16 Mayıs) Cumartesi günü bütün devlet ricâli ve ulemâ ile genel bir müşâvere yapıldı. 22. (18 Mayıs) günü padişah kız kardeşleri Hadice Sultan, Şah Sultan ve Beyhan Sultan'a gitmek üzere Cuma günü saraydan çıktı. Cuma namazını Mahmud Paşa camiinde eda edip buradan Beyhan Sultan'ın sarayına kadar geçeceği yola değerli kumaşlar döşendi. Şaban ayında padişah yine Okmeydanı'nı teşrif etti. Tekke şeyhi ile konuştu ve hangi mesafeden ok atışı yapabileceğini sordu. Şeyh ona İmam ayağı menzilinin uygun olduğunu söyledi. Atış çizgisine gelince ayağı yere düz basıp kemanı gererek oku havaya fırlattı. Böylece birkaç ok daha attı. Sonra yine şeyhe dönüp atışta kusuru olup olmadığını sordu. Şeyh ona yayı çekerken yumruğunun aşağı düştüğünü, kabzayı sıkıca tutup yumruklarını yukarı kaldırıp atmasını söyledi. Bu usül üzere üç kere daha ok attı, atışlarından biri 900 gez (1 gez = 66 cm./ 900 gez =594m.) çukuruna kavuştu. Sonra şeyh ile

konuşup meydan odası ve cami inşası hususuna öncelik vereceğini bildirdi. Bu binaların kendi evi olduğunu belirterek, inşaata verdiği önemi vurguladı. Padişah şehzadeliği sırasında bundan bir yıl önce Aynalıkavak'ta ok talimi yapmış, attığı ok zillerden birine isabet edip öteki tarafına geçmişti. Bu zili Şeyh Efendi'ye gizlice göndermiş, şeyhe bunu başı üzerine asıp bir gün cülus gerçekleşince bir kafes yaptır diye bir de tezkere yollamış. Şeyh bunu padişaha hatırlatıp kafes içindeki zili gösterdi ve bu kafes köşkün bir yerine asıldı. Padişah daha önce yaz aylarında bazen hedefe bazen havaya ok atar, kış aylarında torba döver ve talimi aksatmazdı. Söz konusu Okmeydanı'ndaki tekkenin harap halinden dolayı üzüntü duyuyordu. Hatta gizlice şeyhe haber göndererek Tekkeyi hiç kimse tamir etmese kendi tahta cülusunda burayı yeniden yaptıracağını bildirmişti. Şimdi vaadini tuttu. Şabanın 29. (25 Mayıs) günü padişah Sarayburnunda Topkapı'ya gezintiye çıktı ve orada bulunan eskiden kalma topların onarılmasını emretti. Bizzat kendi eliyle kertelerini aldı ve bunlar doldurulup ateşe hazır hale getirildi. Üsküdar yakasında Ayazma tarafında olan yüksekçe yerlere halk seyir için birikmişti. Toplardan biri atıldığında Üsküdar'da Ayazma iskelesi yakınındaki bir yükseklikte yer alan ceviz ağacının alt yanına isabet edip oradan sıçrayan gülle ağacın dalını kırıp Beylikçi Abdullah Efendi'nin yalısı önüne düştü. Ortalık toz duman oldu herkes kaçıştı. Aynı gün donanma Boğaz'a girerken Kuruçeşme önünde iki kalyon birbirine çarptı, yara alan biri Tersane'de tamir edilip yine donanmaya katıldı.

1203 yılı Ramazan ayı (26 Mayıs) Salı gecesi (Pazartesi) girdi ve o gece hilal görüldüğü sabit oldu. İkinci Çarşamba günü huzurda müderris efendiler derse başladılar. Cuma günü selamlık Süleymaniye camiinde gerçekleşti. Sonra iftar davetleri yapıldı. 4. (29) Cumartesi günü hava lodos olmakla donanma gemileri Boğaz'da kalkıp gitti. Bu arada cephede bulunan sadrazam Yusuf Paşa azledildi. 14. (8 Haziran) Pazartesi gecesi (Pazar) padişah teravih kılmak için Eyüp'e gitti, sonra dönüş sırasında kayıkların fenerleri yakıldı, bu esnada yoğun bir yağmur yağdı ve herkes ıslandı. Pazartesi günü Hırka-i şerif ziyareti gerçekleşti. Bu arada vezir kethüdası Nazif Efendi ve kardeşi Emin Efendi Edirne'ye gelir gelmez derhal İstanbul'a sevk edildiler, konaklarına geldiklerinde beş on gün sorguya çekildiler. Ardından Nazif Efendi sadrazam kapısına çağrıldı ise de bugün yarın gelirim diye oyalamaya başladı. Bunun üzerine derhal kaldırılıp Paşakapısı'na getirildi ve padişahın kendisine bazı soruları olduğu ve bunlara doğru cevaplar vermesi gerektiği

bildirildi, Soğukçeşme kapısından içeri alınıp kapı arasına sokuldu. Öldürüleceğini anlayınca şaşırıp kendisinin yeniçeri olduğunu söylediyse de cellat hemen başını gövdesinden ayırdı. Cesedi babası Selim Ağa'nın yanına gömüldü. Ramazan ayı içinde Anadolu'nun doğusunda Harput, Mazgid, Çemişgezek, Palu, Keban taraflarında zelzele olduğu 8-10.000'den fazla insanın öldüğü haberi geldi. Hatta Peri'de Ulu camiide teravih kılınırken zelzele olmuş ve cemaatin tamamı enkaz altında kalmıştı.

1203 Şevvalinin ilk günü (25 Haziran) Çarşamba idi. Bayramlaşmanın Perşembe günü olması gerekiyordu. Salı günü akşam iki karakullukçu hilali görüp şeyhülislam kapısına bildirdi. Kadı huzurunda bu tespit tekrarlandı. Derhal gereken duyurular yapıldı. Padişah teravih için Laleli camiinde idi, haber yatsı namazı kılınmadan önce ulaşmadı ve ekser camilerde teravih kılındı. Padişah saraya döndüğünde haberi toplar attırarak ilan etti, minareler donandı. Hasılı Çarşamba (Salı) gecesi bayram ilanı gerçekleşmiş oldu. Ertesi günü sabah namazı sonrasında bayramlaşma yapıldı ve bayram namazı Sultan Ahmed'de kılındı, padişah tekrar saraya döndü ve divan kuruldu, mehterler çaldı, toplar atıldı. Cuma günü selamlık Süleymaniye'de oldu. Namaz sonrası geçit töreni yapıldı. Padişah hazır bulunanlara bahşişler dağıttı. Oradan Eskisaray'a gitti. Sonra canbazlar, parendeciler gösteri yaptılar, ancak bunlar uzaklaştırıldı, pehlivanlara iltifat edilip cirit-mızrak oyunu oynandı, darağaçları dikilip koyunlar asıldı ve keçeler sarıldı. Koyunlara ve keçelere kılıç ile vurdular, kapılar da açılıp gösteriler halka seyrettirildi. 4. (28 Haziran) Cumartesi günü I. Abdülhamid'in oğullarından şehzade Mustafa'nın sünnet düğünü yapıldı. 7. (1 Temmuz) Salı gecesi (Pazartesi) Nişancı yakınında Çukur çeşme civarında çıkan yangında 64 büyükçe ev yandı. O gece yangın mahalline padişah da gitti ve yangını izledi. 9. (3 Temmuz) Perşembe günü Kağıthane'ye gezinti oldu. Bir gün önce Kağıthane'de bir genç suya girip boğulmuş, haber mahkemeye ulaşınca derhal keşf olunması için harekete geçilmiş, keşif yapacak olan naib, bu iş için fazla para talep etmiş, boğulan gencin ailesi fakir olduğundan keşif ücretini verememişler ve ceset ortada kalmıştı. İşte padişah Kağıthane'de iken bu konuda kendisine arzuhal verilmiş ve arzuhal hemen şeyhülislama yollanarak gereğinin yapılması istenmişti. Şeyhülislam cesedi kaldırtıp Eyüp kadısı olan Fahreddin Efendi'yi olaydaki ihmali sebebiyle Bursa'ya sürmüştü. 17. (11 Temmuz) Cumartesi günü Anadoluhisarı'nda 37 hane yandı, hatta o gün padişah Moda burnuna kıyafet değiştirerek gezintiye çıkmıştı. Sandallar ile yangın yerine

giderken söndürüldüğü haberi üzerine saraya döndü. Ayın 12. (6 Temmuz) günü de Tersane'deki esirlerden bazıları firar etti. Bunun zindancının ihmal ve suistimalinden kaynaklandığı anlaşıldı ve katl olundu. Diğer zindancılar cezalandırıldı. Aynı günün gecesi Kızkulesi dizdarı, çok defa olduğu gibi Kızkulesini boş bırakıp gitmiş, tam da bu sırada padişah ansızın tebdil-i kıyafetle buraya gelip kapıları kırdırmış ve içeri girmiş, dizdarı göremeyince derhal çağırtmış ve dizdar geldiğinde derhal denize atılmasını emretmişti. Rica ve niyazlarla sonunda canı bağışlandı, bir kayığın içine atılıp görevden alındı. 19. (12 Temmuz) Pazar gecesi (Cumartesi) Ayazmakapısı içinde Kıble çeşmesi karşısında ekmekçi fırınında yangın çıktı. Fırın, değirmen, dükkanlar, yağhaneler, konaklar, evler, bir cami, hanlar, Küçük Pazar çarşısı, Ağa kapısı haremine varıncaya kadar yandı. Padişah Ağa kapısına gelip Tekeli köşkünde yangına nezaret etti, hatta buradaki hapishanede bulunan ve borç yüzünden yatan mahkumların borçlarını ödeyip onları hapisten kurtardı. Aynı gün padişah Aynalıkavak'a göç etti, Pazartesi günü Okmeydanı'na gitti, ok atışları yapıldı. 24. (18 Temmuz) Perşembe günü padişah Kağıthane'ye gitti, burada iken toplar, humbaralar atıldı. Padişah yine Okmeydanı'na gidip ok atışları yaptırttı. Kendisi de ezmayiş tipi bir ok atışı yaptı, 750 geze (495,5 m.) ulaştığı hesaplandı. 28. (22 Temmuz) günü Büyükdere'ye gitti, bütün kaleleri dolaştı, toplar attırdı, kayıkçıları yarıştırttı. Yarışan kayıklar akıntı yönüne kürek çektiklerinden çok zor bir mücadele oldu Bunlar doğru Bebek'i geçip kayalar önüne kadar geldiler. Yarışanlardan valide kethüdası Mahmud Beyefendi'nin yedi çifte kürekli kayığının cümlecisi onun tarafından çok zorlandığı için kaya önünde kendisini denize attı, az kaldı boğuluyordu.

1203 Zilkadesinin ilk günü (24 Temmuz) Cuma olup o gün selamlık Hasköy'de Fatih Sultan Mehmed camiinde oldu. Padişah oradan Okmeydanı'na geçti. 4. (27 Temmuz) Pazartesi günü de Alibeyköy'e gezintiye çıktı, sonra da Okmeydanı'na gelip yeniden yaptırttığı Okmeydanı tekkesinin içine bir kafes inşasını emretti. Padişah, 11. (3 Ağustos) Pazartesi günü Hünkar İskelesine gezintide bulundu, çayırda otaklar kuruldu, oradan Yuşa'ya ziyarete gidildi, bu sırada padişahı selamlamak üzere toplar atıldı, yine Hünkar iskelesinden mehtap altında geri dönüldü. 17. (9 Ağustos) Cumartesi günü İstanbul kadısına emir gönderilerek camilerde dualar okunması istendi. 26. (18 Ağustos) Salı günü padişah İncili köşke kıyafet değiştirerek gezintiye çıktı. Burada genel görüşme yapıldı. Fakat padişah buradaki görüşmeden

memnun olmayıp katılanların hepsini dışarıya çıkardı. Sonra görüşmede bulunan Şeyhülislam Mehmed Kamil Efendi ile Kaymakam Salih Paşa'yı azletti. 27. (19 Ağustos) günü Şerif Efendi ile Mustafa Paşa Aynalıkavak'ta padişahın huzuruna çıktılar. Şerif Efendi şeyhülislam, Mustafa Paşa kaymakam tayin olundu. Ardından kayıklara binilip Yalı köşküne gelindi. Bu arada padişah Tersane'ye gidip tamamlanmış olan bir geminin denize indirilmesini izledi, buradaki bir makinenin (vinç) de çürüyüp işlemediği için yıkılmasını emretti. Marangozlar bağlı olan makinenin halatlarını kesip denize attılar. 28. (20 Ağustos) Perşembe günü padişah Okmeydanı'na tebdilen gelip Köşk'e girdi. O gün yağmurlu olduğundan atış yapılacak yere çadır kuruldu. Mabeynci Küçük Hüseyin Ağa'nın ok atışı ve menzil bozması izlendi, dualar okundu.

1203 Zilhiccesinin ilk günü (23 Ağustos) Pazartesi olup o gün padişah Kağıthane'ye gitti, oradan Okmeydanı'na geldi, ok atmak istedi, oku havaya fırlattığında Halil Ağa adlı bir kemankeş oku izlerken ok arkasından süzülüp ensesine saplandı. Sonra oku çıkardılar, padişah ona 200 fındık altını ihsan etti. Yine aynı gün kıtlık sebebiyle fırınlar yağmalandı. Pişen ekmek de son derece kötüydü, balçık gibiydi. Fırınların önünde halk birikip bağırıp çağırmaya başladı. Padişah bu arada Okmeydanı'nda birkaç defa ok atmış ve bu atışlarda kabza almak yani okçu/kemankeş olabilmek için baraj atışı olan 900 gezi (594 m.) birkaç defa geçtiği için kabza almaya hak kazanmıştı. Bu münasebetle ziyafet tertip olundu, yemekler yendi. Daha sonraki atış yarışmalarında birçok kimse kabza aldı. Yeniden başlayan yarışmalarda 900 gez atanlar, yeniçeriler ve en son da 1100 gez atanlar ödüllendirildi. Padişah kurban bayramı arifesi olan 9. (31 Ağustos) günü Sultan Mehmed camii havlusundaki koyun sürülerinden beşer onar koyun aldı ve bunları sürü halinde Aynalıkavak sarayına gönderttі. Onuncu Salı günü bayramlaşma oldu. İftariye köşkünde şenlikler yapıldı, cambazlar gösteri sunarken bazı askerler edepsizlik yapıp padişah huzurunda tabanca attılar. Padişah bunların hemen yakalanmasını istedi. Üçü tutuldu diğerleri kaçtılar. 12. (3 Eylül) Perşembe günü İstanbul kadısına bir ferman yollandı ve esnafın mallarını diledikleri yerde satmalarına engel olunmaması istendi. Aynı gün darphanede 100'lük denilen para basıldı. 23. (14 Eylül) Pazartesi günü Kaymakam Mustafa Paşa sabah tebdilen Okmeydanı'na gelip meydan şeyhi Fethizâde ile konuştuktan sonra kalktığında hizmetkârlardan biri alelacele tütün çubuğunu silkince köşkün perdesi tutuştu. Yangın görününce hemen fazla bir zarar gelmeden

söndürüldü. Padişah aynı gün yine Okmeydanı'na geldi, oklar attırdı, yarışmalar yaptırttı.

1204 Muharreminin ilk günü (21 Eylül) Pazartesi idi. O gün padişah Rami çiftliğine gitti. 5. (25 Eylül) Cuma günü selamlık için Sultan Selim camiine hareket edildi, fakat yağmur sebebiyle Balta camiine gidilmek istendiyse de yağmurun durmaması üzerine Hasköy'de saray yakınındaki camiye gidildi. Aynı gün Okmeydanı'ndaki Okçular tekkesi içindeki cami için yeni bir minber yaptırılıp yerine konuldu. 12. (2 Ekim) Cuma günü Fas sultanının elçisi geldi. Kendisine Esma Sultan sarayı tahsis edildi. Fas sultanının kız kardeşi vefat etmiş, malının üçte birini ayırarak Malta'da esir bulunan Müslümanların kurtarılıp Osmanlı ülkesine yerleştirilmesi için harcanması vasiyetinde bulunmuştu. Fas sultanı Malta'ya elçi gönderip 1.200 esiri fidyelerini vererek, gemilere koyup Arap vilayetlerine çıkarmış, bunlardan 650'den fazlası ise İstanbul'a gelmişti. Bunlara 10 guruş harçlık verildi, kışlalar tahsis edildi, sonra diledikleri yerde oturmaları için kendilerine izin verildi. 21. (11 Ekim) günü padişah tebdilen gezerken karşısına kürk giymiş, süslü elbiseli, Müslümanlar gibi sarı papuçlu bir rum çıktı. Bunu görünce derhal cellada idam için emir verdi. Padişah 22. (12 Ekim) Pazartesi günü Aynalıkavak'tan saraya göçtü, 27. (17 Ekim) Cumartesi günü ise şeyhülislamı görevden aldı.

1204 yılı Saferinin 3. Perşembe (23 Ekim) günü ve ertesi Cuma günü çok yoğun bir yağmur yağışı oldu. İstanbul, Kasımpaşa, Galata, Boğaziçi ve Üsküdar'daki sokaklar, pazarlar su ile doldu. Mahmud Paşa çarşısında ve yokuşlarda sel yüzünden yarıklar oluştu. Evler, hamamlar su taşkınından etkilendi, yer yer bazıları yıkıldı. Mahmud Paşa mahkemesini, Kasımpaşa mahkemesini sel aldı. Üsküdar'da Valide Camiinin havlusu derya kesildi, su en üst merdiven basamağına ulaştı. Dükkanlar, manavlar, bakkallar su içinde kaldı, bütün malları suya döküldü. Hamamlarda pek çok kimse mahsur kaldı. Hatta Küçük hamamın ardından lağımcılar duvarı delip içerde kalanları kurtardı. Ağa hamamına ise mezarlıktan sele kapılan cesetler, kemikler, taşlar doldu. Çinili hamam da çok etkilendi. Boğaziçi'nde ve özellikle Çengelköy'de 45 ev su içinde kaldı, 64 kişiyi sel alıp götürdü. Ortaköy, Kuruçeşme, Arnavutköy ve Beylerbeyi'ndeki dükkanlar, haneler yıkılıp denize sürüklendi. Dağlardan seller ağaç kütükleri getirdi ve bunlar yalılara vurup tahribata yol açtı, kayıkhaneler yıkıldı. Zarar görmedik kimse kalmadı. Su birkaç

mızrak boyu idi, selin sürüklediği bir dolap beygiri Çengelköy'deki ulu bir çınarın dalına saplanıp kaldı. 7. (27 Ekim) Pazartesi günü büro elemanlarına bir ferman yollanarak, bütün memurların sabah saat (ezanî) üçte gelmeleri ve ikindiden sonra saat on buçukta evlerine gitmeleri hatırlatıldı ve bu mesai saatine uymayanların kim olursa olsun cezalandırılıp sürgüne yollanacağı belirtildi. 13. (2 Kasım) Pazar günü ferman ve iki fetva çıktı, bunlar Paşakapısı'nda ilan edildi. Bunlarda bütün gümüş eşyanın darphaneye ücreti karşılığı teslimi isteniyordu. Saraydan da gümüş eşya, eyer takımları, haremdeki güğüm, sofra, şamdan gibi eşyalar dahil, darphaneye sevki kararlaştırıldı. 15. (4 Kasım) günü Sultan Mehmed camii yanındaki sekiz medreseye eklenen sekiz medreseye müderris tayini gerçekleşti. Bu tetimmenin odalarını mütevelliler talebeye vermeyip rüşvet alarak buralarda bir takım uygunsuz kişileri barındırmış, onlar da türlü rezalet çıkararak içki içip, namuslu insanların çocuklarına tasallut edip, bazen de adam öldürme, tecavüz gibi olaylara karışmışlardı. Bunların uzaklaştırılmaları için ferman çıkmış, ayrıca şeyhülislam da günlük 60 akçe tahsisat ile müderris tayin etmişti. Maaşlarını evkaf mütevellisinden almak üzere 8 müderrisin tayini yapıldı.

1204 yılı Saferinin 17'sinde (6 Kasım) Yedikule'de mahpus Rus elçisi ülkesine yollandı, 21. (10 Kasım) Pazartesi günü donanma Boğaz'dan içeri girdi, Büyükdere'ye demir attı. 26. (15 Kasım) günü Alaybeyi Mustafa Ağa İstanbul'da yakalanıp idam edildi. Sebebi ordudan gelen bozgunluk haberini askere duyurup yenilgiye yol açmak olarak belirtildi. 27. (16 Kasım) Pazar (Cumartesi) gecesi Kurşunlu mahzen önünde tuz yüklü bir Fransız kalyonunda yangın çıktı. Kaptanıderya Hüseyin Paşa yanında zabitler olduğu halde duruma müdahale etti. İçinde tulumba olan mavnalar ile gemiye yanaşıp demirlerini kestiler. Yakında bulunan donanma gemilerine zarar gelmemesine çalıştılar, yakınındaki bir İngiliz gemisi barut yüklü olduğundan yangının ona sıçramasından çekinildi. Derhal yanan gemi bağlanıp, etrafı zincirlenip bu zincirlere de halatlar takılıp gemilerle açığa çekilirken geminin içindeki cephane patladı. Birkaç tulumbacı ve kalyoncu hayatını kaybetti. Gemi Tophane açığından çekilip uzaklaştırıldı. Bir zarara yol açmadan Kızıladalar'a doğru serbest bırakıldı, bir süre sonra da battı. Donanma gemileri tekrar Tersane'ye bağlandı, İngiliz gemisinin barutu da boşaltıldı.

Metin

(5b)

Tevfîk Efendi
Oldu resm-i kadem-i Hayret-i Fahr-i âlem
Tâc-ı vehhâc ser-cümle-i ehl-i îmân

O kademdür ki edüp tayy-i semâvât-ı ulâ
Menzil-i Sidre'ye basdı şeb-i isrâda ayân

Sür yüzün acz ü niyâzıla edüp istişfâ‘
Olayım dirsen eğer mazhar-ı afv u gufrân

Kuddise sırruhu
Kademü'n-nebiyyi sallâllâhu te‘âlâ aleyhi ve sellem.

İş bu sene semân ve tis‘in ve mi'ete ve elf Recebü'l-ferdin yirmi beşinci günü Âsitâne-i aliyyeye gelen kadem-i şerîf gelmesi beyânındadır[1].

Sultân-ı ekrem ve Nebiyyi muhterem sallâllâhu te‘âlâ aleyhi ve sellem hazretleri ba‘sinden mukaddem Hadîcetü'l-kübrâ radıyallâhu te‘âlâ anhâ hazretleri bâzirgânlar ile ticâret tarîkıyla Şam-ı şerîf'e irsâl ve Şam-ı şerîf'e karîb Müzeyrib civârında Havrân karyesi ittisâlinde Busrâ nâm mahalde inüp, ibtidâ kadem-i şerîfeleri basdığı hacer-i mübârekdir deyü ahâlî-i Şam-ı şerîf rivâyet ederler, sâbıkā Şam-ı şerîf vâlîsi ve Emîrülhâc Azmzâdelerden Mehmed Paşa hazretleri Şam-ı şerîf vâlîsi oldukdan sonra, bir gün mu‘tâd-ı kadîm devre çıktıkda mezbûr Busra karyesi ittisâlinde konup ve hacer-i

---

[1] Konu Vâsıf tarafından kısaca anlatılır (s. 109-110).

mübâreki ol mahalden hufyeten ahz ve tahterrevâna tahmîl ve Şam-ı şerîf'de Paşakapusu'nda mahsûs bir mahal binâ ve ol mahalde ziyâ[re]tgâh-ı mahsûs eyleyüp, sene-i mezbûrun Rebî'ülevvelinde vefât edüp ba'dehu emvâl ve eşyâsını tahrîr içün Devlet-i aliyyeden dokuz bin ve Osma[n] Ağa ve isti'câline Haseki Ağa, bâ-emr-i âlî me'mûrlar iken emvâl ve eşyâsını hîn-i tahrîrde hacer-i mübâreki Devlet-i aliyyeye ihbâr ve emr ne vechile olursa ana göre hareket oluna deyü tahrîratları gelüp ve şevketlü, azemetlü, kudretlü pâdişâh-ı rûy-i zemîn halledallâhu hilâfetehu ilâ-yevmiddîn Sultânü'l-berreyn ve hakānü'l-bahreyn Sultân ibn es-Sultân ibn es-Sultân es-Sultân Abdülhamid Hân hazretleri hacer-i mübârek[in] Âsitâne-i aliyyeye ihzârı içün emr-i hümâyûnları sâdır **(6a)** olup der-akab Şam-ı şerîf'e fermân-ı âlîleri irsâl ve ol esnâda Şam-ı şerîf'de vâlî olan Dervîş Mehmed Paşa ve kādı-i Şam olan a'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâ'i'l-müteverri'în üstâd-ı kül fazîletlü Dağıstanî İbrahim Efendi hazretleri ve bilcümle ahâlî-i Şam ulemâsı ve meşâyih ve a'yân-ı vilâyet huzûrlarında kırâ'et-i fermân-ı âlî olunup cümle sem'an ve tâ'aten dediklerinde der-akab Şam-ı şerîf vâlîsi Dervîş Paşa dahi hacer-i mübâreke yeşil atlas üzerine kisveler ve bilcümle kubbesini ve perdeleri ve etrâf-ı erba'ası sırma ile âyât ve ehâdîs ve ed'ıyye ile tezyîn ve beş aded sîm-i hâlisden alemler yapup ve müzeyyen bir sandık içine vaz' ve iki aded tahterrevâna tahmîl ve kādı-i Şam-ı cennet-meşâm olan fazîletlü Dağıstanî İbrahim Efendi hazretlerine teslîm ve alay-ı azîm ile ve kemâl mertebe tevkīr ve ihtirâm ile Şam-ı şerîf'den ihrâc ve esnâ-i râhda bulunan kazâ ve vilâyet ahâlîleri teşyî' ve istikbâl ederek Üsküdar'da Yemişcibaşı bahçesi önünde nüzûl ve Devlet-i aliyye tarafına tarafından habere muntazır olup birkaç sâ'at meks ve ba'de[hu] edâ-i salâti'l-cum'a cümle ehl-i İslâma ziyâret olunarak ol mahalden yine kaldırup hacere[2] Saraçlar çeşmesinde yine nüzûl ve yine ziyâret ederek salât-ı asrı anda edâ ba'dehu Dârü's-sa'âde tarafından Baltacı Kadrî nâm baltacı gelüp fazîletlü kādı-i Şam İbrahim hazretlerine gelüp emr-i hümâyûn bu gece Şemsîpaşa sarâyında misafir olup yarınki gün istikbâle geleceklerdir deyü haberini ifâde ba'dehu ol mahalden yine kaldırup alay-ı azîm ile ve alemler ve salât u selâm ederek Şemsîpaşa köşküne nüzûl ol gece anda meks ve ikamet ertesi cum'aertesi günü Darü's-sa'âde-i şerîfe ağası yazıcısı Yazıcı Efendi sandal

[2] Metinde "habere" yazılıdır.

ile ve Ser-bostaniyân-ı hâssa Elhâc Hüseyin Ağa sandal ile ve sâ'ir yedi çifteler ve sandallar gelüp ba'dehu Dağıstanî İbrahim Efendi hazretleri gelüp hacer-i mübârek miftahını çıkarup cümleye ziyaret etdirdüp ba'dehu miftâhı Yazıcı Efendi'ye teslîm anlar dahi sâ'at ikide sandala koyup ve Bostancıbaşı ve Yazıcı Efendi başka sandala binüp Beşiktaş sarâyına getirüp Harem-i hümâyûn iskelesine nüzûl **(6b)** ba'dehu şevketlü azametlü kudretlü, mehâbetlü pâdişâh-ı rûy-ı zemîn halledallâhu hilafetehu ilâ-yevmiddîn hazretleri ziyâret-i şerîfleriyle müşerref ve Harem-i hümâyûnları bilcümle ve taşrada olan ağalar dahi ziyâret ba'dehû yine sandala nüzûl ve Bahçekapusu'nda Vezîr iskelesinden yine tahterrevâna koyup Yeniçeri Ağası Yahyâ Ağa ve Bostancıbaşı Elhâc Hüseyin Ağa ve Darbhâne-i âmire emîni Mehmed Bey hacer-i mübârek rikâbında mâşiyen bilcümle tevâbi' ve levâhıkı ve me'mûr olanlar ile sîm ü zer buhûrdanlar ile od ve anber tebhîr olunarak Bahçekapusu'ndan duhûl ve şevketlü efendimiz hazretlerinin müceddeden binâ ve ihdâs buyurdukları İmâret-i âmire civârlarında ve sebîller karşusunda müceddeden ihyâ buyurdukları türbe-i mu'attarları içine nüzûl ve bir mahall-i mahsûs içine vaz' ve ibadullâhı ziyâretleri ile müşerref eyledikleri bu mahalde kayd olundu.

Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri vücûd-ı hümâyûnlarını hata vü hatarlardan masûn ve mahfûz ve herhâlde umûrlarında muvaffak bi'l-hayr ve evlâd-ı kirâmları şahzâdegân efendilerimiz hazerâtlarını atvel-i ömr ile mu'ammer ve fukarâ vü zu'afâya merhamet ve şefkatlerini müzdâd ve dâ'imâ hâ'in-i dîn ü devlet olanları ve düşmanlarını ho[r u] hakīr ve zamânlarını dâ'imâ emn ü emân ve râhatlar ihsân eyleye âmîn bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn.

Vefât-ı Sultân Selîm İmâmı Elhâc Abdullâh Efendi ve Nefy-i Hüdayî Şeyhi Rûşen Efendi ve Tevcîh-i Meşîhât-ı Âsitâne-i Hüdâyî kuddise sırrıhu

Vefât-ı Sultân Selîm İmâmı. Ve yine bin yüz doksan sekiz senesi mâh-ı Şa'bân-ı şerîfin âhir cum'aertesi günü Sultân Selîm cami'-i şerîfi imâmı Kundakçızâde Elhâc Abdullâh Efendi Üsküdar'da Ayazma nâm mahalde sahilhânesinde vefât edüp techîz ve tekfîn ve gasl olunur iken Devlet-i aliyye tarafından Defterdâr ve Başbâkīkulu ve aveneleri gelüp bilcümle odalarını ve sandıklar ve dolapları temhîr olup ve Hüdâyî âsitânesinde olan odasını dahi mühürlenüp ba'dehû gasl ve tevhîd ile

Âsitâne'ye götürüp ba'de's-salâti'l-asr cemâ'at-i uzmâ ile namâzını edâ ba'dehu hazret-i Hüdâyî kuddise sırrıhu hazretlerinin civâr-ı devletlerine müceddeden binâ eylediği lahdin içine tabût ile koyup kapusunu tuğla ve horasan kireç ile örülüp ba'dehû âsitâne şeyhi Rûşen Efendi telkīn verüp ba'dehû ol gece hatm-i şerîfler ve tevhîd-i şerîfler ve fukarâ vü zu'afâya it'âm-ı ta'âm ve rûhu içün tasadduklar eylemişlerdir. Rahmetullâhi te'âlâ rahmeten vâsi'aten **(7a)**

Nefy-i Rûşen Efendi[1]

Ba'dehû ertesi gün Devlet-i aliyye tarafından Başbâkīkulu İbrahim Paşazâde Ebûbekir Bey Mîrî kâtibi Abdullâh Efendi ve sâ'irleri gelüp merhûm-ı mezbûrun emvâl ve eşyâsını tahrîr esnâsında olurlar iken mezbûr âsitâne şeyhi Rûşen Efendi tereke-i mezbûrun tahrîratını men' sevdâsında olup Sâhib-i devlet tarafına ve Defterdâr Efendi taraflarına ve Şeyhülislâm Efendi taraflarına ve bilcümle ricâl ve kibâr dâ'irelerinde emr-i ma'rûf nehy-i ani'l-münker sevdâsında olup ziyâde ifrât ve te'dîbi muktezî hareketde olduğunu istimâ'-ı hümâyûn olup bâ-hatt-ı hümâyûn ve bâ-işâret-i aliyye ve bâ-fermân-ı âlî nefy fermânı çavuşlar emîne teslim ol dahi Üsküdar'a gelüp Üsküdar usta ve çavuş çukadârları mübâşeretleriyle Mahmûd Efendi âsitânesinde akşam usûlünde iken mezbûr Rûşen Efendi'yi ahz ve Ayazma iskelesinden kayıklara koyup Âsitâne gümrüğüne götürüp ba'dehu kapuya haber verdiklerinde tekrar mübâşirler ta'yîn bilcümle ıyâl u evlâdlarını dahi ahz ve bir sefîneye vaz' ve tekyeyi tahliye cümlesini çavuş mübâşeretiyle Mudanya nâm mahalle nefy ü iclâ olmuşdur.

Ve sene-i mezbûrun Şa'bânü'l-mu'azzamın yirmi sekizinci cum'aertesi gece vâkı' olmuşdur. Mezbûr Rûşen Efendi hazretleri selâtîn şeyhlerinden olup Sultân Ahmed Hân-ı merhûm hazretlerinin câmi'-i şerîflerine gelüp Ayasofya şeyhi olmak üzere iken hazret-i Hüdâyî kuddise sırrıhu hazretlerinin âsitânelerinde post-nişîn ve makām-ı irşâdda olan Burusavî Mustafa Efendi hazretleri yirmi dokuz sene asâleten ve bir sene ya[rı]sı Mehmed Niksârî hazretlerine vekâleten şeyhlik eden, mezbûr Eşşeyh Mustafa Efendi hazretleri dâr-ı bekāya göçdüklerinde mezbûr Rûşen Efendi, Sultan Ahmed câmi'-i şerîfinde olan katar şeyhliğinden âsitâne şeyhliğine bâ-işâret-i aliyye tevcîh-i hümâyûn ve postnişîn-i irşâd olup lâkin kendi talebi ve etrâf u

---

[1] Vâsıf, s. 178'de olaya kısaca değinir.

eknâfa cebriyle mâlik ve Sultân Selîm imâmı ile ihtilât ve ünsiyet gün begün ziyâde ve İmâm Efendi'nin fevti İmâm Efendi'ye ni'met ve Rûşen Efendi'ye ni'met olmuşdur. Zîrâ ni'met budur ki hazret-i Hüdâyî kuddise sırrıhu hazretleri meyyiti civâr-ı devletlerine alup ni'met oldu ve kendü içün nefy ü iclâ olmasına sebeb oldu anların hakkında ni'met oldu büyük zâtların haklarında bunun gibi ef'âl çok vâkı' olmuşdur sebeb-i izz ü rif'atdir. Sonuna nazar eyle **(7b)**.

Tevcîh-i Âsitâne-i Hazret-i Hüdâyî kuddise sırrıhu

Ve yine sene-i mezbûrun Ramazân-ı şerîfin gurresinde hazret-i Hüdayî kuddise sırrıhu hazretlerinin âsitâne-i aliyyelerine Beşiktaş şeyhi olan kutbü'l-ârifîn Dülgerzâde [...][4] Efendi hazretlerini da'vet ve meşîhat-ı mezbûre tevcîh murâd oldukda istiğnâ ve nâz u niyâz edüp kabûlden nükûl eylediklerinde bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ve bâ-işâret-i aliyye tevcîh-i hümâyûn ve Ayasofya şeyhini ve ba'zı meşâyih-i kibârı şeyhülislâm kapusuna da'vet ve hatt-ı hümâyûnu kırâ'et ve taraf-ı şerîflerine hatt-ı hümâyûn meşîhat-ı mezbûre tevcîh haberini ifâde ve ulü'l-emre itâ'at lâzım olduğunu ihbâr eylediklerinde "sem'an ve tâ'aten" deyüp kabûl ve Ramazân-ı şerîfin on üçüncü cum'a günü salât-ı cum'ayı âsitânede edâ, ba'dehu kürsüye çıkup bir mikdâr va'z [u] nasîhat ve du'â ve mukābele ve iclâs ve ba'de'l-îd âsitâneye yine emr-i hümâyûn ile nakl buyurmuşlardır. Hakk te'âlâ hayr ile muvaffak eyleye, âmîn.

Harîk-i kebîr-i Fethiye

Ve yine bin yüz doksan sekiz senesi mâh-ı Ramazân-ı şerîfin [...] günü Fethiye câmi'-i şerîfi kurbünde Yalnuz Bakkal yanında kudâtdan [...] Efendi'nin hânesinden[5] beyne's-salâteyn harîk zuhûr edüp taraf taraf kol kol bir tarafı Fenerkapusu'ndan Kuyudibi'ne Kuyudibi câmi'-i şerîfi ve Paşazâde konağı ve Camcı çeşmesi ve etrâfı ve Hoca Esseyyid Abdülhalîm Efendi konağı ve Sâlim Efendi konağı ve Şeyhülislâm-ı sâbık nakîbü'l-eşrâf Esseyyid İbrahim Efendi konağı ve Murâd Efendi konakları ve tekyesi ve etrâfları ve bilcümle Kiremid mahallesi ve Sultân Selîm câmi'-i şerîfi etrâfı ve Çukur mahallesinin nısfı ve Mehmed Ağa câmi'i ve bilcümle etrâfları ve Dıragoman

---

[4] Mehmed Sâdık.

[5] *Ruznâme*'de 19. perşembe, ezani saatle 4,5'da kudâttan Mustafa Efendi'nin evinde yangının çıktığı belirtiliyor (vr. 7a); *Ruzmerre*'de de aynı tarih ve aynı saat verilir (s. 23).

câmi'i ve etrâfları ve Çarşanbapazarı ve Nişâncı câmi'i etrâfı ve Zincirlikuyu ve etrâfı Mesih Ali Paşa civârları Kovacı Dede câmi'i ve etrâflarında olan medreseler ve cevâmi'ler ve hamâmlar ve dekâkîn bilcümle muhterik olup mukeddemâ olan harîk-i kebîrde muhterik olan mahallerden ba'zı binâ olunan hâneler tekrâr yine muhterik olmuşlardır. Hakk te'âlâ hazretleri cümleye ecirler ihsân eyleye, âmîn, bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn.

Azl-i Dervîş Paşa[6]

Ve yine bin yüz doksan dokuz senesi mâh-ı Rebî'ülâhırın ikinci cum'aertesi günü Şam-ı şerîf vâlîsi emîrülhâc olan Osman Paşazâde Elhâc Dervîş Mehmed Paşa iki sene hüccâc-ı müslimîni götürüp kemâl mertebe hilmi olduğundan haccın nizâm [u] intizâmına adem-i kudreti olduğundan azl olunup ve İçil mansıbı ihsân-ı hümâyûn olmuşdur **(8a)**.

Nasb-ı Emîrülhâc Cezzâr Ahmed Paşa

Yerine Sayda vâlîsi olan Cezzâr Ahmed Paşa Sayda'dan azl ve Şam-ı şerîf ve emîrülhâc tevcîh-i hümâyûn olup kapu kethüdâsı mücde içün tatarlar irsâl ba'dehu sâbıkā Duhân gümrüğü emîni Elhâc Numan Bey bir hafta sonra fermânlarını götürmüşlerdir. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri selâmetler ihsân ve herhâlde muvaffak bi'l-hayr olalar, âmîn yâ Mu'în. Mezbûr Elhâc Numan Bey ba'de itmâmi'l-hızmetihî Şam-ı şerîf'den on bir günde Âsitâne'ye gelüp bundan akdemce kendüye Tırnakcı merhûmun Doğancılar'daki konağını mîrden almışlardır. Ol konağa nakl ve yağa yatmışdır. Hakk te'âlâ cümleye safâ-yı hâtır vere, âmîn.

Vefât-ı Şehzâde Sultân Murâd[7]

Ve yine mâh-ı mezbûrun onbirinci pazarertesi gün şevketlü, azametlü pâdişâh-ı rûy-ı zemîn halledallâhu hilâfetehu ilâ-yevmiddîn efendimiz hazretlerinin şâhzâdelerinden Sultân Murâd efendimiz Hazretleri dâr-ı bekāya rıhlet buyurup

Gark-ı sefâ'in ve insan[8]

Ve ol gün hava lodos ve sâf ve latîf olup cem'iyyet-i kübrâ ile türbe-i mu'attaralarına götürüp ve sa'at beşde olup kabr-i şerîfe vaz' olunduğu gibi bir azîm kasırga

---

[6] *Ruznâıne*, 9b.

[7] *Ruznâme*, 10a; *Ruzmerre*, s. 26.

[8] Bu olaydan ne *Ruznâme* ne de *Ruznerre* bahseder.

ile rüzgâr ve deryâda azîm fırtına peydâ ve karada hânelerin kiremidlerini ve tahta havaleleri hava yüzünde tayerân ve kıyâmetden bir nişân olup deryâ yüzünde bulunan sefâyin ve kayıklar ve ateş kayıkları ve at kayıkları memlû birbirlerine girüp ekserî gark ve cüz'ü necât bulup ricâl ve nisâ ve sıbyân ve hayvanât birkaç bin âdem gark ve Sarâyburnu'ndan Samatya iskelesine varınca yüz altmış dokuz balıkçı kayığı içinde olan âdemler ile gark ve Yedikuleler açıklarında taşra çıkan meyyitleri bir havf gelmemek içün Paşakapusu'na arz eyledikleri üç binden mütecâviz olup Boğaziçi ve Haydarpaşa ve İzmid körfezine varınca İzmid kayıkları ve Emîr ve Ada kayıklar ve Mihâliç ve Karamürsel kayıkları lâ-yu'add hesâba gelmez ve kıyâmet gününden bir nişân oldu. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri cümleye ecirler ve bir mislini dahi kimseye göstermeye âmîn, bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn **(8b)**.

Azl-i Sadrıazam Halil Paşa, Nasb-ı Şeyhülislâm Efendi, Kāimmakām Hasan Paşa

Ve bin yüz doksan dokuz senesi mâ[h-ı] Cumadelûlânın yirminci perşenbe günü sadrıazam Halil Hamid Paşa ve Şeyhülislâmzâde Dürrîzâde Esseyyid Mehmed Atâullâh Efendi ikisi birden bir günde ve bir sâ'atde azl olup yerine Özü Muhâfızı Hazînedar Ali Paşa sâhib-i mühr ve şeyhülislâm-ı sâbık İbrahim Beyefendi hazretlerine ferve-i samur-ı beyâz ilbâs olunup ba'dehu Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa'ya kāimmakāmlık kürkü ilbâs olunmuşdur. Ba'dehu sadr-ı sâbık Halil Paşa'yı Balıkhâne'ye vaz', ba'dehu Şeyhülislâm Efendi hazretleri sağda ve Kāimmakām solda Paşakapusu'na gelüp, ba'de itmâmi'l-merâsim Şeyhülislâm Efendi hazretleri konaklarına teşrîf ve bilcümle ulemâ efendiler ve sâ'ir ricâl ve kibâr damen-i bûsları ile müşerref olmuşlardır. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri herhâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn. Ba'dehu şeyhülislâm-ı sâbık Esseyyid Atâullâh Efendi sâhilhânelerinde meks eylemek üzere işâret-i aliyye ve Halil Paşa Gelibolu'ya nefy olmuş iken çekdirme ile bir vechile gitmek imkânda olmayup Balıkhâne'den Bostancıbaşı sandalına vaz' ve Râmî çiftliğine getürüp Gelibolu'ya gitmek üzere olsunlar ve bu tarafdan emvâl ve eşyâsını temhîr ve müsâdere ve Küçük Çekmece'de meks ve bu tarafdan Silahdâr-ı hazret-i şehriyârî da'vet-i mühr-i hümâyûn Balçık'dan İsmail nâm mahalde mülâkî olmak üzere ve mühr-i hümâyûn mücdesi içün Bostancıbaşı Hazînedârı ve Tatarlar Özü cânibine revâne olmuşlardır. Ba'dehu Paşa-yı mûmâileyhin

tuğları yine in'am ve Cidde mansıbı ihsân-ı hümâyûn olmuşdur. Ba'dehu Şeyhülislâm Efendi hazretleri dâ'ire-i devletlerine nizâm verüp sâbıkā Haleb-i şehbâ kādısı Konevî İmamzâde hazretlerini kendülerine kethüdâ nasb ve ta'yîn ve Yenişehr-i Fener'den ma'zûl Sıdkı Efendi hazretlerini müfettiş ve sâbıkā Yenişehr-i Fener kādısı dersiâm Müftîzâde Efendi hazretlerini mümeyyiz ve Ser-çukadârân Hâfız Mustafa Efendi hazretlerini telhîsci ve sâbıkā Mekke-i mükerreme kādısı İbrahim Efendi hazretlerine yine fetvâ emaneti ibkā buyurmuşlardır.

Raif İsmail Paşa'nın ser-i maktû'ı Âsitâne'ye gelmesi ve defni[9]

Ve yine yevm-i mezbûrda Belgrad vâlîsi Reîs[10] İsmail Paşa azl ve tuğları ref' ve müsâdere ba'dehu ser-i maktû-ı Âsitâne'ye gelüp Sarây-ı hümâyûna vaz' ba'dehu Üsküdar'da türbesine defn olunmuşdur. Rahmetullâhi te'âla ve gafere zünûbihî, âmîn **(9a)**.

Azl-i Haremeyn Müfettişi

Ve yine sene-i mezbûrda mâh-ı Cumâdelûlânın yirmi birinci günü bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn Haremeynü'ş-şerîfeyn müfettişi Esseyyid İbrahim Beyefendi azl yerine Sarây-ı hümâyûn başhocası dersiâm Esseyyid Abdülhalîm Efendi hazretleri Haremeynü'ş-şerîfeyn müfettişi olmuşdur. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri herhalde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn. Mezbûr fazîletlü dersiâm Esseyyid Abdülhalîm Efendi hazretleri fi'l-asl Rumeli'nde Köstence nâm mahalden olup ve Mansûrî Efendi mezûnlarından olup ilm ü fazl ve zekâsı Seyyid Sa'deddîn menendi olup dâ'imâ cevâmî ve mesâcidde talebe-i ulûma tedrîs ve üstâz-ı küll ve sinni ve keremi âleme mebzûl indinde kadr u zîver türâb mesâbesinde mahbûbü'l-kulûb zât-ı şerîf olduğundan cümle kibâr-ı ulemâ ve ricâl ve kibârın ekser kendüden ilm-i şerîf tahsîline sâ'î olurlar iken merhûm ve mağfûr Şeyhülislâm ibni Şeyhülislâm Vassâf Abdullâh Efendizâde Mehmed Esad Efendi hazretleri mahdûm-ı mükerremleri merhûm Saîd Molla Efendi hazretlerine hoca ta'yîn buyurup ba'dehu Rumeli kādıaskeri olduklarında müstakıllen kassâm-ı askerî ta'yîn buyurulup ve

---

[9] *Ruznerre*, başının 10 Receb'te geldiğini yazar (s. 29). Hem burada hem de *Ruznâme*'de Eğriboz muhafızı olarak geçer (vr. 10b). Vâsıf'da biyografisi vardır (s. 256).

[10] Raif olmalı.

meşîhatlarinde şeyhülislâm teftîşi ve ders vekâleti ve mümeyyiz eylemişlerdir. Ba'dehu Sarây-ı âmire hocalığı münhal olup bağteten Sarây-ı cedîd-i âmire hocalığı ile ibtidâ Seferli odasından bed' ba'dehu tarîki ile gidüp ve Sarây-ı âmirede kütübhâne hocası Konavî İsmail Efendi Hacc-ı şerîfe râhî ba'de itmâmi'l-hâc Şam-ı şerîf'e geldiklerinde vefât ba'dehu Âsitâne'ye merhûm-ı müşârün-ileyhin haberi tahrîr ve ifâde oldukda Şeyhülislâm İbni Şeyhülislâm Esad Efendizâde Şerîf Efendi hazretleri hasbe't-tarîk kütübhâneye ve başhoca eylemişlerdir ve bu esnâda dahi emânet-i kübrâ olan Haremeynü'ş-şerîfeyn müfettişliği ihsân-ı hümâyûn olmuşdur. Hakk subhânehu ve te'âlâ hazretleri vücûduna sıhhat ve âfiyet ve dâimâ herhâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn, bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn.

Azl-i Yeniçeri Ağası[11]

Ve yine mâh-ı mezbûrun dördüncü salı günü Yeniçeri Ağası Yahya Ağa azl yerine Kulkethüdâsı Ahmed Ağa yeniçeri ağası olmuşdur.

Vefât-ı Süleymâniye Şeyhi

Ve yine mâh-ı mezbûrun sekizinci günü Süleymaniye Şeyhi İskilibî Yusuf Efendi hazretleri fevt olup ve silsilesi olup yerine Şah Sultan hazretlerinin ders hocası Eşşeyh Elhâc Hasan Efendi zeyl şeyhi olmuşdur **(9b)**.

Ser-i maktû'-ı Halil Paşa

Ve yine sadr-ı sâbık Halil Paşa'ya Cidde mansıbı ile tuğları in'âm olup Gelibolu'ya vardıkda Cidde mansıbını kabul etmeyüp hilâf-ı rızâ-yı hümâyûnda olduğu mesmû'-ı hümâyûn oldukda yine tuğları ref' ve Boğçaada cezîresine nefy ve kal'a-bend olup ba'dehu Karakethüda'nın oğlu Ahmed Ağa[12] ve bir haseki irsâl ve ser-i bî-devletini bedeninden ayırup mâh-ı mezbûrun yirminci pazar günü ser-i maktû'ı Âsitâne'ye gelüp Sarây-ı hümâyûnda Ortakapu önünde seng-i ma'hûdun üzerine bir kutu kaya içine vaz' olup önüne yafta yazmışlardır. Ser-i maktû'ın yafta[sı] böyle tahrîr olunmuşdur: "*Mugāyir-i rızâ-yı hümâyûn-ı hazret-i cihândârî harekete cesâreti ve tama'-ı hâmından nâşî ibâdullâha envâ'-ı zulm ve gadri zâhir olup*

---

[11] Vâsıf'ta azil sebebi açıklanır (s. 218-219). Olayın tarihi 4 Cumadelula salı günü olarak *Ruznâme*'de de yer alır (vr. 10a).

[12] Vâsıf bu şahsın adının Ali Ağa olduğunu yazar (s. 245). *Ruznâme*'de kesilen başın ayın 21'inde gece saat birde saraya geldiği belirtilir (vr. 11a).

tertîb-i cezâ ile mücâzât olunması lâzım gelen hâin-i dîn ü devlet ve ezlam-ı ibâd sadr-ı sâbık Halil Paşa'nın ser-i maktu'ıdır" deyü tahrîr olmuşdur.

Nefy-i Şeyhülislâm Atâullâh Efendi

Ve yine yevm-i mezbûrda Şeyhülislâm-ı sâbık Atâullâh Efendi'yi bâ-hatt-ı hümâyûn ve bâ-işaret-i aliyye Cidde'ye nefy fermânını çavuşlar emînine verilüp ol dahi Bebek'de olan sâhilhânelerinden ahz ve kayık ile Baruthâne'ye getirüp ertesi gün kalkup berren kethüdâsı ile ma'an Tekfûrdağı'na ve ol mahalden berren gitmek mümkün olmayup yine kayıklara vaz' ve bahren Gelibolu'ya vardıklarında ol gece vefât edüp Receb-i şerîfin Regāyib gecesi fevt ve mü'ellif-i *Muhammediye* Yazıcızâde Mehmed Efendi hazretlerinin civâr-ı devletlerine defn eylemişlerdir[13]. Rahmetullâhi te'âlâ.

Azl-i Yazıcı Efendi

Ve yine Cumâdelâhırın yirmi birinci günü sipahîler ağası Hasan Paşa dâmâdı Kapucubaşı Ahmed Ağa fücceten vefât edüp yerine sadr-ı esbak maktûl Mustafa Paşa yeğeni Hasan Bey sipâhiler ağası olmuşdur ve yine yevm-i mezbûrda Yazıcı Efendi[14] azl yerine Hasekibaşı İbrahim Efendi yazıcı efendi olmuşdur. Ve yine Yazıcı-i esbak Ahmed Efendi mevkūfatcı olmuşdur ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi ikinci cum'aertesi günü devir kürkü Kapudan-ı deryâ ve Kāimmakām-ı sadrıazamî olan Gāzî Hasan Paşa hazretlerine ilbâs buyurulup ba'dehu Şeyhülislâm Efendi hazretlerine mu'tâd-ı kadîm üzere gelüp ertesi pazar günü devir rikâbı olup

Pâye-i Anadolu

Ba'dehu ertesi salı günü[15] sâbıkā İslâmbol kādısı ve Şeyhülislâm efendimiz hazretlerinin mahdûm-ı şeref-lüzûmları devletlü, mürüvvetlü **(10a)** Elhâc Mustafa Beyefendimiz hazretlerine bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn Anadolu kādıaskeri pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Şehremâneti

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi beşinci günü[16] Şehremîni Elhâc İsmail Efendi şehr-

---

[13] Vâsıf vefat haberinin 6 Receb pazar günü ulaştığını belirtiyor (s. 255).

[14] Ârif Efendi Mevkufatcı payesiyle hoca oluyor (*Ruzmerre*, s. 27). *Ruznâme*'de tayin tarihi 24 Cumadelula'dır (10b).

[15] *Ruzmerre*'de bu tarih 24 Cumadelula'dır (s. 27).

[16] *Ruzmerre*, 2 Cumadelahır (s. 27), *Ruznâme*, 3 Cumadelahır (vr. 11a) tarihini verir.

emânetinden azl ve surre emâneti içün kaftan ilbâs olunup yerine Ârif Beyefendi şehremîni olmuşdur.

Surre Emâneti

Ba'dehu mezbûr Surre-i hümâyûn emîni olan Elhâc İsmail Efendi Surre emânetinden acz getirüp istîfâ eyledikde azl olunup ve Soğucağ'a nefy olmuşdur, yerine Mihaliçli Pankoduzoğlu Surre emîni olmuşdur.

Teşrîf-i Sadrıazam Ali Paşa hazretleri

Ve yine mâh-ı Cumâdelâhırın selhi günü pazartesi günüdür, ol gün Sadrıazam Şahin Ali Paşa hazretleri Âsitâne-i aliyyeye teşrîfleri beyânı[nda]dır:

Hazret-i Hâlid radıyallâhu te'âlâ anh hazretlerinin civâr-ı devletlerinde Bahâriye nâm yalıda tertîb-i ziyâfet, Şeyhülislâm Efendi hazretleri ve Sadreyn ve Nakībü'l-eşrâf Efendi hazretleri ve bilcümle ricâl-i Devlet-i aliyye hâzır, ba'dehu istikbâle gidecekler ber-mu'tâd-ı kadîm ve kānûn üzere istikbâl olunup hattâ Eyüp kādısı Râcih Efendi, Eyüp ustası ile ma'an Maltepe'de mülâkî ba'de itmâmi'l-merâsim mezbûr Râcih Efendi'ye bol yenlü ferve-i kakum ilbâs buyurmuşlardır, ba'dehu Kāimmakām Gāzî Hasan Paşa ve Reîs Efendi ve tezkireciler ve teşrîfatçı bi-ecma'ihim kā'ide-i kānûn üzere Davudpaşa'dan alay-ı azîm ile hazret-i Hâlid radıyallâhu anh hazretlerini ziyâret ba'dehu cümle ricâl ve kibâr alâ-merâtibihim mevkıflarında selâmlayup Bahâriye'ye nüzûl ba'de itmâmi'l-merâsim Kāimmakām Gāzî Hasan Paşa ve ricâl-i kibâra izn ve Paşakapusu'na tecemmü' ba'dehu Şeyhülislâm Efendi hazretleri ile ma'an sandala binüp Yalı köşküne yanaşup ba'dehu huzûr-ı hümâyûna teşrîf ba'dehu mühr-i hümâyûnı sâ'at beş buçukda ahz eyleyüp ve Şeyhülislâm Efendi hazretleri ile ma'an Bâb-ı hümâyûndan çıkup mu'tâd-ı kadîm üzere Paşakapusu'na gelüp ba'de itmâmi'l-merâsim Şeyhülislâm Efendi hazretlerini mu'tâd-ı kadîm üzere teşyî' **(10b)** ba'dehu bilcümle ricâl ve kibâra ber-mu'tâd-ı kadîm umûm kaftanlarını ilbâs ve ba'de salâti'z-zuhr tebdîle binüp kolluklara ve habbâzâna bahşîşler in'âm ve ihsân salât-ı asrı Sultân Bâyezid'de edâ ve ahşâm namâzını Sultân Ahmed câmi'inde edâ ve gece sâ'at üçde Sarây-ı sâdr-ı âlîye gelmişdir. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri selâmetler ihsân ve herhâlde muvaffak bi'l-hayr ve fukarâ vü zu'afâya merhamet ve şefkatlerini müzâd eyleye, âmîn bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn.

Ve yine sene-i mezbûrun Recebü'l-mürecceb gurresi ki pazar günüdür, ol gün Konya vâlîsi[17] Çerkes Paşa'ya Haleb tevcîh ve Özi muhâfızı olup ve Yazıcızâde Mustafa Paşa'ya Kandiye tevcîh olmuşdur.

Azl-i Kethüdâ ve nasbı

Mâh-ı mezbûrun ikinci çarşanba günü Kethüdâ kâtibi Numan Beyefendi azl yerine Emin Paşa kaynı Mustafa Çelebi Efendi, kethüdâ kâtibi olmuşdur.

Azl-i Darbhâne Emîni ve nasbı

Ve üçüncü perşenbe günü ale's-seher Darbhâne emîni Mehmed Efendi azl ve yerine sâbıkā Cizye muhasebecisi Arnavud Mehmed Efendi[18] Darbhâne-i âmire emîni olmuşdur.

Ve yine yevm-i mezbûrda Donanma-yı hümâyûn mu'tâd-ı kadîm üzere ihrâc olunup, azîm şenlikler ve Dolmabahçe'de ziyâfetler olmuşdur.

Azl-i Defterdâr ve nasbı[19]

Ve yine mâh-ı Recebü'l-ferdin dördüncü cum'a günü Defterdâr-ı şıkk-ı evvel Nazîf Efendi azl ve Hayrî Efendi dahi vezîr kethüdâlığından azl olup yerine Nazif Efendi vezîr kethüdâsı olmuşdur. Ve yine Süleyman Feyzî Efendi, defterdâr olmuşdur.

Azl-i Çavuşbaşı

Ve yine Bekir Paşazâde Süleyman Beyefendi çavuşbaşı[20] olmuşdur. Ve Mektûbî-i sadr-ı âsafî[21] azl yerine Mektubcu halîfesi Rahîm Efendi[22] mektûbî-i sadr-ı âlî olmuşdur.

Azl-i Tobçubaşı

Ve yine ol gün Tobçubaşı Ağa[23] azl yerine Ocak kethüdâsı [...][24] Ağa tobçubaşı olmuşdur.

---

[17] Kandiye vâlisi olmalı (Vâsıf, s. 251-252; keza *Ruzmerre*, s. 29).

[18] *Ruzmerre*'de eski Anadolu muhasebecisi ve veziriazam-ı sabık Halil Paşa damadı diye tanımlanır (s. 29; ayrıca *Ruznâme*, 11b).

[19] Vâsıf, s. 253; *Ruzmerre*, s. 29; *Ruznâme*, 11b.

[20] Çavuşbaşı Hamdullah Efendi'nin azli üzerine (*Ruzmerre*, s. 29).

[21] Mehmed Râşid Efendi (Vâsıf, s. 253).

[22] İbrahim Efendi olacak (Vâsıf, s. 253; *Ruzmerre*, s. 29).

[23] Varnalızâde Selim Ağa (*Ruzmerre*, s. 29).

[24] Ali Ağa (*Ruzmerre*, s. 29).

Surre İhrâcı

Ve yine surre-i hümâyûn ihrâcı bundan akdem sadr-ı sâbık maktûl Halil Paşa zamânında surre emâneti beş on mikdârdan ziyâde kimselere virülüp her birlerinden def'i içün kırkar ellişer kese akçelerin ahz ve def' ve Pankoduzoğlu'nda karâr edüp, mu'tâd-ı kadîm mâh-ı Recebü'l-ferdin on ikinci günü iken hilâf-i âde mâh-ı Recebü'ş-şerîfin beşinci sebt günü Sarây-ı cedîd-i hümâyûnda e'imme ve hutebâ ve meşâyihîn-i selâtîn bilcümle kırâ'et-i Kur'ân-ı azîmü'ş-şân ve du'â ve ber-mu'tâd-ı kadîm mahfel-i şerîfi Bâb-ı hümâyûnda Surre emîni olan **(11a)** Pankoduzoğlu Ağa'ya teslîm ve meşayihîn-i selatîn ve bilcümle Haremeynü'ş-şerîfeyn ricâli ve mirâhur-ı evvel ve sânî bilcümle Dîvân-ı hümâyûn takımı mücevvezeler ile ve alay-ı azîm ile Bâb-ı hümâyûndan ihrâc ve mü'ezzinân-ı hümâyûn mahfel-i şerîfîn önünde tekbîr ve tehlîl ile Bahçekapusu'ndan ihrâc Vezîr iskelesi önünden çekdirmeye vaz' ve salpa demir ve toplar atup Üsküdar'a râhî olur iken azîm kötogoros rüzgarı olup telâtum ziyâde olmağla bir veçhile imkânı olmayup Tophane önünde lenger-endâz ertesi gün kezâlik üç günde güç ile Üsküdar'a pazartesi gün dâhil olup mâh-ı mezbûrun on yedinci perşenbe günü revâne olmuşlardır.

Ve bundan akdem Buhâra elçisi gelmiş idi, izzet ü ikrâmları ba'de'l-itmâm bâ-fermân-ı âlî Surre emîni ağa-yı mezbûra teslîm ve ma'an ve hüccâc-ı müslimîn ile Hacc-ı şerîfe irsâl eylemişlerdir.

Cerdecilik tevcîhi

Ve bundan akdem Canikli Elhâc Ali Paşa'nın oğlu Mikdad Paşa'ya Trablusşam ve Cerde olmuş iken azl yerine sâbıkā Emîrülhâc Azmoğlu Elhâc Mehmed Paşa merhûmun delibaşısı olan [...][46] Ağa hazretlerine iki tûğ ile Trablusşam tevcîh ve cerdeci olmuşdur.

Silsile-i ulemâ, tevcîh-i Mısr-ı Kahire ve Eyüb, Başbâkīkulu

Ve yine mâh-ı mezbûrun beşinci günü Moralı Süleyman Efendi, Anadolu muhâsebecisi olmuşdur.Ve yine mâh-ı mezbûrun beşinci günü silsile olup sâbıkā Selânik kādısı Kaşıkçızâde Sa'deddîn Efendi hazretlerine Mısr-ı Kahire tevcîh olunmuşdur. Ve yine sâbıkā Fetvâ Emîni Osman Efendizâde Süleymaniye müderrisi Saîd Molla Efendi Eyüb mollası olmuşdur. Ve yine Kebîrîzâde Efendi yerine

---

[46] İbrahim Ağa (Vâsıf, s. 263).

Süleymaniye'ye gelüp alâ-merâtibihim hâ[r]ice gelince silsileleri olmuşdur. Ve yine mâh-ı mezbûrun altıncı günü Divrikli Halil Ağa başbâkīkulu olmuşdur[26].

Tevcîh-i Konya[27]

Ve yine mâh-ı mezbûrun yedinci günü sâbıkā vezîr kethüdâsı olup Erzurum'a irsâl olunan Mustafa Paşa'ya maktûl-ı mezbûr[28] Cidde tevcîh olunmuş iken nükûl ve işler becâyiş oldukda Cidde'den azl, Adana tevcîh ve yine azl olunup yine yevm-i mezbûrda pazarertesi günü Konya tevcîh olmuşdur.

Ve yevm-i mezbûrda Cerrahpaşa câbîsi İmamzâde Mehmed Şerîf Efendi vefât eylemişdir. Rahmetullâhi te'âla (**11b**).

Tunus tarafından gelen Dayılar

Ve yine mâh-ı Recebü'l-ferdde Tunus ocağı dayısı tarafından Devlet-i aliyye tarafına dokuz senede ber-mu'tâd-ı kadîm üzere irsâl olunan hediyelerini geti[r]en Başhenpâ Mehmed Ağa ve yeniçeri ağası makāmında olan Mustafa Ağa ve başçavuş rütbesinde Ali Dayı ve Başbölükbaşı Ahmed Dayı ve sâ'ir neferâtları ile Devlet-i aliyyeye hediyelerini arz ve teslîm olunup ve Divân-ı hümâyûnda tahrîrâtları kırâ'et ve irsâl olunan hediyeleri makbûl-ı hümâyûn ba'dehu taleb eyledikleri eşyâlara müsâ'ade olunup ve Tophane'ye irsâl ve beğendikleri toplardan otuz aded top ve üç yüz kantar barut ve üç yüz kantar reçine ve tel ihsân-ı hümâyûn olup iki aded müste'men sefînesiyle tahmîl-i eşyâ ve mu'azzez ve mükerrem yine Tunus tarafına irsâl olunmak üzere emr-i hümâyûn olmuşdur.

Tevcîh-i arpalıklar

Ve yine arpalıklar tevcîhi merhûm Dürrîzâde Esseyyid Atâullâh Efendi'nin ba'de'l-vefat arpalıkları tebdîl ve tağyîr olunup ba'dehu Şeyhülislâm Efendi hazretleri Yanya'yı kendülerine ala koyup ve mahdûm-ı şeref-lüzûmları sâbıkā İslâmbol kādısı ve Anadolu pâyesi olan Elhâc Mustafa Beyefendi hazretlerine Güzelhisar ve sâbıkā Mekke-i mükerreme pâyesi olan ve hâlâ Fetvâ Emîni İbrahim Efendi'ye Karasu Yenicesi ve sâbıkā Edirne kādısı Paşmakçızâde Esseyyid Selîm Molla Efendi'ye İslimye ve sâbıkā Şam-ı şerîf kādısı

---

[26] Hayreddin Paşazāde'nin azli ile yerine Hanım Sultan zevci Genç Halil Ağa başbakikulu oldu (*Ruzmerre*, s. 29).

[27] Kandiye olmalı. Yanlışlıkla Konya yazılmıştır (bk. Vāsıf, s. 252).

[28] Halil Hamid Paşa'yı kastediyor.

Dağıstânî İbrahim Efendi hazretlerine Eskişehir ve sâbıkā Mısr-ı Kahire kādısı Samânîzâde Ömer Hulusî Efendi'ye Boyâbâd ve sâbıkā İzmir kādısı Konevî Hamza Efendi'ye Bayramiç ve sâbıkā Galata kādısı Şehsuvarzâde hocası Osman Efendi'ye Plevne ve sâbıkā Kuds-i şerîf kādısı Hamza Paşa-zâde [...] Efendi'ye Evreşe ve sâbıkā İzmir kādısı Müftîzâde Abdurrahîm Efendi'ye Foçalar ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Tebrîk-i nakl-i hümâyûn[29]

Ve yine mâh-ı mezbûrun yedinci günü Beşiktaş sarâyına nakl-i hümâyûn onuncu günü tebrîk-i nakl-i hümâyûn içün rikâb-ı hümâyûn olup Sadrıazam hazretleri ve Şeyhülislâm Efendi hazretleri rikâba teşrîf buyurmuşlardır.

Hıtân-ı Selîm Ağa

Ve yine mâh-ı mezbûrun onuncu günü Vezîr Kethüdâsı Nazîf Efendi hazretlerinin pederleri Selîm Ağa hazretlerinin hıtân cem'iyyeti olup bir hafta ziyâfetler ve envâ' türlü mel'abeler ile tezyîn-i yalı ve iki yüz mikdârı sıbyânlara iksâ ve in'âm ve yevm-i mezbûrda cümle sıbyânı kayıklara koyup Boğaziçi'ne gezdirüp ve Beşiktaş sarâyı önünde kayık alayları ile gelüp revâne **(12a)** olurlar iken Çinili köşkün önüne geldiklerinde taraf-ı pâdişâhîden dîbâ ve zîbâ ve in'âm [u] ihsânlarını kayıklara ta'lîk eylemişlerdir.

Azl-i Kethüdâ Kâtibi ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on birinci cum'a günü Kethüdâ kâtibi Çelebi Efendi[30] azl yerine Çavuşbaşı kesedârı Ömer Efendiası Kethüdâ kâtibi olmuşdur. Mezbûr Çelebi Efendi dokuz gün Kethüdâ kâtibi olmuşdur.

Tevcîh-i Âsitâne-i Mevlevî der-Konya[31]

Ve yine tevcîh-i meşîhat-ı mevlevîhâne der-Konya. Bundan akdem Konya âsitâne-sinde kutbü'l-ârifîn gavsü'l-vâsılîn Mevlânâ hazret-i Celâleddîn-i Rûmî kaddesallâhu esrârehum hazretlerinin evlâd-ı kirâmlarından mürşid-i kâmil kerâmetlü Çelebi Efendi hazretleri ba'de'l-vefât gerek Âsitâne'de bulunan ve gerek etrâf [u] eknâfdan Âsitâne-i aliyye-ye cem' ve tevcîhi Sâhib-i devlet hazretlerinin teşrîflerine te'hîr ba'dehu

---

[29] Vâsıf, s. 255; *Ruznâme*, 11b.
[30] Râşid Mustafa Efendi (Vâsıf, s. 257). *Ruzmerre*'de Emin Paşa kaynı (s. 29).
[31] *Ruzmerre*, s. 29-30.

evlâd-ı hazret-i Mevlânâ silsilelerinden Karaman şeyhi ve Mesnevîhân [...] Efendi ve Hidâyetzâde Efendi ve türbedâr-ı Pîrân-ı hazret-i Mevlânâ İsmail Efendizâde Şeyh Esseyyid Elhâc Mehmed Efendi ve sâ'ir meşâyih-i tarîk-ı hazret-i Mevlânâ Paşakapusu'na da'vet olunup ba'dehu Rumeli kādıaskeri olan Nakībü'l-eşrâf Dürrîzâde Ârif Efendi Anadolu kādıaskeri Arabzâde Sâdık Efendi hâzır oldukları halde sâbıkā Ordu-yı hümâyûn kādısı Müftîzâde Ahmed Efendi mevlâ olarak Arz odasında Sadrıazam Ali Paşa hazretlerinin huzûrunda murâfa'a ve isbât-ı neseb ederek murâfa'a şeklinde kelâma âğâz ve mevlâ-yı mezbûr su'âl edüp "*evlâd-ı zükûrdan yâhûd evlâd-ı zükûra meşrûta olarak bir sened var mıdır*", deyü su'âl, cevâblarında "*vakfiye ve sâ'ir sened yokdur emr-î pâdişâhî ne vechile olur ise ana tevcîh-i hümâyûn olur, lakin âlim ve mürşîd-i kâmil olan evlâd-ı kibâra ihsân-ı hümâyûn ola gelmişdir*" deyü verdikleri cevâblarında yine mevlâ-yı mezbûr su'âl eyleyüp "*bu dört aded zâtlar cümleniz evlâddan olup ve cümleniz ol postda post-nişîn olmağa lâyık mısınız ve pâdişâh-ı âlem-penâh hazretleri kangınıza tevcîh ederler ise râzı mısınız?*" dedikde cümlesi birden, "*dördümüz evlâd-dan olup ve cümlemiz post-nişîn olmağa lâyık ve müstehak ve her birlerimizin kangısına ihsân-ı hümâyûn olur ise sem'an ve tâ'aten*" deyüp cevâb verdiklerinde Sadrıazam Ali Paşa hazretleri âğâza gelüp evvelâ Karaman Şeyhi Efendi'ye, "*senin Karaman'da mükemmel zâviyen vardır ve ihtiyâr-ı mağşûş bir zâtsın umûr-ı idâresine kādir değilsin size olmaz*" deyüp ve Hidâyetzâde Efendi'ye dahi "*mukeddemâ karındaşını katl eylediler* **(12b)** *sen dahi intikam kaydına düşüp umûr-ı fukarâ mu'attal kalur size dahi olmaz*" deyüp ba'dehu Mesnevîhân Efendiye dahi, "*gerçi siz cümleden a'lem ve elyak olup ve mesnevî ve ma'nevî ilminde mâhir ve sâ'ir ulûmda dahi akranlarını fâyık olduğu cümle ındinde zâhir ve bâhirdir, lâkin kemâl-mertebe hiddet-i tabî'iniz olup ol emânet-i kübrâ olan eğer size tevcîh olunur ise fukarâ ve zu'afânın umûrları mu'attal ve vulât ve hükkâmın dahi râhatları meslûb olup sonra Devlet-i aliyyeyi gāileye uğradursun size dahi olmaz*" deyüp ba'dehu işbu türbedâr İsmail Efendizâde Hâfız Eşşeyh Esseyyid Elhâc Mehmed Efendi halîm ve selîm mütevâzı' ve müttakī ve âlim bi'l-Mesnevî ve'l-ma'nevî ve fukarâ-i mevlevîyi terbiyeye kādir olduğu cümle ındinde zâhir ve post-nişîn-i âsitâne-i hazret-i Mevlânâ'da kāim olup ecdâd-ı kirâmının ne vechile zabt u rabt edegeldiler ise öyle zabt etmek üzere sadrıazam ve sadreyn ve mevlâ ve sâ'ir meşâyih ve dervîşân-ı mevlevî

hâzır oldukları halde bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn mezbûra tevcîh olunup

Nefy-i Mesnevîhân Efendi

Hil'at-ı fâhire ilbâs buyurulduğu anda mezbûr Mesnevîhân Efendi kemâl-mertebe infi'âlinden huzûr-ı sadrıazamîde ve Bâb-ı şeyhülislâmîde aveneleri ile ba'zı kelâm-ı mâlâ-ya'nî edüp ve te'dîbi muktazî hareketde olduğunu sem'-i hümâyûna vâsıl olup çavuş mübâşeretiyle Manisa'ya nefy ve iclâ olmuşdur. Ba'dehu bir kaç gün mürûrunda mezbûr Çelebi Efendi'yi Paşakapusu'na da'vet olunup senedâtını kendüye teslîm ve bir bol yenlü ferve-i samur ilbâs buyurulmuşdur ve gurre-i Şa'bânda Konya cânibine mahall-i me'mûrlarına revâne olmuşlardır. Hâsıl, meşîhat-ı mezbûr mâh-ı Recebü'l-ferdin on üçüncü pazar günü tevcîh olmuşdur.

İhrâk-ı Kanlıfırın[32]

İhrâk-ı Kanlıfırın ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi üçüncü çarşanba gecesi sâ'at dört buçukda Otlukcıyokuşu fevkinde Kanlıfırın civârında tütüncü dükkânında harîk zuhûr edüp etrâfında olan Kanlıfırın değirmen ve üzerlerinde olan hâneler ve karşısunda Nûri Molla'nın mahdûmları Hidâyet Molla'nın konağı bilcümle emvâl ve eşyâlarıyla ve üç karındaşlarının nâ-tamam üç aded hâne-i kebîrleri muhterik olmuşlardır.

Kalyon inmesi[33]

Ve yine kalyon inmesi ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi dördüncü perşenbe günü Tersâne-i âmire'de kırk beş zirâ' kalyon sâ'at üçde bahre inüp huzûr-ı hümâyûnda mi'mârına ve Tersâne-i âmire ricâllerine hil'atler ilbâs buyurulup ba'dehu şevketlü efendimiz ve Sadrıazam ve Şeyhülislâm Efendi cümlesi ma'an Tersâne-i âmirede bir mikdâr teneffüs eylemişlerdir.

Tevcîh-i Paşa-yı Belgrad

Ve yine sâbıkā Yeniçeri Ağası Mahmûd Ağa'ya[34] iki tuğ verilmiş iken mâh-ı mezbûrun **(13a)** yirmi sekizinci pazarertesi günü bir tuğ dahi verilüp üç tuğ ile Belgrad vâlîsi olmuşdur.

---

[32] *Ruznâme*, vr. 11b.

[33] Sözkonusu kalyonun adı Bed-i Nusret idi (Vâsıf, s. 260; *Ruzmerre*, s. 30; *Ruznâme*, vr. 11b).

[34] Mirimirandan Karahisar-ı Sahib mutasarrıfı Ağa Mahmud Paşa (*Ruzmerre*, s. 30). Semendire ilhakıyla Belgrad tevcih edildi (*Ruznâme*, vr. 11b).

Tevcîh-i Kandiye[35]

Ve Belgrad vâlîsi Selîm Paşa'ya Kandiye ihsân-ı hümâyûn olmuşdur ve yine Selîm Paşa Kandiye'den azl Selânik vâlîsi olmuşdur.

İmtihân-ı mülâzemet ve tahliye-i Bâyezîd

Ve yine Receb-i şerîfde mülâzemet imtihânı olup dersiâmlardan mümeyyiz Müftîzâde ve Köprülü Halil Efendi ve Abdurrahmân Efendi ve İsmail Efendi Sultân Bâyezîd-i Velî medresesinde talebe-i kirâmı cem' ve *Mutavvel*'den imtihân olunup, iki aded a'lâ ve on dört aded a'lâ karîbi okuyan efendilere elden mülâzemetleri verilüp ve Bâyezîd-i Velî medresesini tahliye vasat-ı kavî okuyanlara verilüp vasat-ı kavîlerden kalan efendilere yedlerine zeyl tezkiresi verilüp ve mümeyyiz efendilere mükemmel bohçalar ihsân-ı şeyhülislâmî olmuşdur.

Vekāyi'-i şehr-i Şa'bânü'l-mu'azzam li-sene tis'a ve tis'în ve mi'ete ve elf

Bin yüz doksan dokuz senesi mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın gurresi çarşanba günü Kesriyelizâde şıkk-ı sânî Ebûbekir Beyefendi hazretlerinin mahdûm-ı mükerremleri müderrisîn-i kirâmdan Ahmed Beyefendi hazretleri mahdûmân-ı mükerremânlarını hocaya başladup azîm cem'iyyet-i kübrâ ile kavm-i kabîleleri akra[ba] ve ta'allukātları ve ahbâb ve ihvân ve meşâyih-i kirâm huzûrlarında mekteb-i sıbyânları ilâhî ve âmînler ile hânelerinde hazret-i Hüdâyî kuddise-sırruhu hazretlerinin âsitâne-i sa'âdetlerinde post-nişîn olan Dülgerzâde Efendi hazretleri ma'sûmân-ı mükerremânı ferden ferdâ ilm-i şerîfe bed' etdirdüp azîm du'â vü senâ olmuşdur. Hakk te'âlâ ilm-i nâfi' amel-i sâlih hayr eyleye, cümlesini mu'ammer ve mükerrem eyleye, âmîn.

Tevcîh-i menâsıb-ı devriyye

Ve yine tevcîh-i menâsıb-ı devriyye ve mâh-ı mezbûrun gurresinde Konya'dan ma'-zûl Sekbânbaşı İmâmı Ömer Efendi'ye Konya ve Erzurum'dan ma'zûl Bursevî Tuzpazarîzâde Esseyyid Mehmed Saîd

---

[35] Vâsıf, s. 263; *Ruzmerre*, s. 30; *Ruznâme*, vr. 12a'da Hanya.

Efendi'ye Belgrad ve Âmid'den ma'zûl İmâmzâde Ebûbekir Niyazî Efendi Bosna ve İslâmbol mûsıla-i Sahnından Ahıskavî Mehmed Efendi'ye Erzurum tevcîh olunmuşlardır, mecmû'unun zabtları Zilhicce gurresindendir.

Silsile

Ve yine mûsıla-i sahndan aşağısı silsile-i medâris olup alâ-merâtibihim hârice varınca silsilesi olmuşdur.

Sırkâtibi Mûsıla ile çıkması

Ve yine bâ-mûsılâ-ı Süleymaniye hâne-i hâssadan bâ-hatt-ı hümâyûn Sırkâtibi Kırımî Ebûbekir Sıdkī Efendi bi'r-ref' ez-hâric sâniye-i Yusuf Paşa medresesi ile **(13b)** müderris olup ve ber-vech-i ma'îşet Pınarhisar kazâsı tevcîh olmuşdur.

Mevâcib ihrâcı, Azl-i Başyazıcı

Mevâcib-i kısteyn ve yine mâh-ı Şa'bân-ı şerîfin onuncu cum'a günü hilâf-ı âde cum'a günü yazu olup terakkīler verilür iken Başyazıcı Saîd Efendi azl yerine yine ocak yazıcılarından Karslı Hâfız Efendi başyazıcı olmuşdur. Ve mezbûr Saîd Efendi üç def'a başyazıcı olmuşdur. Ve yine mâh-ı mezbûrun on dördüncü salı günü Sarây-ı âmireden kısteyn mevâcibi ihrâc olunmuşdur.

Azl-i Şeyhülislâm İbrahim Beyefendi ve nasb-ı Şeyhülislâm Atâ Efendi

Ve yine azl-i Şeyhülislâm İbrahim Beyefendi ve nasb-ı Arabzâde Ahmed Atâ Efendi, yevm-i mezbûrda Sarây-ı hümâyûndan ulûfe kiseleri ihrâc ve Sadrıazam Ali Paşa hazretleri Paşakapusu'na gelüp, sergiye oturup ulûfe vermeğe meşgūl üzere olurlar iken taraf-ı pâdişâhîden emr-i hümâyûn ile Hazîne kethüdâsı yedi çifte ile sâbıkā Rumeli kādıaskeri ve re'îsülulemâ olan Arabzâde Ahmed Atâ Efendi hazretlerinin sahilhânelerine yanaşup, emr-i pâdişâhîyi tefhîm anlar dahi da'vete icâbet ve "*sem'an ve tâ'aten*" deyüp ba'de'l-vudû hazîne kethüdâsı ile ma'an yedi çifteye binüp Topkapusu'ndan Sarây-ı hümâyûn cevfine dâhil olup der-akab Baltacılar kethüdâsını Paşakapusu'na irsâl ve Sadrıazam hazretleri sergide iken "*rikâb-ı hümâyûndur*" deyü sergiden takım ile Sarây-ı hümâyûna teşrîf ba'dehu huzûr-ı hümâyûna Sadrıazam ve Re'îsülulemâ Ahmed Atâ Efendi ma'an teşrîf ve ferve-i beyâz samur ilbâs buyurulup şeyhülislâm nasb buyurulup ba'dehu Bâb-ı hümâyûndan Sadrıazam ile Şeyhülislâm Ahmed Atâ Efendi hazretle-

rine taraf-ı pâdişâhîden hâzır ve müheyyâ eyledikleri donanmış atlara suvâr ve ma'an Paşakapusu'na gelüp Arz odasında mu'tâd-ı kadîm üzere dâmen-bûs ve ta'rîf ba'de itmâmi'l-merâsim çavuşbaşıyı okuyup işâret-i aliyye ile olan fermânı teslîm mezbûr Çavuşbaşı Bekir Paşazâde Süleyman Bey Şeyhülislâm-ı sâbık İbrahim Efendi'nin konağına gelüp sâ'at dokuzda dâhil ve kapunın bir kanadını çevirüp ba'dehu bir iki sâ'at meks ve hâzır olduklarında emr-i pâdişâhî ile esb-i sipâha suvâr ve Yenikapu'dan Çavuşbaşı Ağa'nın dört çiftesine binüp mahdûm-ı mükerremleri Mustafa Beyefendi'nin İstavroz kurbünde olan sâhilhânelerine varup meks ve ikāmet ve istirâhat buyurmuşlardır, ba'dehu bu tarafdan Paşakapusu'ndan Sadrıazam hazretleri ba'de itmâmi'l-merâsim Şeyhülislâm Efendi hazretlerini bindirüp konaklarına irsâl buyurmuşlardır, ba'dehu konaklarına sâ'at dokuzda **(14a)** teşrîf buyurduklarında bilcümle sudûr-ı kirâm ve mevâlî-i izâm ve müderrisîn-i kirâm ve bilcümle ricâl-i Devlet-i aliyyeye gelüp dâmen-bûsları ile müşerref olmuşlardır.

Ve yine Şeyhülislâm Efendi hazretleri dâ'ire-i devletleri tanzîmine mübâşeret buyurup sâbıkā Mekke-i mükerreme pâyeli Fetvâ Emîni İbrahim Efendi hazretlerine fetvâ emâneti ibkā ve hâlâ Yenişehr-i fener kādısı mahdûm-ı şeref-lüzûmları Ârif Molla Efendi hazretlerine Sultân Bâyezîd tevliyeti ve mahdûm-ı kirâmları Abdullâh Molla Efendi hazretlerine Kılıç Ali tevliyeti ve müderrisîn-i kirâmdan Kastamonî Esseyyid Ahmed Efendi hazretlerine müfettişlik [ve Müfettiş-i mezbûr Esseyyid Ahmed Efendi'nin yerine Çorumlu Ömer Efendi'yi İstanbul Bâb mahkemesine nâib ta'yîn olmuşdur] ve müderrisîn-i kirâmdan Muradzâde Esseyyid Mehmed Murad Efendi hazretlerini kethüdâ ve telhîsci [...] mektubcu ve Yazıcızâde İmâm Efendi bürdeci ve arzuhalci ta'yîn buyurmuşlardır. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri herhalde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn.

Pâye-i Rumeli

Ve yine mâh-ı mezbûrun on altıncı perşenbe günü Şeyhülislâm Efendi'nin karındaşı hâlâ Anadolu kādıaskeri Arabzâde Sâdık Molla Efendi'ye Şevvâlin gurresinden olmak üzere Rumeli pâyesi ve sâbıkā İslâmbol kādısı Anadolu pâyeli olan Ordu kādısı Müftîzâde Ahmed Efendi'ye Şevvâlin beşinden olmak üzere Rumeli pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Azl-i Defterdâr ve nasbı

Ve yine yevm-i mezbûrda Defterdâr-ı şıkk-ı evvel Süleyman Feyzî Efendi azl yerine Mâlikane halîfesi[36] defterdâr olmuşdur. Ve yine Başmuhâsebe kisedârı ve Tersâne kâtibi Esseyyid İbrahim Efendi mâlikâne halîfesi olmuşdur ve Tersâne kitâbeti hâlâ Muhallefât halîfesine ve muhallefât Başmuhâsebe kâtiblerinden [...] Efendi'ye verilmişdir. Mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu pazar günü devr olup ve tara[f]-ı pâdişâhîden Paşakapusu'na ve Silâhdâr Ağa devr kürkünü getirüp Ali Paşa hazretlerine ilbâs ertesi pazartesi günü rikâb-ı devr olup Sadrıazam ve Şeyhülislâm Efendi ma'an Yalı köşkünde ba'de edâ'-i salâti'z-zuhr Beşiktaş sarâyında rikâb-ı hümâyûn olmuşdur.

Nefy-i Kethüdâ Kâtibi sâbık Abdullâh Efendi

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu günü sâbıkā zimmet ve kethüdâ kâtibi olan Doğramacızâde Abdullâh Efendi'yi Mısr-ı Kahire'de sedd binâsına bina emîni ta'yîn olunup gitmekden nükûl ve imtinâ' eylediğinden bâ-fermân-ı âlî Bozcaada'ya nefy olmuşdur[37].

Katl-i Kara Cehennem

Ve yine katl-i Yılanlı Musa'nın oğlu Kara Cehennem Sadrıazam hazretleri Âsitâne'ye gelürken **(14b)** ahz edüp ve Karışdıran ustasına teslîm edüp mezbûr Kara Cehennem'in hakkında birkaç kıt'a emr zuhûr ve âlemi fesâda verüp ba'dehu Abdî Paşa'nın yanına firâr ve Sadrıazam mühüre teşrîflerinde Abdî Paşa ba'zı hediye ve atlar ile karşu gönderüp ve suçlarını avf ricâsında olup mülâkī olduklarında ahz ve Karışdıran ustasına teslîm ba'dehu mâh-ı mezbûrda Edirne bostancıbaşısına hitâben emr irsâl ve ser-i maktû'ı Âsitâne'ye gelmişdir.

Pâye-i Mekke-i Mükerreme Elhâc Ârif Molla Efendi

Ve yine mâh-ı Şa'bânü'l-muazzamın yirmi birinci günü hâlâ Şeyhülislâm Efendi hazretlerinin mahdûm-ı mükerremleri ve hâlâ Yenişehr-i Fener kādısı Ârif Molla Efendi'ye Mekke-i mükerreme pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

---

[36] Râşid Süleyman Efendi (Vâsıf, s. 266; *Ruzmerre*, s. 31; *Ruznâme*, vr. 12a).

[37] *Ruznerre*'de 20. pazartesi günü. Yerine hacegândan Ali Hulusî Efendi tayin edildi (s. 31).

Medrese-i Hâric-i Mahdûm-ı veliyyü'n-ni'amî ve Sadrıazamî

Ve yine yevm-i mezbûrda mahdûm-ı veliyyü'n-ni'amî Abdullâh Ebûbekir Efendi'ye Seyyid Abdülkadir Efendi medresesiyle ibtidâ-i hâric ru'ûsu ile bekâm olmuşdur ve yine yevm-i mezbûrda mahdûm-ı Sadrıazam Hasan Beyefendi'ye ibtidâ-i hâric ru'ûsu bâ-hatt-ı hümâyûn ihsân olunup, müderris olmuşdur.

Itlâk-ı Rûşen Efendi ve Tevcîh-i Âsitâne

Ve yine ıtlâk-ı âsitâne şeyhi Rûşen Efendi ve tevcîh-i âsitâne-i Hüdâyî-i mezbûr Rûşen Efendi'yi bir Atâ nefy edüp ve bir Atâ ıtlâk eylemişlerdir. Ve sebeb-i nefyi bâlâda tahrîr olunmuş idi, Atâ-i sânî sadr-ı fetvâya teşrîflerinde ibtidâki rikâblarında pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerine avf ve ıtlakını ricâ edüp ricâları makbûl-i hümâyûn olup ve emr-i hümâyûnları böyle olmuşdur ki ıtlâkı fermânını mahall-i me'mûrelerine irsâl ve Âsitâne-i sa'âdetime vusûlünde vusûlü haberini telhîs eylediklerinde "*sem'an ve tâ'aten*" deyüp ol mahalden konaklarına gelüp işâret edüp ve işâretleri mûcibince fermân ba'dehu veliyyü'n-ni'am efendi hazretleri hufyeten kendülerinin vekîlharcı Elhâc Emîn ile fermânı dört çifte kayık ile Mudanya'ya varup fermânı kırâ'et ve Rûşen Efendi'yi ahz ve sâ'ir ıyâl u evlâdını dahi âhar kayıklara eşyâları ile ma'an Âsitâne'ye gelmek üzere olup ve dört çifte kayık ile mezbûr şeyh Rûşen Efendi Âsitâne'ye duhûl ve mâh-ı mezbûrun yirmi üçüncü perşenbe günü Şeyhülislâm Efendi hazretlerinin huzûruna ihzâr ve musâfaha ba'de'd-du'â ve's-senâ Ayasofya'daki tekyelerine irsâl ba'dehû emr-i hümâyûn mûcibince "*Âsitâne'ye duhûlu telhîs olunup ba'dehu mezbûrun tekyesi yine Rûşen Efendi'ye tevcîh ve ihsân-ı hümâyûn olmuşdur*" deyü hatt-ı hümâyûn sâdır olup ba'dehu tevcîh ve hatt-ı hümâyûnu veliyyü'n-ni'am efendi hazretleri mahdûm-ı mükerremleri Abdullâh Ebûbekir Molla Efendi ile Şeyh Rûşen Efendi'ye irsâl anlar dahi tekrâr teşekküre varup ba'dehu taraf-ı veliyyü'n-ni'amîden bir büyük kavuklu efendi ile Dülgerzâde Efendi hazretlerine ıtlâk ve tevcîh (**15a**) haberini ifâde ve "*emr-i hümâyûn yine tekyenize teşrîf buyrulmak*" haberini ifâde mezbûr Dülgerzâde Şeyh Efendi hazretleri dahi istimâ' eylediklerinde "*sem'an ve tâ'aten*" deyüp ertesi cum'a günü bilcümle emvâl ve eşyâsını Beşiktaş'a nakl ve kendüleri dahi kable's-salâti'l-cum'a teşrîf buyurup ve taraf-ı pâdişâhîden istifsâr-ı hâtır içün atiyye-i hümâyûn olmuşdur ba'dehu Sadrıazam Ali Paşa ve Silahdâr Ağa ve Kethüdâ-i sadr-ı âlî taraflarından atiyyeler ve fütûhât-ı

kesîre vâkı‘ olmuşdur ve mezbûr Şeyh Rûşen Efendi hazretlerini Bâb-ı veliyyü'n-ni‘amîye da‘vet ve Şeyhülislâm Efendi hazretlerinin hafîd efendilerin[in] irsâl-i lihyelerine du‘a ba‘dehu mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı pazar günü ale's-sabâh Âsitâne'ye gelüp duhûl ve e‘azze-i kirâmı ziyâret ale'l-husûs hazret-i Hüdâyî kuddise sırruhu hazretlerinin huzûr-ı devletlerinde ziyâret ve du‘â ve senâ ve iclâs buyurmuşlar.

Vefât-ı Elhâc Ali Paşa ve tevcîh-i Erzurum

Ve yine mâh-ı mezbûrda Erzurum vâlîsi Canikli Elhâc Ali Paşa fevt olup[38] ba‘dehu oğlu Battâl Bey'e verilüp Erzurum vâlîsi olup ve emlâk ve eşyâsı in‘âm ve ihsân-ı hümâyûn olmuşdur[39].

Selâmlık-ı Tersâne

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi dördüncü cum‘a günü Tersâne-i âmirede Kapudan-ı deryâ Gāzi Hasan Paşa'nın müceddeden binâ eylediği Kalyoncu kışlalarında binâ ve ihyâ eyledikleri câmi‘-i şerîfde selâmlık olup ba‘de edâ-i selâti'l-cum‘a hademe-i pâdişâhîye alâ-merâtibihim sâ‘atler ve ihrâmlar hediyeler verilmişdir.

Mısır tarafına irsâl olunan Kapucubaşı Bekir Bey

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi dördüncü günü Mısr-ı Kahire'de vâkı‘ olan ihtilâl ve kaht u galâ sebebi ile Haremeyn-i muhteremeyn taraflarına tesyîr-i gılâl ve hüccâcın ihrâcı ve mahfel-i şerîfin ihrâcı husûsuna taraf-ı Devlet-i aliyyeden sâbıkā başbâkīkulu olan Ser-bevvâbîn-i dergâh-ı âlî Kapudan-ı deryâ İbrahim Paşazâde Ebûbekir Beyefendi ta‘yîn ve ma‘an üç aded kalyon ile buğday irsâl eylemişlerdir.

Şeyhülislâm Efendi ile karındaşının barışması

Ve yine hâlâ Şeyhülislâm Ahmed Atâullah Efendi ile karındaşı hâlâ Anadolu Kādıaskeri olan Sâdık Molla Efendi hazerâtları ile beyinlerinde bir mikdâr şikāk vâkı‘ olup on seneden mütecâviz birbirleri ile aslâ mülâkāt ve birbirleri ile aslâ bir kelâm dahi olunmayup bu def‘a sadr-ı fetvâya teşrîflerinde yine tebrîke dahi gelmeyüp etrâf u eknâfdan ulemâ ve ricâl her ne kadar beyinlerini ıslâha sa‘y eylediler lâkin yine husûl-pezîr

---

[38] Ali Paşa'nın 16 Şaban perşembe günü ezanî saatle 7,5'da öldüğünün bildirildiğini *Ruznâme* kaydeder (vr. 12b).

[39] Tayin tarihi Vâsıf (s. 277) ve *Ruzmerre*'de (s. 31) 24 Şaban'dır.

olmadı. Bu def'a mâh-ı Şa'bânü'l-muazzamın yirmi dördüncü cum'a günü dîvân-ı sadrıazamîden arz odasında ba'de't-ta'âm Sadrıazam **(15b)** Ali Paşa hazretleri ıslâh-ı zâtü'l-beyn edüp kelâma âğâz edüp "*kudât-ı asâkir efendiler Devlet-i aliyyenin nâzırlarıdır ve birbirleriniz beyinlerinde şikāk üzere olmakda Devlet-i aliyyeye şe'n verir ve şevketlü atûfetlü pâdişâhımız âlem-penâh hazretlerinin emr-i hümâyûnları elbetde beyinlerine nizâm verilmek murâd-ı hümâyûnumdur*" deyü haberlerini ifâde ve hâlâ Rumeli kādıaskeri ve Nakībü'l-eşrâf olan Dürrîzâde Ârif Efendi ile ma'an Bâb-ı veliyyü'n-ni'amîye irsâl ba'de salâti'l-cum'a birbirleri ile kavuşdurup ve birbirlerine azîm iltifâtlar ve üç sâ'at mikdârı hulûs ba'de itmâmi'l-merâsim teşyî' eyleyüp ba'dehu kırk aded tabla envâ' türlü şerbetler ve tuffâhlar teşekküren hediyeler irsâl buyurmuşlardır. Bu husûsa bâlâdan esfele varınca cümle şâd ü hurrem oldular. Hakk Subhânehu ve te'âlâ cümlesine muvaffakiyetler ihsân eyleye, âmîn.

Vekāyi'-i şehr-i Ramazânü'l-mübârek li-sene tis'a ve tis'în ve mi'ete ve elf

Bed'-i Ramazânü'l-mübârek ve vakt-i imsâk

Bin yüz doksan dokuz senesi mâh-ı Ramazânü'l-mübârekin gurresi tekmîl-i selâsîn ile cum'a gecesi minârelerde îkād-ı kanâdil ve salât-ı terâvîhe bed' ve cum'a günü sâ'im olunmuşdur. İbtidâ gece imsâk altı sâ'at kırk dakika beher gece ikişer dakika tefâvüt ile on ikinci gecesi tamam yedi sâ'atda imsâk âhir-i Ramazânda yedi sâ'at kırk altı dakika dekdir.

Temmuz, Eyyâm-ı bâhûr

Ve Ramazân-ı şerîfin beşinci salı günü Temmuz ve on beşinci cum'a günü şems esed burcuna tahvîl ve yirmi üçüncü cum'aertesi günü evvel-i eyyâm-ı bâhûr otuzuncu cum'aertesi günü âhır-ı eyyâm-ı bâhûr ve salât-ı îd on sâ'at yirmi iki dakikadadır. Hakk te'âlâ hazretleri cümleye müteyemmen ve kuvvetler ihsân küdûrâtden hıfz eyleye, âmîn.

İhrâk-ı Kulaksız[40]

Ve yine mâh-ı mezbûrun evvel gecesi salât-ı terâvihi edâ eder iken sâ'at iki buçukda

---

[40] *Ruznâme*, 12b.

Kasımpaşa'da Kulaksız mahallesinden ihrâk zuhûr edüp ve cümleye azîm telâş verüp lillâhilhamd ve'l-minne birkaç hâne muhterik olup def' olmuşdur.

Silsile-i Müderrisîn

Ve yine mâh-ı mezbûrun onuncu günü Şeyhülislâm-ı sâbık Topkapulu Sâlihzâde Efendi merhûmun arzuhâlcisi mûsıla-i Süleymaniye müderrisi Kâmilî Mustafa fevt olup ertesi gün silsilesi olmuşdur.

Da'vet-i iftâr der-Paşakapusu

Ve yine mâh-ı mezbûrun beşinci salı gecesi ber-mu'tâd-ı kadîm Paşakapusu iftârına da'vet ve ibtidâ meşâyih-i selâtîn bed' ertesi gece Şeyhülislâm Efendi hazretleri Paşakapusu'na iftâra teşrîf ba'dehu alâ-merâtibihim da'vetler ve akîb-i iftârda ber-mu'tâd-ı kadîm sâ'atler verilüp devâm-ı ömr-i Devlet-i pâdişâhîye du'âya meşgūl oldular. **(16a)** Zîrâ bu da'vet pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerinindir, bundan akdem Şeyhülislâm Efendiler hazerâtlarının iftârlarında tertîb olmayup azîm zahmet ve meşakkat üzere olur idi. Şeyhülislâm-ı sâbık merhûm ve mağfûrun-leh Topkapulu Sâlihzâde Efendi hazretlerinin ihtirâı ve nizâm-ı tertîb-i cedîdidir ki Paşakapusu'na iftâra da'vet olunan ulemâ efendiler hazerâtları ertesi gece Şeyhülislâm Efendi hazretleri iftârına da'vet olunup ve elân bu minvâl üzeredir. Lakin selâtîn şeyhleri Paşakapusu'na da'vet olunup Şeyhülislâm Efendi taraflarından iftâr da'vetleri olmayup hâlâ Şeyhülislâm Ahmed Atâullâh Efendi hazretlerinin nizâm-ı cedîdeleridir ki meşâyih-i selâtîn-i izâm efendiler Paşakapusu'na ibtidâ iftâra bed' ertesi gece Şeyhülislâm Efendi dahi ertesi gecesi kudât-ı asâkir efendiler hazerâtları gidüp ol gece selâtîn şeyhler efendiler şeyhülislâm kapusuna da'vet ve iftâr ba'dehu on dört aded meşâyihe on bir kuruş atiyye-i şeyhülislâmî olmuşdur. Bu husûsda cümle meşâyîh mükerrem olmuşlardır.

Vilâdet-i Şehzâde Sultân Mahmûd

Ve yine vilâdet-i Şehzâde Sultân Mahmûd ve yine mâh-ı mezbûrun on üçüncü çarşanba[41] günü şevketlü, azametlü, kudretlü pâdişâh-ı rû-yı zemîn halledallâhu hilâfetuhu ilâ-yevmiddîn Sultân Abdülhâmid Hân efendimiz hazretlerinin Sultân Mahmûd ismi ile müsemmâ şehzâde-i civân-bahtları yevm-i mezbûrda dahve-i kübrâda dünyâya teşrîf

---

[41] *Ruzmerre*'de ay karışıklığı var (s. 31). *Ruznâme*'de doğumun gece yarısı saat-i gurubî 4,5'da olduğu belirtilir (vr. 12b).

buyurmaları ile âmme-i ibâdullâh mesrûr ve şâd [u] hurrem oldular. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri atvel-i ömr ile mu'ammer ve herhâlde hatâ vü hatardan masûn ve mahfûz eyleye, âmîn. Bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn, ba'dehu üç gün top şenlikleri olmuşdur ve ba'de'l-îd deryâ donanması içün emr-i hümâyûn olmuşdur.

Rikâb-ı tebrîk-i vilâdet-i hümâyûn

Ve yine ol gün tebrîk-i vilâdet içün Sadrıazam ve Şeyhülislâm Efendi ve kudât-ı asâkir rikâb-ı hümâyûna teşrîf ve alâ-merâtibihim ferve-i samur ve kaftanlar ilbâs olunup cümle şâd olmuşlardır ve Şeyhülislâm Efendi hazretlerinin sâbık Şeyhülislâm Molla Beyefendi hazretlerinden iştirâ ve ahz eylediği Mevlevîhâne ittisâlinde olan sahilhânelerinin senedâtlarını huzûr-ı pâdişâhîde saçı olmak üzere şevketlü efendimiz hazretlerine hediye eylemişlerdir.

Sübût-ı Ramazânü'l-mübârek

Ve yine bundan akdem tekmîl-i selâsîn ile Ramazân-ı şerîfi cum'adan sâ'im olunup lâkin Edirne ve Bursa ve Sivas taraflarından hilâl-i Ramazân-ı şerîfin perşenbe gecesinden rü'yeti ve sübûtu i'lâmları vürûd ve mazmûn-ı aklâmları İslâmbol kādısı Mekkî Efendi huzûrunda sâbit hükm-i şer'î lâhik ve yine tekmîl-i selâsîn ile cum'aertesi günü îd-i fıtr ol günde olmuşdur.

Takbîl-i Hırka-i sa'âdet, İhrâc-ı baklava

Ve yine mâh-ı mezbûrun on beşinci perşenbe günü ber-mu'tâd-ı kadîm-i hasene **(16b)** salât-ı zuhru Ayasofya-i kebîrde ulemâ ve vüzerâ ve sâ'ir ricâl ve kibâr edâ ve ba'dehu Sarây-ı hümâyûna duhûl ve ta'zîmen ve tekrîmen sultânımız Sultânü'l-kevneyn ve Resûlü's-sakaleyn sallallâhu te'âlâ aleyhi ve sellem hazretlerinin Hırka-i sa'âdetlerini mahall-i mübârekelerinden ihrâc ve âdâb huzû' ve huşû' ile salât u selâm ile bükâ ederek alâ-merâtibihim mess ü takbîl ile cümle şâd u hurrem olmuşdur. Lâkin Hırka-i sa'âdeti mess ve takbîli rütbe ile İslâmbol kādısı efendilerden sonra meşâyih-i selâtîn mess ü takbîl ederler idi, ba'dehu ağa-yı yeniçeriyân ve sâ'irleri mess ü takbîl ederler idi, bu def'a hilâf-ı âde meşâyih-i selâtîn yeniçeri ağasından ve ba'zı ricâlden sonra mess ü takbîl eylediler. Yine kusûru kendülerinde olmak gerekdir ki böyle oldu. Ba'dehu ba'de-itmâmi'z-

ziyâret asâkir-i İslâma baklava ihsân-ı hümâyûn olup Sarây-ı hümâyûndan tepsiler ile ahz ve alay-ı azîm ile kışlalarına revâne olmuşlardır.

Nasb-ı Rumeli Kādıaskeri

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci günü Rumeli kādıaskeri Nakībü'l-eşrâf Dürrîzâde Esseyyid Mehmed Ârif Efendi azl yerine hâlâ Anadolu kādıaskeri Arabzâde Mehmed Sâdık Efendi Rumeli kādıaskeri olmuşdur.

Nasb-ı Anadolu Kādıaskeri

Ve yerine sâbıkā Rumeli pâyeli ordu kādısı Müftîzâde Ahmed Efendi Anadolu kādıaskeri olmuşdur.

Nasb-ı Kādı-i İslâmbol

Ve yine yevm-i mezbûrda İslâmbol kādısı Celebzâde Mehmed Mekkî Efendi azl yerine sâbıkā Mekke-i mükerreme pâyeli Esseyyid Dervîş Efendi İslâmbol kādısı olmuşdur.

Anadolu pâyesi

Ve yine ol gün mezbûr Mekkî Molla Efendi'ye Anadolu pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

İslâmbol pâyeleri

Ve yine ol gün mâh-ı mezbûrun yirmi dördüncü günü sâbıkā Mekke-i Mükerreme kādısı Tarsusî Efendi'ye İslâmbol pâyesi verilmişdir ve yine birer gün tefâvütü ile yirmi beşinci günü i'tibâriyle sâbıkā Medîne-i münevvere kādısı Birâderzâde Yakup Efendi'ye İslâmbol pâyesi ve Dervîş Molla Efendi'ye yirmi altıncı günü i'tibariyle İslâmbol pâyesi nasbı gününden i'tibâr olmuşdur ve sâbıkā Mekke-i mükerreme kādısı Esseyyid Yahya Tevfîk Efendi'ye yirmi yedinci günü İslâmbol pâyesi ve yirmi sekizinci gününden sâbıkā Medîne-i münevvere kādısı olan Esseyyid Mehmed Kâmil Efendi'ye İslâmbol pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Tevcîh-i arpalıklar

Ve yine ba'de'l-azl Nakībü'l-eşrâf Ârif Efendi hazretlerine Kayseriye ve Sakız arpalıkları ihsân-ı hümâyûn olmuşdur ve yine Mekkî Efendi'ye ba'de'l-azl Gümülcine arpalığı ve Tarsusî Efendi'ye Mihâliç ve Çırpan Birâderzâde'ye Gelibolu ve Karahisar-ı sâhib ve Ser-etibbâ-i hâssa Hayrullâh Efendi'ye Bayındır ve Mudurnu **(17a)** ve Samânîzâde sâbıkā Mısr-ı Kahire kādısı Ömer Hulûsî Efendi'ye Boyâbâd ve sâbıkā Şam-ı şerîf kādısı Kâtibzâde

Elhâc İsmail Efendi'ye Şam Trablus'u ve sâbıkā Bursa kādısı Müftizâde Ahmet Efendi'ye Menemen ve sâbıkā Edirne kādısı Bıçakcılar İmâmı hafîdi Esseyyid Mehmed Fâiz Efendi'ye Kırkkilise ve sâbıkā İzmir kādısı Karalı Mehmed Efendi'ye Karabiga arpalıkları ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

İftâr-ı sadrıazam ve mu'âyede

Mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci gecesi sâhib-i devlet takım ile Şeyhülislâm Efendi hazretlerine ber-mu'tâd-ı kadîm iftâra ba'de itmâmi'l-merâsim ertesi gün mu'âyedeye bed' olunmuşdur.

Vekāyi'-i şehr-i Şevvâli'l-mükerrem li-sene tis'a ve tis'în ve mi'ete ve elf

Bin yüz doksan dokuz senesi mâh-ı Şevvâlü'l-mükerremin gurresi cum'aertesi günü olup ba'de'l-mu'âyede salât-ı îdi Sultân Ahmed câmi'-i şerîfinde ber-mu'tâd-ı kadîm edâ ol gün Yalı köşkü ikinci pazar günü Gülhâne [bedeli] Dolmabahçe'de iftâriyede olup Sadrıazam ve Şeyhülislâm Efendi ber-mu'tâd-ı kadîm Gülhâne bedeli[42] rikâb-ı hümâyûna ma'an gelip ba'de'l-itmâm cündîler ve canbâzlar ve envâ' türlü mel'abeler icrâ olunup ertesi pazarertesi günü Eskisarây bedeli Küçüksu'da biniş ve envâ' safâlar olmuşdur. Hakk te'âlâ safâlarını müzdâd eyleye, âmîn.

Tevcîhât-ı menâsıb[43]

Tevcîhât ve yine mâh-ı mezbûrun üçüncü pazarertesi günü tevcîhât olup ricâl cümle Paşakapusu'na da'vet olunup alâ-merâtibihim huzûr-ı sadrıazamîde tevcîh-i menâsıblar ve cümlelerine ber-mu'tâd-ı kadîm hil'atler ihsân-ı hümâyûn olmuşdur. Evvelâ sadrıazam kethüdâsı Nazîf Efendi ibkā, riyâset ibkā, sadrıazam kethüdâsı sâbık Hayrî Efendi çavuşbaşı, tezkire-i evvel ibkā, tezkire-i sânî ibkā, mektûbçuluk ibkā, teşrifatcılık ibkā, beğlikcilik ibkā, kethüdâ kitâbeti ibkā, çavuşlar kitâbeti ibkā, şıkk-ı evvel defterdârlık ibkā, şıkk-ı sânî Kesriyelîzâde Bekir Beyefendi ibkā, şıkk-ı sâlis ibkā, nişâncılık Süleyman Beyefendi'ye, (ibtidâ-i tevcîhâtta nişâncılık Esmâ Sultan kethudâsı Çelebi Mehmed Efendi'ye, büyük rûznâme Bekirpaşazâde Süleyman Beyefendi'ye tevcîh olunmuş iken Esmâ Sultan hazretleri kapuya haber, "*elbette*

[42] "Gülhâne bedeli" cümlesi bu satıra yanlışlıkla karıştırılmış olmalı.
[43] Buradaki liste aynen *Ruzmerre*'de de vardır (s. 32).

kethüdâma büyük tevcîh olunsun" deyü haber irsâl edüp ertesi günü becâyiş olunup nişâncılık Süleyman Beyefendi'ye büyük rûznâme Esmâ Sultan kethudâsı Çelebi Efendi'ye ihsan-ı hümâyûn ve tevcîh olunmuşdur fî 4 [Şevvâ]l)[44] defter emâneti Süleyman Feyzî Efendi'ye, büyük rûznâme Çelebi Mehmed Efendi'ye, başmuhâsebe Hasan Efendi'ye, şehremâneti sâbıkā darbhâne emîni Mehmed Beyefendi'ye, tersâne emâneti Elhâc Selîm Ağa'ya, darbhâne emâneti ibkā, matbah emâneti ibkā **(17b)** arpa emâneti Kethüdâ Bey birâderi Mehmed Emîn Efendi'ye Anadolu muhâsebeciliği Ahmed Rıf'at Beyefendi'ye, atlu mukābeleciliği Küçük İbrahim Efendi'ye, Haremeyn muhâsebeciliği yazıcı-i sâbık Mehmed Efendi'ye, yeniçeri kitâbeti Bekir Beyefendi'ye, sipâh kitâbeti Elhâc Selîm Efendi'ye, silâhdar kitâbeti Mustafa Seyyid Efendi'ye, cizye muhâsebeciliği sadrıazam mahdûmu Mehmed Beyefendi'ye, mevkūfâtçılık Hulusî Ali Efendi'ye, masraf-ı şehriyârî kitâbeti kapucular kâtibi Osman Efendi'ye, mâliye tezkireciliği Küçük Ali Efendi'ye, kalyonlar kitâbeti kapudan paşa dîvân kâtibi Ahmed Efendi'ye, küçük rûznâme Berberbaşı Süleyman Efendi'ye piyâde mukābeleciliği Muhsinzâde mühürdârı Osman Efendi'ye, küçük evkāf Bekir Beyzâde Mehmed Ârif Beyefendi'ye, Haremeyn mukāta'acılığı Ebezâde Hüseyin Efendi'ye, cebeciler kitâbeti Feyzî Beyzâde Mehmed Beyefendi'ye, piskopos mukāta'acılığı Seyyid Mehmed Nesîbâ Efendi'ye, ulûfeciyân-ı yemîn kitâbeti Küçük Hüseyin Efendizâde Sadullah Beyefendi'ye, gurâbâ-i yemîn kitâbeti Sıdkī mühürdârı Kadrî Efendi'ye, ulûfeciyân-ı yesâr kitâbeti Hekimbaşı dâmâdı Mehmed Emîn Efendi'ye, gurabâ-i yesâr kitâbeti Abdüsselâm mütevellisi Mehmed Emin Efendi'ye, topçular kitâbeti Hacı Mehmed Ağazâde Mehmed Tâhir Efendi'ye, tophâne nezâreti Midilli nâzırı Süleyman Ağa, İstanbul Baruthâne nezâreti Halilzâde Ahmed Ağa'ya, Gelibolu nezâreti ibkā, Selânik Baruthâne nezâreti Hasan Ağazâde Mehmed Sâdık Efendi'ye, sergi nezâreti sâbıkā küçük evkāf Yusuf Efendi'ye, Tersâne anbarları emâneti sâbıkı İsmail Efendi'ye, Tersâne anbarları nezâreti defterdâr Ahmed Paşazâde Mehmed Âsım Efendi'ye, büyük kal'a tezkireciliği Abdülkerim Efendi dâmâdı Mehmed Efendi'ye, küçük kal'a tezkireciliği Ömer Efendizâde İsmail Efendi'ye, hâslar mukāta'acılığı sâbıkā saraçlar kâtibi Abdullâh Efendi'ye, başmukāta'acılık Doğancıbaşızâde'ye, İstanbul mukāta'acılığı

---

[44] Parantez içi kısım metnin kenarında yer alır. Bu açıklama parantez içinde metne tarafımızdan eklenmiştir.

Sârımzâde Ahmed Beyefendi'ye, Bursa mukāta'acılığı Kisedâr Yusuf Efendizâde Mehmed Emin Efendi'ye, Avlonya ma'a Eğriboz mukāta'acılığı Ahmed Tevfik Efendi'ye, Kefe mukāta'acılığı İsbir Ağa mühürdârı Emîn Efendi'ye, kâğıd-ı Enderûn emâneti Penâh Efendizâde Yusuf Efendi'ye **(18a)**, kâğıd-ı Bîrûn emâneti İbrahim Nâilî Efendi'ye, tarîhcilik Nâilî Paşa hafîdi Nurî Beyefendi'ye, Tersanede riyâset vekâleti mektûbî-i defterî-i sâbık Hâfız Mustafa Efendi'ye, yeniçeri ağası ibkā, bostancıbaşı ibkā, mîr-i alemlik ibkā, mîrahûr-ı evvel ibkā, kapucular kethüdâlığı ibkā, mîrahûr-ı sâni ibkā, sipâh ağalığı Bekir Bey'e, mukaddem, silahdâr ağalığı Süfyân Ağa'ya, başbâkīkululuğu cizyedâr Emin Efendi'ye, ulûfeciyân-ı yemîn ağalığı ibkā, gurabâ-i yemîn ağalığı Çelebi Mehmed Ağa'ya, ulûfeciyân-ı yesâr ağalığı ibkā, gurabâ-i yesâr ağalığı ibkā, cebecibaşı ibkā, topçubaşı ibkā, toparabacıbaşı ibkā, mi'mârbaşı Hâfız Efendi ibkā, kassâbbaşılık ibkā, gümrük emâneti ibkā, cizye başbâkīkulluğu Kuyumcubaşı Mehmed Ağa'ya veznedârbaşılık ibkā olmuşdur. Hakk te'âlâ hazretleri cümleye selâmet ve herhâlde umûrlarında muvaffak bi'l-hayr olalar, âmîn.

Vefât-ı Tıflî Efendi

Ve yine mâh-ı mezbûrun altıncı perşenbe günü Sultânü'l-meczûbîn kerâmetlü Tıflî Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Mezbûr Tıflî Efendi merhûm Edirneli olup kişizâde ve ulemâdan ve hâfız ve hattât ve pür-ma'rifet ve Mahmûd Paşa kâtiplerinden olup mahbûbü'l-kulûb ve kibâr-ı ulemâ ve sulehâ ve cümle ile mülâtife üzere olup bir meclisde oldukda acaba lisânından ne kelâm zuhûr eder deyü cümle kelâmına muterakkıb olurlar idi. Rahmetullâhi ve nefa'anallâhu bi-şefâ'atihi.

Azl-i Kul Kethüdâsı ve nefyi ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun altıncı perşenbe günü Kul Kethüdâsı azl ve nefy olup yerine zağarcıbaşı Yusuf Ağa kul kethüdâsı olmuşdur. Ve alâ-merâtibihim tarîkleri üzere silsileleri olmuşdur.

Silsile-i Ulemâ

Ve yine mâh-ı mezbûrun yedinci cum'a günü silsile-i ulemâ olmuşdur. Bundan akdem mûsıla-i Süleymâniye müderrislerinden Sultân Ahmed müderrisi Tokadî Mustafa Efendi ile ibtidâ altmışlı müderrislerinden Davudpaşa mahkemesi başkâtibi olan ve vekāyi' kâtibi demekle meşhûr İbrahim Efendi fevt ve silsileleri olup Sultân müderrisi hâfız-ı kütüb İsmail Efendi'ye mislihu ve Üskü-

dar nâibi Kal'a Halîfesizâde Eyyübî Hamdullah Efendi'ye Eyyüb ve Gelenbeli İsmail Efendi'ye Haseki Sultân Medresesi ve alâ-merâtibihim hareket-i hârice varınca silsileleri olmuşdur ve hareket-i altmışlıdan Gelenbeli İsmail Efendi mûsılaya bâkīsi ibtidâ-i altmışluya tenzîl olmuşdur **(18b)**.

Selâmlık-ı Ayazma câmi'i[45]

Ve yine bundan akdem hüdâvendigâr-ı sâbık cennet-mekân Sultân Mustafa Hân hazretlerinin Üsküdar'da binâ ve ihyâ buyurdukları câmi-i lâtifi[ne] binâ emîni ta'yîn buyurulan Gümrükcü İshak Ağa tekmîl ve bed'-i salât içün mübâşereti günü azîm bârân ve fırtına ve kar yağup bir vechile Sultân Mustafa efendimiz hazretleri gelemeyüp ancak sadrıazaını Râgıb Paşa ve şeyhülislâmı Veliyüddîn Efendi ve ba'zı da'vet olunan ricâl ve kibâr gelüp ba'dehu bu ana gelince gerek Sultân Mustafa efendimiz hazretleri ve gerek Sultân Abdülhamîd efendimiz hazretleri selâmlık içün murâd-ı hümâyûnları oldukda herbirlerinde birer bahâ[ne] ve fırtına peydâ olup teşe'üm add olunup gelmezler idi. Bu def'a mâh-ı Şevvâlü'l-mükerremin yedinci cum'a günü yine câmi'-i mezbûrda salât-ı cum'a edâ olunmak emr-i hümâyûnları olup selâmlık tenbîh ve câmi-i mezbûra teşrîf ve salât-ı cum'ayı edâ ve Şemsîpaşa sarâyından filikaya binüp Sarây-ı aliyyelerine teşrîf buyurulur iken

Fırtına ve gark-ı kayıklar

Havâda gaym peydâ ve acele ile sür'at ederek lillâhilhamd ve'l-minne şevketlü efendimiz şehzâdegân efendilerimiz hazerâtlarının mübârek kademleri yere basdıkları anda bir azîm fırtına ve bârân oldu ki, kıyâmetden bir nişân, kayıklar ve sandallar birbirine girüp bilcümle toz ve duman içinde kalup baratalar havada seyrân ve sâ'ir kayıklar etrâf u eknâfda gark ve kimi karaya düşüp paralanup

Vefât-ı Sultân Mehmed İmâmı

Hattâ ol gün Sultân Mehmed câmi'-i şerîfi İmâmı Yekçeşmizâde [...] İstanbul'dan Boğaziçi'ne seyr içün gidüp ol esnâda Beylerbeyi'nde ba'de edâ-i salâti'l-cum'a Üsküdar önündeki sofa üzerinde temâşâ-i deryâ eder iken mezbûr kasırganın ve rüzgârın şiddetinden mezbûr sofanın üzerinde olan kebîr ağacın bir dalı kırılup mezbûr Sultân Mehmed İmâmı Efendi'nin başını ve vücûdunu hurd edüp şühedâ zümresine ilhâk olmuşdur.

---

[45] *Ruznâme*, vr. 13a'de kısaca anlatılmış.

İnşâallâhu te'âlâ, rahmetullâh ve imâmetini ve sâ'ir cihetlerini evlâdlarına merhameten ihsân olmuşdur.

Vefât-ı Bekrîzâde

Ve yine mâh-ı mezbûrun sekizinci günü sâbıkā Halebü'ş-şehbâ kādısı Sıddîkīzâde Abdurrahmân Efendi fevt olup i'lân-ı cemâ'at içün Sultân Mehmed câmi'inde salâsı verilmişdir. Rahmetullâh.

Biniş-i Mevlevîhâne[46]

Ve yine mâh-ı mezbûrun on ikinci çarşanba günü şevketlü efendimiz hazretleri Çırağan yalısına biniş olup Mevlevîhâne'de âyîn-i mevlevîyî temâşâ ve fukarâ Mevlevî şeyhlerine ve dervîşlere atıyye-i hümâyûn olmuşdur.

Kapudan Paşa Kethüdâsına üç tuğ

Ve yine ol gün Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa hazretlerinin kapu kethüdâları olan Yusuf Ağa'ya üç tuğ ihsân-ı hümâyûn olup Sinop muhâfızı ve Mora mansıbı ile bekâm **(19a)** olmuşdur[47].

Vefât-ı Şeyhülislâm Arabzâde Efendi

Ve yine vefât-ı Şeyhülislâm Arabzâde Ahmed Atâullah Efendi ve nasb-ı Nakībü'l-eşrâf şeyhülislâm ibn şeyhülislâmzâde Dürrîzâde Esseyyid Mehmed Ârif Efendi ve yine mâh-ı mezbûrun on sekizinci salı gecesi ba'de'l-mağrib sâ'at birde şeyhülislâm-ı mezbûr vefât ve fevti haberi Sadrıazam Ali Paşa hazretlerine ifâde anlar dahi der-akab mühürdârları ile sâbıkā Rumeli kādıaskeri ve hâlâ Re'îsülulemâ ve Nakībü'l-eşrâf olan zâde-i Dürrîzâde Esseyyid Mehmed Ârif Efendi hazretlerine mezbûrun fevti haberini ale's-seher taraf-ı pâdişâhîden kendülerinin meşîhata teşrîf edeceklerini tefhîm içün irsâl ve mühürdâr-ı mezbûr gece sâ'at dörtde haber verüp,

Nasb-ı Şeyhülislâm Dürrîzâde Ârif Efendi

Ba'dehû yevm-i mezbûrda ale's-seher taraf-ı pâdişâhîden sırkâtibi da'vet içün irsâl anlar dahi efendi-i mûmâileyh hazretlerini sâhilhânelerine varup da'vet ve yedi çifte ile Beşiktaş sarâyına götürüp ba'dehu Sadrıazam Ali Paşa hazretlerine dahi da'vetci gidüp anlar dahi geldiklerinde Sadrıazam ve Re'îsülulemâ Nakībü'l-eşrâf Ârif Efendi hazretleri ile ma'an huzûr-ı hümâyûna dâhil ve ferve-i samur-ı beyaz ilbâs buyurulup

---

[46] *Ruznâme*'de Çırağan'a gidiş bahsi var, mevlevihane ziyaretinden söz edilmiyor (13a).
[47] *Ruzmerre*, s. 32; *Ruznâme*, vr. 13a'da Sinop kısmı yok.

şeyhülislâm olmuşlardır. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri herhalde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn.

Davet-i salât-ı cenâze, Salâ-i cenâze

Ba'dehu sandala binüp Sadrıazam ile Paşakapusu'na gelüp mu'tâd-ı kadîm üzere ba'de-itmâmü'l-merâsim salât-ı cenâze içün Sultân Mehmed câmi'-i şerîfine teşrîf buyurmuşlardır. Lâkin Sadr-ı fetvâda iken vefât eden şeyhülislâm hazerâtlarının i'lân-ı cemâ'at içün salâsı bilâ-işâret-i fermân-ı âlî ile ancak Sultân Mehmed câmi'inde kırâ'et ba'dehu bil-cümle ehl-i menâsıba mu'tâd-ı kadîm üzere sadrıazam tarafından da'vet mektûbları irsâl ve bilcümle ocak ağaları ki yeniçeri ağası ve cebecibaşı ve topcubaşı ve arabacıbaşı ve sipâh ve silahdâr ağaları ve bilcümle kapu ricâli ve sadrıazam hazretleri takım ile bilcümle ulemâ ve sudûr-ı kirâm ve mevalî-i izâm ve müderrisîn-i kirâm ve meşâyih-i zevi'l-ihtirâm hazerâtları Sultân Mehmed câmi'-i şerîfine cem' ba'de salâti'z-zuhr Ayasofya şeyhi Hâcı Sırrî Efendi namâzını edâ ba'dehu Sedefciler içinde Sinan Paşa türbesinde vâlidlerinin civârlarına defn olunmuşdur. Rahmetullâhi te'âlâ Ba'de salâti'l-cenâze Sadrıazam hazretleri Paşakapusu'na avdet ve Şeyhülislâm Efendi hazretleri konaklarına teşrîf bilcümle sudûr-ı kirâm ve mevâlî-i izâm ve müderrisîn-i kirâm mu'tâd-ı kadîm üzere tebrîk ve dâmen-bûsları ile müşerref oldular. Hakk te'âlâ muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn (**19b**).

Tevcîh-i nekābet

Ve yine yevm-i mezbûrda hâlâ ravnak-efzâ-yı sadr-ı fetvâ devletlü inâyetlü efendi hazretlerinin nekābet üzerlerinde bulunmağla kendüleri rütbe-i vâlâ-yi meşîhat ile müstes'îd ve ol nekābet şerefiyle hâlâ İslâmbol kādısı olan kādıasker-i esbak merhûm Abdullâh Efendizâde Esseyyid Mehmed Dervîş Efendi hazretlerine bâ-emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn bâ-işâret-i aliyye tevcîh fermânı yevm-i mezbûrda kable'l-mağrib kendülere vâsıl ve ertesi çarşanba günü dîvâna teşrîflerinde ale's-sabâh huzûr-ı sadr-ı âsafîde ferve-i samur nekābeti iksâ buyurulup ba'de itmâmi'l-merâsim ba'de'd-dîvân kol ile bir tarafında nakīb çavuşları ve bir tarafında muhzırân mücevvezeler ile umûr-ı es'âra nizâm vererek Bâb-ı veliyyü'n-ni'amîye dâhil ve huzûr-ı şeyhülislâmîde teşekküren dâmen-bûsları ile müşerref ba'dehu takım ile konaklarına teşrîf buyurmuşlardır. Hakk te'âlâ herhâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn.

Ta'yîn-i hıdemât

Ve yine yevm-i mezbûrda Fetvâ emâneti İbrahim Efendi hazretlerine ibkā ve sâbıkā

vekāyi‘ kitâbetleri ile şeref-yâb olan Dârülhadîs müderrisi Şânîzâde Mehmed Sâdık Efendi müfettiş ve müderrisîn-i kirâmdan dersiâm Çorumlu Esseyyid Ebûbekir Efendi ders vekâleti ve mümeyyiz ve mahdûm-ı şeref-lüzûmları Esseyyid Mehmed Râşid Efendi hazretlerine Sultân Bâyezid tevliyeti ve mahdûm-ı şeref-lüzûmları Esseyyid Abdullâh Efendi hazretlerine Kılıç Ali tevliyeti ve sâbıkā kethüdâları [...] Efendi kethüdâlıkda ibkā ve Mektubcu [...] Efendi ibkā ve cennet-mekân vâlidleri merhûm hazretlerinin kethüdâları Esseyyid Tâhir Efendi bürdeci ve arzuhalci ta‘yîn buyurmuşlardır.

Donanma-yı deryâ

Ve yine bundan akdem şevketlü efendimiz hazretlerinin Ramazân-ı şerîfde dünyâya teşrîf eden şehzâde-i civân-baht Sultân Mahmûd efendimiz hazretlerinin donanma-yı hümâyûnları ba‘de'l-îde te’hîri emr-i hümâyûn olmuş idi[48].

İbtidâ Cebehâne

Mâh-ı mezbûrun yirminci perşenbe gecesi olmak üzere emr-i hümâyûn sâdır olduğu anda ibtidâ cebehâne ocağının sallarını Beşiktaş sarâyı önüne demir atup envâ‘ türlü mel‘abeler ve fişekler atılup envâ‘ türlü mehtâblar ve tasvîrler ve köşkler ve çarh-ı felekler ve ecderler ve su mâlikesi sûretleri ile müzeyyen edüp toplar ve fişekler ile ahşâm bed’ olunup sâ‘at üç buçukda tamâm eylemişlerdir **(20a)**.

Sâniyen Tophâne

Ve yine ol gece atılan fişekler tab‘-ı hümâyûna hoş gelmeyüp Fişekcibaşısı azl olunup te’dîb olunmuşdur ve yine ertesi cum‘a gecesi Tophâne sallarını çekip ba‘de'l-mağrib şürû‘ olunup envâ‘ türlü mel‘abeler icrâ ve evvelki geceden ziyâde fişekler ve ma‘rifetler icrâ ve envâ‘ türlü tasvîrler ile tezyîn ve yaban âdemi şeklinde bir tarafı ricâl ve bir tarafı nisâ şeklinde ve sâ’ir mel‘abelerini ana kıyâs oluna, lâkin fişeklerinde dahmeleri ziyâde ve herbirleri havâya ziyâde çıkıp avdet eyledikde salkımları müferrah olup ve kanadları ziyâde ve deryâya inince sönmeyip safâ-bahş ederdi ve bir ade[d] timsah balığı olup kanatlarını açıp gezer idi. Bu gece olunan mel‘abelerden ve fişeklerden tab‘-ı hümâyûna ziyâde safâ-bahşı akrânlarından ziyâde olduğu için topcubaşı olan [...] Ağa'ya kapıcıbaşılık ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Sâlisen Tersâne-i âmire

Ve yevm-i mezbûrda salât-ı cum‘ayı Beşiktaş câmi‘-i şerîfinde edâ olunup selâmlık

---

[48] *Ruzmerre*, s. 33; *Ruznâme*, vr. 13a’da kısaca bahis ediliyor.

olmuşdur ve yine ertesi cum'aertesi gecesi Tersâne-i âmirenin sallarını ale's-sabâh çekip akşama dek envâ' türlü mel'abeler ve mehterhâne ve ceng ü çegāne ve ip üzerinde canbâzlar oynayıp ma'rifetler icrâ ve salları cümleden ziyâde ve ziynetleri cümleden efzûn olup hattâ Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa hazretleri makām-ı hızmetde, filüka içinde ayak üzere elinde hezâren ve salların tanzîmine kemâl mertebe cidd ü sa'y üzere olmuşlardır ve yine cümleden fazla donanma şeklinde mükemmel baştarda ve kethüdâ çekdirmesi ve dört aded kırlangıç ve üç aded kalyon donadup huzûr-ı hümâyûnda alay gösterip evvelâ baştarda çekdirnesi içinde mehterhâne çalarak ar[d]ında kethüdâ çekdirmesi filândıraları küşâd ve anların ardında dört aded kırlangıç anun ardında kapudane ba'dehu ıryâle ba'dehu patorne topları atarak alay gösterüp kal'a önüne geldikde baştardanın topu ateşi kal'anın bir tarafına isâbet ve üzerinde olan fişekleri ateş alıp havaya gidüp ba'dehu kal'anın bir tarafı dahi ateş alup ol tarafını hedm ve deryâya ilkā edüp def' olmuşdur. Ol gün ahşâma dek bu minvâl üzre mel'abeler icrâ ba'de salâti'l-mağrib mehtâbları yakup bed' eylediler ve fişekleri gāyet çok idi, ammâ nizâmî olmadığından bir mikdâr **(20b)** gecesi topçulardan dûnca oldu ammâ gündüzü olan mel'abeleri ve sâ'ir eşyâlarının nazîri yok idi ve mehtâbları birer sâ'at sürer idi ve kumbaraları müferrah ve nizâmlı idi ve bir sal üzere bir kebîr top ve bir çift mandaya çekdirir gibi ve bir topa ateş edüp atarlar idi ve cümlesini tahrîr mümkün değildir, bu kadarca iktifâ edelim, ol gece sâ'at beşde tamâm eylediler.

İhrâk-ı Kulaksız der-Kasımpaşa

Ve yine ol gün kuşluk vakti Kulaksız nâm mahalde ihrâk zuhûr edüp bir değirmen ve on beş mikdârı evler muhterik olmuşdur[49].

Tevcîh-i arpalıklar

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi üçüncü pazar günü tevcîh-i arpalıklar zuhûru evvelâ Şeyhülislâm Dürrîzâde Esseyyid Mehmed Ârif Efendi hazretlerinin Kayseriyesine Yanya zamîme Sakız ref' ve yine tertîb-i veliyyü'n-ni'amî ile sâbıkā Anadolu pâyeli Mekkî Efendi'ye Gümülcinesine Bilecik, Tevfîk Efendi'nin Çinezliğine Bayındır zam, Kâmil Efendi'ye Sakız zam, Hekimbaşı Hayrullah Efendi'ye Dimetoka zam Eyyüb'den ma'zûl Karamanî Şerîf Efendi'ye Harmancık, Galata'dan Esad Efendizâde Esseyyid Mehmed Atâullah Efendi'ye

---

[49] *Ruzmerre*'de on evin (s. 33); *Ruznâme*'de birkaç evin (vr. 13a) yandığı belirtilir.

Mudurnu kazâları ber-vech-i arpalık cümlelerine tevcîh-i hümâyûn olmuşdur.

Vefât-ı Koca Mustafa-paşa Şeyhi

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi dördüncü pazarertesi günü Koca Mustafa Paşa âsitânesi Şeyhi Hâşim Efendi dâr-ı bekāya rıhlet ve i'lân-ı cemâ'at içün Sultân Mehmed câmi'inde salâ verilüp ve âsitâneye defn olmuşdur, rahmetullâhi te'âlâ.

Azl-i Topcubaşı, nasb-ı Topcubaşı

Ve yine azl-i Topcubaşı[50] ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi beşinci günü Beykoz nâm mahalde düğün olup ve azîm cem'iyyet ve çengiler oynarlar iken topçulardan sür'atcilerden sefere ta'yîn olunanlardan elli aded mikdârı neferât mezbûr düğüne gelüp "*tavşan oğlanlarının başlarında olan beyaz fesleri bizimdir*" deyü oğlanların başlarından feslerini alup vilâyet tarafından ahâlî ve yeniçeriler ve bostancılar cenge mübâşeret azîm fesâd ve vâfir yaralanup bu minvâl üzere yirmiden mütecâviz sür'atciler ahz bâkīler firâr, ahz olunanlarını i'lâm ile Âsitâne'ye irsâl ve bir kaç neferâtı aslına îsâl ve Topcubaşı'yı azl yerine Topcular kethüdâsı [...][51] Ağa topcubaşı olmuşdur.

İhrâk-ı Öküzlimânı Yalıları

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı çarşanba günü dahve-i kübrâda sâ'at iki buçukda Üsküdar'da Öküzlimanı'nda Hurşid Ağa'nın yalısı **(21a)** ile şeyhülislâm-ı esbak merhûm Arabzâde Ahmed Atâ Efendi'nin yalısı beyninden ihrâk zuhûr ve gün doğrusu rüzgârı ziyâde fırtına olup bir mertebe oldu ki yanına varmanın imkânı olmayup iki sâ'at içinde şeyhülislâm-ı mezbûr efendi hazretlerinin yalısından Öküzlimanı'nda Giridî Ahmed Efendi'nin yalısı beyninde olan yedi aded kebîr yalılar[52] emvâl ve eşyâları ile muhterik ve bir kaç nefer ricâl ve nisâdan ma'an muhterik ve etrâfında olan dağların otları ve ba'zı serviler yanup hattâ rüzgârın şiddetinden Üsküdar içinde Şemsîpaşa'da ve sâ'ir mahallere mismârlar düşüp kıyâmetden bir nişân oldu, lillâhilhamd ve'l-minne ba'de salâti'z-zuhr defn olmuşdur.

---

[50] Ali Ağa (Vâsıf, s. 286). Ayrıca *Ruzmerre*, s. 33.

[51] Vâsıf'ta diğer Ali Ağa (s. 286).

[52] *Ruzmerre*'de 6 yalı (s. 33).

Biniş-i Okmeydanı

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci perşenbe günü şevketlü efendimiz hazretleri Okmeydanı'na biniş olup tîr-endâz pehlivânlara huzûr-ı hümâyûnda ok atup salâ koşusu ve dokuzyüzcülere ve bincilere ve binyüzcülere koşular ve sâ'ir pehlivânlara atiyye-i hümâyûn olmuşdur.

İhrâk-ı Küçükpazar

Ve yine mâh-ı mezbûrun selh günü yevm-i çarşanbadır. Ol gün salât-ı asra karîb sâ'at sekiz buçukda Küçükpazar kulluğu karşusunda sokak içinde bostan bekçisi Ömer Ağa'nın evinden ihrâk zuhûr edüp bir kaç kol olup bir tarafı Mehmed Paşa çeşmesine ve bir tarafı Kıble çeşmesine bir tarafı Ağakapusu altına doğru kol kol olup akşâm ezânı tamam olmuşdur[53]. Hattâ içinde olan konakların birini bir mikdâr vasf edelim. Hâlâ duhân gümrüğü sandık emîni olan Selânikli Memiş Ağa konağına başlayıp iki senede tamam olup envâ' türlü oymalar ve nakışlar mücessemeler ki ve eflâke ser çeküp türlü türlü ma'rifetler icrâ edüp envâ' türlü köşkler ki vasfa gelmez ve muhteri[k] olmazdan on gün mukaddem içinde nakl edüp ve döşemesi itmâm ve bil-cümle emvâl ve eşyâsını nakl ba'dehu ba'zı mahallerinde olan ocakların davlunbazlarını mermerden yapup anlara dahi cilâlarına mübâşeret eder iken bu harîk zuhûr ve tamâm iki senede tamâm eylediği konağı bir sâ'at içinde bilcümle emvâl ve eşyâsı ve me'kûlât ve meşrûtâtı ile muhterik olmuşdur. Ma'âzallâhu te'âlâ gālibâ sebebi oldur ki, Medîne-i münevverenin ta'mîr ve termîmi husûsunu karışdırup gāyet ile a'lâ taşlar yapulur iken nefsâniyete düşüp Tâşîbaşı-ı sâbık ve hâlâ Medîne-i münevvere binâ emîni olan Mehmed Ağa'nın tarafından yapılan **(21b)** taşların cümlesi a'lâ yapılur iken alup âhar tarafa verüp kalb yapılup mahallerine irsâl ve yapılan taşlar mahalline varmadan bu tarafda dünyada bu kadar zararını gördü âhiretde ne şekil alacağını Mevlâ bilür. Hakk te'âlâ cümleyi sadâkatden ayırmaya, âmîn. Bu husûsuda vasf çokdur. Bu kadarca iktifâ edelim ve ol ihrâkda kassâm kâtibi Nâzırzâde Efendi'nin dahi hânesi muhterik olmuşdur. Efendi-i mûmâileyhin muhterik olması gāliba altıncı def'asıdır. Hakk te'âlâ cümleye ecirler ihsân eyleye, âmîn.

---

[53] *Ruznâme*'de 20'den fazla evin yandığı belirtilir (vr. 13b). *Ruzmerre*'de tarihi Zilkade ayının ilk günü şeklinde kayıtlıdır (s. 33).

İtlâk-ı nizâm ustaları, tâife-i Habbâzân

Ve yine bundan akdem maktûl sadr-ı sâbık Halil Hamîd Paşa merhûmun azlinde habbâzân tâifelerinin nizâm ustalarından Kanlıfırınlu Elhâc Ahmed Ağa ve Uncu Saîd Ağa ve üç aded kefereler Magosa'ya nefy ü iclâ olunup mezbûr Elhâc Ağa firâr ve Âsitâne'de ihtifâ edüp bu kadar tecessüs, aslâ nâm u nişânı zuhûr etmeyüp ve mezbûrları mahall-i me'mûrelerine irsâl ve kal'a-bend olup mâh-ı mez[bû]rda cümlesi birden itlâk lâkin Uncu Saîd Ağa ile iki aded kefere ustaları mezbûr kal'ada ecelleri ile fevt ve mezbûr Elhâc Ahmed Ağa zâhir çıkdıkda bâ-hatt-ı hümâyûn yine habbâzân ustalarının üzerlerine başbuğ ta'yîn eylemişlerdir.

İtlâk-ı Şehremîni Elhâc İsmail Efendi

Ve yine bundan akdem nefy olan sâbıkā arpa emîni demekle ma'rûf Yeğen Elhâc Ali Ağa'nın hazînedârı ve Darbhâne emîni sâbık Hâfız Efendi'nin dâmâdı olan Elhâc İsmail Efendi şehremîni iken azl ve Surre emîni ta'yîn olunmuş iken azl ve Soğucak'a nefy ba'dehu mâh-ı mezbûrda itlâk olunmuşdur.

Hedm-i Kilise

Medîne-i Ebâ Eyyûb-i Ensârî'de İslâm Bey mahallesinde Çeşmeli odalarda Ermeni tâifelerinin müceddeden binâ eyledikleri ta'lîm-i sıbyânları nâmında kiliselerini sinîn-i vâfireden berü ba'zı zabitâna senede vâfir meblâğ verilüp bu def'a hâlâ Havâss-ı refî'a kādısı Esseyyid Mustafa Râcih Efendi hazretleri bu emr-i bâtıla ma'lûm-ı şerîfleri oldukda tâife-i mezbûrlar on beş yirmi kese akçe arz ve kabûl eylemeyüp hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugāyir-i emr-i münîf bundan akdem kilise eyleyüp âyîn-i bâtıla icrâ eylediklerini Devlet-i aliyyeye i'lâm evvelâ ta'lîm-i sıbyân nâmında ba'dehu zâhiren kilise olan mahallerin mecmû'unun hedmleri şer'ân vâcib ve hedmleri ile indillâh me'cûr olurlar deyü i'lâm ve Sadrıazam Şahin Ali Paşa hazretlerinin ma'lûmları oldukda i'lâmları mûcebince amel ve hedm olunmasını fermân-ı âlî sâdır ba'dehu bi'n-nefs Esseyyid Mustafa Râcih Efendi kādı-i belde ve sâbıkā kādı-i belde Hamîdîzâde Efendi ve Şeyh-i Hazret-i Hâlid Yahyâzâde Efendi ve e'imme ve hutebâ ve usta ve mi'mâr ağa mahall-i mezbûra varılup ibtidâ mezbûr Râcih Efendi hazretleri kendü yedleriyle koparup ve ba'dehu bilcümle hedm ba'dehu enkāzını âhar mahalle nakl ve odalar kapusunu dahi hedm olunup ve i'lâmları ve fermân-ı âlî mûcebince hedm eylediklerini der-i Devlet-i aliyyeye i'lâm eyleyüp bu emr-i bâtılanın def'i ve icrâ-i şerî'at-i

garrâ ile efendi-i mûmâileyh hazretleri müddetlerini sâlimîn ve cümle hoşnûd **(22a)** ahâlî-i belde kendülerden hoşnûd ve râzı hitâme-i misk fehvâsınca müddetlerini tamâm eyleyüp ba'de'l-hedm ertesi gün konaklarına revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ vücûdlarına âfiyet ihsân eyleye, âmîn.

Vekāyi'-i şehr-i Zilkadetü'ş-şerîfe li-sene tis'a ve tis'în ve mi'ete ve elf

Tevcîh-i menâsıb-ı ulemâ, tevcîh-i Galata

Tevcîh-i menâsıb-ı mevâlî-i izâm ve silsile-i müderrisîn-i kirâm bin yüz doksan dokuz senesi mâh-ı Zilkadetü'ş-şerîfe gurresi pazarertesi günü şeyhülislâm ibn şeyhülislâm Dürrîzâde Esseyyid Mehmed Ârif Efendi hazretlerinin tertîbleri ile Dârülhadîs müderrisi Şânîzâde Mehmed Sâdık Efendi hazretlerine Galata kazâsı bin iki yüz senesi Muharremü'l-harâmı gurresinden zabt eylemek üzere tevcîh-i hümâyûn olmuşdur. Efendi-i mûmâileyhin hârici altmış dokuzdur ve ekser zamânları hidemât ile ve sudûr-ı kirâm hazretlerine vekāyi' kitâbetleri hızmetlerinde olup ve hâlâ şeyhülislâm müfettişidir ve Tarakçızâde demekle meşhûrdur.

Tevcîh-i Selânik

Ve yine yevm-i mezbûrda Süleymaniye müderrisi Mahmûd Efendizâde Esseyyid İbrahim Molla Efendi hazretlerine bin ikiyüz Rebî'ülâhir gurresinden zabt eylemek üzere Selânik kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 70.

Tevcîh-i Haleb

Ve yine yevm-i mezbûrda hâmiseden sâniyye-i Ayasofya-i kebîr müderrisi Alizâde Esseyyid Mehmed Nureddin Efendi hazretlerine bin iki yüz Rebî'ülâhir gurresinden zabt eylemek üzere Halebü'ş-şehbâ kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 71. Mezbûr Nurî Efendi tarafından hasîb ü nesîb kutbü'l-ârifîn şeyh Nasûhî kuddise sırruhu hazretlerinin ahfâdından ve ulemâdan dâimâ tedrîs ile meşgūl olup ve Hoca Abdî Efendi me'zûnlarından olup dâima salâh-ı hâl ile meşgūl musallî ve müttakī mahbûbü'l-kulûb bir zâtdır. Hakk te'âlâ herhâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn.

Silsile-i Ulemâ

Ve yine yevm-i mezbûrda silsile-i müderrisîn-i kirâm hasbe't-tarîk Îsâzâde Efendi Dârülhadîs'e gelmişdir, hârici 70. *Rütbe-i Süleymaniye'ye*, Şeyhzâde Meh-

med Efendi, hârici 71; Esseyyid İbrahim Efendi, hârici 72; medâris-i hamseye Başmüsevvid Esseyyid Mehmet Efendi Nuruosmaniye'ye (200), hârici 71. Muhsinzâde Yahya Efendi Sâniye-i Ayasofya-i kebîr (180), hârici 71. *Mûsıla-i Süleymaniye'ye*, İslimyeli Hasan Efendi'ye Sultân Selîm medresesi (207), hârici 77; Divrikli Hâfız Osman Efendi'ye Bayram Paşa medresesi (113), hârici 77; Benderekli Hâfız Ahmed Efendi'ye Sinan Paşa, hârici 77; *Hareket-i altmışlıya*, Ankaravî İsmail Efendi'ye Koca Mustafa Paşa (119), hârici 79; Kütahyalı Ahmed Efendi'ye Caferağa (92), hârici 79; Uşşakî İbrahim Efendi'ye İsmihân Sultan der-Fethiye (75), hârici 79; Şerîfzâde hafîdi Esseyyid Mustafa Efendi'ye Pîrîpaşa münhâle, hârici 84; *Rütbe-i altmışlı*, Kuyucaklı Esseyyid Abdurrahmân Efendi'ye Siyavuş Paşa (96) der-Eyyûb, hârici 83; Âtıfzâde mahdûmu Mehmed Tâhir Efendi'ye Ekmekçizâde Ahmed Paşa (50), hârici 83; Manyasî Mahmûd Efendi'ye Havâss-ı Mahmûd Paşa (40), hârici 83; Karahisârî Esseyyid Ömer Efendi'ye Mustafa Ağa (59), hârici 83; **(22b)** *Rütbe-i sahn*, Sahhâflar şeyhi Esseyyid Ahmed Efendi, hârici 83.

(Sahn vazîfeleri ale's-seviye 127).

Çorumlu Esseyyid Ebûbekir Efendi, hârici 83; Antalyalı Esseyyid Mûsâ Efendi, hârici 83; İmâm-ı evvel-i şehrîyârî Hâfız Mehmed Dervîş Efendi, hârici 93. *Mûsılâ-i sahn*, Zühdî İsmail Efendi'ye Halîlpaşa (18), hârici 89; Sıdkī Efendizâde Ahmed Reşîd Efendi'ye *Merdûmiye* (5), hârici 88; Esseyyid Yusuf Efendi'ye dersiyye-i Emetullâh Hatun, hârici 89; Zileli Osman Efendizâde Esseyyid Mahmûd Efendi'ye dersiyye-i Mîr-i Piyâde Ahmed Ağa (10), hârici 87. *Hareket-i dâhile*, Ahıskalı Bekir Efendizâde Ahmed Reşid Efendi'ye Defterdâr Ebülfazl Mahmûd Efendi medresesi, hârici 91; Gedüslü Esseyyid Feyzullah Efendi'ye Sâniye-i Sarây-ı İbrahim Paşa (6), hârici 91; Keşşâfzâde Abdülkerim Efendi'ye dersiyye (17) der-Câmi'-i Ali Paşa (12), hârici 91; Konevî Dâmâdı Esseyyid Mehmed Efendi'ye dersiyye-i Pîrî Usta, hârici 91. *İbtidâ-i dâhile*, Bolevî dersiâm Elhâc Mustafa Efendi'ye dersiyye-i Rûşen Ağa der-Eyyüb, hârici 96. Âmidî Hâfız Esseyyid Ömer Efendi'ye dersiyye-i Hasan Paşa der-Kınalı (6), hârici 96. Hârimî Mustafa Efendi'ye Elhâc Hamza, hârici 96. Mehmed Fikrî Efendi'ye dersiyye-i Uncubaşı Ahmed Ağa der-Ayasofya-i kebîr (10), hârici 96.

Vefât-ı Elhâc İbrahim Efendi, Kazâ-i Siroz muvakkaten

Ve yine Kādıasker-i merhûm Halil Efendi yeğeni sâbıkā Ser-levha-i yemîn (11), muvakkaten Siroz kādısı Elhâc İbrahim Efendi İznikmîd nâibi iken mâh-ı mezbûrun ikinci salı günü dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Rahmetullâhi te'âlâ.

Tevcîh-i Siroz

Ve yine tevcîh-i kazâ-i Siroz merhûm-ı müşârün-ileyhin fevti haberi geldikde muvakkaten mutasarrıf olacağı Siroz kazâsını Şeyhülislâm-ı sâbık merhûm Es-seyyid İbrahim Efendi'nin kethüdâsı Ser-levha-i yesâr olan Mustafa Efendi'ye Siroz kazâsı tevcîh olmuşdur.

Tevcîh-i Âsitâne-i Koca Mustafa Paşa

Ve yine mâh-ı mezbûrun üçüncü çarşanba günü tevcîh-i âsitâne-i hazret-i Sünbülî kuddise sırruhu bundan akdem Koca Mustafa âsitânesi şeyhi Hâşim Efendi vefât ba'dehu Şâh Sultân şeyhi Merkezzâde Ahmed Efendi'ye tevcîh olunmak üzere Ayasofya şeyhi ve Ordu şeyhi Hâfız Efendi murâdları olup yevm-i mezbûrda bilcümle şeyhler ve dervîşân Bâb-ı veliyyü'n-ni'meye cem' ve mezbûrân rüşvet ahz ve mezbûr Ahmed Efendi'yi sevk ederler deyü azîm şikâyet ve evlâdı her vechile lâyıkdır deyü istirhâmlarını bâlâya arz ve işâret bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn oğlu [...] Efendi'ye tevcîh-i hümâyûn olup pîş-kadem [...] Efendi vekîl ve terbiye etmesine ta'ahhüd eylemişlerdir.

İhrâk-ı Parmakkapu

Ve yine mâh-ı mezbûrun dördüncü perşenbe günü Beşiktaş sarâyında rikâb-ı hümâyûn olmuşdur ve yine mâh-ı mezbûrun beşinci cum'a gecesi sâ'at dokuzda Parmakkapu'da[54] Tahtahan'da ihrâk zuhûr edüp kol kol olup Göncüler kapusu ve okcular, yaycılar, kılıccılar, bal mumcular, hânlar **(23a)** ve Parmakkapu ve kolluklar ve eskiciler ve destereciler ve konaklar muhterik olmuşdur ve azîm helecân verüp ve çarşıyı boşaldup gālibâ sagīr ve kebîr hâneler ve dekâkîn birkaç mikdârı muhterik olup ba'de'd-def' Kasımpaşa'da dahi ihrâk zuhûr edüp tulumbalar ve Kapudan Paşa gidüp lillâhilhamd ibtidâ def' ba'dehu Tahtakal'a'da Tomruk Sokağı'nda ve Koca Mustafapaşa'da ve sâ'ir mahallerde ol gün on-onbeş mahalle kundaklar bırakup ve evvelki gün

---

[54] Bayezid'de Okçular içinde çıkan yangının gününü *Ruznâme* 4. cuma günü olarak verir ve 22 ev, 135 dükkanın yandığını belirtir (vr. 13b).

yirmibeş kadar mahalle kundak baskını haberleri kapuya kayd olunup def' olunmuşdur[55]. Hakk te'âlâ encâmını hayr eyleye, âmîn.

Azl-i Vezîr Kethüdâsı ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun yedinci pazar günü Vezîr Kethüdâsı Nazîf Efendi[56] azl, yerine hâlâ mirâhur-ı evvel olan Divîddâr Mehmed Paşazâde Abdî Bey vezîr kethüdâsı olmuşdur.

Nasb-ı Mirâhur-ı evvel

Ve Çerkes Mehmed Bey mirâhur-ı evvel olmuşdur.

Azl-i Tersâne Emîni ve nasbı

Ve Tersâne-i âmire emîni Nazîf Efendi'nin pederi Elhâc Selîm Ağa Tersâne emânetinden azl olunup hâlâ Çavuşbaşı olan Hayrî Efendi Tersâne-i âmire emîni olmuşdur ve Lalelî Mustafa Efendi çavuşbaşı olmuşdur ve Büyük Tezkireci Enverî Efendi azl yerine sâbıkā tezkireci-i evvel olan Nahîfî Efendi büyük tezkireci olmuşdur.

Azl-i Yeniçeri Ağası ve üç tuğ, Nasb-ı Yeniçeri Ağası

Ve yine mâh-ı mezbûrun sekizinci pazarertesi günü Yeniçeri Ağası Ahmed Ağa azl ve ferve-i vezâret ilbâs olunup üç tuğ ile Hotin vâliliği ihsân-ı hümâyûn olmuşdur. Yerine sâbıkā kul kethüdâsı iken nefy olunup Özi Ağası olan Sivasî Mehmed Ağa yeniçeri ağası olmuşdur.

Mora vâlîsi Alayı

Ve yine ol gün nâdirü'l-vukū' olan ve misli sebkat etmeyen nekrelerden Mora vâlîsi olan Yusuf Paşa Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa hazretlerinin yalısından bir karaveleye binüp ve tuğlarını ve sancaklarını içine döküp ardı sonra kethüdâ pergandisi ve iki aded pergandi ve üç aded çamlıca kayığı tatar ağaları bayrakları ve gönüllü alemdârları ve levendât ve deliler ve tüfenkciyân alemleri ile bir alay-ı azîm ile donanma-yı hümâyûn çıkar gibi Ortaköy önünden salpa demir ve toplar atarak vedâ' ve mehterhânesini çalarak ve etrâfında filikalar ve nice nice kayıklar ile alay-ı azîm ile Üsküdar önünden ve Sarây-ı

---

[55] *Ruzmerre*'de özellikle Okçular içinde çıkan yangın sonrası bazı kimselerin sadrıazam kethudası Nazif Efendi'ye, "sizin için yanıyoruz" diye küfrettiklerini; bu yangınlar üzerine Sadrıazamın Paşakapısı'nda 300 su testisi, 150 balta, 150 testere hazırlattığı belirtilir (s. 33).

[56] Nazif Efendi'nin azli yangın sırasındaki galeyan ile ilgili olmalıdır (*Ruzmerre*, s.33).

hümâyûn burnundan tekrâr top şenlikleri ederek mahall-i me'mûrelerine revâne oldular. Hakk selâmetler ihsân ve muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn.

Katl-i Yılanlı Musa Oğulları

Ve yine bundan akdem Yılanlı Musa'nın oğlu Karacehennem'in katli bâlâda tahrîr olunmuş idi. Ba'de'l-katl karındaşları Hasan Ağa ve Fethullâh Ağa ve dayısı oğlu Keleş Ağa içün tekrâr emr sâdır olup katillerine anlar dahi **(23b)** haklarında sâdır olan fermânı istimâ' ve Eğridir nâm karyede asker cem' ve zabt edüp ba'dehû nefir-i âm ile muhâsara olmahalden firâr Yılanlı kal'asını zabt ve iki ay muhâsara ve azîm katl-i nüfûs ba'dehu cümlesini ahz ve katl ve ser-i maktū'u Âsitâne'ye gelüp mezbûrânın vâlideleri ve kavm-i kabîleleri istirhâm ve avfları içün Âsitâne'ye gelmişler idi. Cümlesini mübâşir ile vatanları olan Eğridir nâm karyeye mâh-ı mezbûrda irsâl eylemişlerdir[57].

Nefy-i Ahmed Bey

Ve yine mâh-ı mezbûrun onuncu günü sâbıkā topçubaşı Karahisârî Kapucubaşı Ahmed Bey Karahisar'a nefy [ü] iclâ olmuşdur[58].

Nefy-i Sârbân Ali Ağa

Ve yine ol gün silâhşor-ı şehriyârî Sârbân Ali Ağa Avret adasına[59] nefy olmuşdur ve yine bundan akdem Enderûn-ı hümâyûndan etmekçibaşılık ile çerâğ olan Mustafa Ağa azl yerine yirmi beş gün etmekçibaşı ta'yîn olunan Uncu ustalarından Ketencizâde Elhâc Mustafa Ağa esnâfı ihtilâle ve te'dîbi muktezî hareketde olup yevm-i mezbûrda azl ve Bursa'ya nefy yerine Tıflîzâdelerden Üsküdarî İsmail Ağa etmekçibaşı olmuşdur.

Nefy-i sâbıkā Şeyhülislâm Molla Beyefendi

Ve yine mâh-ı mezbûrun onuncu çarşanba günü sâbıkā Şeyhülislâm Molla Beyefendi hazretlerini bâ-hatt-ı hümâyûn nefy fermânını Çavuşbaşı Ağa'ya verilüp fermân-ı âlî mûcebince Çavuşbaşı Ağa dahi yalılarından beş çifte kayık ile beyefendiyi ahz ve Kadıköyü'nde bir gece yatup ertesi perşenbe günü kırk beş aded menzil bârgîrleri irsâl ve etba'ından yanında bulunan on dört aded âdem ile binüp Kartal'a revâne ol-

---

[57] Eğridir, Aksu bucağına bağlı Yılanlı köyünden olan bu aile hakkında bk. Y. Özkaya, *Osmanlı İmparatorluğunda Âyânlık*, Ankara 1977, s. 210; *Ruznâme*, 13b.

[58] Vâsıf, s. 288; *Ruzmerre*, s. 34.

[59] *Ruzmerre*'de Sakız adası, s. 34.

dular ve sâ'ir etbâ'ları ertesi gün dört aded tahterrevân ve birkaç çift mahâfe alup cümlesi Kartal'a harem ve cevârî ile revâne olup ve ol mahalden çavuşlar emîni mübâşiretiyle arpalıkları olan Ankara'ya nefy [ü] iclâ olmuşlardır.

Bâ-hatt-ı hümâyûn Mustafa Beyefendi'nin yalıda iskânı

Ve yine yevm-i mezbûrda efendi-i mûmâileyhin mahdûm-ı şeref-lüzûmları Anadolu pâyeli Mustafa Beyefendi hazretleri hakkında zuhûr eden hatt-ı hümâyûnu hâlâ Şeyhülislâm Efendi hazretlerinin kethüdâları İncir Köyü'nde Abdürrezâk Efendi sâhilhânesinde efendi-i mûmâileyhe rü'yet ve tefhîm eylemişlerdir. Mazmûn-ı hatt-ı hümâyûn İncir karyesinde olan sâhilhânede pencerelerini kapayup bir mahalle çıkmayup ve kendüye züvvâr dahi gelmemek üzere tenbîhi müş'irdir. Anlar dahi "*sem'an ve tâ'aten*" deyüp mazmûn-ı hatt-ı hümâyûn **(24a)** mûcebince âmel olmuşlardır.

Mekke-i mükerreme pâyeleri

Ve yine mâh-ı mezbûrun on birinci günü sâbıkā Edirne kādısı Paşmakçızâde Esseyyid Selîm Efendi'ye Zilkadenin yirminci gününden zabt eylemek üzere Mekke-i mükerreme pâyesi olmuşdur. Hârici 60 ve sâbıkā Edirne kādısı Feyzullah Efendizâde Mehmed Refî' Efendi'ye mâh-ı mezbûrun yirmi beşinde Mekke-i Mükerreme pâyesi verilmişdir, hârici 61.

Tevcîh-i Mekke-i mükerreme

Ve yine ol gün sâbıkā Mekke-i mükerreme'ye giden Aşçıbaşızâde Esseyyid Ali Efendi Şam-ı şerîfde fevt ba'dehu yerine sâbıkā Mısr-ı Kahire kādısı Ömer Hulûsî Efendi'ye bin iki yüz Muharremü'l-harâmı gurresinden zabt eylemek üzere Mekke-i mükerreme tevcîh olunmuşdur, hârici 62.

Haleb ve Kars tevcîhi

Ve yine mâh-ı mezbûrun on ikinci cum'a günü Kethüdâ-yı sadr-ı sâbık Mustafa Paşa'ya Haleb ve Abdülcelîl oğlu [...][60] Paşa'ya Kars tevcîh olunmuşdur.

Nefy-i Başhalîfe Hasan Efendi

Ve yine mâh-ı mezbûrun on üçüncü cum'aertesi günü kethüdâ kalemi başhalîfesi Hasan Efendi Bursa'ya nefy ve iclâ olmuşdur[61].

[60] Mehmed Paşa.

[61] Yerine Musahibzâde Sadık Efendi getirildi (*Ruzmerre*, s. 34).

İstiklâl hattı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dördüncü pazar günü Bebek köşküne biniş-i hümâyûn olup ol gün Sadrıazam Ali Paşa hazretlerine ser-çukadârân hazret-i şehriyârî ile istiklâl kürkü ve hatt-ı hümâyûn irsâl buyurulup anlar dahi mâşiyen gelüp istikbâl ve arz odasından dîvân ve ricâl ve kibâr hâzır oldukları hâlde hatt-ı hümâyûnu kırâ'et ve ferve-i samur-ı istiklâli ilbâs buyurulup cümle ricâl ve kibâr devâm-ı ömr ü devlet-i pâdişâhîye du'âda olmuşlardır. Mazmûn-ı hatt-ı hümâyûn: "*Vezîrim Ali Paşa umûr ve husûslarından murahhas ve müstakil vezîrimsin rü'yet-i ibâdullâhda ve sâ'ir nizâm-ı devletim husûslarını ne vechile rü'yet ve nizâm verirsen cümle makbûl-ı hümâyûnumdur*" deyü tahrîr olunan hatt-ı hümâyûnu rü'yet ve kırâ'et ve hıfz ve ser-çukadâr-ı hazret-i şehriyârîye bir ferve-i samur ilbâs ve donanmış at ve on kise akçe in'âm ve mutayyiben ircâ' buyurmuşlardır.

İstanbul Ağası azli ve nasbı ve nefyi

Ve yine mâh-ı mezbûrun on beşinci pazartesi günü İslâmbol ağası ve re'îsler kethüdâsı olan Ahmed Ağa'yı azl ve Ağakapusu'ndan yayan muhakkıran yanında bir yazıcı ve on kadar yamaklar etrâfında başyasakcı odasına götürüp ba'dehu kayık ile Kurşunlu mahzen önünde Limni kayığına vaz' ve nefy olunmak üzere mübâşir ta'yîn ve kalkup gider iken tekrâr bâ-fermân-ı âlî Kadıköyü'ne Subaşı konağında muhâsebesi görülüp ba'de itmâmi'l-merâsim Limni cezîresine[62] nefy [ü] iclâ olunmak içün fermân-ı âlî sâdır olmuşdur. Mezbûrun azli ile nefy olması **(24b)** husûsunda cümle ibâdullâh mesrûr olmuşlardır. Zirâ zulmü âlemi tutmuş bir âdemdir ve yerine Fânizâde sâbıkā üç def'a başyazıcı olan Saîd Efendi İslâmbol Ağası[63] olmuşdur ve re'îsler kethüdâsı yiğitbaşısı Ahmed Hoca re'îsler kethüdâsı olmuşdur.

Vefât-ı Cemâlîzâde

Ve yine mâh-ı mezbûrun on altıncı salı günü Eğrikapu civârında kutbü'l-ârifîn kerâmetlü Esseyyid Eşşeyh Cemâlî Efendi kuddise sırruhu hazretlerinin oğlu Esseyyid Eşşeyh Mehmed Nizâmeddîn Efendi hazretleri fevt ol gün Hazret-i Hâlid radıyallâhu anh câmi'-i şerîfinde ba'de salâti'l-asr namâzını edâ ve tekyelerinde türbelerine defnolmuşdur. Rahmetenlillâh.

---

[62] *Ruzmerre*'de Bozcaada (s. 34).

[63] *Ruzmerre*'de Vefalızade İbrahim Efendi (s. 34).

Nefy-i Başyazıcı ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on yedinci çarşanba günü başyazıcı Karslı Hâfız [...] Efendi azl ve Limni'ye nefy olmuşdur. Yerine [...] Efendi başyazıcı olmuşdur.

Kuds-i Şerîf tevcîhi

Ve yine mâh-ı mezbûrun on sekizinci perşenbe günü hâmiseden Muhsinzâde Yahyâ Efendi'ye bin ikiyüz Cumadelûlâ gurresinden zabt etmek üzere Kuds-i şerîf kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 70.

Tevcîh-i Kıbrıs

Ve yine ol gün mûsıla-i sahndan Surre Emînizâde Esseyyid Yahyâ Azîz Efendi'ye bin iki yüz senesi Rebî'ülâhir gurresinden zabt etmek üzere Kıbrıs kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 87.

Silsile-i ulemâ

Ve yine yevm-i mezbûrda silsile-i müderrisîn-i kirâm efendiler: *Mûsıla-i Süleymaniye'ye*, Medhîzâde Abdürrahîm Efendi, cedîde-i Elhâc Beşir Ağa'ya gelmişdir, hârici 77. *Hareket-i altmışlıya*, müsevvid hattât Ali Efendi Minkārîzâde der-Üsküdar, hârici 79. *İbtidâ-i altmışlıya*, Ahmed Mollazâde Mehmed Emîn Efendi, Âhî Çelebi'ye, hârici 83. *Sahna*, Ömer Vahîd Efendizâde Celâleddîn Efendi, hârici 83. *Mûsıla-i sahna*, Tosyavî Mustafa Efendi sâmine-i Mehmed Paşa, hârici 89; Nazillili Eşşeyh Mehmed Efendi, Kenan Mehmed Paşa, hârici 89. *Hareket-i dâhile*, Nâfiz Efendi hafîdi Ali Efendi dersiyye der-Sultan Bâyezîd, hârcı 91; Kıbrıs Muhassılızâde Ömer Efendi, Tercümân Yunus hârcı 87. *İbtidâ-i dâhile*, İbrahim Edhem Efendi, Dâye Hâtun, hârici 91; Kastamonî hâfız Abdullâh Efendi, Behmen Ağa, hârici 91.

Nefy-i Usta-i Bebek

Ve yine mâh-ı mezbûrda Bebek ustası Topal İsmail Usta neferâtının zabtına adem-i kudreti zâhir olup ve neferâtı Arnavud karyesi yasakcısını yatağan bıçağı ile biçüp katl ve subaşısını dahi mecrûh edüp neferâtlarını ahz etmeyüp küşâd vermekle azli iktifâ eylediğinden oğlu ile ma'an Limni cezîresine nefy ü iclâ yerine Hünkâr hemtâcısı Mehmed Ağa usta olmuşdur.

Nefy-i Usta-i Kavak

Ve yine Kavak ustası Tabakoğlu Elhâc Mehmed Ağa dahi kezâlik azl ve nefy yine sâbıkā Kavak ustası oğlu Tâhir Ağa Kavak ustası olmuşdur (**25a**).

İslâma gelen Çerâkise tâ'ifeleri

Ve yine Bahr-i siyâh tarafından bir kebîr sefîne ile Çerâkise tâ'ifesinden birkaç yüz mikdârı kefere Âsitâne'ye gelüp mâh-ı mezbûrun yirmi dördüncü çarşanba günü dîvân-ı sadrıazamîde yirmi beş mikdârı İslâm ile müşerref olmuşlardır. Ba'dehu ol gün ba'de'd-dîvân ceste ceste İslâma gelmişlerdir. İnşâallâhu te'âlâ âlemet-i hayırdır.

Vefât-ı Özbekler Şeyhi Hâcı Hoca

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi beşinci perşenbe günü Üsküdar'da Sultan Tepesi'nde Özbekler şeyhi Hâcı Hoca dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir ve tekyesine defn eylemişlerdir. Rahmetullâh.

Vefât-ı Seyyid Baba

Ve yine tarîk-i Nakşibendî şeyhi Seyyid Baba demekle meşhûr Seyyid Şeyh Mustafa Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Rahmetullâhi te'âlâ ve nefa'anallâhu bi-şefâ'atihi.

Vezâret-i Halil Paşa

Ve yine yevm-i mezbûrda sadr-ı sâbık merhûm Kara Vezîr Mehmed Paşa'nın karındaşı sâbıkā silahdâr-ı şehriyârî Halil Ağa'ya üç tuğ [...] mansıbı ve İsakca muhâfızı olmuşdur.

Kütahya Mütesellimi ihrâcı

Ve yine Sadrıazam Ali Paşa hazretlerinin kapucular kethüdâsı Burdurî İbrahim Bey'e kapıcıbaşılık ihsân-ı hümâyûn olup ve Kütahya vâlîsi ve İs[ma]il muhâfızı Esseyyid Ahmed Paşa hazretlerinin mansıbı olan Kütahya'ya mezbûr İbrahim Bey'i mütesellim ta'yîn ve yevm-i mezbûrda revâne olup sâbıkā mütesellim olan Abbas Ağa'yı Âsitâne'ye ihzârı içün fermân-ı âlî sâdır olmuşdur.

İhrâk-ı Kasımpaşa

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci cum'aertesi günü kable'l-asr Kasımpaşa'da Aynalıçeşme civârında Çatmamescid mahallesinde ihrâk zuhûr edüp birkaç hâne muhterik olup def' olmuşdur[64].

Vefât-ı Emîn Efendi

Ve yine kisedâr Yusuf Efendizâde Beylikci Abdullâh Efendi kaynı Hâcegân-ı dîvân-ı

---

[64] *Ruznâme*, 13b; *Ruzmerre*, s. 34.

âlî Mehmed Emîn Efendi mâh-ı mezbûrun selhi günü ki yevm-i selâsede vefât-şüd. Karacaahmed'de babası yanına defn olunmuşdur. Rahmetullâhi te'âlâ.

Vekāyi'-i şehr-i Zilhiccetü'ş-şerîfe li-sene tis'a ve tis'în ve mi'ete ve elf

İzmir ve Kıbrıs sihâm olması

Bin yüz doksan dokuz senesi mâh-ı Zilhiccetü'ş-şerîfenin gurresinde sadrıazam hazretlerinin çizme-bahâ ve hâs olmak üzere kadîmü'l-eyyâmdan berü ta'yîn olunan Kıbrıs cezîresi ve İzmir'i vüzerâ hâslığından bâ-hatt-ı hümâyûn çıkarup Aydın'ı yerine vezîr hâssı olup ba'dehu Kıbrıs cezîresiyle İzmir'i yüz seksen sehim olup her bir sehim senede dörder kise akçe fâiz ile beher sehmi yirmi altışar kise akçeye olmak üzere nizâm vermişlerdir.

Dağıstan elçisine tûğ verilmesi

Ve yine mâh-ı mezbûrun gurresinde bundan akdem Dağıstan tarafından gelen Lezgi elçisine iki tûğ ve mîrimîrân pâyesi ile ferve-i samur ilbâs buyurulup ve bir donanmış at **(25b)** kethüdâsına ferve-i farsak ve âdemlerine kaftanlar ilbâs buyurulup mâh-ı mezbûrun ikinci perşenbe günü mahallerine berren revâne ve yedlerine tekrâr fermân-ı âlî i'tâ olunup Âsitâne'den mahallerine varınca kifâyet mikdârı zahîre verilüp sâlyânelerine takās olmak üzerine emr-i hümâyûn olup mu'azzez ve mükerrem mahallerine revâne olmuşlardır.

Nakl-i hümâyûn[65]

Ve yine mâh-ı mezbûrun üçüncü cum'a günü Beşiktaş sâhilhânelerinden nakl-i hümâyûn olup cum'a namâzını ibtida Ayasofya-i kebîrde edâ eylemişlerdir. Hakk te'âlâ hazretleri selâmetler ihsân eyleyüp emsâl-i kesîresiyle müşerref eyleye, âmîn, bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn.

Karadağ fethi ve Mahmûd Paşa ile Kurt Paşa'nın beynleri ıslâhı

Ve yine ol gün Barlı Mahmûd Paşa Karadağ'ı zabt ve harâca kesüp ve Ku[r]t Paşa'yı bozup ve Belgrad ve Bosna taraflarına tahrî-

[65] *Ruznâme*, 13b.

râtlar irsâl ki "*Nemçe tarafından eğer hareket ve bir zarar isâbet eder ise haberler ve tahrîrâtlar edüp bu tarafa bildiresiz ve birkaç gün zarfında imdâda giderim*" deyü tahrîrâtları zuhûr etmişdir. Mezbûr Mahmûd Paşa ile Kurt Paşa'nın beyinlerinde olan adâvetlerini Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa vesâtetiyle mâbeynlerinde olan adâvetler ref' ve muhabbete tebdîl olmuşdur, lillâhilhamd.

Îd-i adhâ ve aded-i ağnâm

Ve yine mâh-ı mezbûrun yedinci salı günü koyun girüp cum'a günü îd-i şerîf olup lillâhilhamd bu sene-i mübârekede sene-i sâbıklarından ziyâde ganem gelmişdir ve kapuya aded-i ağnâm defterleri gelüp Karaman ve Kıvırcık ve Mihaliç ve Dobruca cümlesi yüz kırk iki bin koyuna bâliğ olmuş.

Vefât-ı Süleyman Bey, tevcîhât

Ve yine mâh-ı mezbûrun on üçüncü pazarertesi günü nişâncı olan Bekir Paşazâde Süleyman Bey vefât edüp yerine Süleyman Feyzî Efendi nişâncı olmuşdur[66] ve Hasan Efendi defter emîni olmuşdur ve Anadolu muhâsebecisi Ahmed Rif'at Beyefendi başmuhâsebe olmuşdur. Yerine Enverî Efendi Anadolu muhâsebecisi olmuşdur.

Donanma-yı hümâyûn

Ve yine yevm-i mezbûrda Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa arzı ile donanma-yı hümâyûn hilâf-ı âde Ortaköy önünden kalkup baştarde ve kapudan ve patorna ve sâ'ir sefâinler alaysız Tersâne-i âmireye bağlamışlardır.

Karakulak azli ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on beşinci çarşanba günü vezîr karakulağı Mehmed Ağa azl ve ze'âmet ile çırağ yerine sâbıkā ağa karakulağı Bekir Ağa vezîr karakulağı olmuşdur.

Bursa Mollası Efendi'ye Anapa nasbı

Ve yine hâlâ Bursa kādısı Bekir Paşazâde Ömer Beyefendi Bursa'da taht-ı hükûmetinde beyne'l-ahâlî hüsn-i zindegânesi olmayup birkaç def'a hakkında ahâlî tarafından mahzar ve şâkîler zuhûr edüp bir vechile def'i mümkin olmayup gün-be-gün şâkîler ziyâde zuhûr

[66] *Ruznerre*'de 10. cuma günü öldüğü ve yerine 12. günü Feyzi Efendi'nin tayin edildiği belirtilir (s. 34).

(26a) edüp def'i mazarrat içün kendüyü Âsitâne'ye ihzâr ve bakiyye kalan müddetini tekmîl içün taraf-ı hazret-i veliyyü'n-ni'amîden mâh-ı mezbûrda Âsitâne'den Fahreddîn Efendi nâib nasb olunup irsâl buyurmuşlardır.

Vefât-ı Şehzâde Sultân Mehmed

Ve yine mâh-ı mezbûrun on sekizinci cum'aertesi günü şevketlü, azametlü, kudretlü pâdişâh-ı rûy-ı zemîn halledallâhu hilâfetehu ilâ-yevmiddîn Sultân Abdülhamîd Hân efendimiz hazretlerinin şehzâdelerinden Sultân Mehmed efendimiz hazretleri çiçek çıkarup aslâ ilâc-pezîr olmayup yevm-i mezbûrda rûh-ı pür-fütûhları âşiyâne-i firdevs-i âlâya vâsıl oldu[67]. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri ebeveynleri hazerâtlarına sabır ve bâkîlerine sıhhat ve selâmet ve âfiyet ihsân eyleye, âmîn. Bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn.

İhrâk-ı Üsküdar der-Toptaşı

Ve yine yevm-i mezbûrda azîm fırtuna olup ba'zı piyâde kayıklar gark olup ve azîm Bahr-i siyâh'da ve Akdeniz'de fırtuna sebebiyle azîm sefâinler ve kömür çenberleri gark olmuşdur. Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi beşinci cum'aertesi gecesi sâ'at yedide Üsküdar'da Toptaşı nâm mahallede etmekçi fırunundan[68] ihrâk zuhûr edüp kol kol olup altı sâ'at mikdârı muhterik olup hâneler ve hânlar ve dekâkînler ve değirmenler gâliba cümle iki yüzü mütecâviz olmuşdur, lillâhilhamd def' olup Sadrıazam ve Kapudan Paşa ve sâ'ir ihrâka me'mûr olanlar ve ocaklılar cümle mahallerine gidüp,

Nefy-i Zağarcıbaşı Osman Ağa ve silsile-i Ocaklı

Ba'dehû yeniçeri ağası olan Sivasî Mehmed Ağa ihrâk olan mahallere hıfz içün ortalar ve tulumbalar ta'yîn ve cümlenin üzerlerine zağarcıbaşı olan Kelleci Osman Ağa ta'yîn olunup ol dahi hıfz ve hırâset üzere olur iken ertesi pazar günü ocak tarafından yazıcı ve fermân-ı âlî mûcebince ağa-yı mektûbî ile mübâşirler gelüp Üsküdar'dan ahz, hânesine gelmeksiz[in] Kavakhisârı'na getirüp ve ol mahalden Özi'ye nefy ü iclâ eylemişlerdir. Ba'dehû silsilesi olup yerine

---

[67] Vâsıf, s. 292; *Ruzmerre*, s. 34 (18. cumartesi günü); *Ruznâme*, 14a.

[68] *Ruznâme*'de Çörekci Ahmed adlı birinin dükkanında çıkan yangında 30-40 hane, 20-30 dükkanın yandığı belirtilir (14a). Ancak *Ruzmerre* yanan ev sayısını yukarıdaki gibi 200-300 hane diye verir (s. 35).

samsoncubaşı Ellibir İsmail Ağa zağarcıbaşı ve Elliiki Hasan Ağa samsoncubaşı ve Elliiki Mehmed Ağa turnacıbaşı ve Mehmed Ağa muhzır ve bölüğü Memiş Ağa'ya verilmişdir.

Nefy-i Karakulak Mehmed Ağa

Ve yine bundan akdem vezîr karakulağı Mehmed Ağa ze'âmet ile çerağ olmuş iken îsâl-i lihye etmeyüp ve ze'âmeti kabûl etmeyüp hilâf-ı rızâ-yi hümâyûn hareketde olduğunu i'lâm, Enderûn-ı hümâyûndan Mehmed Ağa ze'âmet-i mezkûre ile çerağ ve mezbûru ocak kānûnu üzere yetmiş akçe verilüp ve cebren sakalını îsâl etdirüp ve Bozcaada'ya nefy olunmuşdur.

Itlâk-ı Mesnevîhân Efendi

Ve yine mâh-ı mezbûrda Manisa'ya nefy olan Mesnevîhân Efendi ıtlâk olup Üsküdar'da misâfireten sâkin olmuşdur. Temme sene tis'a ve tis'în ve mi'ete ve elf **(26b)**.

VEKĀYİ'-İ ŞEHR-İ MUHARREMÜ'L-HARÂM Lİ-SENE Mİ'ETEYN VE ELF MİN-HİCRETİ MEN-LEHÜ'L-İZZ VE'Ş-ŞEREF

Sene-i mezbûre Muharremü'l-harâmının gurresi ki yevmü'l-cum'adır hicret-i nebeviyyenin bin iki yüz senesi olup vekāyi'âtdan mahall-i hayr olmak üzere ibtidâ menâsıb-ı ulemâ-i mevâlî-i izâm ve silsile-i müderrisîn-i kirâm vekāyi'i ile bed' olundu.

Tevcîh-i kazâ-i Bursa

Yevm-i mezbûrda sâbıkā Havâss-ı refî'a kādısı Hasbî Ahmed Efendi'ye Bursa kazâsı sene-i mezbûre Cumâdelûlâ gurresinde zabt etmek üzere tevcîh olunmuşdur, hârici 64.

Tevcîh-i Şam-ı şerîf

Ve yine yevm-i mezbûrda sâbıkā Selânik kādısı Mollacıkzâde Ahmed Muhtar Efendi'ye bâ-pâye-i Edirne, Şam-ı şerîf kazâsı sene-i mezbûre Cumâdelûlâ gurresinden zabt etmek tevcîh olunmuşdur, hârici 67.

Tekā'üdîn

Ve yine müderrisîn-i kirâmdan İmâm Hasan Efendizâde Hasan Efendi Çorlu müderrisi iken takā'üd edüp Karaburun arpalığı ile bekâm olup hâlî kalan Çorlu medresesi ile dahi Başmüsevvid Esseyyid Mehmed Efendi takā'üd ihtiyâr eylemişdir, hârici 71.

Silsile-i Müderrisîn

Ve yine silsile-i müderrisîn-i kirâm *Hâmisede*, Hamdullâh Efendi Nuruosmaniye'ye gelmişdir, hârici 71. *Mûsıla-i Süleymaniye'ye*, hazret-i Hâlid der S[afer], Beyşehrî Hüseyin Efendi, hârici 77. *Hareket-i altmışlı*, Rûm Mehmed Paşa'ya Erzurumî Mustafa Efendi, hârici 79; Hatîbzâde Esseyyid Mehmed Efendi bi'l-i'tibâr Fâtıma Sultân Medresesiyle, hârici 79. *İbtidâ-i altmışlı*, Rizeli Debbağzâde Mustafa Efendi Cenâbî Ahmed medresesi ile hârici 83. *Sahn*, İbrahim Paşazâde Esseyyid Mehmed Esad Efendi, hârici 83. *Mûsıla-i sahna*, Nâilî Kaynızâde Mehmed Emîn Efendi'ye Mi'mâr Sinan), hârici 89. *Hareket-i dâhile*, Altuncukzâde Abdullâh Efendi'ye Çoban Çavuş Medresesi,

hârici 92; İsmail Paşazâde Esseyyid Abdullâh Efendi'ye Sâmine-i Sarây-ı İbrahim Paşa medresesi, hârici 91. *İbtidâ-i dâhile*, Kırımî Mehmed Efendi'ye sâniye-i Minkārîzâde, hârici 96; Plevneli Mustafa Efendi Haremiye, hârici 96.

Tevcîh-i arpalıklar

Ve yine tevcîh-i arpalıklar yevm-i mezbûrda Şeyhülislâm Dürrîzâde Esseyyid Mehmed Ârif Efendi hazretleri tertîbleriyle, Kütahya'yı kendilerinin arpalıklarına zam ve İslâmbol pâyeli Birâderzâde Yakub Efendi'ye Kayseriye ve Mekke-i mükerreme pâyeli Veli Efendizâde Mehmed Emîn Efendi'ye Menemen ve sâbıkā Mekke-i Mükerreme kādısı Nefesîzâde Esseyyid Mehmed Saîd Efendi'ye Mudurnu zam ve sâbıkā Medîne-i münevvere kādısı (**27a**) Fetvâ emîni Osman Efendizâde Abdullâh Molla Efendi'ye Kolonya (?) zam ve Mekke-i mükerreme pâyeli Refî‘ Molla Efendi'ye Gelibolu ve Sandıklı ve sâbıkā Galata kādısı Şerîf Efendizâde Esseyyid Mehmed Atâ Efendi'ye Çırpan Üsküdar'dan ma‘zûl Tevâşî Ahmed Efendi'ye Gerebine Selânik'den ma‘zûl Şükürzâde Sermed Esseyyid Feyzullâh Efendi'ye Samakov-ı Alefli, sâbıkā Bağdad'dan Hân kādıaskeri demekle ma‘rûf Kırımî Feyzullâh Efendi'ye hilâf-ı âde Balya tevcîh olunmuşdur.

Vefât-ı mahdûm-ı veliyyün-ni‘am efendi

Ve yine mâh-ı mezbûrun üçüncü günü Şeyhülislâm Efendi hazretlerinin küçük mahdûmları dâr-ı bekāya rıhlet techîz ve tekfîn ve defn olunmak üzere iken,

Rikāb-ı tebrîk-i sene

Rikāb-ı hümâyûn tebrîk-i sene-i cedîde içün Re'îs Efendi Bâb-ı veliyyü'n-ni‘amiye duhûl ba‘dehu Paşakapusu'na dâhil ba‘dehu Sadrıazam ve Şeyhülislâm hazerâtları ile ma‘an Sarây-ı hümâyûna duhûl ve dâmen-bûs-ı hazret-i şehriyârî ile müşerref ve tebrîk-i sene-i cedîde edüp,

Tevârîh-i sene-i cedîd

Ve ba‘zı târîh-i sene arz olunup avdet buyurmuşlardır. Evvelâ "bismillâh tevekeltu alellâh", Târîh-i âhar: "El-hamdülillâhi rabbi'l-âlemîn errahmânirrahîm", "zuhreddîn" ve bunların emsâli tevârihler çoktur. Bunlar ile iktifâ edelim.

Vefât-ı Fâtıma Sultan

Ve yine mâh-ı mezbûrun onuncu pazar günü[90] şevketlü, azametlü, kudretlü pâdişâh-ı rû-yı zemîn halledallâhü hilâfetehu ilâ-yevmiddîn Sultan Abdülhamîd Hân Efendimiz hazretlerinin duhter-i pâkîze-ahterleri Fâtıma Sultân hazretleri dâr-ı bekāya rıhlet eyleyüp mu'tâd-ı kadîm üzere i'lân-ı cemâ'at içün salâ ve Sadrıazam ve Şeyhülislâm hazretleri ve sâ'ir ricâl ve kibâr Sarây-ı hümâyûnda namâzını edâ ve türbe-i mu'attarlarına defn eylemişlerdir.

Tabh-ı âşurâ

Ba'de'd-defn ol gün mu'tâd-ı Sarây-ı hümâyûnda âşurâ tabh olunup ber-mu'tâd-ı kadîm tevzî' olunmuşdur.

Azl-i Odabaşı-i Bostaniyân ve nasbı

Ve yine yevm-i mezbûrda bostancılar odabaşısı Türkmenoğlu Ağa'nın hilâf-ı âde Sadrıazam hazretlerine dîvânda bî-edebâne vaz' u hareket üzere olduğundan nâşî azl ve hânesinde meks ü ikāmet eylemek üzere tenbîh sâbıkā bostancılar odabaşısı Mustafa Ağa'ya hil'at ilbâs olunup odabaşı ta'yîn buyurmuşlardır.

Azl-i Mi'mâr Ağa ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on ikinci salı günü mi'mâr Hâfız Efendi'nin hilâf-ı rızâ-yı hümâyûn ve mugāyir-i fermân-ı âlî tama'-ı hâmından nâşî ba'zı mahallât aralarında hâneler altında dekâkîn küşâdına izn verdiği âşikâr oldukda mi'mâr ağalıkdan azl ve mi'mâr-ı Üsküdar Elhâc Mûsâ Ağa'ya hil'at ilbâs olunup mi'mâr ağa olmuşdur.

Edirne Bostancıbaşısı nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dördüncü perşenbe günü Edirne bostancıbaşısı azl yerine sâbıkā enfiyye emîni ve Galata voyvadası olan ser-bevvâbîn-i şehriyârî **(27b)** ve şilahşor-ı şehriyârî Benli oğlu Ali Ağa hilâf-ı âde Edirne bostancıbaşısı olmuşdur. Bilcümle ocaklıları ve hâsekiler münfa'il olmuşlardır. Hakk te'âlâ encâmını hayr eyleye, âmîn.

Cebecibaşı azli ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on altıncı günü Cebecibaşı Doğramacı [...][91] azl olunup yerine başkethüdâ Göynüklü Mustafa Ağa cebecibaşı olmuşdur.

---

[90] *Ruznâme*'de 9. cumartesi günü (vr. 14a); *Ruzmerre*'de 11. pazar günü (s. 35); Vâsıf'ta 10. pazar günü (s. 298).

[91] İbrahim Ağa (Vâsıf, s. 298). *Ruzmerre*'de 17. cumartesi günü (s. 35).

Tevcîh-i Filibe

Ve yine mâh-ı mezbûrun on sekizinci günü sâbıkā Filibe kādısı Esseyyid İbrahim Efendi Cumâdelûlâ gurresinden zabt etmek üzere yine Filibe kazâsı tevcîh olunmuşdur.

Tevcîh-i Âmid

Ve yine yevm-i mezbûrda Muhsinzâde imâmı [...] Efendi'ye Cumâdelûlâ gurresinden zabt etmek üzere Âmid kazâsı tevcîh olunmuşdur.

Tevcîh-i Mar'aş

Ve yine bin iki yüz Cumâdelûlâ gurresinden zabt etmek üzere Mar'aş kazâsı Edirne müderrislerinden bâ-sahn Edirne'den Yenişehr Nakibizâde Esseyyid Sadullah Efendi'ye tevcîh olunmuşdur, 90.

Tevcîh-i Ayıntab

Ve yine Edirne'de ibtidâ-i dâhil müderrislerinden Çelik Mehmed Paşa imâmı Esseyyid Osman Efendi'ye bin iki yüz Ramazân gurresinden zabt etmek üzere Ayıntab kazâsı Sadrıazam Ali Paşa ricâsiyle tevcîh olunmuşdur, hâricleri 90.

İmtihân-ı medrese

Ve yine imtihân-ı medâris, hâlâ şeyhülislâm-ı sellemehü's-selâm Mevlânâ Dürrîzâde zâdesi Esseyyid Mehmed Ârif Efendi hazretleri imtihân-ı ulemâ-i müderrisîn-i kirâma taraf-ı hazret-i şehriyârîden me'zûn olup mâh-ı mezbûrun gurresi cum'a günü dâhil-i imtihân olacak efendileri fetvâ emîni tahrîr ve mülâzemetlerini tashîh edüp yüz doksan dokuz kimesneyi tahrîr.

Mümeyyiz efendiler mahall-i imtihân

Ve ertesi cum'a günü mümeyyiz efendiler hazerâtlarından başınümeyyiz Köprülü Halil Efendi ve Hamidîzâde Efendi ve ders vekîli Çorumlu Bekir Efendi ve Gelenbeli İsmail Efendi ve Münîb Efendi ve Kuyucaklı Esseyyid Abdurrahman Efendi ve Karahisârî Ömer Efendi ve Abdî Efendi ve müfettiş Tarakçızâde Efendi ve Fetvâ emîni efendi hazerâtlarını Bâb-ı veliyyü'n-ni'amiye ihzâr ba'de salâti'l-cum'a talebe-i kirâmı üç mahalle taksîm ve ba'de'l-habs dersleri *Mutavvel*'de "*el-fennü's-sânî ilmü'l-beyâni, kaddemethu li-şiddeti'l-ihtiyâci-ileyhi li-kevnihi cüz'en ve muhıtâcen-ileyhi fi-tahsîli'l-belâgati bi-hılâfi'l-bedî'i fe'innehû vudûhu'd-delâleti-aleyhi*" nâm mahalden ders ta'yîn olunup sekizinci cum'a günü imtihân tamâm olup ba'de edâi'l-cum'a defterleri mümeyyiz efendiler hazret-i veliyyü'n-ni'am hazretlerine teslîm anlar dahi nazar eyledikde a'lâ üç, karîb-i alâ

sekiz, vasat-ı kavî yirmi iki cümlesi 33 ve on aded dahi vasatlardan zamm ve yirmi iki aded mevâlîzâdeler ile cümlesi altmış dört aded kimesneyi telhîs olunup mâh-ı mezbûrun on sekizinci târîhiyle ihsân-ı hümâyûn olup tevzî ve taksîm ve ashâbına verilüp esâmîleri ale'l-infirâd tahrîr olundu **(28a)**.

Bâ-imtihân müderris olan efendiler hazretleri esâmîleri a'lâ okuyanlar 3

Evvelâ Âmidî Esseyyid Mehmed Efendi dersiyye der-Süleymaniye, Dârendeli Mehmed Âbid Efendi dersiyye-i Rahîme Hanım, Çarşanbalı Mehmed Efendi dersiyye-i Emîne Hanım.

A'lâ karîbi okuyanlar 8

Filibeli Esseyyid Mehmed İslâm Efendi dersiyye der-câmi-i Evliyâ, Manyas Müftîsizâde Esseyyid Mehmed Efendi, dersiyye-i Elhâc İlyâs, Kastamonî Mustafa Efendi dersiyye-i İshak Paşa, Ali Rüşdî Efendi dersiyye-i İsmail Odabaşı, Malatyalı Osman Efendi dersiyye-i Şerîf İbrahim Paşa, Nevşehirî Hasan Efendi dersiyye-i Mısrî Sunullah Efendi, Alaşehrî Hamza Efendi dersiyye-i Kırımî Elhâc Mustafa, Kastamonî Hâfız İbrahim Efendi dersiyye-i Abdülfettâh, Ahmed Efendi dersiyye-i Pirincçi Sinân.

Vasat-ı kavî okuyanlar 22

Hâfız Emrullâh Efendi dersiyye der-Mesih Paşa, Bayburdî Esseyyid İbrahim Efendi dersiyye-i Hoca Kemal, Uşşâkî Elhâc İsmail Efendi dersiyye-i Halil Ağa, Edirneli Esseyyid İbrahim Efendi dersiyye-i Şerîfe Ayşe, Mehmed Emîn Efendi dersiyye-i Gāzî Hasan Paşa, Hâfız Esseyyid Mehmed Efendi dersiyye-i Abdülkadir, Trabzonî Mustafa Efendi dersiyye-i Emîn-i binâ Ahmed Ağa, İskilibî Mustafa Efendi dersiyye der-Ayasofya, Taşköprülü Mustafa Efendi dersiyye-i Sahhâf Ahmed, Kilisî Esseyyid Osman Efendi dersiyye-i Defterdâr Abdüsselâm, Borî Ali Efendi dersiyye-i cedîde Hamid Efendi, Filorinalı Îsâ Efendi dersiyye-i Elhâc Mehmed Ağa, Eğinli Hâfız Ömer Efendi dersiyye-i Elhâc Mustafa, Ahıskalı Osman Efendi dersiyye-i Şerîfe, Bozoklu Hâfız Osman Efendi dersiyye-i İsmail Paşa, dersiyye der-câmi'-i Şehzâde **(28b)** Pazarköylü Ali Efendi dersiyye-i Cafer Efendi, Abdülmennan Efendi dersiyye-i Elhâc Ahmed, Amasyalı Esseyyid Abdürrahîm Efendi dersiyye-i sâniyye-i Elhâc Beşir Ağa, Ahıskalı Süleyman Efendi dersiyye-i Vıhvıhek, Güzelhisârî Abdullâh Efendi dersiyye-i Elhâc Mustafa.

Vasat okuyanlar 10 Karahisârî İbrahim Efendi dersiyye-i Râbia Hanım, Vidinli Ahmed Efendi dersiyye-i Mustafa Efendi, Geredeli İbrahim Efendi dersiyye-i Ali Tûsî, Sandıklılı Ahmed Efendi dersiyye-i Ebu Bekir Efendi, Amasyalı Esseyyid Mehmed Efendi dersiyye-i Keşfî Osman, Göynüklü Ali Efendi dârülhadîs-i Burhan Efendi, Müsevvid Gümüşlü Abdullâh Efendi dersiyye-i Şehîd Mehmed Ağa, Hâfız İsmail Efendi sâniyye-i Hâmid Efendi, İmâmzâde Esseyyid Elhâc Ahmed Sırrî Efendi sâniye-i Mi'mâr Mustafa Ağa, Kulalı Esseyyid Süleyman Efendi dersiyye-i Vıhvıhek.

Mehâdimzâdeler Murad Efendizâde Abdülhalîm Efendi sâniye-i Mehmed Paşa, Emîn Mollazâde Dervîş Abdülkadir Efendi Mîrimîrân, Mekkî Efendizâde Mustafa Âsım Efendi sâniye-i Hâce Hayreddin Efendi, Hayâtîzâde Mehmed Esad Efendi sâniye-i Şehremîni, Fetvâ emînizâde Mehmed Saîd Efendi râbi'a-i Kılıc Ali Paşa, Refî' Efendizâde Mehmed Esad Efendi sâniye-i Mîrimîrân, Fâiz Efendizâde Esseyyid Mehmed Hâlid Efendi sâniye-i Nuh Efendi, Nâfiz Efendi Hafîdi Mehmed Murad Efendi sâniye-i defterdâr Abdüsselâm, Mollacıkzâde hafîdî Mehmed Servet Efendi Şehremini, Yakub Efendi hafîdi Mehmed Sâkıb Efendi sâniye-i Bayram Paşa, Vardarî Şeyhzâde Yahya Kâmil Efendi sâniye-i Evliyâ Mehmed Efendi, Nuri Efendizâde Mehmed Rıza Efendi sâniye-i Molla Çelebi, Kastamonî Halil Efendizâde Mehmed Esad Efendi sâniye-i defterdâr İbrahim Paşa, İmâm-ı sadr-ı âlî Amasyalı Esseyyid Mehmed Efendi Hısâlî Mehmed Ağa, Cevdet Efendizâde Muhiddin Efendi Mi'mâr Mustafa Ağa **(29a)** Tevfîk Efendi hafîdî Esseyyid Mehmed Ma'rûf Efendi Manisalı Çelebi, Keçecizâde Mehmed Ârif Efendi Vıhvıhek, Müsevvid Dervîş Elhâc Mustafa Efendi sâniye-i Yahya Efendi, İsâm Efendizâde Mehmed İsmet Efendi sâniye-i Şâhçoban, Çeşmîzâde Mehmed Mesûd Efendi sâniye-i Yakup Paşa, Esseyyid Mehmed Ârif Efendi Bucaklı Ahmed, Kādirîzâde hafîdî Mehmed Esad Efendi defterdâr İbrahim Paşa.

Bakıyye-i imtihan Re'îs Efendizâde Esseyyid Mustafa Efendi sâniye-i Kenan Paşa, gurre-i Ra. [Rebîülevvel] sene [11]99. Kethüdâ Nazîf Efendi birâderzâdesi Esseyyid Mehmed Nurullâh Efendi medrese-i Yakup Paşa, gurre-i Ra. [Rebî'ülevvel] sene 1199. Zafranborlu Hâfız Halil Efendi Güvenç Ali Bey, 22 Muharrem 1200.

Vefât-ı Mısır kādısı Ve yine mâh-ı mezbûrda sâbıkā Mısr-ı Kahire kādısı Saîd Paşa İmâmı Esseyyid Yahya Efendi ba'de itmâmi'l-müddet müste'men sefînesiyle Âsitâne'ye gelür iken vefât edüp Sakız açığında taşra çıkarmak imkândan olmayup deryâya ılkā eylemişlerdir. Rahmetullâh.

Gark-ı Hasan Kapudan Ve yine mâh-ı mezbûrda Tersâne-i âmire kapudanlarından Arnavud Hasan Kapudan altı yüz elli aded neferâtlarıyla karaveleye binüp Akdeniz'de geşt ü güzâr eder iken fırtunaya uğrayup gark olup altı yüz elli âdemden altı âdem necât mâbâkīsi gark olmuşdur. Rahmetullâhi aleyhim ecma'în.

İzbandid sefînesi ahzı Ve yine ve Tersâne-i âmire kapudanlarından Arnavud Daman Kapudan Akdeniz'de geşt ü güzâr eder iken âlemi harabe vermiş İzbandid sefînesine râst gelüp muhârebe ve mukātele ve cebren ve kahren ahz ve içinde olan emvâl ve eşyâ ve emti'a-ı kesîresiyle mâh-ı mezbûrda Âsitâne-i aliyyeye getirüp Tersâne-i âmireye bağlayup ikrâmen kapudan-ı mezbûr Daman kapudanı habs eylemişlerdir, sonra neye müncer olur ise yine tahrîr olunur.

İhrâc-ı mevâcib Ve yine mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu salı günü kula mevâcib çıkup cümleye atiyye-i pâdişâhî olmuşdur.

Tekmîl-i Topkapı Ve yine Sarây-ı hümâyûnda Topkapu nâm mahalde ta'mîr ve termîm ve müceddeden ihdâs olunan kasırlar ve dâ'ire-i hümâyûn mâh-ı mezbûrun yirmi birinci perşenbe günü tekmîl ve biniş olup makbûl-i hümâyûn olup şehremîni Mehmed Bey'e gāyet a'lâ ferve-i samur ilbâs ve halîfelerine ve sâ'ir amele re'îslerine kaftanlar ilbâs buyurulup cümlesi ma'an Sadrıazam hazretlerine gelüp mükerrem olmuşlardır.

Tekmîl-i Câmi'-i Doğancılar Ve yine sâbıkā duhân gümrükcüsü Elhâc Numan Bey Üsküdar'da Doğancılar meydânında vâkı' câmi'-i şerîf ve mekteb-i latîfi hedm ve müceddeden ebniyesine şürû' edüp kemâl mertebe metîn ve müstahkem ve müzeyyen ve envâ' türlü nakş **(29b)** ile tezyîn edüp mâh-ı mezbûrun âhir cum'asında itmâm ve cem'iyyet-i azîm ile salât-ı cum'ayı edâ eylediler. Hakk te'âlâ hazretleri herhalde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn.

Tevcîh-i arpalıklar

Ve yine Mekkî Molla Efendi'ye Cisr-i Ergene Gümülcinesi'ne zam ve Osman Efendizâde Abdullâh Molla Efendi'ye Bilecik'ine Adapazarı zam ve Üsküdar'dan ma'zûl Kastamonulu Halil Efendi'ye Kalonya arpalıkları tevcîh olunmuşdur.

Nefy-i Akkavuk

Ve yine mâh-ı mezbûrda dâhil-i imtihân-ı medrese olan yeni medrese sükkânından Akkavuk nâm talebe muvaffak olmayup ba'de'l-imtihan taşra çıkdıkda "*a'lâ okudum*" deyü izhâr-ı fazl ve odasında ahbâbına tehniye edüp ba'dehu Sadrıazam hazretlerine arzuhâl ve Şeyhülislâm Efendi hazretler[ine] arzuhâl ba'dehu me'yûs oldukda mümeyyiz efendilere ifk ü iftirâ ve lisânını hıfz etmeyüp ba'dehu rikâb-ı hümâyûna dahi arzuhâl edüp ba'dehu devr rikâbında huzûr-ı hümâyûnda bî-edebliği mukâleme ve bundan akdem ba'zı sahtecilikte olduğu ve bundan akdem nefy olduğu âşikâr olup bâ-emr-i hümâyûn Sakız cezîresine nefy [ü] iclâ olmuşdur.

Katl-i Küçük Alioğlu karındaşı

Ve yine bundan akdem Payas'da olan Küçük Alioğlu nâm şakīnin hakkında birkaç def'a emr zuhûr edüp bu def'a dahi Adanalı Hacı Bey me'mûr ve nefîr-i âm ile üzerine varup bir vechile zafer bulamayup Küçük Alioğlu'nun karındaşını birkaç nefer bölükbaşılarını ahz ve katl ve ser-i maktû'unu Âsitâne-i aliyyeye irsâl ve elân muhâsara üzeredir, vakti ile tahrîr olunur. Hakk te'âlâ encâmını hayr eyleye, âmîn yâ Mu'în.

Vekāyi'-i şehr-i Saferü'l-hayr li-sene mi'eteyn ve elf men-lehü'l-izz ve'ş-şeref

Çiçek hastalığının vakti

Bin ikiyüz senesi mâh-ı Saferü'l-hayrın gurresi cum'aertesi olup bu sene-i mübârekede ricâl ve nisâ ve sıgār ve kibâr ve sıbyânlar çiçekden hasta olup ekseri vefât ve ba'zıları necât bulup hattâ şevketlü azametlü, mahâbetlü, kudretlü pâdişâh-ı rûy-ı zemîn halledallâhu hilafetehu ilâ-yevmiddîn sultânü'l-berreyn ve hakānü'l-bahreyn Sultân ibn es-sultân es-Sultân Abdülhamîd Hân efendimiz hazretlerinin evlâd-ı kirâm ve ahfâd-ı izâmları ve dâ'ire-i hümâyûnlarında vukū' bulan çiçek hastalığı husûsunda gāyet ile ızdırâb-ı hümâyûnları olup lillâhilhamd ve'l-minne mâh-ı Saferü'l-hayrın gurresinde bâkī necât

Pâye-i İslâmbol

bulan şehzâdegân efendilerimiz[92] ve sâ'ir inhirâf-ı mizâc olanlar bilcümle şifâ bulup kemâl mertebe surûrlarından ser-etibbâ-i hâssa Hâfız Hayrullah Efendi'ye ferve-i samur ilbâs ve İslâmbol pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur. Hakk te'âlâ cümleye safâ-yı hâtır ihsân **(30a)** eyleye, âmîn.

Azl-i Müfettiş ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun altıncı perşenbe günü şeyhülislâm-ı sellemehü's-selâm hazretlerinin müfettişi Galata kādısı Tarakcızâde Mehmed Sâdık Efendi teftişden azl olunup yerine müderrisîn-i kirâmdan ders vekîli Esseyyid Ebûbekir Efendi şeyhülislâm müfettişi olmuşdur.

Çavuşbaşı azli ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun yedinci cum'a günü Lâlelili Mustafa Efendi çavuşbaşılıkdan azl yerine Abdullâh Paşazâde Saîd Bey[93] çavuşbaşı olmuşdur.

Kapucular Kethüdası

Ve yine yevm-i mezbûrda İzzet Paşazâde Saîd Bey kapucular kethüdâsı olmuşdur.

Mirâhur-ı sânî azli ve nasbları

Ve yine yevm-i mezbûrda Sakızlı Mehmed Ağa[94] mirâhur-ı sânî olup kendüsi taşrada hızmetde olmağla Durak Paşazâde Saîd Bey vekîl olmuşdur.

Teşrifâtcı nasbı

Ve yine Halîmî dâmâdı Şehrî Efendi[95] teşrîfâtcı olmuşdur.

Ve yine yevm-i mezbûrda Bursa müderrislerinden Haremeynü'ş-şerîfeyn kâtibi müderrisîn-i kirâmdan [...] Efendi Bursa'da fevt olup hızmet-i lâzimesi mahlûl olup yerine erbâb-ı istihkakdan Enderûn-ı hümâyûnda Bağcı ocağı neferâtından berberî bostancılarından Molla Hasan nâm kimesne bazı göçlerde harem ağalarına imâmet edüp cümle ile hüsn-i zindegâne ve tahsîl-i ma'ârife sâ'î olan mezbûr Hasan Efendi rikâb-ı hümâyûna arzuhâl ve bâ-hatt-ı hümâyûn mütevvefâ-yı mezbûrun medresesini ve kitâbetini ve sâ'ir

---

92 *Ruznâme*'de şehzadeler içinde sadece Mustafa'da bahsedilir (vr. 14a). *Ruzmerre*'de, Şehzade Selim, Mustafa ve Alemşah Sultan'ın çiçek hastalığından kurtuldukları belirtilir (s. 35).

93 Vâsıf, Muhsinzâde damadı Saîd Bey diye tanımlar (s. 300).

94 *Ruznerre*'de Silahşörandan Sakızlı Hüseyin Ağa (s. 35).

95 Mehmed Efendi (Vâsıf, s. 299).

cihetlerini ve tevliyet ve emlâkını bâ-işâret-i aliyye tevcîh-i hümâyûn olmuşdur.

Silsile-i medâris-i Bursa

Ve müteveffâ-yi mezbûrun silsilesi olup ve vâfir hâric ru'ûsu i'tâ olunup vâfir ulemâ mükerrem olup ru'ûsları Şeyhülislâm Efendi hazretlerinin etbâ'ları Mehmed Efendi yediyle Bursa kādısı efendiye irsâl ve tevzî' ve taksîm eylemişlerdir.

Katl-i Delibaşı Emîr Ağa

Ve yine bundan [akdem] Sadrıazam Ali Paşa hazretleri Konya mansıbına gelür iken Adana'dan kalkup Çakıt suyuna geçer iken Delibaşısı Emîr Ağa nehr-i Çakıtı ubûr eder iken akkâm fukaralarından iki aded mazlûm kimesne önünde gider iken gazâba gelüp mezbûr Emîr Ağa hemen balta ile mezbûr akkâmların başlarını darb ve katl eylediğini paşa-yı mûmâileyh hazretlerinin mahdûmları rü'yet edüp ve Konya'ya geldikde pederlerine bu makāleyi ifâde ve Konya'ya dâhil olduklarında ta'yînâtını kesüp küşâd verüp mezbûr Emîr Ağa dahi zulm [u] te'addîsi âfâkı tutup Sadrıazam hazretleri dahi Çapanzâde'ye hufyaten fermân-ı âlî irsâl ve Kayseri'de cezâsını tertîb ve mâh-ı mezbûrda ser-i maktû'ı Âsitâne-i aliyyeye gelmişdir.

İhrâk-ı Hendekbaşı der-Tophâne

Ve yine mâh-ı mezbûrun on yedinci pazarertesi gecesi[96] ba'de salâti'l-mağrib sâ'at ikide Tophâne'de Hendekbaşı'nda hâlâ dergâh-ı âlî topcubaşı ağanın konağı ittisâlinden ihrâk zuhûr edüp ondan mütecâviz hâne muhterik olmuşdur. Ve yine ol gece sâ'at sekizde **(30b)** Ayvansarây kurbünde Kıbtiyân mahallesinde Maymuncular odalarında birkaç hâne muhterik olup def' olmuşdur. Ve yine ol gece Aksarây kurbünde kundak bırakılup lillâhilhamd def' olmuşdur. Hakk te'âlâ cümleyi masûn eyleye, âmîn.

Hac Çukadârı gelmesi

Ve yine mâh-ı Saferü'l-hayrın on yedinci pazarertesi günü hâlâ Şam-ı şerîf vâlîsi ve Emîrülhâc Cezzâr Ahmed Paşa'nın Devlet-i aliyye tarafına tahrîrâtları yevm-

---

[96] Burada bir tarih yanlışlığı var. 15. pazartesi olmalı (*Ruznâme*, vr. 14b). Yangın Hoca Ali mahallesinde Yağcı Hacı Ahmed'in ortağı Hacı Fesci İbrahim adlı birinin evinde çıkmış, yedi ev yanmıştır.

i mezbûrda vürûd ve mu'tâd-ı kadîm üzere tahrîrâtları teslîm ve hil'at ilbâs olunup ertesi salı günü hüccâc-ı müslimînin mekâtiblerini mahallerine teslîm ve bu sene-i mübârekede hacc-ı ekber olduğu cümle mekâtiblerde tahrîr eylemişlerdir.

Vefât-ı Cidde vâlîsi Mehmed Paşa

Ve bu sene-i mübârekede Cidde vâlîsi Eğribozlu Kapudan-ı deryâ İbrahim Paşazâde Genc Mehmed Paşa Mekke-i mükerreme'de vefâtı haberini çukadâr-ı mezbûr haberini getirüp Devlet-i aliyyeye haberini vermişdir. Rahmetullâhi te'âlâ.

Tevcîhât-ı Paşalar Cidde ve Mısır ve Selânik

Ve yine Mısr-ı Kahire vâlîsi Yeğen Mehmed Paşa'ya Cidde ve Selânik vâlîsi Selîm Paşa'ya Mısr-ı Kahire, Kara Vezîr karındaşı İsakça muhâfızı olan Halil Paşa'ya Selânik tevcîh olunmuşdur.

Vefât-ı Süleymaniye İmâmı Mehmed Efendi

Ve yine mâh-ı mezbûrun on sekizinci pazarertesi günü[97] Süleymaniye cami'-i şerîfi imâmı Mehmed Efendi dâr-ı bekāya rıhlet edüp imâmet-i mezbûru Sadrıazam Ali Paşa'nın oğlu hâcesi [...] Efendi'ye tevcîh olunmuşdur.

Azerbaycan elçisi

Ve yine bundan akdem Dağıstan tarafından Acem ülkelerinden Azerbaycan hânı tarafından vürûd eden elçi Devlet-i aliyyeye gelüp hân-ı mezbûr sünnî ve sünnevî olup irsâl eylediği tahrîrâtları makbûl-ı hümâyûn olup elçi-i mezbûra konak ve ta'yîn ve ta'yînât verilüp mâh-ı mezbûrun yirminci günü elçi-i mezbûra harcırâh on bin guruş i'tâ olunup ve tahrîrâtlarını verilüp ve sadrıazam tatarlarından Osman Tatar mihmandâr ta'yîn ve yedine fermân-ı âlî verilüp "*Üsküdar'dan Van'a varınca yol üzerinde olan kudât ve nüvvâb ve üç tuğlu vâlîler ve mîrimîrân ve mütesellimler ve voyvodalar ve iş erleri her birlerinin kazâlarına mürûr ve ubûr eyledikde istikbâl ve teşyî' ve yarar âdemler ta'yîn, i'zâz u ikrâm ile mahalline îsâle bezl-i makdûr eyleyesiz*" deyü cümleye hitâben vürûd eden fermân-ı âlîyi ibtidâ Üsküdar mahkemesinde sicile ba'de'l-kayd kırkbeş aded menzil bârgîrine süvâr ve mahalline

[97] Salı olmalı. Günlerde bir karışıklık yapıldığı anlaşılıyor.

revâne olmuşdur. Lâkin Üsküdar menzilhânesinin doksan aded bârgîri olup ol gün zü'emâ ve çukadârân ve tatar ulakları çok olup elçi-i mezbûra bârgîr kifâyet etmeyüp subaşı ma'rifetiyle mu'tâd-ı kadîm üzere Üsküdar midillücilerinden tekmîl olunup irsâl eylemişlerdir.

İhrâk-ı Sultan odaları[98]

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi birinci gecesi sâ'at yedide İstanbul'da Sultan odalarında ihrâk zuhûr ve birkaç hâne muhterik olup def' olmuşdur (**31a**).

Gürcü Körbey'i vilâyetine irsâli

Bundan akdem Gürcistan havâlisinde Açıkbaş'da Salomon nâm hınzır-âbid vaktinde Açıkbaş beylerinin oğullarını ahz ve vilâyetlerini zabt ve evlâdlarının gözlerine mil çeküp ber-takrîb dört karındaşı Âsitâne'ye gelüp ikisi İslâm ile müşerref olup büyük karındaşı Mısr-ı Kahire'de bey olup küçük karındaşı dahi Mısır'da olup ve iki gözleri mil ile a'mâ olup ve ikinci karındaşları Âsitâne-i aliyyede misâfir olup Devlet-i aliyyeden birine Hazret-i Hâlid'de bir konak ve birine Üsküdar'da konak ve ta'yîn ve ta'yînât verilüp bundan akdem Salomon hınzır katl olunup ba'dehu vilâyetini zabt içün Hazret-i Hâlid'de olan beyi irsâl mahallinde vilâyetlerini zabt edemeyüp bu def'a mâh-ı mezbûrun yirmi üçüncü pazar günü Ahıska vâlîsi Süleyman Paşa'nın dîvân efendisi Âsitâne-i aliyyede bulunmakla mezbûr Körbeyi mihmandâr olarak Ahıska vâlîsi Süleyman Paşa'ya irsâl eylemişlerdir. Ve yine iki gözleri a'mâ olan karındaşı İslâm ile müşerref ve Mısır tarafından Âsitâne'ye gelüp İslâmbol'da Devlet-i aliyye tarafından konak döşenüp ta'yîn ve ta'yinât verilüp mezbûr Körbey gitmezden mülâkī olup görüşmüşlerdir.

İhrâk-ı medrese-i Hazret-i Hâlid radıyallâhu anh

Ve yine bundan Hazret-i Hâlid radıyallâhu anh hazretlerinin câmi'-i şerîfi baş imamı Abdullâh Efendi Boğcaada'ya nefy olundukda yerine vekîlî olan Hâfız Hasan Efendi mezbûrun odasında oturup ba'de salâti'l-işâ tütün içüp ve çubuğu dayayup gidüp ba'dehu çubuk lülesinden ateş düşüp oda-i mezbûr muhterik ve taşra mahfil tavanı alup lillâhilhamd güç ile def' ba'dehu Devlet-i aliyye tarafına haber olundukda ertesi gün şevketlü efendimiz hazretleri ziyâret içün teşrîf

---

[98] *Ruznâme*'de, Salma Tomruk civarında Sultan Hamamı yakınlarındaki Ermeni odalarının birinde (vr. 14b).

buyurduklarında türbe-i şerîfin pencere kanatlarını tunçdan yapılması ve muhterik olan odayı ta'mîr ve sâ'ir odalar ve tavanlar ve boyaları tecdîd ve muslukları ve sâ'ir mahalleri ta'mîr olunup ve yine odalarda gece âdem kalmayup ve bevvâbdan gayri kimesne yatmayup ve odalarda tütün içilmesün ve ateş yanmasun deyü hatt-ı hümâyûn sâdır olmuşdur.

Vefât-ı ahiretlik

Ve yine mâh-ı mezbûrda İzzet Paşazâde'nin halîlesi şevketlü efendimiz hazretlerinin âhiretliği vefât ba'dehu techîz ve tekfînin görülüp cem'iyyet-i kübrâ ile salât-ı asrda namâzını edâ edüp huzûrda mu'tâd-ı kadîm üzere du'â vü senâ ba'dehu kabir hafrı gece sâ'at beşde tamam olup civâr-ı Hazret-i Hâlid radıyallâhu anha defn olunmuşdur **(31b)**.

Vekāyi'-i şehr-i Rebî'ülevvel li-sene mi'eteyn ve elf

Mücdecibaşı ağanın gelmesi

Bin ikiyüz senesi mâh-ı Rebî'ülevvelin gurresi pazartesi olup dördüncü perşenbe günü hava bozulup sulu sebken ve kar yağup ve azîm fırtına olup beşinci cum'a günü kable'l-cum'a mücdecibaşı ağa hüccâc-ı müslimînin selâmet haberini getürüp beyne's-salâteyn azîm fırtına olmağla ve deryâ yüzünde asla kayık olmayup mahsus bir ateş kayığı yirmi beş guruşa tutulup sekiz kürek ve bir dümen bata-çıka lillâhilhamd ba'de salâti'l-asr Âsitâne-i aliyyeye selâmet ile dâhil olmuşlardır.

Ayazma ihrâkı

Ve yine mâh-ı mezbûrun sekizinci gecesi sa'at altı buçukta Üsküdar'da, Ayazma'da Sultan Selîm imâmı merhûmun yalısından ihrâk zuhûr edüp bilcümle mefrûşat ve melbûsât ve emvâl-i eşyâsı ve ittisâlinde olan Ahmed Çavuş'un hânesi bilcümle eşyâsı ile muhterik olmuşdur.

Azl-i re'îs efendi ve nasbı. Azl-i Tersâne emîni ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on ikinci cum'a günü Re'îsülküttâb Feyzî Efendi riyâsetden azl, yerine hâlâ Tersâne-i âmire emîni olan Hayrî Efendi re'îs olup ve yerine sâbıkā Tersâne emîni Atâ Beyefendi[99] Tersâne-i âmire emîni olmuşdur.

---

[99] Vâsıf Abdullah Beyefendi diyor (s. 302). *Ruzımerre*'de Atâ Bey (s. 75).

Kırâ'et-i mevlûd-i şerîf

Ve yine mu'tâd-ı kadîm üzere mevlûd-i şerîf kırâ'eti on ikinci günü olup, lâkin cum'aya müsâdife etmekle bir gün te'hîr olunup on üçüncü cum'aertesi günü[100] Sultan Ahmed câmi'-i şerifinde mevlûd-i Nebevî sallallâhü te'âlâ aleyhi ve sellem kırâ'eti olmuşdur. Ve mine'l-acâyip bir gün mukaddem yeniçeri ağasına emr-i hümâyûn olup şeker kavgası ve zihâm olmasun deyü hıfz u hırâset olunması içün tenbih-i ekîd, ol dahi mumculardan mübâşirler ta'yîn ve akşam namâzı kapuları sedd ve üç vakit namâz kılınmayup ba'dehu ol mertebe dikkat ve ihtimâm ve ancak bir kapudan gayri açık kapu olmayup nizâm [ve] intizâm üzere iken bir mertebe şeker ve şerbet kavgası olup sinîn-i sâbıkāları tefâvüt ve birbirlerine şütûm-i galîz ve pencerelerin camlarını kırup ve halılar rüsvây olmuşdur.

Tevcîh-i Mekke-i mükerreme

Ve yine ol gün sâbıkā Şam-ı şerîf kâdısı üstâd-ı küll dersiâm Dâğıstânî İbrahim Efendi hazretlerine Mekke-i mükerreme kazâsı bin ikiyüz bir senesi Muharremü'l-harâmı gurresinde zabt etmek üzere tevcîh-i hümâyûn olmuşdur, hârici 62.

Tevcîh-i Medîne-i münevvere

Ve yine ol gün sâbıkā Şam-ı şerîf kādısı dersiâm Kâtibzâde Elhâc İsmail Efendi hazretlerine Medîne-i münevvere kazâsı bin ikiyüz bir senesi Muharremi gurresinden zabt etmek üzere tevcîh-i hümâyûn olmuşdur, hârici 64.

Tevcîh-i Edirne

Ve yine yevm-i mezbûrda Haleb'den Konevî İmâmzâde Esseyyid Mehmed Sâdık Efendi bin ikiyüz Şa'bân-ı şerîf gurresinden zabt etmek üzere tevcîh olunmuşdur, hârici 63.

Tevcîh-i Yenişehr-i Fener

Ve yine yevm-i mezbûrda Mollacıkzâde İshak Efendi mahdûmu Mehmed Atâullâh Efendi'ye bin ikiyüz Şa'bânü'l-mu'azzam gurresinden zabt etmek üzere Yenişehr-i Fener kâzası tevcîh olunmuşdur **(32a)**.

---

[100] *Ruznâme*'de de aynı tarih var. Fakat mevlit sırasında yaşanan karışıklık belirtilmemiş (vr. 14b).

Tevcîh-i İzmir Ve yine yevm-i mezbûrda Dârülhadîs'den Îsâzâde Mehmed Ârif Efendi'ye İzmir kazâsı bin ikiyüz Recebü'l-mürecceb gurresinden zabt etmek üzere tevcîh olunmuşdur, hârici 71.

Tevcîh-i Üsküdar Ve yine yevm-i mezbûrda Kebîrîzâde Esseyyid İsmail Efendi'ye Üsküdar kazâsı bin ikiyüz Cemâziyelevveli gurresinden zabt etmek üzere tevcîh olunmuşdur, hârici 71.

Silsile-i müderrisîn-i kirâm Ve yine silsile-i müderrisîn-i kirâm efendiler: *Dârülhadîse*, Vârdârî Şeyhzâde Mehmed Efendi, hârici 71. *Süleymaniye'ye*, hâfız-ı kütüb dersiâm Müfîd İsmail Efendi, hârici 72; Kal'a Halîfesizâde Hamdullâh Efendi, hârici 71; Nefesîzâde Esseyyid Mehmed Sâdık Efendi, hârici 73. *Hâmiseye*, Yahya Molla birâderzâdesi Abdurrahmân Efendi, hârici 72; Ayasofya-i kebîr*e* Abdullahzâde Esseyyid Ahmed Efendi, Nûr-ı Osmaniye'ye, hârici 72. *Mûsıla-i Süleymaniye'ye*, Külâhîzâde Esseyyid Mehmed Emîn Efendi, medresesi İsmihân Sultan, hârici 77; Âtıf Efendi hafîdi Esseyyid Abdullâtif Efendi, medresesi Mahmûd Paşa, hârici 77; Muradzâde Esseyyid Mehmed Murad Efendi, medresesi Bayram Paşa, hârici 77. *Hareket-i altmışlıya*, Süleyman İzzet Efendi, medresesi Ma'lûlzâde, hârici 79; Râşidzâde Mehmed Muhsin Efendi, medresesi Mihrimâh der-Bâb-ı Edirne, hârici 80; İmâm birâderi Abdülbâkī Efendi, medresesi Hoca Hayreddin. *Altmışlıya*, İmâm-ı evvel-i şehriyârî Dervîş Efendi medresesi Molla Şeref, hârici 93; Hasan Paşazâde zâdesi Esseyyid Hüseyin Efendi, medresesi Ahmed Paşa, hârici 82; Alâiyeli Kādızâde Mehmed Efendi, medresesi Nişâncı Paşayı atîk, hârici 83; Çorumlu dersiâm Esseyyid Ebûbekir Efendi, medresesi dersiye-i Fîruz Ağa, hârici 83; Antalyalı Müftîzâde Esseyyid Musa Efendi, medresesi sâlise-i Ankaravî, hârici 84; Sahâflar Şeyhi Esseyyid Ahmed Efendi, medresesi Cafer Çelebi, hârici 83. *Sahn-ı semân*, İmâm-ı sânî-i şehriyârî Esseyyid Mehmed Nurî Efendi, hârici 95; mahdûm-ı veliyyü'n-ni'amî Esseyyid Mehmed Râşid Efendi, hârici 94; mahdûm-ı veliyü'n-ni'amî Esseyyid Abdullâh Efendi, hârici 94; İzmir[î] Hâfız Hüseyin Efendi, hârici 83; Karahisârî Esseyyid Osman Efendi hârici 83; Tophâne Kayyumbaşısı İbrahim Efendi, hârici 83. *Mûsıla-i sahn*, Müsevvid Sa'dullâh Efendi, medresesi dersiye-i Hüseyin Paşazâde Mehmed Bey, hârici 89; Tahîr

Efendizâde Esseyyid Ali Eşref Efendi, medresesi Sofu Mehmed Paşa, hârici 89; Hoca Müftîzâde Esseyyid Mehmed Râşid Efendi, medresesi Hamâmîye, hârici 89; Çukadârzâde Esseyyid Mehmed Atâullah Efendi, medresesi Muslihiddin Ağa, hârici 89. *Hareket-i dâhil*, Ali Paşa hafîdi Esseyyid Ali Efendi, medresesi Fîrûz Bey, hârici 91; Keçecizâde Mehmed Emîn Efendi, medresesi dersiye der-Câmi'-i Ali Paşa, hârici 92; Nazillili Esseyyid Ali Efendi, medresesi dersiye-i sâniye-i Mustafa Efendi, hârici 92; Lezgîzâde Mehmed Emîn Efendi, medresesi Kınalı Dede, hârici 92. *İbtidâ-i dâhil*, Nevşehrî Süleyman Efendi, medresesi dersiye-i sâniye-i Muhsinzâde, hârici 96; Aksarâyî Esseyyid Ali Efendi, medresesi dersiye-i Osman Efendi Sultan Selîm, hârici 96; Ulalı Mehmed Efendi, medresesi Süheyl Bey, hârici 96; Amasyalı Esseyyid Osman Efendi, dersiye-i Arakiyeci Üveys, hârici 96. *Hareket-i hâric*, Nazîf Efendi birâderzâdesi Mehmed Nurullâh Efendi, medresesi cedîde-i Kıbtiye, hârici 99; Re'îszâde Esseyyid Mustafa Sâlim Efendi, medresesi İskender Bey, hârici 99 **(32b)**.

Mirâhur-ı evvel Ahmed Ağa

Mirâhur-ı evvel olan Çerkes Beyzâde Mehmed Rahmî Efendi, hârici 12 Ra [Rebîülevvel] 1200. Âmidî Esseyyid Mehmed Saîd Efendi medresesi, dersiye-i Elhâc Ali, hârici 1200; Lârendeli Mehmed Âbid Efendi, medresesi Yorgânî Mustafa Ağa, hârici 200; Çarşambalı Mehmed Efendi, medresesi dersiye-i Emîne Hanım der-Eski imâret, hârici 200;

Hâricler

İbtidâ-i hâric, bakiyyeden Müsevvid Elhâc Mehmed Emîn Efendi, medresesi dersiye der-Câmi'-i Süleymaniye, hârici 12 Ra [Rebîülevvel] 1200; Mehmed Sâlih Efendizâde mahdûmu Mustafa Hüsameddîn Efendi, medresesi Yakub Paşa; Îsâzâde Esseyyid Mehmed Rızâ Efendi, medresesi Alihân; İshakzâde Şerîf Efendi hafîdi Esseyyid Feyzullâh Efendi medresesi sâniye-i Kenan Paşa; Yâsîncizâde Abdülvahâb Efendi, medresesi Dersiye-i Rahîme Hanım, hâricleri 12 Ra [Rebîülevvel] 1200.

Vezîr kethüdâsı azli ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on beşinci pazartesi günü Abdî Beyefendi vezîr kethüdâlığından azl olunup ba'dehu Sadrıazam Ali Paşa hazretleri mühürdârlarını hâlâ şıkk-ı sânî Kesriyelizâde Ebûbekir Beyefendi'ye vezîr kethüdâsı olmak içün irsâl olunup da'vet olundukda mezbûr

Bekir Beyefendi bir vechile kabul eylemeyüp mühürdâr-ı mezbûr huzûr-ı sadrıazamîye gelüp nükûlünü haber verdikde der-akab hatt-ı hümâyûn ile olduğunu ifade ve tekrar da'vet içün yine mühürdâr-ı mezbûru hatt-ı hümâyûn ile irsâl ve "*elbet elbetde alup getiresin*" deyü ibrâm ba'dehu mühürdâr-ı mezbûr yine Bekir Beyefendi'ye geldikde hatt-ı hümâyûnu ifâde ba'dehu yine cevâblarında "*bir vechile iktidârım yokdur, hızmet-i pâdişâhîde kusurum olur ve rükûb ve nüzûle kudretim olmayup afvlarını niyâz ederim*" deyü yine gitmeyüp mühürdâr-ı mezbûr yine gelmediğini ifâde ba'dehu kabûl eylemediğini enderûn-ı hümâyûna telhîs ba'dehu

Nişâncı nasbı

Hâlâ nişâncı olan Süleyman Feyzî Efendi vezîr kethüdâsı olmuşdur. Ba'dehu yerine Nazîf Efendi nişâncı olmuşdur.

Vefât-ı Şehzâde Sultan Süleyman

Ve yine mâh-ı mezbûrun on sekizinci perşenbe günü ba'de'l-asr şevketlü, azametlü, kudretlü pâdişâh-ı rûy-i zemîn halledallâhu hilâfetehu ilâ-yevmiddîn Sultan Abdülhamîd Han efendimiz hazretlerinin şehzâdelerinden Sultan Süleyman efendimiz[101] dâr-ı bekāya rıhlet edüp mu'tâd-ı kadîm üzere sâhib-i devlet ve Şeyhülislâm Efendi ve Kapudan Paşa ve bilcümle ricâl-i devlet Sarây-ı hümâyûnda salât-ı cenâzeyi edâ ba'de'l-mağrib türbe-i mu'attaralarına defn eylemişlerdir. Hakk te'âlâ hazretleri ebeveynine sabırlar ve bâkīlerine selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Galata kavgası

Ve yine ol hînde Galata tarafından tüfenkler sedâsı istimâ' olup Orta kavgaları olup Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa der-akab türbeden Galata'ya varup kal'a kapularını açtırup içerü girdikde müfsidûn-ı merkūmûnların cem'iyyetlerini perişân ve maktûl olanların cenâzelerini kaldırtup ve kahvelerini mühürleyüp def'-i mazarrat eylemişlerdir. Hakk te'âlâ her umûrlarında muvaffak bil-hayr eyleye amîn. Ve yine ol gün Yeniçeri Ağası Mehmed Ağa bilcümle mezbûr ortaların zâbitlerini getürtüp birbirlerine kefîl verüp suhûlet ile def'-i mazarrat eylemişlerdir.

Atiyye-i Pâdişâhî

Ve yine mâh-ı mezburun yirmi ikinci pazartesi günü şevketlü efendimiz hazretlerin-

---

101 *Rıznâme*'de yaşının 7 olduğu kayıtlıdır (vr. 15a). *Ruzmerre*, s. 35.

den sâhib-i devlet Ali Paşa hazretlerine bir ferve-i samur ve bir mücevher hançer ve bir mücevher sâ'at ve binbeşyüz **(33a)** altun irsâl ve istifsâr-ı hâtır olunup ba'dehu ol gün Ali Paşa dahi tebdîle binüp medreselere ve mekteblere ve fukarâ vü zu'afâya tasadduklar edüp ol gün oğlunu Süleymaniye nöbetinden azl ve muhâsebesi rü'yet olunmuşdur.

Azl-i Sadrıazam Ali Paşa

Ve yine ol gün şevketlü efendimiz hazretleri dahi tebdîle binüp öyleye değin Divânhânede Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa ile arza girmişlerdir. Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi üçüncü salı günü ale's-sabâh kapucular kethüdâsını ahz-ı mühür içün Ali Paşa'ya irsâl, lâkin bir kutu tenrûh (?) ve ma'cûnlar ile ma'an istifsâr-ı hâtır şeklinde Kapuya gelüp mülâkî oldukda kendü re'ylerine havâle olarak mühr-i hümâyûnu ahz ve ma'an Sarây-ı hümâyûna dâhil oldukda Balıkhâne'yi ihtiyâr edüp ba'dehu Şeyhülislâm Efendi hazretleri ile Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa hazretlerini huzûr-ı hümâyûna ihzâr Kāimmakāmlık kürkünü ilbâs ba'dehu Şeyhülislâm Efendi hazretleri sağda ve Kāimmakām solda Paşakapısı'na gelüp ba'de itmâmi'l-merasim mezbûr sadr-ı sâbık Ali Paşa hazretlerinin hazînedârlarını huzûrlarına ihzâr ba'dehu cevâblarında "*şevketlü efendimiz hazretleri paşa karındaşımızın bilcümle emvâl ve eşyâlarını in'âm ve ihsân-ı hümâyûn olmuşdur*" deyü temhîr olunan mahalleri fek ve bilcümle hazînedârlarına teslîm eylemişlerdir. Ba'dehu paşa-yı mûmâileyhi Balıkhâne'den bostancıbaşı sandalına binüp Bahâriye'ye götürmüşlerdir. Ve istifsâr-ı hâtır içün taraf-ı hümâyûndan üç tabla ta'âm irsâl buyurmuşlardır. Ba'dehu Dâvudpaşa sarâyına gidüp anda bir kaç gün sâkin olmuşdur.

Tevcîh-i Selânik Ali Paşa hazretlerine

Ba'dehu Selânik tevcîh ve İsmail muhafızı olmuşdur. Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi beşinci perşenbe günü kāimmakām Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa mu'tâd-ı kadîm üzere Şeyhülislâm Efendi hazretlerine kol ile gelüp gitmişdir. Ve yine ol gün kapuya hatt-ı hümâyûn gelüp kırâ'et olunmuşdur. Mazmûn-ı hatt-ı hümâyûn "*sadrıazam-ı sâbık Ali Paşa musallî ve mütedeyyîn ve salâh u takvâ ve takvâsında yegâne serhadd-ı mansûre ve sâ'ir taşra umûrlarında yegâne umûr-ı seferde sâhib-i tedbîr olup lâkin Âsitâne-i aliyyem umûrunda bî-behre olmağla azli iktizâ edüp sen ki Kapudan-ı deryâ vezîrim Gāzî Hasan Paşa'sın sadrıazam gelinceye dek*

kāimmakām olup umûr-ı ibâdullâhı rü'yetde kemâl mertebe dikkat ve ihtimâm üzere edesin" deyü tahrîr olunmuşdur.

Yazıcı Efendi azl ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi beşinci perşenbe günü Dârü's-sa'âdeti'ş-şerîfe'de yazıcı olan İbrahim Efendi azl ve mevkūfatcılık pâyesiyle Horasânî giydirilüp hâcegân zümresine ilhâk eylemişlerdir. Yerine Dârü's-sa'âdeti'ş-şerîfe ağası imâmı Ebûbekir Efendi[102] yazıcı efendi olmuşdur.

Galata Voyvodası azli

Ve yine yevm-i mezbûrda Galata Voyvodası[103] azl, yerine Şimkeşhâne emîni Emîn Ağa[104] Galata voyvodası olmuşdur.

Nasb-ı mektubî-i sadr-ı âlî

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci cum'aertesi günü beylikci Esseyyid Abdullâh Efendi azl olunup mektûbculuk kaftanı ilbâs olunup mektûbî-i sadr-ı âlî olmuşdur. Ve yine yerine ol gün **(33b)** Sâbıkā mektûbî sadr-ı âlî Râşid Efendi beylikci olmuşdur. Ve mektûbî-i sâbık İbrahim Efendi muvakkaten silâhdâr kâtibi olmuşdur.

Vekāyi'-i şehr-i Rebî'ülâhir li-sene mi'eteyn ve elf

Hasan Paşa'nın Mushaf-ı şerîf ahzı

Bin ikiyüz senesi mâh-ı Rebî'ülâhırın gurresi salı günü olup ertesi çarşanba günü Bilâd-ı Erba'a kādıları efendiler hazerâtları ile ba'de'd-dîvân mu'tâd-ı kadîm üzere Arz odasında ba'de't-ta'âm kāimmakām Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa kelâma âğâz edüp ol gün İslâmbol kādısı efendi hazretleri bir mikdâr inhirâf-ı mizâcları olduğundan dîvâna gelmeyüp Bilâd-ı Selâse kādıları efendilere cevap edüp, "*sizlere bir cevher ziyâret ettirdeyim*" deyüp koynundan bir tomar çıkarup açdıklarında bir âbâdî kâğıd üzerine hüsn-ı hat yazu ile Kur'ân-ı azîm tahrîr ve etrâfında kırâ'et-i seb'a ve aşere tahrîr olunmuş cümle temâşâ eylediklerinde paşa-yı mûmâileyh

---

[102] *Ruzmerre*'de Ağa imamı Ahmed Efendi (s. 36).

[103] Esseyyid Ömer Ağa (*Ruzmerre*, s. 36).

[104] *Ruzmerre*'de Halil Ağa (s. 36).

hazretleri cevâblarında "*bu Mushaf-ı şerîfi Efrenç tâifesinden İngilüz kapudanlarından bir kapudan Hind'e varup ve Hind'de hâlik olduğunu haber alup bu tarafda İngilüz balyozuna haber irsâl edüp ve getürdüp yedinden ahz eyledim*" deyü cevâblarında cümle müstahsen görüp ve bir altun gılâfa vaz' ve üzerinde hamâil eylediğini ifâde eylemişler. Lillâhilhamd bu Kelâm-ı kadîmi kefere elinden tahlîs eyledi, onun içün dâima her hâlde her umûrunda muvaffak ve mu'azzez ve mükerrem olması, böyle umûrlara ta'zîm ve tekrîm eylediğindendir ve her hâlde Hakk Subhânehu ve te'âlâ muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn.

Tevcîh-i Bağdâd, Tevcîh-i Sofya

Ve yine gurre-i mezbûrda Diyarbekir'den ma'zûl Bursevî Hasan Efendi bin ikiyüz Şevvâl gurresinden zabt etmek üzere Galata pâyesiyle Bağdâd kādısı olmuşdur, hârici 84; Ve yine Lefkoşa'dan Tosyevî İsmail Efendi binikiyüz Receb gurresinden zabt etmek üzere Sofya kazâsı tevcîh olmuşdur, hârici 72.

Kapu ağası nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun altıncı pazar günü Enderûn-ı hümâyûndan ak ağalardan kapu ağası[105] azl olunup, yerine sâbıkā hâs odabaşı olan Üsküdar'da İhsâniye'de sâkin Osman Ağa kapu ağası olmuşdur.

Tevcîh-i kitâbet-i Câmi'-i Şehzâde

Ve yine mâh-ı mezbûrun sekizinci günü Şehzâde câmi'-i şerîfi kâtibi vefât, yerine Enderûn-ı hümâyûnda yazıcıbaşı halîfesi [...] Efendi şehzâde kitâbeti ile bekâm olmuşdur. Yerine sâbıkā sakabaşı olan Dârü's-sa'âdeti'ş-şerîfe teberdârlarından [...] Efendi yazıcıbaşı halîfesi olmuşdur.

Rumeli kafilesi âmedşüdü

Ve yine mâh-ı mezbûrun dokuzuncu günü hüccâc-ı müslimînin mukaddem-i çeyşi olan Rumeli kafilesi Üsküdar'a dâhil ve ma'an İslâmbol hüccâcından vâfir hüccâc-ı müslimîn ma'an gelmişlerdir. Hakk te'âlâ bâkīlerine dahi selâmetler ihsân eyleye, âmîn, bi-hürmeti Tâhâ ve Yâsîn (**34a**).

---

[105] Vâsıf'da Mehmed Ağa (s. 315-316).

Azl-i Şeyhülislâm Dürrîzâde Ârif Efendi

Ve yine azl-i Şeyhülislâm Dürrîzâde Esseyyid Mehmed Ârif Efendi hazretleri ve nasb-ı Müftîzâde Ahmed Efendi hazretleri, sene-i mezbûr mâh-ı Rebî'ülâhirin onuncu perşenbe günü Kapudan-ı deryâ Kāimmakām Gāzî Hasan Paşa salât-ı subhu Süleymaniye câmi'-i şerîfinde edâ, ba'dehu tebdîl olarak şeyhülislâm konağına nüzûl ba'dehu taraf-ı pâdişâhîden halâ Anadolu kādıaskeri olan a'lemü'l-ulemâi'l-mütebahhırîn Müftîzâde Ahmed Efendi hazretlerini Sarây-ı hümâyûna da'vet ba'dehu Kāimmakām Gāzî Hasan Paşa hazretlerine dahi mu'tâd-ı kadîm üzere Paşakapusu'na da'vet içün me'mûr olanlar gelüp ve Paşakapusu'nda bulunmayup etrâf u eknâfa âdemler gidüp ve Şeyhülislâm Dürrîzâde Esseyyid Mehmed Ârif Efendi hazretlerinin konağından alız ve haber verilüp ucâleten Paşakapusu'na gelüp

Nasb-ı Şeyhülislâm Müftîzâde Ahmed Efendi

Ba'dehu Sarây-ı hümâyûna dâhil olup ba'dehu Kāimmakām ve Müftîzâde Ahmed Efendi hazretleri ile ma'an huzûr-ı hümâyûna dâhil olduklarında ferve-i samur-ı beyaz ilbâs olunup şeyhülislâm olmuşlardır.

Ba'dehu Sarây-ı hümâyûndan çıkup mu'tad-ı kadîm üzere Şeyhülislâm Efendi sağda ve Kāimmakām solda Paşakapusu'na dâhil ve ba'de itmâmi'l-merâsim der-akab Çavuşbaşı ağayı şeyhülislâm-ı sâbık Dürrîzâde Esseyyid Mehmed Ârif Efendi'nin konağına irsâl ol dahi kapuları sedd ve efendi-i mûmâileyhi ahz ve Cebe Ali kapusundan yedi çiftesine bindirüp bâ-işâret-i aliyye ve bâ-emr-i hümâyûn Bebek nâm mahalde olan sâhilhânelerine varup anda meks ve ikāmet ve istirâhat buyurmuşlardır. Ba'dehu Şeyhülislâm Efendi hazretleri Paşakapusu'nda ba'de itmâmi'l-merâsim hânelerine gelüp kudât-ı asâkir ve mevâlî-i izâm ve müderrisîn-i kirâm ve meşâyih-i zevi'l-ihtirâm ve sâ'ir ricâl ve kibâr fevc fevc gelüp dâmen-bûsları ile müşerref ve bi'at eylemişlerdir.

Hıdemât ta'yîni

Ba'dehu dâ'ir[e]-i devletlerine nizâm verilüp Fetva emîni İbrahim Efendi'ye emânet-i fetvâ ibkā ve Kastamonî müderrisîn-i kirâmdan Esseyyid Ahmed Efendi'ye müfettiş ve mîr kâtibi Elhâc Abdullâh Efendi telhisçilik ve arzu-

hâlci ve Esseyyid Sâdık Efendi mektûbcu olmuşlardır ve sâ'ir hıdemât ibkā olunmuşdur.

Tevcîh-i Anadolu kādıaskeri

Ve yine yevm-i mezbûrda Mekkî Molla Efendi Rumeli pâyesiyle Anadolu kādıaskeri olmuşdur.

Anadolu pâyeleri

Ve yine yevm-i mezbûrda Tarsusîzâde Mustafa Efendi'ye Anadolu pâyesi ve mâh-ı mezbûrun on ikinci günü târihiyle Birâderzâde Yakub Efendi Anadolu pâyesi, on üçü târihiyle hâlâ İslâmbol kādısı Dervîş Efendi'ye Anadolu pâyesi birer gün tefâvütü ile Anadolu pâyeleri ihsân-ı hümâyûn olmuşdur (**34b**).

Azl-i Hekîmbaşı

Ve yine azl-i ser-etibbâ-i hâssa ve nefyi. mâh-ı mezbûrun onuncu perşenbe günü hâlâ hekîmbaşı olan Hâfız Hayrullâh Efendi azl ve bâ-işâret-i aliyye ve bâ-emr-i hümâyûn Gelibolu nâm mahalle nefy ü iclâ olmuşdur. Efendi-i mûmâileyh müderrisîn-i kirâmdan olup ser-etibbâ-ı hâssa oldukdan sonra müddet-i kalîlde Selânik kazâsı ile bekâm olup ba'dehu zabtı esnâsında müddetini itmâm etmeden Mekke-i mükerreme pâyesi ihsân-ı hümâyûn olup ba'dehu ana dahi kanâ'at etmeyüp azli hengâmında İslâmbol pâyesi dahi ihsân-ı hümâyûn olup bu ni'am-ı celîlelerin şükrünü edemeyüp nazarı dahi yukaruda olmuşdur. Ve kavmi beyninde lisâna gelüp inkisâr-ı kulûba bâ'is olmuşdur.

Beyt:

Durur durur ederiz baht-ı bî-geh ile cedel
Hayâl-i silsile eyler garîb mecnûnuz
Erişür menzil-i maksûduna âheste giden
Tiz-reftâr olanın pâyine dâmen dolaşur

mazmûnu üzere zamân-ı kalîlde nasb ve azl ve nefy olmuşdur.

Nasb-ı Hekîmbaşı

Yerine Sarây-ı hümâyûn tabîblerinden müderrisîn-i kîramdan mûsıla-i sahn müderrisi Gevrekzâde Hâfız Hasan Efendi ser-etibbâ-i hâssa olmuşdur.

Nefy-i Re'îs Feyzî Efendi

Ve yine bundan akdem Re'îsülküttâb Feyzî Efendi riyâsetten azl ve yirmi sekizinci günü yevm-i mezbûrda İstanköy cezîresine

nefy fermânı sâdır olup ta'yîn olunan mübâşir hânesinden ahz ve gümrüğe getürüp kemâl-mertebe lodos ve fırtına olduğundan bahren gitmek imkânda olmayup gümrükcü i'lâm edüp karadan gitmelerine tekrâr emr-i âlî sudûr ve berren Gelibolu tarafına dâyeler ile revâne ve Gelibolu'dan mübâşirleri ma'rifetiyle İstanköy cezîresine nefy ü iclâ olmuşdur.

Silsile-i müderrisîn

Ve yine sâbıkā Anadolu kādıaskeri İlmi-yektâ Ali Efendi mahdûmu ve hâlâ Rumeli kādıaskeri Arabzâde Sâdık Efendi hazretlerinin kethüdâları ve mûsıla-ı Süleymaniye müderrisi Şuayib Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eyleyüp silsilesi olmuşdur. Mâh-ı mezbûrun onikinci günü târîhiyle silsile-i ulemâ olup *mûsıla-i Süleymaniye*, Ağaimâmızâde Ahmed Ârif Efendi, medresesi Mehmed Paşa der-limân-ı Kadırga, hârici 77. *Altmışlı*, Fevzîzâde Esseyyid Mehmed Şeref Efendi, medresesi Pîrî Paşa der-Silivri, hârici 79. *Altmışlı*, Defterdâr Âtıfzâde zâdesi Mehmed Celâl Efendi, medresesi Çerâğ Hamza, hârici 83. *Sahn*, mahdûm-ı veliyü'n-ni'amî İbrahim Selîm Efendi, hârici 85. *Mûsıla-i Sahn*, mahdûm-ı veliyü'n-ni'amî Mehmed Sâlim Efendi, medresesi Bahâriye, hârici 91. *Hareket-i dâhil*, Abdürrezzak Paşazâde Ebu't-tedbîr Mehmed Şemseddîn Efendi, medresesi sâniye-i Ahî Çelebi hârcı 92. *Dâhil*, Osmanpazarî Esseyyid İsmail Efendi, medresesi dersiye-i Abdülkerim Bey, hârici 96. *Hareket-i hâric*, Müftîzâde Ahmed Efendi hafîdi Mustafa Rızâüddîn Efendi, medresesi bâ-hareket-i hâric, dersiye-i Elhâc Ahmed der-câmi'-i Azablar, hârcı 1200. *Hâric*, Hâfız Mustafa Efendi, sâlise-i defterdâr Abdüsselâm, 12 R[ebî'ülâhır] 1200. Sâniye-i Behrâm Kethuda, Hidâyet Mollazâde Esseyyid Mehmed Avnullâh Efendi, hârici 7 R[ebî'ülâhır] 1200.

Mektûbcu halîfesi azli

Ve yine mektûbî başhalîfesi [...] Efendi azl, yerine Sinobî Mehmed Emîn Efendi mektûbcu başhalîfesi olmuşdur.

Silsile-i meşâyih-i selâtîn

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu cum'artesi günü selâtîn şeyhlerinden Vefâ'da Kilise câmi'-i şerîfi imâmı ve Şâhzâde câmi'i cum'a şeyhi Elhâc Ahmed Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Rahmetullâhi te'âlâ, ba'dehu silsilesi olup yerine **(35a)** Adanalı Hamza Efendi zeyl şeyhi olmuşdur.

Teşrîf-i Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri

Ve yine Sadrıazam Yusuf Paşa hazretlerinin Âsitâne-i aliyyeye teşrîfleri beyânındadır. Bundan akdem mâh-ı Rebî'ülevvelin yirmi üçüncü salı günü Sadrıazam Ali Paşa hazretleri mühr-i vezâretden azl, ba'dehu Mora vâlîsi Yusuf Paşa hazretlerine mühr-i hümâyûn mücdesi içün [...][106] irsâl, ba'dehu Silahdâr-ı şehriyârî [...][107] mühr-i hümâyûnu götürüp istikbâle revâne olup ba'dehu Yusuf Paşa hazretlerine vâsıl-ı haber oldukda Mora'dan kalkup kazâ be-kazâ Âsitâne-i aliyyeye gelürken Selânik civârında sâbıkā Selânik vâlîsi Selîm Paşa istikbâl ve ziyâfetler ba'dehu donanmış at ve bir hinto hediye edüp ba'dehu Davutpaşa sarâyına nüzûl ve Bahâriye nâm sahilhânede tertîb-i ziyâfet, bilcümle Şeyhülislâm Efendi hazretleri ve sadreyn ve Nakībü'l-eşrâf ve sâ'ir ricâl ve kibâr alâ-merâtibihim hâzır olup ba'dehu Eyüb kādısı Saîd Molla Efendi ve Eyüb ustası mu'tâd-ı kadîm üzere Maltepe'den selâmlayup ve kādı-i Eyüb Saîd Efendi'ye ber-mu'tâd-ı kadîm ferve-i kakum bol yenlü ilbâs buyurmuşlardır. Ba'dehu Kāimmakām Gāzî Hasan Paşa ve tezkireciler ve teşrîfatcı önüne düşüp Hazret-i Hâlid radıyallâhu anh hazretlerini ziyâret ba'dehu Bahâriye'ye nüzûl alâ-merâtibihim ulemâ ve ricâl-i Devlet-i aliyye mu'tâd-ı kadîm üzere istikbâl eylemişler, ba'dehu ba'de itmâmi't-ta'âm ve'l-merâsim Kāimmakām Gāzî Hasan Paşa ve sâ'ir sudûr-ı kirâm ve ulemâ ve ricâl-i Devlet-i aliyye alâ-merâtibihim sandallarına ve kayıklarına süvâr ve Paşakapusu'na varup ba'dehu Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri ile ma'an Şeyhülislâm Müftîzâde Ahmed Efendi hazretleri ile sandala binüp Yalı köşküne yanaşup Sarây-ı hümâyûna duhûl, ba'dehu mâh-ı Rebî'ülâhırın yirmi dördüncü perşenbe günü sâ'at beşte ve elli iki dakîkada huzûr-ı hümâyûna duhûl ve mühr-i hümâyûnu ahz eyleyüp ba'dehu Bâb-ı hümâyûndan Şeyhülislâm Efendi ile ma'an Paşakapusu'na etrâfa avuç avuç altun saçarak dâhil olmuşlardır. Ba'dehu ber-mu'tâd-ı kadîm Şeyhülislâm Efendi hazretlerini teşyî' ba'dehu Kāimmakām Gāzî Hasan Paşa hazretlerine ferve-i samur ilbâs ve sâ'ir ricâl ve kibâra ferveler ve umûm kaftanları cümle ilbâs olunup ba'dehu ol sâ'at mu'tâd-ı kadîm üzere tebdîle binüp kolluklara ve habbâzâna ve kassâbâna altunlar i'tâ eylemişlerdir. Lâkin atâyâsı cümleye fâik olup her bir kolluklara kırkar ve ellişer altun ve Sultan Bâyezid kolluğuna yetmiş beş

---

[106] Hacı Mehmed (Vâsıf, s. 318).
[107] Silahdar Mustafa Paşa (Vâsıf, s. 318).

altun verdiler deyü şüyû' bulmuşdur. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri her hâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye ve fukarâ vü zu'afâya merhamet ve şefkatin müzdâd ve zamânlarını emn ü emân ve şerî'at-i garrâya teşebbüsler nasîb ve müyesser eyleye amîn, bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn (**35b**).

Beyne'l-cemerât kar yağması

Ve yine hamsîn içinde beyne'l-cemerât azîm kar yağup ve karlık çukurlarını mukaddemâ erba'înde dolduramayup bu kardan doldurdular ve Sadrıazam teşrîflerinde etbâ'lar ve sâ'irleri azîm zahmet keşîde oldular. Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı cum'aertesi günü mu'tâd-ı kadîm üzere hatt-ı hümâyûn gelüp sadr-ı sâbık Ali Paşa azli ne vechile ve kendülerinin nasbı ne vechile olduğu vurûd eden hatt-ı hümâyûnu kırâ'et ba'dehu yine bir hatt-ı hümâyûn dahi Devlet-i aliyye umûrunu tanzîmi husûsunda olup hâsılı ol gün iki hatt-ı hümâyûn kırâ'et olmuşdur.

Donanmış at gelmesi

Ve yine ol gün taraf-ı padişâhîden donanmış at gelüp bilcümle kapu ricâli kapudan taşra istikbâl vezîr kedhüdâsı kapu önünden ve tezkireciler cümle yayan önüne düşüp ve Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri dahi binek taşına inüp ba'dehu Mirâhur-ı evvel getürüp binek taşına yanaştırup Sadrıazam hazretleri dahi selâmlayup rikâbuna basup ve direğin bûs edüp râkib olduklarında çavuşân alkışlayup ve tahrîk-i rikâb ba'dehu bir mikdâr mürûr ve yine inüp tekrâr çavuşân alkışlar eyleyüp ba'dehu yine ol gün kol ile Şeyhülislâm Efendi hazretlerine gidüp mu'tâd-ı kadîm üzere ba'de itmâmi'l-merâsim etrâfa bahşîşler ve atiyyeler ederek yine Paşakapusu'na gelmüşlerdir. Ve yine ol gün selâtîn şeyhleri bi-ecma'ihim Paşakapusu'na gelüp du'â-i hayrları ed'iyesiyle müdâvim ba'de itmâmi'd-du'â ve'l-merâsim mu'tâd-ı kadîm olan her birlerine yirmi beşer guruş ve etbâ'larına üçer guruş surrelerini i'tâ olunmuşdur.

Vefât-ı Alemşâh Sultan

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi sekizinci pazarertesi günü[108] şevketlü, azametlü, kudretlü efendimiz hazretlerinin duhter-i pâkize ahterleri Alemşâh Sultan dâr-ı bekāya rıhlet ve i'lân-ı cemâ'at içün Ayasofya-i kebîrde, Sultan Mehmed câmi'-i şerîfinde salâ okunup ba'dehu Sarây-ı âmirede salâtın kılınup Sadrı-

---

[108] Vâsıf 27. pazartesi günü (s. 319); *Ruzmerre* (s. 36) ve *Ruznâme* (vr. 15a) 28. pazartesi günü.

azam hazretleri ve Şeyhülislâm Efendi hazretleri ve sadreyn ve Nakībü'l-eşrâf Efendi ve sâ'ir ricâl ve kibâr bi-ecma'ihim mu'tâd-ı kadîm üzere türbe-i mu'attarlarına defn eylemişlerdir. Rahmetullâhi aleyhi rahmeten vâsi'aten Hakk te'âlâ ebeveynine sabırlar ihsân eyleye, âmîn.

Tevcîh-i Paşalar

Ve yine tevcîhât-ı paşalar. Sadr-ı sâbık Ali Paşa'ya Silistre ve İsmail muhâfızı olmuşlardır ve Silahdâr-ı şehriyârî Mustafa Paşa'ya Kandiye ve İbrâil muhâfızı Halil Paşa'ya Selânik ve Yazıcızâde Mustafa Paşa'ya Eğriboz ve Selîm Paşa'ya Bosna ve Aydoslu Mehmed Paşa'ya Tırhala ve Ereğlili Halil Paşa'ya Alâiye ve Abaza Mehmed Paşa'ya Faş muhâfazasıyla Gön[ye] Sancağı tevcîh-i hümâyûn olmuşdur.

Surre emîni ta'yîni

Ve yine ol gün Zihneli Siroz a'yânı Hasan Paşa demekle [ma'rûf] Hasan Ağa re'âyâ-perver ve mu'în-i fukâra ve muhibb-i ulemâ bir zât olup Abdî Paşa tarafından bir mikdar hor görü[lü]p Abdî Paşa tarafına ihzâr murâd olundukda der-akab Âsitâne-i aliyyeye ihzâr olunması içün tahrîrât ve müsâ'ade olunup Âsitâne'ye gelüp surre-i hümâyûn emîni olup kaftan ilbâs olunmuşdur **(36a)**.

Vekāyi'-i şehr-i Cumâdelûlâ li-sene mi'eteyn ve elf

Hatm-ı Kelâm-ı kadîm şehzâde Efendi hazretleri[109]

Bin ikiyüz senesi mâh-ı Cumâdelûlânın gurresi perşenbe günü olup ol gün şevketlü, azametlü, mehâbetlü, kudretlü padişâh-ı rûy-ı zemîn halledallâhu hilâfetehu ilâ-yevmiddîn sultânü'l-berreyn ve hakānü'l-bahreyn sultan ibn es-sultân es-Sultân Abdülhamîd Han efendimiz hazretlerinin şâhzâdelerinden Şehzâde Sultân Mustafa efendimiz hazretleri Kur'ân-ı azîmü'ş-şânı hatm-i şerîfi tamâm olup cümle Sadrıazam ve Şeyhülislâm Efendi ve sadreyn ve Nakībü'l-eşrâf efendiler hazretleri ve ricâl-i ehl-i menâsıb ve Yeniçeri Ağası ve Defterdâr Efendi ve sâ'irleri Sarây-ı hümâyûna da'vet ve salât-ı zuhru Ayasofya-i kebîrde edâ, ba'dehu Sarây-ı hümâyûna dâhil ve Hırka-i sa'âdet önünde ihrâmlar üzerinde ku'ûd ve huzûr-ı hümâyûnda bilcümle alâ-merâtibihim ku'ûd ve

---

[109] Vâsıf, s. 320; *Ruznâme*, vr. 15a.

Şehzâde efendimiz hazretleri dahi şevketlü efendimiz hazretlerinin huzûrunda oturup imâm-ı evvel-i şehriyârî ve imâm-ı sânî-i şehriyârî hatm-i şerîfe başlayup tamâm oldukda du'â ve Ayasofya şeyhi hatm-ı şerîf du'âsını edüp, tekmîl-i du'âda imâm efendilere ve Ayasofya şeyhi Elhâc Sırrı Efendi'ye ferve-i samur her birlerine ilbâs buyrulup Şeyhülislâm Efendi hazretleri bin altun olmak üzere Şeyh yazusu ile bir Mushaf-ı şerîf ve Sadrıazam hazretleri ve sâ'ir ricâl ve kibâr alâ-merâtibihim şehzâde efendimiz hazretlerine mahalle münâsib hediyeler vermişlerdir. Bilcümle mu'azzez ve mükerrem ba'de itmâmi'l-merâsim taşra çıkmışlardır. Ba'dehu ertesi gün Çimşirlik'de kazganlar ile pilâv ve zerde tabh olunup cümle ocaklara alay-ı azîm ile gelüp it'âm-ı ta'âm olmuşdur. Hakk Subhânehu ve te'âlâ emsâl-i kesîresiyle müşerref eyleye. Ve her hâlde muvaffak bi'l-hayr ve mansûr ve muzaffer eyleye âmîn, bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn.

Azl-i Yeniçeri Ağası

Ve yine mâh-ı mezbûrun ikinci cum'a[110] günü Yeniçeri Ağası Sivasî Mehmed Ağa azl olunup Bursa'ya nefy olunup yerine kul kethüdâsı Yusuf Ağa yeniçeri ağası olmuşdur. Ba'dehu alâ-merâtibihim silsilesi olmuşdur.

Cidde tevcîhi

Ve yine mâh-ı mezbûrun beşinci pazartesi günü Bolu Voyvodası Elhâc Ahmed Ağa hazretlerine üç tuğ ile Cidde valiliği ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Küçük Alioğlu maddesi

Ve yine bundan akdem Payas nâm mahalde zuhûr eden Küçük Alioğlu nâm şakī bir vechile imkânı olmayup etrâf u eknâfdan nefîr-i âm Belen tarafından Abdurrahmân Paşa ve Adana tarafından Adana mütesellimi Hacı Paşa, Tarsus'da Yörük Beyi Turoğlu her tarafdan muhâsara üzere iken ber-takrîb Adanalı Hacı Paşa'yı zehirledüp fevt oldukda ba'dehu karındaşı Hacı Beyi, ta'yîn olunup birkaç ay muhâsara üzere iken hüccâc-ı müslimînden Rumeli kafilesi gelüp mu'azzez ve mükerrem ubûr edüp ba'dehu Cerde kapucubaşısı Muhiddîn Paşa Belen'e geldikde sefîne ile mürûr ve ubûr edüp ba'dehu Haleb-i şehbâ vâlîsi dahi me'mûr ve hüccâcı geçirmek içün Belen'e gelüp şakī-i mezbûra mukābele ve iki tarafdan yürüyüş olunup iki taraf bozulup bilcümle hüccâc-ı müslimîn surre emîni ve Mekke-i mükerreme ve Medîne-i münevvere ve Şam-ı şerîf ve Haleb-i şehbâ kādıları ve sakabaşılar Antâ-

---

[110] Vâsıf, s. 320; *Ruznâme*, vr. 15b'de tarih aynı. *Ruznerre*'de perşembe günü (s. 36).

kıyye'de onbeş gün ikāmet, ba'dehu sefîne ile geçmek murâd eylediklerinde kādı efendiler bir vechile râzı olmayup ba'dehu Belenli Abdurrahmân Paşa tarafından **(36b)**

Surre-i hümâyûn emîni Âsitâne'ye gelmesi

Surre-i hümâyûn emîni Pankoduzoğlu Ağa'ya haber irsâl ba'dehu surre emîni bir mikdâr hüccâc ile kalkup Belen'e gelüp ve İskenderun'dan sefîneler ile iki günde mürûr u ubûr eyleyüp sıhhat ve selâmet ve âfiyet ile mâh-ı mezbûrun on ikinci pazartesi günü surre-i hümâyûn emîni ve Şerîf Sürûr hazretlerinin silahdârı Hasan Ağa ve iki harem tahterevânı ve birkaç aded hüccâc ile alay-ı azîm ile Üsküdar'a dâhil oldular. Ba'dehu geri kalan kādı efendiler ve sakabaşılar ve bilcümle hüccâc-ı müslimîn ile cümle sefîne ile geçüp Adana tarafına revâne olup gelmededirler. İnşâallâhü te'âlâ vakti ile tahrîr olunur.

İskenderun tarafına Küçük Alioğlu'na kalyonlar irsâli

Ba'dehu mâh-ı mezbûrun on üçüncü günü Devlet-i aliyye tarafından Tersâne-i âmireden bir kalyon ve bir pergandi ve bumba sefînesi ve iki aded kırlangıç ile yevm-i mezbûrda İskenderun tarafına revâne olmuşlardır. İnşâallâhu te'âlâ encâmı neye müncer olursa yine tahrîr olunur.

Edirne Bostancıbaşısı azli ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on beşinci günü Edirne bostancıbaşısı olan Benlizâde Ali Ağa azl olunup sâbıkā Edirne bostancıbaşısı ba'dehu surre-i hümâyûn emîni olan Kara İsmail Paşazâde Ali Bey, bundan akdem Sofya tarafına Abdî Paşa'ya Mahmûd Paşa maddesi içün asker sürmek husûsunda me'mûr iken Abdî Paşa'nın azli ile Âsitâne-i aliyyede Edirne bostancıbaşısı olmak içün arzları mûcebince bostancılar odabaşısı Ali Bey içün kaftan ilbâs olunmuşdur.

Hareket-i hâric mehâdim-i sadr-ı âlî

Ve yine mâh-ı Cumâdelûlânın onuncu günü sadr-ı âlî Yusuf Paşa mahdûmu Mîr Mahmûd Efendi bâ-hareket-i hâric medrese-i sâlise-i Mehmed Paşa medresesi ile bekâm olmuşdur. Yevm-i mezbûrda sadr-ı âlî Yusuf Paşa mahdûmu Mîr Mehmed Nazîf Efendi bâ-hareket-i hâric medrese-i İskender Ağa der-câmi'-i Zeyrek medresesi ile iki karındaşları bir günde müderris olmuşlardır.

Mülâzemet imtihânı ve tahliye-i Bâyezid

Ve yine mâh-ı Cumâdelûlânın on birinci [günü] mülâzemet içün imtihân ve Sultan Bâyezid-i Velî medresesinde mümeyyiz efendilerden ders vekîli Kuyucaklı Esseyyid Abdurrahmân Efendi ve Gelenbeli İsmail Efendi ve Haremeynü'ş-şerîfeyn müfettişi Hoca Esseyyid Abdülhalîm Efendi ve Münîb Efendi ve şeyhülislâm müfettişi Esseyyid Ahmed Efendi ve sâ'irleri hâzır oldukları halde esâmîleri tahrîr olunan üçyüz yetmiş üç aded talebe-i kirâmı üç meclis olarak *Mutavvel*'den ders ta'yîn olunup meclis-i evvelde olan ders: "*sümme kāle's-Sekkâkî ilâ-âhırıhi"; meclis-i sânîde ders: "ve allele gayrahu ilâ*-âhırihi", meclis-i sâliste ders: "*verede mâ-zekerehu ilâ-âhırihi*" nâm mahallerden imtihân olunup iki aded a'lâ altı aded karîb-i a'lâ ve yirmi altı vasat-ı kavî cümle otuz dört aded talebe-i kirâma a'lâ ve karîb-i a'lâ ve sekiz aded vasat-ı kavîlerden on altı aded talebe-i kirâma elden mülâzemetleri ihsân on sekiz aded talebe-i kirâmı Bâyezîd-i Velî medresesini tahliye ve dâhil-i hücre eylemişlerdir. Ba'dehu mümeyyiz efendiler hazretlerine in'âm ve ihsân olunup tekmîl-i hızmet ve mülâzemetlerini Şeyhülislâm-ı sellemehü's-selâm Müftîzâde Ahmed Efendi hazretleri yeden beyed talebe-i kirâma mülâzemetlerini teslîm buyurmuşlar. Hakk Subhâne ve te'âlâ hazretleri her hâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn. Bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn (**37a**).

Cedvel-i ma'rifet-i tahvîl sâl ve tevârîh-i meşhûrhâ-i Nevrûz-ı Sultânî

Bi's-sa'âdet ve'l-ikbâl tecdîd-i sâl-i ferhûnde-fâl, bi-emr-i zi'l-kudret ve'l-iclâl müsellese-i bâriyyeden burc-i kavsde vâkı' kırân-ı ulviyyînin beşinci senesi ve kırân-ı nahsîn-i serâtînin on sekizinci senesi ve târih-i Kıbtî'nin bin beşyüz ikinci senesi mâh-ı şehr-i *Bermekâtî*'nın on üçüncü günü ve tarih-i İskender-i Rûmî'nin iki bin doksan yedinci senesi mâh-ı sene-i Âzerî'nin dokuzuncu günü ve târîh-i hicret-i Resûl-i Ekrem sallâllâhu aleyhi ve sellem hazretlerinin bin iki yüzüncü senesi Cumâdelûlânın bi-hasebi'r-rü'ye on dokuzuncu pazartesi günü tulû'-i âfitâbdan sekiz sâ'at on beş dakīkada âfitâb-ı âlem-tâb burc-ı hamle nakl ve tahvîl edüp ertesi salı günü nevrûz-ı sultânî-i meserret-âsâr oldu. Ce'alallâhu te'âlâ mübâreken ve meymûnen alâ kâffeti'l-mü'minîn ve âmmeti'l-müslimîn.

Mevâcib ihrâcı

Ve yine yevm-i mezbûrda mevâcib ihrâc olunup kullara atiyye-i pâdişâhî olmuşdur.

Vefât-ı Karahisarî Ömer Efendi

Ve yine yevm-i mezbûrda müderrisîn-i kirâmdan Galata sarâyında kitabhâne hocası ve medrese-i cedîd müderrisi Karahisârî Esseyyid Ömer Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Rahimehullâhu te'âlâ aleyh, merhûm-ı müşârün-ileyhin medresesini ve cihetlerini bâ-hatt-ı hümâyûn tevcîh olunmuşdur.

Medrese-i hümâyûn tevcîhi ve cihetleri tevcîhi

Medrese-i hümâyûnu Münîb Efendi'ye Vâlide câmi'-i şerîfinde olan seksen akçe dersiyesini Ayasofya'da dersiâm Sofîzâde Ziyâ Efendi'ye ve Galata'da kitâbhâneyi Geredeli Elhâc Halil Efendi'ye ve Galata hocalığını müderrisîn-i kirâmdan Kastamonî Hâfız Abdullâh Efendi'ye ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Silsile-i ulemâ

Ve yine merhûm-ı müşârün-ileyhin silsilesi olup *altmışlıya*, İbrahim Paşazâde Esseyyid Mehmed Es'ad Bey medresesi Cafer Çelebi, hârici 83. *Sahna*, Seretibbâ-i hâssa Gevrekzâde Hasan Efendi, hârici [...]. *Mûsıla-i sahna*, Hotmanzâde Hasan Efendi, medresesi Zeynî Çelebi, hârici [...] ve *Hareket-i dâhil*, Baltacızâde Mehmed Emîn Efendi, dersiye-i Cezerî Kāsım, hârici 92. *Dâhile*, Karslı Mehmed Efendi medresesi, sâlise-i Ahî Çelebi, hârici 96; *Hareket-i hârice*, Filibeli Esseyyid Mehmed İslâm Efendi, medresesi Yunus Paşa, hârici 1200; cümle târihleri 21 Câ. [Cumâdelûlâ].

Hüccâc ve Kādı-i Haremeyn ve Sakalar gelmesi

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi beşinci günü Haremeynü'ş-şerîfeyn kādıları ve sakabaşılar ve Şam-ı şerîf kādısı ve sâ'ir hüccâc-ı müslimîn Âsitâne'ye dâhil olmuşlardır. Şam-ı şerîfden çıkup Antâkıye'ye geldikde on dokuz gün ikāmet ba'dehu İskenderun'da on beş gün ikāmet ve Küçük Alioğlu tarafından mürûr edemeyüp sefîneler ile Karataş tarafına geçüp hilâf-ı âde Şam-ı şerîfden Âsitâne'ye yetmiş beş günde dâhil olmuşlardır.

Tevcîh-i Mısr-ı Kahire

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci günü sâbıkā Galata kādısı Mahmûd Efendizâde Mehmed Saîd Efendi'ye bin ikiyüz senesi Zilkadetü'ş-şerîfe gurresinden zabt etmek üzere Mısr-ı Kahire kazâsı tevcîh olunmuşdur. Hakk te'âlâ cümleye tevfîk ihsân eyleye, âmîn.

Cidde vâlîsi ihrâcı

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci günü Cidde vâlîsi Elhâc Ahmed Paşa hazretlerinin **(37b)** Tersâne-i âmireden bir kalyon tanzîm olunup yevm-i mezbûrda mezbûr Elhâc Ahmed Paşa Tophane önünden râkib olup mehterhânesini çalarak Mısr-ı Kahire tarafına revâne olmuşdur. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Tevcîh-i arpalıklar

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci günü sâbıkā Mekke-i mükerreme kādısı Şeyh Molla Efendizâde Atâ Efendi'ye Eskişehir arpalığı Receb gurresinden tevcîh olunmuşdur ve sâbıkā Medîne-i münevvere kādısı Çavuşbaşızâde Ahmed Efendi'ye Trablus-Şam arpalığı Receb gurresinden tevcîh olunmuşdur. Sâbıkā İzmir kādısı Abdürrahîm Efendi'ye Lefke ve sâbıkā Selanik kādısı Şükürzâde Feyzullah Efendi'ye Bendereğli ve sâbıkā Kuds-i şerîf kādısı Terzi Hüseyin Ağazâde Hâfız Mahmûd Efendi Başgelenbe ve sâbıkā İzmir kādısı Ahmed Şemşeddîn Efendi'ye Samakov ve Alefli tevcîh olunmuşdur.

Azl-i Çavuşbaşı ve nasbı

Ve yine mâh-ı Cumadelûlânın yirmi beşinci günü Abdullâh Paşazâde Saîd Bey çavuşbaşılıkdan azl olunup yerine hâlâ Tersâne-i âmire emîni olan Bekir Paşazâde Atâ Beyefendi çavuşbaşı olmuşdur.

Azl-i Tersâne emîni ve nasbı

Azl-i Şehremîni ve nasbı

Yerine sâbıkā Darbhâne-i âmire emîni ve hâlâ şehremîni olan Mehmed Beyefendi[111] Tersâne-i âmire emîni olmuşdur. Yerine Hakkı Beyefendi Şehremîni olmuşdur.

Azl-i bostancıbaşı ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı günü hâlâ serbostaniyân-ı hâssa Elhâc Hüseyin Ağa azl yerine haseki ağa olan Arnavud Ağazâde Ahmed Ağa bostancıbaşı olmuşdur. Yerine Ferhad Ağa haseki ağa olmuşdur ve bostancılar odabaşısı Mustafa Ağa azl yerine Bostancıbaşı Ağa'nın karındaşı Arnavud Ağazâde Mehmed Sâdık Ağa bostancılar odabaşısı olmuşdur ve yerine haseki hazinedâr Ali Ağa baş haseki ağa olmuşdur.

---

[111] Halil Paşa damadı (*Ruzınerre*, s. 36).

Nefy-i Kavak ustası, nefy-i Bebek ustası

Ve yine bundan akdem Kavak ustası Tabakoğlu Elhâc Mehmed Ağa ile Bebek ustası Topal İsmail usta ikisi birden Limni cezîresine nefy olunup ba'dehu mâh-ı mezbûrda ıtlâk olunup ba'dehu yevm-i mezbûrda yine Kavak ustası mezbûr Elhâc Mehmed Ağa ıyâl ü evlâdlarıyla Sinob'a nefy ve Bebek ustası Topal İsmail Ağa kezâlik ıyâl ü evlâdlarıyle Sakız'a nefy olmuşlardır.

Nefy-i Kāsım Efendi

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci günü eşrâf-ı kudâtdan ve kādılar kapu kethüdâsı olan Elhâc Kāsım Efendi Bursa'ya nefy olmuşdur.

Vefât-ı Argıdoğlu; Nasb-ı matbah emîni, Nasb-ı Sultan kethüdâsı

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi sekizinci günü sâbıkā Galata voyvodası ve gümrük emîni olan Argıdoğlu Elhâc Mehmed Ağa[112] dâr-ı bekāya rıhlet eyleyüp Sultan kethüdâlığı[113] ve matbah-ı âmire emâneti hızmetlerini sâbıkā Kara Vezîr'in hazînedârı Elhâc Sâlih Ağa'ya ve Matbah-ı âmire emâneti kapucu Mehmed Paşa kethüdâsı Yusuf Ağa'ya tevcîh eylemişlerdir.

Vekāyi'-i şehr-i Cumâdelâhır li-sene mi'eteyn ve elf

Donanma-yı hümâyûna alarga

Ve yine Cumâdelâhırın gurresi cum'a günü olup ol gün Tersâne-i âmirede donanma-yı hümâyûndan kapudane ve iryâle ve patorna ile ma'an on iki aded kalyon alarga olup lenger-endâz olmuşlardır.

Ve yine mâh-ı mezbûrun beşinci salı günü galebe dîvânı olup alay-ı azîm ile Venedik elçisi buluşup hediyelerini makbûl-i hümâyûn olup mu'tâd-ı kadîm üzere ferve-i samur elçiye ve neferâtlarına kaftanlar ilbâs olunmuşdur **(38a)**.

Ru'ûs bâ-hatt

Ve yine mâh-ı mezbûrun yedinci günü Medîne-i münevvere kādısı Kâtibzâde İsmail

---

[112] Beyhan Sultan kethüdası (*Ruzmerre*, s. 36).

[113] *Ruznerre* Kethüdalığın Berber Mustafa Ağa'ya verildiğini yazar (s. 36).

Efendi'nin oğlu Feyzullâh Efendi'ye bâ-hatt-ı hümâyûn hâric ru'ûsu ihsân-ı hümâyûn olmuşdur. Medresesi sâniye-i Mirâhur Ahmed Ağa, hârici 7 C[emâziyelâhır] 200.

Sandal ve filuka inmesi

Ve yine mâh-ı mezbûrun on birinci pazarertesi günü Sadrıazam ve Şeyhülislâm Efendi ma'an Kayıkhâneye gelüp nefs-i hümâyûn içün müceddeden yapılan sandalı deryâya ilkā ba'dehu Tersâne-i âmireye gelüp filukayı dahi deryâya ilkā eyleyüp[114] ba'dehu Dîvânhâne'de azîm ziyâfetler olmuşdur.

Arpalık tevcîhi

Ve yine bundan akdem arpalıklar tevcîh olundukda sâbıkā İzmir kādısı Ahmed Şemseddin Efendi'ye Samakov ve Alefli arpalığı tevcîh olunmuş iken adem-i kabûlüne binâen bâ-hatt-ı hümâyûn üzerlerinden ref' ve tabîb-i hâssa tabîblerinden hekîm Sâdık Efendi'ye ber-vech-i ma'îşet ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Vefât-ı Arabzâde Sâdık Efendi Nasb-ı Rumeli Kādıaskeri

Ve yine mâh-ı Cumâdelâhırın on dördüncü perşenbe günü hâlâ Rumeli Kādıaskeri Arabzâde Sâdık Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eyleyüp yerine hâlâ Anadolu Kādıaskeri Mehmed Mekkî Efendi Rumeli Kādıaskeri olmuşdur.

Hidemât

Ve hidemâtlar Kestanecizâde [...] Efendi şer'iyâtcı ve müsevvid Seyyid Ahmed Efendi kassâm ve müsevvid Kırımî Abdülhalîm Efendi vekāyi' kitâbeti ve Kal'a Halîfesizâde Hamdullâh Efendi, ağa kapusu kâtibi ve sâbıkā vekāyi' kâtibi Şeyhzâde Molla mîrî kâtibi vekîline, Mânîzâde [...] Efendi tezkire[ci] olmuşlardır.

Nasb-ı Anadolu kādıaskeri

Ve yine ol gün Birâderzâde Yakub Efendi Anadolu kādıaskeri olmuşdur. Hızmetler: Efendi Elhâc Ahmed kethüdâ ve Fetva Emîni Ahmed Efendizâde [...] Efendi tezkireci olmuşdur.

Tevcîh-i arpalık

Ve yine Birâderzâde Yakub Efendi'nin arpalığı olan Kayseriye'sini Şeyhülislâm

[114] *Ruznâme*'de Sultan Mustafa ve Mahmud'a ait sandallar (vr. 15b).

Efendi hazretleri kendülerine alup Cisr-i Ergene'yi sâbıkā Mekke-i mükerreme kādısı Şeyh Molla Efendizâde Atâ Efendi'nin arpalığına zam olmuşdur.

Molla Beyefendi'nin Bursa'ya nakli

Ve yine bundan akdem şeyhülislâm-ı esbak İbrahim Beyefendi hazretleri Ankara'ya nefy olunmuş idi. Mâh-ı mezbûrda Ankara'dan Bursa'ya tahvîl olunup Bursa'da ikāmeti içün emr-i âlî irsâl olunmuşdur. Ve mahdûm-ı şeref-lüzûmları Mustafa Beyefendi dahi İstavroz kurbünde olan sâhilhânelerine izn-i hümâyûn olup sahilhânelerinde ikāmete emr-i hümâyûn olmuşdur. Ve yine şeyhülislâm-ı sâbık Dürrîzâde Esseyyid Ârif Efendi'nin sahilhânelerinin pencerelerinin küşâdı içün izn-i hümâyûn olmuşdur.

Eflâk Voyvodası, Katl-i Darbhâne Sarrâfı

Ve yine mâh-ı mezbûrda Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa'nın ve donanma-yı hümâyûn tercümânı olan [...][115] Bey Eflâk voyvodalığı içün ferve-i ilbâs olunduğu halde, Darbhâne-i âmire sarrâfı Petraki nâm melâ'în kemâl mertebe hiyâneti zâhir ve mukaddemâ Eflâk voyvodası mezbûr sarrâf Bedros zimmînin olup ve ba'zı tahrîrâtları irsâl olunup ve Darbhâne-i âmireye olan hıyâneti mesmû'-ı hümâyûn oldukda bâ-hatt-ı hümâyûn fırına kaldırup emvâl ve eşyâsını ahz ve kabz ve muhâsebelerini rü'yet ve etrâf u eknâfda olan cemî'-i emvâlini tahrîr olunması içün **(38b)** bâ-hatt-ı hümâyûn sâbıkā defterdâr-ı şıkk-ı evvel ve hâlâ defter emîni olan Hasan Efendi ta'yîn olunup anlar dahi imtisâlen li-emr muhâsebelerini rü'yet içün mezbûrun ortaklarını ve avenelerini ve akrabâlarını bilcümle Darbhâne-i âmire'ye ihzâr ve bir tarafdan konaklarını basup ve yalılarını basup bilcümle emvâl ve eşyâlarını tahrîr eder iken Tarabya'da olan yalısında olan envâ' türlü eşyâlar ve mâliyetli tuhfeler ve birkaç yüz aded mülûka şâyeste iyneler çıkup cümlesini Tımakçı yalısına nakl olunur iken mezbûr Tarabya'da olan yalısının içinde bin beşyüz zirâ' arsa üzerine müceddeden binâ ve ihdâs eylediği kenisa içinde olan ziynetlerden altı vukiyye zer-i hâlisden bir haç ve mücevher ile tezyîn ve pırlânta elmâslar ve la'l yâkût ve zümrüd ile murassa' haçlar ve putlar ve envâ' türlü sîm ü zer kanâdiller ve askılar bilcümle ahz ve kenisayı hedm olunup ve sâ'ir mücevherât hadd-ı pâyânı olmayup ve bir mâliyetli elmaslı mülûka mahsûs bir sineklik çıkup cümlesini ahz ve taraf-ı

---

[115] Nikola Mavriyani (Vâsıf, s. 332).

hümâyûna irsâl olunup ve kırk aded Gürcî câriyesi ve içlerinde dört aded İslâmdan Gürcî câriyesi olduğu mesmû'-i hümâyûn oldukda

Kuka ilbâs

Mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu salı günü Galebe dîvânı tenbîh olunup ol gün mezbûr Eflâk voyvodasına kuka ilbâs olunup[116] ba'de'd-dîvân sarrâf-ı mezbûrun re's-i murdârını bedeninde[n] cüdâ eyleyüp ba'de'l-katl erbâb-ı dîvânın manzûrları olmuşdur. Bâkī kalan temessükâtlarını ve hesâblarını ortakları ile rü'yet olunacaktır. Yine vakti ile tahrîr olunur.

İhrâc-ı donanma-yı hümâyûn

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi üçüncü cum'aertesi donanma-yı hümâyûn ihrâcı musammem olup ol gün şevketlü, azametlü, kudretlü pâdişâh-ı rû-yi zemîn halledallahü hilâfetehu ilâ-yevmiddîn sultânü'l-berreyn ve hâkānü'l-bahreyn es-sultân ibn es-sultân es-Sultân Abdülhamîd Han Efendimiz hazretleri mu'tâd-ı kadîm üzere Yalı köşküne nüzûl ve Sadrıazam Yusuf Paşa ve Şeyhülislâm Müftîzâde Ahmed Efendi hazerâtları rikâb-ı hümâyûna teşrîf ba'dehu taraf-ı hümâyûndan da'vet içün [...] Ağa'yı irsâl ol dahi Tersâne-i âmirede baştarda çekdirmesine vardıkda istikbâl ba'dehu Gāzî Hasan Paşa hazretleri da'vet-i hümâyûna icâbete ve der-akab alarga ve salba demîr ve toplar atarak alay-ı azîm ile mehter-hânesini çalarak gidüp Vezîr iskelesi önünde lenger-endâz ve sandala binüp ve bilcümle çekdirme beyleri ve kapudanlar taşra çıkup evvelâ Kapudan Hasan Paşa huzûr-ı hümâyûnda tekbîl-i arz ve mu'tâd-ı kadîm üzere ferve-i samur-ı vezâret ilbâs ba'dehu cümle beylere ve kapudanlara mu'tad-ı kadîm üzere alâ-merâtibihim kaftanlar ilbâs olunup ba'dehu Sadrıazam ve Şeyhülislâm Efendi hazerâtları kapudan-ı deryâ Hasan Paşa ile ma'an baştardaya binüp salpa demir ve mehterhânesini çalarak alây-ı azîm ile **(39a)** Yalı köşkü önünden şevketlü, mehâbetlü, kudretlü efendimiz hazretlerini selâmlayup ba'dehu tüfenkler ve toplar atarak azîm şenlikler ile Tophane önünde lenger-endâz ve Sadrıazam ile Şeyhülislâm Efendi hazretleri sandala ma'an binüp Dolmabahçe iskelesine yanaşup ve atlara süvâr ve otaklara nüzûl ba'dehu azîm ziyâfetler ba'de itmâmi't-ta'âm mu'tâd-ı kadîm üzere donanma-yi hümâyûn ricâline kaftanlar ilbâs buyurulup alâ-merâtibihim

[116] *Ruznâme*, 15b.

mükerrem olmuşlardır. Ba'de itmâmi'l-merâsim yine Sadrıazam ve Şeyhülislâm Efendi hazretleri ile ol mahalden kalkup sandala binüp Sarây-ı âlîlerine revâne olurken bilcümle donanma-yı hümâyûndan mu'tâd-ı kadîm üzere toplar atmışlardır. Lâkin sadrıazam hazerâtına top atılmak ancak bu güne mahsûsdur.

Başhalîfe ıtlâk, Kethüdâ kâtibi azl ve nasbı ve Başhalîfe azl ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on beşinci günü kethüdâ kalemi başhalîfesi Hasan Efendi bundan akdem sadr-ı sâbık Şahin Ali Paşa hazretleri Bursa'ya nefy edüp ba'dehu Sadrıazam Paşa hazretleri ile halkası olup nefyden ıtlâk ve yine başhalîfe edüp ba'dehu yevm-i mezbûrda Kethüdâ kâtibi [...][117] Efendi azl, yerine mezbûr başhalîfe Hasan Efendi kethüdâ kâtibi olmuşdur ve yerine Ebûbekir Efendi yine başhalîfe olmuşdur.

Ser-etibbâ-i sâbık Tâif'e nefy

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi beşinci [günü] sâbıkā Ser-etibbâ-i hâssa Hâfız Hayrullâh Efendi bundan akdem nefy olunduğu nâm[118] Gelibolu'dan bâ-hatt-ı hümâyûn çavuş mübâşiretiyle mezbûru ahz ve Tâif'e nefy-i ebedî olmak üzere nefy ü iclâ olmuşdur.

Kāsım Efendi Cidde'ye nefyi

Ve yine ol gün bundan akdem Bursa'ya nefy olan kādılar kapu kethüdâsı Elhâc Kāsım Efendi'yi dahi yine bundan akdem nefye götüren çavuş mübâşiretiyle Cidde'ye nefy ü iclâ olmuşdur. Lâkin çavuşân-i mezbûrâna harcırâh olmak üzere biner guruşdan ikibin guruş taraf-ı mîrîden teslîm eylemişdir.

Sedd-i Pencereler

Ve yine yevm-i mezbûrda şeyhülislâm-ı esbak Dürrîzâde Esseyyid Mehmed Ârif hazretlerinin kapuları ve pencereleri küşâd ve züvvâra izn olmuşlar iken tekrar bâ-hatt-ı hümâyûn pencereleri sedd ve züvvârları men' olmuşdur. Hakk te'âlâ cümleye imdâd eyleye, âmîn.

---

[117] Ömer Efendi (*Ruzınerre*, s. 37).

[118] Kelime fazladan yazılmış.

Fesâd-ı Kalyoncular ve bâ-hatt-ı hümâyûn

Donanma-yi hümâyûn kalkup Mısır tarafına revâne olması

Donanma-yı hümâyûn selh günü kable'l-cum'a Beşiktaş önünden salpa demir alay-ı azîm ile mehterhânesini çalarak, toplar atarak, alay-ı azîm ile Kum[kapı] önünde lenger-endâz olup ba'dehu bâ-hatt-ı hümâyûn Recebü'l-müreccebin gurresi cum'aertesi olup ol gece cümlesi Kumkapu'da yatmayup gece sâ'at birde top atup mahall-i me'mûrelerine revâne olmuşlardır[119]. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye amîn, yâ Mu'în. Lâkin bu sene-i mübârekede Kalyoncu tâifesine ol mertebe ruhsat verilüp ba'zı mahallerde icrâ-yı mel'anetler ve fesâd-ı azîm üzere olup hatta Eyüp ve Galata ve Üsküdar'da fesâdları çok olup hattâ Üsküdar'da hamâmlar basup avretler çıkarup ve bazı esnâflara gadr-i küllîleri olup bakkallardan zehâire müte'allik olan emvâl ve eşyâlarını gāret edüp bu vechile fesâd-ı azîm ile revâne olmuşlardır. Bu maddede tafsîl çokdur. Lâkin iktifâ olundu. Hakk te'âlâ donanma-yı hümâyûna selâmetler ihsân eyleye, âmîn **(39b)**.

Vekāyi'-i şehr-i Recebü'l-mürecceb li-sene mi'eteyn ve elf

Pâye-i Mekke-i mükerreme

Ve yine mâh-ı Recebü'l-ferdin gurresi cum'aertesi olup fâl-i hayr olmak üzere ibtidâ pâye-i Mekke-i mükerreme ve mevâlî-i izâm ve mevâlî-i devriye tevcihâtları ve silsile-i müderrisîn-i kirâm ile edelüm evvelâ gurre-i mezbûrda tevcihât-ı ulemâdan sâbıkā Bursa kādısı Müftîzâde Abdullâh Efendi'ye bin ikiyüz bir senesi Muharremü'l-harâmın beşinci gününden zabt eylemek üzere Mekke-i mükerreme pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur, hârici 62.

Tevcîh-i Havâss-ı refî'a

Ve yine Süleymaniye müderrisi Kapudan Mustafa Paşazâde Esseyyid İbrahim Efendi'ye bin ikiyüz Zilkadesi gurresinden zabt etmek üzere Havass-ı refî'a kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 71.

---

[119] *Ruznerre*'de donanmanın 20 parça gemi ile Mısır'a gitmek üzere Akdeniz'e açıldığı, daha önce gidenlerle gemi sayısının 70-80'e ulaştığı belirtilir (s. 37).

Silsile-i müderrisîn

Ve yine silsile-i müderrisîn-i kirâm: *Süleymâniye*'ye, Yahya Molla Birâderzâdesi Abdurrahmân Efendi gelmişdir, hârici 72. *Hâmise*, hâmiseye Kebîrzâde Esseyyid Abdurrahmân Efendi, medresesi Ayasofya-i kebîr, hârici 71; Sıddıkîzâde Mehmed Sa'deddîn Efendi bi'l-i'tibâr medresesi cedîde-i Hasan Paşa, hârici 72. *Mûsıla-i Süleymaniye*, mahdûm-ı veliyyü'n-ni'amî İbrahim Selîm Efendi sahndan ve iki rütbe birden mûsıla-i Süleymaniye'ye gelmişdir, medresesi Sinan Paşa, hârici 87. *Hareket-i altmışlıya*, Fetvâ Emîni Ahmed Efendizâde Mehmed Saîd Efendi bi't-terfî', medresesi dersiye-i Abdullâh Ağa, hârici 81. *Altmışlı*, İmâm-ı sânî-i şehriyârî Esseyyid Mehmed Nûrullah Efendi, medresesi Kirmasti, hârici 95. *Sahn*, Ali Paşa İmâmızâde Esseyyid Mehmed Sâdık Efendi, hârici 83; ve Pazarcıklı Esseyyid Osman Efendi, hârici 83. *Mûsıla-i sahn*, İzzet Paşa İmâmı Elhâc Mehmed Efendi, medresesi Dârülhadis-i Elhâc Kasım, hârici 88 ve Dervîş Paşa İmâmı Hâfız Mehmed Efendi, medresesi dersiye-i Ebûbekir Paşa der-Câmi'-i Murad Paşa, hârici 89. *Hareket-i dâhil*, Karahisar-ı Şarkî Esseyyid Ömer Efendi, dersiye-i Kılıç Ali Paşa, hârici 93 ve Üskübî Yakub Efendi, medresesi Âşire-i Sarây-ı İbrahim Paşa, hârici 93 ve *Dâhil*, Ankaravî Esseyyid Mahmûd Efendi, dersiye-i Bosnavî Kâtib Mustafa Efendi, hârici 96; Ve Kadızâde Mehmed Tâhir Efendi, dersiye-i der-Sultan Bayezid an-vakf-ı Ömer Efendi hârici 96. *Hareket-i hâric*, Rumeli kādıaskeri Mekkî Efendi mahdûmu Mustafa Âsım Efendi, dersiye-i Hoca Atâullâh Efendi, hârici 200; Ve Hasan Ağazâde Ali Rüşdî Efendi, medresesi Mısrî Mehmed Efendi, hârici 200. *Hâric*, Tokadî Ömer Efendizâde Esseyyid Mehmed Saîd Efendi, dersiye-i İsmail Odabaşı der-Câmi'-i Yakub Ağa. Ve yine küttâbî-i sadr-ı âlî Mahmûd Efendi medresesi sâniye-i Hoca Hayreddin, hâricleri 1200.

Tevcîh-i Erzurum

Tevcîh-i Belgrad

Erzurum, Filibe pâyesiyle Muhsinzâde imâmı Hasan Efendi'ye, hârici 200; Bosna, Sofya['dan] ma'zûl Hatîbzâde Mahmûd Efendi'ye, hârici [...] Edirne, Belgrad, Bosna'dan ma'zûl Lâzikî Esseyyid Abdurrahmân Efendi'ye, hârici [...]. Bu üç menâsıbın zabtları cümlesi bin ikiyüz Zilhicce gurresindendir. Hakk te'âlâ cümleye tevfîkler ihsân eyleye âmîn.

Tevcîh-i Başbâkīkulu

Yine bundan akdem tevcihâtda muvakkaten başbâkīkulluğu Çil Emîn Ağa'ya tevcîh

mâh-ı mezbûrun beşinci çarşanba günü ale's-seher zabt ve kable'z-zuhr yine azl, yine sâbıkı Genç [...][120] Ağa'ya tevcîh olunup kaftan ilbâs

Duhân gümrüğü tevcîhi

Ve Çil Emin Ağa'ya dahi duhân gümrüğü emaneti içün kaftan ilbâs olunmuşdur (**40a**).

Rûz-ı Hızır ve atlar çayıra çıkması

Ve yine sene-i mezbûre Recebü'l-ferdinin altıncı perşenbe günü olup ol gün Rûz-ı Hızır olup ve mu'tâd-ı kadîm üzere alay-ı azîm ile atlar çayıra çıkup ve ol gün dahi kuzuya izin verilmişdir.

Donanma-yı hümâyûn Mısr tarafına revâne olması

Ve ol gün kable'l-asr hava poyraza tahvîl edüp der-akab Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa for[a] gabya ve top atup ertesi cum'a günü kable'l-cum'a baştardaya binüp ve kethüdâ çekdirmesi ve sâ'ir çekdirmeler ve kırlangıçlar bumba sefîneleri alay-ı azîm ile Sarâyburnu önünden toplar atarak Kumkapı önünde lenger-endâz olup ba'de'l-cum'a kapudane ve patrona ve sâ'ir kalyonlar dahi alay-ı azîm ile toplar atarak Kumkapı açığında orsa alabanda olup ve cum'aertesi gecesi ba'de'l-mağrib top atup cümlesi kalkup mahal-i me'mûrelerine revâne olmuşdur. Bundan akdem bir mikdâr bâlâda sehven tahrîr olunmuş idi bu defa bu mahalde yine tahrîr olundu.

İhrâk-ı Bahçekapusu dâhili

Mâh-ı Recebü'l-ferdin sekizinci cum'aertesi gecesi sâ'at üç buçukda sâbıkā Seretibbâ-i hâssa Hâfız Hayrullâh Efendi'nin konağından ihrâk zuhûr edüp bilcümle emvâl ve eşyâsı muhterik olup ve etrâfında olan beş aded kebîr konaklar ve birkaç aded hâneler ve bir bakkal dükkânı muhterik olup anlar dahi cüz'î eşyâlarını halâs eylemişdir[121].

İhrâk-ı Galata

Ve yine mâh-ı mezbûrun dokuzuncu pazarertesi gecesi[122] Galata'da Arab câmi'i civârında ba'de'l-işâ sâ'at üçde ihrâk zuhûr edüp on beş mikdârı hâneler muhterik olup lâkin sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri bir konağa girip harîkın

---

[120] Halil Ağa (Vâsıf, s. 336).

[121] *Ruzmerre*'de 3 büyük konak ve 10 hane yandığı (s. 37); *Ruzname*'de 10 hanenin yanıp 5'inin yıkıldığı (vr. 16a) belirtilir.

[122] Vâsıf, 11. pazartesi (s. 318); *Ruzmerre* 9. pazartesi (s. 37); *Ruznâme*, 10. salı gecesi (16a) tarihlerini verir.

def'i husûsuna temşiyyet ve etrâfa tulumbacılara ve yeniçerilere ve sâ'ir hademe-i ocaklıyâna atiyye ve bahşîşler i'tâ olunur iken konak-ı mezbûr harâbe müşrif ve ol kadar zihâmı tahammül edemeyüp ihrâkın önüne doğru inhinâ gösterip ve anında münhedim olup hattâ sadrıazam hazretleri kara-kulağın üstüne düşüp bir mikdar kolu ve dişi zahmet-keşîde olup "es-sadakatü teruddü'l-belâ' ve tezîdü'l-omr" mazmûn-ı şerîfi üzere etrâfa olan sadaka ve atâyâsı sebebiyle kendüleri necât buldular.

Hedm-i binâ ve fevt olanlar ve atiyye-i Yusuf Paşa

Ama Orta Çavuş Ağa etbâ'ıyla ve sâ'ir ba'zı hademe ve bazı askerîlerden yirmiden mütecâviz binâ altunda kalup fevt ve şehîd olmuşlardır[123]. Rahmetullâhi te'âlâ ve kırk adedden mütecâviz yaralı ve bereli ve mecrûh olmuşlardır. Ve mezbûr mecrûhların isimleri tahrîr ve alâ-merâtibihim in'âm ve yevmiyeler ihsân ve kul kethüdâsına iki bin guruş ve sâ'irlerine biner guruş ve beşer yüz guruş ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Azl-i defterdâr ve nasbı

Ve yine mâh-ı Recebü'l-ferdin onuncu pazarertesi günü[124] Defterdâr-ı şıkk-ı evvel Süleyman Râşid Efendi azl olunup yerine sâbıkā iki def'a defterdâr olup ve hâlâ defter emîni olan Hasan Efendi defterdâr-ı şıkk-ı evvel olmuşdur. Hâsılı üçüncü def'ası olup hâlâ Tersâne-i âmirede riyâset vekâleti hızmeti ile müşerref olan mektûbî-i sâbık Hâfız Mustafa Efendi'yi yine mektubcu ta'yîn eyleyüp ve Râgıb Efendi'yi kisedâr buyurmuşlardır.

Nasb-ı defter emîni

Ve yine yerine Lâlelili Mustafa Efendi defter emîni olmuşdur.

Topcubaşı azl ve nasbı

Ve yine yevm-i mezbûrda Topcubaşı[125] azl yerine sâbıkā Enderûn-ı hümâyûndan baş çukadâr ağalıkdan çıkma Genç Osman Ağa topcubaşı olmuşdur **(40b)**.

İhrâc-ı surre-i hümâyûn

Ve yine mâh-ı Recebü'l-ferdin on ikinci çarşanba günü mu'tâd-ı kadîm üzere Sarây-ı hümâyûnda meşâyih-i selâtîn-i izâm ve e'imme ve hutebâ kırâ'et-i Kur'ân-ı

[123] *Ruznâme*'de bina altında kalan 5-10 kişinin öldüğü kayıtlı (vr. 16a).
[124] Vâsıf, 10. pazartesi (s. 338-340); *Ruzmerre*, 9. pazartesi (s. 38); *Ruznâme*, 10. salı (vr. 16a).
[125] Mehmed Ağa (Vâsıf, s. 338).

azîm ve du'â vü senâ ve ba'de itmâmi't-ta'âm ve'l-merâsim huzûr-i hümâyûnda surre-i hümâyûna me'mûr olanlara hil'atlar ilbâs ve surre emîni Hasan Ağa'ya surre-i hümâyûnu teslîm ve Sarây-ı hümâyûndan mahfel-i şerîfi ihrâc ve alay-ı azîm ile mahfel önünde tekbîr ve tehlîl olunarak Bahçekapusu'ndan Vezîr iskelesinden çekdirmeye vaz' ve salpa demir ve toplar atup kabîl-i asrda Üsküdar iskelesinde lenger-endâz ve toplar atup ve surre-i hümâyûnu taşra ihrâc ve mu'tâd-ı kadîm üzere alay-ı azîm ile haymelerine nâzil olup bir hafta mikdarı gece ve gündüz şenlikler ve mel'abeler icrâ olunup mâh-ı mezbûrun yirminci perşenbe günü ba'de salât-ı subh çadırları ve yükleri yükledüp yola revâne olunup ol gün Kandıra Beylik Mandıra'ya dahi biniş olup Haydarpaşa nâm mahalden şevketlü efendimiz hazretleri sandaldan çıkup şevket ve azameti ile Şecere-i Vedâ' önünden geçüp otâk-ı hümâyûna nüzûlleri anda emr-i hümâyûnları ile surre-i hümâyûn emîni Hasan Ağa dahi kalkup ba'dehu Mekke-i mükerreme kādısı Dağıstânî İbrahim Efendi büyük kavuk ve sof ferâce ile ba'dehu Medîne-i münevvere kādısı Kâtibzâde İsmail Efendi küçük kavuk ile ve biniş ile atlara süvâr ve sâ'ir hüccâ[c-ı] müslimîn alâ-merâtibihim alay-ı azîm ile Şecere-i Vedâ' önünde şeyh efendiler du'â ve ba'de'd-du'â surre emîni ağa şeyh efendilere sof ferâceler ve atiyyeler i'tâ olunup ba'dehu yola revâne olmuşlardır. Bu sene-i mübârekede hüccâc-ı müslimîn sâ'ir senelerden ziyâde olup hatta kırk beş aded tahterrevân ta'dâd olunmuş ve bu senede cem'iyet-i kübrâ sâ'ir senelerden ziyâdedir deyü haber verirler. Hakk te'âlâ cümle hüccâc-ı müslimîne berde ve bahrda selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Ve yine ol gün surre-i hümâyûn kaldığı anda sakabaşı ağaların çadırları gelüp büyük sakabaşı [...] Ağa'nın bârhânesi Haydarpaşa'ya ve küçük sakabaşı Kadrî Ağa'nın bârhânesi Kavak sarâyı önünde vaz' olunup mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci Mi'râc gecesi kandiller minârelere tezyîn ve ertesi perşenbe günü ba'de tulû'i'ş-şems sâ'at birde şevketlü, azametlü, kudretlü pâdişâh-i rûy-i zemîn halledallâhu hilâfetehu ilâ-yevmiddîn efendimiz hazretleri Şecere-i Vedâ' karşusunda olan parmaklık içine tebdîl gelüp ve mu'tâd-ı kadîm üzere sakabaşı ağalar Şecere-i Vedâ' önünde inüp du'â vü senâ ba'de itmâmi'd-du'â şeyh efendilere atiyye-i padişâhî ihsân-ı hümâyûn olup ba'dehu alay-ı azîm ile cümleye vedâ' ederek yola revâne olmuşlardır. Ve iki sakabaşı ağaların dâ'irelerinde onbir aded tahterrevân ve mahâfeler[126]

---

[126] Mahfeler şeklinde olmalı.

ve sâ'ir hüccâc-ı müslimîn ile yola revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ cümlelerine selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Kapu harcları men'i

Ve yine mâh-ı mezbûrda bâ-emr-i hümâyûn bilcümle kādılar kapu kethüdaları ve arpalıklar kapu kethüdalarını şeyhülislâm kapusuna ihzâr ve cümleye kudât ve nüvvâb kapu harcları alınmamak üzere emr-i hümâyûn tefhîm ve cümle "sem'an ve tâ'aten" deyüp bu minvâl üzere **(41a)** cümle râzı olmuşlar iken

Nefy-i Kāsım Efendi

Bundan akdem kādılar kapu kethüdâsı olan Kāsım Efendi'nin kethüdâsı Hâfız tama'-ı hâmından nâşî yine kapu harcları ahzına cesâret eyledigi âşikâr olmağla li-ecli't-te'dîb Dimetoka nâm mahalle nefy ü iclâ olmuşdur.

Azl-i Tophâne nâzırı

Nefy-i Süleyman Ağa

Ve yine mâh-ı mezbûrda[127] Midilli nâzırı ve Tophane nâzırı olan Süleyman Ağa Tophane nezâretinden azl olunup yerine sâbıkā Galata Voyvodası Elhâc Mustafa Ağa Tophane nâzırı olmuşdur. Ve mezbûr Süleyman Ağa'yı Midilli'ye ucâleten nefy misillü irsâl olunmuşdur.

Ve yine mâh-ı Recebü'l-ferdin yirmi dokuzuncu günü tarihiyle müverrah vürûd eden hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ihsân-ı hümâyûn olunan pâyeler beyânındadır. Sâbıkā Kuds-i şerîf pâyesiyle Üsküdar'dan ma'zûl olan üstâz-ı küll fazîletlü Köprülü Elhâc Halil Efendi hazretlerine bin ikiyüz senesi Şa'bânü'l-mu'azzamının onuncu gününden zabt eylemek üzere Mekke-i mükerreme pâyesi bâ-hatt-ı hümâyûn ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Hoca Efendilere Mekke-i mükerreme pâyeleri

Ve yine mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın yirminci gününden zabt eylemek üzere sâbıkā Havâss-ı refî'a kādısı Hamidîzâde üstâz-ı küll fazîletlü Mustafa Efendi hazretlerine Mekke-i mükerreme pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur. Ve yine sâbıkā Yenişehr-i Fenâr kādısı üstâz-ı küll fazîletlü Müftîzâde Esseyyid Efendi hazretlerine bin ikiyüz Ramazânü'l-mübâreki gurresinden zabt eylemek üzere Mekke-i mükerreme pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur. Lâkin bundan akdem mâh-ı mezbûrun gurresinde Şeyhülislâm Efendi hazretlerinin karındaşı Abdullâh Efendi hazretlerine bin ikiyüz bir senesi Muharremü'l-harâmının beşinci

---

[127] *Ruzmerre*'de 15. pazar günü (s. 38).

gününden zabt eylemek üzere Mekke-i mükerreme pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuş iken bu def'a karîha-i hümâyûndan mezbûrun dersiâm efendilere Mekke-i mükerreme pâyeleri zuhûrunda mezbûr Abdullâh Efendi'nin pâyesi tencîz olunup bin ikiyüz senesi Şa'bânü'l-mu'azzamın gurresinden pâye-i mezbûra i'tibâr olundu. Vâkı'a şevketlü efendimiz hazretleri ulemâya i'tibâr buyurdular, Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri vücûd-i hümâyûnlarına âfiyet ve her hâlde muvaffak bi'l-hayr olalar, âmîn.

Vekāyi'-i şehr-i Şa'bânü'l-mu'azzam li-sene mi'eteyn ve elf

İsbât-ı gurre-i Şa'bân

Bundan akdem mâh-ı Recebü'l-ferdin gurresi takvîmlere göre cum'aertesi olup lâkin Trabzon tarafından gelen ba'zı sefâyin re'îsleri "*perşenbe gecesi Recebü'l-ferdin gurresini rü'yet eyledik*" deyü meclis-i şer'e hâzırûn olduklarında hâlâ kādî-i İslâmbol Dervîş Efendi hazretlerinin huzûrlarında gurre-i Recebü'l-müreccebi perşenbe isbât ve hükm olunup bu takdîrce tekmîl-i selâsîn ile Şa'bânü'l-mu'azzamın gurresi cum'aertesinden i'tibâr olundu.

Tekmîl-i câmi'-i Saru Musa

Lâkin takvîmlere göre gurre pazartesi olup ol gün sâbıkā Şeyhülislâm Mustafa Efendi hazretlerinin dâmâdları ve mevâlî-i izâmdan sâbıkā İzmir kādısı Mahmûd Çavuşzâde Şemseddîn Efendi hazretleri bundan akdem harîk-i kebîrde muhterik olan Sarı Musa câmi'-i şerîfi müceddeden binâ ve ihyâ buyurup yevm-i mezbûrda salât-ı zuhru cem'iyyet-i kübrâ ile edâ [ve] ba'de's-salâti'z-zuhr Şeyh Abdüssamed Efendi kürsüye çıkup va'z u nasîhat ve câmi'-i şerîf binâsı hakkında olan ahâdîs-i Nebeviyelerden kālen-nebiy aleyhisselâm "*men benâ lillâhi mesciden benâ'llâhu lehu beyten fî'l-cenneti*" evse'allahu, sadaka Resûlullâhi ve bunun emsâli hadîs-i şerîfler ve du'âlar olundu **(41b)**.

Nefy-i Üsküdar kādısı Kebîrîzâde ve Anapa'ya sâdır olan fermân

Ve yine hâlâ Üsküdar kādısı Kebîrîzâde Esseyyid İsmail Efendi hîn-i hükümetlerinde eslâflarının isrine gitmeyüp ve beyne'l-ahâli hüsn ve zindegânesi dahi olmayup ve kendi karîhasından bazı şeyler ihdâs ve kavmi beyninde harekât-ı nâ-pesendîdesi âşikâr ve hüddâm-ı mahkemeye dâ'imâ unf ile mu'âmeleler edüp ve İstavroz

karasında[128] mürd olan bir berâtlı keferenin eşyâsını Anadolu kādıaskeri tarafından mühürlenüp mühr-i mezbûru kesüp ve atup ba'dehu tahrîre ta'yîn olan Kassâm kâtibi Cizyî Efendi madde-i mahsûsu tahrîr eder iken bi-nefsihi Üsküdar'dan kendi binüp ve kâtib-i mezbûru darb-ı şedîd ile darb ve cerîdesini ahz ertesi çarşanba günü emr-i veliyyü'n-ni'amî ile müderrisîn-i kirâmdan Koyun Beyzâde Mekkî Beyefendi Üsküdar'a kassâm ta'yîn olunup ve huzûr-ı veliyyü'n-ni'amîde nâ-hemvâr ba'zı kelâmlar edüp ba'dehu Üsküdar'a geldikde üç gün mahkemeyi kapayup kâtibleri ve muhzırları ve da'vâcıları red eylediği ve harekât-ı nâ-marziyesine binâen bâ-işâret-i aliyye ve bâ-fermân-ı âlî çavuş mübâşeretiyle mahkemeden ahz ve Bursa'da ikāmete emr-i âlî sudûr ve yerine müddeti tamam olunca bâ-fermân-ı âlî sâbıkā Üsküdar nâibi ve hâlâ Ağakapusu kassâmı olan Süleymaniye müderrisi Kal'a Halîfesizâde Hamdullah Efendi'yi nâib nasb eylemişlerdir ve Hamdullâh Efendi'nin yerine mezbûr Mekkî Beyefendi'yi Ağakapusu kitâbetine ta'yîn olunmuşdur.

Katl-i Kapucubaşı Abdülgaffâr Ağa

Ve yine yevm-i mezbûrda Esma Sultan başkapu oğlanı [...] Ağa'yı gümrüğe indirüp Bursa'ya nefy eylemişlerdir. Ve yine mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın on üçüncü perşenbe günü Aydos mübâya'acısı ve beksimet tabhına me'mûr olan serbevvâbîn-i Dergâh-ı âlî Abdülgaffâr Ağa'yı Âsitâne'ye ihzâr ve i'mâl ettirdiği beksimet siyah ve asla ekle selâhiyeti olmayup hiyâneti âşikâr olduğundan Sarây-ı hümâyûn önünde ser-i bî-devleti bedeninden iftirâk[129] ve yafta ile bedeninin üzerine bir mikdar beksimet koyup ve emvâl ve eşyâsı mîrîye ahz olunmuşdur.

Çerâğ-ı Çukadârân-ı Yusuf Paşa ve irsâl-i lihye

Ve yine mâh-ı mezbûrun on beşinci [günü] leyle-i Berât olup bundan akdem Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri mâlikânelerinden bir mikdârını ifrâz ve aklâma koydurup bîkes ve ihtiyar ve alîl olan sadrıazam çukadârlarından otuz üç ve iç ağalardan otuz ve mehterlerden yirmi aded doksandan mütecâviz kimesnelere huzûrunda leyle-i mübârekede irsâl-i lihye etdürdüp ve herbirlerine yetmişer ve altmışar ve ba'zılarına dahi ziyâde in'âm ve ihsân ve herbirlerine beher

[128] karyesinde olmalı.

[129] Vâsıf'ta idam günü 16. perşembe (s. 344). *Ruzmerre*'de adı yanlış olarak Aydoslu Abdurrahman Ağa şeklinde yazılı (s. 38).

mâh on beşer guruş şehriye ve senede ellişer guruş yıllık olmak üzere kayd olunup ve içlerinden vefât eder oldukda yine minvâl-i meşrûh üzere ihtiyârlarına verile ve mahlûl olmamak üzere nizâm vermişlerdir. Bu husûsa eslâflarından kimesne muvaffak olmamışdır. Hemen Hakk Subhânehu ve te'âlâ dâimâ fukarâ ve zu'afâya merhamet ve şefkatin müzdâd ve her hâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye amîn, yâ Mu'în.

Meydân-ı tîrde taş dikme

Ve yine mâh-ı mezbûrun on yedinci pazarertesi günü mukābele-i süvâri kisedârı Memiş Efendi Meydân-ı tîrde menzil atup ve azîm ziyâfetler ve taş diküp **(42a)** sâhib-i menzil olmuşdur.

Nasb-ı Nakīb Efendi

Azl-i Dervîş Efendi ve Nefyi

Ve yine mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın yirminci perşenbe günü[130] İslâmbol kādısı ve nakībü'l-eşrâf olan Dervîş Efendi İslâmbol'dan kādılığından ve nekābetden azl ve Gelibolu'ya nefy olunup,

Pâye-i İslâmbol

Nasb-ı İslâmbol kādısı

Yerine sâbıkā İslâmbol pâyeli Kâmil Molla Efendi hazretleri nakībü'l-eşrâf olmuşlardır. Ve sâbıkā Şeyhülislâm Velî Efendizâde [...] Molla Efendi hazretlerine İslâmbol pâyesi olmuşdur ve sabıkā Mekke-i mükerreme kādısı Mustafa Âşir Efendi hazretleri İslâmbol kādısı olmuşlardır. Hakk te'âlâ cümleye selâmetler ihsân ve her hâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn.

Kethüdâ Bey azli ve nasbı

Çavuşbaşı ve Re'îs Efendi azli ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi birinci cum'a günü[131] vezîr kethüdâsı Süleyman Feyzî Efendi azl yerine re'îs bulunan Hayrî Efendi vezîr kethüdâsı olup yerine hâlâ çavuşbaşı olan Ebûbekir Paşazâde Atâ Beyefendi re'îs olup yerine Rûhî Süleyman Ağa çavuşbaşı olmuşdur. Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi beşinci salı günü kısteyn mevâcibi Sarây-ı hümâyûndan ihrâc olunup atiyye-i padişâhî ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

---

[130] Vâsıf 19. perşembe (s. 349); *Ruzmerre* 18. perşembe (s. 38) diyor. Bu durum gün belirlemede daha önce yaşanan karışıklıktan kaynaklanmıştır. İstanbul kadısının azli de bu karışıklığa bağlanmıştır (*Ruzmerre*, s. 38).

[131] *Ruznâme* (vr. 16b) ve *Ruzmerre* (s. 38) bu tarihi 19. cuma günü gösterir. Vâsıf'da 21. cuma günü (s. 350).

Vekāyi'-i şehr-i Ramazânü'l-mübârek li-sene mi'eteyn ve elf

Bed'-i Ramazân-ı şerîf, vakt-i imsâk

Bin ikiyüz senesi mâh-ı Ramazân-ı şerîfin gurresi tekmîl-i selâsîn ile pazarertesi olup ol gece minârelerde îkād-i kanâdîl ve salât-ı terâvihi edâ ve yevmü'l-isneyn sâ'im olmuşlardır. İbtidâ gecesi altı sâ'at yirmi dokuz dakīka olup beher gece birer ikişer dakika yirmi üçüncü gecesi tamam yedi sâ'at âhir gecesi yedi sâ'at on altı dakīkada tamam olmuşdur. Ve on altıncı günü Temmuz olup ve salât-ı îdi on sâ'at iki dakīkada edâ olmuşdur.

Ve yine mâh-ı mezbûrun beşinci cum'a gecesi ber-mu'tâd-ı kadîm Paşakapusu'na iftâr da'vetine bed' olunup evvelâ meşâyih-i selâtîn ertesi gece Şeyhülislâm Efendi hazretleri ba'dehu alâ-merâtibihim da'vetler akīb-i iftârda ber-mu'tâd-ı kadîm sâ'atler verilüp devam-ı ömr-i padişâhîye du'âya meşgul olmuşlardır. Bundan akdem Şeyhülislâm Arabzâde Ahmed Atâullâh Efendi meşâyih-i selâtîni da'vet ve ba'de'l-iftâr atiyyeler verip bu minvâl üzere şeyhülislâm iftârına dahi nizâm verilmiş iken bu sene-i mübârekede şeyh efendiler iftâr-ı şeyhülislâma da'vet olunmayup gitmediler. Lâkin taksîrât yine kendilerinden olup re'îsleri olan Ayasofya şeyhi Elhâc Sırrî'nin adem-i tedbîridir.

Takbîl-i Hırka-i şerîf ve ihrâc-ı baklava

Ve yine mâh-ı mezbûrun on beşinci pazarertesi günü takbîl-i Hırka-i Resûl-i ekrem sallallâhu aleyhi ve sellemde mu'tâd-ı kadîm üzere ta'zîm ve tekrîm ile takbîl ba'dehu asâkir-i İslâma baklava ihsân-ı hümâyûn olmuşdur ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci cum'aertesi gecesi leyle-i Kadir ve şevketlü, azametlü efendimiz hazretleri mu'tâd-ı kadîm üzere salât-ı terâvîhi Ayasofya câmi'-i şerîfinde edâ ba'dehu cum'aertesi günü Sadrıazam [ve] Şeyhülislâm Efendi hazretlerinde ol gece iftâr ve mu'âyede olunup ve ertesi gün Şeyhülislâm Efendi Kapu'ya mu'âyedeye gidüp ber-mu'tâd-ı [kad]îm mu'âyedelere bed' olundu. Hakk te'âlâ hazretleri cümleye müteyemmin eyleye, âmîn, bi-hürmetihi seyyidi'l-mürselîn **(42b)**.

Minâre hedmi, Beylerbeyi

Ve yine mâh-ı Ramazân-ı şerîfin yedinci pazarertesi günü ba'de salâti's-subh sâ'at on ikide azîm yağmur ra'd u berk zuhûr edüp

şevketlü, azametlü, kudretlü padişâh-ı rû-yi zemîn halledallahu hilâfetehu ilâ-yevmiddîn Sultan Abdülhamîd Hân efendimiz hazretlerinin Beylerbeyi nâm mahalde müceddded[en] binâ ve ihyâ buyurdukları Câmi'-i şerîfin minâresine yıldırım isâbet ve delik delik edüp ve ba'zı cam ve mahfelin bir direği kürsüsünü pâreleyüp def' olmuşdur. Ertesi gün amele ta'yîn olunup minâreye iskele kurulup bilcümle hedm ve müceddeden minâreyi binâya mübâşeret olunmuşdur.

Cebecibaşı azli ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dördüncü paza[rertesi] günü Göynüklü Mustafa Ağa cebecibaşılıkdan azl olunup yerine sâbıkā on def'a cebecibaşı olan Kürd [...][132] Ağa cebecibaşı olmuşdur.

Azl-i Kul Kethüdâsı ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi birinci pazar günü kul kethüdâsı [...] Ağa azl ve Limni'ye nefy, yerine [...] Ağa[133] kul kethüdâsı olup alâ-merâtibihim silsilesi olmuşdur. Ol gün Dergâh-ı âlî Yeniçeri Ağası Yusuf Ağa ba'de's-silsile başçukadârı olan Mustafa Ağa'yı çerâğ ve otuzaltı bölüğe el öpdürüp çorbacılar gürûhuna ilhâk ve irsâl-i lihye ile bekâm olmuşdur. Hakk te'âlâ hazretleri cümleyi murâd-ı maksûduna nâil eyleye, âmîn.

Vekāyi'-i şehr-i Şevvâlü'l-mükerrem li-sene mi'eteyn ve elf

Mu'âyede

Bin ikiyüz senesi mâh-ı Şevvâlü'l-mükerremin gurresi çarşanba günü olup ol gece Sarây-ı hümâyûna Sadrıazam ve Şeyhülislâm ve sâ'ir ulemâ ve ricâl-i devlet hâzırûn olup ba'de salâti's-subh mu'âyede ve dâmen-bûs-ı hazret-i şehriyârî ile müşerref ba'de itmâmi'l-mu'âyede ve'l-merâsim salât-ı îdi ber-mu'tâd-ı kadîm Sultan Ahmed câmi'-i şerîfinde edâ ve ol gün ber-mu'tâd-ı kadîm Yalı köşkü ve ikinci perşenbe günü Gülhâne [bedeli] Dolmabahçe'de İftâriye köşkünde olup Sadrıazam Yusuf Paşa ve Şeyhülislâm Müftîzâde Ahmed Efendi hazretleri ma'an Yalı köşkünden sandala binüp ve Dolmabahçe iskelesine nüzûl ba'dehu ma'an huzûr-ı hümâyûn teşrîf ber-mu'tâd-ı kadîm dâmen-bûs-ı hazret-i şehriyârî ile müşerref ve ba'de itmâmi'l-merâsim izn-i

---

[132] Mehmed Ağa (Vâsıf, s. 351).

[133] *Ruzmerre*'de Samsoncu Elliiki Ağa (s. 38).

hümâyûn ile Şeyhülislâm Efendi hazretleri yedi çiftesine binüp Beylerbeyi nâm mahalde îcâr eyledikleri sâhilhâneye revâne ve Sadrıazam hazretleri ol mahalde kalup ber-mu'tâd-ı kadîm cündîlere atiyyeler ihsân ve ol gün canbazlar ve pehlivanlar ve sâ'ir mel'abeler icrâ ve safâda olmuşlardır ve ertesi cum'a günü Selâmlık Tophâne câmi'-i şerîfinde olup ba'de salâti'l-cum'a Eskisarây bedeli yine Dolmabahçe'de olup azîm safâlar eylemişlerdir. Hakk te'âlâ hazretleri safâlarını müzdâd eyleye, âmîn.

İhrâk-ı Pendik

Ve yine Üsküdar nevâhilerinden Kartal nâm kasabaya tâbi' Pendik nâm kefere karyesini îd-i şerîf gecesi ale's-sabâh eşkıyâ zümresinden iki kayık ile gelüp âlem-i ağyârdan hâlî iken ve sükkânı cümle hâbda ve zabîtânı dahi sâlât-ı îdi edâ içün Kartal'a gidüp müfsidûn-ı merkūmûn fırsatı ganimet bilüp karye-i mezbûrun dört etrâfından ateşe verüp ba'dehu ahâlîleri söndürme sevdâsında olduklarında kofalar ile deryâdan su almak içün giden âdemlere eşkıyâ-yı mezbûr kurşun atup cümle me'yûs ve vâfir kefere yaralayıp bu minvâl üzere söndürmeye asla kadir olmayup cânlarını ve eşyâlarını kurtarma sevdâlarında olup def'i imkânda olmayup **(43a)** cümle karye-i mezbûrun dükkânları ve sâhil-i bahrde olan salaşlar ve şerbethâneler ve beşyüz mikdârı hâneler bilcümle muhterik, fakat bir köşede bir hâne karşısında bir hân ve bir yağhâne halâs bulmuşdur.

Vefât-ı Hüseyin Bey

Ve yine mâh-ı mezbûrun ikinci perşenbe günü sâbıkā Sadrıazam Mehmed Paşa'nın karındaşı voynuk beyi olan Hüseyin Bey dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Rahmetullâh. Yerine Enderûn-ı hümâyûnda rikâbdâr ağa olan Tahir Ağa voynuk beyliği ile çerâğ ve yerine Lâdikli Ahmed Ağa rikâbdâr ve yerine Dervîş Efendizâde Dervîş Bey dülbend ağası ve yerine [...] Ağa peşkir ağası ve yerine Rodoslu Ahmed Ağa anahtar ağası olmuşdur.

Tevcîhât[134]

Ve yine mâh-ı mezbûrun dördüncü cum'aertesi günü tevcîhât içün ricâli kapuya da'vet ve tevcîhât-ı menâsıb olmuşdur. Evvelâ kethüdâ-yı sadr-ı âlî ve riyâset ve sâ'ir kapu ricâli cümle ibkā illâ teşrîfâtcı azl yerine Bendler bina emîni Kâmil Ahmed Paşa dâmâdı Hasan Efendi'ye tevcîh ve şıkk-ı evvel ve sânî ve

[134] Benzeri tam bir liste *Ruzmerre*'de de yer alır (s. 38-39).

sâlis ibkā, kethüdâ-yı sâbık Süleyman Efendi nişâncı, sâbıkā defterdâr Süleyman Râşid Efendi defter emâneti, darbhâne matbah emânetleri ibkā arpa emâneti Esseyyid Numan Beyefendi'ye, (Tersâne emâneti sâbıkā tevki'î Ahmed Nazîf Efendi'ye) Anadolu muhâsebeciliği Penâh Süleyman Efendi, atlu mukābeleciliği Behcetzâde Mustafa Efendi'ye Haremeyn muhâsebeciliği Kenan Efendi'ye, yeniçeri kitâbeti Ârif Beyefendi'ye, sipah kitâbeti Halîmî dâmâdı Şehrî Efendi'ye, silâhdar kitâbeti mektubcu-i sâbık İbrahim Efendi'ye, Cizye muhâsebeciliği İzmirli Ahmed Efendi'ye, İstanbul baruthâne nezâreti Halebli Mehmed Ağa'ya, mevkûfâtcılık vak'anüvîs Mehmed [Ahmed] Vâsıf Efendi'ye, masraf-ı şehriyârî kitâbeti sâbıkā mektubcu başhalîfesi Saîd Efendi'ye, mâliye tezkireciliği Yusuf Efendizâde Abdullâh Şefîk Efendi'ye, Tophane nezâreti Çil Emîn Ağa['ya], kalyonlar Mollacıkzâde Abdülfettâh Beyefendi'ye, küçük rûznâme Bekir Paşazâde Sadullâh Beyefendi'ye, Gelibolu barûthâne nezâreti Ömer Sâhib Efendi'ye, piyâde mukābeleciliği Mustafa Râsim Efendi'ye, küçük evkāf mektubcu hulefâsı Topal Emîn Efendi'ye, Haremeyn mukāta'acılığı Kâmil Mustafa Efendi'ye, cebeciler kitâbeti Mustafa Şevkī Efendi'ye, Piskopos mukāta'acılığı kethüdâ kâtibi sâbık Abdullâh Saîd Efendi'ye, ulûfeciyân-ı yemîn kitâbeti Şâh Sultan kethüdâsı Osman Efendi'ye, gurebâ-i yemîn kitâbeti Yeğen Ali Paşazâde Hasan Necîb Beyefendi'ye, ulûfeciyân-ı yesâr kitâbeti Dervîş Mehmed Efendi'ye, gurebâ-i yesâr kitâbeti Memiş Efendi'ye, topcular kitâbeti kapudan paşa mühürdârı Mehmed Efendi'ye, Selânik barûthâne nezâreti Muhsinzâde cizye kâtibi Hasan Efendi'ye, sergi nezâreti masraf-ı sâbık Hâcı Mehmed Efendi'ye, Tersâne'de anbarlar emâneti Kapucubaşı Ahmed Ağa['ya], Top arabacılar kitâbeti Aşçıbaşızâde Ahmed Beyefendi'ye, Tersâne'de Anbarlar nezâreti Cizyedâr Hüseyin Efendi'ye, büyük kal'a tezkireciliği Dervîş Efendizâde Saîd Efendi'ye, küçük kal'a tezkireciliği Nâil Paşa hafîdi Abdurrahmân Necîb Beyefendi'ye, haslar mukataacılığı Râkım Paşazâde Abdülganî Beyefendi'ye, baş mukāta'a İncekarazâde Abdullâh Efendi'ye, İstanbul mukātaacılığı Elmas Paşazâde Mustafa Sâdık Beyefendi'ye, Bursa mukāta'acılığı İhtisâb Ağasızâde Abdülkādir Efendi'ye (Rumeli Bekir Paşa'ya, Karaman Mikdad Paşa'ya, Sivas Abdî Paşa'ya, Diyarbekir Kiku Abdullâh Paşa'ya, Van Timur Paşa'ya, Rakka Halil Paşa'ya, Eğriboz Silâhdâr Halil Paşa'ya, Selânik Mustafa Paşa'ya, Yanya Moralı Ahmed Paşa'ya,

Hanya Silâhdar Emîn Paşa'ya, Köstendil İbrahim Paşa'ya, Kırili [Karlıili][135] Çerkes Hasan Paşa'ya, Hotin Kel Osman Paşa'ya, Anadolu Barutcuzâde Mustafa Paşa'ya, Vidin Melek Mehmed Paşa'ya, Bender sâbıkā Hotin muhâfızı Ahmed Paşa'ya[136] tevcîh olunmuşdur). (**43b**) Avlonya ma'a Eğriboz mukāta'ası Kapukıran dâmâdı Çelebi İbrahim Efendi'ye, Kefe mukāta'acılığı, Tırhala sâkinlerinden Yusuf Beyefendi'ye, kâğıd-ı Bîrûn emâneti Azmî Efendi'ye, kâğıd-ı Enderûn emâneti Sâhib Efendi'ye, tarihcilik Belgrad defterdârı sâbık Mehmed Efendi'ye, Tersâne'de riyâset vekâleti Hâslarbaşı olan Halil Bey'e tevcîh olunmuşdur. Yeniçeri Ağası ibkā, Bostancıbaşı ibkā, mîralemlik ibkā, mirâhur-ı evvel ve sânî ve kapucular kethüdâsı ibkā, Sipâh ağalığı Hamza Paşa kethüdâsı Mehmed Ağa'ya, silâhdar ağalığı Şehsuvârzâde Hamdullâh Beyefendi'ye, başbâkīkulu Çayırzâde İbrahim Ağa'ya, ulufeciyân-ı yemîn ve yesâr ibkā, gurebâ-i yemîn ağalığı kapucubaşı Ali Ağa'ya, gurebâ-i yesâr ağalığı ve cebecibaşı ve topcubaşı ibkā, Top arabacıbaşı Hotinli dâmâdı Mehmed Ağa'ya, mi'mârbaşılık Hâfız İbrahim Ağa'ya, kasabbaşı, gümrük emâneti ve cizye başbâkīkulluğu ve veznedârbaşılık ibkā olmuşlardır. Hakk te'âlâ cümleye tevfîkler vere.

Silsile-i müderrisîn

Ve yine mâh-ı mezbûrun beşinci günü silsile-i müderrisîn bundan akdem dersiâm Sultan Ahmed medresesi müderrisi Devrekli Hâfız Osman Efendi dâr-ı bekāya rıhlet ve hareket-i hâric müderrisi Şâfi'î müftîsi demekle meşhur Âmidî Esseyyid Mehmed Efendi dahi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişlerdir. Rahimehumullâhi te'âlâ nefa'anallâhu bi-şefâ'atihimâ ve silsileleri olup hareket-i misliye ile dersiâm Gelenbeli İsmail Efendi'ye Sultan Ahmed medresesi verilmişdir. *Hâmise*, mahdûm-ı veliyyün-ni'amî İbrahim Selîm Efendi Sinan Paşa bi'l-i'tibâr. *Mûsıla-i Süleymaniye'ye*, İbrahim Efendizâde Abdullâh Efendi medresesi Haseki Sultan, hârici 77; misliye Hamza Paşa hocası İbrahim Efendi medresesi Sinan Paşa der-Fethiye. *Hareket-i altmışlıya*, İmâm-ı evvel-i hazret-i şehriyârî Dervîş Mehmed Efendi medresesi Molla Şeref, hârici 93; Semakovîzâde Ahmed Necîb Efendi medresesi ûlâ-yı Zekeriya, hârici 80. *Altmışlı*, ser-etıbbâ-i hâssa Gevrekzâde Hasan Efendi, medresesi sâniye-i Kasımpaşa, hârici 83. *Sahn*, mahdûm-ı veliyyü'n-ni'amî Mehmed Sâlim Efendi, hârici 91. *Mûsıla-i sahn*, Debbâğzâde hafîdî

---

[135] Vâsıf'da Ohri sancağı (s. 353).
[136] Vâsıf'da Mehmed Paşa (s. 353).

Feyzullâh Hamdî Efendi, hârici 89, medresesi G[K]ariye. *Hareket-i dâhil*, Nûri Mollazâde Mehmed Âbid Efendi dersiye-i Re'îsülküttâb Mustafa Efendi, der-Câmi'-i Hobyâr, hârici 94. *Dâhile*, mahdûm-ı veliyyü'n-ni'amî Mustafa Rızâüddin Efendi medresesi Elhâc Ahmed der-Câmi'-i Azablar bi'l-i'tibâr, hârici [...]; mahdûm-ı sadr-ı âlî Mîr Mahmûd medresesi Râbi'a-i Mehmed Paşa bi'l-i'tibâr, hârici [...]; mahdûm-ı sadr-ı âlî Mîr Mehmed Nazîf medresesi dersiye-i İskender Ağa der-Câmi'-i Zeyrek bi'l-i'tibâr, hârici [...]. *Hareket-i hâric*, Molla Müftîsizâde Esseyyid Mehmed Efendi medresesi Ahmed Yorganî, hârici [...]; Kastamonî Mustafa Efendi dersiye-i Elhâc Ali der-mescid-i Timurtaş münhal, hârici [...].

İhrâk-ı Nalburlar

Ve yine mâh-ı mezbûrun yedinci salı gecesi sâ'at üç buçukda Rüstempaşa câmi'-i şerîfi kurbünde Nalburlar içinde nalbur dükkanına[137] kundak bırakılıp yirmi adedden ziyâde kârgîr dükkânlar muhterik olmuşdur. Ol gün ihrâk tarafında olan esnâflar kapuya cem' ve "*Zindân kapusunda asesbaşı olan kırkıncı bölüğün başeskisi ve neferâtından*" deyü haber verdiklerinde odasını âhar mahalle nakl ve mezbûr başeski ve iki nefer kal'aya yeniçeri ağası gönderüp ve cezâlarını tertîb ve elli dokuz[uncu] bölük ases olmuşdur.

Mağrib ve Fas pâdişâhı tarafından gelen elçi

Ve yine mâh-ı mezbûrun yedinci günü Fas pâdişâ[hı] Mevlây İsmail tarafından büyük İstanbul kalyonu ile mezbûr Mevlây İsmail'in dâmâdı ve sâhib-i mührü gelüp Âsitâne-i aliyyeye duhûl ve Devlet-i aliyye tarafından Dîvânyolu'nda Hatîce Sultan sarâyını döşedüp konak ve ta'yîn ve ta'yînât ve bir kapucubaşı mihmandâr ve hızmetlerine âdemler ta'yîn olunmuşdur. Vakti ile şevketlü efendimiz hazretlerine mülâkī oldukda hediyelerini ol-vakt beyân ve tafsîli üzere nakl olunur. Hakk [te'âlâ] cümleye selâmetler ihsân eyleye, âmîn **(44a)**.

İhrâk-ı Kirazlı Mescid

Ve yine mâh-ı mezbûrun dokuzuncu perşenbe gecesi sâ'at altıda Kirazlı Mescid Mahallesinde sâbıkā Tersâne-i âmire emîni Mehmed Bey'in vekîlharcı [...][138] Ağa'nın hânesi muhterik olmuşdur. Bundan akdem ihrâk-ı kebîrde muhterik

---

137 *Ruznâme*'de 6. salı gecesi, Rustem Paşa Camii civarında Berber Mehmed'in dükkânında çıkan yangında 10 dükkân yandığı kayıtlı (16b).

138 Halil (*Ruznâme*, vr. 16b).

olup bu def'a gāyet ile musanna' yapup ve tekmîl ve içine nakl, üç gece yatup ba'dehu ma'âzallâhi te'âlâ muhterik olup ittisâlinde olan hânelerin hâfız tahtaları dahi kararmamışdır.

Hasodabaşı fevti ve nasbı

Ve yine ol gün akağalardan hâlâ Enderûn-i hümâyûnda hasodabaşı Sâlih Ağa fevt olup yerine Galatasarây ağası Abdullâh Ağa hâsodabaşı olmuşdur ve anın yerine Üsküdârî Mahmûd Ağa Galata ağası olmuşdur.

Ve mine'l-acâyib mahdûm

Ve yine acâyibâtdan ol gün Üsküdar sükkânından bârgîrci Yakub Beşe mezâristân önünden geçerken kulağına bir çocuk sadâsı girüp üzerine varup gāliba iki günlük bir gulâm ve göbeğini dahi kesmemişler. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri hıfz eylemiş, aslâ ol ma'sûma mûjeyâtdan bir zarar isâbet etmeden ol mahalden ahz ve bezlere sarup Üsküdar mahkemesine getürüp yevmiye yirmi akçe nafaka hücceti alup ta'yîn-i hâkim ile ismini Yakub tesmiye edüp evlâdlığa kabûl eylemişdir. Kudretullâha nazar oluna.

Kürk ilbâsı ve atiyye

Ve yine Sadrıazam Yusuf Paşa hazretlerinin elinin üstünde bir çıban peydâ olup bir mikdâ[r] mizâclarına inhirâf vâkı' olup mâh-ı mezbûrun onuncu cum'a günü ba'de salâti'l-cum'a sâbıkā Eyüb kādısı ve Mekke-i mükerreme pâyeli Hamîdîzâde Mustafa Efendi hazretlerini kapuya ihzâr ve havâsdan bazı ed'iyeler okuyup ba'dehu bir bol yenlü ferve-i kakum ilbâs ve iki bin guruş atiyye ve hademelerine bir çıkı ihsân ve mu'azzez ve mükerrem irsâl eylemişdir.

Tevcîh-i Kandiye Paşası Mehmed Paşa

Ve yine mâh-ı Şevvâlü'l-mükerremin on ikinci pazar günü sâbıkā Darbhâne-i âmire ve ba'dehu Şehremîni ve ba'dehu Tersâne-i âmire emîni olan Mehmed Bey'e üç tuğ ihsân ve ferve-i vezâret ilbâs olunmuşdur.

İhrâk-ı Çukurcum'a

Ve yine ol gün sâ'at beşte Galata'da Sarây-ı hümâyûn ardında Çukurcum'a mahal-

lesinde ihrâk zuhûr ve dört kol olup beşyüz mikdâr hâne-i müslimîn muhterik olmuşdur[139]. Ve ol gün Hasköy'de bir hâne dahi muhterik ve ba'zı mahallere kundaklar bırakmışlardır. Hakk te'âlâ encâmını hayr eyleye, âmîn.

Vefât-ı Çete Mahmûd Efendi

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dördüncü salı günü mûsıla-i Süleymaniye müderrisi Karabigalı Çete Mahmûd Efendi dâr-ı bekāya rıhlet ve cihetlerini evlâdına ihsân olmuşdur. Rahmetullâhi te'âla aleyh **(44b)**.

Vefât-ı Müsevvid İbrahim Efendi

Ve yine mâh-ı Şevvâlü'l-mükerremin yirmi dördüncü pazartesi günü ba'de salâti'l-asr müderrisîn-i kirâmdan Odabaşızâde Hâfız İbrahim Efendi fevt, ertesi salı günü kabre defn eylemişlerdir. Mezbûr Odabaşızâde Hâfız İbrahim Efendi ulemâdan ve fudalâdan ve müttakī olup tesvîdhânede ikinci müsevvidliği ihtiyâr ve mevleviyet kabûl eylemeyüp Şâhzâde medresesi ile tekā'üd olup Ramazân-ı şerîf siyâmdan sonra sitte-i Şevvâli dahi sâ'im olup yevm-i mezbûrda sitte-i Şevvâl siyâmı tamâm ol gün salât-ı asrı Mesîhpaşa câmi'inde edâ ba'dehu akşama karîb sâ'im olduğu halde dâr-ı bekāya rıhlet ve ertesi salı günü kabre defn olunmuşdur. Rahmetullâhi te'âlâ ve nefa'anallâhu bi-şefâ'atihî.

Kal'alar ta'mîri Selîm Ağa ta'yîn

Ve yine bundan akdem Boğaziçi'nde müceddeden binâ olunan kal'alardan Yedikumlar'da olan kal'anın binâ emîni olan Elhâc Abdulbâkī Ağa azl ve Karaburun'da müceddeden binâ olunan kal'anın binâ emîni sâbıkā ser-bostânıyân-ı hâssa Re'îszâde Elhâc Hüseyin Ağa azl ve bu iki kal'anın hesâblarını rü'yet ve keşf olunup Nazîf Efendi pederi Elhâc Selîm Ağa kal'ateyn-i mezbûreteyne mâh-ı mezbûrun on altıncı günü bina emîni ta'yîn olunup ertesi gün binâ-i mezbûrlara revâne olmuşdur.

Azl-i Yeniçeri Ağası ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on altıncı perşenbe günü Yeniçeri Ağası azl[140], yerine Elliiki Hasan Ağa yeniçeri ağası olmuşdur ve anın yerine Zağarcıbaşı kul kethüdası olup ve ilâ-âhırihi silsilesi olmuşdur.

---

[139] *Ruznâme*'de bu yangının Tophane'de Çukurbostan mevkiinde Tomtom mahallesinde Mustafa adlı birinin evinde çıktığını 30 evin yandığını 15'inin de yıkıldığını yazar (vr. 17a).

[140] Yusuf Ağa (Vâsıf, s. 353; *Ruznâme*, 17a).

Yağmur ve sel

Ve yine mâh-ı mezbûrun on yedinci cum'a günü sâ'at üçde Üsküdar'a azîm yağmur yağup ve azîm sel gelüp pazarcıların meyvalarını ve tablalarını ve sâ'ir me'kûlât ve meşrûbâtlarını sel alup deryâya ilkā eylemişdir.

Selâmlık

Ve yine ol gün selâmlık İstanbul'da Hekimbaşızâde Ali Paşa'nın câmi'lerine olup Samatya iskelesinden câmi'-i mezbûra revâne olmuşlardır.

Azl-i Kethüdâ Kâtibi

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirminci pazarertesi günü Kethüdâ Kâtibi[141] azl, yerine sâbıkā kethüdâ kâtibi olan Doğramacızâde Abdullâh Efendi kethüdâ kâtibi olmuşdur.

Nefy-i Topcubaşı

Ve yine ol gün sâbıkā topcubaşı Elhâc Mehmed Ağa [...][142] nefy olunmuşdur.

Tevcîh-i arpalıklar

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi birinci salı günü sâbıkā Mekke-i mükerreme kādısı ve İslâmbol pâyeli Tevfik Efendi'ye, Konya kazâsı ve Trablusşam kazâsı ber-vech-i arpalık tevcîh olunmuşdur ve Müftîzâde Abdullâh Efendi'ye Yalakâbâd ve Köprülü Halil Efendi'ye İnoz'una zamîme olmak üzere Yenipazar-Pravadi ve Hamîdîzâde Efendi'ye Bayındır ve Hoca Müftîzâde Seyyid Mehmed Efendi'ye Lapseki'sine zamîme Karinâbâd kazâsı ve sâbıkā Medîne-i münevvere kādısı Çavuşbaşızâde [...] Efendi'ye İznik kazâsı tevcîh olunmuşdur.

Hanya vâlîsi Mehmed Paşa ihrâcı

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi üçüncü **(45a)** perşenbe günü Hanya vâlîsi olan Mehmed Paşa hazretleri ucâleten alaysız onbeş mikdarı etbâ' ile çıkup Gelibolu'da kapusuna nizâm ve mahall-i me'mûra revâne olmak üzere revâne olup ve ağırlığı birkaç gün sonra bir kalyon vaz' ve irsâl olunmuşdur.

Haber-i meserret-i cânib-i Mısr-ı Kahire

Ve yine Mısr-ı Kahire tarafından haber-i meserret zuhûru. Bundan akdem Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa hazretleri donanma-yı

---

[141] Hasan Ağa (*Ruzmerre*, s. 40).

[142] Sinop'a (*Ruzmerre*, s. 40).

hümâyûn ile İskenderiye'ye nüzûl ba'dehu Mercülbahreyn'i ubûr ve Nil-i mübârek içine kırlangıçlar ve cerm ve ma'iyetler ile Reşîd'den geçüp Dimyat boğazında salât-ı îd gecesi salât-ı îdi edâ kaydında iken Mısır beyleri tarafından onbeş bin asker ile Tahmas Mustafa Bey gelüp basup azîm ceng ü cidâl ve bilcümle asâkirlerini münhezim ve toplarını zabt ve emvâl ve eşyâlarını asâkire yağma ettirdiği haberlerini tahrîr ve sadrıazam Yusuf Paşa hazretlerinin eğincisi ile ve tatar ile bu haber-i meserret mâh-ı mezbûrun yirmi ikinci çarşanba günü Dîvân-ı hümâyûna vâsıl ve çukadâr-ı mezbûra ve tatar ağasına hil'atler ilbâs ve ikrâm olunmuşdur. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn. İnşâallâhu te'âlâ vakti ile yine tahrîr olunur.

Biniş-i hümâyûn-ı cânib-i Çamlıca[143]

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı pazar günü şevketlü efendimiz hazretleri Çamlıca nâm mahalle biniş edüp lâkin Üsküdar'da Öküz limanında iskele olmayup sâbıkā şeyhülislâm-ı merhûm Şerîfzâde Mehmed Molla Efendi'nin mahdûmları sâbıkā İzmir kādısı Saîd Molla Efendi'nin yalısına nüzûl ve efendi-i mûmâileyh şevketlü efendimiz hazretleri sandaldan çıkdıkları gibi yer öpüp rikâb-ı hümâyûnlarında buhûrdân ile istikbâl ve sâhilhânelerinin binek taşından binüp ve öd ve anbâr tebhîr ederek taşra bağ kapusuna dek getürüp ba'dehu şehzâde efendimiz hazretlerini dahi arabaya süvâr ve cümleyi selâmlayup ve avdetde Beylerbeyi'nden revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ vücûd-ı hümâyûnlarına âfiyet ve safâlarını müzdâd eyleye, âmîn.

Haber-i meserret ez-cânib-i Mısr-ı Kahire

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci pazarertesi günü Mısr-ı Kahire tarafından gelen haber-i meserret. Ol gün Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa hazretleri bundan akdem Tahmas Mustafa Bey'i bozdukdan sonra birkaç kere dahi azîm cengler olup ve melâ'în-i mezbûr Şeyhülbeled İbrahim Bey ve Murad Bey Hasan Paşa'nın üzerine hücûm edeceğini hâlâ Mısr-ı Kahire vâlîsi sadr-ı esbak Yeğen Elhac Mehmed Paşa hazretleri haber verüp ve içerü tarafdan **(45b)** mezbûr Yeğen Mehmed Paşa ocaklıları kendülerine bend ve paşa-yı mûmâileyhin re'yi ile içerüden Mehmed Paşa ve taşradan Gāzî Hasan Paşa azîm ceng ü cidâl ve melâ'în-i mezbûrları bozup bir vechile imkânını bulamayup münhezimen melâ'în-i

---

[143] *Ruznâme*'de bir satır ile geçer (17a).

mezbûrun ve bakiyye-i süyûf olanlar karârı firâra tebdîl eyleyüp ve cevf-i Mısr-ı Kahire'ye nüzûl ve hâlâ Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa Murad Bey'in hânesini zabt edüp ve Cidde vâlîsi Elhâc Ahmed Paşa İbrahim Bey'in konağında sâkin ve Mısır'ı zabt eyledikleri haberlerini tatar ağaları ile Dîvân-ı âlîye haber-i meserretlerini ve tahrîrâtlarını getürdüklerinde mezbûr tatar ağasına kürk ilbâs buyurmuşlardır.

Fas padişahı Mevlây İsmail tarafından gelen elçi beyânı

Ve yine bundan akdem Fas padişahı Mevlây İsmail tarafından izhâr-ı muhabbet ve meveddet içün irsâl olunan elçi buluşması içün Dîvân-ı galebe tenbih olunup mâh-ı mezbûrun yirmi sekizinci salı günü Dîvân-ı hümâyûn ba'dehu rikâb-ı hümâyûna mu'tâd-ı kâdîm üzere buluşup ve hediyelerini ve tahrîrâtlarını arz olup hediyeleri yetmiş aded sandık içinde envâ' tuhaf ve mâliyetli eşyâlar ve altun tebsiler ve altun sahan ve taslar ve mücevherât ile müzeyyen altun raht ve dört yüz kese akçe, kıymetli murassa' sâ'atler ve iki aded kalyon ve sâ'ir eşyâları arz olundukda makbûl-i hümâyûn olup elçi-i mezbûra bir bol yenli a'lâ ferve-i samur ilbâs olunup ve beş aded âdemlerine bol yenli kakum kürkler ve onbeş aded ademlerine bol yenli şâlî ferâceler ve sâ'ir yirmiden mütecâviz âdemlerine kaftanlar ilbâs buyurmuşlardır. Vakti ile yine tafsîli beyân olunur.

Hatt ve mücevher hançer

Ve yine ol gün Dîvân-ı hümâyûnda şevketlü efendimiz hazretleri Sadrıazam Yusuf Paşa hazretlerine bir mücevher hançer ile bir hatt-ı hümâyûn gelüp Mısr-ı Kahire'de olan cengin ahvâli ve Gāzî Hasan Paşa'nın tahrîrâtını cümle erbâb-ı dîvâna kırâ'et ve i'lân-ı işâ'at olunmuşdur. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri dâimâ nusretler ihsân edüp hâyin-i dîn ve devlet olanları makhûr ve münhezîm eyleye, âmîn. Bi-hürmetihi seyyidi'l-mürselîn. Ve yine ol gün ba'de'd-dîvân Paşakapusu'na dahi bir hatt-ı hümâyûn ile yine bir mücevher hançer Sadrıazam hazretlerine şevketlü efendimiz hazretleri tarafından gelüp Sadrıazam hazretlerine ve Kapudan Paşa'ya hatt-ı hümâyûnda du'â-i pâdişâhîye mazhar olmuşlardır.

Gümrükçü azli

Ve yine ol gün Âsitâne-i aliyyede gümrükçü İsmail Ağa azl, yerine Kıbrıslı Elhâc Ali Ağa nasb olunmuşdur (**46a**).

Vekāyi'-i şehr-i Zilkadetü'ş-şerîfe li-sene mi'eteyn ve elf

Anadolu pâyeleri

Bin ikiyüz senesi mâh-ı Zilkadetü'ş-şerîfenin gurresi tekmîl selâsîn ile cum'a olup lâkin aklâmda cum'aertesinden zabt eylemişlerdir. Ol gün gurreden Tevfik Esseyyid Yahya Efendi hazretlerine Anadolu pâyesi ve Nakībü'l-eşrâf Kâmil Efendi hazretlerine mâh-ı mezbûrun beşinci gününden Anadolu pâyesi ve hâlâ İslâmbol kādısı Mustafa Âşir Efendi hazretlerine mâh-ı mezbûrun onuncu gününden Anadolu pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Üsküdar'dan Kudüs pâyesi

Ve yine mâh-ı mezbûrun üçüncü pazarertesi günü rikâb-ı hümâyûn olup ol gün ba'de'r-rikâb sâbıkā Üsküdar kādısı Ebubekir Paşazâde Hamdullâh Beyefendi hazretlerine Kuds-i şerîf pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Tevcîh-i Selânik

Ve yine ol gün Dârülhadîs müderrisi Vardarî Şeyhzâde Mehmed Efendi'ye bin ikiyüz bir senesi mâh-ı Rebî'ülâhir gurresinden zabt eylemek üzere Selânik kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 71.

Tevcîh-i Galata

Ve yine yevm-i mezbûrda sâbıkā Şeyhü-lislâm Vassâfzâde Mehmed Es'ad Efendi merhûm hazretlerinin mektûbcusu Nefesîzâde Esseyyid Mehmed Sâdık Efendii hazretlerine bin iki yüz bir senesi mâh-ı Muharremü'l-harâm gurresinden zabt etmek üzere Galata kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 73.

Tevcîh-i Haleb-i şehbâ

Ve yine yevm-i mezbûrda Paşazâde dâmâdı Yahyâ Molla Efendi birâderzâdesi Süleymâniye müderrisi Abdurrahman Efendi hazretlerine bin iki yüz bir senesi Rebîülâhır gurresinden zabt etmek üzere Haleb-i şehbâ kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 72.

Silsile-i müderrisîn-i kirâm

Ve yine silsile-i müderrisîn-i kirâm *Dârülhadîs'e*, Kal'a Halîfesizâde Hamdullâh Efendi, hârici 71. *Süleymaniye'ye*, Kebîrîzâde Esseyyid Abdurrahman Efendi, hârici 71; Sıddıkîzâde Mehmed Sa'deddin

Efendi, hârici 72; Abdullâh Efendizâde Esseyyid Ahmed Molla Efendi, hârici 72. *Hâmiseye*, mahdûm-ı veliyyü'n-ni'amî İbrahim Selîm Efendi medresesi Nûr-i Osmânî, hârici 87; Karslı Mustafa Efendi, medresesi Kitabhâne, hârici 71.

Tekā'üd Tekā'üd bâ-misline ve tekā'üd ihtiyar eden Sa'dullâh Efendi İmâmı Hâfız İbrahim Efendi, medresesi Hankāh-ı Vefâ, hârici 72. *Mûsıla-i Süleymaniye;* Seyyid İbrahim Efendizâde Esseyyid Osman Efendi, medresesi Gevher Hân Sultan, hârici 87; Müsevvid hattât Ali Efendi, medresesi Davutpaşa, hârici 73. İshak hocası hafîdi Ahmed Efendi, medresesi Sinan Paşa, hârici 73; Emîn Kethüdâ imâmı Abdülkerîm Efendi, medresesi Kara Mustafa Paşa, hârici 77. *Hareket-i altmışlı*, Hekimbaşı Hasan Efendi bi'l-i'tibâr, hârici 83; İmâm-ı sânî Esseyyid Mehmed Nûri Efendi bi'l-i'tibâr, hârici 95; Müsevvid Kassâm Esseyyid Ahmed Efendi, medresesi Hüsrev Kethüdâ, hârici 81; Ahıskalı Mehmed Efendi, medresesi Sekbân Ali, hârici 80; Erzincanî Esseyyid İbrahim Efendi, medresesi Nuh Efendi, hârici 81; Uşşâkîzâde hafîdi Esseyyid Abdülhâlık Efendi, medresesi Yahya Efendi, hârici 79. *Altmışlı*, Dürrîzâde zâdesi Esseyyid Mehmed Râşid Efendi, medresesi Şah Hubân, hârici 94; Dürrîzâde zâdesi Esseyyid Abdullâh Efendi, medresesi Süleyman Subaşı, hârici 94; Tophaneli İbrahim Efendi, medresesi Nuh Efendi, hârici 83. İzmirî Hâfız Hasan Efendi, medresesi Kādı Abdülhalîm Efendi, hârici 83. *Sahn-ı semân*, Kastamonî Esseyyid Ahmed Efendi, hârici 83; Amasyalı Esseyyid Mehmed Efendi, hârici 83. Zafranborlu Osman Efendi, hârici 83; Ahıskalı Süleyman Efendi, hârici 83. Bu Süleyman Efendi sâbıkā şeyhülislâm Mirzâzâde merhûmun vârîsidir. **(46b)** *Mûsıla-i sahn*, Velî Beyzâde Sa'deddin Efendi, medresesi Başçı İbrahim Efendi, hârici 89; Kevâkibîzâde hafîdi Mehmed Râşid Efendi, medresesi Koğacıdede, hârici 89; Hâfız-ı kütüb Veliyüddîn Efendi, medresesi Hüseyin Paşazâde, hârici 89; Nûri Beyzâde Osman Efendi, medresesi Velî Efendi, hârici 89; Hatvanîzâde hafîdi Esseyyid Takī Efendi, hârici 89, medresesi Molla Kırımî. *Hareket-i dâhil*, Lütfullah Efendi hafîdi Nimetullâh Efendi, dersiye-i Dervîş Ahmed Ağa, hârici 94; Bosnavî Ahmed Keşfî Efendi, medresesi sâniye-i Kılıç Ali Paşa, hârici 93; Hâfız Abdullâh Râşid Efendi, medresesi Emîn-i Ganem, hârici 93; Ürgübî Seyyid Mustafa Efendi, dersiye-i Ümmühanî Hatun, hârici 94; Osmanpazarî Seyyid Yusuf Efendi, medresesi Kādıasker Mehmed Efendi,

hârici 94. *Dâhil*, Karsî Seyyid Osman Efendi, medresesi Kara Çelebizâde, hârici 96; Ahıskalı Esseyyid İbrahim Efendi, medresesi sâniye-i Şah Hûbân, hârici 96; İzzet Paşa yeğeni İsmail Efendi, medresesi Kādı Mahmûd Efendi, hârici 96; Gördesî Osman Şâkir Efendi, dersiye-i Mollacıkzâde İshak Efendi, hârici 96; Rizeli Abdurrahmân Efendi, dersiye-i Kâğıd Emîni, hârici 96. *Hareket-i hâric*, Malatyalı Osman Efendi, sâniye-i İbrahim Paşa, hârici 1200; Nevşehirî Hasan Efendi, dersiye-i Mustafa Ağa, hârici 1200; Alaşehrî Hamza Efendi, dersiye-i Hızır Bey, hârici 1200; Kastamonî Hâfız İbrahim Efendi, medresesi saniye-i Mehmed Paşa, hârici 1200; İzzet Paşa yeğeni Ahmed Efendi, dersiye-i Nakkāş Paşa, hârici 1200. *Hâric*, Müsevvid Üryanîzâde Mehmed Râşid Efendi, dersiye-i Pirinçci Sinan, hârici [1]200; Zihneli Mahmûd Efendi, dersiye-i Kırımî Elhâc Mustafa, hârici [1]200; Esseyyid Îsâ Efendi, dersiye-i Mısrî Efendi, hârici [1]200; Mandaliyatî Mustafa Efendi, dersiye-i İshak Paşa, hârici 1200; Ankaravî Abdurrahman Efendi, dersiye-i Abdülfettâh, hârici [1]200; Halebî Âdem Efendi, dersiye-i İbrahim Ağa, hârici 1200, cümlesi 4 Zilkade fî sene 1200.

Vefât-ı Bekir Efendi dersiâm

Ve yine mâh-ı mezbûrun yedinci cum'a günü ba'de'l-asr Üsküdar'da sâkin dersiâm üstâz-ı küll sâhib-i kerâmet, sulehâdan Kürd Ebûbekir Efendi hazretleri yüz yedi yaşında vefât edüp ertesi cum'aertesi günü Vâlide câmi'-i şerîfinde namâzı cemâ'at-ı kübrâ ile edâ ve Bülbül deresine defn olunmuşdur. Rahmetullâhi te'âlâ aleyh, rahmeten vâsi'aten, Hakk te'âlâ hazretleri şefâ'atlerini nasîb ü müyesser eyleye, âmîn.

Mısır cânibine kılıc kaftan

Ve yine mâh-ı mezbûrda mirâhur-ı sânî Sakızlı Mehmed Ağa ile Mısr-ı Kahire tarafından Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa'ya ve Mısr-ı Kahire vâlîsi Yeğen Elhâc Mehmed Paşa'ya ve Cidde vâlîsi Elhâc Ahmed Paşa'ya kılıc [ve] ferve-i samurları hatt-ı hümâyûn [ile] irsâl buyurmuşlardır.

Itlâk-ı Re'îs Feyzî Efendi

Ve yine bundan akdem Re'îsülküttâb Feyzî Efendî İstanköy ceziresine nefy olmuş idi. Bu def'a ıtlâk olunup Mısr-ı Kahire'ye defterdâr ta'yîn olunup menfî olduğu mahalden kapusunu düzüp Mısr-ı Kahire'ye mükemmel kapu ile revâne olmuşdur.

Vefât-ı Penâh Efendi

Ve yine hâcegân-ı Dîvân-ı hümâyûndan hâlâ Anadolu muhâsebecisi Penâh Süleyman Efendi dâr-ı bekāya rıhlet edüp[144] yerine hâlâ Sipâh Kâtibi Halîmî dâmâdı Şehrî Efendi Anadolu muhâsebecisi olmuşdur. Ve yerine sâbıkā kethüdâ kâtibi [...][145] Efendi sipâh kâtibi olmuşdur.

Brandebur Kralı

Ve yine bundan akdem mâh-ı Şevvâlin yirmi dördüncü gü[nü] Efrenc tâifesinden Brandebur Kralı olan İkinci Frederik nâm kral hâlik olup yerine hâlik-i mezbûrun karındaşı oğlu **(47a)** Üçüncü Frederik kral olduğu haberi[146] mâh-ı mezbûrda 25 günü Âsitâne-i aliyyede Devlet-i aliyye tarafına haberleri vâsıl oldu.

Hıtân-ı Mirâhur-ı evvel Çerkes Bey

Ve yine mâh-ı mezbûrun on üçüncü perşenbe günü hâlâ Mirâhur-ı evvel Çerkes Beyefendi'nin oğlu müderrisîn-i kirâmdan Mehmed Rahmî Efendi'yi hıtân etmeğe mübâşeret esnâsında evvelâ şevketlü efendimiz hazretleri düğün hârcı için yedi bin beşyüz guruş ihsân-ı hümâyûn ba'dehu kayıklar ile alay-ı azîm ile Beşiktaş sarayı önünden geçer iken huzûr-ı hümâyûna ihzâr ve dâmenbûs-ı şehriyârî oldukda mahdûm-ı mezbûre iki bin altunluk nısfıyye ihsân-ı hümâyûn olup ba'dehu şehzâde efendimiz hazretleri bin nısfiyye ve bir mücevher bıçak meyânına ta'lîk ve Harem-i hümâyûna duhûl ve azîm mücevherât i'tâ olunup ba'dehu silahdâr ağa beşyüz altun ve Dârü's-sa'âdeti'ş-şerîfe Ağası dahi beşyüz altun i'tâ eylediklerinde ba'dehu ol mahalden yine alay ile gider iken Esmâ Sultan efendimiz hazretlerinin yalıları önünden geçerler iken huzûrlarına da'vet olunup ba'dehu anlar dahi boyunlarına bî-misl şal ve sâ'ir eşyâlar i'tâ eylemişlerdir. Ba'dehu şevketlü efendimiz hazretleri ol gün Küçüksu'ya biniş edüp mezbûrların çengileri ve sâ'ir mel'abeleri ile ol gün safâ-bahş olunup ba'dehu kable'l-asr hıtân olmuşdur.

---

[144] *Ruzmerre*'de 17 Zilhicce pazartesi günü (s. 40); Vâsıf'da 12 Zilkade çarşamba günü (s. 363) vefat ettiği kayıtlı.

[145] Hasan Efendi (Vâsıf, s. 363).

[146] *Ruznâme*'de 17 Ağustos'da ölen kralın yerine hemşirezâdesinin geçtiği ve bu haberin 24. pazar günü İstanbul'a ulaştığı belirtilir (vr. 17a). Ayrıca Vâsıf, s. 366. Büyük Friedrich'in (II) ölümünden sonra yerine geçen yeğeni II. Friedrich Wilhelm idi.

Ve yine ol gün Esmâ Sultan hazretlerinin vekîlharcı oğlunu hıtân edüp yalılarına azîm cem'iyet ile safâlar eylemişlerdir.

İhrâk-ı Küçükpazar

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi sekizinci perşenbe gecesi İslâmbol'da Küçükpazar'da çörekçi fırınının talaşı tutuşup harîk-i azîm peydâ, dükkânlar ve hâneler, elliden mütecâviz muhterik olup ve içlerinde bir hamâm ve bir çörekçi fırını ve bir simitçi fırını ve bir bakkal ve sâ'ir dekâkîn ve hâneler muhterik olmuşdur[147]. Hakk sahiblerine ecirler ihsân eyleye, âmîn, bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn.

Vekāyi'-i şehr-i Zilhicceti'ş-şerîfe li-sene mi'eteyn ve elf

Ta'mîr-i çeşme der-Üsküdar

Bin ikiyüz senesi mâh-ı Zilhiccetü'ş-şerîfenin gurresi yevmü'l-ahad olup mâh-ı evvelde Üsküdar'da İskelebaşı'nda Hüdâvendigâr-ı sâbık cennet-mekân Gāzî Sultan Ahmed Han hazretlerinin binâ ve ihyâ buyurdukları mâ-i lezîz çeşmesinin ba'zı mahalleri harâbe müşrif olup müceddeden ta'mîr ve termîmi emr-i hümâyûn ile ta'mîr olunup ba'dehu

Hedm-i dükkânlar ve mahzenler der-Üsküdar

Yine çeşm-i mezbûrun etrâfında olan kassab dükkanı ve sâlhâneyi ve İskelebaşı'nda kayıkcılar salaşını bâ-emr-i hümâyûn bostancıbaşı Arnavudzâde Ahmed Ağa cümlesini hedm ba'dehu ba'de'l-îd İskelebaşı'nda kömür mahzenini ve Bektâşî zâviyesini ve mahzenleri ve Câmi'-i şerîf civârında olan berber dükkânını hedm eylemişlerdir ve bir kebîr dut ağacını dahi Üsküdar ustası kat' eylemişdir **(47b)**.

Îd-i adhâ

Ve yine mâh-ı mezbûrun onuncu salı günü îd-i adhâ olup mu'tâd-ı kadîm üzere mu'âyede ol gün Yalı köşkü ve Gülhane ve Eskisaray mukābeleleri İftâriyede olmuşdur.

---

[147] Küçükpazar'da Hoca Hayreddin mahallesindeki yangında 10 ev yandı, bir kaçı yıkıldı (*Ruznâme*, vr. 17a).

Tevcîhât-ı Paşalar[148]

Ve yine azl-i paşalar, Mısr-ı Kahire vâlîsi Yeğen Mehmed Paşa azl ve Diyarbekir tevcîh yerine Kiki Abdullâh Paşa'ya Mısr-ı Kahire, Haleb vâlîsi Mustafa Paşa'ya Erzurum, Canikli Elhâc Ali Paşa'nın oğlu Battâl Paşa'ya Haleb-i şehbâ tevcîh olunmuşdur.

Nefy-i Elhâc Ahmed Ağa

Ve yine mâh-ı mezbûrda Kanlıfurunlu ekmekciler ustabaşısı Elhâc Ahmed Ağa bundan akdem birkaç def'a nefy olunup ve lâkin firar edüp mahall-i me'mûrelerine gitmeyüp ve lâkin bu def'a yakayı ele verip çavuş mübâşeretiyle Kıbrıs cezîresinde Magosa'ya nefy olunmuşdur.

İhsân-ı tuğ Emîn Paşa'ya ve vefâtı

Ve yine sâbıkā ve Silahşör-i şehriyârî Emîn Paşa'nın tuğları ref' ve Tekfurdağı'nda menkûb otururken Numan Bey vesâtetiyle tuğları in'âm ve Niğde tevcîh olunup, kapusunu düzüp gider iken bu tarafda Paşa-yı mûmâileyhin oğluna Numan Bey'in kerîmesini nikâh ve azîm ziyâfetler ve çengi ve tavşan oğlanları ve hânende ve sâzendeler ile birkaç gün cem'iyet ve cum'a gecesi zifâf olunmuşdur. Hikmet [-i Hudâ] paşa-yı mezbûr dahi mansıbına gider iken esnâ-yı râhda mizâcına inhirâf vâkı' olup, Kütahya'ya bir konak mahalde kethüdâsı vefât edüp ve paşa-yı mûmâileyh Emîn Paşa dahi Kütahya'ya sapup anda vefât eylemişdir. Rahmetullâh.

Tevcîh-i arpalıklar

Ve yine mâh-ı mezbûrun on sekizinci günü sâbıkā Bursa kādısı Ömer Beyefendi'ye ber-vech-i arpalık Maraş kazâsı ve sâbıkā Şam-ı şerîf kādısı İmâm Ebûbekir Efendizâde Mehmed Sâdık Efendi'ye Karabiga kazâları ber-vech-i arpalık tevcîh olunmuşdur.

Tevcîh-i Şam-ı şerîf

Ve yine yevm-i mezbûrda sâbıkā İzmir kādısı Karsî Mehmed Efendi'ye bin ikiyüz bir senesi Rebî'ülevvel gurresinden zabt eylemek üzere Şam-ı şerîf kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 68.

---

[148] Tevcihat tarihi 13 Zilhicce perşembe günü olarak *Ruzmerre*'de (s. 40); 14 Zilhicce cumartesi günü olarak da *Ruznâme*'de (vr. 17b) zikredilir.

Tevcîh-i Kuds-i Şerîf

Lâkin Şam-ı şerîfin sene-i sâbıklarda Cumâdelûlâ gurresinden olup ve hâlâ Şam kādısı Mollacıkzâde Ahmed Muhtâr Efendi talebiyle iki ayını kasr olunup Kuds-i şerîf kazâsı Rebî'den tevcîh olunmuşdur.

Tevcîh-i Üsküdar

Ve yine yevm-i mezbûrda hâmiseden Karsî Mustafa Efendi'ye bin ikiyüz Cumâdelûlâ gurresinden zabt eylemek üzere tevcîh olunmuşdur, hârici 71.

Silsile-i müderrisîn

Ve yine yevm-i mezbûrda Süleymaniye'den hâfız-ı kütüb dersiâm İsmail Efendi'ye bin ikiyüz bir senesi Cumâdelûlâ gurresinden tevcîh olunmuşdur, hârici 72. *Süleymaniye'ye*, mahdûm-ı veliyyü'n-ni'amî Selîm Efendi, hârici 85. *Hâmiseye* Âmidî Esseyyid Abdurrahman Efendi, medresesi Nûr-ı Osmanî, hârici 74; Bekir Ağazâde Mehmed Emîn Efendi, medresesi sâniye-i Ayasofya-i kebîr, hârici 71; Viranşehirli Hasan Efendi bâ-misliye Kalenderhâne. *Mûsıla-i Süleymaniye*, Merzifonî Esseyyid Mustafa Efendi, medresesi Mustafa Paşa der-Gebze, hârici 77; Pazarcıklı Sâlih Efendi'ye medresesi Şâh Sultan, hârici 77. *Hareket-i altmışlıya*, Yahya Efendizâde Esseyyid Mehmed Saîd Efendi, medresesi Rüstem Paşa, hârici 81; Koyun Beyzâde Mehmed Mekkî Efendi, medresesi Şah Kulu, hârici 81. *İbtidâ-i altmışlı*, Karahisarî Esseyyid Osman Efendi, medresesi Kasımpaşa, hârici 83; Pazarcıklı Esseyyid Osman Efendi, medresesi Mi'mar Kasım, hârici 83. *Sahn-ı semân*, Yusufzâde Şeyh Yusuf Efendi, hârici 83; İsmail Beyzâde Mehmed Saîdâ Efendi, hârici 83. *Mûsıla-i sahn*, Râzî hafîdi Mehmed Saîd Efendi, Hadım Hasan Paşa, hârici 89; Küçük Hafîdzâde Mehmed Saîd Efendi, dersiye-i Mehmed Ağa, hârici 89. **(48a)** Yenişehrî Musannif Mehmed Efendi, medresesi Gāzîpaşa, hârici 89. *Hareket-i dâhil*, Kastamonî Seyyid Mehmed Reşîd Efendi, medresesi Bülbül Hatun, hârici 94; Ağa Paşa imâmı Mehmed Sıddıkî Efendi, medresesi Müftî Hüseyin Efendi, hârici 93; Trabzonî Mehmed Efendi, dersiye-i Hâce Fatma Hatun, hârici 94. *Dâhile*, Nûri Efendi hafîdi Bereket Molla biraderi Mehmed Esad Efendi, medrese-i Lütfî Bey, hârici 96. Antakyalı Abdülmennân Efendi medrese-i Dizdâriye, hârici 97; Nâfiz Efendi hafîdi İsmail Efendi, medrese-i sâlise-i Ârif Efendi, hârici 97. *Hareket-i hâriç*, Hâfız Emrullâh Efendi, medrese-i Nazikî Hâtun der-Câmi'-i Molla Ahaveyn, hârici 1200; Bayburdî Esseyyid İbrahim

Efendi, dersiye-i Balaban Ağa, hârici 1200; Uşşâkî Elhâc İsmail Efendi, dersiye-i Ali Efendi der-Câmi'-i Sultan Bayezid, hârici 1200. Ve yine mûsıla-i Süleymaniye müderrisi Hamamiyeli Esseyyid İbrahim Efendi fevt ve hâric müderrisi Galata mahkemesi kâtibi Elhâc Osman Efendi fevt-şûd rahmetullâhi te'âlâ.

VEKĀYİ‘-İ ŞEHR-İ MUHARREMÜ'L-HARÂM Lİ-SENE İHDÂ VE Mİ’ETEYN VE ELF

Nakl-i hümâyûn

Bin ikiyüz senesi Muharremü'l-harâmın gurresi pazarertesi olup ol gün şevketlü, azametlü, kudretlü pâdişâh-ı rû-yi zemîn halledallâhu hilâfetehu ilâ-yevmiddîn Sultânü'l-berreyn ve hakānü'l-bahreyn es-sultân ibn es-sultân es-Sultân Abdülhamîd Han efendimiz hazretleri şeref-i ikbâl ile Beşiktaş yalılarından Âsitâne-i aliyyeye Sarây-ı hümâyûnlarına teşrîf buyurmuşlardır. Ertesi salı günü poyraz havası Mısr-ı Kahire bezirgân kalyonlarından Fettezey nâm kapudan Âsitâne'den kalkup Mısır tarafına râhî olur iken ol gece azîm fırtına ile Lapseki önünde beş aded demir atup bir vechile demir tutmayup direklerini kat‘ ve kalyonu delinip azîm hasâret vâkı‘ olmuşdur. Hakk te‘âlâ ecirler vere.

Azl-i kethüdâ ve nasbı ve kassâm nasbı

Kādıasker-i Anadolu

Ve yine mâh-ı mezbûrda Anadolu kādıaskeri Biraderzâde Yakub Efendi hazretlerinin kethüdâları Akındı Elhâc Ahmed Efendi'yi kethüdâlıkdan azl, yerine Ağakapusu kassâmı müderrisîn-i kirâmdan Koyun Beyzâde Mekkî Efendi'yi kethüdâ nasb ve anın yerine Kalyonîzâde Esseyyid Mehmed Emîn Efendi Ağakapusu kassâmı olmuşdur.

Sihâmlar ref‘i

Ve yine mâh-ı mezbûrda enfiye ve sâ’ir sihâmlar mahlûl oldukda âhara yine fürûht olmayup mîrî tarafından ibkā olunmak içün emr-i âlî sâdır olmuşdur. Ve lâkin birbirlerine ferâğ olunmada men‘ yokdur.

Bostancıbaşı azl ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun sekizinci günü Serbostâniyân-i hâssa Arnavudzâde Ahmed Ağa azl, yerine Ferhad Ağa bostancıbaşı olup anın yerine Vezîr Karakulağı Bekir Ağa haseki ağa olup anın yerine Moldovancı Paşa kahvecisi Ömer Ağa vezîr karakulağı olmuşdur.

Tabh-ı âşûrâ

Ve yine mâh-ı mezbûrun onuncu günü perşenbe günü mu'tâd-ı kadîm üzere Sarây-ı hümâyûnda âşûrâ tabh olunup kibâr ve ricâle ve ulemâya ve fukaraya it'âm olunmuşdur.

Nikâh-ı Hadîce Sultan

Ve yine mâh-ı mezbûrun onuncu perşenbe günü Anadolu vâlîsi Seyyid Ahmed Paşa hazretlerini Âsitâne-i aliyyeye da'vet ol gün Hüdâvendigâr-ı sâbık Gāzî Sultan Mustafa Han aleyhi'r-rahmete ve'l-gufrân hazretlerinin duhter-i pâkize-ahterleri [Hadîce] Sultân hazretlerini yevm-i mezbûrda sâ'at beşte paşa-yı mûmâileyh hazretlerine akd ü nikâh içün mu'tâd-ı kadîm üzere hâlâ Şeyhülislâm Müftîzâde Ahmed Efendi hutbe kırâ'et ve nikâh eyleyüp[149] mu'tâd-ı kadîm üzere Şeyhülislâm Efendiye taraf-ı pâdişahîden ferve-i samur ve dâmâd paşadan dahi ferve-i samur ilbâs olunmuşdur **(48b)**.

Alây-ı cihâz, alay-ı azîm-i zifâf

Ba'de'n-nikâh eşribeler ve etrâfa hediyeler Şeyhülislâm Efendi hazretlerine bir incü ile işleme ve göbeği mücevher ile müzeyyen dülbend örtüsü i'tâ olunup mâh-ı mezbûrun on yedinci çarşanba günü cihâz alayı, onsekizinci perşenbe günü gelin alayı mu'tâd-ı kadîm üzere alay-ı azîm ve yedi aded kebîr nahıl ve cum'a gecesi zifâf vâkı' olmuşdur. Hatta şevketlü efendimiz hazretleri alay seyri içün Sultân Ahmed câmi'-i şerîfi imâm-ı evveli Elhâc Ahmed Efendi'nin hânesine teşrîf, Sultân Osman köşkünden şevketlü efendimiz hazretleri ve şehzâde efendimiz hazretleri ittisâlinde olan odalardan seyrân olunup imâm-ı evvel-i mezbûr Elhâc Ahmed Efendioğlu Esseyyid Mustafa Nurullah Efendi'nin matlabı olan medrese ru'ûsu içün Silahşör-i şehriyârî ile müşâvere ve arzuhâl tertîb olunup ol gün arzuhâl verilmek husûsu men' olunup cum'a günü Sultân Ahmed câmi'-i şerîfine selâmlık ve mezbûrun mülâzemet kâğıdlarını ahz ve mülâzemetlerin bâlâsına hatt keşîde olunup İmâm-ı sânî-i şehriyârî ile Şeyhülislâm Efendi hazretlerine işâret-i aliyye olmak içün irsâl.

Bâ-hatt-ı hümâyûn ru'ûs

Ba'dehu mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci günü târihiyle bâ-hatt-ı hümâyûn ru'ûs ihsân-ı

---

[149] Ahmed Paşa'nın İstanbul'a gelişi *Ruznâme*'de 7 Muharrem pazartesi günü olarak gösterilir. Nikah 10. günü kıyılmıştır (18a). *Ruzmerre*'de pazartesi günü 8. gün olarak kayıtlıdır. Nikahın ise 11. günü yapıldığı belirtilir (s. 40).

hümâyûn olup ve medresesi Elhâc İlyas dersiyesi olup sâ'ir ulemâ gürûhuna ilhâk olunmuşdur. "*Kimde kim aşkın nişânı var-durur/âkıbet ma'şûka anı irgürür*" mazmûnu üzere Cenâb-ı Hakk'ın mukadderi olup murâd-ı aliyyesi oldukda böyle alay seyri içün pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerini konağına teşrîf eder ve murâd hâsılına sebeb olur. Bu maddede ibret alacak şey çokdur, mülâhaza oluna.

Tevcîh-i İzmir

Ve yine mâh-ı Muharremü'l-harâmın on birinci günü hâlâ Üsküdar nâibi Dârülhadîs müderrisi Kal'a Halîfesizâde Hamdullâh Efendi'ye bin ikiyüz bir senesi Recebü'l-ferdin gurresinden zabt etmek üzere İzmir kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 71.

Tevcîh-i Yenişehr-i fenâr

Ve yine mahdûm-ı hazret-i veliyyü'n-ni'amî Süleymaniye müderrisi İbrahim Selîm Efendi'ye bin ikiyüz Şa'bânü'l-mu'azzamı gurresinden Yenişehr-i fener kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 85.

Tevcîh-i Filibe

Ve yine sâbıkā üç sene mütevâliyen Bağdâd-ı bihişt-âbâd kādısı Hân Kādıaskeri demekle ma'rûf Kırımî Feyzullâh Efendi'ye bin ikiyüz Cumâdelûlâ gurresinden zabt etmek üzere Filibe kazâsı tevcîh olunmuşdur.

Tevcîh-i arpalık

Ve yine mezbûrun arpalığı olan Balya kazâsını sâbıkā Havâss-ı refî'a kādısı Lâlezâr Şeyhizâde Esseyyid Tâhir Efendi'ye tevcîh olunmuşdur.

Silsile-i müderrisîn-i kirâm

Dârü'l-hadîs, Abdullâhzâde Esseyyid Ahmed Efendi'ye, hârici 72. *Süleymaniye'ye*, Âmidî Esseyyid Abdurrahman Efendi, hârici 71; Ebûbekir Ağazâde Mehmed Emîn Efendi, hârici 71. *Hâmise*, Kemâhî Mahmûd Efendi, medrese-i Nûr-ı Osmânî, hârici 72; Çineli Esseyyid Ahmed Efendi, medrese-i Sâniye-i Ayasofya-i kebîr, hârici 72. *Mûsıla-i Süleymaniye*, Nurullâh Efendizâde Mehmed Hidâyetullâh Efendi, medrese-i Abdüsselâm, hârici [...]; Kırımî Müsevvid Abdülhalîm Efendi, medrese-i Gazanfer Ağa, hârici [...]; Müsevvid Esseyyid Abdullâh Efendi, medrese-i Davudpaşa, [hârici] 77. *Hareket-i altmışlı*, mahdûm-ı veliyyü'n-ni'amî Mehmed Sâlim Efendi, medrese-i Sekbân Ali, hârici 91; Turşucuzâde Esseyyid Abdurrahîm Efendi, medrese-i Hadîce Sultan, hârici 81; Selâm

Mollazâde Esseyyid Mehmed Sâlim Efendi, medrese-i Elhâc Hüseyinzâde, hârici 81. *Altmışlı*, Ali Paşa İmâmızâde Esseyyid Mehmed Sâdık Efendi, medrese-i Gāzî Turhan der-Cisr-i Ergene, hârici 83; Kastamonî Esseyyid Ahmed Efendi, medrese-i Tevki'î Cafer, [hârici] 83. *Sahn*, Bezzâzzâde Hâfız Esseyyid Mehmed Efendi, hârici 84; Ebubekir Paşa İmâmızâde Mehmed Saîd Efendi, hârici 84; Müsevvid Süleyman Tahir Efendi **(49a)**, hârici 84. *Mûsıla-i sahn*, Mollacıkzâde hafîdi Mehmed Ârif Efendi, medrese-i İvaz Efendi, hârici 84; Yekdest hafîdi Esseyyid İshak Efendi, dersiye-i Sultan Mehmed an-vakf-ı Ahî Çelebi, hârici 89; Ali Meşreb Efendizâde Abdurrahmân Efendi, dersiye-i Şeyhülislâm Esseyyid Mustafa Efendi, hârici 90. *Hareket-i dâhil*, Ünyevî Hasan Efendi, medresesi sâbi'a-i Sarây-ı İbrahim Paşa, hârici 94; Kassâm İsmail Efendi Yeğeni Veliyüddîn Efendi, dersiye-i Süleymaniye, an-vakf-ı Baltacı Mahmûd Ağa, hârici 94; Yahyâzâde Mehmed Saîd Efendi, medrese-i sâniye-i Mahmûd Efendi, hârici 94. *İbtida-i dâhil*, Nâfiz Efendi hafîdi Ahmed Efendi, medrese-i Defterdâr İbrahim Efendi, hârici 96; Yalvâcî Esseyyid Mehmed Efendi, medrese-i Îsâ Bey, hârici 96; Tevfîk Efendi hafîdi Esseyyid Mehmed Sâdık Efendi, dersiye-i Muhsinzâde Ahmed Efendi, hârici 96. *Hareket-i hâric*: Edirnevî Esseyyid İbrahim Efendi, dersiye-i Mesih Paşa, hârici 1200; Berberzâde Mehmed Emîn Efendi, medrese-i Şefî'î Ali Ağa, hârici 1200; Şehrî Hâfız Esseyyid Mehmed Vesîm Efendi, medrese-i sâniye-i Haremiye, hârici 1200. *Hâricler*: Fetva emîni İbrahim Efendizâde Mehmed Şâkir Efendi, dersiye-i râbi'a-i Kılıç Ali Paşa, hârici 1201; Müftizâde Abdurrahîm Efendizâde Osman Efendi, medrese-i Ali Tusî, hârici 1201; İmâm-ı hazret-i sadr-ı âlî Morevî Hâfız Mehmed Ali Efendi, dersiye-i Şerîfe Âişe Hatun, hârici 1201; Musulî Mehmed Emîn Efendi, dersiye-i Gāzî Hasan Paşa der-Câmi'-i Hoca Paşa, hârici 1201; Ruhalızâde Esseyyid Ahmed Nesîb Efendi, dersiye-i Halil Ağa, hârici 1201; Keşşâf Efendizâde Esseyyid Ahmed Efendi dersiye-i Halil Ağa, hârici 1201; Âsım Bey hafîdi Mehmed Âsım Efendi, dersiye-i Köseç Ali, hârici 1201; Kâmilîzâde Esseyyid Mehmed Hasîb Efendi, dersiye-i Evliyâ der Câmi'-i Okçular, hârici 1201; Abdurrahmân Beyzâde Abdulkadir Efendi, dersiye-i râbi'a-i Kılıç Ali Paşa, hârici 1201.

Vefât-ı Cebecibaşı ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on altıncı salı günü hâlâ cebecibaşı olan Koca Kürd Ağa

fevt[150] olup yerine divitdârı Mehmed Paşazâde Abdî Bey cebecibaşı olmuşdur.

Azl-i Şam vâlîsi emîrül-hâc ve nasb-ı emîrülhâc

Ve yine Şam-ı şerîf vâlîsi ve Emîrülhâc Cezzâr Elhâc Ahmed Paşa yevm-i mezbûrda azl ve mansıb-ı evveli olan Sayda vâlîliği tevcîh olunup yerine Haleb-i şehbâ vâlîsi Canikli Elhâc Ali Paşazâde Battal Paşa'ya Şam-ı şerîf ve emîrülhâclık tevcîh olunmuşdur.

Tevcîh-i Haleb-i şehbâ

Ve yine Haleb-i şehbâ Abdî Paşa kethüdâsı Osman Paşa'ya tevcîh olunmuşdur.

Lâz Memiş Ağa'ya iki tuğ tevcîhi

Ve yine yirmibeş bölüğün yoldaşlarından Lâz Memiş Beşe demekle meşhûr olup ve Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa hazretlerine müntesib olup[151] ba'dehu Adapazarı nâm mahallin ve etrâf kazâların nizâmına ta'yîn olunup ba'de edâ'i'l-hıdme mâh-ı mezbûrun on yedinci çarşanba günü mezbûr Lâz Memiş Ağa'ya iki tuğ ile çerâğ ve Niğde mansıbı ihsân ve Rumeli'nde Sofya muhâfazasına[152] ta'yîn olunup mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci günü alay-ı azîm ile ve Dergâh-ı âlî yirmibeş bölüğün bilcümle müsellah yoldaşları ile Davudpaşa sahrasına revâne ba'dehu ertesi günü mahall-i me'mûresi olan Sofya cânibine revâne olmuşdur.

Ra'd ü berk ve Süleymaniye minâresi külâhı muhterik olması ve tecdîdi

Ve yine mâh-ı Muharremü'l-harâmın yirmi beşinci cum'a gecesi sâ'at dokuzda[153] hava bozulup matar-ı şedîd ve ra'd u berk zuhûr edüp hatta Süleymaniye câmi'-i şerîfi minârelerinden Eskisarây tarafında olan kebîr üç şerîfeli minârenin külâhına yıldırım isâbet edüp ancak külâhı muhterik olup lillâhilhamd minâreye zarar isâbet etmeyüp ertesi günü ta'mîrine ve müceddeden külâhın imâretine bed' olundu **(49b)**.

Tezkirehâne kudât-ı Rumeli

Ve yine mâh-ı Muharremü'l-hâramın onuncu perşenbe günü Rumeli kudâtı efendi-

---

[150] *Ruzmerre*'de azl olundu deniyor (s. 41).

[151] *Ruzmerre*'de Yusuf Paşa'nın delilbaşısı (s. 41).

[152] *Ruzmerre*'de Manastır mansıbı (s. 41).

[153] *Ruznerre*'de 26. cumartesi günü yağdığı belirtiliyor (s. 41).

lere hâlâ Rumeli kādıaskeri Mekkî Efendi hazretleri tezkire ve tashîh-i menâsıb içün tezkirehâne tenbîh olunup kudât efendiler cümle cem‘ olup "*matlablar çıkacak*" deyü muntazırlar iken hâlâ matlabcı Elhâc Osman Efendi'nin hânesinden ihrâk zuhûr edüp bir iki odasını hedm ve eşyaları rüsvây olup lillâhilhamd sâ'ir mahalle sirâyet etmeden def‘ olmuşdur. Hak te‘âlâ ecirler ihsân eyleye. Ba‘dehu yine kādıasker efendi kapusuna cem‘ ve matlablar çıkup cümle efendiler tashîh olunup çok kimesneler bekâm olmuşlardır. Hattâ bu mecmû‘anın câmi‘i Taylesanîzâde Hâfız Elhâc Abdullâh dâ‘îleri dahi Balçık matlabına yazılup ve tashîh olunup Divân-ı âlî'de teşrîke kalınup eşrâf efendiler hazerâtları beynimizi tevfîk buyurup sâlise rütbesinde Balçık nâm mansıb ile bekâm olduk. Hakk te‘âlâ cümleye tevfîk ihsân eyleye, âmîn.

İhrâc-ı mevâcib

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi dokuzuncu günü Muharrem mevâcibi ihsân-ı hümâyûn olup ertesi selh günü tevzî‘ ve taksîm olunmuşdur. Hakk te‘âlâ emsâl-i kesîresiyle müşerref eyleyüp küdûrâtdan hıfz eyleye, âmîn yâ Mu‘în.

Vekāyi‘-i şehr-i Saferü'l-hayr li-sene ihdâ ve mi'eteyn ve elf.

Mevlûd-i Sâliha Sultan

Bin ikiyüz bir senesi mâh-ı Saferü'l-hayrın gurresi perşenbe günü olup ba‘dehu altıncı salı gecesi subh-i sâdık doğduğu anda şevketlü, azametlü, kudretlü pâdişâh-i rûy-i zemîn halledallâhu hilâfetehu ilâ-yevmiddîn sultânü'l-berreyn ve hakānü'l-bahreyn, hâdimü'l-Haremeynü'ş-şerîfeyn es-sultân ibn es-sultân es-Sultân Abdülhamîd Hân efendimiz hazretlerinin bi-hamdillâhi te‘âlâ Sâliha Sultân ismiyle müsemmâ duhter-i pâkize-ahterleri sa‘âdet-i ikbâl ile dünya[ya] teşrîf ve üç gün top şenlikleri olmuşdur[154]. Hakk te‘âlâ hazretleri etvâl-i ömr ile mu‘ammer ve emsâl-i kesîresi ile müşerref eyleye, âmîn, bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn.

Galata Mevlevîhânesi tevcîhi

Ve yine bundan akdem Aydın vâlîsi iken Aydın'da vefât eden Yeğen Ali Paşa merhûmun oğlu Numan Beyefendi cümle menâsıb-ı

---

[154] *Ruzmerre*'de yedinci kadından doğduğu belirtilerek 7. günü (s. 41); *Ruznâme*'de 7. pazartesi günü tören yapıldığı (18a) belirtilir. Vâsıf ise doğum tarihini 5. çarşamba günü olarak verir (s. 371).

dünyayı terk edüp salâh tarafına sulûk ba'dehu hazret-i Mevlânâ kuddise sırruhu hazretlerinin tarikat-ı aliyyelerine muhabbet ve sulûk-i tâmmı olduğundan hâlâ Konya'da Âsitâne-i hazret-i Mevlânâ'da post-nişîn irşâd-ı hazret-i Mevlânâ'da sâhib-i tasarruf olan türbedâr İsmail Efendizâde Hâfız Eşşeyh Esseyyid Elhâc Mehmed Çelebi Efendi hazretleri hâlâ Galata'da Âsitâne-i hazret-i Mevlânâ'da post-nişîn olan Konevî Bakkalzâde Eşşeyh [...] Efendi'yi Galata Âsitânesinden azl ve yerine mezbûr Yeğen Ali Paşazâde Numan Beyefendi'ye izinnâme ile şeyh edüp mâh-ı mezbûrun on üçüncü[155] salı günü Galata şeyhi olup posta iclâs eylemişdir.

Azl-i Defterdâr Hasan Efendi ve nasb-ı Nazîf Efendi

Tevcîh-i Tersâne-i âmire

Ve yine mâh-ı mezbûrun on ikinci pazarertesi günü ba'de'l-asr üç def'a defterdâr-ı şıkk-ı evvel Pepeyî Hasan Efendi defterdârlıkdan azl yerine sâbıkā defterdâr olup ve hâlâ Tersâne-i âmire emîni olan Nazîf Efendi defterdâr-ı şıkk-ı evvel olmuşdur[156] ve anın yerine sâbıkā gümrük emîni ve hâlâ kasabbaşı olan Elhâc İsmail Ağa Tersâne-i âmire emîni olmuşdur ve kasabbaşılık yine alâ-hâlihî ibkā olmuşdur.

Tevcîh-i Hanya

Ve yine hâlâ Hanya vâlîsi Mehmed Paşa'ya Diyarbekir vâlîliği tevcîh-i hümâyûn olmuşdur.

İhrâk-ı Kurukavak der-Eyüb

Ve yine mâh-ı mezbûrun on yedinci cum'aertesi gecesi sâ'at beşte kurb-i Hazret-i Hâlid radıyallâhu anhda ihrâk zuhûr edüp mahkeme karşısında Kurukavak nâm mahalde üç aded hâne[157] muhterik olmuşdur **(50a)**.

Tevcîh-i Şam-ı şerîf vâlîsi ve emîrülhüccâc

Tevcîh-i Sayda, Tevcîh-i Haleb

Ve yine mâh-ı Saferü'l-hayrda Şam-ı şerîf vâlîsi ve emîrülhâc Cezzâr Elhâc Ahmed Paşa hazretleri iki sene hüccâc-ı müslimîni emn ü râhat ve selâmet [ve] âfiyet ile getürüp kādı-i Şam ve ahâlî-i Şam-ı şerîfin paşa-yı

---

155 *Ruzmerre*'de 14. salı günü. Hanım Sultan zevci Numan Bey (s. 41).

156 Vâsıf (s. 372) ve *Ruznâme* (vr. 18a). *Ruzmerre* 13. pazartesi günü diyor (s. 41).

157 *Ruznâme*'de, Eyüb-Servi mahallesinde Canbaz İsmail'in evinde çıkan yangında bir-iki hanenin yandığı kayıtlı (vr. 18b).

mûmâileyhin su'-i hâlini müş'ir arz ve mahzarları mûcebince Şam-ı şerîfden azl ve mansıb-ı evveli olan Sayda vâliliği tevcîh-i hümâyûn olup anın yerine Haleb-i şehbâ vâlîsi Canikli Elhâc Ali Paşazâde Battal Paşa'ya tevcîh-i hümâyûn olup Şam-ı şerîf vâlîsi ve emîrülhâc olmuşdur ve yine anın yerine Çeteci kethüdâsı mîrimîrân Osman Paşa'ya tevcîh olunmuşdur.

Azl-i Kul kethüdâsı ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on sekizinci pazar günü Dergâh-ı âlî yeniçerileri kul kethüdâsı olan Duman Süleyman Ağa azl ve Özü kal'asına ağalık ile irsâl olunup yerine hâlâ Özü ağası olan ve zağarcıbaşılıkdan Özü'ye ağa olan Kelleci Osman Ağa kul kethüdâsı olmuşdur.

Tevcîh-i arpalıklar

Ve yine sâbıkā Şeyhülislâm İbrahim Beyefendi'nin arpalığı olan Ankara kazâsı hâlâ Şeyhülislâm Efendi kendüye arpalık edüp ve kendülerinin Gümülcine'sini İbrahim Beyefendi'ye tevcîh eylemişlerdir.

Tevcîh-i Başyazıcı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu pazartesi günü başyazıcı [...] Efendi azl yerine sene-i sâbıkda râh-ı hacc-ı şerîfde vefât eden Yamak Elhâc Salih Efendi'nin dâmâdı [...] Efendi Muhzır Ağa yazıcısı iken başyazıcı olmuşdur.

Donanma-yı hümâyûn gelmesi

Ve yine mâh-ı Saferü'l-hayrın yirmi ikinci perşenbe günü azîm lodos havası fırtına-i azîm ile donanma-yı hümâyûn Âsitâne-i aliyyede dâhil evvelâ baştarda çekdirmesi üç aded çekdirme ve kapudane ve patorna ve iryâle ve karaveleler lillâhilhamd selâmet ile Âsitâne-i aliyyeye dâhil olmuşlardır.

Hacc çukadârı gelmesi

Ve yine mâh-ı Saferü'l-hayrın yirmi üçüncü cum'a günü kable salâti'l-cum'a hacc-ı şerîfin ve hüccâc-ı müslimînin haber-i meserretlerini Emîrülhâc Elhâc Cezzâr Elhâc Ahmed Paşa'nın Devlet-i aliyye tarafına irsâl buyurdukları tahrîrâtları ve hüccâc-i müslimînin ahbârlarını getüren paşa-yi mezbûrun çukadârı sene-i sâbıkdan altı gün sonra gelüp Üsküdar'a dâhil olup ve azîm lodos fırtınası olup dört çifte ateş kayığı ile lillâhilhamd selâmet ile geçüp Devlet-i aliyye taraflarına tahrîrâtlarını verüp hil'atler ilbâs buyrulup ertesi günü hüccâc-ı müslimînin mekâtibleri verilüp bilcümle ibâdullâh mesrûr olmuşlardır.

Üsküdar ustası haseki nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrda Üsküdar ustası Süleyman ustayı bazı töhmet ile müttehem olunup hânesinde meks ve yerine hasekiyândan Şeyh Mehmed nâm haseki ta'yîn ve kol gezüp etrâfı hıfz u hırâset üzere iken Donanma-yı hümâyûn neferâtlarından ba'zı kalyoncu eşkıyâsı Üsküdar'a geçüp yeyüp içüp bazı fevâhiş ile fesâda mü'eddî hareketler zuhûr ve alenen sûk u pazarda âlet-i harb ile ceng ü cidâl ve mezbûr haseki neferâtlariyle Yeniçeşme önünde ceng ve bilcümle ahâlî mu'âve[ne]ti ile dört adedini darb-ı şedîd ile darb u cerh ve Âsitâne'ye irsâl ba'dehu ba'zı bostaniyânı anlar dahi darb u cerh edüp ve fesâd-ı azîm ve birkaç def'a kolluğu basup bu minvâl üzere iken Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri fermân-ı âlîleriyle bir kalyoncu kolluğu ve neferât ve çavuşlar ile Üsküdar'a ta'yîn ba'dehu yeniçeri kolluğu yanında **(50b)** bir kalyoncu kolluğu peydâ ve hazînelerinden yevmiyye yarım vukıyye revgan ve iki vukıyye lahm-i ganem ve dört vukıyye pirinç ve beher mâh doksan guruş ulûfe hazînelerinden ta'yîn olunup lillâhilhamd def'-i mazarrat olmuşdur. Hakk te'âlâ her hâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn.

Üsküdar ustası nefyi, Üsküdar ustası ta'yîni

Ve yine mâh-ı Saferü'l-hayrın yirmi dokuzuncu perşenbe günü Üsküdar ustası Süleyman ustayı ustalıktan azl ve Limni cezîresine çukâdarı Tıflî nâm müfsid ile ma'an nefy ü iclâ olmuşdur. Ve yerine kayıkhâneden Kayıkcı Osman Usta Üsküdar ustalığı ile çerâğ olmuşdur. Selâmet ola, âmîn.

Vekāyi'-i şehr-i Rebî'ülevvel li-sene ihdâ ve mi'eteyn ve elf

Erba'în ve tahvîl-i şems

Bin ikiyüz bir senesi mâh-ı Rebî'ülevvelin gurresi cum'a olup ol gün tahvîl-i şems ve erba'înin ibtidâsı günüdür.

Müjdecibaşı gelmesi

Ve yine mâh-ı mezbûrun dokuzuncu cum'aertesi günü hüccâc-ı müslimînin Şam-ı şerîfe duhûlu haberini ve hüccâc-ı müslimînin mekâtiblerini ol gün ashâbına verilmişdir.

Cebecibaşı nasbı, Silahdar Ağası nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on ikinci salı günü[158] hâlâ cebecibaşı olan Divîtdâr Mehmed Paşazâde Abdî Bey dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir, rahmetullâh, yerine Hamza Paşa kethüdâsı Mehmed Ağa cebecibaşı olmuşdur. Ve yerine sâbıkā serbostaniyân-i hâssa Tatar Hüseyin Ağa sipahîler ağası olmuşdur.

Mevlûd-i şerîf

Ve yine mâh-ı mezbûrun on üçüncü çarşanba günü[159] mevlûd-i nebî sallallâhu aleyhi ve sellem kırâ'et mu'tâd-ı kadîm üzere Sultân Ahmed câmi'-i şerîfinde kırâ'et ve cem'iyet-i azîm olmuşdur. Hattâ Mağrib-zemîn-i Fas elçisi dahi mevlûd-i şerîfe da'vet olunup bilcümle avene ve etbâ'ı ile gelüp mü'ezzinler mahfelinde oturup ikrâm olmuşdur. Ve hattâ ol gece Sarây-ı hümâyûnda olan mevlûd-i şerîfin evvelinde va'z eylemek içün bundan akdem Lâleli şeyhi iken Mardin'e nefy olunan Mardinî Şeyh [...] Efendi'yi bundan akdem ıtlâk olunup Sadrıazam Yusuf Paşa hazretlerinin vesâtetiyle huzûr-ı hümâyûnda kable kırâ'et-i mevlûd-i şerîf va'z eylemişlerdir.

Tevcîh-i Mekke-i mükerreme

Tevcîh-i Medîne-i münevvere

Ve yine tevcîh-i Haremeyn-i muhteremeyn ve yine ol gün sâbıkā Edirne kādısı Halil Cevdet Efendi'ye bin ikiyüz iki senesi Muharremü'l-harâmın gurresinden zabt eylemek üzere tevcîh-i hümâyûn olmuşdur, hârici [...] ve yine yevm-i mezbûrda sâbıkā Şam-ı şerîf kādısı İmâm Ebûbekir Efendizâde Sâdık Efendi'ye bin ikiyüz iki senesi Muharremü'l-harâmı gurresinden zabt eylemek üzere Medîne-i münevvere tevcîh-i hümâyûn olmuşdur, hârici [...].

Tevcîh-i Edirne ve Bursa

Ve yine sâbıkā Üsküdar kādısı Mustafa İsâmeddin Efendi'ye bin ikiyüz bir senesi Şa'bânü'l-mu'azzam gurresinden zabt etmek üzere dârü'n-nasr ve'l-meymene Edirne kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 67. Ve yine ol gün Bursa kazâsı sâbıkā Yenişehr-i fenâr kādısı Fevzîzâde Mustafa Şükrullâh Efendi'ye Bursa kazâsı tevcîh olunup on gün mürûrunda dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Rahmetullâhi te'âlâ, hârici 67.

---

158 Vâsıf, 11. salı günü (s. 373); *Ruznerre*'de ise 13. çarşamba günü (s. 41).

159 Vâsıf 12. çarşamba günü (s. 373) derken *Ruzmerre* (s. 41) ve *Ruznâme* (vr. 18b) 13. çarşamba gününü gösterirler.

Tevcîh-i arpalıklar

Ve yine tevcîh-i arpalıklar. Sâbıkā Anadolu pâyeli Esseyyid Elhâc Yahya Tevfîk Efendi hazretlerine zamîme Lefkoşa ve yine sâbıkā Anadolu pâyeli hâlâ Nakībü'l-eşrâf Esseyyid Elhâc Mehmed Kâmil Efendi hazretlerinin Sakız üzerine zamm olmak üzere Âmid kazâsı tevcîh ve yine Mekke-i mükerreme pâyeli Arabzâde şeyhülislâm-ı sâbık Ahmed Atâ Efendizâde Ârif Efendi hazretlerine İnoz ve Yenipazar-ı Prevadi kazâları tevcîh ve yine sâbıkā Mekke-i mükerreme pâyeli Köprülü Elhâc Halil Efendi hazretlerine Birgi kazâsı tevcîh ve yine hâlâ Mekke-i mükerreme tevcîh olunan Halil Cevdet Efendi'ye Kudüs kazâsı tevcîh ve yine hâlâ Medîne-i münevvere tevcîh olunan İmâm Ebubekir Efendizâde Mehmed Sâdık Efendi'ye Trablusşâm-ı şerîf tevcîh (**51a**) ve yine sâbıkā Mısr-ı Kāhire kādısı Mehmed Sa'deddîn Efendi'ye Çirmen kazâsı tevcîh ve yine sâbıkā İzmir kādısı Mahmûd Çavuşzâde Elhâc Ahmed Şemseddîn Efendi'ye Karabiga kazâsı tevcîh-i hümâyûn olmuşdur.

Husûf

Ve yine mâh-ı Rebî'ülevvelin on dördüncü perşenbe gecesi altı sâ'at elli iki dakīkada husûfa bed' dokuz sâ'atde bi'l-külliye husûf olup incilâsı on sâ'at kırk beş dakīkada tamâm olmuşdur.

Tevcîh ez-menâsıb-ı devriyye-i Sofya

Ve yine mâh-ı mezbûrda Abdülmü'min Efendi'ye bin ikiyüz bir senesi Receb-i şerîf gurresinden zabt etmek üzere Sofya kazâsı tevcîh olunmuşdur.

Tevcîh-i Bosna

Ve yine ol gün Şehzâde Sunullâh Efendi'ye bin ikiyüz bir senesi Rebî'ülahır gurresinden zabt etmek üzere Bosna kazâsı tevcîh olunmuşdur.

Tevcîh-i Ayıntab

Ve yine ol gün mûsıla-i sahndan dersiâm İsmail Sâib Efendii'ye bin ikiyüz bir gurresinden zabt etmek üzere Ayıntab kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 85.

Bâ-hatt-ı ru'ûs-ı hâriç

Ve yine mâh-ı mezbûrun [...] günü Sarây-ı hümâyûna lafz-ı şerîfi kırâ'et olunan Buhârî-i Şerîf hatmi Hırka-i sa'âdet'in huzûrunda hatim ve du'â vü senâ ve hîn-i hatimde muvazzaf-ı eczâhân-ı Buharî-i şerîf cihetinde mutasarrıf olan ulemâdan Kastamonî Kara Ahmed Efendi hîn-i hatimde şevketlü efendimiz

hazretlerine ru'ûs içün arzuhâl ve arzuhâlinin bâlâsına hatt keşîde buyurulup hâric ru'ûsu ihsân-ı hümâyûn buyurulup dersiye-i Mesih Paşa an-Hoca Üveys ru'ûsu ile bekâm olmuşdur.

Kar yağması ve koyun donması

Ve yine mâh-ı mezbûrun on sekizinci pazarertesi günü ve erba'înin dahi on sekizinci günü azîm kar yağup ve boran olup hatta iki gün Üsküdar'dan İslâmbol'a kayık gidemeyüp ba'dehu yine iki günde cümle eriyüp mahv olup, Rumeli tarafına dahi azîm kar yağup hattâ "*Silivri civârında Âsitâne'ye gelen celeblerden on altı bin koyun çobanlarıyla ve hımârlar ve kelâblarıyle cümle kar altında kalup donmuşlardır*" deyü istimâ'ımız olup meşhûr olmuşdur.

Batakcı zuhûru ve katli

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirminci çarşanba günü batakcı zuhûru ve Parmakkapu'da katl olması. Bundan akdem Silivrikapusu civârında sâkin Mehmed Ağa mahalle mü'ezzini ile yek-dil ve yek-cihet olup ve kendi menkûhası kılavuzluk edüp ba'zı hatunları nikâh ve beher mâh bir iki hatun alup "*hasta oldu vefât eyledi*" deyü techîz ve tekfînin görüp ve mü'ezzinin ehli yıkayup ve bu minvâl üzere vâfir hatunları katl ve emvâl ve eşyâsını ekl ve bu maddenin bu vech üzere olduğunu teftîş ve tefahhus ve zâhire çıkdıkda katl olunup ümmet-i Muhammed şerlerinden halâs olmuşdur.

Menzil halîfesi nefyi

Ve yine mâh-ı Rebî'ülevvelin yirmi altıncı salı günü menzil halîfesi [...] Efendi bâ-hatt-ı hümâyûn Bursa'ya nefy ü iclâ olmuşdur.

Talebeler ve kemerbaşılık kavgası, ahz [ve] nefyleri

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi dokuzuncu günü yobazât tâifelerinden kemerbaşılık kavgası. Sultan Selîm câmi'-i şerîfinde ve Sultan Mehmed câmi'i havlusunda azîm kavga edüp yevm-i mezbûrda ale's-sabâh iki fırka olup piştov-bıçak ve zerdeste ile birbirlerine darb ve ceng ederek Müftî hamamına girüp kolluk ve vâfir âdem parelenüp ve ba'zılarını ahz ve ba'zıları firâr ba'dehu Şeyhülislâm Efendi hazretleri taraflarından büyük kavuklu ta'yîn ve ba'zı medreseler basup **(51b)** ve ba'zıları firâr ve ahz olunanların ba'zılarını aslına yetişdirüp ve ba'zılarını nefy olunmuşdur.

Ve yine ol günlerde üç dört aded tâlib Şehzâde câmi'i havlusunda Hasırlı Berber'in oğlunu ayardup Ahırkapu'dan Kadıköyü'ne ol mahalden Mandıra'da bir gece yatup ba'dehu İznikmîd tarafına revâne olduğunu yine refîklerinin biri haber vermeleriyle hasekiler ta'yîn ve İznikmîd etrâfında ahz ve Cezâyir tarafına nefy eylemişlerdir.

İhrâk-ı Bağ Köşkü der-İstavroz

Ve yine mâh-ı mezbûrun selh gecesi ki cum'a gecesidir. İstavroz nâm karyede Osman Paşazâde İzzet Bey'in bağ köşkünde ba'zı melâ'în mel'abe-i nisâ üzere iken köşkü tutuşturup muhterik olmuşdur.

Vekāyi'-i şehr-i Rebî'ülâhır li-sene ihdâ ve mi'eteyn ve elf

Tevcîh-i Bursa

Bin ikiyüz bir senesi mâh-ı Rebî'ülâhırın gurresi pazar günü olup ol gün sâbıkā İzmir kādısı Konevî Hamza Efendi'ye bin ikiyüz bir senesi Cumâdelûla gurresinden zabt etmek üzere Bursa kazâsı tevcîh olmuşdur, hârici 64.

Tevcîh-i Bağdad

Ve yine sâbıkā Bosna kādısı Kırımî Esseyyid İsmail Efendi'ye bin ikiyüz bir senesi Şevvâlü'l-mükerrem gurresinden zabt etmek üzere Bağdad kazâsı tevcîh olmuşdur.

Silsile-i müderrisîn-i kirâm

Ve yine ol gün münhal olan medârisler silsilesi: *İbtidâ-i altmışlıya,* Zafranborlu Osman Efendi medresesi Kādı Abdülhalîm, hârici 83. *Sahna*, Gazâzbaşızâde Ali Sâdık Efendi, hârici 83; *Mûsıla-i sahna*, İmâmzâde Mustafa Efendi, medresesi Dâmâd Mehmed Efendi, hârici 89; Kisedâr biraderi Hâfız Mehmed Emîn Efendi, medresesi Bezirgânbaşı, hârici 90; Tabîb Halil Efendi, medresesi cedîde-i Mehmed Efendi, hârici 89. *Hareket-i dâhil*, Karahisarî Mehmed Efendizâde Mehmed Efendi, medresesi sâlise-i Yahya Efendi, hârici 94; Sıddıkîzâde Mehmed Murad Efendi, medresesi Papazzâde, hârici 94; Abdullâh Efendi hafîdi Mustafa Efendi, medresesi Mesih Paşa, hârici 94. *İbtidâ-i dâhile*, Küçük Hafîdzâde Mehmed Sâdık Efendi, medresesi sâniye-i Bâlî Paşa, hârici 96; Kalyonîzâde Mehmed Mecîd Efendi, medresesi Çavuşbaşı Hüseyin Ağa, hârici 96; Hamîd Halil Paşa İmâmı Hâfız Elhâc İsmail Efendi, medresesi Güvenc Ali Efendi, hârici 97.

Hareket-i hâric, Trabzonî Mustafa Efendi, medresesi Cafer Çelebi, hârici 1200; İskilibî Mustafa Efendi, medresesi Hâcegî, hârici 200; Taşköprî Mustafa Efendi, dersiye-i İmâmzâde der-Câmi'-i Vefâ, hârici 1200; Kilisî Esseyyid Osman Efendi, dersiye-i Hızır Bey, münhale, hârici 200. *İbtidâ-i hâric*, İstanköylü İsmail Efendi, dersiye-i emîn-i binâ Ahmed Ağa, hârici 1201; Kethüdâ Bey imâmı Şeyh Ebûbekir Efendizâde Hâfız Mehmed Nâmî Efendi, dersiye-i Ayasofya-i kebîr an-vakf-ı Mescid-i Manastır, hârici 1201.

Hendekli Sakaoğlu nâm şakīnin ahzı ve katli

Ve yine ahz-ı Sakaoğlu ve katli. Bundan akdem, Hendek ahâlîsinden Sakaoğlu demekle ma'rûf derebeyi nâm şakī birkaç sene eşkiyâları başına cem' ve envâ' dürlü fukârâ vü zu'efâya zulm ü ta'addîsi hadden bîrûn olup etrâf ü eknâfdan zulm ü ta'addîsini men' ve def'ini irâde-i devlet olup bir vechile imkânı olmayup bir def'a dahi Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa hazretlerinin delibaşlarından ve ahz-i asker ile Adapazarı nizâmına **(52a)** ta'yîn olunan Dergâh-ı âlî yirmi beş bölüğün yoldaşı ve delibaşı-i mezbûr Lâz Memiş Ağa asker-i vâfir ile Adapazarı'na varup bu kadar ceng ü cidâl ba'dehu bir vechile imkânı olmayup bilcümle Adapazarı ahâlîsi ve ehl-i ırz olanlar ıyâl u evlâdlarıyla parâkende vü perîşân ve ekseri İznikmîd'e dolup ba'dehu şakī-i mezbûr Adapazarı'nı bilcümle ateşe verip ihrâk-ı bi'n-nâr eyleyüp ba'dehu firâr ba'dehu mezbûr Lâz Memiş Ağa'yı Âsitâne'ye ihzâr ba'dehu iki tuğ ile çerağ olduğu yukarıda tahrîr olunmuş idi, ba'dehu yine şakī-i mezbûrun üzerine İznikmîd paşası ve etrâf derebeyleri ve Çalıkoğlu ile asker-i vâfire ile nefir-i âmm eyleyüp şakī mezbûr Hendek nâm kasabada olduğunu haber aldıklarında üzerine vardıklarında kasaba-i mezbûrda şakī-i mezbûr ihtifâ edüp me'mûr olanlar asâkir-i vâfire ile kasaba-i mezbûra girdiklerinde pusudan cümlesi birden tüfek ve binden mütecâviz âdem kırılup ba'dehu nefîr-i âmm askeri perâkende vü perîşân ba'dehu şakī-i mezbûr Hendek kasabasını ateşe verüp ihrâk eyleyüp ba'dehu ihtifâya çek[il]üp İznikmîd sefînelerinden bir odun kayığına binüp Âsitâne tarafına gitmek murâd eyleyüp bu fikirde iken baba dostlarından sâbıkā taht serdârı olan Taşköprülü Ekşioğlu'na gelüp müşâvere edüp ol dahi Âsitâne-i aliyyeye varup anda ihtifâ edüp bu vech üzere "*belki cürmü avf olması mümkün olur*" diyerek nizâm ve mezbûr Ekşioğlu'nun odun kayığına gece bindirüp ba'dehu mezbûr Ekşioğlu dahi karadan Âsitâne'ye gelüp haber verüp bu tarafdan yeniçeri ağası ve etrâfda

kayıklar ile başyasakcı ve karşı Galata taraflarında bostancıbaşı cüst ü cû ederken mezbûr odun kayığı İstanbul ağası iskelesine lenger-endâz olup odun çıkarmak sevdâsında iken yeniçeri ağası gelüp kayığı basup, mezbûr Hendekli şakī-i mezbûru beş nefer ademleriyle alız, ba'dehu Paşakapusu'na getürülüp ba'dehu ba'zı suâl ve cevâb andan zindâna indirüp mâh-ı Rebî'ülâhırın ikinci gecesi cezası tertîb olunup cesedini deryâya ilkā eylemişlerdir. Ecel geldikde kendi ayağıyle gelir ve takdîr bu yüzden olacak imiş, mukadderât-ı İlâhi böyle imiş lâ-yüs'el-ammâ yef'alu.

Ref'-i arpalık

Ve yine sâbıkā Mekke-i mükerreme kādısı Şeyh Mollazâde Elhâc Ahmed Atâ Efendi'nin arpalığı olan Eskişehir kazâsı ahâlîleri nâiblerinden şikâyet ve huzûr-ı hümâyûna arzuhâl edüp bâ-hatt-ı hümâyûn üzerlerinden kazâ-i mezbûr arpalığı ref' olmuşdur ve arpalık-ı mezbûru İslâmbol pâyeli Velî Efendizâde Mehmed Emîn Efendi'ye ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Tevcîh-i emânet-i Darbhâne-i âmire

Ve yine mâh-ı mezbûrun dokuzuncu pazarertesi günü Darbhâne-i âmire emîni Arnavud Mehmed Efendi Darbhâne'den azl yerine hâlâ matbah-ı âmire emîni olan kapucu paşa kethüdâsı[160] Yusuf Ağa Darbhâne-i âmire emîni olmuşdur.

Tevcîh-i emânet-i matbâh-ı âmire

Ve yine ol gün mezbûrun yerine Elhâc Selîm Ağa Matbâh-ı âmire emîni olmuşdur.

Âhır-i erba'în ve evvel-i hamsîn ve kar yağması

Ve yine mâh-ı Rebî'ülâhırın dokuzuncu pazarertesi âhir-ı erba'în ve onuncu salı günü evvel-i hamsîn olup âhır-ı erba'în günü azîm kar yağmaya bed' ve birkaç gün mütemâdî kar yağup sulu sebken ve fırtına ve boran ve bilcümle İslâmbol ve Rumeli ve Anadolu'da azîm kar yağup esvâk ve pazarlar kar ile memlû olup azîm kış olmuşdur. Bereketdir. İnşâallâhu te'âlâ.

Rumeli hüccâcı gelmesi

Ve yine ol gün Rumeli kafilesi ile azîm hüccâc-ı müslimîn selâmet ile Üsküdar'a dâhil ve birkaç gün Üsküdar'da ba'zı Rumeli hüccâcı hanlarda konak olup üç gün-

---

[160] Kapıcıbaşı kethüdası ve Beyhan Sultan Kethüdası Yusuf Ağa (Vasıf, s. 378). *Ruznâme*'de de kapıcıbaşı kethüdası (vr. 18b). Burada bir yanlışlık var.

den sonra Âsitâne'ye geçmişlerdir. Hakk te'âlâ cümlelerine selâmet vere, âmîn (**52b**).

Tevcîh-i Rumeli vâlîsi

Ve yine mâh-ı Rebî'ülâhırın onuncu salı günü Aydoslu Mehmed Paşa Silistre'den azl olunup Rumeli vâlîsi olmuşdur.

Tevcîh-i riyâset

Ve yine mâh-ı mezbûrun on ikinci perşenbe günü Ebûbekir Paşazâde Re'îsülküttâb Atâ Beyefendi riyâsetden azl olunup yerine hâlâ nişâncı olan Süleyman Feyzî Efendi re'îsülküttâb olmuşdur. Ve anın yerine defterdâr-ı sâbık Pepeyî Hasan Efendi nişâncı olmuşdur.

Tevcîh-i Anadolu vâlîsi

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dördüncü cum'aertesi günü hâla Tersane-i âmire emîni ve hâlâ kasabbaşı olan Elhâc İsmail Ağai menâsıb-ı mezbûrelerden azl ve huzûr-ı sadr-ı âsafîde ferve-i samur-ı vezâret ilbâs buyrulup üç tuğ ile Kütahya tevcîh ve Anadolu beylerbeyiliğiyle çerâğ buyurulmuşdur. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân ve her hâlde muvaffak ve muzaffer eyleye, âmîn.

Tevcîh-i Paşa-yı Konya

Ve yine Esseyyid Ahmed Paşa'ya Konya eyâleti tevcîh olunmuşdur.

Tevcîh-i Trablusşam, tevcîh-i Tersâne-i âmire, tevcîh-i kasabbaşılık

Ve yine Mikdad Paşa'ya Trablusşam ve cerdeci olmuşdur. Ve yine ol gün sâbıkā hazîne kethüdâlığından çıkma Rahîkī Ali[161] Efendi Tersâne-i âmire emîni olmuşdur. Ve yine ol gün Çil Emin Ağa kasabbaşı olmuşdur.

Tevcîh-i mukābele-i süvâri

Ve yine mâh-ı mezbûrda hâlâ hâcegân-ı Dergâh-ı âlî hâlâ mukābele-i süvâri olan Defterdâr Behçet Efendizâde Mustafa Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eyleyüp yerine Hanım Sultan kethüdâsı Mâbeynci Mustafa Efendi 'ye mukābele-i süvâri mansıbı tevcîh olunmuşdur.

Edirne binâ emîni

Ve yine mâh-ı mezbûrun on yedinci salı günü sâbıkā Re'îsülküttâb Atâ Beyefendi'ye

---

[161] Vâsıf'da Ali Râif (s. 379); *Ruznâme*'de Ali Râik (18b), *Ruzmerre*'de Ali Râik (s. 42).

Edirne'de Sarây-ı hümâyûn ve Paşakapusu'na ve sâ'ir ta'mîr iktizâ eden mahallere ta'mîr ve tecdîdi içün binâ emîni ta'yîn ve hil'at ilbâs buyurulmuştur.

İhrâk-ı Galata derûn-ı bâb-ı Tobhâne

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu perşenbe gecesi Galata içinde ihrâk zuhûr edüp akşamdan evvel yirmi beş bölük yoldaşları kahvesi önünden orta kavgası edüp bir mikdâr yaralu ve birkaç maktûl bu esnâda sâ'at dörtde francıla fırunu karşısında kahve-i mezbûrdan ihrâk zuhûr ve câddede olan bilcümle dekâkîn ve Tobhane kapusuna varınca ehl-i İslâm mahallesi ve câmi'-i şerîf ve hamâm ve haffâflar ve keresteciler ve iki aded kilise ve meyhâneler ve kefere evleri ve birkaç bin hâne ve dekâkîn muhterik olmuşdur[162]. Akşam sâ'at dörtde başlayıp ba'de salâti's-subh sâ'at birde def' olmuşdur.

Surre-i hümâyûn emîni ve hüccâc-ı müslimîn gelmesi

Ve yine bu sene-i mübârekede sâ'ir senelerden muhâlif mâh-ı Rebî'ülevvelin dokuzuncu günü surre emîni ve sakabaşılar ve mevlâ-yı izâm efendiler hazerâtları ve sâ'ir hüccâc-ı müsliınîn ile Şam-ı şerîf'den çıkıp Adana'ya gelince cümlesi ma'an gelüp ba'dehu sakabaşılar oturak, ba'dehu surre emîni Hasan Ağa ve Mekke-i mükerreme kādısı Ömer Hulûsî Efendi ve Medîne-i münevvere kādısı İbrahim Beyefendi ve Şam-ı şerîf kādısı Ahmed Muhtar Efendi ve Kaftan Ağası Elhâc Emîn Efendi ve sâ'ir hüccâc-ı müslimîn ile elli günde Âsitâne-i aliyyeye duhûl eylemişlerdir. Ve mâh-ı Rebî'ülâhırın yirmi altıncı perşenbe günü Üsküdar iskelesine nüzûl ve sekiz gün sonra yine perşenbe günü sakabaşılar dahi hüccâc-ı müslimîn ile dâhil olmuşlardır. Ve lâkin Adana'dan Âsitâne'ye gelince azîm kış olup kar ve boran ile gelüp yollarda ve Konya'dan kalktıklarında çok âdemler donup ve hayvanatlar azîm helâk olmuşlardır. Hakk te'âlâ cümleye selâmetler ihsân eyleye, âmîn **(53a)**.

Küçük Alioğlu maddesi

Ve yine bundan akdem Payas nâm [mahalde] Kü[çük] Alioğlu nâm derebeyi Belenli Abdurrahmân Paşa ile beyinlerinde olan adâvet ve şikāk sebebi ile mârrenin mürûru sedd ü bend olup birkaç sene hüccâc-ı müslimîn Payas'dan mürûr

[162] *Ruznâme*'de, Galata Kapıiçi dahilinde Sultan Bayezid mahallesinde Kepeci Kalyon adlı zimmi hanesinde çıkan yangında 150 ev, 60 dükkânın yandığı bildirilir (vr. 18b). Buradaki sayıda abartma olduğu açıktır.

edemeyüp bu sene-i mübârekede Devlet-i aliyye tarafından Küçük Alioğlu'nun eniştesi olan iki tuğlu Kilis vâlîsi Daltabanoğlu'nun kapu kethüdâsı olan Çaprazlı dâmâdı Süleyman Ağa'yı bi-nefsihi Payas'a irsâl ve ekîd ve şedîd fermân-ı âlîleri ısdâr "*eğer bu sene dahi mahall-i mezbûrdan mürûr ve ubûr eylemezler ise senin başını bedeninden cüdâ olunur*" deyü kendüye tefhîm olundukda mahall-i mezbûra bi-nefsihi varup Küçük Alioğlu ile ma'an istikbâl ve mu'azzez ve mükerrem mürûr ve ubûrları vâkı' olmuşdur. Bu maddeden fehm olunan Küçük Alioğlu'nun sun'u olmayup fesâd cümle Belenli Abdurrahman Paşa'nın olduğu izhâra çıkdı tafsîle hâcet yok. Bu kadarca iktifâ edelim. Bâlâda dahi bu madde tahrîr olunmuş idi. Hakk te'âlâ cümleye selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Silsile-i müderrisîn-i kirâm, 27 R[ebî'ülahır] Sene [1]201

Ve yine mâh-ı Cumâdelâhırın yirmi yedinci günü mûsıla-i Süleymaniye müderrisi Hayâlî Hâmid Hüseyin Efendi dâr-ı bekāya rıhlet edüp yerine misliye olarak Pazarcıklı Salih Efendi'ye, medresesi olan Mihrimâh der-Üsküdar. *Mûsıla-i Süleymaniye*, Hamza Paşa hocası İbrahim Efendi, medrese-i Şâh Sultan, hârici 77; *Hareket-i altmışlı*, Kuyucaklı Esseyyid Abdurrahmân Efendi, Sinan Paşa der-Fethiye, hârici 80. *Altmışlı*, Amasyalı Esseyyid Mehmed Efendi, medrese-i Siyavuş Paşa, hârici 83. *Sahn*, Köstendilî Mehmed Tahir Efendi, hârici 84. *Mûsıla-i sahn*, Müneccimbaşı Mehmed Sâdık Efendi, Dersiye-i İbrahim Ağa, hârici 91. *Hareket-i dâhil*, Nakībü'l-eşrâf Kâmil Efendizâde Esseyyid Mehmed Mûcib Efendi, medrese-i Sayyâd Subaşı, hârici 94. *Dâhil*, Fâiz Efendizâde Esseyyid İbrahim Edhem Efendi, medrese-i Ali Paşa der-Çatalca, hârici 96. *Hareket-i hâric*, Borî Ali Efendi, medrese-i sâlise-i Yusuf Paşa, hârici 1200. *Dâhil*, Cevdet Efendizâde Mustafa Efendi dersiye-i Cedîde-i Hâmid Efendi der-Fethiye, hârici 1201.

Ref'-i Siroz kazâsı kādısı Rüşdî Efendi

Ve yine bundan akdem Karaferye a'yânı Lâmbazâde Rüşdî Efendi ikinci def'ası dahi Siroz kazâsını zabt, sekiz ay zabtında şâkîler gelüp ve bâ-fermân-ı âlî teftîşine muhzır ağalardan ta'yîn olunup zulmü âşikâr oldukda bâkī kalan on iki ayı üzerinden ref' ve kendisi [...] olunup yerine muvakkati olan şeyhülislâm-ı sâbık Esseyyid İbrahim Efendi merhûmun kethüdâları Mustafa Efendi'ye tencîz olup Anapa'ya izin verilmişdir.

İbtidâ-i zuhûr-ı sefer ez-cânib-i Moskov

Ve yine bed'-i sefer-i hümâyûn az-cânib-i kefere-i Moskov. Bundan [akdem] Moskov keferesi kralı tarafından Serce[163] nâm kefere-i la'în tahrîrât ile Devlet-i aliyyeye gelüp envâ' teklîfât edüp ve bilcümle harekâtı nakz-ı ahd olup nice def'a müşâvere olunup ulemâ ve ricâl ve kibâr seferden gayrıya çâre olmadığından tedârüke başlayıp sefer-i hümâyûn ve bu sene-i mübârekede serasker seferi tedâriki görülmeğe mübâşeret ve sâbıkā hâmil-i mühr-i vezâret sadrıazam-ı esbak Şâhin Ali Paşai hazretleri serasker ta'yîn olunup sipâh ve silâhdâr ocaklarından sekiz aded binbaşılara kaftanlar ilbâs ve etrâf ü eknâfa Rumeli ve Anadolu taraflarına fermânlar ve mübâşirler ve kulçavuşları ve turnacılar, serdâr alemleri ve mîrî askerleri Rûz-ı Hızır'da İsmail sahrâsında mevcûd bulunmaları ve Dergâh-ı âlî odalarından on beşer, on beşer yeniçeri Özü kal'asına yamak iki bin aded yamak ve donanma-yı hümâyûn tertîbi olunmağa bed' olunup vakti ile inşâallâhu te'âlâ vakti ile mansûr oldukça tahrîr olunur. Hakk te'âlâ her hâlde ehl-i İslâmı mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn bi-hürmeti Seyyidi'l-mürselîn **(53b)**.

Vekāyi'-i şehr-i Cumâdelûlâ li-sene ihdâ ve mi'eteyn ve elf

Salb-ı mi'mâr-ı kalyon

Bin ikiyüz bir senesi mâh-ı Cumâdelûlânın gurresi pazarertesi olup ertesi salı günü kula mevâcib ihrâcı içün yazı olmuşdur. Ve yine bundan akdem Kemer-i Edremid nâm mahalde müceddeden yapılan karavelenin iki aded karavele Tersâne-i âmireye gelüp ba'dehu Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri mezbûr sefîneleri kalb ve hıyâneti zâhir olduğu ıyân olunca mi'mârı Rum tâifesinden olup mezbûr sefînenin cundasına salb eylemişlerdir. Ve yine Rum tâifesinden emîn koluna piştov atup ve ahz ol gün anı dahi Tatavla'ya salb olunmuşdur.

Alâim-i Üsküdar

Ve yine mâh-ı mezbûrun dördüncü perşenbe gecesi sâ'at yedi buçukda Üsküdar cânibinde ihrâk alâmeti görüp İstanbul'da bilcümle ocaklı haber, yeniçeri ağası ve sâhib-i devlet ve bostancıbaşı sandalları, tulumbalar ve bilcümle

[163] Sergius Laşkaref (bk. F. Emecen, "Tarih-i Lebiba'ya Dâir", s. 250-251).

ocaklı Üsküdar'a gelüp ve Üsküdar'da aslâ ihrâk bulmayup alâmet olduğu zâhir oldukda yine Âsitâne'ye cümle revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ encâmını hayr eyleye, âmîn.

İhrâc-ı İsmail Paşa ez-cânib-i Özü

Ve yine mâh-ı mezbûrun dördüncü perşenbe günü mezbûr gümrükcü ve kasabbaşılık ve Tersâne-i âmire emîni iken üç tuğ ihsân olunan İsmail Paşa yevm-i mezbûrda alay-ı azîm ile konağından kalkıp hilâf-ı âde izin verilip mehterhânesini çalarak Topkapısı'ndan çıkup Özü tarafına revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleyüp manzûr ve muzaffer olalar, âmîn. Lâkin birkaç konak gidüp ba'zı iç ağaları firâr adüp Âsitâne'de ahz ve ibretü's-sâ'irîn Tersâne-i âmireye vaz'-ı kürek eylemişlerdir.

Dâmâd Seyyid Ahmed Paşa Konya'ya revâne olması

Ve yine mâh-ı mezbûrun onuncu cum'aertesi günü dâmâd-ı şehriyârî Seyyid Ahmed Paşa'ya emr olunup mansıbı olan Konya'ya gitmek üzere ol gün Üsküdar'a geçip Doğancılar meydanında Seyyid Halil Efendi'nin konağında misâfir olup ertesi gün cemre-i sânî olup azîm kar yağmışdır. Ve bir hafta misâfir olup ertesi cum'aertesi günü ale's-seher mehterhânesini çalarak Konya mansıbına revâne olmuşdur.

Tevcîh-i Sivas ve Sinop muhâfız-ı Mikdad Paşa

Ve yine sâbıkā Konya vâlîsi Mikdad Paşa'ya Sivas tevcîh ve Sinop muhâfızı olup Sinop'a revâne olmuşdur.

Tevcîh-i Hanya tevcîh-i başmukāta'a

Ve yine sâbıkā yeniçeri ağası olup ve Rumeli vâlîsi sâbık Ebûbekir Paşa'ya Hanya tevcîh olmuşdur. Ve yine yevm-i mezbûrda başmukāta'a hocası İncekarazâde Abdullâh Efendi fevt, yerine İzzet Paşa mühürdârı Hüseyin Efendi baş mukāta'a hocası olmuşdur.

Curaoğlu'na iki tuğ

Ve yine Aydın'da meşhûr Curaoğlu'na iki tuğ ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Vefât-ı Müftîzâde

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dördüncü pazar günü hâlâ Şeyhülislâm Efendi hazret-

lerinin karındaşı sâbıkā Bursa kādısı ve Mekke-i mükerreme pâyeli Müftî-zâde Abdullâh Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Rahmetullâhi te'âlâ.

Husûm ve kış olması

Ve yine beyne'l-cemerât ve evvel-i berdü'l-acûzdan âhırına değin **(54a)** azîm kar yağup mütemâdî fırtına ve boran ve azîm kış olmuşdur.

İhrâk-ı hendek der-Tophâne

Mâh-ı mezbûrun yirmi dördüncü çarşanba günü akşama bir sâ'at kala Tophâne'de Hendek başında ihrâk zuhûr edüp beş on mikdârı hâne muhterik olmuşdur[164].

Vefât-ı Seyyid Halil Efendi

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci günü müfettiş Topkapulu Seyyid Halil Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Rahmetullâhi te'âlâ.

Vekāyi'-i şehr-i Cumadelâhır li-sene ihdâ ve mi'eteyn ve elf

Nevrûz-ı Sultanî

Ve yine mâh-ı mezbûrun bin ikiyüz bir senesi mâh-ı Cumâdelâhırın gurresi çarşanba günü olup ol gece akşam namâzından iki sâ'at altı dakīkada tahvîl ve ertesi çarşanba günü nevrûz-ı sultânî olup ol gün ve ikinci ve üçüncü gün azîm kar yağmışdır.

Bölükât-ı erba'a ve sipâh ve silâhdâr ve binbaşılar ihrâcı

Ve yine mâh-ı [mez]bûrun ikinci perşenbe günü sipâh ve silâhdâr ocaklarından binbaşılar ve bölükât-ı erba'a neferâtları ile azîm alay-ı azîm ile İsmail cânibine revâne olmuşlardır.

İhrâk-ı Üsküdar

Ve yine mâh-ı mezbûrun üçüncü cum'a gecesi sâ'at beşde Üsküdar'da Tabutcular sûkunda Bostancı kahvesinden ihrâk zuhûr edüp birkaç kol olup dükkanlar karşı karşı ve kırk elliden mütecâviz hâne[165] hatta Saçlı Hüseyin Efendi tekkesi muhterik olmuşdur.

---

[164] *Ruznâme*'de, Tophane, Dülbentci mahallesinde Sarac Mustafa'nın evinde çıkan yangında birkaç hanenin yandığı belirtilir (vr. 19a).

[165] Üsküdar'da Yeniçeşme'de çıkan yangında 20-30 ev yandı (*Ruznâme*, 19a)

Surre emîni ta'yîni

Ve yine mâh-ı mezbûrun dördüncü günü sâbıkā İslâmbol ağası olan Elhâc İsmail Ağa'ya kapucubaşılık ihsân-ı hümâyûn olup ve surre emîni olmuşdur.

Müderris efendilere "Buhârî" ve "Şifâ-i şerîf" okutmak tenbîhi

Ve yine mâh-ı mezbûrda dersiâm efendileri şeyhülislâm kapusuna da'vet olunup bâ-emr-i hümâyûn cevâmi' ve mesâcidlerde "Buhârî-i şerîf" ve "Şifâ-i şerîf" okutmak içün tenbîh olunmuşdur.

Itlâk-ı Kebîrizâde Efendi

Ve yine mâh-ı mezbûrun altıncı pazarertesi günü sâbıkā Üsküdar kādısı hîn-i hükümetler[inde] Bursa'ya nefy olunmuş idi ve bâlâda sebeb-i nefyi tahrîr olunmuş idi. Yevm-i mezbûrda ıtlâk olunup Âsitâne'ye gelmesi içün fermân-ı âlî sâdır olmuşdur.

Üsküdar'a Turnacı ta'yîni

Ve yevm-i mezbûrda Üsküdar'ı hıfz u hırâset etmek içün nefs (?) turnacılardan Esseyyid [...] ve yine Ağa'yı ta'yîn ve ma'iyyete Dergâh-ı âlî yeniçeri ortalarından doksan altı cemâ'atin odasını ta'yîn eylemişlerdir.

Özü'ye yamaklar ihrâcı

Ve yine bundan akdem Özü kal'ası muhâfazasına beher ortadan onar onbeşer yamak ta'yîn olunup bin ikiyüz nefer yeniçeriler alay göstererek Ağa Kapusu'na zâbitleri ile gelüp beher neferâta firâde firâde yedlerine imzâluları ve birer kıst bahşîşler yedlerine i'tâ olunup Unkapanı'ndan ateş kayıklarına ve at kayıklarına tahmîl olunup Boğaz'da olan sefînelere taksîm ve etrâfı hıfz u hırâset içün zağarcıbaşı ağa ve samsuncubaşı ağa ve turnacıbaşı ve başçavuş ve orta çavuş ma'iyyetlerine zâbitân ile muhâfaza ve mâh-ı mezbûrun on ikinci pazar günü lodos olup ve sefînelere vaz' ve Özü kal'ası tarâfına revâne olmuşlar. Hakk te'âlâ selâmet ve mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn **(54b)**.

Nasb-ı Rumeli kādıaskeri

Ve yine mâh-ı Cumâdelâhırın on üçüncü pazarertesi günü ba'de salâti'l-asr Rumeli kādıaskeri Mekkî Molla Efendi azl yerine bi'l-fi'l Mekke-i mükerreme kādısı olup ba'dehu İslâmbol pâyesi olup ve ba'dehu Anadolu pâyeli Esseyyid Elhâc Yahya Tevfîk Efendi hazretleri Rumeli kādıaskeri olmuşdur, hârici 46. Hakk te'âlâ tevfîk-i aliyyesin refîk ey-

leye, âmîn. Ta'yîn-i hidemât, müsevvid Seyyid Ahmed Efendi şer'iyâtcı, Esseyyid Muhyiddîn Efendi Kassâm, Kestanecizâde Efendi vekāyi', Büyük Hafîd Efendi tezkireci, Sadrî Efendi mektubcu, Küçük Hafîd Efendi [...], mîrî ibkā, Ağakapusu Çukadârzâde Esseyyid Atâ Efendi, hassâ Morevîzâde Dâmâd Efendi rûznâmceci, tezkire ibkā, Râşid Efendi kethüdâ olmuşdur.

Nasb-ı Anadolu kādıaskeri

Ve yine yevm-i mezbûrda Anadolu kādıaskeri Birâderzâde Elhâc Yakub Efendi hazretleri azl yerine sâbıkā Medîne kādısı olan ba'dehu İslâmbol pâyesi ba'dehu Anadolu pâyeli Esseyyid Elhâc Mehmed Kâmil Efendi hazretleri bi'l-fi'l Anadolu kādıaskeri olmuşdur. Bir tarafında nakīb çavuşları ve bir tarafında muhzır ağalar ile ibtidâ Paşakapusu'na Tevfîk Efendi hazretleri ile ma'an râhî olunup ferve-i samurlar ilbâs taraf-ı pâdişâhîden ilbâs buyrulmuşdur.

Pâye-i Rumeli ve Anadolu pâyeleri

Ve yine mâh-ı mezbûrun on beşinci çarşanba günü sâbıkā Anadolu kādıaskeri Birâderzâde Yakub Efendi hazretlerine Rumeli pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur, hârici 47; ve yine sâbıkā şeyhülislâm Veliyüddîn Efendizâde sâbıkā İslâmbol pâyeli Mehmed Efendi'ye Anadolu pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur, hârici 71.

Tevcîh-i arpalıklar

Ve yine yevm-i mezbûrda tevcîh-i arpalıklar sâbıkā Rumeli kādıaskeri Mehmed Mekkî Efendi hazretlerine Konya ve Lefkoşa kazâları tevcîh ve sâbıkā Anadolu kādıaskeri Birâderzâde Yakub Efendi hazretlerine Âmid ve Sakız kazâları tevcîh ve yine sâbıkā Yenişehir kādısı Vâlide Kethüdâsızâde [...] Efendi'ye Urmiye tevcîh ve yine sâbıkā Yenişehr-i fenâr kādısı Köprülüzâde Abdülhamîd Efendi Yalakâbâd kazâları ber-vech-i arpalık tevcîh-i hümâyûn olmuşdur.

Tevcîh-i Mısr-ı Kahire

Ve yine mâh-ı mezbûrda sâbıkā Haleb-i şehbâ kādısı Keşşâf Ömer Efendi hazretlerine bin ikiyüz bir senesi Zilkadetü'ş-şerîfe gurresinden zabt etmek üzere sene 68 Mısr-ı Kāhire kazâsı tevcîh-i hümâyûn olmuşdur.

Ortalar ta'yîni ez-cânib-i İsmail

Ve yine mâh-ı mezbûrda Dergâh-ı âlî yeniçerileri ortalarından sekiz aded orta müceddedden ta'yîn olunup berren İsmail cânibine revâne olmuşlardır.

Yeniçerilerin Moskov kapudanı olan la'îni kurşun ile katli

Ve yine bundan akdem Özü tarafına râhî olan yamaklar ateş kayıkları ile Boğaz'a sefînelere zâbitân ile girer iken Boğaz'da Moskov keferesinin bir beylik kalyonu olup demir üzerinde mezbûr kalyonun kapudanları işret zehirlenirken mezbûr yeniçeriler geçer iken mezbûr kalyonun kapudanı eline kadeh alıp "*onunuza*" deyip tezehhürlenüp ba'dehu bir câm dahi doldurup "*yoldaşlar ol beşinize*" deyip tezehhürlendikde yeniçerilerden biri dahi "*bu kurşun yirminize*" deyip kollarına kuvvet bir tüfenk atıp mezbûr keferenin ağzından urup tepesinden (**55a**) çıkıp can ber-cehennem olup der-akab mezbûr yeniçerilerin bindikleri ateş kayığına bir gülleli top atıp lillâhilhamd isâbet etmeyip ba'dehu hakîkat-i hâli i'lâm der-akab mezbûr kalyonu kaldırıp yine Ku[r]şunlu mahzen önüne getirüp bağlamışlardır.

Tersâne-i âmireden şalopeler ihrâcı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on üçüncü pazarertesi günü tersâne-i âmireden şalope ta'bîr olunan on bir aded şâlope salba demir ve kürek çekerek toplar atarak Karadeniz tarafına revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

Cebeciyân ve topcuyân ortaları ihrâcı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dördüncü salı günü cebeciyân ve Tophâne ortaları çıkıp Boğaziçi'nde sefînelere revâne olmuşlardır.

Fas tarafına irsâl olunan elçi

Ve yine mâh-ı mezbûrda Devlet-i aliyye ulemâlarından ibtidâ-i hâric müderrisi Musullu Mehmed Efendi Fas pâdişâhı tarafına elçilik nâmıyla ta'yîn, Fas pâdişâhı Mevlây İsmail hazretlerine taraf-ı Devlet-i âliyyeden hediye olarak bir Mushaf-ı şerîf ve bir mücevher hançeri mezbûr Musullu Mehmed Efendi hazretlerine verilip ve Devlet-i aliyye tarafından harçlık ve sefîneye vaz' ve yevm-i mezbûrda nâmesini ahz ve revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn. Bundan sonra hâcegândan bir elçi dahi ta'yîn olunmuş idi. Vakti ile inşâallâhu te'âlâ anı dahi tahrîr olunur. Mezbûr Musullu Mehmed Efendi ulemâdan olup her ilimde zekâsı cümle ulemâ indinde zâhir olup Mevlây İsmail hazretleri dahi ulemâdan olmakla ba'zı mubâhese-i ilm zımnında irsâl buyurmuşlardır.

Donanma-yı hümâyûn alarga olması

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi birinci günü Tersâne-i âmireden kapudane ve sâ'ir donanma-yı hümâyûn bilcümle alarga olup Kurşunlu mahzen önünde lenger-endâz olmuşlardır.

Hatt-ı hümâyûn

Ve yine Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri sefinelere vaz' olunan asâkir-i İslâma yevmiyye ikişer etmek ve zeytin ve koyunlar ta'yîn eyleyip ve her bir neferâta altınlar ve bahşîşler i'tâsı misli sebkat etmeyen atiyyeleri mesmû'-ı hümâyûn oldukda kemâl-i mertebe sürûrlarından Sadrıazam hazretlerine teşekkür zımnında du'â vü senâ ile bir hatt-ı hümâyûn ve bir mücevher hançer ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Itlâk-ı Dervîş Efendi hazretleri

Ve yine mâh-ı mezbûrun on beşinci günü Anadolu pâyeli Dervîş Efendi hazretleri ıtlâk olunup fermânını Şeyhülislâm Efendi hazretlerinin harem kethüdâları getürüp Âsitâne-i aliyyeye gelmesi husûsu ve bu tarafda poyraz havası mütemâdî olup mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı pazar günü efendi-i mûmâileyh Dervîş Efendi hazretleri ale's-seher Âsitâne-i aliyyeye duhûl eylediği anda meymenet-kudûmları âleme inşirâh verip ol anda hava lodosa tebdîl bilcümle Boğaziçi'nde olanlar on aded kalyon ve on bir aded şalope ve sâ'ir asâkir-i İslâm sefîneleri kalkıp mahall-i me'mûrelerine revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Ortalar çıkması

Ve yine ertesi pazarertesi günü Dergâh-ı âlî yeniçerilerinden sekiz aded orta kışlalarından çıkıp berren İsmail tarafına alay-ı azîm ile revâne olmuşlardır. Ol gün Sadrıazam hazretleri **(55b)** alay-ı mezbûru temâşâ içün çıkup mezbûr ortaların beher neferlerine birer altun ve karakullukçulara ve sakalarına ve alemdârlarına ve odabaşılara ve çorbacılarına ve sâ'ir zâbitânlara çıkınlar ihsân ve i'tâ buyurmuşlardır.

Vezîr müfettişi azli ve nasbı, Nefy-i Muradzâde

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı günü vezîr müfettişi Kara Muradzâde Esseyyid Mehmed Murad Efendi teftîşden azl ve Gelibolu'ya nefy olmuşdur. Yerine Tophâne kayyumbaşısı Elhâc İbrahim Efendi vezîr müfettişi olmuşdur. Mezbûrun sebeb-i azl ve nefyi: Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri Sultan Mehmed ve

Sultan Selîm ve Sultan Süleyman câmi'-i şerîflerinin murtezikalarına birkaç bin akçe vazîfelerine alâ-merâtibihim zamm olunması irâde olunup ehl-i murtezikaya cüz'î şey zamm olunup ve efendi-i mûmâileyh gerek kendüye ve etrâfına birkaç bin akçe du'âgû vazîfeleri ihdâs olunduğu âşikâr olmağla cümlesi üzerlerinden ref' ba'dehu cümle ehl-i vezâife üçer, beşer, onar, akçe zamm ve ilhâk olunmuş sebeb-i azl ve nefyi budur diye istima' olunmuşdur. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Vekāyi'-i şehr-i Recebü'l-mürecceb li-sene ihdâ ve mi'eteyn ve elf

Vefât-ı Birâderzâde Efendi

Bin ikiyüz bir senesi mâh-ı Recebü'l-ferdin gurresi perşenbe olup ol gün ve ikinci günü azîm nisan yağmur[u] ve azîm fırtına olmuşdur. Ve yine sadr-ı Anadolu'dan azl ve Rumeli pâyeli Birâderzâde Yakub Efendi hazretleri dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir[166]. Rahmetullâhi te'âlâ, ol gün ba'de salâti'l-cum'a Sultan Mehmed câmi'-i şerîfinde namâzı kılınıp Hazret-i Hâlid'de defn olunmuşdur.

Tevcîh-i Mektûbî-i sadr-ı âlî

Ve yine mâh-ı mezbûrun dördüncü pazar günü Mektûbî-i sadr-ı âlî Esseyyid Abdullâh Efendi azl ve silâhdâr kitâbeti tevcîh olunmuşdur.

Tevcîh-i silahdâr kitâbeti

Ve yine silahdâr kâtibi olan İbrahim Efendi mektûbî-i sadr-ı âlî olmuşdur. Enişte kayın beyinlerinde mansıbları mübâdele olmuşdur.

Vefât-ı Cidde vâlîsi Elhâc Ahmed Paşa, tevcîh-i Cidde

Ve yine Cidde vâlîsi şeyhü'l-harem Elhâc Ahmed Paşa hazretleri Cidde'de dâr-ı bekāya rıhlet haberi Devlet-i aliyyeye tahrîrâtlar zuhûr eylemişdir. Rahmetullâhi te'âlâ. Yerine İçel vâlîsi olan sâbıkā Darbhâne-i âmire emîni ile meşhûr olan Mehmed Paşa[167] Cidde vâlîsi ve şeyhü'l-harem olmuşdur.

---

[166] Vāsıf 2. Cuma günü vefat ettiğini yazar (s. 391).

[167] İzzet Mehmed Paşa, tayini 3 Receb (Vāsıf, s. 391).

İhrâc-ı surre-i hümâyûn

Ve yine mâh-ı Recebü'l-ferdin on ikinci pazarertesi günü mu'tâd-ı kadîm üzere Sarây-ı hümâyûndan surre-i hümâyûn ihrâc ve Vezîr iskelesinden çekdirmeye tahmîl ve lodos havası ile yelken açup ve toplar atarak ve şenlikler ile ânîde Üsküdar'a geçüp haymelerine vaz' olunmuşdur. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Nefy-i Tayfûr Bey

Ve yine ol gün Tayfûr Bey meşreb-i hılâf-ı rızâ-yı hümâyûn hareketinden katli içün hatt-ı hümâyûn zuhûr ve Sadrıazam hazretleri katilden halâs ve katle bedel Kütahya kal'asına kal'a-bend olmak üzere mübâşir ta'yîn ve mahall-i me'mûresine irsâl olunmuşdur. Ma'âzallâhi te'âlâ ve kapucubaşılığı ve silahşörlüğü ref' olmuşdur deyü mesmû'umuz oldu.

Tevcîh-i arpalıklar

Ve yine mâh-ı mezbûrda Dervîş Efendi hazretlerine Boyâbâd ve Bayramiç kazâları zamîme olmak ber-vech-i arpalık tevcîh olmuşdur. Ve yine sâbıkā Medîne-i münevvere kādısı İbrahim Beyefendi'ye Sakız ve sâbıkā Mekke-i mükerreme pâyeli Hoca Müftîzâde Efendi'ye Trablusşam ve sâbıkā Mekke-i mükerreme kādîsı Elhâc Ömer Hulûsî Efendi'ye zamîme olmak üzere Bendereğli tevcîh ve sâbıkā Selânik kādısı Şükürzâde Efendi'ye Lâpseki (**56a**) kazâları ber-vech-i arpalık tevcîh olunmuşdur.

Niğde vâlîsi, tevcîh-i Havâss-ı refî'a

Ve yine mâh-ı mezbûrun on beşinci günü Bîcânzâde Elhâc Ali Paşa'ya Niğde eyâleti tevcîh ve Üsküdar'dan mehterhânesini çalarak revâne olmuşlardır. Ve yine mâh-ı Recebü'l-ferdin on altıncı günü Dârülhadîs müderrisi Abdullâhzâde Esseyyid Ahmed Molla Efendi'ye bin ikiyüz bir senesi Zilkadetü'ş-şerîfe gurresinden zabt etmek üzere Havâss-ı refî'a kazâsı tevcîh olmuşdur, hârici [...]

Silsile-i müderrisîn

Ve yine yerine Sıddıkîzâde Mehmed Sadeddin Efendi Dârülhadîs müderrisi olmuşdur. Anın yerine Çineli Esseyyid Ahmed Efendi *Süleymaniye'ye*, anın yerine *hâmiseye* Esseyyid Fahreddîn Efendi ile İznikmidli Hâfız Mustafa Efendi, anların yerine mûsıla-i Süleymaniye'ye imâm-ı şehriyârî Dervîş Mehmed Efendi ile ser-etıbbâ Gevrekzâde Hasan Efendi anların yerine *hareket-i altmışlı* tebdîl olunup *ibtidâ-i altmışlıya* Ahıskalı Süleyman Beyefendi ile Ali Paşa hafîdi Süedâ Beyefendi, anların yerine sahna Dimetokalı Esseyyid

Mehmed Efendi ile Âtıf Efendi Birâderzâdesi İbrahim Edhem Efendi anların yerine *mûsıla-i sahna* Ferâizî Hâfız Ali Efendi ile Pîrî Paşa hafîdi Esseyyid Azîz Efendi ile Erzurûmî Sofî Elhâc Abdullâh Efendi, anların yerlerine *hareket-i dâhile* Yemlihâzâde Esseyyid Atâ Efendi ile Boyâbâdî Hâfız Mehmed Efendi ile Sâlihzâde Mehmed Sâlih Efendi ile Câbîzâde Esseyyid Abdullâh Efendi, anların yerlerine *ibtidâ-i dâhile* müneccim-i sânî Yakub Efendi ile Hamid Paşa birâderi Mustafa Efendi ile Bâkī Ağazâde Burhaneddin Efendi ile Ahmed Şevkī Efendi, anların yerine hareket-i hârice Refi' Efendizâde Mehmed Esad Efendi ile Filorinalı Îsâ Efendi ile Eğinli Hâfız Ömer Efendi ile Ahıskalı Osman efendilere alâ-merâtibihim silsileleri olup,

Cedîd hâric ru'ûsu, 7 aded

İbtidâ-i hâric müceddeden ihsân olunan ru'ûslar ashâbları ki dersiâm Morevî Elhâc Esseyyid Mehmed Efendi ile Adanalı Mehmed Efendi ile Kilizmânîzâde Ahmed Seherî Efendi ile Rizeli Osman Hulusî Efendi ile Üsküdarî İsmail Efendi hafîdi Hamdullâh Efendi ile Hekimbaşı birâderzâde[si] Esseyyid Mehmed Ârif Efendi ile sâbıkā İzmir kādısı Kastamonî Ahmed Efendizâde Abdülhamîd Efendilere müceddeden yedi aded ru'ûs-i hümâyûn tevcîh olunmuşdur. Silsile-i mezbûrların târihleri bin ikiyüz bir senesi Recebü'l-ferdin on altıncı günü târihiyledir.

Rûz-ı Hızır, atlar çayıra çıkması

Ve yine mâh-ı mezbûrda Recebü'l-ferdin on altıncı cum'a günü Rûz-ı Hızır olup kuzulara izin verilip bu sene-i mübârekede azîm yağmurlar ve kış olduğundan çayırlar olmayıp birkaç gün te'hîr olunup mâh-ı mezbûrun yirmi birinci çarşanba günü mu'tâd-ı kadîm üzere alay-ı azîm ile atlar çayıra çıkmışdır.

Surre-i hümâyûn emîni kalkması

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirminci salı günü Hazret-i Hâlid kurbünde Nişâncı nâm mahalde ihrâk zuhûr edüp birkaç hâne muhterik olmuşdur. Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi ikinci perşenbe günü surre emîni olan Pamukçu Elhâc İsmail Ağa ale's-seher çadırlarını bozup ve kalkıp du'â mahallinde du'â olunup mu'tâd olunan meşâyihler, ferâceler ve bahşişlerini vermeyip kemâl mertebe hasedinden asla kimseye bir şey vermeyip Şecere-i Vedâ'dan gider iken birkaç def'a atdan düşüp şûm eylemişlerdir. Hakk te'âlâ hazretleri cümle hüccâc-ı müslimîne selâmetler ihsân eyleye, âmîn **(56b)**.

Hüccâc-ı müslimîn kalkması

Ve yine surre emîni kalkıp gitdikten sonra mukaddem Seyyid Elhâc Hasan'ın bârhânesi kalkıp önlerinde kaftan ağa ve kapu ağası ve sâ'ir hüccâc-ı müslimîn sâ'at üçde kalkıp gitmişlerdir. Ba'de Mekke-i mükerreme kādısı Halil Cevdet Efendi, Sağır Elhâc Hasan'a tutulup mezbûrların kalkdıklarını gördükde "*ben de giderim*" deyü yemîn edüp bir vechile mekse nizâm verilmeyip iki sâ'at sonra bârhânesini yükledip revâne olmuşlardır. Cümle eyledüğü sû'-i tedbîr, Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Elhâc Numân Bey'in nefyi

Ve yine bundan akdem Duhân gümrükcüsü Elhâc Numan Bey me'mûriyet ile Medîne-i münevvere ta'mîrine gidüp ba'de edâ'i'l-hac ta'mîrât tamâm olup medrese ta'mîri içün binâsına nizâm üzere iken Şeyhü'l-harem Cevher Ağa ile beyinlerinde hüsn-i zindegânesi olmayup urbân şeyhi ile kavl ü karâr ve mâh-ı Rebî'ülevvelin on beşinci günü Medîne-i münevvereden hufyeten Bağdad tarafına Körler Yolu'ndan İmâm-ı Ali'den Bağdad'a vâsıl ba'dehu menzil ile Âsitâne'ye dâhil ba'dehu birkaç gün mürûrunda şeyhü'l-harem tarafından tahrîrâtları nüccâb ile Devlet-i aliyyeye geldikde mâh-ı mezbûrun yirmi ikinci perşenbe günü Soğucak nâm mahalle nefy ü iclâ olmuşdur.

Nefy-i İzmirli Elhâc Osman Efendi

Ve yine bundan akdem İzmir Müftîsi karındaşı Ahmed Reşîd Efendizâde Elhâc Osman Efendi'yi nefy olduğu mahallden ıtlâk ve Âsitâne'ye ihzâr ba'dehu iki tuğ ile Balıkesir tevcîh olması irâde oldukda kabûl etmeyip "*ben müderrisînden olup bir vechile tuğu kabul etmeyip*" bâ-işâret ve bâ-fermân-ı âlî Sinob'a nefy olmuşdur.

Donanma-yı hümâyûn ihrâcı

Ve yine mâh-ı Recebü'l-ferdin yirmi dördüncü cum'aertesi günü mu'tâd-ı kadîm üzere Yalı Köşkü'ne rikâb-ı hümâyûn olup Sâhib-i devlet ve Şeyhülislâm Efendi hazretleri gelip Donanma-yı hümâyûn ihrâcı musammem olup baştarde ve sâ'ir çekdirmeleri alay ile huzur-ı hümâyûnda mu'tâd-ı kadîm üzere kürkler ve kaftanlar ilbâs, ba'dehu alay-ı azîm ile toplar ve tüfenkler atarak ve hava lodos olup yelkenler açıp şenlikler ederek doğru Büyükdere önünde lenger-endâz olmuşlardır. Çünkü Kapudan Paşa

Âsitâne'de olmadığından Dolmabahçe'de ziyâfet olmayıp doğru gitmişlerdir alay-ı azîm ile mu'tâd-ı kadîm üzere baştarda içinde mehterhâne çalarak ve ardı sıra kethüdâ çekdirmesi ve sâ'ir çekdirmeler ve şalopeler ve şahturlar kırlangıçlar alay ile ba'dehu kapudane ve patorna ve sâ'ir kalyonlar[168] ve bilcümle Donanma-yı hümâyûn alâ-merâtibihim kalkıp cümlesi Bahr-i siyâh tarafına revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ cümle ehl-i İslâma selâmet ve mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

Fas pâdişâhının dâmâdı Hacc-ı şerîfe gitmesi

Ve yine surre emînine fermân-ı âlî gidüp Hersek nâm mahallde meks Fas pâdişâhının dâmâdı edâ-i hac içün gitmek murad eyledikde taraf-ı pâdişahîden cümle devvâb ve haymelerine ve sâ'ir levâzımâtları ihsân-ı hümâyûn olup yüz yirmi aded etbâ'larına at ve altmış aded yüklerini Sağır Elhâc Hüseyin'e[169] nizâm verilip mâh-ı mezbûrun yirmi beşinci günü revâne olmuşlardır.

Sakabaşılar kalkması

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci günü gecesi îkād-ı kanâdîl ve yirmi sekizinci günü sakabaşılar dahi revâne olmuşlardır.

Nasb-ı silâhdâr ağası ve Bağdad'a kılıç ve kaftan irsâli

Ve yine mâh-ı mezbûrda silâhdâr ağası Şehsüvârzâde Hamdullâh Bey azl ve Bağdad vâlîsine kılıç kaftan ve makar (?) ve seraskerlik fermânı getürüp yerine Kethüdâzâde Ahmed Bey silahdâr ağası olmuşdur **(57a)**.

Vekāyi'-i şehr-i Şa'bânü'l-mu'azzam li-sene ihdâ ve mi'eteyn ve elf

İsbât-ı gurre-i Şa'bân

Bin ikiyüz bir senesi mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın gurresi Haremeyn müfettişi Hoca Abdî Efendi hazretlerinin eniştesi Hâfız Efendi şehâdetleriyle cum'a gecesinden sâbit olup ol gün gurre ve bir gün sonra gündoğru ile azîm fırtına olmuşdur.

---

168 *Ruzmerre*'de çıkan gemilerin cinsi ve sayıları verilir. Toplam 35 geminin hareket ettiği belirtilir (s. 42).

169 Yukarıda Hasan diye zikretmişti.

Bahr-ı siyah kapudan paşası ve Mora tevcîhi ve üç tuğ

Ve yine mâh-ı mezbûrun üçüncü pazar günü sâbıkā sipâhîler ağası olan sâbıkā kapudan-ı deryâ Eğribozlu merhûm İbrahim Paşazâde Ebûbekir Bey hazretlerine üç tuğ ile Mora mansıbı tevcîh ve ferve-i samur-ı vezâret ilbâs ve Bahr-i siyâh tarafında olan Donanma-yı hümâyûna serasker ta'yîn olunup vezâret takımı ile konaklar teşrîf ve kapusu nizâmına mübâşeret eylemişlerdir. Hakk te'âlâ her hâlde muvaffak bil-hayr eyleye, âmîn.

Nakl-i hümâyûn der-Beşiktaş

Ve yine mâh-ı mezburun dördüncü pazarertesi günü şevketlü, azametlü, kudretlü efendimiz hazretleri Topkapı'dan Beşiktaş sarâyına nakl-i hümâyûn olmuşdur[170].

Tebrîk rikâbı ve ıtlâk-ı Murâdzâde

Ve yine mâh-ı mezbûrun altıncı perşenbe günü tebrîk-i nakl-i rikâb-ı hümâyûn olup ol gün bundan akdem Gelibolu'ya nefy olunan sâbıkā vezîr müfettişi Muradzâde Esseyyid Mehmed Murâd Efendi ıtlâk olmuşdur.

Kavak'a biniş top kumbara şenlikleri ve Bekir Paşa'nın Âsitâne'den gitmesi

Ve yine mâh-ı mezbûrun yedinci cum'a günü ibtidâ selâmlık Hazret-i Hâlid'e olup ba'de salâti'l-cum'a Bahariye'ye biniş olmuşdur[171]. Ve yine mâh-ı mezbûrun on birinci pazarertesi günü Kavak'a biniş olup Serviburnu'nda otaklar kurulup ba'dehu Kapudan-ı Bahr-i siyâh Bekir Paşa dahi yeşil kancabaş ile Baltalimanı önünde şevketlü efendimiz hazretleri teşrîf buyurur iken Bekir Paşa selâmlayıp ba'dehu Yalıköyü'nde İshak Ağa yalısına nüzûl ba'dehu şevketlü efendimiz hazretleri otağ-ı hümâyûna teşrîflerinde Donanma-yı hümâyûndan top şenlikleri ve sektirmeler ve kumbaralar atıp azîm şenlikler eylemişlerdir. Hakk te'âlâ safâlarını müzdâd eyleye, âmîn.

Kalyon inmesi

Ve yine mâh-ı mezbûrun on üçüncü çarşanba günü Tersâne-i âmirede Françe Kralı

---

170 *Ruznâme*, 19b.

171 *Ruznâme*, vr. 20a.

tarafından gelen mi'mâr-ı sefîne, mu'tâd-ı kadîm üzere cem'iyyet-i kübrâ şevketlü efendimiz hazretleri ve sâhib-i devlet Yusuf Paşa hazretleri ve Şeyhülislâm Müftîzâde Ahmed Efendi hazretleri ve sâ'ir ricâl ve Devlet-i aliyyeden me'mûr olanlar cümlesi taht sefînesine çıkup ve Tersâne-i âmire ricâli "*bu sefîne inmez*" deyü ittifâkları olup ba'dehu du'â vü senâ edüp dört sâ'at elli bir dakīkada selâmet[le] deryâya nâzil olmuşdur. Lâkin arslan deryâya indikde kızağı bırakup öylece nâzil olup ve ba'dehu deryânın ortasına vardıkda halatları kırılıp Ayakapusu ve Cebe Ali Kapusu arasında bir kefere yalısına dokunup hedm eylemişdir[172]. Meşhûr meseldir "*inmez inmez değil öte tarafına bile geçer*" fehvâsı üzere inip ve öte tarafına geçmişdir. Ba'dehu mi'mârları olan frenklere kubûr yenli kakum kürk, ustasına ve kalfasına ilbâs olunup ve sâ'ir halîfeler mu'tâd-ı kadîm üzere hil'atler ilbâs olunmuşdur. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn (**57b**).

Kapan sefîneleri donanması ihrâcı

Ve yine mâh-ı Şa'bân-ı şerîfin on dördüncü perşenbe günü kapan sefînelerinden iştirâ olunan kalyon kıçlı sefînelere mîrîden toplar ve mühimmâtlar ve asâkirler konup yevm-i mezbûrda Âsitâne'den kalkıp Bahr-i siyâh tarafına revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ muzaffer eyleye, âmîn.

Azl-i vezîr kethüdâsı ve nasbı ve nişâncı nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on altıncı cum'aertesi günü vezîr kethüdâsı Hayrî Efendi azl ve yalısında meks yerine Pepeyi Hasan Efendi vezîr kethüdâsı olmuşdur ve Lâleli[li] Mustafa Efendi nişâncı olmuşdur.

Vefât-ı Sâlihâ Sultân[173]

Ve yine mâh-ı mezbûrun on sekizinci pazarertesi günü şevketlü, azametlü, kudretlü

---

[172] O sırada Tersane'de bir gemi mühendisi ile dört yardımcısından oluşan bir Fransız heyeti bulunuyordu. (İ. Bostan, "Osmanlı Bahriyesinin Modernleşmesinde Yabancı Uzmanların Rolü", *Tarih Dergisi*, sy. 35, 1994, s. 178). Fransız elçisi Comte de Choiseul-Gouffier'nin desteğiyle 1784'de getirtilen heyette baş mühendis S. Le Roy, yardımcısı mühendis Dureste (ö. İstanbul 1787) ile iki de usta bulunuyordu (bk. F. Carım, *Venezuellalı General Miranda'nın Türkiye'ye Dair Hatıratı*, İstanbul 1965, s. 40; W. M. Wiener, *Bizans'tan Osmanlıya İstanbul Limanı*, trc. E. Özbek, İstanbul 1988, s. 82). Yapılan geminin adı Mukaddime-i Zafer'dir (Vâsıf, s. 393; *Ruznerre*, s. 42). *Ruznâme*'de 59 zira boyundaki geminin üç yıldır Fransız mimar tarafından yapılmakta olduğu bildirilir (vr. 20a).

[173] Vâsıf, s. 394, *Ruznâme*, vr. 20a.

pâdişâh-ı rû-yi zemîn halledallâhu hilâfetehu ilâ-yevmiddîn efendimiz hazretlerinin duhter-i pâkîze ahterleri dâr-ı bekāya, Beşiktaş sarâyında dâr-ı bekāya rıhlet ale's-sabâh Âsitâne'de Sarây-ı hümâyûna cenâzelerini nakl ve mu'tâd-ı kadîm üzere i'lân içün Ayasofya'da ve Sultan Mehmed'de salâ verilip ba'dehu türbe-i mu'attaralarına defn olunmuşdur. Hakk te'âlâ hazretleri ebeveynine sabırlar ihsân eyleyip yakınlarına selâmetler ihsân edüp atvel-i ömr ile cümlelerini mu'ammer eyleye, âmîn.

Çapanoğlu tarafından asker

Ve yine ol gün Bozok tarafından Çapanoğlu'ndan iki bin aded cirid atlu eli mızraklı küçük abalı seferî külâhlı asâkir-i İslâm Üsküdar'a dâhil ve kayıklara vaz' Ayvansarây iskelesine çıkarıp Kağıdhâne sahrasına nüzûl birkaç gün mürûrunda İsmail cânibine revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

İhrâc-ı mevâcib, İslâmbol kādısı azli ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu salı günü kısteyn mevâcibi ihrâc olmuşdur. Ve yine mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın yirminci çarşanba günü İslâmbol kādısı Âşir Efendi hazretleri azl yerine sâbıkā Mekke-i mükerreme pâyeli şeyhülislâm-ı esbak Mehmed Sâlih Efendi hazretlerinin mahdûm-ı âlîleri Ahmed Es'ad Efendi hazretleri İslâmbol kādısı olmuşdur. Hakk te'âlâ tevfîkler ihsân eyleye, âmîn.

İslâmbol pâyeleri

Ve yine sâbıkā Mekke-i mükerremeden ma'zûl Gümülcineli Esseyyid Mehmed Efendi hazretleri mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu gününden İslâmbol pâyesi ve mezbûr İslâmbol kādısı Mehmed Sâlih Efendizâde Ahmed Es'ad Efendi hazretlerinin azli nasbından i'tibâriyle yirminci gününden İslâmbol pâyesi ve sâbıkā Bursa kādısı Mekke-i mükerreme pâyeli hâlâ Fetvâ Emîni İbrahim Efendi hazretleri mâh-ı mezbûrun yirmi beşinci gününden i'tibâriyle İslâmbol pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Mahmûd Paşa tarafından kelleler gelmesi ve yine mezbûrun adamları vaz'-ı kürek

Ve yine yevm-i mezbûrda Mahmûd Paşa'nın Ohri tarafından olan aveneleriyle ceng ü cidâl ve Ohri'yi zabt ve azîm kıtâl ve Mahmûd Paşa bölükbaşılarından yirmi dört aded kelleleri Âsitâne-i aliyyede sarây mey-

danına vaz' ve yine iş erlerinden yetmiş beş aded aveneleri hayyen ahz ve Selânik tarafından sefînelere vaz' yevm-i mezbûrda Âsitâne-i aliyyeye duhûl ve esâmîleri ile Tersâne-i âmirede vaz'-ı kürek eylemişlerdir. Ba'dehu Üsküb tarafını muhâsara eylemişlerdir.

Ve yine bundan akdem Kurd Paşa tarafına me'mûr olan serbevvabîn-i Dergâh-ı âlî sadr-ı sâbık Mustafa Paşazâde Musa Bey Kurd Paşa'nın fevtinden Tepedelenli Velî Paşa'ya tuğlarını in'âm ve mevâdd-ı ma'lûmeye me'mûr ve Mahmûd Paşa'nın askerleri ile ceng ü cidâl ve iki tuğlu bir Arnavud Paşasının ser-i maktû'unu ve sâ'ir bölükbaşıların **(58a)** kellelerini Âsitâne-i aliyyeye mübâşir-i mezbûr Mûsa Beyin şatırı getürüp Bâb-ı hümâyûna vaz' olundu. Hakk te'âlâ encâmın hayr eyleye, âmîn.

Vekāyi'-i şehr-i Ramazânü'l-mübârek li-sene ihdâ ve mi'eteyn ve elf

Sübût-ı Ramazânü'l-mübârek

Bin ikiyüz bir senesi mâh-ı Ramazân-ı şerîfin gurresi tekmîl-i selâsîn ile pazar gecesi îkād-ı kanâdîl ve sâ'im olmuşlardır. Ba'dehu mu'tâd-ı kadîm üzere da'vetler ve iftârlar ve sâ'atler i'tâsı alâ-merâtibihim i'tâ ba'dehu on beşinci pazar günü mu'tâd-ı kadîm üzere on beşinci pazar günü takbîl-i Hırka-i sâ'adet ba'dehu on altıncı günü Edirne tarafından cum'aertesi gecesi hilâl-i Ramazânı rü'yet edenleri bâ-fermân-ı âlî Âsitâne'ye ihzâr ve İslâmbol kādısı olan Mehmed Sâlihzâde Efendi hazretleri huzûrlarında hilâl-i Ramazâna rü'yet eyledikleri vech üzere şehâdet ve Ramazân-ı şerîfin cum'aertesi gününden olduğunu isbât ve hükm ve i'lâm olunup yirmi yedinci perşenbe gecesi leyle-i Kadir ve ertesi günü mu'âyedeye bed' olundu.

Mardînî şeyhe i'tâ olunan hatt-ı hümâyûn

Ve yine bundan akdem selâtîn şeyhlerinden Lâleli câmi'-i şerîfi cum'a şeyhi olan Mardînî Eşşeyh Esseyyid [...][174] Efendi Sarây-ı hümâyûnda va'z eder iken tab'-ı hümâyûna muhâlif ba'zı kelâm istimâ'larında bâ-hatt-ı hümâyûn ve Topkapılı Şeyhülislâm Salihzâde Efendi hazretlerinin işâretleriyle bilcümle cihetleri üzerinden ref' ve âhar

[174] Hemen aşağıda adı Halil olarak verilmiş.

kimesnelere tevcîh ve kendisini mübâşir ma'rifetiyle vatan-ı aslîsi olan Mardin'e nefy olunup ve silsilesi olup zeyli âhara tevcîh ba'dehu on sene mürûrunda Sadrıazam Yusuf Paşa hazretlerine ta'alluk-ı târımı olmağla ıtlâk olunup ba'dehu mâh-ı mezbûrun on beşinci günü Hırka-i sâ'adeti takbîl, ba'dehu Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri şeyh-i mezbûr Mardînî Efendi hakkında hatt keşîde ettirdüp mazmûn-ı hatt-ı hümâyûn "*sâbıkā Lâlelili şeyh Mardînî Esseyyid Eşşeyh Halil Efendi'nin elân Sultan Bâyezid Cami'-i şerîfinde olup her ne mahalden münhal olur ise zeyli âhara verilmeyip mezbûr Mardînî şeyh efendiye Sultan Bâyezid pâyesiyle ihsân-ı hümâyûnum olmuşdur*" deyü hakkında hatt-ı hümâyûn keşîde ve aklâma kayd olunup zeyl dahi münhâl olur ise kendüye tevcîhi Sultan Bâyezid rütbesiyle tevcîh olunup kıyâm ve ku'ûdda rükûb ve nüzûlde Süleymaniye câmi'-i şerîfi altında i'tibâr olunmuşlardır.

Alâ'im-i semâ

Ve yine mâh-ı Ramazân-ı şerîfin yirmi dokuzuncu cum'aertesi gecesi ba'de't-terâvîh sâ'at üçde [...] tarafından Ortaköy üstünden olup Dolmabahçe'ye gelince alâ'im-i semâ peydâ olunup gökyüzü bir mertebe kızarup ba'zı kere direk direk olup hatta İslâmbol'da bekçiler **(58b)** "*Boğaziçi'nde ihrâk var*" deyü nidâ ocaklar ve tulumbalar Bahçekapısı'na tecemmü' etmişlerdir, bu minvâl üzere gece sâ'at üçden sabah namâzı vaktine değin durmuştur. Hakk te'âlâ encâmını hayr eyleye, âmîn.

Vekāyi'-i şehr-i Şevvâlü'l-mükerrem li-sene ihdâ ve mi'eteyn ve elf

Îd, Yalı köşkü, Gülhane

Bin ikiyüz bir senesi mâh-ı Şevvâlü'l-mükerremin gurresi pazarertesi olup ol gün Sarây-ı hümâyûnda mu'tâd-ı kadîm üzere mu'âyede ve ba'de salâti'l-îd Yalı köşkünde ber-mu'tâd-ı kadîm mel'abeler icrâ eylemişlerdir. Ol gün azîm gün doğrusu olup azîm fırtına olmuşdur ve yine ikinci salı günü Gülhane, Dolmabahçe'de olup, Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri ve Şeyhülislâm Müftîzâde Ahmed Efendi hazretleri ile ma'ân sandala binip Dolmabahçe iskelesinden İftariye köşkünde rikâb-ı hümâyûna ma'an teşrîf ba'de itmâmi'l-merâsim izn-i hümâyûn ile Şeyhülislâm Efendi hazretleri Beylerbeyi'nde Kerim Bey merhûmun oğlundan iştirâ eyledikleri yalılarına teşrîf buyurmuşlardır. Ba'dehu Sadrıazam hazretleri ol mahallde cündîlere ve sâ'ir eshâb-ı mel'abelere ve canbazlara azîm atiyyeler eylemişlerdir.

Eskisaray bedeli

Ve yine üçüncü çarşanba günü Eskisarây bedeli yine Dolmabahçe'de Kethüdâ-yı sadr-ı âlî Hasan Efendi cündîler ile ma'an gidüp azîm safâlar bahş olunmuşdur. Lâkin rükûb ve nüzûlde ve yer öpmede hilâf-ı âde bir mikdâr sehv vâki' olmuşdur.

Tevcîhât[175]

Ve yine mâh-ı mezbûrun dördüncü perşenbe günü ricâl ve kibâr Bâb-ı sadr-ı âlîye tevcîhât içün da'vet olunmuşlardır. Evvelâ kethüdâ-yı sadr-ı âlî Hasan Efendi hazretlerine hazânî çukaya kaplı ferve-i samur ilbâs olunup ibkā olmuşlardır ve riyâset ve sâ'ir kapu ricâli bilcümle ibkā, illâ, sâbıkā arpa emîni Numan Beyefendi çavuşbaşı olmuşdur. Kethüda Bey kitâbeti Emîn Paşa kaynı Mustafa Reşid Efendi'ye, çavuşlar kitâbeti ibkā, şıkk-ı evvel defterdârlığı ibkā Nazîf Efendi'ye, şıkk-ı sânî Kesriyeli Ebûbekir Efendi'ye ibkā, şıkk-ı sâlis ibkā, nişâncılık Hayri Efendi'ye, defter emâneti Âtıfzâde Ahmed Beyefendi'ye tevcîh, büyük rûznâme sâbıkı Çelebi Efendi'ye, başmuhâsebe Ahmed Rıfat Bey'e, şehr emâneti ibkā, Tersâne emâneti ibkā, darphâne emâneti ibkā, matbah emâneti ibkā, arpa emâneti Çil Emîn Ağa'ya, Anadolu muhâsebeciliği sâbıkı Enverî Efendi'ye, atlı mukābeleciliği Elhâc Selîm Efendi'ye, Haremeyn muhâsebeciliği Muhsinzâde mühürdârı Osman Efendi'ye, Yeniçeriler kitâbeti sâbıkı Ebûbekir Efendi'ye, sipâh kitâbeti Ebûbekir Râtib Efendi'ye, silahdâr kitâbeti Muhsinzâde hazîne kâtibi Hasan Efendi'ye, cizye muhâsebeciliği Mustafa Seyyidâ Efendi'ye, mevkûfâtcılık berberbaşı Ali Efendi'ye, İstanbul baruthâne nezâreti Elhâc İsmail İsmet Efendi'ye, masraf-ı şehriyârî kitâbeti Behzâdzâde Abdullâh Efendi'ye, maliye tezkireciliği Lala Mehmed Efendi'ye, Tophâne nezâreti yazıcı-i esbak Hâfız Ahmed Efendi'ye, **(59a)** Kalyonlar kitâbeti sâbık Tersâne'de re'îs vekîli Halil Beyefendi'ye, küçük rûznâme Dervîş Paşa kaynı Mehmed Tahir Efendi'ye, Gelibolu baruthâne nezâreti Sıddıkî mühürdârı Kadrî Efendi'ye, piyâde mukābeleciliği Seyyid Mehmed Nesîbâ Efendi'ye, küçük evkāf Küçük Hüseyin Efendizâde Sa'dullâh Beyefendi'ye, Haremeyn mukāta'acılığı kapıcılar kâtibi Osman Efendi'ye, Cebeciler kitâbeti Feyzî Beyzâde Mehmed Emîn Efendi'ye, piskopos mukāta'acılığı Kalyonlar halîfesi Ömer Efendizâde İsmail Efendi'ye, ulûfeciyân-ı yemîn ü yesâr gurabâ-yı yemîn ü

---

[175] Tevcihat listesi benzeri şekilde *Ruzmerre*'de de yer alır (s. 43).

yesâr kitâbetleri ibkā, topcular kitâbeti Karahisarîzâde Ömer Beyefendi'ye, toparabacılar kitâbeti Nâilî Paşa hafîdi Halil Nurî Efendi'ye, Selanik baruthâne nezâreti Numan Beyefendi, sandık emîni Muhsin Efendi'ye[176], Sergi nezâreti teşrîfâtî-i sâbık Mehmed Naîm Efendi'ye, Tersâne'de anbarlar emâneti Sultan Mehmed kâtibi Mehmed Efendi'ye, anbârlar nezâreti Abdülkerîm Efendi dâmâdı Mehmed Efendi'ye, büyük kal'a tezkireciliği Hotin defterdârı sâbık Halil Efendi'ye, küçük kal'a Şehrîzâde Mustafa Efendi'ye, hâslar mukāta'acılığı Defterdâr Ahmed Paşazâde Mehmed Âsım Efendi'ye, başmukāta'a saraçlar kâtibi Abdullâh Efendi'ye, İstanbul mukāta'ası ibkā, Bursa mukāta'acılığı Soğancıbaşızâde Mustafa Efendi'ye, Avlonya ma'a Eğriboz mukāta'ası çavuşbaşı kisedârı Ahmed Tevfik Efendi'ye, Kefe mukāta'acılığı kapu ağası yayası Mehmed Efendi'ye, kâğıd-ı Bîrûn emâneti mektubî hulefâsından İsmail Efendi'ye, kâğıd-ı Enderûn sâbıkı Ali İzzetî Efendi'ye, târihcilik sâbık tuğrakeş Nâilî İbrahim Efendi'ye, Tersâne'de riyâset vekâleti yeniçeri ağası birâderi sâbık Salih Efendi'ye, yeniçeri ağası ibkā, bostancıbaşı ibkā, mîr alemlik ibkā, mirâhur-ı evvel ibkā, kapucular kethüdâlığı ibkā, mirâhur-ı sânî ibkā, sipâh ağalığı çakırcıbaşı Mehmed Ağa'ya, silahdâr ağalığı Karahisarî Ahmed Bey'e, başbâkīkulluğu Yahya Paşazâde Ali Bey'e, ulûfeciyân-ı yemîn ü yesâr ve gurabâ-i yemîn ü yesâr ağalıkları ibkā, cebecibaşı ibkā, topcubaşılık ibkā, toparabacıbaşılık sâbıkı Mustafa Ağa'ya, mi'marbaşılık mi'mârbaşı halîfesi Ebûbekir Ağa'ya, kasabbaşı ibkā, gümrük emâneti ibkā, cizye başbâkīkulu Boğazhisarî Ahmed Ağa'ya **(59b)** Veznedârbaşılık ibkā, sür'atci nezâreti kasabbaşızâde İbrahim Efendi'ye tevcîh olunmuşdur.

Tevcîhât-ı Paşalar

Ve yine yevm-i mezbûrda tevcîhât-ı paşalar olup her birlerinin kapu kethüdâlarına huzûr-ı sadr-ı âsafîde hil'atler ilbâs buyrulmuşdur. Evvelâ eyâlet-i Rumeli Aydoslu Mehmed Paşa'ya tevcîh, eyâlet-i Bosna Selîm Paşa'ya ibkā, eyâlet-i Özü hâlâ Özü muhâfızı İsmail Paşa'ya tevcîh, eyâlet-i Girid sadr-ı esbak Mehmed Paşa'ya ibkā, eyâlet-i Anadolu sadr-ı esbak Hazînedâr Ali Paşa'ya tevcîh, eyâlet-i Karaman Silahdâr Mustafa Paşa'ya tevcîh, eyâlet-i Sivas Mikdad Ahmed Paşa'ya tevcîh, eyâlet-i Mar'aş Seyyid Mustafa Paşa'ya tevcîh, eyâlet-i Adana Mahmûd Paşa'ya ibkā, eyâlet-i Trablusşâm mîrimîrândan

---

176 *Ruzmerre*'de Selanik Baruthanesi, sandık emini Memiş'e şeklinde (s. 43)

İbrahim Paşa'ya ibkā, eyâlet-i Rakka Firuz Paşa'ya ibkā, eyâlet-i Diyârbekir Ebûbekir Paşa'ya ibkā, eyâlet-i Erzurum Seyyid Ahmed Paşa'ya tevcîh, eyâlet-i Çıldır Süleyman Paşa'ya ibkā, eyâlet-i Kars mîrimîrândan Numan Paşa'ya ibkā, eyâlet-i Emîrülhâc Battâl Hüseyin Paşa'ya ilhâken ibkā, eyâlet-i Van Timur Paşa'ya ibkā, eyâlet-i Bağdad Basra mutasarrıfı Süleyman Paşa'ya ibkā, eyâlet-i Musul Abdülcelîlzâde Süleyman Paşa'ya ibkā, eyâlet-i Habeş ma'a-livâ-i Cidde İzzet Mehmed Paşa'ya ibkā, eyâlet-i Mısr-ı Kahire Küçük Kiku Abdî Paşa'ya ibkā, eyâlet-i Cezâyir mîrimîrândan Mehmed Paşa'ya ibkā, eyâlet-i Tunus mîrimîrândan Ali Paşazâde Mahmûd Paşa'ya ibkā, eyâlet-i Trablusgarb mîrimîrândan Ali Paşa'ya ibkā, eyâlet-i Mora kapudan-ı Bahr-ı siyâh Ebûbekir Paşa'ya ibkā, eyâlet-i kapudanlık Gāzî Hasan Paşa'ya ibkā, Livâ-i Köstendil mîrimîrândan Laz Memiş Paşa'ya ibkā, Livâ-i Tırhala mîrimîrândan Velî Paşazâde Ali Paşa'ya ibkā, Livâ-i Yanya mîrimîrândan Muhtar Paşazâde Mehmed Paşa'ya ilhâken ibkā, Livâ-i Delvine Kikuzâde İsmail Paşa'ya tevcîh, Livâ-i Elbistan mîrimîrândan Abdullâh Paşa'ya ibkā, Livâ-i İskenderiye Muhtar Paşazâde Mehmed Paşa'ya ibkā, Livâ-i Ohri Veli Paşazâde Ali Paşa'ya ibkā, Livâ-i Selânik Yazıcızâde Mustafa Paşa'ya tevcîh, Livâ-i Dukakin mîrimîrândan Kikuzâde İlyas Paşa'ya ibkā, Livâ-i [...] mîrimîrândan Kikuzâde Seyfeddin Paşa'ya ibkā, Livâ-i Üsküb mîrimîrândan Receb Paşa'ya ibkā, Liva-i Izvornik (?) mîrimîrândan Debreli Sâbit Mehmed Paşa'ya ibkā, Livâ-i Klis der-Bosna mîrimîrândan Mîralem Mehmed Paşa'ya ibkā, Liva-i Semendire-i Belgrad Abdî Paşa'ya ibkā, Livâ-i Vidin Melek Mehmed Paşa'ya ibkā, Livâ-i Çirmen Şemseddîn Bey'e ibkā, Livâ-i Hotin Osman Paşa'ya ibkā, Livâ-i Bender Ahmed Paşa'ya ibkā, Livâ-i Hanya mîrimîrândan Mehmed Paşa'ya ibkā, Livâ-i Hüdâvendigâr Tâhirzâde'ye ber-vech-i ma'îşet ibkā, Livâ-i Dimetoka mîrimîrândan Hasan Paşa'ya ibkā, Livâ-i Sultanönü mîrimîrândan Muhtar Paşazâde Abdullâh Paşa'ya ibkā, Livâ-i Karesi Dervîş Paşa'ya ibkā, Livâ-i Karahisâr-ı sâhib mîrimîrândan Cafer Paşa'ya ibkā, Livâ-i Ankara mîrimîrândan İpeklizâde Mustafa Paşa'ya ibkā, Livâ-i Niğde vezâreti ibkāsıyle Nasuh Paşa'ya tevcîh, Livâ-i Kayseri Bîcanzâde Ali Paşa'ya tevcîh, Livâ-i Kırşehrî mîrimîrândan Hâmid Hüseyin Paşa'ya ibkā, Livâ-i Yenişehri mîrimîrândan Gürcizâde Halil Paşa'ya tevcîh, Livâ-i Akşehir mîrimîrândan Süleyman Paşa'ya tevcîh, Livâ-i Aksarây mîrimîrândan Abdullâh Paşa'ya ibkā, Livâ-i İçel Azmzâde Yusuf Paşa'ya ibkā, Livâ-i Alâiye mîrimîrândan

İşburanlı (?) İbrahim Paşa'ya tevcîh, Livâ-i Gönye mîrimîrândan Abaza Mehmed Paşa'ya ibkā, Livâ-i Eğriboz **(60a)** Çerkes Hasan Paşa'ya ibkā, Livâ-i İnebahtı Arslan Mehmed Paşa'ya ibkā, Livâ-i Kocaeli mîrimîrândan Süleyman Paşazâde Mehmed Paşa'ya ibkā olmuşdur.

Selâmlık

Ve yine mâh-ı Şevvâlin beşinci cum'a günü selâmlık Sultan Mehmed câmi'-i şerîfinde olup salât-ı cum'ayı anda edâ eylemişlerdir.

Kapu

Ve yine mâh-ı mezbûrun altıncı cum'a-ertesi günü Bâb-ı Sadr-ı âlîde kapu tenbîh olunup bilcümle ricâl mu'tâd-ı kadîm üzere dâmen-bûs-ı hazret-i sadrıazamî ile şeref-yâb olmuşlardır.

Arabacıbaşı tevcîh

Ve yine yevm-i mezbûrda tevcîhâtda top arabacıbaşı olan Mustafa Ağa emr-i hümâyûn ile azl yerine sâbıkı Hotinli dâmâdı Mehmed Ağa'ya yine top arabacıbaşılık içün kaftan ilbâs olunmuşdur.

Dârendeli İbrahim Paşa'ya üç tuğ

Ve yine bundan akdem mîrimîrândan Dârendeli İbrahim Paşa sefer-i hümâyûna ta'yîn olunup iki bin mikdârı âdem ile Üsküdar'a dâhil birkaç gün anda meks ve yevm-i mezbûrda bir tuğ dahi ihsân-ı hümâyûn olup Bâb-ı sadr-ı âlîde ferve-i samur-ı vezâret ilbâs olunup takım ile hâlâ çavuşbaşı Numan Bey'in konağında birkaç gün meks ve bilcümle askeri Üsküdar'dan Âsitâne'ye geçip alemleri ile Davudpaşa sahrasına nüzûl andan mahal-i me'mûreleri olan İsmail cânibine revâne olmuşlardır. Hak te'âlâ hazretleri mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

Tevcîh-i Şam-ı şerîf

Ve yine mâh-ı Şevvâlü'l-mükerremin on sekizinci perşenbe günü sâbıkā Selânik kādısı Nimetzâde Esseyyid Şükrullâh Efendi'ye bin ikiyüz iki senesi mâh-ı Rebî'ülevveli gurresinden zabt etmek üzere Şam-ı şerîf tevcîh olunmuşdur, hârici 65.

Tevcîh-i Selânik

Ve yine yevm-i mezbûrda Dârülhadîs müderrisi Sıddıkîzâde Mehmed Sadeddîn Efendi'ye bin ikiyüz iki senesi Rebî'ülâhir gurresinden zabt etmek üzere Selânik kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 72.

Tevcîh-i Galata

Ve yine yevm-i mezbûrda Makrûbî Çineli Esseyyid Ahmed Efendii'ye bin ikiyüz senesi mâh-ı Muharremü'l-harâmın gurresinden zabt etmek üzere Galata kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 73.

Tevcîh-i Belgrad

Ve yine yevm-i mezbûrda Maraş'dan Bursalı Milhîzâde Esseyyid Mehmed Es'ad Efendi'ye bin ikiyüz bir senesi mâh-ı Zilhiccesi gurresinden zabt etmek üzere Belgrad kazâsı tevcîh olunmuşdur.

Tevcîh-i Erzurum

Ve yine yevm-i mezbûrda Müftîzâde Esseyyid Ömer Efendi'ye bin ikiyüz bir senesi Zilhicce gurresinden zabt etmek üzere Erzurum kazâsı tevcîh olunmuşdur.

Silsile-i müderrisîn-i kirâm

Ve yine mâh-ı Şevvâlü'l-mükerremin on sekizinci perşenbe günü Süleymaniye müderrisi Kebîrîzâde Esseyyid Abdurrahmân Efendi Dârülhadîs müderrisi olmuşdur, hârici 72. *Süleymaniye*, Esseyyid Fahreddîn Efendi, hârici 72; İznîkmîdli Hâfız Mustafa Efendi, hârici 72. *Hâmiseye*, Yalvacî Esseyyid Mahmûd Efendi, medresesi sâniye-i Ayasofya-i kebîr, hârici 72; *Mûsıla-i Süleymaniye*, Mektubî Abdurrahîm Efendizâde Ali Rıza Efendi medresesi Davudpaşa-yi atîk, hârici 78; Ömer Efendizâde Hâfız Süleyman Efendi, medresesi Abdüsselâm, hârici 78; *Hareket-i altmışlı*, Osman Paşazâde Esseyyid Mustafa İzzet Efendi, medresesi Vâlide Sultan der-Üsküdar, hârici 78; Esseyyid Abdullâh Efendizâde Esseyyid Mehmed Emîn Efendi medresesi Sinan Paşa der-Beşiktaş, hârici 83; *Altmışlı*, Yusufzâde Şeyh Yusuf Efendi medresesi sâniye-i Kasımpaşa, hârici 87; Bekir Paşa imâmızâde Mehmed Saîd Efendi, medresesi Tahtakadı, hârici 84; Müsevvid Süleyman Tâhir Efendi Medresesi Ahî Çelebi, hârici 84; *Sahna*, Taşköprülü Esseyyid Ömer Efendi, hârici 84; Kalyonîzâde Mehmed Saîd Efendi; İbrahim Beyefendi imâmı Hâfız İsmail Efendi, hârici 84; Ahıskalı Hoca Halil Efendi, hârici. **(60b)** *Mûsıla-i sahn*, Abbaszâde Feyzullâh Efendi medresesi Şeyh Muhîddîn Foçevî, hârici 91; Mucurlu Ali Efendi medrese-i Kemhâcıbaşı, hârici 91; Karahisarî Mehmed Efendi medresesi Defterdâr Yahya Efendi, hârici 91; Erzurumî Abdullâh Efendi medrese-i Mahmûd Ağa der-Sütlüce, hârici 91. *Hareket-i dâhil*, Konevi İmâmızâde Mehmed Efendi, medrese-i Defterdâr Ahmed Efendi, hârici 94; Tokadî Ömer Efendizâde Esseyyid Mehmed Es'ad Efendi, medrese-i dersiye-i Ali Efendi, hârici 94;

Uncuzâde Nimetullâh Efendi, dersiye-i Cafer Efendi, hârici 94; Morevîzâde Hâmid Efendi, dersiye-i rûznâmce-i evvel Ali Efendi der-Câmi'-i Sultan Selîm, hârici 94. *Dâhile*, Menteşevî Osman Efendi medrese-i sâniye-i Pîrî Paşa, hârici 97; Kara Halil Efendizâde hafîdi Mehmed Es'ad Efendi, dersiye-i Şükürzâde, hârici 97; Mustafa Paşa hafîdi Esseyyid Mehmed Es'ad Efendi, dersiye-i Fâtıma Hanım der-Süleymaniye, hârici 97; Nurullâh Efendizâde Mehmed Sâlim Efendi, dersiye-i sâlise Ahmed Paşa der-Bâb-ı Top, hârici 98; Nurullâh Efendizâde Mehmed medrese-i dersiye-i Sarây-ı İbrahim Paşa, hârici 98. *Hareket-i hâriç*, Tevfik Efendi hafîdi Esseyyid Mehmed Marûf Efendi dersiye-i Evliyâ Mehmed Efendi, hârici 200; Emin Mollazâde Dervîş Abdülkadir Efendi dersiye-i Elhâc Ahmed der-Câmi'-i Molla Çelebi, hârici 200; Bozoklu Hâfız Osman Efendi, dersiye-i Ebûbekir Paşa der-Câmi'-i Cerrahpaşa, hârici 200; Ahıskavî Osman Efendi medrese-i sâniye-i Cezerî Kasımpaşa, hârici 200; Pazarköylü Ali Efendi dersiye-i der-Câmi'-i Murad Paşa, hârici 200. *Cedîd-i hâric*, dersiâm Amasyalı Mehmed Efendi, dersiye-i İsmail Paşa, hârici 201; dersiâm Erzincanî Esseyyid Mehmed Tâhir Efendi, dersiye-i der-Câmi'-i Şehzâde an-vakf-ı İsmail Paşa, hârici 201; dersiâm Ahıskavî Mehmed Efendi, dersiye-i Cafer Efendi, hârici 201; Aşçıbaşızâde Esseyyid Ali Efendi mahdûmu Esseyyid Abdurrahîm Efendi, dersiye-i mîrimîran, hârici 1201, fî 18 Şevvâl sene 1201.

Biniş-i kal'alar

Ve yine mâh-ı Şevvâlin on üçüncü cum'aertesi günü Boğaziçi'nde müceddeden binâ olunan kal'alara biniş olup ibtidâ Büyükdere'de yemeklik olunup ba'dehu karadan kal'a-i mezbûrlardan ve önünde otaklara nüzûl ve seyr ü temâşâ ve toplar ve kumbaralar ve neferât-ı kal'alar alay gösterüp ba'dehu kırk beş akçe zâbitânlarına ve neferâtlarına ihsân-ı hümâyûn olup ba'dehu Büyükdere'de akşam namâzını edâ ve mehtâb ederek safâlar eylemişlerdir. Hakk te'âlâ safâlarını müzdâd eyleye, âmîn.

Sefîneler resmi fermânı

Ve yine mâh-ı mezbûrda birkaç aded resimler kalyon ve pergandi ve şalope resimleri yapılup cümle iskelelere fermân ile ve tatarlar ile fermânlar irsâl ve kırâ'et olunup mazmûn-ı fermân kangi iskelede sefîne yapılur ise bu resimlere göre yapıla şayka ve vuluk ve çekdirme ve çekeleve yapılmadan men' olmuşdur.

Edirne bostancıbaşısı

Ve yine mâh-ı mezbûrda Edirne bostancıbaşısı olan Kara İsmail Paşazâde Ali Bey

azl yerine hasekiyândan Gürcü Elhâc Ömer Ağa Edirne bostancıbaşısı olmuşdur.

Nüzûl Emîni Abbas Ağa

Ve yine mâh-ı mezbûrda Kütahyalı Abbas Ağa'yı ihzar ve birkaç gün Kadı karyesinde sâkin olup üç tuğ ümîdinde iken Kapu'ya da'vet ve Bender nüzûl emîni olmak üzere kaftan ilbâs buyurmuşlardır. "*Sandığı kutu kapağı çıktı*", encâmı hayr ola, âmîn. **(61a)**

Vekāyi'-i şehr-i Zilkadetü'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve mi'eteyn ve elf

Zabt-ı Havâss-ı Refî'a

Bin ikiyüz bir senesi mâh-ı Zilkadetü'ş-şerîfenin gurresi çarşanba günü olup ol gün Hazret-i Hâlid radıyallâhu anh hazretlerinin civâr-ı devletlerinde Havâss-ı refî'a kādısı Abdullâh Efendizâde Esseyyid Ahmed Molla Efendi icrâ-yı şer'-i şerîfe dîvân ile bed' eylemişlerdir.

Çukadâr ağa ihrâcı

Ve yine ol gün Enderûn-ı hümâyûndan çukadâr ağa koru ağalığı ve kapucıbaşılık ile çerâğ olmuşdur. Yerine Lâdikli Ahmed Ağa çukadar ağa olup anın yerine Dervîş Efendizâde Dervîş Ağa rikâbdâr olmuşdur.

Şâhin Giray Han ahzı ve nefyi ve katli

Ve yine bundan akdem Kırım hanı olan Şâhin Giray Han'ın fesâdâtı cümlenin ma'lûmu bu def'a dahi hiyel u hud'asından izhâr-ı sadâkat ederek Hotin cânibine gelüp ve Devlet-i aliyye tarafından Çadırcıoğlu [...][177] nâm kimesneyi vâfir asker ile ta'yîn ol dahi olduğu mahalden cebren ve kahren ahz ve Edirne sarâyına getürüp ba'dehu Edirne bostancıbaşısı olan Kara İsmail Paşazâde Elhâc Ali Bey mezbûru alıp Gelibolu'ya getürüp ba'dehu Devlet-i aliyye tarafından sâbıkā Kıbrıs muhassılı olan kapucubaşı Ali Ağa'ya teslîm ol dahi hân-ı mezbûru birkaç ademi ile sefîneye vaz' ve Rodos nâm cezîreye duhûllerinde kendinde mahfî olan hatt-ı hümâyûnu icrâ etmeyüp hâkiminden teslîmini müş'ir i'lâmı ahz ve Âsitâne tarafına revâne olduğu anda taraf-ı Devlet-i aliyyeden başka mübâşir ile

[177] Mehmed Ağa (F. Emecen, "Son Kırım Hanı Şahin Giray", *Tarih Dergisi*, sy. 34, s. 325).

mezbûr Ali Ağa'ya hitâben yine bir hatt-ı şerîf zuhûrunda mübâşir-i mezbûru anda bulamadığından azîm ıztırab çekip ba'dehu hâlâ Rodos kādısı Sünbülzâde Vehbî Efendi tatar-ı mezbûrun yedinden hatt-ı hümâyûnu [alup] ve feth ü kırâ'et edüp mâdde ma'lûm oldukda cümle a'yân ve zâbitân ile hân-ı mezbûrun olduğu mahalle varup "*iç kal'aya me'mûrsuz*" dediklerinde itâ'at etmeyüp bir takrîb Moskov balyozu tarafına kaçup kādı-i mezbûr balyoz sarâyını basup ol mahallden ahz ve iç kal'aya getürüp anda katl ve tertîb-i cezâ olduğunu Devlet-i aliyyeye i'lâm ve i'lâmı tatar-ı mezbûr getürdükde kādı-i mezbûr Vehbî Efendi'nin rütbesini terfî' edüp azîm mükerrem olmuşdur.

Kapıcıbaşı Ali Ağa vefâtı ve müsâdere

Ve yine mübâşir-i evvel kapucıbaşı Ali Ağa dahi teslim i'lâmını Sadrıazam hazretlerine getürdükde "*hatt-ı hümâyûnun icrâsını ne içün te'hîr eyledün*" deyü cellâd edüp ve ödü pârelenüp ol dahi aslına erdi ve emvâl ve eşyâsını taraf-ı mîrîden alız ve zabt eylemişlerdir ve mezbûr Ali Ağa'nın "*dört yüz kise akçelik salt altunu çıkdı*" deyü tevâtür bulmuştur. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri dîn ü devlete hiyânet edenleri kahr eyleye ve dîn ü devlete zevâl vermeyüp a'dâlarını kahr eyleye, âmîn (**61b**).

Moskov balyozu Yedikule'ye kalkması[178]

Ve yine bundan akdem hâin-i dîn ü devlet olan Moskov keferesinin kemâl mertebe hîlesinden enva' dürlü teklîfler edüp birkaç def'a ulemâ ve ricâl-i devlet müşâvereler edüp ve hâlâ Nakībü'l-eşrâf ve Anadolu kādıaskeri olan Kâmil Efendi hazretleri mükâlemeye me'mûr olup birkaç def'a mükâlemede kemâl mertebe balyoz hınzırı huşûnet izhâr ve üç def'a dahi bâb-ı sadrıazamîde umûm müşâveresi olup ba'dehu mâh-ı Zilkadenin ikinci perşenbe günü yine Bâb-ı sadr-ı âlîde cümle ulemâ-i kirâm ve ricâl ve ocaklu hâzır oldukları halde balyoz-ı mezbûru ihzâr ve müşâvere-i umûm ve seferden gayriye mesâğ-ı şer'î olmadığından balyoz-ı mezbûru kaldırup mu'tâd-ı kadîm üzre Yedikule'ye vaz' ve habs edüp ve Âsitâne-i aliyyede olan yirmi mikdârı sefînelerini Tersâne-i âmireye bağlayup ve etrâf ve eknâfda iskelelerde olan balyozlarını kaldırup ve sefînelerini zabt eylemek içün tatarlar ile fermânlar irsâl ve sefer-i hümâyûna küllî mübâşeret olundu. Hakk te'âlâ hazretleri her hâlde cümle asâkir-i İslâmı mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn, bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn.

---

[178] *Ruznâme*, vr. 20b; *Ruznerre*, s. 44.

Mâh-ı mezbûrun üçüncü cum'a günü selâmlık Üsküdar'da Atîk Valide'de olmuşdur ve Mikdâd Paşa'nın askeri[ni] temâşâ eylemişlerdir.

Çerkes Hanı Muhammed Hân

Ve yine yevm-i mezbûrda Çerkes tarafından Çerkes Hanı Muhammed Hân da'vet olunmuş Donanma-yı hümâyûndan Çamlıca sefînesiyle Kırım önünden geçüp su almak istediklerinde su vermeyüp ba'dehu gelirler iken üç aded Moskov kalyonu musallat olup ve toplar atup lillâhilhamd selâmet ile Âsitâne'ye duhûl ve Tophâne iskelesinden lenger-endâz ve Tophane'de konak verilip Sadrıazam hazretleri ile mülâkî oldukda azîm ikrâm bir def'a bol yenli kakum kürkler ilbâs ve âdemlerine kürkler ve sof ferâceler ilbâs ve azîm atiyye-i hümâyûn olup hamallar ile konaklarına getirüp mükerrem olmuşlardır. Ve sefer-i hümâyûna me'mûr olmuşlardır.

Azl-i silahdâr-ı şehriyârî

Ve yine mâh-ı mezbûrun dördüncü cum'aertesi günü Silahdâr-ı hazret-i şehriyârî Mehmed Ağa azl ve mu'tâd-ı kadîm üzre tekā'üd olup yerine hâlâ Hazîne-i âmire kethüdâsı olan Arnavud Yahya Ağa silahdâr-ı hazret-i şehriyârî olmuşlardır ve onların yerine Hurşid Süleyman Ağa Hâzine-i âmire kethüdâsı [olmuşdur].

Tevcîh-i arpalıklar

Ve yine tevcîh-i arpalıklar sâbıkā Yenişehr-i fenar kādısı Mekke-i mükerreme pâyeli Arabzâde Ârif Efendi'nin İnöz'ine zamîme Tikveş, 17 ve sâbıkā Bursa kādısı Îsâ Efendi'ye Havâss-ı Mahmûd Paşa, 22, sâbıkā Galata kādısızâde Arslanzâde Abdülbâkī Dâniş Efendi'ye Yenipazar-ı Pravadi, 13 kazâları tevcîh olmuşdur.

Curaoğlu Ahmed Paşa gelmesi

Ve yine sâbıkā mîrimîrândan Curaoğlu Ahmed Paşa birkaç bin asker-i vâfire ile Üsküdar'a nüzûl ba'dehu birkaç gün anda meks ba'dehu Beşiktaş'a geçüp Yahya Efendi'den alay gösterüp ba'dehu Kâğıdhâne'de bir iki gün meks **(62a)** andan huzûr-ı sadr-ı âlîye gelüp bir tuğ dahi ihsân-ı hümâyûn olup ferve-i samur-ı vezâret ilbâs olundukda Sadrıazam Yusuf Paşa hazretlerinin dâmen-bûsları ile müşerref olup kemâl mertebe hicâb eylediği manzûrları oldukda Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri kendi miyânında[n] elmas ile murassa' hançerini çıkarup kendi eli ile

Curaoğlu Ahmed Paşa'nın beline sokmuşlardır ve ol mahalden vedâ‘ ve ertesi gün İsmail cânibine revâne olmuşlardır.

Mikdad Paşa

Ve yine mâh-ı mezbûrun beşinci günü Canikli Elhâc Ali Paşazâde Mikdâd Ahmed Paşa üç bin asker ile Üsküdar'a gelüp askeri Havuz kapusından haymeler ve otaklar ile sâkin ve kendi birkaç gün Öküz Limanı'nda kapu kethüdası Küçük İbrahim Efendi'nin yalısında meks ve ziyâfetler ve ta‘yîn ve ta‘yînât verilip ba‘dehu Sadrıazam hazretleri ile görüşüp anlara dahi ferve-i vezâret-i samur ilbâs buyurmuşlardır[179]. Anda Kâğıdhâne'den alay gösterüp Bender muhâfazasına me'mûr olup revâne olmuşlardır.

Kırâ'et-i hatt-ı hümâyûn

Ve yine bundan akdem Moskov balyozunu Yedikule'ye kaldırdıkdan sonra mâh-ı Zilkadenin sekizinci çarşanba günü Bâb-ı sadr-ı âlîye cümle ricâl ve kibâr cem‘ olup taraf-ı pâdişâhîden sefer-i hümâyûn husûsu içün vürûd eden hatt-ı hümâyûnu taraf-ı padişâhîden Kahvecibaşı Hüsam Ağa bir mücevher seyf ve hatt-ı hümâyûnu Kapu'ya getürdükte Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri Dîvânhâne kapısı önünde istikbâl ve seyf-i mezbûru miyânına bend eyleyüp ve hatt-ı hümâyûnu re'îs efendiye verüp ol dahi kırâ'et eyleyüp cümle mevcûd olan ricâl ve kibâr ve mevcûd bulunan bükâ ederek "*sem‘an ve tâ‘aten*" deyüp du‘â [vü] senâya meşgul olmuşlardır.

Sûret-i hatt-ı hümâyûn

Sûret-i hatt-ı hümâyûn: "*benim vezîria‘zamın ve vekîl-i mutlakım ve sadâkat-alemim ecdâd-ı izâmım enârallahü merâkıdehüm hazerâtının mâlik oldukları memâlik-i mahrûsa Rusyalu'nun tasallutu sebebiyle cânib-i şer‘den verilen fetvâ-yı şerîfe mûcebince Moskov kefere[si] üzerine sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnum muhakkak olup icrâ-yı farîza-i cihâd u gazâ ve ihyâ-i sünnet-i seniyye-i hazret-i seyyidi'l-enbiyâ aleyhi efdalü's-salât ve tehâyâ zımnında etrâf ü eknâfa evâmir-i aliyyem neşriyle i‘lân ve işâ‘et olunmakda idüğü ma‘lûmdur. Umûr-ı seferiye akdem-i mehâmm-ı Devlet-i aliyyemden olmakdan nâşî sen ki vezîria‘zamım ve vekîl-i mutlakımsın senden me'mûl ve muntazî-i mülükânem olan gayret ve hamiyyet ve sadâkat ve istikāmet lâzimesince bi'n-nefs azîmetin levâzımâtını ve mühimmât-ı seferiyeyi şimdi-*

---

[179] Padişah askerlerin geçişini seyr etmiştir (*Ruznâme*, vr. 20b).

den tedârük ve tehyi'eye mübâderet ve ricâl-i Devlet-i aliyyem ve bilcümle ocaklı kullarım ile mürâsele-i ittifâk **(62b)** *ve yek-cihete ri'âyet ve geçen seferler gibi edevât-ı sefâhat ve ordu galabalığı misillü hâlât vukū'unda[n] mücânebet ve olduğu gibi herkes kendi hâline münâsib haddi tecâvüz etmeyecek tavr ile azîmet eylemelerini tenbîh ve te'kîde mübâderet ve gönül birliği ile düşman-ı dîn olan Moskov keferesinin inhizâmına sa'y ve gayret ve siz ki ricâl-i Devlet-i aliyyem ve bilcümle ocaklı kullarımsız sizler dahi serdâr-ı ekreminiz olan vezîria'zamım ve vekîl-i mutlakım ve sadâkat-ı alemimin emr ü re'yine mütâba'at-birle umûr-ı seferiyeyi kemâ-hüve hakkıhi îfâya müsâra'at ve sen ki vezîria'zamım ve sadâkat-alemimsiz, senin re'y ü tedbîrin her hâlde tab'-ı hümâyûnuma [muvâfık] ve mîzâc-ı hüsrevâneme mutâbık olmak hasebiyle umûr-ı seferiye her vechile uhde-i ihtimâmına muhavvel ve umûrunda müstakil kılınup seni taltîfen esyâf-ı fâtihatü'l-eknâf-ı mülûkânemden murassa' bir kabza şemşîr-i adüvv-tedmîr ihsân ve kahvecibaşı kulum ile irsâl olunmuşdur. Vusûlünde miyân-ı mefâhirine bend edüp bundan böyle yine iktizâ eden mahallerin muhâfaza ve muhâresesi zımnında asker tertîb olunacak mahallere tertîb-i asker misillü ve sâ'ir iktizâ edecek husûsu zımnında tanzîme müsâra'at eylesin ne olmalu ise olsun bilcümle ricâl-i devletim ve ocaklı ve sınıf-ı askeriye kulları sana emânet eyledim göreyim seni ve seni Allâha emânet eyledim, murahhas ve müstakilsin işte Moskovlu'nun Kırım'a külliyen istîlâsı ma'lûm ve Karadeniz tarafında gemilerinin kesret üzere olduğu meczûmum bu takdîrce derûnunda zerre mikdarı îmânı olan âdem nice sabr u karâr edebilir. Allâhu te'âlâ hazretleri seni ve bilcümle ricâl-i Devlet-i aliyyem ve ocaklı ve tevâif-i askeriye kullarımı ve bu abd-i âciz muhtâc kulunu tevfîkāt-ı aliyyesine makrûn eyleye, âmîn, ve düşman-ı dîn olan Moskov keferesini makhûr eyleye, âmîn".*

Ve yine ba'de kırâ'eti'l-hatti'ş-şerîf sadrıazam ve serdâr-ı ekrem Yusuf Paşa hazretleri Arz Odası'na teşrîflerinde misli sebk etmeyen ba'zı hâlât-ı müstahseneye sülûk ve celb-i kulûb ile cümleyi kendüye bend edüp kerem ve sehâsı ve atiyye ve ihsânı hadden efzûn olduğu ma'lûm **(63a)** olan cümleden biri ba'de kırâ'eti'l-hatti'ş-şerîfe ol sâ'at Arz Odası'nda Kethüdâ-yı sadrıazamî Hasan Efendi hazretlerine

Kürkler ilbâsı

Ve yine Dergâh-ı âlî Yeniçeri Ağası [...][180] Ağa hazretlerine ve yine Defterdâr-ı şıkk-ı evvel Nazîf Efendi hazretlerine ve yine Re'îsülküttâb Süleyman Efendi hazretlerinin herbirlerine başka başka bol yenli birer ferve-i samur erkân kürkü ilbâs buyurmuşlardır. Hakk te'âlâ hazretleri cümlesine selâmet ve her hâlde mansûr ve muzaffer ve a'dâ-yı dîn olan Moskov keferesini makhûr ve münhezim eyleye, âmîn.

Potkalı Kazağına Tuğ

Ve yine mâh-ı mezbûrun on yedinci günü Potkalı-inâd Kazağı[181] ta'bîr olunur bir kavmin re'îsleri [...] Devlet-i aliyyeye gelüp Bâb-ı sadr-ı âlîde kendüye hil'at ilbâs olunup ve bir tuğ ve yedine bir topuz i'tâ olunup ve anlar dahi bir tarafdan muhârebeye mübâşeret etmeye müte'ahhid olmuşlardır. Bu Potkalı Kazağı cümle sakallu olurlar ve kavm-i kabîleleri ile deryâda ve Tuna'da ve tarlalarda ve büyük sularda balık avlarlar ve sayyâd-ı semek ta'bîr ederler ekseri Âsitâne'de götürürler ve medâr-ı ma'âşları balık avlamadır.

Nakl-i hümâyûn Tersâne bahçesine

Ve yine mâh-ı Zilkadetü'ş-şerîfenin yirmi üçüncü perşenbe günü nakl-i hümâyûna mübâşeret olunup bundan akdem Aynalıkavak'da Tersâne bahçesi ta'bîr olunan mahalli ta'mîr ve termîmine mübâşeret ve bilcümle ebniyesini hedm ve müceddeden binâ olunup yevm-i mezbûrda Enderûn-i hümâyûnun ahınâl u eskāline mübâşeret ve yevm-i mezbûrda azîm gün doğrusu rüzgârı ile fırtına ve matar-ı şedîd olup ertesi cum'a günü ba'de salâti'l-cum'a nakli hümâyûn olmuşdur. Lâkin fırtunadan vâfir kayıklar batup Enderûn-ı hümâyûn eşyâlarından vâfir eşyâ gark ve ba'zı eşyâlar dahi zâyi' olmuşdur ve bir mikdâr âdemler dahi gark olmuşlardır. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri şevketlü efendimiz hazretlerinin vücud-ı hümâyûnlarına sıhhat u selâmet ve âfiyet ve kerem eyleye, âmîn.

---

[180] Hasan Ağa (*Ruzmerre*, s. 44).

[181] Ukrayna Kazak devleti içinde (Zaporog "sic"i) özel bir gurup olup Osmanlılar bu cumhura Potkalı adını verirler. Kelime bulgurdan bozmadır. 1775'den sonra bunlar Osmanlılar'a sığındılar ve Tuna mansabına yerleştirildiler, burada Tuna "sic"ini kurdular. 1828'de Ruslar tarafından dağıtıldılar (bk. O. Pritsat, "Ukrayna-Osmanlı İttifakı", *İlmi Araştırmalar*, VII, İstanbul 1999, s. 281, 282.

Tersâne emîni azl ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi dördüncü cum'a günü Tersâne-i âmire emîni[182] azl yerine hâlâ Matbah-ı âmire emîni olan Elhâc Selîm Ağa Tersâne-i âmire emîni olmuşdur.

Mahmûd Paşa'nın karındaşı Ahmed Paşa'nın gelmesi

Ve yine yevm-i mezbûrda Selîm Paşa tarafından tatarlar ile şakī-i mezbûr Mahmûd Paşa ile muhârebe esnâsında karındaşı Ahmed Paşa'nın kellesini kesüp ve vâfir bölükbaşılar kelleleriyle Âsitâne-i aliyyeye getirüp Bâb-ı hümâyûna vaz' eylemişlerdir.

Ortalar ta'yîni sefer-i hümâyûna

Ve yine yevm-i mezbûrda seksen bir aded Dergâh-ı âlî yeniçerileri ortaları ta'yîn ve seksen akçeleri her bir ortaya beşer kese akçe ihsân-ı hümâyûn olup cümle tedârik-i azîme mübâşeret eylemişlerdir. Hakk te'âlâ cümle asâkir-i İslâm'a selâmet ve mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn **(63b)**.

Kuban Hanı'na kalpak tirkeş

Ve yine bundan akdem hanın oğlu Şahbaz Giray çiftliğinden Âsitâne-i aliyyeye da'vet olunup Selîm Paşa'nın konağında ta'yîn ve ta'yînât verilüp mâh-ı Zilkadetü'ş-şerîfenin yirmi yedinci pazarertesi günü Tersâne bahçesinde Aynalıkavak sarâyında rikâb-ı hümâyûn olup Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri sandalına alup Şeyhülislâm Efendi hazretleri yedi çifte ile Aynalıkavak sarâyında huzûr-ı hümâyûna teşrîflerinde Sadrıazam hazretlerine ferve-i samur ilbâs ve Şeyhülislâm Efendi hazretlerine ferve-i samur-ı beyaz ilbâs ve Şahbâz Giray Han'a[183] bol yenli ferve-i samur ve kalpak ve tirkeş ihsân-ı hümâyûn olup Kuban seraskeri eylemişlerdir. Ba'dehu yine sadrıazam ile ma'an sandala binüp sadrıazam hazretleri sağda ve Şahbâz Giray hazretleri solda yürüyüp Kapu'ya gelüp ba'dehu takım ile konaklarına revâne olmuşlardır.

İstanbul ağası azl ve nasbı

Ve yine yevm-i mezbûrda İslâmbol ağası azl yerine Duhânî Elhâc Mustafa Ağa İslâmbol ağası olmuşdur.

---

182 Ali Râik Efendi (*Ruznerre*, s. 44).

183 *Ruznâme*'de Devlet Giray Han biraderi ve kalgayı olan Şahbâz Giray (vr. 21a).

Vefât-ı Nefesîzâde Efendi

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci salı günü sâbıkā Mekke-i mükerreme kādısı Nefesîzâde Esseyyid [..] Efendi dâr-ı bekāya rıhlet edüp Bebek'de sahilhânesinden Sultan Mehmed câmi'inde salât-ı cenâzesi edâ ve Edirnekapısı taşrasında pederlerinin yanına defn olunmuşdur. Rahmetullâh.

Üç tuğ in'âm ve Adana tevcîhi

Ve yine yevm-i mezbûrda Azmoğlu Abdullâh Paşa'nın ref' olunan tuğları in'âm ve Adana mansıbı ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Vekāyi'-i şehr-i Zilhiccetü'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve mi'eteyn ve elf

Hind Elçisi gelmesi

Bin ikiyüz bir senesi mâh-ı Zilhiccetü'ş-şerîfenin gurresi cum'adan sâbit olup îd-i adhâ pazar günü olmuşdur. Lâkin bundan akdem Hind pâdişâhı tarafından Devlet-i aliyyeye ta'yîn eyledikleri elçileri Bağdad'a gelüp Devlet-i aliyye tarafından Dergâh-ı âlî kapıcıbaşılarından [...] Ağa Bağdad'dan ahz ve Âsitâne-i aliyyeye getirmek içün mihmandâr ta'yîn olunup ağa-yı mezbûr dahi Bağdad'dan konak be-konak mükemmel ta'yîn vererek Üsküdar'a mâh-ı Zilkadetü'ş-şerîfenin yirmi dokuzuncu çarşanba günü sâ'at altıda Üsküdar bahçesinde Havuz kapusu dâhilinde konak ta'yîn olunup alây-ı azîm ile ahmâl u eskāli ile nüzûl eylemişdir. Lâkin bir mertebe zihâm olup ricâl ve nisâ arabalar ile bir mertebe zihâm idi ki vasfa gelmez hatta iki gün temâşâsı içün cümle âlem muntazır beher araba onbeş yirmi guruşa dek tutdular ba'dehu Havuz kapusunda hızmetlerine hasekiler **(64a)** ta'yîn olunup yedi gün ol mahalden Havuz kapusunda meks ve ikāmet ve ta'yîn ve ta'yînât verilüp cümlesi Hanefiyü'l-mezheb olup beş vakitde ezân-ı şerîf okundukda ta'dîl ve erkân ile namâzlarına edâ ba'dehu beher gün ba'de salâti'l-asr mu'tâd-ı kadîm üzere ceng ta'lîmi edüp temâşâ olunmuşdur. Ba'dehu Ayasofya kurbünde Kethüdazâde'nin konağını Devlet-i aliyye tarafından döşedüp mâh-ı Zilhiccetü'ş-şerîfenin beşinci salı günü Havuz ahırından donanmış atlar ve istikbâle çavuşân ve sâ'irler Vezîr iskelesinde hâzır olup ba'dehu elçi-i mezbûrları Harem iskelesinden bostancıbaşı sandalına vaz'

Alay-ı Hind elçisi

Ve bilcümle asker ve tevâbi'i ile ma'an Bahçekapusu'ndan alay-ı azîm ile önlerinde

yirmi aded çavuşân ba'dehu onbeş yirmi mikdârı âdemleri atlar ile ba'dehu düdük çalarak müsellah yüzden mütecâviz yayan askerleri harbelü tüfenk ile ba'dehu yirmi mikdârı donanmış atlar yine elçi-yi mezbûrun pâyeli âdemleri ba'dehu yine düdük çalarak yüzden mütecâviz yayan müsellah asker yine omuzlarında harbelü tüfenkler ile geçüp ba'dehu çavuşlar emîni ve çavuşlar kâtibi ba'dehu teşrifâtcı efendi ba'dehu mihmandâr olan kapucubaşı [...] Ağa ba'dehu yine donanmış atlar ile elçi-i mezbûrun ricâlinden başında âfitâba tutarak geçip ba'dehu yine donanmış atlar ile yedlerinde kebîr sîm topuzlar ve alemler ile geçüp ba'dehu elçi-i mezbûr ortada ve refîki sağ ve sol ulemâsı kezâlik üçü dahi hezâren[184] serîr üzerinde ve serîrlerin üzerlerinin örtüleri sırma ve inci işlemeli müzeyyen ve murassa' serîlere binüp ve yayan askerleri omuzlarında getürüp bu minvâl üzre Bahçekapusu'ndan girüp Hocapaşa'dan ve Paşakapısı önünden ve Köşkaltı'ndan Atmeydanı'ndan iki tarafları selâm vererek ve fukarâya rub' iryâl bahş ederek konağına revâne olup hattâ şevketlü efendimiz hazretleri Alay köşkünden temâşâ buyurmuşlardır[185]. Ve sadrıazam hazretleri kethüdâ bey odasından temâşâ eylemişlerdir. Ve yine salât-ı îdi Sultan Ahmed câmi'-i şerîfinde edâ içün câmi'-i şerîfin kurbünde Direklerarası'nda bir mahalle getürüp şevketlü efendimiz hazretlerinin câmi'-i şerîfe teşrîflerini ve şevket ve azemetlerini ol mahalden temâşâ ettirmişlerdir.

Bed'-i mu'âyede-i adhâ

Ve yine mâh-ı mezbûrun beşinci salı günü mu'âyedeye bed' olunup Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri Şeyhülislâm Efendi hazretlerine mu'tâd-ı kadîm üzre mu'âyedeye teşrîf ve ertesi çarşanba günü Şeyhülislâm Efendi hazretleri Paşakapusı'na mu'tâd-ı kadîm üzre teşrîf ve ba'dehu kudât-ı asâkir efendiler hazretleri Paşakapusı'na teşrîf ve ertesi perşenbe günü mevâlî-i izâm ve ocaklı ve cum'a günü müderrisîn-i kirâm ve hâcegân ve Haremeyn ricâli mu'tâd üzre mu'âyede eylemişlerdir **(64b)**.

Mu'âyede

Ve yine mâh-ı Zilhiccetü'ş-şerîfenin onuncu pazar günü mu'tâd-ı kadîm üzre Saray-ı hümâyûnda mu'âyede ol gece azîm yağmur yağmışdır. Ba'de salâti'l-îd Yalı köşkü ikinci Gülhâne, Kağıdhâne'de olmuşdur. Üçüncü Eskisarây bedeli Bahariye'de olmuşdur.

---

[184] Kenarda "Lugatde hayzerdir, galat-ı meşhûru hazerân", şeklinde açıklama vardır.

[185] Padişahın 6. günü alayı izlediği *Ruznâme*'de de belirtilir (vr. 20b).

Moskov Kalyonu

Ve yine inhizâm-ı donanma-yı kefere-i Moskov iryâlesi olan kalyonun Âsitâne-i aliyyeye gelmesi beyânındadır. Bundan akdem fi'l-asl Trabzon ahâlîsinden Dergâh-ı âlî yeniçerilerinden birinci bölüğün yoldaşlarından Kömürcüoğlu Mehmed Re'îs nâm kimesne on aded refîkleri ile bir küçük melekse sefînesiyle ticâret içün geşt ü güzâr eder iken on aded Moskov sefînelerine rast gelüp kefere-i mezbûrlar melekse-i mezbûru gördüklerinde top atup anlar dahi yelkenleri indirüp kefere tarafından filikaları gelüp mezbûrları birer birer ahz ve bin guruş mikdârı sermâyelerini ve sâ'ir emvâl ve eşyâlarını ve meleksenin âlâtını soyup ve dibini delüp melekseyi batırup herbirlerini birer kalyona verüp mezbûr Kömürcüoğlu Mehmed Re'îs'i dahi iryâlesi olan mezbûr kalyona verüp anlar dahi mezbûru anbara koyup geşt ü güzâr ederek Özü cânibine gider iken cenâb-ı Hakk'ın avn u inâyetiyle azîm fırtına peydâ olup cümlesi perâkende vü perîşân olup ve ol hînde ikisi birbirlerine çarpup gark olup ve mezbûr iryâlesi direk kırdırup ve şaşurup mezbûr Mehmed Re'îs'i taşra çıkarup istimdâd taleb ve "*her [ne] bir mahalde demir atalum*" dediklerinde herbirinde bir dürlü ihâfe ve müşâverelerinde cümlesi mezbûrun re'yine havâle ve "*bizleri Kırım cânibine düşür*" diye azîm va'dler edüp ol esnâde yine direkleri şîkest olup ve mezbûra cümlesi "*aman bizleri bir mahalle demir atalum*" dediklerinde mezbûr dahi cevâbında "*Âsitâne tarafından gayr mahalde necât yokdur her ne mahalde demir atsak hem kalyon pârelenür ve cümlemizi kenârlarda olan asâkir katl ederler ve lâkin Âsitâne-i aliyyeye varılur ise esîr olursuz ve canlarınız ölümden necât bulup ba'dehu sulh olduklarında yine ıtlâk olursuz*" dedikde mezbûrun re'yini müstahsen görüp kalyonun dümenini mezbûr Mehmed Re'îs'e teslîm ol dahi pusulaya bakıp kalyonun başını Âsitâne boğazına koyup bu minvâl üzre ahşâmdan sabâha dek yıldırım gibi gidüp ve Yedikumlar'da sabahlayup güneş doğarken kal'alar önüne gelüp ve kal'alardan rü'yet eylediklerinde karşu karşu iki aded top atup kapudan-ı mezbûr "*ne yapalım*" diye sû'al eyledikde mezbûr Mehmed Re'îs re'yi ile demir atup ve bandırasını baş aşağa asup lenger-endâz olup ba'dehu kal'alardan kayıklar ile zâbitân ve neferât gelüp sefîne-i mezbûrun kapudanını ve mezbûr Mehmed Re'îs'i alız ve Bâb-ı sadrıazamîye götürdüklerinde ol gün Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri Şeyhülislâm Efendi hazretleri ile ma'an Gülhâne bedeli olan Kâğıdhâne'ye rikâb-ı hümâyûna teşrîf buyurmuşlar idi. Ba'dehu mezbûrları Kethüdâ-yı

sadr-ı âlî Hasan Efendi hazretlerine götürüp (**65a**) takrîr verüp ve şükr-i Yezdânî ederek kalyonun bu minvâl üzre ahzların mufassalan tahrîr ve rikâb-ı hümâyûna takrîrlerini Karakulak ile irsâl olunup ba'dehu mâh-ı mezbûrun on dördüncü çarşanba günü emr ü fermân olup ol mahalden demir alup kalyon filikaları ve boğaz kayıkları ile yelken kürek ve etrâfında birkaç yüz kayık alay-ı azîm ile Tersâne-i âmireye bağlamışlardır. Hakk te'âlâ emsâl-i kesîresiyle müşerref eyleye, âmîn.

Evsâf-ı kalyon-ı Moskov

Ve yine bir mikdâr kalyon-ı mezbûrun evsâfını beyân edelim. Kalyon-ı mezbûr kefere-i mezbûrun iryâlesi olup ve kapudanı İngilterelü olup ve mevcûd bâki kalan askeri dört yüz doksan altı kefereyi prangaya verilüp Tersâne-i âmire zindânına vaz' olunmuşdur ve elli beş çapında elli üç zirâ' ve yetmiş iki pare top çeker ve on üç lombar kapak kaldırır bir tarafı ve topları gûyiyâ çıkdıkda çevrilme ve alt lombarları topları atıldıkda altından kumbaralar çıkup topları doldurur iken kumbaraları atarlar imiş ve içinde cebehânesi ve sâ'ir âlâtı mükemmel olup ve birkaç yüz kefere fırtınadan direkleri kırıldıkda kimi mürd ve kimi gark olmuşdur. Bu minvâl üzre Tersâne-i âmireye bağlayup ve maçuna altına koyup direklerini ve donatmaya bed' eylemişledir.

Yaş'a ve Bükreş'e ta'yîn-i ortalar tenbîh be-Dergâh-ı âlî

Ve yine bundan akdem sefer-i hümâyûna ta'yîn olunan seksen bir ortadan on orta ayrılıp beş orta Yaş'a ve beş orta Bükreş'e ta'yîn olunup lâkin herbir ortada biner âdem olmak üzre tenbîh olunup ve be-Dergâh-ı âlî olup bin yoldaşı olmayan ortalara sâ'ir ortalardan yamak ta'yîn olunup beş on gün mikdarı "*kānûn-ı ocak*" üzere Ağakapusu'nda ve herbir ortaların biner âdem tamam oldukda yedlerine yedişer akçe esâme ve ikişer kıst ulûfeleri verilüp ve ocakları ihtiyârlarından üzerlerine Turnacıbaşı [...] Ağa ile başbuğ olmak üzre Dergâh-ı âlî kapıcıbaşılarından Silahşor-ı şehriyârî Çaparoğlu İbrahim Ağa ta'yîn olunup

İhrâc-ı ortalar

Mâh-ı mezbûrun on dördüncü perşenbe günü kışlalarından çıkup Topkapusı olan kapudan mahall-i me'mûrelerine revâne olmuşlardır. Ol gün şevketlü efendimiz hazretleri Topkapusı kurbünde Kehhâlbaşı bağından temâşâ buyurmuşlardır. Ve her bir ortalara atiyye-i hümâyûnları mebzûl olmuşdur. Ve

Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri Topkapısı kolluğunda oturup ve iki tarafdan geçen asâkirlerin her[bir]lerine birer altın ve çorbacılara ve odabaşılara ve alemdârlara ve kazganlara her birlerine başka başka çıkınlar i'tâ olunup bu minvâl üzere Çekmece-i sagīr'e revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ cümlesini mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

İn'âm ve ihsân be-cânib-i asâkir

Lâkin asâkir-i mezbûrun ekseri hamal ve kayıkcı ve yerlülerden olup fursatı ganîmet bilüp beş-on gün mikdârı ba'zı fesâdâta şurû' ve fevâhiş avretler her odalarda beş-on mikdârı zabt odalarında sabâha dek tüfenk atup ve esvâk ve pazarda alenen tüfenkler atup bu minvâl üzre İslâmbol ve Üsküdar'da olan ehl-i ırz olanların râhatları meslûb olmuşdur. Hakk te'âlâ cümlesini ıslâh eyleyüp mansûr u muzaffer olalar, âmîn, Yâ Mu'în **(65b)**.

Cebehâne ve Tophâne ortaları ihrâcı

Ve yine mâh-ı Zilhiccetü'ş-şerîfenin on altıncı cum'aertesi günü Cebehâne'den üç aded orta ve yine Tophâne'den iki orta alay-ı azîm ile geçüp mahall-i me'mûreleri olan Yaş ve Bükreş tarafına râhî olmuşlardır. Hatta Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri ol gün Molla Gürânî'de başeski kulluğunda asâkir-i İslâmı temâşâ eyleyüp mu'tâd-ı kadîmleri olan in'âm ve ihsânı herbirlerine ferden ferdâ i'tâ buyurmuşlardır.

Tevcîhât-ı berây-ı sefer-i hümâyûn[186]

Ve yine mâh-ı Zilhiccetü'ş-şerîfenin yirmi üçüncü cum'ertesi günü sefer-i hümâyûna gidecek ricâl-i Devlet-i aliyye ve ehl-i menâsıb olanlar ve Âsitâne-i aliyye['de] vekâlet ile kalacak ricâl kapuya da'vet olunup alâ-merâtibihim ferve ve hil'atler ilbâs buyurmuşlardır. Evvelâ sadâret-i uzmâ kethüdâlığı Hasan Efendi'ye ibkā, vekâleti cebecibaşı-i sâbık Mehmed Ağa'ya, riyâset hızmeti Süleyman Feyzî Efendi'ye ibkā, vekâleti Mehmed Nahîfî Efendi'ye, Çavuşbaşılık Numan Beyefendi'ye ibkā, vekâleti Lâlelili Mustafa Efendi'ye, büyük tezkireci Enverî Efendi'ye tevcîh ve vekâleti Karahisarî Ömer Beyefendi'ye, Kü[çük] tezkirecilik Dürrî Efendi'ye ibkā, vekâleti Tophâne nâzırı Ömer Efendi'ye; mektubî-i sadr-ı âlî İbrahim Reşîd Efendi'ye ibkā, vekâleti Dervîş Paşa kaynı Tahir Efendi'ye; teşrîfatcılık Naîm Mehmed Efendi'ye tevcîh, vekâleti sâbıkı Hasan

---

[186] Benzeri liste *Ruzınerre*'de de yer alır (s. 45).

Efendi'ye; beylikcilik Râşid Efendi'ye ibkā, vekâleti Mehmed Sâhib Efendii'ye; kethüdâ kitâbeti sâbıkı Abdullâh Efendi'ye tevcîh, vekâleti Abdullâh Saîd Efendi'ye; çavuşlar kitâbeti Seyyid Sâdık Mehmed Ağa'ya ibkā; vekâleti Soğancıbaşızâde Mustafa Efendi'ye

Azl-i defterdâr-ı Şıkk-ı evvel ve nasbı

Şıkk-ı evvel defterdârlık kalemiye halîfesi İsmail Efendi'ye tevcîh, vekâleti esbak Süleyman Râşid Efendi'ye; nişâncılık Seyyid Mehmed Hayrî Efendi'ye ibka, vekâleti Ahmed Rıf'at Beyefendi'ye; defter emâneti Ahmed Nazîf Efendi'ye tevcîh, vekâleti Âtıfzâde Ahmed Beyefendi'ye; Büyük rûznâmce Atâullâh Beyefendi'ye tevcîh, vekâleti Sultan kethüdâsı Çelebi Efendi'ye; baş muhasebecilik Ali Râik Efendi'ye tevcîh, vekâleti Elhâc Selîm Efendi'ye; matbah emâneti Beyhan Sultan kethüdası Salih Ağa'ya tevcîh, Anadolu muhâsebeciliği Elhâc Selîm Ağazâde Emîn Efendi'ye tevcîh, vekâleti sâbıkā Darbhâne emîni Arnavud Mehmed Efendi'ye; Süvarî mukābelesi mektûbî-i sâbık Esseyyid Abdullâh Birrî Efendi'ye tevcîh, vekâleti İzmirli Ahmed Efendi'ye; Yeniçeriler kitâbeti Nâilî Paşa birâderi Ebubekir Beyefendi'ye ibkā, vekâleti sâbıkı Ârif Beyefendi'ye; Sipah kitâbeti Hasan Efendi'ye tevcîh, Silahdâr kitâbeti hâlâ Âmedî Ebûbekir Râtıb Efendi'ye tevcîh; Cizye muhâsebeciliği Mehmed Seyyidâ Efendi'ye ibkā, vekâleti Muhsinzâde Hazîne kâtibi Hasan Efendi'ye; mevkûfatcılık Küçük Ali Efendi'ye tevcîh, vekâleti Berberbaşı Ali Efendi'ye; İstanbul baruthanesi kapucubaşılardan Çelebi Mehmed Ağa'ya tevcîh; maliye tezkireciliği Emîn Paşa kaynı Mustafa Reşîd Efendi'ye tevcîh, vekâleti Nesibâ Efendi'ye; Tophâne nezâreti Elhâc Mustafa Ağa'ya tevcîh **(66a)** küçük rûznâmçecilik Lala Mehmed Efendi'ye tevcîh, vekâleti Fîrdevsî Mehmed Emîn Efendi'ye; piyâde mukābeleciliği Kadrî Efendi'ye tevcîh, vekâleti Bekir Beyzâde Mehmed Ârif Beyefendi'ye; Cebeciler kitâbeti Feyzî Beyzâde Mehmed Bey'e ibkā, vekâleti Bekir Paşazâde Sadullah Bey'e; Piskopos mukâta'ası Aşcıbaşızâde Ahmed Beyefendi'ye ibkā, vekâleti Ebezâde Hüseyin Efendi'ye; Küçük evkāf hâlî, vekâleti Çavuşlar kâtibi Seyyid Mehmed Efendi'ye; topcular kitâbeti Kâmil Mustafa Efendi'ye tevcîh, vekâleti Kapudan Paşa kethüdâsı Emîn Efendi'ye; toparabacılar kitâbeti Şehrîzâde Mehmed Emîn Efendi'ye tevcîh, vekâleti Nâilî Paşa hafîdi Nurî Beyefendi'ye; Haremeyn mukāta'acılığı hâlî; Büyük kal'a tezkireciliği re'îs

kisedârı Elhâc Mustafa Efendi'ye tevcîh, vekâleti Nâilî Paşa hafîdi Necib Beyefendi'ye; Küçük kal'a tezkireciliği Nazîf Kethüdazâde Esad Efendi'ye tevcîh, vekâleti sergi nâzırı Behrâm Beyefendi'ye; haslar mukāta'ası Tayfûr Efendi'ye, vekâleti Yeğen Ali Paşazâde Hüseyin Necîb Beyefendi'ye; İstanbul mukāta'ası ma'a başmukāta'a defterdâr mektubcusu Osman Efendi'ye tevcîh, vekâletleri başmukāta'anın vekâleti Râkım Paşazâde Abdülganî Beyefendi'ye; İslâmbol mukāta'ası vekâleti Elmas Paşazâde'ye; Avlonya ma'a Eğriboz mukāta'ası sadrıazam mektubcusu halîfesi Nazîf Efendi'ye tevcîh vekâleti Tevfîk Efendi'ye; Kefe mukāta'ası ma'a Enderûn kâğıd emâneti mektubcu hulefâsından Mahmudpaşalı Emîn Efendi'ye tevcîh, vekâleti tuğrakeş-i sâbık Nâilî İbrahim Efendi'ye; kâğıd-ı Bîrûn emâneti Dîvân kisedârı Ali Sun'î Efendi'ye tevcîh, vekâleti ilhâken tuğrakeş Nâilî İbrahim Efendi'ye; Dîvân-ı hümâyûn târihciliği defterdâr kisedârı Mehmed Şerîf Efendi'ye tevcîh, vekâleti Tâhir Efendizâde İsmail Süleyma[n] Efendi'ye; Yeniçeri ağası Hasan Ağa ibkā; Sipah ağası Rûhî Süleyman Ağa'ya tevcîh; silahdâr ağası Karahisarî Ahmed Bey'e ibkā; başbâkīkulluğu Ali Paşazâde Ahmed Bey'e tevcîh, vekâleti Ağababası İbrahim Ağa'ya; Cebecibaşı ocakları baş kethüdâsı Mehmed Ağa'ya tevcîh; topcubaşı Genç Osman Ağa'ya ibkā; top arabacıbaşı Mehmed Ağa'ya ibkā, cizye başbâkīkulluğu Tahir Ağa'ya ibkā, vekâleti kapıcıbaşı Mehmed Bey'e tevcîh olunup cümle ehl-i menâsıb ve vekîller cümlesi huzûr-ı sadr-ı âlîde mu'tâd-ı kadîm üzre alâmeratibihim ferveler ve hil'atler ilbâs buyurmuşlardır. Cümlesinin zabtları bin ikiyüz iki senesi **(66b)** mâh-ı Rebî'ülâhir gurresinden zabt edeceklerdir. Hakk te'âlâ hazretleri cümlesine selâmetler ihsân eyleyip her hâlde muvaffak bi'l-hayr ve mansûr ve muzaffer olalar, âmîn bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn.

Cedîd kasr-ı mu'allâya biniş olması

Ve yine Üsküdar'da Şecere-i Vedâ' kurbünde İbrahim Ağa karyesinde Ağa konağı ta'bîr olunur konağın bağı ittisâlinde çayıra karşı hâlâ Dârü's-sa'âdeti'ş-şerîfe ağası müceddeden biniş mahalli olmak üzre bir kasr-ı mu'allâ yapdırup mâh-ı mezbûrun yirmi üçüncü cum'aertesi günü şevketlü efendimiz hazretleri ve şehzâde efendimiz hazretleri ve hâlâ Dârü's-sa'âdeti'ş-şerîfe ağası ve sâ'irleri tebdîl binişi olup azîm safâ eylemişlerdir. Hakk te'âlâ hazretleri safâlarını müzdâd eyleye, âmîn.

Vefât-ı Mustafa Paşa tevcîh-i Selânik Yeğen Paşa'ya

Ve yine mâh-ı mezbûrda hâlâ Selânik vâlîsi Yazıcızâde Mustafa Paşa dâr-ı bekāya rıhlet edüp yerine sadr-ı sâbık Yeğen Mehmed Paşa hazretlerine Selânik eyâleti tevcîh olunmuşdur.

Ru'ûslar, cedîd-i hâric

Ve yine mâh-ı mezbûrun on altıncı cum'aertesi günü bâ-hatt-ı hümâyûn sâbıkā silahşor-i şehriyârî Halil Paşa'nın oğlu, Mîr Esseyyid Mehmed Efendi'ye hâric ru'ûsu ihsân-ı hümâyûn, medresesi Manisalı Çelebi, hârici 201 ve yine karındaşı Mîr Esseyyid Ali Efendi'ye kezâlik ru'ûs ihsân-ı hümâyûn, medresesi Sa'diye der-Câmi'-i İsmail Efendi, hârici 201.

Tevcîh-i Üsküdar

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi dokuzuncu perşenbe günü Süleymaniye müderrisi Ebûbekir Ağazâde Mehmed Emîn Efendi'ye bin ikiyüz iki senesi Cumâdelûlânın gurresinden zabt etmek üzre Üsküdar kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 71.

Silsile-i müderrisîn

Ve yine silsilesi olup *Süleymaniye'ye*, Yalvacî Esseyyid Mahmûd Efendi, hârici 72. *Hâmiseye*, Râif Paşazâde Esseyyid İbrahim İsmet Efendi, medrese-i sâniye-i Ayasofya-i kebîr, hârici 78. *Mûsıla-i Süleymaniye*, mahdûm-ı hazret-i veliyyü'n-ni'amî Mehmed Sâlih Efendi, medresesi Sekban Ali, hârici 91; Hırka-i şerîf [...]zâde Esseyyid Abdullâh Efendi Medrese-i Kü[r]kcübaşı, hârici 79; Pazarcıklı Osman Efendi, medrese-i Şah Sultan, hârici 78. *Hareket-i altmışlı*, Hamâmîzâde Mehmed Râşid Efendi, dersiye-i Abdullâh Ağa, hârici 81; Fındıkzâde Ahmed İshak Efendi medrese-i Hekimbaşı Ömer Efendi, hârici 81. *İbtidâ-i altmışlı*, Köstendilî Mehmed Tâhir Efendi medrese-i Sitti Hatun hârici 81; Kazzazbaşızâde Ali Sadık Efendi medrese-i Cafer Paşa der-Eyüb hârici 83. *Sahn-ı semâna*, Çelebizâde hafîdi Esseyyid Elhâc Mehmed Eşref Efendi, hârici 85; Âşir Efendizâde Mehmed Hafîd Efendi, hârici 85. *Mûsıla-i sahna*, Kefevî Sâlih Efendi, dersiye-i ûlâ-yı Fâtıma Hâtûn der-Şehzâde, hârici 91; Hasan Paşazâde Esseyyid Ahmed Efendi, dersiye-i Nuh Efendi der-Ayasofya-i kebîr, hârici 91; Geredeli Elhâc Halil Efendi, medrese-i Yarhisar, 91; *Hareket-i dâhile*, Trabzonî İsmail Efendi dersiye der-mescid-i Bıçakcı Alaeddin an-vakf Elhâc Mehmed, hârici

95 (**67a**) Esseyyid Selîm Molla Efendizâde Esseyyid Mustafa Nâfiz Efendi medrese-i Tûtî Latîf, hârici 95; Abdullâh Molla Efendizâde Esseyyid Ahmed Reşîd Efendi medrese-i hâmise-i Sarây-ı İbrahim Paşa, hârici 95; *İbtidâ-i dâhile*, Âta Efendi hafîdi Mehmed Sa'dullâh Efendi medrese-i Muharrem Ağa, hârici 98; Karaağacî Mustafa Efendi medrese-i Selçuk Sultân, hârici 98; Gümüşhaneli Osman Efendi medrese-i Beyâziye, hârici 98. *Hareket-i hârice*, imâm-ı hazret-i veliyyü'n-ni'amî Çörekcizâde Hâfız İsmail Efendi medrese-i Kasım Bey der-Sandıklı, hârici 200; Murad Efendizâde Mehmed Halîm Efendi dersiye-i sâlise-i Kılıç Ali Paşa, hârici 200; Keçecizâde Mehmed Ârif Efendi dersiye-i Molla Çelebi, hârici 200.

Cedîd hâricler

Hâriclere, Refî' Efendizâde Mehmed Necîb Efendi dersiye-i sâlise-i Mehmed Paşa, hârici 201; Abdülkadir Efendi dersiye-i sâniye-i Hâmid Efendi, hârici 201; Osman Beyefendizâde Esseyyid Mehmed Sâdık Efendi dersiye-i râbi'a-i Hamîd Efendi, hârici 201; Kel Ahmed Paşazâde Mehmed Saîd Efendi dersiye-i Vıhvıhek, hârici 201.

Delîller çıkması ta'bîri

Ve yine bundan akdem Ruscuklu Çelebi Ağa'nın oğlu Hasan Paşa'nın tuğları ref' ve Selânik cânibine nefy olunmuş bu def'a mâh-ı mezbûrda ıtlâk ve tuğları in'âm ve Misivri muhâfazasına ta'yîn buyurmuşlardır. Ve yine Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri İslâmbol'dan beşyüz aded delîl askeri ve Üsküdar'dan kezâlik beşyüz aded delîl askeri tahrîrine emr ü fermânları olup delîlbaşılar tahrîr eyledikleri neferâtlarına delîl kalpakları giydirüp tamâm oldukda fermân-ı âlî mûcebince Üsküdar'da tahrîr olunan askerden on aded alem neferâtlariyle İslâmbol delîlbaşısına verilüp bâkīleri Üsküdar'da delîlbaşı yanında meks ba'dehu İslâmbol'da tahrîr olan ve mülhak olan on bayrak askerlerin dahi ulûfelerini ve bahşîşlerini in'âm ve mâh-ı mezbûrun yirmi dokuzuncu perşenbe günü mahall-i me'mûrelerine revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ hazretleri mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn. Mâh-ı mezbûrda olan fırtına-i azîmde donanma-yı hümâyûn karavelelerinden bir atîk köhne kalyonun direkleri şîkest ve bir vechile halâs ve necât mümkün olmayup Anadolu cânibinde Filyoz nâm mahalle karîb bir mahalle baştankara olup içinde olan askerlerden dört adedi gark bâkī kalan asker ve kapudanı necât bulup cümle asker eşyâlarını alup taşra çıkup herbirleri vilâyetlerine firâr ba'dehu

etrâflarında olan ağalar ve zâbıtân bilcümle kalyon-ı mezbûrun toplarını ve güllelerini ve cebehânesini ve âlâtlarını soyup taşra çıkarmışlardır.

Bundan akdem donanma-yı hümâyûndan Özü takımlarından Mısr-ı Kāhire bazirgânlarından Fettezey nâm kapudanın kalyonu bi-kazâ'illâhi te'âlâ cebehânesi atup içinde olan askerleri ile hevâya perrân olmuşlardır. Hakk cümlesine rahmet ve ecirler ihsân ve bâkī kalanlara selâmet ihsân eyleye âmîn, Yâ Mu'în.

VEKĀYİ'-İ ŞEHR-İ MUHARREMÜ'L-HARÂM Lİ-SENE İSNEYN VE Mİ'ETEYN VE ELF

Bin iki yüz iki senesi Muharremü'l-harâmın gurresi cum'aertesi olup ol gün Varna, Kavarna, Balçık, Köstence taraflardan i'lâmât ve haber-i meserret zuhûr, Moskov tarafından yedi aded kalyon, Varna tarafından direkleri şîkest yatar deyü haberleri gelüp der-akab Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri Boğaz'a teşrîf buyurup ba'dehu liman re'îsi ve tersâneden kethüdâ paşayı ta'yîn ve iki aded çekdirme ve birkaç sefîneler irsâl olunup revâne olmuşlardır. Lâkin bundan akdem Balçık tarafında Portiçir Boğazı'na Moskov donanmasından kapudanesi ve kapudan paşası içinde ve sâ'ir askerleriyle ol boğaz önüne düşüp ve kuma saplanup ve direkleri şîkest yatur oldukları hâlde ehl-i İslâm tarafından üzerlerine varılup cümlesini zabt ve kapudan paşasını ve kapudanesini ve sâ'ir askerlerini taşra çıkarup ve sefîneyi zabt ve bilcümle toplarını ve cebehâne ve âlâtlarını ve güllelerini cümle selâmet ahz ve sefîne-i mezbûrun sağ ve sâlim Âsitâne-i aliyyeye gelmesinin re'yine mübâşeret üzredirler. Hakk te'âlâ selâmet ve her hâlde mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

Çirmen beyi nefyi

Ve yine Çirmen beyi olan Râtib Ahmed Paşazâde Şemseddîn Bey hakkında ba'zı dağlılara ve haytalara sâhip olup etrâfda mürûr u ubûr eden ibâdullâhın emn ü râhatları kalmayup "*mezbûrun himâyelerindedür*" deyü Edirne kādısı ve Edirne bostancıbaşısı inhâsıyle azl ve Gelibolu'ya nefy ü iclâ olunmuşdur. Yerine [boş] Çirmen beyi olmuşdur.

Geriye gelen askere nizâm ve yine avdeti

Ve yine bundan akdem Mikdad Ahmed Paşa'nın ma'iyyetinde olan mîrî askerleri mahall-i me'mûrelerine gitmeyüp geriye avdet eyledikleri haberleri gelüp Sadrıazam hazretleri taşra çıkup birkaç gün nizâmlarına mübâşeret su'âl [ve] cevâblarında "*mîrîlerimizi vermediler*" deyü şikâyet ve Sadrıazam hazretleri dahi cümlesini ta'dâd ve bir kapucubaşı ve Üsküdar'da kalan delîlbaşıyı kendilere başbuğ ta'yîn buyurup ve ulûfe-

lerini yedlerine in'âm ve ihsân ve Edirne'de Yeğen Mehmed Paşa hazretlerine irsâl buyurmuşlar ve asâkir-i mezbûrun içlerinden hasta ve alîl ve ihtiyârlarından ve sefere kudreti olmayan seksen aded askeri Üsküdar'a irsâl ve Üsküdar kādısı İsmail Efendi ta'dâd ile tahrîr ve vilâyetlerine irsâli i'lâmını huzûr-ı âlîler[ine] irsâl buyurmuşlardır.

Kâğıdhâne'de Hind Elçisine Ziyâfet

Ve yine mâh-ı Muharremü'l-harâmın onuncu pazarertesi günü Sadrıazam Yusuf Paşa hazretlerinin Hind elçisine ziyâfet tertîbi Kağıdhâne'de Sa'dâbâd Köşkünde tertîb olunup, kemânkeşlere ve sâ'ir mevcûd bulunacak sınuf-ı askere ve cündîlere beyaz üzre da'vet fermânları irsâl olunup her birilerine mahall-i mezbûreye haymeler ile tezyîn ve kasırlar mükemmel döşenüp kemânkeşler ve yeniçeriyân ve topçuyân ve cebeciyân ve top arabacıyân ve sür'atçıyân cümlesini yevm-i mezbûrda ale's-sabâh hâzır olup **(68a)** evvelâ elçi-i mezbûru konaklarından bilcümle etbâ'larını ve askerlerini Bağçekapusu'ndan Sa'dâbâd'a irsâl ba'dehu elçi-i mezbûru Bağçekapusu'nda Vezîr iskelesinden yedi çifte dümenlü ve trabzanlı kayığa bindirüp Karaağaç sarâyında Ebûssuud Efendi hazretlerinin fetvâ-i şerîf verdiği köşke indirüp ba'dehu Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri ve Şeyhülislâm Müftîzâde Ahmed Efendi hazretleri ile ma'an Yalı köşkünden sandala binüp mu'tâd-ı kadîm üzre üç çifteler ve beş çifteler ve yedi çifte önünde alay-ı azîm ile Karaağaç önünden geçüp cümlesini elçi-i mezbûra gösterüp ba'dehu Mirâhur köşkünde sadrıazam hazretleri inüp bilcümle ricâli ile ma'an anda meks ve kahve ve eşribeler içilüp ba'dehu elçi-i mezbûru, mahall-i mezbûrdan alup Mirâhur köşkü önünden geçüp Sadâbâd'a getirüp oturdup ba'dehu Mirâhur köşkünden sadrıazam hazretleri ve Şeyhülislâm Efendi hazretleri ile ma'an mu'tâd-ı kadîm üzre takım ile atlara binüp Sa'dâbâd'a dâhil olduklarında elçi-i mezbûr istikbâl ba'dehu köşkde oturup evvelâ toplar atılup ba'dehu et'ıme-i nefîseler döşenüp ince sazlara ve hânendelere ba'de't-ta'âm kemânkeşler karşu karşu fotalar diküp tabla koşusu atarlar gibi pehlivânân-ı tîrân pâdâşup ve kur'a atup seksen mikdarı pehlivânlar salât u selâm ederek fâtiha-i şerîf okuyup bed' eyleyüp beher tarafdan otuzar ok tamam oldukda tekbîr ve tehlîl ederek her bir pehlivân pâdâşlarına mukābil olduklarında birbirleriyle musâfaha ba'dehu oklarını düşürüp mu'tâd-ı kadîm üzere yerlerini değiştirüp yine ba'dehu salât u selâm ederek mübâşeret, yine tekmîl eylediklerinde yine tekbîr ve tehlîl ile birbirlerine mukābil olduklarında

mahall-i merkūmda musâfaha ile itmâm eylemişlerdir. Hatta pehlivânlardan Çehgürdî Elhâc İbrahim Efendi'nin attığı okun biri mezbûr tablalarda asılan çanın birine isâbet ve karış yelmen göstermişdir. Ve beşyüz guruş ale's-seviye bahşîşler çıkup taksîm buyurmuşlardır. Ba'dehu Hind elçisi askerleri ceng ta'lîm ve hünerlerini temâşâ eylemişlerdir. Ba'dehu yeniçeriler kılıç kalkan ta'lîm eylemişlerdir. Ba'dehu agavâtlar ve silahşörler, zırhlar ile mızrak ta'lîmi eyleyüp birbirlerine mukābil olduklarında mızrak havâle ve piştov atarlardı. Ba'dehu kumbaralar atılup temâşâ üzere iken iki adem hoyrat bahadırlığı edüp kumbara yere düştükde söndürüp fitilini alırum sevdâsında olup fitil almağa kalmayup pârelenüp ikisi dahi fevt olmuşdur. Rahmetenlillâh **(68b)** Ba'dehu sür'atçiler, arabalar ile toplarını atup ve pehlivânlar güleşüp ba'dehu şevketlü, haşmetlü, kudretlü efendimiz hazretleri tebdîl gelüp cümlesini temâşâ buyurmuşlardır.

Hatt-ı hümâyûn, kürk ve zırh ve mızrak

Ba'dehu taraf-ı pâdişâhîden rikâbdâr Dervîş Bey ile bir hatt-ı hümâyûn zuhûr edüp Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri hatt-ı hümâyûnu istikbâl ve Re'îs efendiye verüp kırâ'et buyurmuşlardır. Mazmûn-ı hattı hümâyûn: "*misâfirim olan elçi-i mezbûra ikrâm olması matlûb-ı hümâyûnumdur ve her umûrunda müstakil vezîrimsin ve umûr-ı seferiyyeye gereği gibi ihtimâm üzre olup her hâlde murahhas vezîrimsin ve bir Davudî zırh ve bir mızrak ve bir ferve-i samuru getürüp mızrağı yedine alup ve zırhı giyüp ve ferve-i samurı ilbâs olunup*" ba'dehu sadrıazam hazretleri dahi Dervîş Bey'e bir ferve-i samur ilbâs buyurulup mu'tâd-ı kadîm üzre atiyyeler verilüp ba'dehu elçi-i mezbûru yine kayığına bindirüp ve bir a'lâ ferve-i samur ilbâs buyurup konaklarına irsâl buyurmuşlar ve elçi-i mezbûrun askerlerine dahi binbeşyüz guruş ve sâ'ir sınıf-ı askere ihsân-ı atâyâları mebzûl olmuşdur.

Hıtân-ı Es'ad Molla

Ve yine yevm-i mezbûrda sâbıkā Şeyhülislâm Mehmed Molla Efendi merhûm hazretlerinin mahdûm-ı şeref-lüzûmları sâbıkā Üsküdar kādısı Esseyyid Mehmed Şerîf Efendi hazretleri mahdûmlarını hıtân edüp azîm ziyâfetler ve çengîler ile azîm safâlar olmuşdur.

Vefât-ı Sultan Mehmed Şeyhi Mudanyalızâde

Ve yine mâh-ı Muharremü'l-harâmın yedinci perşenbe günü Ebûlfeth Sultan Mehmed Hân Gāzi aleyhi'r-rahmeti'l-Bârî hazretlerinin

câmi'-i şerîfinde cum'a vâ'izi olan Hüdâyî Şeyhi Dervîş Efendi hazretlerinin ortanca karındaşı Mudanyalı Eşşeyh Elhâc Mustafa Efendi hazretleri dâr-ı bekāya rıhlet ve ertesi cum'a günü hazret-i Hüdayî kaddese-sırrıhu hazretlerinin tekkesinde ba'de edâ'-i salâti'l-cum'a namâzını kılup Havuz kapusu karşısında Şerîf kapusu kurbünde Kethüdâzâde türbesi içinde merhûmun ebeveyni yanına defn olunmuşdur. Rahmetullâhi te'âlâ. Ba'dehu yerine sâbıkā yedine hatt-ı hümâyûn i'tâ olunan Mardînî Esseyyid Eşşeyh Halil Efendi'ye verilmek üzre iken bir hatt-ı hümâyûn dahi zuhûr edüp "*Mardînî Şeyh Efendi'ye mukaddemâ hatt-ı şerifim i'tâ olunup lâkin mezbûrun te'hîri iktizâ ederse Kırımî Halîl Efendi'ye verilsün*" deyü hatt-ı şerîf dahi zuhûrunda birkaç gün te'hîr ve tekrâr telhîs olunup cevâbında Mardinî Efendi'ye mukaddem hatt-ı şerif i'tâ olunup bu def'a yine Mardinî Efendi'ye i'tâ olunup "*bundan böyle zuhûr ederse Kırımî Şeyh Halil Efendi'ye verilsün*" deyü telhîsin cevâbı zuhûr eyledikde Mardinî Eşşeyh Halil Efendi'ye Sultan Mehmed câmi'-i şerîfinden tevcîh olunup mâh-ı mezbûrun yirmi birinci cum'a günü **(69a)** bed'-i va'z eylemişlerdir.

Nakl-i hümâyûn[187]

Ve yine mâh-ı Muharremü'l-harâmın on altıncı pazar günü azîm yağmur yağup ol gün nakl-i hümâyûna bed' cümle ahmâl [u] eskāl nakl olup ertesi on yedinci pazarertesi günü Tersâne'de Aynalıkavak sarayından Sarây-ı hümâyûna nakl-i hümâyûn olmuşdur.

Donanma-yi hümâyûn gelmesi

Ve yine ol gece Boğaziçi'nde azîm toplar atılup Karadeniz Kapudanpaşası Ebûbekir Paşa hazretleri, Donanma-yı hümâyûn gelüp Büyükdere'de lenger-endâz olmuşdur. Hakk te'âlâ cümlesine selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Kırlangıç gelmesi

Ve yine ol gün Mısr-ı Kahire tarafından Gāzî Hasan Paşa hazretlerinin kırlangıçı gelüp, Sarâyburnu'nu dolaşup başda kıçda yeşil sancaklar, orta direkte kırmızı sancak açup azîm toplar ve şenlikler edüp Gāzî Hasan Paşa hazretlerinin teşrîflerini haber verüp ba'dehu üçüncü günü yine istikbâle kırlangıcı da'vete irsâl buyurmuşlardır.

---

[187] *Ruznâme*, vr. 21b.

Cezzâr Ahmed Paşa'ya Urfa tevcîhi ve sürücü ta'yîni

Ve yine mâh-ı mezbûrun on yedinci günü Emîrülhâc Cezzâr Ahmed Paşa'nın kapu kethüdası olan Haliloğlu Mustafa Kapu'ya da'vet olunup mezbûr Elhâc Cezzâr Ahmed Paşa'ya Urfa tevcîh ve sefer-i hümâyûna sürücü ta'yîn olunup yerine Akkâ'ya Paşa-yı mezbûrun kölesi mîrimirândan Selîm Paşa'ya tevcîh olunmuşdur. Mezbûr kapu kethüdâsı bi-nefsihi kendü mübâşir ta'yîn olunup irsâl olunmuşdur. Hakk te'âlâ selâmet ve mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

Tevcîh-i Halebü'ş-şehbâ

Ve yine mâh-ı Muharremü'l-harâmın on dokuzuncu çarşanba günü hâmiseden sâniye-i Ayasofya-i kebîr müderrisi Raif İsmail Paşa-zâde Esseyyid İbrahim İsmet Beyefendi'ye bin iki yüz iki senesi mâh-ı Rebî'ülâhır gurresinden zabt etmek üzre Halebü'ş-şehbâ kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 78.

Tevcîh-i Kuds-i Şerîf

Ve yine yevm-i mezbûrda mûsıla-i Süleymaniye'de Kalenderhâne müderrisi Viranşehrî Hasan Efendi'ye bin ikiyüz iki senesi mâh-ı Cumâdelûlâ gurresinden zabt etmek üzre Kuds-i şerîf kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 72.

Tevcîh-i Filibe ve pâye-i Galata

Ve yine yevm-i mezbûrda Bağdad-ı bihişt-âbâddan ma'zûl İsmail Paşazâde Esseyyid Mehmed Emîn Efendi'ye bâ-pâye-i Galata ile ma'an Filibe kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici Edirne 82.

Silsile-i müderrisîn-i kirâm

Ve yine mezbûrların silsilesi olup *Hâmiseye*, Uşakîzâde hafîdi Esseyyid Mehmed Saîd Efendi, medresesi sâniye-i Ayasofya-i kebîr, hârici 72. *Mûsıla-i Süleymaniye'ye* Tosyevî Ali Efendi, medresesi Abdüsselâm, hârici 79. *Hareket-i altmışlıya*, Manyasî Mehmed Efendi, medresesi Debbağzâde Mehmed Efendi, hârici 83. *Altmışlıya*, Dimetokalı Esseyyid Mehmed Efendi, medresesi Hâs Mahmûd Paşa, hârici 84 **(69b)** Âtıf Efendi birâderzâdesi İbrahim Edhem Efendi, medresesi Sekbân Ali, hârici 84; *Sahn*, Ödemişli Ali Efendi, hârici 85; İskilibî Ahmed Safiyüddîn Efendi, hârici 84; *Mûsıla-i sahn*, Mustafa Paşazâde Mehmed Tahir Efendi, medresesi Dârülhâdis-i Vâlide Sultan, hârici 88; Çorumlu Esseyyid Ömer Efendi, medresesi Ebû'l-Fazl Mahmûd Efendi, hârici 91. *Hareket-i dâhil*,

Kilizmânîzâde Mehmed Sâdık Efendi, medresesi Mukābele-i süvâri, hârici 95; Beyrutî Esseyyid Mehmed Efendi, medresesi Feth Gāzî, hârici 93. *Dâhil*, Esirîzâde zâdesi Mehmed Refî' Efendi, dersiye-i Hâce Fâtıma Hatun, hârici 98; Gāşım Mollazâde Esseyyid Mehmed Ârif Efendi, dersiye-i Süleyman Efendi der-Fethiye, hârici 98. *Hareket-i harîce*, İmamzâde Esseyyid Elhâc Ahmed Sırrî Efendi dersiye-i Mukbile (?), hârici 200; Hayatîzâde mahdûmu Mehmed Esad Efendi, dersiye-i İslâm Bey, hârici 1200.

Tevcîh-i Sofya

Ve yine yevm-i mezbûrda Numan Paşazâde Esseyyid Mehmed Sa'dullâh Efendi bin iki yüz iki senesi Recebü'l-mürecceb gurresinden zabt etmek üzre Sofya kazâsı tevcîh olmuşdur, hârici [...].

Alâ'im-i semâ

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu perşenbe gecesi sâ'at üçde Rumeli tarafında semâda bir alâ'im zuhûr edüp kırmızı ve ba'zı kerre direk direk olup sabaha karîb def' olmuşdur. Hakk te'âlâ encâmını hayr eyliye, âmîn.

Def'a ortalar çıkması

Ve yine Dergâh-ı âlî yeniçerilerinden beş aded orta ve cebehâneden iki ve topçulardan iki ve arabacılardan bir orta tâyin olunup mâh-ı Muharremü'l-harâmın yirmi dördüncü pazarertesi günü alay-ı azîm ile kışlalarından çıkup şevketlü efendimiz hazretleri Kehhâlbaşı köşkünden temâşâ ve her bir ortaya birer kese akçe atiyye-i hümâyûnları olup ve Sadrıazam hazretleri uslûb-ı sâbık-ı haseneleri üzerine yine her bir neferâta Topkapı kulluğundan temâşâ ve her bir neferâta birer altın atiyyeleri olup ba'dehu mahall-i me'mûreleri olan Vidin kal'asına revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ hazretleri cümlelerine selâmet ve mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

İhrâc-ı mevâcîb

Ve yine mâh-ı Muharremü'l-harâmın yirmibeşinci salı günü kula mevâcib ihsân-ı hümâyûn olup hatta Hind tarafından gelen elçi-i mezbûr ol gün buluşup dâmenbûs-ı şehriyârî ile müşerref olup mu'tâd-ı kadîm üzre elçi-i mezbûra ferve-i samur ilbâs ve sâ'ir avenelerine börkler ve hil'atler ilbâs buyurmuşlardır. Ve Dîvân-ı hümâyûnu ve ihrâc-ı mevâcîbi ve sâ'ir şevket ve azametlerini mu'tâd-ı kadîm üzre elçi-i mezbûra temâ[şâ] etdirmişlerdir.

Rûz-ı kāsım

Ve yine ol gün rûz-ı kāsım olup hava gāyet latîf olup bir iki gün azîm duman olmuşdur.

Vefât-ı Âtıfzâde Ahmed Bey

Ve yine hâlâ defter emîni olan Âtıfzâde Ahmed Bey Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Rahmetullâhi te'âlâ aleyh.

Anahtar ağası çıkması

Mezbûrun üzerinde olan Selçuk Sultan tevliyeti içün Enderun-ı hümâyûndan Anahtar Ağası Türk Hasan Ağa arzuhâl edüp bundan akdem mahlûl olan Edirne'de Murâdiye tevliyetini Darbhâne-i âmirede meks olunmuş olup ol Muradiye tevliyetiyle mezbûr Hasan Ağa çerâğ ve Selçuk Sultân tevliyeti Darbhâne-i âmirede ibkā olmuşdur **(70a)**. Yerine mâbeynci ve kahvecibaşı olan [boş] Ağa anahtar ağası olmuşdur.

Kılburun cengi, kapudane ve donanma kalkması

Ve yine sefer-i hümâyûna ta'yîn olunan Donanma-yı hümâyûnun kapudanesi olan Cezayirli Hasan Bey kapudan cümle Donanma-yı hümâyûn ile Çingene iskelesinden ve Balçık'dan kalkup Özü cânibine varup lenger-endâz olup sefînelerde ve çalopelerde olan yeniçeriler Kırım cânibinde Kılburun kal'ası önünde taşra çıkup cenge mübâşeret ve kahramân gibi herbirleri azîm ceng ü cidâl ve üç dört def'a kefere-i Moskov'un taburlarını bozup bir gün ve bir gece sâ'at altıya dek ceng ve kal'a-i mezbûrda ezân okunup zabt eylemek üzere iken kefere-i Moskov'un toplarını zabt ve cebehânelerini zabt edüp, birkaç bin âdem şehîd ve vâfir yaralı aslâ bir tarafdan ve kapudane tarafından imdâd götürmeyüp bu minvâl üzre bâkī kalan asâkir-i İslâm geriye avdet ve yine sefînelerine binüp cengden fâriğ olup ba'dehu Moskov keferesinin donanması görünüp rü'yet eyledikde ol mahalden kalkup fora gabya ve top atup kalkup ba'dehu sâ'irleri kapudaneye teba'iyyet ile cümlesi kalkup Boğaz'a gelüp Büyükdere'de lenger-endâz olup bu minvâl üzre olduğunu Sadrıazam hazretleri gereği gibi teftîş ve tefahhus ve askerî tâ'ifesine eylediği hıyâneti ve gayret-i dînî olmadığını ma'lûm-ı âlîleri oldukda der-akab kapudanelikden azl ve üç anbarlıya habs ve konağını temhîr buyurmuşlardır.

Kapudane azli ve sâ'ir kapudanlar azilleri

Ve yine yerine liman re'îsi olan Giridî Hüseyin Kapudan kapudane olup anın yerine liman nâzırı olan Mustafa Kapudan liman re'îsi olup anın yerine hâlâ patorna-yı hümâyûn olan Memi Bey Kapudan liman nâzırı olup ve anın yerine patorna-yı hümâyûn sancağı Kaşık Helvası-

zâde Çelebi Kapudan demekle ma'rûf Seyyid Ahmed Kapudan olup cümlelerine alâ-merâtibihim hil'atler ilbâs buyurmuşlardır. Hakk cümlelerine sefâyinleriyle ma'an selâmetler ve herhalde mansûr ve muzaffer olalar, âmîn.

Ve yine selh-i Muharremü'l-harâmda cümle donanma-yi hümâyûn kapudane ve baştarda ve sâ'ir sefâinler Boğaziçi'nden kalkup Tersâne-i âmireye bağlanup, ba'dehu kapudane-i mezbûr Hasan Bey Kapudanı Sinop'a nefy sûretinde boğaza gönderilüp mahall-i me'mûresine gitmek üzre iken Şeyhülislâm Müftîzâde Ahmed Efendi ıtlâkını ricâda olmuşlardır.

Devr kürkü ilbâsı

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi dokuzuncu cum'aertesi günü devr olup mu'tâd-ı kadîm üzre devr kürkü gelüp ilbâs buyurmuşlardır. Hakk te'âlâ emsâl-i kesîresiyle müşerref eyleyüp herhâlde muvaffak bi'l-hayr ve mansûr ve muzaffer olalar, âmîn.

Vekāyi'-i şehr-i Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve mi'eteyn ve elf

Rikâb-ı hümâyûn haberi

Bin ikiyüz iki senesi mâh-ı saferü'l-hayrın gurresi Pazar günü olup ol gün devr rikâbı içün re'îs kisedârı Şeyhülislâm Efendiye gelüp "*yarınki pazarertesi günü devr rikâbı olacak*" haberini getürüp "*ol gece hâzır ve müheyyâ olmak üzre cümleye ale's-seher*" gidilecek deyü tenbîh ve te'kîd olunup **(70b)**

Kapudane-i hümâyûn olan Hasan Bey'in katli[188]

Ve yine ol gice ba'de salâti'l-îşâ kapudan-ı mezbûr Cezayirli Hasan Bey'i "*bâ-fermân-ı âlî ıtlâk oldun*" deyü Boğaziçi'nde olduğu [boş] mahalden ahz ve Tersâne-i

---

[188] Mühendishanenin ilk hocalarından olan bu zat daha sonra 1787'de donanmaya geçmişti (K. Beydilli, "İlk Mühendislerimizden Seyyid Mustafa ve Nizam-ı Cedide Dair Risâlesi", *Tarih Enstitüsü Dergisi*, sy. XIII, 1987, s. 395-396). Katil sebebi *Ruzmerre*'de uğranılan yenilgiden mesul tutulması olarak belirtilir. Kılburun'dan yaralılar Beykoz'da İshak Ağa yalısına getirildiğinde Sadrazam Yusuf Paşa onları ziyaret etmiş, yenilginin sebebini sormuş, bunun üzerine yaralılar kapudane beyi Hasan Bey'in inat edip gemilerden yardım için asker göndermediğini şayet 500 kişi bile yollamış olsaydı Kılburun'un ele geçirilmesinin başarılacağını bildirmişlerdi (s. 46).

âmireye getirüp dîvânhânede bir mikdâr meks ba'dehu Tersâne-i âmire zindânına getürüp iki kapı beyninde sâ'at sekizde ip ile boğup, ba'dehu zindan önüne meytini koyup ba'dehu ertesi pazarertesi günü Tersâne-i âmire ricâli Sadrıazam hazretlerine ricâ ve niyâz edüp sabâh sâ'at üçde tâbûta koyup hânesine irsâl ve techîz ve tekfînin görülüp salâtını edâ konağı civârında makbere-i müslimîne defn eylemişlerdir. Rahmetullâhi te'âlâ.

Azl-i Şeyhülislâm Efendi ve Nasb-ı şeyhülislâm Mekkî Mehmed Efendi hazretleri

Ve yine mâh-ı Saferü'l-hayrın ikinci pazarertesi günü taraf-ı pâdişâhîden anahtar ağası ve mâbeynci ve kahvecibaşı olan Behzâdzâde Mustafa Ağa'yı sâbıkā Rumeli kādıaskeri ve re'îsülulemâ fazîletlü Celebzâde Mehmed Mekkî Efendi hazretlerini huzûr-ı hümâyûna da'vet içün irsâl anlar dahi yedi çifte kayık ile efendi-i mûmâileyh hazretlerini konaklarından ahz ve Yalı köşkünden Sarây-ı hümâyûnda Sofa nâm mahalde meks ve Sadrıazam Yusuf Paşa hazretlerini dahi da'vet olunup ma'an huzûr-ı hümâyûna dâhil olduklarında ferve-i samur-ı beyaz ilbâs buyurmuşlardır. Ba'dehu O[r]takapu'dan çıkdıkda taraf-ı pâdişâhîden donanmış at çekilüp üzerine süvâr Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri sağda ve Şeyhülislâm Mehmed Mekkî Efendi hazretleri solda Paşakapusu'na ma'an teşrîf ba'de-itmâmi'l-merâsim konaklarına teşrîf buyurmuşlardır. Ba'dehu sâbıkā Şeyhülislâm Efendi'yi çavuşbaşı olan Numan Beyefendi gelüp mu'tâd-ı kadîm üzre konaklarına gelüp kapının bir kanadını kapayup ba'dehu Şeyhülislâm-ı sâbıkı ahz ve Vezîr iskelesinden beş çifte kayığına bindirüp İstavroz'da olan sâhilhânelerine revân olmuşlardır. Ba'dehu Çavuşbaşı iskeleden dönüp Paşakapusu'na revâne olmuşlardır.

Hidemât-ı teftîş, Kâtib-i mîrî Mahmudpaşa nâibi

Ve yine Şeyhülislâm Mehmed Mekkî Efendi hazretleri dâ'ire-i devletlerinde olan hidemâtlarından Koyunbeyzâde Mehmed Mekkî Bey kethüda nasb olunup sabık kethüdaları Telcizâde [...] Efendi telhisci olup [...] mektûbcu sâbıkā İslâmbol kādısı Efendi Bâb nâibi Halim Efendi müfettiş nasb olunup ve sâbık müfettiş Seyyid Ahmed Efendi İslâmbol Bâb nâibi olup ve mîrî kâtibi Morevîzâde azl yerine Tevfik Efendi hazretleri birâderleri Sadrî Efendi mîrî kâtibi ve şeyhülislâm-ı sâbıkın karındaşı birkaç seneden [beri] Mahmudpaşa nâibi Abdurrahmân Efendi azl yerine Kılizmânîzâde Sadık Efendi Mahmudpaşa nâibi olmuşdur.

Altın nizâmı

Ve yine mâh-ı Saferü'l-hayrın gurresinde altınlar fermânı olup ba'zı ecnâs terfî' ba'zısı tenzîl olunmuşdur. Evvelâ fındık altını beş guruşa İslâmbol mahbûbu üç buçuk guruşa Mısır mahbûbu üç guruşa nısfıyeleri kezâlik bütünleri hesâbınca ve Macar altını beş guruşa ve yaldız altını beş guruş bir rub'a nizâm verilüp fermân-ı âlî kırâ'et olunup cümle ibâdullâh "*sem'an ve tâ'aten*" deyüp **(71a)** cümle âlem bu minvâl üzre i'mâle mübâşeret olunmuşdur.

Sivas Eyâleti

Ve yine mâh-ı Saferü'l-hayrın üçüncü salı günü Sivas eyâleti alemleriyle ve yedekleri önlerinde at üzerinde Feth-i şerîf kırâ'et olunarak alay-ı azîm ve asker-i vâfire ile Edirnekapısı'ndan çıkup mahall-i me'mûrelerine revâne olmuşlardır.

Kılburun cenginde yaralanan askere in'âm ve ulûfeleri

Ve yine bundan akdem Kılburun cenginde yeniçeriler Âsitâne-i aliyyeye geldiklerinde herbirlerine Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri cerrâhlar ta'yîn eyleyüp, herbirlerine azîm bahşîşler ve me'mûllerinden ziyâde yirmibeşer, otuzar, kırkar akçe esâmîler ihsân olunup herbirlerine ikrâm ve ta'yîn ve ta'yînâtları mükemmel tavuk çorbalarına varıncaya ikrâm olunup ve Özü tarafında kalan yaralılara dahi otuz kese akçe irsâl buyurmuşlardır. Hakk te'âlâ hazretleri her hâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn.

Sal cengi ve kapudanı İslâmbol'a gelmesi ve in'âm

Ve yine bundan akdem Özi tarafından Donanma-yı hümâyûn kaldıkdan sonra Moskov keferesinin donanması gelüp ve bir salı dahi Hocabey önüne gelip meks üzre ve taşra asker çıkarup ba'dehu Bender yamaklarından birkaç yüz atlu Özü'nün imdâdına giderler iken mezbûr keferelere rast gelüp muhârebe ve mukātele olunup cümlelerini katl ve salı zabt ve perîşân edüp ba'dehu re'îsleri olan sal kapudanını elli iki neferâtlarından [...] Beşe ahz ve Âsitâne-i aliyyeye mâh-ı Saferü'l-hayrın dördüncü çarşanba günü dîvân-ı sadr-ı âlîye getirüp huzûr-ı sadr-ı âlîde takrîr ve kapudan-ı mezbûru zindana habs ve mezbûr yoldaşa bir kaput ve beş kese akçe ve ocağına irsâl ve yüzyirmi akçe ile turnacı oturağı ile ihsân buyurmuşlardır.

Sefineler ve çalopeler def'aten Karadeniz'e irsâli

Ve yine Donanma-yi hümâyûn Âsitâne'ye geldikde, *"kefere-i Moskov'un donanması Özü taraflarına geldi"* deyü haberler zuhûr edince tekrar beş aded sefîne ve on aded çalopeler ta'yîn olunup ve bilcümle bostancı ocaklarından beşer onar yiğit herbir ocakdan tahrîr olunup ve beşyüz aded bostancı Enderûn-ı hümâyûndan alay ile çıkup Boğaziçi'ne sefinelere taksîm ba'de yetmiş aded Selânik tarafından, *"Kara Malımûd'un avaneleridir"* deyü Âsitâne'ye gelen Arnavud, Tersâne-i âmire zindânına vaz' olunmuş idi. Anların bî-cürm oldukları zâhir oldukda anlar dahi zindandan ıtlâk ve çalopelere asker olmak üzre taksîm ba'dehu Şâhin Giray sefinesinde olan askerler dahi ıtlâk olunup anlar dahi çalopelere taksîm olunup ve sâ'ir kalyoncular ve sâ'irler [ve] yeniçerilere ulûfeler verilüp Karadeniz'de geşt ü güzâr etmeye revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Yeniçeri Efendisi tevcîhi, Başmuhâsebe tevcîhi, Vefât-ı Bekir Efendi

Ve yine mâh-ı mezbûrun altıncı günü[189] hâlen yeniçeri efendisi Nâilî Paşa birâderi Ebûbekir Beyefendi dâr-ı bekāya rıhlet edüp yerine hâlâ başmuhâsebe olan Râif Ali Efendi yeniçeri efendisi olup[190] anın yerine sâbıkā re'îsülküttâb olup Mısr-ı Kahire cânibine me'mûren giden Feyzî Efendi Mısır'dan gelüp başmuhâsebeci olmuşdur. Hakk te'âlâ vefât edenlere rahmet, bâkīlere selâmet ihsân eyleye, âmîn **(71b)**.

Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa Mısır'dan gelmesi

Ve yine bundan akdem bin iki yüz senesi mâh-ı Recebü'l-ferdin altıncı perşenbe günü Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa Donanma-yı hümâyûn ile ma'an Mısr-ı Kahire'de isyân eden İbrahim Bey ve Murad Bey ve sâ'irlerinin nizâmlarına me'mûr olup Mısr-ı Kahire'ye duhûllerinde ceng ü cidâl ve gereği gibi nizâm verdikleri bâlâda ve ba'zı mahallerde tahrîr olunmuş idi. Bu def'a Âsitâne-i aliyyeye gelmeleri içün da'vet olunup Mısr-ı Kahire'den İskenderiye'ye inüp ba'dehu Donanma-yı hümâyûna süvâr olunup Âsitâne tarafına gelirler iken enginde azîm fırtınaya uğrayup ra'd ü berk ve kalyonun direğine yıldırım isâbet edüp selâmet ile Meyri (Meğri) limanında direklerini yapup ba'dehu yine süvâr ve

---

[189] *Ruzmerre*'de 5. Perşembe günü (s. 46).

[190] *Ruzmerre*'de tayin 7. cumartesi günü gösteriliyor. Burada Ali Râik diye geçer (s. 47).

Boğaz'a geldiklerinde yanlarında mevcûd bulunan donanmayı bırakup kendileri kırlangıca binüp mâh-ı Saferü'l-hayrın altıncı cum'aertesi günü[191] ale's-seher ba'de't-tulû'i'ş-şems azîm lodos havası ile Sarâyburnu'nu dolaşup ol gün şevketlü, azametlü efendimiz hazretleri Sepetçiler köşkünden temâşâ ve kırlangıç mukābelelerine geldikde Gāzî Hasan Paşa hazretleri üç def'a yer öpüp ba'dehu yine Vezîr iskelesi önüne karîb geldikde Tersâne-i âmireden filika gelüp ve filikaya süvâr ba'dehu takım ile Paşakapusu'na nüzûl ba'dehu Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri istikbâl ba'de itmâmi'l-merâsim taraf-ı pâdişâhîden bir kapaniçe kürk ilbâs buyurulup ba'dehu Karadeniz seraskerliği için bir ferve-i samur dahi ilbâs buyurulmuşdur. Hakk te'âlâ hazretleri selâmetler ihsân ve herhalde mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

Tevcîh-i Selânik ve muhâfız-ı Varna

Ve yine ol hînde sâbıkā Karadeniz seraskeri Ebûbekir Paşa hazretleri ol meclisde ma'an mevcûd olup Selânik tevcîh ve Varna muhâfazası içün Bekir Paşa hazretlerine dahi ferve-i samur-ı vezâret ilbâs buyurulmuştur. Hakk te'âlâ cümlelerini mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

Mısır cânibinden gelen donanma

Ve yine mâh-ı mezbûrun sekizinci günü Mısr-ı Kahire tarafında olan Donanma-yı hümâyûndan iryâle ve sâ'ir beylik kalyonlar ve bâzirgân kalyonları ve pergandiler lillâhilhamd ve'l-minne selâmet ile gelip Tersane-i âmirede lenger-endâz olmuşlardır. Ba'dehu iryâle sancağı mutassarrıfı olan Hammâmîzâde Ahmed Kapudan Mısr-ı Kahire'de Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa hazretlerinin emr ü fermânları ile me'mûr oldukları umûr-ı cesîmde ba'zı hıyâneti zâhir oldukda azl ve habs ve mahbûsen Âsitâne-i aliyyeye geldikde yine iryâlelikden azl ve musâdere olunup cezîre-i Kıbrıs'da Magosa'ya nefy ü iclâ olmuşlardır ve yerine Girid[î] Hüseyin Kapudan'ın oğlu Saîd kapudan-ı iryâle olmuşdur.

Vefât-ı Velî Efendi, silsile-i müderrisîn, Şeyhülislâm Mehmed Mekkî Efendi hazretlerinin ibtidâ silsilesi

Ve yine bundan akdem mûsıla-i sahn müderrisi Râgıb Paşa kütübhânesi hâfız-ı kütübü Veliyüddîn Efendi dâr-ı bekāya rıhlet ve halen Şeyhülislâm Mehmed Mekkî Efendi hazretlerinin tertîbleriyle silsilesi olup *mûsıla-i sahna* Köstenceli Esseyyid Ömer Nesîb

[191] *Ruznâme*'de 7. cumartesi günü (vr. 21b).

Efendi, medresesi dersiye-i Hüseyin Paşa, hârici 91. *Hareket-i dâhile*, Konevî Hamza Efendizâde Hâfız Mehmed Efendi, dersiye-i cedîde Osman Efendi, hârici 95; Ebezâde Esseyyid Mustafa Dervîş Efendi, medresesi Keşfî Osman Efendi, hârici 93. *Bi'l-i'tibâr dâhile,* Fehim Efendizâde Hüseyin Saîd Efendi, medresesi Revânî Çelebi, hârici 98. *Hareket-i hârice*, Mollacıkzâde Hafîdî Mehmed Servet Efendi dersiye-i Çivizâde, hârici 200; cümlesi 9 Saferü'l-hayr li-sene 1202 **(72a)**

Ordu-yı hümâyûn kādısı ve pâye-i Anadolu

Ve yine mâh-ı Saferü'l-hayrın onbeşinci pazarertesi günü[192] sâbıkā Kuds-i şerîf kādısı olup ba'dehu Mısr-ı Kahire kādısı olup ba'dehu Medîne-i münevvere kādısı olan a'lemü'l-ulemâ'i'l muhakkıkīn efdalü'l-fudelâ'i'l-müteverri'în Eflâtun-ı zâlike'l-hîn sâhibü'l-kemâlâti'l-ilmiyye ve'l-ameliye, câmi'-i ulûmi'n-nakliyye ve'l-akliyye, sâbıkā fetvâ emîni merhûm ve mağfûrun-leh Osman Efendizâde fazîletlü, mürüvvetlü Elhâc Abdullâh Molla Efendi hazretlerine Anadolu pâyesiyle Ordu-yı hümâyûn kādılığı tevcîh-i hümâyûn olup Şeyhülislâm Efendi hazretlerinin kethüdâları emr-i hümâyûnu getirüp ba'dehu Bâb-ı sadrıazamîye varup Sadrıazam Yusuf Paşa hazretlerinin huzûr-ı âlîlerinde ba'de itmâmi'l-merâsim ferve-i samur ilbâs buyurmuşlardır. Hakk Subhânehu ve te'âlâ vücûdlarına sıhhat ve selâmet ve âfiyet ihsân ve herhâlde muvaffak bi'l-hayr ve mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn. Bi-hürmet-i seyyidi'l-mürselîn.

Azl-i Vezîr Kethüdâsı ve nasb-ı Kethüdâ kâtibi

Ve yine mâh-ı mezbûrun ondokuzuncu perşenbe günü Vezîr Kethüdâsı Hasan Efendi azl yerine hâlâ Kethüdâ kâtibi Doğramacızâde Abdullâh Efendi vezîr kethüdâsı olmuşdur. Anın yerine hâlâ Silâhdâr kâtibi Hasan Efendizâde Mehmed Reşîd Efendi kethüdâ kâtibi olmuşdur[193]. Ve yine mâh-ı mezbûrun yirminci cum'a gecesi kar yağmaya bed' eylemişdir.

Nezâret-i mübâya'acılar

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi üçüncü pazarertesi günü kethudâ-yı mezbûr Hasan Efendi'yi Kapu'ya da'vet olunup Rumeli'nde

---

[192] *Ruzmerre*'de 17. salı günü (s. 46).

[193] *Ruzmerre*, s. 46.

olan bilcümle mübâya'acılar üzerine nâzır olmak üzre kaftan ilbâs olunup birkaç gün mürûrunda kapusuna nizâm verüp mahall-i me'mûresine revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Soğucak binâ emîni

Ve yine mezbûrun kethüdâsı olan [...] Ağa'yı Soğucak binâ emîni olmak üzere hil'at ilbâs buyurulup mahall-i me'mûresine irsâl buyurmuşlardır.

Hac çukadârı gelmesi[194]

Ve yine mâh-ı Saferü'l-hayrın yirmi üçüncü pazarertesi günü hüccâc-ı müslimînin haber-i meserretlerini ve hâlâ Şam-ı şerîf vâlîsi ve Emîrülhâc Battal Paşa'nın taraflarından Devlet-i aliyye tahrîratlarını getiren çukadârları yevm-i mezbûrda gelüp ertesi gün hüccâc-ı müslimînin mekâtiblerini ashâblarına tevzî' cümle ibâd-ı müslimîn mesrûr olmuşlardır.

Tevcîh-i arpalıklar

Ve yine mâh-ı mezbûrda hâlâ Siroz mutasarrıfı Mustafa Efendi'nin bakıyye dokuz ay müddetini ref'i kānûn üzre hâlâ Ordu-yı hümâyûn kādısı Elhâc Abdullâh Efendi hazretlerine Kuşadası ve Mudurnu arpalıklarına zamîme olmuşdur. Ve mezbûr Siroz mutasarrıfı Mustafa Efendi Tırhala ve Şehirköyü kazâları tevcîh olunmuşdur ve Bursa'dan ma'zûl Ahmed Hasbî Efendi'ye Bilecik ve Haleb'den ma'zûl Hırka-ı şerîfe Şeyhizâde [...] Efendi Havâss-ı Mahmûd Paşa kazâları tevcîh olunmuşdur **(72b)**. Ve Adana'dan Konevî İmamzâde Esseyyid Mehmed Sâdık Efendi'ye Lapseki ve sâbıkā Üsküdar kādısı Hamdullâh Beyefendi'ye Hayrabolu ve sâbıkā İzmir kādısı Abdullâh Molla Efendizâde Esseyyid Osman Molla Efendi İpsala kazâları tevcîh olunmuşdur.

Tevcîh-i Mekke-i mükerreme

Ve yine mâh-ı Saferü'l-hayrın yirmi sekizinci cum'aertesi günü sâbıkā Şam-ı şerîf kādısı Mollacıkzâde Ahmed Muhtâr Efendi'ye bin iki yüz üç senesi mâh-ı Muharremü'l-harâmın gurresinden zabt etmek üzre Mekke-i mükerreme kazâsı tevcîh olunmuşdur.

Tevcîh-i Medîne-i münevvere

Ve yine yevm-i mezbûrda sâbıkā Mısr-ı Kahire kādısı Mahmûd Efendi hafîdi Mehmed Saîd Efendi'ye 1203 senesi Muharremü'l-harâmın gurresinden zabt etmek üzre Medîne-i münevvere kazâsı tevcîh olunmuşdur.

---

[194] *Ruznâme*, vr. 21b.

Vekāyi-i şehr-i Rebî'ülevvel li-sene isnâ ve mi'eteyn ve elf

Fethiye câmi-i şerîfi binâsı tekmîli

Bin iki yüz iki senesi mâh-ı Rebî'ülevvelin gurresi salı günü olup bundan akdem vukū' bulan harîk-i kebîrde Fethiye câmi'-i şerîfi dahi muhterik olup, Aynalıkavak sarayı ta'mîrinde şevketlü, kudretlü, mehâbetlü, azîmetlü efendimiz hazretleri sarây-ı mezbûrdan câmi'-i mezbûrun muhterik olduğunu temâşâ ve su'âl buyurduklarından harîk-i kebîrde muhterik olup ve ismine "*Fethiye câmi'-i şerîfidir*" deyü haber verdiklerinde meymenet ve tefe'ül-i hayr olmak üzre imâret olmasını emr-i hümâyûnları olup ve gāyetü'l-gāye a'lâ ve müzeyyen ve kırkbin guruş sarf ve tekmîl ve mâh-ı mezbûrun gurresinde namâza bed' olunmuşdur. Hakk te'âlâ hazretleri vücûd-ı hümâyûnlarına âfiyet ve herhâlde muvaffak bi'l-hayr ve nice nice feth ve fütûhatlar müyesser eyleye âmîn, Yâ Mu'în.

Kara Ahmed Ağa'ya üç tuğ ve Mora tevcîhi[195]

Ve yine sâbıkā Mora mütesellimi olan Kara Mütesellim demekle meşhûr Ahmed Ağa Âsitâne-i aliyye[de] bulunup mâh-ı mezbûrun dördüncü cum'a günü üç tuğ ihsân-ı hümâyûn olup huzûr-ı sadrıazamîde ferve-i vezâret ilbâs ve Mora mansıbı tevcîh ve birkaç gün mürûrunda mahall-i me'mûresine revâne olmuşdur.

Vefât-ı Yeğen Paşa

Ve yine yevm-i mezbûrda sadr-ı sâbık Yeğen Mehmed Paşa Mısr-ı Kahire'den sefer-i hümâyûna ta'yîn ve İsmail seraskeri ta'yîn olunup esnâ-i râhda Köstence'de dâr-ı bekāya rıhlet eylediği[196] haberi yevm-i mezbûrda Devlet-i aliyyeye gelmişdir. Rahmetullâhi te'âlâ rahmeten vâsi'aten

Yeniçeri ağasına üç tuğ, Ağa Paşa

Ve yine mâh-ı mezbûrun yedinci pazarertesi günü hâlâ Dergâh-ı âlî Yeniçeri Ağası olan Elliiki Hasan Ağa Kapu'ya da'vet ve huzûr-ı sadrıazamîde üç tuğ ihsân-ı hümâyûn olup ve ferve-i vezâret ilbâs buyurulup Ağa Paşa olmuşdur[197]. Hakk te'âlâ mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

---

[195] *Ruzmerre*, s. 46.

[196] *Ruznâme*'de, 24 Safer çarşamba gecesi vefat ettiği haberinin ulaştığı belirtiliyor (vr. 22a).

[197] *Ruznâme*, vr. 22a; *Ruzmerre*, 8. pazartesi günü (s. 46).

Tevcîh-i Edirne

Ve yine mâh-ı mezbûrun sekizinci salı günü sâbıkā Kuds-i şerîf kādısı Edirnevî Kethüdâ Esseyyid Abdullâh Efendi bin iki yüz iki senesi mâh-ı Şabânü'l-mu'azzamın **(73a)** gurresinden zabt etmek üzre Edirne kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 67.

Tevcîh-i Bursa

Ve yine yevm-i mezbûrda sâbıkā Galata kādısı Esseyyid Mehmed Hâlîs Efendi bin ikiyüz iki senesi mâh Cumâdelûlâ gurresinden zabt etmek üzere Bursa kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 68.

Müjdecibaşı Ağa gelmesi

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu çarşanba günü müjdecibaşı Üsküdar'a duhûl ba'dehu kayık ile Âsitâne-i aliyyeye Devlet-i aliyye tarafına olan tahrîrâtları ve hüccâc-ı müslimînin Şam-ı şerîfe sıhhat ü selâmet ile vâsıl oldukları haber-i meserretlerini huzûr-ı sadrıazamîde tahrîrâtlarını verüp ve hil'at ilbâs olunup ertesi gün hüccâc-ı müslimînin mekâtiblerini tevzî' ve âmme-i ibâd-ı müslimîn mesrûr olmuşlardır.

Zeyrek'de cedîd câmi'-i şerîf

Ve yine bundan akdem harîk-i kebîrde muhterik olan Zeyrek yokuşu altında etmekçi fırını ve değirmen ba'de'l-ihrâk ashâblarından ahz olunup Harem-i hümâyûndan Fâtıma altıncı kadın Şeb-Safâ Hayrünnisâ hazretleri sâbıkā Darbhâne-i âmire emîni olan Arnavud Mehmed Efendi'yi binâ emîni nasb olunup câmi'-i şerîf ve mekteb-i latîf binâ olunup mâh-ı Rebi'ülevvelin onuncu perşenbe günü sabâh namâzında namâza bed' eylemişlerdir.

Süleyman Efendi'ye üç tuğ ve Rumeli tevcîhi

Ve yine mâh-ı Rebî'ülevvelin on ikinci [günü] mu'tâd-ı kadîm üzre Sultan Ahmed câmi'-i şerîfinde mevlûd-i Nebî kırâ'et olunup ba'dehu ol gün beyne's-selâtîn hâlâ Re'îsülküttâb Süleyman Feyzî Efendi hazretlerine üç tuğ ihsân-ı hümâyûn olup huzûr-ı sadrıazamîde ferve-i samur ilbâs olunup Rumeli vâlîliği tevcîh ve Sofya muhâfızı olmuşlardır. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Riyâset ve beylikçi

Ve yine yevm-i mezbûrda yerine hâlâ Beylikçi Râşid Efendi re'îsülküttâb olmuşdur ve anın yerine hâlâ mukābele-i süvâri Esseyyid Abdullâh Efendi beylikci

olmuşdur. Anın yerine sâbıkā kethüda kâtibi Elhâc Mehmed Efendi mukābele-i süvâri olmuşdur.

Azl-i çavuşbaşı, Başmuhâsebe, Büyük rûznâme, Matbah emâneti, Nüzül emîni, Defter emâneti vekîli

Ve yine mâh-ı mezbûrun on üçüncü pazar günü Mısr-ı Kahire'den gelen Feyzî Efendi hâlâ başmuhâsebe iken azl olunup büyük rûznâme olup anın yerine hâlâ çavuşbaşı olan Numan Beyefendi azl olunup başmuhâsebe olmuşdur. Anın yerine hâlâ Matbah-ı âmire emîni Karavezîr hazînedârı Salih Ağa çavuşbaşı olmuşdur. Anın yerine nüzül emîni olan Küçük İbrahim Efendi azl olunup Matbah-ı âmire emîni olmuşdur. Anın yerine Çaprazlı damadı Süleyman Efendi nüzül emîni olmuşdur. Ve mâbeynci Mustafa Beyefendi defter emâneti vekîli olmuşdur.

İmtihân-ı mülâzemet

Ve yine mâh-ı mezbûrun ikinci çarşanba günü mülâzemet imtihânı içün talebe-i kirâmın isimlerini tahrîr olunup **(73b)** ve Sultan Bâyezid-i Velî medresesinde tecemmü‘ ve mümeyyiz efendilerden ders vekîli Kuyucaklı Esseyyid Abdurrahmân Efendi ve Esseyyid Abdülhalîm Efendi ve Gelenbeli İsmail Efendi ve Esseyyid Münîb Efendi ve Fertenekli Hasan Efendiler hâzır oldukları hâlde üç meclis ders ta‘yîn olunup *Mutavvel*'den "ders-i evvel el-bâbü's-sâbi‘ ilâ âhırihi ders-i sânî el-bâbü's-sâmin ilâ âhırihi ders-i sâlis el-bâbü'r-râbi‘ ilâ âhırihi" nâm mahallerden imtihan ba‘dehu üç aded a‘lâya ve dört aded karîbü'l-a‘lâya ve üç aded vasat-ı kavîlere, on aded talebe-i kirâma elân mülâzemetler ihsân olunup ve onsekiz adedine vasat-ı kavîlerden Sultan Bâyezid medresesini tahliye olunup vasat-ı kavîlerden Sultan Bâyezid medresesini tahliye olunup dâhil-i hücre olunup ba‘dehu şeyhülislâm sellemehü's-selâm Mehmed Mekkî Efendi hazretleri bidâyet ve ihsân buyurmuşlardır. Hakk Subhânehu hazretleri her hâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn. Mâh-ı mezbûrun onyedinci perşenbe günü i‘tâ buyurmuşlardır.

Çuka ihrâcı

Ve yine mâh-ı Rebî‘ülevvelin on sekizinci perşenbe günü dergâh-ı âlî yeniçerilerine mu‘tâd-ı kadîm üzre çukaları ihsân-ı hümâyûn olup ol gün Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri sabah namâzını Sultan Bâyezid-i Velî câmi‘-i şerîfinde edâ ba‘dehu Atmeydanı'nda çuka anbarına nüzûl, asâkir-i İslâma çuka tevzî‘ olunduğunu temâşa ba‘dehu etrâfa ve yeniçerilere bahşîşler ihsân ba‘dehu Kumkapu'dan kayığa binüp Kadıköyü'ne çıkup ba‘dehu bârgire binüp Üskü-

dar'a duhûl ba'dehu öğle ezânı karîb olmağla İskelebaşı'nda Mihrimâh câmi'-i şerîfine girüp Üsküdar sâkinlerinden Köstenceli fudelâdan ve fukarâ-i sâbirînden Eşşeyh Hüseyin Efendi câmi'-i mezbûrda otururken sadrıazam hazretleri yanına oturup ba'zı musâhabet ve isimlerini su'âl eyledikde "*Ahmed'dir*" buyurup ve vilâyetlerinden su'âl eyledikde "*Edirneliyim*" deyüp ba'dehu ezân-ı şerîf okundukda ezân du'âsını okudup ba'dehu salât-ı zuhru edâ ba'dehu yanına âdemler ta'yîn ve Âsitâne'ye irsâl ve Bağçekapı'sından bârgîre bindirüp Paşakapısı'na getirüp ba'dehu Sadrıazam hazretleri Kapu'ya teşrîflerinde huzûrlarına getirüp ba'zı mükâleme olunup ba'dehu bir bol yenli sincap kürk ve bir büyük kavuk ve bir küçük kavuk ve sarık altun baş ve iki kat ve esvâb ve azîm atiyyeler ihsân yine adamlarıyla Üsküdar'da hânesine irsâl ve birkaç gün sonra altmış akçe vazîfe ihsân buyurdukları senedlerini irsâl ve âmme-i ibâd-ı müslimîn Üsküdar ahâlîleri memnûn ve mesrûr ve hayr du'âlarında olmuşlardır. Hakk te'âlâ herhâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn. Ve herhâlde mansûr ve muzaffer eyliye, âmîn.

Tevcîh-i İzmir

Ve yine mâh-ı Rebî'ülevvelin yirmi ikinci salı günü Dârülhadîs müderrisi Kebîrî-zâde Esseyyid Abdurrahmân Efendi'ye bin iki yüz iki senesi mâh-ı Recebü'l-ferdî gurresinden zabt etmek üzre İzmir kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 71

Tevcîh-i Yenişehr-i Fener

Ve yine yevm-i mezbûrda Âmidî Esseyyid Abdurrahmân Efendi'ye bin iki yüz iki senesi mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın gurresinden zabt etmek üzre Yenişehr-i Fener kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 71.

Silsile-i müderrisîn-i kirâm

Ve yine silsile-i müderrisin-i kirâm: *Dârülhadîse*, Esseyyid Fahreddîn Efendi, hârici 72. *Süleymaniye'ye,* Kemahlı Mahmûd Efendi, hârici 73; Uşakîzâde hafîdi Esseyyid Mehmed Es'ad Efendi hârici 72. *Hâmiseye*, dersiâm Hâfız İbrahim Edhem Efendi, medresesi Nûr-ı Osmanî hârici 72; Başmakcızâde Esseyyid Abdullâh Efendi, medresesi sâniye-i Ayasofya-i kebîr, hârici 74. *Mûsıla-i Süleymaniye'ye*, Mehmed Vecîh Efendi, medresesi Kılıç Ali Paşa, hârici 79; Numan Efendizâde Esseyyid İbrahim Edhem Efendi, medrese-i Âişe Sultan, hârici 79. *Hareket-i altmışlıya*, Âtıfzâde Mehmed Tahir Efendi, medrese-i cedîde-i Beşîr Ağa, hârici 83; Rizevî Mustafa Efendi, medrese-i Mehmed Ağa, hârici 83; Çorumlu

Esseyyid Ebûbekir Efendi, medrese-i Pîr[i] Paşa der-Silivri, hârici 83. *İbtidâ-i altmışlıya*, Kalyonîzâde Mehmed Saîd Efendi, medrese-i Firûz Ağa hârici 84; Hâfız Halil Efendi, medrese-i Hayalî Ahmed, hârici 84; Taşköprülü Esseyyid Osman Efendi, medrese-i Etmekçizâde, hârici 84. *Salına*, Konevî Esseyyid Hasan Efendi, hârici 85; Esseyyid Süleyman Necîb Efendi, hârici 85; Defterdâr hafîdi İbrahim Efendi, hârici 85. *Mûsıla-i salına*, Gümüşhâneli Ömer Efendi medrese-i ûlâ-yı Sarây-ı İbrahim Paşa, hârici 91; Sirozî Elhâc Abdürrahîm Efendi, medrese-i Müfîd Ahmed Efendi, hârici 91; Osmanpazarî Esseyyid Mehmed Efendi, medrese-i sâniye-i Ankarevî, hârici 91. *Hareket-i dâhile*, Ula Müftîsizâde Mehmed Efendi, medrese-i Molla Gürânî, hârici 96. Niğdeli Hasan Efendi, medrese-i tâsi'a-i Sarây-ı İbrahim Paşa, hârici 96. *İbtida-i dâhile*, tâbib-i hâssa Numan Efendi, medrese-i sâniye-i Elhâc Beşîr Ağa, [hârici] 98; Çeşmîzâde Esad Efendi, medrese-i Abdülkadir, hârici 98; Erzurumî Ali Efendi, dersiye-i Vassâf Abdullâh Efendi, hârici 98. *Hareket-i hârice*, Eğinli Abdülmennân Efendi, dersiye-i Âyişe Hâtun hârici 200; Ahıskalı Süleyman Efendi, Dârülhadîs-i İbrahim Ağa, hârici 200; Kara Abdullâh Efendi, dersiye-i Elhâc Mustafa Ağa, hârici 200; Amasyalı Esseyyid Mehmed Hâşim Efendi, dersiye-i Yemişçibaşı, hârici 200; Çeşmîzâde Mesud Efendi, dersiye-i Yunus Bey, hârici 200.

Cedîd Ruuslar

İbtidâ-i hâric, Enderûnî İsmail Efendi, dersiye-i Şehremîni hârici 202; Boyâbâdî Ömer Efendi, dersiye-i Elhâc Ahmed Ağa, [hârici] 202; Kutub Mehmed Efendi, dersiye-i Kabakulak Mustafa Ağa, hârici 202 **(74b)**

Vilâdet-i Âmine Sultân

Ve yine mâh-ı Rebî'ülevvelin yirmi altıncı cum'aertesi günü dahve-i kübrâda sâ'at beşde şevketlü, azametlü, mehâbetlü, kudretlü pâdişâh-ı rû-yi zemîn halledallâhu hilâfetehu ilâ-yevmiddîn Sultân Abdülhamîd Hân efendimiz hazretlerinin Âmine Sultân ismiyle müsemmâ bir duhter-i pâkîze-ahterleri dünyâya teşrîf buyurmalarıyle âmme-i ibâd mesrûr olmuşlardır[198]. Hakk te'âlâ hazretleri atvel-i ömr ile mu'ammer ve nice nice şehzâdeler ile müşerref eyleye, âmîn. Bi-hürmeti Seyyidi'l-mürselîn. Ba'dehu üç gün top şenlikleri edâ olup ve mu'tâd-ı kadîm üzre ibtidâ gün Yalı köşküne biniş olup kudât-ı asâkir ve vüzerâ ve ricâl-i Devlet-i aliyye ve Sadrıazam ve Şeyhülislâm Efendi

---

[198] *Ruznâme*, 22a; *Ruznerre*'de altıncı kadın efendiden doğduğu belirtilir (s. 47).

hazretleri tebrîk ve mu'tâd-ı kadîm üzre ferveler ve hil'atler ilbâs olunmuşdur. İkinci günü Eskisaraya biniş ve enva' türlü mal'abeler icrâ ve şâdmânlık eylemişlerdir.

Rumeli vâlîsi Süleyman Paşa ihrâcı

Ve yine yevm-i mezbûrda Rumeli vâlîsi Süleyman Paşa hazretleri sâ'at beşde konaklarından çıkup alay-ı azîm ile mehterhânesini çalarak Silivrikapusu'ndan çıkup Çörekçi çeşmesinde Şemşiyeye nüzül ba'dehu ol mahalde tahterrevâne binüp cümleye vedâ' edüp Küçükçekmece'ye nüzül eylemişlerdir. Hattâ devletlü Köprülü efendimiz hazretlerinin mahdûm-ı mükerremleri Esseyyid Ahmed Necîb hazretlerine ferve-i bölük yenli samur ilbâs olunup ve kitâbçı ta'yîn buyurulup ma'an teşrîf buyurmuşlardır. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Azl-i gümrükçü ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrda[199] gümrükçü Kıbrıslı Elhâc Ali Ağa gümrük emânetinden azl buyurulup yerine Midilli nâzırı Süleyman Ağa gümrük emîni olmuşdur.

Azl-i defterdâr ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi sekizinci pazarertesi günü Defterdâr-ı şıkk-ı evvel İsmail Efendi azl yerine defterdâr-ı esbak Süleyman Râşid Efendi defterdâr-ı şıkk-ı evvel olmuşdur. Vekâleti sâbıkı İsmail Efendi'ye

Vefât-ı Atâ Bey

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi dokuzuncu salı günü sâbıkā Re'îsülküttâb Ebûbekir Paşazâde Atâ Bey dâr-ı bekāya rıhlet eylemişlerdir. Rahmetullâhi te'âlâ.

Vekāyi'-i şehr-i Rebî'ülâhır li-sene isnâ ve mi'eteyn ve elf

Bosna tevcîhi

Bin ikiyüz iki senesi mâh-ı Rebî'ülâhırın gurresi perşenbe günü olup ol gün Bosna vâlîsi Selîm Paşa azl olunup yerine sâbıkā Karadeniz kapudan paşası olan hâlâ Varna muhâfızı Ebûbekir Paşa'ya tevcîh-i hümâyûn olup Varna'dan menzil ile Bosna'ya revâne olup ağırlığı dahi kethüdâsı getirmişlerdir. Ve Selîm Paşa Niş nâm mahalle revâne olmuşdur. Hakk te'âlâ cümlesine selâmetler ihsân eyleye, âmîn, Yâ Mu'în **(75a)**.

---

[199] *Ruzmerre*'de 20. cumartesi günü (s. 47).

Rumeli pâyeleri

Ve yine mâh-ı Rebî'ülevvelin yirmi sekizinci günü hâlâ Rumeli kādıaskeri Esseyyid Elhâc Yahyâ Tevfik Efendi hazretlerine Rumeli pâyesi ihsân olmuşlardır, hâricleri [...] Ve yine mâh-ı Rebî'ülâhırın üçüncü gününden hâlâ Anadolu kādıaskeri ve Nakībü'l-eşrâf Esseyyid Elhâc Mehmed Kâmil Efendi hazretlerine Rumeli pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur, hâricleri [...]

İslâmbol pâyesi

Ve yine mâh-ı Rebî'ülâhırın beşinci gününden sâbıkā Anadolu pâyelü Esseyyid Mehmed Dervîş Efendi hazretlerine Rumeli pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur, hârici [...]. Ve yine sâbıkā Havâss-ı refî'a kādısı Mekke-i mükerreme pâyelü Hamîdîzâde Mustafa Efendi hazretlerine İslâmbol pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur, hârici [...]

Topçubaşı azli ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun üçüncü cum'a-ertesi günü Topçubaşı[200] azl yerine topçubaşı ocağı kethüdâları olan ocak kethüdâsı Abdülmümin Ağa[201] topçubaşı olmuşdur.

Ordu hekimbaşısı ta'yîni

Ve yine bundan akdem Ser-etibba-i hâssa Hayatîzâde kethüdâsı [...] Efendi'yi Ordu-yı hümâyûna hekimbaşı etmek murâd olundukda "*ru'ûs verilirse olurum ve illâ olmam*" deyü imtinâ etmekle tabîb-i hâssalardan Aksarây sûkunda sâkin Anadolu kudâtından Hacı Molla demekle ma'rûf Esseyyid Abd[ülhak?] Efendi bu hızmet-i celîleyi kabûl eyledikde Anadolu'dan Rumeli'ye nakl ve mâ-fevkinde sâniye rütbesinde bir mansıb ihsân olunup ordu-yı hümâyûn hekimbaşısı olmuşdur.

Mirâhur-ı evvel

Ve yine mâh-ı mezbûrun sekizinci perşenbe günü Mirâhur-ı evvel Çerkez Bey azl olunup yerine hâlâ Kapıcılar kethüdâsı İzzetpaşazâde Saîd Bey mirâhur-ı evvel olmuşdur.

Mirâhur-ı sânî

Ve yine yevm-i mezbûrda mirâhur-ı sânî Sakızlı Mehmed Ağa azl yerine Çayırzâde Mehmed Ağa mirâhur-ı sânî olmuşdur.

---

[200] Genç Osman Ağa (*Ruznerre*, s. 47).

[201] *Ruznerre*'de Mehmed Ağa (s. 47).

Kapıcılar kethüdâsı

Ve yine sadr-ı sâbık Abdullâh Paşazâde Saîd Bey kapıcılar kethüdâsı olmuşdur.

Nefy-i Kolçak Mustafa Ağa

Ve yine sâbıkā bostancıbaşı ser-bevvâbîn-i dergâh-ı âlî Kolçak Mustafa Ağa bundan akdem Aydoslu Mehmed Paşa ma'iyyetine ta'yîn olunup Kara Mahmûd Paşa üzerine gidüp hilâf-ı rızâ hareketde olmağın Limni cezîresine nefy olmuşdur.

İhrâk-ı Konak-ı Kāsım Efendi[202]

Ve yine mâh-ı mezbûrun on yedinci cum'aertesi eşrâf-ı kudâtdan kādılar kapı kethüdâsı Elhâc Kāsım Efendi'nin konağı yevm-i mezbûrda kable'z-zuhr hareminden ihrâk zuhûr edüp bi'l-külliye muhterik olup lillâhilhamd âhara sirâyet etmedi. Hakk te'âlâ ecirler vere, âmîn **(75b)**

Ordu-yı Hümâyûn Şeyhi ta'yîni

Ve yine mâh-ı Rebî'ülâhırın onyedinci cum'aertesi günü Kırımî Eşşeyh Hüseyin Efendi hazretleri Ordu-yı hümâyûn şeyhi ta'yîn ve Ordu-yı hümâyûn şeyhliği için ferve ilbâs olunmuşdur.

Sulehâdan Sancağ-ı şerîfe ta'yîn

Ve yine şeyh-i mezbûr Halîl Efendi ma'rifetiyle ulemâdan ve sulehâdan olmak üzre Sadrıazam Yusuf Paşa hazretlerinin re'y-i müstahseneleri üzre on aded sulehâdan kimesneler tedârük ve üzerlerine re'îs-i Nakşîbendî şeyhlerinden Beşikçizâde Şeyh Süleyman Efendi re'îs ta'yîn olunup ancak bunlar sancağ-ı şerîf obasında hatm-i hâce ve zikrullâh ve ibâdât [ve] ta'ât edüp guzât-ı müslimîn mansûr ve muzaffer olmak içün tazarru' ve niyâzda olacaklardır.

Talebe-i kirâmdan Şeyhler

Ve yine Sadrıazam Yusuf Paşa hazretlerinin re'y-i müstahseneleri, Şeyhülislâm Mehmed Mekkî Efendi hazretleriyle kavl ü karâr ve ulemâdan, talebe-i kirâmdan bir mikdâr efendilere ta'yînât ve herbirileri Ordu-yı hümâyûnda asâkir-i İslâmın müctemi' olan mahallerde va'z u nasîhat [ve] âyât-ı kerîmelerde ve ehâdis-i Nebeviyye'de vârid olanlardan fazîlet-i gazâ ve şehîd olanlar hakkında vârid olanları asâkir-i İslâma tefhîm eylemeleri içün dersiâm hocalar efendilere Şeyhülislâm Efendi

---

[202] *Ruznâme*, vr. 22a.

hazretleri ifâde anlar dahi talebeleri cem‘ ve tahrîre mübâşeret üç yüz mikdârı tahrîr ba‘dehu imtihân misillü doksan dokuz aded isimleriyle tahrîr ve ta‘yînât ve harcırâh verilüp harbirileri me’mûr oldukları mahallerde va‘z u nasîhata me’mûr olmuşlardır.

Tevcîh-i Trabzon ve Muhâfiz-ı Sinop

Ve yine yevm-i mezbûrda[203] hâlâ Şam-ı şerîf vâlîsi ve Emîrülhâc Battâl Elhâc Hüseyin Paşa Şam-ı şerîf'den azl, Trabzon mansıbı ve Sinop muhâfazasına me’mûr olmuşlardır.

Tevcîh-i Şam-ı Şerîf ve Emîrülhâc

Ve yine yerine cerde olan delîlbaşı İbrahim Paşa'ya bir tuğ dahi ihsân-ı hümâyûn olup Şam-ı şerîf tevcîh ve Emîrülhâc olmuşlardır. Hakk Subhânehu ve te‘âlâ hazretleri hüccâc-ı müslimîne ve guzât-ı muvahhidîne selâmetler ve dâ’imâ mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

Tevcih-i Selânik ma‘a pâye-i Rumeli

Ve yine Abdî Paşa kethüdâsı mîrimîrândan Osman Paşa'ya Selânik eyâleti tevcîh ve Rumeli pâyesiyle azîm asâkir ile yevm-i mezbûrda sefer-i hümâyûna revâne olmuşlardır.

Etmekcibaşı azl ve nefyi ve nasb ve katl-i Etmekciyân

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirminci günü etmekciyân tâ’ifesinden ba‘zıları tabh eyledikleri nân-ı azîzi gāyet siyâh ve mel‘anetleri zâhir oldukda birkaç Arnavud tâ’ifelerini boğup ve Darbhânebaşı'nda olan nizâm ustasını birgün koltuklarından asup ertesi gün belinden asup bu minvâl üzre katl olunup ve etmekcibaşıyı azl ve nefy ve sâbıkā etmekcibaşı olan Üsküdârî Tıflıoğlu İsmail Ağa'yı etmekcibaşı eylemişlerdir.

Kanarya maddesi ve salb-ı Bakkal

Ve yine yevm-i mezbûrda Aksarây kurbünde Kızılmusluk (**76 a**) nâm mahalde bakkal İspir nâm keferenin ba‘zı zen-dost töhmetiyle şöhret-şi‘âr olup ve ba‘zı zenân tâ’ifesinden mezbûra bohça ve musanna‘ kafes ile bir kanarya[yı] dükkânı önüne asup ve kırk kesim gezüp ve evzâ‘ [u] etvârından civârında olan ehl-i İslâm mutazarrır olup ve Nûn-ı ûlâ (?) ile şöhret bulup ahâlî Sadrıazam hazretlerine hufyeten ifâde ve

---

[203] *Ruzmerre*'de 17 Rebîülâhır cumartesi (s. 47).

ma'lûm-ı âlîleri oldukda bizzât tebdîl kendileri dükkâna gelüp kanaryayı rü'yet ve "*İsbir sen misün*" deyü su'âl ve ikrârı mûcebince kanaryayı indirüp kanaryanın yerine mezbûru salb eyleyüp cümle ibâdullâh mesrûr olmuşlardır. Hakk te'âlâ herhâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn.

Tevcîh-i Bağdad

Ve yine Rebî'ülâhırın yirminci günü sâbıkā Erzurum kādısı Debbağzâde Numan Molla Efendi'ye bin ikiyüz iki senesi Şevvâlü'l-mükerrem gurresinde zabt etmek üzre Bağdad kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici [...]

Surre emîni tevcîhi

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi beşinci pazar günü sâbıkā surre-i hümâyûn emîni Elhâc Esseyyid Mehmed Tâhir Ağazâde Esseyyid Elhâc Şâkir Ağa'ya surre-i hümâyûn emîni ta'yîn buyurulup hil'at ilbâs buyurmuşlardır.

Rîm-Papa mâddesi

Ve yine bundan akdem avn-i inâyet-i Bârî ile Moskov kralının kapudanesi olan kalyon-ı kebîr Tersâne-i âmireye vaz' olundukdan sonra sefine-i mezbûrun kapudanı Rîm-Papa evlâdlarından olup mezbûr Rîm-Papa bundan akdem Moskov kralına gönderüp ol dahi general edüp ba'dehu mezbûr donanmasına başbuğ ta'yîn ve kapudane edüp Tersâne'de zindana vaz' olunup ba'dehu cümle düvel-i nasârâ kralları taraflarından balyozlara tahrîrâtları ve Devlet-i aliyyeye ricâ-nâmeleri vürûd ve sebîlini tahliye olunmak üzre Sadrıazam Yusuf Paşa hazretlerinden her bir kral tarafından ricâ olundukda Sadrıazam hazretleri cevâb-ı ba-sevâblarında herbirlerine âkilâne ve mülâyemet ile cevâb verilüp "*bu esnâda sebîlini tahliye olunsa münâsib olmayup ve misâfirimizdir sefer-i hümâyûn bertarâf oldukda ol zaman sebîli tahliye olunur*" deyü cevâblarını cümle balyozlar istihsân eyleyüp bu minvâl üzere terk olundukda ba'dehu İspanyol tarafından kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa hazretlerine ricâ ve niyâz olundukda Sadrıazam hazretlerine haber vermeksizin sebîlini tahliye buyurup ba'dehu sâ'ir düvel-i nasâra balyozları cümle muğber olup cümlesi Sadrıazam hazretlerine ifâde-i hâl ve "*İspanyol kimdir ki anın hatırı için ıtlâk olunup bizlerin ricâsı adem-i kabûlde olup cümlenin hâtırı şîkest oldu*" deyü cevâblarını istimâ' buyurduklarında ale'l-fevr Tersâne'ye vardıklarında Kapudan Paşa hazretlerinden su'âl ve sebîlini tahliye olunduğunu ilm-i âlîleri buyuruldukda cevâblarında mülâhaza olunmayup ve gaflet üzre olduğunu münfehim oldukda ba'dehu fer-

mânlar ve âdemler ta'yîn olunup irsâl buyurdukları **(76b)** âdemleri avn-i inâyet-i Hakk ile sınır başına karîb mahalde yetişüp ahz ve Âsitâne-i aliyyeye getirüp yine mahall-i mezbûresine vaz' olunduğunu sâ'ir düvel-i nasârâ balyozları teşekküre gelmişlerdir. Ve cümle mesrûr olmuşlardır. Bu mâddede tafsîl çok bu kadarca iktifa edelim alâmet-i hayrdır inşâ'allâhü te'âlâ herhâlde muvaffak bi'l-hayrdırlar. Bu husûsda mülâhaza olundukda ni'am-ı Bârî'ye nihâyet yokdur. Hemân Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri selâmetler ihsân ve herhâlde mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

Hüccâc-ı müslimîn ve surre emîni gelmesi

Ve yine mâh-ı Rebî'ülâhırın gurresinde hüccâc-ı müslimînden Rumeli kāfilesi Âsitâne'ye vürûd ve birkaç kafile gelüp ve mâh-ı mezbûrun yirmi dokuzuncu perşenbe günü Mekke-i mükerreme kādısı Dağıstanî fazîletlü Elhâc İbrahim Efendi hazretleri ve surre emîni ve sâ'ir hüccâc-ı müslimîn, Âsitâne-i aliyyeye dâhil olmuşlardır.

Mısır hüccâc[ını] Arab urması

Ve yine bundan akdem sene-i evvelde Cezzâr Elhâc Ahmed Paşa hazretlerinin emîrülhâc oldukları sene ba'de itmâmi'l-hâc avdetlerinde Medîne-i münevvere'ye teşrîflerinde Harb arabı Mısır hüccâcını vurup ve cümle emvâl ve eşyâlarını nehb ü gārât edüp ve mahfel-i şerîfi ahz eylediklerini Medîne-i münevverede Cezzâr Paşa'nın istimâ'ı oldukda taraflarından asker ta'yîn ve kendüleri bizzât hareket edüp mümküni mertebe hüccâc-ı müslimîni tahlîs ve mahfel-i şerîfi ahz ve müceddeden nizâm ve râbıta ve asker ta'yîn buyurup mâlen ve bedenen râbıta verüp ve sekiz gün Medîne-i münevvere'de meks ve ikāmet edüp ba'dehu Mısır hüccâcını irsâl ba'dehu kendüleri dahi sıhhat ü selâmet ve âfiyet ile sâlimîn hüccâc-ı müslimîni Şam-ı şerîfe idhâl ve kendüleri ma'zûlen Akka'ya revâne olmuşlardır. Ba'dehu bu sene-i mübârekede beyne'l-Haremeyn Harb arabı Şam-ı şerîf hüccâcını urmak ve nehb ü gārât etmek içün tedârük ve tecemmü'-i urbâna mübâşeret ve bu vechile hıyânetini Mekke-i mükerreme'de Şerîf Sürûr hazretlerine ifâde ve sırren ve alenen teftîş ve tefahhus ve sahîhen urbânın ve Harb arabının bu minvâl üzere hıyânetini ilm-i âlîleri buyuruldukda azîm tedârük ve onsekiz bin mikdarı asâkir-i vâfireyle Mekke-i mükerreme'den çıkup beyne'l-Haremeyn nizâm vererek Cedîde'de ve Safar'da ve Kara Yenbu'u'nda ve Yenbu''da ve sâ'ir mahallerde azîm ceng ü cidâl ve urbanın emvâl ve eşyâlarını nehb ve gārât edüp ve gereği gibi kıtâl

olup ve şeyhleri olan Mîr Mahmûd firâr ve sâ'irleri maktûl olmuşlardır ve bakıyye kalanlara gereği gibi nizâm verilüp Yenbu' taraflarından vezîr ve asker ta'yîn buyurmuşlardır. Ba'dehu Medîne-i münevvere'ye teşrîf buyurup anda dahi [...] gün **(77a)** mikdârı meks ve ikāmet buyurmuşlardır. Ve ecdâd-ı izâmlarını ta'zîmen ve tekrîmen salât u selâm ile ziyâret-i aliyyeleriyle müşerref olup ve gereği gibi nizâm verüp ve mukaddemâ bir sîm-i hâlisden hücre-i sa'âdete bir kapu yapmışlar idi. Kendi emirleriyle mahalline vaz' eylemişlerdir. Ba'dehu Şam-ı şerîf vâlîsi ve Emîrülhâc Battal Hüseyin Paşa Şam-ı şerîf hüccâclarıyla duhûl ve görüşüp üç gün meks ba'de itmâmi'z-ziyâre ve ba'de itmâmi'l-merâsîm evvelâ Şerîf Sürûr hazretleri kalkup ba'dehu bir gün sonra hüccâc-ı müslimîn ile Hüseyin Paşa Mekke-i mükerreme'ye revâne olmuşlardır.

Şerîf taraflarından nüccâb gelmesi

Ve yine madde-i mezbûrun haber-i meserretlerini Devlet-i aliyyeye tahrîrâtları Şerîf Sürûr hazretleri taraflarından Mekke-i mükerreme ahâlîsinden zemzem-i şerîf sakalarının re'îsleri olan Ebûlfereczâde Eşşeyh Ebûbekir bin Saîdî Efendi nüccâb olarak Muharremü'l-harâmda Âsitâne-i aliyyeye dâhil olup tahrîrâtlarını Devlet-i aliyyeye teslîm ve mükerremen Küçük İbrahim Efendi'nin konağına misâfir verilüp ta'yîn ve ta'yînât verilmişdir.

Vekāyi'-i şehr-i Cumâdelûlâ li-sene isneyn ve mi'eteyn ve elf

Tuğlar dikilmesi

Bin iki yüz iki senesi mâh-ı Cemâziyelevvelinin gurresi cum'a günü olup ikinci cum'aertesi günü bilcümle Şeyhülislâm Mehmed Mekkî Efendi ve Rumeli kādıaskeri Esseyyid Yahyâ Tevfik Efendi hazretleri ve Anadolu kādıaskeri Nakībü'l-eşrâf Esseyyid Mehmed Kâmil Efendi hazretleri ve Ordu-yı hümâyûn kādısı Abdullâh Molla Efendi hazretleri ve bilcümle selâtîn şeyhleri efendiler hazerâtları ve Ordu-yı hümâyûn şeyhi Kırımî Halil Efendi ve Hüdayî şeyhi Rûşen Efendi ve Şeyh Zâkirzâde ve sâ'ir ricâl ve kibârları ve Ağapaşa ve sâ'irleri ber-mu'tâd-ı kadîm Bâb-ı sadrıazamîye da'vet ve cümle hâzır olduklarında ba'de itmâmi'l-merâsim Feth-i şerîf kırâ'et ve meşâyih-i izâm du'â vü senâ ve tuğ dikilüp kurbanlar zebh ve meşâyihlerden Rûşen Efendi'ye ve Dülgerzâde Efendi'ye ve Özbekler şeyhine bol yenlü

ferveler ilbâs ve sâ'ir meşâyihlere atiyyeler i'tâ ve mu'tâd-ı kadîm üzre cümleye hil'atler ilbâs buyurmuşlardır. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri herhâlde muvaffak, dâ'imâ mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

Nemçe seferi zuhûru, Balyozu ihzâr ve kovmaları

Ve yine bundan akdem Moskov keferesine sefer-i hümâyûn musammem ve hâzır olurlar iken Moskov kralıyla Nemçe kralı melâ'înler birbirleriyle ittifâk ve ittihâdları ayân ve nümâyân olup ve etrâf ü eknâfdan Nemçeli'nün dahi hıyâneti Devlet-i aliyye taraflarına tahrîrâtlar vürûd edüp **(77b)**

Meşvere-i umûm[204]

Ba'dehu Moskov kralıyle Nemçe kralının mel'anetleri ve hıyânetleri zâhir bilcümle ulemâ ve ricâl ile umûm meşveresi olup ba'dehu mâh-ı Cumâdelûlânın beşinci salı [günü] Nemçe balyozunu Bâb-ı sadrıazamîye getirüp "*bu harekât nedür*" deyü Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri su'âl buyurduklarında inkâra mecâl bulamayup ikrâr ve "*kralımın seferi vardur*" deyü cevâb-ı menhûsı istima' buyurduklarında dîvân-ı âlîlerinden tard ve ib'âd buyurup

Nemçe Balyozu sefîneye vaz' ve kovmaları

Balyoz-ı mezbûr Yedikule'ye vaz' olunmasını niyâzda oldukda Sadrıazam hazretleri cevâb-ı bâ-sevâblarında "*üç güne değin kendine mehil ve kendü ve cümle bâzergânlar üç günden sonra bulunur ise emvâl ve eşyâları mîrîye ahz ve kendüleri vaz'-ı kürek olurlar*" buyurup kovmuşlardır. Ba'dehu balyoz-ı mezbûrun sarâyına âdemler ta'yîn olunup bilcümle emvâl ve eşyâlarını bir müste'men sefînesine vaz' ve Akdeniz tarafından balyozu ve etba'larını sefîne ile Alikarna tarafından mahallerine revâne olmuşdur. *İle'l-kutri lehâ haysü teşa'ame.*

Ve yine mâh-ı mezbûrun yedinci perşenbe günü Sarây-ı hümâyûnda umûm meşvere olup seyfden gayriye mesâğ olmadığı hümâyûn oldukda tedârüke mübâşeret eylemişdir.

Kar yağması

Ve yine mâh-ı mezbûrun sekizinci cum'a gecesi azîm kar yağup ve azîm fırtına olmuşdur.

Mevâcib ihrâcı

Ve yine mâh-ı Cemâziyelevvelinin on ikinci salı günü kula mevâcib ihsân-ı hümâ-

---

[204] *Ruznerre*, s. 48.

yûn olup ba'de itmâm-i ihrâci'l-mevâcib Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri Bâbıâlî'lerinde sergiye oturup ulûfe verirler iken

Belgrâd tarafından kelleler ve kulaklar gelmesi

Belgrad vâlîsi Abdî Paşa tatarlarından tatar zuhûr ve ânide huzûr-ı sadrıazamîye ihzâr ve Abdî Paşa hazretlerinin tahrîrâtlarını Dîvân-ı âlîlerinde feth ü kırâ'et ve birkaç Nemçe cenerali kellesi ve meçler ve bir kebîr heybe ile birkaç bin kefere kulağı ve tahrîrât-ı mezbûrun mefhûmu ma'lûm-ı âlîleri oldukda şükr-i Yezdân ederek ve bükâ ederek kendü elleri ile sergiden bir kulaklı kese akçe ve bir sâye kapud ilbâs buyurmuşlardır.

Haber-i meserret

Tahrîrâtları: Nemçe tarafından açıklar ile ve sefîneler ile kırk binden mütecâviz asker-i kefere ile birkaç ceneral hufyeten **(78a)** habersiz Belgrad kalesi önünde ve etrâfında oldukları Abdî Paşa hazretleri istimâ' ve cenge mübâşeret, lilâhilhamd ve'l-minne nusret-i azîm ve otuz kırk binden mütecâviz küffar kırılup ve Belgrad civârında olan re'âyâların cümlesi Nemçe ile müttefik olduklarını Abdî Paşa hazretleri ol re'âyâ karyelerini urup ve ekserlerini katl eylemişlerdir. Ve bilcümle re'âyâ kefereleri müttefik oldukları nümâyân olmuşdur. Hakk te'âlâ encâmını hayr eyliye, âmîn.

İhrâk-ı kurb-ı Tehtâb hamâmı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on üçüncü çarşanba günü sabah namâzı vaktinde Fethiye kurbünde Tehtab hamâmı kurbünde Şeyh Osman Efendi'nin hânesinden ihrâk zuhûr edüp bir hâne muhterik ve bir iki hâne yıkılup lillâhilhamd def' olınuşdur.

Devr olup ve ilbâs-ı kürk

Ve yine mâh-ı mezbûrun onbeşinci cum'a günü dîvân-ı sadrıazamî olmayup kādıasker efendiler hazerâtlarına dîvân pâydost haberini haberci çavuş getirüp Sadrıazam hazretleri sergiye oturup ve devr olup devr kürkü ilbâs olunup ve yine hatt-ı hümâyûn kırâ'et olunup devâm-ı devlete du'âda olmuşlardır.

Azl-i Şeyhülislâm ve nasbı[205]

Ve yine mâh-ı Cemâziyelevvelin on altıncı cum'aertesi günü ale's-seher Sırkâtibi [...] Ağa taraf-ı padişâhîden me'mûren Rumeli pâyelü ve hâlâ nakībü'l-eşrâf ve hâlâ Anadolu kādıaskeri fazîletlü Esseyyid Mehmed Kâmil Efendi hazretlerini konaklarından ahz edüp ve yedi çifte kayık ile Yalı köşkünden Sarây-ı hümâyûna dâhil ba'dehu Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri ile ma'an huzûr-ı hümâyûna duhûl ba'dehu ferve-i samur-ı beyaz ilbâs buyurulup ba'de itmâmi'l-merâsim Bâb-ı hümâyûndan Sadrıazam ile ma'an Paşakapusı'na gelüp iki sâ'at mikdârı Bâb-ı sadr-ı âlîde meks bâde itmâmi'l-merâsim konaklarına teşrîf buyurmuşlardır. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri selâmetler ihsân ve herhalde muvaffak bi'l-hayr eyliye âmîn. Bi-hürmeti Seyyidi'l-mürselîn.

Çavuşbaşı azli ve nasbı

Ve yine ol hînde Çavuşbaşı Elhâc Sâlih Ağa azl yerine Ruhî Süleyman Ağa çavuşbaşı olup ibtidâ hızmeti şeyhülislâm-ı sâbık Celebzâde Mehmed Mekkî Efendi hazretlerinin kapusunu kapamağa ta'yîn olunup ol dahi me'mûren mahall-i mezbûra varup kapuyu kapayup ba'dehu şeyhülislâm-ı sâbıka vardıkda "*muhayyersiz ne tarafa re'yiniz olursa*" gerek yalıya ve gerek konaklarında olmalarını muhayyer olup konaklarını ihtiyâr buyurmuşlardır (**78b**).

Tevcîh-i nekābet

Ve yine yevm-i mezbûrda sâbıkā Rumili pâyelü Esseyyid Mehmed Dervîş Efendi hazretlerine nekābet tevcîh olunmuşdur.

Tevcîh-i Anadolu

Ve yine yevm-i mezbûrda sâbıkā İslâmbol kādısı iken Anadolu pâyesi ihsân olunan Elhâc [Mustafa] Âşir Efendi hazretlerine bi'l-fi'l Anadolu kādıaskerliği tevcîh olunmuşdur.

Kāimmakām tevcîhi

Ve yine yevm-i mezbûrda yani Cumâdelûlânın on altıncı cum'aertesi günü ağa paşa olan Hasan Paşa hazretlerini Bâb-ı hazret-i sadrıazamîye da'vet olunup Âsitâne-i aliyyede kāimmakāmlık kürkü ilbâs buyurulup ba'de itmâmi'l-merâsim takım ile Molla Gürânî kurbünde Mehterçeşmesi'nde olan

---

[205] *Ruzmerre*, s. 48; *Ruznâme*, vr. 22b.

konaklarına revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ hazretleri herhâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn.

Yeniçeri ağası tebdîli

Ve yine yevm-i mezbûrda kul kethüdası olan Kelleci Osman Ağa['ya] yeniçeri ağalığı ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Kul kethüdâsı tevcîhi

Ve yine yerine zağarcıbaşı [...] Ağa kul kethüdâsı olup anın yerine samsoncubaşı [...] Ağa zağarcıbaşı olup anın yerine turnacıbaşı [...] Ağa samsoncubaşı olup anın yerine [...] turnacıbaşı olup ilâ âhırihi silsile-i ocak buyurmuşlardır.

Tevcîh-i Sipâhîler Ağası

Ve yine yevm-i mezbûrda sâbıkā topcubaşı olan Genç Osman Ağa, Ruhî Süleyman Ağa'nın yerine sipâhiler ağası olmuşdur.

Kethüda Bey vekâleti

Ve yine Elhâc Salih Ağa çavuşbaşılıkdan azl olunup kethüda-yı sadr-ı âlî vekîli olmuşdur

Tevcîh-i kādı-i Şam-ı şerîf

Ve yine bundan akdem Şam-ı şerîf kādısı olup bahren revâne olup Beyrut nâm mahalle vardıklarında hastalanup ve anda vefât edüp rahmetullâhi te'âlâ ba'dehu ol mahalden nâibleri Şam-ı şerîfe varup zabt ba'dehu vefâtını Devlet-i aliyyeye arz ve i'lâm ve altı ay evlâdlarına ihsân yerine Vâlide Kethüdâsızâde Mehmed Sâdık Efendi'ye bin ikiyüz iki senesi Ramazân-ı şerîf gurresinden zabt etmek üzre Şam-ı şerîf kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici [...]

Vefât-ı İmâmzâde

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirminci salı günü Mîrzâzâde kethüdâsı eşrâf-ı kudâtdan İmâmzâde Esseyyid Mustafa Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Rahmetullâhi te'âlâ **(79a)**

Pâye-i Anadolu

Ve yine mâh-ı Cemâziyelevvelin yirmi ikinci cum'a günü sâbıkā Mekke-i mükerreme kādısı ba'dehu İslâmbol pâyeli Gümülcineli Esseyyid Elhâc Mehmed Efendi hazretlerine Anadolu pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Ve yine yevm-i mezbûrda sâbıkā Havâss-ı refî'a kādısı ve ba'dehu Mekke-i mükerreme pâyelü ve ba'dehu İslâmbol pâyelü Hamîdîzâde Mustafa Efendi hazretlerine Anadolu pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur. Hâricleri bâlâda tahrîr olunmuşdur.

Mukābele Beylikciye İlhâk

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi üçüncü günü hâlâ Beylikci Esseyyid Abdullâh Efendi hazretlerine piyâde mukābeleciliği ilhâken tevcîh olunmuşdur ve sâbıkı Kadrî Efendi Rumeli vâlîsi Süleyman Paşa hazretlerinin ma'iyyetlerine re'îs vekîli olmuşdur.

Topçular kitâbeti tevcîhi

Ve yine yevm-i mezbûrda sâbıkā defterdâr mektûbçusu demekle meşhûr Hâfız [...][206] Efendi'ye topçular kitâbeti tevcîh olunmuşdur.

Ve yine yevm-i mezbûrda Süfyân Ağa başbâkīkulu vekîli olmuşlardır.

Özi muhâfızı

Ve yine sâbıkā merhûm müderris Osman Paşa'nın hazîne kâtibi iken mîrimîrândan olup ba'dehu üç tuğ ihsân olan Hâmid Hasan Paşa Özi muhâfazasına ta'yîn olmuşlardır. Ve sâbıkā Özi muhâfızı İsmail Paşa Hocabey'e ta'yîn olmuşlardır.

Nefy-i kapucubaşı Abdullâh Ağa ve musâdere

Ve yine bundan akdem Nâmık Efendi birâderi kapucubaşı Abdullâh Ağa umûr-ı mühimmeden Ahıska'ya nüzûl emîni ta'yîn olunup iki ay mikdârı meks, mahall-i me'mûresine gitmeyüp Sadrıazam hazretleri Arz Odası'nda huzûrlarına getirdüp "*mahall-i me'mûreye niçin gitmedün*" deyü su'âl buyurduklarında leyte ve la'alle edüp gazâba gelüp cellâd edüp taşra çıkarmak üzre iken Ordu-yı hümâyûn kādısı fazîletlü Elhâc Abdullâh Efendi hazretleri anda bulunup ricâ ve niyâz ve katlden halâs edüp katle bedel Magosa kal'asına kal'abend ve musâdere ve bilcümle emvâl ve eşyâsı mîrîye ahz ve mâlikâneleri mezâda verilüp ba'dehu kapucubaşılığı ref' ve mâh-ı mezbûrun yir[mi] beşinci pazarertesi günü mübâşir ma'rifetiyle sefîneye vaz' ve mahall-i me'mûresine nefy olmuşdur (**79b**).

---

[206] Mustafa Efendi (*Ruzmerre*, s. 48).

Vefât-ı Mısır mollası Kaşıkçızâde Efendi

Ve yine mâh-ı Cumâdelûlânın yirmi altıncı salı günü sâbıkā Şeyhülislâm Murtazâ Efendi merhûmun mektûbcusu olup ve sâbıkā Mısır kādısı Kaşıkcızâde Mehmed Sa'deddîn Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişlerdir. Rahmetullâhi te'âlâ.

Cedîd sandal ve filika İnmesi

Ve yine yevm-i mezbûrda sandal ve filika indirmek için Sadrıazam ve Serdâr-ı ekrem Yusuf Paşa hazretleri Şeyhülislâm Kâmil Efendi hazretleri ile ma'an kayıkhânede sandalı indirüp ba'dehu Tersâne-yi âmireye teşrîfler buyurup filikayı dahi indirüp ba'dehu Donanma-yi hümâyûna emr ü fermân, Tersâne-yi âmireden onbir aded kalyon ve otuz aded mikdârı çalope salpa demir ve top atarak revâne ve Dolmabahçe önünde lenger-endâz olmuşlardır. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Nakz-i ahd, Nemçe tarafından Sofyalu'nun haber-i meserretleri, kelle-kulak

Ve yine sadrıazam hazretleri Tersâne-i âmirede iken Bosna tarafından haber-i meserretler zuhûr edüp bundan akdem Nemçe kralı tarafından Bosna tarafına mâh-ı mezbûrun dokuzuncu cum'aertesi günü haber gönderüp "*kralımız nakz-i ahd eyledik, seferimiz vardur*" deyüp ertesi pazar günü kırkbinden mütecâviz küffâr ehl-i İslâmı birkaç mahalden basup ba'dehu lillâhilhamd vel minne cümlesini kırup ve emvâllerini nehb ü gāret ve bir cenerali alnından kurşun ile katl ve bakıyyetü's-süyûf olanlar firâr eyleyüp ba'dehu ceneral-i maktûlün kellesini altın ile müzeyyen şabkasını ve murassa' mücevherli pâpûşunu ve re'îslerinden vâfir kelleler ve birkaç hurc ile memlû kulak ve sâ'ir haber-i meserretleri hâlâ Bosna vâlîsi olan Kapudan İbrahim Paşazâde Ebûbekir Paşa hazretlerinin tahrîrâtlarını tatarları Devlet-i aliyyeye geldiklerinde Sadrıazam hazretleri bir kese akçe ve bir samur kürk ilbâs buyurmuşlardır. Hakk te'âlâ emsâl-i kesîresiyle müşerref ve herhâlde mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

Tevcîh-i Trablusşam ve cerde

Ve yine hâlâ Şam-ı şerîf vâlîsi ve Emîrülhâc İbrahim Paşa'nın damadına iki tuğ ihsân ve Trablusşam mansıbıyle cerdeci ta'yîn buyurmuşlardır.

Müftî-i Şam azli ve nasbı

Ve yine yevm-i mezbûrda hâlâ Şam-ı şerîf müftîsi olan Bekrîzâde Esad Efendi fetvâdan hacr olunup yerine sâbıkā Şam-ı şerîf müftîsi Murâdzâde Esseyyid Halîl Efendi Şam-ı şerîf müftîsi olmuşdur.

Nefy-i Nimetîzâde kapucubaşı

Ve yine bundan akdem dergâh-ı âlî kapucubaşılarından Nimetî Bey Eflâk tarafına nüzûl emîni **(80a)** ta'yîn olunup Eflâk re'âyâsından iki aded şâb-ı emred oğlan alup hızmet etmek içün ba'dehu Âsitâne'ye gelüp "*Moskovlu kefereden çaşuttur*" deyü esirci Dobal Mahmûd'a varup füruht murâd eylediğini devlet tarafından haberdâr olduklarında sahîhen re'âyâ olduklarını isbât ve nizâma muhâl harekete cesâreti münfehim te'dîben Midilli'ye nefy olmuşdur.

Selâmlık ve Hazret-i Hâlid ve du'â

Ve yine mâh-ı Cumâdelûlânın yirmi dokuzuncu cum'a günü selâmlık Hazret-i Hâlid'de[207] olup ba'dehu salâti'l-cum'a şevketlü efendimiz hazretleri türbeye teşrîf buyurup ba'dehu cum'a vâizi olan Yahyâzâde Şeyh [...] Efendi'yi türbede "*va'z ve du'â eylesün*" deyü ihzâr buyurulup ba'dehu muvâcehede du'â olunup ba'dehu şeyh-i mezbûru Hazret-i Hâlid radıyallâhu anh hazretlerinin başları önünde şevketlü efendimiz hazretleri hâzır oldukları hâlde du'â ve cümle ibâd-ı müslimîn ve Enderûn-ı hümâyûn ağaları bükâ ederek "*âmîn*" deyüp ba'de itmâmü'd-du'â ve't-tazarru' ve'n-niyâz atiyye-i hümâyûnlar ihsân olunup

Ve rü'yâ-yı sâdıka-i şevketlü efendimiz hazretleri

Ba'dehu ol gice şevketlü efendimiz hazretleri menâmlarında rûyâ-yı sâdıka rü'yet buyurup sâhib-i sa'âdet sallâlâhu te'âlâ aleyhi ve sellem hazretlerini rü'yet ve "*sa'âdetler ile mansûr ve muzaffersin*" deyü tebşîr buyurup hâbdan bîdâr olduklarında Şeyh Yahyazâde Efendi'ye du'âları makbûl olup ve mübeşşir olduklarını tahrîr ve hatt-ı hümâyûnları ile nefs-i hümâyûnları içün olan elbise-i fâhirelerinden bir şal kaftan ve bir entari ve sâ'ir elbiseler ve atiyye-i hümâyûnlar ile irsâl buyurmuşlardır. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri herhâlde muvaffak bi'l-hayr ve dâimâ mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

---

[207] *Ruznâme* Ayasofya diyor (vr. 22b).

Vekāyi'-i şehr-i Cumâdelâhır li-sene isneyn ve mi'eteyn ve elf

Kethüdâ-yı Sadrıazam Davudpaşa'ya otak nizâmı

Bin iki yüz iki senesi mâh-ı Cumâdelâhırın gurresi pazar günü olup ikinci pazartesi günü kethüdâ-yi sadrıazamî ale's-seher takım ile ve mi'mâr ağa ve sâ'ir ta'yîn kimesneler ile ma'an Davudpaşa sahrâsına varup otaklar ve sâ'ir haymeler mahallerini keşf olunup ber-mu'tâd-ı kadîm cümlelerine râbıta verilüp yine ba'de'l-asr avdet buyurmuşlardır. Hakk te'âlâ müteyemmin ve mübârek eyleye, âmîn **(80b)**.

Tophâne'den güllelü top atılması

Ve yine yevm-i mezbûrda Tophâne'den güllelü toplar atup ve topları basdurup Boğaziçi'nden ve Üsküdar'dan kayıklar İstanbul'a ve Üsküdar'a mûrûr u ubûr etmeleri men' olunup toplar temâm oldukda mürûr u ubûrlarına izin verildi.

Donanma-yı hümâyûn alargası

Ve yine yevm-i mezbûrda Tersâne-yi âmireden Donanma-yı hümâyûn alarga olmuşlardır.

Konakçı tuğları Davudpaşa sahrasına çıkması[208]

Ve yine mâh-ı Cemâziyelâhırın üçüncü salı günü Dergâh-ı âlî yeniçeri ağası tuğu ve cebehâne ve Tobhâne ve arabacılar ve sâ'ir ocakların tuğları Paşakapusu'na gelüp ba'dehu alay-ı azîm ile cümle konakçı tuğları Bâb-ı sadrıazamîden sâ'at bir buçukda Sultan Mehmed câmi'i vâ'izi Şeyh Mardînî Efendi du'â vü senâ edüp yola revâne olup alay evvelâ asesbaşı subaşı yürüyüp ve dergâh-ı âlî yeniçerileri ortalarından onbir bölük neferâtları tüfenk-endâz ve silâh ve bisât ile yürüyüp ba'dehu tatar ağaları yürüyüp ba'dehu delîller ve delîl başıları ile cümle ellerinde mızraklar ile yürüyüp ba'dehu vezîr ağaları yürüyüp ba'dehu sipâh ve silahdâr ve sâ'ir ocaklar alemleri ve sekiz aded tuğlar yürüyüp ba'dehu çavuşân yürüyüp ba'dehu hâlâ vezîr kethüdâsı Doğramacızâde Ab-

---

[208] Ordunun ve alayların sefere gidişini müellifimiz çok ayrıntılı anlatmıştır. *Ruznerre* (s. 48) ve *Ruznâme*'de (vr. 22b) oldukça kısa bilgiler mevcuttur.

dullâh Efendi yürüyüp ba'dehu al mintânlar ile tüfenk-endâz tüfenkçiler yürüyüp ba'dehu kethüda bey iç ağaları mızrakları ile yürüyüp ba'dehu vezîr iç ağaları mızraklar ve tüfenkler ile yürüyüp ba'dehu mehterhâne yürüyüp ba'dehu iç ağaları etbâ'ları yürüyüp mızraklar ve tüfenkler ile yürüyüp ba'dehu sakalarbaşı sakalar yürüyüp,

Mehterhâne ocağı ortaları

Ba'dehu mehterhâneden dört aded orta neferâtı birer birer alay-ı azîm ile herbirerleri kazganları ve ustaları takımları ile ve yedlerinde teberleri ile geçüp ba'dehu veznedârlar ve ocak ağaları yürüyüp ba'dehu mehterbaşı ağa etbâ'ı ile yürüyüp ba'dehu sakaları her bir ortaları ardında yürüyüp ba'dehu sârbânbaşı yürüyüp ba'dehu otaklar ve bilcümle mehterhâne takımları **(81a)** çadırlar ile birkaç yüz aded develere tahmîl ve develer üzerinde kösler çalarak revâne olup Davudpaşa sahrasına nâzil olmuşlardır.

Cümle ocakların çadırların çıkması

Ve yine mâh-ı mezbûrun dördüncü çarşanba günü cümle ocakların çadırları ağırlıkları kalkup Davudpaşa sahrasına revâne olmuşlardır.

Sancağ-ı şerîf topları ve çarka topları çıkması

Ve yine yevm-i mezbûrda top arabacılar kışlalarından top arabaları Sultanahmed meydanında top arabaları mâî boyalu ve dörder bargirlü ve üzerlerinde yeşil boyalu çarka topları ve sancağ-ı şerîf topları ve herbir arabaya ikişer voynuk ta'yîn ve önlerinde alemdârlar alem ve her bir arabaya neferâtlar ve sâ'ir zabitânları ve neferâtları ve sakaları ile Davudpaşa sahrasına revâne olup otak-ı sadrıazamî önüne vaz' olunup ber-mu'tâd-ı kadîm nizâm verilmişdir.

Esnaflar çıkması

Ve yine yevm-i mezbûrda bilcümle Ordu-yı hümâyûn esnâfları çadırları ile ve ağırlıkları ile çıkup yerli yerlerinde ber-mu'tâd-ı kadîm mahallerine vaz' ve her esnâf cümlesi san'atları işlemeğe mübâşeret eylemişlerdir.

Şevketlü efendimiz hazretleri temâşâ-yı alay içün köşke teşrîfleri

Ve yine mâh-ı Cumâdelâhırın beşinci perşenbe günü dergâh-ı âlî yeniçeriler ocağı çıkması beyânındadır. Şevketlü, azametlü, kudretlü, mehâbetlü âmme-i ibâdullâha mer-

hamet ve şefkatlü pâdişâh-ı rûy-ı zemîn halledallâhu hilâfetehu ilâ-yevmiddîn sultânü'l-berreyn ve hakānü'l-bahreyn sultân bin es-sultân bin es-sultân es-Sultân Abdülhamîd Hân eyyedallâhu ve nasarahullâhu ve afâza ale'l-âlemîn birrehu ve ihsânehu efendimiz hazretleri şevket ve azametleriyle Sarây-ı hümâyûnlarında Alay köşkü ta'bîr olunur mahalle nüzûl ve ol kasr-ı mu'allâda asâkir-i İslâmı temâşâ ve bahşîşler ve atiyyeleri mabzûl olup mahalleri geldikde zikr olunur. Ba'dehu çavuşbaşı ve kapıcılar kethüdâsı Saîd Bey ile ma'an gelüp köşk altında huzûr-ı hümâyûnda dîvân durup ba'dehu teşrîfâtcı efendi Soğukçeşme kapusu önünde karar ve Paşa-kapısı'ndan kaftanlar gelüp mahall-i mezbûrda koyulup ba'dehu karakulak Ağa kapusına varup haber verdiklerinde ocak tarafından başyazıcı efendi gelüp **(81b)**

Alay-ı Dergâh-ı âlî-i Yeniçeriyân

Teşrîfâtçı efendi ve başyazıcı efendi ile ma'an Soğukçeşme kapısı önünde tevakkuf ve etrâflar hâsekiyân ve zâbitân-ı dîvân durup alaya muntazırlar iken ibtidâ-yı alay evvelâ ocak yazıcılarından iki aded yazıcı efendiler bellerinde gümüş devât ile Soğukçeşme kapusu önüne geldiklerinde muhzır ağa karşulayup atlardan indirüp kaftanlar ilbâs olunup ve muhzır ağa yanlarında ma'an bir mikdâr gidüp çavuşbaşı ağa ile kapucular kethüdâsına teslîm anlar dahi köşk altında huzûr-ı hümâyûnda yer öpüp, ba'dehu esblerine süvâr, ba'dehu ağayân-ı mûmâileyhim mahallerine rücû' ve tevakkuf eyleyüp, ba'dehu ocaklu sakaları önlerinde gümüş kisbetlü sakabaşıları geçüp revâne olmuşlardır, ba'dehu bir aded yazıcı efendi ve bir kul çavuşu gelüp mu'tâd üzere muhzır ağa istikbâl ve ilbâs-ı kaftan ve a'yâna teslîm ve yer öpüp revâne olmuşlardır, ba'dehu ocakların kulağuz odası olan on yedi bölük yürüyüp önlerinde dervîşânlar teberleri ile tekbîr ve tehlîl ederek nişânları olan pençelerini açup ihsân-ı hümâyûnlarına muntazır olarak geçerler iken cümle yedlerinde tüfenkleri olmayan ne kadar asâkir var ise onar guruş tüfenk akçesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur ve çavuşân ve mâni söyleyenlere dahi atiyye-i hümâyûnları olmuşdur. Ve cümle yoldaşları geçüp kazganları önlerinde aşçıları sîm meşin ve hançer ve bıçak ve sîm takımlar ile baş karakullukçuları ve karakullukçular ve segsâneler ile ve sakaları ile geçmişlerdir ve önlerinde gönder çekerek revâne olmuşlardır, ba'dehu kul kethüdâsı birinci bölük önünde yazıcı ve kul çavuşu hil'atleri kezâlik yer öpüp, ba'dehu neferât tekbîr ve tehlîl ile odabaşıları ve vekîlharcları ve

neferâtı ta'dâdâ gelmez geçüp kazganları ve aşçıları ve baş karakullukçuları ve sünbülcüleri sîm çaprazlar ile ve başlarında beyaz Sakız şallarıyla nişânları olan **(82a)** gümüş babaları ile revâne olmuşlardır ve sakaları dahi ma'an gitmişlerdir, ba'dehu dergâh-ı âli solakbaşı ağaların dört aded ortalar ki altmış cemâ'at solaklar, ba'dehu altmışbir cemâ'at solakların, ba'dehu altmış iki cemâ'at solaklar, ba'dehu altmışüç cemâ'at solakların dört aded ortalar sâbıkları misillü neferâtları ile aşçıları ve baş karakullukçuları ile atiyyelerini ahz ve râhî olmuşlardır, ba'dehu zâbitân ortalarından zağarcıbaşı ağa ortası altmışdört cemâ'at geçüp, ba'dehu samsoncubaşı ağa ortası geçüp, ba'dehu yetmişbir cemâ'at geçüp, ba'dehu ocak imâmı ortası doksan dört cemâ'at, ba'dehu turnacıbaşı ağa ortası otuzdokuz cemâ'at neferâtları aşçıları ve kazganları ile vech-i sâbıkı üzre revâne olmuşlardır, ba'dehu birinci cemâ'at geçüp, ba'dehu üçüncü cemâ'at geçüp, ba'dehu dördüncü cemâ'at geçüp, ba'dehu onikinci cemâ'at geçüp, ba'dehu onyedinci cemâ'at geçüp, ba'dehu yirmibeşinci cemâ'at geçüp, ba'dehu yirmiyedinci cemâ'at geçüp, ba'dehu yirmisekizinci cemâ'at geçüp, ba'dehu kırkaltıncı cemâ'at geçüp, ba'dehu ellibeşinci cemâ'at geçüp, ba'dehu ellialtıncı cemâ'at geçüp, ba'dehu ellisekizinci cemâ'at geçüp, ba'dehu ellidokuzuncu cemâ'at geçüp, ba'dehu altmışyedi[nci] cemâ'at geçüp, ba'dehu yetmişikinci cemâ'at geçüp, ba'dehu yetmişbeşinci cemâ'at yürüyüp, [ba'dehu] seksenbir cemâ'at geçüp, ba'dehu seksensekiz cemâ'at geçüp, ba'dehu seksendokuz cemâ'at geçüp, ba'dehu doksanyedi cemâ'at geçüp, ba'dehu yüzüncü cemâ'at geçüp, ba'dehu yüzbirinci cemâ'at geçüp, cemâ'at ortaları minvâl-i meşrûh üzre **(82b)** zâbitanları ve aşçıları ve kazganları ve sakaları ile sâbıkı üzere revâne olmuşlardır, ba'dehu bölüklerden ikinci bölük, ba'dehu üçüncü bölük, ba'dehu orta çavuş ortası beşinci bölük, ba'dehu altıncı bölük, ba'dehu dokuzuncu bölük, ba'dehu onuncu bölük, ba'dehu onbirinci bölük, ba'dehu onikinci bölük, ba'dehu onüçüncü bölük, ba'dehu onbeşinci bölük, ba'dehu onsekizinci bölük, ba'dehu ondokuzuncu bölük, ba'dehu yirmiüçüncü bölük, ba'dehu yirmibeşinci bölük, ba'dehu muhzır ağa ortası geçüp ve harbeciler ellerinde dolmalı ve harbeler ile geçüp, ba'dehu otuzbirinci bölük, ba'dehu otuzikinci bölük, ba'dehu otuzüç bölük camcılar, ba'dehu otuzdört bölük, ba'dehu otuzaltı bölük, ba'dehu otuzsekiz bölük, ba'dehu otuzdokuz bölük, ba'dehu ellibir bölük, ba'dehu elliiki bölük, ba'dehu elliüç bölük, ba'dehu ellidördüncü bölük, ba'dehu ellialtıncı bölük ellialtı kayıkçılar sellem sayarak geçüp, ba'dehu elliyedinci bölük, ba'dehu altmış birinci bölük, ba'dehu

ellidokuzuncu bölük geçüp mezbûrlar dahi cümleleri zâbitleri ile ve neferâtları ile ve aşçılar kazganları ile ve sakaları ile ber-vech-i muharrer-i sâbık revâne olmuşlardır, ba'dehu sekbânlardan dördüncü sekbânlar, ba'dehu beşinci sekbânlar, ba'dehu dokuzuncu sekbânlar, ba'dehu onaltı sekbânlar, ba'dehu otuzüç avcılar sekbânlar cümle neferâtlarıyle ve kazganları ve ustalarıyle revâne olmuşlardır, cemâ'at ve bölük ve sekbân ortaları cem'an yetmişiki orta bu def'a ta'yîn olunan cümlesi geçüp herbir ortalar önlerinde olan yazıcı efendilere ve kul çavuşlarına bâlâda tahrîr olunduğu minvâl üzre kaftanlar ilbâs **(83a)** buyurulup ve huzûr-ı hümâyûnda yer öpüp revâne olmuşlardır, ba'dehu seğirdim aşçıları takımlarıyle revâne olmuşlardır, ba'dehu yetmişiki aded orta bayrakları alemdârlar atlar üzerlerinde Rüstemâne revâne olmuşlardır, ba'dehu odabaşı ağalar esblerine süvâr ve kahramâne revâne olmuşlardır, ba'dehu serhadler ağaları gelüp Soğukçeşme kapusunda inüp ikişer ikişer kaftanlar giyüp revâne olup, ba'dehu sekbân çorbacıları kaftanlar giyüp geçüp, ba'dehu bölük ağaları kezâlik kaftanlar ilbâs olunup ve yer öpüp geçüp, ba'dehu cemâ'atler çorbacıları ağaları kezâlik kaftanlar ilbâs olunup ve yer öpüp geçüp, ba'dehu ağa alemleri geçüp, ba'dehu ortaçavuş ağa ve başçavuş ağa kaftanlar giyüp yer öpüp ve ardlarında al mintanlı tüfenkçileri ile geçüp, ba'dehu ocak imâmı başında büyük kavuk ile bol yenli samur kürk ile gelüp kaftan giyüp yer öpüp yedek ve tüfenkçileri ile geçüp, ba'dehu turnacıbaşı ağa, ba'dehu samsoncubaşı ağa, ba'dehu zağarcıbaşı ağa yedekleri ile ve tüfenkçileri ile birer birer kaftanlar giyüp ve yer öpüp geçüp, ba'dehu kul kethüdası ağa yazıcıları ve nöbetçileri al mintanlı tüfenkçileriyle kaftanları ilbâs ve yer öpüp geçüp, ba'dehu yeniçeri efendisi takımı ve nöbetçileri ile ve tüfenkçileri ile ilbâs-ı kaftan ve yer öpüp geçüp, ba'dehu ağa alemleri geçüp, ba'dehu ocak tuğu gümüş babalı ve tuğcu başında kalafat ile geçüp, ba'dehu sekiz aded kalafatlı müzeyyen yedekler geçüp, ba'dehu sırmalı ve âyetlü alemler yürüyüp, ba'dehu Bektaşîler ve şeyhleri yedlerinde teberleriyle dem çekerek yürüyüp, ba'dehu kalkanlar ile ve tüfenkçiler ile başlarında kalafatlar ile ağa çukadârları **(83b)** iki sıralu geçüp, ba'dehu hûkeşler Esmâü'l-hüsnâ okuyarak "*Kerîm Allâh Hû Rahîm Allah Hû*" deyü tazarru' ve niyâz ederek geçüp, ba'dehu dîvân sakaları arkalarında kırbalar ve yedlerinde altun yaldızlu maşrapalar ile guzât-ı müslimîne sebîl ederek geçüp, ba'dehu dergâh-ı âlî yeniçeri ağası Kelleci Osman Ağa başında ağa kalafatı ve arkasında şemsli

kaput ile yürüyüp Soğukçeşme kapusu önüne geldiklerinde me'mûr olan ağalar istikbâl edüp binek taşında esblerinden inüp huzûr-ı hümâyûna dâhil ve arza girüp üç def'a kadem-i hümâyûnlar baş koyup

İlbâs-ı ferve ve samur

Ba'dehu nefs-i hümâyûnlarına mahsûs olan fervelerden olmak üzre bir bol yenli hazânî çukaya kaplu ferve-i samur ilbâs buyurulup ve meyânına bir a'lâ tirkeş bağlayup ba'de itmâmi'l-merâsim kademler baş koyup vedâ', ba'dehu binek taşından esblerine süvâr ve Bâb-ı hümâyûndan taşra çıkup Alay köşkü altında at üzerinde üç def'a yer öpüp Rüstemâne mütevekkilen alellâh revâne olmuşlardır. Ba'dehu al mintanı tüfenkçiler geçüp ba'dehu yeşil alemler geçüp, ba'dehu sür'atçiler yürüyüp, ba'dehu gedüklü ağalar ba'dehu iç ağaları mızraklar ve tüfenkler ile geçüp, ba'dehu ağa dîvân efendisi etba'larıyla ve başhalîfe ve sâ'ir halîfeler bâlâda tahrîr olunduğu üzere kaftanlar ilbâs ve yer öpüp geçmişlerdir, ba'dehu ağa kethüdâsı ve kethüdâ yeri ağalara dahi kaftanlar ilbâs ve yer öpüp geçmişlerdir, ba'dehu harbeciler yedlerinde harbeler ile revâne olmuşlardır, ba'dehu mumcu ağalar geçüp, ba'dehu beytü'l-mâl kâtibleri geçüp, ba'dehu mehterhâne çalarak revâne olmuşdur, ba'dehu başyazıcı efendi kaftan ricâlleri tamâm olup kendüye dahi kaftan ilbâs olunup yer öpüp **(84a)** geçmişlerdir, ba'dehu otuz iki aded kerhâne ustaları esbler ile revâne olmuşlardır, ba'dehu otuz iki aded kerhâne neferâtları müsellah geçmişlerdir, ba'dehu çukadâr ağalar yamakları ve baş yamak müsellâh revâne olmuşlardır, ba'dehu sakalarda alay tamâm olup ibtidâ kışlalarından Sultan Süleymaniye'ye tecemmü', ba'dehu Ağa kapusu önünde ağa-yı mûmâileyh sandalı üzerinde oturup cümle alayı önünden geçürüp ibtidâ Dökmeciler içinden ve Eskisarây önünden Sultan Bayezid'den Buğdaycılar Kapusu'ndan, Divânyolu'ndan, Atmeydanı'ndan Ayasofya önünden, Köşk altından, Hocapaşa'dan Ketencilarbaşı'ndan, Hasırcılar'dan, Kutucular'dan, Küçükpazar'dan, Zeyrekbaşı'ndan, Saraçhânebaşı'ndan, Horhor'dan, Aksarây'dan, Murad Paşa'dan Molla Gürânî'den, Şehremîni'den, Topkapı'dan çıkup ba'dehu Takyeci câmi'-i şerîfi önünde sekbânbaşı olan [...][209] Ağa Yeniçeri ağası olan mezbûr ağayı selâmlayup ve dâmen-bûslar ile müşerref

Teslîm-i Kul

Ba'dehu kulu ve kalfaları teslîm eyleyüp ba'dehu yine ağa-i mûmâileyh yeniçeri or-

---

[209] Hasan Ağa (*Ruzmerre*, s. 52).

dusuna revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ hazretleri selâmetler ihsân ve mansûr ve muzaffer eyleye âmîn, bi-hürmeti Seyyidi'l-mürselîn. Ba'dehu alay-ı mezbûru Sadrıazam ve Serdâr-ı ekrem Yusuf Paşa hazretleri ve Kāimmakām Hasan Paşa hazretleri ile ma'an Molla Gürânî'de [...] Ağa'nın hânesinde temâşâ-yı alay eylemişlerdir.

Eflâk tarafından haber-i meserret

Ve yine temâşâ üzre iken Eflâk tarafından haber-i meserretler zuhûr edüp birkaç bin kefere katleylediklerini ma'lûm-ı ilm-i âlîleri oldukda gelen tatarlara in'âm ve ihsân ve hil'atler ilbâs buyurmuşlardır. Ba'dehu Sekbânbaşı [Hasan] Ağa kul ile gelüp Ağakapusu'na dâhil olup tebdîle çıkmışdır. **(84b)**

İhrâk-ı mahall-i Elhâc Evhad

Ve yine alay günü alay geçer iken Yedikule kurbünde Elhâc Evhad mahallesinde ihrâk zuhûr edüp beş aded küçük hâne muhterik olup def' olmuşdur.

Alay-ı Dergâh-ı âlî-i cebeciyân

Ve yine alay-ı cebeciyân ve yine mâh-ı Cumâdelâhırın altıncı cum'a günü yine şevketlü efendimiz hazretleri Alay köşküne teşrîf getirüp temâşâ-yı alay buyurup yine balâda tahrîr olunduğu gibi çavuşbaşı ağa ve kapıcılar kethüdası ağa gelüp ve teşrîfâtçı gelüp minvâl-i meşrûh üzere alaya bed' olundu. Evvelâ alay alemleri yürüyüp, ba'dehu sakalar geçüp, ba'dehu beşinci bölük kazganları ile ustalar takım ile ve baş karakullukçuları ve ustalara bahşîşler i'tâ olunup geçüp, ba'dehu otuzdört cemâ'at, ba'dehu otuzbir bölük ve üçüncü bölük ve onsekiz cemâ'at ve onüç bölük ve otuzdokuz bölük ve beşinci cemâ'at ve yirmibeşinci bölük ve üçüncü cemâ'at ve birinci cemâ'at ve ondördüncü bölük ve ikinci cemâ'at ve ikinci bölük ve onbirinci bölük ve onuncu bölük ve yirmiyedinci cemâ'at ve ondokuzuncu ve otuzüçüncü bölük ve yirmiikinci bölük ve yirmi ikinci cemâ'at ve birinci bölük cümle neferâtları ile ve çavuşlarının başlarında şeb-külâhlar ve kazganları ve aşçıları kısbetleriyle müzeyyen ve ustalara vech-i sâbık üzre atiyyeler ihsân-ı hümâyûn olup geçüp, ba'dehu yirmibir aded orta bayrakları geçüp, ba'dehu yirmibir aded odabaşılar, geçüp ba'dehu kethüdâlar alemleri geçüp, ba'dehu çorbacı ağalar geçüp ve cümleleri attan inüp minvâl-i meşrûh üzre ikişer ikişer kaftanlar ilbâs olunup ve huzûr-ı hümâyûnda yer öpüp

revâne olup, ba'dehu dört aded kethüdalar geçüp **(85a)** kaftanlar ilbâs ve birer birer yer öpüp revâne olup, ba'dehu kethüdâlar tüfenkçileri yürüyüp ba'dehu cebeciler kâtibi efendi geçüp, ba'dehu beş aded yedekler geçüp, ba'dehu kullukçular geçüp, ba'dehu çukadârlar kalafatlı tüfenk-endâz ve müsellah geçüp, ba'dehu cebecibaşı Mehmed Ağa şemseli kapud ile ve başında ağa kalafatı ile gelüp mezbûr Bâb-ı hümâyûnda atdan inüp kaftan ilbâs olunup, ba'dehu kapıcılar kethüdâsı ve çavuşbaşı ağa istikbâl, ba'dehu köşk altında huzûr-ı hümâyûnda yer öpüp esbine süvâr olup revâne olmuşlardır. Ba'dehu tüfenkçileri al mintanlar ile geçüp ba'dehu başçavuşları kaftan giyüp yer öpüp revâne olmuşdur. Ba'dehu iç ağaları mızraklar ve tüfenkler ile geçüp tamâm olmuşdur.

Ve yine selâmlık Ayasofya-i kebîrde olup ba'de kırâ'eti'd-devr ve na't-ı şerîf ta'rîf yerine devrhânbaşı ayak üzerinde asâkir-i İslâma du'â cümle cemâ'at-ı müslimîn feryâd ü figân ile bükâ ederek "*âmîn*" deyü niyâzda oldular. Hakk te'âlâ kabûl ve makbûl eyleye, âmîn. Ba'dehu ol gün Sekbânbaşı [Hasan] Ağa'nın ibtidâ rikâbı Ayasofya-i kebîr câmi'-i şerîfinde olmuşdur.

Alay-ı dergâh-ı âlî-i topcıyân

Ve yine mâh-ı Cumâdelâhırın yedinci cum'aertesi günü mu'tâd-ı sâbık üzre şevketlü efendimiz hazretleri ma'hûd kasr-ı mu'allâya teşrîf buyurup temâşâ-yı alay buyurmuşlardır. İbtidâ alem ve kullukçubaşı kaftan ilbâs olunup yer öpüp geçmişdir, ba'dehu sakalar yürüyüp, ba'dehu iki aded yeşil alem geçüp, ba'dehu topçu sür'atçileri geçüp lâkin Sultan Ahmed meydanında sür'atçiler niza' edüp "*topçular ile ma'an gitmeyiz başka gideriz*" dediklerinde **(85b)** bu minvâl üzre olduğunu ifâde olundukda asla nizâm mümkün olmayup cevâblarında "*gerçi sür'atçiler olup lâkin bizler her birlerimiz yeniçeriler yoldaşları olup evvel gideriz*" deyüp topçulardan yarım sâ'at evvel geçmişlerdir, evvelâ alem ve bin aded temam ve kazganları önlerinde aşçı takım ile ve baş karakullukçu ve sür'atçıbaşı yürüyüp bin aded sür'atçi geçüp ba'dehu yarım sâ'at sonra alay yürüyüp evvelâ sakalar, ba'dehu birinci ve ikinci ve ellibir ve otuz üç cemâ'at ve yirmi altıncı ve üçüncü ve yirmi dördüncü ve üçüncü bölük ve sekizinci ve yirminci ve kırkikinci bölük ve dokuzuncu cemâ'at ve onikinci ve otuzbir bölük ve yirmibir cemâ'at ve altmışıncı ve yedinci ve ellibeşinci ve kırkbeşinci ve altmışaltıncı ve kırk sekizinci ve otuzsekizinci ve kırkyedinci

ve yirmiyedinci cemâ'at geçüp, ba'dehu ortaların alemleri geçüp, ba'dehu odabaşı ağalar geçüp, ba'dehu serdengeçti ağaları geçüp, ba'dehu çorbacı ağalar kaftanlar ilbâs olunup ve yer öpüp, ba'dehu başçavuşları kaftan giyüp ve yer öpüp geçüp, ba'dehu iki aded ağa alemleri geçüp, ba'dehu topçılar kâtibi kaftan giyüp ve yer öpüp geçüp, ba'dehu yedekler yürüyüp ba'dehu çukadarlar geçüp, ba'dehu Topçubaşı Abdülmümin Ağa Bâb-ı hümâyûnda inüp kaftan ilbâs olunup Kasr-ı mu'allâ altında yine çavuşbaşı ağa ve kapucular kethüdası ile ma'an yer öpüp geçüp, ba'dehu tüfenkçiler ba'dehu iç ağaları geçüp temâm olmuşdur. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn. **(86a)**

Alay-ı Dergâh-ı âli top arabacıyân

Ve yine yevm-i mezbûrda top arabacılar alay-ı mu'tâd-ı kadîm üzere topçular ardında ibtidâ alem ve kaftan ilbâs, ba'dehu sakaları geçüp, ba'dehu birinci bölük ve birinci cemâ'at ve üçüncü cemâ'at ve üçüncü bölük ve beşinci ve altıncı ve sekizinci ve onbirinci ve yir[mi]ikinci ve dokuzuncu ve onuncu ve yirmiyedinci ortalar cümle neferâtlarıyle ve aşçıları kısbetler ve takımlarıyla ve baş karakullukçuları ile ve kazganları ile geçüp, ba'dehu ondört aded orta bayrakları geçüp, ba'dehu ortalar odabaşı ağalar, ba'dehu çorbacı ağalar Bâb-ı hümâyûndan inüp mu'tâd üzre herbirlerine kaftanlar ilbâs olunup, ba'dehu ağa alemi geçüp, ba'dehu ocakları kethüdâsı ilbâs-ı kaftan ve yer öpüp, ba'dehu top arabacılar kâtibi efendi ilbâs-ı kaftan ve yer öpüp geçüp, ba'dehu yedekler yürüyüp, ba'dehu kullukçular, ba'dehu çukadârları müsellah yürüyüp, ba'dehu arabacıbaşı [...][210] Ağa gelüp bâb-ı mezbûrdan inüp kaftan ilbâs olunup, ba'dehu çavuşbaşı ağa ve kapıcılar kethüdası ağa önüne düşüp mevkif mahallinde mu'tâd üzre yer öpüp esbine süvâr ve revâne olmuşlardır. Ba'dehu iç ağaları yürüyüp alaylarını temâm etmişlerdir.

Alay-ı hazîne

Ve yine mâh-ı Cumâdelâhırın sekizinci pazar günü hazîne ve defterhâne ve aklâmlar sandıkları ve sâ'irleri gitmişdir. İbtidâ hazîne iki aded yeniçeri ortası ta'yîn olunup kırk üç bölük ile üçüncü bölük ta'yîn, ba'dehu alemler yürüyüp, ba'dehu kırküç bölükün çorbacısı ve kapu kethüdâsı sağda üçüncü bölüğün çorbacısı solda yürüyüp ve neferâtları sağ ve sol herbir devenin yanında

---

[210] Mehmed Ağa (bk. geride s. 15a).

dörder yoldaş müsellah ve ellerinde tüfenkler ile hazîne tamâm olunca yürüyüp, ba'dehu alay çavuşları yürüyüp, ba'dehu mızraklar ile iç ağaları tüfenk-endâz alay-ı azîm ile geçüp, **(86b)** ba'dehu yirmi dokuz deve üzerinde yirmi dokuz çift altun hazînesi sagīr sandıklar içinde memlû altun hazînesi geçüp, ba'dehu sipâh ve silâhdar alemleri neferâtları ile yürüyüp, ba'dehu mîrî sarrâfı ve veznedârlar veznedârbaşı ağa alemleri ile elleri mızraklı ve tüfeng-endâz neferleri yürüyüp, ba'dehu yetmiş yedi deve üzerinde yüz elli dört aded sandık içinde beyaz akçe hazînesi geçüp, ba'dehu yine develer ile üzerlerinde yaftalu sandıklar guzât-ı muvahhidîne i'tâ olunacak çelenk sandukları, ba'dehu samur kürk sandukları ve kakum kürk sandukları ve sincab kürk sandukları ve kerrâkeler sandukları ve kaftanlar sandukları ve kapudlar sandukları atlas mektup kiseleri sandukları ve fermân kiseleri sandukları lâ-yu'add geçüp, ba'dehu yine alemler yürüyüp, ba'dehu tüfenkler ile askerleri yürüyüp, ba'dehu defterhâne kâtibleri ve başhalîfe geçüp, ba'dehu defterhâne sandukları ve aklâm-ı sâ'ire sandukları, ba'dehu dörder atlı arabalar, ba'dehu tüfenk sandukları geçüp, ba'dehu matbah takımları kazganlar ve tencereler ve karavana ve debbeler bilcümle develer üzerinde lâ-yuad geçüp, ba'dehu katırlar üzerinde lâ-yu'ad debbeler ve pirinçler torbalar ile lâ-yu'ad geçmişlerdir, ta'dâd etmek mümkün değildir, heman Hakk te'âlâ cümlesine selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Mi'mâr halîfeleri ve lâğımcılar alemi ve dülgerler alemi

Ve yine yevm-i mezbûrda Ordu-yı hümâyûn mi'mâr halîfeleri alemleri birkaç yüz aded dülgerler ile geçüp, ba'dehu lağımcı alemi birkaç yüz aded lâğımcılar geçüp gitmişlerdir. Ba'dehu bilcümle alaya süvâr olacak ulemâ ve müderrisîn-i kirâma ve mevâlî-i izâma ve hâcegâna kapucubaşı ağalara fermânlar ve tezkireler dağılup da'vet-i alay ve ne kıyâfetde binecekleri fermânlar içinde tasrîh olarak irsâl olunup tahrîrâtlarına göre cümle tedârik olmuşlardır. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri selâmetler ihsân eyleye, âmîn. **(87a)**

Nakībü'l-eşrâf efendilere gelen fermân

Evvelâ birkaç gün mukaddem nakībü'l-eşrâf efendi hazretlerine bir fermân-ı âlî zuhûr edüp "*evvel seferde şerefen livâ-i şerîf önünde birkaç bin aded şürefâ gidüp bu def'a ta'yîn olunan nakībü'l-eşrâf çavuşlarından gayri kimesne gitmesün ve dahi livâ-i şerîfi nezâretden kimesneyi men' ü def' etmeyüp ve fesâda mü'eddî olan hâlâtdan ihtirâz ve umûrda*

alâkası olmayan kimesneler mazmûn-ı fermân ile âmil olmazlar ise cezâları tertîb olunacaklarını cümleye tefhîm edesiz" deyü fermân-ı âlî zuhûrunda nakībü'l-eşrâf çavuşları kıyâfetinde kırk aded çavuş ta'yîn buyurulmuşdur.

Hâcegâna gelen da'vet sûreti

Ve yine hacegâna gelen da'vet fermânı sûreti budur: "*Sa'âdetlü rûznâmçe-i evvel ve başmuhâsebeci ve Anadolu muhâsebecisi efendiler ve bi-mennihi te'âlâ alay-ı vâlâ-yı hümâyûna süvâr olacak sâ'ir hacegân-ı dîvân izzetlü efendiler alay-i mezkûrda cümle çatal destâ[r] ve sâye kapud ve tîrkeş ve kılıç ile kemer-i raht ve gâşiyelü esbe süvâr olmaları ve çukadarlara yol dolması ve silah ve bisât ve tüfenkler ile bulunması bâbında fermân-ı âlî sâdır olduğu şimdiden işbu tezkire-i dîvân ile ifâde ve i'lâm olmağla mazmûn-ı fermân-ı âlî ma'lûmunuz olduğu zahr-ı tezkireye başka başka işâre buyurasız*" deyü her bir hâcegâna da'vet gelmişdir.

Kapıcıbaşılara da'vet sûreti

Ve yine kapucubaşı ağalara gelen da'vet fermânları sûreti budur: "*Bi-mennihi te'âlâ livâ-i şerîf-i nusret-redîf ile Sadrıazam ve serdâr-ı ekrem efendimiz hazretlerinin Davudpaşa sahrâsına alay ile azîmet günü sa'âdetlü mîr-i âlem-i şehriyârî ağa ve umûmen kapucıbaşı ağaların ilbâs ve icrâ edecekleri resm-i ağayân-ı mûmâileyhim yevm-i merkūmede çatal destâr ve sâye kapud ve tîrkeş ve kılıç ve kemer-rahtlı esb ve kabaralu hâşe ve çukadarları silâh ve bisât ile ta'yîn olunan sâ'atde Sarây-ı hümâyûnda mevcûd bulunup ba'dehu* (**87b**) *devletlü Sadrıazam efendimiz hazretleri livâ-i sa'âdeti alup, Bâbüssa'ade'den taşra çıktıklarında mûmâileyhim önlerince revâne olarak Ortakapu'ya gelüp esblerine süvâr ve alayda yerlerinde yürüyüp Davudpaşa'ya azîmet ve Otak-ı âsafîde ale't-tertîb dâmen-bûsî ile resm-i tebrîki icrâ ve avdet ederler ve Davudpaşa'ya varıldıkda devletlü sadrıazam hazretlerini süvâren selâmlayup, ba'dehu gelüp Otak-ı âsafîde resm-i dâmenbûsî icrâ olunur*" deyü kapucubaşı ağalara bu minvâl üzre da'vet gelmişdir.

Müderrisîn-i kirâma da'vet sûreti

Ve yine müderrisîn-i kirâm efendiler hazerâtlarına da'vet mektûbları sûreti budur: "*Meclis-i şerîf-i izzet elîf ve mahfel-i münîf-i sa'âdet-redîfleri savb-ı huceste-evbine dürer-i da'avât-ı sâfiyât ve gurer-i teslîmât-ı vâfiyât ithâf ve ihdâ kılındığı sıyâkında inhâ-yı muhlisi oldur ki*

ilm-i efzâ-yi meydân-ı risâlet sâhib-i livâ-i sâha-i nübüvvet Cenâb-ı fahr-i kâ'inât aleyhi ezkiyâ's-salavât efendimiz hazretlerinin livâ-i nusret-iltivâ-yi vâlâları miyâne-i guzât-ı muvahhıdînde imâdü'n-nûr tâb-ı efken mefârik-i cumhûr olmak içün ol ber-güzâr-ı habîb-i Mennân sefer-i hümâyûn-ı zafer-makrûna hırâmân olmağla bi-kemali'l-huzû ve'l-ibtihâl teşyî'-i şeref-iştimâli vâcibe-i zimmet olmağın inşâü'l-Meliki'l-ekber yarınki isneyn günü ale's-seher sarây-ı vâlâ-yı hüsrevânede tertîbi musammem alayda sâ'ir vücûh-ı müderrisîn-i kirâm hazerâtıyla ma'iyyete ikdâmları me'mûldür bâkī hemîşe der-mesned-i fazîlet-bâr mine'l-muhlîs Ahmed Es'ad el-kādı bi-Dâri's-saltanati's-seniyye". Kenarda tahrîr olan, "*küçük depelü destâr ve bol yenli samur kürk ve saçaklı esb ile sâ'at onbirbuçukda emr-i hazret-i veliyyü'n-ni'amîye imtisâlen mevcûd buyurmalarına muntazırdır*" deyü da'vet olmuşlardır. **(88a)**

Mevâlî-i izâm efendileri da'vet-i alay sûreti

Ve yine mevâlî-i izâma Sadrıazam tarafından çavuş yediyle irsâl buyurdukları da'vet mektûbu sûreti budur: "*İzzetlü, fazîletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine da'vet-i sâfiyât-ı muhabbet-âyât ithâfıyla muhibbâne inhâ olunur ki bi-mennihi te'âlâ işbu mâh-ı Cumâdelâhırın dokuzuncu pazarertesi günü livâ-i şerîf-i nusret-redîf ile hareket ve Davudpaşa sahrasına azîmet musammem olmağla cenâb-ı şerîfleri dahi yevm-i merkūmda sâ'at onikide iken Sarây-ı hümâyûnda bulunmaları me'mûldür. Bâkī hemîşe fazîlet-dâ'im-bâr mine'l-muhibbi'l-muhlis Yusuf*".

Ve mine'l-acâyib

Ba'dehu bu da'vetleri çavuşlar ile ferden ferdâ mevâlî-i izâm hazretlerine getirüp lâkin içlerinde ne vechile süvâr olunacağı tahrîr olunmayup teşrîfatcının hamâkatı olup ba'zı efendiler kapudan istifsâr eylediklerinde der-akab çavuşân-ı mezbûrânın yedlerine birer yâfta verilüp küçük depeli ve bol yenli samur kürk ve saçaklı esbe süvâr olunmasını tahrîr ve herbir çavuş tezkire getürdiği efendiler hazerâtlarına mezbûr yedlerinde olan tahrîrâtları gösterüp ana dahi i'timâd olunmayup Şeyhülislâm Efendi hazretlerine dahi kapu tarafından tahrîrât zuhûr edüp anlar etrâf u eknâfa çukadâr ta'yîn ve herbir mevâlî-i izâm efendilere emr-i veliyyü'n-ni'amîye tefhîm eylemişlerdir.

İslâmbol kādısı hazretlerine

Ba'de İslâmbol kādısı efendi hazretlerine yevm-i mezbûrda efendi-i müşârün-ileyh haz-

retleri küçük depelü destâr ve ferâce samur kürk ve saçaklı esb ile ta'yîn buyurulan vakitde Sarây-ı hümâyûna gelüp Ortakapu'da nüzul ve Babüssa'âde'ye varup müterakkıb olurlar, devletlü Sadrıazam hazretleri teşrîflerinde selâmları alınıp ba'dehu bâb-ı merkûmun iç tarafında ku'ûd olunup Sadrıazam hazretleri livâ-i şer[îfi] alup taşra çıkardıklarında efendi-i müşârün-ileyh hazretleri dahi livâ-i sa'âdete teşebbüs birle Ortakapu'ya teşrîf ve alaya süvâr olduklarında tertîbleri üzre yürüyüp Davudpaşa'ya varıldıkda Otağ-ı âsafîye karîb esblerden nüzûl ve Sadrıazam hazretleri dahi nüzûl edüp livâ-i sa'âdeti obasına îsâl eyledikde efendi-i müşârün-ileyh hazretleri dahi teşebbüs ederler ba'dehu Otak-ı âsafîye gelüp ale't-tertîb dâmen-bûs birle resm-i tebrîki icrâ ve kahveler içilüp rüsûm icrâsından sonra avdet olunur. **(88b)**

Alay-ı livâ-i şerîf[211]

Alay-ı livâ-i şerîf-i nusret-redîf mâh-ı Cumâdelâhırın dokuzuncu pazarertesi günü şevketlü, azametlü, kudretlü, mehâbetlü pâdişâh-ı rûyi zemîn halledallâhu hilâfetehu ilâ-yevmiddîn sultanü'l-berreyn ve hâkānü'l-bahreyn sultân bin es-sultân bin es-sultân bin es-sultân es-Sultân Abdülhamîd Han eyyedallâhu ve nasarahullâh efendimiz hazretleri Sadrıazam ve Serdâr-ı ekrem devletlü Yusuf Paşa hazretlerine livâ-i sa'âdeti teslîm buyurup ba'dehu Ortakapu'ya geldiklerinde şevketlü efendimiz hazretleri temâşâ-yı alay ve ziyâret-i sancak-ı şerîf içün Bâb-ı hümâyûndan çıkup Dîvânyolu'nda Çifte sarâylardan temâşâ buyurmuşlardır. Hakk te'âlâ mansûr ve muzaffer eyleye âmîn. Bihürmeti Seyyidi'l-mürselîn.

Tahrîk-i alay-ı livâ-i şerîf

İbtidâ çavuşân yürüyüp, ba'dehu asesbaşı ve subaşı yürüyüp, ba'dehu asesbaşı neferâtı müsellah ve tüfenk-endâz yürüyüp, ba'dehu tatar ağaları ve beyâz alemleri yürüyüp, ba'dehu on adedden ziyâde delîller alemleri ve neferâtları mızraklar ve tüfenkler ile yürüyüp, ba'dehu delîlbaşılar yedekleri ve delîlbaşılar yürüyüp, ba'dehu telli çavuş ağalar geçüp, ba'dehu vezîr ağaları yürüyüp, ba'dehu müteferrika ve za'îmler yürüyüp, ba'dehu müteferrika gediklüleri sağda ellerinde topuz ile kâtip gediklüleri ellerinde değnek ile yürüyüp, ba'dehu hâcegân cümle tirkeş ve müsellâh ve etba'ları tüfenk-endâz ve müsellah yürüyüp, ba'dehu başbâkīkulu geçüp,

---

[211] Liva-i şerif alayı *Ruzmerre* (s. 49) ve Edib'de (vr. 2b) çok kısa anlatılır.

ba'dehu Tersânelü ve Tersâne-i âmirelü ve kethüda paşa çavuşları ve Tersâne-i âmire yoldaşları yürüyüp, ba'dehu Tersâne-i âmire emîni Elhâc Selîm Ağa ve Kethüda Paşa yürüyüp, ba'dehu şıkk-ı sânî Kesriyelizâde Ebûbekir Beyefendi ile şıkk-ı sâlis efendi tirkeş ve müsellah ve etba'ları müsellah ve tüfenk-endâz yürüyüp, ba'dehu müderrisîn-i kirâm efendilerden ibtidâ-i hâric ve ikinci hâric müderrisleri küçük depeli ve bol yenli samur kürk ve abayolı esblerine süvâr olup yürüyüp, ba'dehu ibtidâ-i dâhil ve ikinci dâhil ve mûsıla-i sahn ve sahn müderrisleri **(89a)** ibtidâ-i altmışlı ve ikinci altmışlı ve mûsıla-i Süleymaniye müderrisleri ve hâmise müderrisleri ve Süleymaniye müderrisleri ve Dârülhadîs müderrisi efendiler cümlesi küçük depeli ve samur [kür]k ve saçaklı esblere süvâr olup yürüyüp, ba'dehu Ordu-yı hümâyûn şeyhi Kırımî Şeyh Halil Efendi yürüyüp, ba'dehu selâtîn şeyhleri efendiler yürüyüp, ba'dehu Dergâh-ı âlî kapucıbaşı ağalar tîrkeş ve müsellah ve etba'ları müsellah ve şatırları ile yürüyüp, ba'dehu mevâlî-i izâm efendilerden mahrec ma'zûlleri efendiler hazretleri yürüyüp, ba'dehu bilâd-ı erba'a ma'zûlleri efendiler hazretleri yürüyüp, ba'dehu Medîne-i münevvere ma'zûlleri efendiler hazerâtları yürüyüp, ba'dehu Mekke-i mükerreme ma'zûlleri efendiler hazerâtları yürüyüp cümlesi küçük depeli ve samur bol yenli kürk ve saçaklı esbe süvâr olup yürüyüp, ba'dehu kapudan paşa yedekleri, ba'dehu kāimmakām paşanın yedekleri çekilüp, ba'dehu sancak-ı şerîf koçusu yeşil çuka örtülü ve koçu derûnunda livâ-i şerîf sanduğu üzerine beyâz dîbâ örtülü dört bârgirli koçu geçüp, ba'dehu beyaz örtülü müzeyyen tahterevân geçüp, ba'dehu yeşil alemli ve âyetlü alemler geçüp, ba'dehu sadrıazam ve serdâr-ı ekrem hazretlerinin tuğları geçüp, ba'dehu muhzır ağa ve harbeciler ellerinde harbeler ile ve müsellah neferler yürüyüp, ba'dehu gümüş kalkanlı müzeyyen dokuz aded yedekler ve bir binek çekilüp, ba'dehu menâsıb-ı sitte Nişâncı Hayrî Efendi ve Nazîf Efendi ve Re'îsülküttâb efendi ve şıkk-ı evvel defterdârı Süleyman Efendi yürüyüp, ba'dehu İslâmbol ma'zûlü hâlâ Fetvâ Emîni İbrahim Efendi yürüyüp, ba'dehu hâlâ İslâmbol kādısı Mehmed Sâlih Efendizâde Mehmed Esad Efendi hazretleri yürüyüp, ba'dehu Anadolu payelü Hamîdîzâde **(89b)** Efendi yürüyüp, ba'dehu Anadolu pâyelü ve Ordu-yı hümâyûn kādısı Abdullâh Molla Efendi hazretleri yürüyüp ve önünde etba'ları müsellah ve tüfenkler ile yürüyüp, ba'dehu sadreyn Rumeli kādıaskeri Esseyyid Yahyâ Tevfik Efendi hazretleri sağda ve Anadolu kādıaskeri Mustafa Âşir Efendi hazretleri solda ve muhzır ağaları önlerinde yürüyüp geçmişlerdir. Ba'dehu

kapudan paşa sakallu ağaları geçüp, ba'dehu üç bin mikdârı müsellah ve tüfenk-endâz Cezâyirlü kesim kalyoncuları sîm ü zere gark ve mercânlu piştovlar ve tüfenkler ile müzeyyen yürüyüp geçmişlerdir. Ba'dehu Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa yürüyüp ve ardında gedüklü ağalar geçmişdir, ba'dehu kāimmakām paşanın sakallu ağaların geçüp, ba'dehu kāimmakām paşa şatırları ve çukadârlar ve Kāimmakām Hasan Paşa hazretleri geçüp, ba'dehu çavuşân yürüyüp, ba'dehu Paşakapusu ricâli geçüp Mektûbî-i sadr-ı âlî İbrahim Efendi ile Beylikçi Esseyyid Abdullâh Efendi geçüp, ba'dehu büyük tezkireci ve küçük tezkireci yürüyüp, ba'dehu iki taraflı Sarây-ı hümâyûn kapucuları başlarında keçeler giyüp ellerinde âsâlar ile yürüyüp, ba'dehu Çavuşbaşı Ruhî Süleyman Ağa sağda ve hünkâr kapıcılar kethüdâsı Saîd Beyefendi solda önlerinde ve etrâflarında bevvâbân-ı şehriyârîleri isti'âb edüp yürüyüp, ba'dehu solaklar bilcümle başlarında beyaz süpürgeler ile ve dîvân takımı ile yürüyüp, ba'dehu peykler bilcümle başlarında çatal destâr ve destârları üzerinde sorguçlar ve ellerinde simlü teberler ile âdâb üzere yürüyüp, ba'dehu müezzinân-ı şehriyârî ve mü'ezzinbaşı ta'zîm ve tekrîm ile ve gāyet huzû ve hüşû' ile tekbîr ve tehlîl ederek yürüyüp, ba'dehu iki taraflı Nakībü'l-eşrâf çavuş ağaları yürüyüp **(90a)** iki tarafdan ibâd-ı müslimîne "*ümmet-i Muhammed sancağ-ı şerîfdir gelen, ayağ üzere kalkun ve salât u selâm ile meşgûl olun*" deyü feryâd u fîgân ederek yürüyüp, ba'dehu kırk aded çavuş şürefânın ardında ve livâ-i şerîfin önünde hâlâ Nakībü'l-eşrâf Dervîş Molla Efendi hazretleri solaklar arasında ta'zîm ve tekrîm ile tazarrû' ve niyâz ederek ve bükâ yürüyüp, ba'dehu livâ-i şerîf-i nusret-redîf iki tarafında solaklar ve peykler ihâta ederek sa'âdetler ile teşrîf buyurup, ba'dehu Sadrıazam ve Serdâr-ı ekrem devletlü Yusuf Paşa hazretleri başlarında çatal destâr ve iki aded sorguç takınup ve Şeyhülislâm Esseyyid Mehmed Kâmil Efendi hazretleri ile ma'an teşrîf buyurup önlerinde iki sıra beyaz kavuk üzre siyah pûşîde müsellah ve tüfeng-endâz birkaç yüz mikdârı çukadârlar ve şatırlar önlerinde ve büyük kavuklu efendiler dahi yürüyüp, ba'dehu dört aded tüfenkçibaşı ağalar ve ardlarında al mintanlı Dergâh-ı âlî yeniçerilerden müsellah ve tüfenk-endâz tüfenkciler yürüyüp, ba'dehu bir aded tüfenkçibaşı ardında yeşil mintanlı müsellah ve tüfenk-endâz Dergâh-ı âlî cebeci tüfenkcileri yürüyüp, ba'dehu zırhlı yir[mi] aded iç ağaları geçüp, ba'dehu müzeyyen tüfenkler ile iç ağaları mürûr edüp, ba'dehu mızrakları ile iç ağaları geçüp, ba'dehu iç ağaları etbâ'ları tüfenkleri

ile lâ-yu'ad geçüp, ba'dehu mukabele ve sipâh ve silâhdâr ve sâ'ir aklâm kâtibleri efendiler geçüp, ba'dehu kâtib efendi etba'ları yürüyüp, ba'dehu on aded yedekler geçüp **(90b)** ba'dehu sipâh ve silâhdâr kethudâları, ba'dehu sipâh ve silâhdâr ağaları geçüp, ba'dehu kethüdâ bey ve çukadârları bilcümle al kavuk ve müzeyyen ve müsellah ve tüfenk-endâz geçüp, ba'dehu kethüdâ kâtibi etbâ'ı ile geçüp, ba'dehu kethüdâ bey iç ağaları mızraklar ile geçüp, ba'dehu iç ağaları etbâ'ları tüfenkler ile revâne olup, ba'dehu sipâh ve silâhdâr çavuşları, ba'dehu sipâh ve silâhdâr neferâtları, ba'dehu sipâh ve silâhdâr alemleri yüzyirmi aded geçüp, ba'dehu mîralem başkapıcı başı ağa yürüyüp, ba'dehu onsekiz kat mehterhâne ve develer üzerlerinde kösler çalarak geçmişlerdir, ba'dehu alay-ı mezkûrda Topkapı'dan Otak-ı âsafîye varınca Dergâh-ı âlî yeniçeriler tüfenklerine dayanup ve Dergâh-ı âlî yeniçeri ağası Osman Ağa Topkapı hâricinde Sadrıazam hazretlerini selâmlayup ve önlerine düşüp Otak-ı âsafîye nüzûllerinde üç aded top atulup, ba'dehu Otak-ı âsafîde Kāimmakām Paşa hazretleri ve sâ'ir ulemâ ve ricâl ve kibâr ale't-tertîb dâmen-bûs ile resm-i tebrîki icrâ ve mahallerine av[de]t eylediler. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri herhâlde muvaffak bi'l-hayr eyleyüp dâima mansûr ve muzaffer olalar, âmîn. Bi-hürmeti Seyyidi'l-mürselîn, ba'dehu kapı kethüdâları ve muhzır ağa vekîli ve harbeciler ve kalfalar ve kul takımı Takyeci câmi'-î şerîfi önünde hâzır ve müheyyâ olup Kāimmakām Hasan Paşa hazretleri resm-i tebrîki bade'l-edâ kul ile Paşakapusuna gelüp arz odasına duhûl, ba'dehu mu'tâd-ı kadîm üzere ricâl ve kibâra kaftanlar **(91a)** ilbâs olup ba'de salâti'z-zuhr tebdîle binmişlerdir. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri herhâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn.

Teslîm-i Livâ-i Şerîf

Ve yine yevm-i mezbûrda ba'de edâi's-salâti's-subh livâ-i şerîf-i nusret-redîfi Hırka-i sa'âdet odasından ta'zîmât ve tekrîmât ile arz odasına ihrâc olunup, ba'dehu yedi aded Feth-i şerîf kırâ'at olunup, ba'dehu imâm-ı evvel-i şehriyârî Dervîş [...] Efendi Sarây-ı hümâyûn hocalarından kütübhâne hocası ve Haremeynü'ş-şerîfeyn müfettişi olan Esseyyid Abdülhalîm Efendi ve hocalardan Geredeli Elhâc Halîl Efendiler du'â eyleyüp, ba'dehu sâ'at birbuçukda iken livâ-i şerîfi şevketlü efendimiz hazretleri ahz ve tekbîr ve tehlîl ile Bâbüssa'âde'ye teşrîflerinde Sadrıazam Yusuf Paşa hazretlerine teslîm ve önüne düşüp mâşiyen gidüp ve Şeyhülislâm Efendi hazretleri ve sadreyn ve ma'zûl sudûr ve İslâmbol kādısı efendiler hazerâtları teşebbüs

ederek Kubbealtı hizâsına geldikde yine şevketlü efendimiz hazretleri alız, ba'dehu yine ol mahalde Sadrıazam hazretlerine teslîm ve vedâ' buyurup, ba'dehu yine ulemâ hazretleri teşebbüs birle Ortakapu'ya dâhil olduklarında sancakdâra teslîm buyurmuşlardır. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri selâmet ve nusret-i azîm ve mansûren avdet ile cümle ibâdullâhı mesrûr eyleye, âmîn.

Hind Elçisi gitmesi

Ve yine mâh-ı mezbûrun onuncu salı günü Hind elçisi olan bundan akdem vasfı mürûr eden elçiye izzet ve ikrâm ile bir müste'men sefînesine vaz' olunup vilâyetlerine revâne olmuşlardır. Lâkin Âsitâne-i aliyyeye geldiklerinde İstanbul'da konak ta'yîn olunduğu bâlâda tahrîr olunmuş idi, ba'dehu Üsküdar'da Feyzullâh Efendi konağını ta'yîn olunup yüz elliden mütecâviz ademleri dâr-ı bekāya rıhlet eylemişlerdir[212], rahimehumullâh.

Yeniçeri ordusu revâne olması

Ve yine mâh-ı mezbûrun on ikinci perşenbe günü rikâb-ı hümâyûn olup ba'de'r-rikâb Dergâh-ı âlî yeniçerileri ocağı tuğlarından konakçı tuğu kalkup Küçükçekmece'ye revâne olmuşdur. Lâkin ocakların arabaları ve mekârî develeri ve bârgîrleri temâm olmayup kalkmak bir vechile imkânda olmadığından cümle ricâl ve hâcegân ve bilcümle kapu ricâlinin arabaları ve develer ve katırları ve bârgîrlerini fermân-ı âlî ile ocaklara teslîm olunup ba'dehu yine ertesi cum'a günü yeniçeri ordusu kalkup revâne olmuşlardır. **(91b)** Yeniçeri ordusu İslâmbol'dan kalkup Davudpaşa sahrasında sekiz gün oturak dokuzuncu cum'a günü Küçükçekmece'ye revâne olmuşlardır.

Ta'yînât

Ve yine ta'yînâtları kayıklar ile Çekmecelere revâne olmuşdur.

Sair ocaklar ta'yînâtı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dördüncü cum'aertesi günü Dergâh-ı âlî cebeciyân ve ertesi pazar günü Dergâh-ı âlî topcuyân ve top arabacıyân kalkup revâne olmuşlardır.

---

[212] Deken/Maysor Sultanı Feth Ali Tipu'nun elçileri 320 kişilik bir kafile halinde İstanbul'da kalmış, hastalıklar sebebiyle 130'u hayatını kaybetmiş ve bunlar Horhor'da defn edilmişler, bunun etrafında da Hindîler Tekkesi oluşmuştu. Hastalık sebebiyle elçilik heyeti denize yakın bir yer tahsisini istediklerinden İstanbul'dan ayrılana kadar kendilerine Üsküdar'daki konak tahsis edilmişti (F. Sarıcaoğlu, *Sultan I. Abdülhamid*, s. 218-219).

Haber-i meserret be-cânib-i Nemçe

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dördüncü cum'aertesi günü haber-i meserret zuhûr edüp Nemçe keferesi yetmiş bin mikdârı kefere ile Bosna tarafına gelüp Bosna vâlîsi Kapudan İbrahim Paşazâde Bekir Paşa hazretleri bir tarafdan ve Bosna ahâlîleri ve Bosna kādısı Vardârî Şeyhzâde Sunullâh Efendi etrâf u eknâfa mürâseleler tahrîr ve kādı-ı mezbûr bi-nefsihi kendi binüp elinde mızrak ve guzât-ı muvahhidîne gayret vererek ve cümle emvâl ve eşyâsını gāzîlere bahş eyleyüp lillâhilhamd nusret ve fütûhât-ı kesîre vâkı' olup ve Kedü (?) dedikleri palanga-i cedîdi ahz ve elli sâ'at mikdârı Nemçe hudûdundan içerü girdiklerini tahrîr ve kādı-i mezbûr Şeyhzâde Sunullâh Efendi'nin gazâsını Devlet-i aliyyeye ifâde ve Kuds-i şerîf pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Öküz arabaları ta'yîni

Ve yine bundan akdem ricâlin develerini ve arabalarını ve sâ'ir bârgîr ve katırlarını yeniçerilere verdiklerinde mekârîler yetişmeyüp etrâf karyelerden ve Boğaziçi ve Üsküdar'dan arabacıbaşı ma'rifetiyle bâ-fermân-ı âlî baş kapı kethüdası ve haseki ağalar ta'yîn olunup birkaç yüz ade[d] öküz arabası ahz ve kirâ ile cümle kavl olunup mavnalar ile Ayvansarây iskelesinden Davudpaşa sahrâsına nüzûl ve ricâle tevzî' ve taksîm olup ba'dehu kifâyet etmeyüp otuz araba dahi ta'yîn olmuşdur.

Ordu nâibi Vehbi Efendi'ye bâ-hatt, Silistre tevcîhi

Ve yine hâlâ Rodos kādısı olan Sünbülzâde Vehbî Efendi'yi Âsitâne-i aliyyeye ihzâr ve Ordu-yı hümâyûn kādısı efendi hazretleri kendilerine nâib nasb eyleyüp ba'dehu bâ[lâ]da tahrîr olunan Şahin Giray'ı Rodos'da ne vechile katl eylediğini ve mukaddemâ olan ısyânını ve irtidâdını nazm edüp ba'dehu Rodoslu Ahmed Ağa vesâtatiyle yaptığı şi'ri devletlü efendimiz hazretlerine verüp manzûr-ı hümâyûnları oldukda mezbûru sitte olmak üzre hatt-ı hümâyûnlarıyle Silistre kazâsı tevcîh olunmuşdur. **(92a)**

Sancak-ı şerîf Davudpaşa'dan sefer-i hümâyûna hareketleri

Ve yine mâh-ı cumâdelâhırın on yedinci salı günü liva-i şerîf Davudpaşa sahrâsından hareket etmesi musammem olup bir gün evvel yani pazartesi günü konakçı tuğu Çekmece-i sagīre gidüp ve Kāimmakām Hasan Paşa ol gün Sadrıazam hazretleriyle

vedâ‘ ba‘dehu Şeyhülislâm Efendi hazretlerine ve Rumeli kādıaskeri ve Anadolu kādıaskeri ve Nakībü'l-eşrâf Efendi hazerâtlarına da‘vetçiler irsâl olunup ve sa‘at onbirde Davudpaşa sahrâsında mevcûd bulunmaları tahrîr olunup ba‘dehu şevketlü efendimiz hazretleri ale's-seher ba‘de salâti's-subh bahren Hazret-i Hâlid'e teşrîf ve biniş ile otağa teşrîf ve livâ-i şerîfi obasından hareket ve du‘âlar temâm oldukda Şeyhülislâm Efendi hazretleri ve sadreyn efendiler hazerâtları ve Nakībü'l-eşrâf Efendi hazretlerine izin ve vedâ‘lar olunup arabalarına binüp Âsitâne'ye rücû‘ ve Şeyhülislâm Efendi hazretlerine nefs-i hümâyûnlarına mahsûs olan fervelerden bir ferve-i samur ilbâs buyurulup ba‘dehu alay ile livâ-i şerîfi yürüdüp şevketlü efendimiz hazretleri Sadrıazam hazretleriyle ma‘an İncirli nâm mahalde nüzûl ve yemeklik olunup ba‘dehu üç aded donanmış at çeküp ba‘dehu yine şevketlü efendimiz hazretleri süvâr ve Sadrıazam hazretleri livâ-i şerîfi önüne alup ta‘zîm ve tekrîm ile tekbîr ve tehlîl ederek revâne ve şevketlü efendimiz hazretleri birkaç hatve teşrîf ve bükâ ederek vedâ‘ buyurup ve dûş tarafına başyanın teşrîf ve ol mahalle biniş-i hümâyûn olup Sadrıazam hazretleri dahi livâ-i şerîfi önünde Çekmece-i sagīre teşrîf buyurmuşlardır. Hakk Subhânehu ve te‘âlâ hazretleri livâ-i şerîf hürmetine ve sâhibi sallallâhu aleyhi ve sellem hürmetine selâmetler ihsân ve sâlimîn ve gānimîn mansûr ve muzaffer eyleyüp ve herhâlde muvaffak bi'l-hayr ve cümle ibâd-ı müslimîne emn ü râhat ve vîrân kalblerimizi ma‘mûr [ve] âbâdân eyleyüp a‘dâ-i dîn ü devlet olanları makhûr ve münhezim ve cemiyetlerini perîşân ve kılâ‘ ve büldânlarını ehl-i İslâma müyesser eyleye, âmîn, bi-hürmeti Seyyidi'l-mürselîn.

Cebeliler ihrâcı

Ve yine bundan akdem Moskov seferi zuhûrunda imdâd-ı seferiyye için ashâb-ı mâlikânelere cebeli çıkup cümle mâlikâne ashâbları hisselerine isâbet eden cebelülerini Darbhane-i âmireye teslîm ba‘dehu bu def‘a yine zuhûr eden Nemçe seferi için yine ashâb-ı malikânelere cebelü çıkup yine Darbhâne-i âmireye teslîm olunmak üzere evâmir-i aliyye vürûd ve tahsîline mübâşeret eylemişlerdir **(92b)**.

Fesâdet-i kalyoncular ve gayrihi

Ve yine bundan akdem Ordu-yı hümâyûn Davudpaşa'ya çıktıkdan sonra ba‘zı askeriye kıyâfetinde olan sınuf-ı askeriye ba‘zı hâneler basup ve âdemler soyup ve katl-i nefsler olunup herbirileri sühûletle def‘ ba‘dehu kalyoncular dahi azîm fesâda mü’edd[î] olan hâlâtlarda ve Galata'da

dahi birbirilerine düşüp vâfir âdemler katl eylediklerini mesmû'-ı hümâyûn oldukda Kāimmakām Paşa hazretlerine hatt-ı hümâyûn irsâl buyurmuşlardır.

Hatt-ı şerîf vürûdu

Mazmûn-ı hatt-ı şerîf budur; "*Sen ki, vezîriazam ve serdâr-ı ekremim Yusuf Paşa Kāimmakāmı Hasan Paşasın ki, bundan akdem yeniçeri kullarım ve sâ'ir sınuf-ı askeriye kullarım hurûc eyleyüp bir kimesneye gadr ve te'addî etmediklerinden hoşnûd ve râzî olduğuma binâ'en cenâb-ı Kibriyâ selâmetler ihsân eyliye, âmîn. Bu def'a Tersâne-i âmirem ocağından olan kalyoncuların fuhûşât-ı kesîreye musırr olduklarından gazâb-ı padişâhânem kendülere cereyân eylemişdir. Bizzât Kapudan-ı deryâ Hasan Paşa'yı huzûruna da'vet eyleyüp kendüye mü'ekked tenbîh eyleyüp mazmûn-ı hatt-ı şerîfimi ifâde eylesün, ve's-selâm*".

Galata gavgası

Ve yine yevm-i mezbûrda Galata'da azîm kalyoncu gavgası olup birkaç âdem katl olunup ba'dehu Hasan Paşa hazretleri bi-nefsihi kendileri birkaç yüz tüfenkendâz âdem ile binüp ve kahvelerini basup cümle cem'iyetlerini perîşân eyleyüp ve silâh ve bisâtlarını çıkardup ve Âsitâne kal'a kapularına çavuşlar ve zâbitler koyup lillâhilhamd ibâd-ı müslimîn bir mikdâr emn ü râhat olup mazarratları def' olmuşdur.

İhrâk-ı Kuruçeşme

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu perşenbe gecesi Boğaziçi'nde Kuruçeşme karyesinde sâbıkā Boğdan Beyi yalısından ihrâk zuhûr edüp ancak bir yalı yanup ve emvâl ve eşyâsı bilcümle muhterik olmuşdur[213].

Rikâb

Ve yine yevm-i mezbûrda rikâb-ı hümâyûn olup Şeyhülislâm Efendi hazretleri sağda Kāimmakām hazretleri solda yürüyüp ve ibtidâ rikâbları olduğundan huzûr-ı hümâyûnlarında ferveler ilbâs olunmuşdur.

Katl-i beşyüzbaşı

Ve yine Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri Büyükçekmece'ye nüzûllerinde silâhdâr ocağından Kütahyalı beşyüzbaşı olan Abdî Ağa zulm ü ta'addîsi u etrâf u eknâfdan ve Kütahya nâibi efendiden i'lâmlar zuhûr edüp ve fukarâya zulm u ta'addîsi nümâyân oldukda Çekmece'de köprübaşında katl eylemişlerdir.

---

[213] Edib'de "Kuruçeşme'de bir bâb kefere menzili muhterik oldu" denilmekte (vr. 3a).

Nefy-i Bursa Esad Molla

Ve yine Bursa a'yânından ve Bursalı sâbıkā Filibe kādısı Hâdîzâde Esseyyid Mehmed Esad Molla Efendi ba'zı umûr-ı mühimme ve mekârî develerinden ve sâlyânelerden tama'-ı hâme düşüp kendüye vâfir akçe alız ve umûr-ı mühimmeyi ta'tîle bâ'is olduğundan Gelibolu'ya nefy u iclâ olmuşdur. Ve yeri hekk oldu deyü mesmû'umuz oldu **(93a)**.

Tevcîh-i arpalıklar, Tevcîh-i Mısır

Ve yine tevcîh-i arpalıklar Anadolu pâyelü Hamîdîzâde Mustafa Efendi hazretlerinin Bayındır'ına zamîme Çirmen kazâsı ve sâbıkā Şam-ı şerîf kādısı Karsî Mehmed Efendi'ye Menemen kazâsı ve Bursa'dan ma'zûl Hamza Efendi'ye Foçalar ve Debre, Yenişehir'den ma'zûl Sıdkî Mustafa Efendi'ye bin iki yüz iki senesi Zilkade gurresinden zabt etmek üzre Mısr-ı Kâhire kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici [...] fi 17 C[emaziyelâhir].

Bahariye'ye tebdîl[214]

Ve yine mâh-ı Cumâdelâhırın yirmi birinci cum'aertesi günü şevketlü efendimiz hazretleri Bahariye nâm mahalle tebdîl binişi edüp ve Şeyhülislâm Efendi hazretlerini da'vet ve me'mûren anlar dahi çatal destâr ve bir etba' ile tebdîl olup Bahariye'ye teşrîf buyurup ba'zı sefere dâ'ir müşâvere ba'dehu ol gün filandıra asılmışdır, Hakk te'âlâ müteyemmen eyleye, âmîn.

Cedîd ru'ûslar

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu târîhiyle cedîd ru'ûslar verilüp şeyhülislâm-ı sâbık merhûm Esseyyid İbrahim Efendi'nin kethüdası eşrâfdan Mustafa Efendi'nin dört buçuk yaşında olan oğlu Esseyyid Mehmed Ârif nâm mahdûmu Sadrıazam Yusuf Paşa hazretleri ricâsıyle sâniye-i Yusuf Paşa medresesiyle cedîd ru'ûs verilmişdir. Ve yine yevm-i mezbûrde kapudan paşa hazretlerinin hazînedârlarının ağasının oğlu Trabzonî Bakırcı Elhâc Yahya Beyoğlu Seyyid Ahmed Efendi'ye Bursa hâricî ru'ûsu ihsân olmuşdur.

İhrâkāt

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi beşinci gecesi Silivri kapusı dâhilinde Lalezâr nâm mahalde ihrâk zuhûr edüp bir hâne muhterik olup def' olmuş iken iki sâ'at

---

[214] *Ruznâme*'de 21. cumartesi günü istirahat edildiği, 23. günü tebdilen Bahariye'ye gidildiği kayıtlı (vr. 23a).

mürûrunda Beşiktaş'da Kılıç Ali mahallesinde mahalle bekçisinin hânesinden ihrâk zuhûr edüp hânesi muhterik ve içinde iki sagīr evlâdları ve bekçinin kayınvâlidesi muhterik olmuşdur ve ıyâli ol gece âhâr mahalde bulunup ve bekçi dahi mahallede gezer iken harîk zuhûr ve gelinceye dek cümle muhterik olup def' olmuşdur.

Haber-i meserret

Ve yine yevm-i mezbûrda dört aded tatar ile bir ceneral ve birkaç demirli kefere Belgrad vâlîsi Abdî Paşa'dan vürûd eylemişdir.

Mîrimîrândan Elhâc Abdî Paşa geçmesi

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı günü Haymanalı ve mîrimîrândan Seyyid Elhâc Abdî Paşa[215] iki bin altı yüz aded asker ile Üsküdar'a gelüp ve Üsküdar'dan alay ile ve tuğları ve alemleri ile İnce Arab nâm meşhûr [...] Ağa'yı dahi kendüye kethüdâ edüp mehterhânesini çalarak Üsküdar iskelesine nüzûl ve bilcümle hayvanâtlarını ve develerini mavunalar ile Beşiktaş'a çıkup ba'dehu Abdî Paşa hazretleri dahi Üsküdar ustasına bir farsak kürk ve bölükbaşılara biniş ve iskele kethüdâlarına binişler ve sâ'ir nâzıra biniş ilbâs olunup ve sâ'irlerine bahşîşler i'tâ ve kendü dahi binüp Beşiktaş'a geçüp ol mahalden mehterhânesini çalarak Davudpaşa sahrâsına ba'dehu mahall-i mezbûrdan Ordu-yı hümâyûna revâne olmuşlardır **(93b)**.

Vefât-ı Karsî Mehmed Efendi ve Hayâtîzâde

Ve yine mâh-ı Cumâdelâhırın yirmi altıncı perşenbe günü sâbıkā Şam-ı şerîf kādısı dersiâm Karsî Mehmed Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Ve yine ertesi cum'a günü mûsıla-i Süleymaniye müderrisi Hayatîzâde [...] Efendi dahi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişlerdir. Rahimehumullâh. Ve yine bundan akdem mâh-ı Rebî'ülâhırda surre emâneti Seyyid Tâhir Ağazâde Elhâc Mehmed Şâkir Ağa'ya tevcîh olunup ba'dehu ma'azallahi te'âlâ kendüye nüzûl vâkı' olup hükemâ "*bir vechile yola gitmesi mümkün değildir*" deyü haber vermeleriyle tebdîli iktizâ eylediğinden azl yerine sâbıkā zimmet[ci olan] Şerbetçizâde dâmâdı demekle meşhûr Mehmed Emîn Efendi surre-i hümâyûn emîni olmuşdur[216].

---

[215] Ankara sancağı mutasarrıfı (Edib, 4a).

[216] *Ruzmerre*, s. 49.

Donanma-yı hümâyûn ihrâcı

Ve yine mâh-ı Cumâdelâhırın yirmi sekizinci cum'aertesi günü donanma-yı hümâyûn ihrâcı musammem olmağın şevketlü efendimiz hazretleri mu'tâd-ı kadîm üzre Yalı köşküne teşrîf buyurup Şeyhülislâm Efendi hazretleri ile Kāimmakām Hasan Paşa rikâb-ı hümâyûna teşrîf buyurup Kapudan Paşa'ya mu'tâd-ı kadîm üzre da'vetci gidüp sâ'at beşde Tersane-i âmireden salpa demir ve toplar atup ve alarga olup mehterhânesini çalarak Bağçekapusu önünde demir atup filikalarına süvâr ba'dehu Kapudan Paşa huzûr-ı hümâyûnda mu'tâd-ı kadîm üzre ferveler ve ala-merâtibihim hil'atler ilbâs olunup ba'dehu Şeyhülislâm Efendi ve Kāimmakām Paşa ile ma'an baştarda nâm çekdirmeye süvâr ba'dehu salpe demir ve mehterhânesini çalarak Yalı köşkü önünde şevketlü efendimiz hazretlerini selâmlayup ve toplar atup ba'dehu kethüdâ çekdirmesi, ba'dehu kırlangıçlar ve çalopeler toplar ve şenlikler ederek geçüp ba'dehu kapudane ve iryâle ve patorna ve sâ'ir karaveleler alâ merâtibihim toplar atıp şenlikler edüp ba'dehu baştârde Dolmabağçe iskelesi önünde karâr ol mahalde Şeyhülislâm Efendi ve Kāimmakām Paşa ve Kapudan-ı deryâ Hasan Paşa hazretleri ma'an esblere süvâr ve haymelere nüzûl ve ziyâfetler olup ba'dehu ba'de't-ta'am ve ba'de itmâmi'l-merâsim cümle mahallerine rücû' ba'dehu kapudan kalkup toplar atarak ba'dehu iryâle ve patorna ba'dehu sâ'ir donanma-yı hümâyûn birer birer kalkup Büyükdere nâm mahalle revâne olup anda meks eylemişlerdir[217], Hakk te'âlâ cümlesine selâmetler ihsân [ve] mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

Tevcîhât-ı Edirne

Ve yine dârü'n-nasr ve'l-meymene Edirne'de tevcîhât ve tebdîlât zuhûr edüp Ruhî Süleyman Ağa vezîr kethüdâsı olup anın yerine Feyzî Efendi çavuşbaşı olup anın yerine Pepeyî Hasan Efendi büyük rûznâmçe olup anın yerine sâbıkı vezîr kethüdâsı Abdullâh Efendi mübâya'acılar üzerlerine nâzır olmuşdur[218].

İbtidâ kiraz çıkması

Ve yine mâh-ı Cumadelâhırın 27 cum'a günü kiras çıkup etfâl-i müslimîne bey' olup mesrûr olmuşlardır **(94a)**.

---

[217] *Ruznâme* (vr. 23a) ve Edib'de (4a-b) kısa anlatılır. *Ruzmerre*'de 20 büyük sefine, 2 çekdiri, 10 şalope tipi gemi ve 10 sandık olarak sayı verilir (s. 49).

[218] *Ruzmerre*'ye göre bu tevcihat 28 Cumâdelâhır cumartesi günü oldu (s. 49).

Vekāyi-i şehr-i Recebü'l-mürecceb li-sene isneyn mi'eteyn ve elf

Kāimmakām ibtidâ dîvânı

Bin ikiyüz iki senesi mâh-ı Recebü'l-ferdin gurresi müneccimbaşı takvîminde salı günü olup yevm-i mezbûrda Dîvân-ı hümâyûn olup ba'de'd-dîvân Davudpaşa sarâyına biniş-i hümâyûn olmak üzre tenbîh ve tedârük ba'dehu ba'de'd-dîvân havâ bozulup ve gayet soğuk ve çisinti zuhûr olmağla biniş pâydost olup cümle tedârük olanlar avdet eylemişlerdir.

Sübût-ı hilâl-i Receb

Ve yine yevm-i mezbûrda İslâmbol kādısı efendi hazretlerinin huzûrlarında hilâl-i Recebü'l-mürecceb pazarertesi gününden isbât olmuşdur.

Vefât-ı Yemlihazâde

Ve yine mâh-ı mezbûrun beşinci cum'a günü müderrisîn-i kirâmdan Yemliha Efendizâde Esseyyid Mehmed Atâullâh Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir, mezbûr gāyet sülehâdan ve edüp ve müzâkere-i ilimden hâlî olmayup dâ'ima ma'rifet-i ilme sa'y ederdi, rahmetullâh. Ve yine bundan akdem Eflâk ve Boğdan beyleri Kalas'da birer aded kalyon yaptırup mükemmel donadup ve yevm-i mezbûrda Âsitâne-i aliyye[ye] duhûl ve De[r] aliyyeye hediyeleri olup Tersâne-i âmireye lenger-endâz olmuşdur.

Haber-i meserret be-cânib-i Nemçe ve re'âyâ

Ve yine bundan akdem Nemçe keferesi ile Niş karyeleri ve re'âyâları yekdil [ve] yekcihet olup ve Nemçelü ehl-i İslâm hudûdundan içeri dâhil ve re'âyâ ile birlikte ve Morava köprüsünde Abdî Paşa tarafından cenge mübâşeret, re'âyâdan İslâma tâbi' olanları geriye İslâm tarafına irsâl ve tâbi' olmayan re'âyâyı ve Nemçelüleri kırup feth ve fütûhât ve bakıyyetü's-süyûf olanlardan otuz iki aded ve def'a elli yedi aded ceneral ve yüzbaşıları ve binbaşıları ahz ve torbalar ile lâ-yu'ad kelle ve kulak gelüp mâh-ı mezbûrun yedinci pazar günü şevketlü efendimiz hazretleri Davudpaşa'ya biniş-i hümâyûn olup mezbûr kefereleri ol mahalde rü'yet ve Tersâne-i âmireye vaz' olmuşdur.

Haber-i meserret be-cânib-i Nemçe, ahz-ı toplar

Ve yine Abdî Paşa kethüdası olan mîrimîrândan Osman Paşa'yı kayıklar ve açıklar ile Zemin tarafına Abdî Paşa irsâl buyurup ba'dehu yirmi bin mikdârı Nemçe keferesine rast gelüp muhârebe ve mukātele ve iki aded toprak kal'alarını hedm ve emvâl ve eşyâlarını yağma edüp ve yirmi dört arabalarını ahz ve içinde olan hafif eşyâlarını alup bakıyye kalan arabaları ve haml-i sakîl olanları ihrâk bi'n-nâr ve öküzlerini sürüp ve altı aded toplarını dahi ahz ve toplar cümlesi balyemez toplar olup lâkin dört adedi gayet ağır olmak ile anları Tuna'ya ilkā iki adedi gayet müsenna' olmağla arabaları ve öküzleri ile Belgrad'a geçirüp Belgrad kal'asına vaz' ve altı binden mütecâviz kefere tu'me-i şimşîr olduğu Devlet-i aliyye[ye] haberleri yevm-i mezbûrlarda vürûd eylemişdir, lillâhilhamd, külli-yevm haber-i meserretleri pey-ender-pey zuhûr ede ve encâmı hayr ola, âmîn.

Boğdan tarafından haber-i meserret

Ve yine mâh-ı mezbûrun dokuzuncu salı günü vürûd eden haber-i meserret Nemçe kefere[si] açıklar ile Boğdan tarafına azîm kefere akup Erdel boğazında olan Darendeli İbrahim Paşa azîm ceng ve cümlesini katl ve elli yedi mikdârı kefere Boğdan tarafından Âsitâne'ye gelüp vaz'-ı zindan eylemişlerdir. Hakk te'âlâ emsâl-i kesîre nasîb eyleye âmîn. **(94b)**

Surre-i hümâyûn ihrâcı

Ve yine mâh-ı Recebü'l-ferdin onbirinci perşenbe günü surre-i hümâyûn Sarây-ı hümâyûndan ihrâc ve mu'tâd-ı kadîm üzre mahfel-i şerîf önünde tekbîr ve tehlîl ve ber-mu'tâd alay-ı azîm ile Bağçekapusu'ndan Vezîr iskelesinde çekdirmeye vaz' ve Üsküdar iskelesinde toplanup lenger-endâz, ba'dehu yine alay-ı azîm ile Havuz kapusu önünde haymelerine vaz' ve dokuz gün ol mahalde misâfir olup ba'dehu mâh-ı mezbûrun yirminci cum'aertesi günü ol mahalden kalkup surre emîni ve kaftan ağası ve Mekke-i mükerreme kādısı Ahmed Muhtar Efendi ve sâ'ir hüccâc-i müslimîn tahterrevânlarına ve mahâfeleriyle ve esblerine süvâr ve Şecere-i Vedâ'da du'â vü senâlar olup Kartal cânibine revâne olmuşlardır. Hakk [te'âlâ] cümle hüccâc-ı müslimîn ve guzât-ı muvahhidîne selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Çalıkoğlu sefere gitmesi, Alay-ı azîm

Ve yine yevm-i mezbûrda Bolu voyvodası olan Çalıkoğlu demekle ma'rûf ağa üç bin müsellah asker-i İslâm ile Üsküdar'a dâhil olup, fermân ile ocaklu taraflarından yazıcılar ve yasakçı ve yamaklar ve hasekiler ta'yîn olunup at mavnaları ile Beşiktaş iskelesine revâne olmalarına fermân-ı âlî sâdır olup herbir yüzbaşında bir alem ve yedekler ve soytarılar ve otuz mikdârı sakalar ve ağa-yı mûmâileyhin önünde yedi aded gāyet a'lâ ve donanmış atlar geçüp ve alay çavuşları sîmli çöğenler ile önlerinde delîller ve ardında müsellâh iç ağaları azîm heybet ve salâbet ile gelüp ve askerleri gāyet temiz olup bu zînet ile gelüp geçüp heman tuğları eksik ve kendi önünde yeşil alem ve dört çifte bağlı piyâdeye binüp ve alemi kayığında ma'an girüp Beşiktaş'a revâne olmuşdur.

Molla bayrağı

Ve yine ertesi gün İshaklı karyesinden Müderrisi Efendi talebe-i kirâm ile telâmîzleri ile Üsküdar'a dâhil ve önlerinde kebîr âyetlü alem ve üç aded telebe ma'an bir ağızdan hazîn sedâ ile *Muhammediyye* okuyarak fî-sebîlillâh gazâya revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

Fas tarafından gelen elçiler

Ve yine bundan akdem Fas pâdişâhı tarafından irsâl olunan elçiler müderrisîn-i kirâmdan Musulî Mehmed Efendi ile hacegândan Azmî Efendi me'mûr oldukları Fas pâdişâhı Mevlây İsmail hazretlerine[219] taraflarına selâmet ile dâhil olduklarında ba'de itmami'l-merâsim ve'l-hidme sâlimîn ve gānimîn iki aded İspanya sefînesiyle Âsitâne-i aliyye taraflarına avdet ve Mevlây İsmail hazretleri taraflarından dahi elçi ta'yîn cümle hediyeleri ile sâlimîn ve gānimîn Receb-i şerîfin yedinci pazarertesi günü Âsitâne-i aliyyeye dâhil ba'dehu Fas tarafından gelen elçiyi dahi konak verüp izzet ü ikrâm ile evkāt-güzâr ba'dehu selh-i Receb-i şerîfin salı günü galebe dîvânı olup Fas elçisi rikâb-ı hümâyûna girüp nâmesini verüp ve hediye-i vâfiresini verüp ba'de itmâmi'l-merâsîm ferveler ve hil'atler alâ-merâtibihim ilbâs buyurmuşlardır ve bundan akdem İspanya tarafına dahi irsâl olunan hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûndan Vâsıf Efendi İspanya'dan gelmek üzre tedârükde olur imiş vaktiyle ol dahi tahrîr olunur. **(95a)**

---

[219] Edib'de Mevlây Muhammed (vr. 6a). Taylasanizâde daha önceki kısımlarda da görüleceği üzere Fas hakiminin adını hep Mevlây İsmail diye veriyor. Bu sırada Fas hakimi Sîdî Muhammed b. Abdullah idi.

Rumeli Kādıaskeri azli ve nasbı

Ve yine sene-i mezbûrede mâh-ı Recebü'l-ferdin yirmi ikinci pazarertesi günü hâlâ Rumeli kādıaskeri Esseyyid Yahya Tevfîk Efendi hazretleri müddetlerinden kırk gün ziyâde medd olup ve kırk gün tamâmında azl olunup[220] ba'dehu sâbıkā Rumeli pâyelü ve hâlâ Nakībü'l-eşrâf Esseyyid Mehmed Dervîş Efendi hazretleri Rumeli kādıaskeri olmuşdur. Hakk te'âlâ vücûdlarına âfiyet ve herhâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn.

Ta'yîn-i hıdemât

Ve yine kādıasker-i mûmâileyh hazretleri dâ'ire-i devletlerine nizâm ve hıdemâtlar ta'yîn, evvelâ müderrisîn-i kirâmdan Kırımî Müsevvid Abdülhalîm Efendi şer'iyâtcı, ba'dehu Kestanecizâde zâde[si] Efendi kassâm, ba'dehu Tâhir Efendizâde Esseyyid Ali Molla Efendi tezkireci, ba'dehu Zîşân Küçük Molla Efendi rûznâmçeci, ba'dehu Abdürrahîm Efendizâde zâdesi Dervîş Abdülkâdir Efendi tezkireci mukayyidi, ba'dehu Anadolu eşrâfından Elhâc Ahmed Efendi vekāyi', ba'dehu Ömer Efendizâde Süleyman Efendi mîrî kâtibi, ba'dehu fetva emîni Ahmed Efendizâde Mehmed Saîd Efendi Ağakapusu kitâbeti, ba'dehu Kalyonî Esseyyid Mehmed Emîn Efendi hâssa kâtibi, ba'dehu Şeyhzâde Latîf Efendi mahsûl kethüdası ve sâ'ir hıdemâtlar ta'yîn buyurmuşlardır.

Tevcîh-i Havâss-ı refî'a

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi üçüncü salı günü Dârülhadîs müderrisi Seyyid Fahreddîn Efendi bin ikiyüz iki senesi Zilkade gurresinden zabt etmek üzre Havâss-ı refî'a kazâsı tevcîh olmuşdur, hârici 72, anın yerine İznikmîdli Hâfız Mustafa Efendi Dârülhadîse ve dersiâm Hâfız İbrahim Efendi Süleymaniye'ye ve alâ-merâtibihim silsileleri olup

Cedîd ru'ûs

Ba'dehu üstad-ı küll Yesârî Efendi hazretleri mahdûm[u] efendiye bâ-hatt-ı hümâyûn hâric ru'ûsu ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Tevcîh-i Erzurum

Ve yine yevm-i mezbûrda Belgrad'dan ma'zûl Ragıb Paşa İmâmı Mustafa Efendi'ye sene-i mezbûre Zilhicce gurresinden zabt etmek üzre Erzurum kazâsı tevcîh olmuşdur.

---

[220] *Ruzmerre*'de vaktinden 8 gün önce azledildiği kayıtlı (s. 49).

Tevcîh-i Belgrad

Ve yine Lefkoşe'den ma'zûl İshakzâde [...] Efendi'ye Belgrad kazâsı tevcîh olmuşdur.

Nakl-i Hümâyûn

Ve yine mâh-ı Recebü'l-ferdin yirmi üçüncü[221] salı günü Sarây-ı hümâyûndan Tersane-i âmire bahçesinde Aynalıkavak kurbünde olan sâhilhânelerine nakl-i hümâyûn olmuşdur. Ol gün ve ertesi gün hava bozulup yağmur ve fırtına olmuşdur.

İhrâk-ı Yatağançeşmesi

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi beşinci perşenbe gecesi Eğrikapu kurbünde Yatağan çeşmesinde Hazret-i Hâlid radıyallâhu anh hazretlerinin türbedârı Nalçazâde merhûmun hânesinden ihrak zuhûr edüp ve vâlidesi dahi içinde muhterik olup ba'dehu civârında birkaç hâne ve bir bakkal dükkânı muhterik olup def' olmuşdur.

Sakabaşılar gitmesi

Ve yine mâh-ı Recebü'l-ferdin yirmi yedinci cum'aertesi gecesi leyle-i Mi'râc ve minârelerde îkād-ı kanâdil ve mi'râciyeler kırâ'et olup ba'dehu ertesi cum'aertesi günü sakabaşılar ve hüccâc-ı müslimîn Şecere-i Vedâ''da ba'de'd-du'â revâne olmuşlardır.

Donanma-yı hümâyûn Büyükdere'den kalkması

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi sekizinci pazar günü havâ lodosa tebdîl olup kalkmalarına hatt-ı hümâyûn vürûd ve irâde-i hümâyûn ta'alluk edüp yevm-i mezbûrda toplar atup revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ selâmetler vere, âmîn. **(95b)**

Donanma geriye avdeti ve sal gark olması

Ve yine bundan akdem bir gün evvel bilcümle Donanma-yı hümâyûn ve çalopeler ve kırlangıçlar ve nev-zuhûr olan sal ve Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa hazretleri Büyükdere'den kalkup Boğaz'dan çıkup pupa hava ile giderler iken ertesi pazarertesi günü hava bozulup yıldız karayeliyle bir fırtına peydâ olup pey ender pey rüzgâr müzdâd olup talâtum dağlar gibi olup avdetden gayriye imkân olmayup ba'zı sefine-

---

[221] *Ruznâme*'de 22. pazartesi (vr. 23a), *Ruzmerre*'de 23. salı (s. 49), Edib'de 21. pazartesi günü (vr. 6b).

lerin çubukları şîkest olup ba‘dehu cümle Donanma-yi hümâyûn avdet edüp yine selâmet ile Boğaz'dan içeriye girüp lillâhilhamd ve'l-minne Büyükdere'de lenger-endâz olmuşlardır. Lâkin sâl-ı mezbûr gerüye avdet murad eylediklerinde dümen almayup önüne [geçüp] gider iken yayın yanın bora ve sulu sepken dağlar gibi deryâ kabarup İrva önünde kayalar önüne geldiklerinde temür atup ba‘dehu kubbeler gibi deryâ gelüp mezbûr salın içini doldurup gark olmak üzre iken temirlerini kesüp ba‘dehu kayaya çarpup pârelenüp içinde olan üçyüz üç aded nefer deryâ içinde feryâd ü figân ederek kenâra dalgalar ile bata çıka yüz altmış dokuz adedi şehîden gark, bâkīsi necât buldu deyü içinden çıkan âdemin nakli lâkin Devlet-i aliyyeye tahrîr olunan üç aded âdem halâs olduğunu tahrîr eylemişlerdir, lillâhilhamd ve'l-minne sâ’ir Donanma-yı hümâyûn necât bulduğuna kurbanlar zebh olunup fukarâya tasadduklar buyurmuşlardır. Ve yine ol gün ba‘zı zahîre sefîneleri ve odun sefîneleri kazâya uğrayup ve Kurşunlu Mahzen önünde çekdirme batup on beş mikdârı âdem gark olup ve sâ’irlerinde sakatlık çokdur. Hakk Subhânehu ve te‘âlâ hazretleri encâmını hayr eyleye, âmîn.

Çavuşbaşı ve mektûbcu azli ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi dokuzuncu pazartesi günü rikâb çavuşbaşısı[222] azl, yerine hâlâ cizye muhâsebecisi olan Mehmed Seyyidâ Efendi rikâb çavuşbaşısı olmuşdur ve yine Fas elçisi Azmî Efendi mektûbcu vekîli olmuşdur[223] ve yine rikâb ru’ûs kisedârı olan [...] Efendi'ye küçük evkāf pâyesiyle kafesî ilbâs olunup hâcegân zümresine ilhâk olmuşdur.

Kar yağması

Ve yine mâh-ı mezbûrun selh günü ve salı günü galebe dîvânı olup Fas elçisi bundan akdem bâlâda tahrîr olunmuş idi ve yine ba‘de'd-dîvân yevm-i mezbûrda ve Rûz-ı Hızır'ın üçüncü günü gāyet soğuk ve kar yağmışdır.

Haber-i meserret be-cânib-i Nemçe

Ve yine mâh-ı mezbûrda Ordu-yı hümâyûndan tatarlar zuhûr edüp Belgrad ile Niş mâbeyninde olan re‘âyâ ve Nemçe kefereleri ile birlikde olup asâkir-i İslâm ile muhârebe ve mukātele olunup lillâhilhamd ve'l-minne nusret-i azîme olup otuz kırk binden mütecâviz kefere tu‘me-i

[222] Mehmed Ağa (Edib, vr. 7b).
[223] Dervîş Paşa kaynı Tahir Efendi’nin azli üzerine (*Ruznerre*, s. 49).

şimşîr olup bir kelleden bir kulak kesüp hararlara vaz' olunup Âsitâne-i aliyyeye gelüp ma'lûm-ı Devlet-i aliyye olmuşdur. Hakk te'âlâ herhâlde mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn **(96a)**.

Şehr-i Şa'bânü'l-mu'azzam li-sene isnâ ve mi'eteyn ve elf

Bosna tarafından haber-i meserret

Bin iki yüz iki senesi mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın gurresi tekmîl-i selâsîn ile çarşanba günü olup ol gün Bosna vâlîsi Ebûbekir Paşa hazretlerinin taraflarından haber-i meserret tahrîrleri Bosna tarafına Nemçe keferesinden yüz yirmi bin küffâr gelüp muhârebe ve mukātele ve sınırlarından içerü ehl-i İslâm duhûl ve iki aded kal'alarını ahz ve barut ile hedm ve cebehânelerini ve toplarını ahz ve yüzbinden mütecâviz kefere tu'me-i şimşîr ve asâkir-i İslâm lillâhilhamd ve'l-minne mansûren mâl-ı ganîmete gark, ba'dehu yine toprak kal'aları üzerlerine varup cenge mübâşeretlerini tahrîr buyurmuşlar. Hakk te'âlâ cümle asâkir-i İslâma selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

İhrâk-ı Galata kalyoncu odaları

Ve yine bundan akdem Bahr-i siyâh'dan Donanma-yı hümâyûn azîm fırtına ve boran ve sulu sepken ve kar ve dolu ile gerüye avdet ba'zı kalyonların çubukları şîkest ve baştardanın kabalağı dahi düşüp bu minvâl üzre avn-i inâyet-i Bârî ile mezbûr saldan gayri cümlesi necât bulup Boğaz'dan içeri Büyükdere nâm mahalde lenger-endâz olup garkdan necât bulanlardan ba'zı kalyoncu müfsidlerinden teşekkür makāmında alelacele bir mikdârı Galata'ya avdet, ba'dehu ümmü'l-fesâd olan eşribeleri nûş ve keyflik ile birbirleriyle muhârebe ve gavgaya tasaddî ve birkaç âdem sakatlanup ba'dehu def' olundukda ol gün ba'zı fevâhişelerden odalarına cem' edüp ol gece ya'ni mâh-ı mezbûrun ikinci perşenbe gecesi akşamdan mel'anetler icrâ ve cümlesi sızup ba'dehu gece sâ'at yedide Tahtahan ki, mezbûrların sâkin oldukları odalardan ihrâk zuhûr edüp üç han ve iki değirmen ve bir fırın ve pusulacı dükkânları ve kalpakçılar ve tabancacı dükkânları ve sâ'irleri muhterik ve otuzbeş aded fâhişe avradlar ve ba'zı ricâllerden dahi muhterik olup ve elli mikdârı fâhişe avretler çırılçıplak halâs olmuşlar deyu mesmû'umuz oldu[224]. Hakk te'âlâ encâmını hayr eyleye ve islâh eyleye, âmîn.

---

[224] Edib olayı çok kısa anlatmıştır (vr. 8a).

İhrâk-ı Cağaloğlu

Ve yine mâh-ı mezbûrun üçüncü cum'a günü ba'de salâti'l-Cum'a Yeni hamam karşısında Cağaloğlu kurbünde ihrâk zuhûr [edüp] medrese yanında Vezîr Kethüdâsı Hasan Efendi'nin matbahına varınca muhterik olmuşdur.

Ve yine *vefât-ı Numan Beyefendi*. Baş muhasebeci mezbûr Numan Beyefendi Ordu-yı hümâyûn sefere revâne olduklarında mezbûr hastalanup tashîh-i mizâc edince izin ve fermân ile Âsitâne'de ikāmet eyleyüp ba'dehu mizâcını bir mikdâr tashîh edüp Âsitâne'den kalkup azîm kapu ile yola revâne ve Edirne'de mizâcını bozup Receb-i şerifin yirmi yedinci Mi'râc gecesi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir[225]. Rahmetullâhi te'âlâ ve emvâl ve eşyâsını temhîr ve mîrîye ahz eylemişler ve ze'âmetini oğluna ihsân buyurmuşlardır. **(96b)** Numan Beyefendi yerine Nazîf Efendi birâderi Emîn Efendi başmuhâsebe olup anın yerine Çaprazlı dâmâdı Süleyman Efendi Anadolu muhâsebecisi olmuşdur. Yevm-i mezbûrda Belgrad tarafından azîm kelle kulak ve dil gelmişdir.

Ve yine mâh-ı mezbûrun beşinci günü sabıkā mirâhur-ı evvel olan Çerkez Mehmed Bey dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Rahmetullâhi te'âlâ. Ve yine sâbıkā Siroz a'yânı ve surre-i hümâyûn emîni olan Filibeli (?) Elhâc Hasan Ağa'ya üç tuğ ihsân-ı hümâyûn olup İsmail seraskeri olmuşdur.

Itlâk-ı Numan Bey ve sefere ta'yîni

Ve yine Elhâc Numan Beyefendi me'mûr olduğu mahalden ıtlâk olunup sefer-i hümâyûna me'mûr olup Üsküdar'da olan konağına gelüp azîm tedârük ve mükemmel kapu ile Davudpaşa sahrasına nüzûl ve du'â vü senâ ve cümle ile vedâ' edüp Ordu-yı hümâyûn tarafına revâne olmuşlardır[226]. Hakk te'âlâ mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

Azl-i kādı-i Ordu-yı hümâyûn ve nasbı[227]

Ve yine mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın on üçüncü pazarertesi günü ordu-yı hümâyûn kādısı fazîletlü Abdullâh Molla Efendi hazretleri azl yerine sâbıkā Galata kādısı Şânîzâde Mehmed Sâdık Efendi Mekke-i

---

[225] Vefat haberinin Şabân ayının 2'sinde geldiği (Ruzmerre, s. 50).

[226] *Ruzmerre*'de, Soğucak'ta menfada olan Esseyyid Numan Bey'in 2 Şabân'da İstanbul'a geldiği; Duhan gümrükcüsü olarak Üsküdar'da ikamet ederken 500-600 kişilik kendisine ait kuvvetle 13 Şabânda sefere gittiği belirtilir (s. 50).

[227] Yan kısımda sağ kenarda aynı başlık, "Azl-i Ordu kādısı ve nasbı fî 13 Receb" şeklindedir.

mükerreme pâyesiyle Ordu-yı hümâyûn kādısı olmuşdur. Ve Siroz arpalığı tevcîh olunmuşdur.

Vefât-ı Şerîf Sürûr ve nasb-ı Şerîf Galib

Ve yine Mekke-i mükerreme şerîfi olan Şerîf Sürûr ibn Şerîf Mesâid hazretleri dâr-ı bekāya rıhlet eylediği haberi mâh-ı Şa'bân-ı şerîfin on beşinci günü Devlet-i aliyyeye nüccâb ile haberleri gelmişdir. Rahmetullâh, yerine karındaşları Şerîf Galib hazretleri şerîf olup Devlet-i aliyyeden kılıç ve kaftan ve ferve-i samur ve tahrîrâtlar irsâl buyurmuşlardır. Ve yine Medîne-i münevvere'de kâtib-i sultânî [...] Ağa vefât edüp yerine oğlu [...] Ağa'ya kâtib-i sultânî hil'ati ilbâs ve tevcîh-i pâdişâhî olmuşdur. Rahmetullâhi te'âlâ.

Küffâr Boğdan'[a] gelmesi ve inhizâm olması

Ve yine mâh-ı mezbûrda Boğdan tarafına Nemçe keferesi azîm asâkir-i manhûsesi ile Boğdan'a gelüp Boğdan beyi olan Aleksan Bey nâm hınzır Nemçe ve Moskov kralına teba'iyyet edüp Boğdan'da asâkir-i İslâm kalîl olmağla kefere tarafından zabt eylemişlerdir. Ba'dehu yine paşalar ve Tatar Hân hazretleri ve Eflâk voyvodası bilcümle muhârebe ve mukātele ve yine ehl-i İslâm tarafından ahz olunmuşdur. Ba'dehu mezbûr Aleksan'ın hânelerini ve yalılarını temhîr[228] ve oğlunu ve sâ'ir etbâ'larını furuna habs ve üç gün Kuruçeşme'de yalılarını tahrîr ve bilcümle emvâl ve eşyâlarını taraf-ı mîrîden zabt eylemişlerdir **(97a)**.

İslâmbol kādısı azli ve nasbı

Ve yine mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın yirminci pazarertesi günü tekmîl-i müddetle sâbıkā şeyhülislâm Mehmed Sâlih Efendizâde Ahmed Es'ad Efendi hazretleri azl ve yerine sâbıkā Mekke-i mükerreme pâyelü Pîrî Paşazâde Saîd Efendiolması İslâmbol kādısı olmuşdur, hârici 63. Ve yine yevm-i mezbûrda sâbıkā Mekke-i mükerreme kādısı Şeyh Molla Efendizâde Mehmed Atâullâh Efendi[ye] İslâmbol pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Tevcîh-i Yenişehir ve silsile-i müderrisîn

Ve yine bundan akdem Yenişehr-i Fener kazâsı tevcîh olunan Âmidî Esseyyid Abdurrahmân Efendi esnâ-i râhda vefât edüp dört ay in'am olup yerine bin iki yüz iki senesi[nden] zabt etmek üzre

---

[228] *Ruzmerre*'de Şabanın 11'inde (s. 5a).

Süleymaniye müderrisi Yalvacî Esseyyid Mahmûd Efendi'ye tevcîh olmuşdur, hârici 72. Ve yine Dârülhadîs müderrisi İznikmîdî Hâfız Mustafa Efendi'ye bin ikiyüz üç senesi Muharremü'l-harâm gurresinde zabt etmek üzre Galata kazâsı tevcîh olunmuşdur ve Uşakîzâde Esseyyid Mehmed Saîd Efendi Dârülhadîs müderrisi olup alâ-merâtibihim silsileleri olmuşdur.

Tevcîh-i arpalık

Ve yine sâbık İslâmbol kādısı Ahmed Esad Efendi hazretlerine Beypazarı ve Menemen ve İstanköy kazâları ber-vech arpalık tevcîh olunmuşdur.

Küsûf

Ve yine mâh-ı Şa'bân'ın yirmi dokuzuncu çarşanba günü küsûf vâkı' olup sâ'at birde başlayup sa'at dörtde müncelî olmuşdur. On dört isba'dan oniki isba' tutulup bakiyye iki isba'ı kalmıştır.

Vekāyi'-i şehr-i Ramazânü'l-mübârek li-sene isnâ ve mi'eteyn ve elf

Bin iki yüz iki senesi mâh-ı Ramazânü'l-mübârekin gurresi tekmîl-i selâsîn cum'a günü olmak üzre iken perşenbe gece[si] ba'de's-salati'l-işâ Âsitâne-i aliyyede Devoğlu çeşmesi kurbünde bir ricâl iki nisâ İstanbul kādısı huzûrunda "*hilâl-i Ramazânı rü'yet eyledik*" deyü şahâdet ve hükm olunup gece sâ'at üçbuçukda minâreler îkād-i kanâdîl ve minârelerde ezân-ı şerîf okunup ba'zı cevâmi'de terâvîh kılınup ertesi perşenbe günü sâ'im olmuşlardır ve ba'zı kimesneler haberleri olmayup siyâmlarını fesâda vermişlerdir. Mu'tâd-ı kadîm Paşakapusu'na iftâr dâvetleri olunup Şeyhülislâm Efendi hazretlerine ve Re'îsülulemâ Tevfîk Efendi hazretlerine ve sudûr-ı kirâm hazerâtlarına ber-mu'tâd sâ'atler verilmişdir. Sâ'ir mevâlî-i izâmın cümlesinin sâ'atleri ve meşâyih-i selâtîn olan efendiler hazerâtlarının kürkleri ve atıyyeleri verilmeyüp afv olunmuşdur. Ve onbeşinci günü Hırka-i sa'âdet ziyâreti ve kula baklava ihrâc olunmuşdur **(97b)**.

Vekāyi'-i şehr-i Şevvâlü'l-mükerrem li-sene isnâ ve mi'eteyn ve elf

Bin iki yüz iki senesi mâh-ı Şevvâlü'l-mükerremin gurresi cum'aertesi olup, ol gün mu'ayede-i pâdişâhî ve cümle mu'âyede erbâbı dâmen-bûs-ı şehriyârî ile müşerref olmuşlardır. Ba'de salâti'l-îd Yalı köşkü, ertesi günü Gülhâne bedeli, Şeyhülislâm Efendi ve Kāimmakām Hasan Paşa Kâğıdhâne'de olup, ertesi Eskisarây bedeli Bahâriye'de olmuşdur.

Azl-i sekbânbaşı ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun gurresinden Karadeniz tarafına irsâl olunacak çalopelere vaz' olunacak asâkir tutmağa emr olunup, asker-i vâfire ahz ve Ağakapusı tarafından ba'zı askerlerden tama'-ı hâme düşüp, vâfir fülûs alız olunduğu zâhire çıkup, mâh-ı mezbūrun yirminci günü sekbânbaşı olan [...][229] Ağa'yı azl, yerine İznikmîd ağası olan [...][230] Ağa'yı sekbânbaşı olmuşdur.

Yeniçeri ağası azli ve nasbı ve tevcîhât

Ve yine Ordu-yı hümâyûndan yeniçeri ağası azl, yerine [...][231] Ağa yeniçeri ağası olmuşdur. Ve çavuşbaşı azl yerine Enverî Efendi çavuşbaşı olmuşdur. Ve küçük tezkireci büyük olmuşdur.

Tayfûr Bey'e üç tuğ

Ve yine Tayfûr Bey'in Edirne'de iken üç tuğ ihsân-ı hümâyûn olup, Deliorman nizâmına me'mûr, ba'dehu İsmail cânibine me'mûr olmuşdur.

Azl-i defterdâr ve nasbı

Ve yine rikâb defterdârı İsmail Efendi azl, yerine şehremîni olan Hakkı Beyefendi rikâb defterdârı olmuşdur.

Vefât-ı Müstakīmzâde ve Benlizâde

Ve yine mâh-ı mezbûrun [...] günü pazarertesi günü fuzalâdan ve ulemâdan ve sulehâdan ve musannifînden Müstakīmzâde [...][232] Efendi dâr-ı bekāya rıhlet edüp, Sultan Mehmed câmi'-i şerîfinde cem'iyet-i kübrâ ile namâzı edâ, ba'dehu Zeğrek kurbünde Soğukkuyu câmi'-i şerîfi makberesinde Tokadî kerâmetlü Şeyh Emîn Efendi yanına defn olunmuşdur. Rahmetullâhi te'âlâ. Ve yine ol gün Galata voyvodası Benlizâde Ağa[233] füc'eten vefât ve emvâl ve eşyâsı taraf-ı mîrîden temhîr olunmuşdur. Yerine [...] Ağa olup, ba'dehu üç gün sonra ol dahi azl yerine [...][234] Ağa Galata voyvodası olmuşdur.

---

229 Hasan Ağa (*Ruzmerre*, s. 52. Burada tayin tarihi 18. salı günü).

230 Yeğen Mehmed Ağa (*Ruzmerre*, s. 52; Edib 21a). Edib de tarihi 18. salı olarak verir.

231 *Ruzmerre* Özü olayı sebebiyle 9 Şevval Pazar günü yeniçeri ağası Kelleci Osman'ın azl edilip yerine Kul Kethüdası Mehmed Ağa'nın getirildiğini yazar (s. 52).

232 Süleyman.

233 Benlizâde Ali Ağa (Edib, 21a).

234 Mustafa Ağa (Edib, 26a)

Vekāyi'-i şehr-i Zilkadetü'ş-şerîfe li-sene isnâ ve mi'eteyn ve elf

Tevcîh-i Kuds-i şerîf Bin iki yüz iki senesi mâh-ı Zilkadetüş-şerîfenin gurresi pazar günü olup, mâh-ı mezbûrun on beşinci günü sır kâtibi Ebûbekir Sıdkī Efendi'ye mûsıla-i Süleymâniye'den, bin iki yüz üç senesi Cumâdelûlâ gurresinden zabt etmek üzre Kuds-i şerîf kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 99.

Tevcîh-i Haleb-i şehbâ Ve yine mûsıladan Bayburdîzâde Mahmûd Efendi'ye 1203 senesi Rebî'ülevveli gurresinden zabt etmek üzre Haleb-i şehbâ tevcîh olunmuşdur, hârici 73.

Tevcîh-i Selânik Ve yine Dârülhadîs-i Süleymâniye'den Uşâkîzâde Esseyyid Mehmed Saîdî'ye 1203 senesi Rebî'ülahir gurresinden zabt etmek üzre Selânik kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 72. ba'dehu silsileleri olup, Dârülhadîse dersiâm Hâfız İbrâhim Efendi gelmişdir ve alâ-merâtibihim silsileleri olmuşdur, hârici 72 **(98a)**.

Evsâf-ı serasker paşa Ve yine mâh-ı Zilkadetü'ş-şerîfe'de Vidin karşusunda Lazaret Kal'ası ve Hasan Kal'ası ve Frenkbağçesi ve seksen dört cebehâne arabaları ahzı mâh-ı mezbûrun on birinci günü Âsitâne-i aliyyeye vürûd etmiş idi. Bu def'a mâh-ı mezbûrun on üçüncü günü olan zuhûrâtın tefâsîli bu ki, serasker-i Vidin Hasan Paşa ki Melek Mehmed Paşa'nın kethüdâlığından seferin zuhûru esnâsında vezâret verilmişidi, mâşâallâhu te'âlâ gāyet âkıl ve şecî' ve sâlih bir ihtiyâr-ı zât-ı âlî olup, esfâr-ı sâbıkānın cümlesinde bulunduğundan başka seksen üç târîhinde Mora'nın yed-i küffârdan halâsına sebeb olduğundan cümle Moralılar haber verirler, öyle bir mücerreb-i ahvâl-i âlem bir vezîr olmağla tahmînî on beş, yirmi bin mikdârı ve ekserî süvâri asker ile karşu Kalafat'a ve andan Çerniç dedikleri kasabaya azîmet etmiş idi.

Feth-i İrşova Çerniç karşusunda vâkı' Fethü'l-İslâm'da olan Memiş Paşa sâdır olan fermân mûcebince Tekke dedikleri mahalle Ordu-yı hümâyûndan gönderilen balyemez topları çıkarup, İrşova palankasına havâle etmekle İrşova'da olan küffâr Lazarete dedikleri mahalle firâr etmeleriyle Serasker Paşa dahi askerini iki kol edüp,

Feth-i Lazerete

Dağdan ve sâhilden hücûm eyledikde Lazarete'de mevcûd olan fi'e-i müşrikîn mukayyed-i firârda olmalarıyla, asker-i İslâm merdâne hamle edüp, esîr olan dört yüz mikdârı küffârdan mâ'adası kılıçdan geçüp, firâr eden yaraluları ekall-ı kalîl olup, on üç aded a'lâ top ve on aded cebehâne arabaları alınup, Ordu-yı hümâyûna irsâl olunup, ba'dehu bir toprak palankasını dahi zabt olunup, ba'dehu serasker paşa Mehâdiye üzerine hücûm edüp, Hakk te'âlâ hazretleri mansûr-ı muzaffer eyleye, âmîn. Yanlarında yirmi bin mikdârı asâkir-i İslâm olmak gerekdir. İnşâallahu te'âlâ an-karîb Mehâdiye'nin fethi haberi vürûd eder.

Feth-i İnlik

Ve yine Lazarete'nin teshîrinden sonra on iki tabyalı muhât İnlik dedikleri palankayı teshîr edüp, vâfir top ve esîr alınup, bakıyyeleri cân-ber-Cehennem olmuşlardır. Lillâhilhamd ve'l-minne, ba'dehu Mehâdiye üzerine azîmet eylemişlerdir.

Ordu Fethü'l-İslâm'a azîmet

Ve yine mâh-ı mezbûrun on sekizinci çarşanba günü Ordu-yı hümâyûn Fethü'l-İslâm'a azîmet edüp, livâ-i şerîf Vidin'de ibkā olunmuşdur. Ve üç yüz elli mikdârı diller Âsitâne-i aliyyede azîmet ve vürûd edüp, Tersâne-i âmireye vaz' olunmuşdur. Ve ekser gecelerde Ordu-yı hümâyûnda on beş yirmi mahalde bin bir aded salât-ı tünciye kırâ'et olunmakdadır. Hakk te'âlâ kabûl ve nusret-i azîme ve mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn. Fî 15 Z[ilka'de] sene 1202.

Vefât-ı Esmâ Sultan

Ve yine mâh-ı mezbûrun on birinci çarşanba günü Esmâ Sultan hazretleri dâr-ı bekāya rıhlet edüp, bilcümle ricâl ve kibâr ve Şeyhülislâm Efendi ve Kāimmakām ve sâ'irleri takım ile Yalı köşkünden sandala tâbûtu vaz' ve Hazret-i Hâlid'de namâzını edâ, ba'dehu ıyâli olan Muhsinzâde Mehmed Paşa'nın türbesine defn olunmuşdur. Rahmetullâhi te'âlâ, âmîn **(98b)**.

Medrese hekki ve nefy ve i'dâmı Nefy-i kapu çukadarı Saîd

Ba'dehu bilcümle sultan-ı merhûmun sarâyını temhîr edüp, emvâl ve eşyâları tecessüs olundukda mu[ta]sarrıfı olan Elhâc Osman Efendi'nin medresesini hekk[235] ve fıruna vaz'

---

[235] Osman Efendi'nin adı defter-i müderrisînden silindi (Edib, 24b-25a).

ve sultân kethüdâları Çelebi Efendi'nin kapu çukadârı Saîd Ağa ve sarrâfı Sakızlı Dimitri'yi fıruna habs ve hıyânetleri zâhir oldukda bilcümle emvâl ve eşyâlarını ve mâlikânelerini üzerlerinden ref', [mutasarrıf] Osman Efendi'nin yeri hekk ve Boğçaada'ya nefy, yolda deryâya düşmüş deyü tevâtür olup ve kapu çukadârı Saîd Ağa Soğucağ'a nefy,

Katl-i Sarrâf Dimitri

Ve Sarrâf Dimitri'yi Bâb-ı hümâyûn'da katl eylemişlerdir[236]. Ve Dimitri'nin karındaşı fırunda ibkā olmuşdur.

Feth-i Boğaz-ı Mehadiye

Ve yine bundan akdem Serasker Paşa hazretleri Mehadiye boğazını fethe ikdâm üzre olduğu iş'âr olunmuş idi, bi-avni'llahi te'âlâ mâh-ı Zilkadenin yirmi dördüncü günü Mehadiye boğazında vâkı' sağ kol palankası feth olunup, ancak palanka-i mezkûr gāyet metîn kal'a mânendi bir mahall-i hasîn olduğundan üç gün muhâsara ile alındıkdan sonra palanka-i mezkûr cibâline obüs topları ihrâc ve top muhârebesine ibtidâr olunarak,

Baş ceneral katli

Baş cenerali dâne-i humbara ile maktûl olduğundan küffâr-ı hâkisâra perişânî ve fütûr ârızasiyle ol gece toplarını ve piyâde ve süvârisini alup, meterisden firâr eylediğine binâ'en ale's-seher serasker-i müşârün-ileyh meterise azîmet ve boğaz ağzı birbirini gözedir müte'addid tabyalar ve çarh-ı felekler ve şaranpo ve hendeklerden nehr ile metânet verilmiş olduğunu mu'âyene birle asker-i İslâm küffârı ta'kîb ve Mehâdiye kal'asından ilerü cenge mübâderet eyledikleri ecilden, serasker-i müşârün-ileyh dahi verâlarından yetişüp, imdâd ve iâne ederek küffârın demürlü Macar katanasıyla vâkı' olan ceng Hisarcık cenginden berü olmadığı ayândır. Ve dil ve üserâ ve kelle bî-nihâye idüğü ve serasker-i müşârün-ileyh Mehadiye kal'asından iki sâ'at ilerüye varup, küffâr semt-i idbâra firâr eylemeleri ile Mehadiye kal'asına duhûl içün avdet eylediği ve kefere ve fecereler Mehadiye'nin pîşgâhına kâgir duvarlar ve müte'addid palankalar ile bir kal'a-i metîne ve gerü tarafına toprakdan masnû' bir palanka inşâ ile Mehadiye kasabasını ikisinin arasına getürmüş olduğu,

---

[236] *Ruzmerre*, Dimitri'nin idam yaftasını verir: "*cennet-mekân firdevs-âşiyân Sultan Mustafa Hân zamânında Moskov Kralı ile ittihâd edüp kendisine Sakız krallığı pâyesi verdiren hâin-i dîn ü devlet olan Dimitri'nin ser-i maktû'ıdır, cezâsı tertîb olundu*" (s. 53).

Mâl-ı ganâ'im

Ve cünûd-ı muvahhidîn zehâ'ir-i mütenevvi'a ve mâl-ı ganâ'im ile muğtenim olmuş idüği, haberi mâh-ı merkümun yirmi sekizinci günü, serasker-i müşârünileyh tarafından Ordu-yı hümâyûna tevârüd edüp, top şenlikleri ile izhâr-ı sürûr ve şâdmânî olmağla **(99a)** bu mahalle teşekküren tahrîr olundu.

Ak Palanka fethi

Ve yine mâh-ı Zilkadetü'ş-şerîfenin yirmi sekizinci günü Mehadiye boğazından tarafeyni kûh ve nehir ve eşkâl-i hendesiye ile metânet verilmiş Ak Palanka'yı karşusunda muhâlif hurûcuyla top is'âdı ve aralık aralık yürüyüş sûretleri ile üç gün muhâsara ve bilâhire teshîr eyledikden sonra küffârın bünyân-ı sebâtları mütezelzil-i emed-kân olarak semt-i idbâra girîzân ve cünûd-ı nusret-i mev'ûd dahi pey-revân olup, resîde-i semâ'-ı cibâl bî-intihâ aralarında sûr-ı garîbe ile tahkîm olunmuş birkaç aded palanka ve toprak kal'aları levs ve cünûd-ı habâset-nümûd-ı küffârdan tasfiye ve tathîr ederek, Mehadiye'yi mürûr ve üç sâ'at ilerüde demürlü Macar katanasıyla merdâne ve gayûrâne muhârebeye sarf-ı makdûr birle katı vâfir kefere ve fecereyi kantara-i tîğ-i âbdârdan imrâr ve îsâl-i derekât-ı dârü'l-bevâre ve Mehadiye'yi dahi semt-i cezîre-i memâlik-i hazret-i pâdişâh-ı kerâmet-medâr etmeleriyle lâ-yu'add ve lâ-yuhsâ kenîzekân ve gılâmân ve envâ'-ı zehâ'ir ve eşyâ-ı sâ'ire ile asâkir-i İslâm muğtenim ve makzi'l-merâm oldukları haber-i behcet-eseri vürûdundan,

Feth-i İnlik

Bundan akdem, küffâr-ı hâkisârdan alız olunan İnlik palankası tahtında vâkı' olup, bir hafta mikdârı hasr ve tazyîk ile fethi mümkin olmayan İn[lik] dahi Memiş Paşa ma'rifeti ve bi'n-nefs sadrıazam hazretleri azîmet ve himmetiyle bi'l-istîmân teshîr ve derûnunda mütehassın yedi yüzden mütecâviz kefere re'y-i buyuruldusıyla Nemçelü tarafına tesyîr ve vâfir tüfenk ve birkaç aded top ahz olunduğu bi-eyy[i hâl] dahi Ordu-yı hümâyûna tevârüd etmekle cümle ümmet-i Muhammed mesrûr oldular, lillâhilhamd ve'l-minne ve el-hâletü hâzihi Ordu-yı hümâyûn Lazarete sahrasına Tuna'dan ubûr etmekle, feth olunan mahaller ve önü meteris ve kârgîr duvar ve derûnu katı çok musanna' hâne ve kiliseler ve cânib-i yesârı ve verâsı toprak palankalar ile mebnâ olan Mehadiye kasabası avn-i inâyet-i Bârî ile teshîr olunup, Hakk te'âlâ her hâlde mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

Ahz-ı Koçu nâm melâ'in

Ve yine mâh-ı Zilhiccenin beşinci

günü, Memiş Paşa Zemun'a beş altı sâ'at mahalde fi'l-asıl Sırb re'âyâsının sergerdesi olup, **(99b)** Nemçelü tarafından kapudanlık i'tâ ve i'tibârı ile ehl-i İslâm'a katı çok hasâret etmiş olan Koçu nâm la'îni muhârebe-i azîme ile hayyen ahz ve hadden efzûn küffâr-ı hızlân-şi'ârı kahr ve tedmîr,

Memiş Paşa'ya üç tuğ

Ve mesfûr Koçu ile elli altı aded dilleri, Ordu-yı hümâyûna ba's ve tesyîr eylediğine binâ'en paşa-yı mûmâileyhe rütbe-i refî'a-i vezâret ihsân ve mesfûr Koçu refîki olan Sırb re'âyâsı ile âsî kâfirleri azâb-ı evtâd kılındığı ve elyevm serasker paşa hazretleri ordusuyla Mehadiye pîşgâhında mukīm olup, ma'iyyetinde olan çarhacı Çerkez Hasan Paşa hazretleri on bin mikdârı süvâri ile Şebeş semtine doğru çapul ve memâlik-i düşmanı pâ-zede-i hasâr eylemek üzre ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. Hakk ve te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Vekāyi'-i şehr-i Zilhiccetü'ş-şerîfe li-sene isnâ ve mi'eteyn ve elf

Karaman koyunları

Bin iki yüz iki senesi mâh-ı Zilhiccetü'ş-şerîfenin gurresi salı günü olup, bu sene-i mübârekede Anadolu tarafından Karaman koyunu ve Revân koyunu îd-i adhâdan beş on mukaddem gelüp, Üsküdar sahrâsında otlanup, İslâmbol ahâlîleri cümle Karaman koyunlarını üçer, dörder ve beşer guruşa ucuz ucuz alup, Rumeli tarafından gelen Kıvırcık koyunu celebleri Karamanın böyle ucuz olduğunu rü'yet eylediklerinde ganemlerini içeriye sürmeyüp arife günü iki guruşluk ganemi, beş altı guruşa fürûht eylediler ve tutanın elinde kaldı ve çok adam kurban kesemedi.

Mehadiye fethi haberi Âsitâne'ye vürûdu

Ve yine mâh-ı Zilhiccenin sekizinci günü Mehadiye'nin fethi haberi Devlet-i aliyyeye vürûd ve fermân-ı âlî ile Sarâyburnu'nda ve Tersâne ve Tophâne ve Hisarlar'dan üç gün şenlik topları atılmasına bed' eylemişlerdir.

Îd-i adhâ

Ve yine mâh-ı mezbûrun on birinci cum'a günü mu'âyede, ba'dehu ber-mu'tâd-ı kadîm zebh-i kurbanlar ve Yalı Köşkünde icrâ-yı şâdmânî, ba'dehu selâmlık Ayasofya-i kebîrde olup, ba'dehu salâti'l-cum'a, yine Yalı köşküne teşrîf,

Üserâ ve toplar gelmesi

Ve Ordu-yı hümâyûndan irsâl olunan on aded Nemçe'den aldıkları toplar ve sekiz araba cebehâne ve iki yüzden mütecâviz esîr gelüp[237], huzûr-ı hümâyûndan alay ile geçüp, topları Sarâyburnu'na vaz' ve esîrleri Tersâne-i âmireye vaz'-ı zindân olmuşdur. Ba'dehu etrâf u eknâfdan çok târîhler vermişlerdir. Nâşid Beyefendi'nin dahi zâde-i tab'ları olan târîhdir.

Târîh

Şehriyâr-ı mekremet-perver Hidîv-i yem-i atâ
Hazret-i Abdülhamîd Hân-ı adâlet-intisâb

Dem-be-dem mir'ât-ı ikbâlin mücellâ eyleyüp
Hak te'âlâ etmesün mir'ât-ı kalbin jeng-yâb

Böyledir dâim du'â-yi hayrı ehl-i himmetin
Feth ü nusret der-kafâ ikbâl ü devlet der-rikâb

Devlet ü i'zâz ile tahta cülûsundan berü
Olmada dâim füyûz-ı Îzidî'den feyz-yâb

Niçe eltâf-ı Hüdâ'ya mazhar oldu cümleden
Oldu şimdi fevz-i nusretden dahi çün feth-yâb

Bu hulûsun muktezâsı böyledir me'mûlümüz
Milket-i a'dâyı teshîr ide ceyşi yap yap

Pâdişâhım çok tefe'ül eyledim Kur'ândan
Feth ü nusret âyetiyle oldu tab'ım kâm-yâb

---

237 *Ruzmerre*'de 500 esir, 12 top arabası, 5 araba tüfek, tabanca, 7-8 araba sair malzeme ile geldiğini belirtir (s. 54).

Avn-ı Hakkla işte bu nasr-ı celîl etdi zuhûr
Buldu âlem bu beşâretle efendim âb ü tâb **(100a)**

Ben de bu âvâze-i fethi işitdikde hemân
Hızr elinden güyiyâ kayd-ı hayâta içdim âb

Şevk ile bir mısra'-ı ber-ceste inşâ eyleyüp
Hâtır-ı erbâb-ı nazma hayli verdim pîç ü tâb

Nâşidâ bu müjde-i cân-bahş bu eyyâmda
Şübhesiz oldu du'âsı ehl-i haccın müstecâb

Hâtif-i gaybîden istifsâr edince ma'nevî
Verdi bu mazmûn-ı pâkile cevâb-ı müstetâb

Düşdü bir mısra'la bu târîh-i mülhem bi's-savâb
İki îdi birden etdi pâdişâh-ı cem-me'âb

Sene 1202

Kāimmakām azli ve nasbı

Ve yine mâh-ı Zilhiccetü'ş-şerîfenin yirmi dördüncü perşenbe günü Kāimmakām Hasan Paşa, kāimmakāmlığından azl, yerine sâbıkā defterdâr ve kethüdâ-yi sadrıazamî ve sâ'ir hızmet-i celîleden istihdâm olunan İbrahim Paşa karındaşı ve üç tuğ ile vâfir menâsıblarda geşt ü güzâr, ba'dehu Boğazhisar muhâfızı olan devletlû Elhâc Mustafa Paşa hazretleri rikâb kāimmakāmı olmuşlardır. Hakk te'âlâ her hâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn. Ve kāimmakām-i ma'zûl ve mezbûr Hasan Paşa hazretleri ol gün Boğaziçi'nde tebdîlde olmağla, Baltaliman'da kahveler ve ta'âm edüp, Behâyi körfezinde haber-i azli vâsıl olup, gerüye avdet, Yalı köşkünden esbine süvâr ve Mehterçeşmesi'nde olan konağına revân olmuşdur.

Feth-i şehr-i Şebeş

Ve yine bu def'a tevfîk-i İlâhi ve delâlet-i hazret-i inâyet-i nâ-mütenâhi ile Mehadiye boğazı ve nice sa'bü'l-mürûr mahaller ve Mehadiye kasabası dâhil hayyit-i teshîr olduğu bundan akdem bâlâda tebşîr olunmuş idi. Bu def'a Çerkez Paşa, süvâriyân ve verâsında serasker paşa hazretleri, süvâri ve piyâdegân ile düşman üzerine tahrîk-i zimâm-ı azîmet eylediklerinde Mehadiye'den sekiz on sâ'at ilerü, Şebeş boğazından ötede asıl kebîr Ordu-yı menhûsuna muhâzi bir sırtda nasb-ı hıyâm-ı nusret-irtisâm ve Ordu pîşgâhında meterisler hafrı ve top-ı düşman-ı kûb vaz'ı ile takviye ve istihkâm edüp, düşman-ı peymân-şiken, Ordu-yı azîmet-pûyı dahi kezâlik, sırtda beynleri dere olarak önüne nice meterisler ve külliyâtlu top ve tabye ve mukaddemâ nasb-ı İslâmiyân olan eşyâ ve üserâ-yi nâ-ma'dûda ve memâlik-i musahhara ve kantara-i tîğ-i hûn-rîz-i guzât-ı muvahhıdînden güzerân eden leşker-i makhûresini mülâhaza ve bu def'a dahi rekîz-i zamîr-i mefsedet-semîri olan hâlâta mazhar olamadığı hâlde fîmâ-ba'd bünyân-ı sebâtları mütezelzil-i emed-kân olarak, cihân başlarına teng olacağı ayân idüğünü mütâla'a ile ol havâlîde olan kuvvetine sarf ve muhârebe-i şedîdeye müteheyyi ve mukīm olduğuna binâen bir hafta mikdârı tarafeyn meterislerden top cengine mübâderet ve cânib-i İslâmiyândan müte'akiben ilkā-i dâne-i humbara ile küffâr-ı hızlân-şi'âr düçâr-ı havf u haşyet olup, cünûd-ı hamiyyet-vüfûd dahi ale's-seher bir uğurdan yürüyüş **(100b)** eylemeğe niyet eylemişiken, gece sâ'at altıda kefere ve fecere merkez-i sabr-ı karârda üstüvâr olamadıklarından, reh-neverd-i semt-i idbâr oldukları ol esnâda girift olan dillerin takrîrinden ma'lûm oldukda, şeci'ân-ı dîn-i mübîn ve gayret-keşân-ı sa'âdet-karîn verâlarından ta'kîb ve sell-i seyf-i Rüstemâne ile kahr ü tedmîr etmekde oldukları haber-i behcet-eseri mâh-ı Zilhicceti'ş-şerîfenin yirminci günü Ordu-yı hümâyûna vürûd olmağla taraf taraf top şenlikleri ile izhâr ve şâdmânî ve sürûr ve secde-i şükr ve hamde nihâde-i ser ile îfâ-yı levâzım-ı du'âya sa'y-i mevfûr olunduğu beyânıyla hâsseten bu mahalle kayd olunup, Hakk te'âlâ her hâlde mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn. Ve bu nusret-i azîmeye nice târîhler yapmışlardır, ale'l-husûs sâbıkā Ordu-yı hümâyûn nâibi Sünbülzâde Vehbî Efendi'nin târîhidir. Târîh,

Târîh-i Vehbî Efendi

Hazret-i pâdişâh-ı Cem-haşem-i devrânın
Hışmına mazhar olup buldu belâsın Nemçe

Nakz-ı ahd etme değil cizyeyi eylerdi kabûl
Ol şehin bilse bu savletle gazâsın Nemçe

Pâsbân olmağa râzı der-i iclâlinde
Cürmünü avf ile celb etse rızâsın Nemçe

Îd-i adhâda gelen müjde budur devlete kim
Cizye nâmıyla verir kanı bahâsın Nemçe

Biz giyüp câme-i nev îd-i dü-bâlâ etdik
Ye's ile giydi bu dem yas libâsın Nemçe

Gülle-i kelle-şiken darbı ile ser-gerdân
Şimdi taşdan taşa urmaz mı kafasın Nemçe

Aradı buldu kazâyı n'ola mahkûm olsa
Hükm-i şâhîye verüp cümle kazâsın Nemçe

Temelinden bozulup mülkü harâbât oldu
Devletin darbına uğratdı esâsın Nemçe

Yıkılup gitdi guzâtın yürüyüş havfından
Göricek kal'asının kal'-ı binâsın Nemçe

Viresin tutmayalar vehmi ile etdi firâr
Ardına bakmadı fehm etdi verâsın Nemçe

Verdi serhaddlerini haddini bildi şimdi
Tafralanmışdı değişmişdi edâsın Nemçe

Mey-i nahvetle dolu şişeye dönmüşdi hemân
Tepesi geldi yere atdı tıpasın Nemçe

Dayanup kuvvetine vermeyecek cenge cevâz
Papanın başına çalmışdı asâsın Nemçe

Şimdi nâçâr nedâmetle günâhın söyler
Roma semtinde bulup Rîm papasın Nemçe

Zen-i Moskov'la bir iş yapdı sanurdu nâ-merd
Gördü ceng erlerini bildi hatâsın Nemçe

Uğradı renge boyalardan utanmaz mı aceb
Nice saklar yüzünün kara boyasın Nemçe

Lehlüler olsa aleyhinde sezâ zecr ile
İhtilâs etmiş idi ba'zı kurâsın Nemçe

Bende-i azâde-dilim der mi cihânda acebâ
Kayd u bend ile görürken üserâsın Nemçe

Âteş-i kahrile soldu kuruya kaldı nemi
Bağ-ı ayşın bulamaz eski nemâsın Nemçe **(101a)**

Meçin atsun soyunup câme-i peçkârîsin
Gayrı çeksün başına köhne palâsın Nemçe

Çıngıraklarla donatsun çıkarup şapkasını
Hacletinden çalamaz çünki derâsın Nemçe

Renc-i Efrenc gibi zahmete yokdur çâre
Derdinin bulmadı bir dürlü devâsın Nemçe

Boğazı girdi ele çâk-ı girîbân eyler
Hâsılı kurtaramaz gayrı yakasın Nemçe

İki mısra'la dü târîh-i mücevher yazdım
Vehbiyâ bulduğu demlerde cezâsın Nemçe

Yakasın aldı hücûmile bu gāzî asker
Boğazın verdi ele kesdi sadâsın Nemçe

İnhizâm-ı Ordu-yı kebîr-i Nemçe

Ve yine bundan akdem, Nemçe keferesinin büyük ordusu bu def'a müshil-i sı'âb olan Cenâb-ı müsebbibü'l-esbâbın delâil-i tevfîkāt-ı Subhâneye ve vesâil-i inâyât-ı Samedâniyesiyle münhezim ve perîşân olduğunu müş'ir bâlâda tahrîr olunmuş idi. Ancak bu inâyet-i uzmâ ve mevhîbe-i kübrânın tefâsili budur ki; Mehadiye fethinden sonra Nemçe kralı devâ'î-i kibr ü nahvet ile elli binden mütecâviz piyâde ve süvâri, demirlü katana ve soltat ta'bîr eyledikleri asker-i mahzûlünün cem' ve iki buçuk sâ'at mesâfesi olan bir dağdan bir dağa varınca arîz ü amîk hendekler ve şaranpolar ile muhât meteris hafr ve sağ ve sol pîşgâh ve verâlarında ve aralıkda vâkı' olan püşteler üzerlerine mahall-be-mahall müte'addid ve birbirine mülâsık ve nâzır ve hücûm-ı hasmdan diğerini vikāye eder mikrâs vâdi, eşkâl-i hendesiye-i garîbe ve kavā'id-i mi'mâriye-i acîbe üzre musanna' tabyeler inşâ ve tanzîm ve çarhıfelekler ve nice gûne hasânet ile tak-

viye ve tahkîm ve iki yüz altmışdan mütecâviz envâ‘ top vaz‘ ve bi'n-nefs kral-ı bed-fi‘âl dahi verâ-yi askerde karâr edüp, tamam Alaman düşmanı, düşmanlığını zuhûra getürüp ve var kuvvetini bazuya getürmekle, mukaddemâ Vidin ve hâlâ Mehadiye cânibi seraskeri Hasan Paşa ve Çerkez Hasan Paşa hazerâtı ve sâ’ir piyâde ve süvâri asâkir-i deryâ-hurûş ile işbu kral ordusu karşusunda nasb-ı hıyâm-ı nusret-birle sekiz on günden mütecaviz leyl ü nehâr tarafından iş‘âl-i nevâir-i top u tüfenk ve i‘mâl-i edavât-ı harb ve ceng ile çarhalar ve top muhârebeleri ve aralık aralık atlu ve yaya askeri birbirine karşu çıkup, bâzâr-ı kâr-zârda metâ‘-ı cân ve baş dâd u sited olunup, âhir-i kâr düşmanın cem‘iyyet **(101b)** ve metânetine bakılmayarak müsta‘înen billâhi-te‘âlâ, yürüyüş olunmağa karâr verilmekden nâşî küffâr-ı hâkisâr bu tedbîrden haberdâr olup, cânib-i İslamiyândan yürüyüş olunacak mâh-ı Zilhiccetü'ş-şerîfenin yirminci pazar gününün gecesi nısfında rehneverd-i semt-i firâr ve idbâr oldukları lede'l-ecnâd zuhûr-ı subh ile hacme-i merdâneye muntazırîn olan mücâhidîn, verâlarından hareket ve Ordu-yı küffâra üç sâ‘at ve Şebeş şehrine bir sâ‘at mahalde ta‘kīb ve tedmîr ederek, şehr-i mezbûra sokup, dört tarafına âteş ilkā ile vâfir küffâr muhterik olarak ve hurûc edebilenleri kılıç[dan] geçürülerek gerek mukaddem muhârebelerde ve gerek esnâ-yi ta‘kībde ve ba‘dehu katl ve tedmîr olunan ve muhterik-i nâr-ı dünyâ olan hazale-i müşrikîn sekiz on bini mütecâviz olduğundan mâ‘adâ, beş altı top ve cebehâne arabaları ahz ve girift ve çete ve çapuldan beş altı binden mütecâviz nisvân ve sıbyân seby ve istirkāk olunduğu,

Bakır ma‘deni fethi

Ve yine Tuna sâhili küşâdına me’mûr olup, bu esnâda vezâret verilen Memiş Paşa dahi Pançova cânibine oldukça karîb olan Bakır ma‘deni ve etrâfında olan palankayı zabt ve Belgrad'a me’mûr Ankaralı Hacı Abdî Paşa asâkir ile mürûr edüp, kefere-i sakar-makarrın ol tarafdan dahi firârları ile Tımış Boğazı'nda olan toprak kal‘alarını,

Feth-i Pançova kal‘ası

Ve Pançova kal‘asını feth ve teshîr eyledikleri ecilden, Tuna Belgrad'a varınca külliyen meftûh ve küşâde olduğu ve işbu Şebeş ve Pançova semtlerinde dest-i guzâta giren üserâ-yı kesîreden mâ‘adâ envâ‘ hayvânât ve iğtinâm olunan eşyâ-ı sâ’ire hadd ü hasrdan efzûn idüğü ve bu vechile taraf taraf zuhûr eden fütûhât-ı azîme mücerred inâyet-i aliyye-i hazret-i hayrü'n-nâsırîn olduğu

zâhir idüğü beyânıyla hâsseten bu meserret-i celîleyi tahrîr olundu. Hakk Subhânehu ve te'âlâ emsâl-i kesîreleriyle müşerref eyleye, âmîn.

Vefât-ı Tarsusî Efendi

Ve yine mâh-ı Zilhiccetü'ş-şerîfenin yirmi altıncı cum'aertesi günü sâbıkā Anadolu pâyelü Tarsusî Mustafa Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Rahmetullâhi te'âlâ.

Tevcîh-i arpalıklar

Ve yine tevcîh-i arpalıklar, merhûm-ı müşârün-ileyhin arpalığı olan Mihaliç, Şeyhülislâm Efendi hazretleri kendülerine alıkoyup ve Afyonkarahisar'ı hâlâ Fetvâ Emînî İbrahîm Efendi hazretlerine ve Kepsut, Galata'dan ma'zûl sırkâtibi Mehmed Efendi'ye,

Tekā'üd-i Mahmûd Efendi

Ve yine Süleymâniye müderrisi Kemahlı Mahmûd Efendi alîl ve şu'ûru münselib olup, ba'dehu Gerebine arpalığı ile tekā'üd eylemişlerdir, yerine Kebîrîzâde gelüp, ba'dehu silsilesi olmuşdur.

Vefât-ı Silahdâr Mehmed Paşa

Ve yine Kandiye vâlîsi olan Silahdâr Mehmed Paşa, dâr-ı bekāya rıhlet eylediği haberi mâh-ı mezbûrda vürûd edüp, emvâl ve eşyâsına âdem ta'yîn olunmuşdur.

Katl-i Sakızlı Cani

Ve yine mâh-ı mezbûrun selhinde sâbıkā katl olunan Dimitri'nin karındaşı Sakızlı Cani nâm kefereyi dahi fırunda habs iken çıkarup, Sarây meydânında boynu vurulup, katl olunmuşdur. Temme sene-i mezbûr.

VEKĀYİ'-İ ŞEHR-İ MUHARREMÜ'L-HARÂM Lİ-SENE SELÂSE VE Mİ'ETEYN VE ELF

Bin iki yüz üç senesi mâh-ı Muharremü'l-harâmın gurresi çarşanba günü olup, etrâf u eknâfdan sâl-ı cedîd târîhleri verilüp, cümleden biri budur ki;

Le-büşrâ bi-fethin mübînin mü'eyyed

Bi-târîh-i âm-i zuhûr-ı Muhammed

Bu târîh-i sâl-ı cedîd, ser-bevvâbîn-i Dergâh-ı âlî Nâşid İbrâhim Beyefendi'nin olup, ta'lîk hatt ile tahrîr ve gāyet a'lâ tezhîb etdirdüp, şevketlü efendimiz hazretlerine vermişlerdir. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri cümleye meymûn [u] mübârek eyleye, âmîn.

Târîh-i dîğer: *Fâze fevzen 'azîmen.* Sene 1203

Dîğer: *Fetebâreke Allâhu Rabbu'l-'âlemîn.* Sene 1203[238]

Fetvâ-yi şerîf

Ve yine bundan akdem, şevketlü, azametlü, mehâbetlü, kudretlü pâdişâh-ı rû-yi zemîn halledallâhu hilâfetehu ilâ-yevmiddîn efendimiz hazretlerinin tarafeyne olan sefer-i hümâyûnları içün techîz-i asâkir ve irsâl ve azîm muhârebe ve mukātele ve vâfir kal'alar ve palankalar ve şehirler ahz ve gazâ okunmak içün şeyhülislâm-ı sellemehü's-selâm Mehmed Kâmil Efendi hazretlerinin verdikleri fetvâ-yi şerîfe sûretidir ki, tahrîr olundu.

Gazâ içün verilen sûret-i fetvâ-yi şerîfe[239]

"Sultanü'l-İslâm ve'l-müslimîn halledet hilâfetehu ilâ-yevmiddîn efendimiz Abdülhamid Hân hazretleri, bu def'a vâkı' olan cihâd içün taraf-ı bâhirü'ş-şereflerinden asâkir-i İslâmı techîz ve irsâl buyurup, kılâ'-ı dârü'l-harbden bir kaç kal'ayı feth etmeleriyle, "Men cehheze gāziyen fî-sebîli'llâhi fekad-gazâ" hadîs-i şerîfi mantûkunca gazâ-

---

[238] Derkenârdır.

[239] Bir sureti *Ruzmerre*'de de verilmiştir (s. 55).

ları mütehakkık olup, hutbelerde "Gāzî" okunmak emr-i meşrû' ve müstahsen olur mu? Beyân buyurula. El-cevâb, "olur", Allâhua'lem.

Ketebehu el-fakīr Esseyyid Mehmed Kâmil afâ anhu".

Hutbe Fermânı

Ve yine fetvâ-yi şerîfe mûcebince fermân-ı âlî beyaz üzere tahrîr olunan sûretidir;

Bâ-sahh. "*İslâmbol kādısı fazîletlü efendi [...] yâverî-i avn-ı inâyet-Bârî-i meded-kârî-i cünûd-kird-gârî ile, "Lekad nasarakumu'llâhu fî-mevâtınâ kesîretin", mehebbinde vezzân olan nesîm-i fevz ü nusret-livâ-i zafer-iltivâ-yı cünûd-ı muvahhidîni tahrîk etmekle a'dâ-yı dîn olan Nemçe keferesinin muzâfât-ı memālikinden Lazarete, Mehadiye ve Şebeş şehri ve sâ'ir müte'addid palankalar ber-âverde-i kabza-i teshîr olup, guzât ve mücâhidîn mü'eyyed-i eltâf-ı İlâhiyyeden, "Ve ve'adekumu'llâhu megānime kesîreten te'huzûnehâ" ni'âm-ı celîlesinden tena'um ve iğtinâm eyledikleri ahbâr-ı meserret-āsârı hâlâ devletlü serdâr-ı ekrem hazretleri tarafından peyder-pey vürûd edüp, cenâb-ı hayrü'n-nâsırîn kulûb-ı kâffe-i ibâdullâhi, nâil-i gencine-i hubûr ve sürûr eyledi, fe-hamden sümme hamden, öteden berü bu makūle fütûhât-ı azîmeye muvaffak olan,* **(102b)** *mülûk-ı sâlifenin esâmî-i sâmîleri menâbir ve mehâfilde gazâ vasfıyla tavsîf olunmak şer'an ve ukalâ-i kavânîn-i müstahseneden olup ve bu def'a dahi havl ve kuvvet-i Hüdâ-yi bî-çûn ile vukū' bulan müte'addid fütûhât-ı celîleyi ilâ-ahiri'l-eyyâm tezkire vesîle olmak içün nâm-ı nâmî-i hazret-i hilâfet-penâhî, cemî'-i cevâmi' ve mesâcidin menâbir ve mehâfilinde vasf-ı şerîf-i gazâ ile tavsîf ve telkībi şer'an câ'iz olduğunu mübeyyin fazîletlü, semâhatlü, Şeyhülislâm Efendi hazretleri tarafından fetvâ-yı şerîfe verilmekle, imdi İslâmbol'da vâkı' bilcümle cevâmi' ve mesâcidin e'imme ve hatîblerini huzûrunuza ihzâr ve ber-mûcib-i fetvâ-yi şerîfe şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn mantûkunca her biri câmi' ve mescidlerinin menâbir ve mehâfilinde ism-i sâmî-i hazret-i hilâfet-penâhî her bâr ber-âverde-i zebân yâd ü tezkâr etdikçe vasf-ı gazâ ile tavsîf ve telkībe muvâzabet eylemelerini muhkem tenbîh ve te'kîd eyleyesiz deyü yazıldı. Fî 2 Muharrem sene 1203*".

Ve etrâf u eknâf'a, kazâlara ve şehirlere hutbe fermânları irsâl olunmuşdur.

Selâmlık Hazret-i Hâlid'e ve tebrîk-i gazâ

Ve yine üçüncü cum'a günü selâmlık Hazret-i Hâlid radıyallâhu anh hazretlerinin

câmi'-i şerîflerine olup, imâm-ı evvel-i şehrîyârî Dervîş Efendi nöbetci olup, imâm-ı evvel-i mezbûr hutbeye örf ü üst ile minbere urûç, ba'de'l-hutbe "*Gāzî*" okundukda huzûr-ı hümâyûnda evvelâ şehzâdegân efendilerimiz hazerâtları tebrîk, ba'dehu Silahdâr Ağa, Çukadâr Ağa ve Hamîdîzâde Efendi ve Dârüssa'adeti'ş-şerîfe ağası ve Hazînedâr Ağa ve sâ'ir ağavât bilcümle dâmen-bûs-ı şehriyârî ile müşerref ve tebrîk-i gazâ eylemişlerdir. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri emsâl-i kesîre ile müşerref ve herhâlde mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn. Bi-hürmeti Tâhâ ve Yâsîn.

İhsân-ı konak

Ve yine ertesi cum'aertesi günü şevketlü efendimiz hazretleri Şeyhülislâm Efendi hazretlerine bâ-hatt-ı hümâyûn, Selîm Paşa hazretlerinin konaklarını ihsân-ı hümâyûnları olup, ahmâl ve eskāli nakle mübâşeret ve mâh-ı mezbûrun on altıncı perşenbe günü sa'âdetler ile teşrîf buyurmuşlardır.

İ'tibâr-ı hâmiseler ve mûsıla-i Süleymâniye

Ve yine imâm-ı evvel-i şehriyârî Dervîş Efendi'ye ve Ser-etibbâ-ı hâssa Gevrekzâde Efendi'ye bâ-hatt-ı hümâyûn hâmise i'tibârı ve imâm-ı sânî-i şehriyârî [...] Efendi'ye mûsıla-i Süleymâniye i'tibârları ihsân-ı hümâyûn olmuşdur. 8 Muharrem. Ve yine yevm-i mezbûrda fütûhât haberleri ve top şenlikleri olmuşdur. Ol gün azîm zehâir sefîneleri vürûd ve kapan-ı dakīk memlû olmuşdur. Lillâhilhamd ve'l-minne.

Tevcîh-i Filibe

Ve yine mâh-ı mezbûr gurresinde Bağdad'dan ma'zûl Ali Paşa İmâmızâde Esseyyid Ali Efendi'ye 1203 senesi Cumâdelûlâdan zabt eylemek üzre Filibe kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 80.

Şivit tarafından gelen haber-i meserret

Ve yine zuhûrât-ı ez-cânib-i Şivit. Moskov keferesi verâsında Bahr-i Baltık'da Şivit donanması, Moskov donanmasıyla sekiz sâ'at mukātele ve muhârebe-i azîm, Şivit donanması gālib olup, Moskov **(103a)** donanmasından yetmiş iki pâre top çeker bir kıt'a kebîr kalyonunu[240] ahz ve yine yirmi dört pâre top çeker dört kıt'a kalyonu ile bir kıt'a tonbazını ahz ve yine yetmişiki pâre top çeker bir kıt'a kalyonunu gark ve bakıyye Moskov sefîneleri münhezimen salkım saçak tersânesine firâr ve yine karası

---

[240] İsveç ile Rusya donanması arasındaki çarpışmada 80 kalyonun denize gark olduğunu Edib yazar (vr. 38b).

tarafından dahi Kalanta kal'asını ve şehrini emvâl ve eşyâsıyla Şivit kralı tarafından zabt ve yed-i Moskov'dan istihlâs edüp, elhâletühâzihi şimdi Moskov'un taht-gâhı olan Petropol[241] üzerine kasd ve Petrepoka azîmet ve sûret-i gālibiyet üzre olduğunu Şivit kralı tarafından Devlet-i aliyye tarafına kral-ı mezbûrun teşekkür-nâmesi vürûd ve Şivit balyozu Devlet-i aliyye taraflarına kral-ı mezbûrun nâmesini verüp, pâdişâh-ı âlem-penâh hazretleri şereflerinden Şivit balyozuna yedi bin beş yüz guruş kıymetlü bir mücevher kutu ve balyozun iyâline yirmi bin guruş kıymetlü elmaslı bir aded çelenk ve tercümâna iki bin rub'iyye ve Şivit kralına dahi bir elmaslı hançer ve bir kutu ihsân-ı hümâyûn olmuşdur, deyü mesmû'muz olmuşdur.

Özü tarafından haber-i meserret

Ve yine Moskov tarafından yetmiş bin aded hanâzîr ile Özü kal'asını muhâsara ve Zilhicceti'ş-şerîfede asâkir-i İslâm kal'a-i mezbûrun kapularını küşâd ve onbeş bin mikdârı asâkir-i İslâm hücûm ve sekiz sâ'at ilerüye sürüp ve kırup, lillâhilhamd nusret-i azîme [ile] avdet, ba'dehu Özü'de tabya ağası tama'-hâmından Moskov tarafına çaşıtlık edüp, ehl-i İslâm tarafından haberdâr ve tecessüs eyleyüp, mesfûr tabya ağasını ve kavm [u] kabîlelerini pârelemişler. Hakk te'âlâ herhâlde asâkir-i İslâmı mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

Çalopeler gelmesi ve avdeti[242]

Ve yine mâh-ı mezbûrun beşinci pazar günü Bahr-ı Siyâh tarafından iki aded çalope boğaza gelüp, kapudanlarından su'âl ve "*kapudan paşa geliyor*" deyü haber verdiklerinde ortalığa azîm helecân verüp ve mezbûr çalopeler mahall-i me'mûrelerinden firâr ve kapudan mezbûrlara tertîb-i cezâ, ba'dehu Tersâne-i âmirede Kethüdâ Paşa'yı, mezbûr çalopeler ve ba'dehu birkaç aded çalopeler dahi hazırlanup, Kethüdâ Paşa alup, me'mûren Donanma-yı hümâyûna götürmüşlerdir.

Hasan Paşa'nın gitmesi

Ve yine mâh-ı mezbûrun altıncı pazarertesi günü Kāimmakām Hasan Paşa kapusuna nizâm hattâ şevketlü efendimiz hazretleri taraf-ı hümâyûnlarından iki bin altun ihsân-ı hümâyûn olunup ve yevm-i mezbûrda konağından binüp, mehterhânesini çalmağa izin verülüp

---

[241] Burada kastedilen Petersburg'dur.

[242] Edib, vr. 33b'de genişçe anlatılmış.

mehterhânesini çalarak, Mehter çeşmesi karşusunda olan konaklarından alay ile Davudpaşa sahrâsına, andan Edirne tarafına revâne olmuşlardır.

Sihâmlara Cebeli[243]

Ve yine mâh-ı mezbûrda gümrük-i dühân ve sâ'ir sihâmlara cebeli çıkup, bilcümle ashâb-ı sihâm olan ricâl ve nisvân, cebeli afvını ricâ ve niyâz zımnında bâ-lâya arzuhâller olunup, husûl-pezîr olmayup, mültezimlerinden taksîtlerine göre cebeliler ahz olundu **(103b)**.

Mülâzemetler

Ve yine bundan akdem ba'zı haber-i me-serretler ve feth u fütûhât vukū'larında ba'zı ulemâ ve ricâl ve kibâr ve şu'arâ envâ' şi'irler ve târîhler verilüp, şevketlü efendimiz hazretleri kemâl mertebe sürûrlarından ba'zı talebe-i kirâma mülâzemetler ve ba'zı müstahikkîne ru'ûslar i'tâ olunması içün emr ve hatt-ı hümâyûnları vürûd ve Şeyhülislâm-ı sellemehü's-selâm efendi hazretleri tertîbleri üzre vâfir mülâzemetler ihsân ve yine tertîbleri üzre ru'ûslar ihsân-ı hümâyûn olmuşdur ki, esâmîleri medrese ve dersiyeleri ile zikr olunur.

Cedîd ru'ûslar. 13 M[uharrem] sene 1203

Evvelâ, Âşir Efendi hafîdi Abdürrahîm Şekîb Efendi, medresesi, sâniye-i Molla Çe-lebi; İkinci, Hırka-i şerîfe Şeyhizâde Esseyyid Mehmed Şahabeddin Efendi, medresesi, Defterdâr İbrâhim Paşa; Üçüncü, Hemşînî Mustafa Efendi, medresesi, sâniye-i Yusuf Paşa; Dördüncü, Silistireli Esseyyid Ebûbekir Râşid Efendi, medrese-i Beyâziye; Beşinci, Ahıskalı Ali Efendi, medresesi, sâniye-i Şehremîni; Altıncı, Esseyyid İmâm İbrâhim Efendi hafîdi Esseyyid Mehmed Saîd Efendi, dersiye-i Mustafa Efendi kâtib-i Darbhâne; Yedinci, Fındıkzâde hafîdi Esseyyid İbrâhim Efendi, medresesi, Şehid Mehmed Ağa; Sekizinci, Konevî Dedezâde İbrâ-him Efendi, medresesi, Keşfî Osman Efendi; Dokuzuncu, Niğdeli Ali Efendi, medresesi, sâniye-i Cafer Ağa; Onuncu, Üçanbarlızâde Feyzullâh Efendi, medresesi, sâniye-i Evliyâ Mehmed Efendi; Onbirinci, Câbî Ali Efendi hafîdî Esseyyid Dervîş Abdurrahmân Efendi, dersiye-i Ali Tûsî; Onikinci, Ürgübî Esseyyid Abdullâh Efendi, medresesi, sâniye-i Defter Abdüsselâm; Onüçüncü, Tosyevî Hüseyin Efendi, dersiye-i sâniye-i Elhâc Beşîr Ağa; Ondördüncü, Kırımî Esseyyid Osman Efendi, medresesi, Kepenekci Sinan; Onbeşinci, Trabzonî Süleymân Efendi, dersiye-i Vıhvıhek;

[243] Tafsilat Edib'de mevcuttur (vr. 34a-b).

Onaltıncı, Vidinli Evliyâ Mehmed Abdülhalîm Efendi, dersiye-i Râbi'a Hanım der-câmi'-i Sultan Mehmed; Onyedinci, Pazarcıklı Sâlih Efendizâde Esseyyid Ahmed Necib Efendi, Dârülhadîs-i Burhân Efendi; Onsekizinci İzzet Efendizâde Esseyyid Mehmed Emîn Efendi, medresesi, sâniye-i Burhân Efendi; Ondokuzuncu, Bayburdîzâde zâdesi Mustafa Efendi, medresesi, sâniye-i Yahya Efendi; Yirminci, Uryânîzâde zâdesi Mehmed Ârif Efendi, dersiye-i Uryânî; Yirmibirinci, Ordu-yı hümâyûn nâibi Mehmed Sâdık Efendi, medrese[si], [...]; Yirmiikinci, Nazîf Efendi imâmı [...] Efendi, medresesi, [...]; Yirmiüçüncü, Yazıcı Efendizâde Esseyyid Hüseyin Efendi, medresesi sâniye-i Hasan Paşa. Cümlesi mâh-ı Muharremü'l-harâmın on üçüncü günü târîhiyledir.

Nemçe esîrleri gelüp, Tersâneye vaz'ı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on beşinci çarşanba günü Ordu-yı hümâyûndan yüz on beş aded Nemçe üserâsı gelüp, vaz'-ı Tersâne-i âmire olmuşdur[244].

Dârendeli İbrâhim Paşa katli

Ve yine bundan akdem, mîrimîrândan Dârendeli İbrâhim Paşa sefer-i hümâyûna ta'yîn, ba'dehu Üsküdar'a gelüp, ba'dehu Âsitâne'de Numan Bey'in konağında misâfir olup, ba'dehu üç tuğ ihsân-i hümâyûn olup, ba'dehu Eflak tarafına ta'yîn olunup, ba'dehu ta'yîn olunduğu mahalde hızmetde kusûr edüp, ba'dehu Ordu-yı hümâyûna ihzâr olunup, ba'dehu ahar mahalle ta'yîn olunup, anda dahi tekâsülü olduğundan cezâsı tertîb, ser-maktû'ı Âsitâne-i aliyyeye irsâl olunup, defn olunmuşdur. Rahmetullahi te'âlâ **(104a)**.

İstîlâ-yi Hotin

Ve yine sene-i mezbûrda, mâh-ı Muharremü'l-harâmın ibtidâsında bundan akdem, beş altı ay muhâsara olan Hotin kal'ası muhâfızları Kel Osman Paşa ve Curaoğlu Ahmed Paşa ve sâ'ir asâkir-i İslâm vire edüp, ba'dehu kefere geldikde azîm kıtâl ve yine muhâsara olunup, bu minvâl üzere altı ay mıkdârı muhâsara, ba'dehu Moskov tarafından zahîre anbarına kunbara isâbet edüp, üç gün mıkdârı zahîre yanup, bir vechile vireden gayrıya çâre olunmayup, vire edüp, kefere tarafından bin sekiz yüz araba gelüp, ricâl ve nisvân ve

[244] Edib'de önce 100 sonra 25 esirin gelip Tersane'ye gönderildiği belirtilir (vr. 34a). *Ruzmerre*'de sayı 500'e çıkıyor (s. 55).

sıbyân eşyâlarını arabalara vaz‘ olunup, Hantepesi'ne irsâl ve Moskov ve Nemçe ile ma‘an birkaç bin kefere asâkirler ardından ma‘an Han tepesi'ne götürüp ve arabalarını alup, gitmişdir. İnşâallâhü te‘âlâ yine ehl-i İslâma müyesser olur, âmîn.

Azl-i Yeniçeri Ağası ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrda Dergâh-ı âlî Yeniçeri Ağası azl olunup, yerine sâbıkā baş yazıcı efendi olan Sâlih Efendi yeniçeri ağası olmuşdur.

Azl-i Cebecibaşı ve nasbı

Ve yine ol gün hâlâ cebecibaşı olan Mehmed Ağa azl olunup ve kapucubaşılık ihsân olunup, Sakça köprüsünü bozmağa ta‘yîn olunup, yerine ocakları başçavuşu İsmail Ağa cebecibaşı olmuşdur.

Tevcîh-i Kandiye

Ve yine Selîm Paşa'ya Kandiye mansıbı ihsân olunup, revâne olmuşdur.

Tevcîh-i Köstendil

Ve yine Süleymân Paşa'ya Köstendil mansıbı tevcîh ve Lazarete muhâfazasına ta‘yîn olunmuşdur.

Hasekiler ta‘yîni, gark-ı sefâyin

Ve yine mâh-ı mezbûrun on yedinci cum‘a günü Rumeli tarafına terekeci başı ve vâfir hasekiler ile asker sürmeğe ta‘yîn olunup, ol gün azîm lodos fırtınası olup, Akdeniz'den azîm sefîneler gelüp ve Karadeniz'de vafîr zehâir sefîneleri gark ve içlerinde birkaç bin âdem gark ve vâfir üserâ dahi gark olmuşdur. Ma‘âzallâhi te‘âlâ.

Vefât-ı Re'îs Nahîfî Efendi ve nasb-ı Râşid

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu pazar günü rikâb-ı hümâyûnda re'îs vekîli olan Nahîfî Efendi dâr-ı bekāya rıhlet[245] eyleyüp, Kāimmakām Paşa hazretleri Ordu-yı hümâyûna tahrîr, yerine hâlâ Ordu-yı hümâyûn re'îsi olan Râşid Efendi rikâb-ı hümâyûn re'îsi olmuşdur.

Nakl-i hümâyûn

Ve yine mâh-ı Muharremü'l-harâmın yirminci pazarertesi günü Tersâne-i âmire bağçesinde Aynalıkavak yalısından şevketlü efendimiz hazretleri, Sarây-ı

---

[245] Nahifî Mehmed Efendi'ye ayın 13'ünde nüzul vaki olmuş, 4-5 gün sonra vefat etmiştir (Edib, vr. 33a). *Ruzmerre*'de vefatı 18. Cumaertesi günü gösterilir (s. 55).

hümâyûn burnunda Topkapu nâm mahalle nakl-i hümâyûn olup, ol gün havâ bozulup, yağmur ve fırtına-i azîm olmuşdur. Hakk te'âlâ selâmetler ve safâlar ihsân eyleye, âmîn.

Sultan Mehmed hatîblerine meşrûta konak

Ve yine mâh-ı mezbûrda Anadolu kādı-askeri muhzır ağalarından Elhâc Ali Ağa, Sultan Mehmed câmi'-i şerîfi kurbünde, Kirmâsti mahallesinde Bürüncükcü bodrumu ittisâlinde bir mülk arsa ahz ve vakf edüp, hâriciyeli ve dâhiliyeli bir hâne-i mükemmel ve müstehkem ve münakkaş binâ eyleyüp ve ta'mîr ve termîmine dahi vakf ta'yîn ve Sultan Mehmed câmi'-i şerîfi hatîblerine süknâsını meşrûta eyleyüp, evvelâ hâlâ Sultan Mehmed Hân câmi'-i şerîfi hatîbi olan Reyhânzâde Efendi hazretlerine, ba'de vefâtihi câmi'-i mezbûra her kim hâtîb olur ise,ol sâkin ola, ba'dehu yine ilâ-âhiri'l-kıyâm, bu minvâl amel olunmak üzre ve kaziyyesinde tasrîh ve yevm-i mezbûrda Reyhânzâde Efendi hazretleri nakl buyurmuşlardır.

Bosna vâlîsine kılıç ve kaftan ve hazîne irsâli

Ve yine mâh-ı mezbûrda Bosna tarafına yine Nemçe tarafından seksen bin aded kefere gelüp, azîm ceng ve azîm kırup ve perîşân olup, hattâ Bosna vâlîsi olan Bekir Paşa hazretlerine taraf-ı pâdişâhîden kapucular kethüdâsı Saîd Bey ile hazîne ve kılıç ve kürk ve kaftan ve çelenk götürmüşlerdir. Hakk te'âlâ hazretleri mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi sekizinci günü beyne's-selâtîn Fındıklı'da ihrâk zuhûr edüp birkaç sâ'at yanup, yedi sekiz aded hâne muhterik olmuşdur[246]. Hakk cümleye ecirler ihsân eyleye, âmîn (**104b**).

Tevcîh-i Mekke-i mükerreme

Ve yine mâh-ı Muharremü'l-harâmın yirmi sekizinci salı günü sâbıkā Bursa kādısı Ahmed Hasbî Efendi'ye, bin yüz dört senesi mâh-ı Muharremü'l-harâmın gurresinden zabt etmek üzre, Mekke-i mükerreme kazâsı tevcîh-i hümâyûn olmuşdur, hârici 64.

Tevcîh-i Medîne-i münevvere

Ve yine yevm-i mezbûrda, sâbıkā Edirne kādısı Konevî İmâmzâde Efendi'ye bin iki yüz

---

[246] *Ruzmerre*'de 28. Salı günü Cihangir'de Sormagir mevkiinde 2-3 hanenin yandığı belirtilir (s. 55). Edib ise Akıntıburnu'nda 5-10 kefere evi yandı der (vr. 39b).

dört senesi Muharremi gurresinden zabt eylemek üzre Medîne-i münevvere kazâsı tevcîh-i hümâyûn olmuşdur, hârici 63.

Mezbûrlara tevcîhleri gününden pâyeler ve zabtları gününe dek arpalıkları ibkā olmuşdur.

Hekk-i medrese-i Kitâbcı

Ve yine bundan akdem, sadrıazam Yusuf Paşa hazretlerinin kitâbcısı Morevî Mahmûd Efendi'ye ru'ûs-ı hâric ihsân olunup ve medresesi sâniye-i Hoca Hayreddin medresesi olup, Sadrıazam hazretleri ile ma'an sefer-i hümâyûna revâne olunup, Ordu-yı hümâyûnda ba'zı vazîfesi olmayan umûra müdâhele ve ihtilâle bâ'is ba'zı hareketde olup ve ba'zı müskirât ile me'lûf olup, andan gayrı Ordu-yı hümâyûnda müskirâta me'lûf olmayup, Sadrıazam hazretleri dahi mesmû'-ı âlîleri oldukda, bâ-fermân-ı âlî, vatan-ı asliyesi olan Mora cezîresine nefy ü iclâ ve defter-i ulemâdan ismi hekk olmasını irâde-i aliyyeleri olmağla, Şeyhülislâm Efendi hazretleri dahi defter-i ulemâdan ismini hekk,

Cedîd-i ru'ûs İmâmzâde zâdesi

Ve medresesi olan sâniye-i Hoca Hayreddîn medresesini, hâlâ Medîne-i münevvere tevcîh olunan İmâmzâde zâdesi Esseyyid Mehmed Saîd Efendi'ye bâ-ibtidâ-i hâric, ihsân olunmuşdur.

Asâkire izin verilmesi ve çelenk i'tâsı

Ve yine bundan akdem, feth olunan Mehâdiye ve Şebeş şehrine ve Lazarete ve Ponçova ve Akpalanka'yı ve ba'zı iktizâ eden mahallere paşalar ve muhâfızlar ve ortalar ta'yîn olunup, mîrî askerlerine ve esîrleri olan asâkirlere izin verilüp, bir mertebe asker vilâyetlerine mâl-ı ganîmetleri ile her tarafdan vilâyetlerine revâne olup üserânın hadd-i pâyânı olmayup ve başlarında çelenkler ile Rumeli ve Anadolu ve İslâmbol ve Üsküdar çelenkli askerler ile memlû ve bu çelenk fırtunası bir târîhde ve bir seferde vâkı' olmamış. Hakk te'âlâ encâmını hayr eyleye, âmîn.

Vefât-ı Hazînedârzâde

Ve yine bundan Şeyhülislâm Esseyyid İbrâhim Efendi merhûmun hazînedârı eşrâfdan Mustafa Efendi'nin oğlu Esseyyid Mehmed Ârif Efendi nâm ma'sûmu, Sadrıazam Yusuf Paşa hazretlerinin ricâsı ile ve sâniye-i Yusuf Paşa medresesi ile ru'ûs verilüp, mâh-ı Muharremin yirmi dokuzuncu günü çiçek çıkarup, vefât eylemişdir. Rahmetullâhi te'âlâ.

Çukadâr Ağa Ordu-yı hümâyûndan gelmesi

Ve yine bundan, taraf-ı pâdişâhîden Çukadâr Ağa Ordu-yı hümâyûna sadrıazam Yusuf Paşa hazretlerine ve sâ'ir paşalara kılıçlar ve kaftanlar ve çelenkler götürüp, Muharremü'l-harâmın sekizinci günü avdet ve Âsitâne-i aliyye[ye] gelmişlerdir.

Haseki Ağa asker sürmeğe ta'yîni

Ve yine ol gün Haseki Ağa onbeş yirmi mıkdârı hasekiler ile asker sürmeğe ta'yîn olunmuşdur.

Vekāyi'-i şehr-i Saferü'l-hayr li-sene selâse ve mi'eteyn ve elf

İhrâk-ı Arnavud karyesi

Bin iki yüz üç senesi mâh-ı Saferü'l-hayrın gurresi cum'a günü olup, ertesi gecesi sâ'at altıda Boğaziçi'nde Arnavudköyü'nde ihrâk zuhûr edüp, vâfir yalılar muhterik olmuşdur[247].

Özü tarafından esîr gelmesi

Ve yine mâh-ı mezbûrun dokuzuncu günü rikâb-ı hümâyûn defterdârı Hakkı Beyefendi azl, sâbıkı İsmail Efendi rikâb defterdârı olmuşdur. Ve yine yevm-i mezbûrda Özü tarafından Potkalı Kazağı[248], Moskov ile azîm muhârebe ve yirmi beş aded Moskov Âsitâne-i aliyyeye irsâl ve içinden biri ceneral ve bir adedi binbaşı olup, cenerali Yedikule'ye vaz', bâkīleri Tersâne-i âmire zindânına vaz' olunmuşdur.

Büyük tezkireci ve küçük tezkireci azli ve nasbları

Ve yine Ordu-yı hümâyûndan büyük tezkireci Enverî Efendi azl ve nüzül emîni ta'yîn olunup, yerine Dürrî Efendi büyük tezkireci, anın yerine Hasan Efendizâde küçük olup, anın yerine Tevfîk Efendi cebeciler kâtibi, anın yerine Nazîf mühürdârı Halîl Efendi kethüdâ kâtibi olmuşdur **(105a)**.

Selâtîn-i şeyhler

Ve yine Âsitâne-i aliyyede vâkı' selâtîn câmi'-i şerîfleri ve rüsûm üzre vâkı' olan

---

[247] *Ruzmerre*'de 8-10 evin yandığı belirtilir (s. 55).

[248] Rus esirlerinin İstanbul'a dokuz Potkalı kazağı tarafından getirilmiş olduğu anlaşılmaktadır. İstanbul'daki ikametleri sırasında bu dokuz nefer kazağa tayinat tahsis edilmiştir (Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Cevdet-Hariciye, nr. 3868).

câmi'-i şerîflerin adedi on dörtdür ve cum'a vâizlerinin ism ve resmleri ile beyân olunur; Evvelâ, Ayasofya-i kebîrin cum'a vâizi olan Şeyh Esseyyid Elhâc Mehmed Sırrî Efendi, ba'dehu Sultan Ahmed şeyhi dersiâm hafîdi Eşşeyh Elhâc Mehmed Saîd Efendi, ba'dehu Süleymâniye şeyhi Bozoklu Eşşeyh Mehmed Efendi, ba'dehu Sultan Bâyezid şeyhi Berberzâde Elhâc Mustafa Efendi,

Vefât-ı Berberzâde ve silsilesi

Lâkin Berberzâde Efendi mâh-ı Saferü'l-hayrın on birinci pazarertesi günü dâr-ı bekāya rıhlet edüp, hâlâ şeyhülislâm Esseyyid Mehmed Kâmil Efendi hazretleri tertîbleri ile silsileleri olup, Sultan Mehmed şeyhi Mardînî Esseyyid Halîl Efendi Sultan Bâyezid'e, anın yerine Nûr-ı Osmânî şeyhi sofa imâmı Şeyh Hasan Efendi Sultan Mehmed'e, anın yerine Sultan Selîm şeyhi Hızırzâde Eşşeyh Mehmed Efendi Nûr-ı Osmânîye'ye, anın yerine Hazret-i Ebû Eyyûb-i Ensârî aleyhi'r-rahmeti'l-Bârî Şeyh Yahyazâde Eşşeyh Mehmed Sa'deddîn Efendi hasebü't-tarîk Sultan Selîm câmi'-i şerîfine gelmek üzre iken tekā'üd ihtiyâr edüp, mezbûrun babası ve büyük babası dahi Hazret-i Hâlid radıyallâhu-anh hazretleri câmi'-i şerîfinde tekā'üd eylemeleriyle, bu dahi tekā'üd ihtiyâr ve merâmına müsâ'ade-i hümâyûn olup, Râgıb Paşa mektebi hocası Eşşeyh Elhâc Feyzullâh Efendi Sultan Mustafa der-Lâleli şeyhi iken, Sultan Selîm'e, anın yerine İslâmbol vâlidesi şeyhi Ayazma imâmı Eşşeyh Elhâc Feyzullâh Efendi Lâleli'ye, ma'aşürûta şart budur ki, Lâleli şeyhi her kim olursa her cum'a gecesi ba'de salati'l-mağrîb, Sarây-ı hümâyûnda bi-nefsihi Hırka-i sa'âdet önünde va'z eylemek üzre şart buyurulmuşdur. Ba'dehu anın yerine *Delâil* hocası Eşşeyh Osman Efendi Vâlide Sultan câmi'-i şerîfi der-İslâmbol.

Tevcîh-i Zeyl şeyhliği

Ba'dehu anın yerine Tophâneli Eşşeyh İsmail Efendi Şehzâde'ye, ba'dehu anın yerine Eşşeyh Elhâc Hasan Efendi Vâlide Sultan der-Üsküdar, ba'dehu anın yerine Ankaralı Eşşeyh Hamza Efendi, câmi'-i Sultan Mustafa der-Üsküdar Ayazma, ba'dehu anın yerine Zeyl'e Sultan Abdülhamid Hân-ı Gāzî eyyedallâhu ve nasarahullâhu der-İstavroz câmi'-i şerîfine bâ-hatt-ı hümâyûn hâlâ Ordu-yı hümâyûn şeyhi olan âlim, âmil, fâzıl, kâmil, müttakī, fakīh ve gāzî Kırımî Eşşeyh Halîl Efendi'ye tevcîh olunmuşdur.

Ünye önüne gelen Moskov sefîneleri ve katilleri

Ve yine mâh-ı mezbûrda Moskov donanmasından dört aded sefîne Bahr-i siyâh gezerken suları kalmayıp, Ünye önünde birkaç gün gezüp ve Ünye civârında çay ağzında gelüp, sandallar ile variller ve birkaç yüz kefere taşra çıkup ve ahâlî, Ünye ağaları ile tecessüs ve hufyeten çay ağzında basup, ba'dehu ikiyüz aded kefere kılıçdan geçüp ve vâfir diri diller tutup, varilleri ile ahz, bakıyye kalan sandallarını alarga edüp, firâr eylemişlerdir.

Hacc çukadârı gelmesi

Ve yine Hacc-ı şerîf tarafından Şam-ı şerîf vâlîsi ve Emîrülhâc Elhâc İbrâhim Paşa'nın çukadârı mâh-ı Saferü'l-hayrın on dokuzuncu salı günü Âsitâne-i aliyyeye vürûd ve hüccâc-ı müslimînin mekâtiblerini ashâblarına ve Devlet-i aliyye taraflarına olan tahrîrâtlarını verüp mu'tâd-ı kadîm üzre mükerrem olmuşlardır.

Donanma-yı hümâyûn Bahr-i siyâh'dan gelmesi

Ve yine mâh-ı Saferü'l-hayrın yirmi ikinci cum'a günü Bahr-i siyâh tarafından bakıyye kalan Donanma-yı hümâyûn ale's-seheri toplar atarak, Boğaz'dan içerü Kapudan-ı deryâ Hasan Paşa ile ma'an girüp, cümlesi Büyükdere önünde lenger-endâz olup, ol gün ve ertesi gün bakıyye kalan kalyonlar cümle Büyükdere'de tecemmü' edüp,

Boğaz'da üç aded kalyon pârelenmesi

Lâkin hava bozulup, duman ve fırtına olup üç aded kalyon dumandan Boğaz'ı bulamayup, Boğaz'dan taşra Hınzırdere'si önünde demür atup ve karaya oturup, üç adedi dahi anide pârelenüp, içinde olan neferâtları ve kalyonculardan birkaç yüz aded gark, bakiyye kalan cüz'î necât bulmuşdur. Rahmetullâhi aleyhim ecmâ'în. Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı salı günü Büyükdere'den Donanma-yı hümâyûn kalkup, evvelâ kapudane ve iryâle ve patorna ve sâ'ir karaveleler ve kalyonlar ve çalopeler ve kırlangıçlar alâ-merâtibihim Tersâne-i âmireye vaz' ve bağlanmışlardır.

Vefât-ı İzmirli Emîn Efendi ve Mi'mâr halîfesi

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi dördüncü pazar günü Filibe'den ma'zûl İzmirli Emîn Efendi fevt ve mi'mâr halîfesi Abdullâh Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişlerdir. Rahmetullâhi te'âlâ **(105b)**.

İhrâk-ı civâr-ı Hırka-i şerîf

Ve yine mâh-ı Saferü'l-hayrın yirmi yedinci çarşanba gecesi Hırka-i şerîf civârında ihrâk zuhûr edüp, üç hâne muhterik olup, def‘ olmuşdur[249].

İlbâs-ı ferve-i Hasan Paşa

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi sekizinci perşenbe günü Kapudan-ı deryâ Hasan Paşa hazretlerinin Paşakapusu'na da‘vet olunup, takım ile kapuya gelüp, mu‘tâd-ı kadîm üzere kürk-i samur ilbâs olunmuşdur.

İhrâk-ı Kutucular

Ve yine ol gün Tahte'l-kal‘a kurbünde Kutucular Hânı'nda ihrâk zuhûr ve bir oda yanup def‘ olmuşdur.

Gāzî Numan Bey gelmesi, esîrler ve toplar

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi dokuzuncu cum‘a günü selâmlık Mahmûd Paşa'ya olup, ol gün Elhâc Numan Bey, ordu-yı hümâyûndan Nemçe üserâları ve toplar ve mühimmât-ı sâ'ireler ile Topkapusu'ndan kebîr alay-ı azîm ile dört yüz yetmiş beş Nemçe esîrlerinden bakıyye iki yüzden mütecâviz esîr ve toplar, on bir aded ve iki kumbara ve arabalarda hasta olan esîrler ve sağları yayan toplar arabalar ile Paşakapusuna girüp, üserâyı Kum meydânına vaz‘, ba‘dehu Gāzî Elhâc Numan Bey Kāimmakām Paşa hazretlerinin huzûrlarında tahrîrâtlarını teslîm ve kapud ilbâs olunup, esîrleri Tersâne-i âmireye vaz‘ olunup ve toplar Yalı köşküne arabalar üzerlerinde vaz‘ olunmuşdur.

Şehâdet-i Lâz Memiş Paşa

Ve yine bundan akdem, fâtih-i İnlik ve Pançova ve Akpalanka ve sâ'ir mahalleri feth eden Gāzî Lâz Memiş Paşa Akpalanka'dan oturur iken azîm Nemçe keferesi ale'l-gafle basup ve arkasından süngü ile yaralanup ve ahz ve götürür iken şehâdet câmı nûş eylemişlerdir. Rahmetullâhi te‘âlâ, ba‘dehu kral-ı Nemçe meyyitini hıntoya vaz‘ ve eşyâlarını ve hademelerini Belgrad'a Abdî Paşa hazretlerine irsâl ve Belgrad'a defn olmuşdur, deyü haberleri istimâ‘ olunmuşdur.

---

[249] *Ruzmerre*'de 22 Cuma gecesi Karagümrük'de çıkan yangında 2-3 hanenin yandığı belirtilir (s. 56).

Vekāyi'-i şehr-i Rebî'ülevvel li-sene selâse ve mi'eteyn ve elf

Tevcîh-i Edirne

Bin iki yüz üç senesi mâh-ı Rebî'ülevvelin gurresi cum'aertesi olup, ol gün tevcîhât-ı menâsıb-ı ulemâ olup, sâbıkā Kuds-i şerîf kādısı Nâfız Efendizâde Abdülhamîd Efendi'ye 1203 Şa'bânı gurresinden zabt etmek üzre Edirne kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 69.

Tevcîh-i Bursa

Ve sâbıkā Üsküdar kādısı Esîrî Ömer Efendi'ye bin iki yüz üç senesi Cemâziyelevvel gurresinden zabt etmek üzere Bursa kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 67.

Tevcîh-i İzmir

Ve yine Dârülhadîs'den dersiâm Hâfız İbrâhim Efendi'ye bin iki yüz üç senesi Recebü'l-mürecceb gurresinden İzmir kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 72.

Tevcîh-i Üsküdar

Ve yine Süleymâniye'den, Paşmakcızâde Esseyyid Abdullâh Efendi'ye bin iki yüz üç senesi Cumâdelûlâ gurresinden zabt etmek üzre Üsküdar kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 74.

Silsile-i müderrisîn

Ba'dehu silsileleri olup, Dedezâde Müsevvid Esseyyid Ahmed Efendi, Dârülhadîs'e ve Nevreszâde ve Kebîrîzâde, Süleymâniye'ye ve alâ-merâtibihim silsileleri olmuşdur.

Tevcîh-i arpalıklar

Ve yine tevcîh-i arpalıklar. Şeyhülislâm Efendi hazretleri kendü arpalıkları olan Diyârbekir kazâsını, Şeyh Molla Efendizâde Elhâc Atâ Molla Efendi tevcîh ve Cisr-i Ergene'yi kendülerine alup ve Keçecizâde Sâlih Molla Efendi, Sultanhisârı ber-vech-i arpalık tevcîh olunmuşdur.

Vefât-ı Geredeli Halîl Efendi

Ve yine mâh-ı Rebî'ülevvelin üçüncü pazarertesi günü ulemâ-i âmilînden, sulehâdan, Sarây-ı hümâyûndan Galata hocası Geredeli Elhâc Halîl Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Rahmetullâhi te'âlâ ve nefa'anallâhu bi-şefâ'atihi.

Tevcîh-i Galata hocası

Ve yerine ulemâdan dersiâm Bolulu Elhâc Mustafa Efendi'ye Galatasarâyı hocalığı tevcîh olmuşdur. Ve yine Edirne müderrisi Gürcîzâde [...] Efendi salı günü vefât eylemişdir. Rahmetullâhi te'âlâ (**106a**).

Müjdeci başı

Ve yine mâh-ı Rebî'ülevvelin altıncı perşenbe günü vakt-i asrda hüccâc-ı müslimîn haberlerini Müjdecibaşı Ağa Üsküdar'a dâhil ba'dehu Âsitâne-i aliyyeye revâne, birkaç gün sonra ağırlıkları ve müjdeci-i sânî ile gelüp, hüccâc-ı müslimînin mekâtiblerini alup, cümle ibâdullâh mesrûr olmuşlardır.

Akdeniz donanması gelmesi ve aktarmalar

Ve yine mâh-ı mezbûrun onuncu pazarertesi günü azîm lodos havâsı ile Akdeniz donanması seraskeri Memi kapudan ve donanma-yı mezbûr ile Sarâyburnu önünden alay ile Tophâne ve Dolmabağçe önünde lenger-endâz olup, ahz eyledikleri üç, dört aded aktarma ortalarında ma'an ve ertesi günü tonoz ile içerü girüp, Tersâne-i âmireye bağlamışlardır. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Mısır'dan rehn gelen beylerin nefyi

Ve yine bundan akdem, Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa, Mısr-ı Kāhire'de isyân eden şeyhü'l-beled İbrâhim ve Murad Bey ve sâ'irleri ceng ü cidâl ile Mısır'ı zabt ve sâbıkā Şeyhü'l-beled İsmail Bey ve Hasan Bey'i oturdup ve mezbûrları Kuta'da (?) oturup, bir dahi isyân etmemek üzre ta'ahhüd ve taraflarından üç aded bey rehn alup, Âsitâne-i aliyyeye ta'yîn-i ta'yînât, ba'dehu Hasan Paşa hazretleri sefer-i hümâyûna revâne olduklarından mezbûrân beyler derûnlarında melhûz olan fesâdlarını icrâ kaydında olup, tahrîrâtlar irsâl ve mezbûrân İbrâhim Bey'in ve Murad Bey'in asker-i vâfire ile Eski Mısır tarafına asker-i vâfire ile yine isyân ve meterisler alup, bu minvâl üzre iken mezbûr rehn olan beylerin tahrîrâtlarını tut[up] ve Âsitâne'ye irsâl, ba'dehu ma'lûm oldukda hıyânetleri zâhir olup, mezbûr rehn olan beyleri ellerine bilekçek ve boyunlarına zencir ve bir kırlangıca koyup, mübâşir ile Limni cezîresinde kal'a-bend olmağla irsâl olunmuşdur.

Mevlûd-i şerîf kırâ'eti

Ve yine mâh-ı mezbûrun on ikinci günü, çarşanba ve ertesi perşenbe günü mu'tâd-ı kadîm üzre Sultan Ahmed câmi'-i şerîfinde mevlûd-i şerîf kırâ'eti olup, mu'tâd-ı kadîm üzre Şeyhülislâm Efendi hazretleri örf ve Kāimmakām Mus-

tafa Paşa kallâvî ve Kapudan-ı deryâ Hasan Paşa kallâvî ile sâ'ir kudât-ı asâkir efendiler hazerâtları ve sâ'ir ulemâ ve ricâl-i devlet cümle hâzır olup, rüsûmlar icrâ olunmuşdur.

Kabataş'da müceddeden binâ olunan çeşme cereyânı

Ve yine ol gün Kabataş çeşmesi civârında müceddeden cisr üzerine binâ olunan çeşmenin hazînesine şerbet-i asel ile memlû ve du'â vü senâ ile lülesini küşâd ve ibâdullâh bânîsi olan şevketlü, azametlü, kudretlü, pâdişâh-ı âlem-penâh Sultan Abdülhamîd Hân eyyedallâhu ve nasarahullâhu efendimiz hazretlerinin devâm-ı devletlerine du'âya meşgūl olmuşlardır.

Lodos fırtınası azîm mahaller hedmi

Ve yine mâh-ı mezbûrun on altıncı pazarertesi günü azîm lodos havâsı esüp ve deryâda azîm fırtuna peydâ ve üç günden mütecâviz İslâmbol'dan Üsküdar'a piyâde kayıkları gidemeyüp, çekdirmeler ile Üsküdar'a ve Üsküdar'dan İstanbul'a beş altı sâ'atde geçülüp ve bilcümle iskeleleri su basup, kal'a kapularına karîb mahallere iskelelerden hamal arkalarında ricâl ve nisvân bu minvâl üzre geşt ü güzâr olunup ve Ahurkapu ve Kumkapu'da ve Yenikapu'da olan kayıklar ve kayıkhâneler yıkılup, hamâm tomrukları ve sâ'ir hatab ve ahşâblar deryâ üzerinde gezüp ve ba'zı çekelve kayıklar pârelenüp,

Boğaziçi'nde olan hasârâtlar

Ve Boğaziçi'nde vafîr yalılar ve köşkler ve Dolmabağçe sarâyında dahi azîm hasârât vâkı' olmuşdur. Mâh-ı mezbûrun yirmi birinci cum'a gece kar yağmaya başlayup, azîm kış olmuşdur.

İhrâk-ı mahalle-i Müzevvir der-Eyyûb

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu çarşanba gecesi Hazret-i Hâlid radıyallâhu anh hazretleri civârında Müzevvir mahallesinde ihrâk zuhûr edüp birkaç hâne muhterik olmuşdur. Hakk te'âlâ encâmını hayr eyleye, âmîn **(106b)**.

Bosna Sarâyı muhterik olması

Ve yine bundan akdem, Bosna Sarâyında ihrâk zuhûr edüp, bilcümle çarşular ve hânlar ve sâ'ir hâneler muhterik olup, ahâlîleri ve bâzirgânları kendü işlerine meşgūl iken ortalık hâlî ve asâkir dağıldılar zu'miyle,

Bu def'a Bosna tarafından Nemçe'nin inhizâmı ve haber-i meserret

Nemçe tarafından seksen yedi bin mikdârı mükemmel toplar ile Bosna civârında Gradişka palankasını ahz ve Dubiçe palankasını ahz, ba'dehu meterisler alup ve şaranpolar yapup, Bosna vâlîsi Gāzî Ebûbekir Paşa hazretlerine haberler irsâl, anlar dahi asâkir-i Bosna ile ve sâ'ir etrâf u eknâfdan üzerlerine varup, mezbûrân kal'aları yine küffârdan tahlîs ve bozup ve cümlesini kılıçdan geçürüp, bakıyye-i seyf olanları karârı firâra tebdîl ve mâl-ı ganâ'im ve toplarını ahz eylemişdir. Hatta bu cengde azîm nisvân ve kızlar şehîd olmuşdur. Ve haber-i meserretleri mâh-ı mezbûrda vürûd eylemişdir. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn ve dâimâ ehl-i İslâm mansûr ve muzaffer olalar, âmîn.

Hibret-i meserret be-cânib-i Belgrad ve Zemin ahzı

Ve yine bundan akdem, Zemin tarafında olan Nemçe askerinden vâfirini, Bosna tarafına irsâl olunup ve Zemin ve civârında olan Nemçeliler azîm hasâret üzere iken hâlâ Belgrad vâlîsi ve muhâfızı olan Gāzî Abdî Paşa tarafından kethüdâları Osman Paşa ve Ankaralı Elhâc Abdî Paşa, Zemin tarafından açıklar ile geçüp, Zemin'i zabt ve askerlerini kırup ve etrâfında olan ba'zı palankalarını ve cem' eyledikleri zehâir ve sâ'ir mühimmât ve envâ' zehâiri Belgrad'a nakl ve asâkir-i İslâm hâlâ Zemin'de mevcûd oldukları haberi vürûd eylemişdir.

Taman ve Anapa tarafından haber-i meserret be-cânib-i Moskov

Ve yine Moskov tarafından on beş bin kurenâ askeriyle Anadolu'ya, Taman civârında Anapa'ya geçer iken içlerinde ehl-i İslâmdan bir aded Tatar yanlarından firâr ve Çerkez ve Abaza beylerine haber verüp ve Anapa muhâfızı Köse Mustafa Paşa dahi hâzır olup, Çerkez ve Abaza ile geçüp, ba'dehu mukābele ve mukātele ve bozup ve toplarını zabt, ba'dehu yine başka taburları gelüp, anı dahi bozup, deryâ tarafından Tophâne'ye tahrîrâtlar gelüp ve mâh-ı Rebî'ülevvelin yirminci perşenbe günü Anapa muhâfızı Köse Mustafa Paşa tarafından âdemleri ile bir ceneral ve binbaşı ve azîm kelle, kulak ve tahrîrâtlar berren vürûd eylemişdir. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Tahvîl-i şems ve ibtidâ-yı erba'în ve fırtına

Ve yine mâh-ı Rebî'ülevvelin yirmi üçüncü pazar gecesi on iki sâ'at kırk sekiz dakīkada tahvîl-i şems becidi ve erba'înin

ibtidâsı olmuşdur, ol gece ve ol gün azîm lodos poyrâza tahvîl ve azîm fırtına olmuşdur.

Sürücü Fîrûz Paşa'nın Üsküdar'a dâhil olması

Ve yine yevm-i mezbûrda asâkir-i Anadolu sürücü olan Urfa vâlîsi Fîrûz Mustafa Paşa me'mûr oldukları sürücülük ile Anadolu'dan sağ ve sola geşt ü güzâr ederek, dokuz ayda güç ile Üsküdar'a dâhil ve istikbâl ve Doğancılar'da Fıstıklı sokakda Yemişcibaşı konağında ve Silahşör Kürd Ahmed Ağa'nın konağına dahi paşaya konak verilüp ve askerlerini Üsküdar'da hânlara konak verilüp, beylikden ta'yînât ve üç gün verilmişdir, ba'dehu Anadolu tarafından her kudât arzlar ve mahzarlar ile şâkîler ile Âsitâne-i aliyye memlû olup ve Söğüt nâm kasaba ahâlîleri dahi gelüp, paşa-yı mezbûrun kendünden ve asâkirlerinden der-i devlet-medâra arz ve mahzarlar ve emvâl ve eşyâlarını nehb ü gāret ve kızların bikrlerini izâle eylediklerini ve envâ' zulm ve ta'addîlerini rikâb-ı hümâyûna arzuhâllerinde bâ-emr-i hümâyûn ser-bostaniyân-ı hâssa Ferhâd Ağa me'mûren paşa-yı mezbûrun misâfir oldukları mahalden, paşa-yı mezbûru kāimmakāmlığa da'vet ederek takımlu atlara süvâr ve yedekler ile ve takım ile önüne düşüp, Ayazma kurbünde Şemsî Paşa sarâyına idhâl ve kapuları sedd ü bend edüp ve Bostancıbaşı Ferhad Ağa ancak paşayı sandala koyup, "*Ahurkapu'da takım sizlere muntazırlar*" deyü cevâb ba'dehu Ahurkapu'dan geçüp, ba'dehu havf-târî olup, âmân dilemeğe başlayup, "*beni ne mahalle götürürsüz ve bunun aslı nedir*" deyü su'âl eyledikde, "*aslı budur ki, sefer-i hümâyûna sürücülük ile me'mûr olup ve asker sürüp, Ağustos'da, Ordu-yı hümâyûnda bulunmak üzre iken taraf-ı şerîflerine vürûd eden isti'câl emirlerini ısgā olunmayup ve geşt ü güzâr olunan mahallerde envâ' zulm ü ta'addîlerini mesmû'-ı hümâyûn oldukda şimdilik Yedikule'ye me'mûrsuz*" deyüp ve "*eslâflarından ba'zıları da böyle vâkı' olmuşdur deyü havf etmeyin*", deyü tesellîler ederek,

Fîrûz Paşa'yı Yedikule'ye vaz'ı

Yedikule iskelesine yanaşup, bir bârgîre süvâr olunup, ba'dehu **(107a)** Ferhad Ağa rikâbında Yedikule'ye duhûl ve fermân-ı hümâyûn kırâ'et ve dîzdâr ağaya teslîm olunup, ağa-yı mezbûr avdet eyleyüp, mâh-ı Rebî'ülevvelin yirmi beşinci salı günü Yedikule'ye vaz',

Fîrûz Paşa'yı Midillü cezîresine nefyi ve musâderesi

Mâh-ı Rebî'ülâhırın sekizinci günü mübâşir ma'rifeti ile berren Gelibolu'ya andan Midillü cezîre kal'asına kal'a-bend ve nefy ü iclâ olunmuşdur. Ba'dehu yine ol gün paşa-yı mezbûr kaldığı anda taraf-ı pâdişâhîden hazîne kethüdâsı me'mûren gelüp, hazînesini ve sâ'ir emvâl ve eşyâlarını temhîr olunup ve bilcümle katar ve mehârını ve sâ'ir hânlarda olan devâb ve mevâşîsini temhîr ve hânlara zencir çekülüp ve kayıklara tenbîh ve te'kîd olunup, paşanın etba'larını Âsitâne'ye ve sâ'ir mahallere mürûrlarından men' olunup ve taraf-ı Devlet-i aliyyeden asâkire ta'yîn verilmişdir, ba'dehu ertesi günü bilcümle hazîne ve emvâl ve eşyâlarını Âsitâne'ye geçürüp ve katarlarını ve develerini ve atlarını ve mehterhânelerini ve tuğ ve alemlerini mîrîden ahz eylemişlerdir.

Sâbıkā Cidde vâlîsi İbrâhim Paşa Âsitâne'ye gelmesi ve evsâfı

Ve yine sâbıkā Cidde vâlîsi Nabluslu Elhâc İbrâhim Paşa hazretlerinin Âsitâne-i aliyyeye gelmesi beyânındadır. Mezbûr İbrâhim Paşa hazretleri fi'l-asl Ahıskavî olup ve Şam-ı şerîf vâlîleri olan Azmzâdelere ta'allaku sebebi ile mîrimîrândan olup, Gazze vâlîsi iken sadr-ı sâbık İzzet Paşa hazretleri mühürden münfasıl ve Mısr-ı Kahire tevcîh ve Mısr-ı Kahire'ye râhî olurlar iken azîm fırtuna ile Yafa ve Gazze taraflarında kalyonları pârelenüp, cümle emvâl ve eşyâları gark ancak vücûdları necât bulup, ba'dehu mezbûr Nablusî Elhâc İbrâhim Paşa ol mahalde İzzet Paşa'yı ahz ve konağına götürüp, i'zâz ve ikrâm ve envâ' dürlü elbise ve eşyâ ve kapusunu tanzîm ve âhar kalyon ile mahall-i me'mûreleri olan Mısr-ı Kahire'ye irsâl ve hîn-i azîmetlerinde mezbûr İbrâhim Paşa'ya yüz kese akçe ber-tahvîl i'tâ olunup, mezbûr dahi kabûl etmeyüp, Devlet-i aliyyeden İbrâhim Paşa'nın mahcûbu olup ve ikrâmın görüp ve "*atiyyemizi kabûl eylemeyur*", deyü ahvâlleri ifâde ve bir eyü mansıb ile çerâğ buyurmalarını niyâzda oldukda, ricâlarına müsâ'ade olunup, üç tuğ ile Haleb vâlîliği ihsân-ı hümâyûn olup, ba'dehu Cidde vâlîsi olup, Haleb-i şehbâ'dan kalkup, Mısr-ı Kahire'ye gelüp, Mısır'da Haremeynü'ş-şerîfeyn gılâline me'mûr olan, sâbıkā Dergâh-ı âlî serbostaniyân-ı hâssa ve ser-bevvâbîn-i Dergâh-ı âli Borazanzâde Elhâc Ahmed Ağa me'mûren mezbûr İbrâhim Paşa'yı, Mısr-ı Kahire'den mükemmel kapusu ile ahz ve Süveys nâm mahalden üçanbarlı Murâdiye kalyonuna vaz' ve dört yüz elli aded hüccâc-ı müslimîn ve kapu halkı ile Cidde tarafına

revâne ve Süveys'den kalkup, Fir'avn hamâmı'nı geçüp, Tûr'dan su alup, savışup, Muhammed Rast nâm mahalden Şab içine girmeyüp, engine süvâr ve salup, hikmet-i Hudâ azîm fırtına peydâ üç gün iki gece enginde gezüp, dümen kırılup ve üç mahalden kalyon delinüp ve içlerinde Beyzâde Efendi ve *Delâil* hâfızı Hüseyin Beyefendi ve sâ'ir hüccâc-ı müslimîn hatm-ı hâceye meşgûller olup, paşa-yı mezbûru verâlarında olan za'îme sefînelerine vaz' eylemek üzere kethüdâları murâd eyledikde asla kelâmlarına ısgā etmeyüp, "*sâ'ir hüccâc ne vechile olurlar ise ben anlardan ayrılup, gitmem*", deyü cevâblarında ve "*deryâya yük atalu[m mı?]*" deyü su'âl eylediklerinde, "*ibtidâ benim eşyâlarımı atun*", deyü cevâb ve bilcümle paşa-yı mezbûrun eşyâlarını, çadırlar ve mehterhâne ve tüfenklerini ve rahtlarını ve bilcümle ahmâl ve eskāl ve gılâlden vâfirlerini deryâya ilkā, ba'dehu Hasan adaları önünde bir mıkdâr teskîn ve yanaşup, dümenlerine nizâm ve selâmet ile Cidde'ye duhûl ve bu kadar hüccâc-ı müslimînin necât bulmasına sebep olmuşlardır. Ba'dehu Cidde'ye çıkup, Mekke-i mükerreme'ye gelüp, ba'de itmâmi'l-hacc bir iki sene Cidde mansıbını zabt, ba'dehu yine Haleb-i şehbâ vâlîsi olup, ba'dehu Niğde mansıbı tevcîh, ba'dehu tuğları ref' ve Niğde'de altı buçuk sene ikāmet, bu esnâda beş altı mıkdârı adamı ile Üsküdar'a dâhil ve Atpazarı kurbünde bir hânda yirmi günden mütecâviz ihtifâ edüp, Devlet-i aliyye tarafına hâlini ifâde ve arzuhâl edüp, Devlet-i aliyye tarafından **(107b)** tecessüs olunup, hakīkat ma'zûr olduğu ma'lûm-ı hümâyûn buyurdukda merâmı üzre müsâ'ade olunup,

Firûz Paşa'nın tuğları Elhâc İbrâhim Paşa'ya in'âm

Beher şehr otuz bin akçe Bursa gümrüğünden in'âm ve Bursa'da beş altı âdemi ile tekā'üde nizâm üzre iken mezbûr Firûz Paşa'nın merfû' tuğlarını mezbûr Elhâc İbrâhim Paşa'ya in'âm ve kethüdâsını ve kethüdâ sâ'ir asâkirlerini kendüye etbâ' ve Devlet-i aliyye tarafından kendüye kifâyet mıkdârı in'âm ve ihsân-ı hümâyûn olup, Üsküdar'da Dergâh-ı âlî hasekilerinden Borazanzâde Ahmed Ağa yalısında birkaç gün meks ve Tinoz Halil Ağa'yı kapu kethüdâsı nasb olunup ve Âsitâne'de olan konağına paşa-yı mûmâileyhi birkaç günde anda ikāmet ve Üsküdar'dan delibaşılar ve tüfenkcibaşı neferâtlarıyla ve içağaları ve mehterhâne ve harbendeler cümle Âsitâne'ye geçürülüp, mâh-ı Rebî'ül-âhirin on beşinci günü Ordu-yı hümâyûn tarafına irsâl olunmuşdur. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Azl-i İslâmbol kādısı ve nasbı

Ve yine mâh-ı Rebî'ülevvelin yirmi üçüncü pazar günü İslâmbol kādısı olan Pîr Paşazâde Mehmed Saîd Bey'in harekât-ı nâpesendîdesi tab'-ı hümâyûn[a] muhâlif olmağla, be-hengâm azl, yerine sâbıkā Medîne-i münevvere kādısı Elhâc Ahmed Vesîm Efendi İslâmbol kādısı olmuşdur.

İhrâk-ı Paşakapusu

Ve yine mâh-ı Rebî'ülevvelin yirmi dördüncü pazarertesi gecesi sâ'at onbir buçukda Paşakapusu dâhilinde kethüdâ kâtibi kahve ocağından ihrâk zuhûr edüp, kethüdâ bey dâ'iresi ve kapu ve aklâm-ı kethüdâ ve re'îs efendi dâ'iresi ve aklâm-ı ru'ûs ve tezkireciler odaları ve mektûbcu odası ve aklâmî dâ'ireleri ve dîvân-hâne ve hasr odası ve arz odası ve kapucular kethüdâsı odaları ve kürk odası ve sâ'irleri muhterik ve harem tarafından ve hazîne tarafından hedm ve re'îs kapusu karşusunda birkaç hâne ve matbah ve birkaç dükkân muhterik olmuşdur. Ve ertesi gün binâya mübâşeret olunmuşdur ve kethüdâ bey binâ emîni olup, beş aded kalfa ta'yîn olunup, bed' eylemişlerdir. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn. Ve harem tarafı yanmayup, bâkī kalmağla Paşakapusu olmuşdur.

Silahdâr Ağa Orduya devr kürkü getirmesi

Ve yine ertesi pazarertesi günü silahdâr-ı hazret-i şehriyârî [...][250] ağa Ordu-yı hümâyûna devr kürkü getirmişlerdir ve yüz elli mıkdârı bârgîr ile binek ve hurclar ve etbâ'lar ve hınto ile gidüp, lâkin gāyet kış ve kar ve buz sulu sebken ile gidüp, yollarda azîm zahmetler ve meşakkatler çekilüp ve vâfir âdemleri donmuş deyü mesmû'umuz olmuşdur. Ve etrâf u eknâfda bu sene donan âdemlerin ve ulakların hadd u pâyânı yokdur. Ma'azallahi te'âlâ.

Moskov donanması dönmesi

Ve yine mâh-ı mezbûrda Moskov keferesi tarafından Avlita'dan onbeş mikdârı kebîr kalyonu Özü cânibine gelüp, Özü kal'asını muhâsara ve almak sevdâsıyla Özü önüne geldiklerinde azîm kış ve bârân ile Özü suları donup, tedbîrleri şaşup ve içlerinde olan mellâhları ve asâkirleri ekserî donup ve buza sefîneler saplanup ve cümleleri anbarlara girüp ve bil-

---

[250] Yahya Ağa (*Ruzmerre*, s. 57).

cümle sefîneler ve mukaddemâ Kerson tarafından gelen yüz elli aded ince donanması cümle buz içinde kalup, bir mahalle mürûr ve ubûr eylemek mümkin olmayup, Özü vâlîsi tarafından ve Potkalı Kazağı tarafından içlerinde olan asâkirlerini kırup, buz üzerlerine ilkā ve sefînelerin kerestelerini Özü kal'asına nakl ve guzât-ı muvahhidîn ol keresteleri yakup, anınla cümle müntefi' olup ve taşra Özü kal'ası önünde zemînlere giren Moskov kefereleri cümle donup ve emvâl ve eşyâlarını guzât-ı müslimîn ganîmet eylemişlerdir. Lillâhilhamd ve'l-minne Hakk Subhânehu ve te'âlâ asâkir-i İslâm'a selâmetler ihsân ve a'dâ-yı dîni dâ'imâ makhûr ve münhezîm eyleye, âmîn. Bi-hürmeti Seyyidi'l-mürselîn.

Vekāyi'-i şehr-i Rebî'ülâhır li-sene selâse ve mi'eteyn ve elf

Ra'd u berk

Bin iki yüz üç senesi mâh-ı Rebî'ülâhırın gurresi pazarertesi olup ve erba'înin dahi dokuzuncu gecesi olup, olgece ba'de salâti'l-mağrib azîm ra'd u berk ve şimşek ve lodos havâsı ile azîm fırtuna ve yağmur, ba'dehu nısfü'l-leylde poyraza tahvîl eylemişdir.

Rumeli hüccâcı gelmesi

Yevm-i mezbûrda Rumeli hüccâcı Âsitâne-i aliyyeye dâhil olmuşlardır.

Üç tuğ ile İsmail Paşa ve Mısr-ı Kahire tevcîhi

Ve yine Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa'nın kethüdâsı İsmail Bey'e üç tuğ ile Mısr-ı Kahire tevcîhi beyânındadır. Mezbûr fî'l-asl abd olup, Ocağ-ı selâseden Trablus ocağına ber-takrîb revâne olup, gāyet şecî' ve bahâdır olup, şecâ'ati ile kılıcı ile cümleye tefevvuk, hâsılı dayı ta'bîr eyledikleri re'îslerinden olup ve azîm emvâl ve akār peydâ, ba'dehu, "*el elden üstündür arşa çıkınca*", fehvâsı üzre dayı-i mezbûrun karındaşı gelüp,

Evsâf-ı İsmail Paşa

Ocakdan mezbûru çıkarup, ol zabt ve mezbûr İsmail Bey, Âsitâne-i aliyyeye duhûl ve Kapudan-ı Deryâ Hasan Paşa'nın yanına gelüp, anlar dahi iltifât ve kendülere kethüdâ nasb ve ta'yîn **(108a)** edüp, ba'dehu Âsitâne-i aliyyede müderrisîn-i kirâmdan İbrâhim Paşazâde Esseyyid Es'ad Beyefendi'nin kerî-

melerini nikâh ve zifâf, ba'dehu bâlâda tahrîr olunan Mısr-ı Kahire mâddesinde Donanma-yı hümâyûn ile ve paşası Gāzî Hasan Paşa ile ma'an revâne ve ba'de itmâmi'l-mesâlih, Mısır beylerinden birkaç bin rehn olmak üzre ma'an paşa-yı mezbûr Âsitâne'ye getürüp ve Devlet-i aliyye tarafından ba'zı bekāyâ ve rehn olarak mezbûru anda meks ve ikāmet üzre iken bi't-taleb kethüdâ-yı mezbûra üç tuğ ile Mısr-ı Kahire tevcîh ve ihsân-ı hümâyûn olup, İsmail Paşa deyü isimleri yâd ve tuğ ve alem ve mehterhâne ve etbâ' ve eşyâları sefîneler ile Mısr-ı Kahire'ye irsâl,

Kiki Abdî Paşa sürücü ta'yîn olması

Ve sâbıkā Mısr-ı Kahire vâlîsi Kiki Abdî Paşa[251] dahi sefer-i hümâyûna asâkir tesyîrine me'mûr olmuşlardır. Hakk te'âlâ cümlelerini mansûr ve muzaffer eyleyüp, a'dâ-i dîn ü devleti makhûr ve münhezîm eyleye, âmîn.

İhrâk-ı Galata

Ve yine ihrâk-ı Galata. Mâh-ı mezbûrun onuncu gecesi, çarşanba gecesi ba'de salâti'l-mağrib, sâ'at yarımda Galata'da Kürkçü kapusu hâricinde bir helvâcı dükkânında ihrâk zuhûr edüp, yelkenciler ve halatcılar ve abacılar ve sâ'ir dekâkîn ve kahveler ve bekâr odaları ve iskele başında olan Çeşme meydanında bulunan tulumbacılar ve makaracıların ba'zıları muhterik olmuşdur. Ve Kür[k]ci kapusu önünde ve kalafat yerinde bağlı olan bâzergân kalyonları ve sâ'ir sefâinler, müste'men sefîneleri halatlarını kesüp, deryâya alarga edüp, lillâhilhamd ve'l-minne cümlesi necât bulup,

Gark-ı bostaniyân

Lâkin azîm fırtuna olmağla ihrâka gelen zâbitân ve neferât azîm zahmet ve meşakkat çeküp, bostaniyân neferâtlarından birkaç kayık yanup, vâfir bostancılar ve sâ'irler gark olmuşlardır. Rahmetullâhi aleyhim ecma'în.

Vefât-ı Çavuşbaşı Şeydâ Efendi

Ve yine mâh-ı mezbûrun onuncu çarşanba günü hâlâ çavuşbaşı vekîli olan Şeydâ Efendi, dâr-ı bekāya rıhlet edüp, ba'de itmâmi'l-masâlih Üsküdar'da Vâlide câmi'inde salâtı edâ ve makberesinde defn olmuşdur. Rahmetullâhi te'âlâ, yerine [...][252] çavuşbaşı vekîli olmuşdur.

---

251 Rakka eyâleti tevcihi ile Anadolu sürücüsü tayini (Edîb, 42b).

252 Kâmil Ahmed Paşa dâmâdı teşrifâtî Hasan Efendi (*Ruznerre*, s. 59). Edib'de Teşrifatcı vekili Hasan Efendi (vr. 42b). Teşrifat vekilliği ise Edib Efendi'ye verilmiştir.

Kapudan Paşa'nın Üsküdar'a geçmesi

Ve yine bundan akdem Üsküdar mahkemesinde re'âyâlardan bir çilingir keferesinden otuz beş guruş da'vâ ve isbât ve i'lâm Üsküdar ustası olan Frenk Osman Ağa'ya tahsîl içün teslîm ve tahsîl edüp müdde'îye teslîm, ba'dehu mezbûr kefere ustadan Kapudan Paşa'ya şikâyet edüp, ba'dehu mâh-ı mezbûrun on ikinci günü ale's-seheri Üsküdar'a geçüp, Vâlide câmi'inde salât-ı subhı edâ, ba'dehu e'imme ve mü'ezzinâna atiyyeler ihsân ba'dehu kolluğa gelüp, usta-i mezbûru ihzâr şütûm-ı galiz ile mahkûm ve tahsîl olunan otuz beş guruşu cebren ustadan tahsîl ve ahz, ba'dehu "*şimdi Süleymân ustayı irsâl ederim*", deyü revâne olup, Dîvânhâne'ye dâhil olduklarında kapu çukadârlarını seyr ve Ser-bostaniyân-ı hâssa Ferhâd Ağa'ya irsâl, "*elbetde Üsküdar ustasını azl yerine sâbıkā usta olan Süleymân ustayı Üsküdar'a usta edüp, yollasun*" deyü emirlerini ifâde, anlar dahi "*benim elimde değildir, ancak şevketlü efendimiz hazretlerinin emr-i hümâyûnları ile olur*" deyü itmâm-ı kelâm, ba'dehu şevketlü efendimiz hazretlerine bu makāleleri takrîr, ba'dehu ser-bostaniyânın takrîrlerine müsâ'ade-i hümâyûn olup, ertesi günü Üsküdar kādısına ve Üsküdar ustasına hitâben fermân ve bâlâsı hatt-ı hümâyûn ile mu'anven hatt-ı hümâyûnu bostancıbaşı ağa mahkemede bilcümle kethüdâlar ve ihtiyârlar mahkemeye cem' ve kırâ'et olunup,

Hatt-ı şerîf ile kalyoncuların Üsküdar'dan men'i

Üsküdar'da Balaban iskelesinde ve Dereağzı'nda olan kalyoncu odaları olmayup, ve bekâr kalyoncular Üsküdar'da odalarda ve sâ'ir hânlarda sâkin olmayup cümlesini odalardan ihrâc ve Tersâne-i âmireye irsâl, itâ'at etmeyenlerini darb ve ahz ve cezâlarını tertîb olunsun deyü kırâ'et olunup ve bu fermânın bir meseli Kapudan Paşa hazretlerine gelüp, anlar dahi ol gün başağayı yirmibeş mikdârı kalyon çavuşları ile Üsküdar'a gelüp bilcümle bekâr odalarında kalyoncuları ihrâc ve ateş kayıklarına vaz' eyleyüp, Tersâne-i âmire odalarına vaz' olmuşlardır. Hakk te'âlâ encâmını hayr eyleye, âmîn.

Nefy-i etmekci-başı

Ve yine etmekcibaşı olan Üsküdarlı İsmail Ağa habbazân tâifelerini zabta kudreti olmayup **(108b)** ve tabh eyledikleri nân-ı azîz me'kûl olmayup, envâ' dürlü hıyânetleri zâhir olmağla mezbûr etmekcibaşı Üsküdarî İsmail Ağa'yı Magosa cezîresine nefy fermânı olmuş iken Dülgerzâde Şeyh [...] Efendi

recâsıyla Magosa'dan Bursa'ya tahvîl ve eyyâm-ı şitâ olmak hasebiyle mübâşir ma'rifeti ile karadan Bursa'ya nefy eylemişlerdir.

Şam-ı şerîf'den Şam vâlîsi Şam'a gelüp ve Şam'dan ihrâcı

Ve yine bundan akdem Şam-ı şerîf vâlîsi Emîrülhâc Battâl Hüseyin Paşa, Şam-ı şerîfe gelürler iken esnâ-i râhda Haleb-i şehbâ'ya uğrayup, Haleb serdârı olan Za'ferâncıoğlu [...] demekle meşhûr serdâr-ı Haleb, paşa-yı mûmâileyhi istikbâl ve teşyî' ve hızmetlerinde olup ve hediyeler ve bir donanmış at çeküp ve Şam-ı şerîf'de kapukulu ağalığını recâ ve paşa-yı mûmâileyh dahi merâmına müsâ'ade ve Devlet-i aliyyeden recâ ve mezbûr Za'ferâncıoğlu Şam-ı şerîf'de kapukulu ağası olup, ba'dehu İbrâhim Paşa, Şam vâlîsi ve emîrülhâc olduklarında bermu'tâd-ı kadîm devre çıkup, mezbûru yerine mütesellim edüp, devrden avdetlerinde yine kal'ada ağalığında ibkā, ba'dehu hüccâc-ı müslimîn ile paşa-yi mûmâileyh tanzîm-i hacc içün Mezîre'ye râhî olduklarında mezbûru yine mütesellim nasb eyleyüp, Mezîre'ye vardıklarında tebdîli iktizâ ve bir âhar kimesneyi mütesellim nasb ve ta'yîn eylediklerinde mezbûr Za'ferâncıoğlu mütesellimi komayup, kovup ve kendü zabt eyleyüp, paşa-yi mûmâileyh habîr oldukda gerü avdet mümkin olmadığından, ba'de edâi'l-hacc nizâm verülüp, deyü yollarına revâne olup, ba'dehu bu tarafda mezbûr Za'ferâncıoğlu Şam-ı şerîf kādısı Vâlide Kethüdâsızâde Sâdık Efendi'den hüsn-i hâline arzlar ve mahzarlar alup, Devlet-i aliyyeye irsâl, ba'de kapukulu ve yerlükulu ağası [...] ağa ile dahi ittifâk ve ittihâd ve eşhâsı ayaklandırup, îkâz-ı fitneye mübâşeret üzre olup ve paşa-yı mûmâileyh dahi lillâhilhamd ve'l-minne selâmet ile hüccâc-ı müslimîni Şam-ı şerîfe idhâl ve mu'tâd-ı kadîm üzre müstakbilîn istikbâle çıkup, mezbûr kapukulu ağası çıkmayup, mahfel-i şerîfi ve sancakları mahallerine îsâl olunup, ba'dehu Paşakapusu'na geldiklerinde, mezbûr kapukulu ağası kapuya da'vet olundukda, da'vete icâbet etmeyüp ve "*Paşayı istemeyiz*" deyü cevâb irsâlinde eşhâs ayaklanup,

Muhâsara-i Sarây-ı Şam

Ve Paşakapusu'na üç gün muhâsara azîm ceng ü cidâl ve kal'adan sarâyı toplayup, sekiz on top atup, sarâyın ba'zı mahallerini hedm ve top ve tüfenkden iki yüzden mütecâviz tarafeynden âdem maktûl olup, bir vechile def'-i mazarrat mümkin olmadığından, mezbûr İbrâhim Paşa gece ile sarâydan askeri ile taşra çıkup ve eşhâs ba'zı mahalleri nehb ü

gāret edüp, bu keyfiyeti kādı-i Şam'a, "*Devlet-i aliyyeye, vâkı' hâli i'lâm eyle*" deyü haber irsâlinde, i'lâm vermeden imtinâ', ba'dehu paşa-yı mezbûr kendüleri tahrîrât ve tatar ağası ile Âsitâne-i aliyyeye irsâl, ba'dehu kendüleri Şam'dan kalkup, Hums'a gelüp, anda ikāmet,

İbkā-i Paşa-i Şam

Bu tarafdan hüccâc-ı müslimînin râhatları meslûb ve mu'tâddan yirmi gün evvel Şam'dan hüccâc-ı müslimîn kalkup, Hums'a geldiklerinde, paşa-yı mezbûr iki gün hüccâca oturak ve ol gün Devlet-i aliyye tarafından ibkāsı gelüp, fermânlar kırâ'et ve taraflarından Şam-ı şerîfe mütesellim irsâl, ba'dehu hüccâc ile ma'an Hama'ya gelüp ve cümleye vedâ' ile yollarına revâne,

Surre emîni ile hüccâc-ı müslimîn Âsitâne'ye dâhil olmaları

Ve mâh-ı Rebî'ülâhırın on dördüncü pazar günü Surre-i hümâyûn emîni ve Mekke-i mükerreme ve Medîne-i münevvere kādıları ve kaftan ağası vekîli ve sâ'ir hüccâc-ı müslimîn sıhhat ve selâmet ve âfiyet ile Âsitâne-i aliyyeye dâhil olmuşlardır.

Şam-ı şerîf ağası Enderûn'dan çıkması

Ve yine Şam-ı şerîf'den yerlükulu ağası azl yerine mu'tâd-ı kadîm üzre Enderûn-ı hümâyûn Gürcî Mehmed Ağa yerlükulu ağalığı ile çerâğ ve irsâl-i lihye olunup, ucâleten menzil ile Şam-ı şerîfe revâne olunup ve Şam-ı şerîfin nizâmına kapucubaşılar ta'yîn olunup encâmı neye müncer olur ise tahrîr olunur inşâallâhü te'âlâ.

Sakabaşılar gelmesi

Ve yine sakabaşı ağalar mukaddemâ surre ile çıkmak mümkin olmayup, hayvânât kass (?) olmağla on iki gün mıkdârı te'hîr olunup, Rebî'ülevvelin ikinci günü Şam-ı şerîf'den sakalar sâ'ir bakıyye kalan hüccâc-ı müslimîn cümle çıkup, elli yedi günde kış olmak sebebi ile Âsitâne-i aliyyeye selâmet ile dâhil olmuşlardır. Lillâhilhamd ve'l-minne **(109a)**.

Tevfîk Efendi hazretlerinin medresesinin müceddeden tekmîli

Sâbıkā sadr-ı Rûm ve hâlâ mesned-ârâ-yi riyâset-i ilmiyye ile şeref-yâb olan efâzıl-ı Rum'un ser-bülendi ve ulemâ-i muhakkikīn-i asrın cemî'-i eshâb-ı fazâ'il ve ma'ârif ile ercümendi, nuhbe-i hânedân-ı siyâdet, hulâsa-i dûdmân-ı şerâfet ve nebâlet, semâhatlü Esseyyid Yahya Tevfîk Efendi hazretlerinin sâbıkā mekîn olup, mülk-i yemîn-i mevrûsları olan verâ-i câmi'-i Ebû'l-feth'de vâkı' arsa-i

latîfeyi, "*Li-merdâti'llâhi te'âlâ ve tevessüli rûh-ı Resûlihi'l-ekrem sallâllâhu te'âlâ aleyhi ve sellem*" dârü'l-ulûm ve makarr ve mesken-i ashâb-ı fuhûm olmak üzre müceddeden binâ ve ihyâ buyurup, derûn-ı safâ-makrûnunda isâle-i cûy-bâr-ı ulûm-ı dîniye ve te'sîs-i ahkâm-ı kavâid-i mer'iyye-i şer'iyye içün tahsîs buyurdukları fudalâ-yı asr ve mudekkikīn-i dehrden a'lemü'l-müderrisîn fi't-ta'lîm ve'l-ifâde fadâ'il-i penâh Mustafa Efendi Debbâğzâde, işbu bin iki yüz üç senesi, mâh-ı Rebî'ülâhirin on yedinci yevm-i mübârek ib'âda usûl-i hadîs-i şerîfden müntahîb-i ashâb-ı fenn-i şerîf nüsha-i âlem-behâ-yi *Nuhbe*'ye bed' buyurmalarıyla bi-mennihi te'âlâ bânî-i mebânî-i ilm ü irfân ve mü'essis-i bünyân-ı fazl ü îkān sâhib-i hayr-i ma'âlî-nişân hazretleri mazhar-ı da'avât-ı icâbet-âyât-ı tâlibân ve müstemi'ân olmak dergâh-ı icâbet-i dest-gâh-ı lâ-Yezâlî'den mes'ûldür, ba'dehu mezbûr Dârülhadîse kurrâlık dahi vaz' olunup, sâbıkā re'îsülkurrâ merhûm Sofî Ahmed Efendi telâmizlerinden kurrâü'l-hâc Melek Hâfız Efendi'ye dahi kurrâlık vaz' olunup ve azîm cem'iyyet-i kübrâ ile iclâs eylemişlerdir. Ve evsâf-ı Dârülhadîs medresesi: evvelâ on sekiz aded hücerât, on altısı müstakill olup ve iki adedi ikişer mülâzımîn odaları ve matbah ve mağselhâne ve sâ'ir levâzımâtı ve vasat-ı havluda fevkānî bir mihrâblu ders-hâne ve tahtında abdesthâne lüleler ile müzeyyen mâ-i lezîz ve civârında türbe, tarîk-i âmme sebbâkeleri nâzır ve kapu kemer taş kapu ve üstünde Yesârî Efendi hattı ile altun ile müzeyyen "*İnnemâ yahşa'llahe min ibâdihi'l-ulemâu*" tahrîr olunup ve kapunun sağında bir mâ-i lezîz çeşmesi ve sol cânibinde müderris efendilere meşrûta bir kebîr hâne-i kebîr hâriciyelü ve dâhiliyelü ve medrese içinde dahi bir kapu ve imâm ve mü'ezzin ve farrâş ve türbedâr ve bevvâb vaz' eylemişlerdir. Hakk te'âlâ emsâl-i kesîresi ile müşerref ve herhâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn.

Tekmîlhâne-i Şeyhülislâm Es'ad Efendi bin Vassâf Efendi

Ve yine sâbıkā şeyhülislâm ibn-i şeyhülislâm Vassâf Abdullâh Efendizâde Mehmed Es'ad Efendi hazretlerinin halîleleri ve hafîdeleri ma'an merhûm-ı müşârün-ileyhin muhterik arsalarını müceddeden binâ ve ihyâ buyurup, fakīr-i pür-taksîr dahi kezâlik hânelerimizi binâ ve itmâm olunup, yevm-i mezbûrda ya'ni bin iki yüz üç senesi mâh-ı Rebî'ülâhırın on yedinci erba'a günü Üsküdar'dan nakl olunup, sâkin olunmuşlardır. Hakk te'âlâ cümleye mütemeyyin ve mübârek eyleye, âmîn.

Gümüş yasağı

Ve yine mâh-ı Rebî'ülâhırın yirmi beşinci perşenbe günü gümüş ahzı hakkında zuhûr eden ve hatt-ı hümâyûn mûcebince Hazîne-i hümâyûnda gümüş akall-i kalîl ve sefer-i hümâyûna hazîne iktizâsı ve gümüşhânelerden gümüş gelmemekle İstanbul kādısı efendiye hitâben, Devlet-i aliyyeye şân vericek mertebeden ziyâde fazla gümüşü olanlar Darbhâne-i âmireye getürüp, ba'de'l-kāl beher dirhemine onar para verilmek üzre imdâd-ı seferiye içün tertîb olunup, ba'dehu vezîriazam ve ulemâ ve ricâl ve kibâr ba'zı rahtlarını bozup ve sîm evânî her ne olur ise fazlalarını Darbhâne-i âmireye irsâl ve ba'de'l-kāl onar paradan kıymetlerini Darbhâne-i âmire emîninden ahz, ba'dehu bedestânda mevcûd bulunan gümüşler ve kuyumcularda bulunan gümüş evânlarını bilcümle Darbhâne-i âmirede ba'de'l-kāl onar paradan kıymetlerini ashâblarına edâ olunup, ba'dehu Rûm tâifelerinden beş bin vukiyye ve Ermeni tâ'ifelerinden dört bin vukiyye ve Yehûd tâ'ifelerinden üç bin vukiyye gümüş tevzî' ve Darbhâne'ye teslîm ve onar paradan beher dirhemini ashâblarına verilmişdir.

Darb-ı ikilik

Ve yine mezbûr gümüşlerden ikilik darb olunmak üzre Hatt-ı şerîf sudûr edüp, yevm-i mezbûrda iki guruşluk darb olunup, altmışlık darb olunması memnû' olmuşdur. Hakk te'âlâ encâmını hayr eyleye, âmîn.

Vefât-ı İzmir kādısı Abdürrahîm Efendi

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı cum'a günü sâbıkā İzmir kādısı Gelibolu Müftîsizâde Abdürrahîm Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Merhûm ulemâdan olup, ilm-i fıkıhda yegâne ilm-i sakkda akrânına fâik bir zât idi. Rahmetullâhi te'âlâ.

Vefât-ı Galata kādısı İznikmîdli Hâfız Efendi

Ve yine ertesi cum'aertesi günü hâlâ Galata kādısı İznikmîdî Hâfız Mustafa Efendi dahi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Bu dahi ulemâdan ve fudalâdandır. Rahmetullâhi te'âlâ aleyhim **(109b)**.

Vekāyi'-i şehr-i Cumâdelûlâ li-sene selâse ve mi'eteyn ve elf

İhrâc-ı mevâcib-i kısteyn

Bin iki yüz üç senesi mâh-ı Cemâziyelevvelin gurresi salı günü olup, ol gün Âsitâne-i aliyyede kısteyn mevâcibi ihrâc olunmuşdur. Ve yine mâh-ı mezbûrun dördüncü cum'a günü olup ertesi gün azîm şiddet-i şitâ olup ve azîm kar yağmışdır.

Fetvâ-yı şerîfe imzâsına mühre izin verilmesi

Ve yine bundan akdem Şeyhülislâm Esseyyid Mehmed Kâmil Efendi hazretleri gāyet hasta olup, on günden mütecâviz fetvâ-yı şerîfeler imzâ olunmayup, umûr-ı ibâdullâh mu'attal kalmağla taraf-ı pâdişâhîden yazıcı efendi irsâl ve istifsâr-ı hâtır ve bir bol yenli ferve-i vaşak ilbâs ve mühre izn-i hümâyûn olmuşdur.

Bosna'ya gelen kefere

Ve yine Bosna tarafına Nemçe keferesi azîm cem'iyyet ile gelüp, Bekir Paşa asker-i Bosna ile bozup ve kırup dokuz aded toplarını ahz ve kelle kulak ve yirmi dokuz dîl ahz ve orduya irsâli haberi mâh-ı mezbûrun dokuzuncu günü vürûd eylemişdir.

İhrâkāt

Ve yine mâh-ı mezbûrun sekizinci salı günü ale's-sabah ihrâk zuhûr bir konak ve birkaç hâne muhterik olmuşdur[253]. Ve yine dokuzuncu çarşanba günü Şengül hamâmı karşusunda vâfir hâneler muhterik olup ve vâfir âdem düşüp, azîm sakatlık olmuşdur.

Silahdâr ağa gelmesi ve Özü'nün gitmesi

Ve yine bundan akdem silahdâr-ı şehriyârî[254] devr kürkü ile ordu-yı hümâyûna gidüp ve mâh-ı mezbûrun on ikinci cum'aertesi günü Âsitâne'ye gelüp, silahdâr ağa vekîli olan çukadâr ağa Davudpaşa'da istikbâl ve azîm ziyâfet eylemişdir. Ve Özü kal'asının istîlâsı ve Moskov tarafından alındığı yevm-i mezbûrda şüyû' bulmuşdur. Ve ibâdullâha azîm helecân verilüp, cümle me'yûs olmuşlardır. Hakk te'âlâ encâmını hayr eyleye, âmîn.

---

253 *Ruzmerre*'ye göre bu yangın Kadıköy'de çıkmış ve 2-3 hane yanmıştır. Ertesi günü de Şengül Hamamı mevkiinde yangın çıkmıştır (s. 59).

254 Yahya Ağa (*Ruzmerre*, s. 59). Özü için ayrıca Edib, vr. 44a-b.

Nefy-i Şam kādısı

Ve yine hâlâ Şam-ı şerîf kādısı Vâlide Kethüdâsızâde Sâdık Efendi ve dâmâdı Nakī Molla ile Adana'ya nefy olup, bâkī-i müddeti nâibi itmâm etmek üzre fermân-ı âlî sâdır olmuşdur.

Tatar hân azli ve nasbı

Ve yine bundan akdem Kuban hânı olan Tatar hânın[255] hıyâneti zâhir olup, azl yerine Kırım Girây Hân'ın oğlu Baht Girây Hân Tatar Hân olmuşdur.

Nasb-ı Anadolu kādıaskeri

Ve yine mâh-ı mezbûrun on altıncı çarşanba günü sâbıkā Anadolu pâyelü Veliyüddîn Efendizâde Mehmed Emîn Efendi hazretleri bi'l-fi'l Anadolu kādıaskeri olmuşlardır. Ve yine arpalıkları sâbıkā Anadolu kādıaskeri Âşir Efendi hazretlerine tevcîh olunmuşdur.

Tevcîh-i Galata

Ve yine yevm-i mezbûrda Süleymâniye müderrisi Dağıstânîzâde Îsâ Efendi'ye, bin iki yüz üç senesi Recebü'l-ferdin gurresinden zabt etmek üzre Galata kazâsı tevcîh olunmuşdur. Hârici 72. Ve yerine Haremeyn müftîsi Hoca Abdülhalîm Efendi Süleymâniye'ye gelüp, ba'dehu silsilesi olmuşdur.

Hedm-i duvarlar ve hâneler ve şiddet-i şitâ

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu cum'aertesi gecesi ve Şubatın üçüncü gecesi azîm kar yağmışdır ve bu mâhda duvarlar kıranı olup Âsitâne-i aliyyede ve Hazret-i Hâlid'de ve Galata ve kazâlarda ve Üsküdar'da ve Boğaziçi'nde ve sâ'ir etrâf u eknâfda şiddet-i şitâdan duvarlar ve sedler ve kârgîrler ve ba'zı hâne ve yalılar bir mertebe yıkılup harâb ve esvâk, bazarlar taş ve türâb ile memlû ve ba'zı mahallerden mürûr u ubûr mümkin olmayup, ba'zı mahaller binâ olup, yine donup, yine yıkılup, harâb ve bu mertebe duvarlar hedmi misl-i mesbûk olmadığından istimâ' dahi olmamış, ya'ni mutazarrır olmadık kimesneler pek nâdirdir. Hakk te'âlâ encâmını hayr eyleye, âmîn.

Vefât-ı Gümülcineli Efendi

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirminci pazar günü sâbıkā Mekke-i mükerreme kādısı, ba'dehu İslâmbol pâyelü, ba'dehu Anadolu pâyesi ihsân olunan ulemâdan ve fudalâdan Gümülcineli Esseyyid Elhâc

---

[255] Şahbâz Giray Han (Edib, vr. 45b).

Mehmed Efendi dâr-ı bekāya rıhlet ve Câmi'-i Ebû'l-feth'de salâtı edâ ve Emir Buhârî civârında muhaşşî ale'l-*Kādı Beyzâvî* Şeyhzâde Efendi merhûmun merkad-ı şerîfeleri civârına defn olunmuşdur. Rahmetullâhi te'âlâ. Ve yine ol gün azîm sulu sepken kar yağup, merkadı üzerleri kar ile memlû olmuşdur.

Tevcîh-i surre emâneti

Ve yine bundan akdem serdârlar kâtibi Abdullâh Efendi'ye surre-i hümâyûn emâneti tevcîh ve kaftan ilbâs olunmuş iken def' olup, sâbıkā merhûme ve mağfûre Esmâ Sultan hazretleri kethüdâları ricâl-i Devlet-i aliyyeden Çelebi Efendi'ye surre emâneti tevcîhi, mâh-ı mezbûrun yirmi ikinci salı günü kaftan ilbâs olunmuşdur.

Tevcîh-i Şam-ı şerîf

Ve yine sâbıkā Galata kādısı Hekîmbaşı Saîd Efendi hafîdi Mehmed İzzeddîn Efendi bin iki yüz üç senesi Ramazân-ı şerîf gurresinden zabt etmek üzre Şam-ı şerîf kazâsı tevcîh olunmuşdur. Hârici [...] **(110a)**

Tevcîh-i Mısır

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu günü sâbıkā Havâss-ı refî'a kādısı Karamanî Mehmed Şerîf Efendi'ye bin iki yüz üç senesi Zilkadesi gurresinden zabt etmek üzre Mısr-ı Kahire kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici [...]

Tevcîh-i arpalıklar

Ve yine tevcîh-i arpalıklar. Âşir Efendi hazretlerine zamîme-i Pravişte, Hamîdîzâde Efendi hazretlerine zamîme-i Urmiye, Mehmed Sâlih Efendizâde Efendi hazretlerine zamîme-i Lefke, Mekke-i mükerreme'den ma'zûl Cevdet Efendi'ye Eskişehir ve Atranos ve Medîne-i münevvere'den ma'zûl İmâm Ebûbekir Efendizâde'ye Bursa Yenişehri, Edirne'den ma'zûl İsâm Efendi Edremid, Mısır'dan ma'zûl Keşşâf Efendi'ye İstanköy kazâları ber-vech-i arpalık tevcîh olunmuşdur.

Galebe dîvânı, Venedik elçisi

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi ikinci salı günü[256] galebe dîvânı olup, Venedik elçisi gelüp, huzûr-ı hümâyûnda buluşup, mu'tâd-ı kadîm üzere ferveler, kaftanlar ilbâs olunmuşdur.

---

[256] Edib'de tarih yok (vr. 45a).

İmâmet-i Hazret-i Hâlid

Ve yine yevm-i mezbûrda Hazret-i Hâlid'de Başimâm Abdullâh Efendi dâr-ı bekāya rıhlet, yerine yine Hazret-i Hâlid civârında Kasımpaşa câmi'-i şerîfi imâmı Şeyh Abdullâh Efendizâde Hâfız Abdurrahmân Efendi'ye bâ-hatt-ı hümâyûn imâmet-i mezbûr tevcîh ve kendü Kasımpaşa câmi'i imâmetini oğluna kasr-ı yed eylemişdir.

Vekāyi'-i şehr-i Cumâdelâhır li-sene selâse ve mi'eteyn ve elf

Bosna'dan Saîd Bey gelmesi

Bin iki yüz üç senesi mâh-ı Cumâdelâhır gurresi perşenbe günü olup, ol gün Kapucular Kethüdâsı Abdullâh Paşazâde Saîd Beyefendi bundan akdem Bosna vâlîsi Ebûbekir Paşa hazretlerine hazîne götürmüşlerdi, yevm-i mezbûrda Âsitâne-i aliyyeye dâhil oldu.

Donanma alargası

Ve yine mâh-ı mezbûrun üçüncü cum'aertesi günü, Tersâne-i âmirede sancak gemileri ve bilcümle Donanma-yı hümâyûn alarga olup, azîm toplar atılmışdır. Ve yine bundan akdem alarga olan onbeş, yirmi aded sagīr ve kebîr Donanma-yı hümâyûn Boğaz'dan çıkup, Bahr-i siyâh cânibine revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ cümlesine selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Vilâdet-i Hîbetullâh Sultan

Ve yine mâh-ı Cemâziyelâhırın sekizinci perşenbe gecesi şevketlü Sultân Abdülhamîd Hân efendimiz hazretlerinin bir duhter-i pâkîze-ahterleri dünyâya teşrîf edüp, ismini Hîbetullâh Sultan tesmiye ve esvâk, bazarlarda münâdîler nidâ ve toplar atılup, mehterhâneler ve kösler çalınup, cümle şâdmânî olup[257], ertesi cum'a günü Ayasofya-i kebîrde selâmlık olup, bu günler nân-ı azîzin kılleti ve me'kûl olmayup, ba'zı ricâl ve nisâ ba'de'l-cum'a arzuhâller ve azîm feryâd ü fīgān eylediklerinden Sarây-ı hümâyûna dâhil olduklarında bilcümle mel'abeleri men' ve mehterleri tard ve toplar atılmasun deyü emr-i hümâyûnları olmuşlardır hâsılı iki gün top eylemişdir ve yevm-i mezbûrda sâbıkā Edirne kādısı İsâm Efendi dâr-ı bekāya rıhlet ve Hazret-i Hâlid radıyallâhu anh hazretlerinin civârlarına defn olmuşdur. Rahmetullâhi te'âlâ.

---

[257] *Ruzmerre*'de altıncı kadından (s. 6a). Ayrıca *Ruznâme*, vr. 25a; Edib, vr. 46a.

Azl-i Kāimmakām Mustafa Paşa ve nasb-ı Sâlih Paşa

Ve yine mâh-ı mezbûrun onuncu cum'aertesi günü rikâb-ı hümâyûn kāimmakāmı Mustafa Paşa, kāimmakāmlıkdan azl yerine vezîr kethüdâsı olan Elhâc Sâlih Ağa'ya üç tuğ ihsân-ı hümâyûn olup, rikâb-ı hümâyûn kāimmakāmı olmuşlardır, yerine defterdâr İsmail Efendi'nin mektûbcu[su] İbrâhim Efendi vezîr kethüdâsı olmuşlardır.

Tekā'üd-i Mustafa Paşa

Ve yine sâbık kāimmakām Mustafa Paşa tekā'üd ihtiyâr edüp, Tekfurdağı'na irsâl olunmuşdur, sebeb-i azli cum'a günü selâmlıkda verilen arzuhâller ve hatt-ı şerîfde "*umûr-ı ibâdullâhı rü'yete iktidârı olmayup ve nân-ı azîz gāyet siyâh ve me'kûl olmayup*", deyü sebeb-i azli bu olmuşdur.

Nevrûz-ı sultânî, beş orta çıkması

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi üçüncü cum'a günü nevrûz-ı sultânî olup, ertesi cum'aertesi günü ale'l-acele beş orta beş bin âdem olmak üzre ihrâc olunup, taraf-ı şehrîyârîden her bir ortaya beşer yüz guruş pilav akçesi deyü ihsân-ı hümâyûn olmuşdur, ol gün azîm yağmur yağup, Topkapu'dan çıkup, Küçükçekmece'ye sürüp, hânlar konup, ol gece nân-ı azîz yetüşmeyüp, azîm hasârât, hatta hânları ve mahkemeyi yakmışlardır, encâmı hayr ola **(110b)**.

Osman Paşa esîr olması ve Bender'e getürmesi

Ve yine bundan akdem Kapudan Hasan Paşa Donanma-yı hümâyûn ile Pirezen adasından kalkup, Kelleci Osman Paşa ve bir aded yeniçeri ortası, vâfir asâkir-i İslâm ile muhâfız ta'yîn olunup, ba'dehu iki gün mürûrunda Moskov donanması gelüp, cümlesini esîr edüp, ba'dehu Kırım'dan Leh'e irsâl, ba'dehu ta'yînât verilüp, mâh-ı mezbûrda mezbûr Osman Paşa'yı ve etbâ'larını ve mezbûr ortayı, yüz mıkdârı neferâtı ve zâbitânı ve kazganlarına seyisâne bârgîrleri ile donadup, yanlarına âdemler ta'yîn ve mükemmel ta'yînât vererek, Bender kal'asına götürüp teslîm eylemişlerdir ve Bender etrâfı şimdiki hâlde emn ü emân üzeredir. Lillâhilhamd ve'l-minne.

Kalas'da Moskov'un inhizâmı

Ve yine bu esnâda Kalas tarafına azîm mükemmel Moskov askeri gelüp, Kalas'da

olan asâkir-i İslâm ile azîm ceng ü cidâl, asâkir-i İslâm tarafından birkaç toplarını zapt ve bozup, bakıyyetü's-süyûf olan kefere-i Moskov münhezimen karârı firâra tebdîl eylemişlerdir. Lillâhilhamd ve'l-minne.

Azl-i Yeniçeri Ağası ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrda Ordu-yı hümâyûnda Dergâh-ı âlî yeniçeri ağası Sâlih Ağa azl, yerine sâbıkā ağa, paşa olup, ba'dehu rikâb-ı hümâyûndan kāimmakām olan Hasan Paşa yeniçeri ağası olmuşdur.

Def'a-i sâlis cebeli ihrâcı

Ve yine def'a-i sâlis cebeliler ihrâcı Ordu-yı hümâyûndan tertîb olunup Âsitâne'de ve sâ'ir mahallerde ashâb-ı mâlikânelerine tevzî' sene-i sâbıklarının bu def'a bir buçuk katı olup, cümle mütehayyir olup ve tahsîllerine bed' olunmuşdur. Cümlenin mu'îni evvelâ Mevlâ, Hakk te'âlâ encâmını hayr eyleye, âmîn.

Âsitâne-i aliyyeden livâ-i şerîf ve Ordu-yı hümâyûn çıkup, meştâya gelince olan havâdisât

Livâ-i şerîf ibtidâ Davudpaşa

İşbu bin iki yüz iki senesi mâh-ı Cumâdelâhırın dokuzuncu pazarertesi günü livâ-i şerîf-i nusret-redîf sâyesiyle, mütevekkilen ale'llâhi ve mütevessilen min rûhâniyeti Resûlillâh, Âsitâne'den hareket ve Davudpaşa sahrâsında nasb-ı hıyâm-ı nusret ve sekiz gece beytûtet birle mâh-ı mezbûrun on yedinci ve firârımızın dokuzuncu salı günü alay ve alay-ı şecâ'at-reftâr ve cenâb-ı pâdişâh-ı adâlet-kâr ile bi'l-ma'iyye İncirli sahrâsında müretteb Yemeklik mahalline lede'l-vürûd rüsûm-ı Devlet-i aliyyeyi edâ edüp, ba'de'l-vedâ' semt-i maksûda azîmet ve du'â-yı hayr-ı pâdişâhîye mazhar ve rehber olarak gazâya niyyet birle, Çekmece-i sagīr, 3 sâ'at; Çekmece-i kebîr, 3 sâ'at; Silivri, 6 sâ'at; Kınıklı, 4 sâ'at; Çorlu, 4 sâ'at; Karışdıran, 6 sâ'at; Burgos, 4 sâ'at Baba-yi atîk, 4 sâ'at; Hafsa, 6 sâ'at; Edirne, 4 sâ'at; cem'an yekûn, 44 sâ'at.

Edirne'ye

Tevcîhimizin onuncu ve mâh-ı merkūmun yirmi altıncı perşenbe günü Hadımağa çeşmesi'nden alay ile Edirne'ye lühûk ve Sırık meydânı nâm mahalle nasb-ı hıyâm olunup, on sekiz gece meks ve istirâhat ve Sofya cânibine gidilmesi

bi'l-istişâre karâr bulduğundan, şehr-i Receb-i şerîfin on beşinci ve vusûlümüzün on dokuzuncu pazarertesi günü fekk-i tınâb-ı ârâm ve mahall-i matlûba müteveccihen, Kemâlçayırı, 3 sâ'at; Cisr-i Mustafa Paşa, 3 sâ'at; Harmanlı, 6 sâ'at; Uludere, 5 sâ'at; Kayalı, 7 sâ'at; Papaslı, 6 sâ'at; Filibe, 6 sâ'at, cem'an yekûn, 36 sâ'at.

Filibe'ye

İnfikākımızın yedinci ve şehr-i mübârekin yirmi yedinci günü Filibe sahrâsına vâsıl ve hayme-nişîn ve altı gün oturup, yedinci ve mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci cum'aertesi günü kazâ-i mezbûreden dahi hareket, Tatarpazarı nâm sahrâya yevm-i mezbûrede vürûd, 6 sâ'at ve üç gece beytûtet ve dördüncü ve yine Recebin selhi günü Pazarcık'da dahi bi'l-yümn ve's-sa'âde alay ile nehzat; Yeniköy, 4 sâ'at; İhtiman, 6 sâ'at; Ormanlı, 6 sâ'at; Sofya, 6 sâ'at, yekûn 22 sâ'at.

Duhûl-i Sofya

İnfisâlimizin dördüncü ve şehr-i Şa'bânü'l-mu'azzamın üçüncü cum'a günü yine Yemeklik mahalline tertîb olunan alay ile Sofya sahrâsına vusûl ve nasb-ı hıyâm ve elyevm ârâm olunmağla cenâb-ı müsehhilü's-su'âb-ı zât-ı pâkî ve livâ-i şerîfin sâhib-i habîb-i ekremi hürmetine işbu menzilimizi mukaddeme-i fevz ü nusret ve fütûhât-ı kebîr ihsânıyla cemî'-i ümmet-i Muhammedi mansûr ve mesrûr ve a'dâ-yi dîn-i mübîni münhezîm ve makhûr eyleye, âmîn. Be-câhı Nebiyyü'l-Emîn. Cem'an yekûn 108 saat. Ed'iyye-i hayriyyeye asâkir-i muvahhidîn ile bir tarafdan zehâir tertîbâtı ve bir cânibden sâ'ir me'mûrlara intizâr ile kırk sekiz gün Sofya sahrâsında tevakkuf ve ârâm ve kırk dokuzuncu ve şehr-i mübârek-i Ramazânın yirmi ikinci perşenbe günü fekk-i hıyâm ve Niş'e müteveccihen, Halkalı, 6 sâ'at; Sarıyurt, 5 sâ'at; Şehirköyü, 5 sâ'at; Musa Paşa Palankası, 5 sâ'at; Sahra-yı Niş, 8 sâ'at: cem'an 29 sâ'at.

Niş serhaddine

Ve azîmetimizin beşinci ve mâh-ı mübârek-i Ramazânın yirmi altıncı pazarertesi günü Niş serhaddine iki sâ'at karîb Bane nâm mahallin pîş-gâhında kâin sâhaya darb-ı hıyâm-ı nusret **(111a)** ve ittifâk-ârâyile bi'l-istişâre Fethü'l-İslâm'a azîmet-karâr ve teveccühât-ı hümâyûn rüsûmu îd-i şerîfin üçüncü pazarertesi günü icrâ ve dokuz gün meks ü ârâm ile Şevvâl-i şerîfin beşinci ve varmamızın onuncu çarşanba günü, sahrâ-yi mezkûreden dahi fekk-i hıyâm-ı karâr ve Fethü'l-İslâm'a müteveccihen esnâ-yı tarîkde Gurgoşofca

nâm menzilde Vidin cânibi seraskeri tarafından vârid olan tahrîrât ve serhadd-nişînin mahzarları mezmûnunda Fethü'l-İslâm cânibinde ordu-yı hümâyûna kâfî ve ta'yînâta vâfî zehâirin, adem-i vücûdu beyânı ve birkaç gün Vidin sahrâsında ikāmet ile külliyetlü zehâir tisyârı ve etrâf ve civârdan isticlâb ile imlâ ve takviye ve istihkâmıyla gidilmesi îmâ olunduğu istisvâb olunmağın beş on gün Vidin'de ikāmetle, zehâir mâddesi ba'de't-tanzîm, Fethü'l-İslâm'a müteveccih iken Vidin'e karâr verilüp, Bane'den Cisr-i Temirî 4; Gurgoşofca, 7 sâ'at; Gırlan 4 sâ'at; Kula, 4 sâ'at; Mersumonya 4 sâ'at; ve Vidin sahrâsıdır ve Vidin'e bir sâ'at karîbdir. Yekûn 23 sâ'at.

Serhadd-i Vidin

Bane'den hareketimizin beşinci ve şehr-i Şevvâlin dokuzuncu pazar günü şerh verildiği üzre sahrâ-yi mezkûr[a] darb-ı hıyâm ve on beş gün ikāmet, on altıncı yine Şevvâlin yirmi dördüncü pazarertesi günü sâ'at altıda ale'l-gafle konakcı paşayı Otağ-ı âsafîye ihzâr ve tuğ-ı nusret-makrûnu teslimen yurdumuza bir sâ'at mesâfe Vidin serhaddinin Fethü'l-İslâm cânibinde Kalafat nâm mahallin karşusunda Tuna kenârına vaz'ı irâde ve iki sâ'at mürûrunda livâ-i şerîf ve cümle ordu-yı hümâyûn ricâli mahalle-i merkūma vürûd,

Kalafat

Ve nasb-ı hıyâm-ı ârâm olunduğu ve üçüncü yine şehr-i Şevvâlin yirmi altıncı çarşanba günü mukaddem karâr verildiği üzre Vidin cânibi seraskeri Hasan Paşa hazretleri on iki bin mıkdârı süvâri ve piyâde ve kapusu halkıyla ale's-seher Kalafat sahrâsından hareket ve Mehâdiye boğazının feth ve küşâdına me'mûriyeti hasebiyle gazâ ve cihâd himmetine azîmet eylediği günü akd olunan meclis-i meşveretde hâlâ ordu-yı hümâyûn çarhacısı Çerkes Hasan Paşa hazretleri altı bin mıkdârı süvâri ve piyâde ve kapusu halkıyla ve hâlâ ocağ-ı âmire zağarcıbaşı[sı] ağa, ma'iyyet-i müşârün-ileyhe yeniçeri zâbiti olarak berü tarafdan Fethü'l-İslâm cânibine azîmet ve hîn-i iktizâda serasker-i müşârün-ileyh karşu geçüp, imdâd eylemesi istisvâb ve karâr bulduğundan çend-rûz zarfında istisvâb edecekleri zahîreleri ba'de't-tekmîl, şehr-i Zilkadenin üçüncü salı günü hareket eylediği ve avn-ı inâyet-i hayri'n-nâsırîn ve imdâd-ı rûhâniyyet-i hazret-i Fahri'l-mürselîn ve kuvvet-i baht-ı pâdişâh-ı rû-yi zemîn ve teveccühât-ı kulûb-ı âmme-i müslimîn ile Vidin seraskeri Hasan Paşa hazretleri yine mâh-ı merkūmun beşinci perşenbe günü Fethü'l-İslâm muhâfızı Memiş Paşa ma'iyyetinde olan asker ile balyemez toplarını alup, Tekkeburnu nâm mahalle hafr ve yevm-i mezkūrda bi'l-ittifâk İrşova'ya

endahte eylemesi muktezâ-yı istiklâli üzre emr eylediğiyçün, yevm-i merkūmda, mahall-i merkūmeden ale's-sabâh topları atmağa başladıkda küffâr-ı hızlân-karîne dehşet-târî olmakda iken, berü tarafda Çerniç cânibinden serasker hazretleri dahi ma'iyyetlerinde olan leşker-i mehâbet-gîr ile "Allâh Allâh" ve salât-ı peygamberî garrâ ve feryâd ve ruhâniyet-i Resûl-i kibriyâ-aleyh ve alâ âlihî ezke't-tehâyâ hazretlerine istinâd ile merdâne ve dilîrâne hücûm eyledikleri anda küffâr-ı müşrikîn İrşova'dan firâr ve Nemçe hudûduna kâin mânend-i kal'a, toplar ve edevât-ı sâ'ir ile takviye verdiği nezârethânesine tahassun fikrinde iken, gāzîyân-ı vegâ, anda dahi ceng ü peykâr ve inâyet-i perverd-gâr ile ihrâc ve kahr ü tedmîr ve her biri birer palanka şeklinde derûnunda yirmi ve dahi ziyâde hân ve bu kadar top ve mühimmât ve asâkir ile memlû iken, inâyet-i Hakkla birkaç sâ'at zarfında fethine muvaffak ve katı vâfir zehâir ve bâliğan mâ-belağ mâl-ı ganâim ve top ve cebehâne ve mühimmât-ı sâ'ire ve hadden mütecâviz esîr ahz olunduğu ve ol gün mahall-i mezbûre hem-civâr palankalardan Tofor (?) ve Dubavnik (?) nâm iki palankalarını memâlik-i Âl-i Osmân'a zamîme ve iltihâk eyledikleri haber-i meserreti Zilkadenin altıncı cum'a günü ale's-seher birkaç tatar ve iki sâ'at mürûrunda, serasker hazretlerinin ikinci çukadârı tahrîrâtla Ordu-yı hümâyûna vürûd ve samur kürk ilbâs ve ze'âmet tevcîh ve ihsân ve sâ'ir müjdecilere dahi alâ haddihî hil'at ilbâsıyla ikrâm olunduğu ve bu meserret-i dil-güşâ ile herkes şükr-i Yezdân üzere iken, serdâr-ı ekrem hazretleri dahi kemâl-i gayret ve memnuniyetten mâh-ı mezbûrun sekizinci pazar günü gāzîyân-ı merdân ve dilirâne atâ ve ihsân kasdıyla vâfir altun istishâb ve tebdîlen ol havâliye âzim olduğunun ferdâsı pazarertesi günü mahal-i mezkûreden dilâverânın ahz eyledikleri üserâdan iki yüz elli re's esîr ve on üç kıt'a musanna' ve isti'mâle şâyân top ve mühimmât-ı cebehâne ve tophâne ve sâ'irleri serasker paşanın **(111b)** silahdârı ve ma'iyyetlerine terfîk olunan Nazîf Efendi hazretlerinin duhânîleri ve sâ'ir gāziyân ile orduya vürûdlarında, silahdâra samur kürk ve on kanad altun çelenk ve duhânîye, sîm çelenk ve kapud ve sâ'ire alâ haddihî ilbâs-ı hil'at ve sadrıazam bulunmadığından kethüdâ-yi âlîleri bulunan Ruhî Süleymân Ağa ilbâs ve i'tâ eylediği günü, serasker paşanın ma'iyyetlerinden mersûl ve Memiş Paşa ma'iyyetleriyle nehr-i Tuna'da, Belgrad câddesinin birin yolunun sedd-i sedîdi ve Belgrad'a zehâir tisyârı ve asâkir irsâlinde mâni'-i küllî olan İnlik boğazında vâkı' olan dört tabyeden ibâret ve Ceneviz vaktinden kalma bir cesîm kal'a ki İnlik kal'ası ta'bîr olunur mahalle dahi, mütevekkilen ale'llâhi

te'âlâ, vakt-i şâfi'den gündüz sâ'at ikiye kadar top cengi, ba'dehu merdâne ve dilâvârâne yürüyüş edüp, dört beş sâ'at ceng ü peykâr ve derûnunda olan Nemçelünün ekserîsi esîr ve ma'âdasını sell-i seyf ve memlû olan top ve cebehâne ve top arabaları ve mühimmât-ı sâ'ireleri zabt ve kal'a-i mezkûre dahi avn-i Bârî ile teshîr olunduğu haber-i meserreti dahi ferdâsı salı günü ba'de'l-asr yine seraskerin baş çukadârı tahrîrâtla vürûd ve kürk ilbâs olunduğu, ferdâsı çarşanba günü ba'de'l-asr serdâr-ı ekrem hazretleri mahâll-i merkūmeden yine tebdîlen avdet ve ertesi yine Zilkadenin on ikinci perşenbe günü akd olunan meclis-i meşveretde livâ-i şerîfin olduğu mahalde tevkī'i ve hâlâ Vidin muhâfızı Şerîf Hasan Paşa hazretlerinin, kāimmakām nasbı ve muhâfazasıyçün sipâh ve silahdâr ağaları bilcümle ocakları halkıyla ve Dergâh-ı âlî müteferrikaları ve çavuşları meksi ve serdâr-ı ekrem hazretleri sâ'ir ricâl ve kibâr ve yeniçeri ocağı ve cebeci ve topcu ve top arabacı ocakları, bi-ecma'him sâ'ir darb u harb erbâbıyla terk-i ahmâl ü eskāl ederek ilerü Fethü'l-İslâm'a gidilmesi bi'l-ittifâk re'y-i savâb idüğü ve bâlâda beyân olunduğu vechile Çarhacı Hasan Paşa mukaddemce vukū' bulan fütûhât esnâsında saf saf askerini, ba'dehu kendüsü dahi diyâr-ı küffâra imrâr olunmuş olmağın, Fethü'l-İslâm'da külliyetlü kapusu halkıyla cerî ve cesûr ve kaviyyü'l-iktidâr-ı gayret-keşân-ı devlet-i ebed-i kıyâmda bir vezîrin vücûdu mevcûd olması ber-muktezâ-yı vakt ü hâl lâ-büdd olmak mülâbesesiyle, ordu-yı hümâyûn ma'iyyetine me'mûr Selânik vâlîsi ve çarhacı vekîli Selîm Paşa hazretlerinin, mahall-i mezkûre muhâfazasıyçün bir gün akdem tisyârı ve mâh-ı mezbûrûn on dördüncü cum'aertesi günü hareketi karâr-dâde ve azîmeti fermân olunduğu hînde, Nemçe hudûdunda kâin tabyalu Vamu ta'bîr olunur gümrüğünü Eflâk voyvodası tarafından mersûl-i asâkir-i gayret-şi'âr, meded-i Rabb-i Müste'ân ile feth u teshîr ve derûnunda mevcûd dört kıt'a top ve cebehânesi[ni] dahi zabt eyledikleri haber-i meserreti Eflak voyvoda[sı] Mavriyani Nikola voyvodanın vârid olan arzuhâlinde tebşîr ve kendüsü dahi çend-rûz zarfında bi'n-nefs hareket ve Praşova üzerine azîmetini îmâ ve avn-ı Bârî ile nice fütûhât ve bâ-husûs mezkûr Praşova teshîrine ikdâm-ı tâm edeceğin iş'âr eylediği ve bâlâda beyân olunduğu vechile, zehâir mâddesi tanzîm ve asâkir ve serasker ile takviye ve istihkāmından mâ'adâ zikr olunan palankalar dahi imdâd-ı İlâhî ile, idhâl-i dâ'ire-i Âl-i Osmân olduğu ve sâhil-i nehr-i mezkûrda yirmi bir gün ol vechile meks ve ikāmet ve karâr-ı mezkûr üzre yirmi ikinci ve yine şehr-i merkūmun on

altıncı pazarertesi günü andan dahi fekk-i hıyâm ve gazā ve cihâd niyet-i hâlisasiyle Fethü'l-İslâm'a azîmet ile Balay köprüsü 5, Kosyak 4, Çırboriçe 4, Fethü'l-İslâm 7; cem'an yekûn sâ'at 20.

Hareketimizin dördüncü ve Zilkadenin on dokuzuncu perşenbe günü Feth-i İslâm'a dâhil ve ferdâsı Cum'a günü Otağ-ı âsafîde akd olunan meşveretde Fethü'l-İslâm'da mevcûd ordu-yı hümâyûn karşusunda Nezarete gidilmesi müzâkere olundukda, bu husûsa serasker paşanın re'y-i munzam ve ittifâk-ı lâzime-i vakt ü hâlden olduğuna binâen, istifsâr-ı tevakkufu re'y-i hüsn olduğundan, meclis-i meşrûtî bu vechile karâr-dâde ve herkes haymelerine avdet eyledikden sonra, sâ'at yedi buçukda, devletlü Nazîf Efendi hazretleri, tekrar Otağ-ı âlîye da'vet ve kethüdâlık makāmın ferve-i samur ilbâsıyla Cenâb-ı Hakk'dan her umûrunda tevfîk i'tâsı niyâzında iken meymenet-kudûmları muktezâsınca, ferdâsı cum'aertesi günü serasker paşa ve Memiş Paşa taraflarından ve Eflâk voyvodasından yetmiş mıkdârı esîr ve bir top ve bayrak ve terâne yine tahrîrâtlarıyla vürûd ve cümle ordu bu vechile birbirini müte'âkib meserretden memnûn ve hamd ü senâda iken yine Zilkadenin yirmi beşinci çarşanba günü serasker paşaya terfîk, Çerkes Hasan Paşa hazretleri Mehadiye boğazının derûnunda ve sedd-i sedîdi olan üç tabyalu palankasını gece sâ'at beşde **(112a)** imdâd-ı Rabbânî ve ma'i[yy]etinde olan cünûd-ı muvahhidîn ile feth u teshîrine muvaffak olduğu haber-i meserreti ale's-seher çifte tatar müjdesiyle vürûd ve bir sâ'at mürûrunda Çerkes Paşa'nın mehterbaşısı kāimesiyle vusûl ve akībinde dahi serasker hazretlerinin tatar ağası tahrîrâtıyla vürûd eylediği, hamden sümme hamden, Fethü'l-İslâm'a dâhil olalıdan berü beher yevm birbirini müte'âkib meserretden cemî'-i mü'minîn ve muvahhıdîn şükr-i bî-hadd ve senâ-yi lâ-yu'add etmekde iken, yine mâh-ı Zilkadenin yirmi altıncı perşenbe günü serdâr-ı ekrem efendimiz hazretleri dâ'ireleri ceng ve harb erbâbını ve çavuşbaşı ağa ve tezkire-i sânî efendiyi istishâb ile İrşova karşusunda vâkı' Tekke Burnu nâm mahalde ikāmet ile ilerü seraskerden ve asâkir-i gayret-keşân-ı gāziyâna atâ ve ihsân ve teşvîk ve tergīb niyetiyle azîmet eylediği cum'a gecesi Cenâb-ı Nâsır-ı Mutlak ve i'ânet-i resûl-i hazret-i Hakk, bir tarafdan serasker hazretleri ve bir cânibden Çerkes Paşa ve bir koldan kul kethüdâsı mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı perşenbe gecesi feth ve teshîrî mukadder olan Akpalanka üzerinden Mehadiye boğazının cevânib-i erba'asında kâin palankaları feth ve boğazın küşâdı içün hücûm olunduğu

küffâr-ı hızlan-karînin mesmû'ları oldukda dehşetinden firâra ibtidâr ve asâkir-i muvahhidîn ile etrâf-ı selâseden yürüyüş ile ardlarına düşüp, Mehâdiye boğazı ve kal'asından dahi hurûc ve müretteb olan ordu-yı menhûsu ve asker-i makhûru ve cenerali firâr ve ardlarına düşüp, firârîleri ve mühimmât ve top ve eşyâlarını asâkir-i İslâm çevirmek kaydında oldukları haber-i meserreti cum'a günü sâ'at bir buçukda serdâr-ı ekrem efendimizin kahvecibaşısı müjdesiyle gelüp, akībinde nice müjdeciler ve iki sâ'at mürûrunda meserret-i mezkûru musaddık serasker hazretlerinin tahrîrâtı ve verâsında Mehadiye'den bir buçuk sâ'at ilerüde küffârın kaçırdığı toplardan bir topunun ve mühimmât ve eşyâsını çevrildiği ve ceng ü peykâr oldukları tahrîrâtı ve sâ'at sekizde Mehadiye kal'ası dahi ârâzî-i Devlet-i aliyyeye mülhak olduğu meserreti ve tahrîrâtı sadrıazam efendimizin peşkir ağasıyla vürûdunda mehterhâne ve top şenliği ve Fethü'l-İslâm kal'asından yirmi top endahtı ve ordu-yı hümâyûn pîş-gâhında nehr-i Tuna'da lenger-endâz olan kırlangıç ve şalopeler dahi top şenliği fermânı olup, i'lân-ı meserret-i âmm ve şenlik-i mezkûrdan herkes şâdmân oldukları ve Eflak voyvodası mukaddemâ me'mûr olduğu Praşova üzerine bi'n-nefs azîmet ve düşman ile muhârebe ve altı kıt'a top ve katı küllî küffârı kahr ü tedmîr ve bakıyyetü's-suyûf olan vâfirini esîr eylediği yine Zilkadenin yirmi sekizinci cum'aertesi günü tahrîrâtı ile tatar geldi ve bâlâda mestûr Mehadiye fütûhâtından gāziyân-ı vegā mâl-ı ganâim-i muğtenim ve iki üç binden mütecâviz esîr ve hadden efzûn zehâir ahz olunduğundan başka kırk binden ziyâde ağnâm sürüp, gāziyân getürdüklerini serasker paşa hazretlerine yevm-i mezkûrda tebşîr ve tahrîr eylediği ve bâlâda mezkûr mukaddemce feth ve teshîri mukarrar olan İnlik palankasının hısn-ı hasîni olan İnlik mağarası dedikleri gār-ı kebîri, me'mûr olan Memiş Paşa hezâr ikdâm ve derûnunda mevcûd iki bin mıkdârı küffârı bu kadar tazyîk eylediğinden gayrı, on günden mütecâviz muhâsara etmiş iken kâr olmadığından serdâr-ı ekrem efendimiz Tekkeburnu'nda olduğundan bi'n-nefs üzerine varup, bir kat dahi tazyîk ve âkibetü'l-emr, düşman-ı makhûr vire bayrağını açup ve istîmân eylediklerinden mecmû'-ı edâvât-ı harbiyye ve mühimmât ve topları bırağılmak üzre vire ve âmânlarına müsâ'ade ve yalnız canlarının halâsıyla, gār-ı mezkûr dahi ol vechile yâverî-i tevfîk-i Cenâb-ı Subhânî ile feth u teshîr ve memâlik-i İslâmiye'ye dâhil olduğu haber-i meserreti yine yevm-i mezbûrda vârid olduğu ve derûnundan çıkan esliha ve top ve cebehânesini ve mühimmât-ı sâ'iresini serdâr-ı ekrem

efendimiz ihrâc ve mâh-ı mezkûrun selhi pazarertesi günü istishâb ve Fethü'l-İslâm'a götürdüğü, ferdâsı şehr-i Zilhiccenin gurresi salı günü Otağ-ı âsafîde, meclis-i şûrâda bi'l-ittifâk karşu cânibe imrâr ve bâlâda muharrer, avn-ı Hakk'la feth ve ârâzî-i Devlet-i aliyyeye zamm olunan Nezarete'ye, Fethü'l-İslâm'da mevcûd ordu ile gidilmesi karar bulduğundan, Dergâh-ı âlî yeniçerileri hemân karşuya imrâra şitâb ve ol vechile on beş gün meks ve on altıncı mâh-ı Zilhiccenin dördüncü cum'a günü fekk-i tınâb ve karşu cânibe mürûr ve vakt-i asrda hareket ve mezkûr Nezarete ile İrşova beyninde vâkı' sahrâya darb-ı hıyâm-ı nusret olunduğu ve Devlet-i aliyyenin Sırb re'âyâsından ve fi'l-asl Belgrad havâlîsinden ve ni'metiyle perverde iken şükrini bilmeyüp, Hakk-ı ni'meti fedâ ve ol havâlinin Sırb re'âyâsını tahrîk **(112b)** ve isyânına bâdî olan Koça dedikleri mel'ûn, Nemçelü'ye tab'iyyet ve kapudanlık ile şapka giyüp, Nemçelü tarafından başbuğ olarak, Nemçelü usât tâ'ifesiyle mahlût İnlik ile Zemun beyninde vâkı' Akpalanka'da tevattun eylediği Memiş Paşa'nın mesmû'ı oldukda, mezkûr palanka üzerine kendüsü berren ve çete kayıkları nehren, mütevekkilen alellâh, hucûm ve katı vâfir ceng ü cidâl ve inâyet-i Hakk'la ekserî düşmanı sell-i seyf edüp, mesfûr Koça kapudanı ve seksen mıkdârı usât ve Nemçelü'yü hayyen ahz ve palankayı dahi ahz ve teshîre muvaffak olduğu haberi ve mesfûrları Zilhiccenin yedinci pazar günü Ordu-yı hümâyûna ba's ve tesyîr ve getürenlere atiyye i'tâ ve hil'atlar ilbâs ve Memiş Paşa'ya dahi rütbe-i vâlâ-yı vezâret ihsânıyla bekâm ve mesfûr Koça ile sâ'ir rüfekâları usâtdan elli yedi nefer mel'ûnları diri diri kazığa urulup, ol vechile mücâzât ve re'âyâ-yi sâ'ireye ibret kılınmışdır, avn-ı inâyet-i hayrü'n-nâsırîn ile mukaddemce feth u teshîr ve zamîme-i memâlik-i İslâm olan Mehadiye şehri ve kal'ası muhâfazasında cünûd-ı muvahhidîn ile asker-i zafer-i rehber ve çarhacı paşa ve sâ'ir me'mûrlar kıyâm üzre idi. Mâh-ı Zilhiccenin yedinci pazarertesi günü, mahall-i merkūmda serasker paşa haymesinde kethüdâ beyden mâ'adâ cümle ricâl ve devlet ve ocaklar ağaları, li-ecli'l-müşâvere mevcûd bulunmaları fermân buyurulmağın, yevm-i merkūmda akd olunan meclis-i şûrâda, küffâr-ı hızlân-karîn Mehadiye'den firâr ile ne mahalde olduğu tahrîr ve mukābele ve muhârebe içün çarhacı vezîr-i şecâ'at-[se]mîr Hasan Paşa mıkdâr-ı vâfî süvâri ve piyâde asker terfîkıyle, ilerü tisyârı re'y-i savâb olmağla, hemân hareket ve cevânib-i erba'aya müddet-gâh-ı basîret ederek, düşmân-ı mahzûl, hîn-i firârlarında bir mahalde ikāmet edemeyüp, Şebeş boğazında karâr ve kendüye takviye verdiğini bi't-taharrî tahkīk ve gerüye ihbâr etmekle, seras-

ker paşa ve sâ'ir ma'iyyetine me'mûr, asâkir-i İslâm-ı mehâbet-gîr ve mühimmât-ı top ve cebehâne ve levâzımât-ı sâ'ire ile, düşman-ı dîn-i azîmet-karînin mukābelesine azîmet, muhâzî-i düşmana meterisler hafr ve cüyûş-ı muvahhidîn ve toplar vaz' ve merdâne ve dilîrâne karâr edüp, ancak Alaman düşmanı tamâm düşmanlığını icrâ niyyet-i fâsidesiyle, var kuvveti bazuya getürüp, iki buçuk sâ'at mesâfe bir dağdan, bir dağa arîz ü amîk meterisler hafr ve envâ' gûne musanna' tabye ve hendek ve şaranpol ve iki yüzden mütecâviz mütenevvi' top ve ellibinden mütecâviz, soltat ve katana ve demürlü, asâkir-i menhûsesini tabur, tabur ve sâ'ir vechile gûnâ gûn metânet ve resânet ile takviye verdiğinden başka verâ-yi asker-i makhûrede kral-ı bed-fi'âl dahi mevcûd idüği Ordu-yı hümâyûna tahrîr ve inhâ olunmak mülâbesesiyle mâh-ı merkūmun dokuzuncu perşenbe günü Otağ-ı âsafîde, meclis-i şûrâda serdâr-ı ekrem efendimiz bi'n-nefs tebdîlen ve ocakları ve zâbitânı ve sadrıazam efendimizin dâ'iresi halkı ve ricâl-i Devlet-i aliyye dâ'irelerinde mevcûd ağavât ve hüddâmın gönüllü ve hâhişlüleri mukābele-i düşmanda olan asâkir-i muvahhidîne imdâd ve i'ânetleri karâr-dâde ve kapu halkı ve gönüllü suvâriyâna dellâlbaşı ağa başbuğ olarak, lede'd-du'â ve hezîmet-i küffâra ba'de'l-fâtiha, âzîm gazâ ve kahr ü tedmîr-i düşmana mü-teveccihen, muhâzi-i düşmanda asâkir-i İslâma iltihâk eyledikleri ve serdâr-ı ekrem efendimiz, Re'îsülküttâb Râşid Efendi'yi ma'iyyetine isticlâb buyur-dukları ve tarafeynden top cengi ve aralık aralık çarhalar, bâzâr-ı kâr-zârda metâ'-ı cân ve baş alış verişleri olmakda olduğu ve mâh-ı merkūmun yir-minci pazar günü, mütevekkilen ale'llâhi'n-nasr, yürüyüş tasmîm ve karâr verildiği mütevâtir-i dînden haber olunmuş idi, ol gece düşman-ı makhûr, yürüyüş musammem olduğundan haberdâr ve cüyûş-ı deryâ-hurûşun hamle ve hücûmlarına tahammül edemeyeceklerini ve gâh metânet ve [gâh] asker-i menhûsalarına karîne istinâden, karâr şıkkları miyânelerinde müzâkere ve havf ü haşyetlerinden nâşî, âkibetü'l-emr mehâbet-i İslâmdan derûnlarına ru'b u hırâs müstevlî olup, karârı firâra tebdîl ve gece sâ'at altıda firâr eyle-dikleri, ahz olunan dillerin takrîrlerinden ma'lûm oldukda, "*Gün doğmadan neler doğar*" fehvâsınca sabâha ta'lîk olmayup, der-akab verâlarından çarhacı paşa mıkdâr-ı vâfî süvâri ve piyâde-i gāziyân-ı vegā ile ta'kīb-i firâriyân-ı düşman-ı dîne ta'yîn kılındıkları haber-i meserreti pazar günü sâ'at altı buçukda müjdesiyle serdâr-ı ekrem efendimizin kavvâsbaşısı vürûd, sekiz buçukda (**113a**) mezküru musaddak ve keyfiyet minvâl-i muharrer üzre

olduğunu mübeyyin, sadrıazam efendimizin tezkiresiyle, bir nefer çukadârı ve bir nefer Tatarı vârid oldukda, müjdecilere ilbâs-ı hil'at ve atiyye ihsân ve tebşîr-i meserret ve i'lân ve iş'âr ve herkes şükr-i Yezdân ve bir kat dahi nusret-i İslâm ve inhizâm-ı düşman-ı dîn du'âsına muvâzebet etmekde iken, ta'kīb-i firâriyân içün me'mûrlar, küffâr-ı azîmet-karârı, kıra ve kova Şebeş şehrine sokup ve cevânib-i erba'asından âteş verüp, derûnunda mevcûd düşman-ı dînden birkaç bin mıkdârı mahrûken endahte-i makarr-ı zemîn ü cehennem esfelü's-sâfilîn ve şehr-i mezkûr dahi külliyen ihrâk ve âsâr-ı ebniyeden nesne kalmadığını ve yedi sekiz bin mıkdârı Nemçelü makhûr, bin sıbyân ve nisvân seby ve istirkāk ve beş altı kıt'a top ve cebehâne arabaları çevirildiği ve hamdullâhi te'âlâ asâkir-i nusret-me'âsir, mâl-ı ganâime muğtenîm olduklarından başka üç dört bin mıkdârı çadır ve çerge ellerine geçdiği ve defterdâr efendiden mâ'adâ, ricâl-i Devlet-i aliyye devletlü kethüdâ beyefendimiz ile Şebeş boğazının öte cânibinde kâin serasker paşa haymesinde li-ecli'l-müşâvere mevcûd bulunmaları bâbında emir-nâme-i aliyye, hazret-i serdâr-ı ekrem, ferdâsı pazarertesi günü sâ'at dokuz buçukda vürûdunda, der-akab matlûb buyurulan zevât-ı kirâma haber irsâl ve bi'r-refâka kethüdâ bey ile sâ'at on birde hareket ve ol gece Lazaret'e altı sâ'at mesâfe Mehadiye'de beytûtet ve ertesi salı günü Şebeş boğazının berü cânibinde Mehadiye'ye sekiz sâ'at ba'îd serdâr-ı ekrem efendimizin ordularına lühûk ve ferdâsı çarşanba günü Ordu-yı mezkûrdan üç sâ'at ilerü serasker paşanın ordusuna vusûl ve sâ'at beş buçukda akd olunan meclis-i şûrâda Mehadiye muhâfızı İbrâhim Paşa külliyetlü asâkir ile ilerüde çapulda olmağın, serasker-i zafer-rehber dahi mecmû'ı atına ve kılıcına güvenen küllü ile çapul eylemesi ve Mehadiye'nin şaranpolar ve hendekler ile takviyeye ve tahaşşüdü ve vech-i âhar ile istihkâmı bi'l-müzâkere karâr ve sadrıazam Ordusuna avdet olunduğu ve bu def'a feth u teshîr olunan Şebeş boğazı ve küffârın meterisleri ve envâ' musanna' çarhıfelekleri ve birbirini gözedür tabye ve şaranpoları bi'z-zât meşhûdumuz olup, envâ' metânet ve rasâneti fikr ve mülâhaza olundukda, işbu fütûhât, mücerred cenâb-ı Müfettihü'l-ebvâb ve Nâsır-ı mutlakın kuvvet-i kudreti ve hazret-i Kâinât-ı aleyh efdalü's-salavat hazretlerinin imdâd-ı rûhâniyeti ve leyl [ü] nehâr olunan du'â ve havâss-ı Kur'ân'ın semeresi ve yüzümüzün karasını yüzümüze urmayarak kemâl-i inâyeti olduğunda iştibâh olmadığı ve bu ni'metin şükrinde âciz ve tahdîs-i ni'met birle serdâr-ı ekrem ve re'îs efendi ol tarafdan kemâ-fî's-sâbık karâr ve sâ'ir ricâl-i Devlet-i aliyye me'zûnen avdet

ve cum'a günü Ordu-yı hümâyûna dâhil olunduğu ve nehr-i Tuna'nın küşâdına me'mûr Memiş Paşa mukaddemce fethine muvaffak olduğu Bakır ma'deni'nden berren ve çete kayıkları bahren ve ve Rumeli vâlîsi ve Belgrad cânibi seraskeri Abdî Paşa hazretleri ma'iyyetinde olan elviye askerlerine Ankara mutasarrıfı Elhâc Abdî Paşa'yı başbuğ olarak karşu Pançova'ya imrâr ve Tımış boğazının küşâdına ta'yîn ve Depedelenli Ali Paşa ve İbrâhim Paşa ve sâbık seraskerin kethüdâsı Semendire tarafından müşârün-ileyh Memiş Paşa'nın ma'iyyetine me'mûr ve imdâd ve birbirine i'ânet eylemesini, bâbuyruldu tenbîh eylediğinden, mütevekkilen ale'llâhi te'âlâ, me'mûriyetleri üzere Memiş Paşa berü cânibden, Akpalanka ta'bîr olunan kal'aya yürüş ve merdâne ceng ü peykâr feth ü teshîri ve Elhâc Abdî Paşa dahi Pançova'ya hücûm ve zabt ve teshîr eylediklerinden başka, bi'l-ittifâk Tımış boğazında olan Nemçelü'nün toprak kal'alar—ına yürüyüş ve bilâ-ceng ve harb, boğaz-ı mezkûru ve toprak kal'aları avn-ı Hakk'la zabt ve vâfir top ve cebehâne ve hadden mütecâviz esîr ve zehâir-i küllî alız ve gāziyân ol tarafda dahi mâl-ı ganâim ile muğtenim oldukları haber-i meserreti, yine Zilhiccenin yirmi yedinci günü pazar günü me'mûrların tahrîrâtıyla müjdesi vürûdunda, ordu-yı hümâyûn ve Ada kal'asından top şenliği ve i'lân-ı meserret olunduğu ve bi-tevfîkihî te'âlâ, cevânib-i erba'adan, düşman memâlikinden kırk saatlik yerden mütecâviz ma'mûr ve âbâdân nice nice memâlik idhâl-i dâ'ire-i Âl-i Osmân olduğundan gayrı, sahil-i nehr-i Tuna, bi'l-külliye meftûh ve Belgrad yolu küşâd ve havâli-i merkūme eyâdî-i düşınandandan tasfiye ve tathîr olunup, hatta ordu-yı hümâyûn karârgâhı olan Lazarete'den kayıklar ile gönderilen zehâirin vusûlü haberleri geldiği ve işbu sâl-ı ferhunde-fâl **(113b)** iki yüz üç senesi şehr-i Muharremü'l-harâmın beşinci pazar günü, bir müddetden berü Belgrad tarafından alız olunan dillerden yüz nefer mıkdârı esîr ve on kıt'a top ve dib ve derûnunda iki nefer sergerdeleri, kapudanları tahrîrâtıyla ordu-yı hümâyûna li-ecl-i istintâk vâsıl olduğu ve yine mâh-ı mezbûrun yedinci salı günü ser-çukadâr-ı hazret-i şehriyârî Esseyyid Abdullâh Ağa hazretleri vürûd ve resm-i devlet-i ebed-kıyâm üzre, kethüdâ-yı hazret-i sadrıazamî devletlü Nazîf Efendi hazretleri İrşova'dan istik[b]âle ve Otağ-ı âsafîye îsâl eyledikde, serdâr-ı ekrem-i mansûrü'l-alem hazretleri işbu sefer-i encâm-ı zaferde vukū' bulan gayret ve şecâ'at ve Devlet-i aliyyeye olan hızmet ve sadâkatlarine mükâfât, nefs-i nefîs-i hümâyûna mahsûs hıla'-i fâhireden serâsere kaplu bir sevb samur kürk dûş-ı istihkāklarına ilbâs ve

hazîne-i defâin-i mekârim-i cihân-dârîden bir murassa' seyf-i hakanî, miyân-ı hamiyyetine bend ve taltifât-ı şâhâneyi mübeyyin hatt-ı şerîf-i mehâbet-redîfi yed-i âlîlerine teslîm ve cümle ricâl-i devlet ve hademe-i saltanat muvâcehelerinde feth ü kırâ'et ve mazmûn-ı hatt-ı şerîf'den bilcümle memnûn ve du'â vü senâ olunduğu ve yine mâh-ı merkūmun on yedinci cum'a günü Kara Osmanzâde, yüz nefer mikdârı dilâverân istishâb ve karagol hızmetiyle Şebeş boğazı havâlîlerinde geşt ü güzâr iken, düşman-ı makhûrun birkaç yüz kadar suvâri ve piyâde asker-i menhûsasına tesâdüf ve ceng ü peykâra ibtidâr ve inâyet-i Hakk'la ekserîsini tu'me-i şemşir ve kahr ü tedmîr ve bakıyyetü's-süyûf otuz yedi neferini hayyen ve sell-i süyûf olan vâfir ru'ûs-ı maktû'a ahziyle ordu-yı hümâyûna tisyâr eyledikde, gāziyân-ı dilâverâna, çelenk ve atiyye ihsân buyurulduğu ve ferdâsı cum'aertesi günü Karayova başbuğu İbrâhim Paşa düşman-ı mahzûlün hudûduna, mütevekkilen ale'llâhi'n-nasr, hücûm ve müretteb asâkir-i makhûresini mukābil ve irâde-i İlâhî ile ceng ü cidâl, âkibetü'l-emr meteris ve toprak tabyelerini bırakdurup, münhezimen firâr eylediklerinden başka, esnâ-yı muhârebeden yirmiden ziyâde dîl ve vâfir kelle ahziyle cânib-i orduya ba's ve üserâ eylediği ve bi-hamduhî Subhânehu ve te'âlâ, ibtidâ seferden bu vakte gelince Nemçelü'ye vücûhla gālib ve hamden sümme hamden, nusret ve fütûhât-ı İslâmiyânda olup, eyyâm-ı şitâ dahi be-gāyet takarrub etmekle etrâf u eknâf re'[s]-i hudûdlara cesûr muhâfızlar ve ma'iyyetlerine esnâf-ı askeriye ve mühimmât ve lâzım-ı sâ'ire ile istihkâm ve bir tarafdan dahi meştâya müretteb asâkirin istihlâbı husûsuna ikdâm ve kemâl-i takviyelerine ihtimâm olunarak, mukaddemce bi'l-ittifâk karâr verildiği üzre meştâya azîmet içün şehr-i Muharremü'l-harâmın yirmi üçüncü perşenbe günü bi'l-yümn ve's-sa'âde Lazarete'den fekk-i tınâb karâr ve İrşova pîşgâhında meştâ askerinin imrârlarına medâr-ı sühûlet ve te'mîn-i kulûbları zımnında müceddeden inşâ olunan cisr-i kebîrden karşu cânibe mürûr ile Fethü'l-İslâm'a 4 sâ'at, yevm-i mezkûrda dâhil ve birkaç gün meks irade ve umûmen müşâvere birle, çarhacı paşayı meştâ askerine tamamen mürûruna dek kapusu halkıyla ve ma'iyyetine Kandiye muhâfızı Selîm Paşa'nın kethüdâsı kapu halkıyla başbuğ olarak İrşova'ya ircâ' olunmak karâr-dâde ve dördüncü mâh-ı merkūmun yirmi altıncı pazar günü andan dahi hareket birle, Kosyak 7 sâ'at; Sahrâ-yı Vidin, 10 sâ'at; ferdâsı pazarertesi günü Vidin sahrâsında sâye-endâz, fevz ü nusret ve ikbâl olan livâ-i şerîf-i gufrân-redîf hazret-i serdâr-ı enbiyâ aleyh ve alâ âlihî ezke't-tehâyâ, sâye-i selâmet-vâye-i

sa'âdetlerinde müstazıll ve çend-rûz ikāmet irâde ve meştâya azîmet olundukda, livâ-i şerîf-i mağfiret-redîf sandukasına vaz' olunmak de'b-i kadîm-i müstedîm olduğuna binâ'en, selh-i mezkûrda Vidin muhâfızı Şerîf Hasan Paşa ve sâ'ir ricâl-i devlet ve ocaklu da'vet ve sancağ-ı şerîf obasında cümlesi ziyâret ve salât u selâm ve cümlesi tekbîr-i du'â ederek, cümle ma'rifeti ve bi'z-zât serdâr-ı ekrem hazretlerinin yed-i meymenetleriyle sandukasına vaz' olunduğu ve yevm-i mezkûrda Ordu-yı hümâyûnda bi'l-fi'l Re'îsülküttâb olan Râşid Efendi rikâb-ı hümâyûn re'îsliğine, ilbâs-ı hil'at ve hemân Deraliyyeye hareket eylediği ve mukaddemce umûmen istişârede olan meclisin aynı ve kışla mahalli Edirne, Şumnu ve Ruscuk, kangısı irâde-i şâhâne buyurulur ise ol mahalde ikāmet husûsu rikâb-ı kâm-yâba arz olunmuş idi, irâde-i hümâyûn Ruscuk kasabasında olmağın, Edirne'den def', düşmandan dahi def' ve mâh-ı Saferü'l-hayrın on üçüncü çarşanba günü Ruscuk sahrâsında nasb-ı hıyâm, du'â vü senâ ve mâh-ı Saferü'l-hayrın yirmi birinci perşenbe günü cümle, kasaba-i merkūme duhûl ve meştâ-nişîn olmuşlardır. Hakk Subhânehu ve te'âlâ müteyemmin ve mübârek ve dâimâ mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn. Bi-hürmeti seyyidi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn **(114a)**.

"*İzâ câ'e Recebu terâ'l-acebe*"

Vekāyi'-i şehr-i Recebü'l-mürecceb li-sene selâse ve mi'eteyn ve elf

Alarga-i Donanma ve âyetlü sancak ta'lîkı

Bin iki yüz üç senesi mâh-ı Recebü'l-ferdin gurresi cum'aertesi olup, ol gün sancak kalyonları, kapudane ve iryâle ve patorne ve sâ'ir karaveleler ve bilcümle Donanma-yı hümâyûn Tersâne-i âmireden alarga olup, toplar atılmışdır. Ve yine ol gün taraf-ı hümâyûndan irsâl olunan otuz vukıyye sırma ile işleme, envâ' çiçekler ile müzeyyen bir göğez sancağı kapudanenin orta direğine ta'lîk eylemişlerdir.

İtmâm-ı binâ-i Paşakapusu

Ve yine mâh-ı mezbûrun üçüncü pazarertesi günü mukaddemâ muhterik olan Paşakapusu tamâm olup, yevm-i mezbûrda beş sâ'at yirmi dakīkada du'â vü senâ ile kāimmakām-ı sadr-ı âlî Elhâc Salih Paşa ve kethüdâ bey ve çavuşbaşı ağa ve Re'îsülküttâb Râşid Efendi ve bil-

cümle aklâm ve sâ'irleri cümle mahallerine ku'ûd ve kurbanlar zebh ve fukarâya i'tâ olmuşdur.

Tebdîl-i ziyâret-i Hazret-i Hâlid

Ve yine mâh-ı mezbûrun altıncı perşenbe günü şevketlü efendimiz hazretleri tebdîl, Hazret-i Hâlid radıyallâhu anh hazretlerini ziyâret ve Hazret-i Hâlid civârında bilcümle kebîr ve sagīr hânelere ve evlere ale's-seviye ikişer urub i'tâ olunmuşdur.

Atiyye-i libâs

Ve yine yevm-i mezbûrun ahşamı ki cum'a gecesi olup, ol gece âdet-i hasene-i şehriyârî olan ba'de salâti'l-ışâ, Hırka-i sa'âdet odalarında Kur'ân-ı kerîm tilâveti ve zikrullâh ve hatm-i hâce içün ta'yîn buyurulan, Sarây-ı Galata hocası Bolulu Elhâc Mustafa Efendi'ye ba'de'd-du'â, nefs-i nefîs-i hümâyûnlarına mahsûs olan libâs-ı fâhirelerden mükemmel bir boğça libâs ihsân-ı hümâyûnları ve atiyyeleri olmuşdur.

Selâmlık Hazret-i Hâlid'e

Ve yine mâh-ı mezbûrun yedinci cum'a günü, selâmlık Hazret-i Hâlid radıyallâhu anha olup, ba'de salâti'l-cum'a yine türbe-i şerîfe[ye] girüp, azîm du'â ve senâ olunup, ba'dehu Bostan iskelesinden binüp, Aynalıkavak sarâyında bir mıkdâr teneffüs, ba'dehu yine binüp,

Baştarde inmesi

Tersâne-i âmire'de, Divânhâne önünden geçerken yapılan baştardaya nazar ve "*Sabah insün*", deyü emr-i hümâyûnları olup, ol gece Kapudan-ı deryâ Hasan Paşa bilcümle ameleyi koyuvermeyüp, gece sabaha dek azîm meş'aleler ile kızaklarını yağlayup, sekizinci cum'aertesi günü baştarda-i hümâyûn azîm zahmet ve meşakkat ile deryâya ilkā olunup, top şenlikleri olmuşdur.

Rikâb-ı hümâyûn

Ve yine mâh-ı mezbûrun dokuzuncu pazar günü rikâb-ı hümâyûn olup, Şeyhülislâm Esseyyid Mehmed Kâmil Efendi hazretlerini mu'tâd-ı kadîm üzre, rikâb-ı hümâyûn re'îsi Râşid Efendi da'vete gelüp, Paşakapusu'na vürûd, ba'de itmâmi'l-merâsim, Paşakapusu'ndan takım ile Şeyhülislâm Efendi sağda ve Kāimmakām Elhâc Sâlih Paşa solda, Sarây-ı hümâyûna dâhil ve rikâb-ı hümâyûna dâhil, ba'de itmâmi'l-merâsim, avdet eylemişlerdir.

Surre-i hümâyûn ihrâcı[258]

Ve yine mâh-ı mezbûrun onuncu pazarertesi günü âdet-i hasene-i şehriyârîden surre-i hümâyûn ihrâcı musammem olup, hutebâ ve e'imme-i selâtîn, kırâ'et-i Kur'ân-ı azîmü'ş-şân, âdet-i hasene-i hazret-i şehriyârî olmağla, cümle da'vet olunup ve bilcümle selâtîn şeyhleri bi-ecma'ihim, du'â vü senâ ve cümleye du'âlar sipâriş olunup ve cümle ile vedâ' misillü hareket ve mahmel-i şerîfi ber-mu'tâd-ı kadîm, develere haml ve surre-i hümâyûn emîni olan Çelebi Efendi['ye] teslîm olunup, alay-ı azîm ile tekbîr ve tehlîl ederek, Bâb-ı hümâyûndan ihrâc ve Bağçekapusu'ndan, Vezîr iskelesi önünden çekdirmeye vaz', salpa demir ve toplar atup, Üsküdar iskelesine, ba'dehu yine alay-ı azîm ile Havuzkapusu önünde hayme-nişîn olmuşlardır.

Vefât-ı Sultân Abdülhamîd Hân[259]

Ve yine ol gün ba'de salâti'l-asr, şevketlü Sultân Abdülhamîd Hân efendimiz hazretlerinin mizâc-ı hümâyûnlarına inhirâf vâkı' ve nüzûl isâbet edüp, sâ'at be-sâ'at müzdâd olup, Ser-etibbâ-i hâssa Gevrekzâde Hasan Efendi ve sâ'ir bilcümle etibbâ-i hâssalar cem' olup, mu'âlece tedâriklerinde olup ve "*Pehlivân yakısından gayrıda çâre olmaz*", deyü cümle ittifâk eyleyüp, birkaç def'a enselerine yakı-ı mezbûru urulup, aslâ kâr-güzâr olmayup, ol gece ki mâh-ı Recebü'l-müreccebin on birinci salı günü, ba'de salâti's-subh, emâneti teslîm ve rûh-ı ü pür-fütûhları âşiyâne-i firdevs-i a'lâya vâsıl oldu, "*İnnâlillâh ve innâ ileyhi râci'ûn Allâhümme ecirni fî-müsîbeti ve ahlifli hayran minhâ*" **(114b)**.

Cülûs-ı hümâyûn

Bin iki yüz üç senesi mâh-ı Recebü'l-müreccebin on birinci salı günü, ba'de salâti's-subh ve ba'de tulû'i'ş-şems şevketlü, kerâmetlü, azametlü, Sultân Selîm Hân-ı sâlis ibn Sultân Mustafa bin Sultân Ahmed Hân hazretleri, şeref-i sâ'atde bi'l-irs ve'l-istihkāk taht-ı âlî-i baht-ı Osmanî üzre cülûs-ı hümâyûn-ı meymenet-makrûn vâkı' olup, cümle a'yân ve ulemâ ve vüzerâ ve ricâl, dâmen-bûs-ı bî'at-ı şehriyârî ile müşerref olduklarında, cemâl-i bâ-kemâl ile şâd ü handân olarak şükr-i Yezdânî ve du'â-i hayırlarına müdâvemet üzre, ba'dehu top-ı şâdmânî atılup, âmme-i ibâdullâh mesrûr

---

[258] *Ruzmerre*, s. 60; Edib, vr. 47a-b.

[259] *Ruzmerre*, s. 61; Edib, vr. 47b.

olmuşlar. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri izz ü celâli ve esmâ'ü'l-hüsnâsı hürmetine ve habîb-i ekrem ve nebiyy-i muhterem salla'llâhü te'âlâ aleyhi ve's-sellem hazretleri hürmetine herhâlde muvaffak bi'l-hayr ve sû-i karînden mahfûz ve âmme-i ibâdullâha şefkat ve merhametlerin müzdâd ve livâsın dâimâ mansûr ve a'dâsın dâimâ makhûr eyleye, âmîn. Bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn.

Dâmen-bûs-ı bî'at

Ve hîn-i bî'atde mevcûd olan ulemâ efendiler hazerâtlarından ibtidâ, Nakībü'l-eşrâf Esseyyid Mehmed Dervîş Efendi hazretleri taht-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn önünde du'â, ba'dehu dâmen-bûs-ı bî'at-ı şehriyârî ile müşerref, ba'de avdet, ba'dehu Şeyhülislâm Esseyyid Mehmed Kâmil Efendi hazretleri huzûr-ı hümâyûnda du'â, ba'dehu Kāimmakām Elhâc Sâlih Paşa hazretleri, ba'dehu Kapudan-ı deryâ Hasan Paşa, ba'dehu Re'îsülulemâ Esseyyid Yahyâ Tevfîk Efendi hazretleri, ba'dehu yine nakībü'l-eşrâf olan hâlâ Rumeli kādıaskeri Esseyyid Mehmed Kâmil Efendi hazretleri, ba'dehu sâbıkā Anadolu kādıaskeri Âşir Efendi hazretleri ba'dehu hâlâ Anadolu kādıaskeri Veliyyüddîn Efendizâde Mehmed Emîn Efendi hazretleri, ba'dehu Anadolu pâyelü Hamîdîzâde Mustafa Efendi hazretleri, ba'dehu hâlâ İslâmbol kādısı Ahmed Vesîm Efendi hazretleri, ba'dehu Mekke-i mükerreme pâyelü Arabzâde Ârif Efendi hazretleri, ba'dehu sâbıkā Medîne-i münevvere kādısı İbrahim Beyefendi, ba'dehu Sarây-ı âmire kütübhâne hocası Haremeyn müfettişi Esseyyid Abdülhalîm Efendi, ba'dehu müderrisîn-i kirâmdan Emîn Paşazâde [...] Efendi, ba'dehu bilcümle a'yân-ı meşâyih ve ricâl-i Devlet-i aliyye dâmen-bûs-ı bî'at-ı şehriyârî ile müşerref ve emr-i bî'at, ba'de'l-itmâm çavuşân alkış[lay]up, Bâbü's-sa'âdeden mahall-i mübârekelerine teşrîf,

Defn-i merhûm Sultân Abdülhamîd Hân aleyhi'r-rahme ve'l-gufrân

Ve merhûm-ı müşârün-ileyh hazretlerinin techîz ve tekfîn ve defni içün izn-i hümâyûnları olup, ba'dehu bilcümle ulemâ ve vüzerâ ve ricâl-i Devlet-i aliyye ve ocaklu, Kubbealtı'nda ku'ûd, ba'dehu âdet-i kadîm üzre cenâzelerini mahallerinden taşra ihrâc ve bilcümle ulemâ ve vüzerâ mübârek cesedini soyup, ecel-i müsemmâsıyla irtihâl-i dâr-ı bekā eyledikle-rini cümle rü'yet olunup, ba'dehu büyük imâm Dervîş Efendi gusl ve tâbûta vaz' ve salât-ı cenâzelerini cümle ile ba'dehu Bâb-ı hümâyûndan müretteb

alay-ı azîm ihrâc olunup, mukaddemâ cennet-mekân-ı merhûm-ı müşârün-ileyh hazretlerinin kendüleri müceddeden binâ buyurdukları türbe-i mu'attarlarına ve evlâdlarının ortasına kutbhânesinden hafr olunan merkadd-ı mübârekelerine vaz' ve e'imme-i selâtîn ve hutebâ cem' ve kırâ'et-i yâsîn-i şerîf ve meşâyih-i selâtîn du'â ve telkīni verilüp, ba'de itmâmi'l-merâsim cümle a'yân-ı ricâl ve ulemâ du'â ve senâ ve rûh-ı pür-fütûhlarına kırâ'et-i fâtihaya iştigāl üzre ve rahmet ile yâd ederek herkes mahallerine revâne oldular. Rahmetullâhi te'âlâ aleyh.

Şi'r-i Sultân Selîm Hân efendimiz hazretleri

Ve yine şevketlü, kerâmetlü, azametlü, pâdişâh-ı rû-yi zemîn halledallahu hilâfetehu ilâ-yevmiddîn hazretlerinin hîn-i cülûs-ı hümâyûnlarında ibtidâ mübârek dürer-bârlarından sâdır olan şi'rleridir ki, teberrüken tahrîr olundu.

Şi'r

Te'âlâ'llâh nasîb etdi bu bir taht-ı Süleymândır
Uyan gel hâb-ı gafletden ki kişver çün perîşândır

Cihâna gönlünü verme uyup bu mekr-i şeytâna
Emânet eyle gil halkı ki Settâra nigehbândır

Havâle eyledim gayri umûrum hazret-i Hakk'a
Bana bu mülkü veren ol Cenâb-ı Hakk ki Subhân'dır

Bu dünyâya dayanup olma gāfil sen ki İlhâmî
Sana da bakī kalmaz çün döner bu çarh-ı devrândır.

Umûm kaftanları

Ve yine ba'de'd-defn bilcümle a'yân-ı ricâl-i Devlet-i aliyye ve vüzerâ ve ulemâ Paşakapusu'na avdet edüp, mu'tâd-ı kadîm üzre umûm kaftanları ilbâs olunmuşdur. Hakk te'âlâ cümleyi muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn **(115a)**.

Nasb-ı Vâlide Sultân

Nasb-ı Vâlide Sultân kethüdâsı sâbıkā şevketlü, kerâmetlü, azametlü, efendimiz hazretlerinin şehzâdeliklerinde başlalası olan Lala Mahmûd Bey hazretlerine ferve-i samur ilbâs ve Vâlide Sultân kethüdâlığı ile ser-firâz buyurmuşlardır[260].

Nasb-ı kapucular kethüdâsı

Ve yine ikinci lalaları olan sâbıkā Çirmen beyi olan Ahmed Paşazâde Şemseddîn Beyefendi hazretlerini dahi kapucular kethüdâlığı hızmeti ile bekâm buyurmuşlar.

İhzâr-ı Abdurrahmân Bey

Ve üçüncü lalaları me'mûren Ordu-yı hümâyûna revâne olmağla ihzârı içün emr-i hümâyûnları olmuşdur.

İhrâk-ı Kasımpaşa

Ve yine mâh-ı mezbûrun on ikinci çarşanba gecesi sâ'at dörtde Kasımpaşa'da Tabakhâne meydanı karşusunda ihrâk zuhûr edüp, azîm hâneler ve dört aded değirmen ve dört firun ve beylik fırun ve yüzden mütecâviz dekâkîn muhterik olup, hattâ şevketlü, kerâmetlü, efendimiz hazretleri dahi teşrîf, tulumbacılara ve sâ'ir ocaklara azîm altun in'âm ve ihsânı olmuşlardır[261].

Kāimmakām Paşa'ya hatt-ı hümâyûn vürûdu

Ve yine yevm-i mezbûrda çarşanba günü, taraf-ı pâdişâhîden Vâlide Sultân kethüdâsı Lala Mahmûd Beyefendi Kāimmakām Paşa hazretlerine hatt-ı hümâyûn getürüp, ba'de'l-kırâ'et bir ferve-i samur ilbâs ve bir donanmış at ve on kese akçe in'âm olunmuşdur.

Sûret-i hatt-ı hümâyûn

"*Kāimmakām paşa, bi-emrillâhi te'âlâ amm-i muhteremim Sultân Abdülhamîd Hân ecel-i müsemmâsıyla irtihâl-i dâr-ı bekā edüp, nöbet-i hilâfet-i saltanat, bi'l-irs ve'l-istihkāk hilâfet-me'âbıma intikāl etmekle, taht-ı âlî-baht-ı Osmânî üzre, cülûs-ı hümâyûn-ı meymenet-makrûnum vâkı' olmuşdur. Hâlâ Sadrıazam Yusuf Paşa kemâkân ibkā olunup, istiklâl içün hatt-ı hümâyûnumla mühr-i hümâyûnum irsâl olunmak üzredir, düşman-ı dîn olan Moskov ve Nemçe kefereleri üzerlerine olan sefer-i hümâyûnum kemâkân mukarrar kılınup, a'dâ-yı dînden ahz-ı intikām olunmadıkca seyf-i siyâset-i*

---

260 *Ruzmerre*, s. 64; Edib, vr. 57b-58a.

261 *Ruzmerre*, s. 61.

şehriyârânem vaz'-ı gılâf olunmayacağı ve husûsâ Âsitâne-i aliyyem sükkânının tevfîr-i zehâir ile istirâhatları isticlâbı ve serhaddât-ı mansûrem kılâ'ları lâzimesi, hulâsa-i kelâm berren ve bahren sefer-i hümâyûnumun cemî'-i levâzımı istihsâliyle bir iş gerüye kalmayup, vüzerâ-yı izâmım ve ulemâ-yi kirâmım ve ricâl-i Devlet-i aliyyem ve ocaklularım zâbitânı ve ağaları ve hademe-i Devlet-i aliyyemi, Cenâb-ı hayrı'n-nâsırîn rızâ-yı aliyyeme muvâfık harekete muvaffak eyleye ve Devlet-i aliyyeme sadâkat edenleri Allâhu zü'l-Celâl dâreynde selâmet ihsân eyleye ve hıyânet edenleri kahr eyleye, âmîn".

Rikâb-ı hümâyûn ibtidâ

Ve yine mâh-ı mezbûrun on üçüncü perşenbe günü rikâb-ı hümâyûn olup, Şeyhülislâm Efendi hazretleri ve Kāimmakām Paşa hazretleri ber-mu'tâd-ı kadîm, rikâb-ı hümâyûn olmuşdur.

Bumba sefînesi inmesi

Ve yine yevm-i mezbûrda Tersâne-i âmirede bir bumba sefînesi deryâya ilkā olmuşdur.

Yazıcı efendi tebdîli ve tevliyetleri

Ve yine yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz hazretlerinin kahvecibaşısı Ahmed Efendi yazıcı efendi olmuşlardır[262].

Evkâf-ı hümâyûn tevliyetleri

Birkaç gün sonra Laleli câmi'-i şerîfi ve sâ'ir evkāf-ı hümâyûn tevliyetleri içün Paşakapusu'na gelüp, iki aded kürk ilbâs olunup, Evkāf-ı hümâyûn tevliyetler[i] tevcîh olunmuşdur.

Tevcîh-i Havâss-ı refî'a

Ve yine yevm-i mezbûrda Re'îs Osman Paşazâde Esseyyid Mehmed İzzet Efendi'ye bâ-hatt-ı hümâyûn Havâss-ı refî'a kazâsı, bin iki yüz üç senesi Zilkade gurresinden zabt etmek üzre tevcîh olunmuşdur. Ve hareket-i altmışlı müderrisi olup, yetmiş bir âdeme takdîm eylemişlerdir. hârici [...].

İrsâl-i lihye-i pâdişâhî

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dördüncü cum'a günü şevketlü efendimiz hazretlerinin irsâl-i lihyeleri içün mu'tâd-ı kadîm, Hazret-i Hâlid radıyallâhu anh câmi'-i

---

262 *Ruzmerre*'de Dârussaade Ağası başyazıcısı Elhac Ahmed Efendi'nin azli ile yerine getirildiği belirtilir (s. 61).

şerîfi cum'a şeyhi Îsâzâde Eşşeyh Yahyâ Efendi ve bilcümle Sarây-ı hümâyûn hocaları ve Galatasarâyı hocaları efendiler da'vet ve Sarây-ı hümâyûna cem', ba'dehu Sünnet odasında sâbıkā cennet-mekân-ı hüdâvendigâr-ı sâbık hazretlerinin berberbaşıları hâcegândan ve hâlâ mevkūfâtcı vekîli olan Ali Efendi şevketlü efendimiz hazretlerinin lihyelerini irsâl edüp, ba'dehu Hırka-i sa'âdete teşrîf, ba'dehu imâm-ı sultânîler hatm-i Kelâm-ı Kadîm, ba'dehu mezbûr Eşşeyh Îsâzâde Yahyâ Efendi ibtidâ duâ edüp, ba'dehu Sarây-ı hümâyûn kütübhâne hocası Esseyyid Abdülhalîm Efendi, ba'dehu bilcümle Sarây-ı hümâyûn hocaları, ba'dehu Galatasarâyı hocaları, bilcümle ferden-ferdâ du'â vü senâ olunup, **(115b)**

İlbâs-ı ferveler

Ba'de itmâmi'd-du'â, imâm-ı şehriyârî efendilere birer bol yenli samur kürk ilbâs, ba'dehu Hazret-i Hâlid şeyhi efendi bir samur kürk, ba'dehu Sarây-ı hümâyûn hocası Esseyyid Abdülhalîm Efendi'ye ve Kuyucaklı Esseyyid Abdurrahmân Efendi ve Ödemişli Ali Efendi [ve] [...] Efendi'ye, [...] Efendi birer bol yenli samur kürk, herbirlerine ilbâs ve herbirlerine yüz guruş atiyye-i hümâyûn olunup, ba'dehu Galatasarâyı hocalarına yüz guruş atiyye-i hümâyûn olunup, ba'dehu fakat Galatasarâyı hocası Bolulu Elhâc Mustafa Efendi'ye bir bol yenli samur kürk ile yüz guruş atiyye-i hümâyûn olmuşdur.

Atiyye-i pâdişâhî

Ba'dehu azîm altun kendü yedleriyle saçup, ba'dehu silahdâr ağa on keselikden ziyâde çil para saçup, Enderûn-ı hümâyûnda bulunanlara in'âm ve ihsânları mebzûl eylemişlerdir. Hakk te'âlâ hazretleri müteyemmen ve mübârek ve dâimâ mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn. Ol gün selâmlık Ayasofya olup, ibtidâ salât-ı cum'ayı Ayasofya'dan bed' buyurmuşlardır.

Tevcîh-i Haremeyn muhâsebeciliği

Ve yine yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz hazretlerinin ikinci kahvecibaşısı Osman Efendi'ye, Haremeynü'ş-şerîfeyn muhâsebeciliği tevcîh olmuşdur[263].

Hazîne vekîli tebdîli

Ve yine yevm-i mezbûrda, Hazîne vekîli Bilâl Ağa azl, yerine Enderûn-ı hümâyûndan Abdurrahmân Ağa hazine vekîli olmuşdur.

---

[263] Haremeyn muhâsebecisi Yazıcı Ahmed Efendi yerine hocalık ile tayin olundu (*Ruznerre*, s. 62).

Azl-i berberbaşı ve nasbı

Ve yine yevm-i mezbûrda sâbıkā berberbaşı Mustafa Ağa azl, yerine Küçük Hüseyin Ağa berberbaşı olmuşdur.

Itlâk-ı Molla Beyefendi hazretleri

Ve yine yevm-i mezbûrda, mukaddemâ menfî olanlar cümle ıtlâk olmasına emr-i hümâyûn olmuşdur. Sâbıkā Şeyhülislâm İbrâhim Beyefendi hazretleri Bursa'dan, Âsitâne-i aliyyeye teşrîflerini fermânını, hâlâ Şeyhülislâm Esseyyid Mehmed Kâmil Efendi'nin imâmları götürüp, vâsıl oldukda imâm efendiye bir ferve-i samur ilbâs ve bir mükemmel boğça ve bin beş yüz guruş ve etbâ'ına iki yüz elli guruş in'âm ve ihsânları olmuşdur. Ba'dehu tedârik götürülüp, tahterrevânlar ile berren Bursa müderrisleri ve a'yân ve eşrâfları Üsküdar'a dek teşyî' ve etrâfa in'âm ve ihsân ederek gelürler iken bu tarafda mahdûm-ı şeref-lüzûmları Elhâc Mustafa Beyefendi hazretleri dahi ıtlâk buyurulup, peder-i ekremlerini Ârif Beyefendi hazretleri ile ma'an Gekbüze'den istikbâl ve cem'iyyet-i kübrâ ile birkaç yüz mıkdârı teşyî' ve müstakbilîn ile yalılarına teşrîf, ba'dehu sıra yalılarda Emîn kethudâ yalısını setr-i kirâ edüp ve züvvâr ziyâretlerine gelmişlerdir.

Itlâk-ı Abdullâh Molla Efendi hazretleri

Ve sâbıkā Ordu-yı hümâyûn kādısı Abdullâh Molla Efendi hazretleri, Manisa'dan Âsitâne-i aliyye ıtlâk ve ser-etibbâ-i hâssa-i sâbık Tâif'den ıtlâk ve sâ'ir menfî olanlar cümle ıtlâk olunup, devâm-ı devlet-i pâdişâhîye müdâvim olmuşlardır.

Vâlide Sultân hazretleri alayı[264]

Ve yine mâh-ı mezbûrun on beşinci cum'aertesi günü Vâlide Sultân hazretleri Eskisarây'dan Sarây-ı hümâyûna alay-ı azîm ile teşrîfleri ibtidâ Dergâh-ı âlî yeniçeri ocağına selâmlık tenbîh olunup, Sultân Bâyezid'den Sarây-ı hümâyûna varınca, keçe ile selâmlayup, ibtidâ-yi alay, bilcümle dîvân takımı ile ibtidâ çavuşân, ba'dehu kapucubaşı ağalar, ba'dehu bülcümle Haremeynü'ş-şerîfeyen ricâli, ba'de Haremeyn müfettîşi Esseyyid Abdülhalîm Efendi, ba'dehu yedekler ve ba'dehu mirâhur-ı evvel ve sânî, ba'dehu kapucular kethudâsı, ba'dehu vâlide kethudâsı Lala Mahmûd Beyefendi, ba'dehu Dârü's-sa'âdetü'ş-şerîfe ağası ve iki keçelü

---

[264] *Ruzmerre*, s. 62; Edîb, vr. 58b.

bevvâbîn-i Dergâh-ı âlîler, ba'dehu bilcümle baltacılar, ba'dehu Vâlide Sultân hazretleri bî-misl müzeyyen araba ile önünde solaklar ve peykler rikâbında yürüyüp ve Sultân Bâyezid kolluğu önünde sekbânbaşı selâmlayup ve kaftan ilbâs ve bir kese akçe in'âm ve sâ'ir kolluklar önünde, geçdiklerinde her bir kolluğa birer kese akçe in'âm olarak revâne olmuşlardır. Ba'de hazînedâr-ı şehriyârî ve hazîne vekîli Eskisarây'dan Sarây-ı hümâyûna varınca iki etrâfa çil para saçarak revâne, ba'dehu mehterhâne, ba'dehu Harem-i hümâyûn ağaları ve ba'dehu lâ-yu'add harem arabaları hadden efzûn Sarây-ı hümâyûna dâhil olmuşlardır. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn yâ Mu'în.

Sadrıazam Yusuf Paşa hazretlerine mühr-i hümâyûn irsâli

Ve yine mâh-ı mezbûrun on altıncı pazar günü Kapucular kethüdâsı Şemseddîn Efendi, Sadrıazam Yusuf Paşa hazretlerine mühr-i hümâyûnu ve ferve ve kılıç ve kaftan içün azîm alay ile revâne olmuşlardır.

Mirâhur-ı evvel nasbı

Ve yine yevm-i mezbûrda Siroz korucubaşısı olan Mellâş [Mehmed] Efendi mirâhûr-ı evvel olmuşdur[265]. Bu Mellâş Efendi sâbıkā şevketlü efendimiz hazretlerinin hocaları olmuş ve cümleye hayr-hâh bir zât deyü cümle ibâdın hüsn-i zann ederler ve korucubaşılık dahi yedlerine ibkā olunmuşdur. Hakk te'âlâ muvaffak bi'l-hayr eyleye **(116a)**.

Alay-ı seyf[266]

Mâh-ı Recebü'l-müreccebin on yedinci pazarertesi günü, şevketlü, kerâmetlü, azametlü zıll-ı zalîl-i İlâhî, pâdişâh-ı âlem-penâh Sultân Selîm Hân-ı sâlis efendimiz hazretlerinin bi-inâyetillâhi te'âlâ, serîr-i devlet-i uzmâ-yı Osmâniyye ve erîke-i saltanat-ı kübrâ-yı hakānîyye cülûs-ı hümâyûn-ı meymenet-makrûnları buyurduklarına binâ'en niyyetü'l-gazâ ve'l-cihâd şemşîr-i zafer-te'sîrlerin taklîd buyurmaları husûsunda tertîbi musammem olan alay-ı vâlâdan, ibtidâ ellialtı kayıkcılar neferâtı yürüyüp ve ardlarında başyasakcı atlu, ba'dehu asesbaşı ağa ve subaşı ağa neferâtlarıyla yürü[yü]p, ba'dehu çavuşân-ı Dergâh-ı âlî yürüyüp, ba'dehu Dergâh-ı âlî yeniçeriyân aklâmı halîfeleri yürüyüp, ba'dehu ocaklu ve solaklar yürüyüp, ba'dehu Ru-

---

265 Büyük mirâhur İzzetpaşazâde Saîd Bey'in azli ile tayini (*Ruzmerre*, s. 62).

266 *Ruzmerre*, s. 62; Edib, vr. 60b.

meli ağası ve Anadolu ağası, acemiyân yürü[yü]p, ba'dehu yeniçeri efendisi vekîli Ârif Bey ve İstanbul ağası efendi, bilcümle dîvân-ı hümâyûn takımı ile yürüyüp, ba'dehu hâcegândan bol yenli hocalar yürüyüp, ba'dehu ibtidâ-i hâric ve ikinci hâric müderrisleri efendiler örf ve üstler abâyûlı esbler ile yürüyüp, ba'dehu ibtidâ-i dâhil ve ikinci dâhil ve Sahn-ı semân ve ibtidâ-i altmışlı ve ikinci altmışlı ve mûsıla-i Süleymâniye ve havâmise ve Süleymâniye ve Dârülhadîs müderrîsleri efendiler örfler ve üstler ile saçaklu esblere süvâr olup, yürüyüp, ba'dehu üstlü ta'bîr olunur hâcegân yürüyüp,

Lâkin bu hâcegân teşrîfâtda müderris efendiler önünde gitmek üzere iken, teşrîfâtcı hatâ edüp, gerüye koyup ve müderris efendiler azîm mu'ârazalar edüp, Şeyhülislâm Efendi hazretleri taraflarından yürüsünler deyü büyük kavuklu gelüp, hilâf-ı gayr-ı âde çâr-nâ-çâr yürüdüler ve bâlâda tahrîr olunan livâ-i şerif alayının aksi oldu, öylece ma'lûm ola.

Ba'dehu selâtîn şeyhleri efendiler yürüyüp, ba'dehu Haremeyn-i muhteremeyn ricâli yürüyüp, ba'dehu Tersâne-i âmireli çavuşân ve kethüdâ paşa sağda, Tersâne-i âmire emîni Elhâc Selîm Ağa solda yürüyüp ve ba'dehu kapucubaşı ağalar dîvân-ı hümâyûn takımı ile yürüyüp, ba'dehu mevâlî-i izâm efendilerden mahrec ma'zûlleri efendiler hazerâtları ve Bilâd-ı erba'a ma'zûlleri efendiler hazerâtları ve Haremeynü'ş-şerîfeyn ma'zûlleri efendiler hazerâtları üst ve örfler ve saçaklu esbe süvâr olup yürüyüp ba'dehu menâsıb-ı sitte efendiler hazerâtları dîvân takımı ile yürüyüp, ba'dehu İslâmbol kādısı efendi ve İslâmbol ma'zûlleri efendiler hazerâtları yürüyüp, ba'dehu sudûr-ı kirâm efendiler hazerâtları ve Rumeli kādıaskeri ve hâlâ Nakībü'l-eşrâf Esseyyid Mehmed Dervîş Efendi hazretleri ve Anadolu kādıaskeri Velîyüddin Efendizâde Mehmed Efendi hazretleri yürüyüp, ba'dehu re'îsülulemâ Esseyyid Yahya Tevfik Efendi hazretleri sağda ve Mustafa Beyefendi hazretleri solda yürüyüp, ba'dehu kapudan paşa yedekleri geçüp, ba'dehu lâ-yu'add kalyoncu askeri verâlarında Kapudan-ı deryâ Hasan Paşa yürüyüp, ba'dehu kāimmakām paşa yedekleri geçüp, ba'dehu kapu ricâli re'îs efendi ve çavuşbaşı ve tezkireciler ve mektûbcu ve beylikci ve sâ'irleri geçüp, ba'de Şeyhülislâm Efendi hazretleri sağda ve Kāimmakām Elhâc Sâlih Paşa hazretleri solda yürüyüp, ba'dehu envâ' dürlü zer ü zîvere gark olmuş yedekler geçüp, ba'dehu suvâri-i hasekiyân ağalar geçüp, ba'dehu hasekiler piyâde ve bevvâbîn-i Dergâh-ı âlî başlarında keçeler ile, ba'dehu solaklar ve peykler ve rikâbında envâ' dürlü ziynet ile

verâlarında şevketlü, azametlü, kerâmetlü, pâdişâh-ı âlem-penâh Sultân Selîm Hân-ı sâlis eyyedehullâh ve nasarahullah efendimiz ve velî-ni'met-i âlem hazretleri sa'âdet ü şevket, azamet ü ikbâl ile iki tarafına selâm vererek ve arz-ı cemâl ederek teşrîf buyurup, ba'dehu silahdâr ağa mücevhere gark olmuş kılıç ketifinde ve çukadâr ağa kezâlik, ba'dehu Dârü's-sa'âdeti'ş-şerîfe ağası [...][267] Ağa hazretleri geçüp, ba'dehu Enderûn-ı hümâyûn ağaları geçüp, ba'dehu mîr-alem geçüp, ba'dehu mehterhâne ve develer üzerlerinde kösler çalarak geçüp, ba'dehu hazîne katırları yürüyüp, hazîne ile, ba'dehu hazînedâr ağa ve hazîne kethudâsı ağa çantalar önünde dört etrâfa para saçarak âleme mebzûl in'âm-ı pâdişâhî ederek geçüp, Hazret-i Hâlid'e revâne olmuşlardır. İbtidâ Sarây-ı hümâyûndan Edirnekapusu'na değin Dergâh-ı âlî yeniçerileri dolama ve keçe ile selâma dizülüp ve selâmlayup ve Acemoğlu meydanından yeniçeri tulumbacıları başlarında gümüş kalaylı taslar giyüp ve Şehzâdebaşı'nda Eskiodalar önünde Altmışbir kapusu önünde tevakkuf ve mu'tâd-ı kadîm üzre şerbetler nûş olunup, ba'dehu Ebu'l-Feth Sultân Mehmed Hân-ı Gāzî hazretlerinin türbe-i şerîfelerine inüp ve ziyâret edüp ve hüddâm-ı câmi'-i şerîfe beşyüz guruş in'âm u ihsân, ba'dehu yine sa'âdetler ile binüp ve Sultân Mehmed havlusunda bilcümle ortalar ustaları gümüşlü kisbet ve takım ve başlarında keçeler ile selâmlayup, ba'dehu Edirnekapusu hâricinde Dergâh-ı âlî cebeciyân ve topcuyân ve top arabaciyân zâbitleri ve neferâtları ile selâmlayup, sa'âdet ü ikbâl ve şevket ü azamet ile, **(116b)** Hazret-i Hâlid radıyallâhu te'âlâ anh hazretlerinin türbe-i pür enverlerine nüzûl ve huzûr-ı sa'âdetlerine duhûl, ba'dehu Hazret-i Ömer radıyallâhu te'âlâ anh hazretlerinin seyf-i nusretlerini, ber-mu'tâd-ı kadîm Nakîbü'l-eşrâf Esseyyid Mehmed Dervîş Efendi hazretleri, niyyetü'l-gazâ ve'l-cihâd miyân-ı şerîflerine taklîd buyurmuşlardır. Ba'de itmâmi'd-du'â ve'z-ziyâret, Bostan iskelesi'nden sandal-ı hümâyûna binüp, Tersâne-i âmire önünden top şenlikleri ile geçüp ve bilcümle Donanma-yı hümâyûn alargada bulunmağla, top şenlikleri ile Yalı köşküne yanaşup, Sarây-ı hümâyûna dahîl olmuşlardır. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri herhâlde cümle ibâdullâhı mesrûr ve vîrân kalblerimizi ma'mûr [u] âbâd[ân] ve dâimâ livâsın mansûr ve muzaffer ve a'dâ-i dîni dâimâ makhûr ve münhezim eyleye ve herhâlde muvaffak bi'l-hayr ve fukarâ vü zu'afâ ve cümle ibâdullâha merhamet ve şefkatlerini

---

[267] Hazinedar İdris Ağa.

müzdâd ve vücûduna sıhhat ü âfiyet ve kuvvet ve sû-i karînden masûn ve mahfûz eyleye, âmîn. Bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn.

Cerrâhbaşı azli ve nasbı

Ve yine yevm-i mezbûrda cerrâhbaşı azl, yerine sâbıkā şevketlü efendimiz hazretlerini hıtân eden Ahmed Efendi cerrâhbaşı olmuşdur.

Surre-i hümâyûn mühürleri tecdîdi

Ve yine hudâvendigâr-ı sâbık Sultân Abdülhamîd Hân hazretlerinin vefâtlarından bir gün mukaddem surre-i hümâyûn ihrâc buyurup ve surre-i hümâyûn sandıkları mühr-i hümâyûnları ile temhîr olunmuş idi. Bu def'a mühr-i hümâyûnun tebdîli lâzım olmağın taraf-ı şehriyârîden me'mûren kapu ağası ve yazıcı efendi ma'an Üsküdar'a geçüp, surre-i hümâyûn sandıklarının mühr-i atîkleri fekk ve müceddeden mühr-i hümâyûn ile temhîr ve nâmeler ve fermânlar dahi tecdîd,

Ve surre emîni kalkması

Ve mâh-ı Recebü'l-ferdin yirminci perşenbe günü izn-i hümâyûn ile surre emîni Çelebi Efendi ve hüccâc-ı müslimîn ile revâne ve Kayseriyye yolundan gitmek üzre revâne olmuşdur. Hakk te'âlâ cümle hüccâc-ı müslimîn ve guzât-ı muvahhidîne selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Rumeli kādıaskeri azli ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûr ki, Recebü'l-müreccebin yirminci perşenbe günü Rumeli kādıaskeri olan hâlâ Nakībü'l-eşrâf Dervîş Efendi hazretleri azl, sâbıkā Rumeli kādıaskeri Esseyyid Elhâc Yahyâ Tevfîk Efendi hazretleri tekerrüren Rumeli kādıaskeri olmuşlardır. Ve mûmâileyh Tevfîk Efendi hazretleri şevketlü efendimiz hazretlerinin hîn-i cülûs-ı hümâyûnlarında bî-bedel iki târîh ve biri Arabî ve biri Türkî târîhler verüp, makbûl-ı hümâyûn olmuşdur.

Tevcîh-i Yenişehr-i fenâr

Ve yine yevm-i mezbûrda Dârülhadîs müderrîsi Dedezâde Müsevvid Esseyyid Ahmed Efendi bin iki yüz üç senesi Zilhiccesi gurresinden zabt etmek üzre Yenişehr-i fenâr kazâsı tevcîh olunmuşdur. hârici [...] ve yerine Uryânîzâde Efendi Dârülhadîs ve alâ-merâtibihim silsileleri olmuşdur.

İbtidâ selâmlık Lâleli'ye

Ve yine mâh-ı Recebü'l-ferdin yirmi birinci cum'a günü selâmlık Laleli'de Sultân Mustafa merhûm hazretlerinin câmi'-i şerîflerine olup, ba'de salâti'l-cum'a şevketlü efendimiz hazretleri pederleri Sultân Mustafa Hân-ı Gāzî hazretlerinin türbe-i mu'attarlarına teşrîf ve ba'de itmâmi'z-ziyâre türbedârlara atiyye-i hümâyûn, herbirlerine başka başka çıkınlar ihsân-ı hümâyûn oldukda türbedârların içlerinde bir misâfirleri olup, keyfe-me't-tefak rast gelünüp, ol adama dahi türbedâr zannı ile ol adama dahi bir çıkı ihsân olundukda "*Elhasûdü lâ-yesûd*" fehvâsı üzre içlerinden biri "*Ol adam türbedâr değildir, ana vermeyin*" deyü cevâbını mesmû'-ı hümâyûn oldukda, tekrâr ol misâfire bir çıkı dahi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur. Hakk te'âlâ hazretleri sehâ ve keremlerini müzdâd eyleye, âmîn.

Vezîr müfettişi azli ve nasbı

Ve yine yevm-i mezbûrda vezîr müfettişi Tophâneli İbrâhim Efendi azl, yerine sâbıkā Rumeli kādıaskeri fazîletlü Dervîş Efendi hazretlerinin kassâmları olan Kestanecizâde [...][268] Efendi vezîr müfettişi olmuşdur.

İbtidâ-i biniş Bahâriye'ye

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi dördüncü pazarertesi günü ibtidâ-i biniş-i hümâyûn Hazret-i Hâlid radıyallâhu te'âlâ anh hazretlerinin civârlarında Bahâriye'ye olup, sa'âdetler ile teşrîflerinde ba'zı sâz ve hânendeler, ba'de mel'abeler sâbıklar misillü tedârik ve hâzır [u] müheyyâ olunup, manzûr-ı hümâyûnlar buyuruldukda cümle mel'abeler def'.

Ve ok atılması

Ve ok ta'lîmi ve sünnet-i şerîf icrâ ve tüfenk atılsun deyü emr-i hümâyûnları buyuruldukda, ok atmağa mübâşeret olunup, okcular ve yaycılar yayları kurup ve havâcılar havâ edüp, atarlar iken, hikmet-i Hudâ okun biri duvardan taşra geçüp, deryâ kenârında duran kayıkcılardan bir derd-mend fukarâ kayıkcının uyluğu tarafına bir ok isâbet edüp, "*Ok ile kayıkcı uruldu*" deyü hasekiler birbirini ta'kīb ederek yanına gelüp, ba'dehu haseki ağaların biri oku tutup çıkarmak murâd eyle[yüp], mezbûr ok şîkest olup, bir buçuk karış mıkdârı içerüde kalkup, mesmû'-ı hümâyûn oldukda, "*Çıkarsunlar*" deyü

[268] Ahmed Efendi (*Ruzmerre*, s. 62).

emr-i hümâyûn olup, ba'dehu Sarây-ı hümâyûn cerrâhlarından Parmakkapulu Sarıleğenli demekle meşhûr Molla Mustafa nöbetci olmağla, **(117a)** varup, ol kırılan oku çıkarmak murâd olundukda darb olunan mahall ânide şişüp ve ok gāib olup, "*Yarmadan gayrıya çâre yok bir mıkdâr yarılmağa ruhsat-ı hümâyûn olur ise çıkar*" ve illâ fe-lâ bu kelâmı şevketlü efendimiz hazretleri tefhîm buyurduklarında, "*Yarılsun*" deyü emr-i hümâyûn olup ve bir çıkı seksen guruşdan mütecâviz darb olunan kayıkcıya ibtidâ-i atiyye-i hümâyûn olup, vâsıl oldukda mezbûr kayıkcı şâd ü handân olup, mezbûr cerrâh bir mıkdâr yarup ve ok görüldükde kelbeden ile tutup, çıkarup ve çıkarıldığını huzûr-ı hümâyûna arz, ba'dehu cerrâhı ve mezbûr ok parçasını ve kelbedeni önüne getürdüp, rü'yet ve bir buçuk karış mıkdârı ol ok parçasını mübârek yedlerine alup, temâşâ buyurup ve mezbûr kayıkcıya on altun dahi atiyye-i hümâyûn olup ve mezbûr cerrâha "*Her ne zaman biniş oldukda binişde bulun*" deyü emr-i hümâyûn ve seksen mıkdârı altun atiyye-i hümâyûn olmuşdur.

Azl-i kapudan paşa ve Özü'ye serasker ta'yîni ve nasb-ı kapudan paşa

Ve yine yevm-i mezbûrda Kapudan-ı deryâ Hasan Paşa, kapudan paşalıkdan azl olunup ve Özü seraskerliği içün kürk ilbâs ve Kütahya mansıbı tevcîh olunmuşdur. Ba'dehu yerine kapudane-i hümâyûn olan Giridî Hüseyin kapudan iki tûğ ile kapudan paşa olmuşdur. Anın yerine Memi Bey kapudan, kapudane olmuşdur.

Haremeyn müfettişi nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi dördüncü pazarertesi günü Haremeyn-i muhteremeyn müfettişi olan Sarây-ı hümâyûnda kitâbhâne hocası dersiâm Esseyyid Abdülhalîm Efendi azl, yerine mûsıla-i Süleymâniye müderrisi ve sâbıkā vezîr müfettişi olan Tosyevî Ali Efendi Haremeyn müfettişi olmuşdur.

Tevcîh-i çavuşbaşılık

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci günü hâlâ rikâb-ı hümâyûnda çavuşbaşı olan [...][269] Ağa azl, yerine Şahsüvârzâde Hamdullâh Beyefendi çavuşbaşı olmuşdur. Yevm-i mezbûrda ismetlü Şâh Sultân efendimiz hazretlerinin baltacılar kethüdâsı Yusuf Ağa'ya mevkūfâtcılık pâyesiyle Horasânî ilbâs ve

---

[269] Hasan Efendi (*Ruzmerre*, s. 63).

hâcegân zümresine ilhâk ve sultan efendimiz hazretlerine kethüdâ olmak üzre hil'at ilbâs olunmuşdur.

Venedik memâlikinden Korfa ta'bîr olunur şehr-i kebîrin cebehânesi atması ve bilcümle kal'a ve şehir ve donanması harâbı

Ve yine mâh-ı Recebü'l-ferdde haber-i meserretdendir ki, Venedik memâlikinden sâhil-i bahrde vâkı' Korfa ta'bîr olunan şehr-i azîm ve kal'a-i metîn civârında vâkı' Venedik baruthânesinde mukaddemâ barut işledikleri edevât ve tokmakları ağaçdan olup, "*bir mıkdâr i'mâllerinde te'hîre bâ'is oluyor*" deyü nev-heves ustaları mezbûr tokmakları demirden yapup, ol vechile işlenür iken, hikmet-i Hudâ mezbûr demir tokmaklar birbirine müsâdife ve bir şerâre hâsıl olup ve cebehânesi bilcümle âteş alup, anide mezbûr kebîr kal'a-i metîn ve varoşları ve bilcümle şehr-i mu'azzamaları havâya tayerân edüp, içinde mevcûd bulunan ricâl ve nisâ ve sıbyânları helâk ve tersânesinde mevcûd bulunan kalyonları ve sâ'ir sefîneleri üzerlerine, havâya pürtâb eden kal'a ve sâ'ir binâları mezbûr sefîneler üzerlerine dökülüp, cümle kalyonları ve sefîneler pârelenüp ve gark olup, deryânın yüzü insân ve hayvan leşi ile ebniye ve kereste ile mâlâ-mâl ve iki kürekli bir kayık dahi kalmadı deyü nakl olunduğu ve bu hâlâtı Yanya'dan ve Ergili'den havânın yüzünde bir zulmât peydâ ve müşâhade, ba'dehu birkaç gün zarfında sahîh haberlerini aldıklarında ba'zı mahallere mekâtibler tahrîr eyleyüp, ba'dehu Mora vâlîsi Ahmed Paşa'nın tatar ağası Âsitâne-i aliyyeye gelüp, andan dahi suâl olundukda minvâl-i meşrûh üzre olduğu oldahi haber, ba'dehu Venediklülerden istifsâr olundukda anlar dahi vâkı' olduğunu gereği gibi ma'lûm olundukda teşekküren bu mahalle kayd olundu. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri emsâl-i kesîresiyle müşerref eyleye, âmîn.

Varna'ya iki aded ortaları ihrâcı

Ve yine Dergâh-ı âlî yeniçerileri ortalarından otuzsekiz bölük ile ellidokuz bölük, iki aded orta Varna muhâfazasına ta'yîn olunup, alay-ı azîm ile biner nefer olarak kışlalarından çıkup, kapan-ı dakīkden kayıklar ile Kavak'a şenlik ederek revâne ba'dehu Kavak'dan Varna sefînelerine vaz' olunup, Varna cânibine revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn. Ve yevm-i selhde kiraz çıkmışdır **(117b)**.

Vekāyi'-i şehr-i Şa'bânü'l-mu'azzam li-sene selâse ve mi'eteyn ve elf

Tekye-i tîr-endâz küşâdı ve Tabla koşusu

Bin iki yüz üç senesi mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın gurresi pazarertesi olup, ol gün teberrüken ve teyemmünen icrâ-yi sünnet-i şerîfe mübâşeret ve tekye-i tîr-endâzân küşâd ve tabh-ı ta'âm, mu'tâd-ı kadîm üzre, ba'de salâti'z-zuhr ba'de't-ta'âm ve'd-du'â taraf-ı pâdişâhîden tîr-endâzan sefer-i hümâyûna gitmeleri içün vürûd eden fermân kırâ'et cümle "*sem'an ve tâ'aten*" deyü devâm-ı ömr-i devlet-i pâdişâhîye ba'de'd-du'â meydan-ı tîre tablalar dikülüp, cem'iyyet-i kübrâ ile tabla koşusu olup, cümle pehlivânân pâdaşup, du'â vü senâ ve salât-ı şerîfe ve ba'de'l-Fâtiha ibtidâca Geredî Elhâc İbrâhim Efendi bed', mu'tâd-ı kadîm üzre cümle mevcûd olunan pehlivânlar otuzar ok atup, ba'de itmâm tablalardan okları çıkarup iki tabla beyni "*Ravzatun min riyâzi'l-cenne*" hadîs-i şerîfi, mazmûn-ı şerîfi üzre iki tarafdan tekbîr ve tehlîl ile giderek birbirlerine mukābil olduklarında, her pehlivân pâdaşları musâfaha edüp ve ikinci def'ası dahi kezâlik ol gün Esseyyid Elhâc İbrâhim Süleyman Efendi'nin oku cümleden ziyâde bulunup, koşuları olan birkaç zirâ' yeşil çukayı ahz, ketifine vaz' ve meydan kendüde kalmışdır. Cümlenin şâstları yürük ola, âmîn.

Hedm-i Levend çiftliği der-Beşiktaş, Tekye-i tîr binâ-i cedîdi

Ve yine yevm-i mezbûrda taraf-ı hümâyûndan binâ emîni ta'yîn ve tekye-i mezbûr hedme mübâşeret ve müceddeden binâya şürû' ve bundan akdem hazîne vekîli Osman Ağa'nın Dolmabağçe'de mücedded binâ eylediği, Küçük Levend çiftliği ta'bîr olunur köşkleri emr-i hümâyûn ile hedm ve enkāzını meydan-ı tîre nakl ve tekye-i tîr-endâzâna sarf inşâallahu te'âlâ, hîn-i tekmîlde mufassalan tahrîr olunur, İnşâallâhu te'âlâ.

Rumeli pâyesi ve ilbâs-ı ferve-i samur

Ve yine sâbıkā Havâss-ı refî'a kādısı olup, ba'dehu Mekke-i mükerreme pâyesi, ba'dehu İslâmbol pâyelü, ba'dehu Anadolu pâyesi ihsân-ı hümâyûn olan Hamîdîzâde Mustafa Efendi hazretlerine bu def'a dahi Şa'bânü'l-mu'azzamın gurresinden Rumeli pâyesi ihsân-ı hümâ-

yûn olup ve taraf-ı pâdişâhîden bir bol yenli sofa kablu ferve-i samur ilbâs olunmuşdur, hârici 67.

Pâye-i Medîne-i münevvere Fâiz Efendi ve Ömer Bey

Ve yine mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın dördüncü günü i'tibârıyla sâbıkā dârü'n-nasr ve'l-meymene Edirne kādısı Bıçakcılar imâmı hafîdi Esseyyid Mehmed Fâiz Efendi hazretlerine Medîne-i münevvere nevverehallâh pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur, hârici 60. Ve yine sâbıkā Bursa kādısı Bekir Paşazâde Ömer Beyefendi hazretlerine Şa'bânü'l-mu'azzamın sekizinci günü i'tibâriyle Medîne-i münevvere pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur, hârici 60.

Şehr emâneti tevcîhi

Ve yine mâh-ı mezbûrun üçüncü çarşanba günü şevketli efendimiz hazretlerinin ordu-yı hümâyûndan Âsitâne-i aliyyeye ihzâr buyurdukları Rûhî (?) Ebûbekir Efendi[270] rikâb-ı hümâyûnda tezkire-i evvel olmuşlardır. Ve yine ordu-yı hümâyûndan bâ-hatt-ı hümâyûn ihzâr buyurdukları şevketli efendimiz hazretlerinin ikinci lalaları Ahmed Paşazâde Abdurrahmân Efendi[271] şehr emâneti ile mükerrem olmuşdur.

Teşrîfât mülâzemetleri imtihân ve tahliye

Ve yine mâh-ı mezbûrun beşinci günü cülûs-ı hümâyûn teşrîfi içün talebe-i kirâma ikrâm ve mülâzemetler ihsân-ı hümâyûn olmak üzre hâlâ Şeyhülislâm Esseyyid Mehmed Kâmil Efendi hazretlerine emr-i hümâyûn, anlar dahi konaklarında talebe-i kirâmı esâmîlerini tahrîr ve *Mutavvel*'den [...] ders ta'yîn olunup ve mümeyyiz efendilerden mu'tâd-ı kadîm üzre hâlâ Sultan Bâyezid medresesi ders vekîli Kuyucaklı Esseyyid Abdurrahmân Efendi'yi ve sâ'ir meşhûr-ı zamân olan mümeyyiz efendiler imtihâna da'vet olunmayup, ancak Sürmeneli İbrâhim Efendi ve büyük kavuklulardan İskilibî Elhâc Mustafa Efendi ve Dimetokalı Perdeci [...] Efendi ve sâ'irleri ile talebe-i kirâmı ba'de'l-imtihân istihkākları nümâyân olan talebeye yüz adedden mütecâviz mülâzemet ihsân-ı hümâyûn olmuşdur. Ve Sultan Bâyezid'i tahliye eylemişlerdir. Hakk te'âlâ hazretleri ulemâya zevâl vermeye, âmîn.

---

[270] *Ruzmerre*'de Ebubekir Râtıb Efendi'nin tezkireci vekili Ömer Sâhib Efendi'nin yerine getirildiğini bildirir (s. 63).

[271] Şehremini Seyyid Mehmed Efendi'nin muhasebeci oluşu üzerine tayini (*Ruzmerre*, s. 63).

Azl-i kethüdâ-yi sadr-ı âlî ve nasb-ı Hasan Efendi

Ve yine ordu-yı hümâyûnda meşhûr-ı âfâk olan Sadrıazam kethüdâsı Ahmed Nazîf Efendi Âsitâne-i aliyyeye ihzârı içün hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn Sadrıazam Yusuf Paşa'ya vâsıl ve der-akab, mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın altıncı cum'aertesi günü kethüdâlıkdan azl, yerine Hasan Efendi'yi irâde-i hümâyûn ile kethüdâyı devlet-i sadrıazamlığa hil'at ilbâs olunup,

Nazîf Efendi'nin ihzârı

Ve Nazîf Efendi'nin karındaşı[272] dahi başmuhâsebeden azl, yerine Küçük Ali [...][273] nasb olunup ve mezbûrânın yanlarına âdemler ve mübâşirler ta'yîn ve Edirne'ye gelmek üzre olup, ne vechile olacağı vakti ile tahrîr olunur ve bilcümle mezbûrânın emvâl ve eşyâlarını ve hayvanlar ve atları ve haymeleri bilcümle ahz ve temhîr, ancak birkaç âdemleri ile irsâl eylemişlerdir, tahrîr olunur **(118a)**.

Rûz-ı Hızır, kuzu gavgası

Ve yine mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın sekizinci pazarertesi günü Rûz-ı Hızır olup, kuzuya izin ve sene-i sâbıkı üzre onar paraya narh verilüp, ol gün ancak yedi, sekizyüz mıkdârı kuzu zebh olunup, bilcümle kasab dükkanlarında gavga ve cidâl hadden bîrûn ve bu sene-i mübâreke çok kimesne kuzu alamayup ve mevcûd olan kuzuları dahi kaçırup, Galata'da kalyoncular beher vukiyyesini yirmişer ve yirmibeşer paraya füruht eyler idi, su'âl olundukda, "*Bu sene kış çok olduğundan cümle hayvanlar kırıldı*" deyü cevâblar verirler idi.

Azl-i kasabbaşı ve nasbı

Bu minvâl üzere gavga [vü] nizâ' üzre olur iken kasabbaşı olan Çil Emin Ağa'yı başbâkīkuluna kaldırup ve azl, yerine ol gün sâbıkā duhân gümrükcüsü Selânikli Hasan Ağa kasabbaşı olmuşdur.

Atlar çayıra çıkması

Ve yine ol gün atlar çayıra, mu'tâd-ı kadîm üzre alay-ı azîm ile çıkup ve biniş-i hümâyûn Kâğıdhâne'ye olmuşdur.

---

[272] Emin Efendi

[273] Başmuhasebeciliğe Feyzîbeyzade Mehmed Bey'in getirildiği, ancak sonra Ali Ârif Bey'in Başmuhasebeci olduğu bildirilir (*Ruzmerre*, s. 64).

Kapudan Hüseyin Paşa'ya bir tuğ, üç tuğ

Ve yine mâh-ı mezbûrun onuncu çarşanba günü mu'tâd-ı kadîm üzre baştardaya filandıra asılup, toplar atılup, onbirinci perşenbe günü Kapudan-ı deryâ olan Giridî Hüseyin Paşa'ya bir tuğ dahi ihsân-ı hümâyûn olup, vüzerâ zümresine ilhâk eylemişdir. Ve on ikinci cum'a günü selâmlık Sultân Ahmed câmi'-i şerîfine olup,

Köstence istîlâsı

On üçüncü günü Köstence'ye Moskov donanmasından beş, on mıkdârı sefâin-i menhûsesi gelüp, gārât etmesi haberi zuhûru. Bundan akdem, Köstence a'yânı olan [...] Meraga (?) civârında bir karye ahâlîsinden bir yoldaşı bilâ-cürm orta gavgası ile katl, ba'dehu "*Men katele kutile*" mazmûn-ı şerîfi üzre maktûl-i mezbûrun karındaşı Köstence'ye gelüp, a'yân-ı mezbûr bir dükkân önünde oturur iken ol dahi a'yânı tüfenk kurşunu ile darb ve katl, ba'dehu ahâli bu gavga ile meşgūller iken, Moskov donanması basup, top atmağa başladıkda a'yânsız ve baş-kıç olmayup, cümle ahâlî ceng ü cidâle mübâşeret etmeyüp, herkes ıyâl ü evlâdlarını arabalara vaz' ve firâr, Moskov tarafından bu hâli gördükde sandallar ile taşra asker döküp, istediği kadar emvâl ve eşyâ ve zehâir sefînelerine nakl ve vilâyeti ihrâk edüp, yıkılup gitmişdir. Hakk te'âlâ kahr eyleye, âmîn.

Donanma-yı hümâyûn ihrâcı

Ve yine mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın on dördüncü pazar günü Donanma-yı hümâyûn, Tersâne-i âmireden hareket ve alay-ı azîm ile mehterhânesini dakk ve toplar darb ederek, Yalı köşkü önünde lenger-endâz, ba'dehu mu'tâd-ı kadîm kapudan-ı deryâ Hüseyin Paşa ve sâ'ir kapudanân huzûr-ı hümâyûnda kürkler ve kaftanlar ilbâs, ba'dehu Şeyhülislâm Esseyyid Mehmed Kâmil Efendi hazretleri ve Kāimmakām Elhâc Sâlih Paşa hazretleri ile ma'an baştarda çekdirmesine binüp, ba'dehu salpa demür ve huzûr-ı hümâyûnda selâmlayup, toplar ve şenlikler ederek Dolmabağçe'de haymenişîn ve mu'tâd-ı kadîm üzre ba'de't-ta'âm ve ba'de itmâmi'l-merâsim cümle kapudanlara tekrâr hil'atlar ilbâs olunmuşdur. Hakk te'âlâ cümlesine ve cümle asâkir-i İslâma selâmetler ve nusretler ihsân eyleye, âmîn.

Kalas istîlâsı ve kul kethudâsı şehîd ve ortalar esîr olması

Ve yine mâh-ı mezbûrda Kalas nâm mahalle Moskov askeri mükemmel ve cem'iyyet-i azîm ile gelüp, basup, bu Kalas

nâm mahall ahâlîsi cümle re'âyâ olup ve re'âyânın ekserî Moskov'a tâbi' olup, içinde olan asâkir-i İslâm ve muhâfız [...] Paşa ve beş aded orta ve kul kethüdâsı Ellisekiz Mehmed Ağa ve Boğdan Beyi olan Boğaziçi'nde Çengelköylü Manol Bey cenge mübâşeret ve iki tarafdan azîm muhârebe ve mukātele olunup, "*çokluğa daru saçılmaz*" fehvâsı üzre lâ-yu'add kefere kırılup, lâkin bir tarafdan hanâzırlar hücûm ve re'âyâ tab'iyyet etmeleriyle asâkir-i İslâmda tâb u tuvân kalmayup ve imdâd dahi gelmeyüp ve kul kethudâsı Mehmed Ağa şehîd olup ve paşa dahi esîr olup,

Ve Boğdan Beyi Manol Bey esîr olması

Ba'dehu Boğdan Beyi olan Manol Bey dahi esîr oldukda, sâ'ir asâkir-i İslâm gerçe kahramâne ceng, "*Emma'l-mukadder lâ-yeteğayyer*" fehvâsı üzre bakıyye kalan asâkir-i İslâm ve beş aded orta birinci bölük ve sâ'irleri kazganları ile esîr edüp, içerüye sürüp, götürmüşlerdir ve Kalas'ı hedm ve ihrâk ve içinde bulunan zehâir ve emvâl ve eşyâyı alup, gitmişlerdir. Hakk te'âlâ cümle düşman-ı dîni kahr eyleye ve asâkir-i İslâma nusretler ihsân eyleye, âmîn **(118b)**.

Leyle-i Berât

Ve yine mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın on beşinci pazarertesi gecesi leyle-i Berât olup, minârelerde îkād-ı kanâdîl ve cevâmi' [ü] mesâcide îkād-ı şem'-i asele mübâşeret olunmuşdur.

Katl-i Tersâne-i âmire emîni Elhâc Selîm Ağa[274]

Ve yine yevm-i mezbûrda şevketlü, azametlü, kudretlü pâdişâh-ı rû-yi zemîn halledallâhu hilâfetehu ilâ-yevmiddîn efendimiz hazretleri tebdîl-i câme edüp, Davudpaşa sahrâsında geşt ü güzâr, ba'dehu kable'l-asr, Tersâne-i âmireye teşrîf buyurup, taht kalyonuna çıkup, ba'dehu karada yapılan kalyonun içine girüp, hâlâ Tersâne-i âmire emîni olan Elhâc Selîm Ağa'yı limân re'îsi odasından ihzârı içün emr-i hümâyûn oldukda, ihzâra ta'yîn olunan ağa, "*şevketlü efendimiz seni ister*" deyü haber verdikde mezbûr dahi binişini giyüp, eline asâsını alup, lâubâli gider iken, mezbûr kalyon önüne geldikde tevakkuf olunup ve "*katl eyleyün*" deyü işâret-i hümâyûn buyurduklarında, ol anda ol meydanda cellâd-ı bî-amân Cellâd Mahmûd, mezbûrun başından kavuğunu çıkarup ve

---

[274] *Ruzmerre*, s. 63; Edib, vr. 61a.

arkasından kapud ve fervesini sıyırup ve elini arkasını çevirüp, huzûr-ı hümâyûnda katl ve başını koltuğu altına vaz' ve üzerinde mevcûd bulunan elmaslu hançer ve yüzüklerini ve koynunda azîm kıymetlü cevâhirler ahz olunup, bir dest-mâl içine vaz' ve ağalar temhîr edüp, ba'dehu şevketlü efendimiz hazretleri lâşesine nazar ve Sarây-ı hümâyûna teşrîf ve ol anda limân re'îsini huzûr-ı hümâyûnlarına ihzâr olunup, mezbûr dahi huzûr-ı hümâyûna geldikde havfından düşüp bayılma rütbesine gelüp, nutk-ı hümâyûn, "*korkma, bir emîn gelince ortalığı gözet*" deyü tenbîh-i hümâyûn,

Tersâne-i âmire emîni nasbı

Ba'dehu tebdîl ağalardan Kāimmakām Paşa'ya bir ağa irsâl "*Tersâneye bir emîn göndersün*" deyü emr-i hümâyûnu ifâde anlar dahi "*Tersâne-i âmire emîni nice oldu*" deyü su'âl [etdik]de, macerâyı nakl eyledikde, der-akab sâbıkā büyük tezkireci vekîli olan Ömer Efendi'yi ihzâr ve Tersâne-i âmire[ye] emîn olmak üzre hil'at ilbâs ve der-akab Tersâne-i âmire'ye irsâl olunup, ba'dehu Âsitâne-i aliyye konaklarını ve bilcümle eşyâlarını temhîr olunmuşdur ve üç gün üç gece ol meydanda yatup, ba'dehu bir hızmetkârı alup, bir tâbûta vaz' ve Üsküdar'a götürüp, hamallara yükledüp, bundan akdem yaptığı kütübhânesine götürüp, bırakup ve hâfız-ı kütüp, [...] Efendi gasl ve techîz ve tekfînin görüp, kütübhânesine defn olunmuşdur. Ve yine sâbıkā Darbhâne-i âmire emîni Arnavud Mehmed Efendi ve Nâzîf Efendi hazînedârı başbâkīkuluna kalkmışlardır. Ve yine mezbûr Elhâc Selîm Ağa'nın bilcümle eşyâsı konağından Sarây-ı hümâyûna nakl olunmuşdur. [Ko]nak-ı mezbûrun hîn-i temhîrde içinde olan hayvânâtı çıkarılmayup ve konağ-ı mezbûr hîn-i küşâdında içinde mevcûd olan koyunlar ve koçlar ve kuzular ve tavuklar açlıkdan ve susuzlukdan cümlesi ölüp, helâk olmuş, lâşe kokularından durulmaz, maktûl-i mezbûrun fesâdâtı hayvânlara bile sirâyet eyledi, ma'âzallâhi te'âlâ.

Ordudan Şemseddîn Bey gelmesi

Ve yine mâh-ı mezbûrun on beşinci günü Kapucular kethüdâsı Şemseddîn Beyefendi ordu-yı hümâyûndan, mühr-i hümâyûnu Yusuf Paşa hazretlerine verüp, sâlimîn ve gānimîn yevm-i mezbûrda Âsitâne-i aliyyeye gelmişlerdir.

Mahmûd Paşa'nın ıtlâkı

Ve yine mâh-ı mezbûrda meşhûr-ı âfâk olan Kara Mahmûd Paşa'nın cürmü afv ve ıtlâk ve yine tuğlarını ihsân-ı hümâyûn olup,

Efendizâdeleri olan Ahmed Paşazâde Şemseddîn Bey kefâleti ve itâ'at-i pâdişâhî etmek üzre Kapucular kethüdâsı Şemseddîn Beyefendi'nin tarafından âdemi ile fermânlar ve mekâtibleri irsâl ve Bosna vâlîsi Arslan Paşa ma'iyyetine me'mûr, ba'dehu tahrîrâtlar vâsıl oldukda, "*sem'an ve tâ'aten*" deyüp, Bosna tarafına asâkir-i vâfire ile revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ her hâlde asâkir-i İslâmı mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

Tevcîh-i Sultân kethudâlığı Nâşid Beyefendi'ye

Ve yine mâh-ı mezbûrda Ahmed Paşazâde Nâşid İbrâhim Beyefendi, hudâvendigâr-ı sâbık merhûm Sultân Abdülhamîd Hân efendimiz hazretlerinin ahter-i pâkize-duhterleri [...][275] Sultân hazretlerinin kethüdâlığı içün kaftan ilbâs olunmuşdur. Ve sâbıkā sultan hazretlerinin kethüdâları Arnavud Mehmed Efendi'nin muhâsebesi görülmek içün başbâkīkuluna kaldırmışlardır.

Biniş Kavaksarâyı'na ve Mehmed Paşa köşkü binâsı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on yedinci çarşanba günü Üsküdar'da Kavaksarâyı'nda Leylak bağçesine biniş-i hümâyûn olup, harâb olan Mehmed Paşa köşkünü müceddeden binâya emr-i hümâyûn ve bed' olmuşdur (**119a**).

Rumeli pâyesi

Ve yine mâh-ı mezbûr ki Şa'bânü'l-mu'azzamın on beşinci gününden sâbıkā bi'l-fi'l Anadolu kādıaskeri olan Re'îszâde Elhâc Mustafa Âşir Efendi hazretlerine Rumeli pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Medîne-i münevvere pâyesi

Ve yine yevm-i mezbûrda sâbıkā Bursa kādısı olan Esseyyid Mehmed Hâlis Efendi hazretlerine Medîne-i münevvere pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur, hârici [...] Ve yine mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu günü selâmlık Sultan Selîm câmi'-i şerîfine olmuşdur.

Anadolu pâyesi

Ve yine mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın on beşinci gününden, sâbıkā bi'l-fi'l İslâmbol kādısı Mehmed Sâlih Efendizâde Ahmed Es'ad Efendi hazretlerine Anadolu pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur, hârici [...]

---

275 Âmine Sultân (Edib, vr. 65a).

Umûm meşveresi[276]

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirminci cum'aertesi günü bilcümle südûr-ı kirâm olan efendiler hazerâtları ve ricâl-i Devlet-i aliyye Paşakapusu'na cem' ba'de salâti'z-zuhr Şeyhülislâm Efendi hazretleri ve Kāimmakām Paşa hazretleri ve kādıasker efendiler hazerâtları ve sâ'ir ricâl ve ocaklu bilcümle alâ-merâtibihim alay ile Soğukçeşme kapusundan Sarây-ı hümâyûna dâhil ve umûm müşâveresi olmuşdur. Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi birinci pazar günü biniş-i hümâyûn Tepe'ye olup, Hakk te'âlâ safâlarını müzdâd eyleye, âmîn. Ve yine yirmi ikinci pazarertesi günü bilâd-ı devriyye kādılarından Çelebi Esseyyid Râşid Efendi'ye Erzurum ve sâbıkā Belgrad müftîsi efendiye Ayıntab kazâları tevcîh olunmuşdur.

Şevketlü efendimiz hazretlerini karındaşları sultan efendilerimiz hazretleri da'vetleri

Ve yine mâh-ı mezbûrda şevketlü efendimiz hazretlerinin karındaşları Hadîce Sultan efendimiz hazretleri ve Şâh Sultan efendimiz hazretleri ve Beyhân Sultan efendimiz hazretleri, alâ-merâtibihim, şevketlü efendimiz hazretlerini herbirleri sarây-ı âlîlerine da'vet ve zıyâfetler ve hediyeler vermişlerdir. Cümleden biri Beyhân Sultan efendimiz hazretlerinin da'vetleri cum'aya musâdife edüp, mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı cum'a günü Mahmûd Paşa câmi'-i şerîfine selâmlık ba'de salâti'l-cum'a câmi'-i şerîfin binek taş[ın]dan Beyhân Sultan efendimiz hazretlerinin sarây-ı âlîlerine varınca, şevketlü efendimiz hazretlerinin bindikleri atın ayakları altına dîbâlar döşenü[p], üzerlerinden çiğneyerek Sarây-ı âlîye dâhil ve bilcümle rikâb-ı hümâyûn ağalarına ve Enderûn-ı hümâyûn ağalarına ve sâ'ir hademeye bile kozalar ve şallar başlarında tepebaşı işlemeler ve şevketlü efendimiz hazretlerine cümle mücevher ile müzeyyen elmaslu, murassa' rahtlu ve şıkırdan (?) elmaslu kesme ve sâ'ir hediyeleri vasfa gelmez lâ-yu'add ve sâ'irleri birbirini tefevvuk ederek birer gün da'vet buyurmuşlardır. Hakk te'âlâ hazretleri safâlarını müzdâd eyleye, âmîn.

Sâbıkā kapudan-ı deryâ ve hâlâ Özü seraskeri Hasan Paşa alayı

Ve yine sâbıkā Kapudan-ı deryâ Hasan Paşa kapudanlıkdan azl ve Özü tarafına serasker ta'yîn olunup ve kapusunu mükemmel yedinden düzüp, Özü'ye revâne olmak üzre

---

276 Meşveretteki konuşmalar ve geniş bilgi Edib'de yer alır (vr. 61b-62b).

emr-i hümâyûn sâdır ve Tersâne-i âmirede kapusuna nizâm, ba'dehu mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci cum'aertesi günü ale's-seher alayını düzüp, Okmeydanı'nda ve Kâğıdhâne'de Mirâhur kasrı civârından cisrden ba'dehu Fil köprüsü ba'dehu Taşlıburun'dan ve Hazret-i Hâlid'den Davudpaşa sahrâsına nüzûl, ibtidâ-yi alay haymeler ve ağarlıklar ve harbendeler lâ-yu'add mahall-i mezbûreye geçüp, ba'de hazînesi ve hazînedâr ağa vâfir iç ağaları ile geçüp, ba'dehu beş aded top arabaları ile revâne olup, ba'dehu kırk aded sancak delüler çekerek yürü[yü]p, ba'dehu tatar ağaları vâfir yürüyüp, ba'dehu deliler beş yüz mıkdârı geçüp, ba'dehu sakalar vâfir yürüyüp, ba'dehu delibaşılar rahtlu geçüp, ba'dehu yirmi dört aded yelegen-dest atlar bî-nazar geçüp, ba'dehu tahterrevân ve yedek katırları yürüyüp, ba'dehu sakallu ağaları geçüp, ba'dehu üç aded tuğ ve müzeyyen âyetlü kebîr sancaklar ma'an gidüp, ba'dehu dokuz aded sîm kalkanlı ağır rahtlu ve keselü müzeyyen bî-nazîr atlar geçüp, ba'dehu dört aded müzeyyen rahtlu ve üzerlerinde şayakı çekilmiş yedek atlar geçüp, ba'dehu beş yüz aded dal feslü al mintanlu tüfenkciler yürüyüp, ba'dehu selâm ağası ve kapucular kethudâsı, ba'dehu Hüseyin Paşa bir müzeyyen esbe süvâr ve al kapud ile ve müzeyyen elmas ile murassa' al kapud giyüp, bıyıkları binâgûşundan salınup, heybet u salâbet ile dört etrâfa selâm vererek ve önünde kavâslar rahtlu ve çukadârlar ve şatırlar ve mataracılar mâşiyen yürü[yü]p, ba'dehu Hazret-i Hâlid radıyallâhü te'âlâ hazretlerinin civâr-ı devletlerine geldikde, atdan inüp, ziyâret ve bükâ ve istimdâd taleb ba'dehu yine süvâr olup, geçüp, ba'dehu verâlarında gedik ağaları ve kırk aded rahtlu ağa geçüp, ba'dehu tüfenk-endâz iç ağaları ve mızraklı iç ağaları beş yüz mıkdârı geçüp, ba'dehu dört aded alem geçüp, ba'dehu beş yüz aded urubalu tüfenkciler yürüyüp, ba'dehu atlu levendler yürüyüp **(119b)** ba'dehu kethüdâ bey yedekleri ve kethudâ bey iç ağaları yürü[yü]p, ba'dehu dokuz kat mehterhâne çalarak yürüyüp, ba'dehu lâ-yu'add sakalar yürüyüp, Davudpaşa sahrâsına nüzûl ve birkaç gün mürûrunda mahall-i me'mûrelerine revâne olmuşlardır. Hakk Subhânehu ve te'âlâ cümle asâkir-i İslâma selâmetler, nusretler ihsân eyleyüp, a'dâ-yi dîn ü devlet olanları makhûr ve münhezim eyleye, âmîn.

Fütûhât-ı cedîd ve Bekir Paşa'nın tafsîl üzere olan maddeleri

Ve yine mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın yirmi yedinci cum'aertesi günü Bosna vâlîsi vezîr ibn vezîr-i mükerrem Bekir Paşa hazretlerinin Devlet-i aliyyeye irsâl buyurdukları

haber-i meserret ve fütûhât-ı azîm beyânındadır. Bundan akdem, Kapudan-ı deryâ Eğribozlu İbrâhim Paşazâde Bekir Paşa hazretlerine üç tuğ ile Bahr-i siyâh kapudan paşalı[ğı] ve Mora mansıbı ihsân-ı hümâyûn olup, Bahr-i siyâh'a Donanma-yı hümâyûn ile revâne, ba'de itmâmi'l-vakt Âsitâne-i aliyyeye yine mükemmel Donanma-yi hümâyûn ile sâlimîn dâhil olup, Kılburun cengi mâddesinde bir mıkdâr mu'âteb olup, lâkin Devlet-i aliyyeye sadâkat [ü] istikāmet üzre hızmeti mu'ayyen ve tekâsül kapudane olan Hasan Bey'de olduğu nümâyân oldukda, mezbûru katl olunduğu bâlâda tahrîr olunmuş idi. Ba'dehu Bekir Paşa hazretlerinin mansıbı olan Mora üzerlerinden ref' ve Ahmed Paşa'ya tevcîh ve irsâl olunduğu dahi bâlâda tahrîr olunmuş idi. Ba'dehu ucâleten Bekir Paşa'yı Varna muhâfazasına me'mûr ve şiddet-i şitâda bir Varna çekelevesine haml, hikmet-i Hudâ havâ sâkin ve Kâğıdhâne'ye gider gibi iki günde Varna'ya dâhil olunup, anda meks ü ikāmet üzere iken Bosna eyâleti kendüye tevcîh, bir an mukaddem mahall-i me'mûreye revâne olmak üzere ekîd fermânları, ba'dehu şiddet-i şitâ olup, kendüleri menzil ile revâne ve ahmâl ü eskāli ardından, kethudâsı alup gitmek üzre, ba'dehu sıhhat ve selâmet ve âfiyet ile Bosna'ya dâhil, ba'dehu Nemçe keferesinin Bosna üzerine olan kerrâtile hücûmu ve lillâhilhamd her bâr inhizâmı ve Bekir Paşa hazretlerinin dîn ü devlete teveccühle sadâkat ve istikāmet ile hızmetleri yine bâlâda tahrîr olunmuş idi.

Top dökülmesi

Ba'dehu Bosna'da tophâne peydâ edüp ve müceddeden balyemez topları vâfir ve humbaralar döküp ve bu vechile i'mâli sem'-i hümâyûna vâsıl oldukda ikrâm ve hazîne irsâlinde himmet ve inâyet-i şâhâneleri zuhûrlarında etrâf ve eknâfda hasûdları müzâdâd olup, "*Elhasûd lâ-yesûd*" mazmûnunu mülâhaza olunmayup, ba'zı mahallerden üzerlerimize tefevvuk eder mülâhazasiyle etrâf u eknâfdan ba'zı şâkîler peydâ, gerek ordu-yı hümâyûnda ve gerek Âsitâne-i aliyye[ye] gelen şâkîleri ordu-yı hümâyûna irsâl ve ordu-yı hümâyûndan mezbûru Bosna'dan azl ve İnebahtı tevcîh ve Niş muhâfazasına ta'yîn ve hâlâ İnebahtı vâlîsi ve Niş muhâfızı Arslan Paşa'ya Bosna tevcîh olunup, "*En-necâtu fi's-sıdk*" fehvâsınca azl haberleri kendülere vâsıl olmadan bu tarafda cülûs-ı hümâyûn vâkı' olup ve azilleri haberleri dahi mesmû'ları olup,

Bosna'da vâkı' olan haber-i meserret, mâl-ı ganâim

Ba'dehu Nemçe keferesi tarafından vâfir kefere zuhûr ve mukātele ve muhârebe ve def' olunup, bu def'a dahi ma'zûl iken tertîb eylediği asâkirler ile bâ-avn-i inâyet-i hayrü'n-nâsırîn düşman-i dîn-i hızlân-karînden ahz-ı sâr u kîn husûsu ıkdâm-ı âmâlimiz olduğuna binâen bu avân-ı yümn-i iktirânda memâlik-i küffâr-ı hâkisârı taht u târâc zımnında serhaddât-ı hakāniyye ve ba'zı kazâlarda mevcûd olan cünûd-ı zafer-i mev'ûddan altı bin mıkdârı asker-i nusret-eser tertîb ve hâlâ Yasiniça palankası muhâfazasına kılınan mîrimîrândan Sâlih Paşa üzerlerine başbuğ ta'yîn olunup, mâh-ı Recebü'l-ferdin yirmi altıncı günü kılâ'-ı hakāniyyeden Pojin kal'ası semtinde hudûd-ı İslâmiyyeden dört sâ'at mesâfede vâkı' memâlik-i küffâr-ı bed-tebârdan Jiroça nâm nâhiyesi derûnuna hücûm edilmeğin, "*Fe-hamden sümme hamden*" nesîm-i fevz-i nusret cânib-i İslâmda vezzân ve gubâr hezîmet-i taraf-ı a'dâda nümâyân olup, müdâfa'a dâ'iyyesiyle meydan-ı muhârebeye zuhûr eden küffâr-ı hâkisâr hücûm-ı guzât-ı muvahhidîne tâb-âver olamayup, katı katı vâfir kefere-i müşrikîn kantara-i süyûf-ı guzâtdan derekât-ı cahîme imrâr olunduğundan mâ'adâ mahall-i mezkûrda altı yüzden mütecâviz hânelerin ve birkaç bin mıkdârı kusârenelerini ve bir aded memlû kral anbarını ihrâk ve yüz kırk mıkdârı üserâ seby ü istirkāk eylediklerinden başka sekiz on binden mütecâviz envâ' hayvânât ve sâ'ir ganâim-i kesîre iğtinâm ve cümlesini guzât-ı muvahhidîn beynlerinde iktisâm etmeleriyle cenâb-ı Rabb-i gayyûr "*celle ani'l-aczi ve'l-kusûr*" asâkir-i İslâmı mansûr ve muzaffer ve a'dâ-yi dîni müdemmer ve makhûr eyleye, âmîn.

Tahrîrât ve târîh

Bu nusret-i azîmeyi ve ahz eyledikleri dillerden ve kelle kulak tahrîrâtları ordu-yı hümâyûna irsâl, ba'dehu bir sûretini dahi Âsitâne-i aliyyeye tatar ağaları ile irsâl ve cülûs-ı hümâyûna bir mufassal târîh yapup, irsâl buyurdukları **(120a)** tahrîrâtları derûnuna vaz' olunup ve Râşid Beyefendi hazretleri taraflarından şevketlü efendimiz hazretlerine vâsıl ve manzûr-ı hümâyûnları buyuruldukda zamân-ı hümâyûnlarında ibtidâ bu fütûhât-ı azîme Bosna tarafından ve Bekir Paşa'nın hîn-ı azlinde dîn ü Devlet-i aliyyeye hızmeti husûsundan,

Mora tevcîhi

Ve târîh-i cülûs-ı hümâyûnları inşâsından gāyetü'l-gāyet makbûl-i hümâyûn olup, ol anda Mora vâlîliği tevcîh ve ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Yine Bekir Paşa üzerine Nemçelü'nün zuhûru ve inhizâmı

Ve yine taraf-ı şerîflerine tahrîrâtlar ve tatarlar ile fermânlar irsâl ve Mora kendülere tevcîh olunduğu ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda, taraf-ı şerîflerinden mütesellim ta'yîn buyurulup, kendüleri dahi kalkmak üzre iken yine bir tarafdan Nemçe keferesi baş gösterüp, tekrâr cenge mübâşeret buyurup, lillâhilhamd ve'l-minne "*Hitâmuhu misk*" mazmûn-ı şerîfi üzre kefere-i müşrikînin katı vâfiri katl ve bakıyyetü's-süyûf olanlar karârı firâra tebdîl ve envâ' üserâ seby ü istirkāk olundukdan başka katı vâfir hayvânât ve sâ'ir ganâim-i vâfire cümlesini guzât-ı muvahhidîn beynlerinde iktisâm ve cümle ile vedâ' ve ahâlî-i Bosna ricâl ve nisâ ve sıbyânları feryâd u figān ederek ve du'â-i hayırlarında olarak mahall-i me'mûreleri olan Mora tarafına azîmetleri vâkı' olmuşdur. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri Habîb-i ekremi hürmetine her ne tarafa teveccüh eder ise herhâlde muvaffak bi'l-hayr ve herhâlde mansûr ve muzaffer ve vücûduna kuvvet ve dîn ü devlete sadâkat ve istikāmetleri müzdâd ve a'dâlarını kahr ve sû'-i karînden dâimâ masûn ve mahfûz ve derûnlarında muzmir olan murâdât-ı dünyeviyye ve uhreviyyesine nâil-i merâm ve şerî'at-ı garrâya teşebbüsler ihsân ve dâreynde mu'azzez ve mükerrem ve livâsını dâimâ mansûr ve muzaffer ve a'dâ-i dîn ü devlet olanları makhûr ve münhezim eyleye, âmîn.

İstanbul pâyeleri

Ve yine mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın yirmi beşinci günü târîhiyle, hâlâ İslâmbol kādısı olan Çavuşbaşızâde sâbıkā Medîne-i münevvere kādısı ve hâlâ İslâmbol kādısı Ahmed Vesîm Efendi hazretlerine İslâmbol pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Köstendilli'nin tafarâtı

Ve yine yevm-i mezbûrde, mâh-ı mezbûrun yirmi sekizinci günü i'tibârıyla sâbıkā Medîne-i münevvere kādısı Elhâc İbrâhim Beyefendi hazretlerine İslâmbol pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur, hârici [...]. Ve yine yevm-i mezbûrda ibtidâ altmışlı müderrisi olan Köstendilli Tâhir Efendi ba'zı kurb-i devlet olanlara ta'alluku sebebi ile, bâ-hatt-ı hümâyûn ibtidâ altmışlıdan kalkup, ikinci altmışlıya geçüp, seksenden mütecâviz ulemâya tefavvuk edüp, mûsıla-i Süleymâniye rutbesine nâil-i merâm olmuşdur hârici [...].

Şevketlü efendimiz hazretlerinin Okmeydanı'na teşrîf ve imâm ayağından dokuzyüz attıkları

Ve yine mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın [boş] günü şevketlü, azametlü, kudretlü, pâdişâh-ı rû-yi zemîn halledallâhu hilâfetehu ilâyevmiddîn efendimiz hazretleri meydân-ı tîre sa'âdetler ile teşrîf buyurup ve meydân-ı tîr şeyhi, efendimiz hazretlerine mukaddem haberleri vürûd, anlar dahi meydanı tahliye ve tekye-i mezbûrda şeyh efendi ile müşâvere ve "*kangi ayakdan atalum*" deyü suâl-i hümâyûn oldukda anlar dahi, "*İmâm menzili ayağı müteyemmen ve mübârek bir mahaldir*" deyü cevâblarında, emr-i hümâyûnları ile şeyh efendi hazretlerini bir bârgîre süvâr ve [...] dahi ma'an ve havâcılar irsâl olunup ve ayağ-ı mezbûra teşrîflerinde yaylar kurulup, sünnet-i şerîfe icrâsıyla salât u selâm ederek ayak yerine düz basup, tîr ve kemânı mübârek dest-i şerîflerine alup, küşâd verüp, "*Aleyke avnullâhi, Yâ Hakk*" sadâsını havâcıyân istimâ' eylediklerinde gözedüp ve tîr-i mübâreki kondurup ve havâ eylediklerinde bu minvâl üzre yine mübâşeret, birkaç ok dahi atulup, ba'zen havâ, ba'zen yakîn ve ba'zen bedel olarak atulur iken nutk-ı hümâyûnları, şeyh efendiye, "*ba'zı kusûrum var ise ta'lîm eyle*" deyü buyurduklarında, "*emr-i hümâyûn şevketlü efendimiz hazretlerinindir, söylerim" deyüp, cevâblarında "hîn-i küşâdda mübârek yumrukları aşağa düşeyor*" ve kabzayı sıkıca tutup ve yumruklarını yukarıya kaldırup, bu minvâl üzere ta'lîm olundukda, cevâb-ı bâ-savâblarında, "*bu ağalar bana haber vermezler*" deyü nutk-ı hümâyûnları olup, bu minvâl üzere üç ok dahi atulup, avn-ı inâyet-i Bârî ile var kuvveti bazularına getürüp, bir ok dahi küşâd buyurduklarında "*Yâ Hakk*" sadâsını istimâ'larında ol tîr-i mübârek havâcıların başlarından aşuru ve dokuzyüz çukurunu tefavvuk ve tîr-i mübârekin sadâsı ile kondurup, havâcıyân hemân başlarından destârlarını bozup, havâya atup, bu minvâl üzere dokuzyüzden aşuru atulduğu ma'lûm-ı hümâyûnları buyuruldukda hemân ayak yerinden sa'âdetler ile atılan tîr-i mübârekin başına teşrîf ve du'â vü senâ olunarak tîr-i mübâreki çıkarup etrâfa in'âm-ı ihsân-ı hümâyûnları mebzûl olarak tekye-i meydana teşrîf ve meydân-ı tîr şeyhi Fethîzâde Esseyyid [...] Efendi[277] ile tîr husûslarında ba'zı mükâleme olunup, tekye-i mezbûrun müceddeden köşklerin ve meydân odasının ve câmi'-i şerîfin binâları husûslarında ve sâ'ir

[277] Mustafa Efendi.

mahallerin **(120b)** ta'mîr ve termîm ve müceddeden ihyâ buyurulacak husûsları hakkında şeyh efendiye sâdır olan nutk-ı hümâyûnları "*Sarây-ı hümâyûnda ve sâ'ir mahallerde olan ebniye pâydost edüp, ibtidâ bu mahall-i mübârekin binâsına şürû'u emr-i hümâyûnum olup, zirâ bu mahall-i mübârek benim kendü hânemdir*" deyüp, "*kişi kendi hânesini yapmaz mı*" deyü cevâb-ı bâ-savâblarında ve "*gāyet a'lâ yaparum*" deyüp, kemâl mertebe muhabbetlerinden binâ emînlerine "*resminde ve ba'zı mahv ve isbâtlarında gereği gibi dikkat oluna*" deyü tenbîh-i hümâyûnları olup ve yevm-i mezbûrda şeyh-i mezbûr efendi Fethîzâde Efendi mu'tâd-ı kadîm üzere iki yay ve iki deste ok şevketlü efendimiz hazretlerine fakirâne hedîye eyleyüp, makbûl-ı hümâyûnları olmuşdur.

Şevketlü efendimiz hazretlerinin zile ok darb eyledikleri

Ve yine bundan akdem, sene-i evvelde Aynalıkavak sarayında ok atmağa ta'lîmleri ve putaya ok atarlar iken putada olan zillerden birine bir ok isâbet edüp, bir bir tarafından güzerân ve dört parmak yalman gösterüp, hademelerinin biri ile hufyeten bir tezkire tahrîr ve zili şeyh efendiye irsâl ve bir top çiçeklü hedîyeleri olup, ba'dehu şeyh efendi mezbûr odasında başı üzerine asup, "*hîn-i cülûslarında bir müceddeden kafes yapdur*", deyüp, mezbûr zili kafes içine vaz' eylediğini ol gün haber verdikde huzûr-ı hümâyûnlarına getürdüp, rü'yet ve müceddeden binâ buyurdukları köşkün bir mahalline ta'lîk eyle deyü emr-i hümâyûnları olmuşdur. Ve yine cevâb-ı hümâyûnları, "*nakl-i hümâyûnum Aynalıkavak sarâyına oldukda kemâl mertebe muhabbetimden ibtidâ biniş bu mahall-i mübârekeye ederüm*" deyü nutk-ı hümâyûnları olmuşdur. Ve bundan akdem eyyâm-ı sayflarda nakl-i hümâyûn olan mahallerde tablaya ve ba'zen havâya ok atup ve eyyâm-ı şitâda külli-yevm torba dövüp ve ta'lîm buyurup, bir vechile imrâr-ı vakt buyururlar idi. Ve yine bundan akdem sadr-ı sâbık Halil Paşa ve Kapudan-ı deryâ Gāzî Hasan Paşa herbirleri kerrâren ve merrâren tekye-i mezbûrun ta'mîr ve termîmine murâd eylediklerinde her birlerinde birer dürlü mâni' zuhûr edüp, bu a'mâle muvaffak olamadılar ve şevketlü efendimiz hazretleri şeyh efendiye kerrâtıyla hufyeten tezkireler gönderüp, "*Tekye-i mezbûrun ta'mîrini kimse edemez ol hayra inşâallahü te'âlâ ben muvaffak olup ve ben yapdırdırım*" deyü tahrîrâtlar vürûd eylemiş. Lillâhilhamd ve'l-minne nutk-ı hümâyûnları yerin buldu, ol hayr-ı mübâreke muvaffak oldular, lillâhilhamd ve'l-minne, Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri herhâlde hayra cümle umûrlarında muvaffak bi'l-hayr ve vücûd-ı hü-

mâyûnlarına sıhhat u âfiyet ve livâsın dâimâ mansûr ve muzaffer ve a'dâlarını ve a'dâ-i dîn ü devlet olanları dâimâ makhûr ve münhezim eyleye, âmîn. Ve tekye-i mezbûrun vasfını ve inşâallâhü te'âlâ kabza aldıklarını vakti ile tahrîr olunur.

Sarây-ı hümâyûn burnundan toplar atulup ve güllenin biri Üsküdar'da Ayazma'ya düşmesi

Ve yine mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamın yirmi dokuzuncu günü Sarây-ı hümâyûn burnunda, Topkapu'ya biniş olup, ol mahalde mevcûd bulunan atîk topları otarılmak murâd-ı hümâyûnları olup, Üsküdar'a ve Boğaziçi'ni doğru hasekiler irsâl ve kayıkları işlemeden men' olunup, mübârek yedleri ile kerteler alınup, herbirerleri doldurulup, atılmağa mübâşeret olunup, Ayazma tarafında olan yalılarda ve önlerinde olan bârlarda seyr içün ricâl ve nisvân ve sıbyânlar temâşâ üzere olurlar iken ol topların biri atıldıkda hikmet-i [Hudâ] güllesi Üsküdar'da Ayazma iskelesi kurbinde Mektûbî-i sâbıkā Galata kādısı Nefeszâde Efendi'nin yalıları önünde vâkı' yâr üzerinde olan kebîr ceviz ağacının altında yara bir gülle isâbet edüp, ba'dehu ol darb olan yardan sıçrayup, mezbûr ağacın bir dalını şîkest, ba'dehu Beylikçi Abdullâh Efendi'nin yalıları önüne düşüp, hâr u hâşâkı ol yalıların içerlerini memlû ve seyr edenler kaçışup, bu minvâl üzre olduğunu manzûr-ı hümâyûnları oldukda pâydost olunup, mezbûr gülleyi hasekiler alup huzûr-ı hümâyûnlarına getürüp, rü'yet buyurmuşlar ve ol mahalde olan iki taraflı topların üzerlerinde olan sakflarını cümle yıkdırdup, cümlelerini müceddeden ihyâ buyurmuşlardır.

İki kalyon birbirine çarpması

Ve yine mâh-ı mezbûrun yevm-i mezbûrunda Donanma-yı hümâyûn Boğaza doğru giderler iken Kuruçeşme önünde Hudâverdi kalyon, İngilterelüler'den alınan kalyon birbirlerine çatup ve demirleri birbirinin karnına batup, mezbûr Hudâverdi kalyon Âsitâne'de Tersâne-i âmire'ye irsâl ve içinde ba'zı topları çıkarup, sakatlanan mahallini ta'mîr ve birkaç günde tekmîl ve yine Donanmaya irsâl olunmuşdur.

Baştardanın gerüye gelmesi

Ve yine baştarda çekdirmesini dahi seferden men' olunup, yevm-i mezbûrda Tersâne-i âmireye bağlamışlardır. Hakk te'âlâ cümle Donanma-yı hümâyûna selâmetler ihsân eyleye, âmîn **(121a)**.

Vekāyi'-i şehr-i Ramazânü'l-mübârek li-sene selâse ve mi'eteyn ve elf

Sübût-ı hilâl

Bin iki yüz üç senesi mâh-ı Ramazânü'l-mübârekin gurresi salı gecesi olup, ol gece Davudpaşa mahallesinde sâkin bir ricâl, bir mürâhik-i şâbb-ı emred ve bir nisâ, hilâl-i Ramazânı rü'yet eylediklerinde ahâlî-i mahalle ba'de salâti'l-işâ mezbûrları İslâmbol kādısı efendi hazretleri huzûruna ihzâr ve rü'yet-i hilâli isbât, ba'dehu sâ'at üçde minârelerde kanâdîl ve ezân-ı şerîfler okunup, salât-ı terâvîhi edâ, ertesi salı günü sâ'im olmuşlardır.

Ders mübâşeretleri

Ve yine ikinci çarşanba günü huzûr-ı hümâyûnda mu'tâd-ı hasene-i şehriyârî olan derslere mübâşerete bed' olunup, atiyye-i hümâyûnları müderrisîn-i kirâm efendiler hazerâtlarına mebzûl olmuşdur.

Selâmlık

Ve yine üçüncü cum'a günü selâmlık Süleymâniye câmi'-i şerîfine olmuşdur.

İftâr da'vetleri

Ve yine mâh-ı mezbûrun dördüncü gecesi mu'tâd-ı kadîm olan Paşakapusu'na iftâr da'vetine bed' ve selâtîn-i şeyhler efendiler hazerâtlarına ba'de'l-iftâr onar guruş i'tâ olunup, sene-i sâbık gibi kürkleri ve atiyyeleri afv olunmuşdur. Ve beşinci gecesi Şeyhülislâm Efendi hazretleri mu'tâd-ı kadîm üzre Paşakapusu'na iftâra teşrîf buyurmuşlardır. Ve altıncı gecesi sudûr-ı kirâm efendiler hazerâtları dörder dörder iftâra teşrîf ve mevâlî-i ızâm efendiler hazerâtları beşer beşer da'vet olunup, lâkin mevâlî-i izâm efendiler üçer ve ikişer teşrîf hatta bir gece İzmir rütbesinde olanlardan sâbıkā İzmir kādısı Îsâzâde Efendi'den gayrı kimesne iftâra gitmemişlerdir ve mu'tâd-ı kadîmleri olan sâ'atleri sene-i sâbık gibi afv olunmuşdur. Ba'de itmâmi'l-mevâlî, sekbânbaşı ve ertesi gece cebecibaşı alâ-merâtibihim da'vet olunmuşlardır.

Azl-i sekbânbaşı ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun dördüncü cum'aertesi günü ale's-sabâh Sekbânbaşı Yeğen Seyyid Mehmed Ağa azl, yerine sâbıkā kul kethüdâsı ve hâlâ Tekfurdağı ağası Çelebi Ağa[278] demekle meşhûr Esseyyid Süleymân Ağa sekbânbaşı olmuşdur. Sebeb-i azli Donanma-yi

---

[278] Tekfurdağ'da yeniçeri ağası olan Süleyman Ağa (Edib, vr. 66b).

hümâyûna kalyoncu içün me'mûren âdemler tutup ve günd[e] birkaç yüz âdem top[layup] ekserîsinin akçalarını alup, parası olmayup fukarâdan olanları ekall-i kalîl Tersâneye irsâl ve tema'-ı hâmından ziyâde ifrât edüp, azli iktizâ ve Anadolu'dan Anapa'ya asker sürmeğe ta'yîn eylemişlerdir.

Donanma-yı hümâyûn Boğazdan kalkması

Ve yine yevm-i mezbûrda hav[â] lodosa tebdîl ve bilcümle Donanma-yı hümâyûn ve Kapudan Paşa Boğaz'dan kalkup, mahall-i me'mûrelerine revâne olmuşlardır. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Azl-i Sadrıazam Yusuf Paşa ve nasb-ı Hasan Paşa

Ve yine azl-i Sadrıazam Yusuf Paşa ve nasb-ı Vidin seraskeri Hasan Paşa. Bundan akdem, Sadrıazam Yusuf Paşa'nın ba'zı harekâtı tab'-ı hümâyûna muhâlif olup, taraf-ı hümâyûnlarından iki aded haseki ağaların yedlerine birer hatt-ı şerîf verilüp, biri sâbıkā Melek Mehmed Paşa kethüdâsı ve hâlâ Vidin seraskeri olan Gāzî Hasan Paşa hazretlerine ki, "*hatt-ı hümâyûnum vâsıl oldukda bir an te'hîr olunmayup, ordu-yı hümâyûnuma gelmeğe mübâşeret*" içün ve bir hatt-ı şerîf dahi hâlâ ordu-yı hümâyûnda çavuşbaşı olan Osmân Ağa'ya irsâl ve hatt-ı şerîf ordu-yı hümâyûna vâsıl oldukda mezbûr Osmân Ağa der-akab Vezîr Kethüdâsı Hasan Efendi hazretlerine varup, re'îs efendiyi ihzâr ve cümle ile ma'an Otağ-ı âsafîye varup ve emr-i hümâyûnu vürûd eden hatt-ı şerîfi kırâ'et olunup, mazmûn-ı hatt-ı şerîf, mühr-i hümâyûnu ahz ve Vidin seraskeri olduğunu tefhîm olunup, ba'dehu mühr-i hümâyûnu Yusuf Paşa hazretlerinden ahz ve ol anda Çavuşbaşı Osmân Ağa Otağ-ı âsafîden Yusuf Paşa hazretlerini kaldurup, önüne düşüp, Ruscuk ağası olan [...] Ağa'nın konağına götürüp,

Kāimmakāmlık Hasan Paşa'ya

Ba'dehu yine ordu-yı hümâyûna geldikde yine hatt-ı şerîf mûcebince Dergâh-ı âlî yeniçerileri ordusuna varup, yeniçerileri ağası kāimmakām-ı sâbık ağa, paşa olan Hasan Paşa'yı Otağ-ı âsafîye getürüp, taraf-ı şehinşâhîden kāimmakāmlık içün ferve-i samur-ı vezâret ilbâs olunup, ba'dehu Çavuşbaşı Osmân Ağa mühr-i hümâyûnu mâh-ı Ramazân-ı şerîfin on üçüncü pazar günü ba'de'l-asr ahz olunmuşdur.

Vidin seraskerliğine ta'yîni

Ve der-akab mezbûr Osmân Ağa mühr-i hümâyûnu Hasan Paşa hazretlerine teslîm eylemek içün, ol gün Vidin cânibine râhî olup, bu tarafdan sadr-ı sâbık Yusuf Paşa hazretleri dahi me'mûr oldukları Vidin cânibine râhî olmak içün ertesi gün taşra çıkup, mahall-i me'mûrelerine revâne olmuşdur. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri cümle asâkir-i İslâma selâmetler ihsân eyleye, âmîn **(121b)**.

Sadrıazam Hasan Paşa Ordu-yı hümâyûna gelmesi

Ba'dehu Vidin seraskeri olan Gāzî Hasan Paşa hazretlerine hatt-ı şerîf ile giden haseki dahi varup, hatt-ı hümâyûnu ve mühr-i hümâyûn müjdesini verüp, der-akab tedârik ve ordu-yı hümâyûna teşrîf eylemelerine hareket ve ordu tarafından mezbûr Çavuşbaşı Osmân Ağa mühr-i hümâyûnu ahz ve Vidin cânibine râhî ve Hasan Paşa hazretlerine mülâkī oldukda, mühr-i hümâyûnu verüp, ma'an ordu-yı hümâyûna Ramazân-ı şerîfin yirmi beşinci günü istikbâl ve Otağ-ı âsafîye nüzûl ve umûm kaftanları cümle ricâle ilbâs olunup,

Tevcîhât

Ve yine Ramazân-ı şerîfin yirmi yedinci günü tevcîhât edüp, hâlâ vezîr kethudâsı olan Hasan Efendi azl ve nişâncılığa ilbâs-ı hil'at yerine hâlâ Defterdâr Süleyman Efendi'ye vezîr kethudâsı ve defterdâr-ı esbak Feyzî Efendi defterdâr ve kethüdâ kâtibi azl, yerine Tevfîk Efendi kethüdâ kâtibi olup ve sâ'ir hıdemât bilcümle ibkā ve cümleye hil'atler ilbâs olunmuşdur.

İstiklâl hattı ve kürk

Ve yine taraf-ı hümâyûndan hatt-ı hümâyûnu ve istiklâl emirleri ve kılıç ve kaftan ve istiklâli içün, Hasan Paşa hazretlerine hâlâ mirâhûr-ı evvel olan Mellaş Efendi götürmüşlerdir. Hakk te'âlâ selâmetler ve herhâlde muvaffak bi'l-hayr ve mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

Selâmlık Hazret-i Hâlid'e

Ve yine mâh-ı Ramazânü'l-mübârekin on dördüncü pazarertesi gecesi şevketlü efendimiz hazretleri terâvîh kılmak içün Hazret-i Hâlid'e biniş, ba'de't-terâvîh ziyâret, ba'dehu Bostan iskelesinden kayukların fenarlarını yakup, iskeleden alarga oldukları anda, azîm rahmet yağmağa başlayup, Yalı köşküne gelinceye değin bilcümle tevâbi' ve levâhık rahmete gark olmuşlardır.

Takbîl-i Hırka-i şerîf

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dördüncü pazarertesi günü hilâf-ı âde bir gün ol Hırka-i sa'âdet ihrâcı içün mu'tâd-ı kadîm üzre ziyâret edenler bilcümle selâtîn şeyhleri efendiler hazerâtları ve ulemâlardan İslâmbol pâyelü İbrâhim Beyefendi ve hâlâ İslâmbol kādısı Ahmed Vesîm Efendi ve sâbıkā İslâmbol kādısı Saîd Bey ve Anadolu pâyelü Abdullâh Molla Efendi hazretleri ve Mustafa Beyefendi hazretleri ve Rumeli pâyelü Âşir Efendi hazretleri ve Hamîdîzâde Efendi hazretleri ve Nakībü'l-eşrâf Dervîş Efendi hazretleri, ba'dehu sadreyn Tevfîk Efendi hazretleri ile Velî Efendizâde Efendi hazretleri, ba'dehu dâmâd-ı şehriyârî Mustafa Paşa hazretleri takım ile ba'dehu kāimmakām Sâlih Paşa ve Şeyhülislâm Esseyyid Mehmed Kâmil Efendi hazerâtları ve sâ'ir ricâl ve kibâr, dâhil-i Sarây-ı hümâyûn olup mu'tâd-ı kadîm üzre Hırka-i sa'âdeti takbîl eylemişlerdir.

İhrâc-ı Baklava

Ve yine yevm-i mezbûrda mu'tâd-ı kadîm olan kula baklava verilüp, ala[y]-ı azîm ile kışlalarına revâne olmuşyardır. Âfiyet-bâd.

İhrâc-ı mevâcib

Ve yine mâh-ı mezbûrun on beşinci salı günü bir kıst mevâcib çıkup, mu'tâd-ı kadîm üzre kula ihsân-ı hümâyûnları olmuşdur.

Nazîf Efendi ve karındaşı Âsitâne'ye gelmesi ve katli

Ve yine bâlâda tahrîr olunan, meşhûr-ı âfâk olan Vezîr Kethüdâsı Nazîf Efendi ve karındaşı Emîn Efendi ile ma'an Edirne'ye vâsıl birkaç gün Edirne bostancıbaşısı İsmail Paşazâde Elhâc Ali Bey, Sarây-ı hümâyûnda göz habsinde gözedüp, ba'dehu Âsitâne-i aliyyeye ihzârı içün emr-i hümâyûn sudûr, ba'dehu Edirne'den iki orta ta'yîn ve Âsitâne-i aliyyeye mâh-ı mezbûrun on sekizinci cum'a günü Edirnekapusu'ndan girüp, ba'de'l-asr Sultan Mehmed'den ve mür[û]r olan mahallerden üzengi parladarak geçüp, konağına dâhil ve sâbıkā memhûr olan odalardan üç oda haremde ve iki oda hâriciyede memhûrlarını fekk, beş on gün ba'zı su'âl ve cevâb olunup, ba'dehu mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı cum'aertesi günü kāimmakām paşa tarafından bir çukadâr ta'yîn ve Paşakapusu'na ihzârıyçün vardıkda, "*bu gün mizâcım yokdur, sabâh giderim*" deyü cevâbını götürdükde, yine ol çukadâr irsâl ba'dehu yine gelüp, kaldırup, Paşakapusu'na Re'îskapusu'ndan içerü girüp, ba'dehu "*şevketlü*

efendimiz hazretlerinin ba'zı su'âl ve cevâbları vardır, suâllerine doğruca cevâb ver" deyü bostancılar odabaşısı alup, Soğukçeşme kapusundan içerü girüp, ser-bostaniyân-ı hâssa ol mahalde muntazır olup, ba'dehu vâsıl oldukda ahz ve kapu arasına götürüp, katl olunacağı ma'lûmu oldukda şaşırup, "*ben yeniçeriyim*" deyüp, bu minvâl üzere cellâd-ı bî-amân, başını gövdesinden ayurup, başbâkīkulu odası önüne vaz' ve lâşesini Üsküdar'a mukaddemâ katl olunan babasının yanına defn olunup ve ser-maktû'ı üzerine yafta yazulup, komuşlardır. Ser-maktû'ı üzerine vaz' olunan tahrîrât sûretidir **(122a)**.

Sûret-i yafta

"*Sâbıkā sadrıazam kethüdâsı olup, hılâf-ı rızâ-yı aliyyeye ve etvâr u hareket-i aliyyeye ictisârî eylediğine binâ'en cezâsı tertîb olunan Ahmed Nazîf Efendi'nin ser-maktû'ıdur*", deyü tahrîr olunmuşdur. Ba'dehu konağı temhîr ve emvâl ve eşyâsı zabt olunup ve karındaşı Emîn Efendi'yi dahi başbâkīkuluna habs olunmuşdur[279].

Leh tarafından elçi

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu cum'aertesi günü mâliye tezkirecisi Nesîbâ Efendi azl, yerine Kâmil Efendi mâliye olmuşdur. Ve mezbûr Kâmil Efendi Leh kralı tarafından Devlet-i aliyyeye elçilik ile gelen elçiye mihmândâr ta'yîn olunup, Mora tarafından elçi-i mezbûru alup, Âsitâne-i aliyyeye getürmek içün me'mûr olmuşdur.

Telhîsci

Ve yine sâbıkā Enderûn-ı hümâyûndan ze'âmet ile çıkup, bu def'a Ordu-yı hümâyûnda olan Kemankeş Yâhû Elhâc Mehmed Ağa'yı bâ-emr-i hümâyûn, Âsitâne-i aliyyeye ihzâr ve telhîscilik hızmeti ile şeref-yâb olmuşlardır.

Arpalıklar ve ma'îşetler ve mansıblar emânet verilmek içün hatt-ı hümâyûn

Ve yine mâh-ı Ramazân-ı şerîfin evâsıtında Sarây-ı hümâyûnda ve şeyhülislâm konağında bi'd-defa'ât meşvere olunup, ulemâ efendiler hazerâtları taraflarında olan arpalıklar ve müderrisîn-i kirâmlarda olan ma'îşetler ve kudât-ı kirâm mansıbları ve mâlikâneler ashâbları ricâl ve kibâr ve

---

[279] *Ruzmerre*'de Nazîf Efendi'nin âilesinin üç-beş cariye ile Gedikpaşa'da bir çırağının evine gönderildiği, eşya, köle, cariyeleri ve 50-60 kadar hızmetlilerinin Saray'a yollandığı belirtilir (s. 64).

agavâtları ve mültezimler ve voyvodalara hitâben sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn memâlik-i mahrûsede fukarâ vü zu'efâ ve re'âyâ vü berâyâ üzerlerinden zulm ü ta'addîler men' ü def' ve etrâf ü eknâfa bâlâsı hatt-ı şerîf ile mu'anven adâlet fermânları her beldeye irsâl olunup ve arpalıklar ve ma'îşetler min-ba'd nâiblere maktû' verilmeyüp, emânet verilmek üzre Şeyhülislâm Efendi hazretleri cümleye hatt-ı hümâyûnu kırâ'et ve ekîd ve şedîd irâde-i hümâyûnu ifâde, ba'dehu Rumili kādıaskeri ve Anadolu kādıaskeri efendiler hazerâtlarına başka başka bâlâsı hatt-ı şerîf ile mu'anven fermânlar gelüp, ba'dehu kādıasker efendiler hazerâtları cümle tahtabaşılar ve eşrâfları ve sâ'ir kudâtı konaklarına ihzâr, cümle huzûrlarında kırâ'et olunup, mazmûn-ı hatt-ı hümâyûn, "*ba'de'l-yevm, kudât efendiler mansıblarına kendüleri gidip, zabt edeler, eğer ihtiyâr ve alîl ve mâni'-i şer'îsi olanlar oldukda taraflarından mütedeyyin ve müteşerri' ve mücerrebü'l-etvâr kimesnelere emâneten verilüp ve bundan böyle etbâ' ve bıyıklulara mansıb tevcîh ve bilâ-imtihân kimesneye mansıba duhûl etdirilmeye*" deyü irâde-i hümâyûnu cümleye tefhîm ve cümle "*sem'an ve tâ'aten*" deyüp, sicill-i mahfûza kayd olunup, cümle devâm-ı ömr-i pâdişâhîye meşgūl oldular. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri vücûd-ı hümâyûnlarını âfiyet ihsân ve her umûrlarında muvaffak bi'l-hayr ve fukâra ve zu'efâ üzerlerine merhamet ve şefkatlerini müzdâd eyleye, âmîn. Ba'dehu bu esnâda mevcûd ve ma'zûl bulunan Şeyhülislâm Efendilerden sâbıkā iki def'a şeyhülislâm olan İvaz Mehmed Paşazâde İbrâhim Beyefendi hazretlerine ba'dehu şeyhülislâm ibn-i şeyhülislâm-ı sâbık Es'ad Efendizâde Esseyyid Mehmed Şerîf Efendi hazretlerine ba'dehu şeyhülislâm ibn-i şeyhülislâm Dürrîzâde Esseyyid Mehmed Ârif Efendi hazretlerine, ba'dehu sâbıkā ordu-yı hümâyûn kādısı şeyhülislâm-ı sâbık Müftîzâde Ahmed Efendi hazretlerine ve sâbıkā Şeyhülislâm Celebzâde Mehmed Mekkî Efendi hazretlerine hâlâ Şeyhülislâm Esseyyid Mehmed Kâmil Efendi hazretleri bu umûr-ı mühimme-i mu'azzamın tefhîmi içün her birerleri mahsûs kethüdâları olan eşrâf-ı kudâtdan Elhâc Mehmed Efendi hazretlerini irsâl ve irâde-i hümâyûnu herbirleri münfehim olduklarında cümle "*sem'an ve tâ'aten*" devâm-ı devlet-i pâdişâha du'âda olmuşlardır. Ba'dehu sudûr-ı kirâm efendiler hazerâtlarına ve mevâlî-i izâm efendiler hazerâtlarına bi-nefsihi Şeyhülislâm Efendi hazretleri kendüleri bi'l-müşâfehe ifâde-i merâm buyurmuşlardır.

Hareket-i arz-ı be-cânib-i Anadolu

Ve yine mâh-ı Ramazân-ı şerîfin on [...] günü, Anadolu'da gece sâ'at üçde azîm hareket-i arz vâkı' olup, Harpud ve Mazkid ve Çemişkezek ve Peri ve Palu ve Keban Ma'deni kurâları, hâsılı yed[i] kazâ mahall harâb u yebâb ve yere batup, hattâ Peri'de câmi'-i kebîrde salât-ı terâvîh edâ olunur iken cümlesi câmi'-i şerîf altında şehîd olmuşdur. Hâsılı cümle kazâlardan sekiz, onbinden mütecâviz ehl-i İslâm ve ricâl ve nisâ ve sıbyânlar ve keferelerhelâk olmuşlar. Ma'âzallâhi te'âlâ.

Leyle-i Kadir ve bed'-i mu'âyede

Ve yine mâh-ı Ramazânü'l-mübârekin yirmi yedinci pazar gecesi leyle-i Kadir mu'tâd-ı kadîm üzre şevketlü efendimiz hazretleri Ayasofya câmi'-i şerîfinde salât-ı terâvîhi edâ ve ertesi pazar günü mu'âyedeye bed' olundu **(112b)**.

Vekāyi'-i şehr-i Şevvâlü'l-mükerrem li-sene selâse ve mi'eteyn ve elf

Sübût-ı hilâl-i Şevvâl

Bin iki yüz üç senesi mâh-ı Şevvâlü'l-mükerremin gurresi çarşanba gününden sâbit olmuşdur, lâkin bed'-i mu'âyedeye göre perşenbe günü olacak idi, ammâ salı günü ba'de salâti'l-magrib iki aded karakullukçu hilâl-i Şevvâli rü'yet ve şeyhülislâm kapusuna varup, ol mahalde sübût olur zu'miyle rü'yetlerini haber verdiklerinde, Şeyhülislâm Efendi hazretleri mezbûr karakullukçuların yanına bir çukadâr ta'yîn buyurup, İslâmbol kādısı efendi hazretlerine irsâl, ba'dehu huzûr-ı şer'de hilâl-i Şevvâli rü'yetleri sâbit olunup, ba'dehu sübût i'lâmı tahrîr ve Devlet-i aliyyeye irsâl, ba'dehu şevketlü efendimiz hazretleri salât-ı terâvîhi edâ içün Lâleli câmi'-i şerîfine teşrîf buyurmuşlar idi, i'lâm yatsu namâzından evvel yed-i şerîflerine vâsıl olamayup, ekser cevâmi' ve mesâcidde salât-ı terâvîh edâ olunup, ba'dehu şevketlü efendimiz hazretleri Sarây-ı hümâyûna teşrîflerinde mezbûr i'lâmı şer'iyyeyi rü'yet ve der-akab emr-i hümâyûnları ile sofadan toplar atılup ve der-akab minâreleri donanup, ba'dehu Sarâyburnu'ndan toplar atılup, ba'dehu Tophâne'den ba'dehu Kızkulesi'nden, ba'dehu Tersâne-i âmireden, ba'dehu Hisarlar'dan toplar atılmağa başlayup, hâsılı çarşanba gecesi ba'de salâti'l-işâ sâ'at üç buçukda toplara bed', etrâf ü eknâfa i'lân-ı îd içün birkaç nöbet toplar atılmışdır.

Mu'âyede

Ba'dehu cümle Üsküdar'dan ve Boğaziçi'nden ve İstanbul'dan ulemâ ve ricâl ve ocaklular ve erbâb-ı mu'âyede olanlar ucâleten hazırlanup, Sarây-ı hümâyûna dâhil olunup ve kösler ve mehterhâneler çalunup, bu minvâl üzre Şeyhülislâm Efendi hazretleri ve sudûr-ı kirâm ve sâ'ir mevâlî-i izâm ve Kāimmakām Paşa ve Dâmâd Mustafa Paşa dahi mu'âyedeye gelüp, ale's-seheri salât-ı subhı edâ, ba'dehu şevketlü, mehâbetlü, kudretlü Sultan Selîm Hân efendimiz hazretleri şevket ve azamet ile zuhûr ve taht-ı âlî-baht-ı Osmânî üzre cülûs ba'dehu tecdîd-i bîat ve mu'âyedeye bed' alâ-merâtibihim cümle mu'tâd-ı kadîm üzere dâmen-bûs-ı şehriyârî ile müşerref olunup, ba'de itmâmi'l-mu'ayede salât-ı îde, Sultan Ahmed câmi'-i şerîfine teşr[îf] buyurmuşlardır. Ba'de salâti'l-îd Sarây-ı hümâyûna teşrîf ve erbâb-ı dîvân cümle hâzır bulunup, dîvân-ı hümâyûn kurulup, ba'de'd-dîvân somatlar döşenüp, mehterhâneler ve kösler dakkolunup, ba'de't-ta'âm ve'l-merâsim erbâb-ı dîvân cümle mahallerine rücû' ve şevketlü efendimiz hazretleri dahi sa'âdetler ile, mu'tâd-ı kadîm üzere Yalı köşküne teşrîf buyurup ve toplar ve envâ' dürlü şecâ'ate müte'allık mel'abeler ile imrâr-ı vakt buyurmuşlardır. Hakk te'âlâ hazretleri safâlarını müzdâd eyleye, âmîn.

Hamîdîzâde Efendi'ye donanmış at

Ve yine yevm-i mezbûrda îdiyye Hamîdîzâde Mustafa Efendi hazretlerine bir donanmış at irsâli emr-i hümâyûn olup, helâlî takım ile donadup, irsâl olunup, ba'dehu yaldızlı helâlî takım ile olduğu ma'lûm-ı hümâyûnları buyuruldukda tekrâr sîm-i hâlis olmak üzre olsun deyü emr-i hümâyûnları oldukda, evvelki takım tebdîl olunup ve rikâbları dahi sîm-i hâlisden olup, anide irsâl olunup, bu vechile dahi mükerrem olmuşlardır.

Gülhâne rikâb[ı]

Ve yine îd-i şerîfin ikinci perşenbe günü Gülhâne olup, mu'tâd-ı kadîm üzre Şeyhülislâm Efendi hazretleri ve kāimmakām paşa hazretleri hatta Dâmâd Mustafa Paşa hazretleri dahi da'vet olunup, Ayasofya câmi'-i şerîfinde salât-ı zuhru edâ, ba'dehu cümleleri ma'an Bâb-ı hümâyûndan girüp, Gülhâne nâm mahalle nüzûl ve rikâb-ı hümâyûna dâhil olunup, ba'de itmâmi'l-merâsim tabl-ı şâdmânî ve kösler dakk olunup, cirid ve mızrak ve pehlivânlar ve sâ'ir mel'abeler icrâ olunup, bu gün dahi böyle olmuşdur.

Selâmlık Süleymâniye'ye

Ve yine îd-i şerîfin üçüncü cum'a günü selâmlık Süleymâniye câmi'-i şerîfine olup, ba'de salâti'l-cum'a Ağakapusu önünden mürûr eylemek mûrad-ı hümâyûnları olmağla cümle ocaklu selâma dizilüp ve yeniçeri efendisi Ârif Beyefendi aklâmıyla ve hulefâları ile ve sâ'ir zâbitân kapu önünde bi-ecmâ'ihim hâzır bulunup ve kurbanlar hâzır ve müheyyâ olunup, eşribeler kâseler ile üzerlerinde boyamalar ile örtülmüş ve çavuşânı alkış içün tevakkuf edüp, teşrîflerine muntazırlar iken ba'de'd-du'â câmi'-i şerîfden binüp, yedekler önlerinde çekilüp hasekiyân ve solak ve peykler etrâfını ihâta olunup ve Mi'mâr Sinân türbesi önünde yeniçerileri ustaları ve seğirdim aşçıları gümüşlere gark olmuş kısbetler ve meşinler ile selâmlarına muntazırlar iken Sekbânbaşı Çelebi Ağa ve bostancıbaşı ağa mâşiyen önlerinde yürüyüp **(123a)** sa'âdetler ile Ağakapusu önünde teşrîflerinde Sekbânbaşı Çelebi Ağa gerüye avdet ve üç def'a yer öpüp, mu'tâd-ı kadîm olan eşribe-i latîfi nûş buyurmalarını ifâde olunduğu anda bilâ-tevakkuf kapunun saçağı altına at sürüp ve silahdâr ağa ve rikâbdâr ağa ve sâ'ir gedüklü ağalar der-akab atlarından inüp, şevketlü efendimiz hazretlerinin taraflarını ihâta ve mu'tâd-ı kâdim üzre şerbet kâsesini verdiklerinde mübârek iki elleri ile alup,

Âfiyet-bâd

Bilâ-tevakkuf nûş buyu[ru]p, çavuşân alkışlar alup, âfiyet-i bâd [ve] sa'âdet-bâd ve kurbanlar zebh olunup, kâseyi verdiklerinde mübârek yedlerin ceb-i hümâyûnlarına vaz', bir avuç altun kâseye vaz', ba'dehu "*dur*" deyüp, bir avuç altun dahi ihsân ve kâseye memlû buyurup, ba'dehu selâmlayup ve yürüdüler, ba'dehu Dârü's-sa'âdeti'ş-şerîfe ağası [...] Ağa hazretleri kezâlik şerbet nûş, anlar dahi kâse içine bir avuç altun ihsân buyurmuşlardır.

Eskisarây'a biniş

Ba'dehu yevm-i mezbûr Eskisarây günü olmağla Eskisarây'a teşrîf buyurmuşlardır, ba'dehu mu'tâd-ı kâdim üzre envâ' dürlü mel'abeler ve canbâzlar, pârendebâzlar mel'abelere bed' herbirlerini birer dürlü bahâneler ile def' olunup, pehlivânlara iltifât, cirid ve mızrak oynanup, ba'dehu dârağaçları dikilüp, koyunlar asulup ve keçeler sarılup, koyunları ve keçeleri kılıçlar ile çalmağa başlanup, ba'dehu kapuları küşâda emr-i hümâyûn olup, izn-i âm olup, herkes temâşâ eylemişlerdir, safâları müzdâd ola, âmîn.

Tevcîhât

Ve yine mâh-ı mezbûrun dördüncü cum'aertesi günü rikâb-ı hümâyûn tevcîhâtı, kapu ricâli cümle ibkā, şıkk-ı evvel ve şıkk-ı sânî ve şıkk-ı sâlis ibkā ve sâ'irlerin ancak vekâletleri tebdîlleri tahrîr ve tebdîl olmayanları ibkā oldukları içün tahrîr olunmadı, bâlâdan ma'lûm olur. Evvelâ nişâncılık vekâleti Hakkı Beyefendi'ye, defter emâneti Seyyid Abdülkerîm Efendi'ye, büyük rûznâme sâbıkā çavuşbaşı Hasan Efendi['ye], başmuhâsebe sâbık yeniçeri efendisi Ârif Beyefendi'ye, Tersâne-i âmire emâneti Çil Emin Ağa'ya, matbah emâneti kapucubaşı İbiş Ağa'ya, arpa emâneti Numan Bey sandık emîni olan Memiş Efendi'ye, kapucubaşılık ile ma'an ihsân-ı hümâyûn olmuşdur. Anadolu muhâsebeciliği Ahmed Vâsıf Efendi'ye, atlu mukābeleciliği Lala Mehmed Efendi'ye, Haremeyn muhâsebeciliği berberbaşı esbak Ali Efendi'ye, yeniçeriler kitâbeti Kenan Efendi'ye, cizye muhâsebeciliği vekâleti, asâleti Âsitâne'de olmak şartıyla sâbıkā defter emîni Mustafa Beyefendi'ye, mevkûfâtcılık, Darbhâne başkâtibi Mehmed Saîd Efendi'ye, İstanbul baruthânesi Halîlîzâde[280] Ahmed Ağa'ya, masraf kitâbeti Sultan Selîm Kâtibi Mustafa Efendi'ye, mâliye tezkireciliği Mustafa Kâmilî Efendi'ye, kalyonlar kitâbeti Atçeken Ağasızâde Mehmed Emîn Efendi'ye, küçük rûznâmecilik kâtib-i esbak Saîd Efendi'ye, Gelibolu baruthânesi yazıcı-i esbak Ârif Efendi'ye, piyâde mukabeleciliği Kāimmakām Paşazâde Hüseyin Beyefendi'ye, küçük evkāf Seyyid Mehmed Nesîbâ Efendi'ye, Haremeyn mukāta'acılığı Dervîş Efendizâde Saîd Efendi'ye, Selanik baruthânesi, Selanik mubâya'acısı Ali Efendi'ye, piskopos mukāta'ası Ali İzzet Efendi'ye, topçular kitâbeti Sârım Paşazâde Ahmed Beyefendi'ye, top arabacılar kitâbeti Ömer Efendizâde İsmail Efendi'ye, Tersânede anbarlar emâneti, İsmail Efendi'ye, Tersânede anbarlar nezâreti Emir Ağa[281] mühürdârı Emin Efendi'ye, Büyük kal'a, Mehmed İzzet Beyefendi'ye[282], Küçük kal'a, Ârif Efendi'ye[283], hâslar mukāta'acılığı, Şah Sultan kethüdâsı Yusuf Efendi'ye, baş mukāta'acılık Beyhân Sultan kethudâsı Ahmed Efendi'ye, İstanbul mukāta'acılığı,

---

280 *Ruznerre*'de, Haleblizâde (s. 64).
281 *Ruzmerre*'de İspir Ağa (s. 64).
282 *Ruzmerre*'de Kâmil Ahmed Paşa biraderzâdesi Mahmud Bey'e (s. 64).
283 Atıf Ahmed (*Ruznerre*, s. 64).

Hadice Sultan kethudâsı Ahmed Vâsıf[284] Efendi'ye, Bursa mukāta'acılığı, Kadrî Efendi'ye, Avlonya ma'an Eğriboz mukāta'acılığı, mektûbî hulefâsından emekdâr İbrâhim Efendi'ye müceddeden, Kefe mukāta'acılığı, Yeğen Ali Paşazâde Hüseyin Necîb Efendi'ye, kâğıd-ı Enderûn, kalem hulefâlarından Seyyid Mehmed Nâilî Efendi'ye, kâğıd-ı Bîrûn emâneti, Ahmed Şâkir Efendi'ye, târîhcilik, İbrâhim Nâilî Efendi'ye, Tersânede riyâset vekâleti kapudan paşa dîvân kâtibi Mehmed Reşîd Efendi'ye, toparabacıbaşılık vekâleti, sâbıkā mutasarrıfı Mehmed Ağa'ya, cizye başbâkīkulluğu, mi'mâr-ı esbak Tâhir Ağa'ya verilmişdir. Cümlesi umûrlarında muvaffak olalar, âmîn **(123b)**.

Hıtân-ı Şehzâde Sultân Mustafa

Ve yine mâh-ı Şevvâlü'l-mükerremin dördüncü cum'aertesi günü hudâvendigâr-ı sâbık-ı merhûm ve mağfûrunleh Sultan Abdülhamîd Hân hazretlerinin şehzâdegânlarından Şehzâde Sultan Mustafa efendimiz hazretlerini hıtân buyurmuşlardır. Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri atvel-i ömr ile mu'ammer eyleye, âmîn.

Cidde vâlîsi azli ve nasbı

Ve yine yevm-i mezbûrda Habeş Eyâleti ve Cidde vâlîsi ve Şeyhü'l-harem Mehmed Paşa hazretlerini azl ve Hanya vâlîsi Selîm Paşa hazretlerine tevcîh ve mezbûr Mehmed Paşa hazretlerine berren ve bahren iki tarafdan iki aded fermân-ı âlî irsâl ve mezmûn-ı fermân-ı emr-i hümâyûn-ı ma'lûm oldukda "*bir an mukaddem Mısr-ı Kāhire cânibine gelesin*" deyüdür. Hakk te'âlâ encâmını hayr eyleye, âmîn.

Akdeniz donanması kalkması

Ve yine mâh-ı mezbûrun altıncı pazarertesi günü, Küçüksu'ya biniş-i hümâyûn olup, teşrîf ederler iken Akdeniz donanmasına, "*kalksunlar*" deyü emr-i hümâyûn olup, ol gün Dolmabağçe önünden cümlesi toplar atarak kalkup, Kumkapu açığında lenger-endâz olmuşlardır. Hakk cümlelerini mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn.

İhrâk-ı Nişâncı

Ve yine mâh-ı mezbûrun yedinci salı gecesi, sâ'at beş buçukda Nişâncı kurbünde Çukurçeşme civârında Murtaza Efendi merhûmun hazînedârları Mustafa

---

[284] Ahmed Rıf'at olacak (*Ruznerre*, s. 65).

Efendi merhûmun mahdûmları hânelerinden ve üst katından ihrâk zuhûr ve ânide karşusundaki hâneye geçüp, ba'dehu sadr-ı esbak Hekîmzâde Ali Paşa hafîdi müderrisîn-i kirâmdan Sü'edâ Beyefendi hânesine ulaşup, hâsılı üç aded kebîrce hâneler muhterik olup, def' olmuşdur, Hakk te'âlâ cümlelerine ecirler kerem eyleye, âmîn. Ve yine ol gece ihrâka şevketlü efendimiz hazretleri teşrîf ve sâbıkā şeyhülislâm Mekkî Efendi hazretleri konağına nüzûl, ol mahalden ihrâkı temâşâ ve sâlât-ı subhı anda edâ buyurulup, ba'dehu bahren Sarây-ı hümâyûnlarına teşrîf buyurmuşlardır.

Boğaz muhâfızı İsmail Paşa

Ve yine hâlâ Silistre muhâfızı Ahmed Paşazâde mîrimîrândan İsmail Paşa hazretlerine Rumeli pâyesi ile Boğaz muhâfazasına ta'yîn buyurmuşlardır.

Tevcîh-i arpalıklar

Ve yine mâh-ı mezbûrun yedinci salı günü sâbıkā Mekke-i mükerreme kādısı Cevdet Efendi'ye Lapseki zamîme ve sâbıkā Mısr-ı Kahire kādısı Keşşâf Ömer Efendi'ye Bilecik ve sâbıkā Üsküdar kādısı Şerîfzâde Şerîf Molla Efendi'ye İstanköy ve sâbıkā Haleb-i şehbâ kādısı İbrâhim Molla Efendi[ye], Atranos ve sâbıkā İzmir kādısı Kebîrîzâde Esseyyid İsmail Efendi'ye, Balya kazâları tevcîh-i hümâyûn olmuşdur.

Nefy-i kādı-ı Eyüb Fahreddîn Efendi[285]

Ve yine mâh-ı mezbûrun dokuzuncu perşenbe günü Kâğıdhâne'ye biniş-i hümâyûn olup, bir gün akdem Kâğıdhâne'de bir şâbb-ı emred suya girüp, bi-kazâillâhi te'âlâ gark olup ve sudan taşra çıkarup, Eyyüb mahkemesine haber ve keşf olunup, defn olunmak taleb eyledikle-rinde, keşf nâibi ziyâde mahsûl taleb ve meyyit-i gârıkın vâlidesi fukarâdan olup, matlûb olunan mahsûle iktidârı olmayup ve keşf nâibi dahi keşf etmeyüp, bir gece anda geceleyüp, şevketlü efendimiz Kâğıdhâne'ye teşrîf buyururlar iken arzuhâl olunup, arzuhâllerini Şeyhülislâm Efendi hazretlerine irsâl ve meyyiti kaldurdup ve te'dîb olunması irâde-i hümâyûn olmağla kādı-i belde olan Esseyyid Fahreddin Efendi'yi bâ-işâret-i aliyye, yevm-i mezbûrda Eyüb mahkemesinden çavuş mübâşeretiyle gümrüğe indirüp, andan kul kayığına vaz' ve Ayazma iskelesine, andan Ayazma câmi'-i şerîfi

[285] Edib, vr. 69b-70a.

muvakkıti Yahyâ Efendi odasında bir gece kalup, ertesi cum'a günü ale's-seher bârgîrler ile karadan Bursa'ya nefy ü iclâ olmuşlardır.

Vefât-ı Hân kādıaskeri

Ve yine mâh-ı mezbûrun on birinci cum'aertesi günü [Hân] kādıaskeri demekle meşhûr sâbıkā Filibe kādısı Feyzullâh Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Rahmetullâhi te'âlâ.

İhrâk-ı Anadolu Hisarı

Ve yine yevm-i mezbûrda Boğaziçi'nde Anadolu Hisarı'nda ihrâk zuhûr edüp[286] ve otuz yedi hâne muhterik olup, hatta ol gün şevketlü mehâbetlü efendimiz hazretleri Moda burnunda tebdîl binişine teşrîf buyurmuşlar idi. Sandallar ve filikalar gidüp, takım ile ihrâka teşrîf ederler iken, def' olup basıldı haberleri İstavroz önünde vâsıl olup, Sarây-ı hümâyûna teşrîf buyurmuşlardır.

Esîrler firârı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on ikinci günü Tersâne-i âmire zindânından Moskovlu esîrlerden iki aded bellü başlu esîr firâr ve tecessüs olundukda üzerlerinde pâsbân olan zindânın kilidcisi tamâ'-ı hâmından ve hıyânetinden beşyüz guruş ahz ve sebîllerini tahlîye eylediği zâhir oldukda mezbûr kilidciyi katl ve sâ'ir zâbitânları te'dîb eylemişlerdir.

Kızkulesi dîzdârı tevcîhi

Ve yine yevm-i mezbûrun gecesi Kızkulesi dîzdârı âdet-i müstemirresi gece ile Kızkulesi'ni hâlî bırakup, nöbetciler ta'yîn eyleyüp, ol gece şevketlü efendimiz hazretleri tebdîl, Kızkulesi'ne teşrîf ve kapularını kırup, içerü dâhil olduklarını dîzdâra haber verdiklerinde dîzdâr dahi geldikde "*atın deryâya*" deyü emr-i hümâyûnları buyuruldukda, ricâ ve niyâz olunup ve kayığın içine atup ve "*etmeği âhare verilsün*" deyü emr-i hümâyûn olup, ol gece Salacak ustasına ihâle ve ol tarafdan elân beklenür, encâmı yine tahrîr olunur.

Vefât-ı Müsevvid Tâhir Efendi

Ve yine mâh-ı mezbûrun on sekizinci cum'aertesi günü altmışlı müderrisi Müsevvid Tâhir Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişlerdir. Rahmetullâhi te'âlâ rahmeten vâsi'a.

---

[286] *Ruznerre*'de 15. Çarşamba günü çıkan bu yangında birçok ev yandığı belirtilir (s. 66).

Hekîmbaşı azli, tevcîh-i Haleb-i şehbâ

Ve yine mâh-ı mezbûrun on yedinci cum'a günü hâlâ Ser-etibbâ-i hâssa Gevrekzâde Hasan Efendi Süleymâniye müderrisi bulunup, hekîmbaşılıkdan azl ve Haleb-i şehbâ kazâsı kendüye tevcîh-i hümâyûn **(124a)** olunup, yerine hâne-i hâssa tabîblerinden hareket-i dâhil müderrisi hekîm Sâdık Efendi'ye ferve-i samur ilbâs ve ser-etibbâ-i hâssa olmuşlardır.

İhrâk-ı Küçükpazar

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu[287] pazar gecesi sâ'at dört buçukda Ayazma kapusu dâhilinde Kıbleçeşmesi karşusunda etmekci fırunundan ihrâk zuhûr edüp, fırun ve değirmenler ve sepetciler ve burgocular ve destereciler ve sâ'ir dekâkîn ve yağhâneler ve konaklar ve hâneler ve bir câmi'-i şerîf ve hânlar ve Küçükpazar çarşusu ve sâ'ir mahaller Ağakapusu haremine varınca muhterik olup ve değirmenlerde bârgîrler ve bir mıkdâr âdem dahi muhterik olmuşdur. Hatta şevketlü efendimiz hazretleri Ağakapusu'na teşrîf ve Tekeli köşkünde nezâret ve ihtimâm-ı tâmları ve keremleri ocaklulara ve âmma mebzûl hatta Ağakapusu habshânesinde mevcûd bulunan borçlu habslerin deynlerini tahrîr ve elli beş kese akçeye bâliğ olup, cümlesini dâyinlerine edâ ve sebîllerini tahliye buyurmuşlardır. Hakk te'âlâ vücûd-ı hümâyûnlarını hatâ ve hatarlarından mahfûz ve herhâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn.

Nakl-i hümâyûn

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu[288] pazar günü Aynalıkavak sarâyına nakl-i hümâyûn olup, ertesi pazarertesi günü sa'âdetler ile meydan-ı tîre biniş-i hümâyûn, ibtidâ Toptaşı'nda kurulan Otağ-ı hümâyûna teşrîf ve pehlivânlar salâ koşusu ve dokuzyüzcüler ve binciler ve binyüzcüler alâ-merâtibihim oklar atup ve herbirleri huzûr-ı hümâyûnda yer öpüp, okları itmâmında, toplar ile dîbâlar ihsân-ı hümâyûn olup,

Biniş Okmeydanı'na

Ba'dehu şevket u azamet ile otağ-ı hümâyûndan esblerine süvâr ve tekyede müceddedden ihyâ buyurdukları kasr-ı mu'allâya nüzûl ve huzûr-ı hümâyûnlar,

---

[287] *Ruznerre*'de 19. Pazar gecesi (s. 64). Edib ise 22. gecesi saat dördü geçtiğinde diye tarih ve zaman verir (vr. 70a).

[288] Edib, 17. günü (vr. 70a.). *Ruznerre* 19. günü (s. 66).

tablalar dikülüp, tabla koşusu olup, ba‘de'l-itmâm-ı koşular ve cümleye ihsân-ı hümâyûnları mebzûl olmuşdur.

Biniş Kâğıdhâne'ye

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi dördüncü perşenbe günü Kâğıdhâne'ye biniş-i hümâyûn ve rikâb-ı hümâyûn olup, Şeyhülislâm Esseyyid Mehmed Kâmil Efendi hazretleri, Kāimmakām Sâlih Paşa hazretleri ve bilcümle kapu ricâli takımlar ile Kâğıdhâne'de rikâb ve ba‘de'r-rikâb Şeyhülislâm Efendi ve Kāimmakām paşa yedi çifteler ile ve takım ile mirâhûr köşküne nüzûl, ba‘dehu şevketlü efendimiz hazretleri toplar ve humbaralar atdırdup, ba‘dehu yine ol mahalden binüp, Sarây-ı hümâyûnlarına teşrîf, ba‘dehu ba‘de'l-asr yine biniş olup, Okmeydanı'na teşrîf buyurulup ve mâbeynci Küçük Hüseyin Ağa'ya Âşir Efendizâde Hafîd Molla Efendi'nin menziline durup ve menzili bugün atılsun deyü nutk-ı hümâyûnları olup, ba‘dehu pehlivânlar ve sâhib-i menziller ve havâcılar hâzır ve muheyyâ olup ve menzil-i mezbûru yürü[yü]p, anda bulunan yirmiden mütecâviz pehlivânlara atiyyeler ihsân ve mevcûd bulunan ricâl ve sıbyân ve fukâra vü zu‘afâ herbirlerine rub‘iyyeler ihsân olmuşdur.

Şevketlü efendimiz azmâyiş atmaları

Ve yine ol hînde şevketlü efendimiz hazretleri azmâyiş atup, ba‘dehu ölçülmesine emr-i hümâyûn olup, ba‘dehu zencir çeküp, yedi yüz elli gez mahalde atılduğu zabt olunmuşdur. Aleyke avnullâhi.

Biniş Büyükdere'ye

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi sekizinci pazarertesi günü Büyükdere'ye biniş olup ve bilcümle kal‘aları gezüp, toplar atdırmışlardır ve ol gün Elhâc Numan Beyefendi şevketlü efendimiz hazretlerinin mübârek ayaklarını öpdürmüşlerdir. Yevm-i mezbûrda kayıklar koşu edüp, akındıya doğru, hatta Bebek'i geçüp, kayalar önüne gelince vâlide kethudâsı Mahmûd Beyefendi'nin yedi çiftesi cümlecisine Mahmûd Beyefendi zor edüp, mezbûr cümlecinin bir vechile takatı kalmayup, kaya önünde kaldırup, cümleci kendüyü deryâya atup, bir ramak kaldı boğulmağa, lillâhilhamd kapucular kethudâsı Şemseddîn Beyefendi yetişüp, deryâdan yedi çiftesine alup, necât buldu.

Üsküdar ustası ve sâ'ir ustalar azilleri

Ve yine yevm-i mezbûrda hâlâ Üsküdar ustası olan Frenk Osman usta azl ve Rumeli Kavağı'na ustalık ile ta‘yîn olunup, yerine

sâbıkā Üsküdar ustası olan Süleymân usta yine Üsküdar'a usta ta'yîn olunmuşdur. Ve yine yevm-i mezbûrda Ayazma ustası [...] Ağa Ayazma ustalığından azl ve Mandıra ustalığı ile çerâğ, yerine Üsküdar'da Harem-i hümâyûn bekçisi [...] Ağa'ya irsâl-i lihye etdirdüp, Ayazma ustalığı ile çerâğ olmuşdur **(124b)**.

Vekāyi'-i şehr-i Zilkadetü'ş-şerîfe li-sene selâse ve mi'eteyn ve elf

Selâmlık Hasköy['e]

Bin iki yüz üç senesi mâh-ı Zilkadetü'ş-şerîfenin gurresi cum'a günü olup, ol gün selâmlık Hasköy'de Ebû'l-feth Sultân Mehmed câmi'-i şerîfinde olmuşdur, ba'dehu ba'de salâti'l-cum'a meydan-ı tîre teşrîf-i hümâyûnları olup, oklar atmışlardır.

Biniş Alibeyköyü'ne Meydân-ı tîre

Ve yine mâh-ı mezbûrun dördüncü pazarertesi günü Alibeyköyü'ne biniş olup, ba'de'l-asr yine Okmeydanı'na teşrîf ve oklar atılup akşama değin safâlar olunup, ba'dehu mücedded ihyâ buyurdukları Okmeydanı tekyesinin içinde kebîr mey[dan] odasına bir kafes binâ olunması irâde-i hümâyûn olup, ol hînde mübâşeret ve bir köşk bir kafes meydân odası içine nâzır, pehlivânlar kabza aldıklarında ol mahalden manzûr-ı hümâyûnları olmak içün bir kafes dahi câmi'-i şerîf içine konup, salât-ı cum'a edâ olunur ise, anın içün hâsılı bed' olundu, inşâallahu te'âlâ tamamında zikr olunur.

İmâm-ı şehriyârî azli ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun dokuz[uncu] cum'aertesi günü imâm-ı sânî-i şehriyârî[289] azl, yerine Enderûn-ı hümâyûndân mâbeynci Kırımî Hâfız Ahmed Efendi imâm-ı sânî-i şehriyârî ta'yîn ve Paşakapusu'na irsâl, ferve-i samur ilbâs olunup, ba'dehu Şeyhülislâm Efendi hazretleri dahi emr-i hümâyûn ile, hareket-i altmışlıdan duhûl ve Dâye Hatun medresesiyle bekâm olmuşdur. Ma'zûl-i mezbûr Esseyyid Mehmed Nuri Efendi'yi emr-i hümâyûn ile Şeyhülislâm Efendi tarafından çukadâr ta'yîn olunup, Hazret-i Hâlid'e yalıdan yevm-i mezbûrda kaldırup ve Âsitâne'de konağına irsâl ve

---

[289] *Ruzınerre*'de Küçük İmam Esseyyid Nuri Efendi (s. 66).

"*konakdan taşra çıkma*" deyü tenbîh ve ba'zı esnâflar arzuhâl edüp, erbâb-ı hukūkun haklarını edâya tenbîh ve murâfa'a bulması içün işâret-i aliyye dahi olmuşdur, sebeb-i azli ve ba'dehu bundan böyle neye müncer olur ise tahrîr olunur.

Cedîd-i ru'ûs acâîbâtdan Ve yine yevm-i mezbûrda Kitâbcı Elhâc Mustafa'nın oğlu hâlâ kitâbcı Mahmûd Ağa'ya ru'ûs verilüp, başından Mısırlı sarığını çıkarup, ulemâ kavuğu ilbâs ve irsâl-i lihye olunup, ulemâ zümresine ilhâk, Enderûn-ı hümâyûndan çıkma misillü bıyıklı bir müderris olup, hicâbından ba'zı kibâr ulemâ efendiler hazerâtlarına, ba'de salâti'l-mağrib kendüyü i'lân içün çatal destâr ile gezmişdir.

Cedîd kapucubaşılar Ve yine hâlâ Tersâne-i âmire emîni Çil Emin Ağa'nın oğluna ve Çayırzâde'ye ve hâlâ mi'mâr ağa olan Elhâc Ebûbekir Ağa'ya kapucubaşılık ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

İki tûğ ihsânı Ve yine sadr-ı sâbık Şahin Ali Paşa mahdûmu sâbıkā cizye muhâsebecisi Battal Esseyyid Mehmed Ağa'ya iki tuğ ile Adana ihsân-ı hümâyûn olup, mîrimîrân zümresine ilhâk olmuşdur.

Enfiye emîni azli Ve yine yevm-i mezbûrda enfiye emîni azl, yerine Numân Efendi enfiye emîni olmuşdur.

Biniş Tokad'a Ve yine mâh-ı mezbûrun on birinci pazarertesi günü biniş Hünkâr iskelesine olup, otaklar mezbûr çayıra kurulup, ol mahalden süvâr olunup, ibtidâ Yûşa' ziyâretine teşrîf ve etrâf-ı kal'alardan toplar atılup, ba'dehu yine esblerine suvâr, Tokad'a teşrîf ve havuzlar etrâfından at üzerinde temâşâ, ba'dehu Otağ-ı [hümâ]yûna teşrîf, ba'de salâti'l-mağrib Hünkâr iskelesinden mehtâb ederek, salât-ı işâya karîb, teşrîf-i hümâyûn olmuşdur. Hakk Subhânehu ve te'âlâ safâlarını müzdâd eyleye, âmîn.

Vefât-ı Galata kādısı tevcîh-i arpalık Ve yine mâh-ı mezbûrun on yedinci cum'aertesi günü sâbıkā Galata kādısı Şahsüvârzâde imâmı [...] Efendi, dâr-ı bekāya

rıhlet ve arpalığı olan Plevne kazâsı şeyhülislâm-ı sâbık merhûm Mehmed Molla Efendi mahdûmu sâbıkā İzmir kādısı Esseyyid Mehmed Saîd Molla Efendi'ye tevcîh olunmuşdur. Mansıb-ı uzletden kırk dört ay mürûrunda arpalığa nâil oldular.

Fermân, minârelerde sûre-i Cinn ve salât-ı Münciye kırâ'eti

Ve yine yevm-i mezbûrda İslâmbol kādısı efendi['ye] hitâben bir fermân sâdır, ve anlar dahi bilcümle selâtîn câmi'ler imâmlarını ve hademelerini ihzâr, cümle huzûrlarında feth ve kırâ'et olunup, mazmûn-ı fermân-ı âlî, "*Ağustosun on ikinci günü asâkir-i İslâm küffâr-ı hâkisâr ile mukābil ve cenge mübâşeret olunması içün, tarafeynden mukāvele olunduğunu iş'âr ve asâkir-i İslâm mansûr ve muzaffer olmak içün hademe-i câmi'-i şerîf ve herbir selâtîn-i câmi'-i şerîf hademelerinden onar âdem, ba'de salâti'l-işâ herbir câmi'de binbirer salât-ı Tüncî kırâ'et olunup ve selâse-i âharda dahi herbir selâtîn minârelerinde sûre-i Cinn kırâ'et olunup ve minârelerde okuyanlar câmi'-i şerîf mütevellîlerinden beşer guruş vazîfe verilmek üzere nizâm verilüp, mütevellîlerden ahz oluna*" deyü fermân-ı âlî ba'de'l-kırâ'e yevm-i mezbûrda bed' olmuşdur. Hakk te'âlâ hazretleri asâkir-i İslâmı dâimâ mansûr ve muzaffer ve küffâr-ı hâksârı dâimâ makhûr ve münhezim eyleye, âmîn bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn.

Üserâ-i vaz'-ı zindân-ı Tersâne

Ve yine yevm-i mezbûrda ordu-yı hümâyûn tarafından yetmiş aded Moskov esîri gelüp, Tersâne-i âmirede vaz'-ı zindân olmuşdur.

Akdeniz tarafından haber-i meserret

Ve yine yevm-i mezbûrda Akdeniz tarafından vasat-ı Şevvâlde vukū' bulan Donanma-yı hümâyûn ile olunan ceng, İstendil açıklarında Kolurma nâm kapudan-ı hı[n]zır on iki sefîne ile ve Hıristodolo nâm mel'ûn on bir sefîne ile ve Lambo nâm mel'ûn altı aded sefîne ile, Donanma-yı hümâyûn iki gün iki gece ceng ve münhezimen salkım saçak firâr ve üç aded sefînelerini ahz eyledikleri mâh-ı mezbûrda haberleri vürûd eylemişdir.

İhrâk-ı tekye-i Hâcı Hoca

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı gecesi Öküz limânında Sultantepesi'nde Özbeklerin Hâcı Hoca tekyesi muhterik olup, lillâhilhamd sâ'ire sirâyet eylememişdir.

Kanlıcalı Şeyh Atâ vefâtı

Ve yine mâh-ı mezbûrda salı günü Kanlıcalı Seyyid Şeyh Atâ Efendi dâr-ı bekāya göçmüşlerdir. Rahmetullâhi te'âlâ **(125a)**.

İncülü köşküne tebdîl binişi

Ve yine mâh-ı Zilkadetü'ş-şerîfenin yirmi altıncı salı günü şevketlü, azametlü, kudretlü, mehâbetlü pâdişâh-ı rû-yi zemîn halledallâhu hilâfetehu ilâ-yevmiddîn efendimiz hazretleri sa'âdetler ile İncülü köşke tebdîl binişi edüp, ba'zı umûr-ı küllî müşâveresi içün erbâb-ı istişâreleri huzûr-ı hümâyûnlarına ihzâr içün emr-i hümâyûnları olup, Şeyhülislâm Esseyyid Mehmed Kâmil Efendi hazretleri çatal destâr ve iki çukadâr ile tebdîl olup,

Ve müşâvere

Ba'dehu Kāimmakām Sâlih Paşa hazretleri kezâlik tebdîlen ve re'îs efendi ve sâ'ir erbâb-ı müşâvere ashâbı cümle tebdîlen Sarây-ı hümâyûnda İncülü köşke vâsıl ve huzûr-ı hümâyûna duhûllerinde ba'de'l-mükâleme harekât-ı sekanâtlar ve kelâmları tab'-ı hümâyûna muhâlif olduğundan magzûben huzûr-ı hümâyûnlarından tard u ib'âd buyurup, cümlesi yine mahallerine rucû', ba'dehu ba'de salâti'l-mağrib Vâlide Sultan kethüdâsı Lala Mahmûd Beyefendi'yi taraf-ı hümâyûnlarından sâbıkā Şeyhülislâm Şerîf Efendi hazretlerine me'mûren irsâl, anlar dahi Bebek'de efendi-i mûmâileyh hazretlerinin sâhilhânelerine dâhil ve murâd-ı hümâyûnu ifâde, ba'dehu huzûr-ı hümâyûna avdet beynehümâda olan kelâmları huzûr-ı hümâyûna arz olunup, yine Lala Mahmûd Beyefendi huzûr-ı hümâyûna da'vete me'mûr olup ve kāimmakām olmak içün hâlâ Boğaz muhâfızı damâd-ı şehriyârî silahdâr-ı sâbık Mustafa Paşa hazretlerine dahi da'vete emr-i hümâyûnları olup,

Azl-i şeyhülislâm ve kāimmakām ikisi birden, nasb-ı Şeyhülislâm Şerîf Efendi sâniyen ve nasb-ı kāimmakām

Ba'dehu mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci âhır erba'a günü ba'de salâti's-subh vakt-i salât-ı duhâda Lala Mahmûd Beyefendi Şerîf Beyefendi hazretlerini Bebek'de sâhilhâne-

lerinden kendü yedi çiftesine alup, ba'dehu alarga olduklarında bir mıkdâr zahmet olmağla Lala Mahmûd Beyefendi'nin sâhilhâneler[inden] çıkup, bir mıkdâr teneffüs ve masır def' oldukda yine binüp, Aynalıkavak sarâyına nüzûl ve Boğaz muhâfızı Dâmâd Mustafa Paşa dahi ihzâr olunup, ikisi birden huzûr-ı hümâyûna duhûl âdâb-ı pâdişâhî icrâ ve ba'de itmâmi'l-merâsim, Şerîf Efendi hazretlerine ferve-i samur-ı beyâz ilbâs olunup, şeyhülislâm ve'l-müslimîn olmuşlardır ve Mustafa Paşa hazretlerine dahi kāimmakāmlık kürkü ilbâs olunmuşdur. Ba'dehu ol mahalden yine kayıklarına binüp, Yalı köşküne nüzûl, ba'dehu ol mahalde dahi ba'de itmâmi'l-merâsim, taraf-ı pâdişâhîden donanmış bir at ve kāimmakām Mustafa Paşa'dan dahi bir donanmış at çekilüp, ba'dehu Şeyhülislâm Efendi arabalarına binüp, Demirkapu'dan çıkup, Sultan Selîm civârında olan konaklarına revâne, ba'dehu Kāimmakām Mustafa Paşa dahi ol mahalden Paşakapusu'na revâne olmuşlardır. Ba'dehu mu'tâd olan ferve-i samuru boğça içine vaz' ve Şeyhülislâm Efendi hazretlerine irsâl buyurmuşlardır, ba'dehu Şeyhülislâm Efendi hazretleri konaklarına teşrîflerinde bilcümle kudât-ı asâkir efendiler hazerâtları ve mevâlî-i izâm ve meşâyih ve müderrisîn-i kirâm efendiler hazerâtları alâmerâtibihim dâmen-bûsları ile müşerref ve cümle şâd u hürrem ve "*tarîkımız hayât buldu*", deyü cümle devâm-ı ömr ü devlet-i pâdişâhîye du'âyâ meşgūl olmuşlardır. Ve yine şeyhülislâm ibn şeyhülislâm Şerîf Efendi hazretleri taraflarından Üsküdarî Kitâbcı Ali Efendi'yi şeyhülislâm-ı sâbık Esseyyid Mehmed Kâmil Efendi'ye irsâl ve "*istirâhat eylesünler ve muhayyerdir, isterse yalıya ve dilerse konakda olup, akrabâmız olmak hasebiyle kendülere ruhsat verilüp*" ve konakda sâkin olmasını ricâ ve niyâz edüp ve Ali Efendi kapularını sedd edüp ol anda müsveddeciyân ve sâ'ir hademe eşyâlarını nakle bed' eyleyüp, ba'dehu sâbıkā İslâmbol pâyelü İbrâhim Efendi hazretleri fetvâ-yi şerîfe emînliğinde ibkā ve sâbıkā İ[z]mir kādısı Îsâzâde ve [...] Efendi müfettiş ve Münîf Efendi ders vekîli ta'yîn olunup ve sâ'ir hidemâta nizâ[m]-ı küllî verilmişdir, hemân Hakk Subhânehu ve te'âlâ hazretleri herhâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn.

Boğaz muhâfazasına Sâlih Paşa'nın ta'yînî

Ve yine kāimmakām-ı sâbık Elhâc Sâlih Paşa hazretlerini hâlâ Kāimmakām Mustafa Paşa hazretlerinin yerine Boğaz muhâfazasına ta'yîn buyurmuşlardır.

Hedm-i maçina

Ve yine yevm-i mezbûrda şevketlü, azametlü, kudretlü efendimiz hazretleri beyne's-selâtîn tebdîlen Tersâne-i âmireye teşrîf ve zindân ittisâlinde olan Emîn köşküne oturup, ba'dehu der-akab bir aded çalope sefînesi tekmîl olmuş idi, anı deryâya indirüp, ba'dehu maçina ta'bir olunan maçina harâb olup, zaman mürûruyla çürüyüp, amelden kalmış idi. Ol maçınanın hedmine emr-i hümâyûn olup, her bir halat üzerine marangozlar birer balta darb edüp, der-akab deryâya ilkā eylemişlerdir.

Vefât-ı şeyhler

Ve yine mâh-ı mezbûrda Hazret-i Hâlid radıyallâhu anh civârında Balçık tekyesi şeyhi Esseyyid Ganî Baba dâr-ı bekāya göçmüşdür. Rahmetullâh. Ve Üsküdar'da Tabutcular şeyhi Şeyh İdrîs ve Kartal Baba dahi birbirini te'âkuben vefât eylemişlerdir. Lillâhilhamd alâmet-i hayırdır, göçmeleri. Bu mâddede tafsîl çokdur. Hakk te'âlâ taksîrâtlarını afv eyleye. "*Ve'zkürû mevtâküm bi'l-hayr*" buyurmuşlardır **(125b)**.

Enderûn-ı hümâyûndan Küçük Hüseyin Ağa'nın menzil taşı dikmesi

Ve yine mâh- Zilkadetü'ş-şerîfenin yirmi sekizinci perşenbe günü Enderûn-ı hümâyûndan mâbeynci Hüseyin Ağa bundan akdem emr-i hümâyûn ile sâbıkā Rumeli pâyelü Âşir Efendi hazretleri mahdûmu Hafîd Molla Efendi'nin menzilini bozup, azîm ziyâfetler olup, hatta ol gün şevketlü, mehâbetlü efendimiz hazretleri ol gün Okmeydanı'na tebdîl binişi edüp köşke teşrîf hattâ ol gün azîm yağmur yağmağla emr-i hümâyûn menzil taşı yerine haymeler kurulup, Meydân-ı tîr şeyhi Seyyid Fethîzâde Efendi ve sâ'ir sâhib-i menziller hâzır ve bilcümle pehlivanlar huzûrlarında mezbûr Hüseyin Ağa menzili bozduğunu da'vâ ve isbât ve hükm, ba'dehu du'â vü senâ ile taş dikmişlerdir, ba'dehu tekyeye gelüp, meydan odasına cümle cem' olunup ve şevketlü efendimiz hazretleri meydan odasında yaptırdıkları kafes içine teşrîf ve vâfir tâliblere kabza verdiklerini rü'yet buyurup, du'â vü senâ ve koşular atılmışdır. Mezbûr Küçük Hüseyin Ağa'nın taşına şevketlü efendimiz hazretleri târîh yapmışlardır ve târîh budur.

Târîh-i menzil [...]

Ve yine mezbûr Küçük Hüseyin Ağa taşını sürüp ve taşı çıkarup, elli gez aşuru, cümlesi gez 1016.5 olmuşdur. Fî sene 15 Muharrem 1204[290].

Vekāyi'-i şehr-i Zilhiccetü'ş-şerîfe li-sene selâse ve mi'eteyn ve elf

Bin iki yüz üç senesi mâh-ı Zilhiccetü'ş-şerîfenin gurresi pazarertesi olup, ol gün biniş-i hümâyûn Kâğıdhâne'ye olup ve rikâb-ı hümâyûn olup, şeyhülislâm Şerîf Efendi hazretlerinin, Kāimmakām Mustafa Paşa hazretlerinin ibtidâ rikâbları Kâğıdhâne'de olmuşdur. Ba'de'r-rikâb teşrîfâtcı [...] Efendi azl, yerine [...] teşrîfâtcı olmuşdur.

Ok ile Halil Ağa'nın urulması

Ba'dehu yevm-i mezbûrda ba'de'l-asr binişden Okmeydanı'na teşrîf ve ok atmak murâd-ı hümâyûnları olup, binyüzcü Halil Ağa'ya "*havâ eyle*" deyü emr-i hümâyûnları olup ve pîşrev atmağa şürû' ve mezbûr Halil Ağa oku gözedür iken ensesinden pîşrev oku ile urulmuşdur, ba'dehu oku ensesinden çıkarup, haşlayup, mesmû'-ı hümâyûnları buyuruldukda terahhumen ikiyüz fındık altunu ihsân-ı hümâyûnları olmuşdur.

Galâ ve nân-ı azîz yağması

Ve yine yevm-i mezbûrda galâ sebebiyle bir mertebe fırunlarda etmek yağması olup, vasfa gelmez ve tabh olunan [nân-ı] azîz me'kûl olmayup, ma'âzallâhi te'âlâ balçık gibi cümle fırunlarda ricâl ve nisâ ve sıbyân ve kefere ve re'âyâ vü berâyâ feryâd u figān üzre olup, Hakk te'âlâ encâmını hayr eyleye, âmîn. Ve yine şeyhülislâm-ı sellemehü's-selâm Şerîf Efendi hazretleri Sultan Selîm civârındaki Kâtibzâde konaklarında yedi gün oturup, mâh-ı mezbûrun üçüncü çarşanba günü Hocapaşa'da olan konaklarına nakl buyurmuşlardır. Hakk te'âlâ hazretleri herhâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn.

---

[290] Bu kısım kenarda kayıtlıdır. Tarih-i menzil başlığından sonra boşluk bırakılmıştır.

Şevketlü efendimiz hazretlerinin dokuz yüz atmaları

Ve yine bundan akdem şevketlü, azametlü, mehâbetlü, kudretlü pâdişâh-ı rû-yi zemîn halledallâhu hilâfetehu ilâ-yevmiddîn sultânü'l-berreyn ve hakānü'l-bahreyn hâdımü'l-Haremeyni'ş-şerîfeyn es-sultân bin es-sultân bin es-sultân es-Sultân Selîm Hân efendimiz hazretleri cülûs-ı hümâyûnlarından bu ana gelince ok atmağa kemâl-i muhabbet ve iştiyâkları olduğundan birkaç def'a ayak yerine durup ve kerrâtıyla dokuz yüzden aşuru atup ve kabza almak murâd-ı hümâyûnları olup ve Okmeydanı'nın cevânib-i erba'âsını ta'mîr ve termîm ve tecdîd ve tekye-i tîr-endâzânı ve köşkleri tecdîd ve mahsûs bir bâb-ı kebîr yapılup, mu'anven ve üzerine emr-i hümâyûn ile Mâbeynci İbrâhim Beyefendi bir târîh yapup, kapunun üzerinde vaz' olunan mermere tahrîr ve altun mil ile tezyîn olunmuşdur. Ol târîh budur,

Târîh-i ta'mîr-i tekye ve Meydân-ı tîr

Hakk te'âlâ ömrin efzûn ede bâ-nasr u fütûh
Âlemi memnûn-ı ihsân eyledi Sultân Selîm

Bâ-husûsâ sünnet-i peygamberî icrâ içün
Eyler ol zıll-ı İlâhî dem be-dem sa'y-i azîm

Şimdi Okmeydanı'nın her cânibin ta'mîr edüp
Eyledi bâ-avn-ı Hakk mânend-i tîr-i mustakīm

Böyledir dâim du'âmız hazreti Mevlâ'ya kim
Her umûrunda mü'eyyed eyleye Rabb-i Rahîm **(126a)**

Geldi Nâşid güzel bir târîh ol dem hâtıra
Tekye-i meydânı ihyâ eyledi şâh-ı kerîm.

Şevketlü efendimiz hazretlerinin kabza ziyâfeti

Ve yine mâh-ı mezbûrun beşinci perşenbe günü kabza ziyâfeti tertîb olunup, Enderûn-ı hümâyûn aşçıları ve matbah-ı âmire emîni tabh-ı ta'âma mübâşeret ve tekye-i mezbûrun derûn ve bîrûnu haymeler ile müzeyyen ve minber sofasına Otağ-ı hümâyûn kurulup ve bilcümle sâhib-i menzilleri da'vet ve bilcümle pehlivânlar da'vet olunup, ba'dehu bilcümle selâtîn şeyhleri ve Sarây-ı hümâyûn hocaları da'vet olunup, cümlesi meydana gelüp herbir iskelelerden çıkdıklarında bârgîrlere binüp, cümlesi haymelere ve odalara taksîm ve envâ' ikrâm ile ikrâm olunup ve İslâmbol kādısı efendiye hitâben beyâz üzere fermân sâdır olup, mekteb hocaları sıbyânlar ile meydan-ı tîr mâlâmâl olup, ancak maksûd-ı hümâyûn asâkir-i İslâm mansûr ve muzaffer olmak içün du'â vü senâ ve celb-i kulûb-ı mü'mînîn içün meşâyih-i selâtîn ve hocaları ve mekteb sıbyânları tahsîl olunup, cümle hâzır ve müheyyâ olunup,

Üç aded menzil taşı dikilmesi

Ba'dehu ale's-seher bundan akdem üç aded menziller bozulup, taşlar dikilmesi irâde-i hümâyûn olup, evvelâ musâhib-i şehriyârî Şâkir Ağa, Cafer Bey menzilini bozup ve taşı ol gün dikilüp, hediyeleri ve koşuları verilüp, sâniyen kahvecibaşı-i şehriyârî Hüsâmeddîn Ağa, Şerbetçizâde dâmâdı Emîn Efendi'nin menzilini bozup ve taşı dikilüp, hediyeleri ve koşuları verilüp, sâlisen Enderûn-ı hümâyûndan Kara Hasan Ağa kiler kethüdâsı menzilini bozup ve taşı dikilüp, sâhib-i menzillere hedîyeler ve koşular verilüp, ba'dehu şevketlü, mehâbetlü efendimiz hazretleri sa'âdetler ile Meydân-ı tîre köşke teşrîf, ba'dehu cümle med'uvv olanlara ba'de it'âm-ı ta'âm ve ba'de icrâyi'l-merâsim bilcümle tekye odasına tecemmü' ve şevketlü efendimiz hazretleri dahi oda-i kebîr içine yapılan kafes içinde oturup, kabza alınmağa şürû, ibtidâ şevketlü efendimiz hazretleri taraflarından Vâlide Kethüdâsı Lala Mahmûd Beyefendi vekâleten şevketlü efendimiz hazretlerinin dokuzyüz atdıklarını Meydân-ı tîr şeyhi Esseyyid Fethîzâde huzûrunda da'vâ ve isbât ve kabza verilmesine hükm lâhik olup, ba'dehu mâbeynci Küçük Hüseyin Ağa kabza vermişlerdir, ba'dehu Nâşid İbrâhim Beyefendi dokuz [yüz] atdığını da'vâ ve isbât ve kabza verilmesine hükm olundukda Nâşid Beyefendi'ye şevketlü efendimiz hazretleri kabza vermişlerdir.

Şevketlü efendimiz hazretlerinin menzile tâlib ve du'âsı

Ba'dehu Enderûn-ı hümâyûn ağaları kabza alurlar iken şevketlü efendimiz hazretleri taraf-ı hümâyûnlarından vekâleten şeyh efendi huzûruna gelüp, sâbıkā Dârü's-sa'âdetü'ş-şerîfe ağası [...] menziline tâlib olduklarını haber, ba'dehu olhînde menzil du'âsı olup, Hakk te'âlâ vücûd-ı hümâyûnlarına âfiyet ve kuvvet ve şâ[s]tları yürük ola, âmîn.

Enderûndan ve taşradan kabza alanlar

Ba'dehu yine Mahmûd Beyefendi dahi iki menzile izin almışlardır, ba'dehu Lala Mahmûd Beyefendi taraf-ı pâdişâhîden pehlivânlara üç kese ihsân-ı hümâyûnları olup, şeyh efendiye teslîm eylemişlerdir. Ba'dehu Enderûn-ı hümâyûn ağaları kabza almaları tamâm oldukda, taşralulardan kabzaya tâlib olanlardan ba'zı kimesnelere kabza almaları içün izn-i hümâyûn olup, evvelâ sâbıkā şeyhülislâm-ı merhûm Mehmed Sâlih Efendizâde zâdesi müderrisîn-i kirâmdan Sâlih Molla Efendi ve sâbıkā şeyhülislâm Arabzâde Ârif Molla Efendizâdeleri müderrisîn-i kirâmdan [...] Efendi ve karındaşı müderrisîn-i kirâmdan [...] Efendilere ve hâlâ Tersâne-i âmire emîni Çil Emin Ağazâdesi ser-bevvâbîn-i Dergâh-ı âlî [...] Ağa kabza alup, ba'dehu sâbıkā şeyhülislâm Es'ad Efendi etbâ'larından Velî Ağazâde Rumeli kudâtından Ali ve şeyhülislâm-ı sâbık Mekkî Efendi mektûbcusu Abdullâh Efendizâde Süleymân Molla Efendi ve Nâşid İbrâhim Efendi hazînedârı Mustafa Ağa ve hattât Kerestecizâde [...] Efendi ve sâ'irleri Enderûn-ı hümâyûndan ve taşralulardan altmış üçden ziyâde kimesne kabza alup,

Şeyh-i meydâna hil'at

Ba'de itmâmi'd-du'â ve'l-merâsim cümleye koşular ve atiyyeler itmâmından sonra meydan-ı tîr şeyhi Esseyyid Fethîzâde Efendi'ye bir sof ferâce ilbâs olunup,

Lala Mahmûd Bey'e kürk ilbâsı

Ba'dehu Vâlide Kethudâsı Lala Mahmûd Bey bir bol yenli ferve-i samur ilbâs olunmuşdur. Ba'dehu Otağ-ı hümâyûna teşrîfleri buyuruldukda vâlide sultân hazretleri taraf-ı şerîflerinden kethudâları Lala Mahmûd Beyefendi hâzır ve müheyyâ eyledikleri bir eşheb mısrî at, **(126b)**

Vâlide Sultân hazretleri meydânda donanmış at çekmesi

Sâfî elmâs ile murassa' raht ve rikâbı kezâlik altun ve elmasile müzeyyen ve sâfî incilü kebîr kesmelü esbi binek taşına çeküp, sa'âdetler ile şevketlü efendimiz hazretleri süvâr ve cümle çavuşân alkışlayup, aleyke avnullâhi sadâsı âsumâna urûc ile ba'dehu şevket u azamet ile minber sofasında vaz' olunan Otağ-ı hümâyûna nüzûl ve aşçıbaşı ağaya hil'at ilbâs olunup,

Koşular atılması

Ba'dehu salâ koşu atılmağa bed' olunup, ba'de'l-itmâm salât-ı zuhrı edâ, ba'dehu dokuzyüzcüler bed', ba'de'l-itmâm yeniçeriler bed', ba'de'l-itmâ[m] binyüzcüler bed', ba'de'l-itmâm koşuları pehlivânların boyunlarına ta'lîk ve binyüzcü Halil Ağa bundan akdem ok ile urulmuş idi, bâlâda tahrîr olundu, "*eyle mi ben urulmasam ok atup, bu koşuyu ben belki alur idim*" deyü mahzûniyet olmasın deyü binyüzcülerin bir mislini binyüzcü Halil Ağa'ya dahi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Hâce-i Sarây-ı hümâyûn cümle da'vetleri

Ba'dehu bilcümle ihzâr olunan mekteb hocaları sıbyânları ile minber sofasına etrâfına cem' ve Sarây-ı hümâyûn hocaları başhoca Esseyyid Abdülhalîm Efendi ve Kuyucaklı Esseyyid Abdurrahmân Efendi ve Esseyyid Münîb Efendi ve Ödemişli Ali Efendi ve Galatasarâyı hocalarından Bolulu Elhâc Mustafa Efendi ve bilcümle selâtîn şeyhleri şeyh efendiler cümlesi alâ-merâtibihim Meydân-ı tîr minberine çıkup herbirleri başka başka du'âlar edüp ve bilcümle mektebler sıbyânlar ve sâ'ir müslimîn âmîn diyerek du'âlar edüp,

Mekteblere atiyye

Ba'de itmâmi'd-du'â, Sarây-ı hümâyûn hocalarına ve şeyh efendilere sof ferâceler ve hil'atlar ilbâs olunup ve atiyyeler verilüp ve herbir mekteb hocalarına ve sıbyânlara yirmişer guruş ihsân-ı hümâyûn olmuşdur. Ancak bu cem'iyyetden müzdâd-ı hümâyûn, guzât-ı müslimîn mansûr ve muzaffer olmaları içün du'âdır. Hakk te'âlâ hazretleri dâimâ asâkir-i İslâmı mansûr ve muzaffer eyleye, âmîn. Ve yine yevm-i mezbûrda Beyhân Sultân hazretleri, şevketlü efendimiz hazretlerine bir elmas ile murassa' bir tîrkeş ve elmaslu siper u zehgîr hediye eylemişlerdir.

Pehlivânlara atiyye Ve yine yevm-i mezbûrda pehlivânlara ihsân olunan üç kese akçeyi mevcûd bulunan pehlivânların sâhib-i menzillerde ve içerülerden gayr[ı] yetmiş iki aded pehlivânlar yirmişer guruş otuz para taksîm eylemişlerdir. Ve ol gün ihsân olunan koşular gāyet a'lâ olup, herbir boğça ale's-seviye birer çâr şâl ve birer misillü çiçeklü tâkeler ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Mu'âyede Ve yine mâh-ı mezbûrun beşinci günü Kāimmakām Paşa ve mu'âyedeye bed' ve altıncı cum'a günü selâmlık Beylerbeyi câmi'-i şerîfine olup, ba'dehu ol gün Şeyhülislâm Efendi hazretleri ve kudât-ı asâkir efendiler hazerâtları mu'âyedeye teşrîf ve ertesi gün mevâlî ve ocaklu ve sekizinci günü müderrisîn-i kirâm teşrîf eylediklerinde Dîvânhâne'de hâcegân dahi hâzır ve kāimmakām hazretleri mu'âyedeye indiklerinde hâcegân "*ibtidâ bizler mu'âyede ederiz*" deyü yürüdüklerinde hâcegânı gerüye def' olunup, ibtidâ müderrisîn-i kirâm mu'âyede edüp, ba'dehu hâcegân mu'âyede eylemişlerdir ve dokuzuncu günü arefe olup, şevketlü efendimiz hazretleri ol gün tebdîle çıkup, Sultân Mehmed câmi'-i şerîfi havlusunda olan koyun sürülerinden beşer onar koyun alup, bir başka sürü etdirdüp, Aynalıkavak sarâyına irsâl buyurmuşlardır.

Çelebi Efendi vefâtı Ve yine yevm-i mezbûrda hâcegân-ı Dergâh-ı âlî zümresinden Kapukıran dâmâdı Çelebi Efendi demekle meşhûr Elhâc İbrâhim Efendi Üsküdar'da hânesinde dâr-ı bekāya rıhlet eylemişlerdir. Rahmetullâhi te'âlâ. Ve yine mâh-ı mezbûrun onuncu salı günü îd-i şerîf mu'tâd-ı kadîm üzre mu'âyede, ba'de salâti'l-îd kurbanlar zebh ve mu'tâd-ı kadîm Yalı köşkü, ba'dehu iki[nci] günü Gülhâne bedeli Kâğıdhâne ve rikâb onikinci perşenbe günü Eskisarây bedeli Dolmabağçe'de İftâriye köşkünde şenlikler ve ba'zı canbâzlar oynarlar iken yirmibeş bölüğün yoldaşlarından birkaç aded hazele pâdişâh huzûrunda bî-edeblik edüp ve piştov atup, "*tutun şu edebsizleri*" deyü emr-i hümâyûn olup, hasekiler üç adedini ahz, bâkīsi firâr ve Ağakapusu'na irsâl ve ol gece zindanda üçünü dahi boğmuşlardır.

Sekbânbaşı azli ve nasbı

Ve yine ertesi cum'a günü ale's-seher sekbânbaşı olan Çelebi [...][291] Ağa'yı mağzûben azl olunup, yerine İsmail Ağa sekbânbaşı olmuşdur ve ol gün selâmlık Azabkapusu câmi'-i şerîfine olup, câmi'-i mezbûrun binâsı Sokoğlu [Sokullu] **(127a)** Mehmed Paşa câmi'inde olup, ba'de salâti'l-cum'a Galatasarâyına biniş olmuşdur.

Şahin Giray Hân'ın karındaşı ahz ve Âsitâne'ye gelmesi

Ve yine mâh-ı mezbûrun on ikinci perşenbe günü ba'de'l-asr Anapa tarafından bir kırlangıç zuhûr edüp, bundan akdem katl olunan Şahin Giray'ın karındaşı bir takrîb Anapa'ya iddi'â ile gelüp, Battâl Paşa ahz ve tahrîrâtları ile Devlet-i aliyyeye irsâl ve yevm-i mezbûrda Âsitâne-i aliyyeye gelmişdir. Ve yine mâh-ı mezbûrun on altıncı pazarertesi günü Üsküdar'da İbrâhim Ağa çayırında biniş olmuşdur ve yevm-i mezbûrda dersiâm Çorumlu Ebûbekir Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Rahmetullahi te'âlâ.

Esnâflara hatt-ı hümâyûn

Ve yine yevm-i mezbûrda İslâmbol kādısı efendiye hitâben bir hatt-ı şerîf zuhûr edüp, *"her esnâf metâ'larını diledikleri mahalde füruht eyleyüp, kimesne mümâne'at etmesün"* deyü anlar dahi cümle esnâfı ihzâr ve yedlerinde nizâm-ı atîk hatlarını yedlerinden ahz edüp, herkes metâ'larını istedikleri mahallerde fürûht etmeğe mübâşeret eylediler. Ve yine mâh-ı mezbûrun on yedinci günü şeyhülislâm kapusunda meşvere ve on dokuzuncu perşenbe günü Bahariye'ye biniş olup, yevm-i mezbûrda sâbıkā İslâmbol pâyelü Şeyh Molla Efendizâde Elhâc Atâullâh Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Rahmetullâhi te'âlâ.

Yüzlük darb olması

Ve yine yevm-i mezbûrda, Darbhâne-i âmirede yüzlük darb olunup ve İslâmbol kādısı efendi hazretlerine hitâben hatt-ı hümâyûn sâdır olup, anlar dahi cümle esnâfı cem' ve Darbhâne'de darb olunan yüzlük cümlenin haberleri oldukda sem'an ve tâ'aten deyüp, ahz ve i'tâya mübâşeret eylediler.

---

[291] Çelebi Mehmed Ağa (*Ruzmerre*, s. 66). Daha önce Edib Süleyman Ağa diye adını vermişti (bk. vr. 66b).

Vefât-ı Müvezzi' İbrâhim Efendi

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirminci cum'a günü hareket-i altmışlı müderrisi Müvezzi' Hâfız İbrâhim Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Rahmetullâhi te'âlâ ve silsilesi olmuşdur.

Biniş Okmeydanı'na

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi üçüncü pazarertesi günü Kāimmakām Dâmâd Mustafa Paşa hazretleri ale's-seher tebdîl Okmeydanı'na teşrîf ve köşkde oturup, bir mıkdar teneffüs ve şeyh-i meydân Fethîzâde Efendi ile ba'zı mükâleme, ba'dehu gitmek murâd eylediklerinde etbâ'ları acele ile duhân çubuklarını silküp, âteş-i kazâ lüleden köşkün perdesine âteş isâbet edüp, yanmağa başlayup, ba'zı sıbyânlar ol mahalde rü'yet ve *"perdeler yanıyor"* deyü feryâd ve mevcûd bulunan pehlivânlar ve hademe-i meydan hücûm ve perdeleri su ile söndürmüşlerdir. Lillâhilhamd ve'l-minne, der-akab şeyh efendi kurbanlar zebh eylediler ve yevm-i mezbûrda biniş-i hümâyûn Okmeydanı'na olup, Hasan [Ağa] ayak yerinde otaklar ve şevketlü efendimiz hazretleri teşrîf ve pehlivânlar huzûr-ı hümâyûnlarında oklar atup, pehlivânlara koşular ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Müneccimbaşı azli ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı perşenbe günü müderrisîn-i kirâmdan Mehmed Sâdık Efendi müneccimbaşılıkdan azl, yerine Anadolu kudâtından Numan Efendi müneccimbaşı olmuşdur. Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci cum'a günü Gül câmi'-i şerîfine selâmlık olmuşdur.

Azl-i defterdâr ve silsilesi

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi sekizinci[292] perşenbe [cum'aertesi] günü rikâb-ı hümâyûn defterdârı İsmâil Efendi azl, yerine defterdâr mektûbcusu Süleyman Penâh Efendizâde Osman Efendi rikâb-ı hümâyûn defterdârı olmuşdur.

Azl-i şehremîni

Ve yine yevm-i mezbûrda şehremîni olan Abdurrahmân Beyefendi azl, yerine Anadolu

---

292 *Ruzmerre*'de 29. cumartesi günü (s. 67).

muhâsebecisi hazîne kethudâsı sâbık Mehmed Efendi şehremîni olmuşdur, anın yerine Vâsıf Efendi Anadolu muhâsebecisi olmuşdur.

Büyük tezkireci azli ve nefyi

Ve yine yevm-i mezbûrda tezkire-i evvel olan [...][293] Efendi azl, yerine şevketlü efendimiz hazretlerinin Ordu-yı hümâyûndan ihzâr buyurdukları Ebûbekir Efendi olmuş idi. Yevm-i mezbûrda Ebûbekir Efendi azl olunup[294] ve Boğçaada'ya nefy ü iclâ olmuşdur **(127b)**.

---

[293] Ömer Sâhib Efendi (*Ruzmerre*, s. 63).

[294] Ebubekir Râtıb Efendi'nin azli üzerine yerine Râsıh Efendi getirildi (*Ruzmerre*, s. 67).

VEKĀYİ'-İ ŞEHR-İ MUHARREMÜ'L-HARÂM Lİ-SENE ERBA' VE Mİ'ETEYN VE ELF

Biniş

Bin iki yüz dört senesi mâh-ı Muharremü'l-harâmın gurresi pazarertesi olup, ol gün Râmî çiftliğine biniş-i hümâyûn olmuşdur.

Mülâzemet imtihânı ve tahliye

Ve yine Şeyhülislâm Şerîf Efendi hazretleri mülâzemet imtihânı eyleyüp, *Mutavvel*'den imtihân olup, mümeyyiz efendilerden ders vekîli Esseyyid Münîb Efendi ve Esseyyid Abdî Efendi ve Kuyucaklı Esseyyid Abdurrahman Efendi ve Gelenbeli İsmail Efendi ve sâ'irleri talebe-i kirâmdan imtihân ve istihkākları nümâyân olan talebe-i kirâma mülâzemetler ihsân-ı hümâyûn olup ve Sultân Bâyezid tahliye olmuşdur.

Vidin seraskeri Yusuf Paşa'nın bozulması

Ve yine yevm-i mezbûrda sadr-ı sâbık Yusuf Paşa Vidin seraskeri olduğundan asâkir-i vâfire ile Mehadiye tarafına azîmet ve ceng ederler iken mîrî askerler taraflarından bozgunluk verüp ve firâr ve mîrî askerleri orduya yağma ve firâr ve hadden efzûn ehl-i İslâm esîr olmuşlardır, ba'dehu Yusuf Paşa ordu ağası [...] Ağa'yı katl eylemişlerdir. Tafsîli tâhrîr olunmadı.

Ordu-yı hümâyûn bozulması

Ve yine Ordu-yı hümâyûn tarafından kezâlik asâkir-i İslâm bozulup, gerüye avdet ve firâr ve cümle mühimmâtı ve topları küffâra bırağup, üç gün mürûrunda küffâr gelüp, topları ve sâ'ir hayme ve mühimmâtı ve levâzımât-ı seferi ve develeri cümle ahz eylemişlerdir. Ma'âzallâhi te'âlâ.

Re'îs Hayrî Efendi gark olması

Ehl-i İslâm kendülerini Buza suyuna urup gerü şîkest olup hatta re'îsülküttâb olan Hayrî Efendi arabası ile Buza suyuna urup gark olmuşdur. Yerine Beylikci Abdullâh Efendi re'îsülküttâb olmuşdur ve

Ordu-yı hümâyûn İbrail'e gelmişlerdir. Bu dahi mâh-ı mezbûrun beşinci günü vukū‘ bulmuşdur. Tafsîli çok, Hakk te‘âlâ encâmını hayr eyleye, âmîn.

Süleymân Paşa tuğları ihsân ve paşalar tevcîhâtı

Ve yine Süleymân Paşa hazretlerinin tuğları ihsân-ı hümâyûn olup, Sinop muhâfazasına ta‘yîn olunup ve Ali Paşa kethudâsı Abdî Paşa'ya Erzurum ve Battâl Paşa'ya Trabzon ve kāimmakām-ı sâbık Elhâc Sâlih Paşa'ya Kocaeli eyâleti tevcîh ve Boğaz muhâfızı olmuşdur.

Selâmlık üç mahalle

Ve yine mâh-ı mezbûrun beşinci cum‘a günü üç mahalle selâmlık ibtidâ Sultân Selîm câmi‘-i şerîfine, gāyet ile yağmur olup, Balat câmi‘-i şerîfine selâmlık tebdîl olunup, yine matar-ı şedîd olup, Hasköy'deki Sarây-ı hümâyûn ittisâlinde olan câmi‘-i şerîfe selâmlık olmuşdur.

Tekyeye minber vaz‘ı

Ve yine yevm-i mezbûrda Okmeydanı'nda tîr endâzlar tekyesi derûn[un]da olan câmi‘-i şerîfe şevketlü efendimiz hazretleri müceddeden minber vaz‘ buyurup, yevm-i mezbûrda salât-ı cum‘a edâ olmuşdur. Ve yine mâh-ı mezbûrun sekizinci pazarertesi günü Bahariye'ye biniş ve rikâb-ı hümâyûn olmuşdur. Ertesi salı günü silahdâr ağa[295] azl ve tekā‘üd olup, yerine çukadâr ağa olan Abdullâh Ağa silahdâr-ı şehriyârî olmuşlardır, anın yerine Küçük Hüseyin Ağa çukadâr ağa olmuşlardır.

Vefât-ı Ahmed Beyefendi

Ve yine mâh-ı mezbûrun on ikinci cum‘a günü mûsıla-i Süleymâniye müderrisi Kesriyelizâde Esseyyid Ahmed Beyefendi dâr-ı bekāya rıhlet ve Üsküdar'da Havuzkapusu kurbinde Taşcılar civârında defn olmuşdur. Rahmetullâhi te‘âlâ.

Fas pâdişâhı tarafından gelen elçi ve hediyeler ve esîrler

Ve yine mâh-ı mezbûrda Fas pâdişâhı Mevlây İsmail tarafından elçi ve hediyeler gelüp, elçi-i mezbûra izzet ü ikrâm ile Esmâ Sultân sarâyına döşenüp, ta‘yînâtlar verilmişdir. Mezbûr Fas pâdişâhının kız karındaşı vefât edüp, sülüs mâlını vasiyet edüp, Malta'da esîr olan ehl-i İslâmı halâs ve Devlet-i Âl-i Osman'a irsâl olunması vasiyetlerine binâen, Mevlây İsmail hazretleri dahi Malta'ya elçi

---

[295] Arnavud Yahya Ağa (*Ruzmerre*, s. 67).

irsâl ve ehl-i İslâmdan bin iki yüz esîr biner guruşa iştirâ ve kalyonlara vaz‘ ve Arabistan tarafından olanları vilâyetlerine münâsib mahallere çıkarup, altı yüz elliden[296] mütecâvizini Devlet-i aliyyeye getürüp, cümlesini **(128a)** Paşa-kapusu'na ihzâr ve Devlet-i aliyye tarafından herbirlerine onar guruş harçlık ve kışlalara irsâl ve ta‘yînât vermişlerdir ve herbirine ruhsat verilüp, vilâyetler ve diledikleri mahalle mürûr u ubûra mâni‘ olmamalarına emr olmuşdur.

Selâmlık Okmeydanı'na

Ve yine mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu cum‘a günü Okmeydanı tekyesine selâmlık olmuşdur ve yevm-i mezbûrda Ordu-yı hümâyûndan çavuşbaşı Genç Osman Ağa tahrîrât ile Âsitâne-i aliyyeye gelmişdir.

Katl-i kefere

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi birinci günü şevketlü efendimiz hazretleri tebdîl giderler iken bir Rum keferesi şâlî biniş ve kakum kürk ve çiçeklü kaftan ve entâri ve sarı mest babuç ile rü'yet eylediklerinde, "*cellâd*" edüp, ibtidâ salb olunup, ba‘dehu yine emr olup, indirdüp, katl eylemişlerdir[297].

Nakl-i hümâyûn

Ve yine mâh-ı Muharremü'l-harâmın yirmi ikinci pazarertesi günü Aynalıkavak sarâyından, Sarây-ı hümâyûna nakl-i hümâyûn olmuşdur. Hakk Subhânehu ve te‘âlâ hazretleri vücûd-ı hümâyûnlarına sıhhat ü âfiyet ihsân eyleyüp, düşmanlarını hor u hakīr eyleye, âmîn.

Ziyâfet-i kabza

Ve yine yevm-i mezbûrda Müftîzâde zâdesi Selîm Molla Efendi etbâ‘ları içün kabza ziyâfeti eylemişlerdir.

Mehdîlik da‘vâsı

Ve yine Dağıstan tarafından Osman isimiyle müsemmâ bir şahıs mehdîlik iddi‘âsıyla hurûc ve ol etrâfda gürûh gürûh âdemler kendüye tab‘iyyet eylediklerini Soğucak vâlîsi [...] Paşa'nın Devlet-i aliyyeye tahrîrâtları vürûd eylemişdir. Hakk te‘âlâ encâmını hayr eyleye, âmîn.

Tevcîh-i Bursa

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi beşinci günü sâbıkā Kuds-i şerîf kādısı Hamza Paşa-zâde Esseyyid Mehmed Şerîf Efendi'ye bin iki yüz dört senesi mâh-ı

---

[296] Edib'de 536 nefer esir (vr. 72a).

[297] *Ruzmerre*'de de 20. cumartesi günü Irgatpazarı'nda, Parmakkapı'da bir tercümana rast gelinip hemen öldürüldüğü belirtilir, sebebi anlatılmaz (s. 68).

Cemâziyelevveli gurresinden zabt etmek üzre Bursa kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 69.

Tevcîh-i Üsküdar

Ve yine yevm-i mezbûrda imâm-ı evvel-i şehriyârî Hâfız Mehmed Dervîş Efendi'ye mûsıla-i Süleymâniye'den bin iki yüz dört senesi Cumâdelûlâ gurresinden zabt etmek üzre Üsküdar kazâsı tevcîh olunmuşdur, hârici 93.

Tevcîh-i Filibe

Ve yine sâbıkā Filibe kādısı Bursalı Hâdîzâde Esseyyid Mehmed Es'ad Efendi'ye bin iki yüz dört senesi Cumâdelûlâ gurresinden zabt etmek üzre Filibe kazâsı tevcîh olmuşdur. Ve cümlesi emr-i veliyü'n-ni'amî ile tehiyye eylemişlerdir ve alâ-merâtibihim silsileleri olmuşdur.

Azl-i Şeyhülislâm Şerîf Efendi ve nasb-ı Şeyhülislâm Hamîdîzâde Efendi hazretleri

Ve yine mâh-ı Muharremü'l-harâmın yirmi yedinci cum'aertesi günü ale's-sabâh, ba'de salâti's-subh taraf-ı pâdişâhîden sâbıkā Rumeli pâyelü Hamîdîzâde Mustafa Efendi hazretlerini da'vete rikâbdâr ağa me'mûr olup, anlar dahi yedi çifte ile Hazret-i Hâlid'de efendi-i mûmâileyh hazretlerinin konaklarına vardıklarında emr-i hümâyûnu ifâde, ba'de itmâmi'l-merâsim ma'an atlara süvâr ba'dehu Hazret-i Hâlid radıyallâhu te'âlâ anh hazretlerinin türbe-i mu'attarlarına duhûl ve ziyâret ve du'â vü senâ, ba'dehu yine atlara binüp, bostan iskelesinden yedi çifteye binüp, Yalı köşkünden çıkup ve Kāimmakām Mustafa Paşa hazretleriyle ma'an huzûr-ı hümâyûna duhûl ve ferve-i samur-ı beyaz ilbâs buyurulmuşdur. Ba'de itmâmi'l-merâsim yine Kāimmakām Paşa hazretleriyle Paşakapusu'na ma'an teşrîf, ba'de itmâmi'l-merâsim sâbıkā şeyhülislâm ve sâbıkā kayın pederleri Nakībü'l-eşrâf Esseyyid İbrâhim Efendi merhûm hazretlerinin konaklarına nüzûl, cümle ulemâ ve ricâl ol konakda tebrîk eylemişlerdir. Ve Paşakapusu'ndan sâbık Şeyhülislâm Şerîf Efendi hazretlerine çavuşbaşı ağa gelüp, istirâhat ve *"kangı konakda oturursanız muhayyersiz"* deyüp, emr-i pâdişâhîyi ifâde eylemişdir, oldukları Hocapaşa'daki konaklarını ihtiyâr eylemişlerdir[298]. Hâsılı nâsiblerinden azilleri altmış gün şeyhülislâmlık

---

[298] *Ruzmerre*'de azledilme sebebi, meşveret sırasında Şeyhülislamın Vâlide Kethüdası Mahmud Bey'e, padişahın tebdil gezileri sırasında silah taşıması ve tüfek atmasının uygun olmadığını, bunun padişaha bir zarar gelme ihtimaline yol açabileceğini, oysa padişahın herkese lâzım olduğunu söylemiş olmasıdır. Bu sözler onun bunamış olduğuna yorularak derhal azledilmesine yol açmıştır (s. 68).

eylemişdir ve şeyhülislâm-ı sellemehü's-selâm efendi hazretleri dâ'ire-i devletlerine nizâm, fetvâ emîni efendi İbrâhim Efendi hazretlerini ibkā buyurmuşlardır **(128b)** ve müderrisîn-i kirâmdan Koyunbeyzâde Mekkî Beyefendi'yi kendülere kethüdâ nasb ve Köstendilli Tâhir Efendi'yi müfettiş eylemişlerdir.

Rumeli kādıaskeri azli ve nasbı

Ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi sekizinci pazar günü re'îsülulemâ ve def'a-i sâniye Rumeli kādıaskeri olan Esseyyid Yahya Tevfîk Efendi hazretlerini bî-hengâm kādıaskerlikden azl, yerine sâbıkā Rumeli pâyeli Mustafa Âşir Efendi hazretlerini bi'l-fi'l Rumeli kādıaskeri olmuşdur. Efendi-i mûmâileyh Müsevvid Halîm Efendi'yi şerî'atcı ve sâbıkā İzmir kādısı Kal'a Halîfesizâde Hamdullâh Efendi'yi kassâm ve mahdûm-ı şeref-lüzûmları Hafîd Efendi'yi tezkireci ve Muhyî Efendizâde Efend[i]yi mîrî kâtibi, Seyyidâzâde Takī Efendi'yi Ağakapusu'na ta'yîn buyurmuşlardır.

Azl-i İslâmbol kādısı ve nasbı

Ve yine yevm-i mezbûrda İslâmbol kādısı Çavuşbaşızâde Ahmed Vesîm Efendi azl, yerine sâbıkā Mekke-i mükerreme pâyeli Arabzâde Ârif Molla Efendi hazretleri bi'l-fi'l İslâmbol kādısı olmuşlardır.

Azl-i bostancıbaşı ve nasbı

Ve yine mâh-ı Muharremü'l-harâmın yirmi sekizinci pazar günü hâlâ bostancıbaşı olan Ferhad Ağa azl, yerine haseki ağa olan Ebûbekir Ağa bostancıbaşı olmuşdur. Hakk te'âlâ cümle selâmetler ihsân ve herhâlde cümlesi muvaffak bi'l-hayr olalar, âmîn.

Vekāyi'-i şehr-i Saferü'l-hayr li-sene erba'a ve mi'eteyn ve elf

İstîlâ-yi Belgrad

Bin iki yüz dört senesi mâh-ı Saferü'l-hayrın gurresi salı günü olup, ol gün Abdî Paşa tarafından başağası ile Devlet-i aliyye tarafına vâfir Nemçe üserâsı gelüp, Tersâne-i âmireye vaz'-ı zindân olmuşdur ve "*on binden mütecâviz Nemçe keferesi kırılmışdır*" deyü şüyû' bulup, lâkin aksi vâkı' olmuş ve Belgrad kal'ası Nemçe tarafına gitmiş. Hakk te'âlâ encâmını hayr eyleye, âmîn.

Matar-ı şedîd ve bârân ve hedm-i menâzil ve dekâkîn ve esvâk[299]

Ve yine mâh-ı mezbûrun üçüncü perşenbe günü ve dördüncü cum'a gecesi azîm matar-ı şedîd ve bârân olup, İslâmbol ve Hazret-i [Hâlid] civârı ve Kasımpaşa ve Galata ve Boğaziçi ve Üsküdar'da olan bilcümle esvâk, bazâr ve İstanbul'da Mahmûdpaşa çarşusu hendekler açılup ve sâ'ir yokuşlar bilcümle hâne hendek hendek olup,düz olan mahaller selden deryâ kesilüp ve hâneler ve duvarlar ve hamâ[m]lar yıkılup ve Mahmudpaşa mahkemesini sel alup, yıkup ve Kasımpaşa mahkemesini sel alup, azîm haserâtlar, tahrîr ve vasfa gelmez ve Üsküdar cânibinde olan Vâlide câmi'inin içinde bir basamak kalmış ve havlusu deryâ kesilüp, bilcümle bakkallar ve manavlar ve sâ'ir dekâkîn derûnunda olan pirinç ve revgan-ı zeyt ve revgan-ı sâde yedekleri ve sâ'ir zehâir ve değirmenlerde olan zehâirler ve bârgîrler gark olup, hamâmlar su ile memlû ve içinde olan ricâl ve nisâları halâs içün Küçük hamâmın ardında hamâmı lağımcılar delüp, halâs eylemişlerdir ve Ağa hamâmına kabiristândan mevtâları kabirlerden ihrâc ve taşlar ve kemikler cümle Ağa hamâmını memlû edüp ve Çinili hamâm kezâlik ve bilcümle esvâk bâzâr hâr u hâşâk ile dağlar gibi yığılup ve bilcümle Boğaziçi kezâlik ve yalılar ve Çengelköyü'nden kırkbeş hâneden mütecâviz hâneler esvâbları ve döşemeleri ile ve sükkânından ricâl ve nisâ ve sıbyânları altmışdan mütecâviz sel alup, deryâya ilkā eylemişdir ve Ortaköy ve Kuruçeşme ve Arnavudköyü ve Beykaryesi'nde olan dükkânların zahîreleri ve hâne azîm müteheddim olup, deryâya gitmişdir ve deryâ yüzünde esvâblar ve zahîreler memlû ve köprüler ve sâ'ir eşyâların hadd-i pâyânı olmayup ve dağlardan müntehî kebîr birkaç yüz yıllık ağaçlar söküp, yalılar duvarlarına ve uğradıkları mahalleri hedm ve deryâya ilkā ve Rumeli ve Anadolu taraflarında evvelâ kayıkhâneleri hedm ve içlerinde olan kayıkları şîkest ve birbirine katup, envâ' dürlü hasârât-ı küllî olmuşdur. Tahrîr mümkin değildir, bu kadarca **(129a)** iktifâ edelim ve Üsküdar'da ve Boğaziçi'nde yemîn ü yesârında ne kadar yalılar ve bağçelerinde mutazarrır olmadık kimesne ekall u kalîl ve bilcümle bostanlar deryâ kesilüp, su ile birkaç mızrak boyu gibi olup, sebzevâtdan ve ağaçlar katı nâdir kalmışdır ve Çengelkaryesi'nde olan kebîr çınar ağacının üst tarafında doruğuna karîb mahalle bağçeler dön dolab bârgîrini bir dalına

[299] Bu sel felaketi Edib'de (vr. 72b) ve *Ruzmerre*'de (s. 68) oldukça kısa anlatılır. *Ruzmerre*'de bunun 1164 senesindeki yağmur gibi yağdığı ve Tufan-ı sâlis dendiği de belirtilir.

saplanup, hâlâ durur ve kurâ-i mezbûr civârında maktûl-ı mezbûr Ahmed Nazîf Efendi'nin envâ‘ metânet ile yaptırdığı kebîr yalılarını sel alup, cümle deryâya ilkā eylemişdir *"ve kussa alâ hâzâ, ma'âzallâhi te'âlâ"*.

Tekā'üd paşalara ve bostancıbaşıya tuğlar

Ve yine mâh-ı mezbûrun dördüncü cum‘a günü tekā‘üd olan Melek Paşa ve Aydoslu Mehmed Paşa'yı yine tuğları ihsân olunmuşdur ve sâbıkā bostancıbaşı olan Ferhad Ağa'ya üç tuğ ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Hatt-ı hümâyûn kırâ'eti[300]

Ve yine mâh-ı mezbûrun beşinci cum‘aertesi günü bilcümle ricâl ve kibâr ve hâcegân Paşakapusu'na da‘vet olunup, bilcümle Paşakapusu'nda mevcûd iken baltacılar kethüdâsı taraf-ı pâdişâhîden hatt-ı hümâyûn getürüp, kırâ'et eylemişlerdir, mazmûn-ı hatt-ı hümâyûn; *"Kāimmakām Paşa, sefer-i hümâyûna irsâl olunan asâkir ekall-i kalîl gidüp ve mîr askeri dâimâ hıyânet üzre olup, orduyu yağma ve Ordu-yı hümâyûnun bozulmasına sebeb olup, hıyânetlerini zikr ve hıyânet üzre olanlara inkisâr ve sadâkat üzre olanlara hayr du'â ve bundan böyle Edirne sarâyını ta'mîr ve yollarda olan kaldırımlar ve cisrler ta'mîr ve termîm ve kendüm gitmek üzereyim"* deyü vürûd eden hatt-ı hümâyûn kırâ'et ve istimâ‘ ederler cümle bükâ ederek *"sem'an ve tâ'aten"* deyü du‘âya meşgūl olmuşlardır.

Sâbıkā Şeyhülislâm Ârif Molla Efendi nefy olması

Ve yine mâh-ı mezbûrun beşinci cum‘aertesi günü sâbıkā Şeyhülislâm Dürrîzâde Ârif Molla Efendi hazretleri arpalığı olan Kütahya'ya nefy olmuşlardır ve yevm-i mezbûrda Yanya arpalığı dahi üzerlerinden ref‘ olmuşdur.

Sâbıkā Şeyhülislâm Müftîzâde Ahmed Efendi nefyi

Ve yine yevm-i mezbûrda sâbıkā şeyhülislâm, ordu-yı hümâyûn kādısı olan Müftîzâde Ahmed Efendi hazretleri arpalığı olan Ankara'ya nefy olmuşlardır ve arpalığı olan Kayseriyye üzerlerinden ref‘ olmuşdur. Ve büyük oğlu Selîm Molla Efendi izn-i veliyyü'n-ni‘amî bilâ-emr ma‘an teşyî‘ edüp, mahall-i me'mûrelerine ma‘an gitmişlerdir. Ve yine mâh-ı mezbûrun altıncı günü

---

300 *Ruzmerre*'de bu ferman daha ağır ifadelerle kayıtlıdır (s. 68).

Şeyhülislâm Efendi hazretleri tebdîlen huzûr-ı hümâyûna teşrîf buyurmuşlardır ve Belgrad kal'asının istîlâsı bugün şüyû' bulmuşdur.

Nâzır-ı hubûbat ve kapan-ı dakīk niyâbeti

Ve ertesi pazarertesi günü sâbıkā Selanik kādısı Keçecizâde Mehmed Sâlih Efendi Paşakapusu'na da'vet olunup, bir bol yenli ferve-i samur ilbâs olunup, kapan-ı dakīke nâzır ve nâzır-ı hubûbat, taraf-ı pâdişâhîden ta'yîn buyurulmuşdur. Ve dâmâdları Latîf Molla Efendi dahi kapan-ı dakīk nâibi olmuşdur.

Aklâm ricâline vürûd eden fermân

Ve yine yevm-i mezbûrda defterdâr efendiye hitâben emr-i âlî sâdır ve bilcümle aklâm ricâli huzûrunda kırâ'et olmuşdur. Mazmûn-ı fermân-ı âlî, *"cümle aklâm hocaları ve halîfeleri ve şâgirdân bilcümle aklâm ricâli ba'de salâti's-subh sâ'at üçde herkes aklâmlarına gelüp ve ba'de salâti'l-asr sâ'at on buçukda aklâmlarından hânelerine av[d]et oluna, eğer hılâf-ı fermân-ı âlî hareket ederler ise, tecessüs olunup, kitâbetleri ve hocalıklar ve hulefâlıkları âhara tevcîh ve kendüleri te'dîb ve bilâd-ı ba'îdeye nefy olunacakları"* deyü vürûd eden emr-i âlî böyle tahrîr olunmuşdur.

Havâss-ı refî'a kādısı İzzet Bey yalısına nefyi

Ve yine bundan akdem, Osman Paşazâde İzzet Bey Havâss-ı refî'a kazâsı ile bekâm olmuş idi. Bâlâdâ tahrîr olundu, bu def'a Vâlide Kethüdâsı Mahmûd Bey'den sâbıkā Tersâne-i âmire emîni maktûl-i mezbûr Elhâc Selîm Ağa'nın konağını taleb, anlar dahi defterdâr efendiden miftâhını getürdüp, İzzet Bey'e teslîm, ol dahi nakletmeksizin Şeyhülislâm Hamîdîzâde Mustafa Efendi hazretlerine verilmek irâde-i hümâyûn olup, defterdâr efendiden miftâhı taleb olundukda, anlar dahi mâcerâyı haber, der-akab miftâhı İzzet Bey'den ahz ve Şeyhülislâm Efendi'ye ifâde, anlar dahi kabûl eylemeyüp, maktûl-ı mezbûrun oğluna ihsân-ı hümâyûn olup ve Şeyhülislâm Efendi hazretleri Meydancık'da Hanım Sultân konağına nakl buyurup ve konağ-ı mezbûrda hâlâ çavuşbaşı ağa sâkin olurlar iken **(129b)** ol mahalden çıkup, Elhâc Selîm Ağa'nın konağına nakl ve Şeyhülislâm Efendi hazretleri dahi Hanım Sultân hazretlerinin konaklarına nakl buyurulup, ba'dehu İzzet Bey dahi Battâl Paşa'nın konağına kirâ ile nakl ve üç gün anda sâkin olup, ba'dehu ba'zı umûru olmayan ba'zı umûra müdâhale ve te'dîbi

muktezî harekete sülûk, mâh-ı mezbûrun on birinci cum'a günü yalısına nefy ü iclâ ve yalısının kanadlarını kapayup ve kimesne ile görüşmemek üzre tenbîh ve nâibi mansıbını zabt eylemek tenbîh olunmuşdur.

Tevcîh-i arpalıklar

Ve yine mâh-ı Seferü'l-hayrın on ikinci cum'aertesi günü ulemâ efendiler hazerâtlarına mahv u isbât birle arpalıklar tevcîh olunmuşdur. Evvelâ sâbıkā Rumeli kādıaskeri ve hâlâ re'îsülulemâ Esseyyid Yahyâ Tevfîk Efendi hazretlerine Kayseriyye ber-vech-i arpalık tevcîh, 1200; sâniyen sâbıkā Rumeli kādıaskeri ve hâlâ Nakībü'l-eşrâf Dervîş Efendi hazretlerine Yanya tevcîh, 1500; Ve sâbıkā Mekke-i mükerreme pâyelü Köprülü Halîl Efendi hazretlerine Birgi, 65, Balya, 130 zamîme; Ve sâbıkā Mekke-i mükerreme pâyelü Müftîzâde Esseyyid Mehmed Efendi hazretlerine Urmiye zamîme tevcîh, 33; Ve sâbıkā Medîne-i münevvere pâyelü Bıçakcılar imâmı hafîdi Esseyyid Mehmed Fâiz Efendi hazretlerine Adapazarı, 600; Ve sâbıkā Mekke-i mükerreme kādısı Dağıstanî İbrâhim Efendi hazretlerine Tatarpazarı, 700; Ve sâbıkā Medîne-i münevvere pâyelü Ömer İzzet Beyefendi'ye Praveşte, 600; Ve sâbıkā Mekke-i mükerreme kādısı İshak Efendizâde Ahmed Muhtâr Efendi'ye Maraş, 404; Ve sâbıkā Medîne-i münevvere kādısı Ali Molla birâderi Saîd Molla'ya Kırkkilise, 400; Ve sâbıkā Medîne-i münevvere pâyelü Hâlis Molla Efendi'ye Mihaliç, 800; Ve sâbıkā Edirne kādısı Esseyyid Abdullâh Efendi'ye Petriç, 450;Ve sâbıkā Bursa kādısı Konev[î] Hamza Efendi Boyabad, 400; Ve sâbıkā Şam-ı şerîf kādısı Vâlide Kethüdâsızâde Sâdık Efendi'ye Bayramiç, 400; sâbıkā Mısr-ı Kahire kādısı Keşşâf Ömer Efendi'ye Boğazhisârı, 450; Ve sâbıkā Kuds-i şerîf kādısı Muhsînzâde Yahya Efendi'ye Foçalar, 170; Sâbıkā Selanik kādısı ve kapan-ı dakīk nâzırı Keçecizâde Mehmed Sâlih Efendi'ye Şehirköyü, 500; Ve sâbıkā Hâvass-ı refî'a kādısı Esseyyid Mehmed Râcih Efendi'ye Bilecik, 35; Ve sâbıkā Hâvass-ı refî'a kādısı Osman Efendizâde Mehmed Saîd Efendi'ye Sultanhisârı, 250; Ve sâbıkā Selanik kādısı Mahmûd Efendizâde İbrâhim Efendi'ye Eğribucak 170; Ve sâbıkā Haleb kādısı Alizâde Nuri Efendi'ye Evreşe, 170; Ve sâbıkā İzmir kādısı Îsâzâde Efendi'ye İzmid 350; ve sâbıkā Üsküdar kādısı Kebîrîzâde Esseyyid İsmail [Efendi'ye] Pınarhisârı, 250; Efendiler hazerâtlarına ber-vech-i arpalık alâ-merâtibihim tevcîh olunmuşdur.

Sîm ü zer tenbîhi ve Darbhâneye teslîmleri fermânı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on üçüncü pazar günü sudûr eden fermân-ı pâdişâhî ve hatt-ı hümâyûn ve iki aded fetvâ-yı şerîfe mûcebince cümle ricâl ve kibâr Paşakapusu'na cem' ve kırâ'et-i hatt-ı hümâyûn olunup, ricâl ve nisâya isti'mâli harâm olan sîm ü zer, nisvânların huliyyelerinden ve seyflerde ve alât-ı harbde olan sîmlerden ma'âdâ ve kuşak yaftalarından ma'âdâ ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîf, isti'mâli harâm olduğu ma'lûmları oldukda, her kimde var ise Darbhâne-i âmireye getürüp, ba'de'l-kāl beher dirhemi onar para akçeleri alunup, cihâd u gazâ içün sikke darb olunup ve otuz güne dek imhâl, ba'dehu tecessüs olunup, her kimin yedinde bulunur ise, yine fetvâ-yı şerîfe mûcebince te'dîb olunur, deyü tekayyüd ve ihtimâm olunacağı tefhîm ederek kırâ'et olundukda cümle sem'an ve tâ'aten deyüp, evvelâ şevketlü, azametlü pâdişâh-ı rû-yı zemîn halledallâhu hilâfetehu ilâ-yevm[iddîn] efendimiz hazretleri Hazîne-i hümâyûnda her ne mıkdâr rahtlar ve kesmeler ve şem'dânlar ve leğen, ibrikler ve mangal ve tahtaları ve sofralar ve güğümler ve sâ'ir evân-ı sîm ve Enderûn-ı hümâyûnda ve Harem-i hümâyûnda her ne mıkdârı huliyyelerden ma'an mevcûd bulunan sîm ü zerleri cümlesini cem' ve Paşakapusu'na irsâl, ba'dehu vezn olunup, Darbhâne-i âmireye irsâl olunmuşdur, ba'dehu Paşakapusu'nda ve Şeyhülislâm Efendi hazretleri taraflarında mevcûd bulunan ve kudât-ı asâkir ve sâ'ir ricâl ve kibâr ve ulemâ-i kirâm ve sâ'irleri gürûh **(130a)** gürûh cümlesi mevcûd bulunan gümüşlerini Darbhâne-i âmireye götürüp, ba'de'l-kāl beher dirhemine onar paradan akçelerini peşin ahz ederler, zîrâ fermânın içinde, *"her kim harâmı irtikâb edüp ve itâ'at-ı emr-i âlî ve ulü'l-emre itâ'at etmeyenlere Allâhu azîmü'ş-şânın ve Resûlullâh sallallâhü te'âlâ aleyhi ve sellemin la'neti üzerlerine olsun"* deyü tahrîr olunmuş, ma'âzallâhi te'âlâ.

Tetimmelere müderris vaz'ı

Ve yine mâh-ı mezbûrun on beşinci günü Sultan Mehmed Hân-ı Gāzî aleyhi rahmetü'l-Bârî hazretlerinin binâ ve ihyâ buyurdukları câmi'-i şerîfi civârında vâkı' ihyâ buyurdukları sekiz aded medrese-i latîfelerine sekiz aded tetimme dahi binâ buyurup, lâkin ol sekiz aded tetimmeye müderris ta'yîn olunmayup, bu ana değin tetimmelerin hücerâtına talebe-i kirâmın ihrâc ve idhâli mütevellî-i câmi'-i şerîf her kim olur ise mütevellîler re'yine havâle olundukda, mütevellîler dahi tama'-ı hâmların-

dan talebe-i kirâmlara vermeyüp, ba'zı şey'-i kalîl rüşvet alarak talebe deyü yobâzât kabîlelerine verilüp, günden güne fesâdları müzdâd olup, şürb-ı hamr ve ehl-i ırz olan kimesnelerin evlâdlarına ta'arruz ve fesâd ve ba'zen katl-i nüfûs ve hetk-i ırza mübâşeret ve talebe-i kirâmı lisâna getürüp, bu emr-i mekrûhun def'ine mübâşeret ve ahsen-i sûret ile nizâmı irâde-i hazret-i şehriyârî olmağla hâlâ şeyhülislâm-ı sellemehü's-selâm Hamîdîzâde Mustafa Efendi hazretlerinin tertîbleriyle mûsıla-i sahn i'tibariyle yevmiyye altmış akça vazîfe, beher müderris efendilere Sultân Mehmed câmi'-i şerîfi evkāfından mütevellî yedlerinden almak üzre sekiz aded dersiâm efendiler intihâb olunup, bir adedi şeyhülislâm-ı merhûm Sâlihzâde Efendi hazretlerinin zamânında müderris olan ve yedi adedi şeyhülislâm-ı sâbık merhûm Vassâf Abdullâh Efendizâde Mehmed Es'ad Efendi hazretlerinin imtihânlarında müderris olan dersiâm efendiler hazerâtlarına mûsıla-i sahndan bâ-misliye herbirlerine yevmiyye altmış akça vazîfe ile tevcîh ve yedlerine ru'ûs-ı hümâyûn ihsân olunmuşdur. Hakk te'âlâ herhâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn.

Nefy-i Şeyhülislâm Kâmil Efendi

Ve yine mâh-ı Seferü'l-hayrın on altıncı çarşanba günü sâbıkā Şeyhülislâm Esseyyid Mehmed Kâmil Efendi hazretleri arpalıkları olan Keşan kazâsına nefy olunup ve yine arpalıkları olan Mihaliç üzerlerinden ref' olmuşdur.

Nefy-i Muhzır Elhâc Bekir Ağa

Ve yine yevm-i mezbûrda Rumeli muhzır ağalarından Kemânkeş Elhâc Ebûbekir Ağa Berkofça'ya nefy ü iclâ olmuşdur.

Nefy-i Siroz nâibi ve gayrileri

Ve yine Siroz nâibi Arnavud Çakşır İbrâhim Efendi Magosa'ya nefy ü iclâ olmuşdur. Mezbûr Sir[oz] kazâsını, ordu-yı hümâyûn kādısı Tarakcızâde'den onar kese akçe şehriyyesini maktû' eylemekle nâib-i mezbûrun te'dîbi iktizâ eylemiş ve yine Sâlim Efendi yeğeni hâcegân-ı Dîvân-ı hümâyûn [...] Efendi nefy olunmuşdur. Ve yine Dergâh-ı âlî kapucubaşılarından Sağır Numan Paşazâde Abdurrahmân, Boğaziçi'nde yalısında çengi ve tavşan oğlanları ve içki ve envâ' fesâd üzre olduğundan Limni cezîresine nefy ü iclâ olmuşdur[301].

---

[301] *Ruznerre*'de katle bedel Magosa'ya nefy (s. 70).

Kabza ziyâfeti, Fâiz Efendizâdeler

Ve yine mâh-ı Seferü'l-hayrın on yedinci perşenbe günü sâbıkā Medîne-i münevvere pâyelü Bıçakcılar imâmı hafîdi Esseyyid Mehmed Fâiz Efendi hazretlerinin mahdûmân-ı mükerremleri, müderrisîn-i kirâmdan Esseyyid İbrâhim Edhem Efendi ve karındaşları Esseyyid Mehmed Hâlid Beyefendilerin Meydân-ı tîrde kabza ziyâfetleri olup, ba'de't-ta'âm kabzalarını vâlidleri Fâiz Efendi hazretlerinden almışlardır ve gulâmları Ali Behzâd dahi yevm-i mezbûrda kabza almışdır. Ve yevm-i mezbûrda efendiler hazerâtları ziyâfetlerinde sâbıkā Selanik kādısı Vardarî Şeyhzâde zâdesi müderrisîn-i kirâmdan Zekeriyâ Efendi ve Haremeynü'ş-şerîfeyn mukāta'acısı kesedârı Mehmed Saîd Efendi ve kapan tüccârlarından Esseyyid Elhâc Kasım Ağa ve karındaşı Esseyyid Elhâc Vahab Ağa ve sâ'irleri yevm-i mezbûrda kabza almışlardır.

Rûz-ı Kāsım

Ve yine yevm-i mezbûrda Kāsım olmak hasebiyle tekye-i mezbûr cem'iyyet-i mezbûrda du'â vü senâ olunup, kapanmışdır ve's-selâm. **(130b)**

Mâh-ı Saferü'l-hayrın on yedinci perşenbe günü yazıcı efendiden Laleli tevliyetini ve sâ'ir evkāf-ı hümâyûn tevliyetlerini alınup, hâlâ Darbhâne-i âmire emîni [...][302] Efendi'ye verilmişdir ve doksan kese akçe fâizle bir mukāta'a ihsân olunmuş idi, anı dahi alınup, mezâda verilmişdir. Ve on sekizinci cum'a günü selâmlık Laleli câmi'-i şerîfine olup, mütevellî-i cedîd Darbhâne-i âmire emîni efendi eslâfının verdiği hediyeler ve tablaları kat kat ziyâde ve eslâfını tefavvuk eylemişdir.

Mâh-ı mezbûrda Yedikule'de mahbûs olan Moskov elçisini çıkarup, vilâyetine irsâl eylemişlerdir[303].

Sâbıkā bostancıbaşılıkdan üç tuğ ihsân olunan Ferhâd Paşa oldukça kapusunu düzüp, mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu cum'aertesi günü alay ile konağından çıkup, mehterhânesini çalarak Topkapu'dan çıkup, Sofya tarafına revâne olmuşdur. Taraf-ı pâdişâhîden kapusunu düzmeğe yüz kese akçe ihsân-ı hümâyûn olmuşdur. Hakk te'âlâ selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

---

302 Yusuf Ağa (*Ruznerre*, s. 70).

303 17. Perşembe gecesi hapisten çıkarılıp Paşakapısı'na getirilmiş ve oradan Galata'ya gelip ailesini ve adamlarını alarak memleketine gitmiştir (*Ruznerre*, s. 70).

Mâh-ı Saferü'l-hayrın yirmi birinci pazarertesi günü Bahr-i siyâh'da olan Donanma-yı hümâyûn Boğaz'dan içerüye selâmet ile gelüp, Büyükdere'de lenger-endâz olup, ol gün Kapudan-ı deryâ olan Hüseyin Paşa filükasına binüp, Tersâne-i âmire[ye] gelmişdir. Ve ertesi salı günü Dîvân-ı hümâyûn olup, ba'de'l-asr akşama karîb kapudane ve iryâle ve patorne ve sâ'ir karaveleler ve şahturlar ve kırlangıçlar birbiri ardınca gelüp, Kurşunlumahzen önünde lenger-endâz olmuşlardır.

Bundan akdem, Edirne'de ve Bursa'da Haremeynü'ş-şerîfeyn tarafından bâ-hatt-ı hümâyûn evkāf-ı Haremeynü'ş-şerîfeyn de'âvîlerini istimâ' içün Haremeyn müftîsi tarafından mürâsele ile herbir kazâya birer nâib nasb olunup, mevâlî-i izâm ve kudât-ı kirâm ba'zı de'âvîler istimâ' murâd eylediklerinde *"bu mâdde-i Haremeyndir deyü"* dürlü dürlü ezâ vü cefâ ve ba'zı mizâclarına göre fermânlar ısdâr etdirdüp, oğlan, uşak makūleleri mevâlî-i izâma tefavvuk edüp, bu belde-i mu'azzamalar içinde mahkemeler peydâ ve rüşvet-i kesîre ile mürâseleler ahz ve dâimâ hilâf-ı şer'-i şerîf hükümler ile celb-i mâl sevdâsında olduklarını hâlâ şeyhülislâm-ı sellemehü's-selâm Hamîdîzâde Mustafa Efendi hazretlerinin yakînen ıttılâ'-ı tâmları hâsıl oldukda Dârü's-sa'âdeti'ş-şerîfe ağasına tefhîm, bu emr-i mekrûhun def'ine sa'y ü ihtimâm birle şevketlü, azametlü, kudretlü pâdişâh-ı rû-yi zemîn halledallâhu hilâfetehu ilâ-yevmiddîn efendimiz hazretlerine ifâde ve hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile men' ü def', bundan böyle Haremeynü'ş-şerîfeyn de'âvîlerini istimâ' içün Edirne kazâsında olan Haremeyn de'âvîlerini dârü'n-nasr ve'l-meymene Edirne kādısı efendiler ve Bursa kazâsında olan Haremeyn de'âvîlerini Bursa kādıları efendiler ve Mora'da A[r]gos kazâsında olan Haremeyn de'âvîlerini kazâ-i mezbûr kādıları efendiler ve Selanik'de Kesendire nâhiyesi kādıları efendiler rü'yet ve istimâ' edüp, müfettiş tarafından nâibler men' ü def' olunup, kemâ fi'l-evvel kādıları rü'yet eylemek içün herbir mahalle fermânlar ve mürâseleler gitmişdir. Hakk te'âlâ herhâlde muvaffak bi'l-hayr eyleye, âmîn.

Mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı günü hâlâ Divrik alay beyi olan Mustafa Ağa, Âsitâne'de ahz ve Bâb-ı hümâyûnda katl ve Ordu-yı hümâyûndan tahrîrât vürûd edüp, asâkir-i İslâma ihâfe ve bozuldular deyü mahall be-mahall feryâd ve asâkir-i İslâmın inhizâmına sebeb olmuş, ser-maktû'ı üzerinde yaftası tahrîr olunmuş **(131a)**.

Mâh-ı Saferü'l-hayrın yirmi ikinci salı günü Şam-ı şerîf vâlîsi Emîrülhâc Paşa hazretlerinin çukadârı gelüp, hüccâc-ı müslimînin selâmet haberini getirmişlerdir. Ve Mekke-i mükerreme kādısı olan Ahmed Hasbî Efendi hazretleri Medîne-i münevvere ba'de'z-ziyâre vefât eylemişdir. Rahmetullahi te'âlâ [ve] nefa'anallâhu bi-şefâ'atihi ve Şeyhü'l-harem Cevher Ağa'nın dahi vefâtı haberi zuhûr eylemişdir. Rahmetullâhi te'âlâ.

Mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı cum'aertesi günü sâbıkā Kāimmakām Elhâc Sâlih Paşa hazretleri alay-ı azîm ile Âsitâne'den çıkup, Sofya cânibine revâne olmuşlardır. Hakk selâmetler ihsân eyleye, âmîn.

Mâh-ı Saferü'l-hayrın selh günü re'îsülmüderrisîn olan Dârülhadîs müderrisi Esseyyid [...] Efendi dâr-ı bekāya rıhlet eylemişdir. Rahmetullâhi te'âlâ rahmeten vâsı'aten.

Mâh-ı Saferü'l-hayrın yirmi yedinci pazar gecesi Françe kalyonlarından, tuz yüklü bir sefîne Kurşunlumahzen önünde lenger-endâz iken ol gece içinden tutuşup, toplar atılup ve Donanma-yı hümâyûn Tophâne'den Tersâne'ye varınca birbiri ardından lenger-endâz olup, zâbitân ve Kapudan-ı deryâ Hüseyin Paşa mavnalar içinde tulumbalar ile def'ine sa'y edüp ve demürlerini kesüp, Donanma-yi hümâyûna bir zarar isâbetinden havf ve civârlarında bir İngilterelü sefînesi memlû barut bir tarafdan onun havfı ve Tersâne-i âmireden zencirler getürülüp, etrâfına zencir çekilüp ve kalyon, filukaları ve sandallar zencirlere halatlar takup, çekerler iken mezbûr tuz sefînesinin cebehânesi atup, birkaç kalyoncu ve birkaç tulumbacı helâk eylemişdir ve mezbûr filukalar ve sandallar önüne edüp (?), Tophâne açığından ve Sara[y]burnu açığından akındıya uydurup, lillâhilhamd ve'l-minne âhare sirâyet ve bir zarar etmeden Kızıladalar'a doğru yanarak cân bercehennem olup, yıkulup gitdi ve yanarak adalar önünde ba'de'l-asr batdı[304]. Yevm-i mezbûrda Donanma-yı hümâyûn cümle Tersâne-i âmireye çekülüp, bağladılar. Ol gün İngilterelü'nün barudunu çıkarup, vezn ve barudhâneye irsâl eylediler.

---

[304] *Ruzmerre*, s. 70; Edib, vr. 72b.

[Vekāyi'-i şehr-i] Rebî'ül-evvel [li-sene erba'a ve mi'eteyn ve elf]

Bin iki yüz dört senesi mâh-ı Rebî'ülevvelin gurresi perşenbe günü olup, ol gün teberrüken ve teyemmünen Haremeynü'ş-şerîfeyn kazâları tevcîh olunup, sâbıkā dârü'n-nasr ve'l-meymene Edirne kādısı Esseyyid Abdullâh Efendi'ye bin iki yüz beş senesi Muharremü'l-harâmın gurresinden zabt eylemek üzre tevcîh olunmuşdur. Hârici [...]

Sâbıkā Şam-ı şerîf kādısı Vâlide Kethüdâsızâde Mehmed Sâdık Efendi'ye bin iki yüz beş senesi Muharremü'l-harâm gurresinden zabt eylemek üzre tevcîh olunmuşdur, hârici [...] Ve tevcîhleri gününde azilleri mu'teber ve pâye ile ma'an verilmişdir ve arpalıkları dahi zabtları gününe dek ibkā olunmuşdur.

Yevm-i mezbûrda Nevreszâde'nin silsilesi olup, dersiâm Hoca Esseyyid Abdülhalîm Efendi Dârülhadîse hareket edüp ve mûsıla-i Süleymaniye'de baş eski olan dersiâm Gelenbeli İsmail Efendi iki eskisine tekaddüm ve hâmiseye gelmezden, Süleymaniye'ye hareket eylemişdir. Ve şeyhülislâm-ı sâbık merhûm Şerîf Efendi hafîdi Esseyyid Mustafa Molla Efendi mûsıla-i Süleymaniye'ye hareket ve sâ'irler alâ-merâtibihim silsileleri olmuşdur.

Yevm-i mezbûrda sâbıkā Şeyhülislâm Şerîf Efendizâde sâbıkā Galata kādısı Esseyyid [...] Efendi hazretlerine Edirne pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Yevm-i mezbûrda sâbıkā Selanik kādısı ve hâlâ kapan nâzırı Keçecizâde Mehmed Molla Efendi Hazretlerine Bursa pâyesi ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

Yevm-i mezbûrda kazâ-i devriyyeden Ahıskalı Halil Efendi'ye bin iki yüz dört senesi Recebü'l-ferd gurresinden Âmid kazâsı tevcîh olunmuşdur.

Mâh-ı mezbûrun beşinci pazarertesi günü dâmâd-ı şehriyârî Seyyid Ahmed Paşa hazretleri, alay-ı azîm ile Ordu-yı hümâyûn cânibine revâne olmuşlardır.

Ve yine yevm-i mezbûrda Akdeniz donanması gelmişdir ve bir aded aktarmaları olup, şenlik ederek, Tersâne-i âmire'ye bağlamışlardır.

İSTANBUL'UN UZUN DÖRT YILI (1785-1789)

Taylesanizâde Hâfız Abdullah Efendi Tarihi

(Dizin-Tıpkıbasım)

H a z ı r l a y a n

Feridun M. EMECEN

İstanbul 2003

TARİH VE TABİAT VAKFI

TATAV YAYINLARI

TARİH SERİSİ, NO: 19

Tarih Kaynakları, No: 4

Dizgi-Mizanpaj
TATAV Ltd. Şti.

Baskı-Cilt
Altan Matbaacılık

Kapak Tasarım
Kırmızı Reklam

ISBN 975-6596-17-1

Kapak Resmi:
Louis-Nicolas de L'Espinasse (1788-1792), İsveç Güzel Sanatlar Müzesi, NMH. nr. 236/1919.

İsteme Adresi:
Tarih ve Tabiat Vakfı
Eski Belediye Önü Sk. No: 23
Doğancılar/Üsküdar

Tel: (0216) 492 62 86
Faks: (0216) 492 62 87
WEB: http://www.tarihtabiatvakfi.org
e-mail: info@tarihtabiatvakfi.org

TATAV
İstanbul 2003

DİZİN

a'yân, 215, 375

abacı/lar, 46, 333

âbâdî kâğıd, 127

Abaza, 327; — beyleri, 327

ABAZA MEHMED PAŞA, mîrimîrândan, 211; Faş muhâfazasıyla Gönye Sancağı tevcîhi, 134

ABBAS AĞA, Kütahyalı —, Bender nüzûl emîni olması, 214

ABBAS AĞA, mütesellim, 103

abdesthâne, 337

ABDÎ AĞA, Kütahyalı beşyüzbaşı, 283

ABDÎ BEY, Divîddâr Mehmed Paşazâde —, vezir kethudâsı nasbı, 98; azli, 124; Cebecibaşı, tayini, 177; vefatı, 182,

ABDÎ EFENDİ, Esseyyid —, ders vekîli, 112, 417

ABDÎ PAŞA, *bk.* Kiki/Kiku Abdullâh Paşa

ABDÎ PAŞA, Hacı, Ankaralı, Haymanalı, Gāzî —, 77, 134, 136, 285, 323, 327, 354, 421; Sivas tevcihi, 157; Ali Paşa kethudâsı, Erzurum eyâleti tevcîhi, 418; Belgrad vâlîsi ve muhâfızı, 210, 258, 285, 309, 327; Rumeli vâlîsi ve Belgrad seraskeri, 354; — kethüdâsı, 177, 253, 288

ABDULBÂKİ AĞA, Yedikumlar'da kale binâ emîni, azli, 161

ABDULGAFFAR AĞA, Aydos mübayaacısı, katli, 29

ABDULKADİR EFENDİ, Abdurrahmân Beyzâde —, müderris, 176

ABDULLAH AĞA, Esseyyid —, çukadâr ağa, silahdâr ağa tayini, 354, 418

ABDULLAH AĞA, Galatasarây ağası, hâsodabaşı olması, 160

ABDULLAH AĞA, Nâmık Efendi birâderi, Ahıska'ya nüzûl emîni tayîni, 261

Abdullah Ağa (medresesi), dersiye-i —, 146, 228

ABDULLAH BİRRÎ EFENDİ, Esseyyid —, beylikci olması, 51, 246, 386; beylikci, 261, 278, mektubcu olması, 127; silâhdâr kitâbeti tevcîhi, 198, mukābele-i süvâri tevcihi, 226 re'îsülküttâb olması, 417

ABDULLAH EBUBEKİR MOLLA EFENDİ, şeyhülislamın oğlu, 19, 78,

ABDULLÂH EFENDİ, 185

ABDULLAH EFENDİ, Altuncukzâde —, müderris, 109

ABDULLAH EFENDİ, Başimam, vefatı, 342

ABDULLAH EFENDİ, Başmakcızâde Esseyyid —, müderris, 248, 324

ABDULLAH EFENDİ, Behzâdzâde —, masraf-ı şehriyârî kitâbeti tevcihi, 208

ABDULLAH EFENDİ, Câbîzâde Esseyyid —, müderris, 200

ABDULLAH EFENDİ, Doğramacızâde —, kethüdâ kâtibi, 77; tayini, 162, vezîr kethüdâsı, 265; tayini, 243

ABDULLAH EFENDİ, Dürrîzâde zâdesi Esseyyid —, müderris, 123, 166

ABDULLAH EFENDİ, Edirnevî Kethüdâ Esseyyid —, sâbık Kuds-i şerîf kādısı, Edirne kazâsı tevcîhi, 246

ABDULLAH EFENDİ, Elhâc —, Ordu-yı hümâyûn kādısı, 244, 261

ABDULLAH EFENDİ, Elhâc —, şeyhülislâm telhisçisi tayini, 129

ABDULLAH EFENDİ, Erzurumî —, müderris, 212

ABDULLAH EFENDİ, hâslar mukāta'acılığı tevcihi, 85

ABDULLAH EFENDİ, Hazret-i Hâlid câmi'i baş imamı, 120

ABDULLAH EFENDİ, İbrahim Efendizâde —, Haseki Sultan (medresesi) verilmesi, 158

ABDULLAH EFENDİ, İncekarazâde —, başmukāta'a tevcihi, 157; vefatı, 192

ABDULLAH EFENDİ, İsmail Paşazâde Esseyyid —, müderris, 110

ABDULLAH EFENDİ, Kastamonî hâfız, müderris, 102, 138

ABDULLAH EFENDİ, kethüdâ kitâbeti tevcîhi, 226

ABDULLAH EFENDİ, kisedâr Yusuf Efendizâde Beylikci, 103

ABDULLAH EFENDİ, Kundakçızâde Elhâc —, Sultân Selîm camii imâmı, 59; vefatı, 17

ABDULLAH EFENDİ, Mekke-i mükerreme pâyesi verilmesi, 150

ABDULLAH EFENDİ, mi'mâr halîfesi, vefatı, 322

ABDULLAH EFENDİ, Mîrî kâtibi, 60

ABDULLAH EFENDİ, Müftîzâde —, 162, Mekke-i mükerreme pâyeli, 145, 150; vefatı, 193

ABDULLAH EFENDİ, Müsevvid Esseyyid, Gümüşlü —, müderris, 114, 175

ABDULLAH EFENDİ, sâbık vezîr kethüdâsı, mübâya'acılar nâzırı olması, 286

ABDULLAH EFENDİ, saraçlar kâtibi, başmukāta'a tevcihi, 209

ABDULLAH EFENDİ, serdârlar kâtibi, surre-i hümâyûn emâneti tevcîh, 341

ABDULLAH EFENDİ, Şeyh —, 9

ABDULLAH EFENDİ, Taylesanizâde Elhâc Hâfız —, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 32, 178

ABDULLAH EFENDİ, Ürgübî Esseyyid —, müderris, 315

ABDULLAH MOLLA EFENDİ, Osman Efendizâde —, 116; Medîne-i münevvere kādısı, Fetvâ emîni, 110; Anadolu pâyeli, 390; Kılıç Ali tevliyetine tayini, 76; Ordu-yı hümâyûn kādısı, 256, 277, 364; tayini, 243; azli, 294

ABDULLAH PAŞA, Azmoğlu —, tuğlarının geri verilmesi, 221

ABDULLAH PAŞA, Muhtar Paşazâde —, mîrimîrândan, 210

ABDULLAH SAÎD EFENDİ, kethüdâ kitâbeti vekâleti tevcîhi, 226; Piskopos mukāta'acılığı tevcihi, 157

ABDULLAH ŞEFÎK EFENDİ, Yusuf Efendizâde —, mâliye tezkireciliği tevcihi, 157

ABDULLATİF EFENDİ, Âtıf Efendi hafîdi Esseyyid —, müderris, 123

ABDURRAHÎM EFENDİ, Aşçıbaşızâde Esseyyid Ali Efendi mahdûmu Esseyyid —, müderris, 213

ABDURRAHÎM EFENDİ, Müftîzâde —, sâbık İzmir kādısı, 71

ABDURRAHÎM EFENDİ, Turşucuzâde Esseyyid —, müderris, 175

ABDURRAHMAN, Sağır Numan Paşazâde —, Dergâh-ı âlî kapucubaşılarından, 427

ABDURRAHMAN AĞA, hazine vekîli olması, 363

ABDURRAHMAN BEY, III. Selim'in üçüncü lalası, 361

ABDURRAHMAN EFENDI, Ahmed Paşazâde —, ikinci lala, şehremîni olması, 373; azli, 415

ABDURRAHMAN EFENDİ, Ali Meşreb Efendizâde —, müderris, 176

ABDURRAHMAN EFENDİ, Âmidî Esseyyid —, müderris, 171, 175; Yenişehr-i Fener kazâsı tevcîhi, 248; vefatı, 295

ABDURRAHMAN EFENDİ, Ankaravî —, müderris, 167

ABDURRAHMAN EFENDİ, dersiâmlardan, 74

ABDURRAHMAN EFENDİ, Hâfız, Şeyh Abdullâh Efendizâde —, Kasımpaşa câmi'-i şerîfi imâmı, 342

ABDURRAHMAN EFENDİ, Kebîrîzâde Esseyyid —, müderris, 146, 165, 212; İzmir kazâsı tevcîhi, 248

ABDURRAHMAN EFENDİ, Kuyucaklı Esseyyid —, müderris, 96, 112, 190, 363; ders vekîli, 137, 247, 373, 417; İmtihan heyetinden, 25; Sarây-ı hümâyûn hocalarından, 412

ABDURRAHMAN EFENDİ, Lâzikî Esseyyid —, 146

ABDURRAHMAN EFENDİ, Malımudpaşa nâibi, azli, 239

ABDURRAHMAN EFENDİ, Rizeli —, müderris, 167

ABDURRAHMAN EFENDİ, Sıddîkîzâde —, sâbık Halebü'ş-şehbâ kādısı, vefatı, 88

ABDURRAHMAN EFENDİ, Süleymâniye müderrisi, 165

ABDURRAHMAN EFENDİ, Yahya Molla Birâderzâdesi —, müderris, 123, 146

ABDURRAHMAN NECÎB BEYEFENDİ, Nâil Paşa hafîdi, küçük kal'a tezkireciliği tevcihi, 157

ABDURRAHMAN PAŞA, Belenli —, 135, 136, 189, 190

ABDÜLBÂKĪ DÂNİŞ EFENDİ, Galata kādısızâde Arslanzâde —, 216

ABDÜLBÂKĪ EFENDİ, İmâm birâderi —, müderris, 123

Abdülfettâh (medresesi), dersiye-i —, 113, 167

ABDÜLFETTÂH BEYEFENDİ, Mollacıkzâde —, kalyonlar kitâbeti tevcihi, 157

ABDÜLGAFFÂR AĞA, serbevvâbîn-i Dergâh-ı âlî, 152

ABDÜLGANÎ BEYEFENDİ, Râkım Paşazâde —, haslar mukataacılığı tevcihi, 157; başmukāta'a vekâleti tevcihi, 227

ABDÜLHAK EFENDİ, Esseyyid —, *bk.* Hacı Molla

ABDÜLHÂLIK EFENDİ, Uşşâkîzâde hafîdi Esseyyid —, müderris, 166

ABDÜLHALÎM EFENDİ, Hoca Esseyyid —, 18; Sarây-ı hümâyûn kütübhâne hocası, 363, 370, 412 ; ders vekîli, 247; dersiâm, 431; Haremeyn müfettîşi, 137, 279, 340, 359, 364; tayini, 64; konağı, 61

ABDÜLHALÎM EFENDİ, Kırımî Müsevvid —, müderris, 175, müsevvid, vekāyi' kâtibi olması, 141; şer'iyâtcı olması, 290

ABDÜLHALÎM EFENDİ, Murad Efendizâde —, 114

ABDÜLHAMÎD EFENDİ, Kastamonî Ahmed Efendizâde —, sâbık İzmir kādısı, müderris, 200

ABDÜLHAMÎD EFENDİ, Köprülüzâde —, Yenişehr-i fenâr kādısı, 195

ABDÜLHAMÎD EFENDİ, Nâfız Efendizâde —, sâbık Kuds-i şerîf kādısı, Edirne kazâsı tevcîhi, 324

ABDÜLHAMÎD I., Sultân — Han, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 17, 52, 58, 81, 87, 106, 111, 116, 125, 134, 143, 155, 173, 178, 249, 266, 276, 280, 303, 311, 321, 326, 342, 358, 361, 368, 378, 397

Abdülkādir, dersiyye-i —, 113; medrese-i —, 249

ABDÜLKĀDİR EFENDİ, İhtisâb Ağasızâde —, Bursa mukāta'acılığı tevcihi, 157

ABDÜLKĀDİR EFENDİ, müderris, 229

Abdülkerim Bey, dersiye-i —, 131

ABDÜLKERÎM EFENDİ, 85, 209

ABDÜLKERİM EFENDİ, Keşşâfzâde —, müderris, 96

ABDÜLKERÎM EFENDİ, Emîn Kethüdâ imâmı, müderris, 166

ABDÜLKERÎM EFENDİ, Seyyid —, defter emâneti tevcihi, 396

ABDÜLMENNAN EFENDİ, müderris, 113

ABDÜLMENNÂN EFENDİ, Antakyalı —, müderris, 171

ABDÜLMENNÂN EFENDİ, Eğinli —, müderris, 249

ABDÜLMÜMİN AĞA, ocak kethüdâsı, topçubaşı olması, 251; topçubaşı, 272

ABDÜLMÜMİN EFENDİ, Sofya kazâsı tevcîhi, 183

ABDÜLVAHÂB EFENDİ, Yâsîncizâde —, müderris, 124

ABDÜRRAHÎM EFENDİ, Amasyalı Esseyyid —, müderris, 113

ABDÜRRAHÎM EFENDİ,Gelibolu Müftîsizâde —, sâbık İzmir kādısı, Lefke kazâsı tevcihi, 139; vefatı, 338

ABDÜRRAHÎM EFENDİ, Medhîzâde —, müderris, 102

ABDÜRRAHÎM EFENDİ, Sirozî Elhâc —, müderris, 249

ABDÜRRAHÎM ŞEKÎB EFENDİ, Âşir Efendi hafîdi —, müderris, 315

ABDÜRREZÂK EFENDİ sâhilhânesi, 100

ABDÜSSAMED EFENDİ, Şeyh —, 151

Abdüsselâm (medresesi), 175, 212, 235; mütevellisi, 85

Acem ülkeleri, 119

acemiyân, 366

Acemoğlu meydanı, 367

Açıkbaş, Gürcistan havâlisinde, 120; — beyleri, 120; — ülkesi, 25

Ada kal'ası, 354

Ada kayıkları, 63

Adana, 70, 116, 118, 131, 135, 136, 189, 200, 244, 340, 403; eyâlet-i —, 209; — mansıbı, 221; — mütesellimi, 135

Adapazarı, 116, 177, 186, 425; — ahâlîsi, 186

aded-i ağnâm defterleri, 105

ÂDEM EFENDİ, Halebî —, müderris, 167

Afyonkarahisar, 310

ağa; — alemi, 272; — çukadârları, 268; — dîvân efendisi, 269; — kalafatı, 268; — karakulağı, 105; — kethüdâsı, 269; — paşa, 245, 256, 259; — imâmı, 171; —-yı mektûbî, 106; —-yı yeniçeriyân, 82; —kapusu, 53, 93, 101, 194, 195, 224, 266, 269, 270, 395, 297, 400, 413, 421; —kapusu habshânesi, 400; —kapusu haremi, 53, 400; —kapusu kassâmı, 152, 173; —kapusu kâtibi, 141; —kapusu kitâbeti, 152, 290

Ağa hamâmı, 55, 422

Ağa konağı, 227; — bağı, 37

AĞA MAHMUD PAŞA, Mirimirandan Karahisar-ı Sahib mutasarrıfı, Belgrad valisi olması, 73

AĞABABASI İBRAHİM AĞA, başbâkīkulluğu vekâleti tevcîhi, 227

Ahırkapu, 45, 185

Ahıska, 75, 96, 113, 166, 167, 199, 200, 212, 213, 249, 261, 315, 329, 431; — valisi, 26, 120

Ahî Çelebi (medresesi), 102, 176, 212; sâlise-i —, 138; sâniye-i —, 131

AHMED AĞA, Arnavudzâde —, bostancıbaşı, 169; tayini, 139; azli, 173

AHMED AĞA, Boğazhisarî —, cizye başbâkīkulluğu tevcihi, 209

AHMED AĞA, Borazanzâde Elhâc —, serbevvâbîn-i Dergâh-ı âli, 329; Dergâh-ı âlî hasekilerinden, 330

AHMED AĞA, Elhâc —, Bolu Voyvodası, 135

AHMED AĞA, Elhâc —, ekmekciler ustabaşısı, 170

AHMED AĞA, Halilzâde —, İstanbul Baruthâne nezâreti tevcihi, 85, 396

AHMED AĞA, İstanbul ağası ve re'îsler kethüdâsı, azli, 101

AHMED AĞA, Kanlıfırınlu Elhâc —, 94

AHMED AĞA, Kapucubaşı, Tersâne'de anbarlar emâneti tevcihi, 157

AHMED AĞA, Kara Mütesellim, tuğ verilmesi, 245

AHMED AĞA, Karakethüda oğlu, 18, 65

AHMED AĞA, Kulkethüdâsı, yeniçeri ağası olması, 65; yeniçeri ağası, 98

AHMED AĞA, Lâdikli —, rikâbdâr olması, 156; çukadar ağa olması, 214

AHMED AĞA, Rodoslu —, 281, anahtar ağası olması, 156

AHMED AĞA, Silahşör Kürd —, 328

AHMED AĞA, sipahîler ağası Hasan Paşa dâmâdı, Kapucubaşı, vefatı, 66

AHMED ÂRİF EFENDİ, Ağaimâmızâde —, müderris, 131

AHMED ATÂ EFENDİ, Şeyh Mollazâde Elhâc —, sâbık Mekke-i mükerreme kādısı, 187

AHMED ATAULLÂH EFENDİ, Arabzâde —, Şeyhülislâm, 19, 20, 21, 75, 79, 81, 92, 154, 183; nasbı, 75; vefatı, 88

AHMED BEY, Ali Paşazâde —, başbâkīkulu, 227

AHMED BEY, Karahisarî —, Kapucubaşı, nefyi, 99; silahdâr ağası, 227; tayini, 209

AHMED BEY, Kethüdâzâde —, silâhdâr ağası olması, 202

AHMED BEYEFENDİ, Aşcıbaşızâde —, Top arabacılar kitâbeti tevcihi, 157; Piskopos mukāta'acısı, 226

AHMED BEYEFENDİ, Âtıfzâde —, defter emîni, 237; tayini, 208, 226; vefatı, 237

AHMED BEYEFENDİ, Kesriyelizâde Esseyyid —, mûsıla-i Süleymâniye müderrisi, vefatı, 418

AHMED BEYEFENDİ, müderris, 19, 74

AHMED BEYEFENDİ, Sârım Paşazâde —, topçular kitâbeti tevcihi, 396

AHMED ÇAVUŞ, Üsküdar Ayazma'da, 121

AHMED DAYI, Başbölükbaşı, 70

AHMED EFENDİ, Abdullahzâde Esseyyid —, müderris, 123, 175

AHMED EFENDİ, Beyhân Sultan kethudâsı, baş mukāta'acılık tevcihi, 396

AHMED EFENDİ, Biraderzâde Yakub Efendi'nin kethüdâsı, azli, 173

AHMED EFENDİ, cerrâhbaşı olması, 368

AHMED EFENDİ, Çavuşbaşızâde —, sâbık Medîne-i münevvere kādısı, 139

AHMED EFENDİ, Çineli Esseyyid —, müderris, 175, 199

AHMED EFENDİ, Dedezâde Müsevvid Esseyyid —, Dârülhadîs'e tayini, 324, Yenişehr-i fenâr kazâsı tevcîhi, 368

AHMED EFENDİ, Elhâc —, Anadolu eşrâfından, vekāyi' kâtibi olması, 290

AHMED EFENDİ, Elhâc —, Dârussaade Ağası başyazıcısı, azli, 362

AHMED EFENDİ, Elhâc —, Sultân Ahmed câmi'-i şerîfi imâm-ı evveli, 31, 174

AHMED EFENDİ, Elhâc —, Şâhzâde câmi'i cum'a şeyhi, 131

AHMED EFENDİ, Esseyyid —, Sahhâflar şeyhi, 96, müderris, 123

AHMED EFENDİ, Esseyyid —, şeyhülislâm müfettişi, 137; İstanbul Bâb nâibi olması, 239

AHMED EFENDİ, Hâfız Benderekli —, Mûsıla-i Süleymaniye müderrisi tayini, 96

AHMED EFENDİ, Hâfız Kırımî —, mâbeynci, imâm-ı sânî-i şehriyârî tayini, 402

AHMED EFENDİ, Hâfız yazıcı, Tophâne nezâreti tevcihi, 208

AHMED EFENDİ, Hasan Paşazâde Esseyyid —, müderris, 228

AHMED EFENDİ, İshak hocası hafîdi, müderris, 166

AHMED EFENDİ, İzmirli —, Cizye muhâsebeciliği tevcihi, 157; Süvarî mukâbelesi vekâleti tevcihi, 226

AHMED EFENDİ, İzzet Paşa yeğeni, müderris, 167

AHMED EFENDİ, kahvecibaşı, yazıcı efendi olması, 362

AHMED EFENDİ, kalyonlar kâtibi, 85

AHMED EFENDİ, Kastamonî Esseyyid —, müderris, 76, 166, 176; müfettiş, 129

AHMED EFENDİ, Kestanecizâde —, kassâm, vezîr müfettişi olması, 369

AHMED EFENDİ, Keşşâf Efendizâde Esseyyid —, müderris, 176

AHMED EFENDİ, Kütahyalı —, Caferağa müderrisi olması, 96

AHMED EFENDİ, Makrûbî Çineli Esseyyid —, Galata kazâsı tevcîhi, 212

AHMED EFENDİ, Merkezzâde —, Şâh Sultân şeyhi, 97

AHMED EFENDİ, müderris, 113

AHMED EFENDİ, Müftîzâde —, 129, 131; Yenişehr-i Fener kādısı, dersiâm, 64; mümeyyiz, 74; Bursa kādısı, 84; Anadolu kādıaskeri olması, 83; Ordu kādısı, 72, 76; nefyi, 423; Şeyhülislâm, 129, 132, 137, 143, 155, 174, 204, 207, 232, 238, 392, 423; tayini, 129

AHMED EFENDİ, Esseyyid —, müsevvid, kassâm olması, 141; müderris, 166

AHMED EFENDİ, Nâfiz Efendi hafîdi, müderris, 176

AHMED EFENDİ, Sandıklılı —, müderris, 114

AHMED EFENDİ, Seyyid —, şer'iyâtcı olması, 195

AHMED EFENDİ, Seyyid —, Trabzonî Bakırcı Elhâc Yahya Beyoğlu, 284

AHMED EFENDİ, Vidinli —, müderris, 114

AHMED EFENDİ, Yazıcı-i esbak, mevkufatcı olması, 66

AHMED EFENDİ, Giridî —, 22; yalısı, 92

AHMED EFENDİZÂDE, Fetva Emîni, 141

AHMED ES'AD EFENDİ, Mehmed Sâlih Efendizâde —, İstanbul kādısı, 275, 296, 378; tayini, 205; azli, 295

AHMED HASBÎ EFENDİ, Bursa kādısı, Mekke-i mükerreme kazâsı tevcîhi, 318; Bilecik kazâsı tevcîhi, 244; vefatı, 430

AHMED HOCA, re'îsler kethüdâsı yiğitbaşısı, 101

AHMED III., Sultân — Hân, 31, 169, 358

AHMED İSHAK EFENDİ, Fındıkzâde —, müderris, 228

AHMED KAPUDAN, Hammâmîzâde —, iryâle sancağı mutassarrıfı, 242

AHMED KEŞFÎ EFENDİ, Bosnavî —, müderris, 166

AHMED KETHÜDA, Elhâc —, 141

AHMED MOLLA EFENDİ, Abdullah Efendizâde Esseyyid —, Dârülhadîs müderrisi, 166, 199; Havâss-ı refî'a kādısı, 214

AHMED MUHTAR EFENDİ, Mollacıkzâde —, Selânik kādısı, 109; Şam-ı şerîf kādısı, 189; tayini, 171; Mekke-i mükerreme kazâsı tevcîhi, 244

AHMED MUHTÂR EFENDİ, İshak Efendizâde —, Mekke-i mükerreme kādısı, 288, 425

AHMED NAZÎF EFENDİ, *bk.* Nazif Efendi

AHMED NECÎB, Esseyyid —, kitâbçı tayini, 250

AHMED NECİB EFENDİ, Pazarcıklı Sâlih Efendizâde Esseyyid —, müderris, 316

AHMED NECÎB EFENDİ, Samakovîzâde —, müderris, 158

AHMED NESÎB EFENDİ, Ruhalızâde Esseyyid —, müderris, 176

AHMED PAŞA, 13

AHMED PAŞA, Mahmud Paşa'nın kardeşi, katli, 220

AHMED PAŞA, Curaoğlu —, iki tuğ verilmesi, 192, mîrimîrândan, 216; Hotin kal'ası muhâfızı, 316; Bender mutasarrıfı, 210; tevcihi, 158

AHMED PAŞA, Elhâc —, Cidde vâlîsi, 139, 164, 167; şeyhü'l-harem, vefatı, 198

AHMED PAŞA, Mora vâlîsi, 371, 381

AHMED PAŞA, Moralı —, Yanya tevcihi, 157

AHMED PAŞA, Seyyid —, dâmâd-ı şehriyârî, 192, 431; Kütahya vâlîsi ve İs[ma]il muhâfızı, 103; Anadolu

valisi, 31, 174; Konya eyâleti tevcîhi, 188; Erzurum eyâleti tevcîhi, 210

Ahmed Paşa (medresesi), Topkapı'da, 123; dersiye-i sâlise —, 213

AHMED PAŞAZÂDE, 85

AHMED REŞİD EFENDİ, Ahıskalı Bekir Efendizâde —, müderris, 96

AHMED REŞÎD EFENDİ, Abdullâh Molla Efendizâde Esseyyid —, müderris, 229

AHMED REŞÎD EFENDİ, İzmir Müftîsi karındaşı, 201

AHMED REŞÎD EFENDİ, Sıdkī Efendizâde —, 96

AHMED RİF'AT BEYEFENDİ, Anadolu muhâsebeciliği tevcihi, 85; başmuhâsebeci olması, 105, 208; nişâncılık vekâleti tevcihi, 226; Hadice Sultan kethudâsı, İstanbul mukāta'acılığı tevcihi, 397

AHMED SAFİYÜDDÎN EFENDİ, İskilibî —, müderris, 235

AHMED SEHERÎ EFENDİ, Kilizmânîzâde —, müderris, 200

AHMED SIRRÎ EFENDİ, İmamzâde Esseyyid Elhâc —, müderris, 114, 236

AHMED ŞÂKİR EFENDİ, kâğıd-ı Bîrûn emâneti tevcihi, 397

AHMED ŞEMSEDDİN EFENDİ, sâbık İzmir kādısı, 139, 141

AHMED ŞEMSEDDÎN EFENDİ, Mahmûd Çavuşzâde Elhâc —, Karabiga kazâsı tevcîhi, 183

AHMED ŞEVKĪ EFENDİ —, müderris, 200

AHMED TEVFİK EFENDİ, çavuşbaşı kisedârı, Avlonya ma'a Eğriboz mukāta'ası tevcihi, 86, 209

AHMED VÂSIF EFENDİ, vak'anüvis, 3; vak'anüvîs, mevkūfâtcılık tevcihi, 157; hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûndan, 289; Anadolu muhâsebeciliği tevcihi, 396, 416; Hadice Sultan kethudâsı, İstanbul mukāta'acılığı tevcihi, 397

AHMED VESÎM EFENDİ, Çavuşbaşızâde Elhâc —, sâbık Medîne-i münevvere kādısı İstanbul kādısı, 331, 359, 383, 390; azli, 421

Ahmed Yorganî (medresesi), 159

ahşâblar, 326

Ahurkapu, 326, 328

Âişe Sultan, medrese-i —, 248

ak ağalar, 128

Ak Palanka, 301

akçe hazînesi, 273

Akdeniz, 24, 40, 106, 115, 145, 257, 317, 404; — donanması, 397, 431; — donanması seraskeri, 325

Akıntıburnu, 318

Akkâ, 235, 255

AKKAVUK, talebe, 25, 116

aklâm, 207, 273, 331, 357, 395; — halîfeleri, 424; — hocaları, 424; — kâtibleri, 279; — ricâli, 424; —-ı kethüdâ, 331; —-ı ru'ûs, 331; — sandıkları, 272

Akpalanka, 319, 323, 349, 351, 354

Aksarây, 39, 118, 124, 210, 253, 269; — semti, 25; — sûku, 251

Aksu bucağı, 99

Akşehir, 210

Alâiye, 123, 134, 210

Alaman, 309, 352

Alaşehir, 113, 167

alay, 28, 38, 41, 49, 162, 168, 201, 241, 264, 266, 269, 270, 272, 273, 274, 279, 282, 285, 315, 344, 345, 365, 379, 380; — alemleri, 270; — çavuşları, 273, 289; — gösterilmesi, 91, 216; — seyri, 175; —-ı azîm, 58, 67, 69, 83, 98, 135, 136, 140, 143, 145, 147, 149, 168, 174, 177, 192, 193, 197, 200, 201, 202, 221, 224, 225, 232, 236, 240, 250, 264, 265, 273, 288, 323, 358, 360, 364, 371, 374, 375, 390, 430, 431; —-ı livâ-i şerîf, 276; —-ı vâlâ, 365; —-ı vâlâ-yı hümâyûn, 274; temâşâ-yı —, 270, 271, 276

Alay köşkü, 37, 41, 222, 266, 269, 270
Alaybeyi, 56
Alefli, 139; — arpalığı, 141
ALEKSAN BEY, Boğdan beyi, 295
alem/ler, 211, 222, 240, 264, 269, 270, 271, 272, 273, 276, 285, 329, 333; âyetlü —, 277; kebîr âyetlü —, 289; yeşil —, 271, 277, 289; —dârlar, 197, 225, 268
ALEMŞÂH SULTAN, I. Abdülhamid'in kızı, 117; vefatı, 27, 133
ALİ, Rumeli kudâtından, 411
ALİ AĞA, Benlizâde —, Edirne bostancıbaşısı olması, 111, azli, 136; Galata voyvodası, vefatı, 297
ALİ AĞA, Elhâc —, Anadolu kādıaskeri muhzır ağalarından, 318
ALİ AĞA, hazinedâr, baş haseki ağa olması, 139
ALİ AĞA, kapucubaşı, 214, 215
ALİ AĞA, kapucubaşı, gurebâ-i yemîn ağalığı tevcihi, 158
ALİ AĞA, Kıbrıslı Elhâc —, gümrük emini, 164; azli, 250
ALİ AĞA, Topcular kethüdâsı, topcubaşı olması, 68, 92; azli, 92
ALİ ÂRİF BEY, Başmuhasebeci olması, 374
ALİ BEHZÂD, gulâm, 428
ALİ BEY, bostancılar odabaşısı, 136
ALİ BEY, Kara İsmail Paşazâde Elhâc —, 214; Edirne bostancıbaşısı, 390; azli, 213; surre-i hümâyûn emîni, 136
ALİ BEY, Yahya Paşazâde —, başbâkīkulluğu tevcihi, 209
ALİ DAYI, başçavuş, 70
ALİ EFENDİ, Ahıskalı —, müderris, 315
ALİ EFENDİ, Aksarâyî Esseyyid —, müderris, 124
ALİ EFENDİ, Ali Paşa hafîdi Esseyyid —, müderris, 124
ALİ EFENDİ, Ali Paşa İmâmızâde Esseyyid —, Filibe kazâsı tevcîhi, 313
ALİ EFENDİ, Aşcıbaşızâde Esseyyid —, müderris, 213; vefatı, 100
ALİ EFENDİ, Berberbaşı —, mevkûfâtcılık tevcihi, 208; mevkūfâtcı vekîli, 363; tayini, 226; Haremeyn muhâsebeciliği tevcihi, 396
ALİ EFENDİ, Borî —, müderris, 113, 190
Ali Efendi, dersiye-i —, 172
ALİ EFENDİ, Erzurumî —, müderris, 249
ALİ EFENDİ, Göynüklü —, müderris, 114
ALİ EFENDİ, Hâfız Ferâizî —, müderris, 200
ALİ EFENDİ, Mîr Esseyyid —, müderris, 228
ALİ EFENDİ, Mucurlu —, müderris, 212
ALİ EFENDİ, Müsevvid hattât, müderris, 102, 166
ALİ EFENDİ, Nâfiz Efendi hafîdi, müderris, 102
ALİ EFENDİ, Nazillili Esseyyid —, müderris, 124
ALİ EFENDİ, Niğdeli —, müderris, 315
ALİ EFENDİ, Ödemişli —, Sarây-ı hümâyûn hocalarından, 412; müderris, 235, 363
ALİ EFENDİ, Pazarköylü —, müderris, 113, 213
ALİ EFENDİ, Selanik mubâya'acısı, Selanik baruthânesi tevcihi, 396
ALİ EFENDİ, Tosyevî —, müderris, 235; Haremeyn müfettişi olması, 370
ALİ EFENDİ, Üsküdarî Kitâbcı —, 406
Ali Efendi (medresesi), dersiye-i —, 212
ALİ EŞREF EFENDİ, Tahîr Efendizâde Esseyyid —, müderris, 124
ALİ HULUSÎ EFENDİ, hacegândan, kethüdâ kâtibi olması, 77
ALİ İZZET EFENDİ, piskopos mukāta'ası tevcihi, 396

ALİ İZZETÎ EFENDİ, kâğıd-ı Enderûn tevcihi, 209

ALİ MOLLA EFENDİ, Tâhir Efendizâde Esseyyid —, tezkireci olması, 290

Âl-i Osmân, 348, 354

Ali Paşa kethudâsı, 418

ALİ PAŞA, Bîcânzâde Elhâc —, 210, Niğde eyâleti tevcîhi, 199

ALİ PAŞA, *bk.* Şahin —

ALİ PAŞA, Canikli Elhâc —, Erzurum valisi, vefatı, 79, 170

ALİ PAŞA, Hazînedâr —, sadr-ı esbak, 209; Özü Muhâfızı, 63

ALİ PAŞA, Hekimbaşızâde —, 162, 398

Ali Paşa, Câmi'-i —, 96; medrese-i —, 124, 190

ALİ PAŞA, Velî Paşazâde —, mîrimîrândan, Ohri mutasarrıfı, 210

ALİ RÂİK EFENDİ, baş muhasebecilik tevcihi, 226; Tersâne-i âmire emîni, azli, 220; yeniçeri efendisi olması, 241

ALİ RIZA EFENDİ, Mektubî Abdurrahîm Efendizâde —, müderris, 212

ALİ RÜŞDÎ EFENDİ, Hasan Ağazâde —, müderris, 113, 146

ALİ SÂDIK EFENDİ, Gazâzbaşızâde —, müderris, 228, 185

ALİ SUN'Î EFENDİ, Dîvân kisedârı, kâğıd-ı Bîrûn emâneti tevcihi, 227

Ali Tusî, medrese-i —, 176; dersiye-i —, 114, 315

Alibeyköyü, 53, 402

Alihân (medresesi), 124

Alikarna, 257

Altmışbir kapusu, 367

Altmışlı, 123, 131, 138, 146, 158, 166, 190, 212, 235; — müderrisleri, 86, 399

altmışlık, 47; altmışlık darb olunması, 338

altun, altın, 27, 44, 49, 126, 133, 168, 197, 225, 236, 240, 248, 314, 337, 361, 363, 370, 395, 412; halis —, 28; — çelenk, 347; — hazînesi, 273; — nizâmı, 240; — raht, 164; — saçılması, 132; — sahan, 164; — tebsiler, 164; — yaldızlu maşrapalar, 268

Amasya, 113, 114, 124, 190, 213, 249

âmedî, 226

amele re'îsleri, 115

Âmid, 75, 96, 113, 124, 171, 175, 248, 295; — kazâsı, 112, 183, 195, 431

ÂMİNE SULTÂN, I. Abdülhamîd'in kızı, 378, doğumu, 39, 249

Anadolu, 15, 33, 44, 45, 52, 158, 187, 191, 229, 251, 302, 319, 327, 328, 388, 393, 422; eyâlet-i —, 209; — ağası, 366; — beylerbeyiliği, 188; — eşrâfı, 290; — kādıaskeri, 20, 72, 76, 79, 83, 129, 130, 131, 141, 152, 173, 195, 215, 251, 256, 259, 277, 282, 318, 340, 359, 366, 378, 392; — kādıaskeri pâyesi, 66; — kādıaskerliği, 29, 259; — kudâtı, 251, 415; — muhâsebeciliği, 85, 157, 208, 226, 396; — muhâsebeciliği vekâleti, 226; — muhâsebecisi, 68, 69, 105, 168, 274, 294, 416; — pâyesi, 70, 76, 83, 91, 100, 130, 165, 194, 195, 197, 243, 251, 259, 260, 261, 277, 284, 310, 340, 359, 372, 378, 390; — sürücüsü, 328, 333; — valisi, 31, 174

Anadoluhisarı, 52, 399

anahtar ağası, 237, 239

Anapa, 190, 327, 388, 414; — muhâfızı, 327

anbar/lar, 223, 331; — emâneti, 157, 209, 396; — nezâreti, 157, 209, 396

Ankara, 96, 100, 142, 146, 167, 210, 321, 327, 423; — kazâsı, 180; — sancağı mutasarrıfı, 285

Ankaravî (medresesi), sâlise-i —, 123; sâniye-i —, 249

Antakya, Antâkıyye, 171, 136, 138

Antalya, 96, 123

Arab câmi'i, Galata'da, 28, 147

Arab vilayetleri, 55

araba/lar, 44, 273, 280, 281, 282, 288, 303, 323; —cı/lar, 41, 236, 264; —cıbaşı, 89, 211, 272, 281

Arabî, 368

Arabistan, 419

Arakiyeci Üveys, dersiye-i —, 124

Argos kazâsı, Mora'da, 429

ÂRİF BEYEFENDİ, şehremîni olması, 67; yeniçeri efendisi vekîli, 364, 366; yeniçeri efendisi, 395; tayini, 157, 226; başmuhâsebe tevcihi, 396

ÂRİF EFENDİ, medrese-i sâlise-i —, 171

ÂRİF EFENDİ, Mevkufatcı payesiyle hoca olması, 66; Küçük kal'a tevcihi, 396

ÂRİF EFENDİ, yazıcı, Gelibolu baruthânesi tevcihi, 396

ÂRİF /Molla/ EFENDİ, Arabzâde Ahmed Atâ Efendizâde, Sultân Bâyezîd tevliyetine tayini, 76; Mekke-i mükerreme pâyeli, 183, 359; Yenişehr-i fenar kādısı, 77, 216, İstanbul kādısı olması, 421

ÂRİF /Molla/ EFENDİ, *bk.* Mehmed Ârif Efendi

Arnavud, 241; — ekmekçiler, 39; — Paşası, 206; — tâ'ifeleri, 253

Arnavudköyü, 45, 55, 102, 320, 422

arpa; — emâneti, 85, 157, 208, 396; — emîni, 94, 208

arpalık/lar, 83, 92, 100, 110, 116, 141, 150, 162, 170, 175, 180, 183, 187, 195, 199, 216, 244, 284, 296, 310, 324, 340, 341, 391, 392, 404, 423, 425, 427, 431; — tevcîhi, 70, 141

ARSLAN MEHMED PAŞA, İnebahtı vâlîsi ve Niş muhâfızı, 211, Bosna vâlîsi, 378; tevcîhi, 381

Arz Odası, 27, 72, 76, 101, 127, 218, 261, 279, 331

arz/lar, 180, 328, 335; —uhâl/ler, 25, 31, 52, 116, 174, 184, 187, 237, 315, 328, 330, 342, 343, 348, 398, 403; —uhâlci, 76, 81, 90, 130

asesbaşı, 159, 264, 276; — ağa, 365; — neferâtı, 276

ÂSIM BEY, 176

Âsitâne, 60, 62, 64, 65, 71, 77, 78, 79, 92, 94, 99, 103, 104, 106, 115, 120, 134, 138, 152, 173, 181, 184, 186, 188, 189, 192, 194, 201, 202, 204, 205, 206, 211, 214, 216, 219, 223, 241, 248, 255, 263, 282, 283, 288, 294, 316, 325, 329, 330, 333, 339, 344, 386, 396, 402, 429, 430; — boğazı, 223; — şeyhi, 78; — şeyhliği, 60; —-i aliyye, 57, 58, 67, 115, 116, 118, 120, 121, 126, 132, 134, 136, 159, 164, 168, 173, 174, 180, 186, 189, 197, 205, 206, 215, 220, 221, 223, 225, 231, 240, 241, 242, 245, 246, 255, 256, 259, 280, 281, 287, 289, 293, 296, 298, 299, 316, 320, 322, 325, 328, 329, 332, 336, 339, 340, 342, 362, 364, 371, 373, 374, 377, 381, 382, 390, 391, 414, 419; —-i sa'âdet, 78

Âsitâne; —-i hazret-i Mevlânâ, 179; —-i Hüdâyî, 78

askerî tâ'ifesi, 148, 237

aşçı/lar, 266, 267, 268, 270, 271; —başı ağa, 412

ÂŞİR EFENDİ, Anadolu kādıaskeri, 340, 341, 359, 407; Rumeli pâyeli, 390

ÂŞİR EFENDİ, İstanbul kādısı, azli, 205

âşûrâ tabhı/pişirilmesi, 24, 31, 111, 174

at, mısrî —, 411; — kayıkları, 63, 194; — mavnaları, 289

ATÂ/ULLÂH BEYEFENDİ, Ebûbekir Paşazâde, Tersâne emîni, 121; çavuşbaşı, reisülküttâb olması, 139, 153; azli, 188; Edirne Sarâyı binâ emîni tayini, 188; Büyük rûznâmce tevcihi, 226; vefatı, 250

ATÂ EFENDİ, Çukadârzâde Esseyyid —, 195

ATÂ EFENDİ, Kanlıcalı Seyyid Şeyh —, vefatı, 405

ATÂ EFENDİ, *bk.* Mehmed Atâullah Efendi, Yemliha Efendizâde Esseyyid —

ÂTA EFENDİ, 229

ATÂ MOLLA EFENDİ, Şeyh Molla Efendizâde Elhâc —, sâbık Mekke-i mükerreme kādısı, 139, 142, Diyârbekir kazâsı tevcîhi, 324vefatı, 414

ATAULLAH EFENDİ, *bk.* Ahmed —

ATÂULLÂH EFENDİ, *bk.* Mehmed —, Dürrîzâde Esseyyid

ATAZÂDE, 8

ateş kayıkları, 63, 194, 196, 334; dört çifte —, 180

ÂTIF AHMED, Küçük kal'a tevcihi, 396

ÂTIF EFENDİ, 235

Atîk Valide, Üsküdar'da, 216

atlu mukābeleciliği, 85, 157, 208, 396

Atmeydanı, 36, 39, 222, 247, 269

Atpazarı, 330

Atranos, 341, 398

avcılar, 268

Avlita, 331

Avlonya ma'a Eğriboz mukāta'ası, 86, 158, 209, 227, 397; — vekâleti, 227

Avret adası, 99

Avusturya, 3; — elçisi, 40; — esirleri, 45; — ordusu, 44

Ayakapusu, 35, 204

Ayasofya, 19, 20, 29, 47, 138, 205, 221, 263, 269, 363; — câmi'-i şerîfi, 154, 393, 394; — camii şeyhi, 17, 22; — şeyhi, 29, 60, 61, 89, 97, 135, 154; —-i kebîr, 82, 96, 104, 123, 133, 228, 271, 302, 321, 342; —-i kebîr (medresesi), 146; dersiye-i —-i kebîr (medresesi), 113, 186; sâniye-i —-i kebîr (medresesi), 96, 171, 175, 212, 228, 235, 248; sâniye-i —-i kebîr müderrisi, 95; —-i kebîr câmi'-i şerîfi, 271; —-i kebîr müderrisi, 235

Ayazma, 17, 26, 51, 59, 121, 321, 328, 386; — câmi'-i şerîfi muvakkıti, 399; — imâmı, 321; — iskelesi, 51, 60, 386, 398; — kapusu, 53, 400; — ustalığı, 402; — ustası, 402

Aydın, 104, 178, 192; — vâlîsi, 178

Aydos, 134, 188, 209, 252, 423; — mübâya'acısı, 152; — mübayaacısı, 29

Ayıntab, 379; — kazâsı, 112, 183

Âyişe Hâtun, dersiye-i —, 249

Aynalı çeşme, Kasımpaşa'da, 24, 103

Aynalıkavak, 36, 38, 42, 48, 51, 53, 54, 55, 219, 291; — sarâyı, 54, 220, 234, 245, 357, 385, 400, 406, 413, 419; — yalısı, 317

Ayrılık Ağacı, *bk.* Şecere-i Vedâ',

Ayvansarây, 25, 118; — iskelesi, 205, 281

Azabkapusu câmi'-i şerîfi, 414

Azablar, câmi'-i —, 131, 159

Azerbaycan hânı, 119; — elçisi, 25

Âzerî, sene-i —, 137

AZÎZ EFENDİ, Pîrî Paşa hafîdi Esseyyid —, müderris, 200

AZMÎ EFENDİ, kâğıd-ı Bîrûn emâneti tevcihi, 158; hacegândan, 289; Fas elçisi, mektûbcu vekîli olması, 292; Fas'dan dönmesi, 42;

Azmzâdeler, 57, 329

Bâb nâibi, 239

Baba-yi atîk, 344

Bâb-ı Edirne, 123

Bâb-ı hümâyûn, 67, 69, 75, 132, 206, 220, 259, 269, 271, 272, 276, 300, 358, 359, 394, 429

Bâb-ı sadr-ı âlî/sadrıazamî, 208, 211, 215, 217, 219, 223, 243, 256, 257, 259, 264

Bâb-ı şeyhülislâmî, 73

Bâb-ı Top, 213

Bâbıâlî, 258

Bâbüssa'âde, 41, 274, 276, 279, 359

Bağcı ocağı neferâtı, 117

Bağdad, 36, 110, 201, 221, 313; eyâlet-i —, 210; — kâdısı, 128; — kazâsı, 185, 254; — vâlîsi, 202; —ı bihişt-âbâd, 235; —ı bihişt-âbâd kādısı, 175

Bahâriye, 49, 67, 126, 132, 203, 222, 284, 296, 369, 414, 418; — yalısı, 18

Bahâriye (medresesi), 131

Bahçekapusu, Bağçekapusu, 17, 19, 36, 38, 59, 69, 147, 149, 207, 221, 222, 232, 248, 286, 288, 358

Bahr-i siyâh, 103, 106, 202, 203, 204, 293, 314, 322, 342, 381, 429, *ayr.bk.* Karadeniz; kapudan-ı —, 210; — kapudan paşalığı, 381

BAHT GİRÂY HÂN, Kırım Girây Hân'ın oğlu, Tatar Hânı olması, 340

Bakır ma'deni, 309, 354

bakkal/lar, 18, 40, 55, 169, 253, 422; — dükkânı, 147, 291; —lık, 39

BAKKALZÂDE EŞŞEYH [...] EFENDİ, Konevî —, Galata'da Âsitâne-i hazret-i Mevlânâ'da post-nişîn, 179

baklava, 83, 154, 390; — dağıtılması, 21, 29; — ihrâcı, 296

bal; — mumcular, 97; — şerbeti, 45

Balaban Ağa, dersiye-i —, 172

Balaban iskelesi, Üsküdar'da, 46, 334

Balat câmi'-i şerîfi, 418

Balay köprüsü, 349

Balçık, 63, 178, 231, 237; — kadılığı, 10, 32; — kadılığı listesi, 9; — kadısı, 9; — kasabası, 7

Balçık tekyesi şeyhi, 407

balık, 36; — avlama, 36, 219; — kayığı, 18, 63

Balıkesir, 201

Balıkhâne, 63, 126

Bâlî Paşa (medresesi), sâniye-i —, 185

balta, 98; —cılar, 365; —cılar kethüdâsı, 75, 370, 423

Balta camii, 55

BALTACI KADRÎ, 58

Baltalimanı, 203, 304

Baltık, Bahr-i —, 313

Balya, 110, 398, 425; — kazâsı, 175

balyemez topları, 288, 298, 346, 381

balyoz/lar, 215, 254, 257; — sarâyı, 215

bandıra, 223

Bane, 345, 346

bârgîrci, 160

BARLI MAHMÛD PAŞA, 104, 105

barut, 56, 70, 371

Baruthâne, 66, 430

Baş ceneral, 300

baş çukadâr, 155, 348; — ağalık, 148

baş eski, 30, 431; — kulluğu, 225

baş haseki ağa, 139

baş imam, 41

baş kapı kethüdası, 281

baş karakullukçular, 266, 267, 270, 271

baş mühendis, 204

baş yamak, 269

başağa, 421

başbâkīkulu, 17, 59, 60, 70, 79, 158, 276, 374, 377, 378, 391; — odası, 391; —luğu, 86, 146, 209, 227; —luğu vekâleti, 227

başbölükbaşı, 70

başçavuş/lar, 70, 194, 268, 271, 272, 317

Başçı İbrahim Efendi (medresesi), 166

Başgelenbe, 139

başhalîfe, 144, 269, 273

BAŞHENPÂ MEHMED AĞA, 70

başhoca, 412

başkapıcı başı ağa, 279

başlala, 361

başmuhâsebe, 85, 105, 208, 241, 247, 294, 374, 396; — kâtibleri, 77; — kisedârı, 77; —ci, 241, 274, 374; —cilik, 374, 226; —cilik vekâleti, 226

başmukāta'a, 157, 209; — hocası, 192; — vekâleti, 227; —cılık, 85, 396

başmümeyyiz, 112

başmüsevvid, 96, 109

baştarda, 22, 91, 105, 143, 147, 202, 238, 286, 293, 375; — çekdirmesi, 91, 143, 180, 375; —-i hümâyûn, 357

başyasakcı, 187, 365; — odası, 101

başyazıcı, 75, 102, 180; — efendi, 266, 269, 317

batakçı, 32

BATTÂL HÜSEYİN PAŞA/BEY, Canikli Elhâc Ali Paşazâde —, Erzurum valisi tayini, 79; Haleb vâlîsi olması, 170; Şam vâlîsi ve Emîrülhâc, 210, 244, 256, 335, 414, 424; tayini, 177, 180, Trabzon mansıbı ve Sinop muhâfazasına tayini, 253, 418

BATTAL ESSEYYİD MEHMED AĞA, sâbık cizye muhâsebecisi, tuğ verilmesi, 403

Bayburd, 113, 298

Bayezid, İstanbul'da semt, 23, 97

Bayezid camii, 18

Bâyezîd-i Velî medresesi, 137

Bayındır, 83, 91, 162, 284

bayrak, 98, 229, 268, 349

bayram; — namazı, 21, 30, 52; — şenlikleri, 21

Bayram Paşa (medresesi), 96, 123; sâniye-i —, 114

Bayramiç, 71, 425; — kazâsı, 199

bâzergân/lar, 257, 326; — kalyonları, 173, 242, 333

Bebek, 53, 66, 129, 221, 401, 405; — köşkü, 101; — ustası, 102, 140

bedestân, 47, 338

Bed-i Nusret, kalyon, 73

BEDROS, Darphane sarrafı, katli, 28, 142

Behâyi körfezi, 304

Behmen Ağa (medresesi), 102

BEHRÂM BEYEFENDİ, sergi nâzırı, Küçük kal'a tezkireciliği vekâleti tevcihi, 227

Behrâm Kethuda (medresesi), Sâniye-i —, 131

bekâr odaları, 46, 333

bekçi/ler, 35, 42, 285

BEKİR AĞA, vezîr karakulağı tayini, 105; haseki ağa olması, 173

BEKİR BEY, sipâh ağalığı tevcihi, 86

BEKİR BEYEFENDİ, Kesriyelîzâde —, şıkk-ı sânî, 84

BEKİR BEYEFENDİ, yeniçeri kâtibi, 85

BEKİR EFENDİ, Çorumlu —, İmtihan heyetinden, 24, 112

BEKİR PAŞA, *bk.* Ebubekir Paşa

beksimet, 152; — tabhı, 152

Bektaş/îler, 268; — tekkesi, 31; — zâviyesi, 169

Belen, 135, 136

Belgrad, 73, 75, 104, 146, 258, 288, 290, 292, 294, 309, 323, 327, 347, 351, 354; — câddesi, 347; — defterdârı, 158; — kal'ası, 258, 288, 421, 424; — kazâsı, 212, 291; — müftîsi, 379; — seraskeri, 354; — vâlîsi, 64, 73, 74, 258, 285, 327

Bender, 158, 210, 343; — kal'ası, 343; — muhâfazası, 217; — nüzûl emîni, 214; — yamakları, 240

Bendereğli, 139, 199

Bendler bina emîni, 156

Berât, leyle-i —, 152, 376; — kandili, 50

berât; —lı kefere, 152; —lı tüccar, 29

berber; — dükkânı, 169; —başı, 208, 226, 363, 364

BERBER MEHMED, Rustem Paşa Camii civarında, 159

berberî bostancıları, 117

BERBERZÂDE EFENDİ, vefatı, 321

BEREKET MOLLA, 171

Berkofça, 427

beş çifte kayık, 99, 232, 239

Beşiktaş, 19, 24, 28, 42, 78, 145, 173, 212, 216, 285, 289; — câmi'-i şerîfi,

90; — iskelesi, 289; — sâhilhânesi, 104; — sarâyı, 17, 19, 22, 23, 35, 71, 77, 88, 90, 97, 168, 203, 205; — yalısı, 31

Beşîr Ağa, medrese-i cedîde-i —, 248

beşyüzbaşı, 283

bevvâbîn; —-i Dergâh-ı âlî, 366; iki keçelü —-i Dergâh-ı âlîler, 365; —-i şehriyârîler, 278

Beyâziye, medrese-i —, 229, 315

BEYHAN SULTAN, III. Selim'in kız kardeşi, 50, 379, 412; — kethudâsı, 140, 187, 226, 396

Beykaryesi, 422

Beykoz, 22, 92, 238

beyler, 143

Beylerbeyi, 21, 30, 55, 87, 155, 156, 163, 207; — câmi'-i şerîfi, 413

beylerbeyilik payesi, 24

beylik, 328; — fırun, 361; — kalyon, 196, 242

beylikci, 51, 103, 127, 246, 261, 278, 366, 386, 417; —lik, 84, 226; —lik vekâleti, 226

Beypazarı, 296

Beyrut, 236, 260

Beyşehri, 109

beytü'l-mâl kâtibleri, 269

BEYZÂDE EFENDİ, 330

Bezirgânbaşı (medresesi), 185

bıçak, 33, 184; mücevher —, 168

Bıçakcı Alaeddin, mescid-i —, 228

Bıçakcılar imâmı, 84, 425

bilâd-ı devriyye kādıları, 379

Bilâd-ı Erba'a; — kādıları, 127; — ma'zûlleri, 277; — ma'zûlleri, 366

BİLÂL AĞA, Hazîne vekîli, azli, 363

Bilecik, 91, 116, 244, 398, 425

bina emîni, 77, 87, 161, 189, 246, 331, 372, 385

binbaşı/lar, 191, 193, 287, 320, 327

binciler, 93, 400

biniş, 15, 49; —-i hümâyûn, 101, 282, 287, 369, 374, 378, 379, 397, 398, 400, 401, 408, 415, 417

binyüzcü/ler, 93, 400, 408, 412

birgandi, 36

Birgi, 425; — kazâsı, 183

Boğaz, 34, 37, 38, 42, 45, 47, 51, 56, 194, 196, 231, 237, 242, 291, 292, 293, 322, 342, 386, 388, 429; — kayıkları, 224; — muhâfazası, 398, 406; — muhâfızı, 405, 406, 418

Boğazhisârı, 209, 425; — muhâfızı, 304

Boğaziçi, 10, 18, 21, 35, 42, 45, 55, 63, 87, 161, 196, 197, 213, 234, 238, 241, 264, 281, 283, 304, 320, 326, 340, 376, 386, 394, 399, 422, 427

Boğçaada, 120, 300, 416; — cezîresi, 65

Boğdan, 288, 295; — beyi, 42, 287, 295, 376; — beyi yalısı, 283

bohçalar, 74

Bolu, 48, 96, 357, 363, 412; — voyvodası, 42, 135, 289

bomba gemisi, 48

Bor, 113, 190

Bosna, 15, 75, 104, 134, 146, 166, 210, 250, 262, 281, 293, 318, 327, 339, 378, 381, 382; —asker/asâkir-i —, 327, 339; — ahâlîleri, 281, 383; — eyâleti, 209, 381; — kādısı, 185, 281; — kazâsı, 183; — vâlîsi, 250, 262, 293, 318, 327, 342, 378, 380

Bosna Sarâyı, 326

Bosnavî Kâtib Mustafa Efendi (medresesi), dersiye-i —, 146

bostan bekçisi, 23, 93

Bostan iskelesi, 357, 367, 389, 420

bostancı/lar, bostaniyân, 181, 32, 46, 92, 241, 333; — muhafızları, 22; — neferâtları, 333; — odabaşısı, 111, 136, 139, 391; — ocakları, 241; — başı, 46, 59, 86, 139, 158, 169, 173, 187, 209, 252, 328, 421, 423; —başı ağa, 139, 334, 395; — hazînedârı, 63;

—başı sandalı, 63, 126, 191, 221; — başılık, 428
Bostancı kahvesi, Üsküdar'da Tabutcular sûkunda, 34, 193
Boyâbâd, 71, 83, 200, 249, 425; — kazâsı, 199
Bozcaada, 18, 26, 77, 101, 107
Bozok, 113, 205, 213, 321
bölük/ler, bölükât, 37, 267, 270, 371; — neferâtları, 264; —-ı erba'a neferâtları, 193; —başılar, 205, 206, 220, 285
börkler ilbâsı, 236
Brandenburg (Prusya) kralı, 31, 168
Bucaklı Ahmed (medresesi), 114
buğday, 20, 79
Buğdaycılar Kapusu, 269
Buhara elçisi, 19, 69
Buhârî, 194; —*-i Şerîf* hatmi, 183
bumba sefînesi, 136, 147, 362
Burdur, 103
burgocular, 400
Burgos, 344
Burhân Efendi (medresesi), Dârülhadîs-i —, 114, 316; sâniye-i —, 316
BURHANEDDİN EFENDİ, Bâkī Ağazâde —, müderris, 200
Bursa, 29, 46, 52, 60, 74, 82, 99, 100, 105, 117, 135, 140, 142, 144, 152, 184, 194, 212, 244, 284, 330, 335, 364, 399, 429; — a'yânı, 284; — gümrüğü, 330; — hâricî ru'ûsu, 284; — kādıları, 429; — kādısı, 84, 105, 118, 145, 170, 193, 205, 216, 318, 373, 378, 425; — kazâsı, 109, 182, 185, 246, 324, 420, 429; — mukāta'acılığı, 86, 157, 209, 397; — müderrisleri, 117, 364; — pâyesi, 431
Bursa Yenişehri, 341
Busra karyesi, Mezîreb civârında Havrân karyesi ittisâlinde, 17, 57
buyruldu, 354
Buza suyu, 417
Bükreş, 224, 225
Bülbül deresi, 167
Bülbül Hatun (medresesi), 171
bürdeci, 76, 90
Bürüncükcü bodrumu, Kirmâsti mahallesinde, 318
BÜYÜK HAFÎD EFENDİ, tezkireci olması, 195
Büyük kal'a, 396; — tezkireciliği, 85, 157, 209, 226; — tezkireciliği vekâleti, 227
büyük kavuklu efendiler, 278
büyük rûznâmçe/rûznâme, 84, 85, 208, 226, 247, 286; — vekâleti, 226
büyük tezkireci, 98, 225, 278, 297, 320; — vekîli, 377
Büyükçekmece, 283
Büyükdere, 36, 42, 43, 45, 53, 56, 201, 213, 234, 237, 286, 291, 292, 293, 322, 401, 429

CÂBÎ ALİ EFENDİ, 315
Cafer Ağa (medresesi), 96; sâniye-i —, 315
Cafer Bey menzili, 410
Cafer Çelebi medresesi, 123, 138, 186
Cafer Efendi (medresesi), 113, 213
Cafer Paşa, medrese-i —, Eyüb'de, 228
CAFER PAŞA, mîrimîrândan, 210
Cağaloğlu, 43, 294
cambazlar, 30
Camcı çeşmesi, 61
camcılar, 267
câmi', câmi'-i şerîf, cevâmi', 296, 312, 393, 33, 53, 60, 79, 101, 115, 120, 155, 169, 189, 222, 246, 248, 313, 379, 384, 393, 395, 400, 418; — binâsı, 151; — mütevellîleri, 404
CANBAZ İSMAİL, Eyûb-Servi mahallesinde, 179

canbâzlar, 52, 84, 91, 207, 395, 413

CANİ, Sakızlı —, Sarraf Dimitri'nin kardeşi, katli, 310

cariye, 391

Cebe Ali Kapusu, 129, 204

cebeci/ler, cebeciyân, 196, 232, 280, 348, 367; alay-ı —, 270; — kâtibi, 320; — kitâbeti, 85, 157, 208, 226; — kitâbeti vekâleti, 226; —başı, 86, 89, 111, 155, 158, 176, 177, 182, 209, 225, 271, 317, 387; —başı ocakları baş kethüdâsı, 227; —başılık, 155

cebehâne, cephane, 37, 41, 224, 225, 230, 231, 236, 237, 264, 293, 347, 348, 354, 371, 430; — arabaları, 298, 299, 309, 353; — ocağı, 22; — ocağının salları, 90

cebeli/ler, 282, 315; — ihrâcı, 344

Cedid Nuruosmaniye medresesi müderrisi, 8

Cedîde, 255

Cedîd-i hâric, 213

CELÂLEDDÎN EFENDİ, Ömer Vahîd Efendizâde —, 102

CELÂLEDDÎN-İ RÛMÎ, Mevlânâ —, 71

celebler, 184, 302

cellâd, 50, 52, 55, 215, 376, 391, 419

CEMÂLÎ EFENDİ, Esseyyid Eşşeyh —, 101

Cenâbî Ahmed medresesi, 109

cenaze namazı, 21, 24

ceneral, 258, 262, 285, 287, 320, 327

Ceneviz, 347

ceng talimi, 36, 38

cerde, 253; — kapucubaşısı, 135; —ci, 69, 188, 262

Ceride, Soğanağa Cami imamının eseri, 5

cerrâh/lar, 39, 49, 240, 370; —başı, 368

Cerrahpaşa, Câmi'-i —, 213; — câbîsi, 70

CEVDET EFENDİ, Mekke-i mükerreme kādısı, 398; ma'zûl, 341

CEVHER AĞA, Şeyhü'l-harem, 201, 430

Cezâyir, 185; eyâlet-i —, 210

CEZAYİRLİ HASAN BEY, *bk.* kapudan, 38, 237, 238, 382

Cezâyirlü kesim kalyoncuları, 278

Cezerî Kāsım (medresesi), dersiye-i —, 138; sâniye-i —, 213

CEZZÂR AHMED PAŞA, Emîrülhâc, 118, 179, 180, 235 255; azli, Sayda vâlîliği tevcîhi, 62, 177

Cibali, 35

Cidde, 66, 70, 119, 144, 198, 329, 330; — mansıbı, 64, 65, 330; — valiliği, 18, 135; — vâlîsi, 119, 139, 164, 198, 329, 397

Cihangir, 318

cirid, 205, 394, 395; —-mızrak oyunu, 52

Cisr-i Ergene, 142, 176, 324; — Gümülcinesi, 116

Cisr-i Mustafa Paşa, 345

Cisr-i Temirî, 346

cizye; — başbâkīkulluğu, 86, 158, 227, 397; — başbâkīkulluğu vekâleti, 227; — başbâkīkulu, 209; — kâtibi, 157; — muhâsebeciliği, 85, 157, 208, 226; — muhâsebeciliği vekâleti, 226, 396; — muhasebecisi, 68, 292, 403; —dâr, 86, 157

CİZYÎ EFENDİ, Kassâm kâtibi, 152

COMTE de CHOISEUL-GOUFFİER, Fransız elçisi, 204

cum'a; — namâzı, 20, 21, 25, 104; — vâ'izi, 41, 321, 234, 263; — selamlığı, 15, 35

CURAOĞLU, *bk.* Ahmed Paşa, —

cülus, 51, 385, 394; —ı hümâyûn, 358, 360, 361, 365, 368, 373, 381, 382, 409

cümleci, 53, 401

cündîler, 84, 207

çadırlar, 34, 41, 149, 200, 265, 353

Çakıt, nehr-i —, 118; — suyu, 118

ÇAKŞIR İBRÂHİM EFENDİ, Arnavud —, Siroz nâibi, nefyi, 427

Çaldıran seferi, 1

ÇALIKOĞLU, Bolu voyvodası, 42, 186, 289

çalope/ler, 237, 241, 262, 291, 297, 314, 322; — sefînesi, 407

Çamlıca, 31, 163

çamlıca; — kayığı, 98; — sefînesi, 216

ÇAPANOĞLU, ÇAPANZÂDE, 205, 118

ÇAPRAZLI, 190, 294

çarhacı, 302, 348, 351; — paşa, 351, 352, 355; — vekîli, 348

çarhalar, 309, 352

çarka topları, 265

Çarşamba, 113, 124; — pazarı, 18, 62

çatal destâr, 274, 403, 405

Çatalca, 190

Çatmamescid mahallesi, Kasımpaşa'da, 24, 103

çavuş/lar, çavuşân, 36, 45, 60, 73, 133, 144, 152, 181, 221, 222, 264, 266, 270, 274, 275, 276, 278, 283, 334, 348, 359, 364, 395, 398, 412; — çukadârları, 60; — emîni, 66, 100, 222 kâtibi, 222, 226; — kitâbeti, 84, 208, 226; — kitâbeti vekâleti, 226; —-ı Dergâh-ı âlî, 365; —başı, 68, 76, 84, 98, 117, 139, 153, 208, 211, 239, 247, 259, 266, 278, 286, 297, 366, 370, 388, 389, 41; —başı ağa, 76, 99, 129, 266, 270, 271, 272, 349, 356, 420, 424; —başı kesedârı, 71; —başı vekîli, 333; —başılık, 117, 139, 225, 260; —başılık vekâleti, 2259; rikâb — başısı, 292

Çavuşbaşı Hüseyin Ağa (medresesi), 185

ÇAVUŞBAŞIZÂDE, sâbık Medîne-i münevvere kādısı, 162

ÇAYIRZÂDE, kapucubaşılık verilmesi, 403

ÇEHGÜRDÎ ELHÂC İBRAHİM EFENDİ, pehlivân, 233

çekdirme, 45, 147, 180, 199, 213, 231, 292

çekeleve, 36, 213; — kayıklar, 326

Çekmece/ler, 280, 283; —-i kebîr, 344; —i sagîr, 225, 281, 282, 344

ÇELEBİ AĞA, *bk.* Süleymân Ağa, Esseyyid —

ÇELEBİ AĞA, Ruscuklu —, 229

ÇELEBİ EFENDİ, Celâleddîn-i Rûmî evlâdından, vefatı, 71

ÇELEBİ EFENDİ, *bk.* Çelebi İbrahim Efendi

ÇELEBİ EFENDİ, Mesnevîhân, 73

ÇELEBİ ESSEYYİD RÂŞİD EFENDİ, bilâd-ı devriyye kādılarından, Erzurum'un verilmesi, 379

ÇELEBİ İBRAHİM EFENDİ, Kapukıran dâmâdı Elhâc —, Kethüdâ kâtibi, azli, 71; Avlonya ma'a Eğriboz mukāta'ası tevcihi, 158, 397; Esmâ Sultan kethüdâsı, 300, Büyük rûznâmce tevcihi, 208; vekâleti tevcihi, 226; surre emîni, 358, 368; tevcîhi, 341; vefatı, 413

ÇELEBİ MEHMED AĞA, gurabâ-i yemîn ağası, 86

ÇELEBİ MEHMED AĞA, kapucubaşılardan, İstanbul baruthanesi tevcihi, 226

ÇELEBİ MEHMED AĞA, sekbânbaşı, 414

ÇELEBİ MEHMED EFENDİ, büyük rûznâmeci, 85; nişâncı, 84

çelenk/ler, 44, 314, 318, 319, 320; — li askerler, 319

ÇELİK MEHMED PAŞA, 112

Çemişkezek, 15, 52, 393

Çengelkaryesi, 422

Çengelköy, 55, 56, 376, 422

çengî/ler, 22, 170, 233, 427; — oynaması, 92

Çerâğ Hamza (medresesi), 131

çerge, 353

Çerkes, Çerkez, Çerâkise, 24, 216, 327; — beyleri, 327; — hanı, 36; — tâ'ifesi, 103; — ülkesi, 36

ÇERKES HASAN PAŞA, mîrimîrândan, 210; sipahîler ağası, 66, Konya vâlîsi, 68; Karlıili tevcihi, 158; Eğriboz mutasarrıfı, 211; ordu-yı hümâyûn çarhacısı, 302, 305, 309, 346, 348, 349, 351

ÇERKEZ MEHMED BEY/EFENDİ, mirâhur-ı evvel, 98, 168; azli, 251; vefatı, 294

Çerniç, 298, 347

çeşme, 31, 45, 169

Çeşme meydanı, 333

Çeşmeli odalar semti, 23, 94

çete kayıkları, 351, 354

Çeteci kethüdâsı, 180

çeyiz alayı, 31

Çıldır, eyâlet-i —, 210

Çırağan, 88; — yalısı, 21

Çırboriçe, 349

Çırpan, 83, 110

çiçek hastalığı, 24, 116, 117; — salgını, 25

Çifte sarâylar, 276

ÇİL EMİN AĞA, başbâkīkulluğu verilmesi ve azli, 146; duhân gümrüğü emanetine tayini, 147; Tophane nezâreti tevcihi, 157, kasabbaşı olması, 188; azli, 374; arpa emîni olması, 208; Tersâne-i âmire emîni, 403, 411 tevcihi, 396

çil para, 363, 365

çilingir, 334; —lik, 46

Çimşirlik, *bk.* Şimşirlik

Çine, 175, 199

Çinezlik, 91

Çingene iskelesi, 237

Çinili hamâm, 422, 55

Çinili köşk, 71

Çirmen, 210; — beyi, 231, 361; — kazâsı, 183, 284

Çivizâde, dersiye-i —, 243

çizme-bahâ, 104

Çoban Çavuş Medresesi, 109

çorbacı/lar, 155, 197, 225, 268, 272; — ağalar, 270, 272

Çorlu, 344

Çorlu; — medresesi, 109; — müderrisi, 109

Çorum, 24, 90, 96, 112, 123, 235, 248, 414

ÇÖREKCİ AHMED, dükkân sahibi, 106

Çörekçi çeşmesi, 250

çörekçi fırını, 31, 169

çuka/lar, 247, 247; — anbarı, 247

çukadâr/lar, çukadârân, 120, 163, 180, 181, 269, 271, 272, 274, 275, 278, 279, 322, 347, 353, 380, 390, 393, 402, 405, 430; — ağa, 44, 214, 313, 320 339, 367, 418

Çukur çeşme, Nişancı yakınında, 52, 397

Çukur mahalle, 18, 61

Çukurbostan, Tophane'de, 161

Çukurcum'a mahallesi, 31, 161

da'vâcılar, 152

da'vet; — fermânı, 274; — mektûbları, 89, 274, 275; —ci, 286; —çiler irsâli, 282

Dağıstan, 24, 59, 104, 119, 122, 149, 255, 419, 425

Dâhil (medrese derecesi), 131, 138, 146, 159, 167, 171, 190, 213, 236

DALTABANOĞLU, Kilis vâlîsi, 190

Dâmâd Mehmed Efendi (medresesi), 185

DAMAN KAPUDAN, Arnavud —, Tersâne-i âmire kapudanlarından, 115

Darbhâne, 28, 47, 54, 56, 187, 338, 414; — başkâtibi, 396; — emâneti, 85, 157, 208; — emîni, 85, 68, 94, 226; —baş, 391, 253; —-i âmire, 142, 237, 282, 338, 414, 426; —-i âmire emîni, 59, 68, 139, 160, 187, 198, 246, 338, 377, 428; —-i âmire sarrâfı, 28, 142

Dârende, 113, 288, 316

Dâri's-saltanati's-seniyye, 275

Dârülhadîs, 95, 123, 146, 165, 175, 248, 249, 290, 298, 324, 337, 368, 431; — medresesi, 235, 337; — müderrisi, 90, 95, 165, 175, 199, 211, 212, 248, 277, 290, 29, 3666, 430; —-i Süleymâniye, 298

Dârü's-sa'âde, 58; — ağası, 37, 44; — ağası başyazıcısı, 362; —-i şerîfe ağası yazıcısı, 58; —ti'ş-şerîfe, 127; — ti'ş-şerîfe ağası, 168, 227, 313, 364, 367, 395, 411, 429; —ti'ş-şerîfe ağası imâmı, 127; —ti'ş-şerîfe teberdârları, 128

Davudî zırh, 233

Davudpaşa, 27, 67, 274, 276, 282, 287, 339; — sahrâsı, 41, 42, 50, 177, 211, 264, 265, 274, 275, 280, 281, 282, 285, 294, 315, 344, 376, 380; — mahallesi, 387; — mahkemesi başkâtibi, 86; — sarâyı, 126, 132, 287

Davudpaşa, medrese-i —, 166, 175; —-yi atîk (medresesi), 212

Dâye Hatun medresesi, 102, 402

dayı, 332

Debbağzâde Mehmed Efendi (medresesi), 235

Debre, 210, 284

defter emâneti, 85, 157, 208, 226; — vekâleti, 226; — vekîli, 247

defter emîni, 105, 142, 148, 237, 396

defterdâr, 59, 68, 77, 85, 96, 114, 148, 131, 157, 167, 188, 209, 249, 250, 304, 343, 389; — efendi, 60, 134, 424; — kisedârı, 227; — mektûbçusu, 261, 415; —-ı şıkk-ı evvel, 68, 77, 142, 148, 179, 219, 250; —lık, 179

Defterdâr Abdüsselâm (medresesi), dersiyye-i —, 113; sâlise-i —, 131; sâniye-i —, 114, 315

Defterdâr Ahmed Efendi (medresesi), 212

Defterdâr Ebülfazl Mahmûd Efendi medresesi, 96

Defterdâr İbrahim Efendi, medrese-i —, 176

Defterdâr İbrâhim Paşa (medresesi), 114, 315; sâniye-i —, 114

Defterdâr Yahya Efendi (medresesi), 212

defterhâne, 272; — kâtibleri, 273; — sandukları, 273

defter; —-i müderrisîn, 299; —-i ulemâ, 319

değirmen/ler, 22, 43, 53, 73, 91, 106, 246, 293, 361, 400, 422; — arsası, 39

Deken/Maysor Sultanı, 36, 280

Delâil; — hâfızı, 330; — hocası, 321

delîl/ler, deli/ler, 98, 276, 380; — askeri tahrîri, 229; —başı/lar, —başı/lar, 69, 118, 186, 231, 253, 276, 330, 380

Deliorman nizâmı, 297

dellâlbaşı ağa, 352

Delvine, 210

Demirkapu, 406

DEPEDELENLİ ALİ PAŞA, 354

Deraliyye, 287, 356

Dereağzı, 46, 334

derebeyi, 186, 189

Dergâh-ı âlî, 155, 219, 224, 245, 247, 267, 280, 329, 367; — cebeci tüfenkcileri, 278; — hasekileri, 330; — kapıcıbaşıları, 221, 224, 263, 427; — kapucıbaşı ağalar, 277; — müteferrikaları, 348; — odaları, 191; — topcubaşısı, 118; — yeniçeri ağası, 264, 268, 279, 344; — yeniçeri ortaları, 194; — yeniçerileri, 197, 220, 223, 236, 278, 279, 367; — yeniçerileri kul kethüdâsı, 180; — yeniçerileri ocağı, 265, 364; — yeniçerileri ocağı tuğları, 280; — yeniçerileri ordusu, 388; — yeniçerileri ortaları, 195, 264, 371; — yeniçeriyân aklâmı halîfeleri, 365; — yirmi beş bölüğü, 177, 186

ders; — vekâleti, 65, 90; — vekîli, 112, 117, 137, 247, 373, 406, 417

dershâne, 337

dersiâm, 64, 74, 90, 96, 123, 158, 167, 171, 183, 248, 324, 325, 370, 414,

427, 431; — efendiler, 151, 194, 427; — hafîdi, 321; — hocalar, 252

dersiyye, 96, 102, 113, 124, 131, 315, 138, 146, 159, 171, 172, 186, 190, 213, 228, 243, 249, 315, 316; —i cedîde, 243

DERVÎŞ ABDURRAHMÂN EFENDİ, Câbî Ali Efendi hafîdî Esseyyid —, müderris, 315

DERVÎŞ ABDÜLKADİR EFENDİ, Emin Mollazâde —, müderris, 114, 213

DERVÎŞ ABDÜLKÂDİR EFENDİ, Abdürrahîm Efendizâde zâdesi —, tezkireci mukayyidi olması, 290

DERVÎŞ AĞA, Dervîş Efendizâde —, rikâbdâr olması, 214; dülbend ağası olması, 156

Dervîş Ahmed Ağa (medresesi), dersiye-i —, 166

DERVÎŞ BEY, rikâbdâr, 233

DERVÎŞ EFENDİ, Esseyyid —, Anadolu pâyeli, 197, 199, İstanbul kādısı, 83, 130, 151 tayini, 83; Nakībü'l-eşrâf, 390, 425; azli, 153, 278, 368

DERVÎŞ EFENDİ, Hüdâyî Şeyhi —, cum'a vâ'izi, 234

DERVÎŞ EFENDİ, sâbık Rumeli kādıaskeri, 369

DERVÎŞ ELHÂC MUSTAFA EFENDİ, Müsevvid, 114

DERVÎŞ MEHMED EFENDİ, imâm-ı evvel-i şehriyârî, 123, 158, 199, 313, 359, vefatı, 279

DERVÎŞ MEHMED EFENDİ, ulûfeciyân-ı yesâr kitâbeti tevcihi, 157

DERVÎŞ MEHMED PAŞA, Osman Paşazâde Elhâc —, Şam vâlîsi, emîrülhâc, 58, 62

DERVÎŞ PAŞA, Karesi mutasarrıfı, 208, 210, 292

dervîşân, dervişler, 21, 97, 266; —-ı mevlevî, 72

destâr, küçük depelü —, 275

destereciler, 97, 400

DEVLET GİRAY HAN, 220

devlet ricâli, 20, 50

Devlet-i Âl-i Osman, 418

Devlet-i aliyye, 58, 59, 60, 70, 72, 79, 80, 81, 94, 118, 119, 120, 132, 133, 136, 159, 168, 180, 190, 191, 196, 198, 201, 204, 214, 215, 217, 219, 221, 244, 245, 246, 249, 254, 256, 257, 260, 262, 281, 288, 292, 293, 295, 302, 314, 322, 329, 330, 333, 335, 336, 338, 344, 351, 352, 354, 359, 360, 362, 379, 380, 381, 382, 391, 393, 414, 419, 421; ârâzî-i —, 350, 351; hademe-i —, 362; ricâl-i —, 67, 353, 359, 362

Devoğlu çeşmesi, İstanbul'da, 296

devr; — kürkü, 66, 77, 238, 258, 331, 339; — olması, 258; — rikâbı, 238

devrhânbaşı, 271

devvâb, 202

Dıragoman câmi'i, 62

Dimetoka, 91, 150, 199, 210, 235

DİMETOKALI PERDECİ [...] EFENDİ, 373

DİMİTRİ, Sakızlı —, sarraf, 43, 300; katli, 310

Dimyat boğazı, 163

Direklerarası, 222

dirhem, 338

divân, 27, 42, 101, 111, 127, 143, 214, 258, 266, 292; — efendisi, 120; — kisedârı, 227; — sakaları, 268; — takımı, 278, 364, 366; —ı âlî, 164, 178, 257, 258; —-ı galebe, 164; —-ı hümâyûn, 70, 163, 164, 236, 287, 394, 429; — hümâyûn takımı, 69, 366; —-ı hümâyûn târihciliği, 227; —ı hümâyûn târihciliği vekâleti, 227; —-ı sadr-ı âlî, 240; —ı sadrıazamî, 80, 103, 258

Divânhâne, 126, 141, 239, 331, 334, 357, 413; — kapısı, 217

Divânyolu, 30, 159, 269, 276

divitdâr, 177

Divrik alay beyi, 429

Diyarbekir, 128, 157, 170; eyâlet-i —, 210; — kazâsı, 324; — vâlîliği, 179

dîzdâr, 53, 399; — ağa, 328

Dizdâriye, medrese-i —, 171

DOBAL MAHMÛD, esirci, 263

Dobruca, 105; — koyunu, 24

DOĞANCIBAŞIZÂDE, başmukāta'acılık tevcihi, 85

Doğancılar, 62, 328; — meydanı, 115, 192

doksan altı cemâ'atin odası, 194

dokuzyüzcüler, 93, 400

Dolmabağçe, Dolmabahçe, 30, 35, 40, 49, 68, 84, 155, 156, 202, 207, 208, 262, 325, 372, 375, 397, 413; — iskelesi, 28, 143, 155, 207, 286; — sarâyı, 45, 326

donanma, 15, 24, 27, 28, 34, 42, 43, 45, 50, 51, 56, 91, 223, 240, 241, 242, 254, 386; — askerleri, 32; — gemileri, 45, 47, 51, 56; — şenliği, 20, 22; —-yı hümâyûn, 68, 90, 98, 105, 140, 143, 144, 145, 163, 180, 191, 197, 202, 203, 216, 229, 230, 234, 237, 238, 240, 241, 242, 262, 264, 286, 291, 292, 293, 314, 322, 333, 342, 343, 356, 367, 381, 386, 388, 404, 429, 430; —-yı hümâyûn ihrâcı, 201; —-yı hümâyûn neferâtları, 181; —-yı hümâyûn ricâli, 143; —-yı hümâyûn tercümânı, 142

donanmış at, 101, 104, 132, 133

Dökmeciler, 269

dört çifte, 76; — kayık, 19, 78, 289

Draman cami, 18

Dubavnik (?), palanka, 347

Dubiçe palankası, 327

duhân çubukları, 415

duhân; — gümrüğü emaneti, 147; — gümrüğü emîni, 62; — gümrüğü sandık emini, 23, 93; — gümrükcüsü, 115, 294, 374

duhânîye, 347

Dukakin, 210

DUMAN SÜLEYMAN AĞA, Dergâh-ı âlî yeniçerileri kul kethüdâsı, azli, 180

DURESTE, Fransız mühendis, 204

dükkân/lar, dekâkîn, 31, 46, 48, 53, 55, 62, 97, 106, 159, 169, 189, 193, 331, 333, 400, 422; — küşâdı, 111

Dülbentci mahallesi, Tophane'de, 193

dülgerler, 273

DÜLGERZÂDE ŞEYH EFENDİ, Hüdai tekkesi şeyhi, 19, 74, 78, 256, 334

DÜRRÎ EFENDİ, küçük tezkireci, 225; büyük tezkireci tayini, 320

düvel-i nasârâ; — balyozları, 254, 255; — kralları, 254

e'imme, 69, 94, 148, 334; —-i selâtîn, 360

EBÛBEKİR BEY/EFENDİ, *bk.* Ebûbekir Paşa

Ebû Bekir Efendi, dersiyye-i —, 114

Ebû Eyyûb-i Ensârî Şeyhi, 321

EBÛBEKİR AĞA, Elhâc —, kapucubaşılık verilmesi, 403

EBÛBEKİR AĞA, haseki ağa, bostancıbaşı olması, 421

EBÛBEKİR AĞA, Kemânkeş Elhâc —, Rumeli muhzır ağalarından, nefyi, 427

EBÛBEKİR AĞA, mi'marbaşılık tevcihi, 209

EBÛBEKİR BEYEFENDİ, Nâilî Paşa birâderi, Yeniçeriler kâtibi, 226; yeniçeri efendisi, vefatı, 241

EBÛBEKİR BEYEFENDİ, Kesriyelizâde —, şıkk-ı sânî, 19, 74, 124, 208, 277

EBÛBEKİR bin SAÎDÎ EFENDİ, Ebûlfereczâde Eşşeyh —, zemzem-i şerîf sakalarının re'îsleri, nüccâb, 256

EBUBEKİR EFENDİ, ulemadan, vefatı, 31

EBÛBEKİR EFENDİ, Çorumlu Esseyyid —, dersiâm, 90; müderris, 96, 249, 123; ders vekîli, 117; vefatı, 414

EBÛBEKİR EFENDİ, Dârü's-sa'âde ağası imâmı, Darü's-sa'âde yazıcısı olması, 127

EBÛBEKİR EFENDİ, kethüdâ kâtibi başhalîfesi olması, 144; Yeniçeriler kitâbeti tevcihi, 208

EBÛBEKİR EFENDİ, Kürd —, Üsküdar'da sâkin dersiâm, vefâtı, 167

EBÛBEKİR NİYAZÎ EFENDİ, İmâmzâde —, Bosna kadısı olması, 75

EBÛBEKİR PAŞA, Eğribozlu Kapudan İbrahim Paşazâde —, 339, 382 Serbevvâbîn-i dergâh-ı âlî, 79; Başbâkīkulu, 60; üç tuğ ile Mora mansıbı tevcîh, 203; Karadeniz Kapudanpaşası, 203, 210, 234; Karadeniz seraskeri, 242; Varna muhâfızı, 242; Bosna tevcîhi, 250; Bosna vâlîsi, 262, 281, 293, 318, 327, 342, 380

EBÛBEKİR PAŞA, Diyârbekir valisi, 210

EBÛBEKİR PAŞA, Rumeli vâlîsi, 157; Hanya tevcîhi, 192

Ebûbekir Paşa (medresesi), dersiye-i —, 146, 213

EBÛBEKİR RÂŞİD EFENDİ, Silistireli Esseyyid —, müderris, 315

EBUBEKİR RÂTIB EFENDİ, Âmedî, Silahdâr kitâbeti tevcihi, 226; sipâh kitâbeti tevcihi, 208; tezkireci vekili olması, 373; tezkire-i evvel, azli ve nefyi, 416

EBÛBEKİR SIDKĪ EFENDİ, Kırımî —, Pınarhisar kazâsı tevcîhi, 75

EBÛBEKİR SIDKĪ EFENDİ, sır kâtibi, Kuds-i şerîf kazâsı tevcîhi, 298

Ebû'l-Fazl Mahmûd Efendi (medresesi), 235

EBÛSSUUD EFENDİ, 232

EDİB EFENDİ, Teşrifat vekilliği verilmesi, 333; vak'anüvis, 3

EDİB SÜLEYMAN AĞA, sekbânbaşı, 414

Edirne, 51, 82, 86, 112, 113, 146, 176, 189, 206, 232, 235, 237, 248, 286, 294, 297, 315, 341, 344, 356, 374, 390, 429; pâye-i —, 109; — bostancıbaşısı, 77, 111, 136, 213, 214, 231, 390; — kādısı, 70, 100, 182, 231, 342, 373, 425, 431; — kazâsı, 182, 246, 324, 429; — müderrisleri, 112, 325; — pâyesi, 431; — sarâyı, 214, 423

Edirnekapusu, 221, 240, 367, 390

Edremid, 33, 341

efâzıl-ı Rum, 336

Eflâk, 40, 263, 270, 316; — beyi, 287; — halkı, 40; — re'âyâsı, 263; — voyvodalığı, 142; — voyvodası, 28, 142, 143, 295, 348, 349, 350

Efrenç tâifesi, 128, 168

Eğin, 113, 200, 249

Eğriboz, 119, 134, 157, 203, 211; — muhafızı, 64

Eğribucak, 425

Eğridir, 99

Eğrikapu, 42, 101, 291

ehl-i İslâm, 189, 191, 202, 231, 253, 262, 282, 287, 293, 295, 302, 314, 317, 327, 393, 417, 418, 419

ekmek, *bk.* etmek

Ekmekçizâde Ahmed Paşa (medresesi), 96

EKŞİOĞLU, Taşköprülü, sâbık taht serdârı, 186

Elbistan, 210

elçi, 14, 33, 34, 36, 38, 40, 41, 42, 47, 55, 119, 120, 140, 164, 196, 221, 222, 232, 233, 236, 280, 289, 418; — kabul töreni, 43; —lik, 196, 391; —lik heyeti, 14, 280

Elhâc Ahmed (medresesi), 159, dersiyye-i —, 113, 131, 213, 249

Elhâc Ali, dersiye-i —, 124, 159

Elhâc Beşîr Ağa (medresesi), cedîde-i —, 102; dersiye-i sâniye-i —, 113, 315; medrese-i sâniye-i —, 249

Elhâc Evhad mahallesi, Yedikule yakınlarında, 270

Elhâc Hüseyinzâde, medrese-i —, 176

Elhâc İlyâs dersiyesi, 113, 175

Elhâc Kasım (medresesi), Dârülhadis-i —, 146

Elhâc Mehmed Ağa (medresesi), dersiyye-i —, 113

Elhâc Mustafa Ağa (medresesi), dersiyye-i —, 113, 249

ELİİALTI MEHMED AĞA, turnacıbaşı, 107

ELLİBİR İSMAİL AĞA, samsoncubaşı, zağarcıbaşı olması, 107

ELLİİKİ HASAN AĞA, *bk.* Hasan Paşa

ELLİSEKİZ MEHMED AĞA, kul kethüdâsı, 376

ELMAS PAŞAZÂDE, İstanbul mukāta'ası vekâleti tevcihi, 227

elviye askerleri, 354

Emetullâh Hatun, dersiyye-i —, 96

emîn, 377

EMÎN, Elhâc —, vekîlharc, 78

EMÎN AĞA, Şimkeşhâne emîni, Galata voyvodası olması, 127

EMİN EFENDİ, cizyedâr, başbâkīkulu olması, 86

EMÎN EFENDİ, Elhâc —, Kaftan Ağası, 189

EMİN EFENDİ, Elhâc Selîm Ağazâde —, 51; Anadolu muhâsebeciliği tevcihi, 226, 390, 391 başmuhâsebeci olması, 294; azli, 374

EMİN EFENDİ, Emir Ağa mühürdârı, Tersânede anbarlar nezâreti tevcihi, 396

EMİN EFENDİ, İsbir Ağa mühürdârı, Kefe mukāta'acılığı tevcihi, 86

EMİN EFENDİ, İzmirli —, Filibe'den ma'zûl, vefatı, 322

EMİN EFENDİ, Kapudan Paşa kethüdâsı, topcular kitâbeti vekâleti tevcihi, 226

EMİN EFENDİ, Mahmudpaşalı —, mektubcu hulefâsından, Kefe mukāta'ası ma'a Enderûn kâğıd emâneti tevcihi, 227

EMİN EFENDİ, Tokadî Şeyh —, 297

Emin karakolu, 34

EMÎN KETHÜDÂ, 166; yalısı, 364

emîn kolu, 191

Emîn köşkü, 407

EMÎN PAŞA, 68, 71, 226; Silâhdar —, Hanya tevcihi, 158; Silahşör-i şehriyârî, tuğları ref'i, 170

EMÎN PAŞAZÂDE [...] EFENDİ, müderrisînden, 359

Emîne Hanım (medresesi), dersiyye-i —, 113, 124

Emîn-i binâ Ahmed Ağa (medresesi), dersiyye-i —, 113, 186

Emîn-i Ganem (medresesi), 166

Emîr, 63

EMÎR AĞA, Delibaşı, 118

EMİR BUHÂRÎ, 341

Emirgan, 10

emîrülhâc, 57, 62, 69, 118, 177, 179, 180, 235, 244, 253, 255, 256, 262, 322, 335, 430; eyâlet-i —, 210; —lık, 177

emr; — ü fermân, 224, 262; —-i âlî, 131, 142, 152, 173, 424; —i hümâyûn, 58, 61, 70, 75, 78, 80, 82, 87, 89, 90, 104, 116, 122, 129, 130, 142, 149, 150, 169, 194, 211, 243, 328, 334, 357, 361, 364, 370, 372, 373, 376, 378, 380, 384, 385, 388, 390, 391, 393, 394, 395, 397, 399, 401, 402, 405, 407, 408, 409, 413, 420; —-nâme, 353

EMRULLÂH EFENDİ, Hâfız —, müderris, 113, 171

Enderûn, 36; — kâğıd emâneti, 227; —-ı hümâyûn, 99, 107, 117, 125, 128, 148, 156, 160, 214, 219, 237, 241, 336, 363, 391, 402, 403, 407, 410, 411, 426; —ı hümâyûn ağaları, 263, 367, 379, 411; —-ı hümâyûn aşçıları, 410

enfiyye emîni, 111, 403

ENVERÎ EFENDİ, Anadolu muhâsebecisi olması, 105, 208; büyük tezkireci, 98; tayini, 225; nüzül emîni tayini, 320; çavuşbaşı tayini, 297

erbâb-ı dîvân, 164, 394

Erdel boğazı, 288

Ereğli, 134, 371

Ermeni/ler, 47; — cemaati, 23; — tâ'ifeleri, 94, 338

Ermeni odaları, Sultan Hamamı yakınlarında, 120

Erzincan, 213

Erzurum, 70, 74, 75, 109, 146, 170, 200, 212, 249, 379, 418; eyâlet-i —, 210; — kādısı, 254; — kazâsı, 212, 290; — vâlîsi, 79

ESAD BEYEFENDİ, İbrâhim Paşazâde Esseyyid —, müderrisînden, 332

ESAD EFENDİ, Bekrîzâde —, Şam müftîsi, azli, 263

ESAD EFENDİ, Çeşmîzâde —, müderris, 249

ESAD EFENDİ, Nazîf Kethüdazâde —, Küçük kal'a tezkireciliği tevcihi, 227

ESAD EFENDİ, Rumeli kazaskeri, 9

ESAD EFENDİ, Vassafzâde —, şeyhülislam, 9, 10, 46, 411; azli, 10

esîr/ler, 35, 44, 45, 55, 303, 319, 323, 349, 354; —ci, 40, 263

ESÎRÎ ÖMER EFENDİ, sâbık Üsküdar kādısı, Bursa kazâsı tevcîhi, 324

Eski imâret, 124

Eski Mısır, 325

eskiciler, 97

Eskiodalar, 367

Eskisarây, 31, 49, 52, 84, 156, 169, 177, 208, 222, 250, 269, 296, 364, 365, 395, 413

Eskişehir, 71, 341; — arpalığı, 139; — kazâsı, 187

ESMÂ SULTAN, 84, 168, 169, 341; vefatı, 43, 299; — başkapu oğlanı, 152; — kethudâsı, 84; — sarâyı, 55, 418

esnaf alayı, 41

esvâk, 422

eşkıyâ; — kayığı, 30; — zümresi, 156

etibbâ-i hâssalar, 358

etmek, 54, 197

etmekçi/ler, 39, 46; — fırını, 24, 39, 53, 106, 246, 400; — ustabaşısı, 170; — başı, 39, 46, 99, 253, 334; —başılık, 99; —yân tâ'ifesi, 253

Etmekçizâde, medrese-i —, 249

evâmir-i aliyye, 217, 282

evkāf; — mütevellisi, 56; —-ı hümâyûn tevliyetleri, 362, 428

EVLİYÂ MEHMED ABDÜLHALÎM EFENDİ, Vidinli —, müderris, 316

Evliyâ Mehmed Efendi (medresesi), dersiye-i —, 213; sâniye-i —, 114, 315

Evliyâ, câmi-i —, 113

Evliyâ, dersiye-i —, Okçular câmiinde, 176

Evreşe, 71, 425

Eyüb, 18, 23, 25, 26, 27, 32, 34, 35, 41, 43, 44, 45, 48, 49, 51, 87, 91, 96, 145, 179, 228; — camii baş imamı, 26; — kadıları, 27; — kādısı, 23, 52, 67, 132, 160; — mahkemesi, 398; — mollası, 69; — ustası, 67, 132; Medîne-i Ebâ —-i Ensârî, 94

EYYÜBÎ HAMDULLAH EFENDİ, Kal'a Halîfesizâde, Üsküdar nâibi, 87

fahişe/ler, 32; — avradlar, 293; — kadınlar, 37, 43

FAHREDDİN EFENDİ, Esseyyid —, Eyüb kadısı, 52, 398, müderris, 199, 212, 248; Bursa'ya nâib nasbı, 106; Dârülhadîs müderrisi, Havâss-ı refî'a kazâsı tevcîhi, 290

FÂİZ EFENDİ, şair, 11, 428

farsak/varsak kürk, 285

farsça, 1

Fas, 42, 289; — elçisi, 32, 43, 289, 292; Mağrib-zemîn-i —, 182; — hakimi, 289; — pâdişâhı, 34, 159, 164, 196, 202, 289, 418; — sultanı, 55; — sultanı elçisi, 30, 42, 55

Faş muhâfazası, 134

FÂTIMA altıncı kadın ŞEB-SAFÂ HAYRÜNNİSÂ, Harem-i hümâyûnda, 246

Fâtıma Hanım (medresesi), dersiye-i —, 213

Fâtıma Hâtûn (medresesi), dersiye-i ûlâ-yı —, 228

FÂTIMA SULTÂN, I. Abdülhamid'in kızı, vefatı, 24, 111

Fâtıma Sultân Medresesi, 109

Fatih Sultan Mehmed camii, *bk.* Sultan Mehmed Camii

Fenaî mahallesi, Molla Gürani semtinde, 7

Fenerkapısı, 18, 61

ferâce, sof —, 216, 411, 412

FERHAD AĞA, haseki ağa olması, 139; Bostancıbaşı, 328, 334; tayini, 173; azli, 421; tuğ verilmesi, 423, 428

fermân, 15, 19, 21, 33, 36, 42, 44, 46, 54, 56, 62, 78, 191, 197, 213, 215, 240, 273, 274, 289, 298, 334, 368, 378, 381, 383, 392, 404, 429; — kırâ'eti, 336, 372; — kiseleri, 273; —-ı âlî, 58, 60, 69, 77, 89, 94, 99, 101, 103, 104, 106, 111, 118, 119, 152, 181, 190, 194, 201, 202, 206, 229, 238, 240, 273, 274, 280, 281, 289, 302, 312, 319, 340, 397, 404, 424; —-ı hümâyûn, 328

ferve/ler, 132, 225, 227, 269, 282, 365, 377; — ilbâsı, 142, 250, 252, 283, 286, 289, 341; —-i bölük yenli samur, 250; —-i farsak, 104; —-i samur, 82, 89, 126, 132, 135, 140, 167, 174, 233, 295, 406; —-i samur ilbâsı, 101, 104, 117, 220, 233, 236, 242, 243, 246, 282, 361, 400, 402; —-i samur-ı beyaz, 129, 220; —-i samur-ı beyâz, 63; —-i samur-ı beyaz ilbâsı, 88, 239, 259, 420; —-i samur ilbâsı, 349, 364; a'lâ —, 115; bol yenli —, 73, 220, 257; bol yenli a'lâ —, 164; bol yenli hazânî çukaya kaplu —, 269; bol yenli sofa kablu —, 373; bol yenli —-i kakum, 67; bol yenli —-i samur erkân kürkü, 219; bol yenli —-i samur ilbâsı, 411, 424; bol yenli —-i vaşak ilbâsı, 339; hazânî çukaya kaplı —, 208; —-i samur-ı beyâz ilbâsı, 406; —-i samur-ı istiklâl, 101; —-i samur-ı vezâret, 143, 188, 203, 211, 216, 242; —-i samur-ı vezâret ilbâsı, 143, 388; —-i samurlar ilbâsı, 195; —-i vezâret, 98, 160; —-i vezâret ilbâsı, 245; —-i vezâret-i samur, 217

fesler, 92; beyaz —, 92

FETH ALİ TİPU, Deken/Maysor Sultanı, 36, 280

Feth Gāzî (medresesi), 236

feth; — suresi, 41; —-i şerîf kırâ'ati, 256, 279

Fethiye, 40, 96, 158, 190, 236, 258

Fethiye câmi'-i şerîfi, 18, 39, 61, 245

FETHİZADE EFENDİ, *bk.* Mustafa Efendi, Fethîzâde Esseyyid —

FETHULLÂH AĞA, Yılanlı Musa'nın oğlu, 99

Fethü'l-İslâm, 298, 299, 345, 346, 348, 349, 351, 355; — kal'ası, 350; — muhâfızı, 346

FETTEZEY, Mısr-ı Kāhire bazirgânlarından, kapudan, 173, 230

fetvâ, 44, 56, 263; — emaneti, 64, 76, 89; — emîni, 25, 69, 70, 76, 110, 112, 114, 129, 141, 146, 176, 205, 243, 277, 290, 310, 421; —-yı şerîfe, 217, 232, 311, 312, 339, 426; —-yi şerîfe emînliği, 406

FEYZÎ EFENDİ, *bk.* Süleyman —

FEYZULLAH EFENDİ, Gedüslü Esseyyid —, müderris, 96

FEYZULLAH EFENDİ, Şükürzâde —, sâbık Selanik kādısı, Bendereğli kazâsı tevcihi, 139

FEYZULLÂH EFENDİ, Abbaszâde —, müderris, 212

FEYZULLÂH EFENDİ, Eşşeyh Elhâc —, İstanbul vâlidesi şeyhi Ayazma imâmı, Lâleli'ye tayini, 321

FEYZULLÂH EFENDİ, Eşşeyh Elhâc —, Râgıb Paşa mektebi hocası, 321

FEYZULLÂH EFENDİ, İshakzâde Şerîf Efendi hafîdi Esseyyid —, müderris, 124

FEYZULLÂH EFENDİ, Kâtibzâde İsmail Efendi'nin oğlu, 141

FEYZULLÂH EFENDİ, Kırımî —, Hân kādıaskeri, 110, 175; vefatı, 399

FEYZULLÂH EFENDİ, Şükürzâde Sermed Esseyyid —, Selânik'den ma'zûl, 110

FEYZULLÂH EFENDİ, Üçanbarlızâde —, müderris, 315

Feyzullâh Efendi konağı, Üsküdar'da, 41, 280

FEYZULLÂH HAMDÎ EFENDİ, Debbâğzâde hafîdî, müderris, 159

fındık altını, 54, 240, 408

Fındıklı, 44, 318

fırun, 53, 293, 299, 300, 310, 361, 400, 408

Fıstıklı sokak, Doğancılar'da, 328

Fil köprüsü, 380

filandıra, 91, 284, 375

Filibe, 113, 138, 294, 322, 345; — kādısı, 112, 284, 399; — kazâsı, 112, 175, 235, 420; — pâyesi, 146; — sahrâsı, 345

filika/lar, 27, 28, 37, 40, 87, 91, 98, 141, 223, 242, 286, 399, 429, 430

filo komutanı, 38

Filorina, 113, 200

Filyoz, 229

Fir'avn hamâmı, 330

FÎRDEVSÎ MEHMED EMÎN EFENDİ, küçük rûznâmçecilik vekâleti tevcihi, 226

Fîruz Ağa (medresesi), 249; dersiye-i —, 123

Fîrûz Bey (medresesi), 124

FİRUZ MUSTAFA PAŞA, Urfa valisi, 45, 328, 330; Rakka valisi, 210

Fişekcibaşısı, 90

fişekler atılması, 90, 91

Foçalar, 71, 284, 425

francıla fırunu, 33, 189

Françe

Françe, Fransa, Fransız; — elçisi, 204; — heyeti, 204; — kalyonları, 56, 430; — Kralı, 35, 203; — mimar, 204

FREDERİK *bk.* Friedrich

FRENK OSMAN AĞA, Üsküdar ustası, 46, 334; Rumeli Kavağı'na tayini, 401

Frenkbağçesi, 298

frenkler, 204

FRIEDRICH II., Büyük —, Brandeburg (Prusya) Kralı, ölümü, 31, 168

FRIEDRICH WILHELM II., Brandeburg (Prusya) Kralı olması, 168

Galata, 26, 27, 28, 30, 33, 42, 43, 46, 50, 55, 91, 125, 138, 145, 147, 160, 179, 187, 189, 235, 282, 283, 293, 310, 333, 340, 374, 422, 428; — ağası, 160; — Âsitânesi, 179; — hocalığı, 138, 324; — kādısı, 71, 110, 117, 138, 246, 294, 386, 403; — kazâsı, 95, 165, 212, 296, 340; — mahkemesi kâtibi, vefatı, 172; — pâyesi, 128; — şeyhi, 179; — voyvodası, 111, 127, 140, 150, 297; —sarâyı, 138, 414; — ağası, 160; — hocaları, 363, 412; — hocalığı, 325, 363

galebe dîvânı, 28, 140, 143, 289, 292, 341

GALİB, Şerîf —, Mekke-i mükerreme şerîfi olması, 295

ganâim, 383

ganem, 105

GANÎ BABA, Esseyyid —, Balçık tekyesi şeyhi, vefatı, 407

GAZANFER AĞA, medrese-i —, 175

Gazavat-ı Yusuf Paşa, 4

Gāzî Hasan Paşa, dersiyye-i —, 113, 176

GĀZÎ HASAN PAŞA, Kapudan-ı deryâ, 20, 22, 23, 26, 28, 39, 40, 42, 44, 45, 46, 48, 63, 79, 88, 91, 98, 105, 125, 126, 142, 143, 147, 162, 163, 164, 167, 177, 186, 210, 234, 241, 242, 254, 278, 283, 286, 291, 322, 323, 325,

332, 343, 357, 359, 366, 385, 388; Özü seraskerliği ve Kütahya mansıbı tevcîhi, 370; serasker tayini, 379; Vidin seraskeri, 298, 346, 389; Kāimmakām, 42, 66, 67, 127, 129, 132; tayini, 27, 63, 389; azli, 49

Gāzî Turhan, medrese-i —, Cisr-i Ergene'de, 176

gāzîler, 281

Gāzîpaşa (medresesi), 171

Gazze, 329; — vâlîsi, 329

Gebze, Gekbüze, 364, 171

Gedikpaşa, 391

gedüklü ağalar, 269, 278, 395

Gedüs, 96

Gelenbe, 25, 87, 137, 417, 431

Gelibolu, 27, 63, 65, 66, 83, 110, 130, 131, 144, 153, 162, 197, 203, 214, 231, 284, 329; — baruthâne nezâreti, 157, 208; — baruthânesi, 396; — nezâreti, 85

gemi/ler, 24, 27, 28, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 40, 42, 44, 47, 56, 145, 202, 204, 238; — mühendisi, 204

GENC MEHMED PAŞA, Eğribozlu Kapudan-ı deryâ İbrahim Paşazâde —, 119

GENÇ HALİL AĞA, *bk.* Halil Ağa, Divrikli —

GENÇ OSMAN, çavuşbaşı, 419

GENÇ OSMAN AĞA, topcubaşı, 227; tayini, 148; sipâhiler ağası olması, 260

Gerebine, 110; — arpalığı, 310

Gerede, 114, 138, 228, 279, 372

Gevher Hân Sultan (medresesi), 166

GEVREKZÂDE EFENDİ, hekimbaşı, 48

gılâl, 330

Gırlan, 346

Girid, 22, 49, 92, 237, 242, 375; eyâlet-i —, 209

Gölhisar kazası, 9

Göncüler kapusu, 97

gönüllü alemdârları, 98

Gönye, 211; — Sancağı, 134

Gördes, 167

Göynük, 111, 114, 155

Gradişka palankası, 327

gulâm, 428

gurebâ; —-i yemîn ağalığı, 86, 158; —-i yemîn kitâbeti, 85, 157; —-i yemîn ü yesâr ağalığı, 209; —-i yemîn ü yesâr kitâbeti, 209; —-i yesâr ağalığı, 86, 158; —-i yesâr kitâbeti, 85, 157

Gurgoşofca, 345, 346

guruş, 49, 119, 133, 144, 240, 334, 387

guzât; —-ı muvahhidîn, 275, 281, 288, 332, 368, 382, 383; —-ı müslimîn, 252, 268, 412

Gül câmi'-i şerîfi, 415

Gülhâne, 84, 155, 169, 207, 222, 223, 296, 394, 413

gülleler, 230

gümrük, 131, 152, 348, 398; — emâneti, 86, 158, 209, 250; — emîni, 140, 179, 250; —çü, 21, 87, 131, 164, 192, 250; —-i dühân, 315

Gümülcine, 91, 180, 205, 260, 340; — arpalığı, 83

gümüş/ler, 47, 338; — eşya, 47, 56; — yasağı, 47; —hâneler, 338

Gümüşhâne, 229, 249

GÜRCÎ MEHMED AĞA, yerlükulu ağalığı verilmesi, 336

Gürcistan, 25, 120

GÜRCÎZÂDE [...] EFENDİ, Edirne müderrisi, vefatı, 325

Gürcü; — beyleri, 25; — cariyesi, 28, 143

Güvenc Ali Bey/Efendi (medresesi), 114, 185

Güzelhisâr, 70, 113

habbâzân, 132; — tâifeleri, 94, 334

haberci, 32; — çavuş, 258

Habeş Eyâleti, 210, 397

habs, 115

hacc; — Çukadârı, 118; —-ı ekber, 119; —-ı şerîf, 65, 69, 180, 322

HÂCE FÂTIMA HATUN, dersiye-i —, 171, 236

HÂCE HAYREDDİN EFENDİ, sâniye-i —, 114

hâcegân, 77, 196, 222, 273, 274, 276, 280, 289, 363, 366, 413, 423; — zümresi, 127, 292, 371; —ı dergâh-ı âlî, 188, 413; —ı dîvân-ı âlî, 104, 274; —ı Dîvân-ı hümâyûn, 168, 289, 427

Hâcegî (medresesi), 186

HACI BEY/Paşa, Adanalı —, Adana mütesellimi Hacı Paşa'nın kardeşi, 116, 135

Hacı Evhad mahallesi, Yedikule yakınlarında, 41

HACI FESCİ İBRAHİM, Hoca Ali mahallesinde, 118

HACI HOCA, Özbekler şeyhi, vefatı, 103

hacı; —lar, 26, 42; — kafilesi, 19, 32

HACI MEHMED, müjdeci, 132

HACI MEHMED EFENDİ, Tersâne'de anbarlar emâneti tevcihi, 157

HACI MOLLA, Anadolu kudâtından, Ordu hekimbaşısı ta'yîni, 251

haç, 142

hademe-i ocaklıyân, 148

Hadım Hasan Paşa (medresesi), 171

Hadımağa çeşmesi, 344

Hadîce Sultan, medrese-i —, 175

HADÎCE SULTÂN, bk. Hatice Sultân

HADÎCETÜ'L-KÜBRÂ, 57

hadîs-i şerîfler, 151

haffâflar, 189

hâfız, 86

HÂFIZ, Kasım Efendi'nin kethüdâsı, 150

HAFIZ ABDULLAH, *bk.* Abdullah Efendi, Taylesanizade Elhac Hâfız —

HAFIZ EFENDİ, Mimarbaşı, 86, 111; azli, 24

HAFIZ EFENDİ, Darbhâne emîni, 94

HAFIZ EFENDİ, Haremeyn müfettişi Hoca Abdî Efendi'nin eniştesi, 202

HAFIZ EFENDİ, Karslı —, başyazıcı olması, 75

HAFIZ EFENDİ, Ordu şeyhi, 97

hâfız tahtaları, 160

hâfız-ı kütüb, 86, 123, 166, 171, 377

HAFÎD MOLLA EFENDİ, Âşir Efendizâde, 407, 401; tezkireci olması, 421

Hafsa, 344

HAKKI BEYEFENDİ, Şehremîni tayini, 139; rikâb defterdârı olması, 297; azli, 320; nişâncılık vekâleti tevcihi, 396

halatcılar, 46, 333

Haleb, 68, 100, 122, 157, 167, 244; — kādısı, 425; — serdârı, 335; — vâlîliği, 329; — vâlîsi, 170; — -i şehbâ, 170, 298, 329, 335; — -i şehbâ kādısı, 64, 88, 135, 195, 398; — -i şehbâ kazâsı, 95, 165, 235, 400; — -i şehbâ vâlîsi, 135, 177, 180, 330

halîfeler, 269

HALİL AĞA, binyüzcü, 408, 412

HALİL AĞA, dersiyye-i —, 113, 176

HALİL AĞA, Divrikli Genç —, Hanım Sultan zevci, başbâkīkulu olması, 70; başbâkīkulu tayini, 147

HALİL AĞA, Galata voyvodası tayini, 127

HALİL AĞA, kemankeş, 54

HALİL AĞA, silahdâr-ı şehriyârî, üç tuğ verilmesi, 103

HALİL BEYEFENDİ, Sadrazam kethüdası, Tersâne'de riyâset vekâleti tevcihi, 158; Kalyonlar kitâbeti tevcihi, 208

HALİL CEVDET EFENDİ, Edirne kādısı, 182; Kudüs kazâsı tevcîhi, 183; Mekke-i mükerreme kādısı, 201

HALÎL EFENDİ, Ahıskalı —, kazâ-i devriyyeden, Âmid kazâsı tevcîhi, 431

HALÎL EFENDİ, Geredeli Elhâc —, müderris, 138, 228, 279; vefatı, 324

HALİL EFENDİ, Hâfız —, Zafranborlu, müderris, 249, 114

HALÎL EFENDİ, Hotin defterdârı, büyük kal'a tezkireciliği tevcihi, 209

HALÎL EFENDİ, Kādıasker, 97

HALÎL EFENDİ, Kastamonulu —, 116

HALÎL EFENDİ, Kırımî Şeyh —, Ordu-yı hümâyûn şeyhi, 234, 277, 256, 321

HALÎL EFENDİ, Köprülü Elhâc —, İmtihan heyetinden, 24, 162; dersiâm, 74; başmümeyyiz, 112; Mekke-i mükerreme pâyesi verilmesi, 150, 183, 425

HALÎL EFENDİ, Mardînî Eşşeyh Esseyyid —, Lâleli câmii cum'a şeyhi, 35, 182, 206, 234; Sultan Mehmed câmi'i vâ'izi, 264; Sultan Bâyezid'e tayini, 321

HALÎL EFENDİ, Murâdzâde Esseyyid —, Şam-ı şerîf müftîsi, 263

HALÎL EFENDİ, Nazîf mühürdârı, kethüdâ kâtibi tayini, 320

HALİL EFENDİ, Seyyid —, Doğancılar meydanında, 192

HALÎL EFENDİ, Tabîb, müderris, 185

HALİL EFENDİ, Topkapulu Seyyid —, müfettiş, vefatı, 193

HALÎL HAMÎD PAŞA, sadrıazam, 63, 65, 66, 68, 70, 385; nefyi ve katli, 18, 69, 94

HALİL HASİB EFENDİ, *Tuhfetü'l-Hasib*'in müellifi, 8

HALİL NURÎ EFENDİ, Nâilî Paşa hafîdi, toparabacılar kitâbeti tevcihi, 209

HALİL PAŞA, Ereğlili, 139; Kandiye ve İbrâil muhâfızı, 134; Alâiye sancağı verilmesi, 134

HALİL PAŞA, Gürcizâde —, mîrimîrândan, 210

HALİL PAŞA, Kara Vezîr karındaşı İsakça muhâfızı, Selânik valisi olması, 119

HALİL PAŞA, Rakka tevcihi, 157

HALİL PAŞA, Silâhdâr —, 228, Eğriboz tevcihi, 157

HALİLOĞLU MUSTAFA, Cezzâr Ahmed Paşa'nın kapu kethüdası, 235

Halîlpaşa (medresesi), 96

HALİM EFENDİ, Bâb nâibi, müfettiş tayini, 239

HALÎM EFENDİ, Müsevvid, şerî'atcı olması, 421

HALÎMÎ, 168

HÂLİS MOLLA EFENDİ, Medîne-i münevvere pâyeli, 425

Halkalı, 345

Halveti, 7; — şeyhi, 8

Hama, 336

hamal, 37, 225

hamâm/lar, 33, 55, 62, 145, 189, 422; — tomrukları, 326

Hamâmîye (medresesi), 124, 172

HAMDULLAH BEYEFENDİ, Ebubekir Paşazâde—, sâbık Üsküdar kādısı, 165; Hayrabolu kazâsı tevcîhi, 244

HAMDULLAH BEYEFENDİ, Şehsüvârzâde —, silâhdar ağalığı tevcihi, 158; azli, 202; çavuşbaşı olması, 370

HAMDULLAH EFENDİ, Çavuşbaşı, azli, 68

HAMDULLAH EFENDİ, Kal'a Halîfesizâde —, ağa kapusu kâtibi olması, 141; Ağakapusu kassâmı, 152; tayini, 421; Üsküdar nâibi, 175; müderris, 123, 165

HAMDULLÂH EFENDİ, Nuruosmaniye'ye müderris tayini, 109

HAMDULLÂH EFENDİ, Üsküdarî İsmail Efendi hafîdi —, müderris, 200

HÂMÎD EFENDİ, dersiye-i Cedîde-i —, Fethiye'de, 113, 190; dersiye-i sâniye-i —, 114, 229; dersiye-i râbi'a-i —, 229

HÂMİD EFENDİ, Morevîzâde —, müderris, 213

HÂMİD HASAN PAŞA, Özi muhâfazasına tayini, 261

HÂMİD HÜSEYİN PAŞA, mîrimîrândan, 210

HAMİDÎZÂDE EFENDİ, 44, 112, 162, 313, 341; İmtihan heyetinden, 24; Eyüb kadısı, 94; Anadolu payelü, 277; Rumeli pâyeli, 390

Hâmise, 109, 123, 146, 158, 166, 171, 175, 199, 212, 228, 235, 248, 277, 313, 431

HAMZA, Elhâc —, 96

HAMZA EFENDİ, Adanalı —, zeyl şeyhi olması, 131

HAMZA EFENDİ, Alaşehrî —, müderris, 113, 167

HAMZA EFENDİ, Ankaralı Eşşeyh —, Zeyl şeyhi, 321

HAMZA EFENDİ, Bursa'dan ma'zûl, 284

HAMZA EFENDİ, Konevî —, Bursa kâdısı, 71, 425; tevcîhi, 185

HAMZA PAŞA, 158, 182, 190

HAMZA PAŞAZÂDE [...] EFENDİ, sâbık Kuds-i şerîf kādısı, 71

hân, 156, 214; — kâdıaskeri, 110, 399

hançer, 314; elmaslu —, 50, 44, 377; mücevher —, 34, 126, 164

Hanefî mezhebi, 36, 221

hâne-i hâssa, 75; — tabîbleri, 400

hânende/ler, 170, 232, 369

Hanım Sultan, 70, 179, 424; — kethüdâsı, 188; — konağı, 424

Hankâh-ı Vefâ, 166

Hantepesi, 317

Hanya, 158, 192, 210; — vâlîsi, 162, 179, 397

Harb arabı, 255

harbe/ler, 267, 269, 277; —ciler, 267, 269, 277, 279

harbendeler, 330, 380

Hareket-i altmışlı, 87, 96, 102, 109, 123, 146, 158, 166, 175, 190, 199, 228, 235, 248, 402; — müderrisi, 415

Hareket-i dâhil, 96, 102, 109, 124, 131, 138, 159, 166, 171, 176, 190, 200, 228, 235, 243, 249; — müderrisi, 400

Hareket-i hâric, 124, 131, 136, 138, 159, 171, 176, 190, 200, 213, 229, 236, 243, 249; — müderrisi, 158

harem, 46, 331; — ağaları, 117; — arabaları, 365; — kethüdâsı, 197; — tahterrevânı, 136; —-i hümâyûn, 59, 168, 246, 426; —-i hümâyûn ağaları, 365; —-i hümâyûn bekçisi, 402

Harem-i hümâyûn iskelesi, 59, 221

Haremeyn, Haremeyn-i muhteremeyn, Haremeynü'ş-şerîfeyn, 79, 178, 182, 255, 409, 429; — de'âvîleri, 429; evkâf-ı —, 429; — gılâli, 329; — kâdıları, 138; — kâtibi, 117; — kazâları, 431; — ma'zûlleri, 366; — muhâsebeciliği, 85, 157, 208, 363; — muhâsebecisi, 363; — mukâta'acılığı, 85, 157, 208, 226, 396; — mukâta'acısı kesedârı, 428; — müfettişi, 41, 64, 137, 202, 279, 359, 364, 370; — müftîsi, 340, 429; — ricâli, 69, 222, 364, 366

Haremiye, 110; medrese-i sâniye-i —, 176

Hâric/ler, 131, 176, 229; — ru'ûsu, 118, 141, 184, 228, 290

harîk, 61, 62, 73, 93, 151, 169, 245, 246, 285

HÂRİMÎ MUSTAFA EFENDİ, 96

Harmancık, 91

Harmanlı, 345

Harput, 15, 52, 393

hâs, 104

Hâs Mahmûd Paşa (medresesi), 235

hâs odabaşı, 128

HASAN, Seyyid Elhâc —, 201

Hasan [Ağa] ayak yeri, 415

Hasan adaları, 330

HASAN AĞA, Filibeli (?) Elhâc —, İsmail seraskeri olması, 294

HASAN AĞA, Kethüdâ Kâtibi, azli, 162

HASAN AĞA, Muradiye mütevellisi, 237

HASAN AĞA, Sekbânbaşı, 269, 270, 271; azli, 297

HASAN AĞA, Selânikli —, sâbıkā duhân gümrükcüsü, kasabbaşı olması, 374

HASAN AĞA, surre emîni, 149, 189

HASAN AĞA, Şerîf Sürûr silahdârı, 136

HASAN AĞA, *bk.* Hasan Paşa

HASAN AĞA, Yılanlı Musa'nın oğlu, 99

HASAN AĞA/PAŞA, Zihneli —, Siroz a'yânı, surre emîni olması, 134

HASAN BEY, şeyhü'l-beled, 325

HASAN BEY KAPUDAN, *bk.* Cezayirli Hasan Bey

HASAN BEYEFENDİ, sadr-ı esbak maktûl Mustafa Paşa yeğeni, sipâhiler ağası olması, 66, 78

HASAN EFENDİ, başmuhâsebeci, 85

HASAN EFENDİ, Bendler bina emîni Kâmil Ahmed Paşa dâmâdı, teşrîfatcı vekili tayini, 226, teşrîfâtcı, 333 tayini, 156

HASAN EFENDİ, Bursevî —, Bağdad kadısı olması, 128

HASAN EFENDİ, defter emîni, 142; tayini, 105; defterdâr-ı şıkk-ı evvel olması, 148; çavuşbaşı, azli, 370; büyük rûznâme tevcihi, 396

HASAN EFENDİ, Eşşeyh Elhâc —, Şah Sultan'ın ders hocası, Zeyl şeyhi, 321; tayini, 65

HASAN EFENDİ, Fertenekli —, ders vekîli, 247

HASAN EFENDİ, Gevrekzâde —, Hekimbaşı, 138, 158, 166, 358, 400; tayini, 130; müderris, 199

HASAN EFENDİ, Hâfız —, Eyüb camii baş imamıvekili, 26

HASAN EFENDİ, Hâfız İzmirî —, müderris, 123, 166

HASAN EFENDİ, Hotmanzâde —, müderris, 138

HASAN EFENDİ, Hâfız —, Hazret-i Hâlid câmi'i baş imamı vekili, 120

HASAN EFENDİ, İmâm Hasan Efendizâde, Çorlu müderrisi, 109

HASAN EFENDİ, İslimyeli —, Mûsıla-i Süleymaniye müderrisi tayini, 96

HASAN EFENDİ, kethüdâ kalemi başhalîfesi, nefyi, 100, kethüdâ kâtibi olması, 144; sipâh kâtibi olması, 168, 226

HASAN EFENDİ, Kethüdâ-yı sadr-ı âlî, 208, 224, 225, 218, 243, 294, 388; tayini, 374; azli, 243; nişâncı olması, 389

HASAN EFENDİ, Konevî Esseyyid —, müderris, 249

HASAN EFENDİ, Muhsinzâde —, Selânik barûthâne nezâreti, cizye kâtibi, 157; silahdâr kitâbeti tevcihi, 208; Hazîne kâtibi, Cizye muhâsebeciliği vekâleti tevcihi, 226

HASAN EFENDİ, Muhsinzâde imâmı, 146

HASAN EFENDİ, Nevşehirî —, müderris, 113, 167

HASAN EFENDİ, Niğdeli —, müderris, 249

HASAN EFENDİ, Şeyh —, Nûr-ı Osmânî şeyhi sofa imâmı, Sultan Mehmed'e tayini, 321

HASAN EFENDİ, Ünyevî —, müderris, 176

HASAN EFENDİ, Viranşehrî —, Kalenderhâne müderrisi, 171, 235

HASAN EFENDİZÂDE, küçük tezkireci tayini, 320

Hasan Kal'ası, 298

HASAN KAPUDAN, Arnavud —, Tersâne-i âmire kapudanlarından, 115

HASAN NECÎB BEYEFENDİ, Yeğen Ali Paşazâde —, gurebâ-i yemîn kitâbeti tevcihi, 157

HASAN PAŞA, *bk.* Çerkes —

HASAN PAŞA, *bk.* Gāzî —

HASAN PAŞA, Kāimmakām, 63, 270, 278, 279, 281, 283, 286, 296, 314, 389; tayini, 259, 388; azli, 304; yeniçeri ağası, 161, 219, 227, 344; vezir olması, 245

HASAN PAŞA, Ruscuklu Çelebi Ağa'nın oğlu, Misivri muhâfazasına tayini, 229

Hasan Paşa (medresesi), cedîde-i —, 146; dersiyye-i —, 96; sâniye-i —, 316

HASBÎ AHMED EFENDİ, Havâss-ı refî'a kādısı, Bursa kadısı olması, 109

haseki/ler, hasekiyân, 65, 111, 139, 181, 185, 214, 266, 289, 317, 320, 366, 369, 386; — ağa/lar, 18, 58, 139, 173, 281, 320, 369, 388, 421; — neferleri, 32; —başı, 66

Haseki Sultân Medresesi, 87, 158

Hasırcılar, 269

Hasırlı Berber, 33, 185

Hasköy, 31, 53, 55, 161, 402, 418

hâslar; — mukāta'acılığı, 85, 157, 209, 396; — mukāta'ası, 227; — mukāta'ası vekâleti, 227

hâsodabaşı, 160

hasr odası, 331

hâssa kâtibi, 290

HÂŞİM EFENDİ, Koca Mustafa Paşa âsitânesi Şeyhi, vefatı, 92, 97

hatab, 326

HATİCE SULTAN, III. Mustafa'nın kızı, 50, 174, 379, nikâhlanması, 31; — sarâyı, 30, 159; — kethudâsı, 397

Hatim duası, 27

hatip, 48

hatm-i hâce, 330, 357

hattât, 86, 102, 166

hatt; —ı hümâyûn, 60, 61, 64, 66, 73, 75, 78, 94, 97, 99, 100, 101, 104, 117, 121, 125, 126, 133, 138, 141, 142, 144, 145, 150, 164, 167, 174, 184, 187, 197, 199, 206, 207, 214, 215, 217, 228, 233, 234, 258, 263, 281, 283, 290, 291, 312, 313, 315, 321, 334, 338, 342, 361, 362, 373, 374, 383, 388, 389, 391, 392, 414, 423, 426, 429; —keşîdesi, 174, 184; —ı şerîf, 215, 218, 234, 283, 338, 343, 355, 388, 389, 392, 414

havâcılar, havâcıyân, 384, 369, 384

Havâss-ı Mahmûd Paşa (medresesi), 96

Havâss-ı Mahmûd Paşa, 216; — kazâları, 244

Havâss-ı refî'a; — kādısı, 94, 109, 150, 175, 214, 251, 261, 341, 372, 425; — kazâsı, 145, 199, 290, 362, 424

Havrân karyesi, 57

Havuz ahırı, 221

Havuz kapusı, Üsküdar'da, 36, 217, 221, 234, 288, 358, 418

Hayalî Ahmed, medrese-i —, 249

HAYÂLÎ HÂMİD HÜSEYİN EFENDİ, mûsıla-i Süleymaniye müderrisi, vefatı, 190

HAYATÎZÂDE [...] EFENDİ, mûsıla-i Süleymaniye müderrisi, 285

HAYATÎZÂDE KETHÜDÂSI [...] EFENDİ, Ser-etibba-i hâssa, 251

HAYDAR ÇELEBİ, I. Selim zamanında bürokraside görevli, 2

Haydarpaşa, 18, 63, 149

Haymana, 285

hayme/ler, 199, 202, 217, 232, 264, 349, 351, 353, 380, 410, 417

Hayrabolu, 244

HAYREDDİN PAŞAZÂDE, başbakikulu, azli, 70

HAYRÎ EFENDİ, Çavuşbaşı, Tersâne-i âmire emîni olması, 98; Reisülküttâb olması, 121; sadrıazam kethüdâsı, 84; tayini, 153, azli, 68, 204; nişâncı, 208, 226, 277; boğulması, 417

HAYRULLÂH EFENDİ, HÂFIZ—, Hekimbaşı, 25, 28, 83, 91, 117, 144, 147; azli, 27 nefyi, 130

hazîne, 43, 272, 273, 318, 329, 331, 338, 342, 355, 367, 380; — katırları, 367; — kâtibi, 208, 226, 261; — kethüdâsı, 75, 329; — kethudâsı ağa, 367; — kethüdâlığı, 188; — vekîli, 363, 365, 372; —dâr, 94, 126, 139, 140, 319, 367, 397, 411; —dâr ağa, 44, 313, 367, 380; —dâr-ı şehriyârî, 365; —i âmire kethüdâsı, 216; —-i hümâyûn, 338, 426

Hazret-i Hâlid, 67, 101, 109, 120, 121, 132, 179, 198, 200, 203, 214, 263, 282, 291, 299, 312, 326, 340, 342, 357, 362, 367, 369, 380, 389, 402, 407, 420, 422; — câmi'-i şerîfi, 120, 321; — şeyhi, 363

hedef tahtaları, 49

hekîm, 141; —başı, 25, 27, 28, 48, 85, 91, 130, 166, 200, 251; —başılık, 400

Hekimbaşı Ömer Efendi, medrese-i —, 228

helvacı dükkanı, 46, 333

Hemşîn, 315

Hendek, 186; — ahâlîsi, 186

Hendek başı, Tophâne'de, 25, 34, 193

Hendek kasabası, 186

Hersek, 202

Hıdırellez, 33

hınto, 323, 331

Hınzırderesi, 45, 322

hıristiyan evleri, 33

HIRİSTODOLO, kapudan, 404

HIRKA-I ŞERÎFE ŞEYHİZÂDE [...] EFENDİ, Haleb'den ma'zûl, Havâss-ı Mahmûd Paşa kazâları tevcîhi, 244

Hırka; —i Resûl-i ekrem, 154; —-i sa'âdet, 82, 134, 183, 206, 207, 296, 321, 363, 390; —i sa'âdet odası 41, 48, 279, 357; —i şerif, 21, 35, 45, 228, 323; —i şerif ziyareti, 29, 43, 51; —-i şerîfe Şeyhi, 315

HISÂLÎ MEHMED AĞA, 114

hıtân, 368, 397; — cem'iyyeti, 71

hıyâm, 345, 356

Hızır Bey (medresesi), dersiye-i —, 167, 186

HÎBETULLÂH SULTAN, Abdülhamîd'in kızı, doğumu, 47, 342

Hicaz, 19, 20

HİDAYET MOLLA, Nuri Molla oğlu, 19, 73

HİDÂYETZÂDE EFENDİ, hazret-i Mevlânâ silsilelerinden, 72

hil'at/ler, 42, 84, 227, 257, 266, 295, 389, 412; — ilbâsı, 73, 111, 149, 163, 180, 189, 204, 209, 219, 225, 236, 244, 250, 254, 356, 270, 286, 289, 371, 374, 375, 377, 389, 412; —ı fâhire, 73

Hind, 128, 236; — elçisi, 36, 38, 41, 232, 233, 280; — pâdişâhı, 221

Hindîler Tekkesi, 280

Hindistan, 14, 27

hinto, 132

Hisarcık cengi, 300

Hisarlar, 302, 393

Hobyâr, Câmi'-i —, 159

hoca, 66; —ya başlanması, 74

HOCA ABDÎ EFENDİ, Haremeyn müfettişi, 95, 202

Hoca Ali mahallesi, 118

Hoca Atâullâh Efendi (medresesi), dersiye-i —, 146

HOCA HALİL EFENDİ, Ahıskalı —, müderris, 212

Hoca Hayreddin mahallesi, Küçükpazar'da, 169

Hoca Hayreddîn medresesi, 123; sâniye-i —, 146, 319

Hoca Kemal (medresesi), dersiyye-i —, 113

HOCA MÜFTÎZÂDE EFENDİ, Mekke-i mükerreme pâyeli, 199

Hoca Üveys (medresesi), 184

Hocabey, 240, 261

hoca/lar, 49, 279; bol yenli —, 366; —lık, 363, 424

Hocapaşa, 222, 269, 408, 420; Câmi'-i —, 176

Horasânî, 127; — ilbâsı, 370

Horhor, 269, 280

Hotin, 158, 210, 214

Hotin defterdârı, 209; — kal'ası muhâfızları, 316; — muhâfızı, 158; — vâliliği, 98

Hudâverdi kalyon, 386

hulefâ/lar, 395; —lıklar, 424

HULUSÎ ALİ EFENDİ, mevkūfâtçı, 85

humbara/lar, 53, 300, 305, 381, 401

Hums, 336

Hurpişte; — kadılığı, 9; — kazası, 9

HURŞİD AĞA, 22; — yalısı, 92

HURŞİD SÜLEYMAN AĞA, Hâzine-i âmire kethüdâsı olması, 216

husûf, 183

hutbe/ler, 44, 312, 313; — fermânları, 312

hutebâ, 69, 94, 148, 358, 360

huzûr-ı hümâyûn, 134

hüccâc, 79, 136, 330; —ı müslimîn, 69, 119, 121, 128, 135, 136, 138, 149, 150, 179, 180, 181, 187, 189, 200, 201, 244, 246, 253, 255, 256, 288, 291, 322, 325, 329, 330, 335, 336, 368, 430

hücre-i sa'âdet, 256

HÜDAİ, Hz. —, 17, 60, 61, 74, 79; — âsitânesi, 59, 61; — şeyhi, 19, 256; — tekkesi, 234; tekkesi şeyhi, 17, 19

Hüdâvendigâr, 210

hüddâm-ı mahkeme, 151

hünkâr; — hemtâcısı, 102; — kapıcılar kethüdâsı, 278

Hünkar iskelesi, 53, 403

HÜSÂMEDDÎN AĞA, kahvecibaşı-i şehriyârî, 217, 410

HÜSEYİN AĞA, Elhâc Tatar —, Bostancıbaşı, 59; azli, 139sipahîler ağası olması, 182

HÜSEYİN AĞA, Reîszâde Elhâc —, Karaburun'da kal'a binâ emîni, azli, 161

HÜSEYİN BEY, voynuk beyi, vefatı, 156

HÜSEYİN BEYEFENDİ, *Delâil* hâfızı, 330

HÜSEYİN BEYEFENDİ, Kāimmakām Paşazâde —, piyâde mukabeleciliği tevcihi, 396

HÜSEYİN EFENDİ, Beyşehrî —, müderris, 109

HÜSEYİN EFENDİ, Cizyedâr —, Tersâne'de Anbarlar nezâreti tevcihi, 157

HÜSEYİN EFENDİ, Ebezâde —, Haremeyn mukāta'acısı, 85; Piskopos mukāta'ası vekâleti tevcihi, 226

HÜSEYİN EFENDİ, Eşşeyh —, Üsküdar sâkinlerinden, 39, 248

HÜSEYİN EFENDİ, Hasan Paşazâde zâdesi Esseyyid —, müderris, 123

HÜSEYİN EFENDİ, İzzet Paşa mühürdârı, baş mukāta'a hocası olması, 192

HÜSEYİN EFENDİ, Kırımî Eşşeyh —, Ordu-yı hümâyûn şeyhi tayini, 252

HÜSEYİN EFENDİ, Tosyevî —, müderris, 315

HÜSEYİN EFENDİ, Yazıcı Efendizâde Esseyyid —, müderris, 316

HÜSEYİN LEBİBA, Şeyh —, 7

HÜSEYİN NECÎB BEYEFENDİ, Yeğen Ali Paşazâde —, haslar mukāta'ası vekâleti tevcihi, 227; Kefe mukāta'acılığı tevcihi, 397

HÜSEYİN PAŞA, Giridî —, 242, 256, 380, liman reisi, kapudane olması, 237; iki tuğ ile kapudan paşa olması, 49, 370; kapudan-ı deryâ, 56, 375, 429, 430

Hüseyin Paşa, dersiye-i —, 243

Hüseyin Paşazâde Mehmed Bey (medresesi), 166; dersiye-i —, 123

HÜSEYİN SAÎD EFENDİ, Fehim Efendizâde —, müderris, 243

Hüsrev Kethüdâ (medresesi), 166

ıryâle, 91

Izvornik, Liva-i —, 210

i'lâm/lar, 283, 336

İBİŞ AĞA, kapucubaşı, Tersâne-i âmire emâneti tevcihi, 396

İBRAHİM bk. Dağıstanî —

İBRAHİM AĞA, Çaparoğlu —, Dergâh-ı âlî kapıcıbaşılarından, Silahşor-ı şehriyârî, 224

İBRAHİM AĞA, Çayırzâde —, başbâkīkulu tayini, 158

İBRAHİM AĞA, delibaşı, 69

İBRAHİM AĞA, Doğramacı —, Cebecibaşı, azli, 111

İBRAHİM AĞA, Hâfız —, mi'mârbaşılık tevcihi, 158

İbrahim Ağa (medresesi); Dârülhadîs-i —, 249; dersiye-i —, 167, 190

İbrahim Ağa çayırı, Üsküdar'da, 414

İbrahim Ağa köyü, Ayrılık Ağacı yakınında, 37, 227

İBRAHİM BEY, Burdurî —, kapucular kethüdâsı, 103

İBRAHİM BEY, Şeyhülbeled, 163, 164, 241, 325

İBRAHİM BEYEFENDİ, Esseyyid —, Haremeynü'ş-şerîfeyn müfettişi, azli, 64

İBRAHİM BEYEFENDİ, Elhâc —, Medîne-i münevvere kâdısı, 189, 199, 359, 383

İBRÂHİM BEYEFENDİ, Elhâc —, İstanbul pâyeli, 390

İBRÂHİM BEYEFENDİ, İvaz Mehmed Paşazâde Esseyyid ——, sâbık şeyhülislâm, 18, 20, 63, 76, 82, 97, 99, 142, 180, 190, 284, 319, 364, 392; azli, 75; nakībü'l-eşrâf, 420, — konağı, 61

İBRÂHİM BEYEFENDİ, Mâbeynci, 409

İBRAHİM EDHEM EFENDİ, Âtıf Efendi birâderzâdesi, müderris, 200, 235

İBRAHİM EDHEM EFENDİ, dersiâm, 248

İBRAHİM EDHEM EFENDİ, Fâiz Efendizâde Esseyyid —, müderris, 190

İBRAHİM EDHEM EFENDİ, Numan Efendizâde Esseyyid —, müderris, 248

İBRÂHİM EDHEM EFENDİ, Esseyyid —, müderris, 102, 428

İBRAHİM EFENDİ, *bk.* Çelebi —

İBRAHİM EFENDİ, Ahıskalı Esseyyid —, müderris, 167

İBRAHİM EFENDİ, Bayburdî Esseyyid —, müderris, 113, 172

İBRAHİM EFENDİ, Cedid Nuruosmaniye medresesi müderrisi, 8

İBRAHİM EFENDİ, Dağıstanî Elhâc —, dersiâm, 59, 122, Şam kadısı, 58, 71; Mekke-i mükerreme kâdısı, 149, 255, 425

İBRAHİM EFENDİ, Defterdâr hafîdi, müderris, 249

İBRÂHİM EFENDİ, defterdâr İsmail Efendi'nin mektûbcusu, vezîr kethûdası olması, 343

İBRAHİM EFENDİ, Edirneli Esseyyid —, müderris, 113, 176

İBRAHİM EFENDİ, Elhâc —, İznikmîd nâibi, vefâtı, 97

İBRAHİM EFENDİ, Elhâc —, Tophâne kayyumbaşısı, vezîr müfettişi olması, 197

İBRAHİM EFENDİ, Erzincanî Esseyyid —, müderris, 166

İBRAHİM EFENDİ, Esseyyid —, müderris, 96

İBRAHİM EFENDİ, Esseyyid —, Tersâne kâtibi, mâlikâne halîfesi olması, 77

İBRAHİM EFENDİ, Esseyyid —sâbık Filibe kâdısı, 112

İBRAHİM EFENDİ, Fetvâ Emîni, 70, 76, 89, 129, 205, 277, 310, 406, 421

İBRAHİM EFENDİ, Fındıkzâde hafîdi Esseyyid —, müderris, 315

İBRAHİM EFENDİ, Geredeli Elhâc —, müderris, 114, 372

İBRAHİM EFENDİ, Hâfız —, dersiâm, müderris, 290, 298; İzmir kazâsı tevcîhi, 324

İBRAHİM EFENDİ, Hâfız Kastamonî —, müderris, 113, 167

İBRAHİM EFENDİ, Hâfız Odabaşızâde —, müderris, vefatı, 161

İBRAHİM EFENDİ, Hâfız —, Sadullâh Efendi İmâmı, müderris, 166

İBRAHİM EFENDİ, Hamamiyeli Esseyyid —, mûsıla-i Süleymaniye müderrisi, 172

İBRAHİM EFENDİ, Hamza Paşa hocası, 190, Sinan Paşa medresesi verilmesi, 158

İBRAHİM EFENDİ, Hasekibaşı, Yazıcı efendi olması, 66; azli, 127

İBRAHİM EFENDİ, Kapudan Mustafa Paşazâde Esseyyid —, Süleymaniye müderrisi, 145

İBRAHİM EFENDİ, Karahisârî —, müderris, 114

İBRAHİM EFENDİ, kasabbaşızâde —, sür'atci nezâreti tevcihi, 209

İBRAHİM EFENDİ, Konevî Dedezâde —, müderris, 315

İBRAHİM EFENDİ, Mahmûd Efendizâde —, sâbık Selanik kādısı, 425

İBRAHİM EFENDİ, silâhdar kitâbeti tevcihi, 157, 127; Mektûbî-i sadr-ı âlî, 68, 278; tayini, 198

İBRAHİM EFENDİ, sâbık Mekke-i mükerreme kādısı, 64

İBRAHİM EFENDİ, Sürmeneli —, 373

İBRAHİM EFENDİ, Tophâne Kayyumbaşısı, 123

İBRAHİM EFENDİ, Tophâneli —, müderris, 166; vezîr müfettişi, azli, 369

İBRAHİM EFENDİ, Uşşakî —, İsmihan Sultan müderrisi olması, 96

İBRAHİM EFENDİ, Vefalızade —, İstanbul Ağası olması, 101

İBRAHİM EFENDİ, vekāyi' kâtibi, vefatı, 86

İBRAHİM İSMET BEYEFENDİ, Raif İsmail Paşazâde Esseyyid —, Ayasofya-i kebîr müderrisi, Halebü'ş-şehbâ kazâsı tevcîhi, 235

İBRAHİM İSMET EFENDİ, Râif Paşazâde Esseyyid —, müderris, 228

İBRAHİM MOLLA EFENDİ, Mahmûd Efendizâde Esseyyid —, Süleymaniye müderrisi, 95; Haleb-i şehbâ kādısı, 398

İBRAHİM NÂİLÎ EFENDİ, kâğıd-ı Bîrûn emâneti tevcihi, 86; târîhcilik tevcihi, 397

İBRAHİM PAŞA, Darendeli —, mîrimîrândan, 158, 210, 211, 288; katli, 316

İBRAHİM PAŞA, Elhâc —, mîrülhâc, 304, 322, 329, 335, 354; delîlbaşı, Şam valiliği ve Emîrülhâclık tevcihi, 253; tuğ verilmesi, 330; Şam vâlîsi ve emîrülhâc, 262, 335

İBRAHİM PAŞA, İşburanlı —, mîrimîrândan, 211

İBRAHİM PAŞA, Mehadiye muhâfızı, 353; Karayova başbuğu, 355

İBRAHİM PAŞA, Nabluslu Elhâc —, sâbık Cidde vâlîsi, 329

İbrahim Paşa (medresesi), sâniye-i —, 167

İBRAHİM REŞÎD EFENDİ, mektubî-i sadr-ı âlî, 225

İBRAHİM SELÎM EFENDİ, Süleymaniye müderrisi, 131, 146, 166, 175; Sinan Paşa medresesinin verilmesi, 158

İBRÂHİM SÜLEYMAN EFENDİ, Esseyyid Elhâc —, 372

İbrail, 418; — muhâfızı, 134

İbtidâ-i altmışlı, 87, 102, 109, 171, 199, 228, 249, 366, 383; — müderrisi, 277, 383

ibtidâ-i dâhil, 96, 102, 110, 124, 176, 185, 200, 229, 249, 366; — müderrisleri, 277

İbtidâ-i hâric, 124, 186, 200, 249; —-i hâric müderrisleri, 196, 277, 366; —-i hâric ru'ûsu, 78

iç ağaları, 265, 269, 271, 272, 273, 278, 279, 330, 380

İçel, 210; — vâlîsi, 198; — mansıbı, 62

îd-i adhâ, 169, 221, 302, 306

İDRÎS, Şeyh —, Tabutcular şeyhi, vefatı, 407

İDRİS AĞA, Hazinedar, 367

İftâriye, 169; — köşkü, 30, 54, 155, 207, 413

ihrâk, 97, 106, 118, 120, 147, 148, 156, 159, 160, 178, 179, 189, 191, 193, 200, 207, 252, 258, 270, 283, 284, 285, 291, 293, 318, 323, 326, 331, 333, 339, 361, 375, 376, 398, 399, 400

ihrâmlar, 79

İhsâniye, Üsküdar'da, 128

İhtiman, 345

iki; — guruşluk darbı, 338; —lik, 47; —lik darbı, 338

ikinci altmışlı, 366, 383; — müderrisleri, 277

ikinci dâhil, 366; — müderrisleri, 277

ikinci hâric müderrisleri, 277, 366

ikindi namazı, 48

İLHÂMÎ, III. Selim'in mahlası, 360

İLMİYEKTÂ ALİ EFENDİ, sâbık Anadolu kādıaskeri, 131

İLYAS PAŞA, Kikuzâde —, mîrimîrândan, 210

imâm, 48, 229, 364; büyük —, 359; — efendi, 61, 135, 364; —ı evvel, 174; —-ı evvel-i şehriyârî, 96, 123, 135, 158, 279, 313, 420; —-ı sadr-ı âlî, 114, 176; —-ı sânî, 166; —-ı sânî-i şehriyârî, 123, 135, 146, 174, 313, 402; —ı sultânîler, 363; —-ı şehriyârî efendiler, 363

İmam ayağı menzili, 50; — ayağı, 384

İMÂM EBÛBEKİR EFENDİZÂDE, Medîne-i münevvere'den ma'zûl, 341

İMÂM-I ALİ, 201

İMÂMZÂDE, dersiye-i —, Vefâ Câmi'inde, 186

İmâret-i âmire, 59

imdâd-ı seferiyye, 282, 338

imtihân, 137; — heyeti, 24, 25; —-ı medâris, 112; —ı medrese, 116

İNCE ARAB, kethüdâ, 285

İncir Köyü, 100

İncirli, 41, 282; — sahrâsı, 344

İncülü köşk, 405

İnebahtı, 211, 381; — vâlîsi, 381

İngiliz, 37; — balyozu, 128; — elçisi, 27; — gemisi, 56; — kaptan, 27, 128

İngilterelü/ler, 224, 386, 430; — sefînesi, 430

İnlik, 299, 323, 351; — boğazı, 347; — kal'ası, 347; — mağarası, 350; — palankası, 301, 350

İnoz, 162, 216; — kazâsı, 183

ip cambazları, 22

İpsala kazâları, 244

İrşova, 298, 346, 347, 349, 351, 354, 355; — palankası, 298

İrva/Riva, 292

iryâle, 37, 140, 180, 286, 322, 356, 429; — sancağı mutassarrıfı, 242; —lik, 242

Îsa Bey, medrese-i —, 176

İSA EFENDİ, Filorinalı —, müderris, 113, 200

ÎSA EFENDİ, Esseyyid —, müderris, 167

ÎSA EFENDİ, Dağıstânîzâde —, Süleymâniye müderrisi, Galata kazâsı tevcîhi, 340

ÎSA EFENDİ, sâbık Bursa kādısı, 216

İsakça muhâfızı, 119, 103

İsâm Efendi, Edirne kādısı, 341; vefatı, 342

ÎSAZÂDE EFENDİ, *bk.* Mehmed Ârif Efendi

İsbir Ağa mühürdârı, 86

İSHAK AĞA, Gümrükçü, 21, 87

İshak Ağa yalısı, Beykoz'da, 238, 203

İSHAK EFENDİ, Yekdest hafîdi Esseyyid —, müderris, 176

İshak Paşa (medresesi), dersiye-i —, 113, 167

İshaklı karyesi/köyü, 289; — müderrisi, 42

İSHAKZÂDE ŞERÎF EFENDİ, 124; Lefkoşe'den ma'zûl, Belgrad kazâsı tevcîhi, 291

iskele, 36, 38, 163, 213, 215, 389; — kethüdâları, 285

İskelebaşı, Üsküdar'da, 31, 169, 248

İskender Ağa medresesi, Zeyrek câmi'inde, 136; dersiye-i —, 159

İskender Bey (medresesi), 124

İSKENDER-I RÛMÎ, tarih-i —, 137

İskenderiye, 163, 210, 241

İskenderun, 136, 138

İskilib, 65, 113, 186, 235, 373

İslâm, 103, 120, 143, 287, 382; — tarihçiliği, 1

İslâm Bey, dersiye-i —, 236

İslam Bey mahallesi, Eyüb'te, 23, 94

İslambol, *bk.* İstanbul

İslimye, 70, 96

İsmail, 33, 63, 103, 126, 134, 193, 195, 205, 211, 217, 297; — sahrâsı, 191; — seraskeri, 245, 294; — tarafı, 197

İSMAİL AĞA, İstanbul'da gümrükçü, azli, 164

İSMAİL AĞA, başçavuş, cebecibaşı olması, 317

İSMAİL AĞA, Elhâc —, kasabbaşı, Tersane-i âmire emîni tayini, 179, üç tuğ ile Kütahya tevcîhi, 188

İSMAİL AĞA, Pamukçu Elhâc — İstanbul ağası, surre emîni olması, 194; surre emini, 34, 200

İSMAİL AĞA, sekbânbaşı olması, 414

İSMAİL AĞA, Üsküdarî —, Tıflîzâdelerden, etmekçibaşı tayini, 99; nefyi, 46, 334

İSMAİL BEY, *bk.* İsmail Paşa

İSMAİL BEY, şeyhü'l-beled, 325

İSMAİL EFENDİ, Ankaravî —, Koca Mustafa Paşa müderrisi olması, 96

İsmâil Efendi, Câmi'-i —, 228

İSMAİL EFENDİ, Defterdâr-ı şıkk-ı evvel, 343; tayini, 226; vekili tayini, 250, 320; azli, 297, 415

İSMAİL EFENDİ, dersiâmlardan, 74

İSMAİL EFENDİ, Elhâc —, Şehremîni, azli, 66, 94

İSMAİL EFENDİ, Enderûnî —, müderris, 249

İSMAİL EFENDİ, Gelenbeli — müderris, 87, 112; ders vekîli, 247, 137, 417; İmtihan heyetinden, 25; mûsıla-i Süleymaniye'de baş eski, dersiâm, 431; Sultan Ahmed medresesi verilmesi, 158

İSMAİL EFENDİ, Hâfız Çörekcizâde —, müderris, 229

İSMAİL EFENDİ, Hâfız —, İbrahim Beyefendi imâmı, müderris, 114, 212

İSMAİL EFENDİ, hâfız-ı kütüb dersiâm, 86, 171

İSMAİL EFENDİ, Hamîd Halil Paşa İmâmı Hâfız Elhâc —, müderris, 185

İSMAİL EFENDİ, İstanköylü, müderris, 186

İSMAİL EFENDİ, İzzet Paşa yeğeni —, müderris, 167

İSMAİL EFENDİ, Kassâm —, müderris, 176

İSMAİL EFENDİ, Kâtibzâde Elhâc —, dersiâm, 122; sâbık Şam-ı şerîf kādısı, 84; Medîne-i münevvere kādısı, 141, 149

İSMAİL EFENDİ, Kebirizade Esseyyid —, Üsküdar kadısı, 123, 151, 232, 425; azl ve nefyi, 29; İzmir kādısı, 398

İSMAİL EFENDİ, Kırımî Esseyyid —, Bağdad kazâsı tevcîhi, 185

İSMAİL EFENDİ, Konavî —, Sarây-ı âmirede kütübhâne hocası, 65

İSMAİL EFENDİ, mektubî hulefâsından, kâğıd-ı Bîrûn emâneti tevcihi, 209

İSMAİL EFENDİ, Nâfiz Efendi hafîdi, müderris, 171

İSMAİL EFENDİ, Osmanpazarî Esseyyid —, müderris, 131

İSMAİL EFENDİ, Ömer Efendizâde —, 208; küçük kal'a tezkireciliği tevcihi, 85; top arabacılar kitâbeti tevcihi, 396

İSMAİL EFENDİ, Surre-i hümâyûn emîni, azli ve nefyi, 67

İSMAİL EFENDİ, Tersânede anbarlar emâneti tevcihi, 85, 396

İSMAİL EFENDİ, Tophâneli Eşşeyh —, Zeyl şeyhi, Şehzâde'ye tayini, 321

İSMAİL EFENDİ, Tosyevî —, Sofya kadısı olması, 128

İSMAİL EFENDİ, Trabzonî —, müderris, 228

İSMAİL EFENDİ, Uşşâkî Elhâc —, müderris, 113, 172

İSMAİL EFENDİ, Üsküdarî —, müderris, 200

İSMAİL İSMET EFENDİ, Elhâc —, İstanbul baruthâne nezâreti tevcihi, 208

İsmail Odabaşı (medresesi), dersiye-i —, 113, 146

İSMAİL PAŞA, Ahmed Paşazâde —, Rumeli pâyesi ile Boğaz muhâfazasına ta'yîn, 398

İSMAİL PAŞA, Belgrad vâlîsi, azli, 64

İSMAİL PAŞA, Kikuzâde —, 192, Delvine mutasarrıfı, 210

İSMAİL PAŞA, Özü muhâfızı, 261; Özü eyâleti tevcîhi, 209

İsmail Paşa (medresesi), dersiye-i —, 213

İSMAİL PAŞA/BEY, Kapudan-ı deryâ Gâzî Hasan Paşa'nın kethüdâsı, tuğ ile Mısr-ı Kahire tevcîhi, 332, 333

İSMAİL SÂİB EFENDİ, dersiâm, Ayıntab kazâsı tevcîhi, 183

İSMAİL SÜLEYMAN EFENDİ, Tâhir Efendizâde —, Dîvân-ı hümâyûn târihciliği vekâleti tevcihi, 227

İsmihân Sultan (medresesi), Fethiye'de, 96, 123

İspanya, İspanyol, 40, 254, 289; — sefînesi, 289

İSPİR, bakkal, 39, 253

İstanbul, İslambol, 2, 3, 5, 10, 11, 14, 15, 17, 18, 19, 24, 25, 27, 29, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 51, 55, 56, 87, 120, 153, 162, 168, 169, 174, 184, 187, 191, 207, 225, 229, 264, 280, 294, 312, 319, 320, 321, 326, 394, 422; — ağası, 101, 194, 220, 366; — ağası iskelesi, 187; — ahalisi, 44, 302; — Bâb mahkemesi, 76; — Bâb nâibi, 239; — baruthâne nezâreti, 85, 157, 208; — baruthanesi, 226, 396; — delîlbaşısı, 229; — hüccâcı, 128; — kādısı, 21, 27, 29, 41, 43, 53, 54, 66, 70, 76, 82, 83, 89, 127, 130, 151, 153, 165, 205, 206, 239, 259, 275, 277, 279, 287, 295, 296, 312, 331, 338, 359, 366, 378, 383, 387, 390, 393, 404, 410, 414, 421; — kalyonu, 30, 159; — ma'zûlleri, 277, 366; — mahbûbu, 240; — mukāta'acılığı, 85, 396; — mukāta'ası, 209; — mukāta'ası ma'a başmukāta'a, 227; — mukāta'ası vekâleti, 227; — mukātaacılığı, 157; — mûsıla-i Salını, 75; — pâyesi, 83, 110, 117, 130, 153, 162, 187, 194, 195, 205, 251, 260, 261, 295, 340, 372, 383, 390, 406, 414; — tarihi, 16; — tekkeleri, 7; — vâlidesi şeyhi, 321

İstanbul Müftülüğü Şer'iyye Sicilleri Arşivi, 7

İstanköy, 186, 341, 398; — cezîresi, 130, 131; — kazâsı, 296

İstavroz, İstanbul'da (Beylerbeyi) 29, 76, 142, 239, 399; — câmi'-i şerîfi, 321; — karyesi, 152, 185; — köyü, 33

İstendil, 404

istiklâl; — emirleri, 389; — kürkü, 101

İsveç, 313; — kralının elçisi, 44; —liler, 44

iş erleri, 206

İVAZ EFENDİ, medrese-i —, 176

İzbandid sefînesi, 115

İzmir, 104, 123, 166, 226, 322; — kādısı, 71, 84, 139, 141, 163, 170, 183, 185, 200, 244, 338, 387, 406, 421, 425; —

kazâsı, 123, 175, 324; — Müftîsi, 201; — rütbesi, 387

İzmit, İzmid, İznikmîd, 33, 199, 212, 185, 186, 290, 296, 338, 425; — ağası, 297; — kayıkları, 63; — körfezi, 18, 63; — nâibi, 97; — paşası, 186; — sefîneleri, 186

İznik kazâsı, 162

İZZET BEY, Osman Paşazâde —, 33, 185, 424; Havâss-ı refi'a kazâsına tayini, 424

İZZET MEHMED PAŞA, Habeş valisi, 210

İZZET PAŞA, sadr-ı sâbık, 167, 329; — mühürdârı, 192

İZZET PAŞAZÂDE, 121

Jiroça nâhiyesi, 382

Kabakulak Mustafa Ağa, dersiye-i —, 249

Kabataş, 45; — çeşmesi, 326

kadem; —i nebi, 11; —-i şerîf, 57

kādı/lar, 10, 27, 32, 41, 52, 275, 281; — efendiler, 136; —-i belde, 94, 398; — kapu kethüdâsı, 39, 140, 144, 150, 252; —lık/lar, 5, 9, 31, 153; —lık derecesi, 41; — listesi, 9; — tayin listeleri, 7

Kādı Abdülhalîm Efendi (medresesi), 166, 185

KĀDI BEYZÂVÎ, 341

Kâdı Mahmûd Efendi (medresesi), 167

kādıasker/ler, 20, 41, 89, 97, 290; — dairesi, 32; — efendiler, 178, 258, 379, 392; —lik, 421; mazul —, 41

Kādıasker Mehmed Efendi (medresesi), 166

Kadıköyü, Kadı karyesi, 47, 99, 101, 185, 214, 247, 339

Kadırga limânı, 131

Kadir, leyle-i —, 154, 393

KADRÎ AĞA, küçük sakabaşı, 149

KADRÎ EFENDİ, Bursa mukāta'acılığı tevcihi, 397; piyâde mukābeleciliği tevcihi, 226; re'îs vekîli olması, 261

KADRÎ EFENDİ, Sıddıkî mühürdârı, gurâbâ-i yemîn kitâbeti tevcihi, 85; Gelibolu baruthâne nezâreti tevcihi, 208

kafesî ilbâsı, 292

kaftan, 28, 35, 36, 48, 201, 202, 263, 266, 268, 273, 295, 318, 320, 365, 389; çiçeklü —, 419; umûm —ı, 132; — ağası, 189, 201; — ağası vekîli, 336; — giyilmesi, 271; — ilbâsı, 67, 82, 104, 115, 136, 140, 143, 147, 164, 191, 214, 244, 266, 268, 269, 270, 271, 272, 279, 341, 365, 375; — ricâlleri, 269

Kâğıd Emîni (medresesi), 167

Kâğıdhâne, 37, 38, 52, 53, 54, 216, 217, 222, 223, 232, 296, 374, 380, 381, 398, 401, 408, 413; — sahrası, 205

kâğıd; —ı Bîrûn emâneti, 86, 158, 209, 227, 397; —-ı Enderûn, 209, 397; —-ı Enderûn emâneti, 86, 158

kahve, 26, 33, 38, 46, 125, 189, 283, 304, 333; — ocağı, 331; —başı, 217, 237, 239, 350, 362; ikinci —başı, 363; — başı-i şehriyârî, 410

kāimmakām, 27, 42, 48, 54, 63, 67, 126, 127, 129, 132, 278, 281, 283, 286, 296, 299, 304, 343, 344, 348, 359, 366, 388, 390, 405, 406, 408, 413, 415, 418, 420, 430; — Paşa, 277, 278, 279, 283, 286, 317, 323, 361, 362, 377, 379, 390, 394, 401, 413, 420, 423; — paşa şatırları, 278; — paşa yedekleri, 366; —ı sadr-ı âlî, 356; —ı sadrıazamî, 66; —lık, 45, 328, 343; —lık kürkü, 63, 126, 259, 406

kakum kürk, 419; — sandukları, 273; bol yenli —, 164, 216

kal'a/lar, 223, 293, 311, 327, 335, 347, 354, 371, 403; — kapuları, 326; toprak —, 288, 293, 301, 309, 354

kal'a-bend, 65, 261, 325, 329

Kalafat, Fethü'l-İslâm cânibinde, 298, 346; — sahrâsı, 346

kalafat/lar, 268; — yeri, 46

Kalanta kal'ası, 314

Kalas, 287, 343, 375, 376

kalem hulefâları, 397

kalemiye halîfesi, 226

Kalenderhâne (medresesi), 171; — müderrisi, 235

kalfa/lar, 269, 279, 331

kalgay, 220

kalkan/lar, 268; gümüş —, 277; sîm —, 380

Kalonya, 116

kalpak, 36, 220; —çı/lar, 43, 293

kalyon/lar, 19, 20, 22, 34, 36, 37, 40, 45, 50, 51, 73, 79, 91, 139, 147, 162, 173, 196, 197, 202, 204, 213, 223, 224, 229, 230, 231, 241, 254, 262, 287, 293, 313, 322, 329, 330, 331, 334, 371, 376, 386, 419; — filikaları, 224; — halîfesi, 208; — kitâbeti, 85, 208, 396; —cu/lar, 14, 28, 42, 43, 46, 56, 241, 282, 283, 293, 322, 334, 374, 388, 430; —cu askeri, 366; —cu eşkıyâsı, 181; —cu karakolu, 32; —cu kışlaları, 20, 79; —cu kolluğu, 181; —cu odaları, 46, 334; —cu tâifesi, 145

KÂMİL AHMED PAŞA, Bendler bina emîni, 156

KÂMİL EFENDİ, Anadolu kādıaskeri, 91, 215

KÂMİL EFENDİ, bk. Mehmed —

KÂMİL MOLLA EFENDİ, nakībü'l-eşrâf, 153, 165

KÂMİL MUSTAFA EFENDİ, Haremeyn mukāta'acılığı tevcihi, 157; topcular kitâbeti tevcihi, 226, mâliye tezkirecisi olması, 391

KÂMİLÎ MUSTAFA, mûsıla-i Süleymaniye müderrisi, 81

kanarya, 40

kancabaş, yeşil —, 203

Kandıra Beylik Mandıra, 149

Kandiye, 68, 70, 74, 134; — mansıbı, 317; — muhâfızı, 355; — vâlisi, 68, 310

Kanlıca, 405

Kanlıfırın, 73, 94, 170; — değirmeni, 19

KANUNİ, bk. Süleyman I.

Kapalıçarşı, 23

kapan; — nâzırı, 431; — sefîneleri, 204; — tüccârları, 428; —-ı dakīk, 313, 371; —-ı dakīk nâibi, 424; —-ı dakīk nâzırı, 424, 425

kapaniçe, 242

Kapıiçi, Galata'da, 189

kaptan, *bk.* kapudan

Kapu, 154, 214, 217, 220, 225, 235, 243, 245, 248; — ağası, 128, 201, 368; — ağası yayası, 209; — çukadârı, 300, 334; — halkı, 355; — harcları, 150; — kethüdâsı, 62, 190, 209, 217, 235, 272, 279, 330; — ricâli, 89, 133, 156, 208, 280, 396

kapucu/lar; —başı, 40, 41, 66, 99, 157, 158, 159, 214, 215, 222, 226, 227, 231, 261, 336, 396; — kâtibi, 85, 208; — kethüdâlığı, 86, 209, 361; — kethüdası, 103, 117, 126, 158, 251, 252, 266, 270, 271, 272, 318, 342, 361, 364, 365, 377, 378, 380, 401; — kethüdâsı odaları, 331; —başı ağalar, 273, 274, 364, 366; —başı kethüdâsı, 187; —başılık, 90, 103, 194, 199, 214, 261, 317, 396, 403

kapudan, 28, 34, 37, 40, 105, 128, 143, 145, 173, 196, 224, 229, 230, 237, 238, 240, 254, 314, 343, 354, 375, 404; — Paşa, 23, 46, 97, 106, 125, 164, 201, 254, 278, 284, 286, 314, 334, 388; — paşa dîvân kâtibi, 85, 397; — paşa gemisi, 48; — Paşa kethüdâsı, 226; — paşa mühürdârı, 157; — paşa yedekleri, 277, 366; — paşalık, 370; —-ı Bahr-i siyâh, *bk.* Karadeniz — paşası; —-ı deryâ, 22, 23, 26, 28, 39, 40, 42, 45, 46, 48, 49, 56, 63, 66, 88, 79, 91, 98, 105, 119, 125, 126, 129, 142, 143, 147, 162, 163, 164, 167, 177, 186, 203, 241,

242, 254, 278, 283, 286, 291, 322, 325, 326, 332, 332, 357, 359, 370, 375, 379, 381, 385, 429, 430; —ı iryâle, 242; —lık, 49, 302, 351; eyâlet-i —lık, 210

kapudane, 91, 140, 147, 180, 197, 202, 231, 237, 238, 254, 286, 322, 356, 370, 381, 429; —-i hümâyûn, 370; —lik, 237

kapukulu, 335; — ağalığı, 335; — ağası, 335

KARA ABDULLÂH EFENDİ, müderris, 249

KARA AHMED EFENDİ, Kastamonî —, ulemâdan, 183

KARA CEHENNEM, Yılanlı Musa'nın oğlu, 99, 77

Kara Çelebizâde (medresesi), 167

KARA HASAN AĞA, Enderûn-ı hümâyûndan, 410

KARA MAHMÛD PAŞA, 35, 86, 136, 205, 220, 241, 252, 377

Kara Mustafa Paşa (medresesi), 166

KARA MÜTESELLİM, bk. Ahmed Ağa

KARA OSMANZÂDE, 355

KARA VEZÎR MEHMED PAŞA, 103, 119, 140

Kara Yenbu'u, 255

Karaağaç, 38, 229, 232; — sarâyı, 232

Karabiga, 161; — arpalıkları, 84; — kazâsı, 170, 183

Karaburun, 161; — arpalığı, 109

Karacaahmed, 104

Karacahisar, 25

Karadağ, 104

Karadeniz, 24, 34, 37, 45, 47, 196, 218, 241, 297, 317, *ayr.bk.* Bahr-i siyâh; — kapudan paşası, 203, 234, 250; — seraskeri, 242; — seraskerliği, 39, 242

Karaferye a'yânı, 190

Karagümrük, 323

Karahisar, 96, 99, 112, 114, 123, 138, 171, 209, 212, 225, 227

Karahisâr-ı sâhib, 83, 210; — mutasarrıfı, 73

Karahisar-ı Şarkî, 146

KARAKETHÜDA, 18, 65

Karakulak, 148, 266, 224

karakullukçular, 52, 197, 266, 272, 393

KARALI MEHMED EFENDİ, sâbık İzmir kādısı, 84

Karaman, 72, 105, 157; eyâlet-i —, 209; — koyunu, 24, 44, 302; — şeyhi, 72

Karamürsel kayıkları, 63

Karasu Yenicesi, 70

Karataş, 138

karavele/ler, 23, 33, 98, 115, 180, 191, 286, 322, 356, 429

Karayova başbuğu, 355

Karesi, 210

Karışdıran, 344; — ustası, 77

Karinâbâd kazâsı, 162

Kariye (medresesi), 159

Karlıili, 158

karlık çukurları, 133

Kars, 100, 138, 166, 167, 284; eyâlet-i —, 210

KARSLI HÂFIZ [...] EFENDİ, başyazıcı, 102

Kartal, Üsküdar nâhiyelerinden, 30, 99, 156, 288,

KARTAL BABA, vefatı, 407

kasab; — dükkanı, 31, 169; —başı, 50, 158, 179, 188, 209, 374; —başılık, 86, 179, 192

KASIM AĞA, Esseyyid Elhâc —, kapan tüccârlarından, 428

Kasım Bey, medrese-i —, Sandıklı'da, 229

KĀSIM EFENDİ, Elhâc —, kādılar kapı kethüdâsı, 39, 144, 150, 252; nefyi, 140

Kasımpaşa, 20, 22, 23, 24, 48, 55, 81, 97, 103, 361, 422; — câmi'i imâmeti, 342; — mahkemesi, 55, 422; —

(medresesi), 171; sâniye-i —, 158, 212

Kasr-ı mu'allâ, 272

kassâm, 141, 152, 166, 176, 195, 290, 369, 421; — kâtibi, 23, 93, 152; —-ı askerî, 64

Kastamonu, 102, 113, 114, 116, 129, 138, 159, 167, 171, 183, 200

Kaşık Helvasızâde Çelebi Kapudan, *bk.* Seyyid Ahmed

katana, 308, 352

katar şeyhliği, 60

kâtib, 86, 152, 396; — efendi, 279; — gediklüleri, 276; — zümresi, 2; —-i Darbhâne, 315; —-i sultânî, 295

Kâtibzâde konakları, 408

Kavak, 35, 203, 371; — ustası, 102, 140

Kavakhisârı, 106

Kavaksarâyı, Üsküdar'da, 50, 149, 378

Kavarna, 231

kavuk, 268, 279; büyük —, 149; küçük —, 149; büyük —lular, 184, 366, 373

kavvâsbaşı, 352

Kayalı, 345

kayıklar, 21, 24, 32, 34, 36, 45, 53, 54, 63, 66, 71, 87, 98, 132, 156, 168, 184, 187, 205, 223, 246, 247, 264, 280, 288, 289, 326, 354, 371, 386, 406; yedi çifte dümenlü ve trabzanlı —, 232; — alayları, 71; — koşusu, 401; —cı/lar, 37, 49, 53, 181, 169, 225, 267, 365, 369, 370; —cı neferâtı, 365; —çı salaş haneleri, 31; —hâne/ler, 27, 30, 40, 45, 55, 141, 181, 262, 326, 422

kaymakam, *bk.* kāimmakām

Kayseriye, Kayseri, 83, 91, 110, 141, 210, 118, 368, 423, 425

kazâ-i devriyye, 431

Kazasker Ruznamçeleri, 7

kazganlar, 135, 225

Keban, 52; — Ma'deni kurâları, 393

KEBÎRÎZÂDE EFENDİ, 69; Süleymâniye müderrisi olması, 310, 324

keçe, 364, 366

Kedü (?), 281

Kefe, 228; — mukāta'acılığı, 86, 158, 209, 397; — mukāta'ası, 227; — mukāta'ası ma'a Enderûn kâğıd emâneti vekâleti, 227

kefere yalısı, 204

Kehhâlbaşı; — bağı, Topkapusı yakınlarında, 224; — köşkü, 236

KEL OSMAN PAŞA, Hotin kal'ası muhâfızı, 158, 316

KELEŞ AĞA, Yılanlı Musa'nın dayısı oğlu, 99

KELLECİ OSMAN AĞA/PAŞA, 343; zağarcıbaşı, 106; Özü ağası, kul kethüdâsı olması, 180; kul kethüdası, yeniçeri ağalığı tevcihi, 260; yeniçeri ağası, 268; azli, 297

Kemah, 175, 248, 310

Kemâlçayırı, 345

kemân, 50, 384; —keş, 38, 54, 232, 391; —lik, 8

Kemerbaşı, 33

Kemer-i Edremid, 33, 191

Kemhâcıbaşı (medresesi), 212

KENAN EFENDİ, Haremeyn muhâsebeciliği tevcihi, 157; yeniçeriler kitâbeti tevcihi, 396

Kenan Mehmed Paşa (medresesi), 102; sâniye-i —, 114, 124

kenisa, 142

KEPECİ KALYON, zimmi, 189

Kepenekci Sinan (medresesi), 315

Kepsut, 310

kereste, 332; —ciler, 189

KERESTECİZÂDE [...] EFENDİ, 411

kerhâne ustaları, 269

KERİM BEY, Beylerbeyi'nde, 207

kerrâkeler, 273

Kerson, 332

Kesendire nâhiyesi kādıları, 429

KESTANECİZÂDE [...] EFENDİ, şer'iyâtcı olması, 141

KESTANECİZÂDE ZÂDESİ EFENDİ, vekāyi' kâtibi olması, 195; kassâm olması, 290

Keşan kazâsı, 427

keşf nâibi, 398

Keşfî Osman Efendi (medresesi), 243, 315; dersiyye-i —, 114

KEŞŞÂF ÖMER EFENDİ, Haleb-i şehbâ kādısı, Mısr-ı Kāhire kazâsı tevcîhi, 195; Mısr-ı Kahire kādısı, 341, 398, 425

Ketencilerbaşı, 269

kethüdâ, 64, 66, 76, 85, 90, 100, 104, 114, 131, 157, 158, 170, 173, 182, 190, 195, 243, 244, 250, 270, 271, 272, 285, 327, 330, 332, 333, 239, 341, 347, 354, 355, 371, 381, 392, 411, 421; — bey, 85, 279, 331, 334, 351, 356; — bey dâ'iresi, 331; — bey iç ağaları, 265, 279, 380; — bey imâmı, 186; — bey kitâbeti, 208; — bey odası, 222; — bey yedekleri, 380; — beyefendi, 353; — çekdirmesi, 22, 91, 147, 202, 286; — kalemi başhalîfesi, 100, 144; — kâtibi, 68, 71, 77, 144, 157, 162, 168, 243, 247, 279, 320, 331, 389; — kâtibi kahve ocağı, 46; — kitâbeti, 84, 226; — kitâbeti vekâleti, 226; — paşa, 231, 277, 314, 366; — paşa çavuşları, 277; — pergandisi, 98; — yeri ağalar, 269; —lık, 90, 140, 173, 298, 349, 374, 378; —-yı devlet-i sadrıazamlık, 374; —-yı sadr, 100; —-yı sadr-ı âlî, 78, 156, 208, 224; —-yı sadr-ı âlî vekîli, 260; —-yi sadrıazamî, 218, 264, 304, 354

KETHÜDAZÂDE, 221; türbesi, 234

Kıble çeşmesi, Ayazmakapısı içinde, 53, 400

Kıbleçeşmesi, Küçükpazar'da, 93

Kıbrıs, 164, 250; — cezîresi, 104, 170, 242; — kazâsı, 102; — muhassılı, 214

Kıbtî, târih-i —, 137

Kıbtiyân mahallesi, Ayvansarây yakınında, 25, 118

Kıbtiye (medresesi), cedîde-i —, 124

kılâ'-ı hakāniyye, 382

Kılburun, 238; — cengi, 240, 381; — kal'ası, 38, 237

Kılıc Ali Paşa, râbi'a-i —, 114

kılıç/lar, 167, 202, 274, 295, 318, 320, 353, 365, 389; — alayı, 49; — kalkan ta'lîmi, 233; —cılar, 97

Kılıç Ali mahallesi, Beşiktaş'ta, 42, 285

Kılıç Ali Paşa (medresesi), 248; dersiye-i —, 146; dersiye-i râbi'a-i —, 114, 176; sâniye-i —, 166; dersiye-i sâlise-i —, 229

Kılıç Ali tevliyeti, 76, 90

Kınalı, 96

Kınalı Dede (medresesi), 124

Kınıklı, 344

Kıptiler mahallesi, *bk.* Kıbtiyân mahallesi

Kırım, 38, 75, 110, 113, 175, 185, 216, 218, 223, 234, 237, 252, 256, 277, 290, 321, 343, 402; — hanı, 41, 214

KIRIM GİRÂY HÂN, 340

Kırımî Elhâc Mustafa (medresesi), dersiyye-i —, 113, 167

kırkıncı bölüğün başeskisi, 159

Kırkkilise, 84, 425

kırlangıç, 22, 91, 13, 147, 163, 2026, 234, 242, 286, 291, 322, 325, 350, 414, 429

Kırşehri, 210

kısteyn mevâcibi, 75

kışlalar, 83, 197, 236

kıvırcık, 105; — koyunu, 24, 44, 302

Kızıl musluk, Aksaray'da, 39, 253

Kızıladalar, 56, 430

Kızkulesi, 53, 393, 399; — dîzdârı, 53, 399

KİKİ/KİKU ABDULLÂH PAŞA, Diyarbekir tevcihi, 157; Mısr-ı Kahire vâlîsi olması, 170, 210, 333

kiler kethüdâsı, 410
kilidci, 399
Kilis, 113, 186; — vâlîsi, 190
kilise, 23, 28, 33, 94, 189, 301
Kilise câmi'-i şerîfi imâmı, 131
kiraz, 14, 286
Kirazlı Mescid Mahallesi, 159
Kiremid mahallesi, 18, 61
Kirmasti (medresesi), 146
Kirmâsti mahallesi, Sultan Mehmed câmi'i yakınlarında, 318
kisedâr, 86, 103, 148, 185
kitâb; —cı, 44, 250, 319, 403, 406; —hâne, 138; —hâne hocası, 138, 370
Kitâbcı, medrese-i —, 319
Kitabhâne (medresesi), 166
Klis, 210
KOCA KÜRD AĞA, cebecibaşı, vefatı, 176
Koca Mustafa Paşa, 23, 97; — âsitânesi Şeyhi, 92, 97; — (medresesi), 96
Kocaeli, 211; — eyâleti, 418
KOÇA, kapudan, 351
koçu, 277
KOÇU, Sırb re'âyâsının sergerdesi, 302
Koğacıdede; — camii, 18; — (medresesi), 166
KOLÇAK MUSTAFA AĞA, ser-bevvâbîn-i dergâh-ı âlî, nefyi, 252
kolluklar, 97, 132, 365
Kolonya, 110
KOLURMA, kapudan, 404
konakçı, 281; — paşa, 346; — tuğu, 280
KONEVÎ İMAMZÂDE EFENDİ, Haleb-i şehbâ kādısı, 64; Edirne kādısı, Medîne-i münevvere kazâsı tevcîhi, 318,
Konya, 65, 70, 71, 73, 74, 96, 118, 179, 185, 189, 192, 243, 249, 425; — âsitânesi, 71; — eyâleti, 188; — kazâsı, 162, 195; — mansıbı, 118; — vâlîsi, 68, 192
Korfa, 371
Korfu adası, 13
koru ağalığı, 214
Kosyak, 349, 355
koşular, 401, 413
Kovacı Dede câmi'i, 62
koyun, 184, 197; — celebleri, 32
kömür çenberleri, 106
KÖPRÜLÜ, 250
KÖPRÜLÜ HALİL EFENDİ, *bk.* Halil Efendi, Köprülü
KÖRBEY, Açıkbaşlardan, Gürcü beyi, 26, 120
Körler Yolu, 201
KÖSE MUSTAFA PAŞA, Anapa muhâfızı, 327
Köseç Ali, dersiye-i —, 176
kösler, 342, 394; — çalınması, 265, 279, 367
Köstence, 64, 231, 242, 245, 248, 375; — a'yânı, 375
Köstendil, 158, 190, 228, 421; Livâ-i —, 210; — mansıbı, 317
Köşkaltı, 222, 269
köşkler, 93, 326
kral, 44, 168, 254, 257, 262, 309, 323, 352; — anbarı, 382; — ordusu, 309
Kuban; — hânı, 36, 340; — seraskeri, 36, 220
Kubbealtı, 41, 280, 359
kudât, 61, 140, 150, 328, 392; eşrâf-ı —, 260; —-ı asâkir, 80, 82, 249, 406, 413, 426; —-ı asâkir efendiler, 222, 326; —ı kirâm mansıbları, 391
Kuds-i şerîf; — kādısı, 71, 139, 243, 246, 419, 425; — kazâsı, 102, 171, 183, 235, 298; — pâyesi, 150, 165, 281
kuka, 28; — ilbâsı, 143
kul, 115, 257, 269, 296, 390; — çavuşları, 191, 266, 268; — kayığı, 398; — kethüdâsı, 65, 86, 98, 135, 148, 155,

161, 180, 260, 266, 268, 297, 349, 376, 387; — takımı, 279

Kula, 114

kulağuz odası, 266

Kulaksız mahallesi, Kasımpaşa'da, 20, 22, 81, 91

kullukçu/lar, 271, 272; —başı, 271

Kum meydânı, 323

kumbara/lar, 37, 38, 91, 224, 316, 323; — atılması, 203, 233

Kumkapı, 28, 39, 45, 145, 147, 247, 326, 397

kundak; — baskını, 98; — bırakılması, 25, 118, 161; — konma, 23; —çı, 30

Kur'ân, 8, 27, 48, 303, 353; —-ı azîm, 127, 134, 149; —-ı azîmü'ş-şân kırâ'eti, 69, 358; —-ı kerîm tilâveti, 357

KURD PAŞA, 104, 206; vefatı, 206

kurrâlık, 337

kurrâü'l-hâc, 337

Kurşunlumahzen, 34, 43, 101, 196, 197, 292, 429, 430

KURT PAŞA, 105

Kuruçeşme, 42, 51, 55, 283, 295, 386, 422; — karyesi, 283

Kurukavak, Eyüb'te mahkeme karşısında, 32, 179

Kuşadası, 244

Kuta, 325

KUTUB MEHMED EFENDİ, müderris, 249

Kutucular hanı, Tahtakale'de, 45, 269, 323

Kuyucak, 25, 96, 112, 137, 363, 373, 412, 417

Kuyudibi, 61; — camii, 18, 61

kuyumcu/lar, 47, 338; —başı, 86

KÜÇÜK ALİ EFENDİ, mâliye tezkirecisi, 85; mevkûfatcılık tevcihi, 226

KÜÇÜK ALİOĞLU, Payas'da şakī, 116, 135, 138, 189, 190

Küçük Çekmece, 63

küçük evkāf, 85, 157, 208, 226, 396; — pâyesi, 292; — vekâleti, 226

KÜÇÜK HAFÎD EFENDİ, 195

Küçük hamâm, 55, 422

KÜÇÜK HÜSEYİN AĞA, mâbeynci, 54, 401, 407, 410; berberbaşı olması, 364, 408; çukadâr ağa olması, 418

KÜÇÜK İBRAHİM EFENDİ, atlu mukābeleciliği tevcihi, 85; kapu kethüdası, 217; nüzül emîni, Matbah-ı âmire emîni olması, 247; — konağı, 256

Küçük İmam, 402

küçük kal'a tezkireciliği, 85, 157, 209, 227, 396; — vekâleti, 227

Küçük Levend çiftliği, 49, 372

Küçük Pazar çarşısı, 53

küçük rûznâme, 85, 157, 208; —cilik, 396; —cilik vekâleti, 226

küçük tezkireci, 278, 297, 320; —cilik, 225; —cilik vekâleti, 225

Küçükçekmece, 47, 250, 280, 343

Küçükpazar, 23, 31, 169, 269; — çarşusu, 400; — kulluğu, 93

Küçüksu, 21, 84, 168, 397

kürek, vaz'-ı —, 206

kürk/ler, 20, 39, 55, 201, 216, 296, 318, 375, 387; bol yenli —, 277; — ilbâsı, 164, 242, 362, 370; — odası, 331; —-i samur, 323

Kürkci kapusu, 333

Kürkcübaşı, Medrese-i —, 228

Kürkçü kapısı, Galata'da, 46, 333

Kütahya, 96, 103, 110, 170, 188, 214, 283, 423; — kal'ası, 199; — mansıbı, 370; — nâibi, 283; — vâlîsi, 103

küttâbî-i sadr-ı âlî, 146

kütübhâne, 50, 377; —hâne hocası, 41, 65, 279; — kitapçısı, 50

Lâdik, 156, 214

lağımcı/lar, 55, 273, 422; — alemi, 273

lala; ikinci —, 361, 373; üçüncü —, 361

LALA MAHMÛD BEYEFENDİ; Vâlide Sultan kethüdâsı, 53, 361, 364, 401, 405, 406, 405, 410, 411, 420, 424

LALA MEHMED EFENDİ, maliye tezkireciliği tevcihi, 208; küçük rûznâmçecilik tevcihi, 226; atlu mukâbeleciliği tevcihi, 396

Laleli, 321, 369; — câmi'i, 49, 52, 206, 362, 393, 428; — câmi'i Cuma şeyhi, 35; — şeyhi, 182, 321; — tevliyeti, 428

Lalezâr mahallesi, Silivrikapı'da, 42, 284

LAMBO, kapudan, 404

Lâpseki, 31, 162, 173, 244, 398; — kazâsı, 199

Lârende, 124

LATÎF EFENDİ, Şeyhzâde —, mahsûl kethüdası olması, 290

LATÎF MOLLA EFENDİ, kapan-ı dakīk nâibi olması, 424

Lazaret, 353; — Kal'ası, 298

Lazarete, 298, 299, 312, 319, 354, 355; — muhâfazası, 317; — sahrası, 301

LEBİBA, Şeyh —, 8

Lefke, 139, 341

Lefkoşa, 128, 183, 291; — kazâsı, 195

Leh, 343; — kralı, 391; —lüler, 307

levendât, 98

Leylak bağçesi, 50, 378

leyle; —i Kadir, 206; —-i Mi'râc, 291

Lezgi elçisi, 24, 104

lihye, 152, 362

liman; — nâzırı, 237; — re'îsi, 50, 231, 237, 377; — re'îsi odası, 376

Limni, 102, 155; — cezîresi, 101, 102, 140, 181, 252, 325, 427; — kayığı, 101

livâ, 275, 386; —-i sa'âdet, 274, 276; —-i şerîf, 273, 274, 275, 278, 279, 281, 282, 299, 344, 346, 348, 355, 356; —-i şerif alayı, 276, 366; —-i şerîf sanduğu, 277

LÜTFÎ BEY, medrese-i —, 171

LÜTFULLAH EFENDİ, 166

Ma'lûlzâde (medresesi), 123

mâbeynci, 54, 188, 237, 239, 247, 401, 402, 407, 409, 410

Macar; — altını, 240; — katanası, 300, 301

maçina, 407

Magosa, 94, 170, 242, 335, 427; — cezîresi, 334; — kal'ası, 261

mağselhâne, 337

mahfel, 155; —-i şerîf, 69, 79, 149

Mahfeler, 149

MAHMUD, Sultân —, şehzade, 22, 81, 90, 141; doğumu, 20

MAHMÛD, Cellâd, 50, 376

MAHMÛD AĞA, Baltacı, 176

MAHMÛD AĞA, kitâbcı, 403

MAHMÛD AĞA, Üsküdârî —, Galata ağası olması, 160

MAHMÛD AĞA, *bk.* Ağa Mahmûd Paşa

Mahmûd Ağa (medresesi), Sütlüce'de, 212

MAHMUD BEY, Kâmil Ahmed Paşa biraderzâdesi —, Büyük kal'a tevcihi, 396

MAHMÛD BEYEFENDİ, *bk.* Lala —

MAHMÛD EFENDİ, Ankaravî Esseyyid —, müderris, 146

MAHMÛD EFENDİ, Bayburdîzâde —, Haleb-i şehbâ tevcîhi, 298

MAHMÛD EFENDİ, Hâfız Terzi Hüseyin Ağazâde —, Kuds-i şerîf kâdısı, 139

MAHMÛD EFENDİ, Hatîbzâde, 146

MAHMÛD EFENDİ, Karabigalı Çete —, mûsıla-i Süleymaniye müderrisi, vefatı, 161

MAHMÛD EFENDİ, Kemahlı —, müderris, 175, 248, 310

MAHMÛD EFENDİ, küttâbî-i sadr-ı âlî, 146

MAHMÛD EFENDİ, Manyasî —, Havâss-ı Mahmûd Paşa müderrisi, 96

MAHMÛD EFENDİ, medrese-i sâniye-i —, 176

MAHMÛD EFENDİ, Mîr —, sadrıazam Yusuf Paşa mahdûmu, müderris, 136, 159

MAHMÛD EFENDİ, Morevî —, küttâbî-i sadr-ı âlî, 44, 146, 319

MAHMÛD EFENDİ, Yalvacî Esseyyid —, müderris, 212, 228; Yenişehr-i Fener kazâsı tevcîhi, 296

MAHMÛD EFENDİ, Zihneli —, müderris, 167

MAHMÛD EFENDİ, Zileli Osman Efendizâde Esseyyid —, 96

Mahmûd Efendi âsitânesi *bk.* Hudâyî âsitânesi

MAHMUD I., 2

MAHMUD PAŞA, *bk.* Barlı —

MAHMUD PAŞA, *bk.* Kara —

MAHMÛD PAŞA, Adana valisi, 209

MAHMÛD PAŞA, Ali Paşazâde —, Tunus eyâleti tevcihi, 210

Mahmûd Paşa (medresesi), 123

Mahmudpaşa, 227, 323; — camii, 45, 50, 379; — çarşısı, 55, 422; — mahkemesi, 55, 422; — nâibi, 239

mahrec ma'zûlleri, 277, 366

mahsûl kethüdası, 290

mahzarlar, 180, 328, 335

makaracılar, 46, 333

Malatya, 113, 167

mâlikâne/ler, 300, — ashâbları, 282, 391; — halîfesi, 77

mâliye tezkireciliği, 85, 157, 208, 226, 391, 396; — vekâleti, 226

Malta, 55, 418

Maltepe, 67, 132

manavlar, 55, 422

MANDALİYATÎ MUSTAFA EFENDİ, müderris, 167

Mandıra, 185; — ustalığı, 402

Manisa, 73, 107, 364

Manisalı Çelebi (medresesi), 114, 228

MÂNÎZÂDE [...] EFENDİ, tezkireci olması, 141

MANOL BEY, Çengelköylü —, Boğdan Beyi, 376

MANSÛRÎ EFENDİ, 64

Manyas, 235; — Müftîsi, 113

Mar'aş, Maraş, 212, 425; — kazâsı, 112, 170; eyâlet-i —, 209

marangozlar, 54, 407

Mardîn, 35, 182, 206, 207, 234, 321

Mardinî Efendi *bk.* Halîl Efendi, Mardînî Eşşeyh Esseyyid —

masraf; — kitâbeti, 396; —-ı şehriyârî kitâbeti, 85, 157, 208

mataracılar, 380

matbah; — emâneti, 85, 157, 208, 226, 396; — takımları, 273; —-ı âmire emâneti, 140; —ı âmire emîni, 187, 220, 247, 410

matlabcı, 32, 178

mavna/lar, 24, 56, 430

MAVRİYANİ NİKOLA VOYVODA, Eflak voyvodası, 348

maymun oynatıcıları, 25

Maymuncular odaları, Kıbtiyân mahallesinde, 118

Mazgid, 52, 393

meclis; —i meşveret, 346, 348; —-i şûrâ, 352, 353

Mecmu'a-i Takaya, Zâkir Şükri Efendi'nin eseri, 7

Medine, Medîne-i münevvere, 23, 93, 182, 183, 201, 255, 256, 295, 319, 341, 373, 430; — kādısı, 83, 135, 139, 140, 162, 189, 195, 199, 243, 336, 359, 383, 425; — binâ emîni, 93; —

kazâsı, 122, 244, 319; — ma'zûlleri, 277; — pâyesi, 373, 378, 425, 428

medrese, 18, 24, 27, 31, 44, 56, 62, 117, 123, 124, 126, 131, 136, 138, 141, 146, 158, 159, 166, 171, 175, 176, 184, 185, 190, 201, 212, 228, 235, 243, 248, 294, 299, 315, 319, 426; — ru'ûsu, 174; — tahsili, 8; —i cedîd müderrisi, 138; —-i hümâyûn, 138

Mehadiye, 299, 300, 301, 302, 305, 309, 312, 319, 350, 351, 353, 417; — boğazı, 300, 301, 305, 346, 349, 350; — fethi, 308; — fütûhâtı, 350; — kal'ası, 300, 350, 351; — kasabası, 300, 301, 305; — muhâfızı, 353; — şehri, 351

mehdîlik iddi'âsı, 419

MEHMED, Elhâc —, Bıçakcı Alaeddin mescidi dersiyesinin vâkıfı, 228

MEHMED, Nurullâh Efendizâde —, müderris, 213

MEHMED, Sultân —, şehzâde, vefatı, 24, 106

MEHMED ÂBİD EFENDİ, Dârendeli —, müderris, 113, 124

MEHMED ÂBİD EFENDİ, Nûri Mollazâde —, müderris, 159

MEHMED AĞA, Argıdoğlu Elhâc —, sâbık Galata voyvodası ve gümrük emîni, vefatı, 140

MEHMED AĞA, batakçı, 32, 184

MEHMED AĞA, Kürd —, cebecibaşı, 271; tayini, 155; azli, 317

MEHMED AĞA, Cebecibaşı ocakları baş kethüdâlığı tevcîhi, 227

MEHMED AĞA, cebecibaşı-i sâbık, sadâret-i uzmâ kethüdâsı vekili tayini, 225

MEHMED AĞA, Çadırcıoğlu —, 214

MEHMED AĞA, çakırcıbaşı, sipâh ağalığı tevcihi, 209

MEHMED AĞA, Çayırzâde —, mirâhur-ı sânî olması, 251

Mehmed Ağa dersiye-i —, 171; medrese-i —, 248

MEHMED AĞA, Elhâc —, topcubaşı, azli, 148, nefyi, 162

MEHMED AĞA, Enderûn-ı hümâyûndan, 107

MEHMED AĞA, Halebli —, İstanbul baruthâne nezâreti tevcihi, 157

MEHMED AĞA, Hamza Paşa kethüdâsı, cebecibaşı olması, 182; Sipâh ağalığı tevcihi, 158

MEHMED AĞA, Hotinli dâmâdı, top arabacıbaşı, 227, 272; tevcihi, 158, 211; vekâleti tevcihi, 397

MEHMED AĞA, Hünkâr hemtâcısı, 102

MEHMED AĞA, kapu ağası, 128

MEHMED AĞA, kul kethudâsı, 376

MEHMED AĞA, Kul Kethüdası, yeniçeri ağası olması, 297

MEHMED AĞA, Kuyumcubaşı, cizye başbâkīkulu, 86

MEHMED AĞA, Medîne-i münevvere binâ emîni, 93

MEHMED AĞA, muhzır, 107

MEHMED AĞA, Sakızlı —, mirâhur-ı sânî, 167; tayini, 117; azli, 251

MEHMED AĞA, Silahdâr-ı hazret-i şehriyârî, azli, 216

MEHMED AĞA, Sivasî —, yeniçeri ağası, 106, 125, 135; tayini, 98

MEHMED AĞA, Tabakoğlu Elhâc —, Kavak ustası, 102; nefyi, 140

MEHMED AĞA, vezîr karakulağı, 107; azli, 105

Mehmed Ağa câmi'i, 18, 61

MEHMED ALİ EFENDİ, HÂFIZ —, İmâm-ı sadr-ı âlî Morevî —, müderris, 176

MEHMED ÂRİF BEYEFENDİ, Bekir Beyzâde —, küçük evkāf tevcihi, 85; piyâde mukābeleciliği vekâleti tevcihi, 226

MEHMED ÂRİF EFENDİ, Dürrizade Esseyyid —, 112; Dârülhadîs'den, İzmir kādısı olması, 123; Rumeli kādıaskeri Nakībü'l-eşrâf, 72, 80, 83; Nakībü'l-eşrâf ve Re'îsülulemâ, 88;

şeyhülislâm, 91, 95, 110, 142, 144, 392, 411, 423; tayini, 21, 88; azli, 129

MEHMED ÂRİF EFENDİ, Esseyyid —, eşrâf'dan Mustafa Efendi'nin oğlu, 284, 319

MEHMED ÂRİF EFENDİ, Gāşım Mollazâde Esseyyid —, müderris, 236

MEHMED ÂRİF EFENDİ, Hekimbaşı birâderzâde[si] Esseyyid —, müderris, 200

MEHMED ÂRİF EFENDİ, Îsâzâde, Dârülhadîs müderrisi, 95; İzmir kazasına tayini, 123, 387, 425; müfettiş, 406;

MEHMED ÂRİF EFENDİ, Keçecizâde —, müderris, 114, 229

MEHMED ÂRİF EFENDİ, Mollacıkzâde hafîdi, müderris, 176

MEHMED ÂRİF EFENDİ, Uryânîzâde zâdesi —, müderris, 316

MEHMED ÂSIM EFENDİ, Âsım Bey hafîdi, müderris, 176

MEHMED ÂSIM EFENDİ, Defterdâr Ahmed Paşazâde, Tersâne anbarları nezâreti tevcihi, 85; hâslar mukāta'acılığı tevcihi, 209

MEHMED ATÂ EFENDİ, Şerîf Efendizâde Esseyyid —, sâbık Galata kādısı, 110

MEHMED ATÂULLAH EFENDİ, Çukadârzâde Esseyyid —, müderris, 124

MEHMED ATÂULLAH EFENDİ, Esad Efendizâde Esseyyid —, 91

MEHMED ATÂULLÂH EFENDİ, Mollacıkzâde İshak Efendi mahdûmu, 122

MEHMED ATÂULLÂH EFENDİ, Şeyh Molla Efendizâde —, İstanbul pâyesi verilmesi, 295

MEHMED ATÂULLÂH EFENDİ, Şeyhülislâmzâde Dürrîzâde Esseyyid —, şeyhülislâm, 66; azli, 63, vefatı, 70

MEHMED ATÂULLÂH EFENDİ, Yemliha Efendizâde Esseyyid —, müderris, 200, vefatı, 287

MEHMED AVNULLÂH EFENDİ, Hidâyet Mollazâde Esseyyid —, 131

MEHMED BEY, Darbhâne-i âmire emîni, 59; azli, 68

MEHMED BEY, kapıcıbaşı, cizye başbâkīkulluğu vekâleti tevcîhi, 227

MEHMED BEY, sâbık Tersâne-i âmire emîni, 159

MEHMED BEY, şehremîni

MEHMED BEY/PAŞA, üç tuğ ile vezâret verilmesi, 160

MEHMED BEYEFENDİ, *bk.* Mehmed Emîn Efendi, Feyzî Beyzâde —

MEHMED BEYEFENDİ, sâbık darbhâne emîni, şehremâneti tevcihi, 85, 115; Tersâne-i âmire emîni olması, 139

MEHMED BEYEFENDİ, sadrıazam mahdumu, cizye muhâsebecisi, 85

MEHMED CELÂL EFENDİ, Defterdâr Âtıfzâde zâdesi —, müderris, 131

MEHMED ÇELEBİ EFENDİ, İsmail Efendizâde Hâfız Eşşeyh Esseyyid Elhâc —, türbedâr, 179

MEHMED DERVÎŞ EFENDİ, Abdullâh Efendizâde Esseyyid —, Nakībü'l-eşrâf, 359, 366, 367; tayini, 89; Rumeli pâyesi verilmesi, 251 nekābet tevcîhi, 259; Rumeli kādıaskeri olması, 290

MEHMED DERVÎŞ EFENDİ, Hâfız —, İmâm-ı evvel-i şehrîyârî, 96; Üsküdar kazâsı tevcîhi, 420

MEHMED EFENDİ, Abdülkerîm Efendi dâmâdı, büyük kal'a tezkireciliği tevcihi, 85; anbârlar nezâreti tevcihi, 209

MEHMED EFENDİ, Adanalı —, müderris, 200

MEHMED EFENDİ, Ahıskalı —, Erzurum kadısı olması, 75; müderris, 166; dersiâm, 213

MEHMED EFENDİ, Alâiyeli Kādızâde —, müderris, 123

MEHMED EFENDİ, Amasyalı Esseyyid —, müderris, 114, 166, 190; dersiâm, 213

MEHMED EFENDİ, Âmidî Esseyyid —, Şâfi'î müftîsi, hareket-i hâric müderrisi, 113, vefatı, 158

MEHMED EFENDİ, Anadolu muhâsebecisi, hazîne kethudâsı, şehremîni olması, 416

MEHMED EFENDİ, Arnavud —, Darbhâne-i âmire emîni, 246, 377; tayini, 68; azli, 187; Anadolu muhâsebeciliği vekâleti tevcihi, 226; sultan kethüdası, 378

MEHMED EFENDİ, Beyrutî Esseyyid —, müderris, 236

MEHMED EFENDİ, Bezzâzzâde Hâfız Esseyyid —, müderris, 176

MEHMED EFENDİ, Bozoklu Eşşeyh —, Süleymâniye şeyhi, 321

MEHMED EFENDİ, Çarşambalı —, müderris, 113, 124

MEHMED EFENDİ, Dimetokalı Esseyyid —, müderris, 200, 235

MEHMED EFENDİ, Elhâc —, eşrâf-ı kudâtdan, 392

MEHMED EFENDİ, Elhâc —, sâbık kethüda kâtibi, mukābele-i süvâri olması, 247

MEHMED EFENDİ, Esseyyid —, Başmüsevvid, Çorlu müderrisi, 96, 109

MEHMED EFENDİ, Gümülcineli Esseyyid —Mekke-i mükerremeden ma'zûl, 205; İstanbul pâyeli, 260; Anadolu pâyesi verilmesi, 341

MEHMED EFENDİ, Hâfız Esseyyid —, müderris, 113

MEHMED EFENDİ, Hâfız Boyâbâdî —, müderris, 200

MEHMED EFENDİ, Hâfız Dervîş Paşa İmâmı, müderris, 146

MEHMED EFENDİ, Hâfız Konevî Hamza Efendizâde —, müderris, 243

MEHMED EFENDİ, Hatîbzâde Esseyyid —, müderris, 109

MEHMED EFENDİ, Hızırzâde Eşşeyh —, Sultan Selîm şeyhi, Nûr-ı Osmânîye'ye tayini, 321

MEHMED EFENDİ, Hoca Müftîzâde Seyyid —, 162

MEHMED EFENDİ, İmâm-ı sadr-ı âlî Amasyalı Esseyyid —, 114

MEHMED EFENDİ, İsmail Efendizâde Hâfız Eşşeyh Esseyyid Elhâc —, 72

MEHMED EFENDİ, İzzet Paşa İmâmı Elhâc —, müderris, 146

MEHMED EFENDİ, kapu ağası yayası, Kefe mukāta'acılığı tevcihi, 209

MEHMED EFENDİ, kapudan paşa mühürdârı, topcular kitâbeti tevcihi, 157

MEHMED EFENDİ, Karahisarî Mehmed Efendizâde —, müderris, 185, 212

MEHMED EFENDİ, Karsî —İzmir kādısı, 170, Şam kādısı, 284, dersiâm, vefatı, 285; müderris, 138

MEHMED EFENDİ, Kırımî —, müderris, 110

MEHMED EFENDİ, Konevî Dâmâdı Esseyyid —, 96

MEHMED EFENDİ, Konevi İmâmızâde —, müderris, 212

MEHMED EFENDİ, Manyas Müftîsizâde Esseyyid —, müderris, 113

MEHMED EFENDİ, Manyasî —, müderris, 235

MEHMED EFENDİ, Mîr Esseyyid —, müderris, 228

MEHMED EFENDİ, Molla Müftîsizâde Esseyyid —, müderris, 159

MEHMED EFENDİ, Morevî Elhâc Esseyyid —, müderris, 200

MEHMED EFENDİ, Musullu —, ibtidâ-i hâric müderrisi, 289; Fas padişahına elçi olarak yollanması, 34, 196 Fas'dan dönmesi, 42

MEHMED EFENDİ, Müftîzâde Esseyyid —, Mekke-i mükerreme pâyeli, 425

MEHMED EFENDİ, Nazillili Eşşeyh —, 102

MEHMED EFENDİ, Osmanpazarî Esseyyid —, müderris, 249

MEHMED EFENDİ, sâbık Belgrad defterdârı, tarihcilik tevcihi, 158

MEHMED EFENDİ, Seyyid —, Çavuşlar kâtibi, Küçük evkāf vekâleti tevcihi, 226

MEHMED EFENDİ, sırkâtibi, 310

MEHMED EFENDİ, Sultan Mehmed kâtibi, anbarlar emâneti tevcihi, 209

MEHMED EFENDİ, Süleymaniye cami'-i şerîfi imâmı, vefatı, 119

MEHMED EFENDİ, Şeyhülislâm etbâ'ından, 118

MEHMED EFENDİ, Şeyhzâde —, müderris, 96

MEHMED EFENDİ, Trabzonî —, müderris, 171

MEHMED EFENDİ, Ula Müftîsizâde —, müderris, 249

MEHMED EFENDİ, Ulalı —, müderris, 124

MEHMED EFENDİ, Yalvâcî Esseyyid —, müderris, 176

MEHMED EFENDİ, yazıcı-i esbak, Haremeyn muhâsebeciliği tevcihi, 85

MEHMED EFENDİ, Yazıcızâde —, *Muhammediye* müellifi, 66

MEHMED EFENDİ, Yenişehrî Musannif —, müderris, 171

MEHMED EFENDİ, Vardarî Şeyhzâde —, Dârülhadîs müderrisi, 123; Selânik kazâsı tevcîh, 165

Mehmed Efendi (medresesi), cedîde-i —, 185

MEHMED EMÎN EFENDİ, Abdüsselâm mütevellisi, gurabâ-i yesâr kitâbeti tevcihi, 85

MEHMED EMÎN EFENDİ, Ahmed Mollazâde —, 102

MEHMED EMÎN EFENDİ, Atçeken Ağasızâde —, kalyonlar kitâbeti tevcihi, 396

MEHMED EMÎN EFENDİ, Baltacızâde —, müderris, 138

MEHMED EMÎN EFENDİ, Berberzâde —, müderris, 176

MEHMED EMÎN EFENDİ, Ebûbekir Ağazâde —, 171; Süleymaniye müderrisi, 175, Üsküdar kazâsı tevcîhi, 228

MEHMED EMÎN EFENDİ, Esseyyid Abdullâh Efendizâde Esseyyid —, müderris, 212

MEHMED EMÎN EFENDİ, Feyzî Beyzâde —, cebeciler kâtibi, 85, 226; tevcihi, 208; Başmuhasebeci olması, 374

MEHMED EMÎN EFENDİ, Hâcegân-ı dîvân-ı âlî'den, 104

MEHMED EMÎN EFENDİ, Hâfız —, Kisedâr biraderi, müderris, 185

MEHMED EMÎN EFENDİ, Hekimbaşı dâmâdı, ulûfeciyân-ı yesâr kitâbeti tevcihi, 85

MEHMED EMÎN EFENDİ, İsmail Paşazâde Esseyyid —, Bağdad'dan ma'zûl, 235

MEHMED EMÎN EFENDİ, İzzet Efendizâde Esseyyid —, müderris, 316

MEHMED EMÎN EFENDİ, Kalyonîzâde Esseyyid —, Ağakapusu kassâmı olması, 173; hâssa kâtibi olması, 290

MEHMED EMÎN EFENDİ, Keçecizâde —, müderris, 124

MEHMED EMÎN EFENDİ, Kethüdâ Bey birâderi, arpa emâneti tevcihi, 85

MEHMED EMÎN EFENDİ, Kisedâr Yusuf Efendizâde, Bursa mukāta'acılığı tevcihi, 86

MEHMED EMÎN EFENDİ, Külâhîzâde Esseyyid —, müderris, 123

MEHMED EMÎN EFENDİ, Lezgîzâde — müderris, 124

MEHMED EMÎN EFENDİ, Musulî —, müderris, 176

MEHMED EMÎN EFENDİ, müderris, 113

MEHMED EMÎN EFENDİ, Müsevvid Elhâc —, müderris, 124

MEHMED EMÎN EFENDİ, Nâilî Kaynızâde —, müderris, 109

MEHMED EMÎN EFENDİ, Sinobî —, mektûbcu başhalîfesi olması, 131

MEHMED EMÎN EFENDI, Şehrîzâde —, toparabacılar kitâbeti tevcihi, 226

MEHMED EMÎN EFENDİ, Şerbetçizâde dâmâdı, surre-i hümâyûn emîni olması, 285, 410

MEHMED EMÎN EFENDİ, Şeyhülislam Veliyüddin Efendi'nin oğlu —, Kayseriye ve Mekke-i mükerreme pâyeli, 110; İstanbul pâyeli, 153, 187; Anadolu pâyeli, 195; Anadolu kādıaskeri, 359, 366, 390; tayini, 340

MEHMED ES'AD BEY/EFENDİ, İbrahim Paşazâde Esseyyid —, müderris, 109, 138

MEHMED ES'AD EFENDİ, Bursalı Hâdîzâde Esseyyid —, Filibe kādısı, 420; nefyi, 284

MEHMED ES'AD EFENDİ, Bursalı Milhîzâde Esseyyid —, Belgrad kazâsı tevcîhi, 212

MEHMED ES'AD EFENDİ, Hayatîzâde mahdûmu, müderris, 114, 236

MEHMED ES'AD EFENDİ, Kādirîzâde hafîdî, 114

MEHMED ES'AD EFENDİ, Kara Halil Efendizâde hafîdi —, müderris, 213

MEHMED ES'AD EFENDİ, Kastamonî Halil Efendizâde —, 114

MEHMED ES'AD EFENDİ, Mehmed Sâlih Efendizâde —, İstanbul kādısı, 277

MEHMED ES'AD EFENDİ, Mustafa Paşa hafîdi Esseyyid —, müderris, 213

MEHMED ES'AD EFENDİ, Nûri Efendi hafîdi Bereket Molla biraderi, müderris, 171

MEHMED ES'AD EFENDİ, Refi' Efendizâde —, müderris, 114, 200

MEHMED ES'AD EFENDİ, Tokadî Ömer Efendizâde Esseyyid —, müderris, 212

MEHMED ES'AD EFENDİ, Uşakîzâde hafîdi Esseyyid —, müderris, 248

MEHMED ES'AD EFENDİ, Vassâf Abdullâh Efendizâde —, sâbık şeyhülislâm, 9, 64, 165, 337, 427

MEHMED EŞREF EFENDİ, Çelebizâde hafîdi Esseyyid Elhâc —, müderris, 228

MEHMED FÂİZ EFENDİ, Bıçakcılar imâmı hafîdi Esseyyid —, 425, 428; Medîne-i münevvere pâyesi verilmesi, 373

MEHMED FÂİZ EFENDİ, Esseyyid —, sâbık Edirne kādısı, 84

MEHMED FİKRÎ EFENDİ, müderris, 96

MEHMED HAFÎD EFENDİ, Âşir Efendizâde —, müderris, 228

MEHMED HÂLİD BEYEFENDİ, Esseyyid —, 428

MEHMED HÂLİD EFENDİ, Fâiz Efendizâde Esseyyid —, 114

MEHMED HALÎM EFENDİ, Murad Efendizâde —, müderris, 229

MEHMED HÂLİS EFENDİ, Esseyyid —, Galata kādısı, Bursa kazâsı tevcîhi, 246; Bursa kādısı, 378

MEHMED HASÎB EFENDİ, Kâmilîzâde Esseyyid —, müderris, 176

MEHMED HÂŞİM EFENDİ, Amasyalı Esseyyid —, müderris, 249

MEHMED HİDÂYETULLÂH EFENDİ, Nurullâh Efendizâde —, müderris, 175

MEHMED İSLÂM EFENDİ, Filibeli Esseyyid —, müderri, 113s, 138

MEHMED İSMET EFENDİ, İsâm Efendizâde —, 114

MEHMED İZZEDDÎN EFENDİ, Hekîmbaşı Saîd Efendi hafîdi, sâbık Galata kādısı Şam kazâsı tevcîhi, 341

MEHMED İZZET BEYEFENDİ, Büyük kal'a tevcihi, 396

MEHMED İZZET EFENDİ, Re'îs Osman Paşazâde Esseyyid —, Havâss-ı refî'a kazâsı tevcîhi, 362

MEHMED KÂMİL EFENDİ, Esseyyid Elhâc —, Medîne-i münevvere kâdısı, 83; Anadolu kādıaskeri ve Nakîbü'l-eşrâf, 183, 195, 251, 256, 259; Rumeli kādıaskeri, 359

MEHMED KÂMİL EFENDİ, Esseyyid —, Şeyhülislâm, 40, 262, 278, 311, 321, 339, 357, 359, 364, 373, 375, 390, 392, 401, 405, 406; azli, 54; nefyi, 427

MEHMED MA'RÛF EFENDİ, Esseyyid —, Tevfîk Efendi hafîdî, müderris, 213, 114

MEHMED MECÎD EFENDİ, Kalyonîzâde —, müderris, 185

MEHMED MEKKÎ BEY, Koyunbeyzâde —, müderris, 171; kethüda nasbı, 239

MEHMED MEKKÎ EFENDİ, Celebzâde —, İstanbul kādısı, 82, 83; azli, 83; Anadolu pâyesi, 83, 91, 116, Anadolu kādıaskeri, 130; Rumeli kādıaskeri olması, 141; Rumeli kādıaskeri, 146, 178, 194, 195, 239; Şeyhülislâm, 39, 239, 242, 247, 252, 256, 259, 392, 398, 411

MEHMED MEKKÎ EFENDİ, Çelebizâde —,

MEHMED MESÛD EFENDİ, Çeşmîzâde —, 114

MEHMED MOLLA EFENDİ, Keçecizâde —, 431

MEHMED MOLLA EFENDİ, Şerîfzâde —, sâbık şeyhülislâm, 163, 233, 404

MEHMED MÛCİB EFENDİ, Kâmil Efendizâde Esseyyid —, Nakībü'l-eşrâf, 190

MEHMED MUHSİN EFENDİ, Râşidzâde —, müderris, 123

MEHMED MURAD EFENDİ, Kara Muradzâde Esseyyid —, müderris, 76, 123, vezîr müfettişi, 197, 203

MEHMED MURAD EFENDİ, Nâfiz Efendi Hafîdi, 114

MEHMED MURAD EFENDİ, Sıddıkîzâde —, müderris, 185

MEHMED NAHÎFÎ EFENDİ, reisülküttâb vekili tayini, 225

MEHMED NÂİLÎ EFENDİ, Seyyid —, kâğıd-ı Enderûn tevcihi, 397

MEHMED NAÎM EFENDİ, teşrîfâtî, Sergi nezâreti tevcihi, 209

MEHMED NÂMÎ EFENDİ, Hâfız, Kethüdâ Bey imâmı Şeyh Ebûbekir Efendizâde —, müderris, 186

MEHMED NAZÎF EFENDİ, Mîr —, sadrıazamYusuf Paşa mahdûmu, müderris, 136, 159

MEHMED NECÎB EFENDİ, Refî' Efendizâde —, müderris, 229

MEHMED NESÎBÂ EFENDİ, Seyyid —, piskopos mukāta'acısı, 85; piyâde mukābeleciliği tevcihi, 208; maliye tezkireciliği vekâleti tevcihi, 226; mâliye tezkirecisi, azli, 391; küçük evkāf tevcihi, 396

MEHMED NİKSÂRÎ, şeyh, 60

MEHMED NİZÂMEDDÎN EFENDİ, Esseyyid Eşşeyh —, Esseyyid Eşşeyh Cemâlî Efendi'nin oğlu, 101

MEHMED NUREDDİN EFENDİ, Alizâde Esseyyid —, sâniyye-i Ayasofya-i kebîr müderrisi, 95

MEHMED NURİ EFENDİ, Esseyyid —, çukadâr ta'yîni, 402

MEHMED NURÎ EFENDİ, İmâm-ı sânî-i şehriyârî Esseyyid —, müderris, 123, 146, 166

MEHMED NURULLÂH EFENDİ, Kethüdâ Nazîf Efendi birâderzâdesi Esseyyid —, müderris, 114, 124

MEHMED PAŞA, Abdülcelîl oğlu, Kars tevcîhi, 100

MEHMED PAŞA, Aydoslu —, 252, Tırhala sancağı verilmesi, 134; Silistre'den azli ve Rumeli vâlîsi olması, 188; Rumeli eyâleti tevcîhi, 209; tuğlarının geri verilmesi, 423

MEHMED PAŞA, Azmzâde Elhâc —, Şam valisi, 17; Emîrülhâc, 57, 69

MEHMED PAŞA, İçel vâlîsi, Cidde vâlîsi ve şeyhü'l-harem olması, 198; Cidde vâlîsi ve Şeyhü'l-harem, azli, 397

MEHMED PAŞA, Hanya vâlîsi, 162, Diyarbekir vâlîliği tevcîhi, 179

MEHMED PAŞA, kapucu, 140

MEHMED PAŞA, Mîralem —, mîrimîrândan, 210

MEHMED PAŞA, Muhsinzâde —, Esma Sultan'ın zevci, 43; — imâmı, 112, 146; — mühürdârı, 85; türbesi, 299

MEHMED PAŞA, Muhtar Paşazâde —, İskenderiye mutasarrıfı, 210

MEHMED PAŞA, sadr-ı esbak, 156, 209

MEHMED PAŞA, Silahdâr —, Kandiye vâlîsi, vefatı, 310

MEHMED PAŞA, Süleyman Paşazâde —, mîrimîrândan, 211

Mehmed Paşa (medresesi), Kadırga limanında, 131, 136, dersiye-i sâlise-i —, 229; sâniye-i —, 114, 167; sâmine-i —, 102

Mehmed Paşa çeşmesi, Küçükpazar'da, 93

MEHMED RÂCİH EFENDİ, Esseyyid —, sâbık Hâvass-ı refi'a kâdısı, 425

MEHMED RAHMÎ EFENDİ, Çerkes Beyzâde —, Mirâhur-ı evvel, 124

MEHMED RAHMÎ EFENDİ, müderris, 168

MEHMED RÂŞİD EFENDİ, Dürrîzâde zâdesi Esseyyid —, müderris, 123, 166

MEHMED RÂŞİD EFENDİ, Esseyyid —, Sultân Bâyezid tevliyeti tevcihi, 90

MEHMED RÂŞİD EFENDİ, Hamâmîzâde —, müderris, 228

MEHMED RÂŞİD EFENDİ, Hoca Müftîzâde Esseyyid —, müderris, 124

MEHMED RÂŞİD EFENDİ, Kevâkibîzâde hafîdi —, müderris, 166

MEHMED RÂŞİD EFENDİ, Müsevvid Üryanîzâde —, müderris, 167

MEHMED RE'ÎS, Kömürcüoğlu —, Dergâh-ı âlî yeniçerilerinden, 37, 223

MEHMED REFÎ' EFENDİ, Feyzullah Efendizâde —, sâbık Edirne kādısı, 100

MEHMED REFÎ' EFENDİ, Esirîzâde zâdesi —, müderris, 236

MEHMED REŞÎD EFENDİ, Hasan Efendizâde —, Silâhdâr kâtibi, kethüdâ kâtibi olması, 243

MEHMED REŞÎD EFENDİ, kapudan paşa dîvân kâtibi tevcihi, 397

MEHMED REŞÎD EFENDİ, Kastamonî Seyyid —, 171

MEHMED RIZA EFENDİ, Nuri Efendizâde —, 114

MEHMED RIZÂ EFENDİ, Îsâzâde Esseyyid —, müderris, 124

MEHMED SA'DULLÂH EFENDİ, Numan Paşazâde Esseyyid —, Sofya kazâsı tevcîhi, 236

MEHMED SA'DEDDİN EFENDİ, Çirmen kazâsı tevcîhi, 183

MEHMED SA'DEDDÎN EFENDİ, Kaşıkcızâde —, sâbık Mısır kādısı, vefatı, 262

MEHMED SA'DEDDÎN EFENDİ, Sıddıkîzâde —, müderris, 146; Dârülhadîs müderrisi, 166, 199, 211

MEHMED SA'DEDDÎN EFENDİ, Yahyazâde Eşşeyh —, Ebû Eyyûb-i Ensârî Şeyhi, tekaüdü, 321

MEHMED SA'DULLÂH EFENDİ, Âta Efendi hafîdi, 229

MEHMED SADIK, Zaimzade —, *Vak'a-i Hamidiye* adlı eserin müellifi, 4

MEHMED SÂDIK AĞA, Arnavud Ağazâde —, bostancılar odabaşısı olması, 139

MEHMED SÂDIK EFENDİ, Ali Paşa İmâmızâde Esseyyid —, müderris, 146, 176

MEHMED SÂDIK EFENDİ, Arabzâde —, Anadolu kādıaskeri, 20, 72, 76, 79; Rumeli kadıaskeri olması, 83; 131; vefatı, 141

MEHMED SÂDIK EFENDİ, Dülgerzâde —, Beşiktaş şeyhi, 61

MEHMED SÂDIK EFENDİ, Hasan Ağazâde, Selânik Baruthâne nezâreti tevcihi, 85

MEHMED SÂDIK EFENDİ, İmâm Ebûbekir Efendizâde —, Şam kādısı, 170; Medine-i münevvere kazası tevcihi, 182; Trablusşâm kazâsı tevcîhi, 183

MEHMED SÂDIK EFENDİ, Kilizmânîzâde —, müderris, 236; Mahmudpaşa naibi, 239

MEHMED SÂDIK EFENDİ, Konevî İmamzâde Esseyyid —, 122; Lapseki kazâsı tevcîhi, 244

MEHMED SÂDIK EFENDİ, Küçük Hafîdzâde —, müderris, 185

MEHMED SÂDIK EFENDİ, müneccimbaşı, 190; azli, 415

MEHMED SÂDIK EFENDİ, Nefesîzâde Esseyyid —, müderris, 123; mektûbcu, Galata kazâsı tevcîhi, 165

MEHMED SÂDIK EFENDİ, Osman Beyefendizâde Esseyyid —, müderris, 229

MEHMED SÂDIK EFENDİ, Şânîzâde —, Dârülhadîs müderrisi, 90, 95; sâbık Galata kādısı, Ordu-yı hümâyûn kādısı olması, 294, 316

MEHMED SÂDIK EFENDİ, Tarakcızâde —, Galata kādısı, 117

MEHMED SÂDIK EFENDİ, Tevfîk Efendi hafîdi Esseyyid —, müderris, 176

MEHMED SÂDIK EFENDİ, Vâlide Kethüdâsızâde —, 431; Sâbık Yenişehir kadısı, 195; Şam kazâsı tevcîhi, 260, 335, 425; nefyi, 340

MEHMED SÂHİB EFENDİ, beylikcilik vekâleti tevcîhi, 226

MEHMED SAÎD BEY, Pîr Paşazâde —, İstanbul kādısı, 295; azli, 331, 390

MEHMED SAÎD EFENDİ, Bursevî Tuzpazarîzâde Esseyyid —, Belgrad kadısı olması, 75

MEHMED SAÎD EFENDİ, Ahmed Efendizâde —, müderris, 114, 146, fetva emîni, Ağakapusu kitâbetine tayini, 290

MEHMED SAÎD EFENDİ, Âmidî Esseyyid —, müderris, 124

MEHMED SAÎD EFENDİ, Bekir Paşa imâmızâde —, müderris, 212

MEHMED SAÎD EFENDİ, Darbhâne başkâtibi, mevkûfâtcılık tevcihi, 396

MEHMED SAÎD EFENDİ, dersiâm hafîdi Eşşeyh Elhâc —, Sultan Ahmed şeyhi, 321

MEHMED SAÎD EFENDİ, Ebubekir Paşa İmâmızâde —, müderris, 176

MEHMED SAÎD EFENDİ, Esseyyid İmâm İbrâhim Efendi hafîdi Esseyyid —, müderris, 315

MEHMED SAÎD EFENDİ, Haremeynü'ş-şerîfeyn mukāta'acısı kesedârı, 428

MEHMED SAÎD EFENDİ, İmâmzâde zâdesi Esseyyid —, Medîne-i münevvere tevcîhi, 319

MEHMED SAÎD EFENDİ, Kalyonîzâde —, müderris, 212, 249

MEHMED SAÎD EFENDİ, Kel Ahmed Paşazâde —, müderris, 229

MEHMED SAÎD EFENDİ, Küçük Hafîdzâde —, müderris, 171

MEHMED SAÎD EFENDİ, Mahmûd Efendi hafîdi, Mısr-ı Kahire kādısı, 138; Medîne-i münevvere kazâsı tevcîhi, 244

MEHMED SAÎD EFENDİ, Nefesîzâde Esseyyid —, sâbık Mekke-i Mükerreme kādısı, 110

MEHMED SAÎD EFENDİ, Osman Efendizâde —, sâbık Hâvass-ı refî'a kādısı, 425

MEHMED SAÎD EFENDİ, Râzî hafîdi —, müderris, 171

MEHMED SAÎD EFENDİ, Tokadî Ömer Efendizâde Esseyyid —, müderris, 146

MEHMED SAÎD EFENDİ, Uşakîzâde Esseyyid —, müderris, 235, Dârülhadîs müderrisi olması, 296; Selânik kazâsı tevcîhi, 298

MEHMED SAÎD EFENDİ, Yahya Efendizâde Esseyyid —, müderris, 171, 176

MEHMED SAÎD MOLLA EFENDİ, Esseyyid —, sâbık İzmir kādısı, Plevne kazâsı tevcihi, 404

MEHMED SAÎDÂ EFENDİ, İsmail Beyzâde —, müderris, 171

MEHMED SÂKIB EFENDİ, Yakub Efendi hafîdi, 114

MEHMED SÂLİH EFENDİ, Keçecizâde —, sâbıkā Selanik kādısı, kapan-ı dakīk nâzırı olması, 424, 425

MEHMED SÂLİH EFENDİ, Sâlihzâde —, müderris, 200

MEHMED SÂLİH EFENDİ, şeyhülislâm-ı esbak, 205, 411

MEHMED SÂLİH EFENDİZÂDE EFENDİ, 124, 228, 341; İstanbul kādısı, 206

MEHMED SÂLİM EFENDİ, şeyhülislâm mahdûmu, müderris, 131, 158, 175

MEHMED SÂLİM EFENDİ, Nurullâh Efendizâde —, müderris, 213

MEHMED SÂLİM EFENDİ, Selâm Mollazâde Esseyyid —, müderris, 176

MEHMED SERVET EFENDİ, Mollacıkzâde hafîdî —, 114, 243

MEHMED SEYYİDÂ EFENDİ, cizye muhâsebecisi, 226; rikâb çavuşbaşısı olması, 292

MEHMED SIDDIKÎ EFENDİ, Ağa Paşa imâmı, 171

MEHMED SIRRÎ EFENDİ, Şeyh Esseyyid Elhâc —, Ayasofya-i kebîr cum'a vâizi, 321

MEHMED ŞAHABEDDİN EFENDİ, Hırka-i şerîfe Şeyhizâde Esseyyid —, müderris, 315

MEHMED ŞÂKİR AĞA, Seyyid Tâhir Ağazâde Elhâc —, 285

MEHMED ŞÂKİR EFENDİ, Fetva emîni İbrahim Efendizâde —, müderris, 176

MEHMED ŞEMSEDDÎN EFENDİ, Abdürrezzak Paşazâde Ebu't-tedbîr —, müderris, 131

MEHMED ŞEREF EFENDİ, Fevzîzâde Esseyyid —, müderris, 131

MEHMED ŞERÎF EFENDİ, defterdâr kisedârı, Dîvân-ı hümâyûn târihciliği tevcihi, 227

MEHMED ŞERÎF EFENDİ, Es'ad Efendizâde Esseyyid —, şeyhülislâm, 65, 392; 405-406; 408, 417, 420, 431; tayini, 54, 406

MEHMED ŞERÎF EFENDİ, Hamza Paşazâde Esseyyid —, sâbık Kuds-i şerîf kādısı, Bursa kazâsı tevcîhi, 419

MEHMED ŞERÎF EFENDİ, İmamzâde —, Cerrahpaşa câbîsi, vefatı, 70

MEHMED ŞERÎF EFENDİ, Karamanî —, sâbık Havâss-ı refî'a kādısı, Mısr-ı Kahire kazâsı tevcîhi, 341

MEHMED ŞERÎF EFENDİ, sâbık Üsküdar kādısı, 233

MEHMED TÂHİR EFENDİ, Âtıfzâde mahdûmu, müderris, 96, 248

MEHMED TÂHİR EFENDİ, Erzincanî Esseyyid —, müderris, 213

MEHMED TÂHİR EFENDİ, Hacı Mehmed Ağazâde, topçular kitâbeti tevcihi, 85

MEHMED TÂHİR EFENDİ, Kadızâde —, müderris, 146

MEHMED TÂHİR EFENDİ, Köstendilî —, müderris, 190, 228, 383, 421; mûsıla-i Süleymâniye rutbesi verilmesi, 383; müfettiş tayini, 421

MEHMED TÂHİR EFENDİ, küçük rûznâme tevcihi, 208

MEHMED TÂHİR EFENDİ, Mustafa Paşazâde —, müderris, 235

MEHMED VECÎH EFENDİ, müderris, 248

MEHMED VESÎM EFENDİ, Şehrî Hâfız Esseyyid —, müderris, 176

mehter/ler, 152, 342; — çalınması, 22, 24, 28; —başı, 349; —başı ağa, 265; —hâne, 44, 91, 98, 139, 143, 145, 192, 199, 202, 250, 265, 279, 285, 286, 314, 315, 329, 330, 333, 342, 350, 365, 367, 394, 428; —hâne çalınması, 28, 269, 380; —hâne takımları, 265

Mehterçeşmesi, Molla Gürânî kurbünde, 259, 304, 315

Mekke-i mükerreme, 100, 119, 205, 255, 256, 330, 341; —-i mükerreme ahâlîsi, 256; —-i mükerreme kādısı, 64, 83, 110, 135, 139, 142, 149, 153, 162,

187, 189, 194, 199, 201, 221, 255, 260, 288, 295, 336, 340, 398, 425, 430; —-i mükerreme kazâsı, 122, 244, 318; —-i mükerreme ma'zûlleri, 277; —-i mükerreme pâyesi, 70, 76, 77, 83, 100, 110, 130, 145, 150, 151, 160, 183, 193, 199, 205, 216, 251, 261, 295, 359, 372, 421, 425; —-i mükerreme şerîfi, 295

MEKKÎ BEYEFENDİ, Ağakapusu kitâbetine tayini, 152

MEKKÎ BEYEFENDİ, Koyun Beyzâde —, 29, Üsküdar'a kassâm tayini, 152; şeyhülislâm kethüdası tayini, 173, 421

MEKKÎ MOLLA EFENDİ, *bk.* Mehmed Mekkî Efendi

mekteb/ler, 126, 412, 246; — hocaları, 410, 412; — sıbyânları, 74, 410

mektûbcu, mektûbî, 76, 90, 127, 130, 148, 157, 165, 195, 212, 226, 239, 262, 343, 366, 386, 411; — başhalîfesi, 131, 157; — halîfesi, 68; — hulefâsı, 157, 209, 227, 397; — odası, 331; — vekîli, 292; —-i defterî, 86; —-i sadr-ı âlî, 68, 127, 198, 225, 278; —-i sadr-ı âlî vekâleti, 225; —-i sadr-ı âsafî, 68; —luk, 84; —luk kaftanı, 127

mektup kiseleri, atlas —, 273

MELEK HÂFIZ EFENDİ, kurrâü'l-hâc, 337

MELEK MEHMED PAŞA, Vidin mutasarrıfı, 210, 298; tevcihi, 158; tekā'üdü, 423; — kethüdâsı, 388

melekse sefînesi, 223

mellâhlar, 331

MELLAŞ EFENDİ, mirâhûr-ı evvel, 389

memâlik; —-i Âl-i Osmân, 347; —-i İslâm, 351

memâlik-i mahrûsa, 217, 392

MEMİ BEY KAPUDAN, patorna-yı hümâyûn, liman nâzırı olması, 237; Akdeniz donanması seraskeri, 325; kapudane olması, 370

MEMİŞ AĞA, muhzır, 107

MEMİŞ AĞA, Selanikli —, duhan gümrüğü sandık emini, 23, 93

MEMİŞ EFENDİ, gurebâ-i yesâr kitâbeti tevcihi, 157

MEMİŞ EFENDİ, mukābele-i süvâri kisedârı, 153

MEMİŞ EFENDİ, sandık emîni, Selanik Baruthanesi tevcihi, 209; kapucubaşılık tevcihi, 396

MEMİŞ AĞA/BEŞE/PAŞA, Lâz —, 186, 210, 298, 301, 302, 309, 323, 347, 349, 350, 351, 354, yirmibeş bölüğün yoldaşlarından, iki tuğ ile Niğde mansıbı verilmesi, 177; Fethü'l-İslâm muhâfızı, 346; vezâret verilmesi, 302, 351

menâsıb, 95; —ı sitte, 277; —-ı sitte efendiler, 366; —-ı ulemâ, 109, 324

Menemen, 84, 110, 296; — kazâsı, 284

Menteşe, 213

menzil, 250, 336, 401, 407, 410, 411; — bârgîrleri, 99; — bozma, 54; — du'âsı, 411; — halîfesi, 184; sâhib-i —, 413; —nâme, 1

Meraga, 375

Mercülbahreyn, 163

Merdûmiye, 96

Merzifon, 171

Mescid-i Manastır, 186

mescid/ler, mesâcid, , 312, 393

Mesih Ali Paşa, İstanbul'da semt, 18, 62

Mesih Paşa (medresesi), 185; dersiyye-i —, 113, 176, 184

Mesîhpaşa câmi'i, 161

Mesnevî, 72

Mesnevîhân [...] Efendi, 72, 73, 107

MESUD EFENDİ, Çeşmîzâde —, müderris, 249

meşâyih, 69, 89, 129, 256; —-i selâtîn, 81, 82, 154, 296, 410; —-i selâtîn-i izâm, 148; —i selâtîn-i izâm efendiler, 81

meştâ askeri, 355

meşveret, 349, 379, 391, 414, 420

meteris/ler, 300, 305, 308, 327, 353, 355; — hafrı, 352

mevâcib, 178, 257, 390; kula — çıkması, 115; kısteyn —i, 75, 153, 339; ihrâcı, 137, 236

mevâlî; —i devriye tevcihâtları, 145; —-i izâm, 76, 89, 95, 109, 129, 145, 222, 273, 275, 277, 296, 366, 387, 392, 394, 406, 429; —zâdeler, 113

mevkūfatcı, 66; — vekîli, 363; —lık, 85, 157, 208, 226, 396; — pâyesi, 127, 370; — vekâleti, 226

MEVLÂNÂ, hazret-i —, 179, 72

MEVLÂY İSMAİL, Fas padişahı, 159, 164, 196, 289, 418

MEVLÂY MUHAMMED, Fas hakimi, 289

Mevlevi; — ayini, 21; —hâne, 21, 71, 82, 88; —yet, 161

mevlid, mevlûd, 32, 122; — okunması, 26, 32, 45; —-i nebî, 122, 182; —-i Nebî kırâ'eti, 246; —-i şerîf, 122, 182; —-i şerîf kırâ'eti, 122

Meydancık, 424

Meydân; — odası, 384, 402, 407; — şeyhi, 54, 415; —-ı tîr, 153, 384, 400, 402, 409, 410, 428; —-ı tîr minberi, 412; —-ı tîr şeyhi, 384, 407, 410, 411

meyhaneler, 33

Meyri (Meğri) limanı, 241

Mezîre, 335

Mısır, 15, 20, 28, 31, 39, 120, 145, 164, 173, 241, 325, 329, 341; — beyleri, 163, 333; — hüccâcı, 255; — kādısı, 262; — mahbûbu, 240; — seferi, 1

Mısırlı sarığı, 403

Mısr-ı Kahire, 69, 77, 79, 119, 120, 139, 162, 163, 164, 167, 170, 173, 234, 241, 242, 245, 247, 325, 329, 332, 333, 397; eyâlet-i —, 210; — bazirgânları, 230; — kādısı, 71, 83, 100, 115, 183, 243, 244, 398, 425; — kazâsı, 138, 195, 284, 341; — vâlîsi, 119, 163, 167, 333

Mısrî Efendi (medresesi), dersiye-i —, 167

Mısrî Mehmed Efendi (medresesi), 146

Mısrî Sunullah Efendi, dersiyye-i —, 113

mızrak/lar, 233, 265, 269, 271, 273, 276, 278, 279, 281, 380, 394, 395; — ta'lîmi, 233

mi'mâr/lar, 73, 86, 111, 191, 204, 397; — ağa, 94, 264, 403; — ağalık, 111; — halîfeleri, 322, 273; —başı, 24; —başı halîfesi, 209; —başılık, 158, 209; —-ı sefîne, 204; —-ı Üsküdar, 111

Mi'mar Kasım (medresesi), 171

Mi'mâr Mustafa Ağa (medresesi), 114; sâniyye-i —, 114

Mi'mâr Sinan; — (medresesi), 109; — türbesi, 395

mi'râc gecesi, 149, 294

Miraciyye, 11; —iyeler kırâ'eti, 291

Midilli, 40, 45, 150, 263; — nâzırı, 85, 150, 250; — cezîresi kal'ası, 329

Mihâliç, 63, 83, 105, 310, 425, 427; — koyunu, 24

Mihrimâh (medresesi), Bâb-ı Edirne'de, 123, 190

Mihrimâh câmi'i, 39, 248

MİKDÂD AHMED PAŞA, Canikli Elhâc Ali Paşazâde —, 216, 217, 231; Karaman tevcihi, 157; Trablusşam tevcîhi, 188; Sinop muhâfızı olması, 192; Sivas eyâleti tevcîhi, 209

Minkārîzâde (medresesi), 102; sâniye-i —, 110

mîr alemlik, 209

mîr kâtibi, 129

MÎR MAHMÛD, urban şeyhi, 256

Mîr-i Piyâde Ahmed Ağa (medresesi), dersiyye-i —, 96

Mirâhur Ahmed Ağa (medresesi), sâniye-i —, 141

Mirâhur kasrı/köşkü, 38, 232, 380, 401

mirâhur; —-ı evvel, 69, 86, 98, 124, 133, 158, 168, 209, 251, 294, 364, 389; —

mirâhur-ı sânî, 69, 86, 117, 158, 167, 209, 251, 364

mîralem, 210, 279, 367; —-i şehriyârî ağa, 274; —lik, 86, 158

mîrî, 152, 195, 215, 257, 261, 295, 297, 329; — askerler, 191, 231, 319, 417; — kâtibi, 17, 60, 239, 290, 421; — kâtibi vekîli, 141

mîrî sarrâfı, 273

mîrimîrân, 73, 119, 180, 209, 210, 216, 235, 253, 261, 285, 288, 316, 329, 382, 398; — pâyesi, 104; — zümresi, 403

mîrimîrân (medresesi), dersiye-i —, 213, 114; sâniye-i —, 114

Mirzâzâde, sâbık şeyhülislâm, 166; — kethüdâsı, 260

Misivri muhâfazası, 229

Moda burnu, 52, 399

MOLDOVANCI PAŞA, 173

Molla Ahaveyn, Câmi'-i —, 171

MOLLA BEYEFENDİ, *bk.* İbrahim Beyendi, Şeyhülislam

Molla Çelebi, Câmi'-i —, 213; dersiye-i —, 229; sâniye-i —, 114, 315

Molla Gürânî, medrese-i —, 249

Molla Gürani semti, 7, 225, 259, 269, 270

MOLLA HASAN, berberî bostancılarından, 117

Molla Kırımî (medresesi), 166

MOLLA MUSTAFA, Parmakkapulu Sarıleğenli, 370

Molla Şeref (medresesi), 123, 158

MOLLACIKZÂDE, müderris, 114

Mollacıkzâde İshak Efendi (medresesi) dersiye-i —, 167

Mora, 27, 44, 132, 157, 203, 298, 319, 381, 383, 391, 429; eyâlet-i —, 210; — cezîresi, 319; — mansıbı, 245, 381; — mütesellimi, 245; — vâlîliği, 382; — vâlîsi, 23, 98, 132, 371; —lılar, 298

Morava köprüsü, 287

MOREVÎZÂDE DÂMÂD EFENDİ, rûznâmceci olması, 195; mîrî kâtibi, azli, 239

Moskov, Moskova, 231, 307, 314, 316, 317, 320, 327, 339, 361, 375, 376; — askeri, 343; — balyozu, 215, 217; — casusu, 40; — donanması, 44, 231, 313, 322, 343, 375; — elçisi, 428; — esîri, 404; — kalyonu, 216; — kapudanı, 196; — keferesi, 191, 196, 215, 217, 218, 219, 223, 237, 240, 241, 257, 313, 331, 332, 344, 375; — kralı, 40, 254, 257, 295, 300; — seferi, 282; — sefîneleri, 223, 313; —lu, 218; —lu esîrler, 399; —lu kefere, 263

Mucur, 212

Mudanya, 17, 19, 60, 78, 234

Mudurnu, 83, 110, 244; — kazâsı, 92

muhâfız/lar, 32, 376

Muhallefât halîfesi, 77

MUHAMMED, ümmet-i —, 184, 278

MUHAMMED HÂN, Çerkes Hanı, 36, 216

MUHAMMED RAST, 330

Muhammediye, 42, 66, 289

MUHARREM AĞA, medrese-i —, 229

muhasebeci, 294, 373

MUHİDDİN EFENDİ, Cevdet Efendizâde —, 114

MUHİDDÎN PAŞA, Cerde kapucubaşısı, 135

MUHSİN EFENDİ, sandık emîni, 209

Muhsinzâde Ahmed Efendi (medresesi), dersiye-i —, 176; dersiye-i sâniye-i —, 124

MUHSİNZÂDE, *bk.* Mehmed Paşa, —

MUHYÎ EFENDİZÂDE EFENDİ, mîrî kâtibi olması, 421

MUHYİDDÎN EFENDİ, Esseyyid —, Kassâm olması, 195

muhzır/lar, 107, 152; — ağa/lar, 190, 195, 266, 277, 318; — ağa ortası, 267; — ağa vekîli, 279; — ağa yazıcı, 180

mukābele-i süvâri, 188, 246, 247; — kisedârı, 153

Mukābele-i süvâri (medresesi), 236

Mukaddime-i Zafer, gemi, 204

mukāta'a, 428

Mukbile, dersiye-i —, 236

mumcu/lar, 122; — ağalar, 269; — yeniçerileri, 26

MURÂD, Sultân —, şehzâde, 18; vefâtı, 62

MURAD BEY, şeyhü'l-beled, 325, 163, 164, 241

Murâd Efendi konağı, 18, 61

Murad Paşa, İstanbul'da, 269; Câmi'-i —, 146, 213

Murâdiye kalyonu, üçanbarlı —, 329

Murâdiye tevliyeti, 237

MURTAZÂ EFENDİ, sâbık Şeyhülislâm, 262, 397

MÛSÂ AĞA, Elhâc —, Üsküdar mi'mârı, mi'mâr ağa olması, 111

MÛSÂ BEY, Mustafa Paşazâde, mübâşir, 206

MÛSÂ EFENDİ, Antalyalı Müftîzâde Esseyyid —, müderris, 96, 123

Musa Paşa Palankası, 345

musâdere, 261

musâhib-i şehriyârî, 410

Mushaf-ı şerîf, 34, 128, 135, 196

mûsıla, 87, 298

Mûsıla-i sahn, 75, 96, 102, 109, 123, 131, 138, 146, 158, 166, 171, 176, 183, 185, 190, 200, 228, 235, 242, 249, 427; — müderrisi, 130, 242, 277

Mûsıla-i Süleymaniye, 96, 75, 102, 109, 123, 131, 146, 158, 166, 171, 175, 190, 199, 212, 228, 235, 248, 298, 313, 366, 420, 431; — müderrisi, 81, 86, 131, 161, 172, 190, 277, 285, 370, 418; — rutbesi, 383

Muslihiddin Ağa (medresesi), 124

MUSTAFA, Elhâc —, Kitâbcı, 403

MUSTAFA, evinde yangın çıkan, 161

MUSTAFA, Molla —, Saray cerrahlarından, 49

MUSTAFA III., Gāzî Sultan — Han, , 212, 31, 47, 49, 87, 174, 300, 358

MUSTAFA, Sultân —, I. Abdülhamid'in Şehzâdesi, 27, 52, 117, 134 , 141, 397

MUSTAFA, Şeyh Taylesani —, Abdullah Efendi'nin babası, 7, 8

MUSTAFA AĞA, Ağa Galata voyvodası olması, 297

MUSTAFA AĞA, arabacıbaşı, azli, 211

MUSTAFA AĞA, Behzâdzâde —, kahvecibaşı, 239

MUSTAFA AĞA, Berber —, Beyhan Sultan kethüdası olması, 140; berberbaşı, azli, 364

MUSTAFA AĞA, bostancılar odabaşısı, 111; azli, 139

MUSTAFA AĞA, Divrik alay beyi, 56; katli, 429

MUSTAFA AĞA, Duhânî Elhâc —, İstanbul ağası olması, 220

MUSTAFA AĞA, Elhâc —, Tophane nâzırı olması, 150, 226

MUSTAFA AĞA, etmekçibaşı, azli, 99

MUSTAFA AĞA, Göynüklü —, başkethüdâ, cebecibaşı olması, 111; azli, 155

MUSTAFA AĞA, Ketencizâde Elhâc —, Uncu ustalarından, 99

MUSTAFA AĞA, Nâşid İbrâhim Efendi hazînedârı, 411

MUSTAFA AĞA, toparabacıbaşılık tevcihi, 209

MUSTAFA AĞA, yeniçeri ağası, 70

MUSTAFA AĞA, yeniçeri ağası başçukadârı, 155

Mustafa Ağa (medresesi), 96; dersiye-i — , 167

MUSTAFA ÂSIM EFENDİ, Mekkî Efendizâde —, müderris, 114, 146

MUSTAFA ÂŞİR EFENDİ, Re'îszâde Elhâc —, İstanbul kādısı, 165; tayini, 153; Anadolu kādıaskeri, 277, 378; tevcîh, 259; Rumeli kādıaskeri olması, 421

MUSTAFA BEYEFENDI, Elhâc —, şeyhülislâm İbrahim Beyefendi'nin mahdumu; sâbık İstanbul kādısı; Anadolu pâyeli, 66, 70, 76, 100, 142, 364, 366, 390

MUSTAFA BEYEFENDİ, mâbeynci, defter emâneti vekîli olması, 247; cizye muhâsebeciliği tevcihi, 396

MUSTAFA ÇELEBİ EFENDİ, kethüdâ kâtibi olması, 68

MUSTAFA DERVÎŞ EFENDİ, Ebezâde Esseyyid —, müderris, 243

MUSTAFA EFENDİ, Abdullâh Efendi hafîdi, müderris, 185

MUSTAFA EFENDİ, Bayburdîzâde zâdesi —, müderris, 316

MUSTAFA EFENDİ, Behcetzâde —, atlu mukābeleciliği tevcihi, 157

MUSTAFA EFENDİ, Berberzâde Elhâc —, Sultan Bâyezid şeyhi, 321

MUSTAFA EFENDİ, Bolulu Elhâc —, Galatasarâyı hocası, 48, 96, 357, 363, 412

MUSTAFA EFENDİ, Burusavî —, Hüdâyî şeyhi, 60

MUSTAFA EFENDİ, Cevdet Efendizâde —, müderris, 190

MUSTAFA EFENDİ, Debbâğzâde —, 337

MUSTAFA EFENDİ, Defterdâr Behçet Efendizâde —, mukābele-i süvâri vefatı, 188

MUSTAFA EFENDİ, defterdâr mektûbçusu, topçular kitâbeti tevcîhi, 261

MUSTAFA EFENDİ, dersiâm Bolulu Elhâc —, Galatasarâyı hocalığı tevcîhi, 325

MUSTAFA EFENDİ, Elhâc —, re'îs kisedârı, Büyük kal'a tezkireciliği tevcihi, 227

MUSTAFA EFENDİ, Erzurumî —, müderris, 109

MUSTAFA EFENDİ, Esseyyid —, Şerîfzâde hafîdi, 96

MUSTAFA EFENDİ, Fethîzâde Esseyyid —, Okçular tekkesi şeyhi, 15, 54, 384, 407, 410, 411, 415

MUSTAFA EFENDİ, Hamid Paşa birâderi —, müderris, 200

MUSTAFA EFENDİ, Hamîdîzâde —, 394, 429; Anadolu pâyeli, 261, 284, 359; Mekke-i mükerreme pâyeli, 150, 160; Rumeli pâyesi verilmesi, 372; şeyhülislâm, 424, 427; tayini, 420

MUSTAFA EFENDİ, hazînedâr, 398

MUSTAFA EFENDİ, Hâfız İznîkmîdli —, Dârülhadîs müderrisi, 131, 199, 212, 290; Galata kazâsı tevcîhi, 296; vefatı, 338

MUSTAFA EFENDİ, Hâfız —, Tersanede riyâset vekâleti tevcihi, 86; mektubcu tayini, 148

MUSTAFA EFENDİ, Hemşînî —, müderris, 315

MUSTAFA EFENDİ, Hüdai tekkesi şeyhi, vefatı, 17

MUSTAFA EFENDİ, İmâmzâde Esseyyid —, Mîrzâzâde kethüdâsı, müderris, 185, vefatı, 260

MUSTAFA EFENDİ, İskilibî Elhâc —, müderris, 113, 186, 373

MUSTAFA EFENDİ, Karaağacî —, müderris, 229

MUSTAFA EFENDİ, Karslı —, müderris, 166; Üsküdar kazası tevcihi, 171

MUSTAFA EFENDİ, Kastamonî —, müderris, 113, 159

MUSTAFA EFENDİ, kudâttan, 61

MUSTAFA EFENDİ, Lâlelili çavuşbaşı olması, 98; azli, 117; defter emîni olması, 148; nişâncı olması, 204; Çavuşbaşı vekili tayini, 225

MUSTAFA EFENDİ, Mâbeynci —, Hanım Sultan kethüdâsı, mukābele-i süvâri mansıbı tevcîhi, 188

MUSTAFA EFENDİ, Mekke-i mükerreme pâyeli, İstanbul pâyesi verilmesi, 251

MUSTAFA EFENDİ, Merzifonî Esseyyid —, müderris, 171

MUSTAFA EFENDİ, Mudanyalı Eşşeyh Elhâc —, vefatı, 234

MUSTAFA EFENDİ, Plevneli —, müderris, 110

MUSTAFA EFENDİ, Ragıb Paşa İmâmı, Belgrad'dan ma'zûl, Erzurum kazâsı tevcîhi, 290

MUSTAFA EFENDİ, Re'îs Efendizâde Esseyyid —, 114

MUSTAFA EFENDİ, Rizeli Debbağzâde —, müderris, 109, 248

MUSTAFA EFENDİ, sâbık Şeyhülislâm, 151

MUSTAFA EFENDİ, Saçlı Şeyh —, Halvetiyeden, 7

MUSTAFA EFENDİ, Ser-çukadârân Hâfız —, telhîsci, 64

MUSTAFA EFENDİ, Seyyid Şeyh —, tarîk-i Nakşibendî şeyhi, vefatı, 103

MUSTAFA EFENDİ, Siroz kadısı, 244; tayini, 97

MUSTAFA EFENDİ, Soğancıbaşızâde —, Bursa mukāta'acılığı tevcihi, 209; çavuşlar kitâbeti vekâleti tevcihi, 226

MUSTAFA EFENDİ, Sultan Selîm Kâtibi, masraf kitâbeti tevcihi, 396

MUSTAFA EFENDİ, Şehrîzâde —, küçük kal'a tezkireciliği tevcihi, 209

MUSTAFA EFENDİ, Şeyhülislâm Esseyyid İbrâhim Efendi'nin hazînedârı, 319

MUSTAFA EFENDİ, Şeyhülislâm Esseyyid İbrahim Efendi'nin kethüdası, 190, 284

MUSTAFA EFENDİ, Tarsusîzâde —, Anadolu pâyesi alması, 130vefatı, 310

MUSTAFA EFENDİ, Taşköprülü —, müderris, 113 186

MUSTAFA EFENDİ, Tokadî —, Sultân Ahmed müderrisi, 86

MUSTAFA EFENDİ, Trabzonî —, müderris, 113, 186

MUSTAFA EFENDİ, Ürgübî Seyyid —, müderris, 166

Mustafa Efendi (medresesi), dersiye-i —, 114; dersiye-i sâniye-i —, 124

Mustafa Efendi kâtib-i Darbhâne, dersiye-i —, 315

MUSTAFA HÜSAMEDDÎN EFENDİ, Mehmed Sâlih Efendizâde mahdûmu, 124

MUSTAFA İSÂMEDDİN EFENDİ, Edirne kazâsı tevcîhi, 182

MUSTAFA İZZET EFENDİ, Osman Paşazâde Esseyyid —, müderris, 212

MUSTAFA KÂMİLÎ EFENDİ, mâliye tezkireciliği tevcihi, 396

MUSTAFA KAPUDAN, liman nâzırı, liman re'îsi olması, 237

MUSTAFA MOLLA EFENDİ, Esseyyid —, 431

MUSTAFA NÂFİZ EFENDİ, Esseyyid Selîm Molla Efendizâde Esseyyid —, müderris, 229

MUSTAFA NURULLAH EFENDİ, Elhâc Ahmed Efendioğlu Esseyyid —, imâm-ı evvel, 174

MUSTAFA PAŞA, Barutcuzâde —, Anadolu tevcihi, 158

MUSTAFA PAŞA, Dâmâd —, 390, 394, Silahdâr, 132, 134, Karaman eyâleti tevcîhi, 209; sadâret kethüdâsı , 100; Boğaz muhâfızı, 405, 406; Kāimmakām, 54, 326, 343, 406, 408, 420, 415; tayini, 54, 304, 406; azli ve tekaüdü, 343

MUSTAFA PAŞA, Haleb vâlîsi vâlîsi tayini, 170

MUSTAFA PAŞA, İpeklizâde —, mîrimîrândan, 210

MUSTAFA PAŞA, Konya valisi tayini, 70

MUSTAFA PAŞA, sadr-ı esbak maktûl, 66, 206

MUSTAFA PAŞA, Seyyid —, Mar'aş eyâleti tevcîhi, 209

MUSTAFA PAŞA, Yazıcızâde —, Kandiye valisi olması, 68; Eğriboz sancağı tevcihi, 134; Selânik vâlîsi, 210; tevcihi, 157; vefatı, 228

Mustafa Paşa (medresesi), Gebze'de, 171

MUSTAFA RÂCİH EFENDİ, Esseyyid —, Havâss-ı refî'a kādısı, 94

MUSTAFA RÂSİM EFENDİ, piyâde mukābeleciliği tevcihi, 157

MUSTAFA REŞİD EFENDİ, Emîn Paşa kaynı, Kethüda kâtibi, 208; maliye tezkireciliği tevcihi, 226

MUSTAFA RIZÂÜDDİN EFENDİ, Müftîzâde Ahmed Efendi hafîdi, müderris, 131, 159

MUSTAFA SÂDIK BEYEFENDİ, Elmas Paşazâde —, İstanbul mukātaacılığı tevcihi, 157

MUSTAFA SÂLİM EFENDİ, Re'îszâde Esseyyid —, müderris, 124

MUSTAFA SEYYİD EFENDİ, silâhdar kâtibi, 85

MUSTAFA SEYYİDÂ EFENDİ, cizye muhâsebeciliği tevcihi, 208

MUSTAFA ŞEVKĪ EFENDİ, cebeciler kitâbeti tevcihi, 157

MUSTAFA ŞÜKRULLÂH EFENDİ, Fevzîzâde —, Bursa kazâsı tevcihi, 182

Musul, 34, 42, 176, 289; eyâlet-i —, 210

Mutavvel, 74, 137, 247, 417

mübâşir/ler, 106, 131, 191, 206, 214, 325, 335, 374; —-i evvel, 215

mübâya'acılar, 244, 286

mücdecibaşı ağa, 121

mücevher hançer, 196, 197

mücevvezeler, 69

müderris/ler, müderrisîn, 8, 19, 29, 31, 41, 56, 136, 201, 289, 337, 403, 426, 427; — efendiler, 51, 366, 427, 289; —-i kirâm, 74, 76, 89, 90, 95, 109, 112, 117, 123, 129, 130, 138, 146, 152, 161, 165, 168, 173, 175, 185, 190, 212, 222, 235, 248, 273, 274, 275, 277, 287, 290, 332, 359, 387, 391, 398, 406, 411, 413, 415, 421, 428; —lik, 5

mü'ezzin, mü'ezzinân, 334; mahalle —i, 184; —-ı hümâyûn, 69; —başı, 278; — mahfeli, 32, 182; —-ı şehriyârî, 278

müfettiş, 64, 90, 112, 129, 193, 239, 406, 429; —lik, 76

Müfîd Ahmed Efendi, medrese-i —, 249

MÜFÎD İSMAİL EFENDİ, hâfız-ı kütüb dersiâm, 123

Müftî hamamı, 184

Müftî Hüseyin Efendi (medresesi), 171

MÜFTÎZÂDE AHMED EFENDİ, *bk.* Ahmed Efendi, Müftizâde

MÜFTÎZÂDE ESSEYYİD EFENDİ, *bk.* Abdullah Efendi, Müftizâde

mühendis, 19, 35, 204

Mühendishane, 238

mühr, 152, 329, 339; —-i hümâyûn, 63, 132, 361, 365, 368, 377, 388, 389; —-i hümâyûn mücdesi, 63, 132; —-i vezâret, 132, 191; —dâr, 88, 124, 125, 208, 320, 396

müjdeci/ler, 26, 347, 350, 353; —başı, 246, 325

mülâzemet, 8, 14, 27, 74, 112, 137, 247, 315, 373; — imtihânı, 74, 247, 417

mülâzımîn odaları, 337

mültezimler, 392

mümeyyiz, 64, 65, 74, 90, 116; — efendiler, 74, 112, 137, 247, 373, 417

münâdîler, 342

müneccim; —-i sânî, 200; —başı, 190; —başılık, 415

MÜNÎB EFENDİ, Esseyyid —, ders vekîli, 25, 112, 137, 247, 417; tayini, 406; Medrese-i hümâyûn tevcihi, 138; Sarây-ı hümâyûn hocalarından, 412

Mür'i't-tevârih, Şemdanizâde Süleyman Efendi'nin, 5

müsevvid, 102, 114, 123, 124, 141, 166, 167, 175, 176, 195, 212, 290, 324, 368, 421; ikinci —lik, 161

müste'men sefînesi, 70, 115, 257, 280, 333

müsveddeciyân, 406

müşâvere, 50, 191, 284, 351, 353, 384; erbâb-ı — ashâbı, 405

müteferrika, 276; — gediklüleri, 276

mütesellim, 103, 119, 335, 336, 383

mütevellî/ler, 56, 404, 426, 427, 428; —-i câmi'-i şerîf, 426

MÜVEZZİ' HÂFIZ İBRÂHİM EFENDİ, hareket-i altmışlı müderrisi, vefatı, 415

Müzevvir mahallesi, Eyüp'te, 45, 326

Müzeyrib, 57

Nablus, 329

nafaka hücceti, 160

NÂFİZ EFENDİ, Müderris Ali Efendi'nin babası, 102, 114, 171, 176

nahıl, 31

NAHÎFÎ MEHMED EFENDİ, büyük tezkireci olması, 98; re'îs vekîli, vefatı, 317

nâib/ler, 9, 52, 152, 187, 260, 281, 340, 429

NÂİLÎ İBRAHİM EFENDİ, tuğrakeş, târihcilik tevcihi, 209, Kefe mukāta'ası ma'a Enderûn kâğıd emâneti vekâleti tevcihi, 227

NÂİLÎ PAŞA, 86, 157, 209, 226, 227, 241

NAÎM MEHMED EFENDİ, teşrîfatcı tayini, 225

NAKÎ MOLLA, Şam-ı şerîf kādısı Sâdık Efendi'nin dâmâdı, nefyi, 340

nakîbü'l-eşrâf, 41, 48, 72, 80, 83, 88, 132, 134, 153, 183, 190, 215, 251, 256, 259, 278, 359, 368, 390, 425; — çavuş ağaları, 278; — çavuşları, 89, 195, 273, 274; — efendi, 67, 134, 273, 282

Nakkâş Paşa (medresesi), dersiye-i —, 167

nakl-i hümâyûn, 71, 318, 400, 419

Nakşîbendî şeyhleri, re'îs-i —, 252

nalbur dükkanları, 30, 159

Nalburlar, Rüstempaşa câmi'i yakınında, 159

NALÇAZÂDE, Hazret-i Hâlid türbedârı, 291

namâz, 21, 26, 29, 30, 36, 39, 43, 48, 49, 50, 52, 89, 101, 111, 122, 167, 198, 221, 245, 297, 299; akşâm —ı, 67, 122, 213; ikindi —ı, 18; sabâh — ı, 246, 247; yatsu —ı, 393

nâme, 196, 289, 368

NÂMIK EFENDİ, 261

nân-ı azîz, 253, 342, 343, 408

narh, 49, 374

NASUH PAŞA, Niğde livası tevcihi, 210

NASÛHÎ, şeyh, 95

NÂŞİD, şair, 409

NÂŞİD İBRÂHİM BEYEFENDİ, Ahmed Paşazâde —, ser-bevvâbîn-i Dergâh-ı âlî, 311, 378, 410, 411

nâzır, 285, 286; —-ı hubûbat, 424

NÂZIRZÂDE EFENDİ, kassâm kâtibi, 93

NAZİF EFENDİ, 161, 277, 294, 347, 423; sadrıazam kethüdâsı, 19, 51, 71, 84, 114, 124, 354, 374, 390, 423; azli, 98, 374; tayini, 68, 349; nişâncı olması, 125; Tersâne-i âmire emîni, 98, 157; defterdâr-ı şıkk-ı evvel olması, 179; Defterdâr-ı şıkk-ı evvel, 208, 219; azli, 68; defter emâneti tevcihi, 226; — hazînedârı, 377; — imâmı, 316 katli, 391

NAZİF EFENDİ, sadrıazam mektubcusu halîfesi, Avlonya-Eğriboz mukāta'ası tevcihi, 227

NAZİKÎ HÂTUN, medrese-i —, 171

Nazilli, 124

NECİB BEYEFENDİ, Nâilî Paşa hafîdi, Büyük kal'a tezkireciliği vekâleti tevcihi, 227

NEFESÎZÂDE ESSEYYİD [..] EFENDİ, sâbık Mekke-i mükerreme kādısı, vefatı, 221

NEFESZÂDE EFENDİ, sâbık Galata kādısı, 386

nefîr-i âm, 99, 116, 135

nefy, 99, 142, 155, 162, 167; — fermânı, 60, 66, 99, 131; — ü iclâ, 60, 61, 94, 99, 100, 101, 102, 106, 116, 130, 131, 144, 150, 181, 184, 201, 231, 242, 319, 329, 399, 416, 425, 427

Nemçe, 105, 258, 306, 307, 308, 317, 318, 327, 361, 383, 421; — askeri, 327; — balyozu, 257; — cenerali, 258; — esîrleri, 323; — hudûdu, 281, 347, 348; — keferesi, 281, 287, 288, 292, 293, 295, 308, 312, 323, 339, 381, 382, 421; — kralı, 257, 262, 295, 308, 323; — seferi, 4, 282; — üserâsı, 316, 323, 421; —lü, 257, 287, 301, 302, 327, 348, 351, 353, 354, 355; —lü usât tâ'ifesi, 351

NESİBÂ EFENDİ, *bk.* Mehmed —

Neşetabad sarayı, Boğaziçi'nde, 10

NEVRESZÂDE, müderris, 431; Süleymâniye'ye tayini, 324

nevruz, 27; — kutlaması, 47; —-ı sultânî, 137, 193, 343

Nevşehir, 113, 124, 167

Nezarete, 349, 351

Niğde, 170, 249, 330; Livâ-i —, 210; — eyâleti, 199; — mansıbı, 177, 330

NİKOLA MAVRİYANİ, Eflâk voyvodası olması, 142

Nil-i mübârek, 163

NİMETÎ BEY, dergâh-ı âlî kapucubaşılarından, 40; Eflâk tarafına nüzûl emîni tayini, 263

NİMETULLÂH EFENDİ, Lütfullah Efendi hafîdi, müderris, 166

NİMETULLÂH EFENDİ, Uncuzâde —, müderris, 213

Niş, 250, 292, 345; Sahra-yı —, 345; — karyeleri, 287; — muhâfazası, 381; — muhâfızı, 381; — serhaddi, 345

nişâncı, 52, 105, 125, 157, 188, 204, 389; —lık, 84, 208, 226; —lık vekâleti, 226, 396

Nişâncı, İstanbul'da semt, 200, 277, 397; — câmi'i, 18, 62; — mahallesi, 34

Nişâncı Paşa-yı atîk (medresesi), 123

nişânlar, 266

nizâm ustası, 94, 253

nöbetçiler, 268

Nuh Efendi (medresesi), Ayasofya-i kebîr'de, 166; dersiye-i —, 228; sâniye-i —, 114

Nuhbe, 337

NUMAN BEY, Elhâc —, 323, 316, 401; Duhân gümrüğü emîni, 62, 115, 201

NUMAN BEY/EFENDİ, 45, 170; arpa emîni olması, 157, 170; çavuşbaşı olması, 208; çavuşbaşı, 211, 225, 239; başmuhâsebeci, 247 Kethüdâ kâtibi, azli, 68; vefatı, 294; —'nin sandık emini, 209, 306

NUMAN BEY/EFENDİ, Yeğen Ali Paşazâde —, 178; Galata şeyhi olması, 179

NUMAN EFENDİ, Anadolu kudâtından, müneccimbaşı olması, 415

NUMAN EFENDİ, tâbib-i hâssa, müderris, 249

NUMAN EFENDİ, enfîye emîni olması, 403

NUMAN MOLLA EFENDİ, sâbık Erzurum kādısı, Bağdad kazâsı tevcîhi, 254

NUMAN PAŞA, mîrimîrândan, 210

Nûr-ı Osmanî (medresesi), 166, 171, 175, 248

Nûr-ı Osmaniye, 96, 109, 123, 321

NURÎ BEYEFENDİ, Nâilî Paşa hafîdi, tarîhcilik tevcihi, 86; toparabacılar kitâbeti vekâleti tevcihi, 226

NURİ EFENDİ, Alizâde —, sâbık Haleb kādısı, 425

NURİ EFENDİ, Esseyyid —, Küçük İmam, 402

NÛRİ MOLLA, 73

nüzül emîni, 247, 261, 263, 320

obüs topları, 300

ocak/lar, 207, 224, 240, 260, 264, 265, 266, 272, 280, 317, 332, 352, 361; kānûn-ı —, 224; — ağaları, 89, 265;

— halkı, 348; — imâmı, 268; — imâmı ortası, 267; — kānûnu, 107; — kethüdâsı, 68, 251; — tuğu, 268; — yazıcıları, 75, 266; —-ı âmire zağarcıbaşısı, 346; —ı selâse, 332; — lu/lar, 28, 49, 106, 111, 163, 191, 215, 218, 222, 289, 356, 359, 362, 365, 379, 394, 395, 400; —lu sakaları, 266

odabaşı/lar, 111, 197, 225, 266, 270; — ağalar, 268, 272

odun; — gemileri, 43; — kayığı, 186, 187; — sefîneleri, 292

Ohri, 205, 210

ok/lar, 55, 50, 232, 370, 372, 384, 385, 400, 402, 412, 415; — atıcılığı, 8, 15; — atılması, 23, 38, 49, 50, 53, 54, 93, 408; — atma ta'lîmleri, 385; — ta'lîmi, 51, 369; —cular, 54, 97, 369; —çuluk, 8, 15

Okçular, 49, 97, 98; Câmi'-i —, 176

Okçular tekkesi, 49, 55; — şeyhi, 15

Okmeydanı, 15, 23, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 93, 380, 401, 402, 407, 408, 409, 415, 418; — tekyesi, 53, 402, 419

ordu, 42, 218, 264, 305, 308, 389, 417; — ağası, 417; — hekimbaşısı, 251; — kādısı, 76, 83, 294; — kadısı naibi, 41; — şeyhi, 97; —-yı hümâyûn, 251, 252, 273, 282, 285, 292, 294, 297, 298, 299, 301, 302, 305, 316, 317, 319, 320, 323, 328, 330, 331, 339, 344, 346, 347, 348, 349, 351, 352, 354, 355, 356, 361, 373, 374, 377, 381, 382, 388, 389, 391, 404, 416, 417, 418, 419, 423, 429, 431; —-yı hümâyûn çarhacısı, 346; —-yı hümâyûn esnâfları, 265; —-yı hümâyûn kādılığı, 243; —-yı hümâyûn kādısı, 72, 244, 256, 261, 277, 281, 294, 295, 364, 392, 423, 427; —-yı hümâyûn nâibi, 305, 316; —-yı hümâyûn re'îsi, 317; —-yı hümâyûn ricâli, 346; —-yı hümâyûn şeyhi, 252, 256, 277, 321; —-yı küffâr, 309

Ormanlı, 345

orta/lar, 106, 125, 224, 225, 236, 390; — bayrakları, 270, 272; — çavuş, 148, 194, 268; — gavgası, 375; — ustaları, 367

Ortakapu, 18, 65, 239, 274, 276, 280

Ortaköy, 35, 55, 98, 105, 207, 422

OSMAN AĞA, Çavuşbaşı, 388, 389

OSMAN AĞA, Dergâh-ı âlî yeniçeri ağası, 279

OSMAN AĞA, hazîne vekîli, 372

OSMAN AĞA, kapu ağası olması, 128

OSMAN AĞA, Mehmed Paşa'nın eşyasının tahririne görevlendirilen, 58

OSMAN EFENDİ, Ahıskalı —, müderris, 113, 200, 213

OSMAN EFENDİ, Amasyalı Esseyyid —, müderris, 124

OSMAN EFENDİ, defterdâr mektubcusu, İstanbul mukāta'ası ma'a başmukāta'a tevcihi, 227

OSMAN EFENDİ, dersiye-i —, 124; dersiye-i cedîde —, 243

OSMAN EFENDİ, Elhâc —, hâric müderrisi Galata mahkemesi kâtibi, vefatı, 172

OSMAN EFENDİ, Elhâc —, matlabcı, 32, 178

OSMAN EFENDİ, Elhâc —, müderris, 299

OSMAN EFENDİ, Elhâc, —, İzmir Müftîsi karındaşı Ahmed Reşîd Efendizâde, 201

OSMAN EFENDİ, Esseyyid —, Çelik Mehmed Paşa imâmı, 112

OSMAN EFENDİ, Eşşeyh —, *Delâil* hocası, Vâlide Sultan câmi'ine tayini, 321

OSMAN EFENDİ, Gümüşhaneli —, müderris, 229

OSMAN EFENDİ, Hâfız Bozoklu —, müderris, 113, 213

OSMAN EFENDİ, Hâfız Devrekli —, müderris, 96; vefatı, 158

OSMAN EFENDİ, ikinci kahvecibaşı, Haremeynü'ş-şerîfeyn muhâsebeciliği tevcîh, 363

OSMAN EFENDİ, kapıcılar kâtibi, masraf-ı şehriyârî kitâbeti tevcihi, 85; Haremeyn mukāta'acılığı tevcihi, 208

OSMAN EFENDİ, Karahisarî Esseyyid —, müderris, 171, 123

OSMAN EFENDİ, Karsî Seyyid —, müderris, 167

OSMAN EFENDİ, Kırımî Esseyyid —, müderris, 315

OSMAN EFENDİ, Kilisî Esseyyid —, müderris, 113, 186

OSMAN EFENDİ, Malatyalı —, müderris, 113, 167

OSMAN EFENDİ, Menteşevî —, müderris, 213

OSMAN EFENDİ, Muhsinzâde mühürdârı, piyâde mukābeleciliği tevcihi, 85; Harameyn muhâsebecisi olması, 208

OSMAN EFENDİ, Müftizâde Abdurrahîm Efendizâde —, müderris, 176

OSMAN EFENDİ, Nûri Beyzâde —, müderris, 166

OSMAN EFENDİ, Pazarcıklı Esseyyid —, müderris, 146, 171, 228

OSMAN EFENDİ, Seyyid İbrahim Efendizâde Esseyyid —, müderris, 166

OSMAN EFENDİ, Süleyman Penâh Efendizâde —, defterdâr mektûbcusu, rikâb-ı hümâyûn defterdârı olması, 415

OSMAN EFENDİ, Şâh Sultan kethüdâsı, ulûfeciyân-ı yemîn kitâbeti tevcihi, 43, 157

OSMAN EFENDİ, Şehsuvarzâde hocası, 71

OSMAN EFENDİ, Şeyh —, Tehtab hamâmı kurbünde, 40, 258

OSMAN EFENDİ, Taşköprülü Esseyyid —, müderris, 249

OSMAN EFENDİ, Zafranborlu —, müderris, 166, 185

OSMAN EFENDİZÂDE, Süleymaniye müderrisi olması, 69

OSMAN HULUSÎ EFENDİ, Rizeli —, müderris, 200

OSMAN MOLLA EFENDİ, Abdullâh Molla Efendizâde Esseyyid —, sâbıkā İzmir kâdısı, İpsala kazâsı tevcîhi, 244

OSMAN PAŞA, mîrimîrândan, 261, Abdî Paşa kethüdâsı, 288, Halebvâlîsi olması, 177, 180; Hotin mutasarrıfı, 210; Selânik eyâleti tevcîhi, 253

OSMAN ŞÂKİR EFENDİ, Gördesî —, müderris, 167

OSMAN TATAR, sadrıazam tatarlarından, 119

OSMAN USTA, Kayıkcı —, Üsküdar ustası, 181

Osmanlı/lar, 219; — edebî literatürü, 3; — tahtı, 48; — tarih yazarları, 1; — tarih yazıcılığı, 1; — tarihçiliği, 1, 2; — tarihleri, 1; — tebaası, 40; — ülkesi, 55

Osmanpazarı, 166, 249

Otak/lar, 53, 203, 213, 217, 264, 265, 282, 403, 415; —-ı âlî, 349; —-ı âsafî, 274, 276, 279, 346, 349, 351, 352, 354, 388, 389; —ı hümâyûn, 149, 203, 400, 403, 410, 411, 412; —ı sadrıazamî, 265

Otlukcıyokuşu, 19, 73

otuzaltı bölük, 155

Ödemiş, 235, 363, 412

öğle namazı, 39

öküz arabası, 281

Öküz limanı, Üsküdar'da, 22, 92, 163, 217, 405

ÖMER, Hazret-i —, 49, 367

ÖMER AĞA, bostan bekçisi, 93

ÖMER AĞA, Esseyyid —, Galata voyvodası, azli, 127

ÖMER AĞA, Gürcü Elhâc —, hasekiyândan, Edirne bostancıbaşısı olması, 214

ÖMER AĞA, Küçükpazar'da bostan bekçisi, 23

ÖMER AĞA, Moldovancı Paşa kahvecisi, vezîr karakulağı olması, 173

ÖMER BEYEFENDİ, Bekir Paşazâde —, Bursa kadısı, 105, 170, 373

ÖMER BEYEFENDİ, Karahisarîzâde —, topcular kitâbeti tevcihi, 209; büyük tezkireci vekili tayini, 225

ÖMER EFENDİ, 146; Âmidî Hâfız Esseyyid —, 96

ÖMER EFENDİ, Boyâbâdî —, 249

ÖMER EFENDİ, büyük tezkireci vekîli, Tersâne emîni olması, 377

ÖMER EFENDİ, Çavuşbaşı kesedârı, Kethüdâ kâtibi olması, 71

ÖMER EFENDİ, Çorumlu Esseyyid —, İstanbul Bâb mahkemesine nâib ta'yîn, 76, müderris, 235

ÖMER EFENDİ, Gümüşhâneli —, müderris, 249

ÖMER EFENDİ, Hâfız Eğinli —, müderris, 113, 200

ÖMER EFENDİ, Karacahisari —, İmtihan heyetinden, 25

ÖMER EFENDİ, Karahisar-ı Şarkî Esseyyid —, müderris, 96, 112, 146; vefatı, 138

ÖMER EFENDİ, Kethüdâ kâtibi, azli, 144

ÖMER EFENDİ, Kıbrıs Muhassılızâde, müderris, 102

ÖMER EFENDİ, Müftîzâde Esseyyid —, Erzurum kazâsı tevcîhi, 212

ÖMER EFENDİ, Sekbânbaşı İmâmı, 74

ÖMER EFENDİ, Taşköprülü Esseyyid —, müderris, 212

ÖMER EFENDİ, Tophâne nâzırı, Küçük tezkireci vekili tayini, 225

ÖMER EFENDİ, vakıf sahibi, 146

ÖMER EFENDİZÂDE, 85

ÖMER HULUSÎ EFENDİ, Samânîzâde Elhâc —, sâbık Mısr-ı Kahire kādısı, 71, 83, 100; Mekke-i mükerreme kādısı, 189, 199

ÖMER İZZET BEYEFENDİ, Medîne-i münevvere pâyeli, 425

ÖMER NESÎB EFENDİ, Köstenceli Esseyyid —, müderris, 243

ÖMER SÂHİB EFENDİ, Gelibolu barûthâne nezâreti tevcihi, 157; tezkireci vekili olması, 373; tezkire-i evvel, azli, 416

örfler, 366

Özbekler; — şeyhi, 103, 256; —in Hâcı Hoca tekyesi, 405

Özü, Özi, 34, 37, 45, 63, 106, 192, 196, 237, 240, 241, 314, 320, 331, 339, 379; eyâlet-i —, 209; — ağası, 98, 180; — cânibi, 223; — kal'ası, 47, 180, 191, 194 314, 331, 332, 339; — kal'ası muhâfazası, 194, 261; — muhâfızı, 63, 68, 209, 261; — muhafızlığı, 49; — olayı, 297; — seraskerliği, 370; — suları, 331; — takımları, 230; — vâlîsi, 332

pâdişâh, 2, 3, 10, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 44, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 62, 72, 81, 125, 129, 134, 149, 173, 175, 178, 233, 239, 242, 276, 306, 311, 320, 339, 372, 378, 384, 392, 406, 411, 423, 428, 429

palanka/lar, 281, 300, 301, 309, 311, 312, 327, 347, 349; toprak —, 299, 301

Palu, 52, 393

Pançova, 309, 323, 354; — kal'ası, 309

PANKADOZ OĞLU ALİ AĞA, Mihaliçli —, surre emîni, 19, 69, 136; tayini, 67

Papa, 40, 307

Papaslı, 345

Papazzâde (medresesi), 185

parendeciler, pârendebâzlar, 52, 395

Parmakkapı, Bayezit'te, 23, 32, 97, 184

Paşakapusu, 18, 39, 46, 48, 51, 56, 58, 63, 67, 72, 73, 75, 76, 77, 81, 84, 89, 98, 110, 126, 129, 132, 133, 154, 164, 187, 189, 195, 222, 239, 242, 248,

259, 264, 266, 278, 279, 296, 323, 331, 335, 356, 357, 360, 362, 379, 387, 390, 402, 406, 419, 420, 423, 424, 426, 428

Paşazâde konağı, 61

patorna, 91, 105, 140, 147, 180, 202, 286, 322, 356, 429; —-yı hümâyûn, 237; —-yı hümâyûn sancağı, 237

Payas, 116, 135, 189

Pazarcık, 146, 171, 190, 228, 316, 345

Pazarköy, 113, 213

pehlivân/lar, 30, 52, 93, 232, 233, 372, 394, 395, 400, 401, 402, 407, 411, 412, 413, 415; — yakısı, 48, 358

peksimetler, 29

PENÂH SÜLEYMAN EFENDİ, Anadolu muhâsebeciliği tevcihi, 157; vefatı, 168

Pendik köyü, Kartal'a bağlı, 30, 156

PEPEYÎ HASAN EFENDİ, defterdâr-ı şıkk-ı evvel, azli, 179; nişâncı olması, 188; vezîr kethüdâsı olması, 204; büyük rûznâmçeci olması, 286

pergandi, 98, 136, 213, 242

Peri, 52, 393

peşkir ağası, 156, 350

Petersburg, 314

PETRAKİ, Darbhâne-i âmire sarrâfı, 142

Petrepoka, 314

Petriç, 425

Petropol, 314

Peygamber, Hz. —, 5, 11, 17, 21, 26, 41; — sancağı, 41; —'in ayak izleri, 17

PEYKÎ HASAN EFENDİ,

peykler, 278, 365

Pınarhisar, 425; — kazâsı, 75

pilâv, 135; — akçesi, 343

Pirezen adası, 343

Pîrî Paşa (medresesi), Silivri'de, 96, 131, 249; sâniye-i —, 213

Pîrî Usta, dersiyye-i —, 96

pirinç, 273, 422

Pirinçci Sinan (medresesi), dersiyye-i —, 113, 167

piskopos; — mukāta'acılığı, 85, 157, 208; — mukāta'ası, 226, 396; — mukāta'ası vekâleti, 226

pîşrev; — atma, 408; — oku, 408

piştov, 184, 191, 233, 413; mercânlu —, 278

piyâde, 308; — kayıkları, 106, 326; — mukābeleciliği, 85, 157, 208, 226, 261, 396; — mukābeleciliği vekâleti, 226

Plevne, 71, 110; — kazâsı, 404

Pojin kal'ası, 382

Ponçova, 319

Portiçir Boğazı, 231

post-nişîn, 179

Potkalı, 219; — Kazağı, 36, 45, 219, 320, 332

prangaya verilme, 224

Praşova, 348, 350

Pravadi, 162

Pravişte, 341

Prizren kazası, 9

pusulacı dükkânları, 43, 293

Râbi'a Hanım, dersiye-i —, Sultan Mehmed câmi'inde, 316; dersiyye-i —, 114

Râbi'a-i Mehmed Paşa (medresesi), 159

RÂCİH EFENDİ, Eyüp kādısı, 67

RÂGIB EFENDİ, kisedâr olması, 148

RÂGIB PAŞA, Koca —, sadrıazam, 21, 87; — İmâmı, 290; — kütübhânesi hâfız-ı kütübü, 242; — mektebi hocası, 321

RAHÎKÎ ALİ EFENDİ, Tersâne-i âmire emîni olması, 188

RAHÎM EFENDİ, mektûbî-i sadr-ı âlî olması, 68

Rahîme Hanım, Dersiye-i —, 113, 124

RÂİF/RAİK ALİ EFENDİ, *bk.* Ali Râik Efendi

Rakka, 157; — eyâleti, 210, 333

Râmî çiftliği, 55, 63, 417

RÂSIH EFENDİ, tezkire-i evvel tayini, 416

RÂŞİD EFENDİ, 382, sâbık mektûbî sadr-ı âlî, beylikci tayini, 127; kethüdâ olması, 195; beylikci, 226, re'îsülküttâb olması, 246; Re'îsülküttâb, 48, 352, 356; rikâb reisi olması, 317, 356, 357

RÂŞİD MUSTAFA EFENDİ, *bk.* Çelebi Esseyyid Râşid Efendi

RÂŞİD SÜLEYMAN EFENDİ, Muhallefât halîfesi olması, 77

re'âyâ, 292, 334; — karyeleri, 258; — kefereleri, 258

re'îs, re'îsülküttâb, 24, 48, 67, 84, 121, 130, 153, 156, 167, 188, 208, 219, 225, 241, 246, 250, 352, 356, 362, 417; — efendi, 110, 114, 217, 233, 277, 353, 366, 388, 405; — efendi dâ'iresi, 331; — kapusu, 331, 390; — kisedârı, 238; — vekîli, 261, 317; — vekâleti, 225

re'îsler kethüdâsı, 101; — yiğitbaşısı, 101

re'îsülkurrâ, 337

Re'îsülküttâb Mustafa Efendi, dersiye-i —, 159

re'îsülmüderrisîn, 430

re'îsülulemâ, 48, 75, 88, 296, 336, 359, 366, 421, 425

RECEB PAŞA, mîrimîrândan, 210

reçine, 70

REFÎ' MOLLA EFENDİ, Mekke-i mükerreme pâyeli, 110

Resûl; —-i kibriyâ, 347; —ullâh, 426; — ü's-sakaleyn, 82

Reşîd, 163

Revân koyunu, 44, 302

Revânî Çelebi (medresesi), 243

revgan; —-ı sâde, 422; —-ı zeyt, 422

REYHÂNZÂDE EFENDİ, Sultan Mehmed Hân câmi'-i şerîfi hatîbi, 318

Rıfai, 7; — şeyhi, 8

ricâl, 132, 156, 174, 215, 225, 279, 280, 281, 338, 358; —-i devlet, 125, 155, 215, 355, 356; —-i Devlet-i aliyye, 76, 132, 218, 225, 341; —-i ehl-i menâsıb, 134

rikâb, 271, 280, 292; — çavuşbaşısı, 292; — defterdârı, 297, 320; — kāimmakāmı, 304; — toplantısı, 19; —dâr, 214, 233; —dâr ağa, 156, 395, 420; —-ı devr, 77; —-ı hümâyûn, 71, 75, 82, 84, 97, 110, 163, 164, 165, 203, 207, 223, 280, 283, 286, 289, 317, 344, 357, 362, 370, 373, 394, 396, 401, 408, 418; —-ı hümâyûn ağaları, 379; —-ı hümâyûn defterdârı, 320, 415; —-ı hümâyûn kāimmakāmı, 343; —ı hümâyûn re'îsi, 317, 356, 357

Rîm-Papa, 254, 307

Riva, 43

Rize, 109, 167, 200, 248

Rodos, 41, 156, 214, 281; — kādısı, 41, 215, 281

Le ROİ, Fransız baş mühendis, 35, 204

Roma semti, 307

ru'ûs, 118, 174, 184, 200, 228, 251, 284, 315, 319, 403; rikâb —, 292; — i'tâsı, 315; aklâm-ı —, 331; rikâb — kîsedârı, 292; —-ı hümâyûn, 200, 427

rub'iyyeler, 401

Ruha, 176

RÛHÎ (?) EBÛBEKİR EFENDİ, tezkire-i evvel olması, 373

RUHÎ SÜLEYMAN AĞA, Sipah ağası olması, 227; Çavuşbaşı, 260, 278; tayini, 153, 259; sadâret kethüdâsı, 286, 347

rum, 55

Rum; — ahali, 33; — cemaati, 47; — keferesi, 419; — tâifesi, 191, 338

Rûm Mehmed Paşa (medresesi), 109

Rumeli, 9, 31, 32, 33, 38, 44, 64, 157, 177, 184, 187, 191, 236, 243, 251, 302, 317, 319, 422; eyâlet-i —, 209; — ağası, 366; — hüccâcı, 187, 332; — kādıaskeri, 9, 64, 72, 75, 80, 83, 88, 131, 141, 146, 178, 194, 195, 239, 251, 256, 282, 290, 359, 366, 368, 369, 392, 421, 425; — kafilesi, 128, 135, 187, 255; — kudâtı, 178, 411; — muhzır ağaları, 427; — pâyesi, 76, 83, 130, 195, 198, 251, 253, 259, 290, 372, 378, 390, 398, 407, 420, 421 vâlîsi, 188, 192, 246, 250, 261, 354

Rumeli Kavağı, 401

Rus/lar, 36, 37, 40, 45; — çarı, 33; — elçisi, 56; — esirleri, 320; — gemisi, 37; — kalyonu, 34, 36; — kaptan, 34; — temsilcileri, 36

Ruscuk, 229, 356; — ağası, 388; — kasabası, 356; — sahrâsı, 356

Rustem Paşa Camii, 159

Rusya, 3, 36; — donanması, 313; —lu, 217

Rûşen Ağa, dersiyye-i —, 96

RÛŞEN EFENDİ, Hüdai Tekkesi şeyhi, 17, 18, 19, 20, 60, 78, 79, 256

Ruzmerre, 4, 5, 13

Rûznâmce-i evvel Ali Efendi (medresesi), dersiye-i —, 213

rûznâmçe; —ci, 290; —-i evvel, 274

Ruznâme, 4, 5; —ler, 2

Rüstem Paşa (medresesi), 171

Rüstempaşa câmi'-i şerîfi, 30, 159

RÜŞDÎ EFENDİ, Lâmbazâde —, Karaferye a'yânı, 190

rüşvet, 56, 97, 427

rütbe; —i altmışlı, 96; —-i sahn, 96; —i Süleymaniye, 95

sâ'at/ler, 79; mücevher —, 126

Sa'dâbâd, 38, 232; — Köşkü, 38, 232

SA'DEDDÎN, Seyyid —, Mansûrî Efendi mezûnlarından, 64

SA'DEDDÎN EFENDİ, Velî Beyzâde —, müderris, 166

SA'DEDDÎN EFENDİ, Kaşıkçızâde —, Mısr-ı Kahire kadısı olması, 69

Sa'diye (medresesi), 228

SA'DULLÂH BEY, Bekir Paşazâde —, küçük rûznâme tevcihi, 157; Cebeciler kitâbeti vekâleti tevcihi, 226

SA'DULLÂH BEYEFENDİ, Küçük Hüseyin Efendizâde —, ulûfeciyân-ı yemîn kitâbeti tevcihi, 85; küçük evkāf tevcihi, 208

SA'DULLÂH EFENDİ, Müsevvid —, müderris, 123

SA'DULLÂH EFENDİ, Yenişehr Nakibizâde Esseyyid —, Edirne müderrislerinden, 112

SA'DULLAH ENVERİ, vak'anüvis, 3

sabah namazı, 30, 39, 41, 46, 48, 52

SÂBİT MEHMED PAŞA, Debreli —, mîrimîrândan, 210

Saçlı Hüseyin Efendi tekkesi, 34, 193

sadâret; — kethudası, 20; —i uzmâ kethüdâlığı, 225; —-i uzmâ kethüdâlığı vekâleti, 225

SADIK EFENDİ, *bk.* Mehmed —, Kılizmanizâde

SÂDIK EFENDİ, Esseyyid —, şeyhülislâm mektûbculuğuna nasbı, 130

SÂDIK EFENDİ, hekîm, 141; hareket-i dâhil müderrisi, Ser-etibbâ-i hâssa olması, 400

SÂDIK EFENDİ, İmâm Ebûbekir Efendizâde, *bk.* Mehmed —

SÂDIK EFENDİ, Musahibzâde —, kethüdâ kalemi başhalîfesi olması, 100

SÂDIK EFENDİ, Vâlide Kethüdâsızâde —, *bk.* Mehmed —

SÂDIK MEHMED AĞA, Seyyid —, çavuşlar kâtibi, 226

SÂDIK MOLLA EFENDİ, Arabzâde —, *bk.* Mehmed —

sadr, sadreyn, 67, 72, 132, 134, 277, 279, 390; — efendiler, 282; —ı Anadolu,

198; —-ı âsafî, 89, 188, 209; —-ı fetvâ, 78, 79, 89; —-ı Rûm, 336

sadr, 228, 245, 252, 329, 389, 403, 417; —-ı âlî, 136, 159, 216, 227, 240

Sadrıazam, 18, 19, 20, 21, 24, 27, 28, 29, 30, 33, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 63, 67, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 78, 80, 84, 85, 87, 88, 89, 94, 98, 104, 106, 110, 111, 112, 115, 116, 118, 119, 126, 132, 133, 134, 135, 141, 143, 144, 147, 148, 154, 155, 156, 164, 182, 191, 197, 199, 207, 211, 215, 216, 217, 218, 220, 222, 223, 225, 229, 231, 232, 233, 236, 237, 239, 240, 242, 245, 246, 248, 249, 252, 253, 254, 257, 258, 259, 261, 262, 270, 274, 275, 276, 278, 279, 280, 282, 284, 301, 319, 320, 347, 350, 352, 353, 361, 365, 374, 388; — çukadârları, 152; — dairesi, 36, 40, 46; — kapısı, 29, 41, 48, 51; — kayımakamı, 48; — kethüdası, 37, 84, 98, 374, 391; — konağı/Paşakapısı, 48; — tatarları, 119; — tuğları, 277; —lık mührü, 18

SADRÎ EFENDİ, Tevfik Efendi birâderi, 239; mektubcu olması, 195

Safar, 255

SAĞIR ELHÂC HASAN, 201, 202

SAHHÂF AHMED, dersiyye-i —, 113

Sahhâflar şeyhi, 96

SÂHİB EFENDİ, kâğıd-ı Enderûn emâneti tevcihi, 158

Sâhib-i devlet, *bk.* Sadrıazam

sâhib-i mühr, 159

Sahn, 102, 109, 112, 131, 138, 146, 158, 185, 190, 199, 212, 235, 249; — müderrisleri, 277; —-ı semân, 123, 166, 171, 228, 366

SAÎD, Giridî Hüseyin Kapudan'ın oğlu, kapudan-ı iryâle olması, 242

SAÎD AĞA, Uncu, 94

SAÎD AĞA, kapu çukadârı, 300

SAÎD BEY, Durak Paşazâde —, mirâhur-ı sâni vekîli olması, 117

SAÎD BEY, İzzet Paşazâde—, kapucular kethüdâsı, 266, 318; tayini, 117; Büyük mirâhur, 365; tayini, 251

SAÎD BEY, sâbık İstanbul kādısı, 390

SAÎD BEY/EFENDİ, Abdullâh Paşazâde —, Çavuşbaşı olması, 117; azli, 139; kapıcılar kethüdâsı, 278, 342; tayini, 252

SAÎD EFENDİ, Başyazıcı, azli, 75

SAÎD EFENDİ, Dervîş Efendizâde —, büyük kal'a tezkireciliği tevcihi, 157; Haremeyn mukāta'acılığı tevcihi, 396

SAÎD EFENDI, Fanizâde —, İstanbul Ağası olması, 101

SAÎD EFENDİ, kâtib, küçük rûznâmecilik tevcihi, 396

SAÎD EFENDİ, sâbık mektubcu başhalîfesi, masraf-ı şehriyârî kitâbeti tevcihi, 157

SAÎD MOLLA, Ali Molla birâderi —, sâbık Medîne-i münevvere kādısı, 425

SAÎD MOLLA EFENDİ, Eyüb kādısı, 69, 132

SAÎD MOLLA EFENDİ, şeyhülislâm Şerîfzâde Mehmed Molla Efendi'nin mahdûmu, sâbık İzmir kādısı, 64, 163

sakalar, 197, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 272, 336, 380; —başı/lar, 128, 135, 136, 138, 189, 202, 265, 266, 291; büyük —başı, 149; küçük —başı, 149; —başı ağalar, 149, 336

sakallu ağalar, 278, 380

SAKAOĞLU, Hendekli —, şakī, ahzı ve katli, 186

Sakça köprüsü, 317

Sakız, 83, 91, 115, 140, 183, 199, 251, 300, 310; — adası, 25, 99; — cezîresi, 116; — kazâsı, 195; — krallığı pâyesi, 300; — şalları, 267

sal, 291

salâ koşusu, 93, 400

Salacak ustası, 399

salât, 121, 333; —ı asr, 60, 101, 121, 161, 194, 221, 358, 424; —-ı cenâze, 89, 125, 221; —ı cum'a, 58, 61, 78,

80, 87, 90, 112, 115, 156, 160, 180, 198, 203, 219, 234, 263, 302, 357, 363, 369, 379, 395, 402, 414; —ı duhâ, 405; —ı îd, 80, 156, 163, 207, 222, 296, 394; —ı terâvîh, 80, 154, 387, 393; —ı Tüncî kırâ'eti, 299, 404; —ı zuhr, 82, 134, 248, 279, 412; —'l-işâ, 120, 357, 387, 393, 404; —i'l-mağrîb, 321, 405; —i's-subh, 129, 154, 155, 189, 279, 282, 358, 405, 420, 424

sâlhâne, 169

SÂLİH AĞA, *bk.* Sâlih Paşa/Ağa

SÂLİH AĞA, Dergâh-ı âlî yeniçeri ağası, azli, 344

SÂLİH AĞA, Enderûn-i hümâyûnda hasodabaşı, vefatı, 160

SÂLİH EFENDİ, baş yazıcı efendi, yeniçeri ağası olması, 317

SÂLİH EFENDİ, Kefevî —, müderris, 228

SÂLİH EFENDİ, Pazarcıklı —, müderris, 171, 190

SÂLİH EFENDİ, Tersâne'de riyâset vekâleti tevcihi, 209

SÂLİH EFENDİ, Yamak Elhâc —, vefatı, 180

SÂLİH MOLLA EFENDİ, Keçecizâde —, müderris, 324, 411

SÂLİH PAŞA/AĞA, Elhâc —, Karavezîr hazînedârı, 140, Beyhan Sultan kethüdası, matbah emâneti tevcihi, 226; çavuşbaşı olması, 247; azli, 259; kethüda-yı sadr-ı âlî vekîli tayini, 260; üç tuğ verilerek kayınakam tayini, 343; Kâimmakām, 48, 356, 357, 359, 366, 375, 382, 390, 401, 405, 406, 430; azli, 54; Kocaeli eyâleti tevcîhi, 418

SÂLİHA SULTÂN, I. Abdülhamid'in kızı, doğumu, 32, 178; vefatı, 35

SÂLİHZÂDE EFENDİ, Topkapılı Şeyhülislâm, 20, 81, 206, 427

SÂLİM EFENDİ, 427

Sâlim Efendi konağı, 61

sâlise rütbesi, 178

Salma Tomruk, 120

SALOMON, Açıkbaş ülkesinin idarecisi, katli, 25, 120

saltanat-ı kübrâ, 365

sâlyâneler, 284

Samakov, 139, 141; —ı Alefli, 110

Samatya iskelesi, 18, 63, 162

SAMSONCU ELLİİKİ AĞA, 155

samsoncubaşı, 107, 260; — ağa, 194, 268; — ağa ortası, 267

samur kürk, 36, 277, 347, 363; bol yenli —, 268, 275, 363; ferâce —, 276; küçük depeli ve bol yenli —, 277; — ilbâsı, 262, 347; bol yenli — ilbâsı, 363; — sandukları, 273serâsere kaplu —, 354

sancak/lar, 41, 48, 98, 356, 380; âyetlü kebîr —, 380; kırmızı —, 234; yeşil —, 234; — gemileri, 47, 342; — kalyonları, 47, 356; —ı şerîf, 276, 278; —ı şerîf obası, 252, 356; —ı şerîf koçusu, 277; —ı şerîf topları, 265; —dâr, 280

sandal/lar, 21, 22, 27, 40, 43, 52, 58, 59, 87, 132, 141, 143, 155, 163, 207, 232, 262, 269, 322, 328, 399, 375, 430; —ı hümâyûn, 367

sandık emîni, 209

Sandıklı, 110, 114, 229

SARAC MUSTAFA, Dülbentci mahallesinde, 193

Saraçhânebaşı, 269

Saraçlar çeşmesi, 58

saraçlar kâtibi, 85, 209

saray, 13, 18, 19, 21, 24, 25, 31, 35, 48, 52, 53, 55, 56, 299, 391; — cerrahları, 49; — meydânı, 206, 310

Sarâyburnu, 18, 24, 51, 63, 147, 234, 242, 302, 325, 393, 430

Sarây-ı âlî, 144, 379; —ı aliyye, 87; —ı âmire, 65, 75, 133; —ı âmire hocalığı, 41, 65; —ı âmire kütübhâne hocası, 359; —ı cedîd-i âmire hocalığı, 65; —ı cedîd-i hümâyûn,

69; —-ı Galata hocası, 357; —-ı hümâyûn, 64, 65, 75, 82, 83, 99, 110, 111, 115, 129, 132, 134, 148, 152, 153, 155, 160, 173, 174, 182, 183, 189, 199, 205, 206, 207, 222, 234, 239, 257, 259, 266, 274, 275, 276, 288, 291, 318, 321, 324, 342, 357, 363, 364, 365, 367, 370, 377, 379, 385, 386, 390, 391, 393, 394, 398, 399, 401, 405, 412, 418, 419; —-ı hümâyûn başhocası, 64; —-ı hümâyûn burnu, 99; —-ı hümâyûn cerrâhları, 370; —-ı hümâyûn cevfi, 75; —-ı hümâyûn hocaları, 279, 363, 410, 412; —-ı hümâyûn kapucuları, 278; —-ı hümâyûn kütübhâne hocası, 363; —-ı hümâyûn tabîbleri, 130; —-ı sâdr-ı âlî, 67

Sarây-ı İbrahim Paşa (medresesi), Âşire-i —, 146, dersiye-i —, 213; hâmise-i —, 229; sâbi'a-i —, 176; Sâmine-i —, 110; Sâniye-i —, 96; tâsi'a-i —, 249; ûlâ-yı —, 249

SÂRBÂN ALİ AĞA, silâhşor-ı şehriyârî, 99

sârbânbaşı, 265

Sarı Musa câmi'-i şerîfi, 151

SÂRIMZÂDE AHMED BEYEFENDİ, İstanbul mukāta'acılığı tevcihi, 86

Sarıyurt, 345

sarrâf, 43, 142, 143, 300

Sayda, 62; — vâlîliği, 177, 180; — vâlîsi, 62

Sayyâd Subaşı, medrese-i —, 190

sâz/lar, 369; ince —, 232

sâzendeler, 170

Sedefçiler, 22, 89

sefer, 264, 273, 294; —-i hümâyûn, 191, 211, 215, 216, 217, 224, 225, 235, 237, 245, 253, 254, 257, 275, 294, 311, 316, 319, 325, 328, 333, 338, 361, 372, 423

Seferli odası, 65

Sefernâme-i Serdar-ı ekrem Yusuf Paşa, 4

sefîne/ler, sefâin, 60, 63, 103, 105, 106, 135, 136, 138, 194, 196, 197, 204, 206, 213, 214, 215, 223, 231, 237, 238, 241, 254, 257, 258, 261, 292, 317, 322, 331, 332, 333, 371, 375, 404; — re'îsleri, 151

segsâneler, 266

seğirdim aşçıları, 268, 395

Sekbân Ali (medresesi), 166, 175, 228, 235

sekbân, 268; — çorbacıları, 268; — ortaları, 268; —başı, 269, 270, 271, 297, 365, 387, 395, 414

SEKBÂNBAŞI İMÂMI, 74

selâm ağası, 380

selâmlık, 35, 45, 48, 49, 51, 52, 53, 55, 87, 90, 156, 162, 174, 216, 263, 271, 312, 323, 342, 343, 357, 363, 364, 375, 378, 379, 387, 389, 395, 402, 413, 414, 415, 418, 419, 428; — merasimi, 41, 44; — töreni, 20, 47

Selânik, 93, 110, 119, 126, 132, 134, 157, 206, 210, 229, 241, 242, 374, 429; — baruthâne nezâreti, 85, 157, 209; — baruthanesi, 209, 396; — eyâleti, 228, 253; — kādısı, 69, 109, 139, 199, 424, 425, 428, 431; — kazâsı, 95, 130, 165, 211, 298; — mubâya'acısı, 396; — vâlîsi, 74, 119, 132, 228, 348

selâtîn; — câmi'-i şerîfleri, 320; — câmi'ler imâmları, 404; — câmi'-i şerîf hademeleri, 404; — şeyhleri, 60, 81, 131, 206, 256, 277, 366, 387, 390, 410, 412

Selçuk Sultân, medrese-i —, 229; — tevliyeti, 237

SELİM I., 2

SELÎM III., Sultân — Hân, 2, 3, 5, 10, 15, 48, 117, 358, 365, 367, 394, 409

SELÎM AĞA, Varnalızâde —, topçubaşı, 68

SELÎM AĞA, Elhâc —, vezir kethudası Nazif Efendi'nin babası, 19, 52, 71; kal'a binâ emîni tayini, 161; Matbâh-ı âmire emîni olması, 187; Tersâne-i âmire emîni, 277, 366, 424; tevcihi, 85, 220; azli, 98; katli, 50, 376, 377

SELÎM EFENDİ, Elhâc —, atlı mukābelecisi olması, 208

SELÎM EFENDİ, Elhâc —, başmuhasebecilik vekâleti tevcihi, 226

SELÎM EFENDİ, Elhâc —, sipâh kâtibi, 85

Selim Efendi konağı, 18

SELÎM MOLLA EFENDİ, Müftîzâde zâdesi —, 171, 419, 423

SELÎM MOLLA EFENDİ, Paşmakçızâde Esseyyid —, sâbık Edirne kādısı, 70, 100

SELÎM PAŞA, 220, 235, 313; Selânik vâlîsi, 74, 132; Mısr-ı Kahire valisi olması, 119Bosna sancağı verilmesi, 134, 209; azli, 250; çarhacı vekîli, 348; Kandiye muhâfızı, 355; tayini, 317; Hanya vâlîsi, 397

Semendire, 73, 354; —-i Belgrad, 210

sepetciler, 400

Sepetçiler köşkü, 242

serasker, 33, 191, 203, 300, 301, 309, 346, 348, 349, 350, 353, 354, 379; — paşa, 298, 300, 302, 305, 347, 349, 350, 351, 352, 353; — seferi, 191; —-i Vidin, 298; —lik fermânı, 202

ser-bevvâbîn; —i Dergâh-ı âlî, 79, 152, 206, 252, 311, 329, 411; —-i şehriyârî, 111

ser-bostâniyân, 334; —ı hâssa, 59, 161, 328, 329, 334, 391

SERCE, bk. Sergius Laşkaref

ser-çukadârân, 64; —-ı hazret-i şehriyârî, 101, 354

serdâr; — alemleri, 191; —-ı ekrem, 262, 270, 274, 276, 277, 278, 283, 312, 347, 348, 349, 350, 352, 353, 354, 356; —lar kâtibi, 341

serdengeçti ağaları, 272

ser-etibbâ-i hâssa, 83, 117, 130, 144, 147, 158, 199, 251, 358, 364, 400

sergi, 75, 258; — nezâreti, 85, 157, 209

SERGIUS LAŞKAREF, Rus elçisi, 191

ser-levha; — i yemîn, 97; — yesâr, 97

Servi mahallesi, Eyüb'te, 179

Servibumu, 35, 203

SEYFEDDİN PAŞA, Kikuzâde —, mîrimîrândan, 210

Seyyid Abdülkadir Efendi medresesi, 78

SEYYİD AHMED, Kapudan, 238

SEYYİD BABA, *bk.* Mustafa Efendi, Seyyid Şeyh —

Sıbyan mektebi, 19

SIDKÎ MUSTAFA EFENDİ, Yenişehir'den ma'zûl, 64, 284

Sıdkī mühürdârı, 85

Sırb re'âyâsı, 302, 351

Sırık meydânı, Edirne'de, 344

sırkâtibi, 2, 4, 75, 88, 259, 298, 310

SIRRI EFENDİ, Elhâc —, Ayasofya şeyhi, 22, 29, 89, 135, 154

sicill-i mahfûz, 392

SÎDÎ MUHAMMED b. ABDULLAH, *bk.* Mevlây Muhammed

sihâmlar, 315

sikke, 47; — darbı, 426

silahdâr, 44, 132, 136, 264, 273, 279, 347, 405; — ağa, 19, 47, 77, 78, 168, 313, 363, 367, 395, 418; — ağa vekîli, 339; — ağaları, 279, 348; — ağalığı, 86, 158, 209; — ağası, 89, 202; — alemleri, 279; — çavuşları, 279; — kâtibi, 127, 198, 243; — kethudâları, 279; — kitâbeti, 85, 157, 198, 208, 226; — ocağı, 191, 193, 283; —ı şehriyârî, 63, 103, 134, 216, 331, 339, 418

silâhşor, 117, 233; —-ı şehriyârî, 99, 170, 174, 224, 228; —lük, 199

Silistre, 134, 315, 188; — kazası, 41, 281; — muhâfızı, 398

Silivri, 32, 131, 184, 344

Silivrikapusu, 32, 42, 184, 250, 284

silsile; —i medâris, 75; —-i müderrisîn-i kirâm, 95, 102, 123, 145, 158; —i ulemâ, 86, 131

sîm; — çaprazlar, 267; — çelenk, 347; — ü zer, 278, 426; —i hâlis, 256, 394

simitçi fırını, 169

Sinan Paşa (medresesi), 96, 146, 166

Sinan Paşa (medresesi), Beşiktaş'ta, 212

Sinan Paşa (medresesi), Fethiye'de, 158, 190

Sinan Paşa türbesi, Sedefciler içinde, 22, 89

sincab kürk sandukları, 273

Sinop, 38, 131, 140, 162, 201, 238; — muhâfazası, 253, 418; — muhâfızı, 192

sipâh/î, 264, 273, 279, 348; — ağaları, 279; — ağalığı, 86, 158, 209; — ağası, 66, 89, 182, 260, 203, 227; — alemleri, 279; — çavuşları, 279; — kâtibi, 168; — kethudâları, 279; — kitâbeti, 85, 157, 208, 226; — ocakları, 191, 193

Siroz, 249; — a'yânı, 294; — arpalığı, 295; — kādısı, 97; — kazâsı, 97, 190, 427; — mutasarrıfı, 244; — nâibi, 427

SİTTİ HATUN, medrese-i —, 228

Sivas, 82, 98, 106, 135, 157, 192; — eyâleti, 209, 240

Siyavuş Paşa (medresesi), 96, 190

Sofa, Sarây-ı hümâyûnda, 239

SOFÎ AHMED EFENDİ, sâbık re'îsülkurrâ, 337

SOFÎ ELHÂC ABDULLÂH EFENDİ, Erzurûmî —, müderris, 200

Sofu Mehmed Paşa (medresesi), 124

SOFÎ ZİYÂ EFENDİ, Ayasofya'da dersiâm, 138

Sofya, 136, 146, 177, 344, 345, 428, 430; — kazâsı, 128, 183, 236; — muhâfazası, 177; — muhâfızı, 246; — sahrâsı, 345

Soğanağa Cami imamı, 5

Soğucak, 67, 94, 201, 294, 300; — binâ emîni, 244; — vâlîsi, 419

Soğukçeşme, 52; — kapusu, 266, 268, 269, 379, 391

Soğukkuyu câmi'-i şerîfi, Zeğrek kurbünde, 297

Sokoğlu [Sokullu] Mehmed Paşa câmi'i, 414

solak/lar, 267, 278, 365; —başı ağalar, 267

soltat, 308, 352

Sormagir, Cihangir'de, 318

Söğüt kasabası, 328

su testisi, 98

subaşı, 102, 264, 276; — ağa, 365

Subaşı konağı, 101

sudûr-ı kirâm, 76, 89, 95, 132, 296, 366, 387, 379, 392, 394

Sultân Ahmed; — câmi'i, 17, 18, 21, 26, 30, 32, 45, 52, 60, 67, 84, 122, 155, 174, 182, 222, 246, 325, 375, 394; — imâm-ı evveli, 174; — câmi'i imamı, 31; — medresesi, 158; — medresesi müderrisi, 158; — meydanı, 271; — müderrisi, 86; — şeyhi, 321

Sultan Bayezid, İstanbul'da, 269, 364; — cami'i, 39, 172, 207; — kolluğu, 132, 365; — mahallesi, Galata Kapıiçi dahilinde, 189; — medresesi, 67, 102, 146, 247, 321, 373, 417; — pâyesi, 207; — rütbesi, 207; — şeyhi, 321; — tevliyeti, 76, 90; —-i Velî câmi'-i şerîfi, 247; —-i Velî medresesi, 74, 137, 247

Sultan Hamamı, Salma Tomruk civarında, 120

sultân; — kethüdâlığı, 140; — kethüdâsı, 226, 300; — müderrisi, 86

Sultân Mehmed, 321, 390; dersiye-i —, 176; — câmi'i, 21, 33, 35, 53, 54, 56, 88, 89, 92, 133, 184, 197, 198, 205, 211, 221, 234, 297, 316, 318, 336, 341, 402, 413, 426; — câmi'-i şerîfi evkāfı, 427; — câmi'-i şerîfi hatîbleri, 318; — câmi'-i şerîfi İmâmı, 21, 87; — câmi'i vâ'izi, 264; — havlusu, 367;

— kâtibi, 209; — şeyhi, 321; — türbesi, 367

Sultan Mustafa; — câmi'i, 21, 321, 369; — şeyhi, 321

Sultan odaları, İstanbul'da, 25, 120

Sultân Osman köşkü, 174

Sultan Selîm, 321, 406, 408; — câmi'i, 7, 18, 33, 55, 184, 198, 213, 321, 378; — câmi'-i şerîfi, 61, 418; — cami'-i şerîfi imâmı, 17, 26, 59; — imâmı, 59, 61, 121; — kâtibi, 396; — medresesi, 96, 124

Sultanhisârı, 324, 425

Sultanönü, 210

Sultantepesi, 103, 405

SUNULLÂH EFENDİ, Vardârî Şeyhzâde —, Bosna kâdısı, 281; tevcîhi, 183

Sur içi, 27

sûre-i Cinn kırâ'eti, 404

Suriye, 15

surre, 133, 336; — alayı, 19, 42; — çıkarılması, 48; — emâneti, 67, 69, 285, 341; — emîni, 19, 34, 67, 69, 94, 135, 149, 189, 194, 200, 201, 202, 255, 368; — emîni ağa, 149; —i hümâyûn, 149, 199, 288; —i hümâyûn emâneti, 341; —i hümâyûn emîni, 67, 134, 136, 149, 254, 285, 294, 336, 358; —-i hümâyûn ihrâcı, 69, 358, 368; —-i hümâyûn sandıkları, 368

Suva Reka kazası, 9

SÜEDÂ BEYEFENDİ, Ali Paşa hafîdi —, müderris, 199, 398

SÜFYÂN AĞA, silahdâr ağası, 86

Süheyl Bey (medresesi), 124

SÜLEYMAN, Sultan —, I. Abdülhamid'in şehzâdesi, vefatı, 26, 125

SÜLEYMAN I, 1

SÜLEYMAN AĞA, *bk.* Süleyman Efendi, Çaprazlı dâmâdı

SÜLEYMAN AĞA, Midilli nâzırı, 85; Tophane nezâretinden azli, 150; gümrük emîni olması, 250

SÜLEYMÂN AĞA, Esseyyid —, sekbânbaşı olması, 387, 395; yeniçeri ağası, 387

SÜLEYMAN BEYEFENDİ, Bekir Paşazâde —, Çavuşbaşı, 76; tayini, 68; büyük rûznâme tevcihi, 84; nişancı tayini, 84, vefatı, 105

SÜLEYMAN EFENDİ, Ahıskalı —, müderris, 113, 166, 199, 249

SÜLEYMAN EFENDİ, Berberbaşı —, küçük rûznâmeci, 85

SÜLEYMAN EFENDİ, Beşikçizâde Şeyh —, re'îs-i Nakşîbendî şeyhlerinden, 252

SÜLEYMAN EFENDİ, Çaprazlı dâmâdı, 190; nüzül emîni olması, 247Anadolu muhâsebecisi olması, 294

Süleyman Efendi, dersiye-i —, Fethiye'de, 236

SÜLEYMAN EFENDİ, HÂFIZ —, Ömer Efendizâde —, müderris, 212

SÜLEYMAN EFENDİ, kethüdâ-yı sâbık, nişâncı olması, 157

SÜLEYMAN EFENDİ, Kulalı Esseyyid —, müderris, 114

SÜLEYMAN EFENDİ, Moralı —, Anadolu muhâsebecisi tayini, 69

SÜLEYMAN EFENDİ, Müstakīmzâde —, ulemadan, 297

SÜLEYMAN EFENDİ, Nevşehrî —, müderris, 124

SÜLEYMAN EFENDİ, Ömer Efendizâde —, mîrî kâtibi olması, 290

SÜLEYMAN EFENDİ, Şemdanizâde —, 5

SÜLEYMAN EFENDİ, Trabzonî —, müderris, 315

SÜLEYMAN ELVANÎ, Şeyh Abdullah'ın oğlu, 7

SÜLEYMAN FEYZÎ EFENDİ, defterdâr olması, 68; azli, 77; defter emîni, 85; nişâncı olması, 105; vezîr kethüdâsı tayini, 125, azli, 153; reisülküttâb, 219, 225, 167, 247; tayini, 188; azli ve nefyi, 121, 130; başmuhâsebeci olması, 241; defterdâr-ı esbak, tekrar defterdâr olması, 389; çavuşbaşı olması, 286; üç tuğ verilmesi, 246

SÜLEYMAN İZZET EFENDİ, müderris, 123

SÜLEYMAN MOLLA EFENDİ, Abdullâh Efendizâde —, şeyhülislâm mektubcusu, 411

SÜLEYMAN NECÎB EFENDİ, Esseyyid —, müderris, 249

SÜLEYMAN PAŞA, Abdülcelîlzâde —, Musul valisi, 210; Çıldır eyâleti tevcîhi, 210

SÜLEYMAN PAŞA, Ahıska valisi, 26, 120

SÜLEYMAN PAŞA, Köstendil mansıbı verilmesi, 317

SÜLEYMAN PAŞA, Rumeli vâlîsi, 250, 261

SÜLEYMAN PAŞA, Sinop muhâfazasına tayini, 418

SÜLEYMAN RÂŞİD EFENDİ, Şıkk-ı evvel defterdârlığından azli, 148; defter emîni olması, 157; Şıkk-ı evvel defterdârlığı vekâleti tevcihi, 226; şıkk-ı evvel defterdârı, 250, 277; vezîr kethudâsı olması, 389

Süleyman Subaşı (medresesi), 166

SÜLEYMAN TÂHİR EFENDİ, Müsevvid —, müderris, 176, 212

SÜLEYMAN USTA, Üsküdar ustası, 334, azli, 181; yeniden tayini, 402

Süleymaniye, 52, 70, 113, 123, 146, 165, 171, 175, 199, 212, 228, 248, 290, 324, 340, 431; dersiye —, 124, 176; — câmi'-i şerîfi, 31, 51, 129, 177, 198, 207, 269, 387, 395; — cami'-i şerîfi imâmı, 119; — müderrisi, 69, 95, 145, 152, 165, 175, 212, 228, 277, 296, 310, 340, 366, 400; — nöbeti, 126; — Şeyhi, 65, 321

sünbülcüler, 267

SÜNBÜLÎ, âsitâne-i hazret-i —, 97

süngü, 323

sünnet, 19; — alayı, 19; — odası, 363; — -i peygamberî, 409; —-i seniyye, 217; —-i şerîfe, 369, 372

sür'atçi/ler, 92, 232, 233, 269, 271; — nezâreti, 209; —başı, 271

sürgün cezası, 35

Sürmene, 373

SÜRÛR ibn ŞERÎF MESÂİD, Şerîf —, Mekke-i mükerreme şerîfi, vefatı, 295

sürücü, 235; —lük, 328

Sütlüce, 212

süvâri, 305, 308, 352; — mukābelesi, 226; — mukâbelesi vekâleti, 226; —-i hasekiyân ağalar, 366

Süveys, 329, 330

Şab, 330

Şâfi'î müftîsi, 158

şâgirdân, 424

Şah Hubân (medresesi), 166; sâniye-i —, 167

Şah Kulu (medresesi), 171

ŞAH SULTAN, III. Selim'in kız kardeşi, 50, 65, 370, 379; — kethüdâsı, 157, 396; — şeyhi, 97

Şâh Sultan (medresesi), 171, 190, 228

ŞAHBAZ GİRAY /HAN/, Kuban hanının oğlu, 36; Devlet Giray Han biraderi ve kalgayı, 220; Kuban hânı, 340; — çiftliği, 220

Şâhçoban, sâniye-i —, 114

ŞAHİN ALİ PAŞA, Sadrıazam, 18, 20, 67, 72, 75, 77, 78, 80, 88, 94, 101, 103, 112, 118, 119, 124, 126, 133, 144, 403; azli, 27, 132; Silistre ve İsmail muhâfızı olması, 134; serasker tayini, 33, 191

ŞAHİN GİRAY, Kırım Hanı, 4, 41, 214, 241, 281, 414; idamı, 41

Şahsüvârzâde imâmı, 403

şahturlar, 202, 429

şâhzâde, bk. şehzâde

şair, 11

şakī, 116, 135, 186, 220

ŞÂKİR AĞA, Elhâc Esseyyid Mehmed Tâhir Ağazâde —, surre-i hümâyûn emîni, 254

ŞÂKİR AĞA, musâhib-i şehriyârî, 410

şalope, 36, 40, 196, 197, 202, 213, 350

Şam, Şam-ı şerîf, 17, 57, 58, 62, 65, 100, 109, 118, 138, 170, 171, 177, 179, 180, 181, 189, 211, 246, 253, 255, 260, 322, 335, 336, 341; — ahalisi, 17, 57; — hüccâcı, 255; — hüccâcları, 256; — kādısı, 58, 70, 83, 122, 135, 138, 171, 179, 182, 189, 244, 260, 284, 285, 336, 340, 425, 431; — kazâsı, 109, 260, 341; — müftîsi, 263; — Trablus, 84; — ulemâsı, 58; — vâlîsi, 17, 57, 58, 62, 118, 177, 179, 180, 244, 253, 256, 262, 322, 329, 335, 430

şatır/lar, 206, 277, 278, 380

şayka, 36, 213

Şebeş, 309; — boğazı, 305, 351, 353, 355; — semti, 302; — şehri, 309, 312, 319, 353

ŞEB-İ SAFA FATMA SULTAN, altıncı kadın efendi, 39

Şecere-i Vedâ', 37, 149, 200, 227, 288, 291

Şefî'î Ali Ağa, medrese-i —, 176

Şehid Mehmed Ağa (medresesi), 315; dersiyye-i —, 114

Şehirköyü, 345, 425; — kazâsı, 244

şehremâneti, 67, 85, 208, 373

şehremîni, 66, 67, 94, 115, 139, 160, 297, 373, 415

Şehremîni, İstanbul'da semt, 269

Şehremîni (medresesi), 114; dersiye-i —, 249; sâniye-i —, 114, 315

ŞEHRÎ EFENDİ, Halîmî dâmâdı, teşrifâtcı olması, 117; sipah kitâbeti tevcihi, 157; Anadolu muhâsebecisi olması, 168

Şehzâde/ler, 18, 22, 24, 25, 26, 27, 37, 44, 52, 62, 90, 125, 134, 135, 163, 22, 2498, 397; — câmi'i, 185, 213, 321; — câmi'-i şerîfi kâtibi, 128; — câmi'i cum'a şeyhi, 131; — efendi, 174; — kitâbeti, 128; — medresesi, 161; dersiyye-i —, 113; —gân, 59, 397; —gân efendiler, 87, 117, 313; —lik, 15, 51

Şehzâdebaşı, 367

şem'-i asel, 376

ŞEMSEDDÎN BEY/EFENDİ, Râtib Ahmed Paşazâde —, 378, Çirmen beyi, 210, 361; azli, 231

ŞEMSEDDÎN BEY, kapucular kethudâsı, 365, 377, 378, 401

ŞEMSEDDÎN EFENDİ, Mahmûd Çavuşzâde —, sâbık İzmir kādısı, 151

Şemsîpaşa, Üsküdar'da, 22, 92; — köşkü, 58; — sarâyı, 21, 58, 87, 328

Şemşiye, Çörekçi çeşmesinde, 250

Şengül hamâmı, 47, 339

şenlik/ler, 15, 30, 38, 39, 47, 54, 68, 234, 375, 413, 431; — topları atılması, 302

şer'-i şerîf, 429; icrâ-yı —, 214

şer'iyâtcı, 141, 195, 290, 421

şerbet; — kâsesi, 395; —hane, 30, 156

ŞERBETÇİZÂDE, 285, 410

Şerbetdar Şeyh Mehmed Efendi hankahı, 7

şerîf, 295

ŞERÎF BEYEFENDİ, 405

ŞERÎF EFENDİ, Karamanî —, 91

ŞERÎF EFENDİ, *bk.* Mehmed —

ŞERÎF HASAN PAŞA, Vidin muhâfızı, 348, 356

Şerîf İbrahim Paşa, dersiyye-i —, 113

Şerîf kapusu, 234

ŞERÎF MOLLA EFENDİ, Şerîfzâde —, sâbık Üsküdar kādısı, 398; sâbık Galata kādısı, 431

ŞERÎF SÜRÛR, 136, 255, 256

Şerîfe Âişe Hatun, dersiye-i —, 113, 176

ŞEYDÂ EFENDİ, çavuşbaşı vekîli, vefatı, 333

şeyh efendi/ler, 20, 21, 29, 51, 384, 385, 149, 154, 411, 412, 415

ŞEYH MEHMED, hasekiyândan, 181

Şeyh Muhîddîn Foçevî (medresesi), 212

Şeyh yazusu, 135

Şeyh-i Hazret-i Hâlid, 94

şeyh/ler, 20, 21, 34, 97; —lik, 35

şeyhü'l-beled, 163, 325

Şeyhü'l-harem, 198, 201, 397, 430

Şeyhülislâm, 8, 9, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 48, 52, 54, 56, 61, 63, 64, 66, 74, 75, 76, 79, 81, 82, 87, 88, 89, 91, 92, 95, 97, 99, 110, 111, 112, 117, 129, 132, 137, 142, 153, 154, 155, 163, 165, 166, 174, 180, 190, 195, 204, 205, 206, 207, 232, 233, 238, 239, 242, 247, 252, 256, 259, 262, 284, 295, 311, 315, 319, 339, 357, 359, 364, 373, 390, 392, 398, 401, 404, 405, 406, 408, 411, 417, 420, 423, 424, 427, 429, 431; — ailesi, 8; — Efendi, 60, 63, 64, 66, 67, 70, 71, 73, 76, 77, 78, 79, 81, 82, 84, 89, 100, 110, 116, 118, 125, 126, 129, 132, 133, 134, 141, 142, 143, 144, 150, 154, 156, 174, 180, 184, 192, 197, 201, 207, 220, 222, 223, 232, 238, 239, 243, 249, 252, 275, 279, 282, 283, 284, 286, 296, 299, 310, 312, 313, 319, 324, 325, 357, 362, 366, 379, 387, 392, 393, 394, 398, 401, 402, 406, 413, 424, 426; — imamlığı, 8; — kapusu, 61, 81, 150, 194, 393, 414; — konağı, 129, 391; — müfettişi, 95, 117; — teftîşi, 65; —lık, 9, 10, 420

Şeyhülislâm Esseyyid Mustafa Efendi, dersiye-i —, 176

Şeyhzâde Efendi, muhaşşî ale'l-*Kādı Beyzâvî*, 341

Şeyhzâde Molla, vekāyi' kâtibi, mîrî kâtibi vekîli olması, 141

şıkk; —-ı evvel, 156, 396; —ı evvel defterdârı, 277; —-ı evvel defterdârlığı, 84, 208, 226; —-ı evvel defterdârlığı vekâleti, 226; —-ı sâlis, 84, 157, 208, 277, 396; —-ı sânî, 84, 124, 156, 208, 277, 396

Şifâ-i şerîf, 194

şilahşor-ı şehriyârî, 111

Şimkeşhâne emîni, 127

Şimşirlik, 27, 135

Şivit (İsveç), 313; — balyozu, 314; — donanması, 313; — kralı, 314

Şuayib Efendi, mûsıla-ı Süleymaniye müderrisi, vefatı, 131

Şumnu, 356

Şükürzâde (medresesi), dersiye-i —, 213

Şükürzâde Efendi, sâbık Selânik kādısı, 199

şürefâ, 273, 278

Tabakhâne meydanı, Kasımpaşa'da, 48, 361

tabanca, 33, 34, 54, 303; —cı dükkânları, 43, 293

tabîb, 185; —-i hâssa, 249, 251

taburlar, 237, 327

Tabutcular sûku, Üsküdar'da, 34, 193

Tabutcular şeyhi, 407

tabya/lar, 299, 300, 353, 355; — ağası, 314

Tahir Ağa, cizye başbâkīkullu, 227

Tahir Ağa, rikâbdâr ağa, voynuk beyi olması, 156

Tahir Ağa, Kavak ustası nasbı, 102

Tahir Ağa, mi'mâr, cizye başbâkīkulluğu tevcihi, 397

Tahir Efendi, Dervîş Paşa kaynı, 292, mektubî-i sadr-ı âlî vekili tayini, 225

Tâhir Efendi, Esseyyid —, bürdeci ve arzuhalci ta'yîni, 90

Tâhir Efendi, *bk.* Mehmed —, Köstendilî

Tâhir Efendi, Lâlezâr Şeyhizâde Esseyyid —, sâbık Havâss-ı refî'a kādısı, 175

Tâhir Efendi, Müsevvid —, altmışlı müderrisi, vefatı, 399

TÂHİRZÂDE, Hüdâvendigâr livası mutasarrıfı, 210

TAHMAS MUSTAFA BEY, 163

taht; — kalyonu, 376; — serdârı, 186; —-ı âlî-baht-ı Osmânî, 361, 394

tahtabaşılar, 392

Tahtahan, Parmakkapı'da, 23, 97, 293

Tahtakadı (medresesi), 212

Tahtakal'a, Tahte'l-kal'a, 23, 45, 97, 323

tahterrevân, 17, 100, 149, 277, 364, 380

Tâif, 144, 364

TAKÎ EFENDİ, Hatvanîzâde hafîdi Esseyyid —, müderris, 166

TAKÎ EFENDİ, Seyyidâzâde —, Ağakapusu'na tayini, 421

Takyeci câmi'-i şerîfi, 269, 279

talebe, 33, 39, 247; — -i kirâm, 74, 137, 252, 373, 417, 426

Taman, 327

Tarabya, 28, 142

Tarakçı Tekkesi şeyhleri, 7

TARAKÇIZÂDE, ordu-yı hümâyûn kādısı, 427

TARAKÇIZÂDE EFENDİ, müfettiş, 25, 112

târîhcilik, 86, 158, 209, 397

tarikat; — ehli, 10; —-ı aliyye, 179; —-i Nakşibendî şeyhi, 103

Tarsus, 135, 310

TARSUSÎ EFENDİ, 83, sâbık Mekke-i Mükerreme kādısı, 83

tashîh-i menâsıb, 178

Taşcılar, Üsküdar'da Havuzkapusu yakınlarında, 418

Tâşîbaşı, 93

Taşköprü, 113, 186, 212, 249

Taşlıburun, 380

tatar/lar, 62, 163, 213, 215, 220, 258, 262, 270, 285, 292, 347, 350, 383; çifte —, 349 ağaları, 98, 164, 276, 380, 382 ağası, 13, 163, 164, 336, 349, 371 ulakları, 120

Tatar, 63, 327, 353; — Hânı, 295, 340

Tatarpazarı, 345, 425

Tatavla, 34, 191

tavşan oğlanları, 22, 92, 170, 427

tavuk çorbaları, 240

TAYFÛR BEY, 199; üç tuğ verilmesi, 29[illegible]

TAYFÛR EFENDİ, haslar mukâta'ası tevcihi, 227

tebdil gezileri, 420

teberler, 265, 268, 278

teftîş, 15, 197

Tehtab hamâmı, Fethiye kurbünde, 2[illegible]

Tekeli köşkü, 53, 400

Tekfûrdağı, 66, 170, 343, 387; — ağası, 387

tekke, 19, 20, 17, 49, 298; — şeyhleri, [illegible] 50

Tekkeburnu, 346, 349, 350

tel, 70

TELCİZÂDE [...] EFENDİ, telhisci, 239

telhîs, 78, 113, 125, 234; —ci, 64, 76, 239, 391; —çilik, 129

telli çavuş ağalar, 276

Tepe, 379

Tepedelen, 206; — kazası kadılığı, [illegible]

terâvîh, 29, 51, 52, 296, 389; — namazları, 20

Tercümân Yunus (medresesi), 102

terekeci başı, 317

Tersane, 15, 19, 20, 22, 27, 28, 33, [illegible], 37, 38, 40, 42, 45, 46, 47, 48, 50, [illegible] 53, 54, 56, 157, 204, 208, 209, 2[illegible], 234, 254, 277, 302, 313, 316, 377, 388, 396, 430; — anbarları emâneti 85; — anbarları nezâreti, 85; — emâneti, 85, 157, 208; — emini, [illegible] 50, 121; — görevlileri, 35; — [illegible], 77; — kitâbeti, 77; — zindanı, [illegible], 'de re'îs vekîli, 208; —'de riyâset vekâleti, 86, 158, 209, 397; —-ı âmir[illegible] 73, 79, 105, 115, 136, 139, 140, 14[illegible], 143, 191, 192, 196, 197, 203, 20[illegible],

[illegible], 224, 238, 239, 242, 254, 262, [illegible], 277, 286, 287, 299, 314, 316, [illegible], 323, 325, 334, 342, 356, 357, [illegible], 366, 367, 376, 377, 380, 386, [illegible], 404, 407, 421, 429, 430, 431; —i âmire emâneti, 396; —i âmire [illegible], 98, 121, 139, 159, 160, 179, [illegible], 192, 220, 366, 376, 403, 411, [illegible]; —i âmire kapudanları, 115; —i âmire ocağı, 283; —i âmire odaları, [illegible]; —i âmire ricâli, 73, 204, 239; —i âmire yoldaşları, 277; —i âmire [illegible], 224, 239, 241, 320, 399; —i âmire riyâset vekâleti, 148; —i âmirenin salları, 91

[illegible] bahçesi, Aynalıkavak'ta, 36, 42, 44, 219, 291, 317

[illegible], 98

[illegible], 161

[illegible], [illegible]; — vekilliği, 333; —cı, 67, 117, 132, 156, 266, 270, 275, 366, [illegible]; —cı efendi, 222, 266; —cılık, 84, 225; —cılık vekâleti, 225; —î, 209

[illegible], 56, 426

[illegible] Ahmed Efendi, Üsküdar'dan ma'zûl, 110

[illegible], tevcihât; — fermânı, 89; —i [illegible], 91; —ı menâsıb, 156; —ı ulemâ, 145

[illegible] Efendi, 11, 91, 176, 195; Avlonya ma'a Eğriboz mukâta'ası vekâleti tevcihi, 227; mîrî kâtibi tayini, 239; cebeciler kâtibi tayini, [illegible]; kethudâ kâtibi olması, 389

[illegible] 157

[illegible] Cafer, medrese-i —, 176

[illegible], 118

[illegible], 178, 195, 273, 274, 275, 312; — [illegible], 388; —hâne, 178; —i dîvân, [illegible]

[illegible], 67, 132, 141, 195, 290, 366, [illegible]; — mukayyidi, 290; — odaları, [illegible]; — vekili, 373; —i evvel, 98, [illegible], 416; —i sânî, 84, 349

[illegible] İsmail Ağa, Üsküdârî —, [illegible] tayini, 253

Tıflî, müfsid, 181

Tıflî Efendi, ulemâdan, vefatı, 86

Tıflîzâdeler, 99

Tımuş Boğazı, 309, 354

Tırhala, 134, 158, 210; — kazâsı, 244

Tırnakçı yalısı/konağı, 62, 142

Tikveş, 216

timsah balığı, 90

Timur Paşa, Van eyâleti tevcîhi, 157, 210

Timurtaş, mescid-i —, 159

Tinoz Halil Ağa, kapu kethüdâsı, 330

Tipu Sultanı, 14

tîr, 384; — endâzlar tekyesi, 418; —keş, 36, 220, 274, 277, 412

Tobhâne, 264; — kapusu, 189

Tofor (?), 347

Tokad, 86, 146, 212, 297, 403

Tomruk sokağı, Tahtakale'de, 23, 97

Tomtom mahallesi, Tophane'de Çukurbostan mevkiinde, 161

tonbaz, 313

top/lar, 37, 44, 45, 53, 201, 204, 224, 230, 231, 233, 234, 237, 262, 264, 288, 299, 300, 301, 309, 313, 323, 327, 335, 342, 347, 348, 349, 350, 353, 354, 375, 386, 394; güllelü —, 41, 264; — arabacı ocakları, 348; — arabacıbaşı, 227; — arabacıbaşı, 86, 158; — arabacıbaşılık, 209, 211; — arabacılar, 265, 272; — arabacılar kâtibi efendi, 272; — arabacılar kitâbeti, 157, 209, 226, 396; — kitâbeti vekâleti, 226; — arabacıyân, 232, 280; — arabaciyân zâbitleri, 367; — arabaları, 41, 265 303, 309, 348, 380; — atılması, 22, 24, 28, 37, 69, 91, 98, 143, 145, 147, 149, 196, 199, 234, 286, 291, 322, 342, 356, 393, 397, 401, 403, 430; — cengi, 305, 348, 352; — muhârebesi, 300, 309; — şenlikleri, 82, 99, 178, 203, 249, 301, 305, 313, 350, 354, 357, 367; — u tüfenk, 309; —cu/lar, 91, 92, 236,

271, 272, 348; —cubaşı, 68, 89, 90, 92, 148, 158, 162, 227, 260; —cubaşılık, 209; —cular kethüdâsı, 92; —cular kâtibi, 272; —cular kitâbeti, 85, 157, 209, 226, 261, 396; —cular kitâbeti vekâleti, 226; —cuyân, 232, 280, 367; —çu neferi, 22; —çu ocağı, 22; —çu sür'atçileri, 271; —çubaşı, 22, 86, 99, 251, 272; —çubaşı ağa, 25; —çubaşı ocağı kethüdâları, 251

TOPAL EMÎN EFENDİ, küçük evkāf tevcihi, 157

TOPAL İSMAİL USTA, Bebek ustası, 102; nefyi, 140

Tophâne, 19, 25, 28, 33, 34, 36, 41, 44, 56, 69, 70, 139, 143, 161, 166, 193, 216, 225, 264, 302, 321, 325, 327, 347, 381, 393, 430; — câmi'-i şerîfi, 156; — iskelesi, 216; — kayyumbaşısı, 123, 197; — nâzırı, 150, 225; — nezâreti, 85, 150, 157, 208, 226; — ortaları, 196; — salları, 90

Topkapı/sı, Topkapu, 25, 45, 47, 51, 75, 81, 115, 192, 193, 203, 206, 224, 269, 279, 318, 323, 343, 386, 428; — kulluğu, 236, 225

Toptaşı, Üsküdar'da, 24, 106, 400

topuz, 36, 276; kebîr sîm —, 222

Tosya, 235, 315, 370

Tosyavî Mustafa Efendi (medresesi), 102

Trablus ocağı, 332

Trablusgarb, eyâlet-i —, 210

Trablusşam, 69, 188, 199, 262; eyâlet-i —, 209; — arpalığı, 139; — kazâsı, 162; —ı şerîf, 183

Trabzon, 29, 113, 151, 171, 186, 228, 284, 315, 418; — ahalisi, 37, 223; — mansıbı, 253

Tufan-ı sâlis, 422

tuğ/lar, 24, 36, 41, 64, 65, 69, 73, 98, 103, 104, 119, 135, 160, 177, 186, 188, 190, 192, 201, 203, 206, 211, 214, 216, 219, 221, 229, 245, 246, 253, 261, 262, 264, 281, 285, 289, 294, 304, 316, 329, 330, 332, 333, 343, 346, 370, 375, 377, 380, 381, 403, 418, 423, 428; — dikilmesi, 256; — ref'i, 64, 65, 170; —cu, 268

tuğrakeş, 209, 227

Tuhfetü'l-Hasib, 8

tulumba/lar, 97, 106, 191, 207, 430; —cı/lar, 23, 28, 34, 46, 48, 56, 148, 333, 361, 430

Tuna, 219, 288, 301, 309, 346; — nehri, 36, 347, 350, 354; — sâhili, 309; — "sic"i, 219

Tunus, 70; eyâlet-i —, 210; — ocağı dayısı, 70

Tûr, 330

turnacı/lar, 191, 194, 240; —başı, 107, 194, 224, 260; —başı ağa, 268; —başı ağa ortası, 267

TUROĞLU, Yörük Beyi, 135

TÛTÎ LATÎF, medrese-i —, 229

tuz sefînesi, 430

tüccar; — gemileri, 46; — gemisi, 41; — kalyonu, 31

tüfenk/ler, 26, 34, 37, 42, 125, 143, 196, 201, 264, 265, 269, 271, 273, 274, 276, 277, 278, 279, 301, 303, 330, 335, 369, 380; harbelü —, 222; — akçesi, 266; — atılması, 225, 420; — kurşunu, 375; — sandukları, 273; — cibaşı, 278, 330; —cibaşı ağalar, 278; —ciler, 265, 268, 269, 271, 272, 278, 380; —ciyân alemleri, 98

türbedâr/lar, 42, 49, 72, 179, 369

TÜRK HASAN AĞA, Anahtar Ağası, 237

Türkî, 368

TÜRKMENOĞLU AĞA, bostancılar odabaşısı, 111

tütün, 26; — çubuğu, 26, 54; — içilmesi, 26, 120; —cü dükkânı, 73

Ukrayna; — Kazak devleti, 219; — kazak gurupları, 36

Ula, 124

ulemâ, 10, 18, 20, 31, 34, 36, 41, 48, 49, 50, 82, 86, 89, 112, 118, 132, 155, 161, 174, 175, 183, 191, 196, 215, 222, 252, 273, 279, 280, 297, 315, 325, 338, 340, 358, 359, 360, 383, 390, 394; — defteri, 44; — efendiler, 63, 81, 359, 391, 403, 425; — kavuğu, 403; — tayinleri, 10; — zümresi, 403; —i âmilîn, 324; —i kirâm, 215, 362

Ulu camii, Peri'de, 52

Uludere, 345

ulûfe, 224, 229, 232, 241, 258; — kiseleri ihrâcı, 75; — verilmesi, 75

ulufeciyân; —-ı yemîn, 158; —-ı yemîn ağalığı, 86; —ı yemîn kitâbeti, 85, 157; —-ı yemîn ü yesâr ağalığı, 209; —ı yemîn ü yesâr kitâbeti, 208; —ı yesâr, 158; —ı yesâr ağalığı, 86; —-ı yesâr kitâbeti, 85, 157

umûm; — kaftanları, 389; — kaftanları ilbâsı, 360; — meşveresi, 257; — müşâveresi, 215, 379

umûr-ı küllî müşâveresi, 405

Uncu, 94; — ustaları, 99

Uncubaşı Ahmed Ağa, dersiyye-i —, 96

Unkapanı, 194

urbân, 255

Urfa, 235; — vâlîsi, 45, 328

Urmiye, 195, 341, 425

Uryânî, dersiye-i —, 316

URYÂNÎZÂDE EFENDİ, Dârülhadîs müderrîsi olması, 368

usât, 351

usta/lar, 46, 60, 94, 102, 265, 268, 270, 371, 395; —lık, 181, 401

Uşşâk, 96, 113

üç anbarlı, 237

üç çifteler, 232

Ümmühanî Hatun (medresesi), dersiye-i —, 166

Ünye, 176, 322; — ağaları, 322

Ürgüb, 166, 315

üserâ, 300, 305, 307, 309, 317, 323, 355, 382, 383

Üsküb, 146, 206, 210

Üsküdar, 10, 17, 19, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 34, 36, 37, 39, 41, 42, 44, 45, 46, 50, 51, 55, 58, 59, 60, 64, 69, 87, 92, 98, 99, 102, 103, 106, 107, 110, 115, 116, 119, 120, 121, 128, 136, 145, 150, 152, 160, 162, 163, 167, 169, 171, 180, 181, 184, 187, 190, 191, 192, 193, 194, 199, 200, 205, 211, 212, 216, 217, 221, 225, 227, 229, 231, 232, 246, 248, 253, 264, 280, 281, 285, 289, 294, 316, 319, 321, 325, 326, 328, 330, 333, 334, 337, 340, 364, 368, 377, 378, 386, 391, 394, 402, 406, 407, 413, 414, 418, 422; — ahâlîleri, 248; — bahçesi, 221; — iskelesi, 149, 189, 285, 288, 358; — kādısı, 29, 46, 151, 165, 182, 194, 232, 233, 244, 324, 334, 425; — kazâsı, 123, 228, 324, 420; — mahkemesi, 30, 46, 119, 160, 334; — menzilhânesi, 120; — midillücileri, 120; — nâibi, 87, 152, 175; — nevâhileri, 156; — sahrâsı, 302; — ustası, 46, 169, 181, 285, 334, 401, 402

üstad-ı küll, 290

üstler, 366

VAHAB AĞA, Esseyyid Elhâc —, 428

vak'anüvîs/ler, 3, 5, 14, 157; —lik, 2

Vak'a-i Hamidiye, Zaimzade Mehmed Sadık'ın eseri, 4

vakfiye, 72

VÂLİDE KETHÜDÂSIZÂDE, *bk.* Mehmed Sâdık Efendi

Vâlide Sultan (medresesi), Üsküdar'da, 212; Dârülhâdis-i —, 235

Vâlide /Sultân/, 49, 364, 365, 411, 412; — (camii), Üsküdar'da, 55, 138, 167 321, 333, 334, 422,

Vâlide Sultan kethüdâsı, 53, 361, 364, 401, 405, 410, 411, 420, 424

Vamu (Avusturya gümrük mahalli), 348

Van, 119, 157; eyâlet-i —, 210

Vardar, 114, 123, 165, 281

Varna, 231, 250, 371, 381; — çekelevesi, 381; — muhâfazası, 242, 371, 381; — muhâfızı, 250; — sefîneleri, 371

VÂSIF EFENDİ, *bk.* Ahmed —

Vassâf Abdullâh Efendi, dersiye-i —, 249

vazîfe, 248

Vefâ, 131

VEHBÎ EFENDİ, Sünbülzâde —, şair, Rodos kâdısı, 215; Silistre kazâsı tevcîhi, 281; Rodos kadısı, 41, 305

vekâyi'; — kâtibi, 86, 195, 290; — kitâbeti, 90, 95, 141

vekayinâme, 2

vekîlharc, 30, 78, 159, 169, 266

VELÎ AĞAZÂDE, şeyhülislâm Es'ad Efendi etbâ'larından, 411

Velî Efendi (medresesi), 166

VELÎ EFENDİZÂDE [...] MOLLA EFENDİ, sâbık Şeyhülislâm, 153

VELÎ EFENDİZÂDE EFENDİ, sadreynden, 390

VELÎ PAŞA, Tepedelenli —, 206

VELİYÜDDİN EFENDİ, Şeyhülislam, 8, 21, 87; ikinci şeyhülislamlığı, 9

VELİYÜDDÎN EFENDİ, Râgıb Paşa kütübhânesi hâfız-ı kütübü, müderris, vefatı, 166, 242

VELİYÜDDÎN EFENDİ, Kassâm İsmail Efendi Yeğeni, 176

Venedik, 13; — baruthânesi, 371; — elçisi, 27, 47, 140, 341; — memâliki, 371; —liler, 13, 371

vezâret, 210, 298, 302, 309, 351; — takımı, 203

vezîr, 48, 101, 126, 233, 256, 348, 351, 380; — ağaları, 264, 276; — hâssı, 104; — iç ağaları, 265; — karakulağı, 105, 107, 173; — kethüdâlığı, 68, 124; — kethüdâsı, 19, 51, 68, 70, 71, 98, 124, 133, 153, 204, 243, 264, 286, 294, 343, 388, 389, 390; — müfettişi, 197, 203, 369, 370; —i a'zam, 68, 217, 218, 283, 338

Vezîr iskelesi, 17, 28, 59, 69, 143, 149, 199, 221, 232, 239, 242, 288, 358

veznedâr/lar, 265, 273; —başı; —başı ağa, 273; —başılık, 86, 209, 158

Vıhvıhek (medresesi), 114; dersiyye-i —, 113, 114, 229, 315

Vidin, 114, 158, 210, 298, 299, 309, 316, 346, 389; — kal'ası, 236; — muhâfızı, 348, 356; — sahrâsı, 346, 355; — seraskeri, 346, 388, 389, 417; — serhaddi, 346

Viranşehir, 171, 235

voynuk beyi, 156

voyvoda/lar, 28, 119, 392

vukıyye, 338, 356

vüzerâ, 82, 249, 358, 359, 360; — hâslığı, 104; —yı izâm, 362

Yafa, 329

yağ imalathanesi, 30

YAĞCI HACI AHMED, Hoca Ali mahallesinde, 118

yağhâne/ler, 53, 156, 400

YÂHÛ ELHÂC MEHMED AĞA, Kemankeş, telhîsci olması, 391

Yahudiler, 47

YAHYA AĞA, Arnavud —, Hazîne-i âmire kethüdâsı, silahdâr-ı şehriyârî olması, 216; silahdâr-ı şehriyârî, 331, 339; azli, 418

YAHYA AĞA, Yeniçeri Ağası, 59; azli, 65

YAHYÂ AZÎZ EFENDİ, Surre Emînizâde Esseyyid —, 102

YAHYA EFENDİ, Said Paşa İmâmı Esseyyid —, sâbık Mısr-ı Kahire kâdısı, 115

YAHYA EFENDİ, Ayazma câmi'-i şerîfi muvakkıti, 399

YAHYA EFENDİ, Îsâzâde Eşşeyh —, Hazret-i Hâlid câmi'i cum'a şeyhi, 363

Yahya Efendi (medresesi), 166; sâlise-i —, 185; sâniye-i —, 114, 316

YAHYA EFENDİ, Muhsinzâde —, müderris, 96; Kuds-i şerîf kazâsı tevcîhi, 102; Kuds-i şerîf kādısı, 425

YAHYA KÂMİL EFENDİ, Vardarî Şeyhzâde —, 114

YAHYÂ MOLLA EFENDİ, Paşazâde dâmâdı, 165

YAHYA TEVFİK EFENDİ, Esseyyid Elhâc —, 165, re'îsülulemâ, 296, 359, 366, 425; sâbık Mekke-i mükerreme kādısı, 83, 162; Rumeli kādıaskeri, 251, 256, 277, 290, 336, 368, 390; tayini, 194; azli, 421; Anadolu pâyeli, 183

YAHYAZÂDE EFENDİ, Cuma vaizi, 41, 94, 263

YAKUB, terkedilmiş çocuk, 30, 160

Yakub Ağa, Câmi'-i —, 146

YAKUB BEŞE, Beygirci, Üsküdar ahalilerinden, 30, 160

YAKUB EFENDİ, Birâderzâde —; Medîne-i münevvere kādısı, 83; İstanbul pâyeli, 110, 114; Anadolu pâyesi alması, 130; Anadolu kādıaskeri, 141, 173, 195; azli, 195; Rumeli pâyeli, 195, 198

YAKUB EFENDİ, Üskübî —, müderris, 146

Yakub Paşa (medresesi), 114, 124; sâniye-i —, 114

Yalakâbâd, 162; — kazâsı, 195

yaldız altını, 240

Yalı köşkü, 18, 28, 30, 35, 38, 42, 43, 44, 54, 67, 77, 84, 132, 143, 155, 169, 201, 207, 222, 232, 239, 249, 259, 286, 296, 299, 302, 304, 323, 367, 375, 389, 394, 406, 413, 420

Yalıköyü, 203

Yalvac, 176, 212, 228, 296

yamak/lar, 101, 191, 196, 224, 269, 289

yangın, 5, 13, 14, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 52, 53, 54, 56, 61, 97, 98, 10, 1186, 159, 161, 179, 189, 193, 339, 399, *ayr.bk.* harîk

Yanya, 70, 91, 157, 210, 371, 423, 425

Yarhisar, medrese-i—, 228

yasakcı, 102, 289

yâsîn-i şerîf, kırâ'et-i —, 360

Yasiniça palankası muhâfazası, 382

Yaş, 224, 225

yatağan bıçağı, 102

Yatağan çeşmesi, Eğrikapı yakınında, 42, 291

yatsı namazı, 52

Yavuz Sultan Selim, *bk.* Selim I.

yay, 385; —cılar, 97, 369

yazıcı, 85, 101, 127, 208, 266, 268, 289, 396; — efendi, 58, 59, 66, 127, 266, 268, 339, 362, 363, 368, 428; —başı halîfesi, 128

YAZICIZÂDE İMÂM EFENDİ, 76

yedekler, 268, 272, 276, 277, 279

yedi çifte, 75, 88, 129, 156, 220, 232, 401, 406, 420; — cümlecisi, 401; — kayık, 38, 239, 259; — kürekli kayık, 53

Yedikule, 18, 28, 36, 40, 41, 45, 56, 63, 215, 217, 257, 270, 320, 328, 428; — iskelesi, 328

Yedikumlar, 161, 223

YEĞEN ALİ PAŞA, Aydın vâlîsi, vefatı, 178

YEĞEN ELHÂC ALİ AĞA, arpa emîni, 94

YEĞEN ELHAC MEHMED PAŞA, Yeğen Elhac —, Mısr-ı Kahire vâlîsi, 163, 167 Cidde valisi olması, 119 Diyarbekir tevcîhi, 170; Selânik eyâleti tevcîhi, 228, 232; vefatı, 245

YEĞEN SEYYİD MEHMED AĞA, İznikmîd ağası, sekbânbaşı olması, 297; azli, 387

Yehûd tâ'ifeleri, 338

YEKÇEŞMİZÂDE [...], Sultân Mehmed câmi'-i şerîfi İmâmı, 87

yelkenciler, 46, 333

Yemeklik mahalli, 344, 345

Yemişcibaşı; — bahçesi, Üsküdar'da, 17, 58; — konağı, 328

YEMİŞÇİBAŞI, müderris, 249

Yenbu', 255, 256

Yeni hamam, 43, 294

yeniçeri/ler, 14, 22, 28, 37, 38, 39, 52, 54, 92, 191, 194, 196, 232, 233, 237, 240, 241, 247, 271, 281, 391, 395, 412; — ağalığı, 260; — ağası, 21, 26, 30, 41, 59, 65, 70, 73, 82, 86, 89, 98, 106, 122, 125, 134, 135, 155, 158, 159, 161, 186, 187, 191, 192, 209, 219, 227, 245, 269, 297, 317, 344, 387, 388; — efendisi, 241, 395, 396; — efendisi takımı, 268; — efendisi vekîli, 366; — kitâbeti, 85, 157, 208, 226, 396; — vekâleti, 226; — kolluğu, 181; — kullar, 283; —ocağı, 41, 348; —ordusu, 270, 280; — ortası, 272, 343; — tulumbacıları, 367; — ustası, 46; — zâbiti, 346

Yeniçeşme, Üsküdar'da, 32, 181, 193

Yenikapu, 45, 76, 326

Yeniköy, 345

Yenipazar, 162

Yenipazar-ı Pravadi, 216; — kazâsı, 183

Yenişehir, 171, 210, 284; — kādısı, 195; —-i Fener, 64; —-i Fener kādısı, 64, 76, 77, 150, 182, 195, 216; —-i Fener kazâsı, 122, 175, 248, 295, 368

yerlükulu, 37; — ağası, 335, 336

YESÂRÎ EFENDİ, hattat, 290, 337

Yılanlı kal'ası, 99

Yılanlı köyü, Eğridir, Aksu bucağına bağlı, 99

YILANLI MUSA, 77, 99

yirmibeş bölük, 177; — yoldaşları, 189

Yorgânî Mustafa Ağa (medresesi), 124

Yörük Beyi, 135

Yunus Bey, dersiye-i —, 249

Yunus Paşa medresesi, 138; sâniye-i —, 75

YUSUF AĞA, baltacılar kethüdâsı, 370

YUSUF AĞA, kapucu Mehmed Paşa kethüdâsı, Matbah-ı âmire emâneti tevcihi, 140; Darbhâne-i âmire emîni, 187, 428

YUSUF AĞA, yeniçeri ağası, 155, 135; azli, 161

YUSUF AĞA, zağarcıbaşı, kul kethüdâsı olması, 86

YUSUF BEYEFENDİ, Kefe mukāta'acılığı tevcihi, 158

YUSUF EFENDİ, Esseyyid —, dersiyye-i Emetullâh Hatun müderrisi, 96

YUSUF EFENDİ İskilibî —, Süleymaniye Şeyhi, vefatı, 65

YUSUF EFENDİ Penâh Efendizâde, kâğıd-ı Enderûn emâneti tevcihi, 86

YUSUF EFENDİ sergi nezâreti tevcihi, 85

YUSUF EFENDİ Şah Sultan kethüdâsı, hâslar mukāta'acılığı tevcihi, 396

YUSUF EFENDİ Yusufzâde Şeyh —, müderris, 171, 212

YUSUF EFENDİ, Osmanpazarî Seyyid —, müderris, 166

YUSUF PAŞA, 37, 40, 377, 388

YUSUF PAŞA, Azmzâde —, 210

YUSUF PAŞA, Koca, Mora vâlîsi, 98, 23; Sadrıazam olması, 132; Sadrıazam, 27, 28, 33, 38, 39, 40, 41, 44, 51, 132, 133, 136, 143, 147, 152, 155, 160, 163, 164, 181, 182, 191, 197, 204, 207, 216, 217, 220, 222, 223, 225, 229, 231, 232, 233, 239, 240, 242, 243, 247, 252, 254, 257, 258, 259, 275, 279, 283, 284, 319, 320, 361, 365, 374, 388, 389; sadrıazam ve serdâr-ı ekrem, 218, 262, 270, 276, 278, 283; Sadrıazam, azli, 388; Vidin seraskeri, 417

Yusuf Paşa medresesi sâlise-i —, 190, sâniye-i —, 284, 315, 319

Yûşa' ziyâreti, 403

yüzbaşı, 287, 289

yüzlük, 54; — darbı, 414

Za'ferâncıoğlu, Haleb serdârı, 335

za'îme sefîneleri, 330

za'îmler, 276

zâbitler, zâbitân/lar, 125, 156, 194, 196, 197, 213, 215, 265, 267, 268, 352, 362, 395, 399, 430; —-ı dîvân, 266

zağarcıbaşı, 86, 106, 161, 260; — ağa, 194, 268; — ağa ortası, 267; —lık, 180

zahîre/ler, zehâir, 40, 104, 316, 327, 346, 347, 348, 350, 354, 362, 376, 422; — anbarı, 316; — sefîneleri, 313, 317, 375; — tertîbâtı, 345

ZÂKİR ŞÜKRİ EFENDİ, *Mecmu'a-i Takaya* yazarı, 7

ZÂKİRZÂDE, Şeyh, 256

Zaporog "sic"i, 219

ze'âmet, 105, 107, 294, 347, 391

Zeğrek, 297

Zekeriya (medresesi), ûlâ-yı —, 158

ZEKERİYÂ EFENDİ, Vardarî Şeyhzâde zâdesi, 428

zelzele, 15, 52

Zemin, Zemun, 302, 288, 327, 351

zemzem-i şerîf sakaları, 256

zerde, 135

zerdeste, 184

zer-i hâlis, 142

zeyl; — şeyhi, 65, 131; — şeyhliği, 321; — tezkiresi, 74

Zeynî Çelebi (medresesi), 138

Zeyrek, Câmi'-i —, 159; — yokuşu, 39, 246

Zeyrekbaşı, 269

zeytin, 197

zırhlar, 233

Zihne, 167

Zile, 96

zimmetci, 285

Zincirlikuyu, 18, 62

zindan, 240, 241, 254, 404, 413; — kilidcisi, 399; —cı, 53

Zindân kapusu, 159

ZÎŞÂN KÜÇÜK MOLLA EFENDİ, rûznâmçeci olması, 290

zü'emâ, 120

ZÜHDÎ İSMAİL EFENDİ, Halilpaşa müderrisi, 96

züvvâr, 364

Taylesanizâde Hâfız Abdullah Efendi Tarihi

T I P K I B A S I M

مولد ... زاده عزتلو ... افندی ... اولدیغم ...
شیخ الاسلام ... افندی حضرتلری ...
عزتلو ... زاده عبدالله ... افندی
... عزتلو ... افندی

قدم النبی صلی الله تعالی علیه وسلم

اشبو سنه ثمان وتسعین ومائه والف رجب الفردک ایکنجی پنجشنبه

کونی ... علیه به کلن قدم شریف کلسی بانه ده ره سلطان کرم
ونبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینک مشتدن مقدم
خدیجة الکبری رضی الله تعالی عنها حضرتلری بازرکانلر ایله تجارت
طریقی ایله شام شریفه ارسال وشام شریفه قریب مزیریب جوارینده
حوران قریه سی اتصالنده بصرا نام محلده اینوب اشبو قدم شریفی
بصدیقی حجر مبارکو ... اهالی شام شریف روایت ایدرلر ... اما
شام شریف والیسی وامیر الحاج عظم زاده لردن محمد بک حضرتلری
شام شریف والیسی اولدقده عسکر برکون مضادقدیم دوره جیقدقده
مزبور بصره قریه سی اتصالنده قونوب وحجر مبارکی اولمحلدن
خفیة اخذ وتخت الروانه تحمیل شام شریفده پاشا قوسنده
مخصوص بر محل بنا واول محلده زیارتگاه مخصوص ایلیوب سنه
مزبورکه ربیع ... وفات ایدوب بعده اموال ومتروکاتی تحریر
ایچون دولت علیه دن ... بک و ... اغا واستنبولدن ... اغا
باامر عالی مأمورلر ایکن اموال ... حین تحریرده حجر مبارکی
دولت علیه یه اخبار وامر توجیه اولنه رایه ... حرکت اولنه
تحریرلری کلوب ... شوکتلو عظمتلو قدرتلو پادشاه روی زمین
خلد الله خلافته الی یوم الدین سلطان البرین وخاقان البحرین سلطان
ابن السلطان ابن السلطان السلطان عبدالحمید خان حضرتلری
حجر مبارک استانه علیه احضاری ایچون امر همایونلری صادر

6

اولوب درعقب شام شریفه فرمان عالیلری ارسال واول
اثناده شام شریفده والی اولان درویش محمد پاشا وقاضی
شام اولان اعلم العلماء المتبحرین افضل الفضلاء المتورعین
استادکل فضیلتلو دراعتناتلو ابراهیم افندی حضرتلری دخی بالجمله
اهالی شام علماسی ومشایخ واعیان ولایت حضورلرنده قرائت
فرمان عالی اولنوب جمله سمعا وطاعة دیوب کلرنده درعقب شام
شریف والیسی درویش پاشا دخی حجر مبارکه بیش اطلاس
اوزرینه کسوه لر و بالجمله قبه سنی وپرده لری واطرافی اربعه سنی
مصرعه ایله ایات واحادیث وادعیه ایله تزیین و بیش عدد سیم
خالص عتلیه ایلوب ومزین بر صندیقه ایچنه وضع وایکی عدد
تخت الروانه تحمیل وقاضی شام جنت مشام اولان فضیلتلو
واعتناتلو ابراهیم افندی حضرتلرینه تسلیم والای عظیم ایله وکمال
مرتبه توقیر واحترام ایله شام شریفدن اخراج واثناء راهده
بولنان قضا وولایت اهالیلری تشییع واستقبال ایده رک
اسکداره ... پاشا بنجه سرای کنده نزول ودولت علیه طرفنه
طرفندن خبره منتظر اولوب برنجی ساعت مکث وبعد اداء صلاة
الجمعه جمله اهل اسلامه زیارت اولنه رق اول محلدن ... قالدروب جمعه
سرای جشمه سنده بنه نزول وینه زیارت ایده رک صلاة عصری
انده ادا بعده دار السعاده طرفندن باللهجی قدری نام باللهجی
کلوب فضیلتلو قاضی شام ابراهیم افندی حضرتلرینه کلوب امر همایون
بو کیجه شمسی پاشا سراینده مسافر اولوب یارینکی کون استقبال
کلیجکلودر دیو خبری افاده بعده اول محلدن بنه قالدروب الای
عظیم ایله ومطهرو صلاة وسلام ایده رک شمسی پاشا کوشکنه
نزول اولکیجه انده مکث واقامت ایدرشی جمعه ایرتسی کونی
دار السعاده شریفه اغاسی یاریجیسی باز بحی افندی صندال ایله بر
وسر بوستانجیان خاصه الحاج حسین اغا صندال ایله وسائر ...
وصندالرکلوب بعده واعتناتلو ابراهیم افندی حضرتلری کلوب
حجر مبارکه مفتاحنی چیقاروب جمله یه زیارت ایتدروب بعد
بعده مفتاحی بازنجی افندی یه تسلیم ایلدوجی ساعت ایکیده
صندال قویوب و بوستانجی باشی و بازنجی افندی بشقه صندالم
بنوب بشکطاش سراینه کتوروب حرم همایون اسکله سنه نزول

بعده شوکتلو عظمتلو قدرتلو مهابتلو پادشاه روی زمین
خلد الله خلافته الی یوم الدین حضرتلری زیارت شریفه ترفیله
مشرف وحرم همایونلری بالجمله وطشره ده اولان اغالر دخی
زیارت بعده ینه مشارالیه نزول و باغچه قپوسنده وزیر اسکله
ینه تحت الروانه نوبوب بکچیری اغاسی بچوا اغا و بوستانجی باشی الحاج
حسن اغا وضربخانهٔ عامره امینی محمد بیک جبه جیلری رکابنده
ماشیا بالجمله توابع ولواحقی دما مورا ولنقرا ایله سیم و زرجوزلر
ایله عود وعنبر تبخیر اولنه رق باغچه قپوسندن دخول و شوکتلو
افندمز حضرتلرینک مجدداً بنا واحداث بیوردقلری عمارت عامره
جوارلرنده و سبیللری قرشوسنده مجدداً احیا بیوردقلری تربهٔ
معطرلری ایچنده نزول و برمحل مخصوص ایچنده وضع وجناب الله
زیارتلری ایله مشرف اولدقلری بو محله قدر اولنه رق حق سبحانه
حضرتلری وجود همایونلرینی خطا و خطرلردن مصون و محفوظ و هر
حالده امورلرنده موفق بالخیر و اولاد کراملری شهزاده کان
افندیلرمز حضراتلرینی اطول عمر ایله معمر و فقرا وضعفایه مرحمت
وشفقتلرینی مزداد و دائماً خانۀ دین و دولت اولنلری
و دوستانلرینی خوشحال و زمانلرینی دائماً امن و امان و راحتلر
ه احسان ایله امین بحرمة سید المرسلین ه

وفات سلطان سلیم امامی الحاج عبدالله افندی و نقل هدائی شیخی
روشنی افندی و توجیه مشیخت اسکدار هدائی قدس سره

ایشبو بیک ایکی یوز طقسان سکز سنه سی ماه شعبان شریفنک [illegible] جمعه
ایرتسی گونی سلطان سلیم جامع شریفی امامی موذنجی زاده الحاج
عبدالله افندی اسکدارده ایازمه نام محلده ساحلخانه سنده
وفات ایدوب تجهیز و تکفین و غسل اولنور ایکن دولت علیه طرفندن
دفتردار و باش باقی قولی دعوتلری کلوب بالجمله اوطه لرینی و صندوقلر
و دولابلری تمهیر اولنوب و هدائی استانه سنده اولان اوطه سی
دخی مهرلنوب بعده غسل و توحید ایله استانه یه کتوروب
بعد صلوة العصر جماعت عظمی ایله نمازینی ادا بعده حضرت هدائی
قدس سره حضرتلرینک جوار دونتربه مجدداً بنا [illegible]
بجنده تابوت ایله قونوب وقاپوسی طوغلو و [illegible] ایله
اولنوب بعده استانه شیخی [illegible] افندی تلقین و بعده [illegible]
اول گیجه ختم شریفلر و توحید [illegible] و فقرا وضعفایه اطعام
طعام [illegible] ایچون [illegible]

بعده ایرتسی گون دولت علیه طرفندن ده باش باقی قولی ابراهیم اغا
زاده ابوبکر بیک و میری کاتبی عبدالله افندی و سائرلری کلوب
مرحوم مزبورک اموال و اشیاسنی تحریر ابتدا استانه سنده اولمغله ایکن
مزبور استانه شیخی روشنی افندی ترکهٔ مزبورک تحریراتنی منع
سوداسنده اولوب صاحب دولت طرفنه و دفتردار افندی طرفلرینه
وشیخ الاسلام افندی طرفلرینه و بالجمله رجال دولت کبارینه اژلرینه امر معروف
نهی عن المنکر سوماسنده اولوب زیاده افراط و تأدیبی مقتضی حرکتلر
اولدیغی استماع همایون اولوب باخط همایون و باشارت علیه
و بافرمان عالی الی فرمان چاوشلر امینه تسلیم اولدقی اسکداره کلوب
اسکدار اوسته چاوش چوقدارلری مباشرتلریله محمود اغانک اسکله
احضار اولنمدقه ایکن مزبور روشنی افندی اخذ و ایازمه اسکله سندن
قایقه قونوب استانه کوتورولوب بعده قپوده خبر و یرلکلرنده
تکرار مباشرلرینه بالجمله عیال و اولادلرینی دخی اخذ و سفینه یه وضع
و تکیه‌یی تخلیه جملهسنی چاوشی مباشر ایله میانیه نام محله نفی و اجلا
اولنمشدر و سنهٔ مزبورک شعبان المعظمک یکرمی سکزنجی جمعه
ایرتسی گیجه واقع اولمشدر مزبور روشنی افندی حضرتلری سلطان
سلیمدن [illegible] اولوب سلطان [illegible] مرحوم حضرتلرینک جامع شریفنده
کلوب ایا صوفیه شیخی اولمق اوزره ایکن حضرت هدائی قدس سره
حضرتلرینک استانه لرنده پوست نشین و مقام ارشاده
اولان بروسه وی مصطفی الشهیر حضرتلری یکرمی طقوز سنه
اصالتاً و [illegible] باسی محمد نکسیاری حضرتلرینه وکالت شیخلق ایدن
مزبور الشیخ مصطفی افندی حضرتلری دار بقایه کوچ ایدکلرنده مزبور
روشنی افندی سلطان احمد جامع شریفنده اولان قطار شیخلکندن
استانه شیخلکنه طرز اشارت علیه توجیه همایون و پوست شیخ
ارشاد اولوب [illegible] و ملحق اطراف و اکنافه [illegible]
و سلطان سلیم امامی ایله اختلاط و انسیت کون بکون زیاده و امام
افندینک [illegible] امام افندی یه نعمت و روشنی افندی یه نعمت اولمشدر
زیرا نعمت بودرکه حضرت هدائی قدس سره حضرتلری مبنی جوار و تربه
اولوب نعمت اولدیغی و کندو ایچون نفی و اجلا اولمسنه سبب اولدیغی
اندرا حضرته نعمت [illegible] لرینه بونلر کبی احوال
چوق واقع اولمشدر سبب غرور [illegible] نظر ایله

توجیه آستانهٔ حضرت هدائی قدس سره

وبو سنهٔ مزبورده رمضان شریفك غره سنده حضرت هدائی قدس سره
حضرتلرینك آستانهٔ علیه‌لرینه بشكطاشی شیخی اولان قطب العارفین
مولكی زاده   افندی حضرتلرینی دعوت و مشیخت مزبوره توجیه
مراد اولندقده استغنا و ناز و نیاز ایدوب قبولندن نكول ایلدكلرنده
با خط همایون شوكتمقرون و باشارت علیه توجیه همایون وارامو
شیخی و بعض مشایخ كبار شیخ الاسلام قپوسنه دعوت و خط همایون
قرائت و ظرف شریفنه خط همایون مشیخت مزبوره توجیه خبرینی
افاده و اولوا الامره اطاعت لازم … المدوغنی اخبار ایلدكلرنده
سمعا و طاعتا دیوب قبول و رمضان شریفك اوایلی جمعه كونی صلوة
جمعه‌یی آستانه‌ده ادا بعده كرسیه چقوب بر مقدار وعظ نصیحت
و دعا و مقابله و اجلاس و بعد العید آستانه‌یه بشاهر همایون ایله
نقل بیورمشلردر حق تعالی خیر ایله موفق ایلیه آمین

وبو بیك یوز طقسان سكز سنه‌سی ماه رمضان شریفك
كونی تحت جامع شریف قربنده بالكوز یغال باشنده قصابدن افندیك
خانه‌سنده بیت الصلاتین حریق ظهور ایدوب هر طرفدن قول قول
بر طرفی نشار … قپوسندن … قورلی جامع شریفی و پاشا زاده
قوناغی و جامع … سر اطرافی و جواجه … عبد الحلیم افندی
قوناغی و سالم افندی قوناغی و شیخ الاسلام سابق … اشراف ابراهیم
افندی قوناغی و مراد افندی قوناقلری و … اطرافنده …
كرمید محله‌سی و سلطان سلیم جامع شریفی اطرافی و چقور محله‌دن
نصفی و محمد آغا جامعی و … اطرافنده و رخان جامعی و اطرافلری
و چارشنبه بازاری و … جامعی اطرافی و زیرك … اطرافی
… جوارلری و … جامع و اطرافنده اولان
مدرسه‌لر و جوامعلر و حماملر و دكاكین بالجمله محترق اولوب مقدما
اولان حریق … محترق اولان محلردن بعض بنا اولنان خانه‌لر
تكرار بنه محترق اولمشلردر حق تعالی حضرتلری جمله‌یه اجرلر احسان
ایلیه آمین بحرمة سید المرسلین

وبو بیك یوز طقسان طقوز سنه‌سی ماه ربیع الاخرك ایكنجی جمعه ایرتسی
كونی شام شریف والیسی و امیر الحاج اولان عثمان پاشا زاده الحاج
درویش محمد پاشا ایكی سنه حجاج مسلمینی كوتوروب كمال مرتبه
حلمی اولدوغندن جهتدن نظام انتظامنه عدم قدرتی اولدوغندن
عزل اولنوب و … احسان همایون اولمشدر

برینه

نصب امیر الحاج احمد پاشا

برینه صیدا والیسی اولان جزار احمد پاشا صیدادن عزل
و شام شریف و امیر الحاج توجیه همایون اولوب قپو كتخداسی محمد
ایچون … ارسال بعده … دخان كمركی امینی الحاج
نعمان بیك بر هفته صكره فرمانلرینی كتورمشدر حق سبحانه
و تعالی حضرتلری سلامتلر احسان و هر حالده موفق بالخیر اولهلر
آمین یا معین مزبور الحاج نعمان بیك بعد اتمام المدة شام شریفدن
اون بر كونده آستانه‌یه كلوب بو شرطه … كندویه … رجوعنده
طوقنجیبرده كی قوناغنی … المشهور اول قوناغه نقل
و یاغه باتمشدر حق تعالی جمله‌یه صفا خاطر ویره آمین

وبو ماه مزبورك اون برنجی بازار ایرتسی كونی شوكتلو عظمتلو
پادشاه روی زمین خلد الله خلافته الی یوم الدین افندمز حضرتلرینك
شاه زاده‌لرندن سلطان مراد افندمز حضرتلری دار بقایه
رحلت بیوروب و او كون هوا لودوس و صاف و لطیف اولوب
جمعیت كبرا ایله تربهٔ معطره‌لرینه كتوروب و ساعت بش ده
اولوب قبر شریفنه وضع اولندیغی كبی بر عظیم فرطنه ایله
… روزكار و دریاده عظیم فرطونه پیدا و قراره خانه‌لرك
كرمیدلرینی و تخته حواله‌لری هوا یوزنده طیران و قیامتدن
بر نشان اولوب دریا یوزنده بونا سفاینده قایقلر
وانش قایقلر واحد … قایقلری مملو یولر كیروب اكثری غرق
و جز … نجات بولوب رجال و نسا و صبیان و حیوانات بر …
بیك ادم غرق و سرای بورنندن … اسكله سنه وارنجه
یوز الیمش طقوز بالیجی قایقلری بجنده اولان آدملر ایله غرق
و بدی … قلعه‌لرا چیقلرنده طیره چیقن … برخوف …
ایچون پاشا قپوسنه عرض ایلدكلری اوچ بیكدن متجاوز اولوب
و بو غازایچی … از مید كورفزنده و اربجه ازیبر قایقلری
و ایرواطه قایقلر و … قایقلر و قره مرسل قایقلری لایعد
حسابه كلمز و قیامت كوندن بر نشان اولدی حق سبحانه
تعالی حضرتلری جمله‌یه اجرلر ویرشلنی دخی كمسه‌یه كوسترمیه
آمین بحرمة سید المرسلین

عزل صدر اعظم خليل پاشا

و بيك يوز طقسان طقوز سنه‌سی ماه جمادی الاولينك يكرمی بنجشنبه كونی صدر اعظم خليل حميد پاشا و شيخ الاسلام دری زاده السيد محمد عطاء الله افندی ايكيسی بردن بركونده و بر ساعتده عزل اولوب بريته ادرنه‌لی قللی خزينه دار علی پاشا صاحب مهر و شيخ الاسلام سابق ابراهيم بيك افندی حضرتلرينه فروه سمور يامق الباس اولنوب بعده قپودان دريا غازی حسن پاشايه قائممقاملق كوركی الباس اولنمشدر بعده صدر سابق خليل پاشا بلقانه بر دفع بعده شيخ الاسلام افندی حضرتلری صاعزه ذاتا صولره پاشا قپوسنه كلوب بعد اتمام المراسم شيخ الاسلام افندی حضرتلری قوناقلرينه تشريف و بالجمله علما افندیلر و سائر رجال و كبار دامن پوسنلری ايله مشرف اولمشلردر حق سبحانه و تعالی حضرتلری هر حالده موفق بالخير ايليه امين. بعده شيخ الاسلام زاده السيد عطاء الله افندی سابق حليمانه لرنده مكث ايلمك اوزره اشارت عليه و خليل پاشا كليبوليه نفی اولنمشی ايكن چكمجه ايله بروجه عجله كتمك امكانی اولميوب بالضروره بوستانجی باشی مشار اليه دفع ورای چكمجه كتوروب كليبوليه كتمك اوزره اولسونلر و بو طرفدن اموال و اشياسنه [illegible] و مصادره ده كوچك چكمجه‌ده مكث و بو طرفده سلحدار حضرت شهرياری دعوت مهر همايون نائبی حميل نام محلده ملاقی اولمق اوزره و مهر همايونی بعده سرايه كوتورن بوستانجی باشی خزينه داری و ماعدالرا او ذو جانبنه روانه اولنمشدر بعده پاشا دعوی ايهك طوقلوپه انشام وجهه منصبی احسان همايون اولنمشدر بعده شيخ الاسلام افندی حضرتلری دار شرع دونمه‌ده تطهير و بر [illegible] بقا صاحبيتها قاضيی قونيی امام زاده حضرتلرينی كتبوريته كتخدا نصب و تعيين و بكجشنبه فارده [illegible] صدقا افندی حضرتلرينی مفتش و سابقا بكجشنبه فارنا قاضيسی [illegible] درسعادت مفتی زاده افندی حضرتلرينی مميز و سر موقوفات حافظ مصطفی افندی حضرتلرينی تلخيصجی و سابقا مكه مكرمه قاضيسی ابراهيم افندی حضرتلرينه فتوی امينی ابقا بيورمشلردر

نصب شيخ الاسلام افندی

قائممقام حسن پاشا

و بو يوم مزبورده بلغراد واليسی رئيس اسمعيل پاشا عزل و طوغلرينی دفع و مصادره بعده سر مقطوعی آستانه‌يه كتوريلوب باب همايونده وضع بعده اسكداره تربه‌سنه دفن اولنمشدر رحمة الله عليه و غفر ذنوبه امين

ديله

عزل حرمين مفتيشی

و بو سنهٔ مزبورده ماه جمادی الاولينك يكرمی بنجی كونی باخط همايون شوكتمقرون حرمين الشريفين مفتيشی السيد ابراهيم بيك افندی عزليله بريته سابقا [illegible] باشی خواجه [illegible] درسعادت السيد عبد الحليم افندی حضرتلری حرمين الشريفين مفتيشی اولمشدر حق سبحانه و تعالی حضرتلری هر حالده موفق بالخير ايليه امين بحرمة سيد المرسلين مزبور مفتش درسعادت السيد عبد الحليم افندی حضرتلری [illegible] امرا روم ملی كوشنده [illegible] تحصيل اولنوب و منصوری افندی دائره‌لرندن اولوب علم و فضل و كمالی سيد سعد الدين [illegible] اولوب دائما جوامعده طلبهٔ علومه تدريس و استماع ذكر و سخاوتكری عالمه مبذول عندالله قدر و [illegible] بو سنده محبوب القلوب ذات شريف اولديغندن جمله كبار علما و رجال دولت كسب [illegible] علم شريف تحصيل [illegible] اولورلر ايكن مرحوم و مغفور شيخ الاسلام ابن شيخ الاسلام [illegible] عبد الله افندی زاده محمد اسعد افندی حضرتلری [illegible] مرحوم سعيد ملا افندی حضرتلرينه خواجه تعيين بيوروب بعده روم ايلی قاضيعسكری اولدقلرنده مستقلا [illegible] عسكری تعيين بيورلوب و [illegible] شيخ الاسلام تفتيشی و درسی وكالتی و مميزلكلر در بعده سرای عامره خواجه‌لكی منحل اولوب [illegible] سرای جديد خواجه خواجه‌لكی ايله [illegible] اولمشدر بدا بعده طريقی ايله سرای عامره‌ده كتبخانه خواجه‌سی [illegible] اسمعيل افندی [illegible] راحی و بعد اتمام [illegible] وفات بعده [illegible] مرحوم [illegible] خبری تحرير [illegible] شيخ الاسلام ابن شيخ الاسلام اسعد افندی زاده شريف افندی حضرتلری حسب الطريق كتبخانه‌يه [illegible] خواجه اولمشلردر و بو اثناده دخی امانت كبری اولان حرمين الشريفين مفتيشلكی احسان همايون اولنمشدر حق سبحانه و تعالی حضرتلری وجودينه صحت و عافيت و دائما هر حالده موفق بالخير ايليه امين بحرمة سيد المرسلين

عزل ينيچری اغاسی

و بو ماه مزبورك [illegible] صالی كونی ينيچری اغاسی يحيی اغا عزل بريته قول كتخداسی احمد اغا ينيچری اغاسی اولمشدر و بو ماه مزبورك سكزنجی كونی سيماتيه شيخی اسكليبی يوسف افندی حضرتلری فوت اولوب و سلسله‌سی ادنوب بريته شاه سلطان حضرتلرينك درسعادت [illegible] الشيخ الحاج حسن افندی زيل شيخی اولمشدر

وفات سيماتيه شيخی

سر مقطوع خلیل پاشا ١٥

وبنه صدر سابق خلیل پاشا بر چوق منصبلر ایله طوغریلق تمام اولوب کلمه‌لو
واردقده چوق منصبی تنزل ایتمیوب خلاف رضای همایون اولدیغی
مسموع همایون اولدقده بنه طوغریلقه دفع وبو جهتله حضرت
نفی وقلعه بند اولوب بعده مرده کترانه اوغلی اغالری خصکی
ارسال ومرقوم دونکی بوندن ایدیب ماه مزبورک یکرمینجی
بازار کونی سر مقطوعی استانبوله کلوب سرای همایونده اورته
قپو اوکنده سنگ معهودک اوزرینه بر طوبلی قبه ایچنده وضع اولنوب
اوکنه باقه یازلمشدر سر مقطوعک باقه یولیه تحریر اولنمشدر
مغایر رضای همایون حضرت جهانداری حرکته جسارت
وطمع خامسندن ناشی عباد الهه انواع ظلم وتعدیده ظاهر اولوب
ترتیب جزا ایله مجازات اولنمسی لازم کلمکله خاین دین ودولت
وظالم عباد صدر سابق خلیل پاشانک سر مقطوعیدر دیو
تحریر اولنمشدر وبنه یوم مزبورده شیخ الاسلام سابق صالح زاده
افندی به بخط همایون وباشارت علیه جلیه به نفی فرمانی
چاووش امینی ... وزیر ... اولادی ... ساحلخانه ...
اخذ وقایق ایله ... بر کتخداسی ... کالنوب بر کتخدا
ایله معا ... وارلمشدر ... اولنوب بنده
قاینده وضع ... وارلدقلرنده ... وفات ایدوب
رجب شریفک ... محمد ... زاده
محمد افندی حضرتلرینک جوارنده ... دفن اولنمشدر
وبنه جمادی الاخرنک یکرمی برنجی کونی سپاهیلر اغاسی حسن پاشا
داماد ... باشی احمد اغا ... وفات ایدوب یرینه صدر سابق
مقتول مصطفی پاشا کتخداسی حسن بک سپاهیلر اغاسی اولمشدر
وبنه یوم مزبورده بازیجی افندی عزل ... ابراهیم افندی
بازیجی افندی اولمشدر وبنه بازیجی اسبق احمد افندی ...
اولمشدر وبنه ماه مزبورک یکرمی ایکنجی جمعه ایرتسی کونی ...
کورکی ... قوناقی مقام صدر اعظمی اولان غازی حسن
حضرتلرینه الباسی بیورلوب بعده شیخ الاسلام افندی حضرتلری
معتاد قدیم اوزره کلوب ایرتسی باب عالیه ... دور ...
ایرتسی ... کونی ... شیخ الاسلام
افندی حضرتلرینک مخدوم شرفلری ...

الحاج

الحاج مصطفی بک افندی حضرتلرینه باخط همایون شوکتمقرون
اناطولی قاضیعسکرلکی پایه سی احسان همایون اولنمشدر
وبنه ماه مزبورک یکرمی بشنجی کونی شهر امینی الحاج اسمعیل افندی
شهر امانتندن عزل وصره امانتی ایچون قفطان الباس
اولنوب یرینه عارف بک افندی شهر امینی اولمشدر
بعده مزبور صره همایون امینی اولان الحاج اسمعیل افندی
صره امانتندن عجز تحریروب استعفا ایلدکده عزل اولنوب
وصره امینی ... اولمشدر یرینه بیچاقچی ... قدوز اوغلی
صره امینی اولمشدر وبنه ماه جمادی الاخرنک سلخ کونی
بازار ایرتسی کونیدر اولکون صدر اعظم شاهین علی پاشا
حضرتلری استانه علیه یه تشریفلری بیاننده در حضرت خالد
رضی الله تعالی عنه حضرتلرینک جوارنده بهاریه نام یالیده
ترتیب ضیافت شیخ الاسلام افندی حضرتلری وصدرین ونقیب
الاشراف افندی حضرتلری وبالجمله رجال دولت علیه حاضر بعده
استقبالیه ایچون ... قدیم وقانون اوزره استقبال
اولنوب حتی ایوب قاضیسی راجح افندی ایوب وسطنده
معا ماله ... ملاقی بعدا تمام المراسم مزبور راجح افندی
یول ... قاقوم الباسی بیورلمشدر بعده
غازی حسن پاشا ... تذکره جی ... تشریفاتجی باجمعهم
قانون اوزره داود پاشاده الای عظیم ایله حضرت
خالد رضی الله عنه حضرتلرینی زیارت بعده جمله رجال وکبار علی
مراتبهم ... سلام ... بهاریه ... نزول بعد
اتمام المراسم ... غازی حسن پاشا ورجال کبار اذن
... بعده شیخ الاسلام افندی حضرتلری ایله
معا ... بالی کوشکنه ... بعده حضور
همایونه تشریف بعده مهر همایونی ساعت ... اخذ
ایلیوب شیخ الاسلام افندی حضرتلری ایله معا باب همایوندن
... معتاد قدیم اوزره پاشا قپوسنه کلوب بعد اتمام
المراسم شیخ الاسلام افندی حضرتلرینی معتاد قدیم وزره تشییع

جمعه بالجمله رجال وكباره بر معتاد قديم عموم قفطانلر كيوب
البسه و بعد صلوة الظهر تبديل ثياب قولنلدى و ضيافت
وخشلوا انعام واحسان ملاء عصر و سلطان بايزيد اوا
واختام غازيسى سلطان احمد جامعنده اداى [illegible] صلوات
اوجده سراى صدر عالى كلنديلر من سبحانه و تعالى لعمرلر
سلاطين آل عثمان و هر حالده موفق بالخير و [illegible] ضعفايه
مرحمت و شفقتلرينى مزداد ايليه آمين بحرمة سيد المرسلين
و بنه سنه مزبوره رجب المرجب غرهسى كه بازار كونيدر اول كون
قونيه واليسى چركس پاشايه حلب توجيه و [illegible] اولوب
قبازيجى زاده مصطفى پاشايه قونيه توجيه اولنمشدر و بنه
ماه مزبورك ايكنجى چهارشنبه كونى [illegible] نعمان بك [illegible]
عزل بيرينه امين پاشا قپوجى مصطفى چلبى افندى [illegible]
اولمشدر و [illegible] پنجشنبه كونى [illegible]
امينى محمد بيك افندى عزل بيرينه سابقا جزيه حسابجيسى
[illegible] محمد افندى [illegible] امينى اولمشدر
و بنه يوم مزبورده دونغاى همايون معتاد قديم اوزره
اخراج اولنوب عظيم شنلكلر [illegible] اولمشدر
و بنه ماه رجب المرجبك [illegible] جمعه كونى [illegible]
[illegible] افندى عزل [illegible] وزير كتخداسى [illegible]
بيرينه نظيف افندى وزير كتخداسى اولمشدر و بنه [illegible]
افندى دفتردار اولمشدر و بنه بكر پاشازاده [illegible] بيك
افندى [illegible] اولمشدر و مكتوبجى صدر [illegible] عزل بيرينه
مكتوبجى خليفه [illegible] افندى مكتوبجى صدر عالى اولمشدر و بنه
اول كون طوبجى باشى آغا عزل بيرينه اوجاق كتخداسى [illegible] طوبجى
باشى اولمشدر و بنه [illegible]
سابق [illegible] پاشا زماننده [illegible]
زياده كيسه [illegible]
كيسه [illegible] اخذ و دفع [illegible]
معتاد قديم ماه رجب المرجبك [illegible] خلوت عادت
ماه رجبك [illegible] سراى [illegible]
منتخب [illegible] قرائت قرآن عظيم الشان [illegible]
بر معتاد قديم محفل شريفه باب همايونده [illegible]

بانقد

بانقد وزار [illegible] تسليم [illegible] سلاطين و بالجمله حرمين
الشريفين رجالى [illegible] بالجمله ديوان همايون
[illegible] باب همايوندن اخراج
و [illegible] همايون محفل شريف [illegible] تكبير و تهليل
ايله [illegible] اخراج وزرا [illegible]
[illegible] اسكداره [illegible]
[illegible] زياده اولمغله
برو جهله [illegible]
كذلك اوچ كون [illegible] كوچ ايله اسكداره بازار ايرتسى كونى [illegible]
اولوب ماه مزبورك اون [illegible] پنجشنبه كونى روانه اولمشلردر
و بوندن اقدم [illegible]
[illegible] با فرمان عالى [illegible] مزبوره تسليم [illegible]
[illegible] ايله [illegible] شريفه ارسال اولنمشدر و بوندن اقدم
[illegible] الحاج على پاشا [illegible] طرابلس شام
[illegible] عزل بيرينه سابقا امير الحاج [illegible] اوغلو
الحاج محمد پاشا مرحومك [illegible] اغاصى [illegible]
[illegible] طرابلس شام توجيه و [illegible] اولمشدر
و بنه ماه مزبورك پنجشنبه كونى موره لى سليمان افندى اناطولى
محاسبه جيسى اولمشدر و بنه ماه مزبورك پنجشنبه كونى [illegible]
اولوب سابقا [illegible] زاده سعد الدين
افندى [illegible] قاهره توجيه اولنمشدر و بنه سابقا
فتوى امينى عثمان افندى زاده سليمانيه مدرسى سعيد ملا افندى
[illegible] اولمشدر و [illegible] افندى بيرينه سليمانيه [illegible]
[illegible] اولمشدر و بنه ماه مزبورك
[illegible] خليل آغا باش باقى قولى اولمشدر
و بنه ماه مزبورك [illegible] كونى سابقا وزير كتخداسى اولوب [illegible]
ارسال [illegible] مصطفى پاشايه [illegible] جده توجيه اولنمش ايكن
[illegible] عزل [illegible] توجيه [illegible]
عزل اولنوب بنه يوم مزبورده بازار ايرتسى كونى قونيه
توجيه اولنمشدر و يوم مزبورده جراح [illegible]
محمد شريف افندى وفات ايتمشدر رحمه الله تعالى

وبو ماه رجب الفرده تونس اوجاغی والیسی طرفندن دولت علیه
طرفنه لفقوز سنه ده بر معتاد قدیم اوزره ارسال اولنان هدایایی
كتورن باش جنبا محمد اغا و یكیچری اغاسی [illegible]
و باش چاوش رتبه سنده علی داكی و باش بلوكباشی احمد اغا
و سائرلری نقل اولنوب دولت علیه یه هدیه لرینی عرض و تسلیم
اولنوب دیوان همایونده تحریراتلری قرائت و ارسال اولنان
هدیه لری مقبول همایون بعد الطلب المذكوری اشیالری [illegible]
اولنوب دولتخانه یه ارسال و بكتكلری طوبلردن اوتوز عدد
طوب و اوچیوز قنطار بارود و اوچیوز قنطار [illegible]
احسان همایون اولنوب ایكی عدد [illegible] سفینه سیله محمل
اشیا و [illegible] تونس طرفنه ارسال [illegible]
اولنمشدر و بو اثناده [illegible] مرحوم [illegible] السید عطاء الله
افندی نك [illegible] تكلری تبدیل و تغییر اولنوب بعده
شیخ الاسلام افندی حضرتلری [illegible] اولنوب و مخدوم
[illegible] قاضیسی [illegible] پایه سی
الحاج مصطفی بك افندی حضرتلرینه [illegible] و سابقا مكه مكرمه
پایه سی [illegible] ابراهیم افندی [illegible]
و سابقا ادرنه قاضیسی [illegible] زاده السید سلیم ملا افندی [illegible] اسلامبول
و سابقا شام شریف قاضیسی [illegible] ابراهیم افندی حضرتلرینه
[illegible] و سابقا مصر قاهره قاضیسی [illegible] زاده عمر [illegible]
افندی یه [illegible] و سابقا ازمیر قاضیسی [illegible]
[illegible] و سابقا [illegible] قاضیسی [illegible]
[illegible] و سابقا بروسه قاضیسی حمزه پاشا [illegible]
[illegible] و سابقا ازمیر قاضیسی مفتی زاده عبد الرحیم افندی
[illegible] احسان همایون اولنمشدر و بو ماه [illegible]
[illegible] تبریك نقل همایون
[illegible] اعظم حضرتلری [illegible]
[illegible] شریف [illegible] و بو ماه [illegible]
[illegible] وزیر [illegible]
[illegible]

تونس قپودان ... ارسال

توجیه ... بو

همایون تبریك تعزیه

[illegible]

12

١٣

اولورلر ایكن چینی لی كوشك بوكنه كلد كلرنده طرف پادشاهیدن
دیبا و زیبا و انعام احسانلری قابلقره تعلیق ایلمشدر
و بو ماه [illegible] اوده بر ایكی جمعكوده كتخدا كاتبی چلبی افندی عزل
بریله چاوش باشی كیسه داری عمر افندی كتخدا كاتبی اولمشدر
مزبور چلبی افندی [illegible] كاتبی اولمشدر و بكر توجیه
مشیخت مولویخانه در قونیه بوندن اقدم قونیه استانه سنده
قطب العاشقین غوث الواصلین مولانا حضرت جلال الدین الرومی
قدس الله اسرارهم حضرتلرینك اولاد كرامندن مرشد كامل [illegible]
چلبی افندی حضرتلری بعد الوفات كرك آستانه ده بولنان [illegible]
اطراف اكنافدن آستانه علیه یه جمع و توجیهی صاحب دولت حضرتلری
نشر بقلرینه تاخیر بعده اولاد حضرت مولانا سلسله لرندن فرمان
شیخی و مستوجبها انتهی و هدایت زاده افندی و تربه دار برادر
حضرت مولانا اسمعیل افندی زاده شیخ السید الحاج محمد افندینك
و سائر مشایخ طریق حضرت مولانا یانكی قونیه دعوت اولنوب
بعده [illegible] قاضیعسكر [illegible] اشراف دری زاده عارف
افندی و [illegible] قاضیعسكر عرب زاده صادق افندی حاضر اولدقلری
حالده [illegible] زاده احمد افندی [illegible]
اوله رق [illegible] صدر اعظم علی پاشا حضرتلرینك حضور
مرامنده و اثبات نسب ایده رك [illegible]
[illegible] سلطان ایوب اولاد ذكوردن باخود [illegible]
بدل [illegible] باخود اولاد ذكوره [illegible] اوله رق بو شیخ
وار [illegible] بو سلطان [illegible] وقفیه و سائر سند بو [illegible]
امر پادشاهی [illegible] توجیه همایون اولور لكن حلم
و مرشد كامل [illegible] احسان همایون [illegible]
و [illegible] سلطان [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
و هدایت زاده افندی یه دخی [illegible]

[illegible] عزل ... نصب
[illegible] مولویه ... قونیه

سنه‌ی استقام قید بند دوشوب امور نظام معطل قالور سزه دخی
اولماز دیوب بعده مستوی مخادا الفتوی به دخی کرچه سز جلوت
اهل والیوت اولوب ومستوی ومحسوی علمده ماهر وسز [illegible]
دخی ارزانی مخو قالوت اولوب جمله خدمتده ظاهر باهر در لکن کمال
مرتبه حدت [illegible] اولوب اولامانت کبری اولان امر سنه توجیه
اولنوراییسه فقرا وضعفانک امورلری معطل و ولایات و محاکمات
دخی راجحلری مسلوب اولوب عسکره دولت علیه‌یه [illegible]
سزه دخی اولماز دیوب بعده اشبو [illegible]
افندی ثانیه حافظ الشیخ السید الحاج محمد افندی حلیم وسلیم [illegible]
وعالم بالمنقول والمعقول وفقرا ومولوی ترتیبه [illegible]
جمله عشرونی هر دوست نشین آستانه حضرت ملا قادر قائم [illegible]
اجداد کرامینک نه جهد جهد ایله کلوب [illegible]
اوده صدراعظم وصدرین وعلما وسائر مشایخ ودوست [illegible]
حاضر اولدقلری حالده باخط همایون [illegible] حضوره توجیه اولنوب
خلعت فاخره الباس بیورلدیلر [illegible] مسلوبات افندی کمال
مرتبه انفعالنده حضرت صدراعظم [illegible]
بعض کلام ملالی بعض ابوب [illegible] حرکت اولوندی [illegible]
همایونه واصل اولوبه چاوش [illegible]
بعد [illegible] کوده [illegible]
شوالنک [illegible] دیو [illegible] سمور الباس بیورلدی
غره شعبانده [illegible]
مشیخت [illegible] اوت [illegible] توجیه اولندی
احرار فاضل قدوت وبو ماه مزبورک یکرمی [illegible]
ساعت [illegible] اولنوب [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] امور [illegible]
[illegible] تمام اوج [illegible] اولنمشدر
وصحن قیلوت اتمی وبو ماه مزبورک یکرمی [illegible]
[illegible] ساعت [illegible]
حضور همایونه [illegible] خلعت [illegible]
بعده [illegible] وصدراعظم وشیخ الاسلام افندی [illegible]
[illegible] مقدار [illegible]
[illegible] اغاسی محمود اغا به ایکی طوغ وبر [illegible] ماه مزبورک

بکرمی

[illegible] فتوی‌دن عزل [illegible]
رتبه سلیم [illegible]

بکرمی بکرنجی بازار ایرتسی کونی بر طوغ دخی دیکیلوب اوج طوغ
ایله بلغراد ذالیسی اولمشدر و بلغراد والیسی [illegible]
[illegible] اسناد همایون اولنمشدر [illegible] رجب [illegible]
[illegible] اولوب [illegible] مفتی زاده [illegible]
[illegible] وعبد الرحمن افندی [illegible] افندی [illegible]
[illegible] مرجع ومطلوب [illegible]
اولنوب ایکی [illegible] دولت [illegible] اوقات
افندی [illegible] دیکیلوب [illegible]
[illegible] اوج طوغ دیکیلوب [illegible]
افندی [illegible] دیکیلوب و [illegible] افندیه
[illegible] احسان شیخ الاسلامی اولنمشدر
وتاریخ شهر شعبان المعظم سنه [illegible] ومائة والف
[illegible]
[illegible] افندی [illegible]
[illegible] احمد بیک افندی حضرتلری
[illegible] عظیم [illegible]
کبری [illegible] واجابه [illegible]
ومشایخ کرام [illegible] امیر [illegible]
ایله خانه [illegible] حضرتلرینک [illegible]
[illegible] افندی حضرتلری
[illegible] علم شریف بدأ [illegible]
علم [illegible] نافع عمل صالح [illegible]
[illegible] توجیه [illegible]
وماه مزبورک [illegible] معزول [illegible] باشی
امام [illegible] قونیه [illegible] معزول [illegible]
[illegible] افندیه بلغراد [illegible]
معزول امام [illegible] ابوبکر [illegible] افندی [illegible]
موصله [illegible] محمد افندی [illegible] ارضروم توجیه
اولنمشدر [illegible]
موصله [illegible] ابراهیم
[illegible] موصله [illegible]
[illegible] باخط همایون [illegible] ابوبکر صدقی
افندی بالرفع [illegible] یوسف پاشا [illegible]

[illegible]

مدرس اولوب ویروجه معیشت بیکار معزول قضاسی توجیه
اولنمشدر مواجب قسطین دینه ماه شعبان شریفک
اونیجی جمعه کونی خلاف عاده جمعه کونی بازار اولوب ترقی لر
ویرلور ایکن باش یازیجی سعید افندی عزل برینه یکیچری اوجاغی
یازیجیلرندن قاره علی حافظ افندی باش یازیجی اولمشدر
و مزبور سعید افندی اوچ دفعه باش یازیجی اولمشدر
یینه ماه مزبورک اون دوردنجی صالی کونی سرای عامره دن
قسمت مواجبی اخراج اولنمشدر ینه عزل شیخ الاسلام ابراهیم بک
افندی و نصب عرب زاده احمد عطا افندی یوم مزبورده سرای همایوندن
علوفه کیسه لری اخراج و صدراعظم علی پاشا حضرتلری باب قپوسنده قلوب
سرکیسه اولنوروب علوفه ویرلمکه مشغول اولوب وزرا ایکن طرف پادشاهیدن
امر همایون ایله خزینه کتخداسی بر جفته ایله ساقتا بیوردیلر ها فتمه عسکری
و رئیس العلما اولان عرب زاده احمد عطا افندی حضرتلرینک ساحلخانه لرینه
وارتوب امر پادشاهی ایله تفهیم اولرجی دعوت اجابت و سمعاً و طاعتاً
دیوب بحاله وقتوده خزینه کتخداسی ایله معا بر چفته یه بنوب طوب
قپوسندن سرای همایون جوزنه داخل اولوب در عقب بالاحضار
کتخداسی پاشا قپوسنه ارسال و صدراعظم حضرتلری سرکیسه ایکن
رکاب همایون درحو سرکیسه بی اتمام ایله سرای همایونه تشریف بعده
حضور همایونه صدراعظم و رئیس العلما احمد عطا افندی معاً تشریف
وفروه بیاض سمور البسه بیورلوب شیخ الاسلام نصب
بیورلوب بعده باب همایوندن صدراعظم ایله شیخ الاسلام احمد عطا
افندی حضرتلرینه طرف پادشاهیدن حاضر و مهیا ایلدکلری دونانمش
آتلره سوار و معاً پاشا قپوسنه کلوب عرض اوطه سنده مقعد لرنده
اوزره داخل بیوروش و تعریف بعدا تمام المراسم چاوش باشی لی ولتره
اشارت بعدا اولان فرمانی تسلیم مزبور چاوش باشی بحرمت نازنه
سلیمان بک شیخ الاسلام سابق ابراهیم افندینک قوناغنه کلوب ساعت
قوزنه داخل و قپونک برقادینی چوروب بعده برایکی ساعت
مکث و حاضر اولدقلرنده امر پادشاهی ایله اسب بیاهه سوار و یک
قودن چاوش باشی الهانک نعرت خشقه سنه بنوب مخدوم مکرملری
مصطفی بک افندینک استادرزقدن ساحلخانه لرینه وارنوب
مکث و اقامت و استراحت بیورمشلردر بعده بو طرفده پاشا قپوسنده
صدراعظم حضرتلری بعدا تمام المراسم شیخ الاسلام افندی حضرتلرینه بندنده
قوناقلرینه ارسال بیورمشلردر بعده کوناقلرینه ساعت قوزنده

تشریف

تشریف بیورلقلرنده بالجمله صدور کرام و موالی عظام و مدرسین
کرام و بالجمله رجال جمیعت علیه کلوب دامن بوسلری ایله مشرف
اولمشلردر قرینه شیخ الاسلام افندی حضرتلری دائره دولتلرینه
مباشرت بیورلوب بقاسکه مکرمه بایه لی فتوی امینی ابراهیم افندی
حضرتلرینه فتوا امانتی ایقا و حالا یکشهر فنار قاضیسی مخدوم
شرفلو ملا عارف ملا افندی حضرتلرینه سلطان بایزید تولیتی
و مخدوم کرام لری عبدالله ملا افندی حضرتلرینه فاتح علی تولیتی و مدرسین
کرامدن قسطمونی السید احمد افندی حضرتلرینه مفتش
و مدرسین کرامدن ملا درام السید محمد مراد افندی حضرتلرینی کتخدا
مکتوبجی و یازیجی زادم امام افندی
و تلخیصچی
برحرمدم قلملرینک تعیین بیورمشلردر حق بینی که و تمام حضرتلرینک حواله موفق
باخیر ایلیه آمین ٦ و پنجشنبه ماه مزبورک اون التنجی پنجشنبه کونی
شیخ الاسلام افندینک قرنداشی حالا اناطولی قاضیعسکری عرب زاده
صادق ملا افندی بیرشوالک غره سندن اولمق اوزره روم ایلی
و سابقا اناطولی قاضیسی اناطولی پایه لی اولان اوردو قاضیسی
مفتی زاده احمد افندی یه شوالک بشندن اولمق اوزره روم ایلی
پایه سی احسان همایون اولمشدر و ینه یوم مزبورده دفتردار
شق اول سلیمان فهمی افندی عزل برینه مالکانه خلیفه سی دفتردار
اولمشدر و باش محاسبه کیسه داری درت سنه کاتبی السید ابراهیم افندی
باش محاسبه اولمشدر مالکانه خلیفه سی اولمشدر درت سنه کاتبی
حالا مخلفات خلیفه سنه و مخلفات باش محاسبه کاتبلوندن
افندی یه ویرلمشدر ماه مزبورک اون طقوزنجی بازار کونی دور
اولوب و طرف پادشاهیدن پاشا قپوسنه کلحوار اغا دیو رکوب کونیه
کتوروب علی پاشا حضرتلرینه البسه ایرتسی بازار ایرتسی کونی نکاح
دور اولوب صدراعظم و شیخ الاسلام افندی معا بابلی کوشکنده بعده
اداء صلوة ظهر شکلطاس سرا بنده مرکاب همایون اولمشدر و ینه
ماه مزبورک اون طقوزنجی کونی سبب تقاعدت وکتخدا کیمیجی
اولان دوغرماجی زاده عبد الله افندی بی مصر قاهره ده سند
سند بناسه بنا امینی تعیین اولنوب کتمکدن نکول و امتناع
ایلدیکندن با فرمان عالی بوزجه اطه یه نفی اولمشدر و ینه
قول یا بی موسی نک ابتلو فرجهم صدراعظم حضرتلری استشاره کلورکن

عزل و نصب دفتردار

خبرینی افاده وامر همایون بنه تکیه‌کزه تشریف بیورلمق خبرینی افاده
زبیده ونکرزاده شیخ افندی حضرتلری دخی استماع ایلدکلرنده سمعا
وطاعة دیوب ابرکسی جمعه کونی بالجمله اموال واشیاسنی بشکطاشه
نقل وکندولری دخی قبل صلوة الجمعه تشریف بیوروب وطرف پادشاهیدن
استفسار خاطر ایچون عطیه همایون اولمشدر بعده صدر اعظم
علی پاشا وسلحدار آغا وکتخدای صدر عالی طرفلرندن علیحده روقوعات
کثیره واقع اولمشدر مزبور شیخ روشن افندی حضرتلرینی باب ولی النعمه
دعوت وشیخ الاسلام افندی حضرتلرینک حفید افندی لرکذا ارسال
ایدلرینه دعا بعده ماه مزبورک یکرمی اتنجی بازار کونی علی الصباح اسکداره
کلوب دخول واعزه کرامی زیارت علی الخصوص حضرت هدائی قدس
سره حضرتلرینک حضور روضه‌لرنده زیارت ودعا وثنا واجلاس
بیورمشلر وینه ماه مزبورده ارضروم والیسی حاجی کلی الحاج علی پاشا
فوت اولوب بعده اوغلو بطال بیکه دیریلوب ارضروم والیسی
اولوب واموال واشیا انعام واحسان همایون اولمشدر وینه
ماه مزبورک یکرمی دوردنجی جمعه کونی ترسانه عامره‌ده قپودان
دریا غازی حسن پاشانک مجددا بنا ایلدیکی قلیونجی قشلالرنده
بنا واحیا ایلدکلری جامع شریفده سلاملق اولوب بعد اداء صلاة
الجمعه خدمت پادشاهیده علما [illegible] احرام صدریه ایله بیورلمشدر
وینه ماه مزبورک یکرمی دوردنجی کونی مصر قاهره‌ده واقع
اولان اختلال وقحط وغلا سببی ایله حرمین محترمین
طرفلرینه تسییر غلال وحجاجک اخراجی ومحفل شریفک
اخراجی خصوصنه طرف دولت علیه‌دن سابقا باش باقی قولی
اولان سربوابین درکاه عالی قپودان دریا ابراهیم پاشازاده
ابوبکر بیک افندی تعیین ومعا اوچ عدد قلیون ایله بغدای
ارسال اولنمشدر وینه حالا شیخ الاسلام احمد عطاء الله افندی
ایله قرنداشی حالا اناطولی قاضیعسکری اولان صادق ملا افندی
حضراتلری ایله بینلرنده برمقدار شقاق واقع اولوب اون
سنه‌دن متجاوز بربرلری ایله اصلا ملاقات وبربرلری ایله
اصلا برکلام دخی اولنموب بودفعه صدر فتوای تشریفلرنده
بنه تبریکه دخی کلیوب اطرافدن واکابردن علما ورجال عرضه قدر
بینلرینی اصلاحه سعی ایدیلر لکن بنه حصول بولمادی بودفعه
ماه شعبان المعظمک یکرمی دوردنجی جمعه کونی دیوان
صدراعظمیده عرضی اوطه‌سنده بعد الطعام صدر اعظم

اخذ ایدوب وقرنشتران اوسته‌سنه تسلیم ایدوب مزبور قره جهنمک
حقنده بربخ قطعه امر ظهور وعالمی فاده ویروب بعده عبدی
پاشانک باشنه فرار وصدر اعظم مهره تریضلرنده عبدی پاشا
بعض هدیه وافر ایله قارشو کونده‌روب وصوچلرینی عفو رجاسنده
اولوب ملاقی اولدقلرنده اخذ وقرنشتران اوسته‌سنه تسلیم بعده
ماه مزبورده ادرنه بوستانجی باشیسی خطایا اراسال وسر مقطوعی
استانه‌یه کلمشدر وینه ماه شعبان المعظمک یکرمی برنجی
کونی حالا شیخ الاسلام افندی حضرتلرینک مخدوم مکرملری وحالا
یکیشهر فنار قاضیسی الحاج عارف افندی‌یه مکه مکرمه پایه‌سی احسان
همایون اولمشدر وینه یوم مزبورده مخدوم ولی النعم عبد الله بکر
افندیه سید عبد القادر افندی حوریسیله ابتدا خارج رؤسی ایله
بکام اولمشدر وینه یوم مزبورده مخدوم صدر اعظم حسن بک افندیه
ابتدا خارج رؤسی بالخط همایون احسان اولنوب تدریس
اولنمشدر [illegible] اطلاق استانه شیخ روشن افندی توجیه استانه هدایی
مزبور روشن افندی برعطای ایدوب وبرعطا اطلاق
[illegible] وسبب [illegible] بالاده محرر [illegible] عطاء ثانی صدور
فتوایه تشریفلرنده ابتدا کوردکلرنده پادشاه عالمپناه حضرتلرینه
عفو واطلاقنی رجا ایدوب رجالری مقبول همایون اولوب وامر همایونلری
بویله اولمشدر [illegible] اطلاقی فرمانی [illegible] ماموره‌لرینه ارسال واستانه سعادته
وصوللرنده وصولی خبرینی تلخیص ایلدکلرنده سمعا وطاعة دیوب [illegible]
[illegible] کلوب اشارت ایدوب واشارتلری موجبنجه
فرمان بعده ولی النعم افندی حضرتلری خفیه کندولرینک وکیلخرجی
الحاج امین ایله فرمانی [illegible] قاپی ایله مداینه‌یه واروب [illegible]
قراءت وروشن افندی [illegible] ساتر عیال واولادینی دخی اخراج
[illegible] ایله معا استانه‌یه کلمک اوزره اولوب [illegible]
قاپی ایله مزبور شیخ روشن افندی استانه‌یه دخول وماه مزبورک
یکرمی درتنجی پنجشنبه کونی شیخ الاسلام افندی حضرتلرینک حضورینه
احضار ومعا [illegible] بعد الدعا والثنا [illegible] تکیه‌لرینه ارسال
بعده امر همایون موجبنجه استانه‌یه [illegible] تلخیص اولنوب بعده مزبور
تکیه‌سی ینه روشن افندی‌یه توجیه واحسان همایون اولمشدر بو
خط همایون صادر اولوب بعده توجیه وخط همایونی ولی النعم افندی
حضرتلری مخدوم مکرملری عبد الله ابوبکر ملا افندی ایله شیخ روشن افندی‌یه
ارسال [illegible] تکرار تشکر وارروب بعده طرف ولی النعم [illegible]
بیورلدی [illegible] افندی ایله [illegible] زاده افندی حضرتلرینه اطلاقی توجیه

جمیع

علي پاشا حضرتلري اصلاح ذات البين ايدوب كلامه آغاز ايدوب
نفقهٔ عساكر افندیلر بدولت عليه نك نا تمام اولديغي بيلمزلرمي
بيلورلر شقاق اوزره اولمشلر دولت عليه به شان ويرر
وشوكتلي عطوفتلو پادشاه عالمپناه حضرتلرينك امرلري اوزره
ايشبو بيلديكنز نظام ويرلمك مراد ايدرلر ديو خبرلريني
افاده وحالا روم ايلي قاضيعسكري ونقيب الاشراف اولان
دري زاده عارف افندي ايله معا باب ولي النعمه ارسال
بعده صلاة الجمعه برلري ايله قاوشدوب وبربرلرينه
[illegible] التقا ايتدر واوج ساعت مقداري طوروب بعد اتمام
المراسم تشييع ايدوب بعده فرق عديده انواع دوعلر
شربتلر ونفائسلر تشكر اهديه لر ارسال بيورلمشلردر
بو خصوص بالادن استفسار اولنجه جمله شاد وخرم اولديلر
حق سبحانه وتعالى حضرتلري توفيقلرين احسان ايليه آمين

وقايع شهر رمضان المبارك لسنه تسع وعشرين ومايتين والف

بك يوز يكرمي طقوز سنه سي ماه رمضان المبارك غره سي
تكميل ثلثين ايله جمعه كيجه سي مناره لرده ايقاد قناديل وصلاة
تراويحه بدأ وجمعه كوني صائم اولنمشدر ابتدا كيجه امساك
التي ساعت قرق دقيقه بعده كيجه [illegible] دقيقه تفاوت ايله اون ايكي
كيجه برقاچ بري ساعت اوج آخر رمضانه دك بري ساعت
قرق التي دقيقه دكدر ورمضان شريفك بشنجي صالي كوني تموز
راوندي يدنجي جمعه كوني شمس اسد برجنه تحويل ويكرمي اوچنجي چهارشنبه
كوني اول ايام باحور ويوم تموز يكرمي چهارشنبه كوني آخر ايام باحور
وصلاة عيد اون ساعت يكرمي ايكي دقيقه بعده حق تعالى حضرتلري
جمله به يمن وبركت احسان ايلسون وكدورات دن حفظ ايليه آمين
وشهر ماه مزبورك اول كيجه سي صلاة تراويح [illegible] اداسندن
ساعت ايكي بچقده قاسم پاشا به قوله قسمندن بالمشافهه اخراج
ظهور ايدوب وجمله به غظيم تلاش وبر وب [illegible] والتهاب
خانه محترق اولوب دفع اولنمشدر وشهر ماه مزبورك اوچنجي
كوني شيخ الاسلام سابق مرحوم [illegible] زاده افندي مرحومك
حرمي الحجى [illegible] سليمانيه عقدنده مصطفى فوت اولوب
ايرتسي كون سليمسي اولنمشدر وماه مزبورك بشنجي صالي
كيجه سي بر معتاد قديم پادشاهيده افطاره دعوت وابتدا اجتماع
سلاطين بدأ ايرتسي كيجه شيخ الاسلام افندي حضرتلري برابر
افطاره تشريف بعده هلال مراكبهم دعوتلري عقبنده افطار بيورلوب ايراد
تعليم ساعتلري بيتوب دوام عمر دولت پادشاهي يه دعايه مشغول
اولديلر

اولديلر زيرا بو دعوت پادشاه عالمپناه حضرتلريكدر بو سنه قدم
شيخ الاسلام افنديلر حضراتلرينك افطارلرنه ترتيب اولنوب عظيم
رحمت ومشقت اوزره اولورايدي شيخ الاسلام سابق مرحوم
ومغفورله طوب قپولي صالح زاده افندي حضرتلرينك اختراع
نظام ترتيب جديدي دركه پاشا قپوسنده افطاره دعوت اولنان
علما افنديلر حضراتلري ايرتسي كيجه شيخ الاسلام افندي حضرتلري
افطارينه دعوت اولنوب والآن بو منوال اوزره دركن سابقا
شيخلري پاشا قپوسنده دعوت اولنوب شيخ الاسلام افندي طرفلرينه
افطار دعوتلري اولنموب حالا شيخ الاسلام احمد عطاء الله افندي
حضرتلرينك نظام جديدلري دركه مشايخ سلاطين علما افنديلر
پاشا قپوسنده ابتدا افطاره بدأ ايرتسي كيجه شيخ الاسلام افندي
دخي ايرتسي كيجه سي قضاة علما افنديلر حضراتلري كيدوب اول كيجه
سلاطين حضراتلري شيخ الاسلام قپوسنده دعوت وافطار
بعده اون دولت عندمشايخ ايله اون غروش عطيه شيخ الاسلامي
اولمشدر بو خصوصده جمله مشايخ مكرم اولمشلردر وشهر
ولادت شهزاده سلطان محمود وشهر ماه مزبورك اون اوچنجي
چهارشنبه كوني شوكتلو عظمتلو مهابتلو قدرتلو پادشاه روي زمين
خلد الله خلافته الى يوم الدين سلطان عبد الحميد خان افندمز حضرتلرينك
سلطان محمود اسمي ايله مسمي شهزاده جوان بختلري يوم مزبورده
صحوه كبراده دنيايه تشريف بيورديلري ايله عامهٔ عباد الله
مسرور وشاد وخرم اولديلر حق سبحانه وتعالى حضرتلري طول
عمر ايله معمر وهر حالده محفوظ وخطردن مصون ومحفوظ ايليه آمين
بحرمة سيد المرسلين بعده اوچ كون طوب شنلكلري اولمشدر
وبعد العيد دريا وتماشا ايچون امرلري بيورلمشدر وشهر اولكون
تبريك ولادت ايچون صدر اعظم وشيخ الاسلام افندي وقضاة عسكر
وكتابهلر تشريف وعلى مراتبهم وزوه سمورلر وقفطانلر الباس
اولنوب [illegible] وشيخ الاسلام افندي حضرتلرينك سابق شيخ الاسلام
ملا بيك افندي حضرتلري [illegible] واخذ ايليكي مولويخانه اقتضا ايلديكي
اولادلري ساحلخانه [illegible] سندلري حضور پادشاهي
صاحبي اولنوب اوزره عطوفتلو افندمز حضرتلرينه هديه ايلمشلردر وشهر
بو سنه ادرنه تكميل ثلثين ايله رمضان شريف جمعه دن صائم اولنوب
بعد اورده بروسه وسائر اسكله لردن هلال رمضان شريفك
پنجشنبه كيجه سندن رؤيتي وقبولي اعلامي وورود ومضمون [illegible]
استانبول قاضيسي مكي افندي حضورنده بلا بعد وبحكم شرعي احق ويشه
تكميل ثلثين ايله جمعه ايرتسي كوني عيد فطر اولنوب كره اولمشدر
وشهر ماه مزبورك اون بشنجي پنجشنبه كوني بر معتاد قديم حسنه

صلاة ظهری ادا صوڭره کبرده علما و وزرا و سائر رجال و کبار ادا و بعده
سرای همایونه دخول و انتظار نجم با سعادت سلطان الکونین رسول
الثقلین صلی الله تعالی علیه وسلم حفظ اولنان خرقهٔ سعادت الشریف
محل مبارکندن اخراج و اداب خضوع و خشوع ایله صلاة
و سلام ایله بکا ایدرك علی مراتبهم مس و تقبیل ایله جملهٔ وجوه
اولمشدر لکن خرقهٔ سعادته مس و تقبیله رتبه ایله اسلامبول قاضیسی
افندیلردن صکره مشایخ سلاطین مس و تقبیل ایدرلر ایدی بعده
اغالر کبیری باب و سائرلری مس و تقبیل ایدرلر ایدی بو دفعه خلاف
عاده مشایخ سلاطین کبیری اغاسندن و بعض رجالدن صکره
مس و تقبیل ایلدیلر بو قصور کندولرندن اولمیوب کرکدر که بویله اولدی
بعده بعد اتمام الزیارة عساکر اسلام تقبیل احسان همایون اولوب
سرای همایوندن تبسیلر ایله اخذ و الای عظیم ایله قشلالرینه روانه
اولمشدر و ینه ماه مزبورك یکرمی یدنجی کونی روم ایلی
قاضیعسکری نقیب الاشراف دری زاده السید محمد عارف افندی
عزل یرینه حالا اناطولی قاضیعسکری عرب زاده محمد صادق
افندی روم ایلی قاضیعسکری اولمشدر و یرینه سابقا [illegible]
پایه لی اوردو قاضیسی مفتی زاده احمد افندی اناطولی قاضیعسکری
اولمشدر و ینه یوم مزبورده اسلامبول قاضیسی حلبی زاده
محمد مکی افندی عزل یرینه سابقا مکهٔ مکرمه پایه لی السید
درویش افندی اسلامبول قاضیسی اولمشدر و ینه اول کون
مزبور مکی ملا افندی یه اناطولی پایه سی احسان همایون اولمشدر
و ینه اولکون ماه مزبورك یکرمی دوردنجی کونی سابقا مکهٔ مکرمه
قاضیسی ترسوسی افندی یه اسلامبول پایه سی و یرلمشدر و ینه
بر کون تفاوتی ایله یکرمی بشنجی کونی اعتباریله سابقا مدینهٔ
منوره قاضیسی برادر زاده یعقوب افندی یه اسلامبول پایه سی
و درویش ملا افندی یه یکرمی التنجی کونی اعتباریله اسلامبول
پایه سی تقسیم کونندن اعتبار اولمشدر و سابقا مکهٔ مکرمه
قاضیسی السید یحیی توفیق افندی یه یکرمی سکزنجی کونی
اسلامبول پایه سی و یکرمی سکزنجی کونندن سابقا مدینهٔ منوره
قاضیسی دلاور السید محمد کامل افندی یه اسلامبول پایه سی
احسان همایون اولمشدر و ینه بعد العزل نقیب الاشراف
عارف افندی حضرتلرینه قیصریه و [illegible] اربه لقلری احسان
همایون اولمشدر و ینه مکی افندی یه بعد العزل کوملجنه اربه لقی
و طرسوسی افندی یه [illegible] و برادر زاده یه کلیبولی و قره حصار
صاحب و سائر العلماء خاصه [illegible] افندی یه بایندر و [illegible]

وصحاف

تقبیل خرقهٔ سعادت

اخراج [illegible]

روم ایلی قاضیعسکری

نصب اناطولی قاضیعسکری

نصب قاضی اسلامبول

اناطولی پایه سی

[illegible] پایه سی

توجیه نقابت

وصحافان زاده سابقا مصر قاهره قاضیسی عمر خلوصی افندی یه بوی آباد
و سابقا شام شریف قاضیسی کاتب زاده الحاج اسمعیل افندی یه
شام طرابلوسی و سابقا بروسه قاضیسی مفتی زاده احمد افندی یه
[illegible] و سابقا ادرنه قاضیسی بچاقجیلر [illegible]
السید محمد فائز افندی یه قرق کلیسا و سابقا ازمیر قاضیسی
قارصلی محمد افندی یه تیره [illegible] اربه لقلری احسان همایون
اولمشدر ماه مزبورك یکرمی یدنجی کیجه سی [illegible] دولت
طاقم ایله شیخ الاسلام افندی حضرتلرینه برمعتاد قدیم [illegible]
بعد اتمام المراسم ایرتسی کونی معایده یه بدأ اولنمشدر
وقایع شهر شوال المکرم سنه تسع و تسعین و مائتین و الف
بیك یوز طقسان طقوز سنه سی ماه شوال المکرمك غره سی
جمعه ایرتسی کونی اولوب بعد المعایده صلاة عیدی سلطان
احمد جامع شریفنده برمعتاد قدیم ادا اولنوب یالی کوشکی
ایکنجی بازار کونی کلخانه دولتده باغچه ده افطاریه ده اولوب
صدراعظم و شیخ الاسلام افندی برمعتاد قدیم کلخانه یه بدلی
رکاب همایونه معا طلوب بعد الاتمام جندیلر و جانبازلر
و انواع دورلو ملعبه لر اجرا اولنوب ایرتسی بازار ایرتسی
کونی اسکی سرای بدلی کوچك صوده بنش و انواع صفالر
اولنمشدر حق تعالی صفالرینی مزداد ایلیه امین
توجیهات و ینه ماه مزبورك اوچنجی بازار ایرتسی کونی
توجیهات اولنوب رجال جمله باش بتوسنه دعوت اولنوب
علی مراتبهم حضور صدراعظمیه توجیه مناصب و جمله لرینه
برمعتاد قدیم خلعتلر احسان همایون اولنمشدر اولا
صدراعظم کتخداسی نظیف افندی ابقا و ریاست ابقا
صدراعظم کتخداسی [illegible] افندی چاوشباشی تذکرهٔ اول
ابقا و تذکرهٔ ثانی ابقا و مکتوبجیلك ابقا و تشریفاتجیلك
ابقا و بکلکجیلك ابقا و کتخدا کاتبی ابقا و چاوشلر کاتبی ابقا
شق اول دفتردارلق ابقا و شق ثانی [illegible] لی زاده بکر بك
افندی ابقا و شق ثالث ابقا و نشانجیلك سلیمان بك افندی یه
دفتر امانتی سلیمان فیضی افندی یه و بیوك روزنامه حلمی
محمد افندی یه و باش محاسبه حسن افندی یه و شهر امانتی
سابقا ضربخانه امینی محمد بك افندی یه و ترسانه امانتی
الحاج سلیم اغا یه و ضربخانه امانتی ابقا و مطبخ امانتی ابقا

صدراعظم

افطار

[illegible]

اربه امانتی کتخدا بیک برادری محمد امین افندی یه ۰ آناطولی محاسبه جیلکی
احمد رفعت بیک افندی یه ۰ آناطولی مقابله جیلکی کوچک ابراهیم افندی یه
حرمین محاسبه جیلکی یازیجی سابق محمد افندی یه ۰ بکیجی کتابتی ۰
بکر بیک افندی یه ۰ شیخ ۰ کتابتی الحاج سلیم افندی یه ۰ سلحدار
کتابتی مصطفی سعید افندی یه ۰ جزیه محاسبه جیلکی صدراعظم
مجددی محمد بیک افندی یه ۰ موقوفاتجیلک خلوصی علی افندی یه ۰
معروف شهرهزاری کتابتی میوه جیلر کاتبی عثمان افندی یه ۰
مالیه تذکره جیلکی کوچک علی افندی یه ۰ قاپوچیلر کتابتی قپودان
پاشا دیوان کاتبی احمد افندی یه ۰ کوچک روزنامه بربرباشی
سلیمان افندی یه ۰ پیاده مقابله جیلکی محسن زاده مهردار رفعت
افندی یه ۰ کوچک اوقاف بکربیک زاده محمد عارف بک افندی یه ۰
حرمین مقاطعه جیلکی ابه زاده حسین افندی یه ۰ جبه جیلر
کتابتی فیضی بیک زاده محمد بیک افندی یه ۰ [illegible] مقاطعه جیلکی
سید محمد [illegible] افندی یه ۰ علوفجیان یمین کتابتی کوچک
حسین افندی زاده سعد الله بیک افندی یه ۰ غرباء یمین کتابتی
صدقی مهرداری [illegible] افندی یه ۰ علوفجیان یسار کتابتی
حکیم باشی داماذی محمد امین افندی یه ۰ غرباء یسار کتابتی
عبدالسلام [illegible] محمد امین افندی یه ۰ طوپجیلر کتابتی حاجی محمد آغا
زاده محمد طاهر افندی یه ۰ طوپخانه نظارتنه [illegible] ناظری
سلیمان آغا ۰ آستانبول باروتخانه نظارتی خلیل زاده
احمد آغایه ۰ گلیبولی نظارتی ابقا ۰ سلانیک باروتخانه
نظارتی حسن آغازاده محمد صادق افندی یه ۰ [illegible] نظارتی
[illegible] کوچک اوقاف یوسف افندی یه ۰ ترسانه انبارلری
امانتی سابق اسمعیل افندی یه ۰ ترسانه انبارلری نظارتنی
دفتردار احمد پاشا زاده محمد عاصم افندی یه ۰ بیوک قلعه تذکره جیلکی
عبدالکریم افندی داماذی محمد افندی یه ۰ کوچک قلعه تذکره جیلکی
عمر افندی زاده اسمعیل افندی یه ۰ خاص مقاطعه جیلکی سابقا
سرداجیلر کاتبی عبدالله افندی یه ۰ باش مقاطعه جیلکی [illegible]
صوغانجی [illegible] زاده یه ۰ آستانبول مقاطعه جیلکی [illegible] زاده
احمد بک افندی یه ۰ بروسه مقاطعه جیلکی کیسه دار یوسف
افندی زاده محمد [illegible] افندی یه ۰ [illegible] مع اغریبوز مقاطعه جیلکی
احمد توفیق افندی یه ۰ کفه مقاطعه جیلکی [illegible] آغا مهرداری امین
افندی یه ۰ کاغدخانه امانتی [illegible] افندی زاده یوسف افندی یه ۰

کاغد

کاغدبرون امانتی ابراهیم نائلی افندی یه ۰ تاریخجیلک
نائلی بک حفیدی نوری بیک افندی یه ۰ ترسانه ده [illegible]
وکالتی مکتوبی [illegible] دفتری سابق حافظ مصطفی افندی یه ۰
بکیجیری آغاسی ابقا ۰ بوستانجی باشی ابقا ۰ میرعلملک ابقا
میراخور اول ابقا ۰ قپوجیلر کتخدالغی ابقا ۰ میراخور ثانی ابقا
[illegible] ۰ آغالغی [illegible] مقدم ۰ سلحدار آغالغی سعید آغایه
باش باقی قولوقی جزیه دار امین افندی یه ۰ علوفجیان یمین
آغالغی ابقا ۰ غرباء یمین آغالغی چلبی محمد آغایه ۰ علوفجیان
یسار آغالغی ابقا ۰ غرباء یسار آغالغی ابقا ۰
جبه جی باشی ابقا ۰ طوپجی باشی ابقا ۰ طوپ عربه جی باشی
ابقا ۰ معمار باشی حافظ افندی ابقا ۰ قصاب باشیلق ابقا
کمرک امانتی ابقا ۰ جزیه باش باقی قولوغی قپوجی باشی
محمد آغایه ۰ وزنه دار باشیلق ابقا اولنشدر ۰ حق تعالی
حضرتلری جمله یه سلامت ویره و هر حاللرده امورلرنده موفق
بالخیر اوله لر آمین ۰ و بو ماه مزبورک التنجی پنجشنبه کونی
[illegible] طفلی افندی دار بقایه رحلت ایلمشدر
مزبور طفلی افندی مرحوم ادرنه لی اولوب [illegible] زاده علمادن
و حافظ و [illegible] معرفت و [illegible] کاتبلرندن اولوب
محبوب القلوب [illegible] علما و صلحا و عرفا [illegible] اولوب
بر مجلسده [illegible] کلام [illegible]
[illegible] رحمة الله [illegible] شفاعته
و بو ماه مزبورک التنجی پنجشنبه کونی [illegible] کتخداسی
عزل [illegible] یوسف آغا قول کتخداسی
اولمشدر [illegible] سلسله لری
اولمشدر ۰ و بو ماه مزبورک [illegible] جمعه کونی [illegible] اولمشدر
[illegible] احمد [illegible]
[illegible] مصطفی افندی [illegible] داود پاشا
[illegible] کاتبی [illegible] ابراهیم
افندی [illegible]
اسمعیل افندی یه [illegible] قلعه [illegible] زاده [illegible]
عبدالله افندی [illegible] اسمعیل افندی [illegible]
[illegible] اولمشدر
[illegible] اولمشدر

[illegible]

آرپه بازاری ... ملحقه

وینه بو تاریخده مقدم خداوندکار ساکن جنتمکان سلطان مصطفی خان حضرتلرینک
اسکدارده بنا واحیا بیوردقلری جامع لطیف بنا امینی تعیین بیورلدقلری
کمرکجی اسحق آغا تکمیل بنا و اصلاحی ایچون مباشر نصب اولنوب کوتاه عجله
باراننده فرقته و تتار یاغوب بر وجهله ... مصطفی افندی حضرتلری
... ایچون صدر اعظم راغب پاشا و شیخ الاسلام ولی الدین
افندی و بعض دعوت اولنان رجال و کبار کلوب بعده ...
کرک سلطان مصطفی افندی حضرتلری و کرک سلطان عبد الحمید
افندی حضرتلری سلاملق ایچون مرادخانی بولنلری اوله مقدار حجره لرینه
برر بها ... سبیل ازلوب ... اولنوب ...
بو دفعه ماه شوال المکرمک یدنجی جمعه کونی بنا جامع مزبورده
صلوة جمعه ادا ... اولنوب سلاملق ... جامع
مزبوره تشریف و صلاة جمعه ادا و ... سرای ...
... سرای ... تشریف ...
... بسرعت ... والمنة شوکتلو امیر
و شهزاده ... حضرتلرینک مبارک قدملری ...
... عظیم ... قبا ...
... بعده ...
... طرف ... اطراف ...
عرق ... باره ... حتی ...
جامع شریف امامی ... زاده افندی ...
... ایچون ... صلوة ...
اسکلر ... تماشای دریا ... مزبور
... مزبور ... وزرلره
اولان کبیرا آغاجک بر دالی قریلوب مزبور سلطان محمد امامی ...
باشنه وجودینی خرد ایدوب شهدا زمره سنه الحاق اولنمشدر
انشاء الله تعالی رحمه الله ... اولادلرینه
مرحمت احسان اولنمشدر ... وینه ماه مزبورک ... کونی سابقا
حلب شهبا قاضیسی ... زاده عبد الرحمن افندی فوت اولوب
... جماعت ایچون سلطان محمد جامعنده صلاسی ... رحمه الله
وینه ماه مزبورک اون ایکنجی چهارشنبه کونی ... افندی
حضرتلری چراغان ... اولوب ... مولوی خانه ده ...
مولوی تماشا ... فقرای مولوی ...
عطیه همایون اولنمشدر وینه ... قپودان دریا غازی
حسن پاشا حضرتلرینک ... اولان یوسف آغا
اوجاق ... احسان همایون اولنوب ...

اولمشدر

19

شیخ الاسلام عرب زاده احمد عطاء الله افندی ... وفاتی

اولمشدر وینه وفات شیخ الاسلام عرب زاده احمد عطاء الله
افندی ونصب نقیب الاشراف شیخ الاسلام ابن شیخ الاسلام
زاده دری زاده السید محمد عارف افندی وینه ماه مزبورک
... بعد المغرب ساعت برده شیخ الاسلام مزبورک
وفاتی وقوعی خبری صدر اعظم علی پاشا حضرتلرینه اشاره ...
در عقب مهردارلری ... قاضیعسکری وحالا ...
ونقیب الاشراف اولان ... دری زاده السید محمد عارف افندی
حضرتلرینه مزبورک فوتی خبرینی وعلی السحر طرف پادشاهیدن
کندولری ... مشیخت تشریف ... چکلرینی تفهیم ایچون ارسال
و مهردار مزبور ... ساعت دورتده خبر ویروب بعده یوم مزبور
علی السحر طرف پادشاهیدن سرکاتبی دعوت ایچون ارسال
... حضرتلرینی ... واروب
دعوت ... سرایه کتوروب بعده صدر اعظم
علی پاشا حضرتلرینه دخی دعوتجی کیدوب ...
صدر اعظم ... نقیب الاشراف عارف افندی حضرتلری ایله
... حضور همایونه داخل ... سمور ... شیخ الاسلام
اولمشلردر رحق سبحانه وتعالی حضرتلری هر حالده موفق بالخیر
ایلیه امین بعده ... صدر اعظم ایله پاشا ... کلوب
معتاد قدیم اوزره بعده تمام المراسم صلوة جنازه ایچون سلطان
محمد جامع شریفنه تشریف بیورمشلردر ... صدرشوا ده ایکن
وفات ایدن شیخ الاسلام حضرتلرینک اعلان جماعت ایچون
صلاسی بلا اشاره فرمان عالی ایله ایچو سلطان محمد جامعنده
قرائت بعده بالجمله اهل مناصب معتاد قدیم اوزره صدر اعظم
طرفندن دعوت مکتوبلری ارسال و بالجمله اوجاق اغالری
... و ... باش ... وسپاه وسلحدار
اغالری وبالجمله ... حالی وصدر اعظم حضرتلری ...
علما وصدور کرام وموالی عظام ومدرسین کرام ومشایخ ذوی
الاحترام حضراتلری سلطان محمد جامع شریفنده جمع ... صلوة الظهر
ایاصوفیه شیخی حاجی سری افندی نمازینی ادا بعده ...
... والدلری ... جوارلرینه دفن اولنمشدر
رحمه الله تعالی بعد صلاة الجنازه صدر اعظم حضرتلری ...
... وشیخ الاسلام افندی حضرتلری ... تشریف بالجمله
صدور کرام وموالی عظام ومدرسین کرام ... قدیم اوزره
... و ... حق تعالی ...

وبو یوم مزبورده حالا رونق افزای صدر فتوی دولتلو عنایتلو
افندی حضرتلرینک نقابت اوزرلرنه بولنمغله کندولری رتبه
والای مشیخت ایله مستسعد و اول نقابت شرفیله حالا ابو ال
قاضی اولان قاضیعسکر اسبق مرحوم عبدالله افندی زاده السید محمد
درویش افندی حضرتلرینه باامر همایون شوکتمقرون بالاشاره علیه
توجیه فرمانلق یوم مزبور قبل المغرب کندولره واصل و ایرتسی
چهارشنبه کیجه‌کی دیوان شریفلرنده علی الصباح حضور صدر
آصفیده قرودہ سمور نقابتی اکتسا بیورلوب بعد اتمام
المراسم وبعد الدیوان قوناقلری طرفنده نقیب چاوشلری
و برطرفنده محضرات مجوزه‌لر ایله امور سفارت نظام ویره‌رک
باب ولی النعمه داخل و حضور شیخ الاسلامیده تشکر
دامنبوسلری ایله مشرف بعده طاقم ایله قوناقلرینه تشریف
بیورمشلردر حق تعالی هرحالده موفق بالخیر ایلیه آمین

وبو یوم مزبورده فتوی امانتی ابراهیم افندی حضرتلرینه ابقا
وبقاء قاعده کاتبلری ایله شرفیاب اولان دار الحدیث مدرسی
شاذ زاده محمد صادق افندی مفتش و مدرسین کرامدن درسعام
چوبعلی السید ابوبکر افندی مدرس وکالتی و ممیز و مخدوم ...
السید محمود راشد افندی حضرتلرینه سلطان بایزید تولیتی و مخدوم
شرفلرملری السید عبدالله افندی حضرتلرینه لاله‌لی تولیتی و نقابت
کتخدالری ... افندی کتخدالقده ابقاء و مکتوبجی افندی
ابقا و جنتمکان دولتلو مرحوم حضرتلرینک کتخدالری
السید طاهر افندی مددجی و ... تعیین بیورلمشلردر

وبو بوندن اقدم شوکتلو افندمز حضرتلرینک ماه رمضان شریفده
دنیایه تشریف ایدن شهزاده جوانبخت سلطان محمود
افندمز حضرتلرینک دوگون همایونلری بمبالغه اخبری
امر همایون اولنمش ایدی ماه مزبورک یگرمنجی پنجشنبه کیجه‌سی
اولمق اوزره امر همایون صادر اولدیغی آنده ابتداچه خانه
اوجاقلرک صالالرینی بشکطاش سرایی اوکنه ... اتوب
انواع دورلو ملعبه‌لر و فشکلر آتیلوب انواع دورلو مهتابلر
و تصویرلر دکو شکلده چرخ فلکلر و ... صورتلر
ایله تزیین ایدوب طوپلر و فشکلر ایله اخشام
بدا اولنوب ساعت اوچ بچقده تمام ایلمشلردر

وبنه

وبنه اول کیجه آتیلان فشکلر طبع همایونه خوش کلیوب فشکچی
باشیسی عزل اولنوب تادیب اولنمشدر و بنه ایرتسی
جمعه کیجه‌سی طوپخانه صالالرینی چکوب بعد المغرب شروع
اولنوب انواع دورلو ملعبه‌لر اجرا اولنکی کیجه‌دن زیاده فشکلر
و معرفتلر اجرا و انواع دورلو تصویرلر ایله تزیین و بیان آدمی
شکلنده برطرفی رجال و برطرفی نسا شکلنده و ...
اکا قیاس اولنه بیلن فشکلرنه دخی ... زیاده و هر برلری
هوایه زیاده چقوب عودت ایلدکده ... مفرح اولوب
و فنادیلری زیاده و دریایه ... صفا بخشی ایدی
و ... تماشای بالغی اولوب ... اچوب کزر ایدی
بوکیجه اولنان ملعبه‌لردن و فشکلردن طبع همایونه زیاده صفا
بخش اولدیغندن زیاده اولدیغی ایچون طوپجی باشی اولان
آغایه طوپجی باشیلق احسان همایون اولنمشدر و یوم مزبور
صلاة جمعه‌یی بشکطاش جامع شریفنده ادا اولنوب سلاملق ایلکدر
وبنه ایرتسی جمعه ایرتسی کیجه‌سی ترسانه عامره‌نک صالالرینی
علی الصباح چکوب اخشامه دک انواع دورلو ملعبه‌لر و مهترخانه
و جنک و چغانه و ایب اوزرنده جانبازلر اوینایوب انواع
دورلو معرفتلر اجرا و صالالری جمله‌دن زیاده و زینتلری جمله‌دن
افزون اولوب حتی ... دریا غازی حسن پاشا حضرتلرینک
مقام خدمتلرینه ... اوزره ... و صالالرک
تنظیمی کمال مرتبه جد و سعی اوزره اولمشلردر و بنه جمله‌دن فضله
دونانمه ... باشی وارده و کتخدا چکدیرمه‌سی و ... عدد
قرلانقیج و اوچ عدد قلیون دونادوب حضور همایونلرنده
آلای کوستروب اول باشدرده چکدیرمه سرایچنده مهترخانه
چالارق ارنه کتخدا چکدیرمه‌سی ... و آرده‌لری ... و ...
اردنده ... عدد قرلانقیج ... اردنده قپودانه بعضی
... بعده ... الای کوستروب قلعه اوکنه
کلدکده باشدرده‌نک ... قلعه‌نک برطرفنه اصابت
و اوزرنده اولان فشکلری آتش الوب و هوایه کیدوب بعضی
قلعه‌نک برطرفی دخی آتش الوب اوطرفنی هدم و دریایه
القا ایدوب دفع اولمشدر و لکن اخشامه دک ... متوال
... اجرا بعد صلوة المغرب مهتابلر یاقوب ...
و فشکلری غایت چوق ایدی اما انتظامی ... برمقدار

کیچه سر طوغ بیجلودن بونجه اولدی آنجا کوتورزی اولانه مطلب لری
وسائر اشیالرینک نظری یوق ایدی و مهما بلری بر سبب
سوریلدی و قومبره لری مفرغ و لفا ملی ایدی و بر سبیل اوزره
بر بیر طوپ و برچفت ماشنیه چکدیرلیکی دیو طوبه لفنی ایدوب
آتش قرایدی و جمله سنی تحریر ممکن و کلام بو قدر جه اکتفا ایدیلدی
کیچه بیت عت بشده تمام ایلدیلر و بنه اوکون قوشلوقنی
توللا قسرنام محلده احراق ظهور ایدوب بر دکان و اون بش
مقداری اولر محترق اولمشدر و بنه ماه مزبورک یکرمی
اوچنجی بازار کونی متوجه ادبه لقد ظهور را اولا شیخ الاسلام
دری زاده السید محمد عارف افندی حضرتلرینک تیمورتبه سنه ماتیه
ضمیمه سی قز رفع و بنه ترتیب ولما النعمی ایلدی بنا انا المولی
بابه کی مکی افندی یه ~~کمجه~~ کوملجمنه سنه بلعک توقیع افندینک
چیتزلکنه باشدرضم و کامل افندی یه ت قرضم حکیم باشی
خیرالله افندی یه دمسوق ضم ایدیوبدن معزول ترمان شریف
افندی یه خرمنجک غلغله دن اسعد افندی زاده السید محمد عطاء
افندی یه صدر لی قضالری بروجاریه لق جمله لرینه توجیه همایون
اولمشدر و بنه ماه مزبورک یکرمی دوردنجی بازار ایرتسی کونی
توجه مصطفی پاشا استانه سی شیخی هاشم افندی دار بقایه
رحلت و اعلان جماعت ایچون سلطان محمد جامعنده صلا و یرلوب
و استانه یه دفن اولمشدر رحمه الله تعالی و بنه غزل طوغجی باشی
و بنه ماه مزبورک یکرمی بشنجی کونی بیقوز نام محلده ذکر اولنوب
و عظیم جمعیت و جنکیلر اوینادیلر ایکن طوغجیلردن سر طوغجی لره
سفره تعیین اولنادیرده الی عدد مقداری نفرات مزبور دوکمه
کلوب طوغ ن اوغلانلرینک باشلرینه اولان بیاض قلنسوری
یرم دردیوا اوغلانلرک باشلرینه قسلرینی الوب ولایت
طرفندن آهالی و بکجیلر و بوستانجیلر عظیم مبارشر فساد
و وافر یاره لنوب بو موال اوزره بکرمیدن متجاوز سر طوغجیلر
اخذ یا قیلیر قرار اخذ اولندلرینی اعلام ایلمنادیه ارسال
و برنجی نظرالن اصلنه ایصال و طوغجی باشی یی عزل بر نیجه
طوغجیلر کتمزاسی آغا طوبجی باشی اولمشدر و بنه
ماه مزبورک یکرمی التنجی چهارشنبه کونی صبحه کرادده ساعت
ایکی بچقده اسکدارده اوکوز لیمانی نده خورشید آغانک یالیسی

ایله

ایله شیخ الاسلام اسبق مرحوم عرب زاده احمد عطا افندینک یالیسی
بیننده احراق ظهور و کون طوغردیسی روزکاری زیاده قوتلنه
اولوب بر مرتبه اولدیکه یاتینه وارمه نک امکانی اولمیوب
ایکی ساعت ایچنده شیخ الاسلام مزبور افندی حضرتلرینک
یالیسندن اوکوز لیماننده کیربدی احمد افندینک یالیسی
بیننده اولان یدی عدد کبیر یالیلر اموال و اشیالری ایله محترق
و برنجی نفر رجال و نسوان معا محترق و الزامنده اولان محلات
اونلری و بعضی سرو بلر یانوب حتی روزکارک شدتندن
اوسکدار ایچنده شمسی پاشا ده وسائر محلاره سیماللر دوشوب
قیامتدن بر نشان اولدی لله الحمد والمنه بعد صلوة الظهر
رفع اولمشدر و بنه ماه مزبورک یکرمی یدنجی پنجشنبه کونی
توکمل افندی حضرتلری اوق میدانی نده بیش اولوب تیراندازیلر الله
حضور همایونده اوق اتوب صلا قوشوبر و طقوز یوز جبره و یکیجلره
ایکی یوز جبره قوشیلر و سائر پهلوانلره عطیه همایون اولمشدر
و بنه ماه مزبورک سکزنجی کونی جهارشنبه ده اوکون صلاة عصره
قریب عت سکزیچقده کوجک بازار قوللوغی قارشوسنده ذوباک
ایچنده مستاذ یکجیسی عمر آغانک اوطه سنده احراق ظهور ایدوب
بر نوع قول اولوب بر طرفی چچکچیلر سیمی دیر طرفی فیله چیمی
بطرفی آغا قپوسی نیتنه دو ضرو قول قول اولوب انتشام اذانی تمام
اولمشدر حتی ایچنده اولان قوناقلرک برینی مرقعارو صنف ایره لم
حالا دخان کمرکی صندق امینی اولان سنه تیکلی ممشی آغا قونا غینه
باشلیوب ایکی سنه ده تمام اولوب انواع دورلو ادیه لرونفعلو
و مجمع کهوانلکه سرچکوب دورلو دورلو معتر قبلر اجراجه
انواع دورلو کوشکلرکه وصف کلمز و محترا اولمزدن اون کون مقدم
ایچنه نقل ایدوب و دوشمه سی اتمام و بالجمله اموال و اشیا نقل بعض
بعض محللرینه اولان اوجاقلرک داولو نیاز برینی مرمردن یاپوب
انلره دخی جمله زینت مبارشرت ایدر ایکن بو حریق ظهور و تمام ایکی سنه ده
تمام ایلدیکی قوناغی بر ساعت ایچنده بالجمله اموال و اشیالری و مالوک
ومشروبانی ایله محترق اولمشدر معاذ الله تعالی آغا مرسبی ولدکه
مدینه منوره نک تعمیر و ترمیمی خصوصنه تارشدوریت غایت ایله
اعلا طاشدر پایدور ایکن نفت ایچنه دوشوب طاشی بلمز بیح
و حالا مدینه منوره بنا امینی اولان محمد آغانک طرفندن یاپلاحه

لا شوکه جمه‌سی املا یاپیلور ایکن آلوب آخر طرفه وبروب قلب اولنوب
محللرینه ارسال و یاپیلان لاشی محلنه وارمدن بو طرفده دنیاده
بو قدر مضرتی کوروندی آخرتده نه شکل اولدیغنی مولی بیلور حقیقت
جمله‌سی صواقده‌دن آبرمیه امین بو خصوصده [illegible] توقیف
اکتفا ایده‌لوم و اولکه امرا [illegible] کاتب ناظر زاده افندینک [illegible]
خلفه‌سی محترق اولمشدر افندی موی الیهک محترق اولمه‌سی غالبا النبی
ونفعه‌سیدر حق تعالی جمله‌یه اجر [illegible] دنیاده بو نوزانده
مقتول الصدر بن خلیل حمید پاشا رحمک خزینه‌سی خبازان طائفه‌لرینک
نظامه دستگیر [illegible] الحاج احمد آغا و [illegible] سعید آغا واوج عدد
کفره [illegible] اجیلو اولنوب مزبور الحاج آغا فرار و اسانزده
اختفا ایدوب بو تدبیر [illegible] تام و [illegible] ظهور [illegible] مزبورلری
محل مأموره‌لرینه ارسال و [illegible] اولنوب ماه مزبورده [illegible]
اطلاق لکن اوده [illegible] سعید آغا ایله ایکی عدد کفره [illegible] مزبور قلعه‌ده
[illegible] ایله فوت و مزبور الحاج احمد آغا [illegible]
[illegible] خبازان اوسته‌لرینک اوزرلرینه باشبوغ تعیین [illegible]
[illegible] امینی [illegible] معروف [illegible] الحاج علی
آغانک خزینه‌دار [illegible] امینی [illegible] حافظ افندینک [illegible]
الحاج احمد افندی شهر امینی ایکن عزل و [illegible] امینی تعیین اولنمش
ایکن عزل و [illegible] بعده [illegible] مزبورده [illegible]
[redacted]
مدینه‌ئی ابو ایوب انصاریده (١٢٠٥) [illegible] جسم [illegible] طائفه‌لرینک مجددا بنا
[illegible] تعلیم [illegible] افندی [illegible] کتب [illegible]
[illegible] بو [illegible] مصطفی راجح افندی
حضرتلری [illegible] معلوم [illegible] مزبورلر [illegible]
[illegible] خلاف شرع شریف [illegible] اقدم [illegible]
[illegible] اجرا [illegible] دولت علیه‌یه اعلام [illegible] تعلیم [illegible]
بعده [illegible] شرعا واجب و [illegible] ایله
[illegible] وصدراعظم [illegible] مقرون
اولدقده احلامطری [illegible] عمل و هدم [illegible] فرمان عالی صادر [illegible] بالنفس
السید مصطفی راجح افندی [illegible] قاضی بلده [illegible] زاده [illegible]
[illegible] زاده افندی و [illegible] و خطبا و [illegible] معمار آغا محل مزبوره واربلوب
[illegible] راجح افندی [illegible] بالجمله هدم [illegible]
[illegible] نقل و [illegible] هدم اولنوب و اعلامطری [illegible]
[illegible] هدم [illegible] دولت علیه‌یه اعلام [illegible] باهر [illegible]
[illegible] اجرای شریعت [illegible] افندی موی الیه [illegible]

خوشنود

[illegible] بلده [illegible] خوشنود [illegible] ختامه مسک فهوا [illegible]
[illegible] تماما [illegible] بعد الهدم [illegible]
[illegible] حقلرنده [illegible] عافیت [illegible]

وقایع شهر ذی القعدة الشریفه لسنه تسع وتسعین ومائه والف

توجیه مناصب موالی عظام و سلسلهٔ مدرسین کرام بک بوز [illegible]
[illegible] سنه‌سی ماه ذی القعدة الشریفه غره‌سی بازار ایرتسی کونی
شیخ الاسلام ابن شیخ الاسلام دری زاده السید محمد عارف افندی
حضرتلرینک ترتیبلری ایله دار الحدیث مدرسی [illegible] زاده
محمد صادق افندی حضرتلرینه علاطم [illegible] قضاسی بک ایکیوز سنه‌سی
محرم الحرامی غره‌سندن ضبط ایلمک اوزره توجیه همایون اولنمشدر
افندی موی الیهک خارجی [illegible] [illegible]
[illegible] و صدور کرام [illegible] وقایع [illegible] خدمتلرنده اولوب
[illegible] شیخ الاسلام مفتی [illegible] زاده [illegible] مشهوردر
وشو یوم مزبورده سلیمانیه مدرسی محمود افندی زاده السید ابراهیم ملا
افندی حضرتلرینه بک ایکیوز ربیع الاخر غره‌سندن ضبط ایلمک
اوزره [illegible] قضاسی توجیه اولنمشدر و یته یوم مزبورده
خامسه دن ثانیه [illegible] مدرسی علی زاده السید محمد نور الدین
افندی حضرتلرینه بک ایکیوز ربیع الاخر غره‌سندن ضبط ایلمک
اوزره [illegible] قضاسی توجیه اولنمشدر خارجی ٧ مزبور نوری
افندی طرفندن [illegible] قطب العارفین شیخ [illegible] قدس سره
حضرتلرینک احفادندن و علمادن [illegible] تدریس ایله مشغول اولوب
و [illegible] ماذون [illegible] اولوب [illegible] اصلاح حال ایله
مشغول [illegible] محبوب القلوب [illegible] رحمه الله تعالی [illegible]
بالخیر [illegible] و [illegible] مزبورده سلسلهٔ مدرسین کرام حسب الطریق
عیسی زاده افندی دار الحدیث [illegible] خارجی ٧ [illegible] سلیمانیه [illegible] زاده
محمد افندی خارجی ٧ السید ابراهیم افندی خارجی ٧ [illegible] خامسه
[illegible] السید محمد [illegible] خارجی ٧ [illegible] زاده [illegible]
افندی ثانیه [illegible] خارجی ٧ موصلهٔ سلیمانیه‌یه اسمعیل
حسن افندی‌یه سلطان سلیم [illegible] خارجی ٧ [illegible] حافظ عثمان افندی
بیرام پاشا [illegible] خارجی ٧ [illegible] حافظ احمد افندی‌یه [illegible]
خارجی ٧ حرکت [illegible] اسمعیل افندی [illegible] مصطفی
خارجی ٧٩ [illegible] احمد افندی‌یه جعفر آغا خارجی ٧٩ [illegible]
افندی‌یه [illegible] خارجی ٧٩ شریف زاده [illegible]
السید مصطفی افندی‌یه [illegible] خارجی ٨٤ [illegible]
السید عبد الرحمن افندی‌یه [illegible] خارجی ٨ عاطف زاده محمود
محمد طاهر افندی‌یه [illegible] زاده [illegible] خارجی ٨ [illegible] محمود افندی [illegible]
محمود [illegible] خارجی ٨ [illegible] مصطفی آغا خارجی ٨

٥٩

رتبه صحن صحافلرینه السید احمد افندی خارجی ٨٣ چورلولی السید ابو بکر افندی خارجی ٨٣
انطاکیه لی السید موسی افندی خارجی ٨٣ امام اول شهریاری حافظ محمد
درویش افندی خارجی ٩٣ موصلی مصحح زاده اسماعیل افندی به حلبی ٨٨
خارجی ٨٩ صدقی افندی زاده احمد رشید افندی به حرمین خارجی ٨٨
السید یوسف افندی به درسیه امیر همایون خارجی ٨٩ زاده لی عثمان افندی
زاده السید محمود افندی به درسیه میر بهادر احمد اغا خارجی ٨٣ حرکت
داخله اخسقه لی بکر افندی زاده احمد رشید افندی به دفتردار امین الفضا
محمود افندی مدرس خارجی ٩٦ کدوسلی السید فیض الله افندی به ابراهیم
بک خارجی ٩٦ کشف زاده عبد الکریم افندی به درسیه
درت یول علی بک خارجی ٩٦ قنوی داماری السید محمد افندی به درسیه
بیرز درسیه خارجی ٩٦ استاد اخیه بونووی درسعادم الحاج مصطفی
افندی به درسیه درویش اغا درانوب خارجی ٩٦ آمدی حافظ السید عمر افندی
درسیه حسن بک درفنارک خارجی ٩٦ خادم مصطفی افندی به الحاج حمزه
خارجی ٩٦ محمد طاهر افندی به درسیه اودیجی باشی احمد اغا درابا موتیه کبرا
خارجی ٩٦ بنه ماضیسی مرحوم خلیل افندی بکنجی سلفا سرنولحلا حمد
ومؤخرا سیروز قاضیسی الحاج ابراهیم افندی ازنکمیدنا بی ایکن ماه
مزبورک ایکنجی صالی کونی دار بقایه رحلت ایلمشدر رحمه الله تعالی
ویتمه توجیه قضاء سیروز مرحوم مشار الیهک فوتی خبری کلدکده
موقتا متصرف اولدیغی سیروز قضاسی شیخ الاسلام سابق مرحوم
السید ابراهیم افندینک کتخداسی سرلوحه ... راولان مصطفی
افندی به سیروز قضاسی توجیه اولنمشدر وبنه ماه مزبورک ایکنجی
چهارشنبه کونی توجیه آستانه حضرت سنبلی قدس سره بوندن اقدم
توجه منطقی آستانه سی شیخی هاشم افندی وفات بعده شاه
سلطان شیخی مرکز زاده احمد افندی به توجیه اولنمغن اوزره ابا موتیه
شیخی واوردو شیخی حافظ افندی مراد ایدی اولوب یوم مزبورده
بالجمله شیخلر ودرویشان باب ولی النعمه جمع ومزبوران رشوت
اخذ ومزبور احمد افندیلی سوق ایدرلر دیو عظیم شکایت واولادی
هر وجهله لایق دردیو استرحاملرینی بالاله عرض واشارت
باخط همایون شوکتمقرون اوغلو افندی به توجیه همایون
اولوب بیش قدم افندی وکبیر وتربیه اتمسنه تعهد ایلمشدر
وبنه ماه مزبورک دوردنجی پنجشنبه کونی بشکطاش سراینده رکاب
همایون اولنمشدر وبنه ماه مزبورک بشنجی جمعه کیجه سی ساعت
طقوزده برمقتو قپوده تحته خانه دن احراق ظهورا ایدوب غلط قول
اولوب کوچکیلر قپوسی واو کیچیلر باکیچیلر قلجیلر بالموجیلر خانلر

دیرمکتو

دیرمکتو وقول اغلری اسکیجیلر ودسترجیلر وقوناقلر محترق اولمشدره
وعظیم حلجاتو یروب وچار سوقلی بوشا لدوب غالبا صغیر وکبیر خانه لر
ودکاکین برنج منازلی محترق اولوب بعد الدفع قاسم پاشاده
دخی احراق ظهورا ایدوب طولمبه لر وقپودان پاشا کبیده بیا کیم
ایدره دفع بعده تحته القلعه ده طوپچی صوقاغنده وتوجیه مظفر پاشا
وسائر محلرده اولکوت اوناون بش محله یونداقلر براولوب واوتکی
کود بکرمی بش قدر محله یونداق بصفتیجه سرلری تسویه قیدا اولنوب
دفع اولنمشدر حق تعالی جمامیخیرا ایلیه امین وبنه ماه مزبورک
برنجی بازار کونی وزیر کتخداسی نظیف افندی عزل برینه حالا میراخور
اول اقلاء دیوید پاشا محمد پاشا زاده عبدی بیک وزیر کتخداسی
اولمشدر وچرکس محمد بیک میراخور اول اولمشدره ووزیر سابقه
امینی نظیف افندینک یدری الحاج سلیم اغا تربه داماننندن
عزل اولنوب حالا چاوش باشی اولان خیری افندی تربه عامره
امینی اولمشدره ولا لرلی مصطفی افندی چاوش باشی اولمشدر
ودیوک تذکره جی انوری افندی عزل برینه سابقا تذکره جی اول
اولان نجیب افندی بیوک تذکره جی اولمشدر وبنه ماه مزبورک
سکزنجی بازار ایرتسی کونی یکیچری اغاسی احمد اغا عزل دفره وزارت
الباس اولنوب اوچ طوغ ایله خوتین والیلکی احسان همایون
اولمشدر برینه سابقا قول کتخداسی ایکن نفی اولنوب اورزی
اغاسی اولان سیواسی محمد اغا یکیچری اغاسی اولمشدرما
وبنه اولکوت نادر الوقوع اولان وقعتلی سیعت اینمیش تمورلردن
موره والیسی اولان یوسف پاشا قپودان دریا غازی حسن پاشا
دخی مرلرینک بالیستندن برقره ولیه بتوب وطوغلرینه سنجاقلرینی
ایچنه دکوب اردی صکره کتخدالر کندوسی وایکی عدد برغنتوی
واوچ عدد چاملیجه قایقی ناتارا غالری بیرا قلری وکوکو للی علملری
وتونلات ودلیلر وتوفنکجیات علملری ایله براالای عظیم ایله
دونتمای همایون چفرکی اورته کوی اوکندن صلبه تمور وطوبلر
آتیله رق وداع ومهتر خانه سی چالدرق واطرافنده قلوتلرله
وبیجه بیجه قایقلر ایله الای عظیم ایله اسکدار اوکندن وسرای
همایون بورتندن تکرار طوب شنلکلری ایدرک محل مامورلرینه
روانه اولدیلر حق سبحانه وتعالی حضرتلری موفق بالخیر ایلیه امین
وبنه بوندن اقدم بلانلی موسی نکار اوغلو فرقه جنبیک قتلی بالاده تحریر
اولنمشیدی وبعدا نقتل فرنواشری حسن اغا وفتح الله اغا ودایسی
اوغلو بکلشی اغا ایچون تکرارا امر صادر اولوب قتللرینه اتلر دخی

حفظ بنده صادر اولان فرمانی استماع و اکراد برنام قریه ده عسکر جمع و ضبط
ایدوب بعده نفیر عام ایله محاصره اول ... قراریلالی قلعه سی
ضبط و اکرادی محاصره و عظیم قتل نفوس بعده جمله سنی اخذ و قتل
و سر مقطوعلری استانه یه مکتوب مزبورانک والیه لری و قوم ...
استرحام و عفولری ایچون استانه یه کلمشلر ایدی جمله سنی مباشر
ایله وطنلری اولان اکراد برنام قریه یه ماه مزبورده ارسال اولنمشلردر
و بیته ماه مزبورک اوننجی کونی سابقا طوبجی باشی قره حصار ...
[redacted] احمد بک قره حصاره نفی اجلا اولنمشدر و بیته [redacted]
سلحشور شهریاری ... علی اغا ... نفی اولنمشدر
و بیته ... اندرون همایون اتمکجی باشیلقی ایله چراغ اولانلر
مصطفی اغا ... کونی اتمکجی باشی تعیین اولنان
اوبجی اوسته لردن ... زاده الحاج مصطفی اغا امثالی ...
انفعال ... مقتضی حرکتده اولوب ... مزبورده عزل
و بروسه یه نفی ... طفیلی زاده لردن اسکداری اسمعیل اغا
اتمکجی باشی اولنمشدر و بیته ماه مزبورک اوننجی چهارشنبه کونی
سابقا شیخ الاسلام ملا بیک افندی حضرتلرینی با خط همایون ...
چاوشباشی اغا یه ویریلوب فرمان عالی موجبنجه چاوشلر اغاسی
یالیسندن بش چفته ... ایله بیک افندی یی اخذ و ... کوبنده
برکیجه یاتوب ایرتسی پنجشنبه کونی قرق بش عدد منزل بارکیرلرک
ارسال و اتباعندن ... بولنان اون درت عدد آدم ایله
... روانه اولدیلر و سائر اتباعلری ایرتسی کونی ...
عدد تخت الروان و ... چفت محافه الوب جمله سی ... حرم
و جواری ایله روانه اولوب ... چاوشلر امینی مباشر ایله
... لقلری اولان انقره یه نفی اجلا اولنمشدر و بیته یوم مزبورده
افندی موسی الیهک مخدومی ... اناطولی پایه لی مصطفی بک
افندی حضرتلری حقنده ... خط همایون ایله شیخ الاسلام
افندی حضرتلرینک کتخدالری ... کوبنده عبد الرزاق افندی
ساحلخانه سنده ... افندی موسی الیهه ... اولنمشدر
مضمون خط همایون ... قریه سنده اولان ساحلخانه ده
... لرینی قپاتوب ...
اوزره ... اطاعت دیوب مضمون خط همایون
موجبنجه

... بقادر ...
... اولنمشدر و بیته ماه مزبورک اون ... کونی ... ذی القعده ...
قاضیسی ... زاده ... سلیم افندی ... اولنمشدر خارجی ...
کونندر ... ضبط ایلمک اوزره مکه مکرمه پایه سی اولنمشدر ...
... بقادر ... قاضیسی ... افندی ... محمد رفیع افندی یه ماه مزبورک
... مکه مکرمه پایه سی ... اولنمشدر خارجی ... و بیته اولکون
... مکه مکرمه ... باشی ... السید علی افندی شیخ ...
... بقا مصر قاهره قاضیسی ... افندی یه
بیک ... ضبط ایلمک اوزره ...
... اولنمشدر ... و بیته ماه مزبورک ...
... مصطفی پاشا یه حلب ...
... پاشا یه ... و بیته ماه مزبورک
اون ... کتخدا ... باشی ... افندی
بروسه یه نفی و اجلا اولنمشدر و بیته ماه مزبورک ...
... کونی ... همایون اولوب او کون صدر
اعظم علی پاشا حضرتلرینه ... حضرت شهریاری ...
استقلال ... و خط همایون ارسال بیوریلوب ...
... استقبال و عرض ... دیوان و رجال و کبار ...
اولدقلری حالده خط همایون قرائت ... استقلالی
... بیوریلوب جمله رجال و کبار دوام عمر و دولت پادشاهیه
دعا ... اولنمشدر مضمون خط همایون ... علی پاشا ...
و خصوصلرنده ... مستقل ... رؤیت ...
... نظام دولت خصوصلرینی ... رؤیت و نظام ...
جمله ... بو تحریر اولنان خط همایونی رؤیت ...
و حفظ ... حضرت شهریاری ...
... انعام ... ارجاع بیوریلمشدر
و بیته ماه مزبورک اون ... کونی استانبول اغاسی
... کتخداسی اولان احمد اغا یی عزل و اغالق ...
... بر ...
... بعده ...
... اولنمق اوزره ...
... فرمان عالی ... قاضی ...
... بعد اتمام المراسم ... نفی اجلا ...
فرمان عالی صادر اولنمشدر مزبورک ... ایله نفی اولنمسی

خصوصنده جمله عباد الله مسرور اولمشلردر وزیر اعظم عالمی طوتمش ایدی اوائلده
وکره بیته جمالی زاده سابقا امیر دفتر باشی یازیجی اولان سعید افندی
استه وصول آغاسی اولمشلردر و الحالة کتخدا بکنک باش
احمد خواجه وشیخ کتخداسی اولمشلردر و نیته ماه مزبورک
اون التنجی صالی کونی اکری قپو جوارنده قطب العارفین حضرت امام
سید شیخ جمالی الخلوتی قدس سره حضرتلرینک اوغلو اسمعیل
نظام الدین افندی حضرتلرینک عزیز اولکون حضرت خالد رضی الله عنه جامع
شریفنده بعد صلوة العصر نمازینی ادا ایدوب ارتحال ایلمشلر
دفن اولنمشدر رحمه الله و نیته ماه مزبورک اون یدنجی گونی [illegible] کرد
باش یازیجی قارصلی حافظ [illegible] افندی عزل اولنمغه [illegible] اولمشدر
یرینه [illegible] افندی باش یازیجی اولمشدر و نیته ماه مزبورک
اون سکزنجی پنجشنبه کونی خاصه [illegible] محسن زاده یحیی افندی
بیک اکیوز جمادی الاولی غره سندن ضبط ایتمک اوزره قدس
شریف قضاسی توجیه اولنمشدر و اولکون موصلی [illegible]
صره امینی زاده السید یحیی عزیز افندی یه بیک اکیوز سنه سی ربیع
ربیع الاخر غره سندن ضبط ایتمک اوزره قبرس قضاسی
توجیه اولنمشدر و نیته یوم مزبورده سلسلهٔ مدرسین کرام افندیلر
موصلیلرینه [illegible] زاده عبد الرحیم افندی یه الحاق [illegible]
کمشدر خارج ۲۷ حرکت الثمانلی یه مسعود [illegible] علی افندی [illegible]
زاده درا سکدار خارج ۲۹ ابتدا الثمانلی یه احمد ملا زاده [illegible]
افندی اخی چلبی خارج ۸۳ صحنه عمر وحید افندی زاده جلال
الدین افندی خارج ۸ موصلهٔ صحنه طوسوی مصطفی افندی
ثانیا یه محمد پاشا خارج ۸۹ نازللیه [illegible] محمد افندی کتماز [illegible]
خارج ۹ حرکت داخله ناقد افندی [illegible] علی افندی مدرسه
در سلطان بایزید خارج ۹۱ تبریزی [illegible] زاده عمر افندی [illegible]
یونس خارج ۸۷ ابتدا داخله ابراهیم ادهم افندی دایه خاتون
خارج ۹ [illegible] حافظ عبد الله افندی [illegible] آغا خارج ۹۱
و نیته ماه مزبورده بیک اوستاسی طوپال اسمعیل اوسته تعزاننده
قبیلنه عدم قدرتی ظاهر اولوب و تعزالری [illegible] مزبرسی
یب یچیمنه [illegible] عاجز ایله ایکی یوب [illegible]
دخی مجروح ایدوب تعز الدرینی اخذ ایتمیوب [illegible] دیر مکمله
عزلی افندی ایله یکنت [illegible] معا [illegible] جزیره سنه نفی اجله
یرینه [illegible] محمد اوسته اولمشدر و [illegible] قواق اوسته سی
وطاوقجی [illegible] محمد آغا دخی کذلک عزل و نفی [illegible] قواق
اوسته سی [illegible] طاهر آغا قواق اوسته سی اولمشدر و

ونیته

ویته محرم ماه طرفندن بر کبیر سفینه ایله چرا کسه طائفه سندن
برنج یوز مقداری کمزه استانبوله کلوب ماه مزبورک یکرمی
دوردنجی چهارشنبه کونی دیوان صدر اعظمیده یکرمی بش مقداری
اسلام ایله مشرف اولمشلردر بعده اولکون بعد الدیوان جمیعه
جمعه اسلام کلمشلردر [illegible] الله تعالی علامت خیردر و نیته
ماه مزبورک یکرمی بشنجی پنجشنبه کونی اسکدارده سلطان تربه سنده
اوزبکلر شیخی حاجی خواجه دار بقایه رحلت ایلمشدر و تکیه
دفن ایلمشلردر رحمه الله و نیته طریق نقشبندی شیخی سید بابا
دیمکله مشهور سید شیخ مصطفی افندی دار بقایه رحلت ایلمشدر
رحمه الله تعالی و نفعنا الله بشفاعته و نیته یوم مزبورده صدر سابق
مرحوم قره وزیر محمد پاشانک تزویجی [illegible] سعید ارشهرلی
خلیل آغایه اوج طوغ [illegible] منصبی و [illegible]
و نیته صدر اعظم علی پاشا حضرتلرینک بوجیلر کتخداسی بوردور
ابراهیم بک یوجی باشیلق احسان همایون اولنوب و کوتاهیه
والیسی و اسمعیل پاشا [illegible] السید محمد پاشا حضرتلرینک منصبی
اولان کوتاهیه یه مزبور ابراهیم بکی [illegible] تعیین و یوم مزبورده
روانه اولوب [illegible] اولان [illegible] آغالی استانبوله
احضار ایچون فرمان عالی صادر اولمشدر و نیته ماه مزبورک
یکرمی یدنجی جمعه ایرتسی کونی قبل العصر قاسم پاشا ده [illegible]
جنبه جوارنده چاتمه مسجد محله سنده احتراق ظهور
ایدوب برنج خانه محترق اولوب دفع اولمشدر و نیته
[illegible] دارده [illegible] افندی [illegible] بیکلکجی عبد الله افندی قاینی خواجهکان
جمله سندن دیوان عالی محمد امین افندی ماه مزبورک سلخ کونیکه
یوم [illegible] ده وفات ایدوب قره احمد ده بابا سرای [illegible] دفن اولنمشدر رحمه الله

وقایع شهر ذی الحجة الشریفه سنه تسع وتسعین ومائة والف

بیک یوز طقسان طقوز سنه سی ماه ذی الحجة الشریفه نک غره سنده
صدر اعظم حضرتلرینه جزیره بها و خاص اولمق اوزره [illegible]
بروتعیین اولنان قبرس جزیره سی و ازمیری وزرا خاصی
وزرا خاصلیغندن با خط همایون چقاروب آیدینی برینه
وزیر خاصی اولوب بعده قبرس جزیره سیله ازمیری بوندن
سکره سهم اولوب هر برسی سنه ده دورد دفعه
قائمی ایله بهر سهمی یکرمی اینشرکیسه یچیه اولمق اوزره
نظام و یرمشلردر و نیته ماه مزبورک غره سنده بوندن اقدم
لما [illegible] طرفندن کلان لزکی ایلچیسنه ایکی طوغ و میرمیران
پایه سی ایله فروه سمور الباسی بیوریلوب و یرلونا [illegible]

وكتخدا سی قوروه فارساق وآدملرینه قفتانلر الباس بیوریلوب
ماه مزبورك ایكنجی پنجشنبه كونی محللرینه برر روانه وبدلرینه تكرار
فرمان عالی اعطا اولنوب استانه دن محللرینه وارنجه كفایت
مقداری زخیره ویریلوب سابقا نه لرینه تقاعد اولنمق اوزرینه
امر همایون اولوب معززا ومكرما محللرینه روانه اولمشلردر و
وبله ماه مزبورك اوچنجی جمعه كونی بكتاش ساحلخانه لرندن نقل
همایون اولوب جمعه نمازینی ابتدا ایاصوفیه كبیرده ادا ایلمشلردر
حق تعالی حضرتلری سلامتله اسعاف ایلیوب امثال كثیره سیله
مشرف ایلیه آمین بحرمة سید المرسلین وبنه ارنكود باروسلی محمود پاشا
قره طاغی ضبط وخراجه كسوب دقوت پاشالق بوزوب
وبلغراد وبوسنه طرفلرینه تحریرات ایتدكه بنم طرفمدن اكر
حركت وبر ضرر اصابت ایدر ایسه خبرلر و تحریرات ایدوب
بو طرفده بلدره سز وبرجه كون ظرفنده اعدا كیدیرم دیو تحریرات
ظهور ایتمشدر مزبور محمود پاشا ایله قورت پاشانك جنكنده
اولان عداوتلری قپودان دریا غازی حسن پاشا وساطتیله
ما بینلرنده اولان عداوتلر رفع ومحبته تبدیل اولنمشدر نده محمد
وبنه ماه مزبورك یدنجی صالی كونی قپودان كیروب جمعه كونی
عید شریف اولوب [illegible] الحمد بو سنه مباركه ده سنه سابقه لردن
زیاده غنم كلمشدر وچوبه عدد اغنام دفترلری كیبی [illegible]
دفتر [illegible] ومثالیه ودوبرجه جلاسی یوز قرق ایكی بیك قیونه
بالغ اولمش و بیشنجی ماه مزبورك اوداجنجی بازار ایرتسی كون
كونز نشانجی اولان بكرپاشا زاده سلیمان بك وفات ایدوب
یرینه سلیمان فیضی افندی نشانجی اولمشدر وحسن افندی
دفتر امینی اولمشدر واناطولی محاسبه جیسی احمد رفعت بك افندی
باش محاسبه جی اولمشدر یرینه انوری افندی اناطولی محاسبه جیسی
اولمشدر وبنه یوم مزبورده قپودان دریا غازی حسن
حرمی ایله دونانمای همایون خلاف عادة اورته كوی اوكندن
قالدروب باشی وارده [illegible] قوزرنه وسائر سفاینلر
آلای سیز ترسانه عامره یه بغلمشدر وبنه ماه مزبورك
اون بشنجی چهارشنبه كونی وزیر قره قولاقلی محمد اغا عزل وزعامت ایله
چراغ یرینه سابقا اغا قره قولاقلی بكر اغا وزیر قره قولاقلی
اولمشدر وبنه حالا بروسه قاضیسی بكرپاشا زاده عمر بك
افندی بروسه ده تخت حكومتنده بین الاهالی حسن زندكانی سی
اولمیوب برقاچ دفعه تشنیع اهالی فرماندن محجور شكایت ظهور
ایدوب بروجهله دفعی ممكن اولمیوب كوك بیورن شكایتلر ظهوره

ایدوب

ایدوب دفع مضرت ایچون كندویی استانه یه احضار وبقیه قلادن
مدتنی تكمیل ایچون طرف حضرت ولی النعمدن ماه مزبورده [illegible]
تعزالدینی افندی نائب نصب اولنوب ارسال بیورلمشدر وبنه
ماه مزبورك اون سكزنجی جمعه ایرتسی كونی شوكتلو عظمتلو قدرتلو
پادشاه روی زمین خلد الله خلافته الی یوم الدین سلطان عبد الحمید
خان افندیمز حضرتلرینك شهزاده لرندن شهزاده سلطان محمد
افندیمز حضرتلری چیچك چیقاروب اصلا علاج پذیر اولمیوب یوم
مزبورده روح پرفتوحلری آشیانه فردوس اعلایه واصل اولدی
حق سبحانه وتعالی حضرتلری ابوینلری حضرتلرینه صبر وباقیلرینه صحت
وسلامت وعافیت احسان ایلیه آمین بحرمة سید المرسلین
وبنه یوم مزبورده عظیم فرتونه اولوب بعض بیاده قاییقلر ودولت
وعظیم بحر سیاه [illegible] اق دكزده فرتونه سببیله عظیم سفاینلر
وكوچك چینبرلر غرق اولمشدر وبنه ماه مزبورك یكرمی بشنجی جمعه
ایرتسی كیجه سی ساعت بربره اسكدارده [illegible] طاشی نام محلده
ایمكجی فرونندن احراق ظهور ایدوب [illegible] اولوب ایكی بیك
مقداری محترق اولوب خانه لر ودكاكینلر ودكرمانلر غایب
جمله ایچیوری متجاوز اولمشدر [illegible] دفع اولوب صدر اعظم وقپودان
پاشا وسائر اغالر مامور اولنوب اوجاقلیلر جمله محللرینه كیروب
بعده یكیچری اغاسی اولان سیواسی محمد اغا احراق اولان محلده حفظ
ایچون اورطه لر وطولمبا [illegible] وجمله سنك اوزرلرینه زغرجی باشی
اولان كلهجی عثمان اغا یی تعیین اولنوب اولدخی حفظ وحراست
اوزره اولنور ایكن ایرتسی بازار كونی اوجاق طرفندن یاركی وفرمان
عالی موجبنجه [illegible] ایله مباشرلر كلوب اسكداردن اخذ
خانه سینه [illegible] قواق حصارینه كتوروب واول محلدن وزیریه
نفی واجلا ایتمشلردر بعده [illegible] اولوب یرینه [illegible]
الی بر اسمعیل اغا زغرجی باشی والی ایكی حسن اغا صامسونجی باشی
والی التی محمد اغا طورنه جی باشی ومحمود اغا [illegible] اولمشدر
وبنه بوندن اقدم وزیر قره قولاقلی محمد اغا زعامت ایله چراغ اولمشكن
ایكن ایصال [illegible] وزعامتی [illegible] خلاف رضای
همایون حركتده اولدیغی اعلام اتدوكن همایون [illegible] زعامت
مذكوره ایله چراغ ومزبوری اوجاق قانونی اوزره [illegible]
وجبرا [illegible] ایصال ایتدروب [illegible] ایدلمشدر
وبنه ماه مزبورده مغضوبا [illegible] منوچهرخان [illegible] اطلاق اولنوب
اسكدارده مسافره ساكن اولمشدر [illegible]

وقايع شهر محرم الحرام

سنه مائتين والف من هجرة من له العز والشرف

سنهٔ مزبوره محرم الحرامنك غره سى كه يوم الجمعه در هجرت نبويه نك بيك ايكيوزنجى سنه اولوب وقايعاتندن كالاجزاء ولمق اوزره ابتدا مناصب علماء موالئ عظام وسلسلهٔ مدرسين كرام وقوعيله ابتدا اولنور يوم مزبورده سابقا خواص رفيعه قاضيسى حسيب احمد افندى يه بروسه قضاسى سنهٔ مزبوره جمادى الاولى غره سنده ضبط ايتمك اوزره توجيه اولنمشدر خارج ٦٦ وينه يوم مزبورده سابقا سلانيك قاضيسى ملا چلبى زاده ابو محمد افندى يه پايهٔ ادرنه شام شريف قضاسى سنهٔ مزبوره جمادى الاخره غره سندن ضبط ايتمك اوزره توجيه اولنمشدر روضه مدرسين كرامندن امام حسين افندى زاده حسين افندى چورلى مدرسى ايكن تقاعد ايدوب قره برون اربه لينى ايله بكام اولوب حالى قلان چورلو مدرسى ايله حج باشى سوو اسيد محمد افندى تقاعدن اختيار ايلمشدر خارج ٧١ وينه سلسلهٔ مدرسين كرام خاصه حميدانه مدرسهٔ نور عثمانيه يه كتخدا خارج ١٢ موصلى شيخ زاده حضرت خالد ... بكك شمرى حسين افندى خارج ٧٤ حركت انتقالى روم محمد پاشا ... ارمغانى مصطفى افندى خارج ٧٧ خطيب زاده سيد محمد افندى باعتبار ... مدرسهٔ سيد خارج ٧٩ ابتدائى انتقالى ... مصطفى افندى ... ايله خارج ٨٣ ... ابراهيم ... زاده سيد محمد اسعد افندى خارج ٩٢ مدرسهٔ ... محمد امين افندى ... خارج ٨٩ حركت داخل ... عبد الله افندى ... خارج ٩٤ اسمعيل ... عبد الله افندى ... ابراهيم ... خارج ٩١ ... محمد افندى ... خارج ٩٦ ... مصطفى افندى ... خارج ٩٦ ... وينه توجيهات ... يوم مزبورده شيخ الاسلام ... زاده سيد محمد عارف افندى حضرتلرى ... اسلامبول پايه لى برادرزاده لرى يعقوب افندى يه قيصريه ومكه مكرمه پايه لى ... محمد امين افندى يه ... بغداد مكه مكرمه قاضيسى نفسى زاده سيد ... افندى يه مدينه ... قاضيسى

توجيه قضاء بروسه

٦٦

قضاء ٦٧

توجيه شام شريف

تقاعديت

سلسلهٔ مدرسين

توجيه ادرنه ...

... نقيب عثمان افندى زاده عبد الله ملا افندى يه قلونيه ... ومكهٔ مكرمه پايه لى رفيع ملا افندى يه كليبولى ومشد قلى سابقا غلطه قاضيسى شريف افندى زاده سيد محمد عطا افندى يه چرپاذن اسكداردن معزول طوسيلى احمد افندى يه كره ... تكوز معزول شكر زاده سيد عبد الله افندى يه ... سابقا بغدادن خان ... عسكرى ... معروف ... انفنديه پايه توجيه اولنمشدر وينه ماه مزبورك اوچنجى كونى شيخ الاسلام افندى حضرتلرينك كوچك مخدوملرى دار بقايه رحلت تجهيز وتكفينلرندن اولنمق اوزره ايكى ركاب همايون تبريك سنهٔ جديد ايچون رئيس افندى باب دولت عليه دخول بعده باش ... واصل بعده صدر اعظم وشيخ الاسلام حضرتلرى ايله معا سراى همايونه دخول ودامن بوس حضرت شهريارى ايله مشرف وتبريك سنهٔ جديد ايدوب وبعض تاريخ سنه عرض اولنوب عودت بيورمشلردر اولا بسم الله توكلت على الله تاريخ الحرمه الحمد لله رب العالمين الرحمن الرحيم ظهر الدين بو تركيب اشبو تواريخ ... بونلر ايله اكتفا ايده لوم وينه ماه مزبورك اوچنجى بازار كونى ... پادشاه روى زمين خلد الله خلافته الى يوم الدين سلطان عبد الحميد خان افندمز حضرتلرينك دختر پاكيزه اختر لرى فاطمه سلطان حضرتلرى دار بقايه رحلت بيوروب معتاد قديم وزراء اعلان جماعت ايچون صلات وصدر اعظم وشيخ الاسلام حضرتلرى ... وكبار سراى همايونده نمازنى ادا وتربه ... حضرتلرينه دفن اولنمشدر بعد الدفن اولكون معتاد قديم سراى همايونده عاشوره طبخ اولنوب بر معتاد قديم توزيع اولنمشدر وينه يوم مزبورده ... باشبسى ... اغاسى خلاف عادة صدر اعظم حضرتلرينك ديوانخانه لى ادبانه وضع وحركت اوزره اولدوغندن ناشى عزل وخانه سنده مكث واقامت ايتمك اوزره تنبيه سابقا بوستانجيلر وطه باشيسى مصطفى آغا يه خلعت الباس اولنوب وطه باشى تعيين بيورمشلردر وينه ماه مزبورك اون ايكنجى كونى معمار حافظ افندينك خلاف رضاى همايون ومغاير مزمان ... طمع خامندن ناشى بعض محلات ... خانه ... اشكال اولديغنه معمار اغالقدن عزل ومعمار ... خلعت الباس اولنوب معمار آغا اولمشدر وينه ماه مزبورك اون دردنجى پنجشنبه كونى ادرنه بوستانجى باشيسى عزل ... ... وغلطه ويوه ده سى ولان سر ... شهر ...

خلاف عادة ... وفات مخدوم ...

رحلت ...

تاريخ ...

وفات ... سلطان

طبخ عاشوره

عزل معمار آغا ونصب ...

و سلطنتو شهریاری بکلی اغلو علی اغا خلاف عادە ادرنە بوستانجی
باشیسی اولمشدر بالجملە اوجاقلری و حصکیلر منفعل اولمشلردر
حق تعالی انجامنی خیر ایلیە امین و بنە ماە مزبورک اوننجی کون
جبەجی باشی دوغرماجی عزل اولنوب یرینە بالی کهیا
کوبکلو مصطفی جبەجی باشی اولمشدر و بنە ماە مزبورک اون
سکزنجی کونی ... قلبە قاضیسی السید ابراهیم افندی جمادی الاولی
غرە سندن ضبط ایتمک اوزرە یدنیلە قلبە قضاسی توجیە اولنمشدر
و بنە یوم مزبورە محسن زادە امامی افندی یە جمادی الاولی
غرە سندن ضبط ایتمک اوزرە آمد قضاسی توجیە اولنمشدر
و بنە بیک الجیوز جمادی الاولی غرە سندن ضبط ایتمک اوزرە مرعش
قضاسی ادرنە مدرسلرندن باصحن ادرنە دە بکشهر تفیسی زادە
السید ... افندی یە توجیە اولنمشدر و بنە ادرنە دە ابتدا داخل
مدرسلرندن جلک محمد پاشا امامی السید عثمان افندی یە بیک ایکیوز
رمضان غرە سندن ضبط ایتمک اوزرە عینتاب قضاسی ...
علی پاشا رجاسیلە توجیە اولنمشدر خارج عن ... و بنە
امتحان صدارت ... سلام مولانا دری زادە
السید محمد عارف افندی حضرتلری امتحان علماء مدرسین کرام طرف حضرت
شهریاریدن مأذون اولوب ماە مزبورک غرە سی جمعە کونی داخل
امتحان اولەجق افندیلری فتوی امینی افندی تحریر و ملا زمتنی تقسیم
ایدوب یوز طقسان طقوز کمسنەلی تحریر ایدرنسی جمعە کونی ممیز
افندیلر حضراتندن باش ممیز کوپریلی خلیل افندی و حمیدزادە افندی
و درس وکیلی جورەلی ... افندی و ... لی اسمعیل افندی و ... افندی
... السید عبد الرحمن افندی ... حصاری عمر افندی و ... افندی
و مفتش ... زادە افندی و فتوا امینی افندی حضرات ... باب ... النهیر
احضار بعد ... الجمیع طلبەکرامی اوچ محلە تقسیم و بعد الجلوس درسلری
مطول دە الفن الثانی علم البیان قدمە ... الاحتیاج الیە
لکونە جزئیات مجتمعا جالیە فی تحصیل البلاغە ... البدیع لأنە
من التوابع و هو علم یعرف بە ایراد المعنی الواحد بطرق مختلفة
... وضوح الدلالة علیە ... محلنی درس تعیین اولنوب ... کونی
... کون امتحان تمام اولوب بعد ادا الجمعە ... ممیز افندیلر حضرت
... تسلیم ... نظر ایلدکدە اعلا اوچ قریب اعلا ...
... ایکی جمعەسی ... ۲۳ راوی عددی ... سطرلرندن
... عدد مواد الرزادە لراد ... رشعدد کمسنە ... للحضور
اولنوب ماە مزبورک اون سکزنجی ... احسن ... اولوب
توزیع و تقسیم ... اصحابنە ویریلوب ... علی الاطلاق دعالر ... افندیلر

بالامتحان

بالامتحان: مدرس اولان افندیلر حضراتنک اسامیلری

اولا آمدی سید محمد افندی درسیە ... ● لارندەلی محمد عابد افندی
درسیە ... خانم ● چهارشنبەلی محمد افندی درسیە امینە خانم ●
قلبەکی السید محمد اسلام افندی درسیە در جامع اولیا
مناس مفتیسی زادە السید محمد افندی درسیە الحاج الیاس
قسطمونی مصطفی افندی درسیە اسحق پاشا ●
علی رشدی افندی درسیە اسمعیل اوغلی باشی
ملاطیەلی عثمان افندی درسیە شریف ابراهیم پاشا ●
یکی شهری حسن افندی درسیە مصری صنع الله افندی
الاشهری حمزە افندی درسیە قریچی الحاج مصطفی
قسطمونی حافظ ابراهیم افندی درسیە عبد الفتاح ●
احمد افندی درسیە بریجی ... سنان ●
حافظ امر الله افندی درسیە در مسیح پاشا ●
بایبوردی السید ابراهیم افندی درسیە خواجە کمال
غشانی الحاج اسمعیل افندی درسیە خلیل اغا ●
ادرنەلی السید ابراهیم افندی درسیە شریفە عایشە
محمد امین افندی درسیە غازی حسن پاشا ●
حافظ السید محمد افندی درسیە عبد الفتاح در ●
طربزونی مصطفی افندی درسیە امین بنا احمد اغا ●
اسکلیبی مصطفی افندی درسیە در ایاصوفیە ●
طاشکوپریلی مصطفی افندی درسیە صاف احمد ●
کلیسی السید عثمان افندی درسیە دفتردار عبد السلام
یوری علی افندی درسیە جدیدە جامع افندی ●
ملورنەلی عیسی افندی درسیە الحاج محمد اغا ●
اکینلی حافظ عمر افندی درسیە الحاج مصطفی ●
اخسقەلی عثمان افندی درسیە شریفیە ●
یوزغادلی حافظ عثمان افندی درسیە اسمعیل پاشا ●
اخسقەلی عثمان افندی درسیە در جامع شهزادە ●

...ملا ...
قلبە ...
توجیە قلبە
توجیە آمد
توجیە مرعش
توجیە عینتاب
امتحان مدرسین
ممیز افندیلر
محل امتحان

ادرنەلی ... ٢٠ ...
اعلا ... ٨
... اوچ ... ٢٢

بازاركوىلى على افندى درسعادت جعفر افندى
عبد المنان افندى درسيد الحاج احمد
اماسيه لى السيد عبد الرحيم افندى درثانيه الحاج بشير اغا
اخسخه لى سليمان افندى درسيه دخوجه‌لك
يكوزالحصارى عبد الله افندى درسيه الحاج مصطفى
قره حصارى ابراهيم افندى درسيه رابعه خانم
ودنلى احمد افندى درسيه مصطفى افندى
كره ده لى ابراهيم افندى درسيه على طوسون
شند قللى احمد افندى درسيه ابو بكر افندى
اماسيه لى السيد محمد افندى درسيه كشفى عثمان
كوينكلى على افندى دار الحديث برهان افندى
مسود كشلى عبد الله افندى درسيه شهيد محمد اغا
حافظ اسمعيل افندى ثانيه حامد افندى
امام زاده السيد الحاج احمد سرى افندى ثانيه معمار مصطفى اغا
قولالى السيد سليمان افندى درسيه خوجه‌لك
مراد افندى زاده عبد الحليم افندى ثالثه محمد پاشا
امين ملا زاده درويش عبد القادر افندى ميرميران
مكى افندى زاده مصطفى عاصم افندى ثانيه خواجه خير الدين افندى
حيالى زاده محمد اسعد افندى ثانيه شهرامينى
نبتو امينى زاده محمد سعيد افندى رابعه قليج على پاشا
رفيع افندى زاده محمد اسعد افندى ثانيه ميرميران
فائز افندى زاده السيد محمد خالد افندى ثانيه الحاج افندى
نائل افندى حفيدى محمد مراد افندى ثانيه دفتردار عبد السلام
ملا جق زاده حفيدى محمد ثروت افندى شهرامينى
يعقوب افندى حفيدى محمد ثابت افندى ثانيه بيرام پاشا
واردار شيخ زاده يحيى كامى افندى ثانيه اوليا محمد افندى
نورى افندى زاده محمد رضى افندى ثانيه ملا چلبى
قسطمونى خليل افندى زاده محمد اسعد افندى ثانيه دفتردار ابراهيم پاشا
امام صدر عالى اماسيه لى السيد محمد افندى حصالى محمد افندى
جودت افندى زاده محى الدين افندى معمار مصطفى اغا

وسطه‌ده خوجه‌لر
١٠

مخدرم زاده‌لر
٢٢

ترتيق افندى حفيدى السيد محمد معروف افندى مغنيسالى چلبى
كيجه عزازه محمد عارف افندى وخوجه‌لك
مسوده درويش الحاج مصطفى افندى ثانيه يحيى افندى
عصام افندى زاده محمد عصمت افندى ثانيه اينه چوبان
چشمى زاده محمد مسعود افندى ثانيه يعقوب پاشا
السيد محمد عارف افندى بوچاقللى احمد
قيورى زاده حفيدى محمد اسعد افندى دفتردار ابراهيم پاشا
رئيس افندى زاده السيد مصطفى افندى ثانيه كنعان پاشا ٩٩
تحمزا نظيف افندى برادرزاده سى السيد محمد نور الله افندى عدد را
مدرسه د يعقوب پاشا غره دا جمادى الاخر ١١٩٩
زعفرانبوللو حافظ خليل افندى كوچك على بك ١٢٠٠
وبو ماه مزبورده بقا مصر قاهره قاضيسى سعيد پاشا ٢٢ محرم
اماكى السيد يحيى افندى بعد تمام المده سنا من سفينه سيله
استانبوله كلور ايكن وفات ايدوب سافر اجعنده المشتره
چقارمق امكان اولميوب دريايه القا اولنمشلر رحمه الله
وبو ماه مزبورده ترسانه عامره قپودانلرندن آرنود حسن
قپودان النيوزاللى عدد تفر الى قره ولره نوب اق دكزده
كشت وكذار ايدر ايكن فرورتنه يه اوغرايوب غرق اولوب لينيوزاللى
امدر مدن الى آدم نجات مابقيسى غرق اولمشلر رحمة الله عليهم اجمعين
وبو ترسانه عامره قپودانلرندن آرناوود داماد قپودان
اق دكزده كشت وكذار ايدر ايكن عالمى خرابه ويرمش ايزبانده
سفينه سنه راست كلوب محاربه ومقاتله د جبرا وقهرا اخذ
وايكنده اولان اموال واشيا وامتعه كثيره سيله ماه مزبورده
استانبوله كتوروب ترسانه عامره يه بغلوب اسرا قپودان
مزبور داماد قپودانى حبس المشدر در صعقر نيه منجر اوروب بنه
تحرير اولنوروبنه ماه مزبورك اون طقوزنجى صالى كونى تولد مواجب
مقوب مدد علبه پادشاهى اولمشدر ديكه سراى همايونده طوپ قپو
نام محلده تعمير وترميم ومجددا احداث اولنان قصرلر ودائره همايون
ماه مزبورك يكرمى برنجى پنجشنبه كونى تكميل ونقش اولنوب مفروش
همايون اولنوب شهرامينى محمد بكه غايت اعلا فروه سمور البانس
وخليفه‌لره وسائر عمله وخدمتلره ضيافت ابقى البانس بورلوب جمله‌سى
معاصد الخلق مقدرلرنه كلوب مكرم اولمشدر دروبنه بقا دخى
كوركجيسى الحاج نعمان بك اسكداره طوغنا بحيله مندد اشده
واقع جامع شريف ومكتب اللطيف هدم ومجددا انشاسنه شروع
ايدوب كمال مرتبه متين ومستحكم ومزين وانواع دور لوتعريف

ترتيب مدة
نعيم افندى
وزارت مقرر
تعزيز حسن قپودان
احمد ابراهيم افندى زاده سى
اوطوب موجب احترام
تكميل طوپ قپو
تكميل جامع خواجه‌لر

ایله تزیین ایدوب ماه مزبورک آخر گیجه سنده اتمام وجمعیت عظیم ایله
صلوة جمعه یی ادا ایله یلز حق تعالی حضرتلری هر حالده موفق بالخیر ایلیه
وبنه تکی ملا افندی یه جشغل دکنه کلمیه منم وعثمان افندی زاده
عبدالله ملا افندی یه بلجک آطه بازاری منم واسکداردن معزول قسطموتلی
خلیل افندی یه قونیه اریه لقری توجیه اولنمشدر وبنه ماه مزبورده
داخل امتحان مدرسه اولان یکرمی سکز نفرک آنی فاروق تمام
طلبه موفق اولیوب بعد الامتحان طشره چیقدقده اعلا اوقودم دیو
اظهار منفعل واولوسنده احبابنه تهنیه ایدوب بعده صدر اعظم حضرتلرینه
عرضحال وشیخ الاسلام افندی حضرتلری عرضحال بعده مابینه ... ترده
میمیز افندیه ... واقرانی اولسانی حفظ ایتمیوب بعده رکاب همایونه
دخی عرضحال ایدوب بعده دوردکانده حضور همایونه لی ادب کلی
تکلم وبونلردن آدم بعض سنجه چلکه ولرینی وبونلردن آدم تعیین
اولمش اولدیغی شکارها اولوب بامر همایون ساتر جزیره سنه
نفی اجلا اولنمشدر وبنه بونلردن آدم ... سره اولان کوچک
علی اوغلو نام شقینک خفتنده ... ظهور ایدوب
بونلره دخی ... آدنه لی حاجی بیک مأمور ونفر عام ایله
اوزرینه واروب بر وجهله ظفر بوله میوب کوچک علی اوغلونک
قرنداشنی وبرقاچ نفر بلوکباشیلرینی اخذ وقتل وسر مقطوعنی
آستانه علیه یه ارسال والان ... محاصره اوزره دردفتنی ایله
تحریر اولنمشدر حق تعالی انجامنی خیر ایلیه آمین یا معین

وقایع شهر صفر الخیر سنه ماتین والف لله العزیز الرؤوف

بیک ایکیوز سنه سی ماه صفر الخیرک غره سی جمعه ایرتسی اولوب
بو سنه مبارکده رجال ونسا وصغار وکبار وصبیانلر چیچک
خسته اولوب اکثری وفات وبعضیلری نجات بولوب حتی
شوکتلو عظمتلو مهابتلو قدرتلو پادشاه روی زمین خلد الله
خلافته الی یوم ... سلطان البرین وخاقان البحرین سلطان ابن
السلطان السلطان عبد الحمید خان افندیمز حضرتلرینک
اولاد کرام واحفاد عظاملری دایره همایونلرنده وقوع بولان
چیچک خسته لکی خصوصنده غایت ایله اضطراب همایونلری
اولوب لله الحمد والمنه ماه صفر الخیرک غره سنده باقی نجات بولان
شهزاده کان افندیلرمز ... اخراج اولدقلرنده بالجمله
شفا بولوب کمال مرتبه مسرورلرندن سر الاطباء خاصه حافظ
خیرالله افندی یه فرو ده سمور ایلیسی واسلا ... باب ...
احسان همایون اولنمشدر حق تعالی جمله منفعتا ...

ایله

ایله آمین وبنه ماه مزبورک التنجی پنجشنبه کونی شیخ الاسلام
شیخ الاسلام ... حضرتلرینک مفتشی علمانه ... طراقچی زاده
محمد صادق افندی تعنتیدن عزل اولنوب یرینه مدرسین کرامدن
درسی دکیلی السید ابوبکر افندی شیخ الاسلام مفتشی اولنمشدر وبنه
ماه مزبورک یدنجی جمعه کونی لالهلی مصطفی افندی چاوشباشیلقدن
عزل یرینه عبدالله پاشا زاده سعید بیک چاوشباشی اولنمشدر
وبنه یوم مزبورده عزت پاشا زاده سعید بیک ...
... توپچیلر کتخداسی اولنمشدر وبنه یوم مزبورده
... قزللی محمد آغا میراخور ثانی اولوب کندوسی طشره ده خدمتده
اولمغله دورق پاشا زاده سعید بیک وکیل اولنمشدر وبنه
حلیمی داماد شهری افندی شریفه نقیبی اولنمشدر وبنه یوم مزبورده
بروسه مدرسلرندن حرمین الشریفین کاتبی مدرسین کرامدن ... افندی
بروسه ده فوت اولوب خدمت لازمه سی محلول اولوب یرینه باب استحقاقدن
اندرون همایونده یاغجی اوجاغی نفراتندن یرلی بوستانجیلردن ملا
حسن نام کمسنه بعض کوچلرده حرم آغالرینه امامت ایدوب جمله یه
حسن زنلرکانی وتحصیل معارفه سائی اولان مزبور حسن افندینک کتابت همایونه
عرضحال باخط همایون متوفای مزبورک مدرسه سی وکتابتی وسائر
جهتلرینی وتولیت واملاکنی باشارت علیه توجیه همایون اولنمشدر
ومتوفای مزبورک سلسله سی اولوب وارخارج روسی عطا اولنوب
وافر علما مکرم اولوب ... شیخ الاسلام افندی حضرتلری اتاعلی
محمد افندی یرلیه بروسه قاضیسی افندی یه ارسال وتوزیع وتقسیم اولنمشدر
وبنه بوندن صدر اعظم علی پاشا حضرتلری قونیه منصبنده ایکن
آدنه دن ... چاقل ... ایکن ... باشیسی امیر آغا
... قطعی عبور ایدر ایکن عکام فقرالردن ایکی عدد مظلوم
کمسنه اوکنده کیدر ایکن غضبه کلوب مزبور امیر آغا همان بالذات
ایله مزبور عکاملرک باشلرینه ضرب وقتل ایلدکنی پاشای موی
الیه حضرتلرینک مخدوملری رؤیت ایدوب وقونیه یه کلدکده
پدرلرینه بو مقالاتلی افاده وقونیه یه داخل اولدقلرنده تعیینات
... ایدوب مزبور امیر آغا دخی ... ناتطوب
صدر اعظم حضرتلری دخی چپان زاده یه خفیه فرمان علی ارسال
وقیصریه ده جزاسنی ترتیب وماه مزبورده سر مقطوعی آستانه
علیه یه کلمشدر وبنه ماه مزبورک اونبرنجی بازار ایرتسی کیجه سی
بعد صلوة المغرب ساعت ایکیده طوبخانه ده خندق باشنده ...
درکاه عالی طوپچی باشی آغانک قوناغی ... احراق ظهور ایدوب
اوندن متجاوز خانه محترق اولنمشدر وبنه اوکیجه عقد سکزده

ایوان سرای قربنده قپطیان محله‌سنده میمو نجیلراوغلی نزدنده برقوج خانه
محترق اولوب دفع اولنمشدر و بو سنه آق سرای قربنده یوز نفر
برابر تبدیل اولنوب بولجی دفع اولنمشدر حق تعالی جمله‌یی مصون ایلیه آمین
و بو سنه ماه صفرده تحرک ایدن بو نجی بازار ایرتسی گونی ماه مرقوم شام طرابلس
والیسی امیر الحاج جزار احمد پاشانک دولت علیه طرفنه تحریراتلری
یوم مزبورده وروده ومعتاد قدیم اوزره تحریراتلری تسلیم و خلعت
البانس اولنوب ایرتسی سالی گونی حجاج مسلمینک مکاتیبلرینی کللرنه
تسلیم و بو سنه مبارکه‌ده حج اکبر اولدیغی جمله مکاتیبلرده تحریر
ایلمشلر و بو سنه مبارکه‌ده جده والیسی اغریبوزلی قپودان دریا
ابراهیم پاشازاده کوچک محمد پاشا مکه مکرمه‌ده وفاتی خبرینی جوقدار
مزبور خبرینی کتوروب دولت علیه‌یه خبرینی ویرمشدر رحمه الله تعالی
و بو سنه مصر قاهره والیسی یکن محمد پاشایه جده و سلانیک والیسی
سلیم پاشایه مصر قاهره ترة وزیر قرنداشی ایب نجه قتلی اوده
خلیل پاشایه سلانیک توجیه اولنمشدر و شهر ماه مزبورک اون یدنجی
بازار ایرتسی گونی سلیمانیه جامع شریفی امامی محمد افندی ذار بتابه طلب
ایروب امامت مزبوره عصر اعظم علی پاشانک اوغلو محمد
افندی‌یه توجیه اولنمشدر رویت بوندن اقدم طاغستان طرفنده
عجم اولکه‌لرندن آذربایجان خان طرفندن ورود ایدن ایلچی
دولت علیه‌یه کلوب خان مزبورک رسنوی اولوب ارسال ایلدیکی
تحریراتلری مقبول همایون اولوب ایلچی مزبوره قوناق و تعیین
و تعیینات ویریلوب ماه مزبورک یکرمنجی گونی ایلچی مزبوره فرج‌زاده
اون بیک غروش اعطا اولنوب و تحریراتلرینی ویریلوب و صدر
اعظم تاتارلرندن عثمان تاتار مهمندار تعیین و بو سنه فرمان
عالی ویریلوب اسکداردن روانه و اریجه یولنا اوزرنده اولان
قضات و نواب و اوج طوغلو ایمرو میرمیران و متسلم و ویوده‌لر
و ایشارلری هر برلرینک قضالرنه مرور و عبور ایلدکده استقبال
و تشییع و ویزارا دمدر تعیین اعزاز و اکرام ایله محلنه ایصال بزل
یجزل مقید و رایلیه‌سز دیو جمله‌یه خطاباً ورود ایدن فرمان عالی
ابتدا اسکدار محکمه‌سنده سجلی بعد القید قوق قوی عدد منزل بارکیر
سوار ده محلنه روانه اولنمشدر لکن اسکدار منزلخانه‌سنک علفه
عدد بارگیری اولوب و مکونن زعما و جوقدارلان و تاتارلر اولدیغی جوق
اولوب ایلچی مزبوره بارکیر کفایت ایتمیوب مصر ولی محرفتیله مختارى
قدیم اوزره اسکدار حد لو جیفتلرندن تکمیل اولنوب ارسال ایلمشدر
و بو شهر ماه مزبورک یکرمی بشنجی شب‌سی عت بربره استانبولده سیدك
اوضارلرنده احزان ظهور و برقوج خانه محترق اولوب دفع اولنمشدر

بوندن

جمع جوقدارى

آذربایجان ایلچیسی

بوندن اقدم کورجستان حوالیسنده آخچه باشده صلمون نام خنزیرک
دفتنده آخچه باشی بگلر بکی اوغلولرینی اخذ و ولایتلرینی ضبط
و اولادلرینک کوزلرینه میل چکوب بو تقریب دورت قرنداشی
استانه‌یه کلوب ایکیسی اسلام ایله مشرف اولوب بیوک قرنداشی
مصر قاهره‌ده بیک اولوب و کوچک قرنداشی دخی مصرده اولوب
و ایکی کوزلری میل ایله اعمی اولوب دیکر قرنداشلری استانه علیه‌ده
مب نزاولوب دولت علیه‌دن بر نیه حضرت خالده بر قوناق ویرنه
اسکدارده قوناق و تعیین و تعیینات ویریلوب بوندن اقدم
صلمون خنزیر قتل اولنوب بعده ولایتی ضبط ایچون حضرت خالدم
اولادینی ارسال ایلملرنده ولایتلرینی ضبط ایده میوب بو دفعه
ماه مزبورک یکرمی اوچنجی بازار کونی اخسقه والیسی سلیمان
پاشانک دیوانندن آدملیسی استانه علیه‌ده بولنمغله مزبور کورلرینی
مهمندار اوله‌رق اخسقه والیسی سلیمان پاشایه ارسال ایلمشلر در
و بو ایکی کوزلری اعمی اولان قرنداشی اسلام ایله مشرف و مصر طرفندن
استانه‌یه کلوب اسلام اولوره دولت علیه طرفندن قوناق و دوشک
تعیین و تعیینات ویریلوب مزبور کورک بیک کیمزدن مقدم ملاقی
اولوب کورستمشلردر و بو سنه بوندن حضرت خالد رضی الله عنه
حضرتلرینک جامع شریفی باش امامی عبد الله افندی بو عجه
اطه‌یه نفی اولندقده یرینه وکیلی اولان حافظ حسن افندینک
مزبورک اوطه‌سنده اوتوروب بعد صلوة العشاء توتون ایچوب
و چبوقی طاباننه براقوب کیدوب بعده چبوق لوله‌سندن آتش
ده شرب اوطه مزبور محترق و منتشر محفل طوتدی اولوب
لله الحمد کوچ ایله دفع بعده دولت علیه طرفندن خبرا لنددیره
ایرتسی گونی شوکتلو افندیمز حضرتلری زیارت ایچون تشریف
بیوردقلرنده تربه شریفه‌نک پنجره قناطرینی طوجدن
یاپلمه‌سی و محترق اولان اوطه‌لری تعمیر و سائر اوطه‌لر و اوطه‌لر
و بویه‌لری تجدید و موصلقلر و سائر محللری تعمیر اولنوب
و بونه اوطه‌لرده ایچه ادم قالمیوب و بوابدن غیری کیمسه یاتموب
و اوطه‌لرده توتون ایچلمسون و آتش یاقلمسون دیو خط همایون
صادر اولمشدر و بو سنه ماه مزبورده عزت پاشازاده‌نک
جلیل‌سی شوکتلو افندیمز حضرتلرینک آخرتلیکی وفات بعده تجهیز
و تکفینی کورلوب جمعیت کبرا ایله صلوة عصرده نمازینی ادا ایدوب
حضورده معتاد قدیم اوزره دعا و ثنا بعده بیر حضری کیمه ساعت
بشده تمام اولوب جوار حضرت خالد رضی الله عنه دفن اولنمشدر

وقایع شهر ربیع الاول لسنه [illegible] والف

بیک ایکیوز [illegible] سنه‌سی ماه ربیع الاولک غره‌سی بازار ایرته‌سی اولوب
دوردنجی پنجشنبه کونی هوا بوزیلوب صوغوق اولوب وقار یاغوب
معظم مرتبه اولوب بشنجی جمعه کونی قبل الجمعه محمد چاوشباشی اغا
حجاج مسلمینک سلامت خبرینی کتوروب بین القلعتین عظیم ترتیبه
اولنمله دریا بوز تره اصلا ماتنی اولمیوب مخصوص رواتب مابیکی
بکرمی بشنجی [illegible] طوتیلوب سکز کون کوروب و بر دومن با ترجمه بالجمله
بعد صلوة العصر استانه عالیه‌یه سلامت ایله داخل اولمشلردر
وبنه ماه مزبورک سکزنجی کیجه‌سی ساعت التی بچقده اسکدارده
ایازمه ده سلطان سلیم اماکنی مرحومک بالسندن احراق ظهور
ایدوب بالجمله محروقات و ملبوسات ز احوال اشباسی والفانیغ
اولان احمد چاوش سکر خانه‌سی بالجمله اشیاسی ایله محترق اولمشدر
وبنه ماه مزبورک اون ایکنجی جمعه کونی رئیس الکتاب فیضی افندی
ریاستدن عزل برینه حالا ترسانه عامره امینی اولان خیری افندی
رئیس اولوب وبرینه سابقا ترسانه امینی عطا بیک افندی
ترسانه عامره امینی اولمشدر و بنه معتاد قدیم اوزره مولود
شریف قرائتی اون ایکنجی کونی اولوب لکن جمعه‌یه تصادف ایتمکله
برکون تأخیر اولنوب اون اوچنجی جمعه ایرتسی کونی سلطان احمد
جامع شریفنده مولود نبوی صلی الله تعالی علیه وسلم قرائتی اولمشدر
ومن العجایب برکون مقدم یکیچری اغاسنه امر همایون اولوب عسکر
غوغاسی و ازدحام اولمسون دیو حفظ و حراست اولنمسی ایچون
تنبیه اکید اولدقده موجبنجه ما بینلر تعیین و اختتام نمازی
بیولری سوداوج وقت نماز قلنمیوب بعده اولمرتبه دقت
و اهتمام و ایجق بر بیوردن غیری اچق قیو اولمیوب نظام انتظام
اوزره ایکن برمرتبه شکر و شربت غوغاسی اولوب بینلرنده بیولری
تفاوت دیر بربرینه شتوم غلیظ و پنجره‌لرک جاملرینی قیروب
وحالیلر رو سوایای اولمشدر و بنه اولکون بقا شام شریف
قاضیسی استاد الکل درسعادت طاغستانی ابراهیم افندی حضرتلرینه
مکه مکرمه قضاسی بیک ایکیوز بر سنه‌سی محرم الحرامی غره‌سندن خارجی
ضبط ایتمک اوزره توجیه همایون اولمشدر و بنه اولکون سابقا ٦٢
شام شریف قاضیسی درسعادت کاتب زاده الحاج اسمعیل افندی
حضرتلرینه مدینه منوره قضاسی بیک ایکیوز بر سنه‌سی محرمی
غره‌سندن ضبط ایتمک اوزره توجیه همایون اولمشدر
خارجی ٦٣ و بنه یوم مزبورده جلبیدن فتوی امام زاده السید محمد
صادق افندی بیک ایکیوز شعبان شریف غره‌سندن ضبط ایتمک اوزره
توجیه اولنمشدر خارجی ٦٣ و بنه یوم مزبورده ملاجق زاده الحاج افندی
مخدومی محمد عطاء الله افندی‌یه بیک ایکیوز شعبان المعظم غره‌سندن
ضبط ایتمک اوزره بکیشهر قضاسی توجیه اولنمشدر خارجی ٧١

وبنه

محمد چوقه‌دار باشی اغا [illegible]

ایازمه احراقی

رئیس افندی عزل و نصب

ترسانه امینی

مولود شریف

توجیه مکه مکرمه

توجیه مدینه منوره

توجیه [illegible]

توجیه [illegible]

توجیه [illegible]

و بنه یوم مزبورده دار الحدیثدن عیسی زاده محمد عارف افندی‌یه ازمیر
قضاسی بیک ایکیوز رجب المرجب غره‌سندن ضبط ایتمک اوزره
توجیه اولنمشدر خارجی ٧١ و بنه یوم مزبورده کبری زاده السید
اسمعیل افندی‌یه اسکودار قضاسی بیک ایکیوز جمادی الاولی
غره‌سندن ضبط ایتمک اوزره توجیه اولنمشدر خارجی ٧١ و بنه
[illegible] مدرسین کرام افندیلر [illegible] وارداری شیخ زاده محمد افندی
خارجی ٧١ [illegible] حافظ کتب درسعادت مفتی اسمعیل افندی عارفی ٧٢
قلعه خلیفه‌سی زاده محمد افندی خارجی ٧١ نفسی زاده السید محمد صادق
افندی خارجی ٧٣ [illegible] یحیی ملا برادرزاده‌سی عبد الرحمن افندی
خارجی ٧٢ ایاصوفیه کبیره عبد الله زاده السید احمد افندی نور عثمانیه
خارجی ٧٢ موصلی سلیمانیه [illegible] زاده السید محمد امین افندی
مدرسه‌سی اسکیجان سلطان خارجی ٧٧ عاطف افندی حنفی السید
عبد اللطیف افندی مدرسه‌سی محمود پاشا خارجی ٧٧ مرادزاده السید
محمد مراد افندی مدرسه‌سی بیرام پاشا خارجی ٧٧ [illegible]
سلیمان عزت افندی مدرسه‌سی معلول زاده خارجی ٧٩ راشد زاده
محمد محسن افندی مدرسه‌سی مهرماه درباب ادرنه خارجی ٨٠ امام برادری
عبد الباقی افندی مدرسه‌سی خواجه خیر الدین [illegible] امام اول [illegible]
درویش افندی مدرسه‌سی طاشرف خارجی ٩٣ حسن پاشا زاده امام [illegible]
السید حسین افندی مدرسه‌سی احمد پاشا خارجی ٨٢ علائیه‌لی قاضی زاده
محمد افندی مدرسه‌سی نشانجی پاشای عتیق خارجی ٨٣ چورلی درسعادت
السید ابوبکر افندی مدرسه‌سی درسیه پروز اغا خارجی ٨٢ انطالیه‌لی
مفتی زاده السید موسی افندی مدرسه‌سی [illegible] افندی خارجی ٨٣
صحافلر شیخی السید احمد افندی مدرسه‌سی جعفر چلبی خارجی ٨٣
صحن ثمان امام ثانی شهریاری السید محمد نوری افندی خارجی
مخدوم [illegible] السید محمد راشد افندی خارجی ٩٠ مخدوم ولی الدین
السید عبد الله افندی خارجی ٩٠ ازمیر حافظ حسین افندی خارجی ٨٣
قره حصاری السید عثمان افندی خارجی ٨٣ طوبخانه دیوان [illegible]
ابراهیم افندی خارجی ٨٣ موصلیه صحن مسعود سعد الله افندی مدرسه‌سی
[illegible] زاده محمد بیک خارجی ٩٠ طاهر افندی زاده السید علی
اشرف افندی مدرسه‌سی صوفی محمد پاشا خارجی ٨٩ خواجه مفتی زاده
السید محمد راشد افندی مدرسه‌سی خاصه خارجی ٨٩ چقدار زاده
السید محمد عطاء الله افندی مدرسه‌سی مصلح الدین اغا خارجی ٨٩
[illegible] و [illegible] پاشا حنفی السید علی افندی مدرسه‌سی پروز بیک
خارجی ٩٠ [illegible] زاده محمد امین افندی مدرسه‌سی [illegible] جامع عرب
خارجی ٩٢ [illegible] السید علی افندی مدرسه‌سی [illegible] مصطفی افندی
خارجی ٩٢ [illegible] زاده محمد امین افندی مدرسه‌سی [illegible] زاده خارجی
[illegible] شهری سلیمان افندی مدرسه‌سی [illegible] محسن زاده
خارجی ٩٦ [illegible] السید علی افندی مدرسه‌سی [illegible] عثمان افندی [illegible]
خارجی ٩٦ [illegible] محمد افندی مدرسه‌سی سهیل بیک خارجی ٩٦ [illegible]
السید عثمان افندی [illegible] خارجی ٩٦ حرکت خارج
[illegible] افندی برادرزاده‌سی محمد نور الله افندی مدرسه‌سی جدیده [illegible]
خارجی ٩٩ رئیس زاده السید مصطفی سالم افندی مدرسه‌سی اسکندر بیک خارجی ٩٩

توجیه [illegible]

آمدی السید محمد سعید افندی مدرسه سی درسیه لکامه لی خارجه ۱۲۰۰
لاری زاده لی محمد عابد افندی مدرسه سی نور عالی مصطفی اغا خارجه
چهارشنبه لی محمد افندی مدرسه سی درسیه اچینه خانم درا اسکی عمارت
خارجه ۱۲۰۰ ابتدا خارجه مینه دن مسودا کامه محمد امین افندی
مدرسه سی درسیه در جامع سلیمانیه خارجه ۱۲۰۰ ۱۲ محمد صالح افندی
زاده محمد و می مصطفی حسام الدین افندی مدرسه سی یعقوب بک
علیسی زاده السید محمد رضا افندی مدرسه سی سلیمان اسحق زاده
شریف افندی حضرتلری السید فیض الله افندی مدرسه سی ثانیه کنعاد بک
یسنجی زاده عبد الوهاب افندی مدرسه سی درسیه جمعه خانم خارجلو ۱۲۰۰
و بو ماه مزبورک اون بشنجی بازار ایرتسی گونی عبدی بک
افندی وزیر کتخداسیلقندن عزل اولنوب بعده صدر اعظم علی پاشا
حضرتلری مهردارلرینی حاشیه ثانی کسریه لی زاده ابو بکر بک
افندی یه وزیر کتخداسی اولمق ایچون ارباب اولنوب دعوت
اولندقده مزبور بکر بک افندی بر وجهله قبول ایلیوب مهردار مزبور
حضور صدر اعظمیه کلوب نکولنی خبر ویردکده درعقب خط همایون
ایله اولدوغنی افاده و تکرار دعوت ایچون ینه مهردار مزبوری
خط همایون ایله ارسال و البته البته الوب کتوره سن دیو ابرام بعده
مهردار مزبور ینه بکر بک افندیه کلدکده خط همایونی افاده بعده
ینه جوابلرنده بر وجهله اقتدارم یوقدر حضرت پادشاه جهان عفوم
اولنور دیو وکوب و نزدلرنده ترجم اولنوب عفولرینی نیاز ایدوب ابرام
دیو ینه کتوب مهردار مزبور ینه کلدیکنی افاده بعد قبول ایلدیکنی
ابورودن همایونه تلخیص بعده حالا نشانجی اولان سلیمان فیضی
افندی یه وزیر کتخداسی اولمشدر بعده یرینه لطیف افندی
نشانجی اولمشدر و بو ماه مزبورک اون سکزنجی پنجشنبه گونی
بعد العصر شوکتلو عظمتلو قدرتلو پادشاه روی زمین ظل الله علا الله
یوم الدین سلطان عبد الحمید خان افندمز حضرتلرینک شهزاده لرندن
سلطان سلیمان افندمز دار بقایه رحلت ایدوب معتاد قدیم اوزره
صاحب دولت و شیخ الاسلام افندی و قپودان پاشا و با جمله رجال دولت
سرای همایونده صلاة جنازه لری ادا بعد المغرب ترب معطرلرینه دفن
ایلمشلردر حق تعالی حضرتلری ابو ینفسه عمرلرینی سلامتلر احسان
ایلیه آمین و بو اولجمعه غلطه طرفندن توتنکو صداسی استماع اولنوب
اوراده غازی اولوب قپودان دریا غازی حسن پاشا درعقب بردن
غلطه یه واروب قلعه لرینی اچدردوب ایچرو کیردکده مقصود
مرقوم اولدرک جمیعلرنی بر شان و مقتول اولنمرک جنازه لرینی
قالدردوب و قهوه لرینی مهرلیوب دفع مضرت ایلمشلردر حق تعالی
حاملرنده موفق بالخیر ایلیه آمین و بو اولکون یکیچری اغاسی محمد اغا
بالجمله مزبورا دردلرک [illegible] کتوردوب برلرینه کفیل ویوب
سهولت ایله دفع مضرت ایلمشلردر و بو ماه مزبورک یکرمی ایکنجی
بازار ایرتسی گونی شوکتلو افندمز حضرتلرندن صاحب دولت علی پاشا
حضرتلرینه بر قوره سموره و بر مجوهر خنجر و بر مجوهر ساعت و [illegible]

الیوم

الیومن ارسال و استفسار خاطرلر اولنوب بعده اولکون علی پاشا دخی
تبدیله یونوب مدرسه لره و تکیه لره و فقرا و ضعفایه تصدقلر
ایدوب اولکون اوقلوق سلطانیه تولیتندن عزل و محاسبه سی رویت
اولنمشدر و بو اولکون شوکتلو افندمز حضرتلری دخی تبدیله یونوب
اولیه یه دکین دیوانخانه ده قپودان دریا غازی حسن پاشا ایله
عرضه تیر مشیردر و بو ماه مزبورک یکرمی اوچنجی صالی کونی
علی الصباح قپوجیلر کتخداسی اخذ مهر ایچون علی پاشایه ارسال لکن
بر قطونیزده و مغضوبلر ایله معا استعفا خاطرلر شکلنده قپویه
کلوب صالی اولدقده کندو رأیلرینه حواله اولنور مهر همایونی
اخذ و معا سرای همایونه داخل اولدقده باللحاشه لی اجبارا بعده
بعده شیخ الاسلام افندی حضرتلری ایله قپودان دریا غازی
حسن پاشا حضرتلرینی حضور همایونه احضار و قائممقاملق کورکنی
الباس بعده شیخ الاسلام افندی حضرتلری صاعده دیا قائممقام مومی الیه
پاشا قپوسنه کلوب بعد تمام المراسم مزبور صدر سابق علی پاشا حضرتلرینک
خزینه دارلرینی حضورلرینه احضار بعده جوابلرنده شوکتلو افندمز
حضرتلری پاشا قرنداشمزک بالجمله اموال و اشیالرینی انعام و احسان
همایون اولنمشدر دیو تمهیر اولنان محللری تاک و بالجمله خزینه دارلرینه
تسلیم ایلمشلردر بعده پاشای مومی الیه بالقطانه دن بوستانجی باشی
صنفا لنه یونوب بیهاریه یه کتورمشلردر و استفسار خاطر ایچون
طرف همایونلرندن اوچ طبله طعام ارسال بیورمشلردر بعده داود پاشا
سرایینه کیدوب انده برقاچ گون مکث اولنمشدر بعده سلانیک
[illegible] محافظی اولمشدر و بو ماه مزبورک یکرمی
بشنجی پنجشنبه کونی قائممقام قپودان دریا غازی حسن پاشا معتاد
قدیم اوزره شیخ الاسلام افندی حضرتلرینه نزول ایله کلوب کتمشدر
بو نشه اولکون قپویه خط همایون کلوب قرائت اولنمشدر مضمون
خط همایون صدر اعظم سابق علی پاشا معزول و تبدیل و صلاح و تقوا
ولغوا اشنده یکانه سرحد منصوره و سائر طشره امورلرنده یکانه
امورسعزده صاحب تدبیر اولوب لکن استانه علیه امورنده بی بهره
اولمغله عزلی اقتضا ایدوب سنکه قپودان دریا وزیرم غازی حسن
پاشاسن صدر اعظم کلنجیه دکین قائممقام اولوب امور عباد اللهی
رؤیت تمام مرتبه دقت و اهتمام اوزره ایده سن دیو تحریر اولنمشدر
و بو ماه مزبورک یکرمی التنجی پنجشنبه گونی دار السعاده الشریفه ده
بازجی اولان ابراهیم افندی عزل و موتو قاتجلق پایه سیله [illegible]
[illegible] خواجه کان زمره سنه الحاق ایلمشلردر یرینه دار السعاده
افندیسی اغاسی امامی ابو بکر افندی بازجی افندی اولمشدر و بو
یوم مزبورده غلطه ویوده سی عزل یرینه [illegible] امینی [illegible] اغا
غلطه ویوده سی اولمشدر و بو ماه مزبورک یکرمی یدنجی جمعه ایرتسی کونی
[illegible] السید عبد الله افندی عزل اولنوب مکتوبجی [illegible] الناس
اولنوب مکتوبجی صدر عالی اولمشدر و [illegible] اولنوب

سابقا مکتوبی صدر عالی راشد افندی بکلکجی اولمشیدی و مکتوبی ثانی
ابراهیم افندی موقتا سجادار کاتبی اولمشیدر

وقایع شهر ربیع الآخر سنه مائتین والف

بیک ایکیوز سنه سی ماه ربیع الآخرک غره سی صالی کونه مصادف
اولوب چهارشنبه کونی بلاد اربعه قاضیلری افندیلر حضراتیله
بعد الدیوان معتاد قدیم اوزره عرض اولنمشیدی بعد الطعام
قائممقام قپودان دریا غازی حسن پاشا کلامه آغاز ایدوب
اوکون استانبول قاضیسی افندی حضرتلری بر مقدار انحراف
مزاجلری اولوب غندن دیوانه کلیوب بلاد ثلاثه قاضیلری
افندیلره جواب ایدوب سزلره بر خصوص زیارت ایتدردم
دیوب قپودان پاشانک بر طومار چیقاروب اچدقلرنده بر جبادی
کاغدلرینه حسن خط یازو ایله قرآن عظیم تحریر اولنمشده
قراءت سبعه و عشره تحریر اولنمش جمله تماشا ایلدکلرنده پاشای
موسی الیه حضرتلری جواب ایلدیلر بو مصحف شریفی افرنج طائفه سندن
انکلوز قپودانلرندن بر قپودان صنعه واروب و صنعه ده مالک
اولدوغی خبر الوب بولدرتدق انکلوز پالیوزینه خبر ارسال ایدوب
دکتوردوب بوندن اخذ ایلدم دیو جواب ایلدیلر جمله مسلمین
کوروب و برابر [illegible] وضع و اوزرلرینه حمائل ایلدکلرینه اناده
ایلمشلر سائحه بو کلام تدبیرکرده [illegible] تخلیص ایلدی انوکره کوره
دائما هر حالده هر امورده موفق و معزز و مکرم اولمسی [illegible]
امورلرده تعظیم و تکریم ایلدیکمزدندر و هر حالده حق سبحانه و تعالی
موفق بالخیر ایلیه آمین و بنه غره مزبوره [illegible] معزول
[illegible] افندی بیک ایکیوز شوال غره سندن ضبط
ایتمک اوزره [illegible] عنوانیله تلخیصی اولمشدر
و بنه [illegible] سیمیل افندی بیک ایکیوز رجب
غره سندن ضبط ایتمک اوزره [illegible] اولمشدر
و بنه ماه مزبورک [illegible] کونی اندرون همایوندن آل اغالرندن
قپو اغاسی عزل اولنوب [illegible] اولان باشی اولان
[illegible] احسان بیوردیلر [illegible] اغاسی اولمشدر
و بنه ماه مزبورک [illegible] کونی [illegible] جامع شریف کاتبی
وفات ایدوب [illegible] بازیجی باشی خلیفه سی افندی
شهزاده [illegible] ایله [illegible] اولمشدر و بنه [illegible] باشی
اولان دار السعادة الشریفه [illegible] دارلر کتخداسی افندی
بازیجی باشی خلیفه سی اولمشدر و بنه ماه مزبورک [illegible]
[illegible] جامع [illegible] جیش الله روم ایلی [illegible]
داخل و [illegible] اسلامبول [illegible] مسلمین [illegible]
حق تعالی [illegible] احسان ایلیه آمین [illegible]
[illegible]

توجیه بوداد
توجیه [illegible]
قپو اغاسی
توجیه جامع
[illegible] طبیبه
الجی اغاسی روم [illegible]

و بنه عزل شیخ الاسلام دری زاده السید محمد عارف افندی حضرتلری
و نصب مفتی زاده احمد افندی حضرتلری سنه مزبوره ماه ربیع الآخرک
اوننجی پنجشنبه کونی قپودان دریا قائممقام غازی حسن پاشا
ملاقه مبنی سلیمانیه جامع شریفنده ادا بعده عزل اولنوب
شیخ الاسلام قوناغنه نزول بعده طرف پادشاهیدن
حالا اناطولی قاضیعسکری اولان اعلم العلماء المتبحرین مفتی زاده
احمد افندی حضرتلرینی سرای همایونه دعوت بعده قائممقام غازی
حسن پاشا حضرتلری دخی معتاد قدیم اوزره باب قپوسنه دعوت
ایچون مأمور اولان [illegible] کلوب و پاشا قپوسنده بولنمایوب
اطراف و اکنافه ادملر کوندروب و شیخ الاسلام دری زاده السید محمد
عارف افندی حضرتلرینک قوناغندن اخذ و حضور بولنوب
عجالة پاشا قپوسنه کلوب بعده سرای همایونه داخل اولوب
بعده قائممقام و مفتی زاده حضرتلری ایله معا حضور همایونه
داخل اولدقلرنده فروه سمور بیاض الباس اولنوب شیخ الاسلام
اولمشلردر بعده سرای همایوندن چیقوب معتاد قدیم
اوزره شیخ الاسلام افندی صاغنده قائممقام صولنده پاشا
قپوسنه داخل و بعده اتمام المراسم در عقب چاوشباشی
آغالر شیخ الاسلام سابق دری زاده السید محمد عارف افندینک
قوناغنه ارسال اولدقده قپولری سد و افندی موی الیهی اخذ
وجه علی قپوسندن بری جفته سنه بندروب پاشاره علیه
و با امر همایون بیک نام محله اولان ساحلیا [illegible] واروب
انده مکث و اقامت و استراحت بیورمشلردر بعده شیخ الاسلام
افندی حضرتلری پاشا قپوسنده بعد اتمام المراسم خانه لرینه کلوب
قضاة و عساکر و موالی عظام و مدرسین کرام و مشایخ مدار الاحترام
و سائر رجال و کبار فوج فوج کلوب دامنبوسلری ایله مشرف
و بیعت ایتمشلردر بعده دائره دوستلرینه نظام ویرلوب
فتوی امینی ابراهیم افندی یه امانت فتوی ابقا و قسطمونی
کرامولت السید احمد افندی یه مفتیش و مرکاتبی الحاج عبدالله
[illegible] تلخیصجیلک و عرضحالجی و السید صادق افندی مکتوبجی
اولمشلردر و سائر تخرجات ابقا اولمشدر و بنه یوم مزبورده
مکی ملا افندی روم ایلی پایه سیله اناطولی قاضیعسکری
اولمشلردر و بنه یوم مزبورده طرسوسی زاده مصطفی افندی یه
اناطولی پایه سی و ماه مزبورک اون ایکنجی کونی [illegible]
[illegible] زاده یعقوب افندی اناطولی پایه سی اوزره دخی
[illegible] حالا اسلامبول قاضیسی درویش افندی یه اناطولی پایه سی
[illegible] تفاوت ایله اناطولی پایه سی احسان همایون اولمشدر

نیچی
ونیز عزل سر اطباء خاصه ونفی ماه مزبورک اون ایکنجی گونی حالا
حکیم باشی اولان حافظ خیرالله افندی عزل وبا اشارهٔ علیه باامر
همایون کلیبولی نام محله نفی واجلا اولنشدر و افندی مومی الیه
مدرسین کرامدن اولوب سر اطباء خاصه اولدقدن صکره مدت
قلیله‌ده سلانیک قضاسی ایله بکام اولوب بعده ضبطی اثناسنده
مدتنی اتمام ایتمدن مکهٔ مکرمه پایه‌سی احسان همایون اولوب
بعده اکا دخی قناعت ایتموب عزلی هنگامنده اسلامبول پایه‌سی
دخی احسان همایون اولوب بونلر جلیله‌لرک شکرینی ایده‌میوب
نظری دخی موقوف اولدی ... لسان کلوب انکسارینه
باعث اولمشدر بیت. دوور دوور ابره رزبخت بیکمله جولانه
خیال سلسله ایلر غریب مجنون نزه
ابر شورمنزل مقصود نه آهسته کیدن‌ها
تیز رفتار اولمیک باشم دامن طولا شورها مقدم اوزره زمان
قلیله‌ده نصب وعزل ونفی اولنشدر ها بریته سرای همایون طبیبلرندن
مدرسین کرامدن موصلهٔ صحن مدرسی کوزک زاده خلیل افندی
سر اطباء خاصه اولنشدر و بکه بوندن اوّل رئیس الکتاب فیضی افندی
ریاستدن عزل وبکری بکر کجی کون یوم مزبورده استانکوی جزیره
نفیی فرمانی صادر اولوب نفیی اولنان مباشر خانه‌سندن اخذ وکرله
کتوروب کمال مرتبه لوده سیه قرطه اولوغزدن بحرا ایتمک امکانی اولیوب
کرکجی اعلام ایدوب قره‌دن کتورلرینه تکرار امر عالی صدور ایله اسلامبول
طرفنده دار ایله رداز کلیبولیدن مباشرلری معرفتیله استانکوی جزیره
نفی واجلا اولنشدر رویته ... بقا انا طولی قاضیعسکری علی بکجی علی افندی
مخدومی روم ایلی قاضیعسکری عرب زاده صادق افندی حضرتلرینک
کتخدالری وموصلهٔ سلیمانیه مدرسی شعیب افندی داربقایه رحلت
ایلیوب سلسله‌سی انکشاف ماه مزبورک اون ایکنجی کونی تار تحلیل
سلسلهٔ علما اولوب موصلهٔ سلیمانیه آغا امامی زاده محمد عارف افندی
مدرسی محمد پاشا درلهات قدرنه خارجی ۷۷ ... قوزی زاده
السید محمد شرف افندی مدرسی پیری پاشا درسلوری خارجی ۷۹
التمشلی دفتردار عاطف زاده زاده شی محمد جلال افندی مدرسی
چراغ حمزه خارجی ۸۳ صحت مخدوم ذی النعم ابراهیم سلیم افندی
خارجی ۸۵ موصلهٔ صحن مخدوم ولی النعم محمد سالم افندی مدرسه‌سی کاریه
خارجی ۹۱ ... عبدالرزاق پاشا زاده ابوالخیر محمد شمس الدین
افندی مدرسی ثانیه اخی چلبی خارجی ۹۲ واقعه ...
مدرسی درسیه عبدالکریم بک خارجی ۹۶ ... زاده ...
احمد افندی حضرتلری مصطفی رضا والدت افندی مدرسه‌ها مرکز خارج ۲۰
درسیه الحاج احمد درجامع عزبلر خارجی ... خارج ۲ حافظ مصطفی افندی
ثالثه دفتردار عبدالسلام د ۱۲ ...
ونیز مکتوبی پاشا خلیفه‌سی افندی عزلیله یرینه ... محمد امین افندی
مکتوبجی پاشا خلیفه‌سی اولنشدر وجمعه ماه مزبورک اون ...
جمعه ایرتسی کونی سلاطین ... زاده کتبی جامعی شریف
امامی وشیخ ... زاده جامعی شیخی الحاج احمد افندی داربقایه
رحلت ایلمشدر رحمه الله تعالی بعده سلسله‌سی اولوب یرینه
آدینه

عزل حکیم باشی
نصب حکیم باشی

35

آدینه احمد افندی نصب شیخ اولنشدر ونیز صدر اعظم یوسف پاشا
حضرتلرینک آستانهٔ علیه‌یه تشریفلری یاننده در بوندن اقدم
ماه ربیع الاولک یکرمی اوچنجی سالی کونی صدر اعظم علی پاشا
حضورسرورلرندن عزل بعده موره والیسی یوسف پاشا
حضرتلرینه مهر همایون مجده‌سی ایچون ... ورسال بعده
سلحدار شهریاری ... مهر همایونی کتوروب استقبال ووا نه
اولوب بعده یوسف پاشا حضرتلری داخل خبر اولدقده موره‌دن
قالقوب وقتا بقضا آستانهٔ علیه‌یه کلورکن سلانیک جوارنده
سابقا سلانیک والیسی سلیم پاشا استقبال وضیافتلر بعده
دونانمش آت ویرصنطو هدیه ایدوب بعده داود پاشا سراینه
نزول وبهاریه نام ساحلخانده ترتیب ضیافت بالجمله شیخ الاسلام
افندی حضرتلری وصدورین ونقیب الاشراف وسائر رجال وکبار
علی مراتبهم حاضر اولوب بعده ایوب قاضیسی سعد الله افندی
وایوب دستلرسی معتاد قدیم اوزره مال بیه‌دن سلاملیوب
دعا فی ایوب سعد الله افندی بر معتاد قدیم قره ده قاقوم دوابکلی
الباسی بیورلمشدر بعده قائممقام غازی حسن پاشا تذکره چلبی
وتشریفاتجی اوکنده دوشوب حضرت خالد رضی الله عنه حضرتلرینی
زیارت بعده بهاریه‌یه نزول علی مراتبهم علما ورجال دولت علیه
معتاد قدیم اوزره استقبال ایلمشلر بعده بعد اقامة الطعام
والمراسم قائممقام غازی حسن پاشا وسائر صدور وکرام وعلما
ورجال دولت علیه علی مراتبهم صنف الدرته وکمایلیقلرینه سوار
وپاشا قپوسنه وارد بعده صدر اعظم یوسف پاشا حضرتلری
ایله معا شیخ الاسلام مفتی زاده احمد افندی حضرتلری ایله صندالیه
بنوب یالی کوشکنه یاناشوب سرای همایونه دخول بعده
ماه ربیع الاخرک یکرمی دوردنجی پنجشنبه کونی ساعت ...
والطلوع ... حضور همایونه دخول ومهر همایون اخذ ایلیوب
بعده باب همایوندن شیخ الاسلام افندی ایله معا پاشا قپوسی طرفنه
آلای آلای التون صاچرق داخل اولمشلردر بعده بر معتاد قدیم
شیخ الاسلام افندی حضرتلرینی تشییع بعده قائممقام غازی حسن پاشا
حضرتلرینه قره سمور الباس وسائر رجال وکبار ... ده‌لر
وعموم قفتانلری جمله‌یه الباس اولنوب بعده اول ساعت
معتاد قدیم اوزره تبدیله بنوب فوللقتره وجبارانه وقصابانه
التونلرا علما ایلمشدر لکن عطایاسی جدیده تابع اولوب جبر
فوللقتره مرتبه البشر التون وسطان ... الوغنه ...
البون وبردیلردر شیوع بولمشدر حق سبحانه وتعالی حضرتلری
هرحالده موفق بالخیر ایلیه فقرا وضعفایه مرحمت وشفقتلری
مزداد وزمانلرینده امن وامان وشریعت غرایه ... نصیب
وميسر ایلیه آمین بحرمة سید المرسلین

وبنه خصيص الجنده بين الحرمات عظيم قار ياغوب وقارلق
چقورلريني مقدما اربعينيه دولدوروب مايوب بو قاردن
دولدردر دولر وصدراعظم تشريفلرنده اتباعلرده حرلرى
عظيم زحمت كشيده اولديلر وبنه ماه مزبورك يكرمى اتنجى جمعه ايرتسى
كونى معتاد قديم اوزره خط همايون كلوب صدرت بو على پاشا
عزلى توجيه وكتخدا لرنك نصبي توجيهله اولديغى ورود ايدن خط
همايون قرائت بعده بر خط همايون دخى دولت عليه امورينى
تنظيمى حضورينده اولوب حاصل اولكون ايكى خط همايون قرائت
اولنديلر وبنه اولكون طرف پادشاهيدن روناممى آت كلوب
بالجمله حور رجالى پيوددن طشره استقبال وزير كتخداسى قبول ايدوب
وتذكره جيلر جمله مايانى اوكنه دوشوب وصدراعظم يوسف
پاشا حضرتلرى حقنده شنك طاشنه ابنوب بعده ميراخور اول كتوروب
شنك طاشنه يانشدروب صدراعظم حضرتلرى دخى سلام ويلوب
ركابنه باصوب ودركين بوسه ايدوب راكب اولديلرنين.
چاوشلر الفتى ليوب وتحريك ركاب بعده برمقدار مرور
وبنه ابنوب تكرار چاوشلر الفتى ايليوب بعده بنه اولكون
قول ايله شيخ الاسلام افندى حضرتلرينه كيدوب معتاد قديم اوزره
بعد اتمام المراسم الحراته بخششلر وعطيه لر ايده رك يكنه پاشا
پيوسته كلمشلردر وبنه اولكون سلاطين سنجقلرى باجمعهم پاشا
قپوسنه كلوب دعاء خيرلرى ادعيه سلام مرادوم بعد اتمام الدعا
والمراسم معتاد قديم اولان عمر برلرينه يكرمى بشر غروش وانعاملرنه
اوچر غروش صره لرينى اعطا اولنمشدر وبنه ماه مزبورك يكرمى
يدنجى بازار ايرتسى كونى شوكتلو عظمتلو قدرتلو افندمز حضرتلرينك
دخترلرى عالمشاه سلطان دار بقايه رحلت واعلام
جماعت ايچون اياصوفيه كيروب وسيف محمد جامع شريفنده
اوقنوب بعده سراى عامره ده صلاتنى قلنوب صدراعظم حضرتلرى
وشيخ الاسلام افندى حضرتلرى وصدرين ونقيب الاشراف افندى
وسائر رجال وكبار باجمعهم معتاد قديم اوزره تربه معطرلرينه
دفن ايلمشلردر رحمة الله عليها رحمة واسعة حق تعالى ابوينه صبر
احسان ايليه امين وبنه توجيهات پاشالر صدر سابق على پاشايه
سلستره واسمعيل محافظلى اويلمشلردر وشهربارى مصطفى
پاشايه قندريه وابراييل محافظلى خليل پاشايه سلانيك ويانيجى
زاده مصطفى پاشايه اغريبوز وسليم پاشايه بوسنه
وايدوسلى محمد پاشايه طرحاله وار كلام خليل پاشايه علائيه
وآبازه محمد پاشايه محافظه سيله كوندن سنجاغى توجيه همايون
اولنمشدر وبنه اولكون اعيانى حسن پاشا ومحكم
حسن اغا رعايا پرور ومعين فقرا ومحب علما بر ذات اولوب
طرفندن برمقدار جور كوروب عمر پاشا طرفندن اختيار مراد اولنديغنده
استانه عليه يه اختيار اولنمشى ايچون چجرات وساعده اولنوب
استانه يه كلوب صره همايون اميني اولوب الباس اولنمشدر.

وقايع

وقايع شهريارى ولادتلى سنه ... والف
بيك ايكيوز سنه سى ماه جمادى الاولينك غره سى پنجشنبه كونى اولوب اولكون
شوكتلو عظمتلو مهابتلو قدرتلو پادشاه روى زمين خلد الله خلافته الى يوم الدين
سلطان البرين وخاقان البحرين سلطان ابن السلطان السلطان
عبد الحميد خان افندمز حضرتلرينك شهزاده لرندن شهزاده سلطان
مصطفى افندمزه حضرت قرآن عظيم الشان ختم شريفى تمام اولوب محله
صدراعظم وشيخ الاسلام افندى وصدرين ونقيب الاشراف افندى حضرتلرى
ورجال اهل مناصب اغالرى ودفتردار افندى وسائر رجال سراى همايونه
دعوت وصلاة ظهرى اياصوفيه كيروب ادا بعده سراى همايونه داخل
وحجره سعادت ايلكنده اجرا اوزرنده قعود وحضور همايونه
بالجمله علما قعود ودر شهزاده افندمز حضرتلرى دخى شوكتلو افندمز
حضرتلرينك حضورلرنه اوتوروب امام اول شهريارى وامام ثانى شهريارى
ختم شريفه باشليوب تمام اولدقده دعا واياصوفيه شيخى ختم شريف
دعاسنى ايدوب تكمل دعا ده امام افنديلره واياصوفيه شيخى
الحاج سيد افنديه وسمور خرقه لرينه البس بيورلوب شيخ الاسلام
افندى حضرتلرينك اتوبه اولموا اوزره شيخ باروسنى ايله مصحف
شريف وصدراعظم حضرتلرى وسائر رجال وكبار علما شهزاده
افندمز حضرتلرينه مناسب هديه لر ويرمشلردر وبالجمله معزز ومكرم
بعد اتمام المراسم چقمشلردر بعده ايرتسى كون جشن لكنده
ايله پلاو وزرده طبخ اولنوب جمله اوجاقلره الى عظيم ايله
كلوب اطعام طعام اولنمشدر حق سبحانه وتعالى امثال كثيره سيله مشرف
ايليه وهر حالده موفق بالخير ومنصور ومظفر ايليه امين بحرمة سيد المرسلين
وبنه ماه مزبورك بشنجى جمعه كونى يكيچرى اغاسى سيواسى محمد اغا عزل
اولنوب بروسه يه اولنوب بنه كتخداسى يوسف اغا يكيچرى
اغاسى اولنمشدر علمرانيهم سلسله سى اولنمشدر وبنه ماه
مزبورك بشنجى بازار ايرتسى كونى بولوبودوسى الحاج احمد اغا
حضرتلرينه اوچ طوغ ايله جده واليلكى خط همايون اولنمشدر.
وبنه بوندن اقدم تام محلده ظهور ايدن كوچك على نام شقى
بر وجهله امكانى اولميوب اطراف واكنافدن نفير عام بلكه طرفندن
عبد الرحمن پاشا وادنه طرفندن ادنه متسلمى حاجى پاشا دن
بورك بكى طور اده طرفندن محاصره اولنوره ايكن برتقريب
حاجى پاشا فوت اولدقده بعده حاجى بكى
تعيين اولنوب محاصره اولنوره ايكن حجاج مسلمين
يوم ايلى قافله سى كلوب محرز ومكرم عبور ايدوب بعده صره
باشيسى الدين پاشا بلبه كلدكده ايله مرور وعبور
ايدوب بعده حلب شهبا مامور حجاجى حجرمك ايچون
بلنه كلوب شقى مزبوره مقابله وايكى طرفدن بوزوريشى اولنوب
ايكى طرفدن بوزولوب بالجمله حجاج مسلمين صره امينى ومكه مكرمه ومدينه
منوره وشام شريف وحلب شهبا قاضيلرى وسقا باشيلر عساكرده
اون بش كون اقامت بعده سفينه ايله كوچك مراد الدكلرنده قاضى
افنديلر بر وجهله رامه اولميوب بعده بلنن عبد الرحمن پاشا طرفندن

مره همایون امینی ... تشیه

مره همایون امینی پاشا تودوزاده غلو آغایه خبر ارسال بعده مره امینی
بر مقدار حجاج ایله قالقوب بلنه کلوب و اسکندرونه سفینه‌لر ایله
ایکی کونده مرور و عبور ایلیوب صحت و سلامت و عافیت ایله مامن [illegible]
اون ایکنجی بازار ایرتسی کونی مره همایون امینی و شریف سرور افندیلر
[illegible] حسن آغا و ایکی حرم تحت [illegible] حج عودت حجاج ایله [illegible]
ایله اسکداره داخل اولدیلر بعده بیره و قلات قامیو افندیلر و سقا باشیلر
دخی جمله حجاج مسلمین ایله جمله سفینه ایله کلوب آدنه طرفنه روانه اولوب
کلدیلر [illegible] وقتی ایله تحریر اولنور بعده ماه مزبورک [illegible] اوچنجی
کونی دولت علیه طرفندن [illegible] دخی [illegible]
و بو میه سفینه‌سی و ایکی عدد [illegible] یوم مزبورده اسکندرونه
طرفنه روانه اولمشلردر [illegible] تحریر
اولنور و بو ماه مزبورک اون بشنجی کونی ادرنه بوستانجی باشیسی
اوده بکلی زاده علی آغا عزل اولنوب [illegible] ادرنه بوستانجی باشیسی
بعده قره همایون امینی اولان قره اسمعیل پاشا زاده علی بک بولنون
اقدم صونره طرفندن عبدی پاشا یه محمود پاشا ماده‌سی ایچون
[illegible] حضوره منده مامور ایچون عبدی پاشانک غرض [illegible]
استانه علیه‌ده ادرنه بوستانجی باشیسی اولمق ایچون عرضلری
موجبنجه بوستانجی [illegible] باشیسی علی بک ایچون [illegible]
[illegible] ویته ماه جمادی الاولینک اوچنجی کونی صدر عالی
یوسف پاشا مخدومی میر محمود افندی یه حرکت لی خارج مدرسه ثالثه
مدرسه‌سی ایله [illegible] یوم مزبورده صدر عالی یوسف پاشانک
مخدومی میر محمد لطیف افندی یه حرکت خارج مدرسه [illegible]
مدرسه‌سی [illegible] ماه جمادی الاولینک
اون برنجی ملازمت ایچون امتحان و سلطان بایزید ولی مدرسه‌سنده
ممیز افندیلردن درس وکیلی [illegible] سید عبدالرحمن افندی و [illegible]
اسمعیل افندی و حرمین الشریفین مفتیسی خواجه السید عبدالحلیم افندی
و شیخ الاسلام مفتیسی السید احمد افندی [illegible] حاضر اولدقلری
حالده [illegible] تحریر اولنان [illegible] عدد طلبه کرامی
اوچ مجلس اوله‌رق [illegible] درس تعیین اولنوب مجلس اولده اولان
درس ثم قال السکاکی الی آخره و مجلس ثانیده درس و علل [illegible] الی آخره
مجلس ثالثده درس ورد ما ذکره الی آخره نام محللردن امتحان اولنوب
ایکی عدد اعلا و الی عدد قریب اعلا و یکرمی الی وسط کوره جمله اوتوز
دورت عدد طلبه کرامدن اعلا و قریب اعلا و سکز عدد وسط [illegible] اون
التی عدد طلبه کرامه الیوم ملازمت اعطا و سکز عدد طلبه کرامی
بایزید ولی مدرسه‌سی تخلیه و داخل حجره ایلمشلردر بعده ممیز افندیلر
حضورلرینه [illegible] اولنوب تکمیل خدمت ملازمتلرینی شیخ الاسلام
[illegible] زاده احمد افندی حضرتلرینه [illegible] طلبه کرام
ملازمتلرینی تسلیم بیورمشلر حق سبحانه و تعالی حضرتلری هر حالده
موفق بالخیر ایلیه آمین بحرمة سید المرسلین

جدول

٣٨ 37

جدول معرفة تحویل سال و تواریخ مشهوره

بالسعادة والاقبال تحویل سال فرخنده فال یا مرذی القدرة والجلال
مثلثه ناریه‌دن برج قوسده واقع قران علویینک التنجی سنه‌سی
و قران نحسین [illegible] اون سکزنجی سنه‌سی و تاریخ بخت نصرک
بیک التیوز ایکنجی سنه‌سی ماه [illegible] اون آلتنجی کونی
و تاریخ اسکندر رومینک ایکی بیک طقسان یدنجی سنه‌سی
ماه آزارینک طقوزنجی کونی و تاریخ هجرت رسول اکرم صلی الله
علیه وسلم حضرتلرینک بیک ایکیوزنجی سنه‌سی جمادی الاولینک
اون طقوزنجی بازار ایرتسی کونی طلوع آفتابدن سکز ساعت
اون بش دقیقه‌ده آفتاب عالمتاب برج حمله نقل و تحویل ایدوب
ایرتسی سالی کونی نوروز سلطانی مسرت آثار اولوری جعل الله تعالی
مبارکا و میمونا علی کافة المؤمنین و عامة المسلمین و بو یوم مزبور
مواجب اخراج اولنوب قوللره علوفه [illegible] اولمشدر و بو یوم
مزبورده مدرسین کرامدن غلطه سراینده کتابخانه خواجه‌سی [illegible]
[illegible] مدرسی قره حصاری السید عمر افندی دار بقایه رحلت
ایلمشدر رحمة الله تعالی علیه مرحوم مشار الیهک مدرسه‌سی [illegible]
با خط همایون توجیه اولنمشدر مدرسه همایون منیف افندی یه و [illegible]
جامع شریفنده اولان [illegible] مدرسه‌سی ایا صوفیه‌ده [illegible]
صوفی ضیا افندی یه و غلطه‌ده کتبخانه [illegible] الحاج خلیل افندی یه
و غلطه خواجه‌لکی مدرسین کرامدن قسطمونی حافظ عبدالله افندی یه
احسان همایون اولنمشدر و مرحوم مشار الیهک سلسله‌سی [illegible]
[illegible] ابراهیم پاشا زاده مسعود بک مدرسه‌سی جعفر چلبی خارج ٨٣
[illegible] کورک زاده السید محمد حقی افندی خارج [illegible]
[illegible] زاده حسن افندی مدرسه [illegible] چلبی خارجه [illegible] داخل
[illegible] زاده محمد امین افندی مدرسه جزری قاسم خارج ٩٢ داخله
[illegible] محمد افندی مدرسه ثالثه اخی چلبی خارج ٩٦ حرکت خارج
[illegible] السید محمد اسلام افندی مدرسه‌سی یونس پاشا خارج ١٢
[illegible] ماه مزبورک یکرمی بشنجی کونی حرمین الشریفین
قاضیلری و [illegible] شام شریف قاضیسی و [illegible] حجاج مسلمین
استانه‌یه [illegible] شام شریفدن [illegible] کلدکده
اون طقوز کون اقامت بعده اسکندرونه اون بش کون [illegible]
و کوچک علی اوغلو [illegible] سفینه‌لر ایله [illegible]
طرفنه [illegible] خلاف عادت شام شریفدن استانه‌یه [illegible] بش کونده
داخل اولمشلردر و بو ماه مزبورک یکرمی [illegible] غلطه
قاضیسی محمود افندی زاده محمد سعید افندی یه بیک ایکیوز سنه‌سی
ذی القعده الشریفه غره‌سندن ضبط ایتمک اوزره مصر قاهره قضاسی
توجیه اولنمشدر حق تعالی [illegible] توفیق احسان ایلیه آمین
و بو ماه مزبورک یکرمی [illegible] کونی [illegible] والیسی الحاج احمد پاشا حضرتلرینه

تحویل نوروز

سلسله علما

وينه ماه مزبورك بدنجي كوني مدينهٔ منوره قاضيسي كاتب زاده اسماعيل
افندينك [illegible] افندي يه باخط همايون خارج روسي احسان
همايون اولنمشدر وينه ماه مزبورك اون برنجي بازار ايرتسي كوني
مسند اعلم و شيخ الاسلام افندي معا قاپوخانه يه كلوب [illegible] همايون
ايچون محمود پاشا بلادن [illegible] دريا يه القا بعده ترسانهٔ عامره يه
كلوب قلونه لي دخي دريا يه القا ايليوب بعده ديوانخانه ده عظيم
ضيافت اولنمشدر وينه بوندن اقدم ارپه لق توجيه اولندقده سابقا
ازمير قاضيسي احمد شمس الدين افندي يه صماقو و علفلي ارپه ليغي توجيه اولنمش
ايكن عدم قبولنه بناء باخط همايون اوزرلرندن رفع و طبيب خاصه
طبيبلردن حكيم صادق افندي يه بر وجه معيشت احسان همايون
اولنمشدر وينه ماه جمادى الاخرك اون دوردنجي پنجشنبه كوني حالا
روم ايلي قاضيعسكري عرب زاده صادق افندي دار بقايه رحلت
ايليوب يرينه حالا اناطولي قاضيعسكري محمد مكي افندي روم ايلي قاضيعسكري
اولمشدر و [illegible] زاده افندي [illegible] سيد احمد
افندي قسام و [illegible] عبد الحليم افندي وقايع كاتبي و قلعه خليفه سي
زاده حمد الله افندي اغا قپوسي كاتبي و سابقا وقايع كاتبي شيخ زاده ملا
ميري كاتبي [illegible] زاده افندي تذكره اولمشلر در وينه اوكون
برادر زاده يعقوب افندي اناطولي قاضيعسكري اولمشدر [illegible]
افندي الحاج احمد افندي كتخدا و فتوا اميني احمد افندي زاده افندي
تذكره جي اولمشدر وينه برادر زاده يعقوب افندينك ارپه ليغي [illegible]
قيصريه سني شيخ الاسلام افندي حضرتلري كندولرينه الوب [illegible]
سابقا مكهٔ مكرمه قاضيسي شيخ ملا افندي زاده عطا افندي يه [illegible]
اولمشلر وينه بوندن اقدم شيخ الاسلام اسبق ابراهيم بيك افندي
حضرتلري اغريبوزه نفي اولنمش ايدي ماه مزبورده اغريبوزدن بروسه يه
تحويل اولنوب بروسه ده اقامتي ايچون امر عالي ارسال اولنمشدر
و مخدوملري [?] مولوي [?] مصطفى بيك افندي دخي [illegible] اولان
ساحلخانه لرينه اذن همايون اولنوب ساحلخانه لرنده اقامته امر همايون
اولمشدر وينه شيخ الاسلام سابق دري زاده السيد عارف افندينك
ساحلخانه لرينك پنجره لرينك [illegible] ايچون اذن همايون اولمشدر
وينه ماه مزبورده [illegible] درياغازي حسن پاشانك دونناي همايون
ترجماني اولان [illegible] بيك افلاق ويوده ليكي ايچون [illegible]
اولندقي حالده ضربخانهٔ عامره صرافي پترا كي نام ملعون كمال
مرتبه خيانتي [illegible] ماه افلاك ويوده سي مزبور صراف [illegible]
[illegible] اولوب و بعض تحريراتي ارسال اولنوب و ضربخانهٔ عامره ده
اولان خيانتي مسموع [illegible] اولدقده باخط همايون [illegible]
[illegible] اموال و اشياسي اخذ و قبض و محاسبه لريني رؤيت
[illegible] اولان جميع [illegible] تحرير اولنمسي ايچون

ترسانهٔ عامره دن بر قليون تنظيم اولنوب يوم مزبورده مزبور الحاج احمد
چلبي‌نك اوكنه راكب اولوب مهترخانه سي چاله رق [illegible] بهر طرفنه
روانه اولمشلر در حق تعالى سلامتله [illegible] ايليه آمين وينه ماه
مزبورك يكرمي برنجي كوني سابقا مكهٔ مكرمه قاضيسي شيخ ملا افندي زاده
عطا افندي يه اسكي شهر ارپه ليغي رجب غره سندن توجيه اولنمشدر و
سابقا مدينهٔ منوره قاضيسي چاوشباشي زاده احمد افندي يه طرابلس شام
ارپه ليغي رجب غره سندن توجيه اولنمشدر و سابقا ازمير قاضيسي
عبد الرحيم افندي يه لفكه [?] و سابقا [illegible] قاضيسي [illegible] زاده [illegible]
افندي يه [illegible] و سابقا قدس شريف قاضيسي [illegible] حسين اغا زاده
[illegible] محمود افندينك [illegible] و سابقا ازمير قاضيسي شمس الدين افندي يه
صماقو و علفلي توجيه اولنمشدر وينه ماه جمادى الاولينك يكرمي بشنجي كوني
عبد الله پاشا زاده سعيد بيك چاوشباشيلقدن عزل اولنوب يرينه حالا ترسانهٔ
عامره اميني اولان [illegible] زاده عطا بيك افندي چاوشباشي اولمشدر
يرينه سابقا ضربخانهٔ عامره اميني و حالا شهر اميني اولان محمد بيك افندي
ترسانهٔ عامره اميني اولمشدر و يرينه حقي بيك افندي شهر اميني
اولمشدر وينه ماه مزبورك يكرمي التنجي كوني حالا بوستانجي باشي
الحاج حسين اغا عزل يرينه خاصكي اغا اولان ارناود اغا زاده احمد اغا
بوستانجي باشي اولمشدر و يرينه فرهاد اغا خاصكي اغا اولمشدر
و بوستانجيلر اوطه باشيسي مصطفى اغا عزل يرينه بوستانجي باشي اغانك
قرنداشي ارناود اغا زاده محمد صادق اغا بوستانجيلر اوطه باشيسي
اولمشدر و يرينه خاصكي خزينه دار علي اغا باش خاصكي اولمشدر
وينه بوندن اقدم [illegible] اوسته سي [illegible] اوغلي الحاج محمد اغا ايله
بيك اوسته سي طوپال اسماعيل اوسته [illegible] جزيره سنه نفي
اولنوب بعده ماه مزبورده اطلاق اولنوب بعده يوم مزبورده
ينه [illegible] اوسته سي مزبور الحاج محمد اغا عيال و اولادلريله [illegible] سنوبه
نفي و بيك اوسطه سي طوپال اسماعيل اغا كذلك عيال و اولادلريله
[illegible] نفي اولمشلر در وينه ماه مزبورك يكرمي [illegible] كوني [illegible]
[illegible] و قاضيلر [illegible] كتخداسي اولان الحاج قاسم افندي بروسه يه
نفي اولمشدر وينه ماه مزبورك يكرمي سكزنجي كوني سابقا [illegible]
ويوده سي [illegible] اولان [illegible]
ايليوب سلطان كتخداليغي و مطبخ عامره اماني [illegible] سابقا
[illegible] وزيرك خزينه داري الحاج صالح اغا يه و مطبخ عامره اماني
[illegible] محمد پاشا كتخداسي يوسف اغا يه توجيه اولنمشدر

وقايع شهر جمادى الاخره سنه ماتين و الف

وينه جمادى الاخره غره سي جمعه كوني اولوب اول كون ترسانهٔ عامره
ده [illegible]
[illegible] اولوب [illegible] اولنمشدر وينه ماه
مزبورك بشنجي [illegible] كوني [illegible] اولوب [illegible]
ايلچيسي [illegible] همايون اولوب [illegible]
[illegible] اولنمشدر
وينه

باخط همايون ... بنا دفتردارشق اولوب حالا دفتر امینی اولان حسن افندی
تعيين اولنوب انلر دخی اشبو الامر محاسبه لرینی رؤیت ایچون مزبورلر
اورتاقلرینی و عونه لرینی و اقربالرینی بالجمله دفترخانه یه حاضر و احضار
و بر طرفدن قوناقلرینی باصوب و یالیلرینی باصوب بالجمله اموال
و اشیالرینی تحریر ایدر ایکن طربیه ده اولان یالیسنده اولان انواع
دورلو اشیا و مایتعلق ... و ... بوز عدد ملوکیت ...
چقوب جمله سنی طربیه ... نقل اولنور ایکن مزبور طربیه ده اولان
یالینک ایچنده بیک بشیوز ذراع عرصه اوزرینه مجدد بنا و احداث
ایلدیکی کتبخانه ایچنده ... الماس ... و ...
... ایله ... و ... الماس و لعل و یاقوت و زمرد
ایله مرصع ... و ... انواع دورلو سیم و زر ... و اصغرلر
بالجمله اخذ و کتبخانه ... اولنوب و سائر مجوهرات ...
اولنوب ... الماسلی ملوکه مخصوص ... جقوب ...
اخذ و طرف همایونه ارسال اولنوب و ... عدد کورجی جاریه سی
و ... دورت عدد اسلام ... کورجی جاریه سی اولدیغی مسموع
همایون اولدقده ماه مزبورک ... طقوزنجی ... غلطه دیوان
... اولنوب ... اولکون مزبور ... سنه ...
... الدیوان صراف مزبورک ... بدننده جدا ...
... ارباب دیوانک منظورلری اولمشدر ...
... بلرینی اوتاقلری ایله رؤیت اولنه ... المکرر
اولنوب ... ماه مزبورک یکرمی اوچنجی جمعه ایرتسی ... همایون
اخراجی ... اولوب اولکون ... غضنفر ... پادشاه روی
زمین خلد الله خلافته الی یوم الدین سلطان البرین و خاقان البحرین
السلطان بن السلطان السلطان عبد الحمید خان افندمز حضرتلری
معتاد قدیم اوزره بابی کوشکنه نزول و صدر اعظم یوسف پاشا
و شیخ الاسلام مفتی زاده احمد افندی حضراتی ... همایونه ...
بعده طرف همایوندن دعوت ایچون ... ارسال اولنوب
... حاضره ده باشی ... اولنوب استقبال ...
... حسن ... حضرتلری دعوت همایونه اجابت و درعقب ...
... آنلر دخی الای عظیم ایله مهترخانه سنی چالارق ...
... اسکله سی اوکنده تشکرلری ... و ... چکدرمه ...
... حضور همایونده ...
و معتاد قدیم اوزره ... وزارت ... بعده جمله ...
معتاد قدیم اوزره علی مراتبهم ... ... اولنوب بعده صدر اعظم
و شیخ الاسلام افندی حضراتی ... حسن پاشا ایله ...
باشه وارده ... مهترخانه سنی چالارق الای ایله
بابی

39

بابی کوشکی اوکندن ... شو ... قوزلو افندمز حضرتلرینی ...
بعده ... و طوبلر آتیلرق عظیم ... ایله ... اوکنده تشکرلرینی
صدر اعظم ایله شیخ الاسلام افندی حضراتی صندال همایونه ...
بابی اسکله سندن ... سوار و ... نزول بعده
عظیم ضیافتلر بعد تمام الطعام معتاد قدیم اوزره دولتمدار همایون ...
... علی مراتبهم مکرم اولمشدر بعد تمام المرام
بعده صدر اعظم و شیخ الاسلام افندی حضراتلری ایله ...
صندال همایون سرای ... اولنوب بالجمله دولتمای همایوندن
معتاد قدیم اوزره طوبلر آتلمشدر لکن صدر اعظم حضراتلرینک
طوب آتلمق ... بوکونه تخصیص ... ماه مزبورک ...
کتخدا ... باش خلیفه سی حسن افندی بولندیغی ... صدر سابق ...
حضرتلری ... نفی ایدوب بعده صدر اعظم ... حضرتلری ایله
خلفه سی ... نفیدن اطلاق و ... باش خلیفه ایدوب بعده یوم
مزبورده کتخدا کاتبی ... افندی عزل ... مزبور باش خلیفه حسن افندی
کتخدا کاتبی اولمشدر و ... افندی ... باش خلیفه اولمشدر
و ... ماه مزبورک یکرمی ... ظاهر ...
افندی ... اولدیغی ... باخط همایون
چاوش مباشرتیله مزبوری اخذ و ... نفی ابدی اولنوب وزره دن
نفی و اجلا اولمشدر و ... اولکون بولندن ... نفی اولنان
... الحاج قاسم افندی ... بولندن ... نفیه
کوتورن چاوش مباشرتیله ... نفی و اجلا اولمشدر ...
چاوشان مزبورانه ... وزره ...
... طرفندن تسلیم ایلمشدر و ... یوم مزبورده شیخ الاسلام
اسبق ... زاده السید محمد عارف افندی حضرتلرینک ...
... اذن اولمشدر ... باخط همایون ...
... منع اولمشدر ... حق تعالی ... امداد ... امین
... همایون ... قبل الجمعه ... صلیبه ...
عظیم ایله مهترخانه سنی چالدرق ... الای عظیم ایله ... اوکنده
تشکر ... اولنوب بعده باخط همایون رجب المرجبک
... غره سی جمعه ایرتسی اولنوب ... حمله سی
... ساعت ... طوب آتوب ... مأمورلری
روانه اولمشدر حق تعالی ... احسان ایلیه امین بالعین
لکن بو سنه ... اول مرتبه ...
بعض محلرده اجرای ... اوزره ...
... واسکداره ده ... جوق اولوب حتی اسکداره ده ...
باصوب ... بعض ... اولوب ...
... اموال و اشیالرینی غارات ایدوب ...
... ایله ... اولمشدر ... ده تفصیل ...
اولنمز حق تعالی دولت همایونه ... امین

وقایع شهر رجب المرجب سنه مائتین والف

وبو ماه رجب الفردنك غره سی جمعه اولوب فال خیر اولمق اوزره ابتدا بابه مکه مکرمه و موالی عظام و موالی دوریه توجیهاتلری و سلسله مدرسین کرام ایله ایراد لوم اوله غره مزبورده توجیهات حادثه [illegible] مفتی زاده عبدالله افندی یه بیك ایکیوز سنه سی محرم الحرامنك [illegible] کوننده ضبط ایلمك اوزره مکه مکرمه پایه سی احسان همایون اولنمشدر خارجه [illegible] و بو سلیمانیه مدرسی [illegible] مصطفی پاشا زاده السید ابراهیم افندی یه بیك ایکیوز ذی القعده سی غره سنده ضبط ایلمك اوزره خواص رفیعه قضاسی توجیه اولنمشدر [illegible]

[illegible]

وبو سنه مزبوره رجب الفردنك [illegible] اولوب [illegible] وزیر اعظم [illegible] غازی حسن پاشا [illegible]

[illegible]

وبنه ماه رجب الفردک اون ایکنجی چهارشنبه کونی معتاد قدیم اوزره سرای همایونده
مشایخ سلاطین عظام وائمه وخطبا قرائت قرآن عظیم ودعا وثنا وبعد اطعام
الطعام والمراسم حضور همایونلرنده خرقهٔ همایونه مأمور اولنلره خلعتلر الباس
وصره امینی حسن آغایه صرهٔ همایون تسلیم وسرای همایوندن محفل شریفی
اخراج ووالای عظیم ایله محفل اوکنده تکبیر وتهلیل اولنه رق باغچه قپوسندن
وزیر اسکله سندن چکدیریه وضع وصلیه تیمور ولو پیرا توپ قنبل عمره
اسکدار اسکله سنده تنکرانزار ولو پیرا توپ وصرهٔ همایونی طلشره اخراج
ومعتاد قدیم اوزره آلای عظیم ایله چیملرینه نازل اولوب رمضان طرازی
کیجه وکوندوز شنلکلر وملعبه لر اجرا اولنوب ماه مزبورک یکرمنجی پنجشنبه کونی
بعد صلاة صبح چادرلر یوکلری یوکلدوب یوله روانه اولنوب اوکلوز قنده
بکلک منزره یه دکین بنلش اولوب چهارشنبه محلدن شوکتلو افندیمز حضرتلری
منزلدن حضوب شوکت وعظمتی ایله شیجرهٔ وداع اوکندن کچوب اوطاق همایونه
تشریف ایله امر همایونلریله صرهٔ همایون امینی حسن آغا حج قالنوب بعده
مکهٔ مکرمه قاضیسی داغستانلی ابراهیم افندی بیوک قاوق وصوف فراجه ایله
بعده مدینهٔ منوره قاضیسی کاتب زاده اسمعیل افندی کوچک قاوق ایله وبنشایله
اتلره سوار وسائر حجاج مسلمین علی مراتبهم آلای عظیم ایله شیجرهٔ وداع
اوکنده شیخ افندیلر دعا وبعد الدعاء صره امینی آغا شیخ افندیلره فراجه لر
صوف فراجه لر وعطیه لر اعطا اولنوب بعده یوله روانه اولنمشلردر بو سنهٔ
مبارکه ده حجاج مسلمین سائر سنه لرده زیاده اولوب حتی قرق بیش عدد
تخت الروان تعداد اولنمش وبو سنه ده جمعیت کبرا سائر سنه لردن
زیاده در دیو خبر ویررلر حق تعالی جمله حجاج مسلمینه بر ده وبحرده سلامتلر
احسان ایلیه آمین وبنه اوکون صرهٔ همایون قالوبنی اثره سقاباشی
آغالرک چادرلری کلوب بیوک سقاباشی آغانک بارخانه سی
جبه ریاضت یه دکوچک سقاباشی قوری آغانک بارخانه لری قوناق
سرای اوکنده وضع اولنوب ماه مزبورک یکرمی یدنجی معراج کیجه سی
قندیلمشاره لر تزیین دایرتبه پنجشنبه کونی بعد طلوع الشمس ساعتبرده
شوکتلو عظمتلو قدرتلو پادشاه روی زمین خلد الله خلافته الی یوم الدین
افندیمز حضرتلری شیجرهٔ وداع قارشوسنده اولان برمقلق ایچنه تبدیل
کلوب ومعتاد قدیم اوزره سقاباشی آغالر شیجرهٔ وداع اوکنده
ایندوب دعا وثنا بعد اتمام الدعا شیخ افندیلره عطیهٔ پادشاهی کلدن
همایون اولوب بعده آلای عظیم ایله جمله یه وداع ایدرک یوله روانه
اولنمشلردر وایکی سقاباشی آغالرک داعلرینه اوزن رعد وتحود الروا
ومحافظ اولوب وحجاج مسلمین ایله یوله روانه اولنمشلردر حق تعالی
جمله لرینه سلامتلر احسان ایلیه آمین وبنه ماه مزبورده باامر همایون
بالجمله قاضیلر قپوکتخدالری وارب لفظ قپوکتخدالرینی شیخ الاسلام
قپوسنه احضار وجمله یه قضاة ونواب قپوجخه لری التماغ
اوزره امر همایونی تفهیم وجمله سمعا وطاعة دیوب بو منوال

اوزره

41

جمله راضی اولمشلر ایکن بو نزد اقدم قاضیلر قپوکتخداسی اولان ناسم افندینک
کتخداسی حافظ طمع تمامندن ناشی بنه قپوجخه لری اخذینه جسارت
ایلدیکی اشکار اولمغله لاجل التأدیب دیمتوقه نام محله نفی واجلا
اولنمشدر وبنه ماه مزبورده مدقلوناقری وطوبخانه ناظری اولان
سلیمان آغا طوبخانه نظارتندن عزل اولنوب برینه سابقا خلیج وبوده سی
الحاج مصطفی آغا طوبخانه ناظری اولمشدر ومزبور سلیمان آغانک
مدقلویه عجالة نفی ایله ... اولنمشدر وبنه ماه رجب الفردک یکرمی
طقوزنجی کونی تاریخیله مورخ وارد اولان خط همایون شوکتمقرون
احسان همایون اولنان پایه لر بیانینده در سابقا قدس شریف پایه سیله
اسکداردن معزول اولان استاذ کل فضیلتلو کریملی الحاج خلیل افندی
حضرتلرینه بیک ایکیوز سنه سی شعبان المعظمک اوننجی کوندن ضبط
ایلمک اوزره مکهٔ مکرمه پایه سی باخط همایون احسان همایون
اولنمشدر وبنه ماه شعبان المعظمک یکرمنجی کوندن ضبط ایلمک اوزره
سابقا خواص رفیعه قاضیسی حمیدی زاده استاذ کل فضیلتلو مصطفی
افندی حضرتلرینه مکهٔ مکرمه پایه سی احسان همایون اولنمشدر
وبنه سابقا یکیشهر فنار قاضیسی استاذ کل فضیلتلو مفتی زاده السید
افندی حضرتلرینه بیک ایکیوز رمضان المبارکک غره سندن ضبط ایلمک
اوزره مکهٔ مکرمه پایه سی احسان همایون اولنمشدر لکن بو نزد
اقدم ماه جمادی الآخرک غره سنده شیخ الاسلام افندی حضرتلرینک قرنداشی
عبدالله افندی حضرتلرینه بیک ایکیوز بر سنه سی محرم الحرامی یکرمنجی
کوندن ضبط ایلمک اوزره مکهٔ مکرمه پایه سی احسان همایون
اولنمش ایکن بو دفعه تاریخ همایونلرندن موخر ورود ایدن حلم افندیلره
مکهٔ مکرمه پایه لری ظهورنده مزبور عبدالله افندینک پایه سی تنجیز
اولنوب بیک ایکیوز سنه سی شعبان المعظمک غره سندن پایهٔ مزبوره اعتبار
اولندی وا... کنلو افندیمز حضرتلری عطایا اعتبار بیوررلر حق سبحانه
وتعالی حضرتلری وجود همایونلرینه عافیت وهر حالده موفق بالخیر ایلیه آمین

وقایع شهر شعبان المعظم سنه مائتین والف

بو نزد اقدم ماه رجب الفردک غره سی تقویم یلره کوره جمعه ایرتسی اولوب لکن
طرابزون طرفندن کلن بعض سفاین رئیسلری پنجشنبه کیجه رجب شریفک
غره سنی رؤیت ایلدکلرین دیو مجلس شرعه حاضر اولدقلرنده حالا قاضی استانبول
درویش افندی حضرتلرینک حضورلرنده غرهٔ رجب المرجب پنجشنبه دن
اثبات وحکم اولنوب بو تقدیرجه تکمیل ثلثین ایله شعبان المعظمک
غره سی جمعه ایرتسی اولدیغی اعتبار اولندی لکن تقویم یلره کوره غره
بازار ایرتسی اولوب ادکون سابقا شیخ الاسلام مرتضی افندی حضرتلرینک
دامادلری وموالیء عظامدن سابقا ازمیر قاضیسی محمد جاوش زاده
شمس الدین افندی حضرتلری بو نزد اقدم حریق کبیرده محترق اولان صاری
موسی جامع شریفنی مجددا بنا واحیا بیوروب یوم مزبورده صلاة ظهری
جمعیت کبرا ایله ادا بعد صلوة الظهر شیخ عبد الصمد افندی کورسیه چیقوب
وعظ ونصیحت وجامع شریفک بناسی حقنده اولان احادیث شریفه دن
قال النبی علیه السلام من بنی لله مسجدا بنی الله له بیتا فی الجنة او کما
صدق رسول الله وبونک امثال حدیث شریفلر وذکر ایله دعا اوله رق ...

و بنه خان اسكدار قاضیسی كبری زاده السید اسمعیل افندی حین حكومتلرنده
اسلافلرینك اثرینه تتبع و بین الاهالی حسن زندگانه سعی دخی اولمیوب
و كندو فرزندی سندن بعض شنیع احداث و قوی بیشتره حركات ناشایسته ده تلی انكار
و خدام محكمه یه دائما انتفا ایله معامله ایدوب ... اشیا و وزر ... سنه مرداوله
براتلی كفر و تلك اسلیمی اناطولی قاضیعسكری طرفندن مهرلنوب
مهر مزبوری كسوب و اتوب بعده تحریره تعیین اولنان ...
كاتبی خدلی افندی ماده مخصوصی تحریر ایدر ایكن بنفسه اسكداردن
كندی بنوب و كاتب مرقومه ضرب شدید ایله ضرب و جریحه
اخذ ایرلتی جهارشنبه كونی امر ولی النعم ایله مدرسین كرامدن
قیوق بك زاده مكی بك افندی اسكداره قسم تعیین اولنوب
و حضور ولی النعمیه ... بعده اسكداره
كلدكده اوج كون محكمه یه ... كاتبلری و محضرلری و دعواجیلری
رد ایلدیكی و حركات نامرضیه سنه بناء و باشارت علیه و بافرمان
عالی چاوش باشی تبدیل محكمه دن اخذ و برسه ده اقامته امر عالی
صدور و برسه مدرسی تمام اولنجه بافرمان عالی سابقا اسكداره نائبی
و حالا اغا بیوسی اولان سلیمانیه مدرسی قلعه خلیفه سی زاده
محمد امین افندی نائب نصب اولنمشلردر و محمد امین افندینك برسه
مزبور مكی بك افندی اغا بیوسی كتابتنه تعیین اولنمشلردر
و بنه یوم مزبورده ... سلطان باشی دراو ... عالی كرمه
ایتدوب ... اولنمشلردر و بنه ماه رمضان المعظمك
اون ادنجی ... كون آیدوس ... و بحمد
مامور اولان سر بوابین درگاه عالی عبد الغفار اغا ...
احضار و اعمال ایتدردكی ... و اموال ...
جاتخی اشكار اولنمد ... سرای همایون ... سر
بدنندن افتراق و ... ایله بدنینك اوزرینه ... بكسمه
قویوب و اموال و اشیاسی میریه اخذ اولنمشدر و بنه ماه مزبورك
اون بشنجی لیله براتی اولوب بو ... صدر اعظم یوسف
حضرتلری ... مقداری افراز و ...
بیكس و اختیاره علیا اولان صدر اعظم ... لو ... زوج
... اولوب و ... عدد ...
كسنه لره حضورلرنده لیله مباركه ده ارسال ایتدروب
و هر برلرینه ... دخی زیاده انعام و احسان
و هر برلرینه ... شهریه و سنه ده ...
... اولوب و ... وفات
... اوزره ...
اولماق اوزره نظام ... خصوصا ...
كسنه موفق اولماشدر ... حق سبحانه و تعالی ...
مرحمت و شفقت ... هر حالده موفق بالخیر ایلیه امین یا معین
و بنه ماه مزبورك اون ... بازار ایرتسی كونی ...
... تبدیل ... و ... مكتوب

معزول اولمشلردر و بنه ماه شعبان المعظمك یكرمنجی پنجشنبه كونی
اسلامبول قاضیسی و نقیب الاشراف اولان درویش افندی
اسلامبول قاضیلغندن و نقابتدن عزل و كلیبولیه نفی اولنوب
برینه سابقا اسلامبول پایه لو كامل ملا افندی حضرتلری نقیب الاشراف
اولمشلردر و مقام شیخ الاسلام ولی افندی زاده
حضرتلرینه اسلامبول پایه سی اولمشدر و سابقا مكه مكرمه
قاضیسی مصطفی عاشر افندی حضرتلری اسلامبول قاضیسی اولمشلردر
حق تعالی جمله یه سلامتلر احسان و هر حالده موفق بالخیر ایلیه امین
و بنه ماه مزبورك یكرمی برنجی جمعه كونی وزیر كتخداسی سلیمان ... افندی
عزل برینه رئیس بولنان خیری افندی وزیر كتخداسی اولوب برینه حالا
چاوشباشی اولان ابو بكر پاشا زاده عطا بك افندی رئیس اولوب
برینه روحی سلیمان اغا چاوشباشی اولمشلردر و بنه ماه مزبورك یكرمی
بشنجی صالی كونی ... مواجهی سرای همایوندن اخراج اولنوب عفو
پادشاهی احسان همایون اولمشدر

و قایع ...
بیك ایكیوز سنه سی ماه رمضان شریفك غره سی تكمیل تلقین ایله
بازلمه ایرتسی اولوب و كیجه مناره لرده ... و صلوات اوقندی
ادا و یوم الاثنین صائم اولمشلردر ... كیجه سی التی ساعت
یكرمی طقوزده قیلنمش اولوب ... یكرمی اوجنجی كیجه سی
تمام برساعت اخر كیجه سی بر ساعت اون التی دقیقه ده تمام
و اون التنجی كون تموز اولوب و صلاة عیدك ... ساعت ایكی
دقیقه ده ادا اولنمشدر و بنه ماه مزبورك بشنجی جمعه كیجه سی معتاد قدیم
باب ... افطار دعوتنه بداوت اولنوب اولامشایخ ... ایرتسی
شیخ الاسلام افندی حضرتلری بعده علما ... دعوتلری عقیب افطارده
بر معتاد قدیم ... دوام عمر پادشاه ... دعایه مشغول
اولمشلردر ... شیخ الاسلام عرب زاده عطاء الله افندی
مشایخ سلاطینی دعوت و بعد الافطار ... ایدوب احمد بو منوال اوزره
شیخ الاسلام افطارینه دخی نظام ویرلمشی ایكن بو سنه مباركه ده
شیخ افندیلر افطار شیخ الاسلام دعوت اولنیوب ...
... اولوب ...
... عدم ... ماه مزبورك اون بشنجی
كونی تقبیل خرقه رسول اكرم صلی الله علیه و سلم ده معتاد قدیم
تعظیم و تكریم ایله تقبیل بعده ... اوزره
اولمشدر ماه مزبورك یكرمی برنجی كیجه سی ...
و شوكتلو عظمتلو افندیمز حضرتلری معتاد قدیم اوزره صلاة تراویحی ایچون
جامع شریفنده ادا بعده ... صدر اعظم شیخ الاسلام افندی
حضرتلرینه اولكی افطار و معایده اولنوب ... كونی شیخ الاسلام
افندی ... معایده یه ... معتاد ... اولنوب
حق تعالی حضرتلری جمله یه ... ایلیه امین بحرمة سید المرسلین

بكلربكی مناره هدمی

و یشه ماه رمضان شریفك یدنجی بازار كونی بعد صلاة الفجر ساعت
اون ایكیده عظیم یغمور و رعد و برق ظهور ایدوب شوكتلو عظمتلو
پادشاه روی زمین خلد الله خلافته الی یوم الدین سلطان عبد الحمید خان
افندیمز حضرتلرینك بكلربكی نام محله‌ده مجدداً بنا و احیا بیوردقلری
جامع شریفك مناره‌سنه یلدیرم اصابت و [illegible] ایدوب
و بعض جام و محفلك بر و بره‌سی كوروب سی پاره لنوب [illegible]
ایرتسی كون جمله تعمیر اولنوب مناره‌یه اسكله قورلوب بالجمله هدم
و مجدداً مناره‌نك بناسنه مباشرت اولنمشدر و یشه ماه مزبورك
اون دردنجی بازار كونی كونكلو مصطفی آغا جبه‌جی باشیلقدن عزل
اولنوب یرینه سابقا اون دفعه جبه‌جی باشی اولان [illegible] آغا
جبه‌جی باشی اولمشدر و یشه ماه مزبورك یكرمی برنجی بازار كونی
قول كتخداسی آغا عزل اولنوب یرینه [illegible] آغا قول كتخداسی
اولوب علی مراتبهم [illegible] اولمشدر و اول كون دركاه عالی یكیچری
آغاسی یوسف آغا بعد السلام باش چوقداری اولان مصطفی آغایی چراغ
و [illegible] چورباجی‌لر [illegible]
ایله [illegible] اولمشدر حق تعالی حضرتلری جمله‌یی مراد مقصودینه نائل ایلیه آمین

جبه‌جی باشی عزل و نصب

قول كتخداسی عزل و نصبی

۳٦

وقایع شهر شوال المكرم سنه مائتین و الف

معایده

بیك ایكیوز سنه‌سی ماه شوال المكرمك غره‌سی چهارشنبه كونی اولوب
اوكیجه سرای همایونه صدر اعظم و شیخ الاسلام و سائر علما و رجال دولت حاضر
اولوب بعد صلوة الصبح معایده و دامن بوس حضرت شهریاری ایله مشرف
بعد اتمام المعایده و المراسم صلوة عیده بر معتاد قدیم سلطان احمد جامع
شریفنده ادا اولنوب [illegible] كوشكی و ایكنجی پنجشنبه كونی
كاغدخانه [illegible] صدر اعظم یوسف پاشا
و شیخ الاسلام مفتی زاده احمد افندی حضرتلری معاً یالی كوشكنده ضیافت اولنوب
[illegible] نزول بعده معاً حضور همایونه تشریف بر معتاد قدیم
دامن بوس حضرت شهریاری ایله مشرف و بعد اتمام المراسم اذن همایون
ایله شیخ الاسلام افندی حضرتلری بر چفته [illegible] بكلربكی نام محله
[illegible] سلطانه بر روانه و صدر اعظم حضرتلری [illegible] اولوب
بر معتاد قدیم [illegible] عظیمه [illegible]
[illegible] جمعه كونی [illegible]
جامع شریفنده اولوب بعد صلوة الجمعه اسكی سرای [illegible]
اولوب [illegible] حق تعالی حضرتلری [illegible]
و یشه [illegible] قرطال نام قصبه تابع [illegible] نام كفره
قریه‌سی عید شریف [illegible]
كلوب [illegible] اغیاردن خالی [illegible] و سكانی جمله [illegible]
صلوة عید ادا ایچون [illegible]
غنیمت [illegible] قریه مزبورك دورت طرفندن آتش [illegible] بعده [illegible]
اهالیلری [illegible]
[illegible] اشقیاء مزبور [illegible] جمله [illegible]
[illegible]
[illegible]

احراق [illegible]

جمله

جمله قریه مزبورك دكانلری و ساحل [illegible] اولان [illegible]
و [illegible] مقداری خانه‌لر بالجمله محترق [illegible] بر كوشه‌ده [illegible]
[illegible] خلاص بولمشدر و یشه ماه مزبورك ایكنجی پنجشنبه
كونی سابقا صدر اعظم محمد پاشانك [illegible] اولان
حسین بیك دار بقایه رحلت ایلمشدر رحمه الله یرینه اندرون همایونده
ركابدار آغا اولان [illegible] بیكلكی ایله چراغ و یرینه
[illegible] محمد آغا ركابدار و یرینه درویش افندی زاده درویش
بیك دلبند آغاسی و یرینه [illegible] آغاسی و یرینه [illegible]
احمد آغا [illegible] اولمشدر و یشه ماه مزبورك [illegible]
كونی توجیهات ایچون رجالی قپویه دعوت و توجیهات مناصب اولمشدر
اولا كتخدای صدر عالی و رئیس و سائر قپو رجالی جمله ابقا [illegible]
عزل یرینه [illegible] ملا احمد پاشا داماده حسن افندی‌یه توجیه
و شق اول و ثانی و ثالث ابقا و كتخدای سابق [illegible] افندی‌یه
سابقا دفتردار سلیمان راشد افندی دفتر اماتی [illegible] ضربخانه [illegible]
ابقا ارپه اماتی [illegible] بك افندی‌یه [illegible] محاسبه جیلكی
[illegible] افندی [illegible] مقابله جیلكی بهجت زاده مصطفی افندی‌یه
حرمین محاسبه جیلكی كنعان افندی‌یه [illegible] یكیچری كاتبی عارف بك افندی‌یه
سپاه كاتبی حلیم [illegible] شهری افندی‌یه [illegible] سلحدار كاتبی [illegible]
سابق ابراهیم افندی‌یه [illegible] محاسبه جیلكی ازمیرلی احمد افندی‌یه
[illegible] بارودخانه نظارتی [illegible] محمد آغایه [illegible] موقوفات جیلكی
[illegible] محمد [illegible] افندی‌یه [illegible] معرف شهریاری كاتبی سابقا مكتوبجی
باشی خلیفه‌سی سعید افندی‌یه [illegible] تذكره جیلكی یوسف افندی زاده [illegible]
شفیق افندی‌یه [illegible] طوپخانه نظارتی [illegible] آغا [illegible] زاده
عبد الفتاح بك افندی‌یه [illegible] كوچك روزنامه بكر پاشا زاده سعد الدین بك
افندی‌یه [illegible] بارودخانه نظارتی [illegible] افندی‌یه [illegible]
مقابله جیلكی مصطفی [illegible] افندی‌یه [illegible] كوچك اوقاف [illegible]
[illegible] حرمین مقاطعه جیلكی كامل مصطفی افندی‌یه [illegible]
[illegible] مصطفی شوقی افندی‌یه [illegible] مقاطعه جیلكی [illegible]
[illegible] سعید افندی‌یه [illegible] كاتبی [illegible]
[illegible] افندی‌یه [illegible] علی پاشا زاده حسن نجیب
بك افندی‌یه [illegible] كاتبی درویش محمد افندی‌یه
[illegible] افندی‌یه [illegible]
[illegible] محمد افندی‌یه [illegible] بارودخانه نظارتی [illegible] زاده
جزیه كاتبی حسن افندی‌یه [illegible] نظارتی [illegible] حاجی محمد افندی‌یه
ترسانه‌ده [illegible] باشی احمد آغا [illegible] طوپ عربه‌جیلر كاتبی
[illegible] باشی زاده احمد بك افندی‌یه [illegible] ترسانه‌ده انبارلر نظارتی
جزیه‌دار حسین افندی‌یه [illegible] تذكره جیلكی درویش افندی زاده
سعید افندی‌یه [illegible] كوچك قلعه تذكره جیلكی [illegible] پاشا حضرتلری عبد الرحمن
نجیب بك افندی‌یه [illegible] خاص مقاطعه جیلكی [illegible] پاشا زاده عبد الغنی
بك افندی‌یه [illegible] باش مقاطعه [illegible] زاده عبد الله افندی‌یه [illegible]
مقاطعه جیلكی [illegible] پاشا زاده مصطفی عادل بك افندی‌یه
بروسه مقاطعه جیلكی [illegible] آغا زاده عبد القادر افندی‌یه

وفات [illegible]

توجیهات

[illegible]

اولوب مدار قبوله طوپچی قیزلار داماد چلبی ابراهیم افندی
کدا متاع ملکی ترحال کتخدا یوسف بک افندیه کاغد
بروت امانتی عرب افندیه ... امانتی صاحب افندی
... بغداد دفتردار سابق محمد افندیه ... رتبه سی
... توجیه اولنمشدر ... اغالرندن
... علم ... ازل و ثانی و ... کتخدالری
... اغالیغی حمزه پاشا کتخداسی محمد اغایه ... اغالیغی
... زاده محمد بک افندیه ... زاده
ابراهیم اغایه ... علی ... اغالیغی
... علی اغایه ... اغالیغی ...
... جی باشی ... داماد محمد اغایه ...
حافظ ابراهیم اغایه ... امانتی ...
... توجیه اولنمشدر ...
وبو ماه مزبورک ... کونی سلطان ... مدرسی ... افندی
سلطان احمد مدرسه سی مدرسی ... حافظ عثمان افندی دار بقایه
رحلت و حرکت خارج مدرسی ... مفتیسی ... افندی
السید محمد افندی دخی دار بقایه رحلت ایلمشلردر رحمهما الله تعالی
... حرکت ... ایله ...
اسمعیل افندی سلطان احمد مدرسه سی ... الی
ابراهیم ... باشا ... افندی
عبد الله افندی مدرسه سی ... سلطان خارج ٢٧ ... حمزه پاشا ...
ابراهیم افندی مدرسه سی ... حرکت ...
... محمد افندی مدرسه سی ... خارج ...
... زاده ... افندی مدرسه سی ... خارج ...
... زاده ... افندی مدرسه سی ... خارج ...
... مدرسه سی ... حرکت ...
... افندی ... خارج ...

وبو ماه مزبورک ... ساعت اوچ بچقده رستم پاشا
جامع شریفی قربنده ... دکانلر فوندان
... ایکی عدد دن زیاده دکانلر محترق اولمشدر
... اوطه سی ... محترق ...
باشی اولان ... باشی ...
اوطه سی ... محله نقل ... باشی ...
کوندوروب ... ترتیب ... مشدر
وبو ماه مزبورک ... فاسی ... مولانا اسمعیل
طرفندن ... مولانا اسمعیل ... داماد
وصاحب ... دخول ودوت ... طرفندن
دیوان ... سلطان سرای ... طوشدوروب ... ونفیسه
... باشی ... اولنمشدر ...
... قلعه ... اولدقده ... اولنمسی
وتفصیلی ... نقل ... ایله امین

دیه

وبو ماه مزبورک ... کیجه سی ساعت التیده
قره لی مسجدی محله سنده ... عامره امینی
محمد بکک وکیلخرجی ... اغانک خانه سی محترق اولمشدر
بوندن اقدم احراق کیرده محترق اولوب بو دفعه غایت ایله
مصنع یاپوب تکمیل وابجدی نقل اوچ کیجه یاتوب بعده
معاذ الله تعالی محترق اولوب ... خانه لرک
حافظ ... لری دخی ... مشدر وبو ... اغالردن
حالا اندرون همایونده خاص اوطه باشی صالح اغا فوت اولوب
یرینه غلطه سرای اغاسی عبد الله اغا خاص اوطه باشی اولمشدر
وانک یرینه اسکداری محمود اغا غلطه اغاسی اولمشدر
وبو ... اولکون اسکدار ... بارکیرجی
یعقوب ... مزارستان ... قولاغنه بر جوجوق
صداسی کیروب ... ایکی کون ... بر غلام
... دخی ... حق سبحانه وتعالی حضرتلری حفظ
ایلمش اصلا اول معصومه ... اصابت ایتمدن
... اسکدار محکمه سنه کتوروب
... حجت آلوب تعیین حاکم ایله اسمنی یعقوب
تسمیه ایدوب ... قدره الله تعالی
اولنه وبو صدر اعظم یوسف پاشا حضرتلرینک ...
... انحراف
واقع اولوب ماه مزبورک اونبنجی جمعه کونی بعد صلوة الجمعه
... ایوب ... مکه مکرمه ... محمد ... مصطفی افندی
حضرتلرینی ... احضار و خواصدن بعضلری ...
بعده ... فاقوم الباس ... عروس
عظیمه و خدمتلرینه ... احسان ومعززا ومکرما ارسال
ایلمشدر وبو ماه شوال المکرمک اون ایکنجی بازار کونی
... ضربخانه عامره و بعده شهر امینی و بعده ...
عامره امینی اولان محمد بکه اوچ طوغ احسان ووزیره
وزارت الباس اولنمشدر وبو ... اولکون ساعت بشده
... سرای همایون ... جمله ... احراق
ظهور ... دورت ... اولوب ... خانه
محترق اولمشدر و اولکون ... دخی ...
... رحمت ...
وبو ماه مزبورک اون ... مدرسی ...
مدرسی ... محمود افندی دار بقایه رحلت ...
اولدیلر ... احسان اولنمشدر رحمه الله تعالی علیه

وفات ... مسعود

و بیه ماه شوال المکرمک یکرمی دوردنجی بازار ایرتسی کونی بعد صلوة العصر
مدرسین کرامدن اوطه باشی زاده حافظ ابراهیم افندی فوت ایرتسی سالی
کونی تربه دفن ایدلمشلردر مزبور اوطه باشی زاده حافظ ابراهیم افندی
علمادن و فضلادن و متقی اولوب و [illegible] ایکنجی مسعودکی
اختیار و مولویت قبول ایتمیوب شاهزاده مدرسه سنی ایله تقاعد
اولوب رمضان شریف صیامدن صکره سته شوالی دخی صائم
اولوب یوم مزبورده سته شوال صیامی تمام اولدوغی صلاة عصری
مسیح پاشا جامعنده ادا ایتدکده اخشام قریب صائم اولدیغی حالده
دار بقایه رحلت و ایرتسی سالی کونی تربه دفن اولنمشدر رحمه الله
تعالی ونفعنا الله بشفاعته و بیه بوندن بوغاز ایچنده مجددا
بنا اولنان قلعه لردن بری قوملرده اولان قلعه نک بنا امینی اولان
الحاج عبد الباقی اغا عزل و قره برونده مجددا بنا اولنان قلعه نک
بنا امینی سابقا [illegible] زاده الحاج حسین اغا
عزل و بو ایکی قلعه نک حسابلرینی رؤیت و کشف اولنوب نظیف
افندی [illegible] الحاج سلیم اغا قلعتین مزبوره تعیین ماه مزبورک
اون اشنجی کونی بنا امینی تعیین اولنوب ایرتسی کون بنای مزبوره
روانه اولنمشدر و بیه ماه مزبورک اون التنجی پنجشنبه کونی
ینکیچری اغاسی عزل برینه [illegible] حسن اغا ینکیچری اغاسی اولنمشدر
و انک برینه زغرجی باشی قول کتخداسی اولنوب [illegible]
[illegible] و بیه ماه مزبورک اون یدنجی جمعه کونی
[illegible] اسکدارده عظیم یغمور یاغوب و عظیم سیل
کلوب بازارجیلرک [illegible] ماکولات
[illegible] سیل الوب دریایه القا ایلمشدر و بیه [illegible]
[illegible] حکیم باشی زاده علی بک [illegible]
اولوب [illegible] جامع مزبوره روانه اولنمشدر
و بیه ماه مزبورک یکرمنجی بازار ایرتسی کونی کتخدا کاتبی عزل
برینه سابقا [illegible] کاتبی اولان [illegible] زاده عبد الله افندی
کتخدا کاتبی اولنمشدر و بیه اولکون سابقا طوپجی باشی
الحاج محمد اغا [illegible] اولنمشدر و بیه ماه مزبورک یکرمی
یکرمی برنجی سالی کونی سابقا مکه مکرمه قاضیسی و [illegible]
پایه لی توفیق افندی یه قونیه قضاسی و طرابلس شام قضاسی
[illegible] توجیه اولنمشدر و [illegible] زاده عبد الله افندی یه
[illegible] خلیل افندی [illegible]
[illegible] و حمید زاده افندی یه [illegible]
مفتی زاده سید محمد افندی [illegible]
[illegible] مدینه منوره قاضیسی [illegible] زاده
افندی یه [illegible] توجیه اولنمشدر و بیه ماه مزبورک یکرمی [illegible]

پنجشنبه

نصب ... اغا سلیم ... قلعه لر بنا امینی

نصب ینکیچری اغاسی عزل ینکیچری

یاغمور و سیل

سیل ملوث

عزل کتخدا کاتبی

نصب طوپجی باشی

توجیه ...

جانب والیسی محمد پاشا الحاج

پنجشنبه کونی جانب والیسی اولان محمد پاشا حضرتلرینک جمله
الالیسی اون بش مقداری اتباع ایله چقوب کلیبولی ده
[illegible] نظام [illegible] مأمور [illegible] اوزره روانه
اولوب و عزلینی برنج کون صکره برقلیونه وضع و ارسال
اولنمشدر و بیه مصر قاهره طرفندن خبر مسرت ظهوری
بوندن اقدم قپودان دریا غازی حسن پاشا حضرتلری دونمای
همایون ایله اسکندریه یه نزول بعده [illegible] عبور
و نیل مبارکه [illegible] ایله رشیده
کلوب [illegible] صلاة عید [illegible] صلاة عیدی
ادا ایتدکده ایکن مصر بکلری طرفندن اون بش بیک عسکر
ایله [illegible] مصطفی بیک کلوب [illegible] عظیم جنک و جدال
و بالجمله عسکرلرینی منهزم و طوپلرینی ضبط و اموال و اشیالرینی
عسکره یغما ایتدردوکی خبرلرینی تحریر و صدر اعظم یوسف
پاشا حضرتلرینک ایکنجی سی ایله و تاتار ایله بو خبر مسرت ماه
مزبورک یکرمی ایکنجی چهارشنبه کونی دیوان همایونه واصل
و خوقدار مزبوره و تاتار اغاسنه خلعتلر الباس و اکرام
اولنمشدر حق تعالی [illegible] امین انشاء الله تعالی
و فتح ایله [illegible] و بیه ماه مزبورک یکرمی التنجی
بازار کونی [illegible] افندیمز حضرتلری چاملیجه نام محله بنش
ایدوب [illegible] اسکدارده [illegible] اسکله [illegible] اولنوب
سابقا شیخ الاسلام مرحوم شریف زاده محمد ملا افندینک
مخدوملری سابقا ازمیر قاضیسی سعید ملا افندینک [illegible]
نزول [illegible] افندیمز حضرتلری [illegible]
[illegible] ایله [illegible] بخوردان
ایله استقبال [illegible]
و عود و عنبر تبخیر ایدرک [illegible] باغ [illegible]
کتورلوب بعده [illegible] افندیمز حضرتلرینی [illegible]
سوار و جمله سی [illegible] و عودتده [illegible] روانه
اولمشلردر حق تعالی وجود همایونلرینی عافیت و صفالرینی
مزداد ایلیه امین و بیه ماه مزبورک یکرمی برنجی بازار ایرتسی
کونی مصر قاهره طرفندن کلان خبر مسرت اولکون [illegible]
دریا غازی حسن پاشا حضرتلری بوندن اقدم [illegible] مصطفی
بیکی یوز [illegible] صکره برفتح کره دخی عظیم جنکلری اولوب
و ملاعین مزبوره [illegible] ابراهیم بیک و مراد بیک حسن پاشانک
اوزرینه هجوم ایده جکی حالا مصر قاهره والیسی صدر اسبق
بیکن الحاج محمد پاشا [illegible] خبر [illegible] طرفندن

[illegible] همایون

مزبور ایکن محمد پاشا اوجاقلیلری کندولرینه بشدر پاشا ومولی الیکا
ژال ایله ایچمرودن محمد پاشا وطرهدن غازی حسن پاشا
عظیم جنک وجدال وملاعین مزبوری بوزوب بروجهله امکانی
بوله میوب منهزما ملاعین مزبورون وبقیه سیوفدن اولنلر
فراری فراره تبدیل ایلیوب وجوب مصر قاهره یه نزول وحالا
قپودان دریا غازی حسن پاشا مراد بیک خانه سنی ضبط ایدوب
وجده والیسی الحاج احمد پاشا ابراهیم بیکک قوناغنده ساکن
ساکن ومصری ضبط ایله کلدیکی خبرلرینی تاتارلری ایله میدان
عالیه خبر مسرتلرینی وتحریراتلرینی کتوردکلرنده مزبور تاتار
اغاسنه کورک البسه سی بویرمشلردر ویته بوندن اقدم قاسم
پادشاهی مولاهی تحصیل ایدرلرندن اظهار محبت ومودت ایچون ایلچی
اولاندن ایلچی بولنشمی ایچون دیوانه غلبه تنبیه اولنوب ماه
مزبورک یکرمی سکزنجی صالی کونی دیوان همایون بعده رکاب
همایونه معتاد قدیم اوزره بولوشوب وهدیه لرینی وتحریرلرینی
عرض اولنوب هدیه لری بتمش عدد صندیق ایچنده انواع
تحف وماینبغی شیالر والتون تپسیلر وانواع ضیوف
ومجوهرات ایله مزین الوان رخت ودرت یوز کیسه اقچه تیملو
مرصع ساعتلر وایکی عدد فیلدن وسائر اشیالری
عرض اولنلرنده مقبول همایون اولوب ایلچی مزبوره برتولکی
اعلا قرقه سمور البسی اولنوب وبش عدد اغا ومعیتنه بولکی
قاقوم کورکلر واوندن بش عدد اغا ومعیتنه یکلی شالی
فراجهلر وسائرلرینه مرسوم مجاوزاده معیتنه قفتانلر البسه
بویرمشلردر رفقالرینه تفصیل باندن اولنلرویته اوکوندن
دیوان همایونده عرض اولنان برحضرتلری صدراعظم بولنه
حضرتلرینه برمجوهر خنجر ایله برخط همایون کلوب مصر قاهره
اولان جنکک احوالی وغازی حسن پاشانک تحریراتی
جملاریرب دیوانده قرائت واعلان اسلاع اولنمشدر رحمه
وتعالی حضرتلری دائما نصرتلر احسان ایدوب خائب ونومید
اولنلری مقهور ومنهزم ایلیه امین بحرمة سید المرسلین
ویته اوکونده بعد الدیوان پاشا ... دخی برخط همایون ایله
بش برمجوهر خنجر صدراعظم حضرتلرینه کلوب کتخدا ...
طرفلرندن کلوب صدراعظم حضرتلری ... خط همایون
دعا ... اولنمشدر ویته اوکونده ...
کرکی ... قبرسلی الحاج علی اغا نصب اولنمشدر

وقایع

خط ومجوهر خنجر

کمرکچی عزلی

٤٧

46

وقایع شهر ذی القعدة الشریفة سنه ماتین والف
بیک ایکیوز سنه سی ماه ذی القعدة الشریفه نک غره سی تحویلنین
ایله جمعه ارلوب لکن اقلامده جمعه ایرتسیندن ضبط ایتمشلردر
اولکون غره دن توقیت السید یحیی افندی حضرتلرینه انا طولی پایه سی
ونقیب الاشراف کامل افندی حضرتلرینه ماه مزبورک بشنجی کونندن
انا طولی پایه سی وحالا اسلامبول قاضیسی مصطفی عاشر
افندی حضرتلرینه ماه مزبورک اونجی کونندن انا طولی پایه سی
احسان همایون اولنمشدر ویته ماه مزبورک اوجنجی بازارتنسی
کونی رکاب همایون اولوب اولکون بعدالرکاب سابقا اسکدار
قاضیسی ابوبکر پاشازاده محمد بیک افندی حضرتلرینه قدس شریف
پایه سی احسان همایون اولنمشدر ویته اولکون دار الحدیث
مدرسی وارداری شیخ زاده محمد افندی یه بیک ایکیوز بر سنه سی ماه
ربیع الاولی غره سندن ضبط ایتمک اوزره سلانیک قضاسی توجیه
اولنمشدر خارجمک ٧ ویته یوم مزبورده ... تقاعد شیخ الاسلام
وصاف زاده محمد اسعد افندی مرحوم حضرتلرینک مکتوبجیسی
نفسی زاده السید محمد صادق افندی حضرتلرینه بیک ایکیوز بر سنه سی
ماه محرم الحرام غره سندن ضبط ایتمک اوزره غلطه قضاسی
توجیه اولنمشدر خارجمک ٧٢ ویته یوم مزبورده پاشازاده
داماد یحیی ملا افندی برادرزاده سی سلیمانیه مدرسی عبدالرحمن
افندی حضرتلرینه بیک ایکیوز بر سنه سی ربیع الاخر غره سندن ضبط
ایتمک اوزره حلب شهبا قضاسی توجیه اولنمشدر خارجمک ٧
ویته سلسله مدرسین کرام دار الحدیث قلعه خیفه سی زاده
محمد الله افندی خارجمک ٧٢ سلیمانیه تبریزی زاده السید عبدالرحمن
افندی خارجمک ٧ ٦ صدیقی زاده محمد سعد الدین افندی خارجمک ٧٢
عبدالله افندی زاده السید احمد ملا افندی خارجمک ٧٢ خامسه مخدوم وملا لطفی
ابراهیم سلیم افندی ... نور عثمانی خارجمک ٧٥ قارصلی مصطفی افندی ...
صحن بخانه خارجمک ٧١ عبد باشتلنه وتقاعد اختیار ایدن
سعدالله افندی ... امامی حافظ ابراهیم افندی مدرسه بنی
خانقاه وفا ... ٧٢ موصلی سلیمانیه السید ابراهیم افندی زاده
السید عثمان افندی مدرسه سر کوهر خان ... خارجمک ٨٧
... رخطاط علی افندی مدرسه داود پاشا خارجمک ٧٢ اسحق خواجه
حنفیری احمد افندی مدرسه سنان پاشا خارجمک ٧٣ امین تحزنی امامی
عبدالکریم افندی مدرسه قره مصطفی پاشا خارجمک ٧٦ ...
حکیم باشی حسن افندی بالاعتبار خارجمک ٨٣ امام ثانی السید محمد نوری
افندی بالاعتبار خارجمک ٩٥ موقت ... السید احمد افندی ...
... خارجمک ٨١ اخسخه لی محمد افندی مدرسه سیک ... خارجمک ٨٠
... السید رحیم افندی مدرسه نوح افندی خارجمک ٨١ عثمان زاده
... السید عبدالخالق افندی مدرسه یحیی افندی خارجمک ٧٩ ...
... زاده ... السید محمد راشد افندی مدرسه ... خارجمک ٨٤
... زاده ... السید عبدالله افندی مدرسه سلیمان صوباشی خارجمک ٩٤
... ابراهیم افندی مدرسه نوح افندی خارجمک ٨٣ ازمیری حافظ حسین
... عبدالحلیم افندی خارجمک ٨ ... قسطمونی السید محمد
افندی خارجمک ٩٤ اماسیه لی السید محمد افندی خارجمک ٨٣ زعفران بولی ...
عثمان افندی خارجمک ٨٧ اخسخه لی سلیمان افندی خارجمک ٨٣ بوسنه ... افندی

مدرسه‌سی باشمارهم افندی خارجی ۱۹
موصلی حسن ولی بک زاده سعدالدین افندی مدرسه‌سی
کرکوکی زاده حفیدی محمود راشد افندی مدرسه‌سی توغچی زاده خارجی ۸۹
حافظ کتب ولی الدین افندی مدرسه‌سی حسین پاشا زاده خارجی ۸۹ نوری بک
زاده عثمان افندی مدرسه‌سی ولی افندی خارجی ۸۹ حلوانی زاده حضرتلری
اسعد نیکی افندی خارجی ۸۹ مدرسه‌سی ملا گورانی حرکت داخلی الله
افندی حفیدی محمد امین افندی مدرسه‌سی درس عام احمد آغا خارجی ۹۰ بوسنوی احمد
کشفی افندی مدرسه‌سی ثانیسی قلیچ علی پاشا خارجی ۹۲ حافظ عبدالله راشد
افندی مدرسه‌سی امین غنیم خارجی ۹۳ ارکوبلی سید مصطفی افندی درسیه
اسماعیل کاتون خارجی ۹۴ عثمان پازاری سید یوسف افندی مدرسه‌سی
قاضی عسکر محمود افندی خارجی ۹۵ داخل خارجی سید عثمان افندی
مدرسه‌سی قره چلبی زاده خارجی ۹۶ امین الله الحسینی ابراهیم افندی مدرسه‌سی
ثانیسی خوجه پاشا خارجی ۹۶ عزت پاشا یکی اسمعیل افندی مدرسه‌سی
قاضی محمود افندی خارجی ۹۶ کوپرلو دده‌سی عثمان شاکر افندی درسیه
ملاجی زاده اسحاق افندی خارجی ۹۷ ریزه‌لی عبدالرحمن افندی درسیه
کاغدجی سینی خارجی ۹۹ حرکت خارج ملاطیه‌لی عثمان افندی ثانیسی
ابراهیم پاشا خارجی ۱۰۰ نوشهرلی حسن افندی درسیه مصطفی آغا خارجی ۱۰۰
الاشهر قره حمزه افندی درسیه جعفر بک خارجی ۱۰۰ استانبولی حافظ ابراهیم
افندی مدرسه‌سی ثانیسی محمد بک خارجی ۱۰۰ عزت پاشا یکی احمد افندی درسیه
نقاشی پاشا خارجی ۱۰۰ خارج مسعود عربانی زاده محمد راشد
افندی مدرسه‌سی برنجی سنان خارجی ۱۰۰ زیحنه‌لی محمود افندی درسیه قرقی
الحاج مصطفی خارجی ۱۰۰ ابو حسنی افندی درسیه مصری الکندی تاجی ۱۰۰
مانده‌لی مصطفی افندی درسیه الحق پاشا خارجی ۱۰۰ افندی و عبدالرحمن
افندی درسیه عبدالفتاح خارجی ۱۰۰ حلبی آدم افندی درسیه ابراهیم آغا
خارجی ۱۰۰ جدیدی ذاتیه تشکیل وینه ماه مزبورک یدنجی جمعه کونی
کونی بعدالعصر اسکدارده ساکن درسعام اوستاذ کل صاحب کرامات
سلطان کوردی ابوبکر افندی حضرتلری بوز یدی یاشنده وفات
ایدوب ایرتسی جمعه ایرتسی کونی والده جامع شریفنده نمازی جماعت
کثیره ایله اداء وبعده [illegible] دفن اولنمشدر رحمة الله علیه رحمة
واسعه حق تعالی حضرتلری شفاعتلرینی نصیب ویسر الیه امین [illegible]
وینه ماه مزبورده بالاخوری [illegible] ایله مصر قاهره طرفندن وارد
نازی حسن پاشا به ومصر قاهره والیسی الحاج محمد پاشایه وجده
والیسی الحاج احمد پاشا به قلیچ وفرو وسمور خط همایون ارسال
بیورلمشدر [illegible] رئیس الکتاب [illegible] افندی اسما کوی
جزیره سنده [illegible] بعده الملاق اولنوب مصر قاهره یه
دفتردار تعیین اولنوب [illegible] کموش دوندب
مصر قاهره یه [illegible] روانه اولنمشدر [illegible] حواجکان دیوان
همایوندن حالا اناطولی محاسبه‌جیسی شاه سلیمان افندی دار بقایه
رحلت ایدوب برینه حالا سیاه کاتبی حکیم داماد شهید افندی
اناطولی محاسبه‌جیسی اولنمشدر [illegible] کتخدا کاتبی [illegible]
افندی سیاه کاتبی اولنمشدر وینه بوندن ماه شوال بکری
دوردنجی کوا فرنج طاغوسندن برانده بورقوالی اولان ایکنجی فیروه رک
نام قرال هلاک اولوب برینه هالک مزبورک قرنداشی اوغلی
اوچنجی

اوچنجی فیروه رکث قرال اولدیغی خبری ماه مزبورده ۵ ۲ کونی استانه علیه
دولت علیه طرفنه خبرلری واصل اولدیغی وینه ماه مزبورک اون اوچنجی
پنجشنبه کونی حالا میراخور اول چرکس بک افندینک اوغلی مدرس [illegible]
محمود حلمی افندی ختانه ایچکه مباشرت اتدن سنده اولا شوکتلو
افندیمز حضرتلری دوکن ۶۹ جی یچون بدی بیک ایلیشوز غروش احسان
همایون بعده قاپیلر ایله الای عظیم ایله [illegible] سرای دکون
یچون ایکن حضور همایونه احضار وجمیع [illegible] یازی
اولنوب مخدوم مزبوره ایکی بیک التونلق نصیحه احسان همایون
اولنوب بعده شهزاده افندیمز حضرتلری بیک نصیحه وبر مجوهر
بچاق میانه تعلیق وحرم همایونه دخول وعظیم مجوهرات
اعطا اولنوب بعده سلحدار اغا بیشیوز التونه ودار السعاده
الشریفه اغاسی دخی بیشیوز التون اعطا ایلدکلرنده بعده [illegible]
[illegible] ایله یدیرالکن اسما سلطان افندیمز حضرتلری [illegible]
اوکنزدن چراکن [illegible] دعوت اولنوب بعده انلر دخی
[illegible] وسائر اشیالر اعطا اولنمشدر بعده
شوکتلو افندیمز حضرتلری اولکون کوچک صوبه باشی اودنب مزبورلرک
[illegible] وسائر [illegible] ایله اوکون صفا بخش اولنوب بعده
قبل العصر خانه اولمشدر [illegible] اوکون اسما سلطان حضرتلرینک
[illegible] اوغلی خان ایدوب یالیسنده عظیم جمعیت ایلمشلر
[illegible] ماه مزبورک یکرمی سکزنجی پنجشنبه کیجه سی
ساعت [illegible] کوچک بازارده چوقجی فروشنک طلاسی طولمش
حریق عظیم پیدا دکانلر وخانه‌لر البدن متجاوز محترق اولوب
[illegible] حمام [illegible] مسجد [illegible]
ودکاکین وخانه‌لر محترق اولمشدر حق صاحبلرینه اجرلر احسان
ایلیه امین بحرمة سید المرسلین

وقایع شهر ذی الحجة الشریفه لسنه ماتین والف

بیک ایکیوز سنه‌سی ماه ذی الحجة الشریفه‌نک غره‌سی یوم الاحد اولوب
[illegible] اسکدارده [illegible] باشنده [illegible]
غازی سلطان احمد خان حضرتلرینک بنا واحیا بیوردقلری ماء لذیذ
چشمه‌سینک بعض محللری خرابه مشرف اولوب مجدد [illegible] ترمیمی
امر همایون ایله تعمیر اولنوب بعده چشمه مزبورک [illegible]
قصاب دکانی [illegible] ایسکله باشنده [illegible] شی با امر همایون
[illegible] باشی اغا [illegible] احمد آغا [illegible] بعده بعد العصر ایسکله‌سنده
[illegible] جامع شریف جوارنده اولان
[illegible]

بکشهر معنف محمد افندی مدرسه‌سی غازی بک خارجی ... ١٠١
قسطمونی سید محمد رشید افندی مدرسه‌سی بلبل خاتون خارجی انطاب
امامی محمد صدقی افندی مدرسه‌سی مفتی حسین افندی خارجی ٩٢ طرابزونلی
محمد افندی مدرسه‌سی حاجه فاطمه خاتون خارجی ٩٤ داخل نور افندی
حفیدی برکت ملا برادر محمد سعد افندی مدرسه‌سی الطون بک خارجی ٦٦
انطاکیه‌لی عبد المنان افندی مدرسه‌سی دزداریه خارجی ٩١ نائب زاده عمر
اسمعیل افندی مدرسه‌سی [illegible] عارف افندی خارجی ٩٦ [illegible] زاده حاجی
حافظ ابراهیم افندی مدرسه‌سی نازی خاتون در جامع ملا خسرو داخل [illegible]
بابوردی سید ابراهیم افندی مدرسه‌سی بلبان اغا خارجی [illegible] عثمان الحاج
اسمعیل افندی مدرسه‌سی علی افندی در جامع سلطان بایزید خارجی ٩٠
وبنه موصلی سلیمانیه مدرسی حاجی [illegible] السید [illegible] فوت و خارج
مدرسی غلطه محکمه‌سی کاتبی حاجی عثمان افندی فوت [illegible] رحمهما الله تعالی
وقایع شهر محرم الحرام سنه احدی و مائتین والف

[illegible]

وبنه ماه مزبورک اون بشنجی سالی کونی عید اضحی اولوب معتاد قدیم اوزره
معایده اولنوب بالی کوشک دکلنانه و اسکی سرای مقابله‌لرنده [illegible]
اولنمشدر وبنه [illegible] مصر قاهره والیسی بکر محمد پاشا عزل و دیار بکر توجیه
[illegible] پاشا به مصر قاهره [illegible] والیسی مصطفی پاشا [illegible]
جانبکلی الحاج [illegible] پاشا [illegible] پاشا به [illegible] توجیه اولنمشدر
[illegible] ماه مزبورده [illegible] باشیسی الحاج [illegible] اغا [illegible]
اقدم برنج دفعه نفی اولنوب [illegible]

[illegible]

بعده الحاج [illegible] برادرانه مقدمه لو شیخ الاسلام افندی حضرتلرینه برابر [illegible]
ذکوبه کمال جمهور ایله مزین و [illegible] سرای عطایا اولنوب ماه مزبورک
اون یدنجی چهارشنبه کونی جهاز آلایی اولنوب سکزنجی [illegible] شنبه کونی [illegible]
آلایی معتاد قدیم اوزره آلای عظیم و [illegible] عدد کبیر نخل و جمعه کیجه سی زفاف
واقع اولمشدر [illegible] شوکتلو افندیمز حضرتلری آلای سیری ایچون [illegible]
احمد جامع شریفی امامی اولی الحاج احمد افندینک خانه سنه تشریف
سلطانی [illegible] شهزاده [illegible]
[illegible] اولان [illegible] امام اول [illegible] احمد
افندی [illegible] مصطفی [illegible] افندینک [illegible] اولان مدرسه [illegible]
ایچون [illegible] شهریاری [illegible] اولنوب
اولنوب [illegible] جمعه کونی سلطان احمد
جامع شریفنده [illegible] کاغدلرینی [illegible]
[illegible] اولنوب امام ثانی [illegible] شیخ الاسلام
افندی حضرتلرینه اشارت علیه [illegible] ارسال [illegible] ماه مزبورک
یکرمی یدنجی کونی تاریخیله باخط همایون رؤس [illegible]
اولنوب [illegible] مدرسه [illegible] اولنوب [illegible]
اولنمشدر [illegible] عاقبت معلومه [illegible]
[illegible] اوزره جناب [illegible] اولنوب مراد [illegible]
اولنوب بو [illegible] آلای سیری ایچون پاشا [illegible] عالمپناه حضرتلرینی [illegible]
[illegible] مراد [illegible] سبب اولور [illegible] عبرت
[illegible] ماه محرم الحرامک اون برنجی
کونی [illegible] دار الحدیث مدرسی [illegible] زاده [illegible]
افندی [illegible] سنه سی رجب [illegible] غره سندن [illegible]
[illegible] اوزره ازمیر قضاسی توجیه اولنمشدر [illegible] ۷۱ [illegible]
[illegible] ابراهیم سلیم افندی
[illegible] شعبان المعظم غره سندن [illegible] قضاسی توجیه
اولنمشدر [illegible] ۸۵ [illegible] بغداد [illegible]
[illegible] معروف [illegible] افندی
[illegible] غره سندن [illegible] اوزره غلطه قضاسی
توجیه اولنمشدر [illegible] اولان [illegible]
[illegible] زاده السید [illegible] توجیه
اولنمشدر دار الحدیث [illegible] زاده السید [illegible] افندی [illegible]
[illegible] السید عبد الرحمن افندی [illegible] ۷۱ ابو بکر آغا زاده
[illegible] افندی [illegible] ۷۱ [illegible] محمود افندی مدرسه [illegible] ۷۴
[illegible] السید [illegible] افندی مدرسه [illegible] ۷۶ [illegible]
[illegible] افندی زاده [illegible] افندی مدرسه [illegible] السلام [illegible]
[illegible] عبد الحلیم افندی مدرسه [illegible] آغا [illegible]
[illegible] افندی مدرسه [illegible] ۷۷ [illegible] محمد سالم افندی [illegible]
[illegible] ۷۹ [illegible] زاده السید عبد الرحیم افندی مدرسه [illegible]
[illegible] زاده السید [illegible] افندی [illegible] ۸۱
[illegible] علی پاشا امام زاده السید محمد صادق افندی مدرسه [illegible]
[illegible] ۸۲ [illegible] السید [illegible] افندی مدرسه
[illegible] ۸۲ [illegible] زاده [illegible] السید [illegible] ۸۴
ابو بکر پاشا امامی زاده محمد سعید افندی [illegible] ۸۴ [illegible] سلیمان طاهر
افندی

ازدواج جهاز
[illegible]

رؤس
[illegible]

توجیه ازمیر

[illegible] قفار

توجیه غلطه

توجیه [illegible]

سلسله مدرسین
[illegible]

[illegible] طاهر افندی [illegible] ۸۴ [illegible] ملا [illegible] زاده [illegible] محمد
عارف افندی مدرسه [illegible] ۸۸ [illegible] حفیدی [illegible] افندی
[illegible] سلطان محمد [illegible] چلبی [illegible] ۸۹ علی [illegible] زاده عبد الرحمن
افندی [illegible] السید مصطفی افندی [illegible] ۹۰ [illegible] ادنه وی
حسن افندی مدرسه [illegible] ابراهیم پاشا [illegible] ۹۴ [illegible]
ولی الدین افندی [illegible] بالطاغ [illegible] آغا [illegible] ۹۶
یحیی زاده محمد سعید افندی مدرسه ثانیه محمود افندی [illegible] ۹۶ [illegible]
[illegible] احمد افندی مدرسه [illegible] ابراهیم افندی [illegible] ۹۶ [illegible]
السید محمد [illegible] مدرسه [illegible] بک [illegible] ۹۶ [illegible] السید محمد
صادق افندی [illegible] زاده احمد افندی [illegible] ۹۶ [illegible] ادرنه وی
السید ابراهیم افندی [illegible] پاشا [illegible] ۱۲۰۰ [illegible] زاده [illegible] افندی
مدرسه [illegible] علی آغا [illegible] ۱۲۰۰ [illegible] السید محمد [illegible] افندی
مدرسه ثانیه [illegible] ۱۲۰۰ [illegible] ابراهیم افندی زاده
[illegible] افندی [illegible] رابعه [illegible] علی پاشا [illegible] ۱۲۰۱ [illegible] زاده عبد الرحیم افندی
عثمان افندی مدرسه [illegible] ۱۲۰۱ [illegible] صدر [illegible]
محمد علی افندی [illegible] عائشه [illegible] ۱۲۰۱ موصلی محمد [illegible] افندی
[illegible] حسن پاشا [illegible] جامع [illegible] پاشا [illegible] ۱۲۰۱ [illegible] زاده السید [illegible]
افندی مدرسه [illegible] آغا [illegible] افندی زاده السید احمد [illegible] مدرسه
[illegible] آغا [illegible] ۱۲۰۱ عاصم بک [illegible] محمد عاصم افندی مدرسه [illegible] علی پاشا ۱۲۰۱
کامل زاده السید محمد [illegible] افندی [illegible] جامع [illegible] ۱۲۰۱
عبد الرحمن بک زاده عبد القادر افندی مدرسه رابعه [illegible] علی پاشا [illegible] ۱۲۰۱
و [illegible] ماه مزبورک [illegible] حالا [illegible] اولان [illegible] آغا
فوت اولوب [illegible] زاده [illegible] بک [illegible] اولمشدر
و [illegible] شام شریف [illegible] الحاج جزار الحاج احمد پاشا [illegible]
عزل و منصب [illegible] اولان صیدا و [illegible] توجیه اولنوب [illegible]
[illegible] الحاج علی پاشا زاده بطال پاشا [illegible] شام شریف
و امیر الحاج [illegible] توجیه اولنمشدر و [illegible] پاشا [illegible]
عثمان پاشا [illegible] توجیه اولنمشدر و [illegible] یکرمی بش [illegible]
[illegible] مشهور اولوب [illegible] دریا [illegible]
پاشا حضرتلرینه [illegible] اولوب [illegible] تام [illegible] و اطراف
[illegible] اولنوب [illegible] ماه مزبورک
اون [illegible] چهارشنبه کونی [illegible] ایکی طوغ ایله
[illegible] منصبی [illegible]
[illegible] اولنوب ماه مزبورک یکرمی [illegible] کونی آلای عظیم ایله [illegible]
یکرمی بش بلوکن [illegible] داود پاشا صحراسنه
[illegible] کونی [illegible] اولان [illegible]
اولمشدر و [illegible] ماه محرم الحرامک یکرمی بشنجی جمعه کیجه سی ساعت
[illegible] مطر شدید و رعد و برق ظهور ایدوب
حتی سلیمانیه جامع شریفی مناره لرندن [illegible] سرای [illegible] اولان
اوج شرفه لی مناره [illegible] صاعقه [illegible] اصابت ایدوب
[illegible] اولوب [illegible] مناره یه ضرر [illegible]
کونی [illegible] و مسجد [illegible] اولنور

[illegible]
توجیه حلب [illegible]

[illegible]

تذکره خانه روم ایلی

وبو ماه محرم الحرامک اوتنجی پنجشنبه کونی روم ایلی قضاتی افندیلره
جلا روم ایلی قاضیعسکرلکی افندی حضرتلری تذکره وتنظیم مناصبلری
تذکره خانه سنده اولنوب قضاة افندیلر جمله جمع اولوب مطلبلرین جلی
دیو منتظرلر ایکن حالا مطلبجی الحاج عثمان افندینک خانه سندن
احراق ظهور ایدوب برایکی اوطه سنی هدم واشیالری رسوای اولوب
تذکره لر محل سلامته ایلتمه دن دفع اولنمشدر حق تعالی اجرلر احسان
ایلیه بعده بو قاضیعسکر افندیلر جمع ومطلبلر چیقوب جمله افندیلر
تفهیم اولنوب چوق کمسنه لر تکاپو اولنمشدر حتی بو مجموعه نک
جامعی طیلسانلی زاده حافظ الحاج عبدالله واجیلری دخی بالیقوطجیدن
یازیلوب وتعیین اولنوب دیوان خانه سنده تشریفات اولنوب اشراف
افندیلر حضرتلرینک جیفه لر ینیشق بوروب ... رتبه سنده باکوتکم
منصب ایله بکام اولدی حق تعالی حفظ ایلدیکی احسان ایلیه آمین

اخراج مواجب

وبو ماه مزبورک یکرمی طقوزنجی کونی محرم مواجبی احسان همایون
اولنوب ابرتسی پنجشنبه کونی توزیع وتقسیم اولنمشدر حق تعالی امثال خیرلر
ایله مشرف ایلیوب کمروالدن حفظ ایلیه آمین یا معین

وتمام شهر صفر الخیر سنه احدی ومائتین والف

مولود صای سلطان

بیک ایکیوز بر سنه ماه صفر الخیرک غره سی پنجشنبه کونی اولوب بعده الحمد لله تعالی
سحر وقتی صادق دوغدوغی آنده شوکتلو عظمتلو قدرتلو پادشاه دوران
خلد الله خلافته الی یوم الدین سلطان البرین وخاقان البحرین خادم الحرمین
الشریفین السلطان ابن السلطان السلطان عبدالحمید خان اعزه الله ونصره
بحوله تعالی ایها لهم سلطان اسمعیله مسما ... اجزلر سعادتلی
اقبالی ایله دنیایه تشریفله اوج کون طوب شنلکلری اولنمشدر حق تعالی عمرلر
الطوال ایله معمر واشالکبیره سی ایله مشرف ایلیه آمین بحرمة سید المرسلین

علما مولوخانه توجیه

وبو ... قدیم ابن وایکی ابرنشده ... ابرن ... باشی
مرحومک اوغلو ... بک افندی محمد ... صاحب دنیالر ...
ایدوب ... حضرت مولانا قدس سره حضرتلری
طریقت علیه لرینه ... وسجوری تامی اولدیغندن حالا قونیه ده ...
حضرت مولانا زاده پوستنشین ... وحضرت مولانا زاده ... صاحب
اولان تربه دار اسمعیل افندی زاده حافظ الشیخ السید الحاج محمد چلبی افندی
حضرتلری حالا غلطه ده اسلانبده حضرت مولانا زاده پوستنشینی اولان
قنوی ... زاده الشیخ ... افندی غلطه اسلانبه سندن عزل وبرینه مزبور
محمد علی پاشا زاده نعمان بک افندی ... الشیخ ابدنشاه

حریق غزل وقرداز وتعیین ...

مزبورک اون اوچنجی کونی غلطه ... اولوب یوسف ... اجلافی
... وبو ماه مزبورک اون ایکنجی بازار ایرتسی کونی بحر العصر
اوچ دفعه دفترداری شق اول ... دفتردار الذین عزل
برینه سابقا دفتردار اولوب وحالا ترسانه عامره امینی اولان
... افندی دفتردار شق اول اولمشدر واتک برینه سابقا

توجیه ترسانه عامره

کمرک امینی وحالا قصاب باشی اولان الحاج اسمعیل آغا ترسانه
عامره امینی اولمشدر وقصاب باشیلق بدل ... ابقا اولمشدر
وبو حالا حانیه والیسی محمد پاشا یه ... والیلکی توجیه همایون اولمشدر

احراق قورقور درایوب

وبو ماه مزبورک اون بشنجی ... ب ... بقده قرب
حضرت خالد رضی الله عنه احراق ظهور ایدوب ... سنده
تورک قوراق نام محلده اوچ عدد خانه محترق اولمشدر

توجیهات

ایله

٥١

50

توجیه ... والی

وبو ماه صفر الخیرده شام شریف والیسی وامیر الحاج جزار الحاج احمد پاشا
حضرتلری ایکی سنه حجاج مسلمینی امن وراحت وسلامت عافیت ایله کوتوروب
قافله شام واحالی شام بزیلدیکی پاشا رموی ایهنک ... حالنی
مشعر ومحضرلری موجبنجه شام شریفدن عزل ومنصب اولی
اولان صیدا والیلکی توجیه همایون اولوب انک برینه طرابلس شام
والیسی جانکلی الحاج علی پاشا زاده بطال پاشایه توجیه همایون
اولوب شام شریف والیسی وامیر الحاج اولمشدر وبو انک برینه
چند بوکتخداسی ... عثمان پاشا یه توجیه اولنمشدر وبو
ماه مزبورک اونجی ... بازار کونی درکاه عالی یکیچریلری قول کتخداسی
اولان دو ... سلیمان آغا عزل واوزو قلعه سنه اغالق ایله ارسال
اولنوب برینه حالا ازوا اغاسی اولان وزغرجی باشیلقدن اوزویه
اغا اولان کلرجی عثمان آغا قول کتخداسی اولمشدر وبو سابقا
شیخ الاسلام ابراهیم بک افندینک اربه لقی اولان انقره نقابتی حالا شیخ الاسلام
افندیکه وبه اربه لقی ایدوب وکندولرینک کلمجه سنی ابراهیم بکه افندیه
توجیه ایلمشلردر وبو ماه مزبورک اون طقوزنجی بازار ایرتسی کونی
یاسنی بازجی ... افندی عزل برینه سنه ... بقده راه حج شریفده وفات
ایدن ... الحاج صالح افندینک داماذی ... افندی حضرت آغا بازجی
باشی یازیجی اولمشدر وبو ماه صفر الخیرک یکرمی ایکنجی پنجشنبه کونی
عظیم لودوس هواسی وفرتنه عظیم ایله دونانمای همایون استانه علیه یه
داخل اولامیاشدرده چکدرمه ... عدد چکدرمه ... واتوره
واربابلر وفره ولربه الحمد سلامت ایله استانه علیه یه داخل اولمشدر
وبو ماه صفر الخیرک یکرمی اوچنجی جمعه کونی قبل صلوة الجمعه ترنکه
وحجاج مسلمینک خیرسترلری امیر الحاج جزار الحاج احمد پاشانک
دولت علیه طرفنه ارسال بیوردقلری تحریراتلری وحجاج مسلمینک احوالی
کوتورن ... مزبورک ... سنه ... اللیکون ... کلوب
اسکداره داخل اولوب عظیم لودوس فرتنه سی اولوب دورت ... تاتاری
ایله الحمد سلامت ایله کلوب دولت علیه طرفنه تحریرات
وروب خلعتلر لباس بیورلوب ایرتسی کونی حجاج مسلمینک
... بیورلوب ... عباد الله مسرور اولمشلردر وبو ماه مزبورده
اسکدار اوستهسی سلیمان اوسته لی بعض تهمت ایله متهم اولنوب خانه سنده
... وبرینه خاصکی ... شیخ محمد نام خاصکی تعیین وقول کتخداسی ...
حفظ وحراست اوزره ایکن دونانمای همایون نفراتلرندن بعض
... اسکداره کلوب بونلر بعض ... ایله
... کلنلر ظهور ... وبازارده ... حرب ایله
جنک وجدال ... نفراتلرینه ... وبالجمله اهالی
... ایله دورت عدد ... ضرب ... ایله ضرب وجرح واستانه یه
ارسال بعده بعض ... ضرب وجرح ایدوب وفساد
عظیم ... قول اوغلی باشچوب ... اولوب صدر اعظم
یوسف پاشا حضرتلری ... ایله ... قول اوغلی ونفرات
وجاوشلر ایله اسکداره تعیین بعده یکیچری قول اوغلی ... ده

غزل قول کتخداسی ونصب ...
توجیه ... ایشان ...
دونانمای همایون ...
حجاج ... تلف ...
توجیه ... حکمی
قلیونجی ووقایع ...

اسکدار و اسطه لری

برتیلو [illegible] پیرا و خزینه لردن یو یه یارم دقیقه دوغیب
و ایکی دقیقه تحم غنم و دورت دقیقه برج و بهرماه طلفا [illegible]
علوفه خزینه لردن تعیین اولنوب ما الحمد دفع معرفت اولنمشدر
حق تعالی هر حالده موفق بالخیر ایلیه امین و ینه ماه صفرالخیرک
یکرمی طقوزنجی پنجشنبه کونی اسکدار اوسطه سی سلیمان اوسطه لی
اوسطه احمد عزل و لیمنی جزیره سنه جوقداری ملک تام منفذ ایله
معافیتی واجلا اولنمشدر و یرینه نایب اولان [illegible] عثماد
اوسطه اسکدار اوسطه لیغی ایله چراغ اولنمشدر سلاحداری اولان

اسکدار و اسطه لری تعیینی

وقایع شهر ربیع الاول سنة احدی ومائتین والف

بیک ایکیوز بر سنه سی ماه ربیع الاولک غره سی جمعه اولوب اولکون [illegible]
دار [illegible] اشتراسی کونیه سی ینه ماه مزبورک طقوزنجی جمعه ایرتسی کونی

اربعین شمس

جماعت [illegible] شام شریفه دخولی خبری و جماع [illegible] اولکون
اصحابه وبرلمشدر و ینه ماه مزبورک اون ایکنجی سالی کونی ماه جمادی الاخره
اولا دیو ید [illegible] زاده عبدی بیک دار بقایه رحلت ایلمشدر و حمزه

حمزه جی باشی کلیسی

یرینه حمزه باش کوزاسی محمد اغا جبه جی باشی اولمشدر و یرینه سابقا [illegible]

جبه جی باشی نصبی

تاتار حسین اغا سپاه صدر اغاسی اولمشدر و ینه ماه مزبورک اون ایکنجی جمعه
کونی مولود نبی صلی الله علیه وسلم قرائتی معتاد قدیم اوزره سلطان احمد جامع

سلاح اغاسی نصبی

شریفنده قرائت و جمعیت عظیم اولمشدر حتی معز [illegible] سو ایلچیسی دخی
مولود شریفه دعوت اولنوب بالجمله عونه و اتباعی ایله کلوب مؤذنلر محفلنده

مولود شریف

اوتوردوب اکرام اولمشدر و حتی او کیجه سرای همایونده اولان مولود
شریفک اولنده وعظ ایلمک ایچون بو سنه اقدم [illegible] شیخ ایکن مارد [illegible]
اولنان مارد [illegible] شیخ [illegible] الذی لی جمیل [illegible] اولنوب صدر اعظم
یوسف پاشا حضرتلرینک [illegible] حضور همایونده قلق قرائت مولود شریف
و وعظ ایلمشدر و ینه توجیه حرمت محترمین و ینه اولکون سابقا ادرنه

توجیه مکه مکرمه

قاضیسی خلیل جودت افندی یه بیک ایکیوز ایکی سنه محرم الحرامک غره سندن
ضبط ایتمک اوزره توجیه همایون اولمشدر خارجه و ینه یوم مزبورده سابقا

توجیه مدینه منوره

شام شریف قاضیسی امام ابوبکر افندی زاده محمد صادق افندی یه بیک ایکیوز ایکی سنه سی
محرم الحرامی غره سندن ضبط ایلمک اوزره مدینه منوره توجیه همایون اولمشدر خارجه
و ینه سابقا اسکوپ قاضیسی مصطفی عصام الدین افندی یه بیک ایکیوز بر سنه سی جمادی الاخر
غره سندن ضبط ایتمک اوزره دار النصر و المجد ادرنه قضاسی توجیه اولنمشدر خارجه

توجیه ادرنه و بروسه

و ینه اولکون بروسه قضاسی سابقا [illegible] قاضیسی [illegible] زاده
مصطفی شکرالله افندی یه بروسه قضاسی توجیه اولنوب اولکون مرور ننده
دار بقایه رحلت ایلمشدر رحمة الله خارجه ۲ و ینه تعبیر [illegible] بها
انا طولی پایه لی السید الحاج یحیی [illegible] افندی حضرتلرینه [illegible] و ینه [illegible]
انا طولی پایه لی نقیب الاشراف السید الحاج محمد کامل افندی حضرتلرینک [illegible]
[illegible] اوزره آمد قضاسی توجیه و ینه مکه مکرمه پایه لی حرب زاده [illegible]
احمد ملا افندی زاده عارف افندی حضرتلرینه ایشو [illegible] بازار [illegible] قضاری

توجیه پایه لی قضالر

توجیه و ینه سابقا مکه مکرمه پایه لی کبرلی الحاج خلیل افندی حضرتلرینه
برکی قضاسی توجیه و ینه حالا مکه مکرمه توجیه اولنان خلیل جودت افندی یه
کد [illegible] قضاسی توجیه و ینه حالا مدینه منوره توجیه اولنان امام ابوبکر افندی زاده
محمد صادق افندی یه طرابلس شام شریف توجیه
و ینه

خسوف

و ینه سابقا مصر قاهره قاضیسی محمد سعد الدین افندی یه حرمین قضاسی توجیه و ینه
سابقا ازمیر قاضیسی محمود جاویش زاده الحاج محمد شمس الدین افندی یه قره بیغا
قضاسی توجیه همایون اولنمشدر و ینه ماه ربیع الاولک اون دردنجی پنجشنبه
کیجه سی التی ساعت الی ایکی دقیقه ده خسوف بدا و طقوز ساعتده بالکلیه

توجیه قره بیغا

منخسف اولوب انجلاسی اون ساعت قرق بش دقیقه ده تمام اولمشدر
و بشنجی ماه مزبورده عبد المؤمن افندی یه بیک ایکیوز بر سنه سی رجب شریف
غره سندن ضبط ایتمک اوزره صوفیه قضاسی توجیه اولنمشدر و ینه اولکون

صوفیه

شهزاده مفتی [illegible] افندی یه بیک ایکیوز ایکی سنه سی ربیع الاخر غره سندن ضبط
ایتمک اوزره بوسنه قضاسی توجیه اولنمشدر و ینه اولکون موصلی

توجیه بوسنه

[illegible] درسعام اسمعیل ثابت افندی یه بیک ایکیوز رمضان [illegible]
ضبط ایتمک اوزره عینتاب قضاسی توجیه اولنمشدر خارجه ۸۵

توجیه عینتاب

و ینه ماه مزبورک کونی سرای همایونده لفظ شریفی قرائت اولنان بخاری
شریف ختمی خرقه سعادتک حضورنده ختم و دعا و ثنا و حین ختمنده
موظفه اجزا خوان بخاری شریف جهتنده متصرف اولنان علمادن [illegible]
قره احمد افندی حین ختمده [illegible] افندی حضرتلرینه رؤسا [illegible] عرض [illegible]

بخاری ختمی

و عرضحالینک بالا سنه خط شریف [illegible] خارج رؤسی احسان همایون
بیورلوب درسعادت مسجد پاشا عن جابجا اولیی رؤسی ایله بکام اولمشدر
و ینه ماه مزبورک اون سکزنجی بازار ایرتسی کونی و اربعینک دخی
اون سکزنجی کونی عظیم قار یاغوب و بوراندا اولوب حتی ایکی کون اسکله دن

[illegible]

اسلامبوله قایق کیده میوب بحره ینه ایکی کوزده جمله ارسوب محو اولوب
و روم ایلی طرفنده دخی عظیم قار یاغوب حتی سلوری جوارنده استانبوله
کلان جلبلردن اون التی بیک قیون چوبانلریله و حمارلر و کلالریله
جمله قار التنده قالوب دونمشلردر دیو استماع اولوب مشهور اولمشدر
و ینه ماه مزبورک یکرمنجی چهارشنبه کونی بطال نجی ظهوری و برموقیوره قتل

بطالنجی ظهوری و قتلی

اولنمسی بوندن اقدم سلوری قپوسی جوارنده ساکن محمد اغا محمد [illegible] ایله
یکنجه [illegible] اولوب [illegible] حرقلا و رلق ایدوب بعض خاتونلری نکاح
و بهرماه برایکی خاتون الوب حسن اولدرر و فات ایلدر دیو تجهیز تکفین کوروب
و متروکات اصلی بیقالوب بو منوال اوزره واقر خاتونلری قتل و اموالنی
اکل و بو ماده نک بو وجه اوزره اولدیغی تفتیش و تفحص قاهره چقدقده

تفحیص [illegible] نفی

قتل اولنوب اشبو محمد [illegible] قتلا اولمشدر و ینه ماه ربیع الاولک
یکرمی التنجی [illegible] سالی کونی مشار الخلیفه سی افندی با خط همایون
بروسه یه نفی و اجلا اولمشدر و ینه ماه مزبورک یکرمی طقوزنجی
کونی یوزبرات طائفه لرندن کمرباشیلق غوغاسی سلطان سلیم
جامع شریفنده و سلطان محمد جامع جوارنده عظیم غوغا ایدوب
یوم مزبوره علی الصباح ایکی فرقه اولوب [illegible] وذر دسته ایله
بربرلرینه ضرب و جنک ایدرکن مفتی حمامنه کیروب قوللق و وافر
آدم یاره لنوب و بعضیلرینی اخذ و بعضیلری فرار بعده شیخ الاسلام
افندی حضرتلری طرفلرندن بیوکرلری قتل تجنیز و بعض مدرسه [illegible]

[illegible] نفی لری

و بعضیلری فرار و اخذ اولنانلرک بعضیلرینی اصلنه نیشلنوب
و بعضیلرینی نفی اولنمشدر و بنه اول اثناده اوچ دورت عدد
طالب شهزاده جامع حوالیسنده صوفی بر بوک اوغلونی ایاردوب
آخور قپودن تمامی کوینه ولمعلرن مانده ره ده برکیجه یاتوب بعده
ارتکمیو طرفنه رواز اولدیغنی یه رفیقلری بری خبر ویرمکله جمله کیلر
تعیین وار تکمیو اطرافنده اخذ و جزایر طرفنه نفی ایلمشلردر
و بنه ماه مزبورک سلخ کیجه سی که جمعه کیجه سیدر استاورز نام قریه ده
عثمان پاشا زاده عزت بکک باغ کوشکنده بعض ملاعین ملعون
اوزره اکین کوشکی طوطوشدروب محترق اولمشدر

اخراق باغ کوشک در ... روز

وقایع شهر ربیع الآخر سنه احدی و مائتین والف

بیک ایکیوز برسنه سی ماه ربیع الآخرک غره سی بازارکونی اولوب اولکون
سابقا ازمیر قاضیسی قنوی حمزه افندی یه بیک ایکیوز برسنه سی جمادی الاولی
غره سندن ضبط ایتمک اوزره بروسه قضاسی توجیه اولمشدر خارجه ٦
و بنه سابقا یوسف قاضیسی قریمی السید اسمعیل افندی یه بیک ایکیوز بر
سنه سی شوال المکرم غره سندن ضبط ایتمک اوزره بغداد قضاسی
توجیه اولمشدر و بنه اول کون مخلوله مدارس سلسله سی

توجیه بروسه

توجیه بغداد

سلسله مدرسین کرام

ابتدا التمشلیه زعفران بولی عثمان افندی مدرسه سی قاضی عبد الحلیم خارجه ٨٣
صحن غزاز باشی زاده علی صادق افندی خارجه ٨٣ موصلی صالح امام زاده
مصطفی افندی مدرسه سی ... محمد افندی خارجه ٨٩ کیسه دار برادری حافظ
محمد امین افندی مدرسه سی بازرکان باشی خارجه ٩٠ طبیب ... افندی مدرسه سی
جریده محمد افندی خارجه ٨٩ حرکت داخل قره حصاری محمد افندی زاده
محمد افندی مدرسه سی ثالثه یحیی افندی خارجه ٩٤ صدیقی زاده محمد مراد افندی
مدرسه سی بابا زاده خارجه ٩٥ عبد الله افندی خضری مصطفی افندی مدرسه سی
مسیح پاشا خارجه ٩٤ ابتدا داخله کوچک جنید زاده محمد صادق افندی
مدرسه سی ثانیه بالی پاشا خارجه ٩٦ قیلوبی زاده محمد سعید افندی مدرسه سی
چاوشباشی حسین اغا خارجه ٩٦ حمید جلیل پاشا امامی حافظ الحاج اسمعیل افندی
مدرسه سی کوچک علی افندی خارجه ٩٧ حرکت خارجه طربزونلی مصطفی افندی
مدرسه سی جعفر چلبی خارجه ١٠٠ اسکلیبی مصطفی افندی مدرسه سی حواجکی
خارجه ١٠٠ طاهر عسکر مصطفی افندی مدرسه سی امام زاده در جامع وفا خارجه ١٠٠
کلیبی السید عثمان افندی مدرسه سی جعفر بک محله خارجه ١٠٠ ابتدا الخارج
استانکوبلی اسمعیل افندی مدرسه سی امیش پاشا احمد اغا خارجه ١٠١
کتخدا بک امامی شیخ ابو بکر افندی زاده حافظ محمد ناجی افندی مدرسه سی
ابا صوفیه ... وقف مسجد مناستر خارجه ١٢٠ و بنه افندیلر
... [illegible] ... معروف دره بکی نام
شقی برنج سنه اشقیاری ... ضعفایه ظلم و تعدی
حدن برون اولوب اطرافده ... ناردن ... زاده
دولت اولوب برو جهله امکانی اولیوب ... ریاضی
حسن پاشا ... عسکر ایله اطراف ... بغتة
بیمز

تعیین اولنان درکاه عالی یکیچریسی بلوکی یوبراشی ولی باشی مزبور لاحق اولمشلر اغا
عسکر و افرادی ایله اطرافی بازارنه وزاروب بوقدر جنگ و جدال بعده بر وجهله امکانی
اولمیوب ... اطرافه ... واهل عرضی ... اول دریای ...
... ازنکمیده طولوب بعده شقی مزبور ... بازارینی تماما
آتشه ویروب اطرافی ... بعده مزبور ... اغالی
استانه یه احضار بعده ... طوغ ... و اولدیغی قاروده ... اولمشلرک
بعده ینه شقی مزبورک اوزرینه ازنکمیده باش ... بکجی وجاق اغلو
ایله عسکر و افراد ایله نفر عام ... شقی مزبور حندق نام قصبه ده اولان
... اوزرینه واردقلرنده قصبه مزبورده شقی مزبور اختفا ایدوب
... اوزره کیدکلرنده ... ندن
بردن ... اوزاده ... بعده نفر عام عسکری
پراکنده ویرشان بعده شقی مزبور حندق قصبه سنی آتشه ویروب اطراف
ایلیوب بعده اختفا ... ازنکمید ... برادرون تابع
... طرفندن ... بو فکرده ایکن بوبه ... تقا
... اولان ... اوغلونی ... ایدوب
اولدیغی ... اختفا ... بووجهله ... بلکی
... ممکن اولمدیغی ... نظام ... اوغلونک
اودن ... بعده مزبور ... اوغلودیغی قره دن استانه یه
کلوب خبر ویروب بو طرفدن یکیچری اغاسی و اطرافده قا بعض ایله
... غلطه طرفنده ... باشی ... جواب ایدرک مزبور
بو دون ... اغاسی ... کلمسنه ... اولوب اوندن
... ایکن یکیچری اغاسی کلوب ... مزبور
شقی مزبورک بش نفر آدملریله اخذ بعده باب ... سنه کتوریلوب بعدم
بعض سؤال وجواب اندن ... ماه ربیع الآخرک ... ایکنجی کیجه
جزا سنی ترتیب اولنوب جسدینی دریایه القا ایلمشلردر ... کده
کندی ... تقدیر بویوردن اولدیغی ... مقررات ...
بویله ... و بنه سابقا مکه مکرمه قاضیسی شیخ الاسلام
... الحاج احمد عطا افندینک ... اولان اسکی شهر قضاسی اهالیلری
... شکایت و حضور همایونه عرضحال ایدوب باخط همایون
اوزرلرندن قضا و مزبور اربه ... رفع اولمشدر و اربه ... مزبورک
... باله لی ولی افندی زاده محمد امین افندی یه احسان همایون اولمشدر
و بنه ماه مزبورک ... بازار ایرتسی کونی ضربخانه عامره امینی
ابو نود محمد افندی ... عزل ... حالا مطبخ عامره امینی اولان
... ضربخانه عامره امینی اولمشلر
و بنه اول کون مزبور ... الحاج سلیم اغا مطبخ عامره امینی اولمشدر
و بنه ماه ربیع الآخرک ... بازار ایرتسی ... اولدیغی ... کون
... اولوب ... عظیم قار ... و
... قار ... و باخلد ...
در روم ایلی و ... عظیم قار ... اسواق و بازار ...
... عظیم ... و ...
روم ایلی قافله ... عظیم حجاج مسلمین سلامت ایله ...
داخل ... کون ... بعض روم ایلی حجاجی ... دره
اولوب ... کوندن ... درحو ... درده امین

و بونده ماه ربيع الاولك اون بشنجى سالى كونى ابدوسى محمد پاشا سلستره دن
عزل اولنوب روم ايلى و ايالتى ويلمشدر و بونده ماه مزبورك
اون ايكنجى پنجشنبه كونى ابوبكر پاشا زاده رئيس الكتاب عطا بك
افندى بيهوده يرلسندن عزل اولنوب يرينه حالا نشانجى اولان
سليمان فيضى افندى رئيس الكتاب اولمشدر و انك يرينه دفتردار
[illegible] حسن افندى نشانجى اولمشدر و بونده ماه مزبورك
[illegible] جمعه ايرتسى كونى حالا ترسانه ناظره امينى
وحالا قصاب باشى اولان الحاج اسمعيل اغا مناصب مزبوره لردن
عزل و [illegible] صدر اعظم [illegible] سمور [illegible] البسى بيورلوب
اوچ طوغ ايله كوتاهيه توجيه و اناطولى بكلربكى ايله جراغ
بيورلمشدر حق تعالى [illegible] احسان [illegible] منصور و مظفر
ايليه امين و بونده السيد احمد پاشايه قونيه ايالتى توجيه اولنمشدر
و بونده مقداد پاشايه طرابلس شام وجوده جراغ اولمشدر و بونده
اولكون سابقا خزينه كتخداسى [illegible] چلبى رجب على افندى ترسانه
ناظره امينى اولمشدر و بونده اولكون چلبى امين اغا قصاب
باشى اولمشدر و بونده ماه مزبورده حالا خواجگاندن [illegible]
خلق [illegible] سوارى [illegible] دفتردار بهجت افندى زاده مصطفى افندى
دار بقايه رحلت ايدوب يرينه خانم سلطان كتخداسى [illegible] مصطفى بك
افندى يه مقابله سوارى منصبى توجيه اولنمشدر و بونده ماه مزبورك
اون [illegible] سالى كونى سابقا رئيس الكتاب عطا بك افندى يه ادرنه ده
سراى همايون و [illegible] تعميرلرى [illegible] تعمير [illegible]
ايچون بنا امينى نصب و خلعت البسى بيورلمشدر و بونده ماه مزبورك
اون [illegible] پنجشنبه كيجه سى [illegible] غلطه [illegible] احراق ظهور ايدوب [illegible]
اول [illegible] قهوه سى [illegible] غوغاسى ايدوب
بر مقدار [illegible] مقتول [illegible] ساعت [illegible]
[illegible] احراق ظهور [illegible]
اولان بالجمله دكاكين [illegible] اهل اسلام محله سى
و جامع شريف و حمام [illegible]
[illegible] دكاكين محترق اولمشدر [illegible]
دور [illegible] صلوة الصبح ساعت [illegible] دفع اولمشدر
و بونده [illegible] ماه ربيع الاولك [illegible]
[illegible]
[illegible]
بصره [illegible] امينى حسن اغا و [illegible] مدينه منوره ناظرى
ابراهيم بك [illegible] شريف [illegible] محمد مختار افندى و [illegible] اغاسى [illegible] امين
افندى [illegible] سلطان [illegible] ايله [illegible] كونده [illegible] دخول [illegible]
و ماه ربيع الاخرك [illegible] اسكدار [illegible] نزول [illegible]
[illegible] سقا باشى [illegible] ايله داخل اولمشدر
ولكن [illegible]
[illegible]
[illegible] حق تعالى [illegible] احسان ايليه امين

و بونده

توجيه روم ايلى
توجيه رياست
توجيه نشانجى
توجيه اناطولى
توجيه قونيه
توجيه طرابلس شام
توجيه ترسانه ناظره
توجيه قصاب باشيلق
توجيه مقابله سوارى
ادرنه بنا امينى
احتراق غلطه [illegible]

53

و بونده بوشناق [illegible] كوچك على اوغلو نام دره بكى بلنلى عبد الرحمن پاشا
ايله بينلرنده اولا عداوت و شقاق سببيله حارزه نك مرورى سندوند
اولنوب [illegible] سنه همايون [illegible] دفع [illegible]
دولت عليه طرفندن كوچك على اوغلونك [illegible] اولان ايكى خوغلو
[illegible] دال طبان اوغلونك [illegible] كتخداسى اولان [illegible]
سليمان اغا [illegible] ارسال و تأكيد و شديد [illegible]
اكر [illegible] محل مزبوردن مرور و عبور [illegible]
اولنور ديو [illegible] اولندقده محل مزبوره [illegible] كوچك على اوغلو
ايله [illegible] واقع اولمشدر
بو ماده [illegible] كوچك على اوغلونك [illegible] فى الجمله
بلنلى عبد الرحمن پاشانك [illegible] حاجت يوق
بو قدر [illegible] بو ماده [illegible]
[illegible] و بونده ماه [illegible] كونى
[illegible] حافظ [illegible] افندى دار بقايه رحلت ايدوب يرينه
[illegible] صالح افندى مدرسى اولان [illegible]
[illegible] سليمانيه [illegible] ابراهيم [illegible] خارج [illegible]
[illegible] السيد عبد الرحمن افندى [illegible] خارج [illegible]
افندى [illegible] خارج [illegible] محمد طاهر افندى خارج ١٤
[illegible] باشى محمد صادق افندى [illegible] ابراهيم اغا خارج [illegible]
[illegible] افندى زاده السيد محمد نجيب افندى [illegible] خارج ٩٤
داخل [illegible] افندى [illegible] السيد ابراهيم ادهم افندى [illegible]
[illegible] ٩٦ حركت خارج [illegible] على افندى [illegible]
[illegible] داخل جودت افندى زاده مصطفى افندى [illegible]
[illegible] خارج [illegible] و بونده بوزنده [illegible]
[illegible] افندى [illegible] ضبط [illegible]
[illegible] و باب عالى [illegible] تعيين اولنوب
[illegible] اون ايكى آى [illegible] دفع [illegible]
اولنوب يرينه مفتى [illegible] شيخ الاسلام سابق السيد ابراهيم
افندى مرحومك كتخداسى مصطفى افندى يه [illegible] اولنوب [illegible]
اذن ويرلمشدر و بونده [illegible] سفر همايون [illegible] جانب [illegible]
بو [illegible] سرچه نام [illegible] و لعين [illegible]
دولت عليه يه [illegible] انواع تكليفات ايدوب و بالجمله حركات
[illegible] عهدا اولنوب [illegible] اولنوب على [illegible]
سفردن غير يه چاره اولمديغندن [illegible] سفر همايون
[illegible] سفرى [illegible] و سابقا
[illegible] صدر اعظم [illegible] على پاشا [illegible] سرعسكر
تعيين اولنوب سپاه و سلحدار [illegible] عدد [illegible]
[illegible] و اطراف و اكنافه روم ايلى و اناطولى طرفلرينه
فرمانلر و [illegible] جبه [illegible]
عسكرلرى [illegible] اسمعيل [illegible] موجود [illegible]
[illegible] اوچ [illegible] اون [illegible] عدد [illegible] قلعه سنه [illegible] ايكى بك
عدد [illegible] همايون [illegible] اولنوب [illegible]

بر اعيان [illegible] ابراهيم
[illegible]
[illegible]
[illegible]

وقایع شهر جمادی الاولی سنه احدی ومأتین والف

بیک ایکیوز بر سنه سی ماه جمادی الاولینک غره سی آذار ابرنشی اولوب
[illegible] کونی قورحواجب اغراجی ایچون بازوا اولمشدر وبنه
[illegible] قدم [illegible] رسید تام محلوه [illegible] بلادنزه ولنک [illegible]
[illegible] له ترسانه عامره یه کلوب بعده صدر اعظم یوسف پاشا
[illegible] سفینه لری قلب وخیانتی ظاهر اولدیغی عیان اولنمغه
معماری روم طائفه سندن اولوب [illegible] سفینه نک چونزه شیشه
مهلب ایلمشدر وبنه روم طائفه سندن امین قولنه [illegible]
[illegible] اخذ اولنوب [illegible] تاتاوله یه صلب اولنمشدر وبنه
ماه مزبورک دوردنجی پنجشنبه کیجه سی ساعت بیری [illegible] اسکدار جانبنده
بر احراق علامتی کوروب [illegible] اوجاقلی [illegible]
اغاسی وصاحب دولت [illegible]
اوجاقلی اسکداره کلوب [illegible] اسکدارده اصلا احراق [illegible]
اولدیغی ظاهر اولدقده [illegible] جمله روانه اولمشدر [illegible]
[illegible] وبنه ماه مزبورک دوردنجی پنجشنبه کونی
[illegible] وقصاب باشی [illegible] ترسانه عامره [illegible]
[illegible] اسمعیل [illegible] یوم مزبورده
الا عظیم ایله [illegible] خلاف عادت [illegible]
[illegible] چالارق طوب [illegible] چقوب [illegible]
روانه اولمشدر [illegible] منظور
ومظفر اولدلر امین لکن [illegible] بعض [illegible] اغالری
فرار ایدوب [illegible] وعبرة للناظرین ترسانه عامره یه
وضع کوردکلری [illegible] وبنه ماه مزبورک [illegible] کونی
[illegible] سید احمد پاشا [illegible] منصبی اولان
قونیه یه [illegible] اسکداره [illegible]
سید خلیل افندینک [illegible] ایرتسی [illegible]
اولوب عظیم قاربا [illegible] ایرتسی [illegible]
ایرتسی کونی [illegible] منصبی [illegible]
اولمشدر وبنه [illegible] بغداد پاشا [illegible] توجیه
[illegible] اولوب [illegible] روانه اولمشدر وبنه
سابقا [illegible] والیسی [illegible] سابق [illegible]
خانه توجیه اولمشدر وبنه [illegible] مزبورده [illegible]
[illegible] زاده عبدالله افندی [illegible]
مهرداری حسین افندی [illegible] اولمشدر
وبنه [illegible]
اولمشدر وبنه ماه مزبورک [illegible]
افندی [illegible] سابقا بروسه [illegible]
پایه لی مفتی زاده عبدالله افندی دار بقایه رحلت ایلمشدر
رحمه الله تعالی وبنه [illegible]
عظیم

[illegible]

حلب معماری [illegible]

علائم اسکدار

[illegible]

وفات مفتی زاده

[illegible]

54

عظیم قار یاغوب متمادی [illegible] وعظیم قیش اولمشدر وبنه
ماه مزبورک یکرمی دردنجی چهارشنبه کونی اخشامه برساعت [illegible]
خندق باشنده احراق ظهور ایدوب بش اون مقداری خانه محترق
اولمشدر وبنه ماه مزبورک یکرمی [illegible] کونی مفتش [illegible]
سید خلیل افندی دار بقایه رحلت ایلمشدر رحمه الله تعالی

وقایع شهر جمادی الآخره سنه احدی ومأتین والف

وماه مزبورک [illegible] بیک ایکیوز بر سنه سی ماه جمادی الآخرک غره سی
چهارشنبه کونی اولوب [illegible] نمازندن ایکی ساعت [illegible]
تحویل واقع [illegible] سلطان [illegible]
واو [illegible] کونی عظیم قار یاغمشدر وبنه ماه مزبورک ایکنجی پنجشنبه
کونی سپاه وسلحدار اوجاقلرندن [illegible]
[illegible] صدر اعظم الاعظم ایله اسمعیل جانبنه روانه اولمشدر
وبنه ماه مزبورک [illegible] جمعه کیجه سی ساعت بشده اسکدارده
[illegible] قهوه [illegible] احراق ظهور ایدوب
[illegible]
[illegible]
[illegible] اولمشدر وبنه ماه مزبورک
[illegible]
[illegible] اولمشدر
وبنه ماه مزبورده [illegible] شیخ الاسلام [illegible]
[illegible] جوامع [illegible] بخاری شریف وشفا [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
وبنه ماه مزبورده اسکدار [illegible]
[illegible]
[illegible]
وبنه [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

وفات سید خلیل افندی

سلطان نوروز

احراق اسکدار

[illegible]

اسکداره طرناجی تعیین

[illegible]

روم ایلی قاضیعسکری نصب

و فیه ماه جمادی الآخره‌نك اون اوچنجی بازار ایرتسی كونی بعد العصر
روم ایلی قاضیعسكری مكی ملا افندی عزل بریته بالفعل مكهٔ مكرمه
قاضیسی اولوب بعده اسلامبول پایه‌سی اولوب و بعده اناطولی پایه‌لو
السید الحاج یحیی توفیق افندی حضرتلری روم ایلی قاضیعسكری
اولمشدر حق تعالی توفیق علیه‌سن رفیق ایلیه آمین [illegible] خدمات
[illegible] سید محمد افندی [illegible] السید [illegible] افندی [illegible]
افندی و [illegible] حفید افندی تذكره‌جی صدری [illegible] حفید افندی
[illegible] ابقا [illegible] السید علی [illegible] خاصه [illegible]
داماد افندی روزنامه‌جی [illegible] ابقا راشد افندی كتخدا اولمشدر

اناطولی قاضیعسکری نصب

و فیه یوم مزبورده اناطولی قاضیعسكری برادرزاده الحاج یعقوب
افندی حضرتلری عزل بریته سابقا مدینه قاضیسی اولان بعده اسلامبول
پایه‌سی بعده اناطولی پایه‌لی السید الحاج محمد كامل افندی حضرتلری
بالفعل اناطولی قاضیعسكری اولمشلردر بر طرفدن نقیب [illegible]
[illegible] ابتدا [illegible] توفیق افندی حضرتلری ایله [illegible]
فروه سمورلر [illegible] طرف پادشاهیدن الباس بیورلمشدر و فیه
ماه مزبورك اون بشنجی چهارشنبه كونی سابقا اناطولی قاضیعسكری
برادرزاده یعقوب افندی حضرتلرینه روم ایلی پایه‌سی احسان همایون
اولمشدر خارجده [illegible] و فیه سابقا شیخ الاسلام ولی الدین افندی زاده
سابقا [illegible] اناطولی پایه‌سی احسان همایون اولمشدر

و روم ایلی پایه‌لری و اناطولی پایه‌لری

و فیه یوم مزبورده توجیه ارپه‌لقلر سابقا روم ایلی قاضیعسكری
محمد مكی افندی حضرتلرینه قونیه و [illegible] قضالری [illegible] توجیه و سابقا
اناطولی قاضیعسكری برادرزاده یعقوب افندی حضرتلرینه آیدین [illegible]
قضالری توجیه و فیه سابقا [illegible] قاضیسی والده كتخدازاده افندیه
ارمنه توجیه و فیه سابقا [illegible] قاضیسی كبرلی زاده عبد المجید افندیه
یلاق اباد قضالری موجب ارپه‌لق توجیه همایون اولمشدر و فیه

توجیه ارپه‌لقلر

ماه مزبورده سابقا حلب قاضیسی [illegible] محمد افندی حضرتلرینه
[illegible] سنه‌سی ذی القعده [illegible] سنه‌دن [illegible]
مصر قاهره قضاسی توجیه همایون اولمشدر و فیه ماه مزبورده

توجیه مصر قاهره

دركاه عالی یكیچریلری [illegible] سكز عدد اورطه [illegible]
برا اسمعیل جانبنه روانه اولمشدر [illegible] اقدم [illegible]
[illegible] ایله بوغازه سفینه‌لره [illegible]
ایله [illegible] بوغازده [illegible] اولوب
[illegible] مزبور [illegible] زهر [illegible]
[illegible] مزبور [illegible] التقدم [illegible]
[illegible] بعده [illegible] اولوب
[illegible] یكیچری [illegible]
[illegible] مزبور [illegible]

چقوب

چقوب جاذ [illegible] اولوب درعقب مزبور یكیچریلرك [illegible]
[illegible] اولوب [illegible] بعده حقیقت حالی اعلام
و درعقب مزبور [illegible] قالدروب [illegible] اولدیغنه [illegible]
باغلمشلردر و فیه ماه مزبورك اون اوچنجی بازار ایرتسی كونی
ترسانهٔ عامره‌دن [illegible] تعمیر اولنان اوچ بر عدد [illegible]
[illegible] طوپلی [illegible] طرفنه روانه اولمشلردر حق تعالی
منصور و مظفر ایلیه آمین و فیه ماه مزبورك [illegible] سالی كونی [illegible]
[illegible] اولوب [illegible] بوغازه [illegible] سفینه‌لره روانه اولمشلردر
و فیه ماه مزبورده دولت علیه [illegible] ابتدا [illegible] مدرسی موصلی
محمد افندی [illegible] پادشاهی طرفنه [illegible] تعیین [illegible]
مولای اسمعیل حضرتلرینه طرف دولت علیه‌دن [illegible] اولارق [illegible]
و بر مجوهر خنجر [illegible] موصلی محمد افندی حضرتلرینه ویریلوب و دولت
علیه طرفندن [illegible] سفینه [illegible] وضع و یوم مزبورده [illegible]
و روانه اولمشلردر حق تعالی [illegible] احسان ایلیه آمین [illegible]
[illegible] تعیین اولنمش [illegible] ایله [illegible] تعالی
[illegible] مزبور موصلی محمد افندی علمادن اولوب [illegible]
[illegible] علما [illegible] ظاهر اولوب مولای اسمعیل حضرتلری [illegible]
علمادن اولمغله بعض مباحثه علم [illegible] ارسال بیورمشلردر

خط همایون

و فیه ماه مزبورك یكرمی برنجی كونی ترسانهٔ عامره‌ده [illegible] و [illegible]
همایون بالجمله [illegible] اولوب [illegible] اولمشلردر
و یكیچری [illegible] صدر اعظم [illegible] پاشا حضرتلری [illegible] عساكر اسلامیه
[illegible] و [illegible] تعیین [illegible]
[illegible] سفینه [illegible] عظیمه‌لری مسموع همایون
اولدقده [illegible] صدر اعظم حضرتلرینه [illegible]
ایله بر خط همایون و بر مجوهر خنجر احسان همایون اولمشدر

الملاق ... حضرتلری

و فیه ماه مزبورك اون بشنجی كونی اناطولی پایه‌لو درویش افندی حضرتلری
الملاق اولنوب فرمانی شیخ الاسلام افندی حضرتلرینك حرم كتخدالری [illegible]
استانهٔ علیه‌یه [illegible] مخصوص [illegible] هواسی [illegible] اولوب
ماه مزبورك یكرمی [illegible] بازار كونی افندی موی الیه درویش افندی حضرتلری
[illegible] استانهٔ علیه‌یه دخول ایلدیكی [illegible]
[illegible] اولوب [illegible] هوا [illegible] بالجمله بوغازه
اولان [illegible] بر عدد [illegible] عساكر اسلام
سفینه‌لری [illegible] روانه اولمشلردر حق تعالی
[illegible] احسان ایلیه آمین و فیه [illegible] بازار ایرتسی كونی دركاه عالی

اوله رخصه

یكیچریلرندن سكز عدد اورطه [illegible] چقوب برا اسمعیل
طرفنه الای عظیم ایله روانه اولمشلردر [illegible] صدر اعظم حضرتلری

احسان علیه بخوبان

آلای خزینه‌یی تماشا ایچون جمعوب خزینه‌دار و رجالرک بهر نفرلرینه برر آلتون
و قره‌نولو مجیدیه و سقالرینه و علمدارلرینه و اوطه باشیلره و جوربا جیلرینه
و سائر فرمانبرلر حقلرینه احسانلر اعطا بیورمشلردر و بو
ماه مزبورک یکرمی التنجی گونی وزیر مفتشی قره مراد زاده السید محمد مراد افندی

وزیر مفتش عزلی و نفیسی

تفتیشدن عزل و کلیبولیه نفی اولنمشدر یرینه طلیمخانه تیم باشیسی الحاج
ابراهیم افندی وزیر مفتشی اولمشدر مزبورک سبب عزل و نفیسی صدر اعظم
یوسف پاشا حضرتلری سلطان محمد و سلطان سلیم و سلطان سلیمان جامع شریفلرنک

نفی مراد زاده

خزینه‌لرینه برنجی بیک اقچه وظیفه‌لرینه علماء ابتهم ضم اولنمسی اراده الخ
اصلا مرتزقه‌یه جزئی شی ضم اولنوب وافندی موما الیه کرک کندو و بو اطرافنه
برنجی بیک اقچه دعاکو وظیفه‌لری احداث و تعدیلی اشکالرا و لغله جمله‌سی
اوزرلرندن رفع بعده جمله اهل وظایفه اوچر بش اون یکرمی اقچه ضم و الحاق
اولنمش سبب عزلی و نفیی بودر دیو استماع اولنمشدر حق تعالی سلاطین عظام
احسان ایده امین

وقایع شهر رجب المرجب سنه احدی و مائتین و الف

زید؛ برادر زاده؛ وفات برادر زاده

بیک ایکیوز بر سنه‌سی ماه رجب الفردک غره‌سی پنجشنبه اولوب اول گون دخی
گونی عظیم نیسان یغمور و ظلم قزننه اولمشدر و بو صدر الوالدین عزل
و روم ایلی پایه‌لی برادرزاده یعقوب افندی حضرتلری دار بقایه رحلت
ایلمشدر رحمه الله تعالی اولکون بعد صلوة الجمعه سلطان محمد جامع شریفنده
نمازی قلنوب حضرت خالده دفن اولنمشدر و بو ماه مزبورک دوردنجی

توجیه مکتوبجی صدر عالی؛ توجیه سلحدار کاتبی

بازار گونی مکتوبجی صدر عالی عزل و سلحدار کتابتی توجیه اولنمشدر
و بو سلحدار کاتبی اولان السید عبد الله افندی ابراهیم افندی مکتوبجی
صدر عالی اولمشدر شهر قاپو بینمرده منصبلری مبادله اولنمشدر

وفات جده والیسی

و بو جده والیسی شیخ الحرم الحاج احمد پاشا حضرتلری جده‌ده دار بقایه رحلت
خبری دوت علیه‌یه تحریر المرطوب اولمشدر رحمه الله تعالی برینه ایچ ایل
والیسی اولان بیتا حضرتلرینه عامر اجتبی ایله مشهور اولان محمد پاشا
جده والیسی و شیخ الحرم اولمشدر و بو ماه رجب الفردک اون ایکنجی

توجیه ...؛ اخراج صره همایون

بازار ایرتسی گونی معتاد قدیم اوزره سرای همایونده صره همایون اخراج
و وزیراعظم سکته‌سترن چکدرمه تحمیل و لودوس هواسی ایله بکن اچوب
و طوبلر اتوب و شنلکلر ایله ایلده اسکداره کچوب جمعه لرینه دلمه اولنمشدر
حقنده سلاطین احسان ایلیه و بو اولکون طبقور بک مشربلی

نفی طبقور بک

رضای همایونه موافق کسلدن قبلی ایچون خط همایون ظهوره صدر اعظم حضرتلری
قبلدن خلاص و قتله بدل کوتاهیه قلعه‌سنه نفی اولنوب اوزره باشیلر
تعیین و محل مأموره‌سنه ارسال اولنمشدر معاذ الله تعالی و ...
و سلطنتلرینی رفع اولنمشدر ... و بو ماه مزبورده

توجیه ارپه‌لق

درویش افندی حضرتلرینه بوی آباد و بیاجه قضالرلیه ارپه‌لق اولق اوزره
توجیه اولنمشدر و بو سابقا مدینه منوره قاضیسی ابراهیم بک افندیه
سافیزه و سابقا مکه مکرمه پایه‌لی خواجه ملکی زاده افندیه طرابلس شام
و سابقا مکه مکرمه قاضیسی الحاج عمر طوسی افندیه ... اولمق اوزره
بندر رکلی توجیه و سابقا سلانیک قاضیسی شکرزاده افندیه ...

قضالری

56

بیکلیک و توجیه خواص قضاء؛ سلسله ...

قضالری وجه ارپه‌لق توجیه اولنمشدر و بو ماه مزبورک اون بشنجی گونی
بحالن زاده الحاج علی پاشایه نیکده ایالتی توجیه و اسلاربه مهر حالیی
جالاری روانه اولمشدر و بو ماه رجب الفردک اوننجی گونی دار الحدیث
مدرسی عبد الله زاده السید محمد عطا افندی‌یه بیک ایکیوز بر سنه ذی القعده
الشریفه غره‌سندن ضبط ایتمک اوزره حوامس رتبه‌لی قضاسی توجیه
اولنمشدر خارجدن ... و بو برنده صدیق زاده محمد سعد الدین افندی
دار الحدیث مدرسی اولمشدر انک یرینه چنده لی السید محمد افندی‌یه انک
برینه خامسه‌یه السید فخر الدین افندی ایله ازنکمیدلی حافظ مصطفی افندی
انلرک برینه موصله سلیمانیه‌یه امام شهریاری درویش محمد افندی ایله ...
کورک زاده حسن افندی انلرک برینه حرکت الtmشلی‌یه تنزلا اولنوب ابتدا التحن
اخسقه‌لی سلیمان بک محمد ایله علی پاشا دیضری سعد بک افندی انلرک برینه
صحن ریمتوقه‌لی السید محمد افندی ایله عاطف افندی برادرزاده سر ابراهیم ادهم
افندی انلرک برینه موصله صحن قرالنقی حافظ علی افندی ایله ...
حمید ... السید عزیز افندی ایله ارضرومی صوفی الحاج علی افندی انلرک
برلرینه حرکت داخله بیلنجی زاده السید محمد عطا افندی ایله بوی‌آبادی حافظ محمد
افندی ایله صالح زاده محمد صالح افندی ایله چالی زاده السید عبد الله افندی
انلرک برلرینه ابتداء الخارج داخله منجم ثانی یعقوب افندی ایله حمیدی

خارج روس؛ جدید ...

برادری مصطفی افندی ایله باقی اغازاده برهان الدین افندی ایله احمد شوقی
افندی انلرک برینه حرکت خارجه رفیع افندی زاده محمد اسعد افندی ایله
فلورنه‌لی عیسی افندی ایله اکنلی حافظ عمر افندی ایله اخسقه‌لی عثمان
افندیلره علی مراتبهم سلسله‌لری اولنوب ابتدا خارجه مجددا احسان
اولنمشدر روسیه ... اصحابلرکه دیوان موره زی الحاج السید محمد افندی ایله
آدم آده ... محمد افندی ایله ... زاده احمد شکری افندی ایله
... عثمان ... افندی ایله اسکداری اسمعیل افندی حفیدی
محمد امین افندی ایله حکیم باشی برادرزاده السید محمد عارف افندی ایله سقا
ازمیر قاضیسی ... احمد افندی زاده عبد الحمید افندی‌یه مجددا ابتدا خارج

زور حضر؛ اخراج ...

روس همایون توجیه اولنمشدر سلسله مزبورلرک تاریخ
بیک ایکیوز بر سنه‌سی رجب الفردک اون التنجی گونی تاریخیله در
و بو ماه مزبوره رجب الفردک اون التنجی جمعه گونی زور حضر
اولوب ... برنجی بوستانجی ... عظیم یاغمورلر
و ... چایرلر اولمیوب برنجی گون ... خبر اولنوب
ماه مزبورک یکرمی برنجی چهارشنبه گونی معتاد قدیم اوزره الای عظیم

احتراق؛ و همایون صره امینی ...

ایله اتلر چایره چکلمشدر و بو ماه مزبورک یکرمی ... گونی
حضرت خالد ... قرب ... تخمیناً ... خانه
محترق اولمشدر و بو ماه مزبورک یکرمی یدنجی پنجشنبه گونی صره امینی
اولان یاموقجی الحاج اسمعیل آغا علی رسم ... بوغازه دوب
دعا مجلسنده دعا اولنوب معتاد اولدیغی مثللو بخور ...
و برجوب ... حسبنون اصلا ... رشیه ... سجده
... برنجی دفعه اوله رق ... المسلمین
حق تعالی حضرتلری جمله حجاج مسلمینه سلامتلر احسان ایده امین

وبونده صره امینی قافله‌سی کنذکور بمره مقوم سیما الحاج حسن بک بارخانه‌کر
قافله‌سی اولنلر نوره نفنان اغا وبیتوا اغاسی وسائر حجاج مسلمین عطا ومرد
قافله‌سی کتمشلردر بعده مکه مکرمه قاضیسی خلیل جودت افندی صاغر الحاج حسنله
طوتلوب مزبورلرک قافله‌لرینی کورد کره بنده کیدرم دیو یمین ایدوب
بر دجله مکنه نظام و برلیوب ایکی ساعت عسکره بارخانه‌سنی یوکلدوب روانه
اولمشلردر جمله ایکدوکی سوق نیز حق تعالی سلامتلر احسان ایلیه آمین
وبونده بونتون افندی دعا کرکبین ایکی بولنان بک ما حویت ایله
مدینه منوره تعمیرنه کیدوب بعوا ماه ایچ تعمیرات تمام اولوب صورت
تعمیری ایچون بناسنه تنظیما ورتره ایچون شیخ الحرم جوهر اغا ایله بینلرنده
حسن زننکانه‌سی اولیوب عرباند شیخ ایله قرلو قرار وماه ربیع الاولک
اون بشنجی کوننده مدینه منوره دن خصمه بغداد طرفنه کورلر بولنوب
امام علیدن بغداده واصل بعده منزل ایله استانه‌یه داخل بغده بربج
کون مرور نده شیخ الحرم طرفندن تحریرا نور نجاب ایله دولت علیه‌یه
کلدکوه ماه مزبورک یکرمی ایکنجی پنجشنبه کونی صوغوجاق نام محلده نفی ابعد
اولمشدر وبونده بولنان اقدام ازمیر مفتیسی قرنداشی احمد رشید افندی زاده [illegible]
عثمان افندی نفی اولدیغی محلدن اطلاق واستانه‌یه احضار بعده ایکی طوغ ایله
باپیکسری توجیه اولمسی اراده اولدقده یتیول ایچون برمدر سینوت
اولوب بروجهله طوغ یتول ایچون باشارت وبا فرماد عالی سینوت
نفی اولمشدر وبونده ماه رجب الفردک یکرمی دوردنجی جمعه ایرتسی کونی معتاد
قدیم اوزره بالی کوشکنه رکابیر همایون اولوب صاحب دولت وشیخ الاسلام
افندی حضرتلری کلوب دوننمای همایون الوانی معمم اولوب باشلر ده
دستبرچکدیدیلر الای ایله حضور همایونده معتاد قدیم اوزره کورکلر
و قفطانلر الباسی بعده الای عظیم ایله طوبلر و توفنکلر اتلرق دعوا اودوس
اولوب بلکنلر اچوب شنلکلر ایده‌رک دونغر یوک دره اوکنده لنکر انداز
اولمشلردر چونکه یتوران پاشا استانه‌ده اولمدیغنده دونما باغچه‌ده
ضیافت ولمیوب طوغر کتمشلر در الای عظیم ایله معتاد قدیم اوزره بشلره
بجنده مهترخانه چالارق وارد و عسکره کتغدا چکدیره‌رک وسائر چکدیرملر بوبلر
وسالمورلر وبرلا نفیرلر الای ایله بعده بیوراند و بالمورنه و ب [illegible]
وبلجه دونتمای همایون علی مرادیهم قافله‌سی جمله‌سی بحر سیاه طرفنه روانه
اولمشلردر حق تعالی جمله اهل اسلامه سلامت و منصور ومظفر ایلیه آمین
وبونده وبونده صره امینی فرمان عالی کیدوب حضرتک نام محلده مکث وقلمی
پادشاه جهت داماذی اداوج ایچون کتخدا مراد ایلدکره طرف پادشاهیدن
جمله دواب وخیمه‌لرینه وسائر لوازماتلری احسان همایون اولوب
یوز یکرمی عدد اتلر آت والتمش عدد دوه کلوبز صاغر الحاج حسینه
تنظیم و برلیوب ماه مزبورک یکرمی بشنجی کونی روانه اولمشلردر وبونده
ماه مزبورک یکرمی بدنجی کیجه سرانجاد تنادیل ویکرمی سکزنجی کونی سالی باشلرلر
روانه اولمشلردر وبونده ماه مزبورده سلحدار اغاسی شهسوار زاده
محمد بک عزل و بغداد فلمشنه قلیج نفنان وهنروسر عسکرلک ایله
کندوب یرینه کتخدا زاده احمد بک سلحدار اغاسی اولمشدر وقایع

وقایع شهر شعبان المعظم لسنه احدی وعشرین والف

بنک الجیبورسنه بو ماه شعبان المعظمک غره‌سی چرچین مفتیسی لبهعلی افندی مرحوم
ابنتتسی حافظ افندی شهادتلریله جمعه کیجه‌سندن ثابت اولوب ایلکونی
غره دیرکونشلره کونی طوبلر ایله عظیم قرتغه اولمشدر وبونده ماه مزبورک
اوچنجی بازارکونی سقا باشی جیلدا اغاسی اولانب یتام فیوداندن دریا غیرتلی
مرحوم ابراهیم پاشا زاده ابوبکر بک حضرتلرینه اوچ طوغ ایله موره
منصبی توجیه وفروه سمور وزارت الباسیله بحر سیاه طرفنده اولان
دونتمای همایون تسر عسکرلکلیبن اولنوب وزارت طاقی ایله
قونا قلر شریف دچوس نظامه مباشرت ایلمشلردر حق تعالی هر حالده
موفق بالخیر ایلیه امین وبونده ماه مزبورک دردنجی بازار ایرتسی کونی
شوکتلو غلبتلو قدرتلو افندیمز حضرتلری طوب قیودن بشکطاش سرایه
نقل همایون اولمشدر وبونده ماه مزبورک التنجی پنجشنبه کونی تبریک تقبیل
رکاب همایون اولوب اولکون یونده اقدم کلیسولیه نفی اولان نعا
وزیر مفتیسی مراد زاده السید محمد مراد افندی اطلاق اولنمشدردر
وبونده ماه مزبورک یدنجی جمعه کونی ابتدا سلاطین حضرت خالده اولوب
بعد صلوة الجمعه بهاریه‌یه بنفشه اولمشدر وبونده ماه مزبورک
اون برنجی بازار ایرتسی کونی قواغ بنفشه اولوب سهادیبورنده
اوطاقلر قورلیوب بعده یتوران بحر سیاه بکرباشی دخی بشیل
فنجه باشی ایله بالطه لیمانی اوکنده شوکتلو افندیمز حضرتلری تشریف
بیورر ایکن بکرباشی سلاملیوب بعده بالی کوینده استقبالیله
نزول بعده شوکتلو افندیمز حضرتلری اوتاغ همایونه تشریفلرنده
دونتمای همایونده طوب شنلکلری و سکدرملر وقهوه‌لر اوتوب
عظیم شنلکلر ایلمشلردر حق تعالی متعالرینی مزداد ایلیه آمین
وبونده ماه مزبورک اون اوچنجی چهارشنبه کونی ترسانه عامره‌ده
قرابجه قرالی طرفنه کلان معمار سفینه معتاد قدیم اوزره جمعت کبری
شوکتلو افندیمز حضرتلری وصاحب دولت یوسف پاشا حضرتلری وشیخ الاسلام
مفتی زاده احمد افندی حضرتلری وسائر رجال دولت علیه‌دن مأمور
اولنلر جمله‌سی تحت سفینه سنه چیقوب ترسانه عامره رجالی
یوسفیه ابتخر دیوانخانه قهوه‌لری اولنوب بعده دعا وثنا ایدوب
دورت ساعت ایله بر دنجیده سلامت دریایه نازل اولمشدر
لکن ارسلانی دریایه ایندکره قراغی برافوب اوبیدجه بلرا اولوب
وبعده دریاکنک اورته‌سنه واردقده خلاددری قربلوب ایا قهوه
ودجه علی لوسی اراسنده برکمزه یابسینه دوقنوب صدم ایلمشدر
مشهور رشلوراتراتمر دکل او نه طرفنه بله یحر قهوا سراوزره اینوب
داوته طرفنه یکمشدر بعد معمارلر اعلان فرمجلره قبورکلی
باقادم کوکلا اوتیر سنه وقلعه سنه الحاکم اولنوب وسائر خلیفه‌لر

مصلحت حجاج قافله‌سی

نقل همایون

بشکطاش

تبریک رکاب همایون

اطلاق

[illegible]

دونتمای همایون

[illegible]

قپودان ...

و ینه ماه شعبان شریفک اون دردنجی پنجشنبه کونی قپودان سفینه لری بوندن
اشترا اولنان قیبوت (?) چقلو سفینه لره تربیونلر و بارود و مهمات ملو و عساکر کورلنوب
یوم مزبورده استانه دن قالقوب بحر سیاه طرفنه روانه اولمشلردر
حق تعالی مظفر ایلیه امین و ینه ماه مزبورک اون التنجی جمعه ایرتسی کونی
وزیر کتخداسی خیری افندی عزل و بابسنده مکث بر ینه یرمکی حسن افندی
وزیر کتخداسی اولمشدر و لاله لی مصطفی افندی نشانجی اولمشدر
و ینه ماه مزبورک اون سکزنجی بازار ایرتسی کونی ...
قدرتلو مادرشه روی زمین خلد الله خلافته الی یوم الدین افندیمز حضرتلرینک
دختر پاکیزه اختر لری دار بقایه بشکطاش سراینده دار بقایه رحلت
علی الصباح استانه ده سرای همایونه جنازه لرینی نقل و نعشی دفن
اوزره اعلام ایکوند ایا صوفیه ده وسط ... صلا ویرلوب بعده
تربه معطره لرینه دفن اولنمشدر حق تعالی حضرتلری ... صبرلر
احسان ایلیوب ... سلاطین احسان ایدوب طول عمر ایله جمله لرینی
معمر ایلیه امین و ینه ... طرفندن جبادار ...
ایکی بیک عدد ... کوچک عیالو سفری کلاهلی عسکر
اسلام اسکلاره داخل اولوب ... ایوان سرای اسکله سنه چقوب
کاغدخانه صحراسنه نزول ... کون مرورنده اسمعیل جانبنه روانه
اولمشلردر حق تعالی سلامتله ... ایلیه امین و ینه ماه مزبورک ... یکرمی
سالی کونی ... مواجبی اخراج اولمشدر و ینه ماه شعبان المعظمک یکرمی
چهارشنبه کونی استانبول قاضیسی عابد افندی حضرتلری عزل بریله سابقا
مکه مکرمه پایه لی شیخ الاسلام اسبق محمد صالح افندی حضرتلرینک مخدوملری
احمد اسعد افندی حضرتلری استانبول قاضیسی اولمشدر حق تعالی توفیقات
ایلیه امین و ینه سابقا مکه مکرمه دن معزول ... اسمعیل افندی حضرتلری
ماه مزبورک ... طقوزنجی کوننده استانبول پایه سی ماه مزبور استانبول
قاضیسی محمد صالح افندی زاده احمد اسعد افندی حضرتلرینک ...
اعتبار ایله یکرمیجی کوننده استانبول پایه سی و سابقا بروسه قاضیسی ...
پایه لی حالا فتوی امینی ابراهیم افندی حضرتلری ماه مزبورک یکرمی بشنجی کوننده
اعتبار ایله استانبول پایه سی احسان همایون اولمشدر و ینه یوم مزبورده
محمود پاشانک ... فرقنده اولان ... ایله جنک و جدال اولوب ...
ضبط و عظیم قتال محمود پاشا ... عدد کله لری
استانه علیه ده سرای ... ایشاعلرندن ...
عدد طوغلری ... و ... طرفندن سفینه لره وضع یوم مزبور
استانه علیه یه دخول و ... ایله ترسانه عامره ده وضع ...
ایلمشلردر بعده مکتوب ... ایلمشلردر و ینه بو مقدمه اقدم
قورت پاشا طرفنه مامور اولان ... درکاه عالی ... مصطفی پاشا
زاده موسی بیک قورت پاشانک ... پاشا ...
الوم و مواد مقاومه یه مامور محمود پاشانک عسکرلری ... جدال
وایکی طوغلی ... پاشا ... مقتولی ...

لارای

وزیر کتخداسی عزل و نصبی و نشانجی نصبی

وفات ...

جبادار ... عسکر

... مواجب

استانبول قاضیسی عزل و نصبی

استانبول پایه لری

محمود پاشا ... کله لر

و ینه مزبور ...

کلمه لرینی استانه علیه یه مباشر مزبور موسی بیکک ... لری کتیروب
باب همایونه وضع اولنمشدر حق تعالی انجامنی خیر ایلیه امین

وقایع شهر رمضان المبارک لسنه احدی و مأتین و الف

بیک ایکیوز بر سنه سی ماه رمضان شریفک غره سی ... بیله
بازار ایرتسی ... اوزره صائم اولمشلردر بعده معتاد قدیم اوزره
دعوتلر و افطارلر ... عطالر بعده اون بشنجی بازار کونی
معتاد قدیم اوزره اون بشنجی بازار کونی تقبیل خرقه سعادت
بعده اون التنجی کونی ادرنه طرفندن جمعه ایرتسی کیجه سی هلال رمضان
رؤیت ایدلدیکی ... حالی استانه یه اخبار و استانبول قاضیسی
اولان محمد صالح زاده افندی حضرتلری حضورلرنده هلال رمضان رؤیت
ایلدکلری وجه اوزره شهادت و رمضان شریفک جمعه ایرتسی کوندن
اولدیغی اثبات و حکم و اعلام اولنوب یکرمی ... پنجشنبه کیجه
لیله قدر ... کونی همایونه ... اولنمشدر و ینه بوندن اقدم
سلاطین سلفدن لاله لی جامع شریفی جمعه شیخی اولان ماردینی الشیخ
السید ... افندی سرای همایونده وعظ ایدر ایکن طبع همایونه
مخالف بعض کلام استماع اولنمغله باخط همایون ...
شیخ الاسلام صالح زاده افندی حضرتلرینک اشارتلریله بالجمله
جهتلری اوزرلرندن رفع و اخراج ... توجیه و کندو ...
معروفیله وطن اصلیسی اولان ماردینه نفی اولنوب و ...
اولنوب ... توجیه بعده اون سنه مرورنده صدر اعظم
یوسف پاشا حضرتلرینک ... اولنوب بعده
ماه مزبورک اون بشنجی کونی خرقه سعادت تقبیل بعده صدر اعظم
یوسف پاشا حضرتلری شیخ مزبور ماردینی افندی حقنده خط ...
ایستردوب مضمون خط همایونده ... شیخ ماردینی السید
الشیخ خلیل افندیه الآن سلطان بایزید جامع شریفنده اولوب
... اولوب ... مزبور ماردینی شیخ
افندیه سلطان بایزید پایه سیله احسان همایون اولمشدر دیو
حضورده خط همایون کشیده و ... اولنوب ...
اولوب کندویه توجیهی سلطان بایزید رتبه سیله توجیه اولنوب
تمام ... سلیمانیه جامع شریفی ...
اعتبار اولنمشلردر و ینه ماه رمضان شریفک یکرمی ... جمعه ایرتسی
کیجه سی بعد التراویح ساعت اوچده ... طرفندن ...
اولوب ... علامت سما ... اولنوب کوکلرده ...
فراروب بعض ... اولنوب ...

ثبوت رمضان المبارک

شیخ ماردینی نفی و ...

علامت سما

بوغاز ایچنده احراق وار دیو نداء اوجاقلولر وطوبجیلر باغچه قپوسنده
تجمع ایتمشلردر بو منوال اوزره کیجه عشا اوچوندن صباح
نمازی وقتنه دکین دورمشلردر حق تعالی ایزاء خیرالعالمین

وقایع شهر شوال المکرم سنه احدی ومائتین والف

بیک ایکیوز بر سنه سی ماه شوال المکرمک غره سی بازار ایرتسی
اولوب او کیجه سرای همایونده معتاد قدیم اوزره معایده وبعد
صلوة العید بالی کوشکنده بر معتاد قدیم معایده اجرا ایلمشلردر
او کون عظیم کورکوزلطو اولوب شنلیک فرتنه اولمشدر و ...
ایکنجی سالی کونی کلشانه دولت باغچه ره اولوب صدر اعظم یوسف پاشا
حضرتلری وشیخ الاسلام مفتی زاده احمد افندی حضرتلری ایله معایده ایدوب
دولت باغچه سی اسکله سنده افطار کوسترده رکاب همایونه
معا شرف بعداً تمام المراسم اذن همایون ایله شیخ الاسلام افندی
حضرتلری بکلر بیکنده کریم بیکن حرمکده اوغنیمت اشترا ایلدکلری
یالیلرینه نقل بیوررمشلر در بعده صدر اعظم حضرتلری اوطه‌لرینه
عودت ... معجزه وجباره علیم عالم ایلمشلردر و ...
اوچنجی چهارشنبه کونی اسکی سرایه دولت باغچه‌سنده اولوب
صدر عالی حسن افندی جدید ایله معایده ... عظیم صفا ... ایلمشلردر
لکن ... ده خلاف عادت برمقدار سهو واقع
اولمشدر ... کونی بچاق وکبار
باب صدر عالیه توجیهات ... اولمشلردر اولا ...
صدر عالی حسن افندی ... جوقه ... وسمور الباس
اولنوب ابقا اولمشلردر ورياست وسائر قپو رجالی با الجمله ابقا
الا ... امینی ... بک افندی چاوشباشی اولمشدر ...
کتخدا بک کتابتی امینی ... مصطفی ... افندیه ... کتابتی
... دفتر ... ابقا ... افندیه ... ابوبکر افندی ابقا
شق ثالث ابقا ... افندیه ... عاطف زاده
احمد بک ... بیوک روزنامه سابق جلبی افندیه ... محاسبه
احمد رفعت بکه ... امانتی ابقا ترسانه امانتی ابقا
... امانتی ابقا مطبخ امانتی ابقا ارپه امانتی ... اغایه
... جیلکی سابق انوری افندیه ... مقابله جیلکی ...
افندیه ... حرمین ... جیلکی ... زاده مهرداری عثمان افندیه
یکیچریلر کتابتی سابق ابوبکر افندیه سپاه کتابتی ابوبکر ... افندیه
سلحدار کتابتی ... زاده ... کاتبی حسن افندیه جزیه محاسبه جیلکی
مصطفی ... افندیه موقوفات جیلکی بربرباشی علی افندیه ...
بارودخانه نظارتی ... اسمعیل عصمت افندیه مصرف شهریاری کاتبی
بهزاد زاده عبدالله افندیه مابین تذکره جیلکی ... محمد افندیه
طوبخانه نظارتی ... سابق حافظ احمد افندیه ...

عید

بالی کوشکی

کلشن

اسکی سرایه

توجیهات

قلیونلر کتابتی بو ... خلیل بک افندیه کوچک ... زاده
درویش بک ثانی محمد ... افندیه کیسه‌لی بارودخانه نظارتی
صدقی مهرداری ... افندیه پیاده مقابله جیلکی سید محمد ... افندیه
کوچک اوقاف کوچک حسین افندی زاده سعدالله بک افندیه
حرمین مقاطعه‌جیلکی قپوجیلر کاتبی عثمان افندیه جبه‌جیلر کاتبی
فیضی بک زاده محمد امین افندیه ... مقاطعه‌جیلکی ...
خلیفه ... زاده اسمعیل افندیه علوفه‌جیان یمین ویساره
غربای یمین ویسار کتابتلری ابقا طوبجیلر کاتبی ...
زاده عمر بک افندیه طوب عربه‌جیلر کاتبی ... حنیف خلیل
نوری افندیه ... بارودخانه نظارتی نعمان بک ...
امینی ... افندیه ... نظارتی ... سابق محمد ...
افندیه ترسانه ده انبار امانتی سلطان محمد کاتبی محمد افندیه
انبارلر نظارتی عبدالکریم افندی داماد محمد افندیه بیوک قلعه
تذکره‌جیلکی خوتن دفترداری سابق خلیل افندیه کوچک قلعه
شهری زاده مصطفی افندیه خاصلر مقاطعه‌جیلکی دفتردار
احمد بک زاده محمد عاصم افندیه باش مقاطعه ... کاتبی
عبدالله افندیه استانبول مقاطعه‌سی ابقا بروسه مقاطعه‌جیلکی
... زاده مصطفی افندیه اولونیه ... مقاطعه
... داری احمد توفیق افندیه کفه مقاطعه‌جیلکی
قپو اغاسی باباسی محمد افندیه کاغد بروت امانتی مکتوبی
خلفاسندن اسمعیل افندیه کاغد اندرون سابق علی عزت
افندیه تاریخجیلک سابق ... ابراهیم افندیه
ترسانه ده ریاست وکالتی بکلر اغاسی برادر سابق صالح افندیه
یکیچری اغاسی ابقا بوستانجی باشی ابقا میر علملک ابقا میراخور اول ابقا
قپوجیلر کتخداسی ابقا میراخور ثانی ابقا سپاه اغالغی
چاقرجی باشی محمد اغایه سلحدار اغالغی قره حصاری احمد بکه
باشبا ... قولوقلغی ... زاده علی بکه علوفه‌جیان یمین
... وغربای یمین ویسار اغالقلری ابقا جبه‌جی باشی ابقا
طوبجی باشیلغی ابقا طوب عربه‌جی باشیلغی سابق مصطفی اغایه
معمار باشیلغی معمار باشی خلیفه‌سی ابوبکر اغایه ... ابقا
... امانتی ابقا ... باشیلغی بوغاز حصار احمد اغایه

توجيهات پاشايان

درنه وارنه پاشالق ابقاسا سرعسکر نظارتی قصاب باشی زاده
ابراهیم افندی یه توجیه اولنمشدر و بنه یوم مزبورده
توجیهات پاشایان وزیر حضرتلرینک چونکه الریه حضور صدر اصفهانی
جلعتلو ابراسی بیورلمشدر • اولا ایالت روم ایلی آیدوسلی محمد پاشایه توجیه •
ایالت بوسنه سلیم پاشایه ابقا • ایالت اوزی حالا اوزو محافظی اسمعیل پاشایه توجیه •
ایالت کرید صدر اسبق محمد پاشایه ابقا • ایالت اناطولی صدر اسبق
خزینه دار علی پاشایه توجیه • ایالت قرمان سلحدار مصطفی پاشایه توجیه •
ایالت سیواس معقدزاده احمد پاشایه توجیه • ایالت مرعش سلحدار مصطفی پاشایه توجیه •
ایالت ادنه محمود پاشایه ابقا • ایالت طرابلس شام میرمیرانندن ابراهیم پاشایه ابقا •
ایالت رقه فیروز پاشایه ابقا • ایالت دیاربکر ... پاشایه ابقا • ایالت ارضروم
سید احمد پاشایه توجیه • ایالت چلدر سلیمان پاشایه ابقا • ایالت قارص
میرمیرانندن نعمان پاشایه ابقا • ایالت ... امیر الحاج بطال حسین پاشایه
الحاقا ابقا • ایالت وان تیمور پاشایه ابقا • ایالت بغداد بصره شهرزور
سلیمان پاشایه ابقا • ایالت موصل عبد الجلیل زاده سلیمان پاشایه ابقا •
ایالت حبش مع لواء جده عزت محمد پاشایه ابقا • ایالت مصر قاهره کوچک
کی کوعیری پاشایه ابقا • ایالت جزایر میرمیرانندن محمد پاشایه ابقا •
ایالت تونس میرمیرانندن علی پاشا زاده محمود پاشایه ابقا • ایالت طرابلس
غرب میرمیرانندن علی پاشایه ابقا • التموره قپودان بحر سپاه ابوبکر پاشایه ابقا •
ایالت قپودانلق غازی حسن پاشایه ابقا • لواء کوستندل میرمیرانندن لاط
محمد پاشایه ابقا • لواء ترحاله میرمیرانندن ولی پاشا زاده علی پاشایه ابقا •
لواء اولونیه میرمیرانندن مختار پاشا زاده محمد پاشایه الحاقا ابقا • لواء دلونیه
ککوزاده اسمعیل پاشایه توجیه • لواء ایلبصان میرمیرانندن علی پاشایه ابقا •
لواء اسکندریه محمد پاشا زاده محمد پاشایه ابقا • لواء اوخری ولی پاشا زاده
علی پاشایه ابقا • لواء سلانیک باجی زاده مصطفی پاشایه توجیه •
لواء دوقهکین میرمیرانندن ککوزاده الیاس پاشایه ابقا • لواء
پریزرین میرمیرانندن ککوزاده سیف الدین پاشایه ابقا • لواء اسکوب میرمیرانندن
... پاشایه ابقا • لواء اترودینو میرمیرانندن دیره لی ثابت محمد پاشایه ابقا •
لواء کستندیل میرمیرانندن میرعلم محمد پاشایه ابقا • لواء سمندره بلغراد
عبدی پاشایه ابقا • لواء ودین ملک محمد پاشایه ابقا • لواء چرمن
شمس الدین بک ابقا • لواء خوتین عثمان پاشایه ابقا • لواء بندر
احمد پاشایه ابقا • لواء حانیه میرمیرانندن محمد پاشایه ابقا • لواء ... تکار
طاهر زاده ... معیشت ابقا • لواء دمشق میرمیرانندن حسین پاشایه ابقا •
لواء ... میرمیرانندن مختار پاشا زاده عبد الله پاشایه ابقا • لواء قره سی
درویش پاشایه ابقا • لواء قره حصار صاحب میرمیرانندن جعفر پاشایه ابقا •
لواء انقره میرمیرانندن ایکی زاده مصطفی پاشایه ابقا • لواء بکره وزارتی
الحمید نصوح پاشایه توجیه • لواء قیصریه سلیمان زاده علی پاشایه توجیه •
لواء قیرشهری میرمیرانندن حامد حسین پاشایه ابقا • لواء ... میرمیرانندن
میرمیرانندن کورجی زاده خلیل پاشایه توجیه • لواء اقشهر میرمیرانندن سلیمان پاشایه
لواء اق ... میرمیرانندن عبد الله پاشایه ابقا • لواء ایچ ایل عظیم زاده
یوسف پاشایه ابقا • لواء علائیه میرمیرانندن ابراهیم پاشایه توجیه •
لواء کوتاهیه میرمیرانندن اباظه محمد پاشایه ابقا • لواء اگریبوز

٦١
60

لواء اغریبوز چرکس حسن پاشایه ابقا • لواء اینه بختی ... محمد پاشایه ابقا •
لواء توجه میرمیرانندن سلیمان پاشا زاده محمد پاشایه ابقا اولنمشدر •
وبنه ماه مزبورک ... جمعه کونی ... سلطان محمد جامع شریفنده اوقات
صلاة جمعه یی اداره ایلمشلردر • وبنه ماه مزبورک ... جمعه ایرتسی کونی
باب صدر عالیده ... اولنوب بالجمله رجال دولت ... اوزره ذات منیف
حضرت صدر اعظمی ایله ... اولنمشلردر • وبنه یوم مزبورده توجیهات
... باشی اولان مصطفی اغا ... ایله ...
... محمد اغایه ... الباسی اولنمشدر •
وبنه ... میرمیرانندن درنده لی ابراهیم پاشا سفر همایونه ...
اولنوب ایکی بیک مقداری آدم ایله اسکداره ... کون ... ایتمک
ویوم مزبورده ... احسان همایون اولنوب باب صدر عالیده ...
وزارت الباسی اولنوب ... ایله ... نعمان بیک ... غیره
... مکث و بالجمله عسکری اسکداردن استانبوله ... علمدار ایله
داود پاشا صحراسنه نزول ایتدکلری محلده موره لی اولان اسمعیل پاشانک
روانه اولمشلردر ... منصور و مظفر ایلیه آمین • وبنه
ماه شوال المکرمک اون سکزنجی پنجشنبه کونی ... سلانیک ...
نعمت زاده السید شاکر افندی یه بیک ایکیوز ایکی سنه سی ماه ربیع الاولی
٦٠ غره سندن ضبط ایتمک اوزره ... شریف قضاسی توجیه اولنمشدر خارجه ٦٥
وبنه یوم مزبورده دار الحدیث مدرسی صدیق زاده محمد سعد الدین
افندی یه بیک ایکیوز ایکی سنه سی ربیع الآخر غره سندن ضبط ایتمک اوزره
٧٢ سلانیک قضاسی توجیه اولنمشدر خارجه ٧٢ • وبنه یوم مزبورده مغرولی
جشنه لی السید احمد افندی یه بیک ایکیوز سنه سی ماه محرم الحرامک غره سندن
٧١ ضبط ایتمک اوزره ... قضاسی توجیه اولنمشدر خارجه ٧٢ • وبنه یوم
مزبورده ... زاده السید محمد اسعد افندی یه بیک ایکیوز سنه سی
ماه ذی الحجه سی غره سندن ضبط ایتمک اوزره بلغراد قضاسی توجیه اولنمشدر
وبنه یوم مزبورده مفتی زاده السید عمر افندی یه بیک ایکیوز سنه سی
ذی الحجه سی غره سندن ضبط ایتمک اوزره ارضروم قضاسی توجیه اولنمشدر •
وبنه ماه شوالک اون سکزنجی پنجشنبه کونی سلیمانیه مدرسی کبری زاده
٧٢ السید عبد الرحمن افندی دار الحدیث مدرسی اولمشدر خارجه ٧ سلیمانیه السید فخر الدین
٧١ افندی افندی خارجه ٧٢ • ... حافظ مصطفی افندی خارجه ٧٢
خاصه یه ... السید محمود افندی ... مدرسه ثانیه اصوفیه کبرا خارجه ٧٢ ٧٢
... مکتوبی عبد الرحیم افندی زاده علی رضا افندی ... خارجه ٧٨
... زاده حافظ سلیمان افندی ... عبد السلام خارجه ٨٢ ...
عثمان زاده السید مصطفی عزت افندی ... والده سلطان ... خارجه ٧٨
... افندی زاده السید محمد امین افندی ... خارجه ٨٢
... زاده شیخ یوسف افندی ... قاسم پاشا خارجه ٨٢
... زاده محمد سعید افندی ... قاضی خارجه ٨٤ ...
٨ ... خارجه ٨٤ صحنه ... السید ... خارجه
٨ ... محمد سعید افندی ابراهیم ... افندی ... حافظ اسمعیل افندی
خارجه ٨٤ ... خارجه ٨٤

وقایع شهر ذی القعدة الشریفه لسنه احدی ومائتین والف

نیک کیچیوز برسنه سی ماه ذی القعدة الشریفه نک غره سی [illegible] کونی
[illegible] اولکوز حضرت خالد رضی الله عنه حضرتلرینک جوارده [illegible]
خواص رفیعه قاضیسی عبدالله افندی زاده السید محمد ملا افندی اجرا [illegible]
[illegible]

[illegible]

موصلی [illegible]

حرکت [illegible] عیسی زاده [illegible] افندی مدرسه سی شیخ یحیی [illegible] خارج
[illegible]

[illegible] ۹۶
[illegible] ۹۷
[illegible] ۹۸

[illegible]

ونیته ماه شوالک [illegible]

[illegible]

مسقو بالیوزی یدی قلعه یه حبس اولندیغی

وبو سنه موقت اقدم خانه دین ودولت اولان مسقو کفره سنک
کمال مرتبه شدتلری انواع ووارلو تکلیفلر ایدوب برنجی دفعه علما
ورجال دولت مشاوره لر ایدوب معاة لقب الاطراف واناطولی
قاضیعسکری اولان کامل افندی حضرتلری مکالمه یه مأمور اولوب برنجی
دفعه مکالمه ده کمال مرتبه بالیوز خنزیری خشونت اظهار وافواج
دلمه دخی بابی صدر اعظمیده عموم مشاوره سی اولوب بیعرم
ماه ذی القعده نک ایکنجی پنجشنبه کونی یدی بابی صدر عالیده جمله
علماء کرام ورجال واوجاقلو افرادلر تلری خالوه بالیوز خنزیری
احضار ومشاوره عموم وسفردن غیریه مساغ شرعی اولمدیغنده
بالیوز خنزیری قالدوروب معتاد قدیم اوزره یدی قلعه یه ومنع وحبس
ایلیوب واستانه علیه ده اولان تجاری مقداری سفینه لرینی حرب زمانی
عامره یه باغلیوب واطرافده اکثر زمره اسکله لرده واولان بالیوزلرینی
قالدوروب سفینه لرینی ضبط ایلمک ایچون تاتارلر ایله فرمانلر ارسال
وسفر همایونه کلی مباشرت اولندی حق تعالی حضرتلری حالوه جمله
عساکر اسلامی منصور ومظفر ایلیه آمین بحرمة سید المرسلین

چرکس خانی محمد خان

وبو سنه یوم مزبورده چرکسلردن چرکس خانی محمد خان دعوت
اولنشده تشریف همایونه چایلیه سفینه سیله قریم اوکندن کلوب
حوالیی استهکلونزده صوو برتیپ بعده کلورلر ایکن اوچ عدد
مسقو قلیونی مسلط اولوب وظهیر اولوب قرار محمد سلامت ایله
استانه یه دخول وطهانه اسکله سنده لنکر انداز وطهانه ده
قوناق ویریلوب صدر اعظم حضرتلری ایله ملاقی اولدقده عظیم اکرام
بر دفعه بوللو یکلو قاقوم کوکلو الباس وادهرینه کورکلو وصوفلر ایله
الباس وعظیم علیفه همایون اولوب ممالک ایله قوناقلرینه کوندرلوب
تکریم اولنشدر ودخی سفر همایونه مأمور اولنشدر وبو سنه ماه مزبورک
دردنجی جمعه ایرتسی کونی سلطان احمد حضرت شهریاری مجلسی اغازو معتاد

خزینه کتخداسی شهریاری

قدیم اوزره تقاعد اولوب بریده خزینه عامره کتخداسی اولان
ارناوود یحیی افندی حضرت شهریاری اولنشدر وانلرک
بریده خورشید اغا خزینه عامره کتخداسی وبو تعجیل

توجیه اولنان تقاعد

بنده [illegible] قاضیسی [illegible] عرب زاده عارف افندینک
[illegible] قاضیسی [illegible]
خواص [illegible] قاضیسی [illegible]
عبد الباقی [illegible]

چوره اوغلو احمد پاشا

وبو سنه [illegible] چوره اوغلو احمد پاشا [illegible] بک عسکر عازم
ایدا اسکداره نزول [illegible]
یحیی افندی [illegible]

اوزن

اوچ طوغ وجبخانه

اوزن حضور صدر عالیه کلوب بر طوغ دفع احسان همایون اولوب فروه
سمور وزارت الباس اولندقده صدر اعظم یوسف پاشا حضرتلرینک
دامنبوسلری ایله مشرف اولوب کمال مرتبه جناب ایلدکی منظورلری اولدقده
صدر اعظم یوسف پاشا حضرتلری کندی ما تنده الماس ایله مرصع خنجر نیمچه
چیقروب تنزه والی ایله چوره اوغلو احمد پاشانک بلنه صوقمشلردر
واولمحلدن وداع ویرشی کونی اسمعیل جانبنه روانه اولمشلردر وبو سنه
وبو ماه مزبورک بشنجی کونی جانکلی الحاج علی پاشازاده مقدار اجوبا
اوچ بیک عسکر ایله اسکداره کلوب عسکری جامع [illegible] جمع لر
واوطاقلر ایله [illegible] وکتدو [illegible] کوردن [illegible] کتخداسی
کوجک ابراهیم افندینک [illegible] قنتر ونعمتی تعیینات
ویرلوب بعده صدر اعظم حضرتلری ایله کوریشوب انره دخی فروه
وزارت سمور الباس بیورلمشلردر انره کاغدخانه دن الای کوستروب
بندر محافظه سنه مأمور اولوب روانه اولمشلردر وبو سنه بوندن اقدم
مسقو بالیوزینی یدی قلعه یه قالدردقدن صکره ماه ذی القعده نک
سکزنجی چهارشنبه کونی بابی صدر عالیده جمله رجال وکبار جمع اولوب طرف
پادشاهیدن سفر همایون خصوصی ایچون ورود ایدن خط همایون
طرف پادشاهیدن قهوه چی باشی خاصم اغا بر مجوهر سیف وخط همایون
قپویه کتورلدکده صدر اعظم یوسف پاشا حضرتلری دیوانخانه قپوسی
اوکنده استقبال وسیف مزبوری میانه بند ایلیوب وخط همایون
رئیس افندی یه ویروب اولدخی قرائت ایلیوب جمله موجود اولنان
رجال وکبار وموجود بولنان بکا ایده رک سمعا وطاعه دیوب

صورت خط همایون

دعا وثنایه مشغول اولمشلردر صورت خط همایون بنم وزیر اعظم
ووکیل مطلقم وصداقتلو عمم اجداد عظامم انار الله براهینهم
حضراتنک مالک اولدقلری ممالک محروسه روسیه لونک
تسلطی سبیله جانب شرعدن وبریلان فتوای شریفه موجبنجه
مسقو کفره اوزرینه سفر همایون نصرت مقرونم محقق اولوب
اجرای فریضه جهاد وغزا واحیاء سنت سنیه حضرت
سید الانبیاء علیه افضل الصلوة وازکی التحایا ضمننده اطراف
واکنافه اوامر علیه م نشر ایله اعلان واشاعت اولنمقده
ایدوکی معلومکدر امور سفریه اقدم مهام دولت علیه مدن
اولمقدن ناشی سنکه وزیر اعظم ووکیل مطلقم سن سندن
مأمول ومنتظر ملوکانه م اولان غیرت وحمیت وصداقت
واستقامت لازمه سیخ بالنفس عزیمتک لوازمات ومهمات
سفریه یی شمدیدن تدارک وتهیه یه مبادرت ورجال
دولت علیه م وبالجمله اوجاقلو قوللرم ایله مراسم اتفاق

بو کیفیتە رعایت وکچن سفرلرکی ادوات سفاهت و اوردو
خلقنکی مثللو حالات وقوعنده مجانبت واولدیغی کبی هرکس
کندو حالنه مناسب حدی تجاوز اتمیەجك طور ایلە عزیمت
ایلملرینی تنبیه وتاکیده مبادرت وکوکل بربکی ایلە دشمن دین
اولان مسقو کفره سینك انهزامنه سعی وغیرت وسفرکه
رجال دولت علیەم وبالجملە اوجاقلو قوللریم سز سزلردخی
سردار اکرمکز اولان وزیر اعظمم وکیل مطلقم وصداقتلو
علیمك امر ورأینه متابعت برلە امور سفریەیی کما هو حقه
ایفایه مبادرت وسنکه وزیر اعظمم وصداقتلو علیم سز
سنك رأی وتدبیرك هر حالدە لمح همایونمە موافق
وخزائن خسروانەمە مطابق اولمق [illegible] جمیلە امور
سفریه هر وجهلە عهدەیه اهتمامکه محول وامور نزده مستقل
قلنوب سینی تلطیفا اسیاف فاتحة الاکناف ملوکانەمدن
مرصع بر قبضه شمشیر عدو تدمیر احسان وقهوجی باشی
قولم ایلە ارسال اولنمشدر وصولندە میان مفاخرتکه
بند ایدوب بوندن بویلە نە اقتضا ایدن محللرك محافظه
ومحارسه سی ضمننده عسکر ترتیب اولنەجق محللرە ترتیب
عسکر مثللو وسائر اقتضا ایدەجك خصوصی ضمننده تنفیذه
مبادرت ایلیەسن نە اولملو ایسە اولسون بالجملە رجال
دولتم واوجاقلو وصنوف عسکریه قوللری سکا امانت
ایلدم کوزدنم سنی وسنی اللهیه امانت ایلدم مرخص
ومستقلسن انشاالله مسقولونك مزعمه کلیا استیلاسی
معلوم وقره دکز طرفکده کمیلرینك شرزت اوزره اولدیغی
مجزومم بو تقدیرجه درونندە ذره مقداری اعمال
اولان آدم نیجه صبر وقرار ایده بیلور الله تعالی حضرتلری
سنی وبالجملە رجال دولت علیەم واوجاقلو وطوائف
عسکریه قوللریمی وبو عبد عاجز محتاج قولنی توفیقات
علیەسنه مظهر ایلیه امین ودشمن دین اولان مسقو
کفرەسنی مقهور ایلیه امین وبینه بعد قرائة الخط الشریف
صدر اعظم وسردار اکرم [illegible] پاشا حضرتلری عرضا ولهسنه
تشریفلرنده مثللو سبق ایتمیت بعض حالات مستحسنه یه
سلوکك وجلب قلوب ایله جملەیی کندویه بند ایدوب کرم
وسخاسی وعطیه واحسانی حددن افزون اولدیغی معلوم

۷۵۱

٦٤

63

[illegible]

اولاجملەدن بری بعد قرائة الخط الشریف اوراسانی عرضی
اولهسنده کتخدای صدر اعظمی حسن افندی حضرتلرینه وبینه
درکاه عالی یکیچری اغاسی [illegible] اغا حضرتلرینه وبینه دفتردار
سابق اولان لطیف افندی حضرتلرینه وبینه رئیس الکتاب سلیمان
افندی حضرتلرینه [illegible] بینه بشر بشر [illegible]
سمور ارکان کورکی الباس بیورلمشلردر حق تعالی حضرتلری
جمله سینه سلامت وظفر [illegible] منصور ومظفر واعدای دین
اولان مسقو کفرەسنی مقهور ومنهزم ایلیه امین وبینه
ماه مزبورك اون یدنجی کونی بوتقالی اعتقاد قزاغی [illegible]
[illegible] علیەیه مکتوب باب [illegible] وینه خلعت
الباس اولنوب وبرطوغ [illegible] برطوغ بو اعطا اولنوب آخر دنی
بر طرفندن محاربه یه مباشرت ایتمکه متعهد اولمشلردر بو تقالی
قزاغی جمله [illegible] قوم قبیله‌لری ایله [illegible]
وبیوك [illegible] باق اولار [illegible]
[illegible] باق اولمه [illegible] الشریفك
یکرمی وچنچی [illegible] همایونه مباشرت اولنوب بوندن اقدم
اینه [illegible] ترسانه [illegible] ترمیمه مباشرت
وبالجملە [illegible] هدم [illegible] اولنوب یوم مزبورده [illegible]
همایونك احاله وانجاله مباشرت ویوم مزبوردە [illegible] کون طوغروسی
روزکاری ایله [illegible] ومقر شدیده اولنوب [illegible] بعد
صلوة الجمعه نقل همایون اولمشدر لکن [illegible]
[illegible] همایونك اشیالرنی [illegible] اشیا غرق وبعض
اشیالرنی ضایع اولمشدر [illegible] غرق ومسلولدر
[illegible] حضرتلری [illegible] حضرتلرینك وجود همایونلرینه
صحت وسلامت وعافیت کرم ایلیه امین وبینه ماه مزبورك یکرمی
دوردنجی جمعه کونی ترسانه عامره [illegible] عامره
امینی اولان الحاج سلیم اغا ترسانه عامره امینی اولمشدر وبینه
یوم مزبورده سلیم پاشا طرفندن [illegible] مزبور محمد
پاشا ایله محاربه اثناسنده [illegible] احمد پاشا [illegible]
[illegible] استانه علیه یه مکتوب باب همایونه [illegible]
ایلمشلردر وبینه یوم مزبورده سکبانلر [illegible] درکاه عالی [illegible]
اوطەلری تعیین وسکبانلر [illegible]
احسان همایون اولنوب جمله [illegible]
حق تعالی [illegible]
[illegible]

قوماندانلغنه ترکش قلپاق

وبشه بوندن اقدم خانک اوغلو شاه بازکرای حقلرنده
همت شاه علیه یه دعوت اولنوب سلیم پاشانک قوناغنده اقامت وتعیین
ویریلوب ماه ذی القعدة الشریفه نک یکرمی یدنجی بازار ایرتسی کونی
ترسانه باغچه سنده ایتدیکی قواق سراینده رکاب همایونه اولوب صدراعظم
یوسف پاشا حضرتلری صنوالله اقوب شیخ الاسلام افندی حضرتلرینه بیدکجنه
ابتدا اینده قواق سراینده حضور همایونه مشرف اولوب صدراعظم
حضرتلرینه قروه سمور الباس وشیخ الاسلام افندی حضرتلرینه قروه سمور یاقه
الباسی وشاه بازکرای خانه یوللیکلی قروه سمور وقلپاق
وترکش احسان همایون اولوب قونقان برعسکری ایلمشلردر
بعده ینه صدراعظم ایله معا صنوالله بنوب صدراعظم حضرتلری
صاغنده وشاه بازکرای حضرتلری صولنده یوریوب قنوبه کلوب
بعده خانم ایله قوناغنه روانه اولمشلردر وبنه یوم مزبورده
اسلامبول اغاسی عزل برینه دخالی الحاج مصطفی اغا اسلامبول
اغاسی اولمشلردر وبنه ماه مزبورک یکرمی یدنجی سالی کونی سابقا
مکه مکرمه قاضیسی نقس زاده السید افندی دار بقایه رحلت
ایدوب بیکرده ساحلخانه سندن سلطان محمد جامعنده صلوة جنازه سی ادا
واورته قپوسی طشره سنده یدی ولرینک یاننه دفن اولنمشدر رحمه الله
وبنه یوم مزبورده عظم اوغلو عبدالله پاشانک رفع اولنان طوغلری
انعام وادرنه منصبی احسان همایون اولمشدر

شهنبورانعامی ونصب

زاده نقسی وفات افندی

وزنه اوجم طوغلری وادرنه منصبی

وقایع شهر ذی الحجة الشریفه لسنه احدی ومایتین والف

بیک ایکیوز برسنه سی ماه ذی الحجة الشریفه نک غره سی جمعه دن ثلاث
اولوب عید اضحی بازار کونی اولمشدر ندن بوندن اقدم عقیند پادشاهی
طرفندن دولت علیه یه تعیین ایدلکلری ایلچیلری بغداده کلوب
دولت علیه طرفندن دیار کا دعانی قپوجی باشیلرندن اغا
بغداددن اخذ واستانه علیه یه کتور مک اخون مهماندار
تعیین اولنوب اغای مزبور حتی بغداددن المشدر قوناق برقونان
محل تعیین وبرده رک اسکداره ماه ذی القعدة الشریفه نک
یکرمی التنجی چهارشنبه کونی ساعت التیده اسکدار باغچه سنده
خاوش قپوسی داخلنده قوناق تعیین اولنوب الای عظیم ایله
داخل واثقالی ایله نزول ایلمشدر لکن برمرتبه ازدحام اولنوب
رجال ونسا عربه لر ایله برمرتبه ازدحام ایدیکه وصف کلمز
ایکی کون تماشاسی ایچون جمله عالم خلق عربه اون بش غرش
غروش دکن طوتلدی بعده حرمی قپوسنده خدمتلرینه عسکرلر
تعیین

تعیین اولنوب بری کون اول جانبده حرم قپوسنده مکث واقامت وتعیین
ویریلوب جمله سی حنفی المذهب اولوب بش وقتده اذان شریف اوقونوب
تعدیل ارکان ایله نماز قلدیلر بعده بر کون بعد صلوة العصر معتاد
اولدیغی اوزره جنک تعلیمی ایدوب تماشا اولنمشدر بعده اباصوفیه فرنیلر
کتخدازاده نک قوناغنه دولت علیه طرفندن دوشنوب ماه ذی الحجة الشریفه نک
بشنجی سالی کونی طوقافتحوردن قوناغنه کلمش الایله استقبال چاوشلری
وسائرلری وزیرلر سکنه سنده حاضر اولوب بعده ایلچی مزبورک حرم کتخداسی
یوستانجی باشی صنوالله وضع وباچلده عکرونوابعی ایله معا باغچه یوزباشی
الای عظیم ایله اولکلرینه یکرمی عدد چاوشلر بعده اون بش عدد
مقدارنده عربه لر ایله بعده دوهلر ایله رقی مسلح یوزدن متجاوز
پاپانلر عسکرلری حربه توفنکلر ایله بعده یکرمی مقداری دونانمش الای ایله
ینه ایلچی مزبورک پایه لوا حلقه لری بعده ینه دوزدانه جاله رقی یوزدن
متجاوز پاپانلر مسلح عسکرینه اوچوز قدر حربه توفنکلر ایله کچوب بعده
چاوشلر امینی وچاوشلر کاتبی بعده تشریفاتچی افندی بعده مهماندار
اولان قپوجی باشی اغا بعده ینه دونانمش الای ایله ایلچی مزبورک
رجالندن باشلنده افتابه طونه رقی کچوب بعده ینه دونانمش الای ایله
یدلرنده کیرمیم طوبوزلر وعلملر ایله کچوب بعده ایلچی مزبور
اورته ده ودوقپوطلای وصوانده قالاسی کنداکی اوچ دانه جی جزاوت
سرپل اوزرنده وسرپلرک اوزرلرینک اوزرلرینه صرمه واکچو
اتلیه لوهزین ومرصع سرپلره بنوب دپاپانلر عسکرلری اوموزلرنده
کتوروب بومنوال اوزره باغچه قپوسنده ترویج جوام پاشا دن وبنه
قپوسی اوکندن وکوشک اللتقات حیدالذن ایچ طرفلرینه سنان
ویره رک وفقرایه ربع اربالی بخشیش ایده رک قوناغنه روانه اولوب
حتی شوکتلو افندیمز حضرتلری الایی کوشکندن تماشا بیورمشلردر
وصدراعظم حضرتلری کتخدا اسناد لطسدن تماشا ایلمشلردر وبنه
صلوة عیدی سلطان احمد جامع شریفنده اداایچون جامع شریفه کوندره
دیرطلرارا سنده برمحله کتوروب شوکتلو افندیمز حضرتلری جامع
شریفه بنی وشوکت وعظمتلرینی اولمحلدن تماشا اتدیرمشلردر
وبنه ماه مزبورک بشنجی سالی کونی معابده یه بدا اولنوب صدراعظم
یوسف پاشا حضرتلری شیخ الاسلام افندی حضرتلرینه معتاد قدیم اوزره
معایده یه تشریف وایرتسی چهارشنبه کونی شیخ الاسلام افندی حضرتلری
پاشا یه معتاد قدیم اوزره تشریف وبعده قضاة سائره دیلر
دفترلری پاشا قپوسنه تشریف وایرتسی پنجشنبه موالی عظام واجامقلو
وجمعه کونی مدرسین کرام دخی وجوه رجال ایضا معایده ایلمشلر

ایلچی نک ینه اسکداره الایی

بغداد ایلچیسی الایی

معایده

قلیون منهزم

و بیشه ماه ذی الحجة الشریفه‌نك اونجی بازار کونی معتاد قدیم اوزره
سرای همایونده معایده اولنیه عظیم یاغمور یاغمشدر بعد صلوة
العید بالی کوشکی ایکنجی کلخانه‌نك آغاچ خانه ده اولمشدر اوچنجی
اسکی سرای بولی بهاریه ده اولمشدر رویته انهزام دونمای کفره‌ء
منحوسه و ایرپالیه‌سی اولان قلیونك آستانه علیه‌یه کلمه‌سی بیاننده در
بوندن اقدم فی الاصل طرابزونلو اهالیسندن درگاه عالی یکیچریلرندن
بر بجی بلوکن یولداشلرندن کومرجی اوغلو محمد رئیس نام کمسنه
اون عدد رفقاسی ایله بر کوچك ملکه سفینه‌سیله تجارت ایچون
کشت و گذار ایدر ایکن اون عدد مسقو سفینه‌لرینه راست کلوب
کفره‌ء مزبورلر ملکه‌ء مزبوره‌یی کوردکلرنده طوب آتوب ایلردخی یاقلری
ایندوروب کفره طرفندن قلاوزلری کلوب مزبورلری بر بر اخذ و بیعی و نقد
مقداری سرمایه‌لرینی و سائر اموال و اشیالرینی و ملکه‌نك آلاتنی ضبط
و دیبنی دلوب ملکه‌یی باطوروب هر برلرینی بر قلیونه ویروب مزبور
کومرجی اوغلو محمد رئیسی دخی ایرپالیه‌سی اولان مزبور قلیونه ویروب انلر
دخی مزبورق انبایه [illegible] کشت و گذار ایدرکن اوزی جانبنه [illegible] ایکن
جناب حقك عون و عنایتی ایله عظیم فرتنه [illegible] اولوب جمله‌سی پراکنده
و پریشان اولوب وارلر [illegible] ایکیسی بر برلرینه چارپوب غرق اولوب
و مزبور ایرپالیه‌سی دیرك [illegible] وقت [illegible] مزبور محمد رئیسی
طشره چقروب [illegible] هر بر محلده [illegible] دیو کلرنده هر برینه
[illegible] جمله‌سی مزبورك رأینه حواله [illegible]
[illegible] اول آستانه‌ده [illegible]
اولوب [illegible] جمله‌سی [illegible]
جوانبده آستانه طرفندن غیر محلره [illegible] هر [illegible]
هم قلیونی پاره [illegible] جمله [illegible] اولان [illegible]
آستانه علیه‌یه واربلور ایسه اسیر اولورسز [illegible]
بولوب [illegible] صلح اولدقلرنده اطلاق اولورسز [illegible] مزبورك رأینی
مستحسن کوروب قلیونك دومنی مزبور محمد رئیسه تسلیم اولدقده بو صلوب
یانوب قلیونك [illegible] آستانه بوغازینه [illegible] بو منوال اوزره اخبار اولندقده
صباحه دك [illegible] صباح اولوب کونش طوغرکن
قلعه‌لر [illegible] قلعه‌لردن [illegible] طرفنده [illegible] ایکی عدد
طوب آتوب [illegible] مزبور [illegible] مزبور محمد رئیس
رأی ایله [illegible] آتوب [illegible] پاشا [illegible] آغا [illegible]
بعده قلعه‌لردن [illegible] ضابطان و نفرات کلوب سفینه‌ء مزبورك
قپودانی و مزبور محمد رئیسی اخذ و باب صدر اعظمیه کتوردکلرنده اولکون
صدر اعظم یوسف پاشا حضرتلری شیخ الاسلام افندی حضرتلری ایله معا
کاغدخانه‌یه [illegible] اولان کاغدخانه‌یه رکاب همایونه [illegible]
بعده مزبورلری کتخدای صدر عالی [illegible] افندی حضرتلرینه کتوروب
تقریر

تقریر وروب و شکر یزدانی ایده رك قلیونك بو منوال اوزره اخذلرینی مفصلا
تحریر و رکاب همایونه تقریرلرینی قره قولاق ایله ارسال اولنوب بعده
ماه مزبورك اون دوردنجی جهارشنبه کونی امر و فرمان اولوب ارسال اولنان
مزبور قلیون قلعه‌لری و بوغاز قاپوسی ایله بیلکن کوبرك و اطرافنده
برنج یوز قاپو الاه عظیم ایله ترسانه‌ء عامره‌یه باغلنمشدر حق تعالی
امثال کثیره‌سیله مشرف ایلیه امین و رشته بر عقدا قلیون مزبورك اوصافی بیان
ایده لوم قلیون مزبور کفره‌نك مزبورك ایرپالیه‌سی اولوب و قپودانی انکلره لو اولوب
و موجود باقی قالان عسکری دورتیوز طقسان التی کفره‌یی برابر الیه وورلوب
ترسانه‌ء عامره زندانینه وضع اولنمشدر و التی بشوق قارشدن الی اوچ ذراع
دیتمش ایکی پاره طوب چکر داوندن اوچ لومبار قپاق قالیدر برطرفی و طوبلری
کویا جقرتوره چوره‌له والت لومبارلری طوبلری اللرقره آلتندن قوندرلر
چقوب طوبلری طولدوررلر ایکن قوجیاره‌لری اترلا ایمش و اجتماع جبخانه‌سی
و سائر آلاتی مکمل اولوب و برنج یوز کفره فرتونه‌دن دیرکلری قرلدقده
کمی مرد و کمی غرق اولمشدر بو منوال اوزره ترسانه‌ء عامره‌یه باغلنوب و مانحن
الیه یوب دیرکلرینی ودونانمه بدا ایلمشدر و بیشه بوندن اقدم
سفر همایونه تعیین اولنان سکبان بر اورطه‌دن اون اوره ایرو بیش اورطه
پاشه و بش اورطه بکره شه تعیین اولنوب لکن هر بر اورطه‌ده بیکر آدم
اولمق اوزره تعیین اولنوب و تقبیح بدرگاه عالی اولوب بیك بولنداسی
اولمیان اورطه سائر اورطه‌لردن یماق تعیین اولنوب بش اون کون
مقداری قانون اوجاق اوزره آغا قپوسنده تقبیح و هر بر اورطه‌لرك
بیکر آدم تمام اولدقده یدلرینه بدشرا [illegible] اسامی وایکیشر قسط علوفه‌لری
ویریلوب و اوجاقلری اختیارلرندن اوزرلرینه طورناجی باشی [illegible] آغا
ایله باشی بوغ اولمق اوزره درگاه عالی قپوجی باشیلرندن سلحشور شهریاری
چاقر اوغلو ابراهیم آغا تعیین اولنوب ماه مزبورك اون دوردنجی پنجشنبه کونی
قلالرندن چقوب طوب قپوسی اولان قپودن محل مأمورلرینه روانه اولمشدر
اولکون شوکتلو افندیمز حضرتلری طوب قپوسی قربنده کال پاشا باغچه‌سنده
تماشا بیورمشلردر و هر بر اورطه‌لره عطیه‌ء همایونلری مبذول اولمشدر
و صدر اعظم یوسف پاشا حضرتلری طوب قپوسی قوللوغنده اوتوروب
و ایکی طرفندن بیچن عسکرلرك هر لرینه بر زالتون رجور یاجیره واوطه
باشیلره و علمدارلره و قزغانلره هر برلرینه بشربشر چقنلراعطا اولنوب
بو منوال اوزره چکمجه‌ء صغیره روانه اولمشلردر حق تعالی جمله‌سنی منصور
و مظفر ایلیه آمین لکن عسکر مزبورك اکثر رجاله‌ء قابچی برلولردن اولوب
فرصتی غنیمت بلوب بش اون کون مقداری بعض فساداته شروع و قواحش
عورتلره اولدقلرده بش اون مقداری ضبط اولدقلرنده صباحه دك قلونوب
اتوب و اسواق و بازارده علنا توفنکلر اتوب بو منوال اوزره اسهل
[illegible] اولان اهل عرض اولانلرك راحتلری مسلوب اولمشدر
[illegible] جمله‌سنی اصلاح ایلیوب منصور و مظفر اوله‌لر [illegible]

وبو سنه ماه ذی الحجه شریفنك اونی التنجی جمعه ایرتسی كونی جبخانه دن اوچ عدد
اورطه و بو سنه طوبخانه دن ایكی اورطه الای عظیم ایله یكوب محل مأموریتلری
اولان باشی وكیرش طرفنه راهی اولمشلردر حتی صدر اعظم یوسف پاشا حضرتلری
اوتكوز ملاقات [illegible] باشی اسكی قوللوغنده عساكر اسلامی تماشا ایدوب
معتاد قدیمی اوزره انعام و احسان ظهور ایتدیلر فردا فردا اعطا
بیورمشلردر و بو سنه ماه ذی الحجه الشریفه نك یكرمی اوچنجی جمعه ایرتسی
كونی سفر همایونه كیده‌جك رجال دولت علیه و اهل مناصب اولانلر
و آستانه علیه وكالت ایله قاله‌جق رجال قپویه دعوت اولنوب
علی مراتبهم فروه و خلعتلر الباس بیورمشلردر اولا صدارت عظمی كتخداسی
حسن افندی‌یه ابقا و وكالتی جبه‌جی باشی سابق محمد اغایه ریاست [illegible]
سلیمان فیضی افندی‌یه ابقا وكالتی [illegible] افندی‌یه چاوشباشیلق
نعمان بك افندی‌یه ابقا وكالتی لالالی مصطفی افندی‌یه بیوك تذكره‌جی
انوری افندی‌یه توجیه وكالتی قره حصاری عمر بك افندی‌یه
كوچك تذكره‌جیلك دری افندی‌یه ابقا وكالتی طوبخانه ناظری عمر افندی‌یه
مكتوبی صدر عالی ابراهیم رشید افندی‌یه ابقا وكالتی درویش پاشا
قپو [illegible] طاهر افندی‌یه تشریفاتجیلك نعیم محمد افندی‌یه توجیه
وكالتی سابق حسن افندی‌یه بیلكجیلك راشد افندی‌یه ابقا
وكالتی محمد صاحب افندی‌یه كتخدا كاتبی سابق عبدالله افندی‌یه توجیه
وكالتی عبدالله سعید افندی‌یه چاوشلر كاتبی سید صادق محمد اغایه
ابقا شق اول دفترداری قلمیه خلیفه‌سی اسمعیل افندی‌یه توجیه
وكالتی اسبق سلیمان راشد افندی‌یه نشانجیلق سید محمد خیری
افندی‌یه ابقا وكالتی احمد رفعت بك افندی‌یه دفتر امانتی
احمد لطیف افندی‌یه توجیه وكالتی عاطف زاده احمد بك افندی‌یه
بیوك روزنامچه عطاء الله بك افندی‌یه توجیه وكالتی سلطان كتخداسی
چلبی افندی‌یه باش محاسبه‌جیلك علی سابق افندی‌یه توجیه وكالتی
الحاج سلیم افندی‌یه مطبخ امانتی [illegible] سلطان كتخداسی صالح اغایه
توجیه انا طولی محاسبه‌جیلكی الحاج سلیم اغازاده امین افندی‌یه توجیه
وكالتی سابق طوبخانه امینی [illegible] محمد افندی‌یه سواری مقابله‌سی
مكتوبی سابق السید عبدالله بك افندی‌یه توجیه وكالتی ازمیرلی احمد افندی‌یه
بكلكجیلر كاتبی نائلی پاشا برادری ابوبكر بك افندی‌یه ابقا وكالتی
سابق عارف بك افندی‌یه سپاه كاتبی حسن افندی‌یه توجیه
سلحدار كاتبی [illegible] ابوبكر راتب افندی‌یه توجیه جزیه محاسبه‌جیلكی
محمد رشید افندی‌یه ابقا وكالتی محسن زاده خزینه كاتبی حسن افندی‌یه
موقوفاتجیلق كوچك علی افندی‌یه توجیه وكالتی [illegible] علی افندی‌یه
استانبول باروتخانه‌سی [illegible] باشیلردن چلبی اغایه توجیه
حاصل تذكره‌جیلكی امین پاشا [illegible] مصطفی رشید افندی‌یه توجیه
وكالتی [illegible] افندی‌یه جبخانه نظارتی الحاج مصطفی اغایه توجیه

كوچك

سفر همایون

عزل دفتردار شق اول ونصب

كوچك روزنامچه‌جیلك لالا محمد افندی‌یه توجیه وكالتی [illegible]
محمد امین افندی‌یه پیاده مقابله‌جیلكی [illegible] افندی‌یه توجیه
وكالتی بكر بك زاده محمد عارف افندی‌یه جبه‌جیلر كاتبی
[illegible] بك زاده محمد بكه ابقا وكالتی بكر پاشا زاده سعدالله بكه
[illegible] مقاطعه‌سی [illegible] باشی زاده احمد بك افندی‌یه ابقا
وكالتی [illegible] زاده حسین افندی‌یه طوبجیلر كاتبی كاملی مصطفی
افندی‌یه توجیه وكالتی [illegible] پاشا كتخداسی امین افندی‌یه
طوب عربه‌جیلر كاتبی شهری زاده محمد امین افندی‌یه توجیه
وكالتی نائلی پاشا حفیدی نوری بك افندی‌یه بیوك قلعه
تذكره‌جیلكی [illegible] داری الحاج مصطفی افندی‌یه توجیه وكالتی
نائلی پاشا حفیدی نجیب بك افندی‌یه كوچك قلعه تذكره‌جیلكی
لطیف كتخدازاده اسعد افندی‌یه توجیه وكالتی [illegible] ناظری
بهرام بك افندی‌یه خاصه مقاطعه‌سی [illegible] افندی‌یه وكالتی
بكن علی پاشا زاده حسین نجیب بك افندی‌یه استانبول مقاطعه‌سی
مع [illegible] مقاطعه دفتردار مكتوبجیسی عثمان افندی‌یه توجیه
وكالتی [illegible] باشی مقاطعه‌نك وكالتی [illegible] پاشا زاده عبدالغنی بك
افندی‌یه اسمعیل مقاطعه‌سی وكالتی الماسی پاشا زاده بكه
اولونیه مع اغریبوز مقاطعه‌سی صدر اعظم مكتوبجیسی خلیفه‌سی
لطیف افندی‌یه توجیه وكالتی توفیق افندی‌یه كفه مقاطعه‌سی
مع اندرون كاغد امانتی مكتوبجی خلفاسندن محمود پاشالی
امین افندی‌یه توجیه وكالتی طغراكش سابق نائلی ابراهیم افندی‌یه
كاغد بیرون امانتی دیوان كیسه‌داری علی [illegible] افندی‌یه توجیه
وكالتی الحاق طغراكش نائلی ابراهیم افندی‌یه دیوان همایون
تاریخجیلغی دفتر كیسه‌داری محمد شریف افندی‌یه توجیه وكالتی
طاهر افندی زاده اسمعیل سلیمان افندی‌یه یكیچری اغاسی حسن اغا
ابقا ~~سپاه اغاسی قره حصاری احمد بكه ابقا [illegible] سلحدار اغاسی~~
سپاه اغاسی روحی سلیمان اغایه توجیه سلحدار اغاسی قره حصاری
احمد بكه ابقا پاشا باقی قولوغی علی پاشا زاده احمد بكه توجیه
وكالتی اغا باباسی ابراهیم اغایه جبه‌جی باشی اوجاقلری
باشی كتخداسی محمد اغایه توجیه طوبجی باشی كتخداسی عثمان اغایه ابقا
طوب عربه‌جی باشی محمد اغایه ابقا جزیه باش باقی قولوغی طاهر اغایه ابقا
وكالتی قهوه‌جی باشی محمد بكه توجیه اولنوب جمله اهل مناصب
و وكیللر جمله‌سی حضور صدر عالیده معتاد قدیم اوزره علی مراتبهم فروه‌لر
و خلعتلر الباس بیورمشلردر جمله‌سینك ضبطلری بیك ایكیوز ایكی سنه‌سی [illegible]

بیك ایكیوز ایكی سنه‌سی ماه ربیع الآخر غره‌سندن ضبط ایده‌جكلردر
حق تعالی حضرتلری جمله سنه سلامتلر احسان ایلیوب ظهور حالوه موفق
باكجر ومنصور ومظفر اوله‌لر آمین بحرمة سید المرسلین
ویشه اسكدارده شجره‌ء وداع قربنده ابراهیم اغا قربسنده اغا
قوناغی تعمیر اولنور ایكن اتمك باغی اتصالنده جایره قرشو حالا دار السعاده
الشریفه اغاسی محمد اغانك محلی اولمغله اوزره بر رقعه معلا باید ردوب
ماه مزبورك یكرمی اوچنجی جمعه ایرتسی كونی شوكتلو افندمز حضرتلری
وشهزاده افندیمز حضرتلری وحالا دار السعادة الشریفه اغاسی وسایرلری
بعده یل یتشی اولوب عظیم صفا ایلمشلردر حق تعالی حضرتلری صفالرینی
مزداد ایلیه آمین ویشه ماه مزبورده حالا سلانیك والیسی بكری زاده
مصطفی پاشا دار بقایه رحلت ایدوب یرینه صدر سابق یكن محمد پاشا
حضرتلرینه سلانیك ایالتی توجیه اولنمشدر ویشه ماه مزبورك
اون التنجی جمعه ایرتسی كونی باخط همایون سنه نقابة الشرف شهریاری
خلیل پاشانك وعلومیر السید محمد افندی به خارج رؤسی احسان
همایون مدرسه‌سی مفتی لی چلبی خارجی ۱۰۲ ویشه قزلباشی
میر السید علی افندیه كذلك رؤسی احسان همایون مدرسه‌سی سعدیه
در جامع اسمعیل افندی خارجی ۱۰۲ ویشه ماه مزبورك یكرمی طقوزنجی
پنجشنبه كونی سلیمانیه مدرسی ابوبكر اغازاده محمد امین افندیه
بیك ایكیوز ایكی سنه‌سی جمادی الاولی غره‌سندن ضبط ایتمك
اوزره اسكدار قضاسی توجیه اولنمشدر خارجی ۷۷ ویشه
سلسله‌سی اولوب سلیمانیه یتواجی السید محمود افندی خارجی ۷۲
خاصكی یور [illegible] پاشازاده السید ابراهیم عصمت افندی مدرسه نائلیه
ایاصوفیه كبیر خارجی ۷۹ [illegible] مخدوم حضرت ملا النعمی محمد سالم
افندی مدرسه سكبان علی خارجی [illegible] شریفزاده السید عبد الله
افندی مدرسه كوچكی پاشی خارجی ۷۹ بازار مقلی عثمان افندی
مدرسه شاه سلطان خارجی ۷۸ [illegible] حاجی زاده محمد راشد
افندی مدرسه [illegible] اغا خارجی ۸۰ فندق زاده احمد اسحق
افندی مدرسه حكیم باشی محمد افندی خارجی ۸۱ ابن الفقیه
كوستندیلی محمد طاهر افندی [illegible] چلبی خارجی ۸۱
قزانجی باشی زاده علی صادق افندی مدرسه [illegible] خارجی ۸۳
مفتی ثمانیه چلبی زاده حفیدی السید الحاج محمد اشرف افندی خارجی ۸۵
خاشر افندی زاده محمد [illegible] افندی خارجی ۸۵ [illegible] مصطفی [illegible]
صالح افندی مدرسه اولاد فاطمه خاتون در شهزاده خارجی ۹۰
حسن پاشا زاده السید احمد افندی مدرسه نوح الدین درایاصوفیه كبیر
خارجی ۹۱ كمرده‌لی الحاج خلیل افندی مدرسه بازار صباحی ۹۲
وكوتاخیه طربزونی اسمعیل افندی درمسجد بجامع [illegible]
علاء الدین [illegible] الكاتبی محمد خارجی ۹۵

السید

٦/١

67

السید سلیم افندی زاده السید مصطفی افندی [illegible] افندی مدرسه طوطی لطیف ۹۰
عبد الله حلمی افندی زاده السید احمد رشید افندی مدرسه خاصكی سرای ابراهیم پاشا
خارجی ۹۵ ابتدا داخل عطا افندی حفیدی محمد سعد الله افندی مدرسه
محرم اغا خارجی ۹۹ قره اغاجی مصطفی افندی مدرسه سلجوق سلطان
خارجی ۹۹ كتخدا [illegible] عثمان افندی مدرسه بیاضیه خارجی [illegible]
وكوتاخیه امام حضرت [illegible] النعمی چوركجی زاده حافظ اسمعیل افندی
مدرسه قاسم بیك در [illegible] قلی خارجی [illegible] مراد افندی زاده محمد حلیم
افندی مدرسه ثالثه قلیچ علی پاشا خارجی [illegible] كبیجی زاده محمد عارف
افندی مدرسه ملا چلبی خارجی [illegible] تمارجیلر زاده رفیع افندی زاده
محمد نجیب افندی مدرسه ثالثه محمد پاشا خارجی [illegible] عبد القادر
افندی مدرسه ثانیه حامد افندی خارجی [illegible] عثمان بیك [illegible] زاده
السید محمد صادق افندی مدرسه رابعه حامد افندی خارجی [illegible]
كل احمد پاشا زاده محمد سعید افندی مدرسه [illegible] خارجی [illegible]
ویشه یوم [illegible] روسیه [illegible] چلبی اغانك اوغلو حسن پاشانك طوغری [illegible]
وسلانیك جانبنه نفی اولنمش ایدی نفس ماه مزبورده اطلاق وطغرای [illegible]
ومنصوری محافظه‌سنه تعیین بیورلمشدر ویشه صدر اعظم یوسف پاشا [illegible]
اسلامبولدن بشیوز عدد دلیل عسكری واسكداردن كذلك بشیوز عدد
دلیل عسكری تحریرینه امر وفرمانلری اولوب دلیل باشی تحریر ایلدكلری
نفرات ایلدیشه [illegible] دلیل [illegible] قلیچلری كیروروب تمام اولدقلرنده فرمان عالی موجبنجه
اسكدارده تحریر اولنان عسكردن اوعدد علم نفرات ایله اسلامبول
دلیل باشیسنه ویریلوب باقیلری اسكدارده دلیل باشی یانینده مكث
بعده اسلامبولده تحریر اولنان وملحق اولان اون بیراق عسكرلرك دخی
علوفه‌لرینی وبخششلرینی انعام وماه مزبورك یكرمی طقوزنجی پنجشنبه كونی
محل مأموره‌لرینه روانه اولنمشلردر حق تعالی حضرتلری منصور ومظفر ایلیه آمین
ماه مزبورده [illegible] فرطنه عظیمه‌ده دونمای همایون قره [illegible] لرندن
بر عتیق كهنه قلیونك دیركلری شكست وبر وجهله خلاص ونجات ممكن اولمیوب
اناطولی جانبنده قلیوز نام محله قریب بر محله باشدن قره اولوب ایچنده
اولان عسكرلرندن دورت عددی غرق باقی قلان عسكر وقبودانی نجات بولوب
جمله عسكراتلرینی الوب طشره چقوب هر برلری ولایتلرینه فرار بعده
اطرافلرنده اولان اشقیا وضابطان بالجمله قلیونك مزبورك طوبلرینی وكلرینی
وجبه‌خانه‌سنی [illegible] واللرینی صویوب طشره چقرمشلردر
یونیه اقدم دونمای همایوندن [illegible] مصر قاهره باریله یوزند
[illegible] نام قبودانك قلیونی بقضاء الله تعالی [illegible] اولوب ایچنده
اولان عسكرلری ایله هوا [illegible] اولمشلردر حق جمله سنه رحمت واجرلر
احسان وباقیلرینه سلامتلر احسان ایلیه آمین یا معین

وقايع شهر محرم الحرام سنه اثنين ومأتين والف

بيك ايكيوز ايكي سنه لي محرم الحرامك غره سى جمعه ايرتسى اولوب
اوزيكوت وارنه قوارنه بالجق كوستنجه طرفلرندن اعلامات وخبر صحت
ظهور مسقو طرفندن يدى عدد قلييونك وارنه طرفنده دونمالري شكست
يافته و بو خبرلري كلوب در عقب صدر اعظم يوسف پاشا حضرتلري
بوغازه تشريف بيوروب بعده ليمان رئيسي قپودانه [illegible]
تعيين وايكي عدد چكدرمه ومرتجه سفينه لر ارسال اولنوب راونه
اولنمشدر لكن بونلردن اقدم بالچق طرفنده بور [illegible] بوغازنه
مسقو دونماسندن قپودانه سى و قپودان پاشاسى ايچنده وسائر
عسكرلري ايله اول بوغازه اوكنه دوشوب وقوع بولنوب ودونمالري
شكست يافته اولدقلرى حالده اهل اسلام طرفندن اوزرلرينه
واريلوب جمله سنى ضبط وقپودان پاشاسنى وقپودانه سنى وسائر
عسكرلرينى طشره چقروب و سفينه لرى ضبط وبالجمله طوپلرينى وجبخانه
والاتلرينى وكله لرينى جمله سلامت اخذ وسفينه مزبورك صاغ وسالم
استانه عليه يه كلمسنك رأيه مباشرت اوزره درلر حق تعالى سلامتا
وصو حالده منصور ومظفر ايتسون آمين. وقت چرمن بكي اولان راتب
احمد پاشازاده شمس الدين بيك حقنده بعض داغليره وجيطالره
صاحب اولوب اول اطرافنده مرور وعبور ايدن عباد اللهك امن
وراحتلرى قالميوب مزبورك حمايه لرنده زرد بو ادرنه قاضيسى
وادرنه بوستانجى باشيسى نهايت عزل وكليبولى يه نفى واجلا اولنمشدر
يرينه چرمن بكي اولمشدر ويبنه بوسنه لى مقدار
احمد پاشانك معيتنده اولان ميرى عسكرلرى محل مأموره لرينه كيتميوب
كرويه عودت ايلدكلرى خبرلري كلو. صدر اعظم حضرتلري طشره
چيقوب برج كون نظامنزينه مباشرت سرعسكر ابدرنده ميرى لرعره
ويرمديلر دينو شكايت وصدر اعظم حضرتلري دخى جمله سنى نعواد
وير قپوجى باشى واسكدارده فلان [illegible] باشى بى كندولره باشبوغ
تعيين بيوروب علوفه لرينى برلرينه اتمام واحسان وادرنه ده
يكن محمد پاشا حضرتلرينه ارسال بيورمشلر وعساكر مزبوركه
حتى وعليل واختيارلرندن ونفره قدرلى اولميان سكبان عدد
عسكرى اسكداره ارسال واسكدار قاضيسى اسمعيل افندى تعداد وتحرير
وولايتلرينه ارسالي اعلامنى حضور عاليلره ارسال بيورمشلردر
ويشنبه ماه محرم الحرامك اوتنجى بازار ايرتسى كونى صدر اعظم
يوسف پاشا حضرتلرينك هنداليجيه ضيافت ترتيبو كاغدخانه
سعد ابادده كوشكنده ترتيب اولنوب كما تكيش لره و موجود
بولنجق صنوف عسكره وجند لره بيامرا وزره دعوت فرمانلرى
ارسال اولنوب هر برلرينه محل مزبوره يه چيقمالر ايله تزيين وقصرلر
مكمل دوشنوب تجالكشلر ويكيجريان وطوپجيان وجبه جيان وطوپ
عربه جيان وسرعيجيان جمله سنى يوم مزبورده على الصباح حاضر
اولوب

چرمن بكى نفى

اولوب اولا ايلچى مزبورى قوناقلرندن بالجمله اتباعلرينى وعسكرلرينى
باغچه يه سندن سعد ابادده ارسال بعده ايلچى مزبورى باغچه يولنده
وزيرا سكله سندن بدى چفته دونمه لى وطرنلى قايقه بندروب
قراغاج سرايينده ابو السعود افندى حضرتلرينك فتواى شريف
ويرديكى كوشكه ايندوروب بعده صدر اعظم يوسف پاشا حضرتلرى
وشيخ الاسلام مفتى زاده احمد افندى حضرتلرى ايله معا بالكوكندن
صندالره بنوب معتاد قديم اوزره اوچ چفته لر وبش چفته لرويرى
چفته اوكنده آلاى عظيم قره اغاج اوكندن كچوب جمله سنى
ايلچى مزبوره كوستروب بعده ميراخور كوشكنده صدر اعظم
حضرتلرى اينوب بالجمله رجال ايله معا انده مكث وقهوه واشربه لر
ايچيلوب بعده ايلچى مزبورى محل مزبوردن الوب ميراخور
كوشكى اوكندن كچوب سعد ابادده كتوروب اوتورتدوب بعده
ميراخور كوشكندن صدر اعظم حضرتلرى وشيخ الاسلام افندى
حضرتلرى ايله معا معتاد قديم اوزره طاقم ايله كلوب سعد ابادده
داخل اولدقلرنده ايلچى مزبور استقبال بعده كوشكده اوتوروب
اولا طوبلر اتلوب بعده اطعمه نفيسه لر دوشنوب ايچه سائرلرى
وخاتنده لرى بعد الطعام كما تكملر قارشو قوطلر دكوب
طبله قوشوسى ايرلكى بهلوانلر تيرانداز براشوب وقرعه اتوب
سكسان مقدارى بهلوانلر صلوة وسلام ايده رك وفاتحه شريف
اوقونوب بدو ايليوب بهرطرفندن اوتوزر اوقى تمام اولدقده
تكبير وتهليل ايده رك هر بر بهلوان براشرينه مقابل اولدقلرنده
برابرلرى ايله مصافحه بعده اوقلرينى دوشوروب معتاد قديم اوزره
برلرينى دكشدوروب بينه بعده صلوة وسلام ايده رك مباشرت
بينه تكميل ايلدكلرنده بينه تكبير وتهليل ايله بربرلرينه مقابل اولدقلرنده
محل مرقومده مصافحه ايله اتمام ايلمشلردر حتى بهلوانلردن
چه كوردى الحاج ابراهيم افندينك اتدوغى اوقك برى مزبور
طبله لرده اصلن چانند برينه اصابت وقريش يلماك كوشرمشدر
وبيتوزغوشى محلا اسويه بخشيشلر خصوص تقسيم بيورمشلردر
بعده هند ايلچيسى عسكرلرنه جنك تعليم وهنرلرينى تماشا
ايلمشلردر بعده يكيچريلر قلج قلقان تعليم ايلمشلردر بعده
اغوانلر وسلحشورلر نزه خلر ايله مزراق تعليمى ايليوب بربرلرينه
مقابل اولدقلرنده مزراق حواله وبشنو اتزلردى بعده
قوميره لرا ليلوب تماشا اوزره ايكن ايكى ادم خوبرات
بهادرلرني ايروب قوميره بيره دوشكره سومنيونيه قتلني
الوسم سودا سنده اولوب قبرالله قاليوب پاره لنوب ايكسى

بعده سرغنجیلر عربه لر ایله طوپلرینی آتوب و پهلوانلر کوره‌شوب
بعده شوکتلو عظمتلو قدرتلو افندیمز حضرتلری تبدیل کلوب جمله‌سنی
تماشا بیورمشلردر بعده طرف پادشاهیدن دکابدار درویش بك
ایله برخط همایون ظهور ایدوب صدر اعظم یوسف پاشا حضرتلری
خط همایون استقبال و تقبیل ایدوب و یروب قرائت بیورمشلردر
مضمون خط همایون ... قریم اولان ایلچی مزبوره اکرام اولنمسی مطلوب
همایونمدر ... مستقل ... سمور ... بر ... اهمام
اولنه اولوب ... مرحمتی و ... ویردی بر ... و بر
... فروه سمور کوروب ... اولوب ... کیوب
... فروه سموری الباس اولنوب بعده صدر اعظم حضرتلرینه‌ده درویش بك
... سمور الباسی بیورلوب ... قدیم اوزره عطیه‌لر ویرلوب
بعده ایلچی مزبورینه ... سمور الباس
بیورلوب ... ارسال بیورمشلر و ایلچی مزبورك شکرلرینه ...
... احسان ... اولمشدر
اولمشدر رویه یوم مزبورده ... شیخ الاسلام محمد صالح افندی مرحوم
حضرتلرینك ... محمد ... سکدار ... السید
محمد شریف افندی حضرتلری ... ختان ایدوب عظیم ضیافتلر
و ... عظیم صفالر اولمشدر رویه ماه محرم الحرامك بریکی
پنجشنبه کونی ابو الفتح سلطان محمد خان غازی علیه الرحمة الباری
حضرتلرینك جامع شریفی ... اولان ... روش
افندی حضرتلرینك ... الشیخ الحاج مصطفی
افندی حضرتلری دار بقایه رحلت و ... حضرت هدایی ...
حضرتلرینك ... بعد ادای صلوة الجمعه نمازینی قیلوب ...
... شریف قپوسی ... کتخدازاده تربه‌سی ... دفن
... اولمشدر رحمه الله تعالی بعده ...
خط همایون اعطا اولنان ماردینی السید الشیخ خلیل افندی‌یه ویرلمك
اوزره ایکن برخط همایون دخی ظهور ایدوب ماردی شیخ افندی‌یه
... خط شریف اعطا اولنوب لکن مزبورك تأخیری ... ایدوب
... خلیل افندی‌یه ویرلسون دیو برخط شریف دخی ظهور ... برحج
... و تکرار ... اولنوب جوابنده ماردینی افندی‌یه
مقدم خط شریف اعطا اولنوب ... ماردینی افندی‌یه اعطا
اولنوب ... ظهور ایدرایسه شیخ خلیل افندی‌یه ...
دیو ... جوابی ظهور ... ماردینی الشیخ خلیل افندی‌یه سلطان
محمد جامع شریفندن توجیه اولنوب ماه مزبورك ... کونی

بدا ماه

وغلبه
بدا اولمشدر رویه ماه محرم الحرامك اون التنجی بازارکونی عظیم یغمور
یاغوب اولکون نقل همایون بدا جمله احمال اثقال نقل اولوب ایرتسی
اون یدنجی بازار ایرتسی کونی ترسانه ده آینه لی قواق سراینده سرای همایونه
نقل همایون اولمشدر رویه اولکیجه بوغازایچنده عظیم طوپلر آتلوب
قره دکز قپودان پاشاسی ابوبکر پاشا حضرتلری ودونتمای همایون کلوب
بیوك دره ده لنکر انداز اولمشدر حق تعالی جمله‌سنی سلامتله ... ایلیه
آمین رویه اولکون مصر قاهره طرفندن غازی حسن پاشا حضرتلرینك
... کلوب سرای بورنونی دولاشوب باشنده یشیل سنجاقلر
اورته دیرکده قرمزی سنجاق آچوب عظیم طوپلر وشنلکلر ایدوب
غازی حسن پاشا حضرتلرینك نصرتلرینی خبر ویروب بعده اوجی ...
... دعوت ارسال بیورمشلردر رویه ماه مزبورك
اون یدنجی کونی ... امیر الحاج جزار احمد پاشانك قپو کتخداسی اولان
حلبلی اوغلو ... دعوت اولنوب مزبور الحاج جزار احمد پاشایه
اورفه توجیه و سفر همایونه سور ... تعیین اولنوب یرینه عکه‌یه
پاشا مزبورك اکولسی میرمیراندن سلیم پاشایه توجیه اولنمشدر
مزبور قپو کتخداسی ... و ... تعیین اولنوب ارسال اولنمشدر
حق تعالی سلامت و منصور و مظفر ایلیه آمین رویه ماه محرم الحرامك
اون طقوزنجی چهارشنبه کونی خاصه‌دن ثالثه ابا صوفیه کبیر مدرسی
... اسمعیل پاشازاده السید ابراهیم عصمت بك افندی‌یه بیك ایکیوز ایکی
سنه‌سی ماه ربیع الآخر غره‌سندن ضبط ایتمك اوزره حلب الشهبا
قضاسی توجیه اولنمشدر خارجه ٢٨ رویه یوم مزبورده ...
موصلی سجاینده ده قلندرخانه مدرسی ویران شهری حسن افندی‌یه
بیك ایکیوز ایکی سنه‌سی ماه جمادی الاولی غره‌سندن ضبط ایتمك اوزره
قدس شریف قضاسی توجیه اولنمشدر خارجه ٧٢ رویه یوم مزبورده
بغداد بهشت آباددن معزول اسمعیل پاشازاده السید محمد امین افندی‌یه
پایه غلطه ایله معا قلیه قضاسی توجیه اولنمشدر خارجه ... ٨٢
رویه مزبورلرك ... اولوب ... عشاقی زاده حفیدی
السید محمد سعید افندی مدرسه‌سی ثالثه ایاصوفیه کبیر خارجه ٧٢
... علی افندی مدرسه‌سی عبد السلام خارجه ٧٩
... مدرسه‌سی ... زاده محمود افندی خارجه ٨٢
... مدرسه‌سی ... محمود پاشا خارجه ...

نقل همایون
روزنامه همایون
... قرمزی سنجاق
... اورفه ... سور ...
... حلب الشهبا
قدس شریف ...
... قلیه ...
... مدرسه ...

عالمی افندی برادرزاده سی ابراهیم ادهم افندی مدرسه سکبانعلی خارجی ٩٤
مصر اوده مثلی علی افندی خارجی ٨٥ اسکلیبی محمد صنع الدین افندی
افندی خارجی ٨٤ موصله صحن مصطفی پاشا زاده محمد طاهر افندی
مدرسه دار الحدیث والده سلطان خارجی ٨٨ چورلیلی السید عمر افندی
مدرسه ابو الفضل محمود افندی خارجی ٩١ ... داخل
محمد صادق افندی مدرسه سی مقابله سی سوار خارجی ٩٥ بیروتلی
محمد افندی مدرسه سی فتح غازی خارجی ٩٣ داخل یسری زاده
محمد رفیع افندی مدرسه حاجه فاطمه خاتون خارجی ٩٨ غاشم
ملا زاده السید محمد عارف افندی مدرسه ... افندی ... خارجی ٩٨
... خارجی امام زاده السید الحاج احمد سری افندی مدرسه مقبلیه خارجی
حیاتی زاده مخدومی محمد اسعد افندی مدرسه اسلام بک خارجی ١٢٠٠

و بیشتم مزبورده نقیب پاشا زاده السید محمد سعید افندی بک ایکیوز ... سنه سی رجب
رجب المرجب غره سندن ضبط ایتمک اوزره موقوفه نقشاسی توجیه اولنمشدر
و بیشتم ماه مزبورک اون طقوزنجی پنجشنبه کیجه سی ساعت اوچده روم ایلی
طرفنده سماده بر علامت ظهور ایدوب قرمزی و بعض کره دیرک دیرک
اولوب صباحه قریب دفع اولنمشدر حق تعالی انجامنی خیر ایلیه امین و بیشتم
درگاه عالی یکیچریلرندن بش عدد اورطه و جبه‌خانه‌دن ایکی و طوپچیلردن ایکی
و عربه‌جیلردن بر اورطه تعیین اولنوب ماه محرم الحرامک یکرمی دوردنجی
بازار ایرتسی کونی الای عظیم ایله قشلالرندن چیقوب شوکتلو افندمز حضرتلری
کمال پاشا کوشکندن تماشا و هر بر اورطه‌یه بر کیسه اقچه عطیه همایونلری
اولوب و صدر اعظم حضرتلری اسلوب سابق حسنلری اوزره هر بر نفراته
طوب قپوقوللرندن تماشا و هر بر نفراته برر التون عطیه‌لری اولوب
بعده محل مأموره‌لری اولان ودین قلعه‌سنه روانه اولنمشدر حق تعالی
حضرتلری جمله‌سنه سلامت و منصور و مظفر ایلیه امین و بیشتم ماه محرم الحرامک
یکرمی بشنجی صالی کونی قوله مواجب احسان همایون اولوب حتی معتاد طرفندن
کلان ایلچی مزبور اولکون بولونوب دانشمنوس شهریاری عالیه مشرف اولوب
معتاد قدیم اوزره ایلچی مزبوره قرقه سمور الباس ... بولوب
و خلعتلر الباس اولنمشدر و دیوان همایونی و اخراج مواجب و سائر
شوکت و عظمتنی معتاد قدیم اوزره ایلچی مزبوره تماشا ایتدرمشلردر و بیشتم
اولکون روز ... اولوب ... غایت ... اولوب بر ایکی کون علیل بولنان
اولمشدر و بیشتم حالا دفتر امینی اولان عاطف زاده احمد بک افندی
دار بقایه رحلت ایلمشدر رحمه الله علیه مزبورک اوزرنده اولان ...
سلطان تولیتی ایچون اندرون همایوندن انحتر اغاسی ... حسن اغا
عرض حال ایدوب بو نیت قدم محلول اولان اورده ده ... تولیتی
ضربخانه عامره ده مکث ام الفضل اولوب ... تولیتی ایله مزبور
حسن اغا چراغ و ... سلطان تولیتی ضربخانه عامره ده ابقا اولنمشدر

برینه

برینه خاصکی و قهوه‌جی باشی اولان ... اغا انختر اغاسی اولنمشدر و بیشتم
سفر همایونه تعیین اولنان دونانمای همایونک قپودانه سی اولان جزایرلی حسن بک
قپودان جمله دونانمای همایون ایله جنکانه اسکله‌سندن و بالجمله قالقوب
اوزو جانبنه وارد و بش لنکر انداز اولوب سفینه‌لرده و چاتوبه‌لرده اولان یکیچریلر
قریب جانبنده قلیر و ... قلعه سی او کنده طاشره چیقوب جنکه مباشرت
و قهرمان کبی هر بر لری عظیم جنک و جدال و اوچ دورت دفعه کفره سقوفک
طابورلرینی بوزوب کوندوز و بر کیجه ساعت الی‌یه دک جنک و قلعه مزبورده
اولان اوتوز طوب ضبط ایدوب و زره ایکن کفره سقوفک طوپلرینی ضبط
و جبخانه‌لرینی ضبط ایدوب بر جمع بیک ادم شهید و اوقدر یاره‌لو اصلا
بر طرفدن و قپودانه طرفندن امداد کوندرلمیوب بو منوال اوزره یا ...
حملات عسکر اسلام کیرویه عودت و بینه سفینه‌لرینه بنوب جنکدن فارغ
اولوب بعده سقوف کفره سینک دونانماسی کورنوب رؤیت ایلدکده
اول محلدن قالقوب قوره ... و طوب اتوب قالقوب بعده سائرلری
قپودانه‌یه تبعیت ایله جمله‌سی قالقوب بوغوزه کلوب بیوک دره‌ده لنکر انداز
اولوب بو منوال اوزره اولدیغی صدر اعظم حضرتلری کرکی کبی تفتیش
و تفحص و عسکری طائفه‌سی ایلدیکی خیانتی و غیرت دینیه اولمادیغی معلوم
عالیلری اولدقده درعقب قپودانه افندی عزل و اوچ اتباعی ایله حبس
و قوناغی ... بولنمشلردر و بیشتم یرینه لیمان رئیسی اولان کریدی
حسین قپودان قپودانه اولوب ... لیمان ناظری اولان
مصطفی قپودان لیمان رئیسی اولوب انک یرینه حالا پاطورنای همایون
اولان ممی بک قپودان لیمان ناظری اولوب و انک یرینه پاطورنای
همایون سنجاقی قاشق حلواسی زاده چلبی قپودان دیمکله معروف سید احمد
قپودان اولوب جمله‌لرینه علی مراتبهم خلعتلر الباس بیورلمشدر حق جمله‌لرینه
سفاینلر ایله معا سلامتلر و هر حالده منصور و مظفر اولالر امین و بیشتم
ماه محرم الحرامده جمله دونانمای همایون قپودانه پاشا ... ده و سائر سفاینلر
بوغازه ... قالقوب ترسانه عامره‌یه ... بعده قپودانای
مزبور حسن بک قپودان سینوبه ... صورتنده بر غازه کوندره ...
... اوزره ایکن شیخ الاسلام مفتی زاده احمد افندی عالی
رجاده اولمشدر و بیشتم ماه مزبورک یکرمی طقوزنجی جمعه ایرتسی کونی دیوان
معتاد قدیم اوزره دیوان کورلدیکی کلوب الباس بیورلمشدر حق تعالی
امثالی کثیره سی ایله مشرف ... هر حالده موفق بالخیر و منصور و مظفر دائم

وقایع شهر صفر الخیر لسنه اثنین و مائة و الف

بیک ایکیوز ایکی سنه سی ماه صفر الخیرک غره سی بازار کونی اولوب
اول کون دور رکابی ایچون رئیس کیسه داری شیخ الاسلام افندی‌یه کلوب
یارینکی بازار ایرتسی کونی دور رکابی اوله‌جق خبرینی کتوروب ... حاضر و مهیا
اولملق اوزره جمله‌یه ... دیو تنبیه و تأکید اولنوب

اوتوز
اوچنده
قپودان
بیکك
مخنوق
قتلی

ویشه اوکیجه بعد صلوة العشا قپودان مزبور جزایرلی حسن بکی
بافرمان عالی اطلاق اولدیغی دیو تغازا یخندرده اولدیغی خلاوت
افندی ترسانهٔ عامره یه کتوروب دیوانخانه ده برمقدار مکث بعده
ترسانهٔ عامره زندانه کتوروب التی قپو بیننده ساعت سکزده
ایپ ایله بوغوب بعده زندان اوکنه صیغنی قویوب بعده اویله وقتنده ایرتسی
کونی ترسانهٔ عامره رجالی صدراعظم طرفندن رجا و نیاز ایدوب جنازه
ساعتا جنازه تابوت ایله خانه سنه ارسال و تجهیز و تکفینك کورلوب
صلاتینی ادا قونیه غی جوارنده مقبرهٔ مسلیشه ده دفن اولنمشدر رحمة الله علیه

افندی
شیخ الاسلام
عزل
ونصب

وجه ماه صفرالخیرك ایکنجی بازار ایرتسی کونی طرف پادشاهیدن اعتراضاتی
وماسبق وفتوی جرماسی اولان بهزادزاده مصطفی افندی حضرتلری
روم ایلی قاضیعسکری و رئیس العلماء فضیلتلو جلیل اده محمد مکی افندی
حضرتلرینی حضور همایونه دعوت ایچون ارسال اتدکده بری جهتده
قاپوجیلر افندی موسی الیه حضرتلرینی قونا قلرنده آلوب وار کوشکده
سرای همایونده صفه نام محله مکث وصدر اعظم یوسف پاشا
حضرتلرینی دخی دعوت اولندقده معا حضور همایونه داخل اولدقلرنده
فروهٔ سمور بیاض الباسی بیورلشدر بعده اوطه قپودن چیقدقده
طرف پادشاهیدن قاتمشی آت چکیلوب اوزرینه سوار صدراعظم
یوسف پاشا حضرتلری صاغنده و شیخ الاسلام محمد مکی افندی حضرتلری
صولنده پاشا قپوسنه معا تشریف بعد اتمام المراسم قوناقلرینه تشریف
بیورلشدر بعده شیخ الاسلام افندی چاوش باشی احمد اولان
نعمان بیك افندی کلوب معتاد اوزره قونا قلرنه کلوب بیوك
برقنادیلی قاپودن بعده شیخ الاسلام سابق اخذ و وزیر اسکله
تشریف قاینفه بندوب آستانه دروزده اولان [illegible]
روانه اولنمشدر بعده چاوشباشی کلوب دونوب پاشا قپوسنه
روانه اولنمشدر و یشه شیخ الاسلام محمد مکی افندی حضرتلری داره
دولتلرینده اولان خدماتلرینه قپودن بیك زاده محمد بیك کتخدا نصب اولنوب

خدمات
نصبی

سابق کتخدالری تلخیصجی زاده افندی تلخیصجی اولنوب مکتوبجی
سابقا اسعد افندی باب عالی علیم افندی تقلیش نصب اولنوب
وسابق مفتش سید احمد افندی اسلامبول باب نائبی اولوب و مبره کاتبی

کاتب مبری

حوره وی زاده عزل برینه توفیق افندی حضرتلری برادرلری صدری
افندی مبری کاتبی و شیخ الاسلام سابقك قونا قنی برجی بهنددن

محمود پاشا نائبی

محمود پاشا نائبی عبدالرحمن افندی عزل برینه کلزمانلی زاده صادق
افندی محمود پاشا نائبی اولنمشدر و یشه ماه صفرالخیرك شنبه
آلتونلر فرمان اولوب بعض احباب بر نیچه نصفیسی ترتیب لنمشدر

التونلر

اولا فندق التونی بش غروشه اسلامبول محبوبی اوچ غروشه
مصر محبوبی اوچ غروشه نصفیه لری کذلك بشر نصفیه
وحیار التونی بش غروشه و بالجمله التونی بش غروشه [illegible]
ویزیلوب [illegible] حالی قرائت اولنوب جمله حاضر [illegible]

71
سلطان عبد الحمید
علیه الرحمة

جملهٔ عالم بو منوال اوزره اعادهٔ مباشرت اولنمشدر ویشه ماه صفرالخیرك اوچنجی
صالی کونی سیواس عیالی علی عثمانیه و بر کلروا و کلرنده اوت اوزره نیچه
فتح شریف قرائت اولنوب برك الله عظیم و عسکر وارداتی ادرنه قپوسندن
چیقوب حلب طاوشلری روانه اولمشلردر ویشه بومدت اثناده قلعه لری
جنکنده باره لانات بکیجیلرا استانه ده علیه یه کلوب کلنلره هر برلرینه صدراعظم
یوسف پاشا دفعله لری جراحتلو لیفی الیوب هر برلرینه عظیم بخشیشلر
و ماموللردن زیاده یکرمیشر اوتوز قروش اچرا سامیلر احسان اولنوب
هر برلرینه اکرام و تعیین و تعیینا تلری مکمل طاوق چوربالرینه دك
اکرام اولنوب و اوزرلرینده قلان پاره لوره دخی اوتوز کیسه اقچه
ارسال بیورلشدر و حق تعالی حضرتلری هر باره موفق بالخیر ایلیه آمین
ویشه بومدت اثناده اوزی طرفندن دونماء همایون قالدرق دکره
صعوکوره سنك دونماسی کلوب و برسالی دخی خواجه بیك اکنه
برجی بوز اتلو اوزونك اجرا دینه کیدرلر ایکن مزبور کمیه لره ات
کلوب محاربه و مقاتله اولنوب جمله لرینی قیرو سالی ضبط و بر نیچه
اسیرلری اخذ و استانه ده علیه یه ماه صفرالخیرك دوردنجی چهارشنبه
ایدوب بعده رئیسلری اولان سال و قودانتی اللی ایکی نفر آتلوبلر

چیکلره
قپودان
سالیکلره
ابراهیم
و انعام

کونی دیوان صدر عالیه کتوروب حضور صدرعالیده تقریر وقپودان مزبوری
زندانه حبس و مزبورلولراشه ریقو دوشی کیسه اقچه و اوجاغنه
ارسال و بوزیکرمی اقچه ایله طرناجی او قونداغی ایله احسان بیورلشدر
ویشه دونمای همایون استانه یه کلدکده کمزه اسیر اولوب دونماسی اوزره
طرفلرینه کلدی دیو خبرلر ظهور ایدیچه نکار بش عدد سفینه و اون عدد
چالوبه لر اخذ اولنوب و بالجمله بوستانجیا وچاقلرندن بشر او نیکت
هر برا وجاقلرندن کبرا اولنوب و بشیوز عدد بوستانجی اتوروز همایوندن
الایله چقوب بوغاز ایچنه سفینه لره تقسیم بعد تمیش عدد
بیك طرفندن قرمحبوبك عونه لریدر دیو استانه یه کلان ارناود
ترسانهٔ عامره زندانلرینه وضع اولنمش ایدی انلرك تجرم اولدقلری
ظاهر اولدقده انلر دخی زنداندن اطلاق و چالوبه لره عسکر اولمق
اوزره تقسیم بعده شاهین کرای سفینه سنده اولان عسکرلر دخی
اطلاق اولنوب انلر دخی چالوبه لره تقسیم اولنوب و سائر قلیونجیلر
و سائرلر عسکریلر علوفه لرویریلوب فرده دکزده کیت و کذار
ایتمکه روانه اولنمشدر و حق تعالی بونلره احسان ایلیه آمین ویشه

ماه مزبورك التنجی کونی ینیچری افندیسی ناظلی پاشا برادری ابوبکر بیك افندی
داربقایه رحلت ایدوب برینه باش محاسبه اولان رائق علی افندی
ینیچری افندیسی اولوب انك برینه سابقا رئیس الکتاب اولوب مصرده
ماتبه مأمورا کیدن فیضی افندی مصردن کلوب باش محاسبه
اولنمشدر رحمتلو وفات ایدنلره رحمت باقیلره سلامت احسان ایلیه آمین

ینیچری
افندیسی
وفاتی
باش محاسب
رحلت

قبودان دریا باشا حسن غازی کلمه‌سی مصردن

ویشه بوندن اقدم بیک ایکیوز سنه‌سی ماه رجب الفردک اتنجی پنجشنبه کونی
قپودان دریا غازی حسن پاشا دونانمای همایون ایله معا مصر قاهره‌ده خصما
ایدن ابراهیم بیک ومراد بیک وسائرلرینک نظاملرینه مأمور اولوب
مصر قاهره‌یه دخوللرنده جنک وجدال وکرکی کبی نظام ویردکلری بالاده
بعض محللرده تحریر اولنمش ایدی بو دفعه استانه علیه‌یه کلملری ایچون
دعوت اولنوب مصر قاهره‌دن اسکندریه‌یه اینوب بعده بر نقاعی همایونه
سوار اولنوب استانه طرفنه کلورلر ایکن اقکنده عظیم فرتنه‌یه اوغرایوب
رعد وبرق وقلیونک قوبره کبی یلدرم اصابت ایدوب سلامت ایله
مکوی لیمانینه دیرکلری بینی یاپوب بعده بر سوار و بخاره کلدکلرنده
یانلرنده موجود بولنان دونانمای براقوب کندولری قرلانغیچ بنوب
ماه صفر الخیرک التنجی جمعه ایرتسی کونی علی السحر بعد طلوع الشمس
عظیم لودوس هواسی ایله سرای بورنوندن دولاشوب اولکون شوکتلو
عظمتلو افندمز حضرتلری سیمه چکرکوشکندن تماشا و قرلانغیچ مقابلرنه
کلدکده غازی حسن پاشا حضرتلری اوچ دفعه یره اوروب بعده یینه
وزیر اسکله‌سی اوکنه قریب کلدکده ترسانه عامره‌ده قلونه کلوب
دنغوقیه سوار بعده طاقیم ایله پاشا چوشنه نزول بعده صدر اعظم
یوسف پاشا حضرتلری استقبال بعد اتمام المراسم طرف پادشاهیدن
برقبا پنجه کورک الباس بیورلوب بعده قره دکز سرعسکرلکی
ایچون بر قروه سمور دخی الباس بیورلمشدر حق تعالی حضرتلری
سلامتله اجان وهر حالده منصور ومظفر ایلیه امین ویشه اولجنده
سابقا قره دکز سرعسکری ابوبکر پاشا حضرتلری ولجلسه معا
موجود اولوب سلانیک توجیه وواردنه محافظه‌سی ایچون بکر پاشا
حضرتلرینه دخی قروه سمور وزارت الباس بیورلمشدر حق تعالی
جمله‌لرینی منصور ومظفر ایلیه امین ویشه ماه مزبورک سکزنجی کونی
مصر قاهره طرفنده اولان دونانمای همایوندن اربابه وسائر بکلرک
قلیونلری وبازرکان قلیونلری ویرغندلرندن الحمد لله والمنه سلامتله
کلوب ترسانه عامره‌ده لنکر انداز اولمشلردر بعده ایریاله اسمیله
منصرف اولان حاجی زاده احمد قپودان مصر قاهره‌ده قپودان دریا
غازی حسن پاشا حضرتلرینک امر و فرمانلرینه مأمور اولدقلری
امور جسیمه‌ده بعض حیاتلری ظاهر اولدقده عزل وحبس اولنوب
استانه علیه‌یه کلدکده ینه ایریاله لقبندن عزل ومصادره اولنوب
جزیره [illegible] ماخوذه‌یه نفی واجلا اولنمشدر [illegible] کونی
حسین قپودان اوغلو سعید قپودان ایریاله اولمشدر
ویشه بوندن اقدم موصلی شیخ صحن مدرسی راغب پاشا کتبخانه‌سی
حافظ کتبی ولی الدین افندی دار بقایه رحلت وصال شیخ الاسلام
محمد مکی افندی حضرتلرینک [illegible] سلسله‌سی اولوب
موصلی صحن کوسنجلی السید عمر [illegible] افندی مدرسه‌سی درسیچه
حسین پاشا خارجی ۹۱ حرکت داخله قنوی حمزه افندی زاده حافظ
محمد افندی رستم جدیده عثمان [illegible] خارجی ۹۵ [illegible] زاده البیر
[illegible] افندی [illegible] خارجی ۹۴ [illegible] داخل
[illegible] افندی زاده حسین سعید افندی مدرسه‌سی [illegible] علی خارجی ۹۸
[illegible] حرکت خارجه ملا [illegible] زاده [illegible] سروت افندی [illegible] درسنه
خارجی [illegible] صفر الخیر ۹ [illegible] ویشه

وفات سلانیک توجیه وارنه

مصر دونانماسی کلدی

نفی ایریاله قپودان

توجیه ایریاله

وفات ولی افندی

سلسله شیخ

شیخ الاسلام محمد مکی افندی حضرتلرینک سلسله‌سی

همایون اوردوی قاضیسی وپایه اناطولی

ویشه ماه صفر الخیرک اون بشنجی بازار ایرتسی کونی سابقا
قدس شریف قاضیسی اولوب بعده مصر قاهره قاضیسی اولوب
بعده مدینه منوره قاضیسی اولان اعلم العلماء المحققین
افضل الفضلاء المتورعین افلاطون ذلک الحین صاحب
الکمالات العلمیه والعملیه جامع علوم النقلیه والعقلیه
سابقا فتوی امینی مرحوم ومغفور له عثمان افندی زاده فضیلتلو
مروتلو الحاج عبدالله ملا افندی حضرتلرینه اناطولی پایه‌سیله
اوردوی همایون قاضیلغی توجیه همایون اولوب شیخ الاسلام
افندی حضرتلرینک کتخدالری امرها بولنمش بعده باب صدر اعظمه
وارلوب صدر اعظم یوسف پاشا حضرتلرینک حضور فایض النورلرینه بعد
اتمام المراسم قروه سمور الباس بیورلمشدر حق سبحانه وتعالی
وجودلرینه صحت وسلامت وانیت اجسادینه وهر حالده موفق بالخیر
ومنصور ومظفر ایلیه امین بحرمة سید المرسلین ویشه ماه مزبورک
اون التنجی پنجشنبه کونی وزیر کتخداسی حسن افندی عزل برینه
حالا کتخدا کاتبی دوغره حاجی زاده عبدالله افندی وزیر کتخداسی
اولمشدر اننک برینه حالا سلحدار کاتبی حسن افندی ثانیه محمد رشید
افندی کتخدا کاتبی اولمشدر ویشه ماه مزبورک یکرمنجی جمعه ایرتسی
قاریا [illegible] بدء اولمشدر ویشه ماه مزبورک یکرمی اوچنجی بازار ایرتسی
کونی کتخدای مزبور حسن افندی یالی قپویه دعوت اولنوب روم ایلنده
اولان بالجمله مبایعجیلرک اوزرلرینه ناظر اولمق اوزره قفطان
الباس اولنوب برمحل کوندرلمز [illegible] نظام ویروب محل مأموره‌سنه
روانه اولمشدر حق تعالی سلامتله احسان ایلیه امین ویشه مزبورک
کتخداسی اولان [illegible] اغالی صوغوجق بنا امینی اولمق اوزره
خلعت الباس بیورلوب محل مأموره‌سنه ارسال بیورلمشلردر
ویشه ماه صفر الخیرک یکرمی اوچنجی بازار ایرتسی کونی حجاج مسلمینک
خبر صحتلرینی وحالا شام شریف والیسی وامیر الحاج بطال پاشانک
طرفلرندن دولت علیه‌یه تحریراتلرینی کتورن چوقدارلری یوم مزبورده
کلوب ایرتسی کون حجاج مسلمینک مکتوبلرینی اصحابلرینه توزیع
جمله عباد مسلمین مسرور اولمشلردر ویشه ماه مزبورک [illegible]
سروزمفرقی مصطفی افندینک بقیه طقوز آی مدتنی رفع قانون اوزره
ماه اوردوی همایون قاضیسی الحاج عبدالله افندی حضرتلرینه ویرلش ایسه
ومدرلی ایریه لقبلرینه ضمیمه اولمشدر ومزبور سروز مفرقی مصطفی افندی
نا رحاله وشهر کولی قضالری توجیه اولنمشدر ویردکلری معزول
[illegible] افندی‌یه بلجک وحلبدن معزول خرقه شریف شیخی ملا ده
افندی خواص محمود پاشا قضالری توجیه اولنمشدر

وزیر کتخداسی

کتخدا کاتبی

نظارت مبایعجیلر

صوغوجق بنا امینی

حجاج خبری کلدی

توجیه نقلی

واردن دن قنوى امام زاده السيد محمد صادق افندي يه لاپسكي و سابقا اسكدار
قاضيسي عبدالله بك افندي يه جيره بولي و سابقا ازمير قاضيسي عبدالله ملا افندي زاده
السيد عثمان ملا افندي يه ايصله قضالري توجيه اولنمشدر و بنه ماه مزبورك
يكرمي سكزنجي چهارشنبه كوني سابقا شام شريف قاضيسي ملا چلبي زاده
احمد مختار افندي يه بيك ايكيوز اوج سنه سي ماه محرم الحرامك
غره سندن ضبط ايتمك اوزره مكه مكرمه قضاسي توجيه اولنمشدر
و بنه يوم مزبورده سابقا مصر قاهره قاضيسي محمود افندي حفيدى
محمد سعيد افندي يه ١٢٠٣ سنه سي محرم الحرامك غره سندن ضبط ايتمك
اوزره مدينه منوره قضاسي توجيه اولنمشدر

توجيه مكه مكرمه
توجيه مدينه منوره

وقايع شهر ربيع الاول سنه اثنی ومائتين والف

بيك ايكيوز ايكي سنه سي ماه ربيع الاولك غره سي صالي كوني اولوب
بو سنه نك اقدم وقوع بولان حريق كبيرده فتحيه جامع شريفي دخي محترق
اولوب اينه لي قواق سرايي تعميرنده شوكتلو قدرتلو مهابتلو عظمتلو
افندمز حضرتلري سراي مزبوردن جامع مزبورك محترق اولديغني علما
و سؤال بيوردقلرنده حريق كبيرده محترق اولوب و اسمنه فتحيه
جامع شريفيدر ديو خبر ويردكلرنده ميمنت و تفأل خير اولمق اوزره
عمارت اولنمسني امر همايونلري اولوب و غايت الغايه اعلا و ظريف
و ترق بيك غروش صرف و تكميل و ماه مزبورك غره سنده نمازه بدأ
اولنمشدر حق تعالی حضرتلري وجود همايونلرين عافيت و هر حالده
موفق بالخير و نيجه نيجه فتح و فتوحاتلر ميسر ايليه امين يا معين
و بنه سابقا موره متسلمي اولان قره عثمان زاده محمد مشهور
احمد آغا آستانه عليه يه كلوب ماه مزبورك دردنجي جمعه كوني
اوج طوغ احسان همايون اولوب حضور صدر اعظميده قرو
وزارت الباس و موره منصبي توجيه و بر نجي كون مزبورده محل مأموره
روانه اولمشدر و بنه يوم مزبورده صدر سابق يكن محمد پاشا
مصر قاهره دن سفر همايونه تعيين و اسمعيل سرعسكري نصب اولنوب
اثناء راهده كوستنجه ده دار بقايه رحلت ايلديكي خبري ايبه دولت
دولت عليه يه كلمشدر رحمه الله تعالی رحمة واسعه و بنه ماه
مزبورك بشنجي بازار ايرتسي كوني حالا دركاه عالي يكيچري اغاسي اولان
الحاج حسن آغا يه دعوت و حضور صدر اعظميده اوج طوغ
احسان همايون اولوب و قرو وزارت الباس بيورلوب آغالغنه
ابقا اولنمشدر حق تعالی منصور و مظفر ايليه امين و بنه ماه مزبورك
سكزنجي صالي كوني سابقا قدس شريف قاضيسي ادرنه وی كتخدا
السيد عبدالله افندي يه بيك ايكيوز ايكي سنه سي ماه شعبان المعظمك

جامع شريف فتحيه تكميلي بناسي
اوج طوغ وزارت احمد و موره توجيهی
وفات يكن پاشا
اوج طوغ يكيچري اغاسنه
توجيه ادرنه

غره سندن ضبط ايتمك اوزره ادرنه قضاسي توجيه اولنمشدر خارج ٦٧
و بنه يوم مزبورده سابقا غلطه قاضيسي السيد محمد خالص افندي يه
بيك ايكيوز ايكي سنه سي ماه جمادى الاولى غره سندن ضبط ايلمك اوزره
بروسه قضاسي توجيه اولنمشدر خارج ٦٨ و بنه ماه مزبورك
طقوزنجي چهارشنبه كوني مژده جي باشي اسكداره دخول بعده قاپو
ايله آستانه عليه يه دولت عليه طرفندن اولان تحريراتلرده حجاج مسلمينك
شام شريفه صحت و سلامت ايله واصل اولدقلري خبر مسرتلريني حضور
صدر اعظميده تحريراتلريني ويروب و خلعت الباس اولنوب ايرتسي
كون حجاج مسلمينك مكتوبلريني توزيع و عامه عباد مسلمين
مسرور اولمشدر و بنه بو سنه نك اقدم حريق كبيرده محترق
اولان ذكر كرده بو قوشي النتره اتمكجي فودن و دكرمان بعد الاحراق
ايما بونرنك اخذ اولنوب حرم همايونده فاطمه النيجه ادين شب صفا جز النسا
حضرتلري سابقا ضربخانه عامره امینی اولان ارناود محمد افندي لي
بنا امینی نصب اولنوب جامع شريف و مكتب لطيف بنا اولنوب
ماه ربيع الاولك اون التنجي پنجشنبه كوني صباح نمازنده نمازه بدأ
ايلمشلردر و بنه ماه ربيع الاولك اون ايكنجي معتاد قديم اوزره
سلطان احمد جامع شريفنده مولود نبي قرائت اولنوب بعده اولكون
بين الصلاتين حالا رئيس الكتاب سليمان فيضي افندي حضرتلرينه
اوج طوغ احسان همايون اولوب حضور صدر اعظميده قرو وزارت
الباس اولنوب روم ايلي واليلكي توجيه و صوفيه محافظي اولمشدر
حق تعالی سلامتلر ايليه امين و بنه يوم مزبورده يرينه
حالا بيلكجي راشد افندي رئيس الكتاب اولمشدر و انك يرينه حالا
مقابله سواري السيد عبدالله افندي بيلكجي اولمشدر و انك يرينه
سابقا كتخدا كاتبي الحاج محمد افندي مقابله سواري اولمشدر
و بنه ماه مزبورك اون اوچنجي بازار كوني مصر قاهره دن كلان
فيضي افندي حالا باش محاسبه ايكن عزل اولنوب بيوك روزنامه
اولوب انك يرينه چاوشباشي اولان نعمان بيك افندي
عزل اولنوب باش محاسبه اولمشدر و انك يرينه حالا مطبخ عامره
امینی قره وزير خزينه داري صالح اغا چاوشباشي اولمشدر
انك يرينه نزل امینی اولان كوچك ابراهيم افندي عزل اولنوب
مطبخ عامره امینی اولمشدر انك يرينه جبرازلی داماد
سليمان افندي نزل امینی اولمشدر و مابينجي مصطفى بك افندي
دفتر امانتي وكيلي اولمشدر و بنه ماه مزبورك ايكنجي چهارشنبه
كوني ملازمت امتحاني ايچون طلبه كرامك اسملريني تحرير اولنوب

توجيه بروسه
مژده جي باشي كلمه سي
جديد بر كزيده جامع شريف
اوج طوغ و روم ايلي
رياست و بيلكجي
عزل چاوشباشي
باش محاسبه
بيوك روزنامه
مطبخ اماني
نزل اميني
دفتر امانتي وكيلي

امتحان ملازمت

وسلطان بایزید ولی مدرسه سنده تجمع وتمییز افندیلردن درس
وکلی فتوحاتلی السید عبدالرحمن افندی و السید عبدالحلیم افندی
وکلیمه لی اسمعیل افندی و السید مشیب افندی و قزانجقلی حسن افندیلر
حاضر اولدقلری حالده اوچ مجلسی درس تعیین اولنوب مطولدن
درس اول الباب السابع الی اخره درس ثانی الباب الثامن الی الفن
درس ثالث الباب الرابع الی اخره تمام مطولدن امتحان بعده
اوچ عدد اعلا یه ودورت عدد قریب اعلا یه و اوچ عدد دون وسط
قوبلره اون عدد طلبهٔ کرامه اعلادن خلعتلر احسان اولنوب
واوندن سکز عدد ینه وسط قوبلردن سلطان بایزید مدرسه سنی
تحلیه اولنوب داخل حجره اولنوب بعده شیخ الاسلام سلمه السلام
محمد مکی افندی حضرتلری بر اسعد احمد بیورمشلردر حق سبحانه
حضرتلری هر حالده موفق بالخیر ایلیه امین ماه مزبورک اون یدنجی
پنجشنبه کونی اعطا بیورمشلردر وفیه ماه ربیع الاولک اون سکزنجی

چوقه اخراجی

پنجشنبه کونی درکاه عالی یکیچریلره معتاد قدیم اوزره چوقه لری احسان
همایون اولنوب اولکون صدراعظم یوسف پاشا حضرتلری صباح نمازینی
سلطان بایزید ولی جامع شریفنده ادا بعده ات میداننده چوقه انبارینه
نزول [illegible] سلامه چوقه توزیع اولنوب تمام بعده الطرافه
ویکیچریلره بخشیشلر احسان بعده قوم قپودن قایقه بنوب [illegible]
چقوب بعده بارکیره بنوب اسکداره دخول بعده اویله اذانی
قریب اولمغله اسکله باشنده مهرماه جامع شریفنه کیروب اسکدار
[illegible] کوستنجلی فضلادن و فقرای صابرینه دن الشیخ
حسین افندی جامع مزبورده اوتورمقده صدراعظم حضرتلری
یاننه اوتوروب بعض مصاحبت و اسملرینی سؤال ایلدکده
احمد دیو روب [illegible] سؤال ایلدکده [illegible]
بعده اذان شریف اوقونوب [illegible] دعاسنی اوقودوب بعده
صلوة ظهری ادا بعده یاننه ادملر تعیین و اشیانه یه ارسال
و [illegible] قپوسندن بارکیره بندروب پاشا قپوسنه کتوروب بعده
صدراعظم حضرتلری قپویه [illegible] حضورلرینه کتوروب بعض
مکالمه اولنوب بعده بر کول [illegible] سنجاب کورک و بر بیوک قاوق
و بر کوچک قاوق و [illegible] و ایکی قات اثواب
و عظیم جلیله لر احسان [illegible] اسکدارده خانه سنه
ارسال و [illegible]
سندلرینی ارسال و [illegible] اسکدار اهالیسی ممنون
و مسرور و [illegible] اولمشلردر حق تعالی هر حالده موفق بالخیر
ایلیه امین و هر حالده منصور و مظفر ایلیه امین

74

وفیه ماه ربیع الاولک یکرمی ایکنجی صالی کونی دار الحدیث مدرسی
بکیری زاده السید عبدالرحمن افندی یه بیک ایکیوز ایکی سنه سی
ماه رجب المفردی غره سندن ضبط ایتمک اوزره ازمیر قضاسی
توجیه اولنمشدر خارجی ۷۲ وفیه یوم مزبورده آمدی
السید عبدالرحمن افندی یه بیک ایکیوز ایکی سنه سی ماه شعبان المعظمک
غره سندن ضبط ایتمک اوزره بکشهر [illegible] قضاسی توجیه اولنمشدر خارجی ۷۲
وفیه سلسلهٔ مدرسین کرام دار الحدیثه السید فخرالدین افندی خارجی ۷۲
سلیمانیه یه کاغدی محمود افندی خارجی ۷۳ عثمانی زاده حفیدی السید محمد اسعد
افندی خارجی ۷۲ خامسه یه درسعام شیخ ابراهیم ادهم افندی مدرسه
نور عثمانی خارجی ۷۶ پشتمقجی زاده السید عبدالله افندی مدرسه
ثانیهٔ ایاصوفیه کبیر خارجی ۷۶ موصله سلیمانیه یه محمد وجیه افندی مدرسه
قلیج علی پاشا خارجی ۷۹ نعمان افندی زاده السید ابراهیم ادهم افندی
مدرسه عادل سلطان خارجی ۷۹ حرکت التمشلیه عاطف زاده محمد طاهر
افندی مدرسه جدیده بشیر اغا خارجی ۸۲ زیره وی مصطفی افندی
مدرسه محمد اغا خارجی ۸۲ چورلی السید ابوبکر افندی مدرسه [illegible] ۸۲
ابتدای التمشلیه قلیونجی زاده محمد سعید افندی مدرسه فیروز اغا خارجی ۸۴
خانقاه خلیل افندی مدرسه خیالی احمد خارجی ۸۶ طاشکوپریلی السید عمر افندی
مدرسه ابکجی زاده خارجی ۸۶ صحنه قنوی السید حسن افندی خارجی ۸۵
السید سلیمان نجیب افندی زاده خارجی ۸۵ دفتردار حفیدی ابراهیم افندی خارجی ۸۵
موصله صحن کشمانلی عمر افندی مدرسه اولاد سرای ابراهیم پاشا خارجی ۹۱
سیروزی الحاج عبدالرحیم افندی مدرسه معید احمد افندی خارجی ۹۱
عطار بازاری السید محمد افندی مدرسه ثانیهٔ انقروی خارجی ۹۱
حرکت داخله اوله مفتی زاده محمد افندی مدرسه ملا کورانی خارجی ۹۶
نیکده لی حسن افندی مدرسه ثانیهٔ سرای ابراهیم پاشا خارجی ۹۶
ابتدای داخله طبیب حامد نعمان افندی مدرسه ثانیه الحاج بشیر اغا ۹۸
چشمی زاده اسعد افندی مدرسه عبدالقادر خارجی ۹۸ ارضرومی علی افندی
درسعید و صاف عبدالله افندی خارجی ۹۸ حرکت خارجه اکنلی عبدالله
افندی درسعید عایشه خاتون خارجی ۲۰۰ اخسخه لی سلیمان افندی دار الحدیث
ابراهیم اغا خارجی ۲۰۰ قره عبدالله افندی درسعید [illegible] مصطفی اغا خارجی ۲۰۰
اماسیه لی السید محمد هاشم افندی درسعید یحیی پاشا خارجی ۲۰۰
چشمی زاده مسعود افندی درسعید یونس بک خارجی ۲۰۰ ابتدا خارج
[illegible] اسمعیل افندی درسعید بشیر اغا حرکت ۲۰۰ [illegible] زاده عمر افندی درسعید [illegible] ۲۰۲
قطب محمد افندی درسعید قلاق مصطفی اغا خارجی ۲۰۰

ولادت سلطان آمنه

ویته ماه ربیع الاولک یکرمی اتنجی ~~کونی~~ جمعه ایرتسی کونی ضحوه کبرا ساعت بشده شوکتلو عظمتلو مهابتلو قدرتلو پادشاه روی زمین خلد الله خلافته الی یوم الدین سلطان عبد المجید خان افندیمز حضرتلرینک اینک سلطان اسمیله مسمی بر دختر پاکیزه اختری دنیایه تشریف بیورملریله عامه عباد مسرور اولمشلر در حق تعالی حضرتلری بالجمله مخدوملری شاهزاده لر ایله مشرف ایلیه آمین بحرمة سید المرسلین بعده اوچ کون طوپ شنلکلری اوله اولوب و معتاد قدیم اوزره ابتدا کون بابعالی کوشکنه بنفس اولوب قضاة عسکر و وزرا و رجال دولت علیه و صدر اعظم و شیخ الاسلام افندی حضرتلری تبریک و معتاد قدیم اوزره فروه لر و خلعتلر الباس اولنمشلر ایکنجی کونی اسکی سرایه بنشش و انواع دولو حلیه لر اجرا اوله رق ما تعلق ایله مشغول اولدیلر یوم مزبورده

نظارت روم ایلی سلیمان پاشا

روم ایلی والیسی سلیمان پاشا حضرتلری ساعت بشده قوناقلرندن چقوب الاعظم ایله مهمز خانه سنه جا بالاروق سوری قپوسندن چقوب چوریجی حیم سنده سمتنه نزول بعده اولمسیدن تخت الروانه بنوب جمله وداع ایدوب کوچک چکمجه نزول ایلمشلر در حق دولتلو کبیرلی افندیمز حضرتلرینک مخدوم مکرملری السید احمد نجیب حضرتلرینه فروه بلوقلو بکلی سمور الباس اولنوب و کتابجی نصیب بیورلوب معاش شریف بیورمشلر در حق تعالی مسلمانلر احسان ایلیه آمین

عزل گمرکجی و نصب

وبته ماه مزبورده گمرکجی قبرسلی الحاج علی آغا گمرک امانتندن عزل برینه مسلمو ناظری شهیر ایله آغا گمرک امینی اولمشدر

عزل دفتردار و نصب

وبته ماه مزبورک یکرمی سکزنجی پنجشنبه بازار ایرتسی کونی دفتردار شق اول اسمعیل افندی عزل برینه دفتردار اسبق سلیمان زاده افندی دفتردار شق اول اولمشدر و حالی سابق اسمعیل افندی بیت

وفات عطا بیک

وبته ماه مزبورک یکرمی طقوزنجی صالی کونی تجارت الکتابدار بکوک زاده عطا بیک دار بقایه رحلت ایلمشدر رحمة الله تعالی

وقایع شهر ربیع الآخر سنه اثنی و ماتین والف

جمعه غره

بیک ایکیوز ایکی سنه سی ماه ربیع الاخرک غره سی پنجشنبه کونی اولوب اولکون بوسنه والیسی سلیم پاشا عزل اولنوب برینه سابقا قره دکز قپودانی پاشاسی اولان حالا وان ممالی فطلی ابوبکر پاشا یه توجیه همایون اولوب و ارنودن معزل ایله بوسنه یه روانه اولوب اغزلیق دخی کتخداسی کنور سیله به و سلیم پاشا تنش نام محله روانه اولمشدر حق تعالی جمله سنه مظفر احسان ایلیه آمین یا معین

ویته

روم ایلی پایه سی

ویته ماه ربیع الاولک یکرمی سکزنجی کونی حالا روم ایلی قاضیعسکری السید الحاج یحیی توفیق افندی حضرتلرینه روم ایلی پایه سی احسان اولنمشدر خارج عن ویته ماه ربیع الاخرک اوچنجی کوننده حالا اناطولی قاضیعسکری و نقیب الاشراف السید الحاج محمد کامل افندی حضرتلرینه روم ایلی پایه سی احسان همایون اولنمشدر خارج عن

بیورلدی پایه سی

ویته ماه ربیع الاخرک بشنجی کوننده سابقا اناطولی پایه لو السید درویش افندی حضرتلرینه روم ایلی پایه سی احسان همایون اولمشدر خارج عن

نصب طوبجی باشی

ویته سابقا خواص رتبه قاضیسی مکه مکرمه پایه او حیدی زاده مصطفی افندی حضرتلرینه اسلامبول پایه سی احسان همایون اولمشدر

وبته ماه مزبورک اوچنجی جمعه ایرتسی کونی طوبجی باشی عزل برینه طوبجی باشی اوجاغی کتخدالری اولان اوجاق کتخداسی عبد المؤمن آغا طوبجی باشی اولمشدر و بته بوتدن اقدم سر الطبا خاصه حیاتی زاده کتخداسی افندی یی اوردوی همایونه حکیم باشی

حکیم باشی اوردوی همایون

ایتمک مراد اولندقده رؤس و پیلورایه اولورم والا اولمام دیو امتناع ایتمکله طبیب خاصه لردن اقرای سوننده ساکن اناطولی مفتیسی ایکن حاجی ملا دیمکله معروف السید عبد افندی بو خدمت جلیله یی قبول ایلدکده اناطولیدن روم ایلی یه نقل و مافوقنده ثانیه رتبه سنده بر منصب احسان اولنوب اوردوی همایون حکیم باشیسی اولمشدر

میراخور اول

و بته ماه مزبورک سکزنجی پنجشنبه کونی میراخور اول چرکز بیک عزل اولنوب برینه حالا قپوجیلر کتخداسی عزت پاشا زاده سعید بیک میراخور اول اولمشدر

میراخور ثانی

ویته یوم مزبورده میراخور ثانی ... قزلی محمد آغا عزل برینه چاپار زاده محمد آغا میراخور ثانی اولمشدر ویته صدر سابق عبد الله پاشا زاده سعید بیک قپوجیلر کتخداسی اولمشدر

قپوجیلر کتخداسی

نفی قولچی مصطفی آغا

ویته سابقا بوستانجی باشی سربوابین درکاه عالی قولجی مصطفی آغا بوندن اقدم ابروسلی محمد پاشا معیتنه تعیین اولنوب قره محمود پاشا اوزرینه کیدوب خلاف رضا حرکتده اولمغین لمنی جزیره سنه نفی اولمشدر ویته

وقوع حریق ... قاسم افندی

ماه مزبورک اوننجی جمعه ایرتسی کونی اشراف قضاتدن قاضیلق قپو کتخداسی الحاج قاسم افندینک قوناغی یوم مزبورده قبل الظهر حرمندن احراق ظهور ایدوب بالکلیه محترق اولوب لله الحمد افزه سرایت ایتمدی حق تعالی اجرلر ویره آمین

همايون اردوی تعیینی

ویته ماه ربیع الآخرك اون يدنجی جمعه ایرتسی كونی قریمی الشیخ حسین
افندی حضرتلری اوردوی همایون شیخی تعیین واردوی همایون
شیخلیغی ایچون فروه الباس اولنمشدر ویته شیخ مزبور خلیل
افندی مصر مثلنه علمادن و صلحادن اولمغله اوزره صدر اعظم
یوسف پاشا حضرتلرینك رأی مستحسنلری اوزره اون عدد
صلحادن كسنه لر تدارك واوزره لرینه رئیس نقشبندی شیخلرندن
بشكجی زاده شیخ سلیمان افندی رئیس تعیین اولنوب اجتماع ایله
سنجاق شریف اوده سنده ختم خواجه و ذكر الله و عبادات و طاعات
ایدوب غزات مسلمین منصور و مظفر اولمق ایچون تضرع و نیازده
اوله جقلردر ویته صدر اعظم یوسف پاشا حضرتلرینك رأی مستحسنلری
شیخ الاسلام محمد مكی افندی حضرتلری ایله قول و قرار وعلمادن طلبه دن كراموده
بر مقدار افندیلره تعیینات و هر برلری اوردوی همایونده عساكر
اسلامك مجتمع اولان محلارده وعظ و نصیحت آیات كریمه لرده
و احادیث نبویه ده وارد اولان تفضیلات غزا و شهید اولنلر
حقنده وارد اولانلری عساكر اسلامه تفهیم ایتملری ایچون بو حاله
خواجه لرا فندیلره شیخ الاسلام افندی حضرتلری افاده ایتدیكی طلبه لری
جمع و تحریره مباشرت او جمله مقدار تحریر بعضی امتحان ایله
طلبانك مقدار عددلری اسملری ایله تحریر و تعیینات و خرج راه و برلوب
هر برلری مأمور اولدقلری محللرده وعظ و نصیحته مأمور اولمشلردر
ویته یوم مزبورده حالا شام شریف والیسی و امیر الحاج بطال الحاج حسین پاشا
شام شریفدن عزل طرابزان منصبی و سینوب محافظه سنه مأمور
اولمشدر ویته یرینه جرده اولان طوبچی باشی ابراهیم پاشایه بر موجب
درخواست مطلوب اولوب شام شریف توجیه و امیر الحاج اولمشلردر
حق سبحانه و تعالی حضرتلری حجاج مسلمین و غزات موحدینی سالم قلوب دائما
منصور و مظفر ایلیه آمین ویته عبدی پاشا كتخداسی میرمیران ندن
عثمان پاشایه سلستره ایالتی توجیه و روم ایلی پایه سیله عظیم
عساكر ایله یوم مزبورده سفر همایونه روانه اولمشدر ویته ماه مزبورك
یكرمیجی كونی انكچیلر طائفه سندن بعضیلری تبیغ ایله كلی عنادلری ظاهر
ثابت سیاه و ملعنتلری نظاهر اولدقده بر قاچ اشقیا و دیگر طائفه لرینی بلوب
و مزبخانه یه بخشه اولان نظام اوده سنی بر كون طولنوب طرفلرندن اصوب
ایرتسی كون بلنمدن آصوب بو منوال اوزره قتل اولنوب و انكچی شوربه جی لری
عزل و نفی و سائر انكچی اولان اسكداری طفلی اوغلو اسمعیل اغالری
انكچی باشی ایلیشدر ویته یوم مزبورده افسرای قربنده قزل مصلو

ماده قفاریه بقال وصلب

تمام صلح و بقال اسیرنام كفره نك بعضی زندوبست نحمتی ایله شهرت شعار
اولوب و بعضی زنادن طائفه سندن مزبوره بوغجه و مفتنع قفس ایله بر
قوشیه دكانه اوكنه آصوب و قرق كسیم كذوب واوضاع اطوار زندن
جوارینده اولان اهل اسلام متنفر اولوب و نون اوله ایله شهرت
بولوب اهالی صدر اعظم حضرتلرینه خفیه افاده و معلوم عالیلری اولدقده
بالذات تبدیل كندولری دكانه كلوب قفزیه لی رؤیت و اسیرنستیمیس
دیو سؤال و اقراری و جبنیه قفاریه لی ابرزوب قفریه نك یرینه
مزبوری صلب ایلیوب جمله عباد الله مسرور اولمشلردر حق تعالی
هر حالده موفق بالخیر ایلیه آمین ویته ربیع الآخرك یكرمنجی كونی سابقا

تعیین جبهجی امینی

ارضروم قاضیسی دباغ زاده نعمان ملا افندی ادیرنه بیك ایكیوز ایكی
سنه سی شوال المكرم غره سندن ضبط ایتمك اوزره بغداد قضاسی توجیه
اولنمشدر خارجه ویته ماه مزبورك یكرمی بشنجی بازار كونی
سابقا عمره همایون امینی الحاج السید محمد طاهر اغا زاده السید الحاج شاكر اغایه
عمره همایون امینی تعیین بیورلوب خلعت الباس بیورلمشلردر ویته

ماده ریم بابا

بوندن اقدم عون عنایت باری ایله مسقو قرالینك قپودانه سی طلان دلون كمر
ترسانه عامره یه وضع اولندقدن صكره سفینه مزبوره قپودانی ریم بابا
اولادلرندن اولوب مزبور ریم بابا بوندن اقدم مسقو قرالینه كوندروب
اولدیغی جنرال ایدوب بعده مزبورده نمچه سند باشبوغ تعیین و قپودانه
ایدوب ترسانه ده زندانه وضع اولنوب بعده جمله دول نصاری قراللری
طرفلرندن ایلچیلر اوزره تحریراتلری و دولت علیه رجانامه لری و دوره سبیلنی
تخلیه اولنمق اوزره صدر اعظم یوسف پاشا حضرتلرینه هر بر قرال طرفندن
رجا اولندقده صدر اعظم حضرتلری جواب باصوابلرنده هر برلرینه عاقلانه
و ملایمت ایله جواب و یرلوب بو اثناده سبیلنی تخلیه اولنسه مناسب اولیوب
وما فریضه در سفر همایون بر طرف اولدقده اولزمان سبیلنی تخلیه اولنور دیو
جوابلرینی جمله یالیوزلرا ستحسان ایلیوب بو منوال اوزره ترك اولندقده
بعده اسپانیول طرفندن قپودان دریا غازی حسن پاشا حضرتلرینه رجا
و نیاز اولندقده صدر اعظم حضرتلرینه خبر ویرمكسزین سبیلنی تخلیه
بیوروب بعده سائر دول مقدما یالیوزلری جمله مقیم اولوب جمله سی صدر اعظم
حضرتلرینه افاده حال و اسپانیول كیمدر كه انك خاطری ایچون اطلاق
اولنوب بزلرك رجاسی عدم قبولده اولوب جمله نك خاطری شكست
اولدی دیو جوابلرینی استماع بیوردقلرنده علی الفور ترسانه یه وارنلقلرنده
قپودان پاشا حضرتلرندن سؤال و سبیلنی تخلیه اولندیغنی علم عالیلری
بیورلدقده جوابلرنده ملاحظه اولنمیوب و غفلت اوزره اولندیغی
مفهوم اولدقده بعده فرمانلو و آدملر تعنیره اولنوب ارسال بیوردقلری

آدملری عودت عنایت حق ایله مستور باشنه قریب محلنه یخشوب
اخذوا سلطانه علیه یه کتوروب بینه محل مزبوره سنده وضع اولندیغی
سائر دول نصارایی باپوزلری لشکره تحمیل ایدرلر و جمله سی مسرور
اولمشلردر بو ماده‌ده تفصیل چوق بو قدرجه اکتفا ایده‌لوم علامت
خیرلر انشاءالله تعالی هر حالده موفق بالخیردرلر بو خصوصه ملاحظه
اولنه‌جق نعم باریه نهایت یوقدر جهاد حق سبحانه و تعالی حضرتلری
سلاطین عظام احسان و هر حالده منصور و مظفر ایلیه آمین و بیننه ماه
ربیع الآخرک غره سنده حجاج مسلمیندن روم ایلی قافله‌سی آستانه یه
ورود و یرمی قافله قافله کلوب ماه مزبورک یکرمی طقوزنجی پنجشنبه
کونی مکه مکرمه قاضیسی داماد افندی و الحاج ابراهیم افندی حضرتلری
و صره امینی و سائر حجاج مسلمین آستانه علیه یه داخل اولمشلردر
و بیننه بو مدت اقدم شام والیسی جزار الحاج احمد پاشا حضرتلرینک امیر الحاج
اولدقلری سنه بعد تمام الحج عودتلرنده مدینه منوره یه تشریفلرنده
حرب عربی مصر حجاجی ورودی و جمله اموال و اشیالرینی نهب و غارات
ایدوب و محفل شریفی اخذ ایلدکلرینی مدینه منوره ده جزار پاشانک
استماعی اولدقده طرفلرندن عسکر تعیین و کندولری بالذات حرکت
ایدوب ممکن مرتبه حجاج مسلمینی تخلیص و محفل شریفی اخذ و مجددا
نظام و رابطه و عسکر تعیین سوروب مالا و بدنا رابطه و یروب
و عسکر کون مدینه منوره ده مکث و اقامت ایدوب بعده مصر حجاجی
ارسال بعده کندولری دخی صحت و سلامت و عافیت ایله سالمین حجاج
مسلمینی شام شریفه ادخال و کندولری معزولا عکه یه روانه اولمشلردر
بعده بو سنه مبارکه ده بین الحرمین حرب عربی شام شریف حجاجی
اوزرینه نهب و غارات ایتمک ایچون تدارک و تجمع عربانه مباشرت
و بو وجهله خیانتی مکه مکرمه ده شریف سرور حضرتلرینه افاده
و سرا و علنا تفتیش و تجسس و حیحا عربانک و حرب هر بیتنی بونوال
اوزره خیانتی علم حاصل ایلدکده بیورلدقده عظیم تدارک و اوج بیک
مقداری عسکر و اعزه ایله مکه مکرمه دن چیقوب بین الحرمین
نظام ویره‌رک بعده بدر و صفرده و قرمبنیو هندده و بنیو عرده
و سائر محلرده عظیم جنک و جدال و عربانک اموال و اشیالرینی نهب
و غارات ایدوب و کوکی کبی قتال اولوب و شیخلری اولان میر محمود
فرار و سائرلری مقتول اولمشلردر و بقیه قلانلره کرکی کبی نظام
ویرلوب بنیو هر طرفلرندن وزیر و عسکر تعیین بیورمشلردر
بعده مدینه منوره یه تشریف بیوروب اندره دخی کون

مقداری

مقداری مکث و اقامت بیورمشلردر و اجداد عظاملرینی تعظیما و تکریما
صلوة و سلام ایله زیارت علیه‌لریله مشرف اولوب و کرکی کبی نظام ویروب
و مقدما بر سیم ناقصدن حجره سعادته برچتویا بمنزلاینی کندی
امرلری ایله محلنه وضع ایلمشلردر بعده شام شریف والیسی و امیر الحاج
یطال حسین پاشا شام شریف حجاجلریله دخول و کورشوب اوچ کون
مکث بعد تمام الزیاره و بعد تمام المراسم اول شریف سرور حضرتلری
قالقوب بعده برکون مکه مکرمه حجاج مسلمین ایله حسین پاشا مکه مکرمه
روانه اولمشلردر و بیننه ماده مزبورک خبر مسرتلرینی دولت علیه
تحریر ایلدی شریف سرور حضرتلری طرفلرندن مکه مکرمه اهالیسندن
زمزم شریف سقالرینک رئیسلری اولان ابو الفتح زاده الشیخ ابوبکر بن
سعیدی افندی جناب اوله رق محرم الحرامده آستانه علیه یه واصل
اولوب تحریراتلرینی دولت علیه یه تسلیم و مکرما کوچک ابراهیم افندینک
قوناغنده مسافر و یرلوب تعیین و تعیینات و یرلمشدر

وقایع شهر جمادی الاولی سنه اثنین و مائتین و الف

بیک ایکیوز ایکی سنه سی ماه جمادی الاولینک غره سی جمعه کونی اولوب
ایکنجی جمعه ایرتسی کونی بالجمله شیخ الاسلام محمد مکی افندی و روم ایلی قاضیسی
السید یحیی توفیق افندی حضرتلری و آناطولی قاضیعسکر نقیب الاشراف السید محمد
کامل افندی حضرتلری و اوردوی همایون قاضیسی عبد الله ملا افندی حضرتلری
و بالجمله سلاطین شیخلری افندیلر حضراتلری و اوردوی همایون شیخی قریمی خلیل
النزیلی و جامع شیخی روشن افندی و شیخ اکبرزاده و سائر رجال و کبارلری
و آغایان و سائرلری بر معتاد قدیم باب صدر اعظمی دعوت و جمله
حاضر اولدقلرنده بعد تمام المراسم و شریف قرائت و مشایخ عظام
دعا و ثنا و طوغ دیکیلوب قربانلر ذبح و مشایخلردن روشن افندی یه
و دوکرزاده افندی یه و ازبکلر شیخنه بول بکلی قزوه‌لر الباس و سائر
مشایخلره علیحده‌لر اعطا و معتاد قدیم او وزره جمله یه خلعتلر الباس
بیورمشلردر حق سبحانه و تعالی حضرتلری هر حالده موفق و الما منصور
و مظفر ایلیه آمین و بیننه بو یزن اقدم مسقو کفره سنه سفر همایون
معظم و عامر اولورلر لکن مسقو قرالی ایله نمچه قرالی ملا عینلر بربرلریله
اتفاق و اتحادلری عیان و نمایان اولوب و اطراف اکنافدن
نمچه‌لونک دخی خیانتی دولت علیه طرفلرینه تحریراتلر وارد ایدوب

بعده مسقو قرالی ایله نمچه قرالنک ملعنتلری حقنده نقوعظاهر
بالجمله علما و رجال ایله عموم مشوره سی اولوب بعده ماه جمادی الاولینک
سکزنجی صالی نمچه بالیوزینی باب صدر اعظمیه کتوروب بو حرکات
ندر دیو صدر اعظم یوسف پاشا حضرتلری سؤال بیوردقلرنده انکاره
مجال بوله میوب اقرار و قرالنک سفری واردر دیو جواب
مضمونی استماع بیوردقلرنده دیوان عالیلرندن طرد و ابعاد بیوروب
بالیوز مزبوری قلعه یه وضع اولنمه سنی نیازده اولدقده صدر اعظم
حضرتلری جواب باصوابلرنده اوج کونه دکین کیدیه مهل کندو
وجمله بازرکانلر اوج کونده صکره بولنور ایسه اموال و اشیالری
میری یه اخذ و کندولری وضع کورک اولنورلر بیوروب قومشلردر
بعده بالیوز مزبورک سراینه آدملر تعیین اولنوب بالجمله اموال
و اشیالرینی بر مستامن سفینه سنه وضع ... واق دکز طرفندن
بالیوزی و اتباعلرینی سفینه ایله علی قورنه طرفندن محللرینه دوانه
اولنمشدر الی انقطاع لهاجت قسم و بیشه ماه مزبورک یدنجی
پنجشنبه کونی سرای همایونده عموم مشوره اولوب سفردن غیریه
مساغ اولمدیغی نمایان اولدقده نذارکه مباشرت ایلمشدر و بیشه
ماه مزبورک سکزنجی جمعه کیجه سی علم شریف قاریاغوب و عظیم فرتنه اولمشدر
و بیشه ماه جمادی الاولینک اون ایکنجی صالی کونی قوله مواجب احسان
همایون اولوب بعدا تمام اخراج المواجب صدر اعظم یوسف پاشا
حضرتلری باب عالیلرنده سکیز کوتوروب علوفه و برلر ایکن
بغداد والیسی عبدی پاشا تاتارلرندن تاتار ظهور ورآینده حضور
صدر اعظمیه احمد و عبدی پاشا حضرتلرینک تحریراتلرینی دیوان
عالیلرنده فتح و قرائت و بربج نمچه جزالی کلاسی و مجلو و برکبیر
هکیما ایله برنجی بیک کفره قولاغی و تحریرات مزبورک مفهومی
معلوم عالیلری اولدقده شکر یزدان ایدرک و بکا ایدرک
کندو الدری ایله تسر کیدوب برقولاقلی کیسه نمچه و برسایه قبود
الباسیه بیورمشلردر تحریراتلری نمچه طرفندن اجقلر ایله و سعد
ایله قرقی بیکدن متجاوز عسکر کفره ایله برنجی جزال خفیه
خبرسز

خبرسز بغداد قلعه سی اوکنده و اطرافنده اولدقلری عبدی پاشا
حضرتلری استماع و جنکه مباشرت ثم الحمد والمنه نصرت عظیم
و اوتوز قرق بیکدن متجاوز کفار قیریلوب و بغداد جوارینده اولان
رعایالرک جمله سی نمچه ایله متفق اولدقلرینی عبدی پاشا حضرتلری
اول رعایا قریه لرینی اوروب و اکثرلرینی قتل ایلمشلردر و بالجمله
رعایا کفره لری متفق اولدقلری نمایان اولمشدر حق تعالی
انجامنی خیر ایلیه آمین و بیشه ماه مزبورک اون اوچنجی چهارشنبه
کونی صباح نمازی وقتنده فتحیه قربنده تهتاب حمامی قربنده
شیخ عثمان افندینک خانه سندن احراق ظهور ایدوب بر خانه
محترق و براکی خانه یقلوب ثم الحمد دفع اولمشدر و بیشه
ماه مزبورک اون بشنجی جمعه کونی دیوان صدر اعظمی اولیوب
قاضیعسکر افندیلر حضراتلرینه دیوان پایدوست خبرینی خبرجی
چاوشی کتوروب صدر اعظم حضرتلری سرکیه اوتوروب و دور
اولوب دورکورکی الباس اولنوب و بینه خط همایون قرائت اولنوب
دوام دولته دعا اولنمشلردر عزل شیخ الاسلام و نقیبی و بیشه
ماه جمادی الاولینک اون التنجی جمعه ایرتسی کونی علی السحر
سرکاتبی ... اغا طرف پادشاهیدن مأمورا روم ایلی پایه لی
و حالا نقیب الاشراف و حالا آناطولی قاضیعسکری فضیلتلو
السید محمد کامل افندی حضرتلرینی قوناقلرندن اخذ ایدوب
و یدی جفته قایق ایله یالی کوشکندن سرای همایونه داخل بعده
صدر اعظم یوسف پاشا حضرتلری ایله معا حضور همایونه
دخول بعده فروه سمور بیاض الباس بیورلوب بعد اتمام المرام
باب همایوندن صدر اعظم ایله معا پاشا قپوسنه کلوب ایکی عدد
مقداری باب صدر عالیه مکث بعدا تمام المرام قوناقلرینه
تشریف بیورمشلردر حق سبحانه و تعالی حضرتلری سلامتله
و هر حالده موفق بالخیر ایلیه آمین بحرمة سید المرسلین و بینما اول
حینده چاوشباشی الحاج صالح اغا عزل یرینه روجی سلحدار اغا
چاوشباشی اولوب ابتدا خدمتی شیخ الاسلام سابق
حلب زاده محمد مکی افندی حضرتلرینک قپوسنی قپامغه
تعیین اولنوب اولدخی مأمورا محل مزبوره واروب قپولی
قپایوب بعده شیخ الاسلام سابقه وارد قده مخبر بندز طرفندن
رأی کز اولورسه کرکی یابه و کرک قوناقلرنده اولمه لرینی تخییر اولنوب

توجیه نقابت

وبینه یوم مزبورده سابقا روم ایلی پایه‌لو السید محمد
درویش افندی حضرتلرینه نقابت توجیه اولنمشدر

توجیه اناطولی

وبینه یوم مزبورده سابقا اسلامبول قاضیسی ایکن
اناطولی پایه‌سی احسان اولنان الحاج عاشر افندی
حضرتلرینه بالفعل اناطولی قاضیعسکرلکی توجیه اولنمشدر

قائمقاملق توجیهی

وبینه یوم مزبورده یعنی جمادی الاولینک اون التنجی جمعه ایرتسی
کونی آغا پاشا اولان حسن پاشا حضرتلرینی باب
حضرت صدر اعظمیه دعوت اولنوب استانه علاوه
قائمقاملق کورکی الباس بیورلوب بعدا تمام المراسم
طاقم ایله ملاکورالی قرینده مهر چشمه سنده اولان
قوناقلرینه روانه اولمشلردر حق تعالی حضرتلری هر حالده
موفق بالخیر ایلیه امین وبینه یوم مزبورده قول کتخداسی

یکیچری آغالغی — قول کتخداسی توجیهی

اولان کله جی عثمان آغا یکیچری آغالیغی احسان همایون
اولمشدر وبینه برینه زغرجی باشی آغا قول کتخداسی
اولوب انک برینه صامصونجی باشی آغا زغرجی باشی
اولوب انک برینه طرناجی باشی آغا صامصونجی باشی
اولوب انک برینه طرناجی باشی اولوب الی آخره
سلسله اوجاق بیورلمشلردر وبینه یوم مزبورده سابقا

توجیه سپاهیلر آغاسی

طوبجی باشی اولان کنج عثمان آغا روحی سلیمان آغانک
برینه سپاهیلر آغاسی اولمشدر وبینه الحاج صالح آغا
چاوش باشیلقدن عزل اولنوب کتخدای صدر عالی وکیلی

کتخدا بک وکالتی

اولمشدر وبینه بوندن اقدم شام شریف قاضیسی اولوب
بحرا روانه اولوب بیروت نام محله وارد اولدقلرنده خسته‌لنوب
وانده وفات ایدوب رحمه الله تعالی بعده اول محلدن نابلسی
شام شریفه واروب ضبط بعده وفاتنی دولت علیه یه عرض و اعلام

توجیه قضای شام شریف

والیسی الحاج اولادرینه احسان برینه والده کتخداسی زاده
محمد صادق افندی یه بیک ایکیوز ایکی سنه سی رمضان شریف
غره سندن ضبط اتمک اوزره شام شریف قضاسی توجیه
اولنمشدر خارجی وبینه ماه مزبورک یکرمی صالی کونی

وفات امام زاده

میرزا زاده کتخداسی اشراف قضاتدن امام زاده السید مصطفی
افندی دار بقایه رحلت ایلمشدر رحمه الله تعالی

وبینه ماه جمادی الاولینک یکرمی ایکنجی جمعه کونی سابقا
مکه مکرمه قاضیسی بعده اسلامبول پایه‌لو کمالجی زاده
السید الحاج محمد افندی حضرتلرینه اناطولی پایه‌سی احسان
همایون اولمشدر وبینه یوم مزبورده سابقا خواص رفیعه
رفیعه قاضیسی وبعده مکه مکرمه پایه‌لو وبعده اسلامبول
پایه‌لو حمیدی زاده مصطفی افندی حضرتلرینه اناطولی
پایه‌سی احسان همایون اولمشدر خارجلری بالاده
تحریر اولنمشدر وبینه ماه مزبورک یکرمی اوچنجی کونی
حالا بیکلکجی السید عبدالله افندی حضرتلرینه پایه مقابله جیلکی
الحاقا توجیه اولنمشدر وسابقی قدری افندی روم ایلی
والیسی سلیمان پاشا حضرتلرینک معیتلرینه رئیس وکیلی
اولمشدر وبینه یوم مزبورده سابقا دفتردار مکتوبجیسی
دیمکله مشهور حافظ افندی یه طوبجیلر کتابتی توجیه
اولنمشدر وبینه یوم مزبورده سفیان آغا پاشا قپو
قولی وکیلی اولمشلردر وبینه سابقا مرحوم مدرس
عثمان پاشانک خزینه کاتبی ایکن میرمیراندن اولوب بعده
اوج طوغ احسان اولنان حامد حسن پاشا ارضروم محافظلغنه
تعیین اولمشلردر وسابقا ارضروم محافظی اسمعیل پاشا
خواجه بکه تعیین اولنمشلردر وبینه بوندن اقدم ثامق
افندی برادری قپوجی باشی عبدالله آغا امور مهمه دن اخذیه
نزل امینی تعیین اولنوب ایکی آی مقداری مکث محل مأمورنده
کیتموب صدر اعظم حضرتلری عرض اوطه سنده حضورلرینه
کتوردوب محل مأموره یه نیچون کیتمدن دیو سؤال سوردقلرنده
لیت ولعل ایدوب غضبه کلوب جلاد ایدوب ... چقاروب
اوزره ایکن اوردوی همایون قاضیسی و فتنسلو الحاج عبدالله
افندی حضرتلری انده بولنوب رجا ونیاز و قتلدن خلاص ایدوب
قتله بدل ما غوصیه قلعه سینه قلعه بند و مصادره و بالجمله
اموال و اشیاسی میریه اخذ و مالکانه لر مزاده و یرلوب یرینه
قپوجی باشیلغی رفع و ماه مزبورک یکرمی بشنجی بازار ایرتسی کونی
مباشر معرفتیله سفینه یه وضع و محل مأموره رسنی اولمشدر

وفات مصر ملاسی
جدید صدر الوقوف ...
...

وینه ماه جمادی الاولینک یکرمی التنجی صالی کونی سابقا نقابت
شیخ الاسلام مرتضی افندی مرحومک مکمل مجلسی اولوب وسابقا
مصر قاضیسی قاشیجی زاده محمد سعد الدین افندی دار بقایه
رحلت ایلمشلردر رحمه الله تعالی وینه یوم مزبورده صندال
و قلوقه اینده جک ایچون صدر اعظم وسردار اکرم یوسف پاشا
حضرتلری و شیخ الاسلام کامل افندی حضرتلری ایله معا قابقانه
صندالی ایندروب بعده ترسانه عامره یه تشریفلر بیوروب
قلوقه لی دخی ایندروب بعده دونانمای همایونه امر و فرمان
ترسانه عامره دن اون بر عدد قلیون واوتوز عدد مقداری
چالو په صیغه تجهیز اولوب ... دولتلو باغچه اوکنده
لنکر انداز ایلمشلردر حق تعالی سلامتلر احسان ایلیه امین
وینه صدر اعظم حضرتلری ترسانه عامره ده ایکن یوسف
طرفندن خبر مسرتلری ظهور ایدوب بوندن اقدم نمچه قرالی طرفندن
یوسف طرفنه ماه مزبورک ... نجی جمعه ایرتسی کونی خبر کونزه روب
قرالمز نقض عهد ایلوب سفر عزم وارد ... ایرتسی بازار کونی
قرق بیکدن متجاوز کفار اصل اسلامی ... محاصره ایدوب بعده
بالحمد والمنه جمله سی قروب واموالرینی نهب وغارات ...
املغندن ... ایله قتل و بقیه السیوف اولانلر فرار ایدوب
بعده جنرال المقتولک کله سی الیوب ...
مجموعلرله ...
... وسائر خبر مسرتلری ...
... ابراهیم پاشا زاده ابو بکر پاشا حضرتلرینک تحریرلرینی
تاتارلری دولت علیه کلدکلرنده صدر اعظم حضرتلری بر کیسه
دیر سمور کورک الباس بیورمشلردر حق تعالی امثالی ...
دخی ... منصور و مظفر ایلیه امین وینه ماه مزبورک ... والبسه
... ابراهیم پاشا ...
منصبی ایله جرده جی تعیین بیورمشلردر وینه یوم مزبورده ...
شام شریف مفتیسی اولان بکری زاده اسعد افندی ...
اولنوب ... سابقا شام شریف مفتیسی مراد زاده السید خلیل
افندی شام شریف مفتیسی اولمشلردر وینه بوندن اقدم ...
درگاه عالی قپوجی باشیلردن نعمتی بک اغا ... نزل امینی

نقض عهد ...
...

... وچرده ...
مفتی شام ... عزل ونصب

تعیین

تعیین اولنوب اغلاق رعاسندن ایکی عدد شابب امرد اوغلان
الوب خدمت ایتمک ایچون بعده استانه یه کلوب ...
کفر دده ... در دیوان سیرچی ... محموده ...
فروخت مراد ایلدیکنی دولت طرفندن خبردار اولدقلرنده جمیعا
رعایا اولدقلرینی اثبات و نظام مخل حرکته جارد ... منفی
... نفی اولمشلردر وینه ماه جمادی الاولینک یکرمی
... جمعه کونی سلاطین حضرت خالدده اولوب بعده
صلاة الجمعه شوکتلو افندمز حضرتلری تربه یه تشریف بیوروب بعده
جمع واعظی اولان یحیی زاده شیخ افندی لی تربه ده
وعظ ودعا ایلسون دیو امر بیورلوب بعده مواجهه ده
دعا اولنوب بعده شیخ مزبور حضرت خالد رضی الله عنه
حضرتلرینک باشلری اوکنده شوکتلو افندمز حضرتلری حاضر
اولدقلری حالده دعا وجمله عباد مسلمین و اندرون همایون
اغالری بکا ایدرک امین دیوب بعده تمام الدعا والتضرع
والنیاز عطیه همایونلر احسان اولنوب بعده اولکیجه
شوکتلو افندمز حضرتلری مناملرنده رؤیای صادقه رؤیت
بیوروب صاحب سعادت صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی
رؤیت و سعادتلر ایله منصور و مظفر سن دیو تبشیر بیوروب
خابدن بیدار اولدقلرنده شیخ یحیی زاده افندی یه دعالری
مقبول اولنوب ومبشر اولدقلرینی تحریر وخط همایونلری ایله
نفی همایونلری ایچون اولان البسه فاخره لرندن
بر شال مقدار بر عنتری وسائر البسه لر وعطیه همایونلری
ایله ارسال بیورمشلردر حق سبحانه وتعالی حضرتلرینه
هر حالده موفق بالخیر دائما منصور و مظفر ایلیه امین

وقایع شهر جمادی الاخره سنه اثنی وعشرین والف

بیک ایکیوز ایکی سنه سی ماه جمادی الاخره نک غره سی بازار کونی
اولوب ایکنجی بازار ایرتسی کونی کتخدای صدر اعظمی علی السحر
... ایله ... تعیین اولنان ... ایله
داود پاشا صحراسنه وارلوب اولنان قلر وسائر خیمه لر محللرینی
کشف اولنوب بر مقدار ... رابطه ویرلوب
ینه بعد العصر عودت بیورمشلردر حق تعالی ... مبارک ایلیه امین

... خالد ...
... صلاة الجمعه ...
... اصحاب ...
صدر اعظم ... اوتاغ ...

طوبخانه‌دن کله‌لو طوپ آتلمه‌سی

دونانمای همایونک الای عظیمی

و بشنبه یوم مزبورده طوبخانه‌دن کله‌لی طوپلر اتوب
و طوپلری یا صدوریب بوغاز ایچندن و اسکداردن قاییقلر
استانبوله و اسکداره مرور و عبور ایتملری منع اولنوب طوپلر
تمام اولدقده مرور و عبورلرینه اذن ویرلدی و بشنبه یوم مزبورده
ترسانه عامره‌دن دونانمای همایون الای عظیم اولنمشلردر و بشنبه
ماه جمازی الآخرک اوچنجی صالی کونی درکاه عالی یکیچری آغاسی
طوغی و جبخانه و طوبخانه و عربه‌جیلر و سائر اوجاقلر طوغلری
باب همایونه کلوب بعده آلای عظیم ایله جمله قوناقجی طوغلری
باب صدر اعظمیدن ساعت برنجی‌ده سلطان محمد جامع واعظی
شیخ ماردینی افندی دعا و ثنا ایدوب یوله روانه اولوب

قوناقجی طوغلری معه‌سی داود پاشا چقمه‌سی

آلای اولا عسس باشی صوباشی یورویوب و درکاه عالی
یکیچریلری اوطه‌لرندن اون بر بلوکک تیراغلری تفنکلری تفنک انداز
و سلاح و بساط ایله یورویوب بعده تاتار آغالری یورویوب
بعده دیلبر و دلیل باشیلری ایله جمله آلایلرنده مزراقلر ایله
یورویوب بعده وزیر آغالری یورویوب بعده سپاه و سلحدار
و سائر اوجاقلر علملری و سکز عدد طوغلر یورویوب بعده
چاوشان یورویوب بعده صدر وزیر کتخداسی دوغره حاجی زاده
عمرالله افندی یورویوب بعده آل منتانلر ایله تفنک انداز
تفنکجیلر یورویوب بعده کتخدا بیک ایچ آغالری مزراقلر ایله
یورویوب بعده وزیرلرک ایچ آغالری مزراقلر و تفنکلر ایله
یورویوب بعده مهترخانه یورویوب بعده ایچ آغالری
اتباعلری یورویوب مزراق قبوتو تفنکلر ایله یورویوب
بعده سقالر باشی و سقالر یورویوب بعده مهترخانه‌دن
یورت عدد اورطه نفراتی بر برلر الای عظیم ایله هر برلری
مزغانلری و اوسطه‌لر طاقلری ایله و برلرنده طبلزن ایله
یکچوب بعده وزیر دارلرطوا اوجاق آغالری یورویوب
بعده مهتر باشی آغا اتباعی ایله یورویوب بعده سقالری
هر بر اورطه‌لری اردنده یورویوب بعده ساروبان باشی
باشی یورویوب بعده اوطاقلر و بالجمله مهترخانه طاقملری

مهترخانه آلایی یورلری

چادرلر

جمله اوجاقلرک چادرلری قالقمه‌سی

چادرلر ایله برنجی بوز عدد دوه‌یه تحمیل و دوه اراوزرنده
کوسلر چاله‌رق روانه اولوب داود پاشا صحراسنه نازل
اولمشلردر بعده و بشنبه ماه مزبورک دوردنجی چهارشنبه
کونی جمله اوجاقلرک چادرلری و اغرلقلری قالقوب
داود پاشا صحراسنه روانه اولمشلردر و بشنبه یوم مزبورده
طوپ عربه‌جیلر قشله‌لرندن طوپ عربه‌لری سلطان احمد
میدانندن طوپ عربه‌لری مالی یوبالو و دورد بارکرلو
و اوزرلرنده بشر نوبالو حرقه طوپلری و سنجاق شریف
طوپلری و هر بر عربه‌یه ایکیشر و بشر تعیین و اوکلرنده
علمدارلر علملر و هر بر عربه‌یه نفراتلر و سائر ضابطانلری
و نفراتلری و سقالری ایله داود پاشا صحراسنه روانه اولوب
اوطاق صدر اعظمی اوکنه وضع اولنوب بر منوال قدیم نظام
ویرلمشدر و بشنبه یوم مزبورده بالجمله اوردوی همایون
اصنافلری چادرلری ایله و اغرلقلری ایله چقوب برلو
برلرنده بر منوال قدیم محللرینه وضع و هر اصناف جمله‌سی
صنعتلری اشلمکه مباشرت ایلمشلردر و بشنبه ماه
جمازی الآخرک بشنجی پنجشنبه کونی درکاه عالی یکیچریلر اوجاغی
چقمه‌سی بیاننده‌در اولا شوکتلو عظمتلو قدرتلو مهابتلو عاطفتلو
عباد الله مرحمتلو شفقتلو پادشاه روی زمین خلد الله
خلافته الی یوم الدین سلطان البرین و خاقان البحرین
سلطان بن السلطان بن السلطان السلطان عبد الحمید خان
ایده الله و نصره الله و افاض علی العالمین بره و احسانه
افندمز حضرتلری شوکت و عظمتلری ایله سرای همایونلرنده
آلای کوشکی تعبیر اولنور محله نزول و اول قصر معلاده
عساکر اسلامی تماشا و بخششلر و عطیه‌لری جیدولی اولوب
محلری کلدکده ذکر اولنور بعده چاوش باشی و بوچیلر کتخداسی
سعید بک ایله معا کلوب کوشک آلتنده حضور همایونده
دیوان طورویوب بعده تشریفاتجی افندی صوغوق چشمه
قپوسی اوکنده قرارک و پاشا قپوسندن قپیلر کلوب
محل مزبورده طورولوب بعده قره قولاق آغا قپوسنه وارد
خبر ویردکلرنده اوجاق طرفندن باش باشچی افندی کلوب

طوپ عربه‌لری سنجاق طوپلری و جبه‌خانه چقمه‌سی

اصنافلر چقمه‌سی

یکیچری افندی و چورباجیلر آلای کوشکندن کچمه‌سی

ترتیب آلای دیوان باب عالی

تشریفاتجی افندی و باش یازیجی افندی ایله معا صوغوق چشمه
قپوسی اوکنده توقف و اطرافده عسکریان و ضابطان دیوان
طوروب الایه منتظر ایکن ابتداء الای اولا اوجاق
یازیجیلرندن ایکی عدد یازیجی افندیلر بیلرنده کوموش دوات ایله
صوغوق چشمه قپوسی اوکنه کلدکلرنده محضر اغا قارشولیوب
افندیلر اندرونه قفتانلر الباس اولنوب و محضر اغا یانلرنده
معا بر مقدار کیدوب چاوشباشی اغا ایله قپوجیلر کتخداسنه
تسلیم اولندقلری کی کوندکلری آننده حضور همایونده بیر اولوب
بعده اسبلرینه سوار بعده اغایان موحی الیهم محللرینه رجوع
و توقف ایلیوب بعده اوجاقلو سقالری اولکلرنده کمش
کستنلو سقا باشیلری کچوب روانه اولمشلردر بعده
بر عدد یازیجی افندی و بر عدد قولجاوسی کلوب محضر اغا دلو وزیره
محضر اغا استقبال و ایله قفتان زاعبانه تسلیم و بیر اولوب
روانه اولمشلردر بعده اوجاقلرک قولاغوز اوطه سی
اولان اورته بیک بلوک بورو نوبتلری کلدکلرنده درو بانلر
علملرلرایله تکبیر و تهلیل ایده رک نثر نعری اولان ینجه لری
اچوب احسان همایونلرینه منتظر اولارق کلدکلری ایکن جمله
بیلرنده توفنکلری اولمهدن تقدر عساکر و اوایسلامی
عزوش توفنکلری ایچه سی احسان همایون اولمشدر و چاوشی
رمانی سویلینده دخی عطیه همایونلر اولمشدر و جمله اولر
کچوب قزغانلری اولکلرنده عشجیلری سپاهیلرین
دیجاق و سیم طاسلرایله باش قره قولقجیلری و قره قولقجیلر
و سکبانلرایله و سقالری ایله کچمشلردر و اکلرنده کوندنلر
چکرک روانه اولمشلردر بعده قول کتخداسی برنجی بلوک
اوکنده یازیجی قولجاوخی خلعتلری کیمش بیر اولوب
بعده نفرات تکبیر و تهلیل ایله اوطه باشیلری و وکیلخرجلری
و نفراتلری بعداده کلوب قزغانلری و عشجیلری
و باش قره قولقجیلری و سقالری و سیم چمبرازلرایله
و باشی لرنده یاغلی سا قزغانلری ایله نثر اولادی

کوچش

کوچش باباری ایله روانه اولمشلردر و سقالری دخی
معا کتمشلردر بعده درکاه عالی صولاق باشی اغالرک
دورت عدد اوطه لرکه التمش جماعت صولاقلر بعده
التمش بر جماعت صولاقلر بعده التمش ایکی جماعت
صولاقلر بعده التمش اوج جماعت صولاقلرک دورت
عدد اوطه لر سابقلری مثللو نفراتلری ایله عشجیلری
و باش قره قولقجیلری ایله عطیه لرینی اخذ و راهی
اولمشلردر بعده ضابطان اوطه لرندن زغرجی باشی اغا
اورطه سی التمش دورت جماعت کچوب بعده صامسونجی
باشی اغا اورطه سی کچوب بعده یتمش بر جماعت کچوب
بعده اوجاق امامی اورطه سی طقسان دورت جماعت
بعده طرناجی باشی اغا اورطه سی اوتوز طقوز جماعت
نفراتلری عشجیلری و قزغانلری ایله وجه سابق
اوزره روانه اولمشلردر بعده برنجی جماعت کچوب
بعده اوچنجی جماعت کچوب بعده دوردنجی جماعت
کچوب بعده اون ایکنجی جماعت کچوب بعده
اون یدنجی جماعت کچوب بعده یکرمی بشنجی جماعت
کچوب بعده یکرمی یدنجی جماعت کچوب بعده یکرمی
سکزنجی جماعت کچوب بعده قرق التنجی جماعت کچوب
التمده التنجی بعده اللی بشنجی جماعت کچوب بعده اللی سکزنجی
جماعت کچوب بعده اللی سکزنجی جماعت کچوب
بعده اللی طقوزنجی جماعت کچوب بعده التمش یدی
جماعت کچوب بعده یتمش ایکنجی جماعت کچوب بعده
یتمش بشنجی جماعت بورو نوبت سکسان بر جماعت
کچوب بعده سکسان سکز جماعت کچوب بعده سکسان
طقوز جماعت کچوب بعده طقسان یدی جماعت کچوب
بعده یوزنجی جماعت کچوب بعده یوز برنجی جماعت
کچوب جماعت اورطه لری منوال مشروح اوزره

ضابطلری و عشجیلری و قزغانلری و سقالری ایله
سابق اوزره روانه اولمشلردر بعده بلوکلردن
ایکنجی بلوک بعده اوچنجی بلوک بعده اورطه چاوش
اورطهسی بشنجی بلوک بعده التنجی بلوک بعده طقوزنجی
بلوک بعده اوننجی بلوک بعده اون برنجی بلوک بعده
اون ایکنجی بلوک بعده اون اوچنجی بلوک بعده اون
بشنجی بلوک بعده اون سکزنجی بلوک بعده اون طقوزنجی
بلوک بعده یکرمی اوچنجی بلوک بعده یکرمی بشنجی بلوک
بعده محضر اغا اورطهسی کچوب وحربهجیلر اللرینه
طوللی وحربهلر ایله کچوب بعده اوتوز برنجی بلوک
بعده اوتوز ایکنجی بلوک بعده اوتوز او بلوک
جاجیلر بعده اوتوز دورت بلوک بعده اوتوز التی
بلوک بعده اوتوز سکز بلوک بعده اوتوز طقوز بلوک
بعده اللی بر بلوک بعده اللی ایکی بلوک بعده اللی اوچ
بلوک بعده اللی دردنجی بلوک بعده اللی التنجی بلوک
اللی التی قاپیجیلر سلم صاپهرک کچوب بعده اللی یدنجی
بلوک بعده التمش برنجی بلوک بعده اللی طقوزنجی
بلوک کچوب مزبورلردخی جملهلری ضابطلری ایله
ونفراتلری ایله و عشجیلر و قزغانلری و سقالری
ایله بر وجه محرر سابق روانه اولمشلردر بعده
سکبانلردن دوردنجی سکبانلر بعده بشنجی سکبانلر
بعده طقوزنجی سکبانلر بعده اون التنجی سکبانلر
بعده اوتوز اوچ اوجیلر سکبانلر جمله نفراتلری ایله
وقزغانلری و سقالری ایله روانه اولمشلردر
جماعت و بلوک و سکبان اورطهلری جمعا یتمش ایکی
اورطه بو دفعه تعیین اولنان جملهسی کچوب هر بر اورطهلر
اوکلرنده اولان نازکجا قندیلره و قول چاوشلرینه
بالاده تحریر اولندیغی منوال اوزره قفتانلر البسه

دبوریلوب

بیوریلوب و حضور همایونده بیرا اوپوب روانه اولمشلردر
بعده سکردم عشجیلری طاقملری ایله روانه
اولمشلردر بعده یتمش ایکی عدد اورطه بیراقلری
علمدارلر آستلرا و زرلرنده رستمانه روانه اولمشلردر
بعده اورطه باشی اغالرا سپاهیانه سوار و قهرمانانه
روانه اولمشلردر بعده سرخنلر اغالری گلوب
صوغوق چشمه پیشنده اینوب ایکیشر ایکیشر
قفتانلر گیوب روانه اولوب بعده سکبان چورباجیلری
قفتانلر گیوب کچوب بعده بلوک اغالری کذلک قفتانلر
الباس اولنوب و بیرا اوپوب کچوب بعده جماعتلر
چورباجیلری اغالری کذلک قفتانلر الباس اولنوب
و بیرا اوپوب کچوب بعده اغا علملری کچوب بعده
اورطه چاوش اغاه و باش چاوش اغا قفتانلر گیوب
بیرا اوپوب واردلرنده آل منشانلی توفنکجیلری ایله کچوب
بعده اوجاق اماحی باشنده بیوک قاووق ایله بول یکلی
سمور کورک ایله گلوب قفتان گیوب بیرا اوپوب یدکز
و تفنکجیلر ایله کچوب بعده طرناجی باشی اغا بعده
صامصونجی باشی اغا بعده زغرجی باشی اغا یدکلر ایله
و توفنکجیلری ایله بر بر قفتانلر گیوب و بیرا اوپوب
کچوب بعده قول کتخداسی اغا یازیجیلری و توفنکجیلری
وال منشانلی توفنکجیلری ایله قفتانلری البسه و بیرا اوپوب
کچوب بعده یکیچری افندیسی طاقمی و توفنکجیلری ایله
و توفنکجیلری ایله البسه قفتان و بیرا اوپوب کچوب
بعده اغا علملری کچوب بعده اوجاق طوغی کمش
باباللی و طوغجی باشنده قلقات ایله کچوب بعده
سکز عدد قلقانلی مرتب یدکلر کچوب بعده صرمهلو
وآیتلو علملر بورسوب بعده بکتاشیلر و بشنجیلری و بدلرنده
طبللر ایله دم چکرک یوروبوب بعده قلقانلر ایله
و تونفنکلر ایله باشلرنده قلفق تلر ایله اغا چوقهدارلری

یکی صیر ولوبچوب بعده هو کشلر اسماء الحسنی
اوقویه رق کریم الله هو رحیم الله هو دیو تضرع
ونیاز ایده رک یچوب بعده دیوان سقالری
اردنه لرنده قربه لر و بولرنده التون بالدزلو
مشربه لر ایله غزات مسلمینه سبیل ایده رک یچوب
بعده دیرکاه عالی یکیچری اغاسی کتخداسی عثمان اغا
باشنده اغا للقلری و اردنده نفسه لی قپوداله
یوروب صوغوقچشمه قپوسی اوکنه کلدکلرنده
مأمور اولان اغالر استقبال ایدوب تنک طاشنده
اسبلرندن اینوب حضور همایونه داخل وعرضه
کیروب اوچ دفعه قدم همایونلرن باشی قویوب بعده
نفس همایونلرینه مخصوص اولان مزده لردن اوزلری
اوزره چرچول یکلی همایون چوقه به تنلر فرو و سمور
الباس بیوریلوب ومیاننه بر اعلا ترکش باغلوب
بعدا تمام المراسم قدم باشی قیوب وداع بعده
تنک طاشندن اسبلرینه سوار و باب همایوندن
طشره چقوب الای کوسکی التنه آت اوزرنده
اوچ دفعه بیرا و بوب رسمانه متوکلا علی الله
روانه اولنمشلردر بعده آل عثمان اوتوز قنچیلر
یچوب بعده بش عملر یچوب بعده سرعسکرلر
یورویوب بعده کدکلو اغالر بعده ایچ اغالری
مزراقلر و تولغالر ایله یچوب بعده اکابر دیوان
افندیسی انبا عطریه و باش خلیفه و سایر خلیفه لر حیطه
بالاده بحریر اوشدیفی اوزره قفتانلر الباس و بیر
اوبوب یکمشلردر بعده اغا کتخداسی و کتخدا بکی
اغالره دخی قفتانلر الباس و بیرا و بوب یکمشلر
بعده حربه جیلر بیرلرنده حربه لر ایله روانه اولمشلردر
بعده موبجی اغالر یچوب بعده بیت المال کاتبی
یچوب بعده مهتر خانه جالارق روانه اولمشلر
بعده باش باقیکی افندی قفتانن رجاللری تمام اولنجه
کند و به دخی قفتانن الباس اولنوب بیرا و بوب
یکمشدر

ایلیه مزده بعدد

یکمشلردر بعده اوتوز ایکی عدد کرخانه اوستلری
اسبر ایله روانه اولمشلردر بعده اوتوز ایکی عدد
کرخانه نفرانلری مسلح یکمشلردر بعده چوقدار اغالر
یما قلری و باش یموع مسلح روانه اولمشلردر بعده
سقالرده الای تمام اولوب ابتدا قلالرندن
سلطان سلیمانیه یه یچوب بعده اغا قپوسی اوکنده اغای
موصی الیه مسنده لی اوزرنده اوتوروب جمله الای
اوکندن یچروب ابتدا ده کمجیلر ایچندن واسکیلری
اوکندن سلطان بایزیدده یقرا یجیلر قپوسندن
دیوان یولندن آط میداننده ایاصوفیه اوکندن
کوشککه التندن حراجه باشادن کتا تجیلر باشندن
حرجیلردن قوللق جیلردن کوچک بازاردن ذکرک
باشندن سراجخانه باشندن خورخوردن اقسرایدن
مراد پاشادن ملاکورانیدن شهرامیندن طوب
قپودن چقوب بعده تاکیه جی جامع شریفی اوکنده
سکبان باشی اولان اغا یکیچری اغاسی اولان
مزبور اغالی سلامیلوب وداعیوشلرعو ایله مشرف
بعده قوللی وقولقلری تسلیم ایلیوب بعده ینه
اغای موصی الیه یکیچری اردوسنه روانه اولمشلردر
حق تعالی حضرتلری سلاحلرا حسنات ومنصور ومظفر
ایلیه امین بحرمة سید المرسلین بعده الای مزبوری
صدر اعظم وسردار اکرم یوسف پاشا حضرتلری وقایمقام
حسن پاشا حضرتلری ایله معاملا کوراشیده اغانک
خانه سندن تماشا ی الای ایلمشلردر وینم تماشای
اوزره ایکن اقلاق طرفندن خبر مسرتلر ظهور ایده
برچ بیک کمزه قتل ایلدکلرینی معلوم علم عالیلری
اولدقده کلن تاتارلره انعام واحسان وخلعتلر الباس
بیورمشلردر بعده سکبان باشی اغا قول ایله
کلوب اغا قپوسنه داخل اولوب تبدیله چمشدر

میم مکرر

خبر مسرت اقلاق اوزرندن

اوتوز محله الكاجي اوحد

الاي وركاه عالى جبهجيان

وبشـه آلاى كون آلاى كيجه ايكن بدى قلّه قربنده
الكاجي اوحد محله سنده احراق ظهور ايدوب بش عدد
كوجك خانه محترق اولوب دفع اولمشدر وبشـه
آلاى جبه جيلرك وبنه ماه جمادى الاخرك اللنجى جمعه
كونى بشه سلوكنلو افندمز حضرتلرى الاى كوشكنه تشريف
بيوروب تماشاى الاى بيوروب بشه بالاده تحرير
اولندبغى كبى چاوشباشى اغا وقپوجيلر كتخداسى اغا كلوب
وتشريفاتجى كلوب منوال مشروح اوزره الاى بدا
اولندى اوللا الاى علملرى بوروب بعده سقالر كچوب
بعده بشنجى بلوك قزغانلرى ايله واوسطه لرلا قنم
ايله وباش مزه قوللقجيلرى واوسطه لره بخشيشلر
اعطا اولنوب كچوب بعده اوتوز درت جماعت بعده
اوتوز بر بلوك وا وجنجى بلوك واوتوز سكز جماعت
واوتوز اوج بلوك واوتوز طقوز بلوك ويشنجى
جماعت ويكرمى بشنجى بلوك واوجنجى جماعت
وبرنجى جماعت واوتوز دوردنجى بلوك وايكنجى
جماعت وايكنجى بلوك واوتوز برنجى بلوك واوبنجى
بلوك ويكرمى يدنجى جماعت واوتوز طقوزنجى
واوتوز اوجنجى بلوك ويكرمى ايكنجى بلوك
ويكرمى ايكنجى جماعت وبرنجى بلوك جمله نفراتلرى
ايله وچاوشلرنك باشلرنده شبكلا هدر وقزغانلر
وقلنجيلرى كسپيلريله مزين واوسطه لره دخى سابق
اوزره خلعه لر احسان همايون اولوب كچوب
بعده يكرمى بر عدد اورطه بيراقلرى كچوب بعده
يكرمى بر عدد اورطه باشيلر كچوب بعده كتخدا يرلرى
كچوب بعده چورباجى اغالر كچوب ويرجلرى ايلندن
اينوب منوال مشروح اوزره ايكشر ايكشر
قفتانلرى البسه اولنوب وحضور همايونده بينر اولوب
روانه اولوب بعده درت عدد كتخدا يرلرى كچوب

قفتانلر

قفتانلر البس وبرر برر بينر اولوب روانه اولوب
بعده كتخدا يرلرنك جبه جيلرى بوروب بعده جبه جيلر
كاتبانلرى كچوب بعده بش عدد بيكلر كچوب
بعده قوللقجيلر كچوب بعده چوقدارلر قلفانلى
توفنك انداز ومسلح كچوب بعده جبه جى باشى
محمد اغا سمسيله تبرد ايله وباش صنده اغا قلفانى
ايله كلوب مزبور باب همايونده اطبدن اينوب قفتان
الباس اولنوب بعده قپوجيلر كتخداسى وچاوشباشى اغا
استقبال بعده كوشكك التنده حضور همايونده بينر
اولوب اسبنه سوار اولوب روانه اولمشدر بعده
توفنكجيلرى الفقتانلر ايله كچوب بعده باش چاوشلرى
قفتان كيوب بينر اولوب روانه اولمشدر بعده
ايچ اغالرى مزاقلرى وتوفنكلر ايله كچوب تمام اولمشدر
وبشـه سلاحلق اياصوفيه كبيرده اولوب بعد قرائت
الدور ونعت شريف تعريف برينه دورخان ياشى اياق
اوزرنده عساكر اسلامه دعا جمله جماعت مسلمين
فرياد وفغان ايله بكا ايدرك آمين ديو نياز ده
اولديلر حق تعالى قبول ومقبول ايليه آمين بعده اوليكون
سكبان باشى اغانك ايتدارلكى اياصوفيه كبير
جامع شريفنده اولمشدر وبشـه الاى طوبجيان
وبشـه ماه جمادى الاخرك يدنجى جمعه ايرتسى كونى
معتاد سابق اوزره شوكتلو افندمز حضرتلرى معهود قصر عاليه
تشريف بيوروب تماشاى الاى بيورمشلردر ابتدا
علم وقوللقجى باشى قفتان الباس اولنوب بينر اولوب
كچمشدر بعده سقالر بوروب بعده ايكى عدد
بشلى علم كچوب بعده طوبجى سرغنجيلرى كچوب
لكن سلطان احمد ميداننده سرغنجيلر نزاع ايدوب
طوبجيلر ايله معاكيمز بشقه كيده رز ديد كلرنده

الاي ركاه سكبان كلوب

بو منوال اوزره اولدیغی اثناده اولنان قدیم اصل نظام
ممکن اولمیوب جوابلرنده کرچه سرعسکرلر اولوب
لکن بزلر هر یرلریمز یکیچیلر بولداشلری اولوب اول
کمده رز دیوب طوبجیلردن یارم ساعت اول
چکمشلردر اولا علم و بیك عدد تمام قزغانلری
اوکلرنده عشیجی طاقم ایله و باش قره قوللقچی
و سرعسکرجی باشی یورویوب بیك عدد سرعسکرجی کچوب
بعده یارم ساعت صکره الای یورویوب اولا سقالر
بعده برنجی و ایکنجی و اللی برنجی و اوتوز اوج جماعت
و یکرمی التنجی و اوچنجی و یکرمی دوردنجی و اوچنجی
بلوکلر و سکزنجی و یکرمی منجی و قرق ایکنجی بلوکلر
و طقوزنجی جماعت و اون ایکنجی و اوتوز بر بلوك
و یکرمی بر جماعت و التمشنجی و یدنجی و اللی بشنجی
و قرق بشنجی و التمش التنجی و قرق سکزنجی
و اوتوز سکزنجی و قرق یدنجی و یکرمی یدنجی جماعت
کچوب بعده اورطه لرك علملری کچوب بعده
اورطه باشی اغالر کچوب بعده سردنکچدی اغالری
کچوب بعده چورباجی اغالر قفطانلر البسی اولنوب
و بیراولیوب کچوب بعده باش چاوشلری قفطان
کیوب بیراولیوب کچوب بعده ایکی عدد اغا علملری
کچوب بعده طوبجیلر کاتبی قفطان کیوب و بیراولیوب
کچوب بعده یدکلر یورویوب بعده چوقدارلر کچوب
بعده طوبجی باشی عبد المؤمن اغا باب همایونده
اینوب قفطان البسی اولنوب فی معلا التنده ینه
چاوشباشی اغا و یکیچیلر کتخداسی ایله معا بیراولیوب
کچوب بعده توفنکجیلر بعده ایچ اغالری کچوب
تمام اولمشدر حق تعالی سلامتلر احسان ایلیه آمین

و بشنبه یوم

الای وزیره طوب عربه جیلری

و بشنبه یوم مزبورده طوب عربه جیلر الایی معتاد
قدیم اوزره طوبجیلر آردنده ابتدا علم و قفطانلی
بعده سقالری کچوب بعده برنجی بلوکلر و برنجی جماعت
و اوچنجی جماعت و اوچنجی بلوك و بشنجی و التنجی و سکزنجی
و اون برنجی و یکرمی ایکنجی و طقوزنجی و اوتنجی و یکرمی یدنجی
اورطه لر جمله نفراتلری ایله و عشیجیلری کسنیوطه قطارلریله
و باش قره قوللقجیلری ایله و قزغانلری ایله کچوب بعده
اون دورت عدد اورطه بیراقلری کچوب بعده اورطه لر
اورطه باشی اغالر بعده چورباجی اغالر باب همایونده اینوب
معتاد اوزره هر برلرینه قفطانلر البسی اولنوب بعده
اغا علملری کچوب بعده اوجاقلری کتخداسی البسی قفطان
و بیراولیوب کچوب بعده طوب عربه جیلر کاتبی اقری
البسی قفطان و بیراولیوب کچوب بعده یدکلر یورویوب
بعده قوللقجیلر بعده چوقدارلری مسلح یورویوب
بعده عربه جی باشی   اغا کچوب باب مزبورده اینوب
قفطان البسی اولنوب بعده چاوشباشی اغا و یکیچیلر
کتخداسی اغا اوکنه دوشوب موقف محلنده معتاد اوزره
بیراولیوب اسبنه سوار و روانه اولمشلردر بعده ایچ
اغالری یورویوب الای بلریتی تمام ایتمشلردر و بشنبه

الای خزینه

خزینه الای ماه جمادی الاخره سکزنجی بازارکونی
خزینه و دفترخانه و اقلام مرصدقلری و سائرلری کتمشدر
ابتدا خزینه ایکی عدد یکیچری اورطه سی تعیین اولنوب
قرق اوج بلوك ایله اوچنجی بلوك تعیین بعده علملر
یورویوب بعده قرق اوج بلوکن چورباجیسی قپوکتخداسی
صاغنده و اوچنجی بلوکن چورباجیسی صولنده یورویوب
و نفراتلری صاغ و صول طرفلرنده تلك باشنده دوزدر
بولداش مسلح و اللرنده توفنکلر ایله خزینه تمام اولنجه
یورویوب بعده الای چاوشلری یورویوب بعده مزراقلر
ایله ایچ اغالری توفنك اندازلری الای عظیم ایله کچوب

بعده یکرمی طقوز دوه اوزرنده یکرمی طقوز جفت
آلتون خزینه سی صغیر صندوقلر ایچنده مملو آلتون
خزینه سی چکوب بعده سپاه و سلحدار علملری
نفراتلری ایله یورویوب بعده میری صراف و وزنه دارلر
وزنه دار باشی آغا علملری ایله اللرینده زراقلی و توفنکلر ایله
نفرلری یورویوب بعده یتمش یدی دوه اوزرنده
یوز اللی دورت عدد صندوق ایچنده بیاض اقچه خزینه سی
چکوب بعده بش دوه لر ایله اوزرلرنده یاقه صندوقلر
خزانه موجودنده اعطا اولنه جق چلنک صندوقلری بعده
سمور کورک صندوقلری و قاقوم کورک صندوقلری
و سنجاب کورک صندوقلری و کرکی کورک صندوقلری و قفتانلر
صندوقلری و قنودلر صندوقلری و اطلس مکتوب کیسه لری
صندوقلری و فرمان کیسه لری صندوقلری لا بعد چکوب
بعده بش علملر یورویوب بعده توفنکلر ایله عسکرلری
یورویوب بعده دفترخانه کاتبلری و باش خلیفه کچوب
بعده دفترخانه صندوقلری و اقلام سائره صندوقلری
بعده دوردرا تلو طوبه لر بعده توفنک صندوقلری
چکوب بعده مطبخ طاقملری قزغانلر و طنجره لر و قره وانه
و دبه لر بالجمله دوه لر اوزرلرنده لا بعد چکوب بعده
قالملر اوتنلرنده لا بعد دبه لر و بر بچلر طوربه لر ایله
لا بعد چکمشلردر تعدادی ممکن دکلدر جماد خواجه
جمله سی سلامتله ایلیه آمین و بنه یوم مزبورده
اردوی همایون معمار خلیفه لری علملری برنجی یوز عدد
دولکرلر ایله چکوب بعده لاغمجی علمی برنجی یوز عدد
لاغمجیلر چکوب کچمشلردر بعده بالجمله الایه سوار اوله جق
علما و مدرسین کرام و موالی عظام و خواجگان و قپوجی
باشی آغالره فرمانلر و تذکره لر طاغلوب دعوت الای
و نه قپا غنده بنجکلری فرمانلر ایچنده تنبیه اولنمشلر
ارسال اولنوب تحریرات تعرینه کوره جمله تدارک اولنمشلردر
حق سبحانه و تعالی مظفرلر سلامتلر ایله ایلیه آمین

معمار خلیفه لری و لاغمجیلر علمی و دولکرلر علمی

اولا

نقیب الاشراف افندی کلان فرمان

اولا برنجی کون متقدم نقیب الاشراف افندی حضرتلرینه
بر فرمان عالی ظهور ایدوب اول سعرده شرفا لواء شریف
او کنده برنجی بیک عدد شرفا کیدوب بو خصوصه نقیب افندی
نقیب الاشراف چاوشلرندن عنبری لسنه کمشون و دخی
لواء شریفی تقالرندن کمسنه لی منع و دفع ایتموب قاده
مورد اولان حالاتدن احتراز و امورده علاقه سی اولیان
کمسنه لر مضمون فرمان ایله عامل اولمازلر ایسه جزالری
ترتیب اولنه جغلرینی جمله یه تفهیم ایدنسز دیو فرمان عالی
ظهورنده نقیب الاشراف چاوشلری قبا قفتنده فرق عدد
چاوش تعیین بیورلمشدر و بنه خواجگانه کلان دعوت فرمانی
صورتی بودر سعادتلو روزنامچه اول و باش محاسبه جی
و آناطولی محاسبه جیسی افندیلر و بمنه تعالی آلای و آلای
همایونه سوار اوله جق سائر خواجگان دیوان عزتلو
افندیلر الای مذکورده جمله چقال دستار و سایه قپوطی
و ترکش و قلیچ ایله کمرخت و غاشیه لو اسبه سوار
اولملری و چوقدارلره یول دولمسی و سلاح و بساط
و توفنکلر ایله بولنمه سی باشقه فرمان عالی صادر اولمغین
تهدیدن اشبو تذکره دیوان ایله افاده و اعلام اولنمغله
مضمون فرمان عالی معلوممز اولدیغی ظهر تذکره یه باشقه
باشقه اشارت بیوره سز دیو هر بر خواجگانه دعوت
کلمشدر و بنه قپوجی باشی آغالره کلان دعوت فرمانلرک
صورتی بودر بمنه تعالی لواء شریف نصرت ردیف
ایله صدر اعظم و سردار اکرم افندمز حضرتلرینک داود پاشا
صحراسنه الای ایله عزیمت کونی سعادتلو میرعلم شهریاری
آغا و عموما قپوجی باشی آغالرک البسه و اجرا ایده جکلری
رسم آغایانه موسی الیهم یوم مرقومده چقال دستار
و سایه قپوطی و ترکش و قلیچ و کمرخت و اسب و غاشیه لو
خشه و چوقدارلری سلاح و بساط ایله تعیین اولنان
سعتده سرای همایونده موجود بولنوب بعده

خواجگانه کلان دعوت فرمانی

قپوجی باشی آغالره کلان دعوت

دوشنبه صدر اعظم افندیمز حضرتلری لواء سعادت آلوب
باب السعاده دن طشره چقدقلرنده موما الیهم
اوکلرینجه روانه اولرق اورته قپویه کلوب اسبلرینه
سوار والایله برلرنده بوروبوب داود پاشایه
عزیمت والحاق آصفیه علی الترتیب دامنبوسی
ایله رسم تبریکی اجرا وعودت ایدرلر وداود پاشایه
وارلدقده دوشنبه صدر اعظم حضرتلرینک سوار اسلری مقلوب
بعده کلوب الحاق آصفیه رسم دامنبوسی اجرا اولنور
دیوبوغا بوجی باشی اغالری منوال اوزره دعوت ایلکلردر

مدرسین کرامه دعوت صورتی

ویته مدرسین کرام افندیلر حضراتلرینه دعوت
مکتوبلری صورتی بودر مجلس شریف عزت الیف
ومحفل منیف سعادت ردیفلری صوب جهتنه اوینه
درر دعوات صافیات وغرر تحیات وافیات اتحاف
واهدا قلندیغی سیاقنده انهای مخلصی اولدرکه
علم افزای میدان رسالت صاحب لواء ساحه نبوت
جناب فخر کائنات علیه اذکی الصلوات افندیمز حضرتلرینک
لواء نصرت التوای والا لری میانه غزاة موحدین
عماد النور تاب افکن مفارق جمهور اولمق ایجون
اولبر کذار جبین عثمان سفرهایون ظفر مقرون
خرامان اولمغله بکمال الخضوع والابتهال تشییع وزیارتی
اشتمالی واجبه ذمت اولمغین ان شاء الله الملک الاکبر
بارنجی اشنبه کونی علی السحر سرای والای خسروانده
ترتیبی مقنم الا بوده سابرجوه مدرسین کرام حضراتلیه
معیته اقتاملری ما مولدره باقی هیشه رشد کبتسنیر
کوجکه یه لی دستار وبول بکلی من المسلمین حجر برلرن
سمور کورک وصحاقلی استایلی

سا عدادن بر بحقیقه امرحضرت ولی النعمیه امتثالا
موجود بیورمه لرینه منتظردرر دیو دعوت الشیوردر

موالی عظامه

ویته موالی عظامه صدر اعظم طرفندن چاوش بدلی ایله ارسال
بیوردقلری دعوت مکتوبلی صورتی بودر عزتلو فضیلتلو
افندی حضرتلرینک مجلس شریفلرینه دعوات صافیات محبت
ایات اتحافیله مصحابانه انها اولنور که عنه تعالی اشبو ماه
جمادی الاخرنک طقوزنجی بازار ایرتسی کونی لواء شریف
نصرت ردیف ایله حرکت وداود پاشا صحراسنه عزیمت
مصمم اولمغله جناب شریفلری دخی یوم مرقومده ساعت
اون ایکیده ایکن سرای هایونده بولنمهلری ما مولدر
باقی هیشه فضیلت دائم بلا
من المحب المخلص
یوسف

بعده بو دعوتلری چاوشلر ایله فرادا فرادا موالی عظام
حضراتلرینه کتورب لکن اعطیاتنده توجهله سوار اولدقجی
تحریر اولنمیوب تشریفاتجینک حافی اولوب بعضی
افندیلر قپودن استفسار ایلدکلرنده درعقب
چاوشان مزبورانک یدلرینه بر ریافته ویریلوب
کوجکه یه لو وبول بکلی سمور کورک وصحاقلو اسبه
سوار اولنمسی تحریر وهر بر چاوش تذکره کتوردیکی
افندیلر حضراتلرینه مزبور یدلرنده اولان تحریراتلری
کوستروب اکا دخی اعتما ظ اولنمیوب شیخ الاسلام افندی
حضرتلرینه دخی قپو طرفندن تحریرات ظهور ایدوب انلر
اطراف واکنافه چوقدار تعیین وهر بر موالی عظامه انلر
امر ولی النعمی بی تفهیم ایلمشلردر بعده نهج مسبوق اوزره
حضرتلرینه یوم مزبورده افندی مرالدلرجه حضرتلری کوجکه یه لو دستار
وفراجه سمور کورک وسیحاقلو اسب ایله تعیین بیورلیان وقتده سرای
هایونه کلوب اورته قپوده نزول وباب السعاده یه وارلوب منتظر
اولنورلر دوشنبه صدر اعظم حضرتلری تشریف بیوردقلرنده سلام صدری النوب
بعده باب مرقومک ایچ طرفنده قعود اولنوب صدر اعظم حضرتلری
لواء شریف الوب طشره چقاردقلرنده افندی مرالدلرجه حضرتلری دخی
لواء سعادتک تشییعنه برله اورته قپویه تشریف والایله سوار اولدقلرنده
برلرنده اوزره یوریوب داود پاشایه واردقلرنده الحاق آصفیه
قریب اسبلردن نزول وصدر اعظم حضرتلری دخی نزول ایدوب
لواء سعادتی اوبه سنه ایصال ایلدکلرنده افندی مرالدلرجه حضرتلری

الای لواء شریف

الای لوای شریف نصرت ردیف ماه جمادی الآخره‌نك
طقوزنجی بازار ایرتسی کونی شوکتلو عظمتلو قدرتلو مهابتلو
پادشاه روی زمین خلد الله خلافته الی یوم الدین سلطان البرین
وخاقان البحرین سلطان بن السلطان بن السلطان بن السلطان
السلطان عبد الحمید خان ایده الله ونصره اقتضا ایتدیکی
حضرتلری صدر اعظم و سردار اکرم دولتلو یوسف پاشا
حضرتلرینه لوای سعادتی تسلیم بیوروب بعده اوردوی همایونه
کلدکلرنده شوکتلو افندیمز حضرتلری تماشای الای و زیارت
سنجاق شریف ایچون باب همایونده جعفر دیوانی بولنده
چفته سرایلردن تماشای بیورمشلر در رحمن تعالی منصور و مظفر
ایلیه امین بحرمة سید المرسلین ترتیب محرریك الای لواء شریف
ابتدا چاوشان بورویوب بعده عسس باشی و صوباشی
بورویوب بعده عسس باشی تفنکلی مسلح و لاغمجی انداز
بورویوب بعده ملکلرا غالری و باغجیلری بورویوب
بعده اون عدددن زیاده دلیلر علملری و نقاره‌لری
مزراقلری و توفنکلری ایله بورویوب بعده دلیل باشیلر کلوب
دلیل باشیلری بورویوب بعده تللیجا و شی اغالری کلوب
بعده وزیر اغالری بورویوب بعده متفرقه و زعمالر
بورویوب بعده متفرقه کدکلولری ماخوره اللرنده طوپوز
ایله و کاتب کدکلولری اللرنده کتک ایله بورویوب
بعده خواجه کان جمله ترکش و مسلح و اتباعلری تفنک انداز
و مسلح بورویوب بعده باشبالی قولی کلوب بعده ترسانه‌لو
و ترسانه عامره تو و کتخدا باشی چاوش و ترسانه عامره
بولندی شدری بورویوب بعده ترسانه عامره امینی الحاج سلیم اغا
و کتخدا باشی بورویوب بعده شق ثانی کسریه لی زاده
ابوبکر بك افندی ایله شق ثالث افندی ترکش و مسلح و اتباعلری
مسلح و تفنک انداز بورویوب بعده [illegible] کرام افندیلری
ابتدا خارج و ایکنجی خارج مدرسلری کوچك تبه لی
و بول یکلی سمور کورکلی و قماش اسب‌لره سوار اولوب
بورویوب بعده ابتدا داخل و ایکنجی داخل و [illegible]
[illegible] و موصله صحن و صحن مدرسلری

وابتدا

وابتدا التمشلی و ایکنجی التمشلی و موصله سلیمانیه مدرسلری
و خامسه مدرسلری و سلیمانیه مدرسلری و دار الحدیث مدرسی
افندیلر جمله‌سی کوچك تبه لی و سمور کورك و قماشلی اسب‌لره
سوار اولوب بورویوب بعده اوردوی همایون شیخی
قریمی شیخ خلیل افندی بورویوب بعده سلاطین شیخلری
افندیلر بورویوب بعده درکاه عالی قپوجی باشی اغالر
ترکش و مسلح و اتباعلری مسلح و شاطرلری ایله بورویوب
بعده موالی عظام افندیلردن مخرج معزوللری افندیلر
حضراتلری بورویوب بعده بلاد اربعه معزوللری افندیلر
حضرتلری بورویوب بعده مدینه منوره معزوللری
افندیلر حضراتلری بورویوب بعده مکه مکرمه معزوللری
افندیلر حضراتلری بورویوب جمله‌سی کوچك تبه‌لو سمور
بول یکلی کورك و قماشلو اسب‌لره سوار اولوب بورویوب
بعده میرزادان پاشا بکلری بعده قائممقام پاشانك
بکلری چکولوب بعده سنجاق شریف قوچوسی
یشل چوقه اورتولو و قوچو دروننده لوای شریف صندوقی
اوزرینه بیاض دیبا اورتولو و دورت بارکیرلو قوچو
چکوب بعده بیاض اورتولو مرتب تخت الروان چکوب
بعده یشل مقلمه‌لو و ایشلو علملر چکوب بعده صدر اعظم
و سردار اکرم حضرتلرینك طوغلری چکوب بعده
محضر اغا و حربه جیلر اللرنده حربه‌لر ایله و صلاح نقرلر
بورویوب بعده کومش قلقانلی مرتب طقوز عدد
بدکلر و بربنك چکلوب بعده مناصب ستة نشانجی
خبری افندی و تلخیصی افندی و رئیس الکتاب افندی
و شق اول دفتردار سلیم افندی بورویوب بعده اسلامبول
معزولی حالا [illegible] ابراهیم افندی بورویوب بعده
حالا اسلامبول قاضیسی محمد صالح افندی زاده محمد اسعد
افندی حضرتلری بورویوب بعده اناطولی پایه‌لو حمیدی زاده

افندی یورویوب بعده اناطولو پایه لو واوردوی همایون
قاضیسی عبدالله ملا افندی حضرتلری یورویوب واوکلرنجه
اتباعلری مسلح ولوفنکلر ایله یورویوب بعده صدرین
روم ایلی قاضیعسکری یحیی توفیق افندی حضرتلری وصاغنده
واناطولی قاضیعسکری مصطفی ماشرا افندی حضرتلری صولنده
ومحضرا غالری اوکلرنده یورویوب بعده محضرلر بعده
قپودان پاشا صنغلوا غالری یوروب بعده اوج بیک
مقداری مسلح وتوفنکانداز جزایرلو کرم قلیونجیلر
سیم وزره غرق ومرجانلو پشتولر وتوفنکلر ایله مزین یورویوب
یکیچریلر بعده قپودان دریا غازی حسن پاشا
یورویوب واردنجه کتخدالوا غالری یکیجیلر بعده قائممقام
پاشا نک صنغلوا غالری یوروب بعده لا قائممقام پاشا
تخلیلری وچوقدارلری وقائممقام حسن پاشا حضرتلری
یوروب بعده پاشا موسی دجالی یوروب مکتوبچی صدر عالی
ابراهیم افندی ایله بکلکجی ابتد عبدالله افندی یوروب
بعده بیوک تذکره جی وکوچک تذکره جی یورویوب
بعده ایکی طرافلی سرای همایون قپوجیلری باشلرنده
کتخدالر کوبا اقرنده عصالر ایله یورویوب بعده
چاوشباشی روحی سلیمان اغا صاغنده وخونکار قپوجیلر
کتخداسی سعید بیک افندی صولنده اوکلرنده واطرافلرنده
بوابان شهریاری علی اسمعا با یدوب یورویوب بعده
صولاقلر باجلد باشلرنده موسیورکه لر ایله ودنیان طاقی ایله
یورویوب بعده پیکلر باجلد باشلرنده چتال دستاره
ودستارلری اوزرنده صورغوچلر والقرنده سیم تولغلر
ایله آداب اوزره یورویوب بعده مؤذنان
شهریاری ومؤذن باشی نعت [illegible] ایله وغایت
خضوع وخشوع ایله تکبیر وتهلیل ایده رک یورویوب
بعده ایکی طرفلی نقیب الاشراف چاوشلری یورویوب

بعده چاوشان یورویوب

ایکی طرفدن

ایکی طرفدن عباد مسلمین امت محمد سنجاغ شریفدر کلان
بایغ اوزره قلقوب وصلوات وسلامه مشغول اولوب
دبو فریاد وفغان ایده رک یورویوب بعده فرق عدد
چاوش شرفانک آردنده ولواء شریفک اوکنده حالا
نقیب الاشراف درویش ملا افندی حضرتلری صولاقلر
اراسنده تعظیم وتکریم ایله وتضرع ونیاز ایده رک یا
یورویوب بعده لواء شریف نصرت ردیف ایکی طرفنده
صولاقلر وبیکلر احاطه ایده رک سعادتلر ایله تشریف
بیورویوب بعده صدراعظم وسردار اکرم
دولتلو یوسف پاشا حضرتلری باشلرنده خالد دستار
وایکی عدد صورغوج طاقنوب وشیخ الاسلام السید محمد
کامل افندی حضرتلری ایله معاً تشریف بیوروب وکلرنده
ایکی صره بیاض قاوق اوزره سیاه پوشیلی مسلح
وتوفنک انداز برج بوز مقداری چوقدارلر
وشاطرلر اوکلرنده واو بیوک قاوقلو افندیلر دخی
یورویوب بعده صورت عدد توفنکجی باشی اغالر
واردلرنده آل مشتالی درکاه عالی یکیچریلردن
مسلح وتوفنک انداز توفنکجیلر یورویوب بعده
برعدد توفنکجی باشی اردنده بشل مشتالی مسلح
وتوفنک انداز درکاه عالی جبه جی توفنکجیلری
یورویوب بعده زرخلی بکرعدد ایچ اغالری یوروب
بعده مزین توفنکلر ایله ایچ اغالری مرور ایدوب
بعده مزراقلر ایله ایچ اغالری یوروب بعده
ایچ اغالری اتباعلری توفنکلر ایله بعده یوروب
بعده مقابله جی وسپاه وسلحدار اغا وسائر قلم
کاتبلری افندیلر یوروب بعده کاتب افندیلر
اتباعلری یورویوب بعده اون عدد یدککلر یوروب

بعده سپاه و سلحدار کتخدالری بعده سپاه
و سلحدار اغالری کچوب بعده کتخدا بیک
و چوقدارلری بالجمله آل قاووق و مزین و مسلح
و توفنك انداز کچوب بعده کتخدا کاتبی اتباعی ایله
کچوب بعده کتخدا بیک ایچ اغالری مزین اتلر
ایله کچوب بعده ایچ اغالری اتباعلری توفنکلر
ایله سوار اولوب بعده سپاه و سلحدار چاوشلری
بعده سپاه و سلحدار نفراتلری بعده سپاه و سلحدار
علملری یوز یکرمی عدد کچوب بعده میر علم
باشی قپوجی باشی اغا بورویوب بعده اون سکز
قات مهترخانه و دوه لر اوزرلرنده کوسلر چاله رق
کچمشلردر بعده آلای مذکورده طوب قپوی ذات
اوطاق آصفیه وارنجه درکاه عالی یکیچریلرینك تفنکلرینه
دایانوب و درکاه عالی یکیچری اغاسی قنات اغاء
طوب قپو خارجنده صدراعظم حضرتلرینی سلاملیوب
و آلایلرینه دوشوب اوطاق آصفیه نزوللرینه اوج عدد
طوب آتیلوب بعده اوطاق آصفیده قائمقام پاشا
حضرتلری و بعض علما و رجال و کبار علی الترتیب دامنبوس
ایله رسم تبریکی اجرا و محللرینه عودت ایلدیلر حق سبحانه
و تعالی حضرتلری هر حالده موفق بالخیر ایلیوب دائما
منصور و مظفر اوله لر آمین بحرمة سید المرسلین فا
بعده مهتر کتخدالری و مهتر اغا وکیلی و حربه جیلر
و قلعه لر و قول طاقمی ناکیه جی جامع شریفی اوکنده
حاضر و مهیا اولوب قائممقام حسن پاشا حضرتلری رسم
تبریکی بعد الادا قول ایله پاشا قپوسنه کلوب عرض اوطه
دخول بعده مصاحبه دلبندم اوزره رجال و کبار قفتانلر

الباسی

تسلیم لواء شریف

الباس اولوب بعد صلوة الظهر تبدیل بیمشلردر حق
سبحانه و تعالی حضرتلری هر حالده موفق بالخیر ایلیه
آمین و بشنبه یوم مزبورده بعد اداء الصلاة الصبح لواء شریف
نصرت ردیفی خرقهء سعادت اوطه سندن تعظیمات و تکریمات ایله
عرض اوطه سنه اخراج اولنوب بعده یوز عدد فتح شریف قرائت
اولنوب بعده امام اول شهریاری درویش افندی و سرای همایون
خواجه لرندن کتخدای خواجه سی و حرمین شریفین مفتیشی اولاد
السید عبد الحلیم افندی و خواجه لردن کره دملی الحاج خلیل افندیلر
دعا ایلیوب بعده ساعت بر بچقده ایکن لواء شریفی شوکتلو
افندیمز حضرتلری اخذ و تکبیر و تهلیل ایله باب السعاده یه تشریفلرنده
صدراعظم یوسف پاشا حضرتلرینه تسلیم و اوکونه دوشوب پاشا
کیدوب و شیخ الاسلام افندی حضرتلری و صدرین و صدور و صدور
و اسلامبول قاضیسی افندیلر حضرتلری تشییع ایدرك بابه رسیده
خراسیه کلدکده ینه شوکتلو افندیمز حضرتلری اخذ بعده ینه
اوطه محلنده صدراعظم حضرتلرینه تسلیم و وداع بیوروب بعده
ینه علما حضراتلری تشییع برله اوردوی همایونه داخل اولدقلرنده
سنجاقداره تسلیم بیورمشلردر حق سبحانه و تعالی حضرتلری سلامت
و نصرت عظیم و منصورا عودت ایله جمله عباد اللهی مسرور ایلیه
آمین و بشنبه ماه مزبورك اون بشنجی صالی کونی هند ایلچیسی
اولان بوندن اقدم و صفیه مرور ایدن ایلچی عزت و اکرام ایله
یرمیسنی سفینه سنه وضع اولنوب ولا ینقطر روانه اولمقدر
لکن اسپانیه علیه کلدکلرنده اسن یتولره قوناق تعیین
اولندیغی بالاده تحریر اولنمش ایدی بعده اسکدارده فیض الله
افندی قوناغی تعیین اولنوب یوز الیدن متجاوز ادملری
دار بقایه رحلت ایلمشلردر رحمهما الله و بشنبه ماه مزبورك
اون ایکنجی پنجشنبه کونی رکاب همایون اولوب بعد الرکاب
درکاه عالی یکیچریلری اوجاغی طوغلرندن قوناقچی طوغی
قالقوب کوچك چکمجه یه روانه اولمشدر لکن اوجاقلرك
عربه لری دمکاری دوه لری و بارکیرلری تمام اولمیوب قالمق
بر وجهله امکانه اولمدیغندن جمله رجال و خواجه کان
و بالجمله قپو رجالینك عربه لری و دوه لر و قاطرلری و بارکیرلرینی
فرمان عالی ایله اوجاقلره تسلیم اولنوب بعده ینه ایرتسی
جمعه کونی یکیچری اوردوسی قالقوب روانه اولمشلردر

هند ایلچیسی سفینه سی

یکیچری اوردوسی روانه اولمسی

یکیچری اوردوسی استانبولدن قالقوب داود پاشا صحراسنده
سکز کون اوتوراق طقوزنجی جمعه کونی کوجک چکمجه یه روانه اولمشلردر
وبنه تعیینات تلری قایقلر ایله چکمجه یه روانه اولمشلردر
وبنه ماه مزبورک اون دوردنجی جمعه ایرتسی کونی درکاه عالی
جبه جیلری وایرتسی بازار کونی درکاه عالی طوبجیلری و طوب
عربه جیلری قالقوب روانه اولمشلردر وبنه ماه مزبورک
اون دوردنجی جمعه ایرتسی کونی خبر مسرت ظهور ایدوب کفه‌سی
یتمش بیک مقداری کفره ایله بوسنه طرفنه کلوب بوسنه والیسی
قبودان ابراهیم پاشازاده بکر پاشا حضرتلری بر طرفدن و بوسنه
اصالتلری و بوسنه قاضیسی وازداری والیسی شیخ زاده صنع الله
افندی اطراف واکنافه مراسلر تحریر و قاضی مزبور نفسه کفره
مغلوب اولنده حزراق و غزات موحدینه غیرت وبره رک
وجمله اموال واشیاسنی غازیلره بخش ایلیوب لله الحمد نصرت
وفتوحات کثیره واقع اولوب وکفره دیدیلری بالتمام جمیع
افنی واللی ساعت مقداری کفره حدود دنده داخل ایمزه کیردکلرینی
تحریر و قاضی مزبور شیخ زاده صنع الله افندینک غیرت استی ودولت
علیه‌یه افاده و قدس شریف پایه‌سی احسان همایون اولمشدر
وبنه برندن اقدم رجالک دوه لرینی و عربه لرینی وسائر
یادکیر و قاطرلرینی یکیچری وبر دکلرنده مکاریلر یلقمیوب
اطراف قریه لردن وبوغازایچی واسکدار دن عربه جی باشی
معرفتیله بافرمان عالی باش قبو کتخداسی و حصکی آغالر
تعیین اولنوب بر جمع یوز عدد کوز عربه‌سی اخذ وکرا ایله
حمولا اولنوب ماعونه لر ایله ایوان سرای اسکله سندن
داود پاشا صحراسنه نزول ورجاله توزیع وتقسیم اولوب
بعده کفایت ایتمیوب اوتوز عربه یه دخی تعیین اولنمشدر
وبنه حالا بروس قاضیسی اولان سنبل زاده وهبی افندی
استانبوله احضار و اوردوی همایون قاضیسی افندی حضرتلری
کندولرده تاث نصب ایلیوب بعده باده تحریر اولنان
شاهین کرای روز سده توجهنه قتل ایلدیکی و مقدما
اولان عصیانی و ارتدادینی نظم ایدوب بعده داوودلی
اعدااسلطیه یاپدیغی شعری شوکتلو افندیمز حضرتلرینه وبروب
منظور همایونلری اولدقده مزبوره سنه اولمقله وزره خط
همایونلری ایله سلستره قضاسی توجیه اولنمشلردر

تعیینات
سائر اوجاقلر

خبر مسرت
بجانب ...

... عربه لری
تعیینی

... اوردوی
... بروسه ...

وبنه ماه جمادی الاخره‌نک اون بشنجی صالی کونی لواء شریف داود پاشا
صحراسنه حرکت ایتمه‌سی مقدم اولوب برکون اول یعنی بازار ایرتسی کو
قونانجی لوغی چکمجه صغیره کبراوب وقائم مقام حسن پاشا اولکون
صدراعظم حضرتلری ایله وداع بعده شیخ الاسلام افندی حضرتلرینه ورود
الی نا مقشعری دانا طولی قاضیعسکری ونقیب الاشراف افندیلر حضرتلرینه
دعوتجیلر ارسال اولنوب وساعت اون برده داود پاشا صحراسنده
موجود بولنملری تحرا اولنوب بعده شوکتلو افندیمز حضرتلری علی الصباح
بعد صلوة الصبح بحرا حضرت خالده تشریف وتنفس ایله اولحاه
تشریف ولواء شریفی اوبه سنندن حرکت و دعالر تمام اولدقده
شیخ الاسلام افندی حضرتلری وصدرین افندیلر حضراتلری ونقیب الاشراف
افندی حضرتلرینه اذن وودا علر اولنوب عربه لرینه بنوب استانه‌یه
رجوع و شیخ الاسلام افندی حضرتلرینه نفس همایونلرینه مخصوص
اولان فروه کوردنی برفروه سمور الباس بیورلیوب بعده آلای ایله
لواء شریفی یوردنوب شوکتلو افندیمز حضرتلری صدراعظم حضرتلری ایله
معا نجرلی نام محلده نزول و تمکلک اولنوب بعده اوچ حدود
طونا تمش آت چکوب بعده بنه شوکتلو افندیمز حضرتلری سوار
وصدراعظم حضرتلری لواء شریفی اوکونه الوب تعظیم وتکریم ایله
تکبیر وتهلیل ایده رک روانه وشوکتلو افندیمز حضرتلری برقچ خطوه
تشریف و بکا ایده رک وداع بیوروب دودوش طرفنه باغجه‌لرینه
تشریف واول محله یتشمش همایون اولوب صدراعظم حضرتلری دخی
لواء شریفی اوکنده چکمجه صغیره تشریف بیورمشلردر حق سبحانه
وتعالی حضرتلری لواء شریف حرمتنه وصاحبی صلی الله علیه وسلم
حرمتنه سلاطین احسان ورسالمین وغانمین منصور و مظفر
ایلیوب وهر حالده موفق بالخیر وجمله عباد مسلمینه امن وراحت
وویران طلیلر عزی معمور اباد ایلیوب اعداء دین ودولت
اولنلری مقهور ومنهزم وجمعیتلرینی پریشان وقلاع وبلادلرینی
اهل اسلامه میسر ایلیه امین بحرمة سید المرسلین وبنه
بوندن اقدم سفر سفری ظهورنده اعداد سفر ایچون اصحاب
مالکانه‌لره جبلی جقوب جمله مالکانه اصحابلری حضورلرینه اجابت
ایدن جبه لیلرینی منزلخانه عامره‌یه تسلیم بعده بودفعه
ینه ظهور ایدن نمجه سفری ایچون ینه اصحاب مالکانه‌لره
جبه لو چقوب بشر منزلخانه عامره‌یه تسلیم اولنمق اوزره
اوامر علیه ورود وتحصیلنه مباشرت ایتمشلردر

... نعم ...
... اوردوی ...
... همایون
... اشیالری

جبه لیلر
...

وفيه يرندن ادم قوردوى همايون داود پاشايه چقديلر عسكره
بعض عسكر به [illegible] اولان منسوف عسكره بخشانلر
[illegible]

[illegible]

وفيه توجيه اربه لقفر اناطولى پايه لحميدى زاده مصطفى افندى حضرتلرينك
پايه سنه ضميمه حرمين قضاسى و سابقا شام شريف قاضيسى قارصى محمد
افنديه منحل قضاسى و بروسه دن معزول حمزه افنديه توجيه دديره
بكشهردن معزول صدقى مصطفى افنديه بيك ايكيوز ايكى سنه سى
ذوالقعده غره سندن ضبط ايتمك اوزره مصر قاهره قضاسى
توجيه اولنمشدر تاريخ سنه ١٧ ج وفيه ماه جمادى الاخرك
يكرمى برنجى چهارشنبه كونى شوكتلو افندمز حضرتلرى بهاريه نام محله تبديل
هوا ايدوب و شيخ الاسلام افندى حضرتلرينى دعوت [illegible]
[illegible]

ویینه ماه جمادی الاخرانک یکرمی التنجی پنجشنبه کونی سابقا شام شریف
قاضیسی ودرسعادت قرمی محمد افندی دار بقایه رحلت ایلدی ویینه ایرتسی
جمعه کونی موصل سابقا [illegible] زاده افندی دخی دار بقایه
رحلت ایلمشدر [illegible] ویینه [illegible] اقدم ماه ربیع الاخره غره [illegible]
[illegible] اغالیلیه الحاج محمد شاکر اغایه توجیه اولنوب بعده [illegible]
کنده یه نزول واقع اولنوب حکما بر وجه بو له کتمه سی ممکن دکللر دیو
[illegible] عزل [illegible] سابقا [illegible]
قرنجی زاده داماری دیمکله مشهور محمد امین افندی صره همایون
امینی اولمشدر ویینه ماه جمادی الاخرانک [illegible] یکرمی جمعه ایرتسی
[illegible] جلوس [illegible] شوکتلو افندمز حضرتلری معتاد قدیم
اوزره بالی کوشکه تشریف بیوروب شیخ الاسلام افندی حضرتلری ایله
قائمقام حسن پاشا رکاب همایونه تشریف بیوروب طوردقلری [illegible]
معتاد قدیم اوزره دعوتجی کهیه سی ساعت [illegible] عامره دن
جمله [illegible] طوبلر [illegible] والاعلام اولنوب مهترخانه سی چالارق [illegible]
اوکنه [illegible] سوار بعده [illegible] پاشا حضورینه [illegible]
معتاد قدیم اوزره [illegible] علی مراتبهم خلعتلر الباس اولنوب بعده
شیخ الاسلام افندی وقائمقام پاشا ایله معا [illegible]
سوار بعده [illegible] مهترخانه سی چالارق بالی کوشکی اوکندن
[illegible] شوکتلو افندمز حضرتلری [illegible] طوبلر اتوب بعده [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] شیخ الاسلام افندی وقائمقام پاشا [illegible]
[illegible] سوار [illegible] نزول
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] دار النعیم [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

وقایع شهر رجب المرجب سنه اثنی ومائتین والف

[illegible] ماه رجب الفردک غره سی [illegible]
صالی کونی اولوب یوم مزبورده دیوان همایون اولوب [illegible]
داود پاشا [illegible] همایون [illegible] اوزره [illegible]
[illegible]
[illegible]
ویینه یوم مزبورده [illegible]
هلال رجب المرجب [illegible] کوکندن اثبات اولمشدر ویینه
ماه مزبورک [illegible] جمعه کونی [illegible] زاده السید محمد [illegible]
افندی دار بقایه رحلت ایلمشدر مزبور غایة [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] عبدی پاشا طرفندن [illegible] رعایادن اسلام
[illegible] اسلام طرفنه ارسال [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] شوکتلو افندمز حضرتلری داود پاشا [illegible] همایون اولوب [illegible]
[illegible]
[illegible] عبدی پاشا [illegible]
[illegible] عبدی پاشا ارسال [illegible]
[illegible] عدد
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] بغداد [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] بغداد طرفنه [illegible]
[illegible] ابراهیم پاشا [illegible]
[illegible]

وفيه ماه رجب الفردك اون بريجي پنجشنبه كوني صره همايون سراي همايوندن
اخراج ومعتاد اوزره قديم اوزره محفل شريفده اوكنوب تكبير وتهليل وبر مقدار الاي عظيم ايله
باغچه قپوسندن وزير اسكله سندن چكدريه وضع واسكدارا بختلنده طوپلر اطلاقيله
تكرار [illegible] الاي عظيم ايله خواجه بتوسي اوكنده تحجر لريله وضع وقهوه
كوني اوصلوده مسافر اولوب بعده ماه مزبورك يكرمنجي جمعه ايرتسي كوني اوصلودن
قالقوب صره اميني وتفنكجيلر اغاسي ومكه مكرمه قاضيسي احمد مختار افندي وامير
حجاج مسلمين تحت نظرلرنده ومحافظه لرنده واسبدريه سوار و [illegible]
دعا وثنا لر اولوب [illegible] جانبنه روانه اولمشلردر حق جل جلاله حجاج مسلمين وغزاة
موحدينه سلامت احسان ايليه آمين وفيه يوم مزبورده [illegible]
چالق اوغلو ديمكله معروف اغا اوچ بيك مسلح عسكر اسلام ايله اسكلاره داخل
وفرمان ايله اوجاقلو [illegible] و [illegible] عسكر تعيين اولنوب
آنت ماونه لري ايله بشكطاش اسكله سندن روانه اولملرينه فرمان عالي صادر اولوب
[illegible] برعلم وبدكلر و [illegible] واوتوز مقداري [illegible]
[illegible] اوكنده [illegible] اعلا وطونانمش اولمغله [illegible]
[illegible] اوكلرنده دليلر واوچ مسلح [illegible] اغالري [illegible]
وصلوات ايله كلوب وعسكرلري غايت [illegible] اولوب بو [illegible] ايله كلوب
[illegible] اكمك وكندو اوكنده [illegible] علم و [illegible]
[illegible] معابره بشكطاشده روانه اولمشدر وفيه [illegible]
[illegible] مدرسي افندي وعلماي كرام ايله وتلاميذلري ايله اسكداره [illegible]
[illegible] مع [illegible] طلبه [illegible] ايله محمديه
[illegible] في سبيل الله غزايه روانه اولمشلردر حق تعالى منصور ومظفر ايليه آمين
وفيه [illegible] مدرسي [illegible]
[illegible] افندي [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

95 ٩٦

وفيه سنه مزبوره ماه رجب الفردك يكرمي ايكنجي بازار ايرتسي كوني حالا
روم ايلي قاضيعسكري سيدي نوح [illegible] افندي حضرتلري مدتلري تمام اولمغله
زياده [illegible] وكوره [illegible] عزل اولنوب بعده سابقا روم ايلي پايه لي
وحالا نقيب الاشراف السيد محمد درويش افندي حضرتلري روم ايلي قاضيعسكري
اولمشدر حق تعالى [illegible] و [illegible] موفق بالخير ايليه آمين
وفيه قاضيعسكر موما اليه حضرتلري [illegible] نظام وخدمتلر تعيين
اولنمشدر [illegible] مسعود عبد الحليم افندي [illegible] بعده [illegible] زاده
زاده [illegible] بعده [illegible] السيد علي ملا افندي تذكره جي
[illegible] بعده عبد الرحيم [illegible] زاده [illegible]
افندي تذكره جي بعده [illegible] احمد افندي [illegible] بعده
[illegible] زاده سليمان افندي ميري كاتبي بعده فتوى اميني احمد افندي زاده
محمد سعيد افندي [illegible] بعده [illegible] السيد محمد امين افندي [illegible]
شيخ زاده [illegible] افندي [illegible] خدمتلر تعيين بيورمشلردر
وفيه ماه مزبورك يكرمي اوچنجي صالي كوني دار الحديث مدرسي السيد فخر الدين
افندي [illegible] ذي القعده غره سندن ضبط ايتمك اوزره
[illegible] توجيه اولمشدر [illegible] حافظ
مصطفى افندي [illegible] حافظ ابراهيم افندي [illegible]
[illegible] بعده [illegible] افندي حضرتلري [illegible]
افندي به [illegible] خط همايون [illegible] احسان همايون اولمشدر وفيه
يوم مزبورده [illegible] مصطفى افندي [illegible] مزبوره
ذي الحجه غره سندن ضبط ايتمك اوزره [illegible] توجيه اولمشدر وفيه
[illegible] افندي به [illegible] توجيه اولمشدر
وفيه ماه رجب الفردك يكرمي اوچنجي صالي كوني سراي همايوندن
[illegible] سنده [illegible] اولا [illegible]
[illegible] همايون اولمشدر [illegible] ايرتسي كوني [illegible]
اولمشدر وفيه ماه مزبورك يكرمي بشنجي پنجشنبه كيجه سي [illegible]
[illegible] حضرت خالد [illegible]
[illegible] احراق [illegible] والده سلطان [illegible]
اولوب بعده [illegible] و [illegible] دكاني [illegible] اولوب [illegible]
اولمشدر وفيه ماه [illegible] يكرمي [illegible] جمعه ايرتسي [illegible]
[illegible]
جمعه ايرتسي كوني [illegible] حجاج مسلمين [illegible]
[illegible] ماه مزبورك يكرمي [illegible]
[illegible] همايون تعلق [illegible]
[illegible] اولمشدر حق تعالى [illegible]

وبینه بوغازدن اقدم بر کوندن اول بالجمله دونتمای همایون به لزوم اولان تعمیر ونوظهور اولان شمال وقبوداندریا غازی حسن پاشا حضرتلری بیوک دره دن قالقوب بوغازدن چیقوب بویه هوا ایله کیدرلر ایکن ابر نهی بازار ایرتسی کونی هوا بوزولوب بلدزقره یل ایله بر فرتنه پیدا اولوب ایکی اندر ایکی روزکار مزداد اولوب فی ظلام طاغلر کبی اولوب عودت تونت غرقه امکان اولیوب بعض سفینه لرک حوتقلری شکست اولوب بعده جمله دونتمای همایون عودت ایدوب نه سومت ایله بو غزدن بحر و یه کیروب لله الحمد والمنه بیوک دره ده ولنکر انداز اولمشلردر ینه شمال مزبور کمر و یه عودت مراد ایلدکلرنده دومن آلمیوب اوکنه کوچک کیدر ایکن باتب بوره وصولنه کن قیاغلر کبی دریا قباروب ایزوا اوکنده قیالر اوکنه کلدکلرنده بتمور اتوب بعده قیالر کبی دریا کلوب مزبور حالک ایچینه طولوروب غرق اولمق اوزره ایکن یغورلر ینی کسوب بعده قیایه چاریوب پاره لنوب ایچنده اولان اوچیوز اوچ عدد نفر دریا ایچنه قریاد وفغان ایدرک کناره طلوع ایله باطه چیقه یوزالتمش طقوز عددی شهید اغرق بالیسی نجات بولدی دیوانچینده چقان آدمک نقلی کن دونت علیه به محرراولنان اوچ عدد آدم طلوع ایله یعنی محرر ایلمشلردر لله الحمد والمنه سائر دونتمای همایون نجات بولدوغند تریا تفرقه اولنوب نقراییه تفصد قلمسور مشهوردر وینه اوکوند بعض زخیر سفینه لری وایکی دون سفینه لری تعلیایه اوغرانوب دنونلونلی محرزات اوکنده چکدرمه یاطوب اون بش مقداری آدم غرق اولوب وسائرلرینه صقالتلقن چوتدر حق سبحانه وتعالی حضرتلری انجامنی خیرا یلیا آمین وینه ماه مزبورک یکرمی طقوزنجی بازار ایرتسی کونی رکاب چاوشباشیسی عزل برینه حالا جزیه محاسبه جیسی اولان محمد سعید افندی رکاب همایون چاوشباشیسی اولمشدر وینه قاسم پاشا چیسی عزمی افندی مکتوبجی وکیلی اولمشدر وینه رکاب رؤسی کیسه داری اولان القدوبه کوچک اوقاف پایه سیله تقسیم الیاس آرنوب خواجکان زمره سنه الحاق ایلمشدر وینه ماه مزبورک سلخ کونی صالی کونی خلیفه دیوان اولوب قاسم پاشا چیسی بولندن اندم ماه مزبوره محرراولنمشایدی وینه بعد الذبحات یوم مزبورده وروز حضرتک اوچنجی کونی ثابت طوغوق وقار ناغمشدر وینه ماه مزبورده اوردوی همایوندن تاتار ظهور ایدوب بلغراد ایله نیش مابیننده اولان رعایا و نیمچه کفره لری ایله بر نکیه اولوب عساکر اسلام ایله محاربه ومقاتله اولنوب لله الحمد والمنه نصرت حلیم اولیهم اوتوز مرق [illegible] زکفره طعمه شمشیر [illegible] اولوب بر قلعه ده بر قولاق کسوب حرارلره وفتح اولنوب استانه علیه یه کلوب معلوم دونت علیه اولمشدر حق تعالی هر حالده منصور ومظفر ایلیه آمین

شهر

شهر شعبان المعظم سنه اثنی ومأتین والف

بیک ایکیوز ایکی سنه سی ماه شعبان المعظمک غره سی تکمیل ثلثین ایله چهارشنبه کونی اولوب اوکوندن بوسنه والیسی ابوبکر پاشا حضرتلرینک طرفلرندن خبر مسرت تحریرلری بوسنه طرفنه نیمچه کفره سندن بوز یکرمی بیک کفار کلوب محاربه ومقاتله وسنورلرندن ایچرو اهل اسلام دخول وایکی عدد قلعه لرینی اخذ وباروداله هدم وجبخانه لرینی وطوپلرینی اخذ وبوز بیکدن متجاوز کفره طعمه شمشیر وعساکر اسلام لله الحمد والمنه منصورا مال غنیمته غرق بعده بنه طوپراق قلعه لری اوزرلرینه واروب جنکه مباشرتلرینی خبر بیورمشلر حق تعالی جمله عساکر اسلامی مسلامنصر احسان ایلیه امین وبینه بوندن اقدم بحر سیاهدن دونتمای همایون عظیم فرتنه دیوزاندن ومعلومیکن وقاریر وطولوایله کیرو یه عودت بعض قلیونلرک چوبلری شکست وباشوارده بنک قپالغی دخی دوشوب بومنوال اوزره عون عنایت باری ایله مزبور مالده غرق جمله سی نجات بولوب بوغزدن ایچرو بیوکلی دره نام محلده لنکر انداز اولوب غرقدن نجات بولانلردن بعض قلیونجی مفسدلرندن تشکر مقامنده علی العجله برمقداری غلطه یه عودت بعده اتم الفساد اولان اشربه لرنوشندن وکیفلک ایله بربرلریله محاربه وغوغایه تصدی وبر ایکی ادم صقاتلیوب بعده دفع اولندیغی اولکون بعض قواحشلردن اوطه لرینه جمع ایدوب اوکیجه بعنی ماه مزبورک ایکنجی پنجشنبه کیجه سی اخشامدن سلطنتلو اجرا وجمله سرحیموب بعده کیجه ساعت بوبیده تختحتان که مزبورلرک ساکن اولدقلری اوطه لردن اجراق ظهور اوچ خان وایکی دکرمان ویرفرون وبوصه جی دکانلری وقلیاجیلر ولبابجی دکانلری دخی محترق اولوب واللی مقداری فاحشه عورتلر جرلاق وچیلاق خلاص بولمشلردر مسموعیمز اولدی حق تعالی انجامنی خیر ایلیه واصلاح ایلیه وبینه ماه مزبورک اوچنجی جمعه کونی بعد صلوة الجمعه یکیچم قارسوسنده چقاللر اوغلو قریشده احراق ظهور مدرسه باشندن وزیر کتخداسی حسن افندینک مطبخنده واریجه محترق اولمشدر وبینه دفتر نعمان بیک افندی باش محاسبه جی مزبور نعمان بیک افندی اوردوی همایونه روانه اولدقلرنده مزبور رخصتله [illegible] تصحیح خراج ایدیجه اذن وفرمان ایله استانه ده اقامت ایدیوب بعده خراجنی بر مقدار تصحیح ایدوب استانه دن قالقوب عظیم هوا ایله یوله روانه واوردوده خراجنی بوزوب رجب شریفک یکرمی یدنجی معراج کیجه سردار بقایه رحلت رحلت ایلمشدر رحمه الله تعالی واموال واثقالنی تمهیر ومهر به اخذ ایلمشلر وعاقبتی ارغلو احسان بیورمشلردر

نعمان بيك افندى برينه لطيف افندى برادرى امين افندى باش محاسبه اولوب
انلرك برينه چيرازلى داماد سليمان افندى اناطولى محاسبه جيسى اولمشدر
يوم مزبورده بلغراد طرفندن عظيم كله قولاق ودبل كلمشدر وبونده ماه
مزبورك بشنجى كونى سابقا مير آخور اول اولان چركس محمد بيك دار بقايه رحلت
ايلمشدر رحمه الله تعالى وبونده سابقا سردار عيالى ومره همايون اچمش اولان
قلنجلى الحاج حسن اغايه اوچ طوغ احسان همايون اولوب اسمعيل
سرعسكرى اولمشدر وبونده الحاج نعمان بيك افندى مأمور اولديغى
محلدن اطلاق اولنوب وسفر همايونه مأمور اولوب اسكدارده اولان
قوناغنه كلوب عظيم تدارك ومكمل قيوا ايله داود پاشا صحراسنه
نزول ودعا وثنا وجمله ايله وداع ايدوب اوردوى همايون طرفنه
روانه اولمشدر حق تعالى منصور ومظفر ايليه آمين وبونده ماه شعبان
المعظمك اون اوچنجى بازار ايرتسى كونى اوردوى همايون قاضيسى
فضيلتلو عبد الله ملا افندى حضرتلرى عزل برينه سابقا علائى قاضيسى
شانى زاده محمد صادق افندى مكه مكرمه پايه سيله اوردوى
همايون قاضيسى اولمشدر رتبه وزارتلغى توجيه اولمشدر
وبونده مكه مكرمه شريفى اولان شريف سرور ابن شريف مساعد
حضرتلرى دار بقايه رحلت ايلديكى خبرى ماه شعبان شريفك
اون بشنجى كونى دولت عليه يه نجابه ايله خبرلرى كلمشدر رحمه الله
برينه قرنداشلرى شريف غالب حضرتلرى شريف اولوب دولت
عليه دن خلع وقفطان وفروه سمور وكرك تحريرات ارسال بيورلمشدر
وبونده مدينه منوره ده كاتب سلطانى … اغا وفات ايدوب برينه
اوغلى … اغايه كاتب سلطانى خلعتى الباس وتوجيه پادشاهى
اولمشدر رحمه الله تعالى وبونده ماه مزبورده بغداد طرفنه نجه
سنه سى عظيم عالم مشهور سى ايله بغدادلى كلوب بغدادى …
عكسا … هم خنزير … تبعيت ايدوب بغدادده
… اسلام قليل اولمغله … طرفندن ضبط ايلمشلردر
بعده … پاشا … خان حضرتلرى … ده نجه
بالجمله محاربه ومقاتله وبنه اهل اسلام طرفندن اخذ اولمشدر
بعده مزبور … لرينى و … بينى … واوغلو بينى وسائر
اتباعلرينى … بايسرينى تحرير وبالجمله
اموال واشيالرينى طرف ميريدن ضبط ايلمشلردر

وبونده ماه شعبانك

97

٩٨

وبونده ماه شعبان المعظمك يكرمنجى بازار ايرتسى كونى تكميل مدت ايله
سابقا شيخ الاسلام محمد صالح افندى زاده احمد اسعد افندى حضرتلرى
عزل برينه سابقا مكه مكرمه پايه لى بيرى بك زاده محمد سعيد افندى
استانبول قاضيسى اولمشدر تاريخ ١٢٠٦ … يوم مزبورده سابقا
مكه مكرمه قاضيسى شيخ ملا افندى زاده محمد عطاء الله افندى استانبول
پايه سيله … همايون اولمشدر وبونده … ادرنه يكيشهر فنار
قضاسى توجيه اولنان امدى السيد عبد الرحمن افندى اثناء راهده وفات
ايدوب دورت آى اتمام اولوب برينه بيك ايكيوز ايكى سنه سى …
ايتمك اوزره … مدرس … السيد محمود افندى يه توجيه اولمشدر
خارج ٢٢ وبونده دار الحديث مدرسى … حافظ مصطفى افندى يه
بيك ايكيوز اوچ سنه سى محرم الحرام غره سندن ضبط ايتمك اوزره
غلطه قضاسى توجيه اولمشدر وعشاقى زاده السيد محمد سعيد افندى
دار الحديث مدرسى اولوب علما … سلسله لرى اولمشدر وبونده
سابق استانبول قاضيسى احمد اسعد افندى حضرتلرينه بكبازارى و … و
استانكوى قضالرى … توجيه اولنمشدر وبونده ماه شعبانك
يكرمى طقوزنجى چهارشنبه كونى كسوف واقع اولوب ساعت برده ٥٥
باشلنوب ساعت دورتده منجلى اولمشدر اوندن دورت اصبع قدر
اوندن ايكى اصبعى طولوب بقيه ايكى اصبعى قالمشدر

وقايع شهر رمضان المبارك لسنة اثنى ومائتين والف

بيك ايكيوز ايكى سنه سى ماه رمضان المبارك غره سى تكميل ثلثين
جمعه كونى اولمق اوزره ايكن پنجشنبه كيجه بعد صلوة العشاء
استانه عليه ده ديو اوغلو … سى … بر رجال ايكى نسا
استانبول قاضيسى حضورنده هلال رمضانى رؤيت ايلدكلرينه
شهادت وحكم اولنوب كيجه ساعت اوچ بچقده مناره لر ايقاد
قناديل مباركلرده اذان شريف اوقنوب بعض جوامعده تراويح
قلنوب ايرتسى پنجشنبه كونى صائم اولمشدر وبعض كيمسنه لر
خبرلرى اولميوب صباحلرينى … ويرمشلردر معتادلرى
… افطار دعوتلرى اولنوب شيخ الاسلام افندى حضرتلرينه
ورئيس العلما توفيق افندى حضرتلرينه وصدور كرام حضراتلرينه برر
ساعتلر ويرلمشدر … عظامك جمله سنك ساعتلرى
ومشايخ سلاطين … حضراتلرينك چوقلرى وعلميلرى
ويرلميوب … اولنمشدر واون … بشنجى كونى خرقه
سعادت زيارتى … بقوله اخراج اولنمشدر

كسوف

وقايع شهر شوال المكرم سنة اثنى ومائتين والف

بيك ايكيوز ايكى سنه سى ماه شوال المكرمك غره سى جمعه ايرتسى اولوب
اولكون معايده پادشاهى وجمله معايده ارباب دامنبوس شهريارى ايله
مشرف اولمشلردر بعد صلوة العيد يالى كوشكى ايرتسى كونى كلخانه
بدله شيخ الاسلام افندى وقائممقام حسن پاشا كاغدخانه ده اولوب
ايرتسى اسكى سراى بدلى بهاريه ده اولمشدر وبنه ماه مزبورك غره سندن
ترسانه دكز طرفنه ارسال اولنه جق چالوبه لره وضع اولنه جق عسكر
امر اولنوب عسكر وافره اخذ واغا قپوسى طرفندن بعض عسكرلريده
طمع خام دوشوب وافر فلوس اخذ اولندوغى ظاهره چيقوب ماه مزبورك
يكرمنجى كونى سكبان باشى اولان اغالى عزل بيته ازنكميد اغاسى
اولان اغالى سكبان باشى اولمشدر وبنه اوردوى همايونده
يكيچرى اغاسى عزل بيته اغا يكيچرى اغاسى اولمشدر وحاوخاسى
عزل بيته انورى افندى وچاوشباشى اولمشدر وكوچك تذكره جى بيوك
اولمشدر وبنه ليمنو بيكك اورنده ايكى اوج طوغ احسان
همايون اولوب دلى اورمان تنظيمنه مأمور بعده اسمعيل جانبنه
مأمور اولمشدر وبنه كاتب دفتردارى اسمعيل افندى عزل بيته خواجه
اولان حقى بيك افندى كاتب دفتردارى اولمشدر وبنه ماه مزبورك
كرمى بازار ايرتسى كونى فضلادن وعلمادن وصلحادن ومصنفيندن
[illegible] زاده افندى دار بقايه رحلت ايدوب سلطان محمد جامع شريفنده جمعيت
كبرا ايله نمازى ادا بعده [illegible] صوغوق قيو جامع شريفى مقبره سنده
[illegible] شيخ امين افندى يانينه دفن اولنمشدر رحمه الله تعالى
وبنه اولكون غلطه ويوده سى بكلى زاده اغانك وفات واحوالى اشياسى
طرف ميريدن [illegible] اولنمشدر بيته اغا اولوب بعده اوج كون
صكره اولو دخى عزل بيته اغا غلطه ويوده سى اولمشدر

وقايع شهر ذى القعدة الشريفه سنة اثنى ومائتين والف

بيك ايكيوز ايكى سنه سى ماه ذى القعدة الشريفه نك غره سى بازار كونى اولوب
ماه مزبورك اون [illegible] كونى سركاتب ابوبكر صدقى افندى يه موصل وسليمانيه
بيك ايكيوز اوج سنه سى جمادى الاولى غره سندن ضبط ايتمك اوزره قدس شريف
قضاسى توجيه اولنمشدر نمارجه ٩٩ وبنه موصل دن باسورودى زاده
محمود افندى يه ١٢٠٣ سنه سى ربيع الاول غره سندن ضبط ايتمك اوزره حلب شهبا
توجيه اولنمشدر نمارجه ٧٣ وبنه دار الحديث سليمانيه دن [illegible] زاده
السيد محمد سعيد يه ٢٠٢ سنه سى ربيع الاخر غره سندن ضبط ايتمك اوزره
سلانيك قضاسى توجيه اولنمشدر نمارجه ٧٢ بعده سنه لرى اولوب
دار الحديث [illegible] درسعام حافظ ابراهيم افندى كلشدر وعلى مراتبهم سنه لرى اولمشدر
نمارجه ٧٢

وبنه

وبنه ماه ذى القعدة الشريفه ده ودين قارشوسنده لازارات قلعه سى وحسن
قلعه سى وفوتنك باغچه سى وسكسان دورت جبخانه عربه لر راخزى ماه مزبورك اون برنجى
كونى استانه عليه ورود بايتشرايدى ما بودفعه ماه مزبورك اون اوچنجى
اون اوچنجى كونى اولان ظهور اتك تفاصيلى بوكه سرعسكر وودين حسن پاشا كه
ملك محمد پاشانك كتخدا لغندن سفرك ظهورى اثناسنده وزارت ويرلمشيدى
ماشاء الله تعالى غايت عاقل وشجيع وصالح واخبار ذات عالى اولوب اسفار
سابقه نك جمله سنده بولنديغندن بشقه سكنز اوج تاريخنده موره نك
بچه بدكفاردن خلاصنه سبب اولديغى جمله موره ليلر خبر وير لر اوديله بر مجرب
احوال عالم پير وزير اولمغله تخمينا اون بش بيكدن زياده مقدارى واكثرى سوارى
عسكر ايله قارشو قلعه سنه واندن چرنيچ ديدكلرى قصبه يه عزيمت ايتمشيدى
چرنيچ قارشوسنده واقع فتح الاسلام اولان مصطفى پاشا صادر اولان فرمان
موجبنجه تكه ديدكلرى محله اوردوى همايوندن كوندريلان باليمز طوپلرى
چقاروب ارسوه پلنقستنه حواله ايتمكله ارشوه ده اولان كفار
لزارته ديدكلرى محله فرار ايتمكله سرعسكر پاشا دخى عسكرينى ايكى قول
ايدوب طاغدن وساحلدن هجوم ايلدكده لزارته ده موجود اولان
فئهٔ مشركين تقيد فرار ده او محلده عسكر اسلام مردانه حمله ايدوب
اسير اولان دورتيوز مقدارى كفاردن ماعداسى قليجدن كچوب فرار
ايدنلر ياره لولرى اقل قليل اولوب اون اوچ عدد اعلى طوپ واون عدد
جبخانه عربه لرى الندوب اوردوى همايونه ارسال اولنوب بعده برطراق
پلنقستنه دخى ضبط اولنوب بعده سرعسكر پاشا مهاديه اوزرينه هجوم ايدوب
حق تعالى حضرتلرى منصور ومظفر ايليه امين يا نرنده بيكرمى بيش مقدارى عسكر
اسلام اولمق كركدر انشاء الله تعالى منهزم مهادينك فتحى خبرى ورود ايدر
وبنه لزارته نك تسخيرندن صكره اون ايكى طبيه لى محافظه ايتلك
ديدكلرى پلنقه لى تسخير ايدوب وافر طوپ واسير النوب بقيه لرى
جان برهنه اولمشدر ولله الحمد والمنة بعده مهاديه اوزرينه عزيمت ايتمشدر
وبنه ماه مزبورك اون سكزنجى چهارشنبه كونى اوردوى همايون فتح الاسلام
عزيمت ايدوب لواء شريف ودينده ابقا اولنمشدر واوچيوز اللى
مقدارى دلى باشى ايله عزيمت وورود ايدوب ترسانه عامره يه
وضع اولنمشدر واكثريسى لوده اوردوى همايونده اون بش بيكمى محلده
بيك بر عدد صلوة تنجيه قرائت اولنمقده در حق تعالى نبول ونصرت عظيمه
ومنصور ومظفر ايليه امين ١٢٠٥ دعشته وبنه ماه مزبورك اون برنجى
چهارشنبه كونى اسما سلطان عمزتوى دار بقايه رحلت ايدوب بالجمله
رجال دولت وشيخ الاسلام افندى وقائممقام پاشا ارباب طاقم ايله بابعالى كوشكندن
صندله الينوب وضع وحضرت خالد عليه نمازى ادا بعده عالى جناب محسن زاده
محمد پاشانك تربه سنده دفن اولنمشدر رحمه الله تعالى امين

نفي و اعدامي

حكيم مدرسه سي

سعيد وقپوجو قداري نفي

بعده بالجمله سيف مرحومك سرايني تمهير ايدوب اموال واشيالري
تجسس اولندقده مصرلي اولان الحاج عثمان افنديك مدرسه سني
حك وفرونه وضع وسيف دن كتخدالري حليم افنديك قپوجو قداري
سعيد آغا ومصرلي فرنلي دمتري ايله فرونه حبس واخباتلري
ظاهر اولدقده بالجمله اموال واشيالريني وما لكانه لريني اوزلرندن
رفع ومعروف عثمان افنديك بري حك وبو عمه اطه يه نفي بولره دريايه
دوشمش ديو تواتر اولوب وقپوجو قداري سعيد آغا صوغوجاقه
نفي وصرافزاده دمتري لي باب همايونده قتل اولنمشيدر ودرگاه
فرنداشي فرونده اثنا اولمشدر ويشه بوندن اقدم سرعسكر
حضرتلري مهاديه بوغازينك فتحنه اقدام اوزره اولديغي اشعار اولنمشيدي
بعونه تعالى ماه ذي القعده نك يكرمي دوردنجي كوني مهاديه
بوغازنده واقع صاغ قول پلنقه سي فتح اولنوب انجق پلنقه
مذكوره غايت متين قلعه مانندي بر محل ومتين اولديغندن
اوج كون محاصره ايدلدقدن صكره پلنقه مذكوره جبالدن اوس
طوپلري اخراج وطوپ محاربه سنه ابتدار اولندقده باش جنرال
دائره خمپره ايله مقتول اولديغندن كفار خاكساره پريشان ومتردد
عارض اولديغي طوپلريني و پياده وسوارسي اولوب متردد
قرار ايلديكنه بناء على ذلك سرعسكر مشار اليه متردس عزيمت
وبو قازاغزي بربريني كوزه درمنصد طابيه لرو جرح قلكلر
وسرانه وخندقلرده نهايه ثبات وبرلمش اولديغي معاينه
برله عسكر اسلام كفاري تعقيب و مهاديه قلعه سندن نابدرو
جنكه مبادرت ايلدكلري اجلدن سرعسكر مشار اليه خوف واردندن
بتشوب امداد واعانه ايده رك كفارك تيمورلي بجار قلعه سنه
واقع اولان جنكه حصار جق جنكندن بروا اولديغي عيانيدر
ودل دلسرا وكلي نهايه ايدوب وسرعسكر مشار اليه مهاديه قلعه
ايكي ساعت ايلدوب واروب كفار سمت ادباره فرار ايلمشلريله
مهاديه قلعه سنه دخول ايمون عودت ايلديكي وكفره و بجره لر
مهاديه نك پيشكاهنه كاكبرد هارلرو منصد پلنقه لر ايله برقلعه
متينه وكرو طرفنه لمراقدن ممتنع بر پلنقه انشا ايله مهاديه
قصبه سني ايكيسنك ارا سنه كتورمش اولديغي وجنود موحدين
زغاير متنوعه ومال غنايم ايله مغتنم اولمشلر ايدوكي خبري ماه
مرقومك يكرمي سكزنجي كوني سرعسكر مشار اليه طرفندن اوردوي همايونه
توارد ايدوب طوپ شنلكلري ايله اظهار سرور وشادماني اولنمشيدر

قتل صراف دمتري

فتح بوغاز مهاديه

قتل باش جنرال

مال غنايم

فتح اق پلنقه

يوميه تشكيل تحرير اولنمشيدي ماه ذي القعده الشريفه نك
يكرمي سكزنجي كوني مهاديه بوغازندن طرفيني كوه وشهرو اشكال
هندسيه ايله متانت وبرلمش اق پلنقه لي قارشو سنده مخالد
خرد جبله طوپ استعدادي و ارالقي ارالقي بورويشه صونلرله
اوج كون محاصره وبالاخره تسخير ايلدكدن صكره كفارك
بنيادنبا تلري متزلزل امركاه اولهرق سمت ادباره كريزان
وجنود نصرت موعود دخي في دوات اولوب رسيده سماجبال
ايله انتها آره لرنده صور غريبه ايله تحكيم اولنمش برقاج عدد
پلنقه وطبان قله لري لوث وجنود خبائث نمود كفاردن
تخليه وتطهير ايده رك مهاديه يه مرور واوج سمت ايلروه
تيمورلي بجار قلعه سيله مردانه و غيورانه محاربه يه صرف
مقدور برله فتح واكثر كفره وبجره لي نتفره تيغ ابداردن
امرار وايصال دركات دار البواره ومهاديه لحد دخي سمت
جزيره ممالك حضرت پادشاه كرامت مدار ايتمكله لا يعد
ولا يحصي كنزلكات وغلال وانواع زخاير واشياء سائره
ايله عساكر اسلام مغتنم ومقتضي المرام اولدقلري خبر بهجت
اثري وبوندن بوندن اقدم كفار خاكسارك ردن اخذ اردن دن
اهلك پلنقه سي تحصن واقع اولوب برهفته مقداري حصر
وتضييق ايله فتحي ممكن اولمياندن اين دخي مهرش پاشا معرضي
وبالتخصيص اعلام مقرلري عزيمت وهمتيله بالاستيمان
تسخيره دروننه متحصن بيوزدن متجاوز كفره راي
بيوب بجه لو طرفنه تسيير ووافر تفنك وبرقاج عدد
طوپ اخذ اولنديغي پاي دخي اوردوي همايونه توارد ايتمكله
جمله امت محمد مسرور اولديلر فلله الحمد والمنه والحالة هذه اوردوي
همايون لوازنه صحراسنه طونه دن عبور ايتمكله
محللرواوك متريسي وكاركيرد بيار ودرولي فتح اولنان
خانه وكنيسالر وجانب باري ووراسي طمپاو پلنقه لر
وبه مبني تولا مهاديه قصبه سي عودت عنايت باري ايله تسخير
اولنوب حقيقتا صحرا لري منصور ومظفر ايليه اميش وش ماه
ذي الحجه نك بشنجي كوني ممشي بات زمونه بش الثي ساعت
محلره قالاه صرصرت رعايا سنك سركرده سي اولوب بجه لو

فتح اهلك

زحضور جونام ملاقات

نجمه لو طرفندن قپودانلق اعلی واعتبار ایله اهل اسلامه
فتح چوق بشارت ایتمش اولان قوجه نام لعینی محاربهٔ عظیمه ایله
حیا اخذ وحدودن افزون کفار خذلان شعاری قهر وتدمیر ومفقود
قوجه ایله الی التی عدد دللری اوردوی همایونه بعث وتسییر ایلدیکندن شاه
پاشا موما الیهه رتبهٔ رفیعهٔ وزارت احسان ومشهور قوجه قپوسی
اولان صرب رعایاسیله عاصی کافرلری غراب وتاراج قلندیغی والیوم
سرعسکر پاشا حضرتلری اوردوسیله مهادیه پیشگاهنده مقیم اولوب
معیتنده اولان چرخه جی چرکس حسن پاشا حضرتلری اون بیك مقداری سواری
ایله سمتنه طوغری چاپول وحمالک دشمنی پازده [illegible] ایلمکه اوزره
تعیین وارسال اولنمشدر حق تعالی [illegible] ایلیه آمین

وقایع شهر ذی الحجة الشریفه سنه اثنی ومایتین والف

بیك ایکیوز ایکی سنهسی ماه ذی الحجة الشریفه غرهسی [illegible] اولوب
مبارکده اناطولی طرفلرندن قرمان قپوبولی و روان قپوبولی عید اضحیهدن [illegible]
مقدم کلوب اسکدار صحراسنده اوطاق [illegible] اسلامبوله [illegible] جمله
قرمان قپوبولری اوچر دور [illegible] اوچر اوچر اولوب [illegible]
طرفندن کلان قپوبولری جلیلری قرمانک [illegible]
رؤیت ایلدکلرنده غنملرینی [illegible] اکمک ولحم
غنمی بشی التی غروشه فروخت ایلدیلر [illegible]
قربان کسمدی وبو ماه ذی الحجهنک [illegible] مهادیه نک فتحی خبری
دولت علیهیه ورود وفرمان عالی ایله [illegible] مهادیه
وحصارلرندن اوچ کون [illegible] سنه [illegible] ذبح قربانلر
مزبورک اون بر [illegible] جمعه کونی [illegible]
ویالی کوشکنده اجرای [illegible] اولوب
بعده صلوة الجمعه بالی کوشکنه تشریف واوردوی همایوندن ارسال
اولنان اون عدد [illegible] طوپلر وسکز عربه جبخانه واکیوزدن
متجاوز اسیر کلوب حضور همایونده [illegible] طوپلری سرای بورنده
وضع واسیرلری ترسانهٔ عامره یه وضع زندان اولنمشدر [illegible]
واکن [illegible] چوق [illegible] رایج [illegible]

حضرت عبد الحمید خان عدالت انتساب
خلقك ابتمسون [illegible] زکیاب
فتح ونصرت در رفقا اقبال ودولت در رکاب
اولمه دائم قوتنا [illegible] فیضیاب
اولدی شمدی [illegible] نصرتندن دخی چوق فتح باب
ملکت اعدایی [illegible] باب باب
فتح ونصرت [illegible] اولدی [illegible] کامیاب

شهریار مکرمت پرور خدیو [illegible]
دمبدم مرآت اقبالك جلا ایلوب
بو یله دردائم دعای عمری [illegible]
دولت واعزاز ایله تخت جلوسندن برو
[illegible] ظهور اولدی جمله دن
[illegible] بویله [illegible]
بانی [illegible] قرآندن

بنده مرآوزه منجی [illegible] کره [illegible]		حضر الذن کوساقیء حیات ابجدم آب
شوقله بر مصرع [illegible] انشا ایلوب		خالما ربابٔ نظم [illegible] ورنده بیغ وتاب
ناشدا بو [illegible]		شبهه سز اولدی دعاسی [illegible] مستجاب
هاتف غیبی دن استغفار ایدیجه [illegible]		ویردی بو مغفور [illegible] جواب [illegible]
دوشدی برمصرعله بر تاریخ ملهم بالصواب
ایکی عیدی بردن ایتدی پادشاه جم مآب

١٢٠٤

وبو ماه ذی الحجة الشریفهنک یکرمی دوردنجی پنجشنبه کونی قائممقام
حسن پاشا قائممقاملقدن عزل بر [illegible] دفتردار وکتخدای صدر اعظمی
خزینه جلیلهدن استخدام اولنان ابراهیم پاشا قرنداشی اوچ طوغ ایله
قائممقام نصب اولنوب کشت وگذار بعده بوغاز حصار حصارلری اولانلری [illegible]
الملاح مصطفی پاشا حضرتلری رکابی قائممقامی المشیر رحمه الله تعالی
هرحالده موفق بالخیر ایلیه آمین ودنی قائممقام معزول مزبور حسن پاشا
حضرتلری اولکون بو [illegible] تبدیل وار [illegible] مهوه لر
[illegible] بالی کوشکنده خبر [illegible] واصل اولوب [illegible] عودت
بالی کوشکندن اسبنه سوار و [illegible] سنده اولا [illegible] روانه اولمشدر
وبو دفعه توفیق الهی و دلالت حضرت [illegible] ایله مهادیه
بوغازی ونیجه صعب المرور [illegible] ومهادیه قلعه سی داخل [illegible]
تسخیر اولدیغی بوندن اقدم بالاده بشیر اولنمشیدی بو دفعه چرکس پاشا
سواریان وواسطه سرعسکر پاشا حضرتلری سواری وپیاده [illegible]
ایله دشمن اوزرینه تحریك زمام عزیمت ایلدکلرنده مهادیه [illegible]
سکز اون ساعت ایلرو [illegible] بوغازندن اوزرنده اصل کبار اوردوی
منحوسنه محاربه بر صورتیله نصیبه [illegible] نصرت ارتسام وارد ورود [illegible]
[illegible] طوپ دشمن [illegible] استحکام ایدوب
[illegible] اوردوی عزیمت بوك دخی [illegible] وبیتری
دره او [illegible] بیچه [illegible] ونجیه [illegible]
اسلامیان اولا [illegible] صعبوده [illegible] مسخره وقنطره
تیغ خونریز غزات موحدیندن کذران ایدن عسکر مقهوره سنی [illegible]
وبو دفعه دخی [illegible] اولا [illegible] مظهر اوله مدنی
حالده فیما بعد [illegible] اولدیغی جهات
باشلرینه [illegible] اولاجغی جهات ایدکی [illegible]
قوتی صرف ومحاربهٔ شدیده به [illegible] ومنهزم اولوب [illegible]
مقداری طرفین [illegible] طوپ [illegible] مبارزت وجانب اسلامیانه
متعاقبا الف [illegible] کفار [illegible] شعار [illegible]
اولوب جنود [illegible] اسیر [illegible] اولمکه

ایلمکه نیت ایلمشیکن کیجه ساعت الثنی کفره وفجره هرکز صبر وقرار ده
استوار اوله مدقلرندن رهنورد وسمت ادبار اولدقلری اولیاتن ده
کرفت اولان دللرک تقریرلرندن معلوم اولدقده شجعان دین مبین
وضیغ نکشان سعادت تقربت ورالرندن تخفیف وسل سیف رستمانه
ایله قهر وتذلیل تمکن اولدقلری خبر بهجت اثر ماه ذی الحجة الشریفه‌نک
یکرمنجی کونی اوردوی همایونه ورود املقله طرف طرف طوب شنلکلری ایله اظهار
وشادمانی وسرور وسجدۀ شکر وحمد تمام ایله ایفای لوازم دعایه
سعی موفور اولندیغی بیانیله خاصه بو مجد قیر اولسون حق تعالی هر حالده منصور
ومظفر ایلیه آمین وبو نصرت عظمیه یه نمجه تاریخلر یاپلمشدر علی الخصوص
[illegible] اوردوی همایون دناثی سنبل زاده وهبی افندینک تاریخی در تابع

افندی وهبی زاده [illegible]

حضرت پادشه جم حشم دوراتنک خشمنه مظهر اولوب بولدی بلاسن نمجه
نقض عهد ایتمه‌یکل جزیه‌یی بیلردکنیلر اولشهلیلیه بو قتولنده غراسن نمجه
باسبالی اولمز رضی [illegible] اجلالتنه جرمی عفو ایله جیلالتنه رضاسن نمجه
عبث اقچه‌ده کلن مژده بودر دولتکیم جزیه نامیله ویرور قانی بهاسن نمجه
بز کیوب جامۀ نو عید دوبالا اینزکده یأس ایله کیدی عیدوم پاپلیاسن نمجه
کله کله شکن ضربی ایله سرکردان [illegible] شهری طاشدن طاشه اوزره قفاسن نمجه
ارادیلری قضای نوله حکم اولسون [illegible] حکم شاهی به ویرن جمله قضاسن نمجه
عملندن نوریلوب ملکی خرابات اولدی [illegible] دولتک ضربته اوغرادی اساسن نمجه
بقلوب کندی غزا اتک بوروش قوتنده کوربجک قلعه‌سنک قلع بناسن نمجه
ویرکن طونمه‌لر وهمی ایله ایتدی فرار [illegible] اردنه یاقوری قهم ایتدی ولاسن نمجه
ویردی سرحدلرنی حدنی بیلدی شهدی طرفه لمیشدک [illegible] اسن نمجه
حی تحوتله طولوشیشه [illegible] تمجید [illegible] نه سی کهری بره آتدی هباسن نمجه
لیالتوب قوتنه ویرمیجک جنکه جوازه بابا [illegible] شک باشده چالمدی عصاسن نمجه
شهری ناچار ندا مثله کنا هن سویلر [illegible] روما سحننده بولوب [illegible] باباسن نمجه
ذن مسقوله برایش بابری صالوردی تا مردک کوردی خیکارلرینی بیلدی عطاسن نمجه
اوغراری زنکه بوبا لردثاو تا غمزی عجبه [illegible] بنجه منظر بوزینک قاره بویاسن نمجه
لهلولر اولسه علیهمنده سزا زجرا له [illegible] اخلاص اتمدی بعض قراسن نمجه
بندۀ ارا ده دلم درمی جهانده عجبا [illegible] قیسو شد ایله کوردرکن اسراسن نمجه
آتش قهر ایله صولرک قوربه قالری نمی [illegible] تاریخ عیشک بوله جراسکی نماسن نمجه

محکوم

نجز

مجتما انسون صونویجامه بحکار یسن [illegible] غری چکسون باشنه کهنه بلاسن نمجه
چشم اقلرله طوناسون جفرو یتانوسی [illegible] خجلتدن چاله چرچونکه وراسن نمجه
ریخ اقرمکی زحمته بوقیدر چاره [illegible] درد نک بولمدی بیدرلو دواسن نمجه
بوغازی کردی اله خاک کرنیان ایلرنده حاصلی قورتاره مز غیری بقاسن نمجه
یکی مصرعله دو تاریخ مجوهر یازدم [illegible] وهبیا بولدیغی دملرده خراسن نمجه

یقاسن الدی همچو سله بوغازی عسکر
بوغازین ویردی آله کسدی صداسن نمجه

[illegible]

ونیته یوندن اقدم نمجه کفره سنک سوکا اوردوسی بودنه مسهل صعاب
اولان جنابه مسبب الاسبابک دلائل توفیقات سبحانیه ووسائل عنایات
صمدانیه سیله منهزم ویریشان اولدیغی مشعر بالاده تحریر اولنمش ایدی
انجق بو عنایت عظمی وموهبۀ کبرانک تفاصیلی بو درکه مهادیه فتحدن
صکره نمجه قرالی دواعی کبر ونخوت ایله اللی بیکدن متجاوز پیاده
وسواری نمچولی قلعته وسولتات تعبیر ایلدکلری عسکر مخذولنی جمع
وایکی بچوق ساعت مسافه‌سی اولان برطاغ برطاعه واریجه عریض
وعمیق خندقلر وشرانپولر ایله محافظه متریس حفر وصاغ وصولنه پلنکاه
ودورالرنه واراقدم واقع اولان پشته‌لر اوزرلرینه محل محل متعدد
ویریرتشه ملاصق ومتناظر وهجوم حضرت دیکرینک وقایه ایدر مقراص
وادراشکال هندسیه غریبه وقواعد معماریه عجیبه اوزره مصنع
طابیه‌لر انشا وتنظیم وچرخچیلکلر ونیجه کونه حصانت ایله تقویه
وتحکیم وایکیوز التمشدن متجاوز انواع طوب وضع وبالنفس
قرال بدفعال دخی وراء عسکرده قرار ایدوب تمام آلرماده دشمنی
دشمنلکنی ظهوره کتوروب ووارقوتنی بازوی برکتورمکله مقدما
ودین وحالا مهادیه جانبی سرعسکری حسن پاشا وچرکس حسن پاشا
حضراتی وسائر پیاده وسواری عساکر دریا خروش ایله اشبو قرال
اوردوسی‌ها رشوشنده نصب خیام نصرت برله اسکراو تزکوندن
متجاوز لیل ونهار طرفیندن اشتعال نوائر طوب وتفنک واعمال
ادوات حرب وجنک ایله چرخلر وطوب محاربه‌لری وآره لق
آره لق آتلو وپیاده عسکری بربرینه قاریشوب جقوب بازار کارزارده
متاع جان وباش دادوستد اولنوب آخر کار دشمنک جمعیت

ومتانتنه باقلعه‌يه دق مستعلياً بالله تعالى يورويش اولنمغه قرار ويرلمكده ناشى
كفار خاكسار بوتدبيردن خبردار اولوب جانب اسلامه صالدرديقى يوروش اولنه‌جق
ماه ذى الحجه شريفه‌نك يكرمنجى بازار كونيك كيجه‌سى نصف شبده دشمن دوسمت
لرادن وار اولدقلرى لدى الاخبار ظهور صبح ايله هجوم مردانه‌يه منتظرين
اولان مجاهدين دين وارلرندن حركت واوردوى كفاره اوج سمتدن و بلش
شهرنه برساعت محلده تعقيب وتدميرايدركن شهر مزبوره صوقوب
دوست طرفندن آتش القا ايله وافر كفار محترق اولدرق وخرفج ايله بلنلرى
قلعه‌يه كيرركن متقدم محاربه‌لرده وكركه اثناى تعقيبده نهب وقتل
وتدمير اولنانلر ومحترق تاردنيا اولانلردن مشركينك سكزاوندنكى متجاوز
اولديغنى ماعدا بش اتى طوپ وجبه‌خانه عربه‌لرى اخذ وكرفت وجيه جادلرى
شوالتمش بيكدن متجاوز نسوان وصبيان سبى واسترقاق اولندقدن صكره
طونه ساحل كشادينه مأمور اولوب بواثناده وزارت ويرلمش
دخى يانيجوه جانبنه اولديغى قريب اولان باقرمعدنلرى والمانيه اولانلر
بلنقه‌لى ضبط وبلغراده شامور آنقرلى حاجى عمرى پاشا ماكلا ايله مرور
ايدوب كفره سفر مكارانلطرندن دخى فرارلريله طاشقه بوغازنده اولان
طيراق قلعه‌لرينه ويانيجوه قلعه‌سنى فتح وتسخير ايلديكلرى طلرندطونه
بلغراده وار نجه‌كليا مفتوح وكشاده اولديغى واسبوعيش ويانيجوه
سيملرنده دست غزاتم كيرن اسراى كثيره‌دن ماعدا انواع حيوانات
واغتنام اولنان اشياء سائره حدوحصردن افزون ايدوكى وبونجمله
مرادلرين ظهورايدن فتوحات عظيمه مجرد عنايت عليه حضرت خير الناصرين
اولديغى ظاهر ايدوكى بيانيه نامه بوصرت جليله‌يه تحرير اولندى
انشاء الله [illegible] ويننده ماه ذى الحجه شريفه‌نك يكرمى التنجى
جهارشنبه كونى [illegible] ناطولى پايه‌لى طرسوسى مصطفى افندى دار بقايه
رحلت ايلمشدر رحمة الله ويننده نوبهار [illegible] مرحوم مشار اليهك
ارپه‌لغى اولان [illegible] شيخ الاسلام افندى حضرتلرينه [illegible] المعلوب
وانيوز [illegible] حصارى حاوفتوى امينى ابراهيم افندى حضرتلرينه وكسولى
غلطه‌دن معزول [illegible] محمد افندى‌يه ويننده [illegible] كامل محمود پاشا
[illegible] منصب اولوب [illegible] ارپه‌لغيله تقاعد ايلمشدر
[illegible] زاده كلوب [illegible] اولنمشدر ويننده [illegible]
[illegible] دار بقايه رحلت ايلديكى خبرى ماه مزبورده [illegible]
اموال واشيا [illegible] ماه مزبورك [illegible]
[illegible] قزلجالى نام كمزه‌يله [illegible]
ايكن چقروب سراى عبدالله‌ده بوشنه [illegible] قتل اولنمشدر ماه شهر سنة مزبور

١٠٣

وتاريخ شهر محرم الحرام سنة ثلث ومائتين والف

بيك ايكيوز اوج سنه‌سى ماه محرم الحرامك غره‌سى چهارشنبه كونى
اولوب اطراف واكنافده شايع اولان بر تاريخ ويرلوب جمله‌دن برى بودر كه
بشرى بفتح مبين مؤيد ٭ تاريخ عام ظهور محمد ٭
بو تاريخ جديد سربوابين دركاه عالى [illegible] ابراهيم بك افنديك اولوب
تخليق خطايله تحرير وعنايت اعلا [illegible] ايدردوب شوكتلو افندمز حضرتلرينه
ويرمشدر حق سبحانه وتعالى حضرتلرى جمله‌يه ميمون ومبارك ايليه آمين
ويننده بوندن اقدم شوكتلو عظمتلو مهابتلو قدرتلو پادشاه مروى زمين
خلوا الله خلافته الى يوم الدين افندمز حضرتلرينك طرفندن اولان سفرهمايونلرى
ايچون تجهيز عساكر وارسال وتعظيم محاربه ومقاتله ودول [illegible] قلعه‌لر وبلنقه‌لر
وشهرلر اخذ وغزا اولنمق ايچون شيخ الاسلام سماحتلو السيد محمد كامل
افندى حضرتلرينك ويردكلرى فتواى شريفه صورتيدركه تحرير اولندى
غزا ايچون ويريلان صورت فتوا عبارت شريفه
سلطان الاسلام والمسلمين خلدت خلافته الى يوم الدين افندمز سلطان
عبد الحميد خان حضرتلرى بودفعه وافعالان جهاد ايچون طرف
باهر الشرفلرندن عساكر اسلاميه تجهيز وارسال بيوروب قلاع
دار الحربدن برقاچ قلعه‌لى فتح ايتمكلريله من جهز غازيا
فى سبيل الله فقد غزا حديث شريفى منطوقنجه غزالرى متحقق
اولوب حصه‌لرده غازى اولمقلق امر مشروع ومستحسن اولور مى
بيان بيوريله الجواب الله اعلم اولور
كتبه الفقير السيد محمد كامل عفى عنه

ويننده فتواى شريفه موجبنجه فرمان عالى بياض اوزره تحرير اولنان صورتيدر
بانيم [illegible] ونفيس فضيلتلو افندى ... يارى عون عنايت بارى
بيدركاه جنود كردكارى ايله ما لقد نصركم الله فى مواطن كثيرة
مهنيته ونمايان اولان نسيم فوز ونصرت لواء ظفر التواى جنود
موحدينى تحريك ايتمكله اعداى دين اولان نمچه كفره‌سنك مشاقات
مماكلرندن لازارتيه وسهاديه وشبش شهرك وسائر متعدد بلنقه‌لر
براوردهٔ قبضهٔ تسخير اولوب غزاة ومجاهدين موحدين الطاف
الهيه‌دن ٭ ووعدكم الله مغانم كثيرة تأخذونها ٭ نعم جليله شيدت
نسيم واغتنام ايلدكلرى اخبار مسرت آثارى حالا دولتلو سردار اكرم
حضرتلرى طرفندن پى‌درپى ورود ايدوب جناب خير الناصرين
قلوب كافهٔ عباد اللهى نائل كنجينهٔ حبور وسرور ايلدكى فحمداً ثم حمداً
اونه‌دن بر وبو مقوله فتوحات عظيمه‌يه موفق اولان

ملوك سالفه‌نك اسامئ سامیه‌لری منابر و محافلده ذکر و صفیله
توصیف اولنمق شرعاً و عقلاً قوانین مستحسنه‌دن اولوب
و بو دفعه دخی حول و قوه خدای بیچون ایله وقوع بولان متعدد
فتوحات جلیله‌نک الی آخر الایام تذکیره وسیله اولمق ایچون
نام نامی حضرت خلافتپناهی جمیع جوامع و مساجدک منابر
و محافلنده وصف شریف غزا ایله توصیف و تلقیبی شرعاً جائز
اولدیغنی مبین فضیلتلو سیما حلولو شیخ الاسلام افندی حضرتلری
طرفلرندن فتوای شریفه ویرلمکله ایمدی اسلامبولده واقع بالجمله
جوامع و مساجدک ائمه و خطیبلرینی حضورکزه احضار و بر موجب
فتوای شریفه شرف یافته صدور اولان خط همایون شوکتمقرون
منطوقنجه هر بری جامع و مسجدلرینک منابر و محافلنده اسم
سامی حضرت خلافتپناهی هر بار براورده زبان یاد و تذکار ایتدکجه
وصف غزا ایله توصیف و تلقیبه مواظبت ایلملرینی محکم تنبیه
و تأکید ایلیه‌سز دیو [illegible]
و اطراف و اکنافده قضالره و شهرلره و قصبه‌لره تحلیه فرمانلری ارسال
اولنمشدر [illegible] جمعه کونی [illegible] حضرت خالد رضی الله عنه
حضرتلرینک جامع شریفلرنده اولوب امام اول شهریاری [illegible]
اولوب امام اول مزبور خطبه‌یه عرف و اوت ایله منبره عروج بعد الخطبه
غازی اولوب [illegible] حضور همایونده اولان شهزادکان افندیلر حضرتلری
تبریک بعده [illegible] سلحدار آغا و [illegible] افندی و [illegible]
الشریف آغاسی و خزینه‌دار آغا و سائر آغوات بالجمله [illegible] شهریاری
ایله مشرف [illegible] تبریک غزا ایلمشلردر حق سبحانه و تعالی حضرتلری [illegible]
[illegible] المشرق و [illegible] منصور و مظفر ایلیه آمین بحرمة طه و یس
و بیننه [illegible] جمعه ایرتسی کونی شوکتلو [illegible] حضرتلری شیخ الاسلام افندی
حضرتلرینه باخط همایون [illegible] سلیم پاشا حضرتلرینک [illegible] احسانات
همایونلری اولوب [illegible] امداد النبی
[illegible] کونی سعادتلو [illegible] امام [illegible]
[illegible] زاده افندی‌یه باخط همایون
[illegible] افندی‌یه [illegible] اعتبارلری
خاصه اعتبارلری و امام ثانی شهریاری افندی‌یه موصله
احسان همایون اولنمشدر [illegible] فتوحات خبرلری
[illegible] اولنمشدر [illegible] عظیم [illegible]
[illegible] الحمد لله [illegible] شنلک [illegible]
[illegible] افندی‌یه [illegible] شوکت
قلعه‌سی قضاسی [illegible] دونتماسی مسقوده دونتماسیله
مسقوکنزه‌سی [illegible] بحر القرم شوکت دونتماسی غالب اولوب مسقو
[illegible] مقابله و محاربه عظیم شوکت دونتماسی [illegible]

دونتماسنه‌ن تمشی ایکی پاره طوب چکر بر قطعه کمرلو تمی اخذ و بنه بر کمی دوز
پاره طوب چکر دوز قطعه [illegible] ایله بر قطعه طو تبانلرنی اخذ و بنه
تمشی ایکی پاره طوب چکر بر قطعه قلیو تمی غرق و بقیه مسقو سفینه‌لری
منهزماً صالقم صچاق ترسانه‌سینه قرار و بنه قره سی طرفندن دخی
قلانطه قلعه‌سینده شهرینی اموال و اشیاسیله شوکت قرالی طرفندن ضبط
و بو مسقوده استخلاص ایدوب الحاله هذه شمرو مسقوک تحتگاهی
اولان [illegible] بول اوزرینه [illegible] بوده عزیمت و صورت غالبیت اوزره
اولدیغی شوکت قرالی طرفندن دوست علیه طرفنه قرال مزبورک شکرنامه‌سی
ورود و شوکت بالیوزی دوست علیه طرفلرینه قرال مزبورک نامه‌سنی و روپ
پادشاه ماینا [illegible] شوکت بالیوزینه [illegible]
[illegible] و بالیوزک عالینه [illegible]
[illegible] و ترجمانه ایکی بیک [illegible] و شوکت قرالیزده [illegible] خنجر و [illegible]
احسان همایون او [illegible] مسقو [illegible] اولمشدر [illegible]
[illegible] اوزو قلعه‌سنی محاصره [illegible]
اسلام [illegible] دوازده [illegible] عساکر اسلام
هجوم [illegible] نصرت عظیم عودت
بعده اوزو [illegible] مسقو طرفنه [illegible]
[illegible] مسقو [illegible] آغاسنی و [illegible]
پاره [illegible] اسلامی [illegible]
و بیننه ماه مزبورک [illegible] پاره [illegible] طرفندن ایکی عدد چاتویه و غازه
[illegible] پاشا [illegible]
اوترلیه عظیم [illegible] و مزبور چاتویه [illegible]
قرار و میداندان مزبورلره ترتیب [illegible] بعده [illegible]
مزبور چاتویه‌لر و بعضی بریج عدد چاتویه‌لر دخی حاضر اولوب [illegible]
[illegible] دونتمای همایونه [illegible] و بیننه ماه مزبورک [illegible]
[illegible] فاتحه‌خوان [illegible] پاشا [illegible] شوکتلو [illegible]
طرفنه همایونلرندن ایکی بیک التون احسان همایون اولنوب [illegible]
قوناغندن [illegible] مهترخانه‌سنی [illegible] مهترخانه‌سنی
چالدرق [illegible] قوناغلرندن الای ایله داود پاشا
صحراسنه اندن ادرنه طرفنه روانه اولمشلردر و بیننه ماه مزبورده
کمرکر [illegible] و سائر [illegible] جبلی [illegible] باجمله اصحاب سهام اولان
رجال و نسوان جبل [illegible] بالایه [illegible] اولنوب
حصول [illegible] کوره [illegible] اولنری

وبو سنه بوندن اقدم بعض خیر میسرلر و فتح و فتوحات و توجهلرنده بعض
علما و رجال و کبار و شعراء انواع شعرلر و تاریخلر و بر بلوشو کتلوا تقدیم خبرلر
کمال مرتبه سرورلرندن بعض طلبهٔ کرامه ملازمتلر و بعض مستحقینه رد شکر ملازمتلر
اعطا اولنمسی ایچون امر و خط همایونلر ورود و شیخ الاسلام سلم السلام افندی
حضرتلری ترتیبلر اوزره واقع ملازمتلر احسان و بونه ترتیبلری اوزره بو اسلو
احسان همایون اولنمشدر کرای مبدی مدرسه و درسیه لری ایله ذکر اولنور
اولا عاشر افندی حفیدی عبدالرحیم شکیب افندی مدرسه سر ثانیه ملا چلبی ایکنجی جدید ویلر
خرقهٔ شریفه شیخی زاده السید محمد شهاب الدین افندی مدرسه سر دفتردار ابراهیم پاشا
اوچنجی حشمتی مصطفی افندی مدرسهٔ ثانیه یوسف پاشا دوردنجی سلستره لی ١٢ م
السید ابوبکر افندی راشد افندی مدرسه بیا منیه بشنجی اخسقه لی علی افندی
مدرسه سی ثانیه شهر امینی التنجی اکبه امام ابراهیم افندی حفیدی السید محمد سعید
افندی درسیه مصطفی افندی کاتب ضربخانه یدنجی فندق زاده حفیدی السید ابراهیم افندی
مدرسهٔ شهید محمد اغا سکزنجی قنوام زاده ابراهیم افندی مدرسهٔ کشفی عثمان افندی
طقوزنجی نیکده لی علی افندی مدرسهٔ ثانیه جعفر اغا اونجی اوچ انبارلی لاله
تیقانه افندی مدرسهٔ ثانیه اولیا محمد افندی اون برنجی جالی علی افندی حفیدی
السید درویش عبدالرحمن افندی درسیه علی طوسی اون ایکنجی ارکوبلی السید عبدالله افندی
مدرسهٔ ثانیه دفتر عبدالسلام اون اوچنجی طوسیوی حسین افندی درسیه ثانیه
الحاج بشیر اغا اون دوردنجی قریمی السید عثمان افندی مدرسهٔ کنکی سنان
اون بشنجی طرابزونی سلیمان افندی درسیه [illegible] اون التنجی ودینلی
اولیا محمد عبدالحلیم افندی درسیه ابو غانم درجامع سلطان محمد اون یدنجی بازارجقلی
صالح افندی زاده السید احمد نجیب افندی دارالحدیث [illegible] افندی اون سکزنجی
عزت افندی زاده السید محمد امین افندی مدرسهٔ ثانیه [illegible] افندی اون طقوزنجی
بابوری زاده [illegible] مصطفی افندی مدرسه سی ثانیه یحیی افندی یکرمنجی عربانی
زاده [illegible] محمد [illegible] افندی درسیه عربانی یکرمی برنجی اوردوی همایون ثانیه
محمد صادق افندی مدرسه یکرمی ایکنجی لطیف افندی امامی افندی
مدرسه سی یکرمی اوچنجی بازیجی افندی زاده السید حسین افندی
مدرسهٔ ثانیه [illegible] جمله سی ماه محرم الحرامک اون اوچنجی گونی تاریخیله در
وبو سنه ماه مزبورک [illegible] گونی اوردوی همایون [illegible]
[illegible] ترسانهٔ عامره اولنمشدر وبو سنه [illegible] اقدم [illegible]
ابراهیم پاشا سفر همایونه تعیین [illegible] اسکداره [illegible] استانه [illegible] قوناغنه
[illegible] اوچ طوغ احسان همایون اولوب بعده [illegible] تعیین اولنوب
بعده تعیین اولندیغی محلده [illegible] اوردوی همایونه احضار [illegible]
بعده آخر محله تعیین اولنوب [illegible] ترتیب [illegible]
استانهٔ علیه یه ارسال اولنوب دفن اولنمشدر رحمه الله تعالی

وبو سنه [illegible] ماه محرم الحرامک ابتداسنده بوندن اقدم [illegible] محاصره
اولان خوتین قلعه سی محافظلری عثمان پاشا وجوره اوغلی احمد پاشا و سائر عسکر اسلام
ویره ایدوب بعده کفره کلدکده عظیم [illegible] محاصره اولنوب بو منوال اوزره [illegible] مقدار
محاصره بعده [illegible] ذخیره [illegible] اصابت ایدوب اوچ کون مقدار
ذخیره یانوب بر وجهله ویره دن غیری بر چاره اولنمیوب ویره ایدوب کفره [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ماه مزبورک
[illegible] ینیچری اغاسی عزل اولنوب یرینه [illegible] افندی [illegible] صالح افندی
ینیچری اغاسی اولنمشدر وبونه [illegible] اولا محمد اغا عزل
اولنوب [illegible] احسان اولنوب [illegible]
یرینه اوجاقلری باش چاوشی [illegible] اغا [illegible] باشی اولنمشدر وبو سنه
[illegible] پاشا [illegible] منصبی احسان اولنوب [illegible] اولنمشدر
[illegible] منصبی [illegible] محافظه سنه تعیین اولنمشدر وبو سنه
ماه مزبورک [illegible]
[illegible] تعیین اولنوب اولکون عظیم [illegible] اولوب
عظیم [illegible]
آدم غرق [illegible]
اون [illegible] ماه مزبورک
[illegible] همایون [illegible] افندی
[illegible] اوردوی همایون [illegible]
وبو سنه ماه محرم الحرامک [illegible] همایون [illegible]
[illegible] ترسانهٔ عامره [illegible]
[illegible] سرای همایون [illegible]
[illegible] عظیم [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] سلطان محمد خان جامع شریفی [illegible]
[illegible] سلطان محمد جامع شریفی خطیبی [illegible] زاده
[illegible] جامع مزبوره [illegible]
[illegible] زاده
[illegible] ماه مزبورک [illegible] عظیم [illegible]
[illegible]
[illegible]
وبو سنه ماه مزبورک [illegible]
یانوب [illegible]

وفیه ماه محرم الحرامك یکرمی سکزنجی سالی کونی سابقا بورسه قاضیسی محمد حسیب افندیه
بیك ایکیوز دوقوز سنه‌سی ماه محرم الحرامك غره‌سندن ضبط ایتمك اوزره مکهٔ مکرمه قضاسی توجیه
همایون اولنمشدر خارجی ٦ وفیه یوم مزبورده سابقا ادرنه قاضیسی افندی امام زاده افندیه
بیك ایکیوز دوقوز سنه‌سی محرمی غره‌سندن ضبط ایلمك اوزره مدینهٔ منوره قضاسی توجیه
همایون اولنمشدر خارجی ٦٣ مزبورده توجیهلری کوننده پایه‌لرو ضبطلری کوننده دلنلری
ادرنه لقلری ابقا اولنمشدر وفیه بو تاریخده صدر اعظم یوسف پاشا حضرتلرینك
کتخداسی موره‌وی محمود افندی یه روشی خارج احسان اولنوب ومدرسه‌سی خواجه خیر الدین
مدرسه اولوب صدر اعظم حضرتلری ایله معا سفر همایونه روانه اولنوب اردوی همایونده بعض
وظیفه‌سی اولان امورده مداخله واختلال باعث بعض حرکتی اولوب وبعض مسکرات
ایله مألوف اولوب انوغیری اوردوی همایونده مسکرات مألوف اولمیوب صدر اعظم حضرتلری
مرحمی مسموع عالیلری اولدقده بافرمان عالی وطن اصلیسی اولان موره جزیره‌سنه نفی واجلا
ودفتر علمادن اسمی حك اولنمسی اراده علیه‌لری اولمغله شیخ الاسلام افندی حضرتلری
دفتر علمادن اسمی حك ومدرسه‌سی اولان ثانیه خواجه خیر الدین مدرسه‌سی حالا مدینهٔ منوره
توجیه اولنان امام زاده زاده‌سی السید محمد سعید افندیه بالابتداء خارج احسان
اولنمشدر وفیه بو تاریخده فتح اولنان مهادیه وشبش شهرینه ...

[illegible]

وقایع شهر صفر الخیر سنه ثلث ومأتین والف

[illegible]

احراق جوار خرقه شريف

وبو ساه صفر الخير يكرمي برنجي چهارشنبه كيجه سي خرقه شريف جوارنده احراق ظهور ايدوب اوچ
خانه محترق اولوب دفع اولنمشدر وبو ماه مزبورك يكرمي يدنجى پنجشنبه كونى قپودان دريا
حسن پاشا حضرتلرينك پاش قپوسنه دعوت اولنوب طعام ايله قپو بركتوب مضاد [illegible]
كوركلاصور الباس اولنمشدر وبو اثناده كوكوب عيون البلقه [illegible] وطوجيبر لماتنده احراق
ظهور ايدوب دفع اولنمشدر وبو ماه مزبورك يكرمى طقوزنجى جمعه كونى [illegible]
محمود پاشا به اولوب اوكون الحاج نعمان بيك اوردوى همايوندن نجه اسرا
وطوبلر ومهمات [illegible] ايله طوب قپوسندن كيراه عظيم ايله دار سعادته كتوردى
نجه اسيرلردن بقيه ايكيوز دن متجاوز اسرا وطوبلر اون بر عدد وايكي قومپره
وحربه لرم [illegible] اولان اسيرلر وماقطرى باياغ وطوبلر عربه لرايله باب قپوسنه
كيروب اسرائى قوم ميدانه وضع بعده بمهمه غازى الحاج نعمان بيك
قائممقام پاشا حضرتلرينك حضورلرنده تحريراتلرينى تسليم و [illegible]
اولنوب اسيرلرى ترسانه عامره يه وضع اولنوب وطوبلر باب [illegible]
عربه لر ادرارلرينه وضع اولنمشدر وبو اثناده اقدم [illegible] ودبا نجو
واق بلنجه [illegible] فتح ايدن غازى لاظ محمد پاشا اق بلنجه ده اولوب
ايكن عظيم نجه كفره نى على الغفله باصوب [illegible] سنده سوكى ايله يارلنوب
واخذ وكونورر ايكن شهادت جامى نوش ايلمشلردر رحمه الله تعالى بعده
قرال نجه مينى حنطوره وضع واشيالرينى وخدمه لرينى بلغراده عيونه
حضرتلرينه ارسال وبلغراده دفن اولنمشدر ديو خبرلرى استماع اولنمشدر

غازى نعمان بيك كلمه سى اسيرلر وطوبلر

شهادت لاظ محمد پاشا

وقايع شهر ربيع الاول سنه ثلث ومائتين والف

بيك ايكيوز اوچ سنه سى ماه ربيع الاولك غره سى جمعه ايرتسى اولوب [illegible]
توجيهات مناصب علما اولوب بقا قدس شريف قاضيلغى [illegible] افندى زاده
عبد الحميد افندى يه ١٢٠٢ شعبان غره سندن ضبط ايتمك اوزره [illegible]
توجيه اولنمشدر خارج ٦٩ ولوب بقا اسكدار قاضيلغى سيد عمر افندى بيك ايكيوز
اوچ سنه سى جمادى الاولى غره سندن ضبط ايتمك اوزره بروسه قضاسى
توجيه اولنمشدر خارج [illegible] وبو اثناده دارالحديث در سعام حافظ ابراهيم افندى يه
بيك ايكيوز اوچ سنه سى رجب المرجب غره سندن ازمير قضاسى توجيه
اولنمشدر خارج ٢٢ وبو اثناده سليمانيه مدرسه خامسه [illegible] زاده السيد عبد الله افندى يه
بيك ايكيوز اوچ سنه سى جمادى الاولى غره سندن ضبط ايتمك اوزره اسكدار
قضاسى توجيه اولنمشدر خارج ٧ [illegible] اولوب ده ده زاده
مسود اليها احمد افندى دار الحديث ونورسى زاده وكبرى زاده سليمانيه يه
وطلها اليه [illegible] اولنمشدر وبو اثناده توجيهات [illegible] شيخ الاسلام افندى
حضرتلرى [illegible] افندى اولان دياربكر قضاسى شيخ ملا افندى زاده الحاج
عطاء الله افندى يه توجيه وجسر ارکنه [illegible] اولوب [illegible] زاده
صالح ملا افندى يه سلطان حصارى بروجه اربه لق توجيه اولنمشدر وبو اثناده
ماه ربيع الاولك اوچنجى بازار ايرتسى كونى علماء عاملين ومشايخ
سراى همايوندن قلطه خواجه سى كره دولى الحاج خليل افندى دار بقايه
رحلت ايلمشدر رحمه الله تعالى ونفعنا الله بشفاعتهم وبو اثناده علما دن
در سعام بولولو الحاج مصطفى افندى يه قلطه سراى خواجه لكى توجيه اولنمشدر
وبو اثناده مدرسى كوره جى زاده افندى صالى كونى وفات ايلمشدر رحمه الله

ادرنه توجيه

توجيه بروسه

توجيه ازمير

توجيه اسكدار

مدرسلر

توجيه ارلق

وفات اردره خليل افندى

توجيه قلطه خواجه سى

خروج جمهور

وبو ماه ربيع الاولك اليجى پنجشنبه كونى وقت عصرده حجاج مسلمين
خبرلرينى مژده جى باشى اغا اسكدارده داخل بعده استانه عليه يه وارنه
برنجى كون عسكره اغرلقلرى ومژده جى ثانى ايله كلوب حجاج مسلمينك
سلامتلرينى الوب بتحمد الله مسرور اولمشلردر وبو ماه مزبورك اونجى
بازار ايرتسى كونى عظيم لودوس هواسى ايله آق دكز دونماسى سرعسكرى محمد
[illegible] دونماى همايون ايله سراى بورنى اوكنه الايله طوبخانه ده دولمه باغچه
اوكنده لنكر انداز اولوب واقرا ايله كلرى اوچ دونما عدد اقتم مرارتلرنده معا
وارلسى كون طونوزا ايله ايكيروكيروب ترسانه عامره يه داخل اولمشدر حق تعالى
سلامتلرينى احسان ايله امين وبو اثناده بوندن اقدم قپودان دريا غازى حسن پاشا
مصر قاهره يه ٢ شعبانده ابو شيخ البلد ابراهيم ومراد بيك وسائرلرى جنك
وجدال ايله مصرى ضبط وسابقا شيخ البلد اسمعيل بيك وحسن بيكى اوتوردوب
ومزبورلرك ٢ اوتوروب بردخى عصيان ايتمك اوزره تعهد وطرفلريندن
اوچ عدد بيك رهن الوب استانه عليه يه تعيينات بعده حسن پاشا حضرتلرى
سفر همايونه دوانه اولوب [illegible] مزبورلر يكلرده [illegible]
اجراسيرنه اولوب تحريراتلر ارسال ومزبوران ابراهيم بيك ومراد بيك عسكر اوزره
ايله اسكى مصر طرفنه عسكر ايله عصيان ومصر سفر الوب [illegible] اوزره
ايكى مزبور رهن اولان بيكلرك تحريراتلرينى طوب واستانه يه ارسال بعده معلوم
اولدقده جباخانه لر [illegible] اولوب مزبور رهن اولان بيكلرى الغربه [illegible]
[illegible] قپودان پاشا ايله لمنى جزيره سنده قلعه بندده [illegible] ارسال
اولنمشدر وبو ماه مزبورك اون ايكنجى كونى چهارشنبه وانسى پنجشنبه كونى معتاد
قديم اوزره سلطان احمد جامع شريفنده مولود شريف قرائت اولوب معتاد قديم اوزره
شيخ الاسلام افندى حضرتلرى [illegible] قائممقام مصطفى پاشا [illegible] قپودان دريا
حسن پاشا [illegible] وسائر [illegible] عسكر [illegible] وسائر علما ورجال
دولت [illegible] اولوب [illegible] اولمشدر وبو اثناده [illegible] طاشيه
جوارنده [illegible] بنا اولنان [illegible] سنه شريف [illegible]
[illegible] ايله مملو [illegible] دار السعاده [illegible] باني سى [illegible]
[illegible] پادشاه [illegible] سلطان عبد الحميد خان ابده الله وتعالى
[illegible] دوام دولتلرينه دعايه مشغول اولمشلردر وبو ماه مزبورك
اون اليجى بازار ايرتسى كونى عظيم لودوس هواسى اولوب وقپودان عظيم
[illegible] واوچ كوندن [illegible] اسكداره [illegible] قايقلر
كيدوب [illegible] اسكداره واسكداردن [illegible]
[illegible] اولوب ويابجلا اسكلهلرى [illegible] قلعه قپولرينه قريب
[illegible] اسكلهلردن [illegible] رجال ونسوان بو منوال اوزره
كشت وكذار اولنوب [illegible]
وقايعنامه [illegible] حمام طوپ [illegible]
اوزرنده كزوب و [illegible] ويوغاز ايچنده
[illegible] سرايده [illegible] عظيم [illegible]
اولنمشدر ماه مزبورك يكرمى برنجى جمعه كيجه قارطاغى [illegible] حكيم
[illegible] اولنمشدر وبو ماه مزبورك اوتوز برنجى چهارشنبه كيجه سى حضرت
خالد رضى الله عنه حضرتلرى جوارنده محله سنده احراق ظهور ايدوب
[illegible] خانه محترق اولمشدر [illegible]

ورود خبر حجاج

ورود دونما

مصردن رهن اولان بيكلر

مولود شريف

اوقات [illegible]

احراق محله [illegible]

ونيه بوندن اقدم بوسنه سراينده احراق ظهور ايدوب باجمله چارشولر وخانلر
وسائر خانه‌لر محترق اولوب اهاليلري وبازرگانلر كندو ايشلرنه مشغول ايكن
اوزرلرنه خال و عساكر طاغلدير زعيمه نمچه طرفندن عساكر يدي بيك مقداري
مكمل اولدقلري حالده بوسنه جوارنده غزاوشقه بلنقه سني اخذ ودمير بلنقه سني اخذ
بعده منزلسرا الوب وشونلري الوب بوسنه والسي غازي ابوبكر پاشا عقبلرنه
[illegible]

فرهاد اغا ركابنده يدي قلعه يه دخول وفرمان همايون قرائت ووزراي غايت شيم اولوب
[illegible]

[illegible]

تحسن اولنوب حقیقت معذور اولدیغی معلوم همایون بیورلدقده مرای اوزره مسعاده اولنوب
بیرشهر اوتوز بیک غروش بروسه کمرکندن انعام وبیوسه بش الیی آدمی ایله نقاعده نظام اوزره
ایکن مزبور فروز پاشانک مرقوم طوغلری مزبور الحاج ابراهیم پاشایه انعام وکتخداسی کتخدا وسائر
عساکرینی کندویه اتباع ودولت علیه طرفندن کندویه کفایت مقداری انعام واحسان همایون
اولنوب اسکداره درکاه عالی [illegible] بوزدان زاده احمد آغا یالیسنده [illegible] کون مکث
[illegible]

وقایع شهر ربیع الآخر سنة ثلث ومائتين والف

[illegible]

وطبخ ایلدکلری نان عزیزمز کول اولیا یوب انواع دورلو خیانتلری ظاهر اولمغله مزبور اتمکجی باشی
اسکداری اسمعیل اغا بدرماغوصه جزیره‌سنه نفی فرمان اولنمش ایکن دوکنکرزاده شیخ افندی
رجاسیله ماغوصه‌دن بروسه‌یه تحویل وایام شتا اولمق حسبیله جبال ... قاره‌دن بروسه‌یه
نفی ایلتلمشدر وبیشنه یوم اقدم شام شریف والیسی وامیر الحاج بطال حسین پاشا شام شریفه
کلور ایکن اثناء راهده حلب شهباسی اوغرایوب حلب سرداری اولان زعفرانجی اوغلو
دیمکله مشهور سردار حلب پاشا موسی الیهی استقبال وتشییع وخدمتلرنده اولوب وهدیه‌لر
ویروب ونامشتی آت چکوب وشام شریفده بیوقلی اغالیغی رجا وپاشا موسی الیه دخی
مرامنه مساعده ودولت علیه‌دن رجا ومزبور زعفرانجی اوغلو شام شریفده بیوقلی اغاسی اولوب
بعده ابراهیم پاشا شام والیسی وامیر الحاج اولدقلرنده برمعتاد قدیم دوره چیقوب مزبوری
برینه مسلم ایدوب دوره‌دن عودتلرنده ینه قولوده اغالیغنده ابقا بعده حجاج مسلمین ایله
پاشا موسی ایله تبدیل حج ایچون مزبوره رامی اولدقلرنده مزبوری ینه مسلم نصب ایلیوب و
مزبوره وارد اولدقلرنده تبدیلی اقتضا وبراخر کمسنه‌یه مسلم نصب وتعیین ایلدکلرنده مزبور زعفرانجی
اوغلو مسلمی قومایوب قوغوب وکندی ضبط ایلیوب پاشا موسی الیهه خبر اولدقده کیرو عودت
ممکن اولمدیغندن بغداد اطرافه نظام ویروب دیو بو طرفه روانه اولوب بعده بو طرفده حربدور
زعفرانجی اوغلو شام شریف قاضیسی والده کتخداسی زاده صادق افندی‌یه حسن حالنه عرضلر
ومحضرلر الوب دولت علیه‌یه ارسال بعده بیوقلی وبرلو قولی اغاسی اغا ایله دخی اتفاق واتحاد
واستخلاصی ابا قلعه‌دروب ایقاظ فتنه‌یه مباشرت اوزره اولوب وپاشا موسی الیه دخی تدارك کورنجه
سلامت ایله حجاج مسلمینی شام شریفه ادخال ومعتاد قدیم اوزره مستقبلین استقبال ایچون
مزبور بیوقلی اغاسی چیقوب محفل شریفی وسنجاقلری محللرینه ایصال اولنوب بعده پاشا
یوسفی کلدکلرنده مزبور بیوقلی اغاسی تحویه دعوت اولندقده دعوته اجابت ایتمیوب
وپاشا ایله استیمزدیو جواب ارسالنده استخلاص ابا قلعوب وپاشا کوسنی اوچ کون
محاصرهٔ عظیم جنك وجدال وقلعه‌دن سرای اوزرینه طوب اتوب سرایك بعض
محللرینی هدم وطوپ وتوفنکدن ایکیوز قدر متجاوز طرفیندن آدم مقتول اولوب بوجهله
دفع مضرت ممکن اولمدیغندن مزبور ابراهیم پاشا کیجه ایله سرایدن عسکری ایله طشره چیقوب
واستخلاص بعض محللری نهب وغارات ایدوب بو کیفیتی قاضی ومرحوت علیه‌یه واقع حالی
اعلام ایلمدیو خبر رسالنده اعلام ورقیمه ... بعده پاشا مشار الیه کیمدور کندولری تحریرات
وتاتار اغاسی ایله استانهٔ علیه‌یه ارسال بعده کندولری شام ... اولوب ...
اقامت بوطرفده حجاج مسلمینك احترامی مسلوب ومعتاددن بکری کون اول خامسه
حجاج مسلمین کلوب حمیعلری پاشا ومزبور ایکی کون حاجه اوتوروب والکوفه دخی
طرفندن ابقاسی کلوب فرمانلر وارد اولوب حکم شریفیله مسلم ارسال بعده حجاج ایله
خانجایه کلوب وجمله بو مبداء ایله بوطرفده روانه ومحرم ربیع الآخرك اونده دوره دخی بانار
کون قرده‌ها بوده امینی ومکه‌ده وحرمینی ... ناصیهٔ وقتنا داغاسی کلوب حجاج
مسلمین صحت وسلامت وعافیت ایله استانهٔ علیه‌یه داخل اولمشلردر ... تخم ... یله
قولو اغاسی عزل برینه معتاد قدیم اوزره اندرون همایوندن کوروجی محمد اغا برلو قولو اغاسی ایله
چراغ وارسال اولنوب بحمد الله منزل ایله شام شریفه روانه اولنوب وشام شریف
قیوجی باشیلر تعیین اولنوب اتمامی ... تحریر اولنوب ... وبیشنه ...
مقدما محاصره ایله حقوق ممکن اولمیوب حیوانات قماوو لفظه اولدقده متواری اولنوب
ربیع الاول ... ایکنجی کونی شام ... حجاج مسلمین ... الهی
کونونه قتیل ... استانهٔ علیه‌یه سلامت ایله داخل اولمشلردر فلله الحمد والمنة

سابقا

سابقا صدر روم وحالا مسندآرای ریاست علیه ایله شرفیاب اولان افاضل رومك سرآمدلرندن
وعلمای محققین حضراتی جمیع اسباب فضائل ومعارف ایله ارجمندی نخبهٔ خاندان سیادت
خلاصهٔ دودمان شرافت ونبالت سماحتلو السید یحیی توفیق افندی حضرتلرینك سابقا
مکین اولوب ملك یمین موروثلری اولان وراده جامع ابو الفتح واقع عرصهٔ للسبیل لمرضات
الله تعالی ولتوسل روح رسول الله اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم دار العلوم ومعمور مسکن اصحاب
فهوم اولمق اوزره مجددا بنا واحیا بیوروب درون صفا مشحون اصالهٔ جویبار علوم نقلیه
وتأسیس احکام قواعد مرعیهٔ شرعیه ایچون تخصیص بیوردقلری فضلای عصر وحدقهٔ ...
دهردن اعلم المدرسین فی التعلیم والا قام فضائل‌پناه مصطفی افندی دباغ‌زاده‌یه بیك ایکیوز اوچ
سنه‌سی ماه ربیع الآخرك اون یدنجی یوم مبارکنده ابتداء اصول حدیث شریفدن منتخب احادیث
فن شریف نسخهٔ عالیه‌سی نخبه‌سنه بدأ بیورمه‌لریله تعالی بانی ابنیهٔ علم وعرفان
وموسس بنیان فضل واتقان اولان صاحب خیر معالی‌شان حضرتلری مظهر دعوات اجابت
آیات طالبان ومستمعان اولمق درکاه اجابت دستگاه لایزالیدن مسئولدر بعده مزبور
دار الحدیث قرائتخانه‌سی دخی وضع اولنوب سابقا رئیس الکتاب مرحوم صوفی احمد افندی ... قرا
الملاح ملك حافظ افندی‌یه حق قرائتی وضع اولنوب وعظیم جمعیت کبرا ایله اجلاس ایلمشلردر
واوصاف دار الحدیث مدرسه‌سی اولا اون سکز عدد حجرات اون التیسی مستقل اولوب
وایکی عددی ایکیشر ملازمین اوطه‌لری ومطبخ ومغتسلخانه وسائر لوازماتی ووسط حولوده
فوقانی بر کمر ایله درسخانه وکتبخانه ابدستخانه لوله‌لر ایله معذب ماء لذیذ وجوارنده تربه
طریقه‌سی سبیلکری ناظر ووقف کرلماش پنجره ومستنبع بساری افندی خطی ایله النوذ ایلدن
انما یخشی الله من عباده العلماء تحریر اولنوب ووقفیه‌سنك ما حصلی برماه لذیر جسیم سمی
وحول جانبینه مدرس افندیلره مشروط بر کبیر خانه اکبر خارجه لو وداخله لو ومدرسه ایچنده
بر صو وامام ومؤذن وفراش وتربه‌دار وبواب وضع ایلمشلردر حق تعالی امثالینه‌سی ایله مشرف
وهر حالده موفق بالخیر ایله امین وبیشنه سابقا شیخ الاسلام ابن شیخ الاسلام وصاف عبد الله افندی
زاده محمد اسعد افندی حضرتلرینك خیلیدن وحفیده‌لری ماء مرحوم مشار الیهك محروق عرصه‌لرینی
مجددا بنا واحیا بیوروب فقیر بر تعمیر کذلك خانه‌لریمزی بنا واتمام اولنوب یوم مزبورده
بعنی بیك ایکیوز اوچ سنه‌سی ماه ربیع الآخرك اون یدنجی ... اسکداردن نقل اولنوب
ساکن اولمشلردر حق تعالی جمله‌یه خیرلی ومبارك ایلیه آمین وبیشنه ماه ربیع الاول یکرمی بشنجی
پنجشنبه کونی اخزی ... ظهور ایدن خط همایون موجبنجه خزینهٔ همایونده کمش الاتلر
وسفره ... خزینهٔ اقتضا سعیده کتیریلوب ... کمش کلاستکله ... دوات ...
دولت علیه‌یه ... ورمك ... زیاده ... کسی ... ضربخانهٔ عامره‌یه کتوروب
وداخل ... وعلما ورجال وکبار بعضی ... اوراق ... ترتیب اولنوب ...
ضربخانهٔ عامره‌یه ارسال وبعض الاتلر ... فیمتلرینی ضربخانهٔ عامره ... فضالرینی
بعده بر ... موجود بولنان کمشلر ... ضربخانهٔ عامره امینزاده ...
بعدما الاولی پاره‌دن ... کمش ... ضربخانهٔ عامره ...
ودفع ... روم ... بشی بیك
وضربخانه‌یه تسلیم ... کیسه ...
ایکیشك ضرب ... وبیشنه ... خط شریف صدور ایدوب یوم مزبورده ایکی غروشلق ...
اولنوب ... اولنمسی ممنوع اولمشدر حق تعالی ... خیرلی ایلیه آمین
وبیشنه ماه مزبورك یکرمی التنجی جمعه کونی سابقا ازمیر قاضیسی ... مفتیسی زاده عبد الرحیم
افندی دار بقایه رحلت ایلمشدر مرحوم علمادن اولوب ... یکانه وعلم ...
فایق ... وبیشنه ... غلطه قاضیسی ... مصطفی افندی دخی دار بقایه رحلت ایلمشدر بو دخی علمادن وفضلادن ایدی رحمة الله تعالی علیه

وقايع شهر جمادى الاولى سنه ثلث ومأتين والف

بيك ايكيوز اوچ سنه سى ماه جمادى الاولاسنك غره سى صالى كونى اولوب اولكون استانبولده قسطنطنيه ده صوايجي اخراج اولنمشدر وبشنده ماه مزبورك درتنجى جمعه كونى اولوب ابرتسى كونى عظيم شدت شتا اولوب وعظيم قار ياغمشدر وبشنده بو ندنى افندم شيخ الاسلام السيد محمد كامل افندى حضرتلرى غايت خسته اولوب اون كونه متجاوز فتواى شريفه لرامضا اولنموب امور عباد الله معطل قالمغله طرف پادشاهيدن نائبجى افندى ارسال و استفسار خاطر بيورلديكلى فروه وشال ابليس ومهريه اذن همايون اولنمشدر وبشنده بوسنه طرفنه نجم كوكبى عظيم جمعيت ايله كلوب بكي باش عساكر بوسنه ايله بوزوب وفرار طقوز عدد طوپلرنى اخذ وكله قولاق وديكرى طقوز دبل اخذ واوردوى ارسال اجرى ماه مزبورك طقوزنجى كونى ورود ايلمشدر وبشنده ماه مزبورك سكزنجى صالى كونى على الصباح احراق ظهور برقوناق وبر قهوه خانه محترق اولمشدر وبشنده طقوزنجى چهارشنبه كونى ششكل جامعى قارشوسنده واقع خانه لر محترق اولوب وواقع آدم دوشوب عظيم صفا طلق اولمشدر وبشنده بو ندنى افندم سلحدار شهريارى دوركورلى ايله اوردوى همايونه كيدوب وماه مزبورك اون ايكنجى جمعه ايرتسى كونى استانه يه كلوب سلحدار اغا وكيل اولان چوقه دار اغا داود باشه استقبال وعظيم ضيافت ايلمشدر واوزوب قلعه سنك استيلاسى ومسقوط لرندن اندرلنى يوم مزبورده شيوع بولمشدر وحاشا الله عظيم طيباده ويرلوب جمله مايوس اولمشدر حق تعالى انجامنى خير ايليه امين وبشنده حالا شام شريف قاضيسى والدة كتخدا سى زاده صادق افندى وداماد ى نقى ملا ايله آدة نديه نفى اولوب باقى مدتى نائبى اتمام ايتمك اوزره فرمان عالى صادر اولمشدر وبشنده بو ندنى افندم قوبان خانى اولان تاتار خانك خيانتى ظاهر اولوب عزل برينه فرم كراى خانك اوغلو بخت كراى خان تاتار رضا اولمشدر وبشنده ماه مزبورك اون التنجى چهارشنبه كونى سابقا اناطولى پايه لو الولى افندى زاده محمد امين افندى حضرتلرى بالفعل اناطولى قاضيعسكرى اولمشدر وبشنده يوم مزبورده نقطه سابقا اناطولى قاضيعسكرى عاشر افندى حضرتلرينه توجيه اولنمشدر وبشنده يوم مزبورده سيجانيه مدرسى داغستانى زاده عيسى افندى به بيك ايكيوز اوچ سنه سى رجب الفردينك غره سندن ضبط ايتمك اوزره غلطه قضاسى توجيه اولنمشدر غلطه ٢٢ وبشنده حرمين مفتيسى جواد عبد الحليم افندى سيجانيه به كلوب بعده ... اولمشدر وبشنده ماه مزبورك اون طقوزنجى جمعه ايرتسى كيجه سى وشباطك اوچنجى كيجه سى عظيم قار ياغمشدر وبو ماهك دوارلر فرا لى اولوب استانبولده وحضرت خالدده و غلطه وقضالرده واسكداره وبوغاز ايچنده وسائر اطراف واكنافنده شدتى شتادن ديوارلر وسدلر وكاركيرلر وبعض خانه وباغچه لر برمرتبه يقيلوب خراب واسواق بازارلر طاش وتراب ايله مملو وبعض محلارده مرور وعبور ممكن اولميوب بعض محلار بنا اولوب نه طوتوب نه يقيلوب خراب وبومرتبه ديوارلر هدمى مثلى مسبوق اولماديغندن استماع دخى اولنامش يعنى متضرر اولمادق كمسنه يك نادردر حق تعالى انجامنى خير ايليه امين وبشنده ماه مزبورك يكرمنجى بازار كونى ... بعده اسلامبول پايه لو بعده اناطولى پايه سى احسان اولنان علما دن وفضلادن كلنجه لى السيد الحاج محمد افندى دار بقايه رحلت وجامع ابو الفضل صلاتى ادا وامير بخارى جوارنده محشى على القاضى بيضاوى شيخ زاده افندى مرحومك مرقدى قربنده جوارنده دفن اولنمشدر رحمه الله تعالى وبنا اولكون عظيم صولوسيلن قار ياغوب مرقلك اوزرلرى قار ايله مملو اولمشدر وبشنده بو ندنى افندم سردار اولركان جبه جى عبد الله افندى به صره قاضيلقى اماتى توجيه و قفتان الباس اولنمش ايكن دفع اولوب سابقا مرحوم ومغفوره اسما سلطان حضرتلرى كتخدالرى كتخدا رجال دولت عليه دن چلبى افندينك صره امانتى توجيه وماه مزبورك يكرمى ايكنجى صالى كونى قفتان الباس اولنمشدر وبشنده سابقا غلطه قاضيسى حكيم باشى سعيد افندى حفيدى محمد عز الدين افندى به بيك ايكيوز اوچ سنه سى رمضان شريف غره سندن ضبط ايتمك اوزره شام شريف قضاسى توجيه اولنمشدر غايت

وبشنده ماه مزبورك اون طقوزنجى كوننده بقا خواص رفيعه قاضيسى قرمانى محمد نوري افندى به بيك ايكيوز اوچ سنه سى ذى القعده سى غره سندن ضبط ايتمك اوزره مصر قاهره قضاسى توجيه اولنمشدر غايت وبشنده توجيهاتلر بالفعل عاشر افندى حضرتلرينه ضميمه اولنشدى حميد زاده افندى حضرتلرينه ضميمه ازميد محمد صالح افندى زاده افندى حضرتلرينه ضميمه لفكه مكه مكرمه دن معزول جودت افندى به اسكى شهر واطرافلرى ومدينه منوره دن معزول امام ابو بكر افندى زاده به بروسه يكى شهرى ادرنه دن معزول عصام افندى ادرنه ه معروف معزول كشاف افندى به استانكوى قضالرى برو جه اربه لق توجيه اولنمشدر وبشنده ماه مزبورك يكرمى ايكنجى صالى كونى غلبه ديوانى اولوب وند يكى انجيسى كلوب حضور همايونده بولنوب معتاد قديم اوزره فروه لر وقفتانلر الباس اولنمشدر وبشنده وبو يوم مزبورده حضرت خالدده باش امام عبد الله افندى دار بقايه رحلت وبرينه حضرت خالد جوارنده قاسم پاشا جامع شريفى امامى شيخ عبد الله افندى زاده حفيد عبد الرحمن افندى به باخط همايون امامت مزبوره توجيه وكذلك قاسم پاشا جامعى امامتى اوغلونه فرمان ايلمشدر

وقايع شهر جمادى الآخر سنه ثلث ومأتين والف

بيك ايكيوز اوچ سنه سى ماه جمادى الآخرك غره سى پنجشنبه كونى اولوب اولكون قپوجيلر كتخداسى عبد الله پاشا زاده سعيد بيك افندى بو ندنى افندم بوسنه واليسى ابو بكر پاشا حضرتلرينه خزينه كتورمشلردى يوم مزبورده استانه عليه يه داخل اولدى وبشنده ماه مزبورك اوچنجى جمعه ايرتسى كونى ترسانه عامره ده سنجاق كبيرى وبا جمله دونماى همايون الارغه اولوب عظيم طوپلر اولنمشدر وبشنده بو ندنى افندم الارغه اولنان اون بش عدد صغير وكبير دونماى همايون بوغازدن چيقوب كرسپه جانبنه روانه اولنمشدر حق تعالى جمله سنى منصور ومظفر احسان ايليه آمين وبشنده ماه جمادى الآخرك سكزنجى پنجشنبه كيجه سى شوكتلو سلطان عبد الحميد خان افندمز حضرتلرينك بر دختر پاكيزه اخترلرى دنيايه تشريف ايدوب اسمى هبة الله سلطان تسميه واسواق بازارلرده مناديلر ندا وطوپلر اتيلوب جميع خانه لرده كوسترلر چانلوب جوشه دمالى اولوب ايرتسى جمعه كونى اباضوغه لر سلام اولوب بو كوكرتاندن عزيزك قلعتى وماه كونه اولنميوب بعض رجال ودولت اهل الجمعه عرضحالر وعظيم زياده ضيافت ايله كلوندن سراى همايونه داخل اولدقلرنده باجمله ملحوظلرى وعمهترلرى طرد وطوپلر آتلمسون ديو امر همايونلرى اولنمشدر وحاصلى انكونده خوب ايلمشدر وبشنده يوم مزبورده سابقا ادرنه قاضيسى عصام افندى دار بقايه رحلت وحضرت خالد رضى الله عنه تربه شريفه جوارنده دفن اولنمشدر رحمه الله تعالى وبشنده ماه مزبورك اونبنجى جمعه ايرتسى كونى ركاب همايون قائمقامى مصطفى پاشا قائمقاملقدن عزل برينه وزير كتخداسى اولان الحاج صالح اغا يه اوچ طوغ احسان همايون اولوب ركاب همايون قائمقامى اولمشدر وبرينه دفتردار اسمعيل افندينك مكتوبجى ابراهيم افندى وزير كتخداسى اولمشدر وبشنده سابق قائمقام مصطفى پاشا تقاعد اختيار ايدوب تكفور طاغنه ارسال اولنمشدر سبب عزلى جمعه كونى سلاملقده ويرلان عرضحالر وخط شريفده امور عباد الهيه رؤيت اقتدارى اولميوب ونادان عزيز غاصب وماكول اولميوب ديو سبب عزلى بو اولمشدر وبشنده ماه مزبورك يكرمى اوچنجى جمعه كونى نوروز سلطانى اولوب ايرتسى چهارشنبه كونى على العجله بش اوطه بيك آدم اولمقاوزره اخراج اولنوب طرف شهريارى يدن صرب اوردوسنه بشر يوز غروش بيورلدى چهار كوجك چكيجه سوروب خانلر قونوب ولكيجه تاد عزيز يقيلوب عظيم خسارات حتى خانلرى ومحكمه يى ياقمشلردر انجامى خير اوله

توجيه مصر
توجيه ازميد
علمي وموتى وزيد ابن جبه
امامت حضرت خالد
بيك كتخدا سى سعيد بوسنه دن
دونماى الارغه سى
ولادت هبة الله سلطان
عزل قائمقام مصطفى پاشا ونصب صالح پاشا
تقاعد مصطفى پاشا
نوروز سلطانى
بش اوطه جبه جى

رئيس تلغراف
قار
فتواى شريفه امضا اولنميوب
بوسنه ده طقوز كوه
احراقات
سلحدار اغا كلمه سى
اوزوبك قلعه سى
نفى شام قاضيسى
تاتار خان عزلى ونصبى
اناطولى قاضيعسكرى نصب
توجيه غلطه
هدم ديوارلر وخانه لر شدت شتا
وفات كلنجه لى افندى
توجيه صره امانتى
توجيه شام شريف

وفیه — بوندن اقدم قپودان حسن پاشا دونانمای همایون ایله پره‌زن اطرسنون
قالقوب کلمه‌جی عثمان پاشا و برعدد بکمچیری اوطه‌سی واقرعسا کما سلام ایله محافظه تعیین
اولنوب بعده ایکی کون مرورنده مستغرق دونانماسی کلوب جمله‌سنی اسیر ایدوب بعده
بعده ترتیبنه ارسال بعده تعیینات ویرلوب ماه مزبورده مزبور عثمان پاشا لی
واتباعلرینی و مزبور اوطه‌لی یوز مقدار نفراتی وضابطانی و قرغانلرینه سپمانه [illegible] لری
ایله دونانوب یانلرنه [illegible] تعیین و محل تعیینات ویره‌رک بندر قلعه‌سنه کتوروب
تسلیم ایلمشلردر وبندر اطرافی تشدیکی حالده امن وامان اوزره در والحمد والمنه
وفیه ییرانشده فلوس طرفنده عظیم محل مستغرق عسکری کلوب [illegible] عساکر
اسلام ایله عظیم جنک وجدال عساکر اسلام طرفندن برقاچ طوپلرینی ضبط وبوزوب
بقیه السیوف اولان کفره مستغرق منهزما فراری فراره تبدیل ایتمشلردر والحمد والمنه
وفیه ماه مزبورده اوردوی همایونه درکاه عالی بکمچیری اغاسی صالح اغا [illegible] برینه
سابقا اغا پاشا اولوب بعده رکاب همایونه قائممقام اولان حسن پاشا بکمچیری اغاسی
اولمشلردر وفیه [illegible] جلیلرا خرجی اوردوی همایونه ترتیب اولنوب [illegible]
کلدرد [illegible] مالکانه‌لره توزیع [illegible] بقدر [illegible] اولنوب [illegible]
وتحصیلنه بدأ اولنمشدر [illegible] حق تعالی [illegible] امین
اشبو [illegible] لوای شریف و اوردوی همایون چقوب [illegible] حوادث
[illegible] نصرت [illegible]
[illegible] رسولانه [illegible] صحراسنده [illegible]
نصرت وسکز [illegible] ماه مزبورک [illegible] صالی کونی [illegible]
رفتاره [illegible] بالمجمه [illegible] صحراسنده ترتیب [illegible] الورود
رسوم [illegible] بعد الوداع سمت مقصوده عزیمت [illegible]
[illegible]
[illegible]
ادرنه [illegible] ماه مزبورک یکرمی التنجی پنجشنبه کونی [illegible]
[illegible] اوردوی [illegible] نصب خیام اولنوب [illegible]
واستراحت [illegible] بالاستشاره قرار بولدیغندن [illegible]
[illegible] بازار ایرتسی کونی [illegible] آرام و محل مطلوبه متوجها [illegible]
[illegible]
[illegible] صحراسنده [illegible]
اولنوب [illegible] ماه مزبورک یکرمی [illegible] کونی [illegible] مزبوره‌دن دخی حرکت 36
[illegible] بازار [illegible] صحرا [illegible] مزبوره [illegible]
[illegible] صالی کونی بازار [illegible]
[illegible] صوفیه [illegible]
[illegible] اوردوی همایون [illegible] صوفیه صحراسنه [illegible] خیام [illegible]
[illegible]
[illegible] عساکر [illegible]
[illegible] صوفیه صحراسنده [illegible]
وارام [illegible] شهر مبارک رمضانک یکرمی ایکنجی پنجشنبه کونی [illegible] خیام [illegible]
[illegible] صوفیه [illegible]
29 [illegible] ماه مبارک رمضانک [illegible] بازار ایرتسی کونی نیش [illegible]
[illegible] ساعت قریب [illegible] صحرایه ضرب خیام نصرت

عثمان پاشانک [illegible]

قلعه [illegible]

[illegible] کمچیری اغاسی [illegible]

دفعات [illegible] اخراجی

لوای شریف [illegible] اوردو پاشا

ادرنه‌یه

قلعه‌یه

دخول صوفیه

نیش [illegible]

نصرت وانتقام آثار ایله بالاستشاره فتح الاسلامه عزیمت قرار وتوجهات همایون رسومی عید شریف
[illegible] بازار ایرتسی کونی اجرا [illegible] کون مکث وآرام ایله شوال الشریفک [illegible]
[illegible] کونی صحرای مذکوردن دخی قلع خیام قرار وفتح الاسلامه متوجها [illegible]
[illegible] منزللره ودین جانبی سرعسکری طرفندن وارد اولان تحریرات [illegible] منزلی [illegible]
[illegible] جانبنده اوردوی همایونه کافی وتعیینات وزخایرک عدم وجودی بیانی وبرطاج
[illegible] ودین صحراسنده اقامت ایله [illegible] ذخایر [illegible] واطراف وجواردن استجلاب ایله
[illegible] استصواب اولنوب بش اون کون ودین‌ده [illegible]
[illegible] بعد التنظیم فتح الاسلامه متوجه ایکن ودینه قرار ویرلوب [illegible]
[illegible] مرسومونه [illegible]
[illegible] شوالک [illegible] بازار کونی [illegible] اوزره صحرای مذکوره [illegible]
[illegible] اون التنجی [illegible] شوالک یکرمی دوردنجی بازار ایرتسی کونی [illegible] ساعت [illegible]
[illegible] پاشا [illegible] احضاره [illegible]
[illegible] فتح الاسلام جانبنده قلعه‌لری نام محلک [illegible]
[illegible] ساعت [illegible] لوای شریف وجمله اوردوی همایون [illegible] ورود
[illegible] خیام آرام اولندیغی [illegible] شهر شوالک یکرمی [illegible] کونی مقدم [illegible]
[illegible] ودین جانبی سرعسکری حسن پاشا [illegible] اون ایکی بیک مقداری سواری وپیاده [illegible]
[illegible] صحرا [illegible] حرکت [illegible] فتح [illegible] مامورینی [illegible]
[illegible] عزیمت ایلدیکی کونی عقد اولنان مجلس مشورتده [illegible] اوردوی همایوندن [illegible]
[illegible] حسن پاشا [illegible] الی بیک مقداری سواری وپیاده [illegible]
[illegible] اغا [illegible] بکمچیری ضابطلری [illegible] فتح الاسلام جانبنه عزیمت
[illegible] سرعسکر [illegible] امداد [illegible] استصواب وقرار بولدیغندن چند روز
[illegible] استصواب [illegible] ذخیره‌لری بعد التکمیل شهر ذی القعده‌نک اوچنجی صالی کونی حرکت
[illegible] عنایت [illegible] بادشاه [illegible]
[illegible] توجهات قلوب عامه مسلمین ایله ودین سرعسکری حسن پاشا [illegible]
[illegible] فتح الاسلام [illegible]
[illegible] بالاتفاق [illegible] اوزره [illegible] بکمچیری [illegible]
[illegible] علی الصباح [illegible] کفار [illegible]
[illegible] سرعسکر [illegible] شکرا لله
[illegible] وصلوات [illegible] رسول کبریا علیه [illegible]
[illegible] هجوم [illegible] کفار [illegible] فرار
[illegible] مانند [illegible] طوپلر [illegible]
[illegible] غازیان [illegible]
[illegible] طوب [illegible]
[illegible] ساعت [illegible] فتحنه موفق [illegible] ذخایر [illegible]
[illegible] طوب وجبه‌خانه ومهمات [illegible]
[illegible] قلعه‌لردن [illegible]
[illegible] ذی القعده‌نک [illegible] پنجشنبه کونی [illegible]
[illegible] اوردوی همایون [illegible]
[illegible]
[illegible] ماه مزبورک [illegible] بازار کونی [illegible]
[illegible] استصحاب [illegible] بازار ایرتسی کونی [illegible]
[illegible] اوزره [illegible]
[illegible] طوب ومهمات جبه‌خانه وطوپخانه وسائرلری سرعسکر پاشانک

[illegible]

[illegible]

[illegible]

سلحداری وعبیلرینه ترفیق اولنان تلطیف افزای حضرتلرینک رضا بلری وسائر غازیان ایله اوردوی
وورود دلرنده سلحداره سمور کورک واون قناد انتون چلنک ورضانی بر سیم چلنک وچوقه
وسائره علیحده البسه خلعت وصدراعظم بو تمدیقدن کتخدای عالیلری بوتانه دخی بیلک اغا
البانسی واعطا ایلدیکی کونی سرعسکر پاشانک معتمد نزد مرسول وتمشی پاشا معتمد ملی
نهر طونه ده بلغراد جاده سنده برک بولنک سنه سعیدی وبلغراده ذخایر تسیاری وعساکر ارسالنه
مانع کلی اولان اشبو بوغازده واقع اولنان دورت طابیه دن عبارت [illegible] وجزر وقنود قالمرحیم
قلعه که اشنک قلعه سر تسخیر اولنه رحمه لی متوکلا علی الله وقت فجر کوندز ساعت ایکی بعدر
طوب جنکی بعده مردانه ودلاورانه یوروریش ایدوب دورت بش ساعت جنک وپیکاردن دونن
اولان نجیلرینک اکثریسی اسیر وما عداسی سل سیف ومملوا اولان طوب وجبه خانه وطوب عربه لری
ومهمات لری ضبط وقلعه مذکوره دخی عون باری ایله تسخیر اولندیغی خبر مسرت دخی فرداسی صالی
کونی بعد العصر بنه سرعسکر باشچوقداری تحریرا تورود [illegible] اولندیغی وداسی جهارشنبه
کونی بعد العصر سردار اکرم حضرتلری محال مرقومه دن بنه بتدیلا عودت واریشی بنه ذی القعده نک اون ایکنجی
پنجشنبه کونی عقد اولنان مجلس مشورتده لوای شریفک اولدیغی محلده توقیع وحالا [illegible] محافظی
[illegible] حسن پاشا حضرتلرینک قائممقام نفیسی ومحافظ سیجوت سپاه وسلحدار اغالری بالجمله وحضارلری
خلعتلو ودرکاه عالی متفرقه لری وچاوشلری وسردار اکرم حضرتلرینک [illegible] وکبار وکیجوری
اوجاقی وجبه جی وطوبجی وطوب عربه جی اوجاقلری باجمعهم وسائر ضرب وحرب ارباسیله ترک احمال
واثقال ایدرک ایلرو فتح الاسلامه کیدلمسی باتفاق رأی صواب ایدوکی وبالاده بیان اولندیغی
وجهله چرخجی حسن پاشا مقدمه [illegible] فتوحات اثناسنده صف صف عسکر [illegible] کندوسی
دخی دیار کفاره امرار [illegible] فتح الاسلامه کیتملو [illegible] جری وجسور [illegible]
غیر ممکن اولان دولت ابد قیامده بر وزیرک وجودی موجود اولمسی [illegible] وقت وحال لا بد اولملق
ملابسه سیله اوردوی همایون معیتنده ماموره ییک والیسی وجرخجی وکیلی سلیم بک حضرتلرینک محل مذکورده
محافظ سیجوت برکون اقدم تسیاری وماه مزبورک اون دوردنجی جمعه ایرتسی کونی حرکتی قرار دادیله عزیمتی
فرمان اولندیغی حینده بجمله حدود [illegible] طابیه لو [illegible] کرتی افلاق ویوده سی طرفندن
مرسول عساکر غیرتشعار مدد [illegible] ایله فتح وتسخیر ودرونندن موجود [illegible] قلعه طوب جبه خانه سی
دخی ضبط ایلدکلری خبر مسرتی افلاق ویوده جاده [illegible] ویوده لک ولدی اولان [illegible]
تبشیر وکندوسی دخی چند روز ظرفنده بالنفس حرکت وبراشوا اوندینه عزیمتنی ایما وعون باری ایله
بنجه فتوحات وبالخصوص مذکور براشوه تسخیرینه اقدام تام ایده جکینی اشعار ایدوکی بالاده بیان
اولندیغی وجهله ذخایر ماده سی تنظیم وعساکر سرعسکر ایله تقویه واستحکام مندن ماعدا ذکر اولنان
بلغرادی اعداد اهالی ایله ادخال دائره آل عثمان اولدیغی وساحل نهر مذکورده یکرمی برکون اوتورمق
مکث واقامت وقرار مذکور اوزره یکرمی ایکنجی وبنه شهر مزبورک اون التنجی بازار ایرتسی کونی افندمز
ملک خیام وغزا وجهاد نیت خالصه سیله فتح الاسلام عزیمت ایله بالای کوپریسی توپاندن [illegible]
فتح الاسلام جهانگیرت ساحلنه حرکتمزک دوردنجی وذی القعده نک اون طقوزنجی پنجشنبه کونی
فتح الاسلامه داخل وفرداسی جمعه کونی اوطاغ آصفیده عقد اولنان مشورتده فتح الاسلامده موجود
اوردوی همایونک قارشوسنده نظارت کیدلمسی مذاکره اولندقده بو خصوصده سرعسکر پاشانک رأیله
تنظیم واتفاق لازمه وقتنه چالدن اولدیغنه بناء [illegible] ونو فتی راوحسن اولدیغندن مجلس مشوره
بو وجهله قرارداده وهرکس خیمه لرینه عودت ایلدکدن صکره ساعت بدی بجقده دولتلو [illegible]
حضرتلری تکرار اوطاغ عالیه دعوت ومتخذ الوسعه مشارک فروه سمور البسه جناب [illegible]
توفیقیا عطاسی نیاز نره ایکن میمنت لدومندی [illegible] فرداسی جمعه ایرتسی کونی سرعسکر پاشا
وحسن [illegible] طرفلرندن وافلاق ویوده سندن بمنشی خدارلری اسیر وبر طوب وبیراق وبزان
بنه تحریرا کلوب ورود وجمله اوردوی بو وجهله بر بربنی متعاقب تسیر [illegible] وحمد وثناده ایکن
بنه ذی القعده نک یکرمی ایکنجی چهارشنبه کونی سرعسکر پاشا حضرتلری جرکس حسن بک طرفلری
مهادیه بوغازینک درونینده وسد سعیدی اولان اوج طابیه لو پلنقه سی یکیج ساعت بلشده
اعداد

١١٤ 112

اعدا دریالی ومعمور اولان جنود موجوده ایله فتح وتسخیرینه موفق اولندیغی خبر مسرت علی السحر
جمعه تاتار حراره سیله وورود ویر ساعت مرورنده چرکس پاشانک معتمد باشیلی قالیقه سیله اصول
وعقبنده دخی سرعسکر حضرتلرینک تاتار اغاسی تحریرایله ورود ایلدیکی حمد اولسون فتح انحلونده ظفر
اولندیغی بو وجهله بر بربنی متعاقب مسرتلردن جمیع مؤمنین وموحدین شکر بی حد وثنای لایعد
ایلمکده ایکن بنه ماه ذی القعده نک یکرمی التنجی پنجشنبه کونی سردار اکرم افندیمز حضرتلری دائرلری جمله
وحرب ارباسی وجاوش باشی اغا ومذکور قالان افندیلر استصحاب ایله براشوه قارشوسنده واقع
تکه بوری نام محلده اقامت ایله ایلرو سرعسکردن وعساکر غیرتکشدن غازیانه عطا واحسان
وتشویق وترغیب نیتیله عزیمت ایلدیکی جمعه کیجه سی جناب نامر مطلق واعانت رسول حضرتی برلرندن
سرعسکر حضرتلری وبر جانبدن چرکس پاشا وبر قولدن متول کتخداسی ماه مزبورک یکرمی التنجی پنجشنبه کیجه سی
فتح وتسخیری مقدر اولان آق پلنقه او زرینه مهادیه بوغازینک جوانب اربعه سنده کائن پلنقلرک
فتح وبوغازک کشادی ججوم اولندیغی کفار خذلان اثرلرینک مسموعلری اولدقده دهشتندن فرار
استدار وعساکر موحدین ایله افراق ثلثه دن یوریش ایدلرینه روشوب مهادیه بوغازی
قلعه سندن خروج ومرتب اولان اوردوی مخصوص وعسکر مشهوری وجبه لی فرار اولدینه
دوشوب فر ویلرینه ومهمات وطوب واشیالرینی عساکر اسلام چورمک چیدنده اولدقلری خبر
مسرتی جمعه کونی ساعت بربجقده سردار اکرم افندیمزک قهوه جی باشیسی مژده سیله کلوب عقبنده
یکرمی مژده جیلر ویکی ساعت مرورنده مسرت مذکوری مصدق سرعسکر حضرتلرینک تحریراتی
ووراسنده مهادیه دن بربجق ساعت ایلروده کفارک قاچوب دیکی طوبلردن برطوبنی ومهمات واشیی
چورلدیکی وچک وبیراری اولدقلری تحریراتی وساعت سکزده مهادیه قلعه سی دخی اراضی دولت علیه یه
علاوه اولندیغی مسرتیله وتحریراتی صدرا اعظم افندیمز بکلر اغاسیدر ودرونده مهمات وطوب بشلک وفتح الاسلام
قلعه سندن یکرمی طوب اندا خنی واوردوی همایون جبه خانه سی مهر طونه ده لنکرلر اولان فرلالی فتح وشوتو بولر
واطوب شنلکی زمانی اولوب اعلا مسرت عام وشنلک مذکوردن هرکس وعافن اولدقلرینی وافلاق
ویوده سی مقدما مامور اولدیغی براشوا اوزرینه بالنفس عزیمت ودوشمن ایله محاربه والی قطعه طوب
وتوپجیلر کفاری ونجه نفیسی وبنجه اسیر اولانلرک قرنبی اسیرلری ایله ذی القعده نک یکرمی سکزنجی
جمعه ایرتسی کونی تحریراتی ایله تاتارلری وبالاده مسطور مهادیه فتوحاتندن غازیان وقافله غنیم
زیاده اغنام سورولوب غازیان کلوردکلری سرعسکر پاشا حضرتلرینک یوم مذکورده بشتوق قرق بکردن
ایلدیکی وبالاده مذکور مقدمه فتح وتسخیرینه مطهر اولان اشبو پلنقه سنک حصن حصینی اولان
بنلک معمار هم دیوکلری غازیلری مامور اولان ملحق پاشا حضرتلرینک [illegible] ودرونده موجود
ایکی بیک عسکری کفاری بو قدر تفتیش ایله بکیلدن عزیز اوزکوبرندن محاصره ! تمشین
یارا اولمدیغندن سردار اکرم افندیمز حضرتلرینده اولدیغندن بالتعلا اوزرنده طوب بقات
حرب ومهمات وطوبلری براغوب دوشمن مقهور وبره بیرا غنی آچوب واستیمان ایلدکلرندن مجموع دولت
تارمذکوره دخی اولوجهله یاوری توفیق جناب سبحانی ایله فتح وتسخیر ومکاتب اسعجبه داخل اولندیغی
خبر مسرتی بنه یوم مزبورده وارد اولدیغی اوردوی همایونده جبه خانه سلی وطوب وجبه خانه سی
ومهمات سائره سی سردار اکرم افندیمز اخراجیم وماه مذکور یکرمی طقوزنجی بازار ایرتسی کونی استصحاب
فتح الاسلامه کلوردکی فرداسی جمعه ذی الحجه غره سی صالی کونی اوطاغ آصفیده مجلس شوراده بالاتفاق
موجود اوردوی همایون ایله بلغراده عودتله فتح وارضی دولت علیه یه ضم اولنان قلاع فتح الاسلام
واولوجهله اون بش کون مکث واون التنجی ماه ذی الحجه نک دوردنجی جمعه کونی قلعه فاتح قارشو
جانبه مرور ووقت عصرده حرکت ومذکور نظارتندن ایلابراشوه بیننده واقع صحرا به ضرب خیام نصرت
اولندیغی ودولت علیه نک صرب رعایاسندن [illegible] اصل بلغراد حوالیسندن [illegible]
بر اولاده ایکن شکر بی نهایه جوق نعمتی [illegible] حوالیسندن [illegible] صرب [illegible] تحریرات

وعصات بادی اولان قوجه دیدکلری ملعونک تحریکیله تبعیت و قیودانلق ایله شیخ کبوب نجه‌لو
طرفندن باش بوغ اولورق نجه‌لو عصات طائفه‌سیله مخلوط ایلسک ایله زعمونجه بلنده زامع
آق بلنقده توطن ایلدیکی مسلی باشنک مسموعی اولدقده مذکور بلنقده اوزرینه کندوسی مرا
وجنه قایقلری ایله متوکلا علی الله هجوم و قتل و جنگ و جدال و عنایت حق ایله اکثری دوشمنی
سل سیف ایدوب مسفور قوجه قپودانی و سکبان مقداری عصاة و نجه‌لو ایله اخذ و بلقه
دخی اخذ و تسخیره موفق اولدیغی خبری و مسفورلری ذی الحجه‌نک یدنجی بازار کونی اوردوی همایونه
بعث و تسییر و کتورلدکده عظم اعطا و خلعتلر الباس و محمد پاشا یدنجی رتبه والای وزارت
احسان ایله بکام و مسفور قوجه ایله سائر رفقاری عصاتدن اللی بری نفر ملعونلرک دیری
دیری قازغه اورولوب اولوجهله مجازات و رعایای سائره‌یه عبرت قلنمشدر و عون عنایت
خیر الناصرین ایله متقدما فتح و تسخیر و ضمیمه ممالک اسلام اولان مهادیه شهری و قلعه‌سی محافظه‌سنده
جنود موحدین ایله عسکر ظفر رهبر و چرخه‌جی پاشا و سائر مأمورلر قیام اوزره ایکن ماه ذی الحجه‌نک
یدنجی بازار ایرتسی کونی محل مرقومده سرعسکر پاشا خیمه‌سنده کتخدا بکدن ما عدا جمله رجال دولت
و اوجاقلر اغالری لاجل المشاوره موجود بولنملری فرمان بیورلمغین یوم مرقومده عقد اولنان مجلس
شوراده کفار رفضالانقرین مهادیه‌دن فرار ایله محلوره اولدیغی تجهیز و مقابله و محاربه الجوند
چرخه‌جی وزیر شجاعت تعبیر حسن پاشا مقدار وافی سواری و پیاده عسکر تخفیفا ایدوب اسپاریکدای
صواب اولمغله همان حرکت و جوانب اربعه‌یه مدنگاه بصیرت ایده‌رک دشمن مخذول حین فرارلرنده
بر محلده اقامت ایده میوب شیشلی بوغازنده قرار و کندو بر تقویه و بردیکنی بالتحری تحقیق کرده
اخبار اتمکله سرعسکر پاشا و سائر معینینه مأمور عساکر اسلام مهمات شکیر و مهمات طوب و جبه‌خانه
و لوازمات سائره ایله دوشمن دین عزیمتلرینک مقابله سنته عزیمت و مجاری دوشمنه منوسیر
جیوش موحدین و طوبلر و قلع و مردانه و دلیرانه قرار ایدوب انجق الامان دوشمنی تمام دلمنکو
اجرا نیت فاسده‌سیله وار قوتی بازویه کتوروب ایکی بچق ساعت مسافه بر طاغدن بر طاغه عریض
و عمیق منزل سلوحفر و انواع کوندن مصنع طابیه و خندق و شرانپول و ایکیوزدن متجاوز متنوع طوب
و اللی بیکدن متجاوز سلفات سوتات و قطنه و تیمورلی عساکر منحوسه‌سنی طابور طابور سلوح جهل
کونا کون متانت و رصانت ایله تقویه و بردیکندن بشقه ورای عسکر مظهورده قرال بنضال
دخی موجود ایدوکی اوردوی همایونه تحریرا انها اولنمق ملابسه‌سیله ماه مرقومک اون یدنجی کونی
اوطاغ آصفیده مجلس شوراده سردار اکرم افندمز بالنفس تبدیلا و اوجاقلر اغالری و ضابطانی
و صدر اعظم افندمزک دائره‌سی خلقی و رجال دولت جمله دائره‌لرنده موجود اغوات و خدامک کوکللو
و خواشلولری مقابلا دوشمن دین اولان عساکر موحدینه امداد و اعانتری قرار داده و قوچ‌حلق
و کوکللو سواریانه دلال باشی آغا پاشبوغ اولدق لوء الدعا و عزیمت کفاره بعد الفاتحه عازمهم
و قهر و تدمیر دشمنه متوجها مجاری دشمنه عساکر اسلام الغازیان ایلدکلرنده و سردار اکرم افندمز حسب
الکتاب راشدا فتدیری حسینه استجابه بیوردقلری و طرفیندن طوب جنکی و آرالق آرالق جنکلر
بازار کارزارده متاع جان و باشی الشی و بر بلرا المغدور اولدیغی و ماه مرقومک یکرمنجی بازار کونی
متوکلا علی الله النصر یوریش تصمیم و قرار و بولدیکی منوال زدن بندن جنود تحشیدی اولکیله دشمن
مقهور یوریشی مصمم اولدیغندن خبردار و حرکت دریا جرودک حمله و هجوملرینه تحمل ایده میوب منهزمی
وکاه متانت و عسکر منحوسه قرینه استنادا فرار شقلری جانبه ارنده مذاکره و خوف و خشیتلری
تاشنی عاقبت الامر مهمات اسلامیه‌دن درونلرینه رعب و هراس مستولی اولوب فراری قراره تبدیل
و یکی ساعت البنده فرار ایلدکلری اخذ اولنان دللرک تقریرلرندن معلوم اولدقده کوده طومدن
نفر طوغری نحو سپیده صباحه تعلیق او ایجوب درعقب وارلرندن چرخه‌جی پاشا مقدار وافی سواری
و پیاده غازیان و غالب تعقیب فراریان دشمن دینه تعیین قلندقلری خبر مسرتی بازار کونی
ساعت التی بچقده قرده سنده سردار اکرم افندمز قواس باشیسی و بعده سکز بچقده

مسرت

مذکوری مصدق و کیفیت منوال محرر اوزره اولدیغی مبشر صدر اعظم افندمزک تذکره‌سیله
بر نفر چوقداری و بر نفر تاتاری وارد اولدقده جمله‌لره البسه خلعت و عطا احسان و تبشیر
مسرت و آ علق و اشعار و هر کس شکر زبان و رفت حق نصرت اسلام و انهزام دشمن دین دیندن
موظفیت اتمکده ایکن تعقیب فراریان ایجون مأمورلر کفار عزیمتلری تیره و قوه‌سنیف
شهرینه معقوب و جوانب اربعه‌سنده آتش و یقوب دروننده موجود دوشمن دینه برقاج
بیک مقداری محرقه انداخته مقر زمین و جهنم اسفلات قیلدی و شهر مذکورده کلیا احراق
و آثار ابنیه‌سندن نشانه قالمدیغی و ایکی سکز بیک مقداری نجه‌لو مقهورینک صبیان و نسوانی سبی
مال غنایمه مغتنم اولدقلرندن بشقه جبه‌خانه عربه‌لری چورلدیکی و حمد الله عساکر نصرت مأثر
افندمز ماعدا رجال دولت علیه دونلتو کتخدا بک افندی حضرتلری بشقه اوچ دورت بیک مقداری چادر و حرکه اللرینه کدیکی و دفتردار
سرعسکر پاشا خیمه‌سنده لاجل المشاوره کتخدا بک افندی مع شیشلی بوغازینک ادنه جانبنده کائن
بازار ایرتسی کونی ساعت مطلقون بجقده موجود بولنملری بابنده امرنامه علیه‌لری سردار اکرم قوناغی
و بالمرافقه کتخدا بک ایله ساعت بعده درعقب مطلوب بیورلان ذوات کرام ضبر ارسال
بیورلدی و ایرتسی صالی کونی شیشلی بوغازینک ایلری بوده حرکت و اولکیه لازارنه الی ساعت مسافه مهادیه‌ده
افندمزک اوردولرینه لحوق و دراسانی جهادیه کونی بو جانبنده مهادیه بر سکز ساعت بعده سردار اکرم
سرعسکر پاشانک اوردوسنه وصول و ساعت بشنجی‌قده اوردوی مذکوردن اوچ ساعت ایلرو
ابراهیم پاشا کلنلو عساکر ایله ایلروم جانبونه بجقده عقد اولنان مجلس شوراده مهادیه‌نک
و الجه‌کوه کالو ایله جا بولو ایلمیسی اولملغین سرعسکر عظم ذصیر دخی مجموعی اننه
و اوجاقلر ایله استحکامی بالمذاکره قرار و مهادیه‌نک متراسلری و حتی قلعه ایله تقویه تخندی
و تسخیر اولان شیشلی بوغازنده و کفارک اوردوسنه عودت اولندیغی و بوده قلعه فتح
طابیه و متراسلری بالذات مشهود و انواع مصنع چرخ فلکلری و بر موسیقی کوزه دور
اشبو فتوحات بحر و جنابه مفتح الابواب و نام مطلقک انواع متانت و رصانتی تفکر و ملاحظه اولندقده
حضرتلرینک امداد و دعا و قدرت و حضرت کائنات علیه افضل الصلوة
بوم هزه اورمایه رق کمال رعایتی اولدیغنده دعاء و خواص قرالک یکره‌سی دیو
بر لسردار اکرم و رئیس افندی اولدقلرنده استبداد اولمدیغی و بونلرک شکرلرنده عاجز
و مجوکون اوردوی همایونه داخل اولدیغی و ما ذونا عودت
موفق اولدیغی با قرمعدن بر اوجه قایقلری ایله مأمور محمد پاشا
عجری پاشا حضرتلری معیتلرنده اولان ایلروم بلغراد جانبی سرعسکری
اولدرق تمام اوزره آنقره منصرفی الکاتب عجری پاشانک باش بوغ
وسابق سرعسکرک کتخداسی طرفندن ... ایله بوغازینک دینه تعیین و بو دفعه علی پاشا و ابراهیم پاشا
و برلرینه اعانت ایلمسی با بیورلری تنبیه ایلدیکندن متوکلا علی الله مأمور اولمغین
بره جانبندن آق بلنقو تعمیر اولنمش قلعه‌یه یوریش و مردانه جنک و بیکار فتح و تسخیری و الکام
عجری پاشا حقی یانجوه‌یه هجوم و ضبط و تسخیر ایدوب کلورندن بشقه بالاتفاق طمشن بوغازنده
ایلانجه‌لونک طبراق قلعه‌لرینه یوریش و بلا جنک و حرب بوغاز مذکوری و طبراق قلعه‌لری عون
حقله ضبط و اوطوب و جبه‌خانه وجودی متجاوز اسیر و ذخایر کلی اخذ و غازیان اولدقلرنده
مال غنایم ایله مغتنم اولدقلری خبر مسرتی بنه ذی الحجه‌نک یکرمی برنجی کونی بازار کونی مأمورلرک تحریرلرنده
وارده‌سی وورودنده اوردوی همایونده داخل قلعه‌دن طوب شنلکی و اعلان مسرت اولنمیو و توفیقه
جوانبده بعده دشمن ممالکندن ... عبور ایدوب متجاوز معمور اولان بیجه ممالکی دخی
دخی اولدیغنده جزیره ساحل نهر طونه بالکلیه مفتوح و بلغراد دیه لی کک وحوالی
ایله محوره ... الدن تعمیر و تطهیر اولنوب حتی اوردوی همایونده ... ایله اوزرنده قایقلر
... ایله سرحد ... وانبوه ... کلدیکی و ... فرحنده ... بارکت

اذا جاء رجب ترى العجب

وقايع شهر رجب المرجب سنه ثلث ومائتين والف

[illegible]

[illegible]

جلوس همايون

بیك ایكیوز اوچ سنه‌سی ماه رجب المرجبك اون برنجی صالی كونی بعد صلوة الصبح ربع طلوع الشمس شوكتلو كرامتلو عظمتلو سلطان سلیم خان ثالث ابن سلطان مصطفی بن سلطان احمد خان حضرتلری شرف ساعتده بالارث والاستحقاق تخت عالیبخت عثمانی اوزره جلوس همایون میمنت مقرون واقع اولوب جمله اعیان و علما و وزرا و رجال دامنوس بیعت شهریاری ایله مشرف اولدقلرنده ... ایلدشادو خندان اولدرق شكر یزدانی و دعاء خیرلرینه مداومت اوزره بعده طوب شادمانی اتیلوب عامه عباد الله مسرور اولمشلر حق سبحانه و تعالی حضرتلری عز جلاله و اسماء الحسنی حرمتنه و حبیب اكرم ... حضرتلری حرمتنه هرحالده موفق بالخیر و سوء قرنیدن محفوظ و عامه عباد الله شفقت و مرحمتلرین زیاده و لواسی دائما منصور و اعداسی دائما مقهور ایلیه امین بحرمة سید المرسلین

وحین بیعتده موجود اولان علما افندیلر حضراتلرندن ابتدا نقیب الاشراف السید محمد درویش افندی حضرتلری تخت همایون ... اوكنده دعا بعده دامنوس بیعت شهریاری ایله مشرف بعد ... بعده شیخ الاسلام السید محمد كامل افندی حضرتلری حضور همایونلرنده دعا بعده قائمقام الحاج صالح پاشا بعده قپودان دریا حسن پاشا بعده رئیس العلما السید یحیی توفیق افندی حضرتلری بعده نقیب الاشراف اولان حالا روم ایلی قاضیعسكری السید محمد كامل افندی حضرتلری بعده سابقا اناطولی قاضیعسكری عاشر افندی حضرتلری بعده حالا اناطولی قاضیعسكری ولی الدین ... زاده محمد امین افندی حضرتلری بعده اناطولی پایه‌لی حمیدی زاده مصطفی افندی حضرتلری بعده حالا اسلامبول قاضیسی احمد وسیم افندی حضرتلری بعده مكه مكرمه پایه‌لی عرب زاده عارف افندی حضرتلری بعده سابقا مدینه منوره قاضیسی ابراهیم بك افندی بعده سرای عامره كتبخانه خواجه‌سی حرمین مفتشی السید عبد الحلیم افندی بعده مدرسین كرامدن امین پاشازاده افندی بعده بالجمله اعیان مشایخ و رجال دولت علیه دامنوس بیعت شهریاری ایله مشرف و امر بیعت بعد الاتمام چاوشان القلوب باب السعاده‌دن محل مباركه‌لرینه تشریف و مرحوم مشار الیه حضرتلرینك تجهیز و تكفین و دفنی ایچون اذن همایونلری اولوب بعده بالجمله علما و وزرا و رجال دولت علیه و اوجاقلو قبه البنه قعود بعده عادت قدیم اوزره جنازه‌لرینی محللرندن طشره اخراج و بالجمله علما و وزرا مبارك جسدلرینی ... اجل مسمی سیله ارتحال دار بقا ایلدكلرینی ... اولنوب بعده بیوك امام درویش افندی غسل و تابوته وضع و صلاة جنازه‌لرینی ... ایله بعده باب همایوندن ... عظیم اخراج اولنوب ... مرحوم مشار الیه حضرتلرینك مجددا بنا بیوردقلری تربه معطره‌لرینه و اولادلرینك اورطه‌سنه ... حفر اولنان مرقد مباركه‌لرینه وضع و ائمه سلاطین و خطبا جمع و قرائت یس شریف و ... سلطانی دعا و تلقینی ویرلوب بعد اتمام المراسم جمله اعیان و رجال و علما دعا و ثنا و روح پرفتوحلرینه قرائت فاتحه اشتغال اوزره رحمت ایله یاد ایده‌رك هركس محللرینه روانه اولدیلر رحمة الله تعالی علیه

و بیننه شوكتلو كرامتلو عظمتلو پادشاه روی زمین خلد الله خلافته الی یوم الدین حضرتلرینك حین جلوس همایونلرنده ابتدا مبارك دست ... صادر اولان شعرلریدر كه تبركا تحریر اولندی

شعر

تعالی الله نصیب ایتدی بو برتخت سلیمانی ... اویان كل خواب غفلتدن ... پیشانده
جهانه كوكلنی ویرمه ... شیطانه ... امانت ایله كل خلق ... پنهانده
... غیری اولورم حضرت حقه ... بكا بو ملكی ویرن اول ... سبحانده
بو دنیایه ... اولمه غافل ... الهامی ... سكاده باقی ... دوران بو چرخ دواندرده

و بیننه بعد الظهر بالجمله اعیان و رجال دولت علیه و وزرا و علما باب همایونه عودت ایده‌رك معتاد قدیم اوزره عموم قفطانلری الباس اولنمشدر ...

نصب والده

نصب والده سلطان كتخداسی سابقا شوكتلو كرامتلو عظمتلو افندیمز حضرتلرینك شهزاده‌لكلرنده باش لالاسی اولان لالا محمود بك حضرتلرینه قوزه سمور البس و والده سلطان كتخدالغی ایله سرفراز بیورلمشلردر و بیننه ایكنجی لالالری اولان سابقا ... بكی اولان احمد بك نام ... بك افندی حضرتلرینی دخی قپوجیلر كتخدالغی خدمتی ایله ... بیورلمشلردر و بیننه اوچنجی لالالری ... اوردوی همایونه روانه اولمغله احضاری ایچون امر همایونلری اولنمشدر و بیننه ماه مزبورك اون ایكنجی چهارشنبه كیجه‌سی ساعت دورتده قاسم پاشاده ... احراق ظهور ایدوب عظیم خانه‌لر ... دكان ... فرون ... متجاوز دكاكین محترق اولوب حتی شوكتلو كرامتلو افندیمز حضرتلری تشریف ... اوجاقلوره عظیم ... انعام و احسان اولنمشدر و بیننه یوم مزبورك چهارشنبه كونی باش ... والده سلطان كتخداسی لالا محمود بك افندی قائمقام پاشا حضرتلرینه خط همایون كتیروب بعد القرائت برقوزه سمور ... احسان اولنمشدر

صورت خط همایون ده قائمقام پاشا بارادة الله تعالی عمم محترمم سلطان عبد الحمید خان اجل مسمیسیله ارتحال دار بقا ایدوب نوبت خلافت سلطنت بالارث والاستحقاق خلافتمه ... انتقال ایتمكله تخت عالیبخت عثمانی اوزره جلوس همایون میمنت مقرونم واقع اولمشدر حالا صدر اعظم یوسف پاشا كماكان ابقا اولنوب استقلالی ایچون خط همایون و مهر همایونم ارسال اولنمشدر ... اوزرلرینه اولان سفر همایونم كماكان وضع غلاف اولنمیه‌جقی و خصوصا ... كافه‌نك ... ذخائر ایله ... سرحدات منصوره‌مه قلاعلری لازمه‌سی خلاصه كلام بر و بحر سفر همایونمك جمیع لوازمی استحصالیله بر ایشی كرویه قالمیوب وزرای عظامم و علمای كرامم و رجال دولت علیه‌م و اوجاقلولرم ضابطان و اغالری و خدمه دولت علیه‌می جناب ... رضای علیه‌مه موافق حركته موفق ایلیه و دولت علیه‌مه صداقت ایدنلری الله ذو الجلال دارینده سلامت احسان ایلیه و خیانت ایدنلری قهر ایلیه امین

و بیننه ماه مزبورك اون اوچنجی پنجشنبه كونی ركاب همایون اولوب شیخ الاسلام افندی حضرتلری و قائمقام پاشا حضرتلری معتاد قدیم ركاب همایونه اولمشدر و بیننه یوم مزبورده ترسانه عامره‌ده بر ... سفینه‌سی دریایه القا اولمشدر و بیننه یوم مزبورده شوكتلو افندیمز حضرتلرینك قهوه‌جی باشیسی احمد افندی ... اولمشدر و بیننه ... كونی ... جامع شریفنه ... اوقاف همایون ... ایچون ... كلوب ... لباسی الباس اولنوب اوقاف همایون ... توجیه اولنمشدر و بیننه یوم مزبورده رئیس ... پاشازاده السید محمد عزت افندی ... خط همایون خواص رفیعه‌لك بیك ایكیوز اوچ سنه‌سی ذی القعده غره‌سندن ضبط ایتمك اوزره توجیه اولنمشدر ... ماه مزبورك ... جمعه كونی شوكتلو افندیمز حضرتلرینك ... حضرت خالد رضی الله عنه جامع شریفنی ... الشیخ یحیی افندی و بالجمله سرای همایون خواجه‌لری و غلطه سرای خواجه‌لری افندیلر دعوت و سرای همایونه جمع بعده ... خواجه‌كان ... افندی ... ارسال ... ختم كلام قدیم بعده مزبور الشیخ ... زاده یحیی افندی ابتدا دعا ایدوب بعده سرای همایون كتبخانه خواجه‌سی السید عبد الحلیم افندی بعده بالجمله سرای همایون خواجه‌لری بعده غلطه سرای خواجه‌لری بالجمله فردا فردا دعا و ثنا ادا ایدوب بعد الختام

بعدا تمام الزحام امام شهریاری افندیه ده بر بول بکلی سمور کورک الباس بعده حضرت خالد شیخی
افندی به سمورکه کورک بعده سرای همایون خواجه سی سید عبد الحلیم افندیه و ابو حنفی [illegible]
افندی و داود مسلی حلی افندیه افندیه افندی بر بول بکلی سمور کورکلر
الباس و هر برلرینه یوز غروشلق عطیهٔ همایون اولنوب بعده غلطه سرای خواجه لرینه
یوز غروشلق عطیهٔ همایون اولنوب بعده فقط غلطه سرای خواجه سی بولولی الحاج مصطفی
افندی به بر بول بکلی سمور کورک ایله یوز غروشلق عطیهٔ همایون اولنشدر بعده عظیم
[illegible]
[illegible]

آلای سیف ماه رجب المرجبك اون بیکی بازار ایرتسی کونی شوکتلو کرامتلو عظمتلو
ظل ظلیل اله پادشاه عالمپناه سلطان سلیم خان ثالث افندیمز حضرتلرینك بعنایة الله تعالی
سریر دولت علیای عثمانیه واریکهٔ سلطنت کبرای خاقانیه جلوس همایون میمنت مقرونلری
بیوردقلرینه بناء سنهٔ الغزا والجهاد شمشیر ظفر تأثیرلرین تقلید بیورملر خصوصنه ترتیبی
مصمم اولان آلای والادن استدعا [illegible]
[illegible]

حضرت خالد رضی الله تعالی عنه حضرتلرینک تربه‌لری انور ... تبدیل و حضور سعادتلرینه دخول بعده

حضرت عمر رضی الله تعالی عنه حضرتلرینک سیف شریفلری ... نفس الشریف ...

اتدیکی حضرتلری نیت الغزا والجهاد ... تمام الدعا والزیاره

[illegible]

وقايع شهر شعبان المعظم سنه ثلث ومأتين والف

بيك ايكيوز اوچ سنه سی ماه شعبان المعظمك غره سی بازار ایرتسی اولوب اولکون تبركاً وتيمناً
اجراى سنت شريفه مباشرت وتكبيره تيرانداز ان كشاده وطبخ طعام معتاد قديم اوزره بعد صلوة الظهر

[illegible]

ليلهٔ برات

وینه ماه شعبان المعظمك اون بشنجی بازار ایرتسی کیجه سی لیلهٔ برات اولوب
منارهلرده ایقاد قنادیل و جوامع و مساجدده ایقاد شمع و عسله مباشرت اولنشدر
وینه یوم مزبورده شوکتلو [illegible] پادشاه روی زمین خلد الله خلافته الی یوم الدین
افندیمز حضرتلری تبدیل جامه ایدوب داود پاشا صحراسنده گشت و گذار بعده قبل العصر
ترسانهٔ عامره یه تشریف بیوروب تخت قلعه سنه جلوس بعده [illegible]
ایچنه کیروب حالا ترسانهٔ عامره امینی اولان الحاج سلیم آغانك [illegible] اوطه سنده
احضاری ایچون امر همایون اولدقده احضاره تعیین اولنان ذات شوکتلو افندیمزك [illegible]
[illegible]

[illegible]

بعده کتخدا بکی بیکلری و کتخدا بکی و کتخدا بکی ایچ اغالری یوروب بعده ملفوفات
مهترخانه چالنرق یوریوب بعده لاینقطع سکزر یوریوب داود پاشا صحراسنه
نزول و برایکی کون مرورنده محل مأموره لرینه روانه و عسکر درحق سنی مقابله
جمله عساکر اسلامه دستگیر و نصرت طراحت اولنوب اعدای دین و دولت اولنلری
مقهور و منهزم ایلیه آمین و بشنبه ماه شعبان المعظمک یکرمی بدنجی جمعه ایرتسی کونی
بوسنه والیسی وزرای وزیر مکرم یکن پاشا [illegible] بک دولت علیه یه ارسال بیوردقلری تحریرات
وفتوحات عظیم بیاننده درعا بوسنه اقدم قپودان دریا اغریبوزلی ابراهیم پاشا زاده یکن پاشا
خصم لرینه اورنج قنوع ایله بحر سپاه قپودانلق پاشالی و موره منصبی احسان هایون اولنوب
یکرباشا و تماسی هایون ایله روانه بعده اتمام الوقت اسکله علیه یه مکمل دونما هایون
ایله لمن داخل اولوب پیرودن جنک ماده سنه برمقدار معتاب اولوب لکن دولت علیه یه صداقت
استقامت اوزره خدمتی معین و تکاسل قپودانان اولا حسن بکده اولدیغی نمایان اولدقده
مزبوری قتل اولندیغی بالاده تحریر اولنمش ایدی بعده یکن پاشا حضرتلرینک منصبی اولان موره
اوزرلرندن دفع و احمد پاشایه توجیه و ارسال اولندیغی دخی بالاده تحریر اولنمش ایدی بعده محافظه
یکن پاشا وارنه محافظه سنه مأمور و شدت شتاده بروارنه چکولوده سنه جمل حکم خدا
هوا کون و کاغدخانه یه کیدر کبی ایکی کونده وارنه یه داخل اولنوب انده مکث واقامت اوزره
ایکن بوسنه ایالتی کندویه توجیه و برادن مقدم محل مأموره یه روانه اولمق اوزره اکیدا امر
بعده بوسنه اولوب کندولری منزل ایله روانه و احمال واثقالی ایردنوب کتخداسی اولوب
متعلقا اوزره بعده صحت و سلامت و عافیت ایله بوسنه یه داخل بعده نیجه کفره نک بوسنه اوزرینه
اولان کرایله هجومی و نه کونه حرب آهنکی و یکن پاشا حضرتلرینک دین و دولته توجه له صداقت
واستقامت ایله خدمتلری بو بالاده تحریر اولنمش ایدی بعده بوسنه ده طوپخانه بنا ایدوب
و مجددا بالیمز طوپلری دوکوب و خمپاره لر دوکوب و بو دخی عالی سمع هایونه واصل اولدقده
اکرام و خزینه ارسالنده همت و عنایت شاهانه لری ظهور لرنده اطراف واکنافه بر محمودلری
جزا و ادا اولوب الحودلا بو مضمونی ملاحظه اولنمیوب بعض کمسه دن اوزریرغزه تعوق ایدر
موعظه سیله اطراف واکنافدن بعضی کیدرسیه اکرک اوردوی هایونده وحرکت استدعا طرح
و استانه علیه کلان کیدرک اوردوی هایونه ارسال واوردوی هایوندن فرنسه بوسنه دن
عزل وابنه بختی توجیه و نیش محافظه سنه تعیین وحالا ابنه بختی والیسی نیش محافظی ارسال زبانی
بوسنه توجیه اولنوب النیاه فی الصدق مهوا سیم عزل خبرلری کندولره واصل ولمدن بو طرفنده
جلوس هایون واقع اولوب و غزه خبرلری هم مسموعلری اولوب بعده نیجه کفره سی طرفندن واقع
کفره ظهور و مقابله و محاربه و دفع اولنوب بو دفعه دخی معزول ایکن ترتیب ایلدکی عساکر ایله
یاعون عنایت خیر الناصرین دشمن دین دخذلا نتریبندن اخذ قادرکین خصوصی اقدم
اما المز اولدیغی بناء بو آوان یمن اقترانده ممالک کفار خاکساری ناحیه و ترایج متخمننده
سرحدانه قائمه و بعض قصبالرده موجود اولان جنود ظفر موعودن الی بیک مقداری
عسکر نصرت اثر ترتیب وحالا یاسیجی بلنقه سی محافظه سنه قلنان میرمیران صالح پاشا
اوزرلرینه باشبوغ تعیین اولنوب ماه رجب الفردک یکرمی التنجی کونی قلاقه قانیه دن
بوزین قلعه سی سمتنده حدود اسلامیه دن دورت ساعت مسافه ده واقع ممالک کفار
برتبارون زیروجه نام ناحیه سی درونه هجوم ایتدکلرینده بحمد الله ممدانسیم فوز نصرت
جانب اسلامیه وزان و غبار هزیمت طرف اعداده نمایان اولوب مدافعه داعیه سیله
میدان محاربه یه ظهور ایدن کفار خاکسار هجوم غزاة موحدینه تاب آور اوله میوب فی
نی وافر کفره مشرکین قنطره سیوف غزاتدن درکات جحیمه اعزار اولنوب نخلدن
ماعدا محل مذکورده التی بیوزدن متجاوز خانه لر و بر ایکی بیک مقداری قضالرینه لریق وبرعدد
جمله قرال انبارینی احراق و بیوز قرق مقداری اسیر استرقاق ایلدکلرندن
بشقه بیشدن متجاوز انواع حیوانات و سائر غنائم کثیره اغتنام وجمله سی
غزاة موحدین بیننده اقتسام ایتمکله جناب رب غیور جل عن العجز والقصور عساکر اسلامی
منصور و مظفر و اعدای دینی خاسر و مقهور ایلیه آمین بو نصرت عظیمه لی واخذ ایلدکلری
دلقرون وکله قولاق تحریرلری اوردوی هایونه ارسال بعده برصورتنی دخی استانه
علیه یه تاتارآغالری ایله ارسال و جلوس هایونه برمفصل تاریخ بابوب ارسال بیوردقلری

تحریراتلری

فتوحات جدیده یکن پاشا وزره تفصیل اوزره اولان ماجرالری

طوب ووکلرسی

بوسنه ده وقوع اولان خبرلری

مال غنائم

تحریرات وتاریخ

تحریراتلری درونه وضع اولنوب وناشد یکت افندی حضرتلری طرفلرندن شوکتلو افندیمز حضرتلرینه
واصل ومنظور هایونلری بیورلدقده زمان هایونلرنده ابتدا بو فتوحات عظیم بوسنه طرفندن
و یکن پاشانک حین عزلنده دین و دولت علیه یه خدمتی خصوصندن و تاریخ جلوس
هایونلری انشا سندن غایت الغایه مقبول هایون اولوب اول آنده موره والیلکی
توجیه و احسان هایون اولمشدر و بشنبه طرفه شریفلرینه تحریر المرونا ترابد فرمانلر
ابلاغ موره کندولره توجیه اولندیغی معلوم دولتلری بیورلدقده طرف شریفلرندن حسن العیش
بیورلمق کندولری دخی تا لفتوق اوزره ایکن بو طرفدن نیجه کفره سی باش کوستروب تکرار
جنکه مباشرت بیوروب قرا الحجر والمنزل مسلک مقیدنه شریفلرنده کفره مشرکینک نفی واذی
قتل و بعض اسیوف اوله لر قراری فراره تبدیل وانواع اسرا اسیر واسترقاق اولندقدن بشقه
نفی وافر حیوانات و سائر غنائم دائره جمله سنی غزاة موحدین بیننده اقتسام وجمله الوداع
واصالة بوسنه رجال دوف و صبیان لری برباد و نقشانه ایده کرک دعا و خیرلرنده اولدقلری محل مأموره
اولان موره طرفنه عزیمتلری واقع اولمشدر حق سبحانه وتعالی حضرتلری حبیب اکرمی حرمتنه
هرنه طرفه توجه ایدرلرایسه هرحالده موفق الخیر و هرحالده منصور و مظفر و جود دین دولت
و دین و دولته صداقت واستقامت مشرف مزدار و اعدالرینی قهر و سوء بزیمت دائما معمور و محفوظ
و درونلرنده مغفرا اولا مرادات دنیویه واخرویه سنه نائل ومرام و شریعت غرا به تشکرا عانت و دارینده
معزز و مکرم ولواسنی دائما منصور و مظفر و اعدای دین و دولت اولنلری مقهور و منهزم ایلیه آمین
و بشنبه ماه شعبان المعظمک یکرمی بشنجی کونی تاریخ حالا اسلامبول قاضیسی ملا جاوید شوزادم
سابقا مدینه منوره قاضیسی وحالا اسلامبول قاضیسی محمد سیم افندی حضرتلرینه اسلامبول پایه سی احسان
هایون اولنمشدر و بشنبه یوم مزبورده ماه مزبورک یکرمی سکزنجی کونی اعتباریله بقا مدینه منوره
قاضیسی الحاج ابراهیم بک افندی حضرتلرینه اسلامبول پایه سی احسان هایون اولنمشدر خارج
و یوم مزبورده ابتدا التمثلی مدرسی اولان [illegible] کوسته دللی طاهر افندی معزول بولنمت
اولدقلره تعلق سببی ایله باخطا هایون ابتدا التمثیلدن قالقوب ایکنجی التمثیلی کوب
کسانندن متجاوز علمایه تفوق ایدوب موصلی سلیمانیه رتبه سنه نائل مرام اولمشدر خارج
و بشنبه ماه شعبان المعظمک
کونی شوکتلو عظمتلو قدرتلو پادشاه اوردوی همیون
خلدالله خلافته الی یوم القرار حضرتلری میدان تیرده سعادتلرایله تشریف بیوروب و میدان تیر
شیخی افندی حضرتلرینه مقدم خبرلری ورود ایتدرمی میدانی تخلیه و تکیه مزبورده شیخ افندی
ایله مشاوره و تنفی اباقذف اتدلوم دیو سؤال هایون اولندقده اکثر دخی امام حنفی ایاغی
مقبول و مبارکت برسکله ردیو جواب لرنده امرهایونلری ایله شیخ افندی حضرتلرینی برابر کیره سوار
و دخی معا وهواجیلر ارسال اولنوب وایاغ مزبوره تشریفلرنده پایلروزیلوب
سنت شریفه اجراسیله صلوة وسلام ایده رک اپا ویرنه دوز باصوب تیره کمان مبارک
دست شریفلرینه اولوب کشت و ویروب عقب هوانه اتیر ناجی صداسنی هواجیلر اسماع
ایلدکلرنده کوزه دوکوب و تیر مبارکی توندورت وهوا ایلدکلرنده بو منوال اوزره یدی تیر
برج اوقد دخی اتیلوب بعضا هوا بعضا تعین و بعضا بیل اولرق انورا یکن نطق هایونلری
شیخ افندی یه بعض قصورم واراسه تعلیم ایله دیو بیوردقلرنده امرهایون شوکتلو افندیمز
حضرتلری بکرسوبلرم دیو جواب بیلدرده حین کشاده مبارک یوم قلری شانه دوشر بولر
و بعضا صفحه طوطوب و یوم قلرینی بوقاروبه قالدروب بو منوال اوزره تعلیم اولندقده
جواب باصوابلرنده بو اغالر بکا خبر ویرمزلر دیو نطق هایونلری اولوب بو منوال اوزره اوچ
اوقد دخی اتیلوب عون عنایت باری ایله وارقوق باتولرینه کوروب براوق دخی کث د
بیوردقلرنده باحق صداسنی استماع لرنده اول تیر مبارک هواجیلرک بیلدیکندن آشوری
و لفوز بیوز چقورینی تفوق و تیر مبارکک صداسی ایله قوندروب هواجیلر هماندم بریدن
دستارینی بوزوب هوایه اتوب بو منوال اوزره طفوزیوزدن آشوری یالدیغی معلوم هایونلری
بیورلدقده همان اپاقه برنده سعادتلرایله اینوب تیر مبارکک باشنه تشریف و دعا و ثنا اولندقده
تیر مبارکی چیقروب اطرافه انعام احسان هایونلری مبذول اولدقده بکا صیدانه نیشنه وجه دیمه
شیخ فتحی زاده الیمه افندی ایله تیر خصوصنده بعض مکالمه اولنوب کیدا مزبوره
مجدداکوشکلرک و میدان اوده سنک و جامع شریفنک بنالری خصوصنده و سائر مطلبلرک

توجیهی موره

تعمیر زمیم و مجدداً احیا بیوریلدیغی خصوصلری حقنده شیخ افندی یه صادر اولان
نطق همایونلری سرای همایونده و سائر محللرده اولان ابنیه پایدوست ایدوب ابتدا
بو محل مبارکک بناسنه شروع امر همایونم اولوب زیرا بو محل مبارک بنم کندو خانمدر دیو
کندی کندو خانه سنی یاپمزمی دیو جواب باصواب بیورنده و غایت اعلا بنا ارم دیوب کمال مرتبه
مجبلرندن بنا اینمدر بنه رسمنده و بعض محو و انبارلرنده ترک کبی دقت اوله دیو تنبیه
همایونلری اولوب و یوم مزبورده شیخ مزبور افندی فتحی زاده افندی معاد قدیم اوزره
ایکی پای و ایکی دسته اوق سنوکنلو افندیمز حضرتلرینه فقرانه هدیه ایلیوب مقبول
همایونلری اولمشدر و بنه بو ندن اقدم سنه اولده آیندهلی قواق سرایینده اوقا تعظیملری
و بوتنده یه اوق آتزلر ایکن بوتنده اولان زللردن برینه براوق اصابت ایدوب بر بر طرفندن
کوزراک و دورت بر مثق ییلماز کوستروب خدمه ترتیب بری ایله خفیه بر تذکره تحریر دلی
شیخ افندی یه ارسال و بر طوب جمکلی هدیهلری اولوب بعده شیخ افندی مزبور اوطه سنده یاش
اوزرینه آصوب حین جلوس لرنده بر مجدداً قفس یاپدر دیوب مزبور زنلی قفس ایچنه
وضع ایلدکنی اولکون خبر و بر دکده حضور همایونلرینه کتوردوب رؤیت و مجدداً بنا
سورد قلری کوشککک بر محلنه تعلیق ایله دیو امر همایونلری اولمشدر و بنه جواب همایونلری
تکلل همایونم آیندهلی قواق سراینده اولدقده کمال مرتبه مجبیدن ابتدا بعض بو محل مبارکه یه ایدرم دیو
نطق همایونلری اولمشدر و بو ندن اقدم ایام صیفده نقل همایون اولان محللرده طبله یه و بعض
هوابه اوق اولوب و ایام شتاده کل یوم طوربه دوروب و تعلیم بیوروب بو وجه ایلدا مراوت
بیوردقلری علاوه بو ندن اقدم صدر سابق خلیل پاشا و قپودان دریا غازی حسن پاشا حضرتلری
کراراً و مراراً تکیه مزبورک تعمیر و ترمیمنه مراد ایلدکلرنده همه بر لرنده بر در دورلو مانع ظهور ایدوب
بو اعماله موفق اوله میوب سوکنلو افندیمز حضرتلری شیخ افندی یه کرات ایله خفیه تذکره لر کوندروب
تکیه مزبورک تعمیرینی کمال ایده مزاولر خیره ان شاء الله تعالی بن موفق اولوب وبن یاپدیررم
دیو تکراً تعمیر و ابتمشینه الحمد والمنه نطق همایونلری برنبولری اولر خیر مبارکه موفق اولدیلر
حق سبحانه و تعالی حضرتلری هر حالده خیره جمله امورلرنده موفق بیکر و وجود همایونلرینه صحت عافیت
ویلواسن دائماً منصور و مظفر و اعدا ارینی و اعداء دین و دولت اولنلری دائماً مقهور و منهزم
ایلیه آمین و تکیه مزبورک وصلیی وان شاء تعالی قبضه الدفتری و فتحی ایله بحر اولنور دیب
ماه شعبان المعظمک یکرمی طقوزنجی کیجه سی سرای همایون بورنده طوب فتوبه بیلیش اولوب
اول محلده موجود بولنان عتیق طوبلری اکثرلری مراد همایونلری اولوب اوسکداره و برغاز ایچنده طوغرد
حصکلرار سالزوقا بعلری ایله دن منع اولنوب مبارک بدلری ایله کرله لر النوب هر بر لری
طول دور ولوب الحمد مباشرت اولنوب ایام نظرنده اولان یالیده و اوکلرنده اولان بارلره
سرا ایچون رجال و نسا و صبیانلر تماشا اوزره اولورلر ایکن اول طوبلرک بری الله الخ حکمت
کلهسی اسکداره ایازمه اسکله سی قربنده مکتوب بقا غلط ما تیسی نقیب زاده افندینک
یالیسی او کنده واقع بارولرزنده اولان کبیر جوزانا جینک النوبه یاره برکله اصابت ایدوب
بعده اول ضرباولان یاردن صیمره یوب مزبور اغانک بر دالنه شکست بعده بیلکلیجی
عبد الله افندینک یالیسی او کنده نوشوب خار و خاشک اول یالیلرک بحر لورینی ممملو ایسه
ابدیلرفا چشوب بو حوال اوزره اولدیغی منظور همایونلری اولدقده پایدوست اولنوب
مزبورک کلهلی حصکمیلر اولوب حضور همایونلرینه کتوروب رؤیت بیورمشلر و اول محلده اولان
ایکی بر علو طوبلرک اوزرلرنده اولان مستقر بیجمله بقدر دوب جملرنی مجدداً احیا بیورمشلر
ویه ماه مزبورک یوم مزبورنده دولتلو همایون بر غازه طوغر کیدرلر ایکن قوزی جشمه
اوکنده خرا و یردی قیون ابکلزه لولرد ن انان تلیوندیره ربنه جالدوب و تعمیرلری
بیوبرلرینک قارشنه یا توب مزبور خدا و یردی قیون استاذم ترسانه عامره یه ارسال ایلیه
بعض طوبلری چیقدوب ضعفا للنن محلنی تعمیر و جمیع دبر قاج کونده تکمیل بن دونمایه
ایصال اولنمشدر و بینه باشندن دمچکر بیشی دخی سفردن منع اولنوب یوم مزبورده
ترسانه عامره یه باغلنمشلردر حق تعالی جمله دونمای همایونی سلامتلر احسان ایلیه آمین

وقایع شهر رمضان المبارک لسنه ثلث ومائتین والف

بیک ایکیوز اوچ سنه سی ماه رمضان المبارکک غره سی صالی کیجه سی اولوب اولکیجه داوده
محله سنده ... کون بر رجال و بر مراهق شهادت ایدرک برات هلال رمضانی رؤیت
ایلدکلرنده اهالی محله بعد صلوة العشا مزبورلری اسلامبول قاضیسی افندی حضرتلرینه
احضار و رؤیت هلالی اثبات بعده ساعت اوچده منارهلرده قنادیل ایقاد و شرعله ایقاد اولنوب
صلاة تراویح ادا اولنمشدر صالی کونی صائم اولمشلردر و بینه ایکنجی چهارشنبه کونی حضور
همایونده معتاد قدیم شهریاری اولان درسلره مباشرت بیوردیلر و علماء همایونلری
مدرسین کرام افندیلر حضراتلرینه مبذول اولمشدر و بینه اوچنجی جمعه کونی سلاطین
سیعانیه جامع شریفنده اولمشدر و بینه ماه مزبورک دوردنجی کیجه سی معتاد قدیم اولان
پاشا قپوسنده افطار دعوتنه بدء وسلاطین شیخزاده افندیلر حضراتلرینه بعد الافطار ...
اعطا اولنوب سنه سابقه کبی کورکلری و عطیهلری عفو اولنمشدر و بشنجی کیجه سی
شیخ الاسلام افندی حضرتلری معتاد قدیم اوزره پاشا قپوسنده افطاره تشریف بیورمشلردر
والتنجی کیجه سی صدور کرام افندیلر حضراتلری دورر دورر اوطاره تشریفلری و موالی عظام
افندیلر حضراتلری بشر بشر دعوت اولنوب لکن موالی عظام افندیلر اوچر اوچر ایکیشر
تشریف حتی بر کیجه ازمیر رتبه سنده اولنلردن بقا ازمیر قاضیسی عیسی زاده افندی غیری
کمسنه افطاره کتمامشلردر و معتاد قدیملری اولان ساعتلری سنه سابقه کبی عفو اولنمشدر
بعده تمام الموالی سکبانباشی و ... علی مراتبهم دعوت اولنمشلردر و بینه
ماه مزبورک دوردنجی چهارشنبه کونی علی الصباح سکبانباشی یکن سید محمد آغا عزل ترتیب
بقا قول کتخداسی دخی تکفور طاغی اغاسی چلبی آغا دیمکله مشهور السید صالح آغا باشآغا
اولمشدر سبب عزلی دونتمای همایونه قلیونجی ایچون مامور آدملر طوپلیوب وکوندرمکه یوز
آدم طوب اکثریسنی اوچلرینی آلوب پاره سی اولمیوب فقرادن اولانلری اقل قلیل ...
درسال و طمع خاطرندن زیاده افراط ایدوب عزلی اقتضا و انا طولیده اناطولیه عسکر
تعیین ایلمشلردر و بینه یوم مزبورده هولدوب تبدیل و پایتختده دونتمای همایونه قپودان
بوغازدن قالقوب محل مأموره لرینه روانه اولمشلردر حق تعالی سلامتلر احسان ایلیه آمین
و بینه عزل صدر اعظم یوسف پاشا و نصب و ربن سرعسکری حسن پاشا بوندن اقدم صدر اعظم
یوسف پاشانک بعض حرکاتی طبع همایونه مخالف اولوب طرف همایونلرندن ایکی عدد رجعتی اغالرک
یوزینه بر خط شریف و بر طوب بر کسب بقا ملک محمد پاشا کتخداسی و حالا و ربن سرعسکری اولان
غازی حسن پاشا حضرتلرینه خط همایونم را صدرا ولدقده بر آن تأخیر اولنمیوب اردوی همایونه
کللکه مباشرت ایچون و بر خط شریف دخی اردوی همایونده چاوشباشی اولان عثمان آغا یه ارسال
و خط شریف اردوی همایونه واصل اولدقده مزبور عثمان آغا در عقب وزیر کتخداسی حسن افندی
واروب ... ایله حمد ابقا ... آصفیه واروب ... همایون ...
خدمتینی قراءت اولنوب مضمون خط شریف مهر همایون اخذ و ربن سرعسکری اولدیغنی تفهیم
بعده مهر همایونی یوسف پاشا حضرتلرندن اخذ و اول آنده چاوشباشی عثمان آغا اوطاغ آصفیه
یوسف پاشا حضرتلرینی قالدروب اوکنه دوشوب روسچق آغالی اولان ... آغانک یونانه
کتوروب بعده اردوی همایونه کلدکده بو خط شریف موجبنجه درکاه عالی بکجیلری اردوسنه
واروب بکجیلری آغاسی قائممقام سابق آغا پاشا اولان حسن پاشایی اوطاغ آصفیه
کتوروب طرف شهنشاهیدن قائممقاملق ایچون فروه سمور و وزارت الباسی اولنوب بعده
چاوشباشی عثمان آغا مهر همایونی ماه رمضان شریفک اون اوچنجی بازار کونی بعد العصر
اولمشدر و درعقب مزبور عثمان آغا مهر همایونی حسن پاشا حضرتلرینه تسلیم ایچون ایکونده
و ربن جانبنه راهی اولوب بو طرفدن صدر سابق یوسف پاشا حضرتلری دخی مأمور اولدقلری
و ربن جانبنه راهی اولمق ایچون ابرلشی کون علی الصباح چقوب محل مأموره لرینه روانه اولمشدر
حق سبحانه و تعالی حضرتلری جمله عساکر اسلامه نصرتلر احسان ایلیه آمین

بعده دوين سرعسکری اولان غازی حسن پاشا حضرتلرینه خط شریف ایله کیدن حسکی ...
خط همایون ومهر همایون مژده سنی ویروب در عقب تحرکا واردی همایونه تشریف ایله‌رک
واردی دوطرفندن مزبور رجا وشباسی عثمان آغا مهر همایونی اخذ ودوین جانبنه راهی وحسن پاشا
حضرتلرینه ملاقی اولدقده مهر همایونی ویروب معا اوردوی همایونه رمضان شریفک یکرمی بشنجی
کونی استقبال واوطاغ آصفیه نزول وعموم ... رجال ایصال اولنوب وبنه
رمضان شریفک یکرمی یدنجی کونی توجیهات ایدوب حالا وزیر کتخداسی اولان حسن افندی عزل
... دفتردار ... افندی یه وزیر کتخداسی و دفتردار اسبق
فیضی افندی دفترداره وکتخدا کاتبی ... توفیق افندی کتخدا کاتبی ...
[illegible]

۱۲۳ 122

ـب بقا صدر اعظم کتخداسی اولوب خلاف رضای علیه یه واطوار وحرکت علیه یه جسارت
... ترتیب ... افندینک ...
... ضبط اولنوب ... دفترداری ... افندی ...
... ماه مزبورک ...
... افندی ... کامل افندی ...
[illegible]
ویشه ماه رمضان شریفک ... سرای همایونده وشیخ الاسلام ...
[illegible]

ثبوت هلال شوال

وقايع شهر شوال المكرم سنة ثلث ومائتين والف

بيك ايكيوز اوج سنه سى ماه شوال المكرمك غره سى چهارشنبه كوننده ثابت اولمشدر [illegible]

[illegible]

١٢٤ 123

سماعلر ايله

اغا قپوسى اوكنه تشريفلرنده سكبان باشى چلبى اغا كيرويه عودت و اوج دفعه [illegible]

[illegible]

و بو ماه شوال المكرمك دوردنجی جمعه ایرتسی كونی خداوندكار سابق مرحوم ومغفورله
سلطان عبد الحميد خان حضرتلرينك شهزاده‌لرندن شهزاده سلطان مصطفى [illegible] حضرتلری
ختان بيورلمشلردر حق سبحانه وتعالى حضرتلرينی طول عمر ايله معمر ايليه آمين و بو شهر يوم [illegible]
جيش اناطولی و جده واليسی و شيخ الحرم محمد پاشا حضرتلرينك عزل و حانيه واليسی سليم پاشايه
حضرتلرينه توجيه و مزبور محمد پاشا حضرتلرينه [illegible] ايكی طرفدن ايكی عدد فرمان عالی
ارسال و مضمون فرمانلری [illegible] همايون معلوم اولندقده [illegible] مقدم مصر قاهره جانبنه كلمسی بيورلدی
حق تعالى [illegible] خير ايليه آمين و بو شهر ماه مزبورك ايكنجی بازار ايرتسی كونی كوچك صويه جشن
همايون اولوب تشريف ايدرلر ايكن آق دكز دونانماسنه قالقسونلر ديو امر همايون اولوب اولكون
دولتلو [illegible] طوبلر آتيلوب قالقوب [illegible] تكرار انداز اولنمشلردر حق جلدلرينی
منصور و مظفر ايليه آمين و بو شهر ماه مزبورك يدنجی صالی كيجه‌سی ساعت بشی بچقده [illegible]
قرنده حضور چشمه‌سی جوارنده مرتضی افندی مرحومك خزينه‌داری مصطفى افندی مرحومك [illegible]
خانه‌لرندن واوسط طاقندن احراق ظهور ايدوب قارشوسنده‌كی خانه‌يه كچوب بعده صدر اسبق
حكيم زاده علی پاشا حضرتلرينك [illegible] افندی خانه‌سنه [illegible] حاصل اوچ عدد
كبيرجه خانه‌لر محترق اولوب دفع اولنمشدر حق تعالى [illegible] ايليه آمين و [illegible]
شوكتلو افنديمز حضرتلری تشريف [illegible] شيخ الاسلام مكی افندی حضرتلری قوناغنه نزول [illegible]
احراق تماشاسی و صلوة صبحی اتمام و ادا ايدوب بعده [illegible] سرای همايونلرينه تشريف بيورمشلردر
و بو شهر [illegible] محافظی احمد پاشا زاده [illegible] اسماعيل پاشا حضرتلرينه روم ايلی پايه‌سی ايله
بوغاز محافظلغی [illegible] بيورلمشدر و بو شهر ماه مزبورك [illegible] كونی [illegible] قاضيسی
جودت افندی [illegible] قاهره قاضيسی [illegible] بلجك [illegible] اسكدار
قاضيسی شريف زاده [illegible] ابراهيم [illegible] افندی
[illegible] وسابقا ازمير قاضيسی [illegible] زاده اسعد افندی يه [illegible] قضالری توجيه همايون اولنمشدر
و بو شهر ماه مزبورك [illegible] كاغدخانه‌يه بنش همايون اولوب بر كون اقدم كاغدخانه‌ده
[illegible] ايوب محكمه‌سی [illegible]
[illegible] صويه كيروب بقضاء الله تعالى غرق اولوب [illegible] والده‌سی [illegible]
اولنوب دفن اولنمق طلب [illegible] كشف [illegible] زياده [illegible]
مطلوب اولان [illegible] اولنوب [illegible]
كاغدخانه‌يه تشريف بيورلر ايكن [illegible] شيخ الاسلام افندی حضرتلری [illegible]
[illegible] اولنمسی اراده همايون اولمغله قاضی [illegible] افندی [illegible]
[illegible] ايوب محكمه‌سی [illegible] وضع و [illegible]
[illegible] افندی [illegible] جمعه كونی [illegible]
[illegible] ماه مزبورك [illegible] كونی [illegible]
مشهور سابقا [illegible] افندی دار بقايه رحلت ايلمشلردر [illegible] و بو شهر يوم [illegible]
اناطولی حصارنده احراق ظهور ايدوب [illegible] خانه محترق اولوب حتی اولكون شوكتلو [illegible]
افنديمز حضرتلری [illegible] تشريف بيورمشلر ايدی [illegible]
اجرا و تشريف ايدرلر ايكن دفع اولوب [illegible] واصل اولوب سرای همايونه
تشريف بيورمشلردر و بو شهر ماه مزبورك اوننجی كونی [illegible] زندانندن [illegible]
اسيرلردن ايكی عدد [illegible] فرار [illegible] اولوب [illegible]
كليدجيسی [illegible] ظاهر اولمغله
مزبور كليدجی [illegible] و بو شهر يوم مزبورك [illegible]
عادت مستمره‌سی [illegible] اولنوب [illegible]
تبديل [illegible] تشريف [illegible] دزدار [illegible]
افندی دزدار [illegible] همايونلری [illegible] اولنوب [illegible]
[illegible] همايون اولوب [illegible]
طرفندن الآن [illegible] و بو شهر ماه مزبورك [illegible]
[illegible] مدرسی [illegible] افندی دار بقايه رحلت ايلمشلردر رحمة الله تعالى عليه
و بو شهر ماه مزبورك اون [illegible] كونی حالا سرالاطباء خاصه كورك زاده حسن افندی
سليمانيه مدرسی [illegible] حكيم [illegible] عزل و [illegible] قضاسی [illegible] توجيه همايون
اولوب

اولنوب [illegible] خاصه طبيبلرندن حركت داخل مدرسی حكيم صادق افندی يه [illegible]
[illegible] خاصه اولنمشلردر و بو شهر ماه مزبورك اون [illegible] بازار [illegible]
[illegible] قپوسی داخلنده قبله چشمه‌سی قارشوسنده [illegible] احراق ظهور ايدوب
[illegible] جامع شريف و [illegible] كوچك بازار [illegible] محترق اولوب
و [illegible] مقدار آدم [illegible] محترق اولمشدر حتی شوكتلو افنديمز حضرتلری [illegible]
تشريف [illegible] نظارت و اهتمام [illegible]
حتی آغا قپوسی [illegible] موجود [illegible]
[illegible] بالغ اولوب جمله‌سنی [illegible] تخليه بيورمشلردر حق تعالى [illegible]
خطا و خطرلردن محفوظ و هر حالده موفق بالخير ايليه آمين و بو شهر ماه مزبورك [illegible]
بازاركونی [illegible] سراينه نقل همايون اولوب [illegible] كونی [illegible]
ميدان [illegible] همايون [illegible] قوربانلر [illegible] همايون تشريف [illegible]
[illegible] حضور همايونلرنده [illegible] همايون اولوب
بعده شوكت و عظمت ايله [illegible] همايونلری [illegible] سوار [illegible]
[illegible] نزول و حضور همايونلرنده [illegible] اولوب بعده تمام [illegible]
[illegible] همايونلری [illegible] و بو شهر ماه مزبورك يكرمی دوردنجی [illegible] كونی
كاغدخانه‌يه بنش همايون و ركاب همايون اولوب شيخ الاسلام السيد محمد كامل افندی حضرتلری
و قائممقام صالح پاشا حضرتلری و بالجمله [illegible] كاغدخانه [illegible] ركاب و بعد الركاب
شيخ الاسلام افندی و قائممقام پاشا [illegible] نزول بعده شوكتلو
افنديمز حضرتلری [illegible] بعده [illegible] سرای همايونلرينه تشريف
بعده بعد العصر [illegible] اولوب [illegible] تشريف بيورلوب [illegible]
[illegible] حفيد ملا افندينك منزلنه [illegible] منزلی [illegible] همايونلری
اولوب بعده [illegible] صاحب منزللره [illegible] اولوب و منزل مزبوری [illegible]
[illegible] و موجود [illegible] رجال [illegible]
و فقرا و ضعفا [illegible] و بو شهر [illegible] شوكتلو افنديمز حضرتلری
ارماغان [illegible] بعده [illegible] همايون اولوب بعده [illegible]
[illegible] و بو شهر ماه مزبورك [illegible] بازار ايرتسی
كونی [illegible] بنش اولوب و بالجمله [illegible]
نعمان بك افندی شوكتلو افنديمز حضرتلرينك مبارك [illegible] و يوم مزبورده
[illegible] واله‌سی محمود بك افندينك
[illegible] محمود بك افندی [illegible]
[illegible] دريايه [illegible]
شمس الدين بك افندی [illegible] دريادن [illegible] و بو شهر يوم مزبورده
حالا اسكدار اوسطه‌سی اولان فرنك عثمان اوسطه عزل و روم ايلی [illegible] اوسطه [illegible] تعيين
اولنوب [illegible] سابقا اسكدار اوسطه‌سی اولان سليمان اوسطه [illegible] اسكداره اوسطه تعيين
اولنمشدر و بو شهر يوم مزبورده [illegible] اغا [illegible]
[illegible] اسكدار [illegible] همايون [illegible]
ارسال [illegible] ايله چراغ اولنمشدر و بو شهر

وقايع شهر ذي القعدة الشريفه سنة ثلث ومائتين والف

بيك ايكيوز اوج سنه‌سي ماه ذي القعدة الشريفه‌نك غره‌سي جمعه كوني اولوب اولكون سلطان ملوك
خاص كويده ابو الفتح سلطان محمد جامع شريفنده اولمشدر بعده بعد صلوة الجمعه ميدان تيره تشريف
همايونلري اولوب [illegible]

[illegible]

وفي [illegible] ماه ذي القعدة الشريفه‌نك [illegible]

[illegible]

کلدی تاشد برکوزل تاریخ اول دم خاطره تکیه میدانی احیا ایلدی شاه کریم
و بیستم ماه مزبورك بشنجی پنجشنبه کونی قیصه ضیافتی ترتیب اولنوب اندرون همایون
عجمیلری و مطبخ عامره ابینی طبخ طعامه مباشرت و تکیه مزبورك درون و بیرونی
خیمه‌لر ایله مزین و منبر صفه سنده اوطاغ همایون قورلوب و بالجمله صاحب منزللری
دعوت و بالجمله بهلوانلر دعوت اولنوب بعده تا بکلاسلا طیف شیخلری و سرای همایون خواجه‌لری
دعوت اولنوب جلوس میدان کلوب

[illegible]

و بیستم ماه ذی القعدة الشریفه‌نك یکرمی سکزنجی پنجشنبه کونی اندرون همایونده ماینجی حسن آغا
بویندن اقدم امر همایون ایله حسابنا روم ایلی پایه‌لو عاشر افندی حضرتلری مخدومی حفید ملا افندینك
منزلی بوزوب عظیم ضیافتلر اولوب حتی اولکون شوکتلو مهابتلو افندیمز حضرتلری اولکون
اوقی میدانه تبدیل تشریف بیوروب کوشکده تشریف حتی اولکون عظیم نفیر باغچه‌لر امر همایون منزل
طاشنی برینه خیمه‌لر قورلوب میدان شیخی سید فتحی زاده افندی و سائر صاحب منزللر حاضر
و بالجمله بهلوانلر حضور

[illegible]

وقایع شهر ذی الحجة الشریفه سنه ثلث و مائتین و الف

[illegible]

صاف الماس ایله مرصع رخت و رکاب کذلک التوندن و الماس ایله مزین و صاف ایچولو
کهیر کسیملو اسبی نک طاشنه چکوب سعادتلو ایله شوکتلو افندیمز حضرتلری سوار و جمله
چاوشان آلقش ایدوب هیبت عون الله صداسی آسمانه عروج ایله بعده شوکت
و عظمت ایله منبر صفه سنده وضع اولنان اوطاغ همایونه نزول و غشیجی باشی آغایه
خلعت الباس اولنوب بعده جملا قوشلق الملغه بداء اولنوب بعد الاتمام صلوة ظهری
ادا بعده طقوز یوزجیلر بداء بعد الاتمام بیکجیلر بداء بعد الاتمام بیک یوزجیلر بداء
بعد الاتمام قوشلری پهلوانلرک بویوندریقنه تعلیق و بیک یوزجی خلیل آغا بویندن
اندم اوق ایله اورلمش ایدی بالاده تحریر اولندی ایدی بن اورلمسم اوق اتوب
بو قوشلری بن بلکه اوره ایدم دیو محزون نیت اولماسون دیو بیک یوزجیلرک مثللی
بیک یوزجی خلیل آغایه ... احسان همایون اولنشدر بعده بالجمله احضار اولنان
مکتب خواجه لری صبیانلری ایله منبر صفه سی اطرافنه جمع و سرای همایون خواجه لرک
باش خواجه سی سید عبدالحلیم افندی و قپوجاقلی السید عبدالرحمن افندی و السید شعیب ...
و داود مصلی علی افندی و غلطه سرای خواجه لرندن بولولی الحاج مصطفی افندی و بالجمله ...
سلاطین سنجاقی شیخ افندیلر جمله سی علما ... میدان تیر منبرینه چقوب هر برلری
منفرداً دعا ایدوب و بالجمله مکتبلر صبیانلری و سائر مسلمین آمین دیرک دعا ایدوب
بعد اتمام الدعاء سرای همایون خواجه لرینه و شیخ افندیلره صوف فراجه لر و خلعتلر الباس
اولنوب و عطیه لر ویریلوب و فقیر مکتب خواجه لرینه و صبیانلره یکرمیشر غروش احسان
همایون اولنشدر ... بو جمعیت ... غزات مسلمین منصور و مظفر اولملری ایچون
دعا ... حضرتلری دائما عساکر اسلامی منصور و مظفر ایلیه آمین و بنه یوم مزبورده پهلوان
سلطان حضرتلری شوکتلو افندیمز حضرتلرینه بر الماس ایله مرصع ... و الماس ...
هدیه ایلمشلردر و بنه یوم مزبورده پهلوانلره احسان اولنان اوچ کیسه آقچه لی موجود اولنان
پهلوانلرک صاحب منزللردن و ... عدد پهلوانلرک ...
پاره تقسیم ایلمشلردر و اولکون احسان اولنان قوشلر غایت اعلا اولوب هر بری ...
بر چارشاف و بر مشلح ... احسان همایون اولنشدر و بنه ماه مزبورک ... کونی
قائممقام پاشا معاینه یه ... و اوتنجی جمعه کونی سلاطین ... جامع شریفنده اولوب بعده
اولکون شیخ الاسلام افندی حضرتلری و قضاة عساکر ... حضراتلری معاینه یه تشریف ... و ایرتسی
کون موالی و ... مدرسین کرام تشریف ایلدکلرنده دیوانخانه ده خواجگان
... حاضر و قائممقام حضرتلری معاینه یه ... خواجه کان ابتدا ایدرلر معاینه ایدره ... ایدوب
... خواجه ... ابتدا مدرسین کرام معاینه ایدوب ... حضرتلری و ... چقوب
معاینه ایلمشلردر ... شوکتلو افندیمز حضرتلری اولکون ... سوری
سلطان محمد جامع شریفی ... اولان ... سوری ... خواجگان درگاه عالی
... یوم مزبورده ... اسکودار خانه سنده
... داماد ... مشهور الحاج ابراهیم افندی ... قدیم وزیره
دار بقایه رحلت ایلمشلردر رحمه الله تعالی و بنه ماه مزبورک ... کونی ...
اوزره معاینه ... العید قربانلر ذبح و معتاد قدیم ... بعده ... جنبازلر
و رکابدار ... پنجشنبه کونی اسکی سرای ... ایدوب ... نظاره ... و شکلر اوینه ...
اوینارلرایکن ... بولدیلرکه ... غایت ... حضورنده ... ادبلک
ایدوب ... اوتوز ... عساکر ... اوج عدد ... اخذ
... ارسال ... اوجنجی ... ایرتسی ... کوره
علی ... سکبان باشی ... عزل اولنوب ... اسمعیل آغا سکبان باشی
اولمشدر و اولکون سلاطین ... جامع شریفنده اولوب ... جامع مزبورک ... اولوب
محرّیك

نوه خضری
سلیه و الدوه ونماز
... سیف ... حیه
... تبرجی
رکابدار

بنوالمرده علیملر
معاینه
جلی ایزکی وفاتی
سکبان باشی عزلی
ونصبی

محرویك جامعنده اولوب بعد صلوة الجمعه غلطه سرایینه ... اولمشدر و بنه ماه مزبورک ...
... کونی بعد العصر ... طلوعندن مقدم ... قتل اولنان شاطر ...
بر ... ایله ... باشا اخذ و ... ارسال و یوم مزبورده
... اولمشدر و بنه ماه مزبورک اون التنجی بازار ایرتسی کونی ... ابراهیم ... پاشا بن ...
اولمشدر و یوم مزبورده ... چورملی ابوبکر افندی دار بقایه رحلت ایلمشلردر رحمه الله تعالی
و بنه یوم مزبورده اسلامبول قاضیسی افندی یه خطا بر خط شریف ظهور ایدوب هر اصناف متاعلری
... جمله اصناف احضار و ...
نظام ... هرکس متاعلرینی ... فروخت
مباشرت ایلدیلر و بنه ماه مزبورک اون بدنجی کونی شیخ الاسلام قپوسنده مشورت و اون طقوزنجی
پنجشنبه کونی ... یوم مزبورده ... اسلامبول پایه لو شیخ ... افندی
زاده الحاج عطاء الله افندی دار بقایه رحلت ایلمشلردر رحمه الله تعالی و بنه یوم مزبورده
ضربخانه عامره ده بوزلک ضرب اولنوب و اسلامبول قاضیسی افندی حضرتلرینه خطابا
خط همایون صادر اولوب ... جمله اصنافی جمع و ضربخانه ده ضرب اولنان
بوزلک جمله نک ... و ... اخذ و عطایه مباشرت
ایلدیلر و بنه ماه مزبورک یکرمنجی جمعه کونی ... مدرسی ... حافظ ابراهیم افندی
دار بقایه رحلت ایلمشلردر رحمه الله تعالی و ... اولمشدر و بنه ماه مزبورک یکرمی ایکنجی
بازار ایرتسی کونی قائممقام داماد مصطفی پاشا حضرتلری علی الصباح ... اوق میداننه
تشریف و کوشکده اوتوروب بر مقدار تنفس و شیخ میدان ... افندی ایله بعض مکالمه
بعده ... اثنا ... دخان ... اتش قضا
... کوشک ... اثنا ... بعض صبیانلر ...
روایت ... موجود ... پهلوانلر ... میدان ...
... الحمد و المنه ... شیخ افندی ... ایلدیلر
و یوم مزبورده ... اوق میداننه اولوب ... شوکتلو افندیمز
حضرتلری تشریف و پهلوانلر حضور همایونلرینه ... پهلوانلره ... احسان
همایون اولنشدر و بنه ماه مزبورک یکرمی التنجی پنجشنبه کونی مدرسین کرامدن محمد صادق
افندی منجم باشیلقدن عزل برینه اناطولی قضاسندن نعمان افندی منجم باشی
اولمشدر و بنه ماه مزبورک یکرمی یدنجی جمعه کونی ... جامع شریفنده سلاطین اولمشدر
و بنه ماه مزبورک یکرمی سکزنجی پنجشنبه کونی رکاب همایون دفتر داری اسمعیل
افندی عزل برینه دفتر دار ... سلیمان ... افندی ... عثمان افندی رکاب
همایون دفتر داری اولمشدر و بنه یوم مزبورده شهر امینی اولان عبدالرحمن بک
افندی عزل برینه اناطولی محاسبه جیسی ... سابق محمد افندی شهر امینی
اولمشدر ... برینه ... افندی اناطولی محاسبه جیسی اولمشدر و بنه
یوم مزبورده تذکره اول اولان ... افندی عزل برینه شوکتلو افندیمز حضرتلرینک ... همایون
... ابوبکر افندی ... یوم مزبورده ابوبکر افندی عزل اولنوب
... نفی و اجلا اولمشدر

... خضرکی
... قتل ...
خط همایون
اصناف قدره
... ضرب
بوزلک
... وفاتی
اوق
میداننه
... یمن
عزل و قدرات
... عزل شهر امینی
... تذکره جی عزلی
و نفی

وقایع شهر محرم الحرام سنه اربع ومائتين والف

بيك ايكيوز درت سنه سى ماه محرم الحرامك غره سى بازار ايرتسى اولوب اولكون رأى جهانكشاى
بندكان همايون اولمشور ويشه وشيخ الاسلام شريف افندى حضرتلرى ملازمت امتحانى ايلوب
مطلوبلرى امتحان اولوب معيدا افندیلرك درس كبرى سيد شعيب افندى والسيد عبدى
افندى وقونيه‌لى سيد عبد الرحمن افندى وكليبلى اسمعيل افندى وسائر طلبه كرامى امتحان
واستحقاقلرى نمايان اولان طلبه كرامه ملازمت احسان همايون اولوب وسلطان زاده‌نك
تحليه اولمشدر ويشه يوم مزبورده صدر سابق يوسف پاشا وديني سر عسكر
اولديغندن عساكر وافره ايله مهاديه طرفنه عزيمت وجنك ايدرلر ايكن ميرى عسكر
طرفلرندن بوزغونلق ويروب وفرار وميرى عسكرلرى اوردوى عليها وفرار وحدود
افزون اهل اسلام اسير اولمشدر بعده يوسف پاشا اوردو اغاسى اغاى
قتل ايلمشدر تفصيلى تحريره لتمادى ويشه اوردوى همايون طرفندن كذلك
عساكر اسلام بوزولوب كرويه عودت وفرار وجمله مهمات وطوبلرى كفاره براخوب
اوچكون مرورنده كفار كلوب طوپلرى وسائر خيمه ومهمات ولوازمات سفرى ودوه‌لرى
جمله اخذ ايلمشدر معاذ الله تعالى اهل اسلام كندولرينى بوزه صويه اوروب وكيرو عسكر
اولوب حتى رئيس الكتاب اولان خيرى افندى غريب سى ايله بوزه صويونه اوروب
غرق اولمشدر يرينه بكلكچى عبد الله افندى رئيس الكتاب اولمشدر واوردوى
همايون ايراثيله كلمشدر بو دخى ماه مزبورك بشنجى كونى وقوع بولمشدر
تفصيلى حق تعالى انجامنى خير ايليه امين ويشه سليمان پاشا دمزلرينك طوغلرى
احسن همايون اولوب سينوب محافظه سنه تعيين اولنوب وعلى پاشا كتخداسى عمر اغا
ارضروم وبطال پاشا به طرابزون وقائممقام سابق الحاج صالح پاشا يه قوجه ايلى ايالتى
توجيه وبوغاز محافظلى اولمشدر ويشه ماه مزبورك بشنجى جمعه كونى اوج مجلده سلاملق
ابتدا سلطان سليم جامع شريفنه غايت ايله يغمورلى اولوب بالطبع جامع شريفنه سلاملق تبديل
اولنوب بمطر شديد اولوب خاصكوى كه سراى همايون اتصالنده اولان جامع شريفه
سلاملق اولمشدر ويشه يوم مزبورده اوقميدانينده تيرانداز تكيه سى درونده اولان
جامع شريفه مشوكتلو افندمز حضرتلرى مجددا منبر وضع بيوروب يوم مزبورده صلوة جمعه
ادا اولنمشدر ويشه ماه مزبورك سكزنجى بازار ايرتسى كونى بهارية بشنجى ركاب همايون
اولمشدر ايرتسى صالى كونى سلحدار اغا عزل وتقاعد اولوب يرينه چوقدار اغا اولان
عبد الله اغا سلحدار شهريارى اولمشدر انك يرينه كوچك حسين اغا چوقدار اغا
اولمشدر ويشه ماه مزبورك اون ايكنجى جمعه كونى موصله سليمانيه مدرسى كسريه‌لى زاده
السيد احمد بك افندى دار بقايه رحلت واسكدارده حوض قپوسى تربه‌سنده طاشجيلر جوارنده
دفن اولمشدر رحمه الله تعالى ويشه ماه مزبورده فاس پادشاهى مولاى اسمعيل
طرفندن ايلچى وهديه‌لر كلوب ايلچى مزبوره عزت واكرام ايله اسماع سلطان سراينى دوشنوب
تعيين اولنوب ويرلمشدر مزبور فاس پادشاهى جنك قزقرنداشى ونجات ايدوب ثلث مالنى
وصيت ايدوب مالطه ده اسير اولان اهل اسلامى خلاص ودولت العثمانيه ارسال ايلمسى
وصيتلرينه بناء مولاى اسمعيل حضرتلرى دخى مالطه يه ايلچى ارسال واهل اسلامدن
بيك ايكيوز اسير بيكر غروشه اشترا وقپولرنه وضع ودولت طرفندن اولانلرك
ولايتلرينه مناسب محللره چقروب الشو الى دن مجاورينى دولت عليه يه كتوروب
كلمشدر

پاشا قپوسنه احضار ودولت عليه طرفندن حضرتلرينه اون غروش خرجلق وقلاوره اتيال
وتعيينات ويرلمشدر وحضرتلرينه رخصت ويريلوب ولايتلرى وبلدكلرى محله كرو وعبوره
مانع اولماملرينه امر اولمشدر ويشه ماه مزبورك اون طقوزنجى جمعه كونى اوق ميدانى
تكيه سنه سلاملق اولمشدر ويوم مزبورده اوردوى همايوندن چاوشباشى كتخداسى
تحريرات ايله اسناد عليه به كلمشدر ويشه ماه مزبورك يكرمى برنجى كونى شوكتلو افندمز
حضرتلرى تبديل كيدرلر ايكن بر روم كفره سى شالى بنش وقاقوم كورك دجيكل تفنك
وانتارى وصارى مست پابوج ايله رؤيت ايلدكلرنده جلا دايدوب ابتدا صلب اولنوب
بعده يند امر اولوب اينوروب قتل ايلمشدر ويشه ماه محرم الحرامك يكرمى ايكنجى
بازار ايرتسى كونى آينه‌لى قواق سراينندن سراى همايونه نقل همايون اولمشدر
حق سبحانه وتعالى حضرتلرى وجود همايونلرينه صحت وعافيت وسلامت احسان ايليوب
دوشمنلرينى خوار وحقير ايليه امين ويشه يوم مزبورده مفتى زاده زاده سى سليم ملا
افندى اتباعلرى ايچون قپوسنه ضيافت ايلمشدر ويشه داغستان طرفندن
عثمان اسمعيل مسمى برشخص مهديلك ادعاسيله خروج واول اطرافده كروه كروه
آدملرى كنديه تبعيت ايلدكلرينى صوغوجق واليسى پاشا نكدولت عليه يه
تحريراتلرى وورود ايلمشدر حق تعالى انجامنى خير ايليه امين ويشه ماه مزبورك
يكرمى بشنجى كونى سابقا قدس شريف قاضيسى جمره پاشا زاده السيد محمد شريف افندى يه
بيك ايكيوز درت سنه سى ماه جمادى الاولى غره سندن ضبط ايتمك اوزره بروسه
قضاسى توجيه اولنمشدر خارجه ويشه يوم مزبورده امام اول شهريارى
حافظ محمد درويش افندى يه موصله سليمانيه‌دن سنه ايكيوز درت سنه سى
جمادى الاولى غره سندن ضبط ايتمك اوزره اسكدار قضاسى توجيه اولنمشدر
ويشه سابقا قلعه قاضيسى برتوسى جمادى زاده السيد محمد اسعد افندى يه بدايت
درت سنه سى جمادى الاولى غره سندن ضبط ايتمك اوزره قلعه قضاسى توجيه اولنور
وجمله سى احرولى النعمى ايله تهنيه ايلمشدر وعلى مراتبهم سلسله لرى اولمشدر ويشه
ماه محرم الحرامك يكرمى يدنجى جمعه ايرتسى كونى على الصباح بعد صلوة الصبح طرف
پادشاهيدن سابقا روم ايلى پايه‌لى حميدى زاده مصطفى افندى حضرتلرينى دعوته
ركيابدار اغا مأمور اولوب انلر دخى بيرى جفته ايله حضرت خالدده افندى موى
حضرتلرينك قونا قلرينه وارد اولدقلرنده احرما بولى افاده بعد اتمام المراسم معا
آتلره سوار بعده حضرت خالد رضى الله تعالى عنه حضرتلرينك تربه‌لرينه
دخول وزيارت ودعاوثنا بعده بينه آتلره بنوب بوستان اسكله سندن بيرك
چفته يه بنوب يالى كوشكونده چقوب وقائممقام مصطفى پاشا حضرتلريله معا
حضور همايونه دخول وفروه سمور بياض لباسى بيورلمشدر بعد اتمام المرام
ينه قائممقام پاشا حضرتلريله باب قپوسنه معا تشريف بعد اتمام المراسم
سابقا شيخ الاسلام وسابقا نقيب الاشراف السيد ابراهيم افندى مرحوم
حضرتلرينك قوناقلرينه نزول جمله علما ورجال اول قوناقده تبريك ايلمشدر
وپاشا قپوسندن سابق شيخ الاسلام شريف افندى حضرتلرينه چاوشباشى اغا كلوب
استراحت ومحلنى قوناقده اوتورسكز ديو امر پادشاهى افاده
ايلمشدر اولدقلرى حواجه پاشا ده كى قوناقلرينى اختيار ايلمشدر حاصلى نصب
وعزللرى اولكون شيخ الاسلاملق ايلمشدر شيخ الاسلام سيد اسلام افندى حضرتلرى
دائره‌لرى ونظام فتوى عمايى افندى ابراهيم افندى حضرتلرى ادقا بيورلمشدر

ومدرسين كرامدن فيوضي بيك زاده مكي بيك افندي كندولره كتخدا نصب
وكوستندللي طاهر افندي مفتش ايلمشلردر رويته ماه مزبورك يكرمي سكزنجي
بازاركوني رئيس العلما ودفعه ثانيه روم ايلي قاضيعسكري مولانا السيد يحيي توفيق
افندي حضرتلرينك جهنكام قاضيعسكرلكدن عزل بيورلوب بقاروم ايلي
پايه سيله مصطفى عاشر افندي حضرتلري بالفعل روم ايلي قاضيعسكري اولمشلردر
افندي موي اليه مسعود حليم افندي شرعياتجي وبقا ازمير قاضيسي قلده خليفه سي زاده حمزه
افندي قسم ومخدوم شرفلو ومدرس حفيد افندي تذكره جي ويحيي افندي زاده افندي
ميري كاتبي وسيدازاده تقي افندي اغا فوسنه تعيين بيورمشلردر رويته
يوم مزبورده اسلامبول قاضيسي چاوشباشي زاده آمدي شيم افندي عزل بيورلوب
بقا مفخر مدرسه پايه لي عرب زاده عارف ملا افندي حضرتلري بالفعل اسلامبول
قاضيسي اولمشلردر رويته ماه محرم الحرامك يكرمي سكزنجي بازاركوني حالا
بوستانجي باشي اولان فرهاد اغا عزل بيرلوب حصكي اغا اولان ابوبكر اغا بوستانجي
باشي اولمشلردر حق تعالى جمله سنا شلري احسان وهر حالده جمله سين توفيق ايله ياور اوله امين

وقايع شهر صفر الخير سنه اربع ومائتين والف

بيك ايكيوز دورت سنه سي ماه صفر الخيرك غره سي صالي كوني اولوب اوكوندن
عيدي پاشا طرفندن باش اغاسي ايله دولت عليه طرفنه وافرنجه اسراسي كلوب ترسانه
عامره يه وضع زندان اولمشلردر واوايكيوزدن متجاوز نمچه نوره سي قولمشلردر ديو
شيوع بولوب نمن عكسي واقع اولمش وبلغراد قلعه سي نمچه طرفنه كتمش حق تعالى
انتقامي خيرايله آميت ويته ماه مزبورك اوچنجي پنجشنبه كوني ودوردنجي جمعه كيجه سي
عظيم مطر شديد وباران اولوب اسلامبول وحضرت جواريده قاسم پاشا وغلطه وبوغاز
ايچي واسكدارده اولان باجلا سواق بازارات بتولده محمود پاشا چارشوسي خندقلر
اچيلوب وسائر يوقوشلر جمله خانه خندق خندق اولوب دوزاولان محالر سيلدن نيه
دريا كسلوب وخانه لرو دينوارلر وحماملر يقيلوب ومحمود پاشا محكمه سي سيل كلوب نجوب
قاسم پاشا محكمه سي سيل الوب عظيم خسارتلر تحرير وصفه ... واسكدار جانبنده
اولان والده جامعينك ... قالمش وحالوسي دريا كسلوب باجمله بقالرده
ومشاورلر وسائر دكاكين درونلرنده اولان پرنج وروغن زيت وروغني سادة
بدكلري وسائر ذخايرلر دكرمانلرده اولان ذخايرلرو بارپرلر غرق اولوب وحماملر
تمر ايله مملو اولجنده اولان رجال ونسالري خلاص ممكن اولمامغله توجه جامعه اردوده
حمامي ... خلاص اولنمشلردر واغا حمامنده ... موتالري قبرلردن
اخراج ... جمله اغا حمامي مملو ايدوب وچنبرلي حمام كذلك وباجمله اسواق بازار
خاروخاشاك ايله مالامال ... يقيلوب وباجمله بوغاز اچي ... ياليلر وهنكار كوشكلري
درق بش خانه دن متجاوز خانه لر اثوابلري ودوشمه لري ايله سقاسنده رجال ونساء
وصبيانلر التمشدن متجاوز سيل الوب دريايه القا ايلمشلردر واورته كوي وفورتي چشمه
وارناود كوي وبيكلربكي سنده اولان دكانلر ذخيره لري وخانه عظيم منهدم اولوب
دريايه كتمشدر ... دريا يوزنده اثوابلر وذخيره لر حملولو به مملو وسا ... شياليوب
... قلفرون منتهي ... اغلر ...
... هدم ودريايه القا وروم ايلي وانطولي طرفلرنده اولان ... صرم وانجلريز
شكست ... انواع ... خسارات كلي اولمشدر تحرير ممكن دكلدر بوقدرجه
اكتفا

كتخدا ايدوب واسدوارده وبوغاز ايچنده يمين ويسار ... يالي وباغچه لرنده متفرد
اولمادن كمسنه اتلوب ... بوستانلرده ... صوايله ... بوبوده
اولوب سبزه وانثرون ... نادر ... ويره سنده ... اغاجلر
اوست طرفنده ... دورت ... دولات ماركريه ... حالا
دوردر ... مزبور ... مقتول ... نوع خسارتلر ... بيوردوغي
بيرباليلريني سيل الوب جمله دريايه القا ايلمشلردر وقس على هذا معاذ الله تعالى
ويته ماه مزبورك دردنجي جمعه كوني ... محمد پاشا ... مصطفى پاشا
احسان اولنمشلردر ... بوستانجي باشي اولان فرهاد اغايه ... احسان همايون اولنمشدر
ويته ماه مزبورك ... كوني باجمله رجال وكبار وخواجه كانلر ... اولوب
باجلا ... موجود ... پاشا ... خط همايون
قرائت اولنمشدر مضمون خط همايون ... پادشاه ... دعا ...
كيدوب ... اغاجيانت اوزره اولوب ... همايونك
... اوزره ... انكسار ... اوزره ...
... ادرنه سرايني ... كتمك ...
... خط همايون قرائت واستماع ... دعا ...
مشغول اولمشلردر ويته ماه مزبورك ... شيخ الاسلام ...
افندي حضرتلري ... اولمشلردر ... يوم مزبورده ...
... ويته يوم مزبورده ... شيخ الاسلام ... همايون
قاضيسي اولان مفتي زاده احمد افندي حضرتلري ... اولمشلردر
... سليم ملا افندي
... ويته
النجي كون شيخ الاسلام افندي ... تشريف بيورمشلردر ...
استيلاسي بوكون شيوع بولمشدر ... بازار ... قاضيسي
محمد صالح افندي ... دعوت اولنوب ... سمور ... قيافت
وناظر ... پادشاه ... تعيين بيورلمشدر ... لطيف ملا افندي
قيافت ... اولمشدر ويته يوم مزبورده دفتردار افندي ... امر عالي صادر وباجمله اقلام
رجالي حضورنده قرائت اولنمشدر مضمون فرمان عالي جمله اقلام خواجه لري وخليفه لري
باجمله اقلام رجالي بعد صلوة الصبح ساعت اوچده ... وبعد صلوة العصر
ساعت اونده ... فرمان ...
... كتابلري وخواجه لري ...
... امر عالي ... ويته بوندن اقدم عثمان پاشا
زاده عزت بيك خواص ... ايله ... بالاده تحرير ...
بو دفعه ... كتخداسي محمود بيكدن ... مقتول مزبور
سليم اغانك ... دفتردار افنديدن مفتاحي ... عزت بيك
اولدوغي نقل ايتمكدن ... شيخ الاسلام حميدي زاده مصطفى افندي حضرتلري ...
اراده همايون اولوب دفتردار افنديدن مفتاحي طلب ... ماجرا ...
درعقب مفتاحي عزت بيكدن اخذ وشيخ الاسلام افندي ... قبول ...
مقتول مزبورك ... احسان همايون اولوب وشيخ الاسلام افندي حضرتلري ...
خاتم ... مزبوره ... اغاسي ... اولورلر ايكن

اولمغله جقوب الحاج سليم اغانك قوناغنه نقل و شيخ الاسلام افندی حضرتلرينك
خانم سلطان حضرتلرينك قوناغی قلرينه نقل بيوروب بعده عزت بك دخی بطال پاشانك
قوناغنه كرا ايله نقل و اوجاق كونی انده ساكن اولوب بعده بعض اموره [illegible]
بعض اموره مداخله و تاديبی مقتضی حركتی سبوق ماه مزبورك اون برنجی جمعه كونی
بابسنه نفی و اجلا و پاشانك قناقلرينی قپايوب و كمسنه ايله كوروشمك اوزره تنبيه
و نائبی منصبی ضبط ايلمك اوزره تنبيه اولنمشدر و بيسته ماه صفر الخيرك [illegible]
جمعه ايرتسی كونی علما افنديلر حضراتلرينه محرور اثبات برله [illegible]
اولاث سابقا روم ايلی پايه [illegible] و حالا رئيس العلماء السيد يحيی توفيق افندی حضرتلرينه
[illegible] بروجه [illegible] توجيه و سابقا روم ايلی پايه [illegible] و حالا نقيب الاشراف
[illegible] افندی حضرتلرينه [illegible] توجيه و سابقا مكه مكرمه پايه لو كوبرلی خليل افندی حضرتلرينك
[illegible] بالكليه و سابقا مكه مكرمه پايه لو [illegible] زاده السيد محمد افندی حضرتلرينه ازمير منصبی توجيه
و سابقا مدينه منوره پايه لو بجا خيلر امامی حفيدی السيد محمد فائض افندی حضرتلرينه اطه بازاری
و سابقا مكه مكرمه قاضيسی طاعتی زاده ابراهيم ادهم افندی حضرتلرينه تاتار بازاری و سابقا مدينه منوره
پايه لو عمر عزت بك افندی يه [illegible] و سابقا مكه مكرمه قاضيسی اسحق افندی زاده احمد مختار
افندی يه مرعش و سابقا مدينه منوره قاضيسی علی ملا برادری سعيد ملا يه قره [illegible] و سابقا
مدينه منوره پايه لو خالص ملا افندی يه قيجاليج و سابقا ادرنه قاضيسی السيد عبدالله افندی يه [illegible]
و سابقا بروسه قاضيسی حمزه افندی يه [illegible] و سابقا شام شريف قاضيسی [illegible] زاده
صادق افندی يه ينی ايليج و سابقا مصر قاهره قاضيسی [illegible] عمر افندی يه بوغاز حصاری
و سابقا قدس شريف قاضيسی محسن زاده يحيی افندی يه نوحچلر و سابقا سلانيك قاضيسی [illegible]
ناظری كتخدا زاده محمد صالح افندی يه شهركوی و سابقا خواص رفيعه قاضيسی السيد محمد راجح افندی
بلجك و سابقا خواص رفيعه قاضيسی عثمان افندی زاده محمد سعيد افندی يه سلطان حصاری و سابقا [illegible]
قاضيسی محمود افندی زاده ابراهيم افندی يه اكری [illegible] و سابقا حلب قاضيسی علی زاده نوری افندی يه [illegible]
و سابقا ازمير قاضيسی عيسی زاده افندی يه [illegible] و سابقا اسكدار قاضيسی [illegible] زاده اسمعيل
افندی لر حضراتلرينه بروجه ارپه لق [illegible] توجيه اولنمشدر و بيسته ماه مزبورك [illegible]
بازار كونی صدور ايدن فرمانه [illegible] و ايكی عدد فتوای شريفه
موجبنجه جمله رجال و كبار [illegible] جمع و قرائت [illegible] اولنوب رجال و نسايه
استعمالی حرام اولان سيم و ذهب [illegible] حليلرندن و [illegible] و الات حربيه
اولان سيملردن ماعدا [illegible] فتوای شريف استعمالی
حرام اولديغی معلوملری اولدقده هركيمده وار ايسه ضربخانه عامره يه كتوروب
بعد الحال بهر درهمی اوتوز پاره [illegible] الات جهاد و غزا ايچون سكه ضرب اولنوب
و اوتوز كون [illegible] امهال بعده تجسس اولنوب هركيمك يدنده بولنور ايسه
فتوای شريف موجبنجه [illegible] اولنور ديو تقيد و اهتمام اولنه جغی تفهيم ايديلرك
قرائت اولندقده جمله [illegible] شوكتلو عظمتلو پادشاه روی زمين
[illegible] الی يوم افندم حضرتلری خزينه [illegible] هر [illegible] كيسه لر
[illegible] سيم
و [illegible] موجود بولنان
و انده [illegible] بولنده و حرم [illegible] بولنده [illegible] مقداری حليلر [illegible] ضربخانه
سيم و زرلری جمله سی جمع [illegible] ارسال بعده وزن اولنوب [illegible] افندی حضرتلری
عامره يه ارسال [illegible] بعده [illegible] علما و كرام [illegible] سايرلری
طرفلرندن موجود بولنان [illegible] عساكر و ساير رجال و كبار و علما و كرام [illegible]
كروه

كروه جمله سی موجود بولنان [illegible] ضربخانه عامره يه كتوروب بعد الحال
بهر درهمنه اوتوز پاره دن اقچه لرينی پشين اخذ ايدرلر زيرا فرمانك اجراسنده
هركيم خلافی ارتكاب ايدوب و اطاعت امر عالی و اولوا الامره اطاعت ايتمزلر ايسه
الله عظيم الشانك و رسول الله صلی الله تعالی عليه و سلمك لعنتی اوزرلرينه
اولسون ديو تحرير اولنمش معاذ الله تعالی [illegible] ماه مزبورك [illegible] كونی
سلطان محمد خان غازی عليه رحمة الباری حضرتلرينك بنا و احيا بيوردقلری جامع شريفی
جوارنده واقع احيا بيوردقلری سكز عدد مدرسه طلبه لرينه سكز عدد تتمه دخی
بنا بيوروب لكن اول سكز عدد تتمه مدرس تعيين اولنوب [illegible]
جوارنده طلبه كرامك اخراج و ادخالی متولی جامع شريف هركيم اولور ايسه [illegible]
حواله اولنه زيره متولی لر دخی طمع خاملرندن طلبه [illegible] بعض شیء قليل
رشوت الهرق طلبه ديو بو بازارلر قبيله لرينه [illegible] فسادلری
زياده اولوب شرب خمر و اهل عرض اولان كمسنه لرك اولادلرينه تعرض و فساد
و بعضا قتل نفوس و هتك عرض مباشرت و طلبه كرامی لسانه كتوروب [illegible]
دفعه مباشرت و احسن صورت ايله نظامی اراده حضرت شهرياری اولمغله شيخ الاسلام
[illegible] حميدی زاده مصطفی افندی حضرتلرينك تدبيرلريله [illegible]
يوميه [illegible] وظيفه [illegible] مدرس [illegible] سلطان محمد جامع شريفی اوقاف [illegible]
بدلرندن المق اوزره سكز عدد درسعام افنديلر انتخاب اولنوب [illegible] شيخ الاسلام مرحوم
صالح زاده افندی حضرتلرينك زماننده مدرس اولان [illegible] شيخ الاسلام سابق مرحوم
وصاف عبدالله افندی زاده محمد اسعد افندی حضرتلرينك امتحانلرنده مدرس اولان درسعام
افنديلر حضراتلرينه [illegible] هر برلرينه يوميه [illegible] وظيفه ايله
توجيه و برلرينه [illegible] همايون احسان اولنمشدر [illegible] تعالی هر حالده موفق [illegible]
و بيسته ماه صفر الخيرك [illegible] چهارشنبه كونی سابقا شيخ الاسلام السيد محمد
كامل افندی حضرتلری [illegible] نفی اولنوب [illegible]
[illegible] اوزرلرندن رفع اولنمشدر و بيسته يوم مزبوره [illegible] اغالرندن [illegible]
الحاج ابوبكر اغا [illegible] نفی و اجلا اولنمشدر و بيسته [illegible]
افندی [illegible] نفی و اجلا اولنمشدر مزبور [illegible] قضاسی [illegible] همايون قاضيسی [illegible]
زاده دن [illegible] مقطوع [illegible] نائب [illegible]
و بيسته سالم افندی [illegible] ديوان همايوندن [illegible] افندی نفی اولنمشدر و بيسته
دركاه عالی قپوجی باشيلرندن [illegible] بغداد پاشا زاده عبدالرحمن [illegible] السيد
[illegible] و انواع فساد اوزره اولديغندن [illegible] جزيره سنه
نفی و اجلا اولنمشدر و بيسته ماه صفر الخيرك [illegible] پنجشنبه كونی سابقا مدينه منوره
پايه لو بجا خيلر امامی حفيدی السيد محمد فائض افندی حضرتلرينك مخدوملری مكرملری
مدرسين كرامدن السيد ابراهيم ادهم افندی و فرزند [illegible] السيد محمد خالد بك افنديلر
[illegible] قبض [illegible] اولوب بعد الطعام [illegible] والدلری فائض افندی [illegible]
[illegible] غلاملری علی بهزاد دخی يوم مزبورده [illegible] يوم مزبوره [illegible]
[illegible] سابقا سلانيك قاضيسی [illegible] مدرسين كرامدن [illegible]
افندی و حرمين الشريفين [illegible] محمد سعيد افندی [illegible] السيد
الحاج قاسم اغا [illegible] الحاج [illegible] اغا [illegible] يوم مزبوره [illegible]
[illegible] يوم مزبوره [illegible] دعا و ثنا اولنوب [illegible]

ماه صفر الخیرک اون برنجی پنجشنبه کونی بازیجی افندینک لاله لی توپلتنی
وسائر اوقاف همایون توپلتلرینی الوب حالا ضربخانهٔ عامره امینی افندیه
ویرلمشدر ولحقلری اکثر قائز لی بر مقاطعه احسان اولنمش ایدی انی دخی
الوب خزانه ویرلمشدر واوننجی جمعه کونی سلاملق لاله لی جامع شریفنه
اولوب متولی جدید ضربخانهٔ عامره امینی افندی اسلافنک ویر دیکی هدیه‌لر
وطبله‌لری قات قات زیاده واسلافنی تفوق ایلمشدر ماه مزبورده
یدی قلعه ده محبوس اولان مسقوا ایلچیسنی چقاروب ولایتنه ارسال ایلمشلردر
سابقا بوستانجی باشیلقدن اوچ طوغ احسان اولنان فرهاد پاشا
اولدیغی قپوسنی دوزوب ماه مزبورک اون طقوزنجی جمعه ایرتسی کونی آلای ایله
قوناغندن چقوب مهترخانه سنی چالارق طوپ قپودن چقوب صوفیه طرفنه روانه
اولمشدر وطرفنه یاورش هیدن قپوسنی دوزمکه یوز کیسه اقچه احسان همایون
اولمشدر حق تعالی سلامتلر احسان ایلیه آمین ماه صفر الخیرک یکرمی برنجی
بازار ایرتسی کونی بحر سیاهده اولان دونانمای همایون بوغازدن ایچرویه
سلامت ایله کلوب بیوک دره ده لنکر انداز اولوب اولکون قپودان دریا اولان
حسین پاشا فلوقه سیله بنوب ترسانهٔ عامره کلمشدر وایرتسی صالی کونی دیوان
همایون اولوب بحر العصر اخشام قریب قپودانه واریاله وپاطرونه وسائر
قره وله لر وسائر هنوزلر وقرلانغچلر بربر وارد بچه کلوب تورشونلی محرزاوکنده
لنکر انداز اولمشلردر بو نوت ادرنه ده وبروسه ده حرمین الشریفین
طرفندن با خط همایون اوقاف حرمین الشریفین دعاویلرینی استماع ایدن حرمین
مفتیشی طرفندن مراسله ایله حضور قضایه بر نائب نصب اولنوب موالی عظام
وقضات کرام بعض دعاویلر استماع مراد ایلدکلرنده بو ماده حرمین دیو دورلو
دورلو ازا وجفا وبعض مزاجلرینه کوره مزمانلر احمدار ایدرلر ... اوشاق
اوشاق معقوللری موالی عظامه تفوق ایدوب بو ماده ... ایجنده حکملر
بیدا وروشوت کثیره ایله مراسله لر اخذ ودائما خلاف شرع شریف حکملر ایلدکلری
مال سورا سنده اولدقلرینی حالا شیخ الاسلام سماحتلو حمیدی زاده مصطفی افندی
حضرتلرینک یقینا اطلاع تاملری حاصل اولدقده دار السعادة الشریفه اغاسنه
تفهیم بوامر مکروهک دفعنه سعی واهتمام بریله شوکتلو عظمتلو قدرتلو پادشاه
روی زمین خلد الله خلافته الی یوم الدین افندیمز حضرتلرینه افهام وخط همایون
شوکتمقرون ایله منع ودفع بویرلدی بویله حرمین الشریفین دعاویلرینی استماع
ایچون ادرنه قضاسنده اولان حرمین دعاویلرینی دار النصر والمیمنه ادرنه
قاضیسی افندیلر وبروسه قضاسنده اولان حرمین دعاویلرینی بروسه قاضیلری
افندیلر ومورهده احوس قضاسنده اولان حرمین دعاویلرینی قضاء مزبور
قاضیلری افندیلر وسائر نیکره اولان کشدره ناحیه سی قاضیلری افندیلر رؤیت
واستماع ایدوب مفتیش طرفندن نائبلر منع ودفع اولنوب کما فی الاول
قاضیلری رؤیت ایلمک ایچون هر بر محله فرمانلر ومراسله لر کتمشدر حق تعالی
هر حالده موفق بالخیر ایلیه آمین ماه مزبورک یکرمی ایکنجی کونی حالا دیوروک
آلای بکیلری مصطفی اغا استاندن اخذ وباب همایونده قتل اولنوب همایوندن
... بیدوب عسکر اسلامه غالب دیو زولدیلر دیو وهم ... فرار
وعسکر اسلامک انهزامنه سبب اولمش بر مقطعه اوزرنده یانه سی کلیدی خفی

ماه صفر الخیرک یکرمی ... کونی صالی کونی شام شریف والیسی وامیر الحاج باشعیرلرینک
حج جو تدار کلوب حجاج مسلمینک سلامت خبرینی کتورمشدر ومعظمه مکرمه قاضیسی اولان
... افندی خفتلری مدینهٔ منوره بعد الزیاره وفات ایلمشدر رحمه الله ونفعنا به
بشفاعته وشیخ الحرم جوهر اغانک دخی وفات خبری ظهور ایلمشدر رحمه الله تعالی
ماه مزبورک یکرمی التنجی جمعه ایرتسی کونی سابقا قائممقام الحاج صالح پاشا خزینه الآلاییله
ایله استانه دن چقوب صوفیه جانبنه روانه اولمشدر حق سبحانه سلامتلر احسان ایلیه آمین
ماه صفر الخیرک سلخی کونی زبدة المدرسین اولان دار الحدیث مدرسی ... افندی
دار بقایه رحلت ایلمشدر رحمه الله تعالی رحمة واسعة ماه صفر الخیرک یکرمی ...
بازارکیه قرابچه نیبولیدن طوز یوکلو بر سفینه تورشونلی محرزدن اوکنده لنکر انداز ایکن
ولکن ایچنده طوطوشوب طوپلر اتیلوب وتر دونانمای همایون طوپخانه ده ترسانه یه
وارنجه بر بری اردنده لنکر انداز اولوب ضابطاندن وایچ واندن دریا حسین پاشا
ماونه لر ایچنده طولوبلر ایله دفعنه سعی ایدوب وبتمورلرینی کسوب دونانمای همایوندن بر مقدار
امان بشندن خوف وجوارلرنده بر انکلتره لو سفینه سی مملو باروط بر طرفنده اولوب انک غرقی
وترسانهٔ عامره دن زنجیرلر کتوریلوب اطرافنه زنجیر چکلوب وفلیونلر فلوقه لری وصندللر
زنجیرلره خلاص ممکن اولمیوب جکرلر ایکن مزبور طوز سفینه سینک جبخانه سی آتوب بریج فلیونجی
وبر بچ طولبجی هلاک اولمشدر ومزبور فلوقه لر وصندللر اوکنه ایدوب طوپخانه ایچنده
وسرابورنی ایچنده افندیه اویدوروب ... والمنه اوزره سرایت دیرمزایمی
قزل اطلره طوغرو یانرق جانب بحر جهنم اولوب بتلوب کتدی ... ایکن
بعد العصر باتدی یوم مزبورده دونانمای همایون جملهٔ ترسانهٔ عامره یه چکلوب باغلدیلر
... انکلتره لونک باروتنی چقاروب وزن وباروتخانه یه ارسال ایلدیلر

سنه ١٢٠٠

بیک ایکیوز دورت سنه سی ماه ربیع الاولک غره سی پنجشنبه کونی ... اولوب اولکون ...
حرمین الشریفین قضالری توجیهات اولنوب ... دار النصر والمیمنه ادرنه قاضیسی سید عبد الله
بیک ایکیوز بش سنه سی محرم الحرامک غره سندن ضبط ایلمک اوزره توجیه اولنمشدر خارج
سابقا شام شریف قاضیسی والده کتخداسی زاده محمد صادق افندیه بیک ایکیوز بش
سنه سی محرم الحرام غره سندن ضبط ایلمک اوزره توجیه اولنمشدر خارج وتوجیهلری کونندن
عزللری معتبر بایه ایله معا ویرلمشدر وارپه لقلری دخی ضبطلری کونندن ابقا اولنمشدر
یوم مزبورده توربس زاده نک سنه سی اولوب وسهام جواداری عبد الحلیم افندی
دار الحدیثه حرکت ایدوب وموصولیه ... سکیزلی ورسهام کلنبوی اسماعیل افندی
ایکی اسکیسنه تفهیم وخامسه یه کلمزده سلیمانیه یه حرکت ایلمشدر وشیخ الاسلام سابق
مرحوم شریف افندی حفیدی السید مصطفی افندی موصله سلیمانیه یه حرکت ... ایلر
علی ... سلیلری اولمشدر یوم مزبورده ... شریف افندی زاده ...
قاضیسی ایله افندی خفتلری ادرنه پایه سی احسان همایون اولمشدر یوم مزبورده
سلانیک قاضیسی وغلاطه ناظری بیکجی زاده محمد صالح ملا افندی خفتلرینه بروسه پایه سی
احسان همایون اولمشدر یوم مزبورده قضاه ... اخسقه لی خلیل افندی
بیک ایکیوز دورت سنه سی رجب الفردک غره سندن آمد قضاسی توجیه اولنمشدر ماه مزبورک
یدنجی بازار ایرتسی کونی داماد شهریاری سید احمد پاشا حضرتلری آلای عظیم ایله اوردونک
همایون جانبنه روانه اولمشلردر ومزبوره آق دکزده تماسی کلمشدر
ابرعدا قنرعه لری اولوب ... ایده ره ترسانهٔ عامره یه باغلمشلردر